

کتابخانه
۱۴۱

سنة ١٣٥٣ و ١٣٥٤

سنة ١٣٥٣

ACKU

دائرة سماجی دراطلاعات و کلتور وزارت

کتابہ ۱۱

مسوول مدیر: محمد صدیق سروری

اعضای مسلکی :

طورانشاہ شہیم، آصفہ مہر، غلام سخی، نور احمد و محمد آصف.

دچنگابن ۲۶ - ۱۳۵۳ - ۱۳۵۲

فهرست

شماره	موضوع	صفحه
۱-	بیانیه ها، پیامها و مصاحبه های بناغلی رئیس دولت و صدراعظم	
۲-	دولت دیناغلی رئیس او صدراعظم سفرونه	۸۹
۳-	مسافرت های بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت ۱۴۶ و صدراعظم	
۴-	بیک نگاه تاریخ افغانستان تا پایان دوره هوتکی ها	۱۵۶
۵-	افغانستان در قرن ۱۹	۱۸۳
۶-	د افغانستان جغرافیای ته یسوله لئبه کتنه	۲۰۲
۷-	مصورخپرونه از ۲۲۴ به بعد	
۸-	فعالیت ها و اجراءات دولت و صدراعظم:	۲۲۵
۹-	وزارت امور خارجه	۲۴۵
۱۰-	وزارت داخله	۳۱۶
۱۱-	وزارت عدلیه	۳۵۲
۱۲-	وزارت مالیه	۳۶۶
۱۳-	وزارت معارف	۳۸۲
۱۴-	ریاست پوهنتون کابل	۴۰۰
۱۵-	وزارت تجارت	۴۱۰
۱۶-	وزارت فواید عامه	۴۲۰
۱۷-	وزارت اطلاعات و کلتور	۴۲۹
۱۸-	وزارت مخابرات	۴۷۶
۱۹-	وزارت صعبیه	۴۸۱
۲۰-	وزارت معادن و صنایع	۴۷۸
۲۱-	وزارت زراعت	۴۹۶

شماره	موضوع	صفحه
۲۲-	وزارت پلان	۵۱۱
۲۳-	ریاست افغانی سره میاشت	۵۱۵
۲۴-	ریاست هوا نوردی ملکسی و توریسم	۵۲۰
۲۵-	ریاست بناروالی	۵۳۴
۲۶-	ریاست المپیک	۵۳۷
۲۷-	پروتوکولها	۵۴۲
۲۸-	دپشنتواو بلو خود ملی خپلواکی بشونکی نهضت کرونولوژی	۵۸۴
۲۹-	معرفی ولایات کشور	۷۱۰
۳۰-	اخبار علمی	۷۶۳
۳۱-	مصاحبه های بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت خارجه	۷۸۰
۳۲-	جهان در سال ۱۳۵۳	۷۹۲
۳۳-	جهان در ربع اول سال ۱۳۵۴	۸۰۰
۳۳-	شگفت های زمینه ادبیات امروز	۸۰۳
۳۴-	موسیقی در افغانستان	۸۲۱
۳۵-	ستاره شناسی	۸۳۳
۳۶-	جوایز جهانی نوبل	۸۴۹
۳۷-	پاره از اختراعات مهم جهان	۸۶۵
۳۸-	کرونولوژی اخبار خارجی	۸۷۲
۳۹-	دداخلی خپرونو کرونولوژی	۹۲۷
۴۰-	بقیه پروتوکولها بعد از کرونولوژی	

سر یز ۵

په افغانستان کېښی د انقلابی نظام ټینګیدو زموږ ټولې اجتماعی موسسې دخلکو د اکثریت په ګټه واپولې او ټولنی ته یی په نوی ډول جوړیدو بنسټ کېښود.

د اطلاعاتو او کلتور وزارت چه ددغه اوښتون په محراق کېښی واقع وؤ ، د انقلاب له هماغی لومړی ورځی څخه تر نن ورځی پوری د دولت او عامه افکارو تر منځ دیوه استواره پله په څیر واقع شوی اود جمهوري دولت ټول ل سوږ هد فونه یی د ټولنیز ارتباط د وسایلو له لاری د افغانستان دولس غوږونو ته رسولی دی .

دگو بنسټونو عمومی موخه دی ته متوجه ده، چه خلکو ته د جمهوري دولت د تر ټولو اصیلو ارمانونو لاره روښانه کړو اودوی یی تل په جریان کېښی وساتو اود خلکو د نظریو او غوښتنو د متقابل انعکاس له لاری دکار مجریان دنویو اجتماعی بنسټونو د تشکل د عملیې په میسر کېښی ودرؤو.

ددغه منظور په اساس د انقلاب د زمانی دوهمه کالنی چه په هغی کېښی ددغه وزارت اود نورو اداری او اجتماعی تاسیساتو دهیلو اوقدرتونو یوه برخه منعکسه شوی ده، د وطنوالو قضاوت ته وړاندی کوو ترڅو وگورو چه څه شوی دی اوڅنگه پری قضاوت کېښی؟

په پای کېښی ټولو هغو کسانو، کارکوونکو، لیکوالو او قلمی ملگرو ته کور ودانی وایم چه ددغی کالنی په ترتیب ، تدوین، چاپ او خپرولو کېښی یی د جمهوري هدفونو او آرزوگانو سره سم زیار کاللی اومرسته یی گړی ده .

پوهاند ډاکتر نوین د اطلاعاتو او کلتور وزیر

بیانیہ ما

پیام

و مصاحبہ نامی

بنیاد علی محمدیہ

رئیس دولت و عظم

د جمهوري انقلاب د دوهمې کاليزې په منځ کې د دولت د بناغلي رييس او صدر اعظم وينا

گرانو وطنوالو !

لوی خدای ته شکر کوم چه ماته ئی توفیق راو بابښه چه پدغه نیکمرغه ساعت کې د افغانستان د ملی بیاژوند دوهمې کاليزې د بختورې نمانځنې د زېږد کومې مبارکې ناسو گرانو ملگرو - د افغانستان ناسو فداکار اروډ او ناسو گرانو خویندو او ورونو ته چه د انقلاب له همغو لومړيو شیبو څخه مویه خلاصه اوتوده غبرمو ددغه ملی قیام تودهرکلی وکړ اوستاسی ملاتړ اوتائید سبب شو چه په تیرو دوو کلونو کې زمونږ ټولې گډې او پخوانی هیلې د عمل جا مه واغوندی در گرم .

ددغه شان ورځې د بختور توب علت دادی چه زمونږ په هیواد کې د انقلابی نظام ټینگیدل ډیره ستره معنی لری .

بنیای ددوه پنځوسم کال د چنگاښ د شپږویشتمی نیټې د انقلاب بری زیات علتونه ولری خوتصور کوم چه دهغه خورا مهم علت د تیر نظام دیوه ملی هدف اوملی ایډیالوژی نه درلودل وو . ځکه تیر نظام څنگه چه د ودی د آهنگ په لاره کې د ټولنی سترخند شوی ؤ او دا توانیی نه درلود زمونږ د ولس مادی او معنوی اړتیاوی تر سره کړی ، همدا وجه وه چه د تیر سیاسی مسلط نظام څخه دخلکو د اجتماعی وجدان بیزاری په افغانستان کې د جمهوري نظام د ټینگیدو سبب شوه خود انقلابی کار سخت پراود انقلاب له بری څخه وروسته پیل کیري .

له یولاس نه بل لاس ته اوله یونظام نه بل نظام ته د سیاسی قدرت ورتگ یقیناً سخت کاردی خو له هغه څخه ډیر سخت دنونوی او په زړه پوری ټولنی میخ ته راوړل دی چه باید د هراجماعی نظام منطقی معلول وی . مونږ باید معتقد ونه اوسو چه هر څه مود چنگاښ په ۲۶ سرته رسولی دی دغه نیټه یواځی ډبرې په لور زمونږ دولس د حرکت ټکی و . منتهی سم از اصولی ټکی خو باید دی ته پام وساتو چه زمونږ په مخ کې ډیری پریمانه ستونزی شته زمونږ لومړی ستونزه دايد يالوژیک فقر څخه زمونږ دولس ژغورل دی مونږ په سلگونو کلونو کې د منځنیو پیړیو د نظام تر اغیزې لاندی خپله خوزنده قوه دلاسه ورکړیده اوتر هر څه دمخه مونږ د یوبل تعمیر ته اړیو ، دخپل ولس دشخصیت تعمیر او دهغه جوهر تعمیر ته چه زمونږ د ژغورنی یووالی او طاقت یواختی عامل دی ددی مقصد دپاره مونږ د افغانستان دولس دملی اوولسی انقلاب د تیوری تسوید او تدوین ته ضرورت لرو اودغه کار باید د ټولنی د تکامل او دخلکو د اجتماعی شعور د درجی د تناسب د قانون په اساس وشي ځکه له انقلابی تجربی پرته اود بری د وسایلو د تدارک نه پرته هر اقدام ناکامه کیري او دغه هدفونه ، نه تر سره کیري مگر دا چه ټول یاخه ناخه دخلکو اکثریت

ټولني او د دولت تر مينځ درځ له مينځه يوسي او د دغو دوو اجتماعي پديدو له تركيب څخه د ملي حاکميت داعمالو دپاره يو واحد عنصر پيدا کړي .

همدا وجه ده چه دا اجتماعي اصلا حاتو د تطبيق په برخه کې دولت هلي ځلي کوي تل مينکر و اوسي او ددی خاوری د حقيقي وطن پالو په وړاندی دا اجتماعي او اقتصادي عدالت د تطبيق په لاره کې زيار وباسي .

مونږ پخپل وطن کې زيات شيان لرو دښه ژوندانه دپاره دافغانستان دولس طبيعي شتمني زمونږه ستره پانگه ده او مونږ کولی شو دپاملرنې وړدغو منابعو څخه دسوی او پخپل خان باندی دمتکي افغانستان دجوړښت دپاره استفاده وکړو .

زمونږ دهيواد طبيعي زيرمي او منابع وړځ په وړځ دافغان ولس دروښانه سبادپاره زمونږ اميدونه تقويه کوي .

خو لکه څنگه چه علم ثابته کړيده ، له بده مرغه چه دکشف اودگټې اخيستو دپړاو ترمينځ زيات واټن دی . جمهوري دولت له دغو منابعو څخه دچټکي او ممکني استفادی دپاره دکورنيو انساني طاقتونو په استخدام برسيره د دوستو دولتونو بی قيد او شرطه مرسته هم جلب کړيده دغه مرستې په اوسنی فرصت کې مونږ ته موقع را کوي چه په علمي لارو چارو خپلي پروژي او پلانونه مطا لهه او تنظيم کړو او دمشخصو دردونو دپاره مشخص علاجونه ولرو .

دولت به دوروستيو نه دمخکينيوستونزود پيژندني له لاری پرمختيايي اوه گلن پلان داسي تنظيم او تطبيق کړي چه وکولی شي د ټولني سملاسي اوضروري ستونزي تروسه وسه

عملا دافغانستان دملي ودانې رستاخيزته ورسوو او گام په گام دخپلي ټولني او ولس دطبيعت دپيژندني له لاری دافغانستان دانقلاب تيوري تشخيص کړو اودهغی په تطبيق کې هلي ځلي وکړو .

لکه څنگه چه موبيا بيا ويلي بياهم وايو چه يواځي په خبرو اجتماعي ستونزي نشي حل کيدی مونږ بايد عملا ثابته کړو چه دخپل وطن سره مينه لرو ځکه زيات خلک له دی اوبواو خاوری سره مينه لري خود فداکاري د ورکړي دپاره چمتو نه دی داسي چه بايدمونږ فداکاري وکړو دايمان او عقيدی دپاره فداکاري دعشق او هيلي دپاره فداکاري اود هر هغه څه دپاره فداکاري چه زمونږ دوطن دلورټيا دپاره دقربانۍ وړدی .

زمونږ ټولنه دخپل شخصيت دژوندی کولو دپاره يوی انقلابی روزنی ته اړه لري خو زمونږ دخلکو اخلاقي، اجتماعي او معنوي انقلاب دا اجتماعي حالت له بدلون څخه پرته نه شي ترسره کيدای .

دافغانستان جمهوري دولت هلي ځلي کوي چه ددغه هيواد دوگړو ذهن دتيروخت داوردو زړو او فاسدو سوابقو څخه پاک اوهغه له يوی ملي روحيی سره سم ديووی مترقی ټولنی داخلاقي او انساني اصول سره دعصر او زمان سره سم آشنا کړي .

دتيرويږي يوچه دوچ کلک توليد طريقه نور توان نلري چه دټولنی دفقيراو موروثی ژوند سطحه حتی په همغه پخوانی حال وساتي هغه افکار اوا اجتماعي موسسي چه غوښتي يی وی داستثمار له لاری گټه واخلي نشي کولی زمونږ په خلکو کې ځای ولري ځکه اوس دافغانستان جمهوري دولت په کلکه پدی لټه کې دی چه د

لري کړي او د وروسته پاتې کيدو عوامل په چټکي سره له مينځه يوسي .

زمونږ کوشښ کولو چه په ټولو مواردو کې زمونږ طرز تفکر او طرز العمل پخپله زمونږ د اجتماعي مقياسونو سره سم وي او بدغه ټکي ټينگار دملي تنگ نظري ساري ندي .

زمونږ دخلکو د وطن پالنې او ناسيوناليزم محتوا انساني او بي تعصبه ده او اميد لرو په انساني خدمت کې دگټو رسولو سبب شي . دملي خپلواکي او ملي اقتصاد د ټينگښت د پاره زمونږ مبارزې دنړۍ د آزادي غوښتونکو ولسونو دمبارزو منطقي دوام دي .

په هر صورت ناسيوناليزم به په هر حال کې زمونږ د اجتماعي مناسباتو روح وي او مونږ غواړو دخپلي ټولني دغوښتنې اوابجاب سره سم دسباني ټولني دودانې دپاره دخپل منطقي اوملي حل لاري عنوان کړو .

بهرني سياست :

گرانو وطنوالو! دافغانستان خارجي سياست دنه انسلاک په اساساتو ، په بين المللي چارو کې په آزادقضاوت، په مثبتې او فعالې بيطرفي، دنړۍ له ټولو سوله دوستو هيوادو سره په روغه جوړه کې په گډژوند اوله هغوي سره په مثبتې اوگټورې همکاري ولاړدي .

دافغانستان جمهوريت د ملگرو ملتو د يووفاداروافعال غړي دي دملگروملتو دموستي دمنشور په پيروي دنړۍ اوسيمه ايزي سولي اوامنيست دساتني اوټينگښت او دهيوادو تر مينځ دمښتو اواغيزمنو همکاريو د زياتوالي اوپراختيا په لاره کې هلي ځلي کوي .

دبين المللي مسالواو ستونزو په باب زمونږ دريځ ندي بدل شوي اوهغه څه دي چه بيا بيا

په بين المللي ټولنو او غونډو کې د رسمي نمايندگانو له خوا څرگند شويدي . مونږ پدي اصل کلکه اونه بدلېدونکي عقیده لرو چه يوازي د سولي په تيوري او دامن او کړاړي په شرايطو کې هيوادونه کولي شي ملي لوږتيا اودخپلو خلکو دهوسايني اوآرامې دوساييلو برابرولو ته ورسيري .

افغانستان ته داسي څرگنده شويده چه په ننني کړکيچنه نړۍ کې دکړکيچنو اوکشالو د اوارولو اوکمنست اودنړۍ دهيوادوترمينځ دروابطو اوهمکاري دتقويي اوپراختيا او په نتيجه کې دسولي اوامنيست دساتني اوټينگښت ډيره ښه لاره په صداقت سره ديوه دغه شان خارجي سياست تعقيبول دي . اودهغه دتطبيق دپاره مونږ دټولو دوستوهيوادو سره دروابطو اوهمکاري دتقويي او پراخوالي او دغه راز ددوستو هيوادو له مشرانو سره په بيلوبيلو سويو دشخصي تماسونوپه بين المللي ټولنو کښي دفعالې برخي اخيستواوله بيلو بيلو هيوادو سره دموافوقدلاسلېک دلاري هلي ځلي کړيدي .

دلیدنوکتنو اوددوستانه تماسونوپه نتيجه کې بريالي شو دعلاقي وپرسالو په باب ديوبل په دريځونو وپوهيرو اوپه بيلو بيلو برخو کې دگټورو همکاريو دپراختيا په باب موافقي ته ورسيرو .

هغه موافقي چه ددوستو هيوادوله بيلوبيلو مقاماتو سره په بيلوبيلو اقتصادي، تخنيکي اونورو برخو کې شوي اوتفصيل يي پخپل وخت خپور شوي، د افغانستان دفعال اوسولنه غوښتونکي سياست يوه بله نښه نښانه بلله کيږي .

د افغانستان کالني

نو ځکه پدې موضوع کې غوراو ډيره کلکه پاملرنه د يوه ملي او انقلابي دولت ډيره مهمه وظيفه بلل کېږي .

د چنگاښ ۲۶ نېټه نه يواځې له يوه نظام نه بل نظام ته د سياسي قدرت انتقال بلل کېدې شي بلکه بايد د جمهوري - اقتصادي او اجتماعي نظام د يوه بدلون مبدا وگڼله شي . ځکه ددې نيتي نه وروسته دې چې داساسي او بنيادي اصلاحاتو د عملي کولو او د اقتصادي او اجتماعي ژوند د هر اړخيزي لوړتيا په مقصد . د مناسبه زمينه او شرايط برابر شوي او يا د برابر ښو په حال کې دې اوس په هيواد کې د جمهوري نظام د ټينگيدو دوه کاله کېږي پدې موده کې دولت داساسي او بنيادي اصلاحاتو د عملي کولو او تطبيق په لاره کې د هلوځلو او گونښې نه ډډه نده کېږي . له نيکمرغه دغه ټولي هلې ځلې چې شويدي بې گټې ندي پاتې شوي اود هغو نتيجه په اقتصادي او اجتماعي بيلوبيلو برخو کې بې اغيزې ندي او هيله لرم د هغو عملي او گټورې نتيجه په راتلونکي وخت کېښي څرگندي شي .

لکه چې زمونږ هيواد وال پوهيری ۱۳۵۲ کال د چنگاښ ۲۶ نېټې د قيام په درشل کې هيواد له اقتصادي او اجتماعي لحاظه په ناوړه حالت او نا مطلوبو شرايطو کې ؤ . د هيواد له طبيعي منابعو نه دخلکو د اصلاح او د ژوند د ښه والي په لاره کې زياته استفاده ونه شوه . په بل عبارت که څه هم په ښکاره د پلان جوړولو سيستم له دغو منابعو څخه د استفادې د تنظيم په غرض مثل شوي و خو په عملي ډول دا سيستم د يو شمير د نفو د د خاوندانو د هيلو او ارزوگانو تابع شوي او د دغه شمير گټه د پلان سطحه کې دهغې پرگني

پدې ځای کې لازمه بولو د افغانستان دخلکو په اقتصادي او اجتماعي پرمختيا کې د برخې اخيستو د پاره د ټولو دوستو هيوادو او بين الملني موسسو د قيمتدارو همکاريو او مرستوله امله چې پدغه لاره کې بې د جمهوري نظام د هراړخيزو هلوځلو سره مرسته کېږي د افغانستان د دولت او خلکو له خوا د زړه دکومي گوروداني ووايم .

يوواځني هيواد چې له بده مرغه تر اوسه پوري د هلوځلو سره سره نه يو بريالي شوي لکه چې لازمه ده له هغه سره د دوستي او همکاري روابط ټينگت کېږي پاکستان دې او هغه يواځني څنډه پدې لاره کېښي پروت دې اود هغه په لمنځه وړلو کېښي نه يو بريالي شوي زمونږ د پښتنو او بلوڅو ورونو د حقو د نابتنولو په باره کېښي له پاکستان سره زمونږ سياسي اختلاف دې . په سوله ايزو وسايلو او د خبرو لاره لاري د کمپيوونو په حل باندې د عقيدې له مخې مو تل هڅه کېږي چې د پاکستان سره زمونږ دغه يواځني سياسي مشکل د حل داسي لار پيدا کېږي چې زمونږ پښتنو او بلوڅو ورونو اود دوی د ملي مشرانو د منلو او خوښې وپوشي پدې باندې په پوهيدلو سره چې د دې قضیې په باب د افغانستان په دريځ کېښي د پاکستان له خوا هيڅ ډول لمسونه وړانکارې او حتی گواښ بدلون نشي راوستلی مونږ په پوره ښه نيت سره خپلې دې هلې ځلې ته چې د دې قضیې په عادلانه او شرافتمندانه حل مقصد وي دوام ورکړو .

د بشري ټولنو د سياسي او اجتماعي بدلونونو ډير ستر علت په اقتصادي مسايلو کې پلټلې شو .

دجه پوری انقلاب د دوهمی کالیزی په مناسبت دولت د شماغلی رئیس او صدراعظم وینا

شخصی گټه ددوی دپاره متصوره شی . خو برعکس ملی بانگونه یواخی دمطلق گټی دلاس ته راوړی او دپاره فعالیت نه کوی بلکه د هغود پر اختیار توری دعاهه پرتیا ودواقعی تامین دپاره ټولی عامی ساحی دی . ددغه اصل له مخی جمهوری دولت د افغانستان دخلکو داکثریت د هوساینی ارنیکورغی دترس کولو او داجتماعی عدالت دپراختیا دپه نظر کی ولوسره دبانکونو دتامین په جوړولو کی دهغو دملی کیدوپه مقصد اقدام وکړ . او ټینگه هیله ده چه پخپل دغه اقدام سره وکړی شی دبانکونو دفعالیت ساحه دافغانستان دخلکو په ملاتړ په هغو ټولو برخو کی چه هغو ته دخلکو اپتیایوی احساس کیری پراخه کړی .

ددغو اقداماتوسره په یو وخت کی دخصوصی بانکی اچوئو دپاره ددی وخت برابرشو چه په اقتصادی پراختیا کی زیاته برخه داخلی لکه چه په هیواد کی دجمهوری نظام دټینگیدوله پیله ۲۲ خصوصی پروژوته لومړنی منظوری ورکړی شوی چه دغه شمیر تقریبا دهغو ټولو پروژو په سلو کی یوویشت کیری چه په هیواد کی دانفرادی بانکی اچولوددوی ددوری دپیل څخه تراوسه عملی شوی دی چه دا پخپله په جمهوری دولت باندی دخلکو دباور څرگندوی دی .

دغه راز دهغو تمهد اتوله مخی چه ورکړی شویدی دنوی نظام دټینگت له وخت نه تر اوسه څه دیاسه پنځه زره څلور سوه مستحقوبی ځمکواو کوچیو کورنیو ته په دولتی

له کټی نه پورته وه چه زمونږ دهیواد دخلکو اکثریت بی تشکیلیوی . ددغه اصل په اتکاء د عامه گټو دترسره کیدو په مقصد دکوم مثبت کار هیله نشوه کیدی او پدی لاره کی د ملی گټو دایدیالوژی په نسبت لږ گامونه پورته کیدل . ددغو عواملواو داقصدی اداری سیستم ته دنه پاملرنی له مخی د هیواد داقصدی حالت گپوږ شوله دغو حالاتو اوشرايطو سره مبارزه په لاس کی لرلوو سایلو او امکانانو سره آسان کړ نه و او نه دی سره لدی دولت ورو ورو اوپه کرار کرار په اقتصادی او اجتماعی برخو کی داساسی او بنیادی اصلاحاتو په لاره کی گامونه پورته کړی او پورته کوی بی لکه چه دامنیست له ټینگولووروسته چه د هر نظام حیاتی ضرورت دی د ټولونه مخکی دهغو روابطو د تنظیم په غرض چه دهیواد د اقتصادی او اجتماعی ژوندانه د ودی په برخه کی گټوری اغیزه لری یو شمیر قوانینو او اساسنامو په جوړولو او طرح کولو لاس پوری کړ . لکه چه له هغو مهمو قوانینو څخه چه د گهرگاتو ، ستجارت ، دولتی تصدیو د خصوصی بانکو اچولو او نورو دتنظیم په برخه کی وضع شول یو هم دبانکو نود قانون تدوین دی چه اصل هدف اومقصدی دخلکو داکثریت په گټه دیوه سالم اقتصاد مینځ ته راوړل دی .

لکه لکه چه گران هیواد وال پوهیری د خصوصی بانکو نو یواخینی هدف زیاتره دیو محدود شمیر ونیو لرونکو په گټه دزیاتی فایدی تر لاسه کول دی او همدغه راز دهغو فعالیت په هغی برخی ولاړدی چه له هغی څخه زیانه

د افغانستان کالني

دولت په ۱۳۵۴ کال کې ۱۳۵۱ کال په نسبت په سلو کې ۶۱-عشاريه پنځه زياتي پيسي دسبسيدي دپاره تخصيص ورکړي دي .

همدغه راز دهغو تدبيرونو له مخې چې نيول شوي په دغو دوو کلونو کې دباندي تجارت دوران اندازه پرله پسي مخ په زياتيدووه او اټکل کيږي چې په روان کال کې بيا هم ددغه دوران اندازه په سلو کې د ۱۱ په شاوخوا کې زياته شي . په عين حال کې د خارجي اسعارو د سپما او د نادياتو د بيلانس د تقويي دپاره په دي وروستيو وختونو کې تصميم نيول شو چې خوقلمه غير ضروري اولوکس وارداتي مالونه منع کړي

شي .

د نادياتو د بيلانس د حالت د ټينگښت په برخه کې زمونږ دريځ تر کومه ځايه چې زمونږ په کورنيو اقتصادي عواملو پورې اړه پيدا کوي د کورنيو صنايعو پياوړي کولو د وارداتو بدلول د صادراتو د لاپراخو امکاناتو پلټل د غير ضروري لگښتونو کمول د زراعتي صادراتي مالونو وده دارزښت لوړول د کورنيو بيوداندي ساتل د ټولي عرضي او نورو توازن دي چې د هر يو مسالې په باب يې لازم تدبيرونه نيول شوي او اوس اوس دغه هدفونو ته درسيډو په لاره کې زمونږ قدرت او امکانات په کاراچول کيږي . زه نه غواړم دهغو اجرائود جزئياتو په شاوخوا کې توضيحات ورکړم چې ددغو مسالو په چوکاټ کې شويدي ځکه دهغو مفصل اجرائات د پلان دوزار په واسطه گرانو هيوادوالو ته او رول کيږي . خو گوم شي چې د پورتنيو

پروژو کې ځمکه ويشل شويده او دغه کار د هغه په بنيادي او اساسي بڼه دخلکو دريفورم په قالب کې دوام کوي .

هغه اصلاحات چې د مالياتو او گمرکي تعرفو او نورو درايولو لويه طرزکي راغلي دي سبب شوي چې د دولت عايدات د داخلي منابعو څخه مخ په زياتيدو شي او ددغه اصل له مخې اټکل کيږي چې په روان کال کې ، د تير کال په نسبت له دي لاري نه د دولت په عايداتو په سلو کې ۷۴ زياتوالي راشي پداسي حال کې چې دغه رقم په ۱۳۵۲ کال کې د ۱۳۵۱ کال په نسبت په سلو کې له اتلسو څخه نه زياتيده .

په روان کال کې په انکشافی ساحه کې د دولت ټوله پانگه اچول د تير کال په نسبت په سلو کې يو سلو يوولس زيات دي . چې دا پخپل وار په خو وروستيو کلونو کې ساري نلري ، د ۱۳۵۴ کال اټکل ښيي چې د عادي لگښتونو په اندازه کې هم د تير کال په نسبت په سلو کې څه د پاسه ۳۸ زياتوالي راغلي او د زياتوالي ټول د عامه هوساينې او نيکمرغۍ په غرض دي . ځکه لکه چې پوهيږو په نړۍ کې د صنعتي پيداوار او استهلاکي موادو د بيلو پيدو زمونږ په شان دهيوادونو د ژوندانه اودودي په آهنگ باندې ناوړه اغيزه کړي او کوي يې دخلکو په ژوند باندې ددغه حالت د ناوړه اغيزو دمخنيوي دپاره جمهوري دولت په روان کال کې تصميم ونيو د عادي لگښتو نو دلياري دفتو د سبسيدي په تمويل او د مامورينو او اجيرانو او کارگرانو اونورو د ماکولاتو تفاوت ومنی .

دجمه‌پوری انقلاب ددوهمې کالیزې په مناسبت دولت دښاغلي رئیس اوصدراعظم وینا

انه زیاتوالی راغلی دی - په ۱۳۵۱ کال کی دپومی تولید له اته پنځوسوزرو ټونه په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کی په ترتیب سره یو سلواته زروټو او یو سلو پنځه څلوېښت زرو ټوته رسیدلی دی ، اټکل کیږی چه دغه اندازه په روان کال کی یو سلو شپيته زرو ټوته ورسیري .

دصنایعو او کانو په برخه کی :

د برښنا د شبکی پر اختیا او دانقالی لیبونو د غزولو په برخه کی دلازمو تدبیرو نو دنیولو په نتیجه کی په ۱۳۵۳ کال کی دبرښنا دتولید اندازه په ساعت کی څلور سوه څلوراتیا ملیونو کیلوواتو ته رسیدلی او اټکل کیږی چه په ۱۳۵۴ کال کی دغه اندازه په ساعت کی پنځه سوه څلورڅلوېښت ملیونو کیلوواتوته ورسیري چه د ۱۳۵۱ کال په مقایسه په سلو کبسی ۲۲ زیاتوالی راخی .

په ۱۳۵۳ کال کی دکیمیایو سری دفابریکی په کار لویدلو سره په دغه کال کی د یوریا سری تولیداتلس زره ټوته رسیدنه هیله کیږی چه دغه اندازه په ۱۳۵۴ کال کی دوه شپيته زروټو ته ورسیري .

دکرنی دودی او انکشاف سره جوخت په دی برخه کی دتولیدی عواملو څخه دزیاتسی استفادی له امله دنجی نساجی دپاره دزیاتی ودی زمینه هم برابره شوه لکه چه د نجی منسوجاتو تولیدات په ۱۳۵۳ کال کی پنځه څلو یښتو ملیونو مترو ته رسیدنه په ۱۳۵۲ کال کی شپین شپيته ملیونو مترو ته رسیدلی دی او اټکل کیږی

مسالو په ارتباط په تیرو دوو کلونو کی د افغانستان داقتصادی او اجتماعی ژواندانه د پراختیا په لاره کی شویدی اویا په بهراتلونکی وخت کی وشي غواړم په ډیر لنډ ډول یی یاد کړم .

دهیواد داقتصادی حالت دښه والی په غرض په تیرو دوو کلونو کی په اقتصادی بیلوبیلو برخو کی گټور اقدامات شویدی لکه چه دکرنی او مالداري په برخه کی چه لدی لیاری دملی عایداتو زیاته برخه لاس ته راخی په لاندی ډول دزراعتی تولیداتو په لوړولو کی انکشافی فعالیتونه شویدی :

په ۱۳۵۱ کال کی د غنمو تولید چه ټول ددوو ملیونو پنځو سوو زرو ټو ته رسیده په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کی درقم په ترتیب دوو ملیونو او اووسو شپیتو زروټو او دوه ملیونه اته سوه اوه شپيته زرو ټو ته رسیدل اټکل کیږی چه دغه اندازه په ۱۳۵۴ کال کی دوو ملیونو نهه سوو زروټوته ورسیري .

په ۱۳۵۱ کال کی دوریجو تولید دری سوه پنځوس زره ټنه کیده په ۱۳۵۳ کال کی یی اندازه دری سوو شپیتو زرو ټوته ورسیده په ۱۳۵۱ کال کی دغوریو لرونکو نباتاتو تولید څلور دیرش زرو ټوته ورسیده خو په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کی په ترتیب سره دهغو دتولید اندازه اته دیرشو او څلوېښت زرو ټو ته رسیدلی ده ۱۳۵۱ کال په نسبت دمیوی په تولید کی په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کی په ترتیب سره په سلو کی پنځه او په سلو کی

د افغانستان کالی

رسیده په ۱۳۵۲ کال کې دغه اندازه څلورسوه شپږ اويا ملیونو افغانیو ته او په ۱۳۵۳ کال کې نهمه سوه او پنځه څلوېښت ملیونو نسو افغانیو ته او په روان کال کې یوزرو څلورسوه اويا ملیونو افغانیو ته اټکل شویده.

داچته چې خدمتو نوپه برخه کې د هیواد د پیاوړتیاوو سره سم دجهپوری دولت لومړنی اقدام دافغانستان دمعارف په حالت کېښی دیومتزقی او اساسی ریفورم منځ ته راوړل دی چې البته پخوا ددغه ریفورم په شاو خواکې توضیحات ورکړ شویدی او تکرار ته ضرورت نلری .

دغه ستر هدف دعرفانی کیفیت او کمیت ښه کول - دهیواددفعالی بشری قوا تر مینځ دانپول برابرول او په اقتصادی او اجتماعی بیلوبیلو خانگوکې دغو رښتینانی اړتیاو دپوټو خلکو دپاره دلوست لیک دزده کړی دزمینسی برابرول دی .

دصحی خدمتونو په برخه کې د حکومت دریځ داؤ اودی چې صحی خدمتونه دی د هغه په اجتماعی ماهیت باندی انکاء ولری چې په ټول هیواد کې پراخ شی .

پدغه لحاظ په تیرو دوو کلونو کې هڅه وشوه چې وقایوی او معالجوی طب دپخوانه زیات شی . ددغه اصل له مخی په نظر کېښی دی چې په ۱۳۵۴ کال دپلان سره سم دری څلوېښت اساسی صحی مرکزونه فعال شی اودو ه شپيته صحی مرکزونو پروژو دجوړولو کار دوام وموی .

چې په ۱۳۵۴ کال کې ۹۱ اعشاریه اوه ملیونو متروته ورسپری .

دنیای غوړیو تولید چې په ۱۳۵۱ کال کې ښه دپاسه څلور زره ټنه و په ۱۳۵۳ کال کې لس زره ټونه ورسپید. او اټکل کېری چې دغه اندازه په روان کال کې ۱۲ زره ټنو ته ورسپری . ددغه نیاتو او پلټنو په برخه کې هم په وروسترو کلونو کې انکشافات شوی دی لکه چې دطبیعی گاز تولید چې په ۱۳۵۱ کال کې ددوه اعشاریه اته ملیارده مکعب متر ه پسه اندازه کېدل په ۱۳۵۳ کال کې دوه اعشاریه نهمه ملیارد مکعب مترو ته زیات شوی دی په پورتنیو کلونو کې دپرو دسکرو تولید دهمه اويا زرو ټونو یوسلو پنځلس زره ټنو ته رسپدی دی . دیو شمیر نویو کانونو د یوی برخې دایستلو دپاره فنې او اقتصادی څیړنی لکه دلوگر دینک مس په جنی ډول ترلاس لاندی نیول شویدی .

په همدغه ترتیب دهیواد په شمالی او لویدیځو برخو کې دفتو او گاز دپلټنو ساحه پراخه شوی او په روان کال کې دفتو دمنابعو دپلټنوپه غرض دفتوملی موسسه جوړه شوه .

دعواصلاو او مغابراتوپه برخه کې په تیرو دوو کلونو کې انکشافی فعالیتونه دیدونی وپراختیا کړیده . دهمکنی او هوایی ترانسپورت او دمغابراتو په برخه کې دانکشافی لگښتونو زیاتوونی ددغه حقیقت څرگند وی دی . لکه چې دی خانگی ټوله مربوطه بودجه چې په ۱۳۵۱ کال کې ټوله څلور سوه اودوه پنځوس ملیونو افغانیو ته

په سلوکی خوار لس زیاتوالی ښیي . کورنی خالص عایدات په ۱۳۵۳ کال کې په سلوکی اته شپيته د یو پنځوسم کال په نسبت زیات دی او اټکل کېږي چه دغه اندازه په ۱۳۵۴ کال کې په سلوکی اته نوی ۱۳۵۱ کال په تناسب زیاته شي د پورونو په کتون په ۱۳۵۳ کال کې د دولت ټول عواید ۱۲۷۴۲ ملیونه افغانی احتوا کوي چه دغه شمیر د ۱۳۵۱ کال په مقایسه په سلوکی ۲۷ زیات دی .

۱۳۵۱ کال په نسبت په ۱۳۵۴ کال کې د دولت په ټولو عوایدو کې په سلوکی دوه نوی زیاتوالی اټکل کېږي .

له خو کالو را هیسی د افغانستان با نک څخه پور اخیستل ډېر مختیایي لگښت څخه دیوې برخې په تمویل کې یو زیات شمیر احتوا کاوه مگر د کورنیو عوایدو زیاتوالی په برخه دهالی سالمو تدبیرونو د نیولو په اثر نه یواځې مالی کسر له مینځه لاړ بلکه په ۱۲۵۳ کال کې د دولت بودجې مازاد بڼه غوره کړیده چه دغه حالت دهیواد په یوه لس کلن مالی عمر کې ساری نلري .

دغه راز د سپما د تشویق او تضمین په مقصد او د زیرمو د تضمین له امله د بانکونو د ټکني نړخ په سلو کې له شپږو څخه په سلو کې انوته لوړ کړی شوی دی .

د جمه پوری نظام له ټینګیدو وروسته د اسعاری زیرهو حالت ښه شوی دی چه په نتیجه کې د تادیاتو په بیلا نس کې د اټکل شوی کسریه ځی زیاتوالی راغلی ۱۳۵۱ کال

نیر کال د محیطی حفظ الصحی ډېرو گرام لاندی په ۱۲ ولایاتو کې داوبو رسولو د شبکی ۳۲ پروژې جوړی شوی او دهغو له امله دری سوه زره تنو کلیوالو خلکو د خټلو داوبو څخه استفاده کړیده .

د کلیو او ښاری خلکو تر مینځ د ژوندانه دخلا ټکوئوپه غرض د کلیو د پراختیا پروگرام بیا راژوندی شو او په تیر دوو کلونو کې هغه شویده چه دهیواد په بیلوبیلو برخو کې د

اقتصادی او اجتماعی عام المنفعه پروژو په جوړولو سره د کلیو دخلکو د ژوندانه د سطحی په لوړلو کې گټور اقدامات وشي . پدغه مقصد په تیرو دوو کلونو کې په پوره اندازه بودجوی تخصیص ددی د ساحی د انکشافی پروگرامونو د پرمخ بیولو د پاره تخصیص ورکړ شوی دی . په تیرو دوو کلونو کې په پور تیبو برخو کې د انکشافی فعالیتو نو تطبیق او درا تلونکو پروگرامونو لاندی په نویو برخو کې د فعالیتونو د نمنی د پراختیا په هیواد کې د داخلی مالی منابعو او دخارجی منابعو د جریان چټکول غواړی .

د دولت په تیرو دوو کلونو کې بریالی شو په مالی او پولی سیستم کې د اصلا حاتو په راوستلو سره دهیواد د اقتصادی او اجتماعی چارو د انکشاف په لاره کې پاڅه گامونه واخلي . د دولت د کړنلاری دمخې د ۱۳۵۱ کال په تناسب په ۱۳۵۴ کال کې د مستقیم مالی په سلوکی یو سلو څلور نوی زیاتوالی ښیي د ۱۳۵۱ په نسبت په ۱۳۵۴ کال کې په ټولو داخلی عایداتو کې د مستقیمو مالیو برخه

د افغانستان کالني

آرزي دادی چه دغه پیسی یعنی خه دپاسه یو زرو څلور سوه ملیونه ډالر چه افغانستان ته دپوراو مرستی په توگه ورکړی شوی هغه ټولی پیسی نه دی چه د ۷ کلن پرمختیا یی پلان د پروژو د جوړښت دپاره یی هیله کیری دکه په سرکال کی یوشاير ستری اقتصادی پروژی شته چه یواځی د هغو تخنیکي او اقتصادی څیړنی ددغو پیسو په چوکاټ کی تهویلیری نه دهغو جوړښت لکه داورگای د پتلی پروژه، دحاجی مگکان - دمسودوبلی کولو فابریکه - دفره رود پروژه - دحوش تپیی پروژه او نوری چه ددغو پروژو د اقتصادی توب په تشبیت سره به دوست دو لتونه د جلاجلاموافقو په قید دهغو دجوړښت دلگښت تهویل دافغانستان سره مرسته و کړی- پدی حساب فکر کیری چه ددغو مرستو حجم به له دغو پیسو څخه ډیر زیاته وی چه پاس څرگندی شوی .

جمهوری دولت له کورنیو منا بعو تو خارجی منابعو څخه دزیاتی او اغیر مننی استفادی د پاره سملا سی او اقتضائی تصمیمونه له څنگه چه په تیر رژیم کی نیول کیدل رد کړی، فیصله یی وکړه چه پرمختیایی پروگرام او پروژی دهغو دټولو تخنیکي او اقتصادی اړخونو د مطالعه له بشپړیدو وروسته داووه کلن پلان په چوکاټ کی ځای کړی شی اود تطبیق ډگرته به وړاندی شی .

دهیواد ۷ کلن پلان چه په هغه کی به څه دپاسه دوه سوه اقتصادی او اجتماعی پروژی وی د هغه ستری او مهمی نوی پروژی دا اقتصادی او

په نسبت په ۱۳۵۳ کال کی د بین المللی اسعارو د زیرمی په سلو کی اته څلوېښت زیاتی شوی دی .

د اقتصادی حالت د ټینگښت او په هیواد کی دننه د انفلاسیون داغیز و دمخنیوی په مقصد د ۵۲ کال په مقایسه په ۵۳ کال کی دبانک نوټ په څیړولو کی په سلو کی ۱۴۷۱ کموالی راغلی دی هغه کړیدتو نه چه دافغانستان بانک له لاری ورکړی شوی د ۵۲ کال په نسبت په ۱۳۵۳ کال کی په سلو کی ۴۸ زیاتوالی څرگندی .

هغه گټه چه دافغانستان بانک د ۵۲ کال په نسبت په ۵۳ کال کی کړی په سلو کی ۱۱۴ زیاتوالی تپیی .

دهمدغه اقداماتو له مخی ده چه د دولت د پانگی اچولو اندازه لکه څنگه چه وویل شول په ۱۳۵۴ کال کی دمخنیکی کال د پانگی اچولو په مقایسه په سلو کی ۱۱۱ زیاته ده .

په ۵۳ کال کی د دولت پانگه اچول په سلو کی څه ناڅه ۶ ملی عایدی او اټکل کیری چه په ۵۴ کال کی دغه تناسب په سلو کی دولسو ته زیات شی. جمهوری دولت له کورنیو منابعو څخه دزیاتی استفادی له امله په هیواد کی دزیاتو پورونو او خارجی مرستو په جریان لاس پوری کړ . په هغو اقداماتو سره چه په یوه لڼه دوره کی په دغه لاره کی وشول دولت وگولی شول له دوستو هیوادو او بیسن المللی موسسو څخه دپورا او وړیا مرستی په توگه څه دپاسه یوزرو څلور سوه ملیونه ډالره پیسی واخلي .

هغه مهم تکی چه پدی ځای کی په یادولو

- اجتماعی ساحو په بیلو الی سره پدی توگه پراختیا یادول کیږي.
- د کرنې اومالداری په ساحه کې:**
- ۱- دخوش تیبی داوبو لگو لو د پروژې د جوړولو څیرنه .
 - ۲- دکیلگی داوبو لگو لو د پروژې ودانول
 - ۳- دشفا دچینی داوبو لگو لو د پروژې جوړول.
 - ۴- دهریرود دپروژې ابادول.
 - ۵- دکوکچې داوبو لگو لو د پروژې جوړول.
 - ۶- دکجکی دپروژې د دروازو جوړول.
 - ۷- دکندز - خان آباد داوبو لگولو د پروژې ودانې .
 - ۸- دفراه رود دناوې داوبو او کرنې له منابعو څخه په استفاده کو لوسره ددغی ناوې هراړخیزه پرمختیا .
 - ۹- دکوز هیلمند هر اړخیزه پرمختیا ددغی سیمې داوبو او کرنې له منابعو څخه په استفاده کو لوسره .
 - ۱۰- دکونړ دسیند اقتصادي او تخنیکي مطالعه ، ددغی ناوې داوبو او برېښنا له منابعو څخه داستفادی دپاره .
 - ۱۱- دجنوب لویدیځ دشاړو ځمکو تر ځمکې لاندې اوبو له منابعو څخه استفاده
 - ۱۲- دهرات دمالدارۍ په پروژه کې د مسبلخ جوړول .
 - ۱۳- دبادغیس- فاریاب - جوزجان اوغور په ولایاتو کې دمالدارۍ د خدمتونو
- ۱۴- په کابل کې دچرگانو دروزنی اودهغو دخوړو او اوبو دپروژې جوړول .
 - ۱۵- دقیصار دسیند له اوبو څخه داستفادی څیرنه .
 - ۱۶- دپاسنی هیلمند داوبو او خاوری له منابعو څخه داستفادی مطالعه .
 - ۱۷- دزراعتي کو پرا تیفونو دنا کلینود میشته کولو اونورو فعالیتونو په برخه کې له جهاني بانک څخه دپور په اخیستلو سره د کرنې دبانک دفعالیت پراختیا .
- د صنایعو کانو او برېښنا په ساحه کې:**
- ۱- دسری دنوی فابریکې جوړول یا دسری داوسنی فابریکې پراخوالی .
 - ۲- دحاجی مگ له کان څخه په استفاده کولو سره داوسنی دویلی کولو د فابریکې مطالعه اوجوړول.
 - ۳- دلوگر دمسو له کان څخه په استفاده کولو سره دمسو دویلی کو لو د فابریکې مطالعه اوودانول .
 - ۴- په هرات کې د نساجی فابریکې جوړول .
 - ۵- په کندهار کې دنساجی فابریکې ودانول .
 - ۶- په کندهار کې دپوړی اوبد لو د فابریکې ابادول .
 - ۷- په هرات کې د بوری د فابریکې جوړښت .
 - ۸- دبقلان دپوړی د فابریکې د ظرفیت

د افغانستان کالی

- پراخوالی .
- ۵- د شپږ و محلی هوایی ډگرونو جوړول .
- ۶- د لوگر د هوایی ډگر د الوتنی د اطلاعاتو د مرکز او د پروژې جوړولو ودانۍ .
- ۷- د کابل کند هار تر مینځ د ۳۰۰ کانالیزو مکروویف او د کندهار - هرات تر مینځ د ۱۲۰ کانالیزو او د هرات - اسلام کلاتر مینځ د ۶۰ کانالیزو مکروویف سیستم جوړول .
- ۸- د کابل نور خم تر مینځ د ۱۲۰ کانالیزو مکروویف سیستم او د جلال آباد هندوسان تر مینځ د تروپوسکتیز جوړول .
- ۹- د کابل کند هار - هرات او مزار شریف د تېلفون دستگاؤ پر اختیا او په ځینو ولایتو کی د یوشمیر نویو دستگاؤ جوړول .
- د اجتماعی او کلتوری خدمتو نوپه ساحه کی :**
- ۱- د هرات د ۲۰۰ بستره ایژ روغتون جوړول .
- ۲- د کند هار د ۲۵۰ بستره ایژ روغتون ودانول .
- ۳- د هیواد په بیلوبیلو سیمو کې د روغتیا داساسی او فرعی مرکز و نو جوړول .
- ۴- د فېلم اخیستلو دستدبو جوړول .
- ۵- د غږ د ضبطولو دستدبو جوړول .
- ۶- د افشار داووبو رسو لو د پر و ژ ی جوړول .
- ۹- په جلال آباد کی د بوری او کاغذ د فابریکی جوړول .
- ۱۰- په هرات کی د سمتهو فابریکی جوړول .
- ۱۱- په کندهار کی د سمتهو د فابریکی ابادول .
- ۱۲- د شمالی سیمو د برېښنا رسولو د سیستم بشپړول .
- ۱۳- په هرات کی د ډیزلی او حرارتی برېښنا دستگاوه جوړول .
- ۱۴- په سروبی کی د حرارتی برېښنا دستگاوه ودانول .
- ۱۵- د نغلو - جلال آباد تر مینځ د برېښنا د لیدر دلولین .
- ۱۶- د کجکی د برېښنا د لیدر دلولی لاین .
- ۱۷- د هیواد په جنوبی برخه کی د نفت او گاز پلټنی .
- د مواصلاتو او مخابراتو په ساحه کی :**
- ۱- د آمو د سیند د پاسه د بحر تان پل جوړول .
- ۲- د ایران تر سر حده پوری د لویو د لویو لاین دسر ک دلو مری او دو همی بر خسی بشپړول .
- ۳- د کابل کند هار - هرات اسلام کلاتر مینځ د اورگاچی د پټلی، د پروژې او د هغی د فرعی کرښو مطالعه او ودانول .
- ۴- د کابل د هوایی ډگر ترمیم .

۷- اواقصادی نظره دانقا لی پروژو د جوړولو د هودی د چکتیا سره یو ځای له هره پلوه مطالعه شی او په اسانې سره په پلان کې شاملی شی. طبیعي دهجه په دغه اوه کلنه موده کې ممکن په ځینو اټکلونو کې بدلون راشی خو ددغه کار دمخنیوی دپاره به دکالنیو پلانونو د ترتیب دکاردوام چه دجمه پوری نظام دجوړیدو څخه طرحه او تدوین شوی دی داوه کلن پلان داقصادی او اجتماعی تحو لاتو څخه پیداشوی بدلونونه دکالنیو پلانونو په چوکاټ کې عیار شی.

لکه څنگه چه زمونږ وطنوال پوهیږی وروسته پانی کیدل داسی پدیده نده چه په یوه ورځ یو یو کال او یا څوکلونو کې پیدا شوی زی وروسته پانی کیدل یوه تاریخی پدیده ده چه دزمان له حیثه زیاته موده نیسی اودهغی عوامل هم ډول ډول دی. ددغو وروسته پانی کیدو لری کول هم دوخت ایجا ب کوی او پوره تدارک غواړی او وسایل په کار لری او باید ټاکلی اورریشانه هدفونه ولری.

جمه پوری دولت په لنډه موده کې تر ټولو دمخه پدغه برخه کې دیوه بشپړ هد فپسه ټاکلو لاس پوری کې پدی دغه هدف دیو ملی مستقل اقتصاد پیدا کول دی پدی ترتیب دهیواد درانلونکی اقتصاد ی او اجتماعی پرمختیا دربخ ددغو کلي گربنو په بنیاد ولاړ دی.

په ټولو اقصادی او اجتماعی ساحو کې د بنیادی اواصلی اصلاحاتو اجرا کول.

۷- د تلویزیون سستیونو نو مینځ ته راوړل.

۸- درادیو افغانستان د ظرفیت پراخوالی.

۹- د ترو لی بس د پروژی په جوړولو سره د بنیادی ترانسپورتی خدمتونو پراختیا.

۱۰- دهو ټلونو دودانو لو او د ضرورت وړنو وسایلو د برابرولو په وسیله د توریستی خدمتونو لاپرمختیا.

۱۱- د سیلوگانو او ژرندو اودوچو پخولو د فابریکو جوړول.

دغه مهو پروژو او نورو لس ها وو پروژو په تطبیق سره چه دهغو نو مندی اخیستل شوی دهیواد په قوی طبیعی منابع فعاله کیری د ملی تولیداتو سطحه لوړیږی د استخدام ساحه پراخوالی مومی او په هیواد کې دنویو او عصری صنایعو بنیاد ایښودل کیږی. د اجتماعی ژوند او هوساینی لاره چمتو کیری او په نتیجه کې زمونږ اصلی هد ف ته به درسیږی لاره چه زمونږ دخلکو د ژوندانه ښه والی دی اواره کړی.

لکه څنگه چه پوهیږی اقتصادی او اجتماعی چټکه پرمختیا او ترقی گټور پلان غواړی په همدی اصل بندي دانکا له مخی و چه تصمیم نیول شو چه د پښخه کلن پلان په ځای اوه کلن پلان ترتیب شی. د پلان د مودی له دغه اوږدوالی څخه مقصد دادی چه نوی پروژی له تخنیکي

- دهغو کسانو دپاره دځمکې د مالکیت د حقوق تامین چه په رښتیا په ځمکه کسی کارکوی.

- په کوپراتیفی سیستم باندی زیات ټینگار اوپه نتیجه کی د هیواد د ټولو تو لیدانود سطحی لوړول.

امیدلرم دافغانستان دولس دټولو پراگنو له خوا ددغه عادلانه اوانسانی ښه اقدام دتطبیق هرکلی اواملا تروشی . په پای کښی باید وایم چد افغانستان دنوی اساسی قانون په مسوده باندی دخپرنی په مقصد به یوستر کمیسیون چه دیولس میاشتو راهیسی دیوه مختصر کمیسیون له خواله غور اوخپرنو وروسته ترتیب شوی په روان کال کی وټاکل شی اوپه کار به پیل وکړی .

گراڼو وطنوالو !

د یو کلن لټو گزارشاتو په ختمولو سره غواړم یوځل بیا ستاسی پام دیته راواپوم چه دیوه ولس دکار اوزیار له ځانه تیریدواو ایثار څخه پرته هیڅ پر مختگ نشی کیدی . دا هغه لاره ده چه دافغانستان ولس کولی شی په پوره یووالی دلوی خدا ی په مهربانی اوپه خپل لوپهت سره خپلی زپی پسمانی تلافی اودیوی امید بشونکی اوروبشانه ایندی په لور په مخ ولاړ شی .

مونږ دخپل وطن په لوپتیا اوسر لوپری باور لرداوتروروستی سلگی پوری به دنوی آزاد اواباد افغانستان دنیکمرغی په خاطر هلی خلی وکړه . ومن الله توفیق .

تل دی وی افغانستان

تل دی وی جمهوریت

په دولتی اوخصوصی سکتورکښی د ملی صنایعو مینځ ته راتلل اودهغو ملاتړ .

- په هیوادکی دانرزی او برښنا تعمیم .
- داوبو لگو لو دنوی او عصری شبکی ایجاد اوپراختیا .

- او دملی گټو په اساس دخارجی تجارت لارښودنه .

پدی حالت کی چه دخلکو دژوندانه د سطحی داوپولو او داجتماعی بی عدا لټیو په لاره کی د خنډونو له مینځه وپلو دپاره - اقتصادی او اجتماعی حرکتو نه پیل شوی جمهوری دولت دتنگ لاری په اساس دځمکو داصلاح دقانون دتدوین دو ضع کولو اقدام وکړ . دغه قانون دو لت تصویب کړ او په رسمی جریده کی دهغه دخپر بدوله نیټی څخه یو کال وروسته دتطبیق ډگر ته را و یستل کیدی .

همه هد فونه پدی ډول دی .

دملکیت دحدودو ټا کل :

دمالک اوبزرگ او کرنی دکاریگرتو مینځ دغیر عادلانه مناسبا تو له مینځه وپول .

- دکوچنیو اویو زلو بزرگرو دحاکمات اصلاح اوشبه والی .

- دبزرگ دعوایدو زیاتوالی اوپه بی ځمکی مستحقو خلکو باندی دځمکی ویش .

- دکرنی په سکتورکښی دزیات فعال نفوس جذبول په هغه اندازه چه ددغه سکتور ظرفیت بی اجاب کړی .

- دکرنی دسکتور دډگور تیا دلوړلو دپاره د کرنی دتحقیق اوترویج دپراخو پروگرامو نو پراخوالی .

پنا سبت اولین سالگرد انقلاب

هموطنان عزیز !

درست یکسال از پیروزی انقلاب ورستاخیز
ملی مامیگذرد .

تجلیل این روز باشکوه رابه شه‌ای رفیقان
بایمان، فداکار ووطن پرست انقلاب، بشما
اردوی غیور وفداکار افغانستان وبشماخواهران
وبرادران عزیز درهر کجایی هستید ازته دل
وازشمیم قلب تبریک میگویم .

وطن وجامعه ماازدیرزمان آبتنن یک زندگی
نوین بود بسی نارسایی هامدت هامانع تحرك
وتكامل مامیشد . ولی فساد جامعه ماوخطرات
ناشی ازآن سخن رابجایی کشانیدکه نیرو های
وطن پرست دیگرنامل راجایزندیده زنجیرهای
فرتوت وانقیادرابهت مردانه وپشتیبانی کامل مردم
وطن دوست افغانستان درهم شکسته ودرهمین
شب بلطف خدابه پیروزی رسانیدند .

بلی ! شب ۲۶ سرطان شبی بود که سحر تاریک
و خونین وباشفق روشن ودرخشانی در برداشت .
پرازامید وبرازخطر، اکثر همشهریان درآنشب
که نصفی ازآن گذشته بود درخواب عمیق وعده
بسیار قلیل ونابکار دیگر که زندگی در شب
نوی، برایشان شروع میشد سرگرم عیش ونوش
خود بودند . مردمان دیگری هم در همین
شب وبهین شهر وجود داشتند که سالیان
درازی رابامید سعادت مردم وکشور شان

سپری نمودند هرچه از فکر وعملشان بمقصد
نیل باین مامول مقدس ممکن بود، دریغ و
کوتاهی نکردندو به غرض اصلاح آنهمه
نابسامانی ها وفساد یکه سرتاسر مملکت و
دستگاه دولت راکه مخصوصا در چند سال
اخیر فرا گرفته بود مستقیم و غیر مستقیم
کوشیدند اما افسوس که این همه تلاشها
نه تنها سودی نبخشید بلکه بصورت واضح
احساس کردند که کشتی شکسته وفرسوده
کشور بسرعت هرچه تمام تر به طرف پرتگاه
عظیمی نزدیک ترمیشود وروزی خواهد رسید
که چاره نجات آن برای همه مشکل، بلکه ناممکن
خواهد گشت این اشخاص درروشنی آن حقایق
تلخ ودردی که برای اعتلای کشور خود در قلب داشتند
باهمه مشکلات وموانعیکه موجود بود باید چاره
رابرای سلامت واصلاح وطن خود جستجو
می نمودند اما چطور وچه راه ؟

بلی ! راهیکه هدف وغایه آن جز سلامت
وسعادت وطن وخدمت به قاطبه ملت افغانستان
حیز دیگری نباشد وحتی المقذور از هر گونه
عقده های شخصی وضعف های انسانی، حس
انتقام جویی، خودخواهی وغیره بری باشندواین
خودبرمشکلات آنان می افزود دقت، سنجش
وحوصله بیشتر رابیجاب میکرد .

بهر صورت بیش از یکسال در اطراف این موضوع مذاکرات و مباحثاتی بین بعضی رفا صورت گرفت، پلانهای مختلف طرح گردید و هرگونه امکانات سنجیده شد. در طول این مدت هنوز هم باید اینکه بالاخره خطراتیکه از هرتگاه وطن را احاطه و تمام زنگهای خطر را بصدا در آورده است، ممکن دستگاه فرسوده و مغرور را از آن خواب غفلت بیدار و ملتفت سازد، اما تدریجاً این امید ضعیف هم ضعیف تر میشد تا اینکه در ماههای اخیر به یاس کامل مبدل گردید. فساد و روش ضد ملی رژیم بعد اعلی خود رسید و دیگر هیچ فرد وطن پرست نمیتوانست این همه فجایع را تماشا کنند و خاموش بنشیند. قرار بر این شد که جز حرکت انقلابی راه دیگری باقی نیست و باید حرکت کرد و این قرار آخرین ما بود.

در همین شب آن فرزندان فداکار وطن بدون آنکه تاحی فامیل وزن و فرزند شان احساس کرده بتوانند در قلب از فامیل و هر چیز عزیزیکه در حیات داشتند در راه خدمت و اعتلای کشور و مردم خود خموشانه وداع کرده بودند زیر آفریدی در بین ما نمیتوانست ضمانت کند و بداند که فردا سر نوشت خودشان، فامیل شان و وطن شان چه خواهد بود.

دوستان عزیز! فعلاً در نیمه شب قرار داریم اجازه دهید تا قسمتی از بیانیه ۲۶ سرطان سال گذشته خود را یکبار دیگر تکرار کنم.

(این آرزوی مقدس بود که مرا وادار ساخت ده سال قبل من و رفقایم پیش نهاد آخرین خود را به حضور شاه پیش و تطبیق آنرا برای خیر و سعادت ملت ما کنیم.)

آن آرزوی مقدس چرا این بی سروسامانی مملکت منجر گردید و چرا آن رفا از اصل هدف منصرف و راه خطایی را تعقیب کردند، داستانیست بس طولانی که تفصیل آن درین فرصت کوتاه گنجایش ندارد و در فرصت مساعد البته به اطلاع هموطنان عزیز رسانیده خواهد شد. فعلاً در نیمه شب قرار داریم، برای امر حرکت هنوز یکساعت باقی است و کوا این یکساعت پرهیجان به هیچصورت برای آن داستان طولانی چندین ساله کفایت نمیکند باز هم بد نیست چندسالی به عقب رویم و از بین مکاتیب متعدد که از سالیان دراز و قاتل وقتناختنا بحضور شاه تقدیم داشته‌ام، چند مکتوب اخیر را که نزد اکثر مردم مامکن تاهنوز پوشیده باشد به اطلاع هموطنان عزیز برسانم:

مکتوب مورخه ۹ سرطان ۱۳۴۱ پس از القاب! آنچه را امروز بحضور شما بعرض میرسانم تصور میکنم در سر نوشت آینده ملت افغان آنقدر مهم و حیاتی و بلورده سلطنت شما آنقدر اقدام بزرگ و تاریخی میباشد که میتوان در اطراف آن کتابی نوشت و یک عالم دلایل و توضیحاتی بعرض رسانید، اما میدانم عرایض طولانی برای خواننده وهم کسیکه می‌نویسد بعضاً خسته کننده میباشد، لذا نمیخواهم عریضه من طولانی باشد کوشش میکنم بصورت بسیار مختصر چیزی را که به عقیده خود (که این همیشه عقیده من بوده و خواهد بود) خیر و سعادت ملت افغانستان و اقدام بزرگ و تاریخی دوره سلطنت شما میدانم بحضور شما بعرض رسانم. موجبات و دلایل اینکه چرا تحول اجتماعی

نزد طبقات منور و جوان طرف تقدیر واقع شد و روی پهرفته تا اندازه يك فضای امید و خوشبینی تولید نمود .

اما باید دانست که انکشاف اقتصادی، افکار و ذهنیت های جدید اجتماعی راحتاً با خود آوردنی است و اگر درین قسمت معنوی حیات که به عقیده من فوق العاده مهم، ضروری و خالی از مشکلات نیست توجه و سنجش عمیق بعمل نمی آید و بغرض رهنمایی يك ملت بمقصد رسیدن به هدف مطلوب ملی موازی با پلان اقتصادی، پلان تحول اجتماعی، طرح و عملی نمیگردد روزی خواهد رسید که موازنه بکلی برهم خورده و دفعتاً این مملکت به مشکلاتی دچار گردد که ممکن در آنوقت حل آنقدر سهل و ساده نبوده و به منفعت ملی افغانستان تمام نشود .

مردم، مخصوصاً طبقه منور از نقطه نظر اجتماعی آرزومند تحول و به آن انتظا ر دارند درخفا، اقسام افکار و عقاید و ذهنیت ها موجود است، دست اجانب برای مقاصد سیاسی خود مشغول فعالیت اند این طرز حکومت برای مردم مخصوصاً طبقات منور چندان خوش آیند نیست و خسته شده اند. برای حضور اعلیحضرت و بعضی دیگران اگر هنوز این طرز قابل تحمل است برای بنده که منسوب بخاندان هم هستم و چون عاقبت آنرا به ضرر مملکت و ناکامی سلطنت میبینم راستی عرض میکنم که بعد ازین قابل دوام نیست بصورت مستقیم و غیر مستقیم افراد منسوب بخاندان (زیرا حدود خاندان و مربوطین آن امروز به پیمانۀ رسیده که مشکل

باید درین مملکت بعمل آید، ضرور نیست درین جا توضیح کنم زیرا در اطراف آن همیشه صحبت نموده ایم و افکار و نظریات بنده درین خصوص گمان میکنم کافی، واضح و روشن بحضور شما معلوم است .

تصور میکردم که بهترین موقع اظهار همچو يك مفکوره از طرف حکومت وقتی بود که پلان دوم اقتصادی بشورای ملی تقدیم میشد و در ضمن آن از خطوط اساسی تحول اجتماعی که با اساس يك پلان در نظر دولت است بسمع و کلای شورورسانیده میشد، چون از یک طرف از طرز تفکر بعضی از رفقای کابینه اطلاع نداشتیم و از طرف دیگر حضور شما بکابل تشریف نداشتید . بنابراین، آن موقع گذشت اما هر قدر میکم برای خیر و سعادت ملی برداشته میشود. بپروقت و زمانیکه باشد یقیناً مفید و موثر است . مشروط بر اینکه بسیار نا وقت نشده باشد به عقیده من وضعیت مملکت و جریانات عصر و زمان چنین تحول را ایجاب میکند و اگر حضور شما چنین يك تحولی را بحال مملکت موزون و مفید می شمارید (که بنده از هر نقطه نظر آن را لازم میدانم) پس تصور میکنم عملی ساختن همچو يك مفکوره اگر به وقت و در يك فضای نسبتاً مساعد تر صورت بگیرد تا اثر آن عمیق تر و انعکاسات آن خوبتر خواهد بود. از این لحاظ با زهم بنده همین موقع را برای شروع این کار بوقت و بجا میدانم .

شک نیست که تطبیق پلان پنجساله اول از هر حیث نزد اکثر طبقات بی تاثیر نبود و نهضت نسوان که يك قدم مهم اجتماعی بود مخصوصاً

ذهنيتيکه آنها تربيہ شده اند بعداز اين باهر تعبيريکه به آن کرده شود چه از نگاه مسؤليت وظيفه و چه از نقطه نظر عقيدہ شخصي ، برای من قابل تحمل نيست .
لذا نظروپيشنهاد من بحضور اعليحضرت شمالاين قرار است :

۱- الترناتيف اول :

اينکه ملت افغانستان چه شکل و طرز اداره را برای آينده مملکت مفيد و مناسب ميدانسد، توسط يك رفرندم عمومي رای آزادانه ملت افغانستان خواسته شود. درجه فهم و درجه تطبيق و عملي ساختن همچو يك رای گيري نظر به سويه فعلی مردم ماچه خواهد بود، خیلی مجهول و در ظاهر غير عملي به نظر ميرسد .
از طرف ديگر چون دوهمچو رفرندم طبعاً حرف از سيستم های مختلف بهيان خواهد آمد لذا فيصله و قرار آخرين آن تنها و تنها بشخص اعليحضرت شما بحيث ياد شاه افغانستان مربوط است و بس .

۲- الترناتيف دوم :

۱- کميسيونی مرکب از متخصصين حقوق و اشخاص باصلاحيت و باتجربه تعيين گردد تادرقانون اساسي تجديد نظر نموده پروژه قانون اساسي جديد را (باساس سلطنت مشروطه) ترتيب و بحکومت تقديم دارند .

۲- همچنان عين کميسيون و با کميسيون ديگری قانون انتخابات و ديگر قوانين مهميکه به قانون اساسي رابطه نزديکی دارد تدوين و بغرض غور و مطالعه بحکومت تقديم دارند .

۳- پس از غور و تصويب دولت لوی جرگه

است حدود برای آن قايل شد) کار دار يا بيکار، خورد وکلان امتيازاتی بخود ها قايل هستند و اين چيز را يك حق مثبت و طبيعي خود ميدانند، قوانين مملکت هر چه باشد در نظر آنها بيش از چند کلمه بی معنی ديگر ارزش ندارد غيره وغيره ...

پس ياباهمه بايد مطابق قانون و مقررات رفتار کرد که حتما عکس العمل های رابار آوردنی است و يايانکه تحمل کرد و چشم پوشيد که خود سبب بی عدالتی و بی انضباطی گردیده و گردید نيست، پرسشی و بازخواست وقتی ممکن و موثر شده ميتواند که در آن امتيازی موجود نباشد و اگر امتياز موجود شد مفهوم حقيقي قانون و عدالت از بين رفته و اگر اين بازخواست يکطرفه اجراميشود نتيجه جز از توليد عکس العمل و بد بينی مدهشتری بمقابل حکومت و سلطنت چيز ديگری نخواهد بود .

اعليحضرتا! صفحات تاريخ گذشته افغانستان بهترين دوس است که ميتوان از آن عبرت گرفت . تاريخ گذشته آنچه را که خود در حيات ديديم و تجربه کرديم بما واضح ساخت که جاه طلبی ها و رقابت ها، شخصيات و خودسری های افراد چه در خاندان های سلطنتی و يا دستگاه حکومت و چه در بين طبقات با نفوذ مملکت جز ناکامی و بربادی خود آنها و خساره مادی و معنوی مملکت نتيجه نداشت و ندارد خدا نکند که آن وقايع تلخ درين عرصه دوره سلطنت اعليحضرت شما دوباره تکرار شود .
مثليکه بارها بحضور شما عرض نموده ام از صميم قلب يکبار ديگر عرض ميکنم که اين طرز اداري مملکت و اين فضای خاندانی بسا

انعقاد گردیده وقوانین مذکور بفرض غور،
تدقیق وتصویب بهلوی جرگه تقدیم گردد .
۴- پس از تصویب قانون اساسی از طرف
لوی جرگه آمادگی برای انتخابات گرفته شده
وباساس قانون جدید انتخابات عملی گردد .
۵- باختم انتخابات وافتتاح شورای جدید
(باساس یک حزبه ویادوحزبه) حکومت فعلی
مستعفی وحکومت جدیدتشکیل زمام امورمملکت
رابدست خواهدگرفت . این اجراءات باید
باساس یک پروگرام بوقت معین عملی گردد.
(گراف ضمیمه) درین موضوعات بابعضی اعضای
کابینه که بصورت انفرادی ومجموعی مذاکره
وتبادل افکار نموده ام اینها هستند :

۱- علی محمدخان معاون صدارت

۲- وزیر خارجه، معاون صدارت

۳- وزیر داخله

۴- وزیر مالیه

۵- وزیر معادن وصنایع

۶- وزیر معارف

۷- رئیس مستقل قبایل

الترناتیف اول ازطرف همه بصورت مجموعی
غیرقابل تطبیق ومفید خوانده نشد بنابراین از
مباحثات دراطراف آن فعلا صرف نظرگردید .
راجع به الترنا تیف دوم اینکه در مسایل
اجتماعی تحولی بوجود آمدهمه ضرورت آنرا
حس نموده وبه آن گمان میکنم اتفاق داریم ،
امادرطرز عملی ساختن آن ممکن در نظریات
وافکار تفاوت های موجود باشدکه طبعا موقع
مذاکرات ومباحثات امیدواریم بالاخره به نتیجه
برسیم .

کابل ۲۴ جدی ۱۳۴۱ :

بعدازالقباب !

بجواب مکتوب تاریخی ۱۲ سنبله ۱۳۴۱
اعلیحضرت احتراماً بعرض میرسانم . برای
من ورفقای من جای بس مسرت است که
اعلیحضرت همایونی خوشبختانه در اصل
پرنسیپ که میفرمایند یکی از آرزوهای دیرین
شان است، «لله الحمد توافق نظر موجوداست
همچنان اعلیحضرت به نکته مهم دیگری تماس
فرموده ومی نویسند: (بلکه یک هدف مقدس
ومشخص است که ازافکارو آرزو های عالی
موسس این دوره یعنی اعلیحضرت محمدنادر
شاه شهید سرچشمه میگردد وامانتی است که
بردوش ما گذاشته شده ...) بلی این یک
حقیقت مسلم است وبه پیروی ازافکار وآرزو
های عالی آن شخصیت بزرگ است که میخواهم
به آن هدف مقدس ومشخصی که خیرو بهبود
ملت افغان درآن متصور است نایل شویم .
این فرمایش اعلیحضرت همایونی را کاملاً
تائید وتصدیق میکنم که اگر این مفهوم عالی،
انجام طبیعی وهدف نهایی این دوره نباشد
گویاهمه مبارزات وقربانی های پدران ومساعی
امروزی مامعنی حقیقی خودرا ازدست خواهد
داد .

اینکه حضوراعلیحضرت در پراگراف اخیر
مکتوب خویش بهوقت وزمانواشخاص ورجالیکه
فردا مسئولیت عملی ساختن این آرزو هارابدون
تردد بدوش گیرد اشاره فرموده وآترادو عامل
مهم بلکه شرط اساسی تطبیق نمودن این
آرزو هاشناخته اند ، فرمایش اعلیحضرت
بجاست. اینک درطی این پیشنهاد به عرض

ونقاط برجسته چنين يك تحول باهمکاران خود تبادل افکار نمودیم و پس از مباحثات زياد و طولاني ومجالس متعدده اين نظر رسيديم که بايست باتوکل بخداي بزرگ بانيت نيسک وبا حوصله فراخ اين نهضت طوري براه انداخته شود که بالتدریج به صورت ارتقايي به مدارج عاليتر منجر ومتتهي گردد. نتايج مفيد ومثبت آن بدست آيد .

اجرای این مرام وپيشبرد این نهضت طوري پيش بيني شده است که در ذیل به عرض ميرسد :

الف :- قانون اساسي افغانستان که در وقت وزمان ديگر وشرايط ايجابات جداگانه تدوين وترتيب شده است بايد تجديد گردد. قانون جديديکه باپيشرفت محيط سازگار باشد تدوين گردد. نقاط اهم وهدفهای برجسته اين قانون که پيش بيني ميشود چنين است :

۱- رژيم شاهي مشروطه و طرز حکومت سيستم پارلماني وديموکراسي خواهد بود . حقوق جليله پادشاهي در آن تثبيت خواهد شد. پادشاه نشانه وحدت وسلطه ملي وشيرازه تهايت مملکت است . پادشاه بالاتراز قواي سه گانه قرار دارد . پادشاه بعيت فرد اول مملکت غير مسئول شناخته ميشود . لازمه عدم مسئوليت بي طرفي مقام پادشاهي در برابر احزاب سياسي وعدم مداخله در امور اداري است . يعنی حکومت انتخابي با داشتن مرام و هدف معين سياست خارجي وداخلي و روش اقتصادي واجتماعي خود در تطبيق واجرای ان مسئول تمام امور جزبي وکلي شناخته خواهد شد.

ميرسد که مابه اين عقیده رسیده ایم که وقت آن رسیده است که چنين نهضتي آغاز گسرد و هم به وجود آمدن اشخاص ورجالي که اداره مملکت رادر آينده به آنها تفويض نمود ، مربوط به اينست که چنين نهضتي موجود باشد و چنين محيطي ايجاد گردد تا استعداد مردم موقع بروز وانکشاف رابايد من معتقدم که اگر چنين حرکتی نباشد رجالی که مسئوليت اداره آينده رابه عهده بگيرند اصلا بوجود نخواهد آمد. پس از تذکر فوق اينک به اصل موضوع می پردازم: آزوي يك تحول اجتماعي از دیر زمان به اينطرف زدهمه ماموجود است به سايقه اين آرزو، درين چند سال اخير در ترقی وتعميم معارف، انکشاف اقتصاد عمومي وآآماده ساختن محيط برای اصلاحات اجتماعي ونشونهای افکار ترقی خواهی حتي الامکان سعی ومجاهدت به عمل آمده است که در نتیجه اين مجاهدت وانکشافات مذکور، طبقه معتنبي جوانان ومنورين در وطن بوجود آمده که حالا آرزوي اين تحول بيک عقیده قابل تطبيق منجر گشته است . بنا بر آن وقت آن رسیده است که بر آن غور بيشتری بعمل آيد وسعی جمیل به کار رود تا برای مردم افغانستان يك محيط اجتماعي وسياسي مناسبتر ومترقی تر ايجاد شود که در آن سير تکامل جامعه وافراد اين وطن در شرايط موافق باعصر وزمان ومطابق با تمنيات مردم امکان پذير باشد .

خوشبختانه از يکسو اين هدف مارا اساسان دين مقدس اسلام تائيد ميکند وازسوی ديگر سنن و روايات باستانی ملي ما هم مويد آن است . برای تثبيت هدفهای مهم

بیانیه ها ، پیام ها و مصاحبه های بناغلی رئیس دولت

مملکت باشد) برگزینند. در صورتیکه چنین يك آرزوی دیگری در محیط نشو و نهامی کافی کرده باشد بعد از انقضای مدت پیش بینی شده حزب دوم تاسیس شده خواهد توانست .

۵- قانون جدید تثبیت خواهد کرد که دولت عبارت از قوای سه گانه تقنینیه، قضائیه و اجرائیه میباشد .

قوة تقنین عبارت از مجلس شورا است که نمایندگان از اعضای احزاب تثبیت شده از حوزه های مهینه انتخابی خواهند آمد .

قوة قضا متشکل از محاکم سه گانه ابتدائیه مرافعه و تمیز است و بکلی از تاثیر و اعمال نفوذ قوه اجرائیه محفوظ و مصئون خواهد بود . قوه اجرائیه عبارت از حکومت است که از حزب اکثریت تشکیل شده است و بوسیله ارگان های معین اداری و امنی و دفاعی مملکت را اداره مینماید .

۶- قانون انتخابات طبق شرایط يك نظام پارلمانی دیموکراسی ترتیب خواهد شد .
ب:- در صورتیکه اساس تجدید قانون اساسی منظور شود و تصمیم برای تدوین نمودن آن گرفته شود اقدامات ذیل باید بعمل آید :

۱- نشر يك ابلاغیه از طرف دولت که آغاز این تحول را با پروگرام آن به اطلاع عامه برساند.

۲- یکمده علماء و متخصصین برای تثبیت و تدوین مسوده قانون اساسی موظف خواهند شد که مسوده متذکره را حداکثر در مدت ۱۲ ماه ترتیب نمایند .

نوت: در اعلامیه این مدت به اطلاع عامه رسانیده خواهد شد .

غایه و نتیجه مفید این ترتیب اینست که پادشاه بحیث رئیس مملکت در حالیکه نقطه اتصال قوای سه گانه میباشد مرجع آمال همگان شناخته میشود . از انتقاد و اغراض محفوظ و مصئون می ماند و این مصئونیت از اغراض به محبوبیت اومی افزاید .

۲- قانون اساسی تصریح خواهد کرد اعضای خانواده سلطنتی کدام اند و چه حقوق دارند.

۳- آزادی های فردی و حقوق شخص درین قانون اساسی تثبیت خواهد شد .

۴- در قانون اساسی جدید بوجود آمدن دو حزب پیش بینی خواهد شد که در سیستم پارلمانی دو حزبه فعالیت خواهند کرد و برای اشغال کرسی های شورا، جد و جهد خواهند نمود .

حزب اکثریت را پادشاه به تشکیل حکومت مهور خواهد ساخت .

توضیح : چون فعالیت های حزبی و مجادلات سیاسی در مملکت مابی سابقه است ، برای اینکه این فعالیت ها موجب شفاق و نفاق نشود و هرچ و مرج فکری و سیاسی نامطلوب بوجود نیاید برای مدت چهار سال که اغلبا مساوی بایک دوره شورا است تنها يك حزب اجازه خواهد داشت فعالیت کند. کسانی که مرام و اساس حزب مذکور مطابق آمال خود می یابند در آن داخل و شامل میشوند و در اداره مملکت طبق مرام حزب ، سهم میگیرند و کسانی که به اساسات مذکور اتفاق نداشته باشند موقع کافی برای غور و تفکر خواهند داشت که برای خود مرام و اساسات دیگری را (که بخیر و سعادت

۳- بعداز تهیه مسوده، لويه جرگه دعوت شودکه به حيث مجلس مبعوثان قانون مذکور رانديقق وتصويب نمايند .

۴- بعداز تصويب قانونکه ازطرف لويه جرگه بعمل آيد، حکومت اجازه خواهد داد حزب اول بفعاليت درمحيط آغازنمايندگان خودراازراه مرام حزبي بشوراي ملي بفرستد ،

برای اینکه اين فعاليت صورت بگيرد حداکثر ششماه فرصت داده خواهد شد. پس ازشش ماه شوراي جديد افتتاح خواهد شد وحکومت جديدازراه انتخاب، طبق قانوناساسي جديد تشکيل خواهد شد . درخلال مدتیکه قانون اساسي جديد ترتيب وتديوين ميشود حکومت اجازه خواهد داد مطالعاتي درباره حزب اول صورت بگيرد ومقدمات آن چيده شود .

ج- درچنين سيستمی که آزادی عقیده و بيان ، آزادی اجتماع و فعاليت سياسی بیشتر ميشود وهنگامه زندگی اجتماعی گرمتر ميگرددحکومت سرپرستوحکومتهاي مابعدديگر برای حفظ امنيت وحفظ مصالح ملي به توجه ومراقبت جدی ترومسئوليت بیشتری مواجهه خواهد شد .

برای اینکه بنام حفظ مصالح ملي وامنيت عامه حکومت متوسل به اقدامات اقتضائی ز نظريات عندي نشود ودرين آزادی مداخله بيجاننمايد وبرای اینکه حکومت مسئوليت خود راقانونی وبهحسن صورت انجام داده باشد بوجود آمدن يك قانون حفظ امنيت ضروري ديده ميشود وهم تاسيس مراجع ومحاكم لازم استکه به چنين قضايای رسيدگی کنند وبه سرعت ممکنه بهمحاكمه وتعيين مسئوليت چنين

بااحترامات فايقه

کابل ۱۱ حوت ۱۳۴۱ :

بعزاز القاب !

نه سال قبل بماه ميزان بودکه اعليحضرت شمااعتماد فرموده وظيفه صدارت عظمی رابه اين جانب تفويض نموديد، درهمان وقت اگر بياد حضور شما باشد عرض کردم که ممکن اعظمی الی سه سال بتوانم اين وظيفه سنگين راابفا نمايم .

بیانه ها ، پیام ها و مصاحبه های بناغلی رئیس دولت

های اداری و وجدانی خود را انجام دهند ولی همینکه يك شخص بفهمد و حس کند که نظریه معاذیری دیگر قدرت ایفای آن وظیفه را ندارد و بازم بوظیفه دوام میدهد به عقیده من گناه است .

امروز نظریه بسامعاذیری که حضور شما خوبتر هر کدام آنرا میدانید و از سالیان دراز هیچکدام آنرا از حضور شما پوشیده نگذاشته ام حس میکنم که بیش از این دوام به وظیفه چه از نقطه نظر طرز تفکر و چه نظریه وضع صحیحی بسیار دشوار است . نظریات و پیشنهادهای اخیرین خود و بعضی از رفقای کابینه را در مورد غور بر ترمیم قانون اساسی مملکت و ایجاد تحولی در وضع اجتماعی مردم افغانستان برای يك آینده پابرجای دیموکراسی در وطن ما بتاريخ ۲۴ جدی بحضور شما تقدیم نمودم ، ۷ روز از آن میگذرد تا حال کدام جواب مثبت یا منفی نگرفتیم ، مقصدم از ذکر آن در اینجا اصرار به گرفتن جواب نیست بلکه یگانه مقصد اینست که آنچه را که به حضور شما پیشنهاد نموده بودیم از صمیم قلب و به عقیده ما قدم بزرگ و مفیدی برای خیر و سعادت آینده ملت افغانستان و موفقیت تاریخی دوره سلطنت شما بود که طبعارشد اجتماعی ملت افغان و ایجابات عصر و زمان حتما چنین تحولی را آورد نیست .

پس از تجارب چندین ساله در خدمت این مملکت و با فهم حقایق اوضاع مملکت باز هم اگر چوکی صدارت عظمی را غنیمت شمرده به این وظیفه دوام میدهم نه تنها از اعتماد شما سوء استفاده کرده ام بلکه برخلاف اصل های

در ظرف این مدت واقعاتی بمیان آمد که مجبورادوام رابه وظیفه ایجاب میکرد مخصوصا شروع و تکمیل پلان پنجساله اول که همه ما اخلاقا خود رابه اجرای آن مقابل مردم افغانستان موظف میدانیم بیشتر سبب شده که مدت طولانی تری از آنچه لازم بود و تخمین کرده بودم به این وظیفه بمانم .

پلان پنجساله اول انکشافی مملکت با تمام نارسایی ها و مشکلاتیکه در برداشت ناجائیکه استعماردشخصی ، قدرت مالی مملکت و سیاست داخلی و خارجی افغانستان اجازه میداد و ایجاب میکرد حتی المقدور کوشش بعمل آمد ، نافیصدی بیشتر آنچه در پلان پیش بینی شده بود ، به پایة تکمیل برسد و خداوند بزرگ را شکر گذارم که آن پلان به همکاری صمیمانه مردم نجیب افغانستان و مساعی و زحمت کشی ما و ورین موظف یکنیم سال قبل به پایان رسید .

پلان دوم طرح و ازده ماه به اینطرف کار آن آغاز گردیده که امیدوارم بازم با همکاری نزدیک دولت و ملت به خیر و سعادت ملت افغان موفقانه انجام گردد و افغانستان عزیز را يك قدم دیگر بسوی پیشرفت و انکشاف مادی و معنوی که آرزو و تمنیات هر فرد وطن دوست است نزدیک تر سازد .

اعلیحضرتا ! به عقیده من از خدمت با صداقت مملکت و خدمت خلق ، مقدس تر چیزی نیست و اگر حیات برای يك انسان ارزشی دارد باز هم ارزش و قیمت حقیقی آن در همین است و بس . اما این عقیده (مخصوصا در پیست های حساس و پر مسئولیت) تا زمانی ارزش دارد که اشخاص بتوانند بطور شایسته و وظایف و مسئولیت

گردهام اکثر از مسوده اولي دور نوم، بازم
در قسمت های ازان تغييراتي وارد شده گه
بهر دانستم مجموع آنرا با آنچه در آن اصلاحي
به نظر من لازم نيافته بصورت مسوده ديگري
برای قانون اساسي آینده افغانستان به شما
پيشهاد کنم .

جلالتما با! با سابقه طولاني همکاري با اينچنان
انظريات و آمال من برای وطن و هموطنانم
آگاهيدو بنا بر آن تغييراتيکه روی مسوده اول
وارد شده بسهولت بشما روشن ميشود .
با وجود آن بهتر ميدانم توضيح کنم که بنده
در طول مدت تصدی مسئوليت در خدمت وطنم
در جستجوی هدفی بودم که برای مردم افغانستان
و مخصوصا نسل جوان مملکت مايک محيط
مثبت و واقعي نشوونمای مادی و معنوی میسر
گردد و در آن همه افراد هموطن مادرراه تعالی
و عمران وطن خود سهم گرفته و احساس مسئوليت
نمایند، مدتها سپری شد و مساعي زیادی بعمل
آمد تا عواملی را که نظريه تجارب به شکل
های مختلف مانع رسیدن به چنین هدفی میشد
تدریجا از بين برداريم و مخصوصا در مملکت
امنيت قابل اعتباری قایم سازيم که تحسول
مثبت اجتماعی را بصورت سالم اجازه دهد ،
به نسل جوان احساس مصئونيت بخشد و از
نشوونمای حرکات خرافي و ارتجاعی جلوگیری
کند. پس از طی این مراحل ديگر علتی سراغ
نداشتيم که در وطن ماصفحة جدیدی بفرس
نیل به هدف فوق بازنگردد. من برای سعادت
آینده وطن خود جز قایم ساختن يك ديموکراسی
واقعي و معقول راه ديگري سراغ نداشتم و
ندارم . به نظرم تهادب های اصلی چنین

عقيدوی و هدف زندگی خود رفتار کرده خواه
بود .

لذا با کمال احترام از اعتمادیکه در تمام دوره
های ماموريت بمن فرموده ايد از صميم قلب
اظهار شکران و سپاسگذاری نموده توسط این
نامه استغفای خود را بحضور اعلیحضرت شما
تقديم میدارم .

سعادت و تعالی وطن عزیز و موفقیت اعلیحضرت
شمارا در راه خدمت افغانستان اذرگاه خالق
بی نیاز تما دارم .

با احترامات فایقه

یازده ماه بعد از استعفايم شاعلی دکتور
یوسف خان صدراعظم وقت مسوده قانون
اساسی جدید را (که اصلايک عمل انجام شده
بود) قسم فورمالیتی بفرس اظهار نظربه من
فرستاد اولاً معذرت خواستم چون اصرار کرد
مجبوراً آنرا مطالعه و آنچه را که قابل اصلاح
میدانستم ضمیمه مکتوب تاریخ ۳۰ قوس ۱۳۴۲
برایش فرستادم که اینک نقل آنرا به اطلاع
شما هموطنان عزیز میرسانم :

کابل ۳۰ قوس ۱۳۴۲

جلالتما با صدراعظم !

بتاریخ ۱۱ عقرب حسب هدایت شما مسوده
قانون اساسی جدید اساسی افغانستان توسط
جلالتمات دکتور پوپل وزیر معارف و معاون دوم
صدارت عظمی برای مطالعه و ابراز نظر بمن ،
سپرده شد . تاجاييکه برای من ممکن بود بر آن
غور نمودم و اینک مسوده که مجموعاً حاوی
نظريات من مربوط چنین يك سند مهمی برای
آینده مملکت است بشما تقديم میکنم .
چنانچه مطالعه میکنید روی همرفته سعی

باچند نفر رفقای دیگرش بشهادت رسیدند
درود فراوان میفرستم .

دراین ساعت فرخنده یکباردیگر خود را
وجدانا مکلف میدانم تاسپاسگذاری عمیق خود،
رفقای وطن دوست خود واردوی فداکار وطن
رابه مردم باشپامت و قدر شناس افغانستان
واز استقبال پرحرارت وهمکاری صمیمانه که
ازروز اعلام جمهوریت تا این دم به دولت
جمهوری خود ابراز داشته اند صمیمانه تقدیم
کنم .

اساس سیاست خارجی افغانستان ازسالیان
دراز وازآوان اعلام نظام جمهوری که از اراده
آزادانه مردم افغانستان الهام میگردد، بریطرفی
وقضاوت آزاد، عدم انسلاک بدسته بندی های
نظامی وباساس احترام متقابل، زیستن درصلح
وتقویه روزافزون علایق دوستانه و صمیمانه
باهمه مردم وملل جهان بااحترام به منشورملل
متحد استوار است .

به پیروی ازاساسات فوقدرظرف یکسالیکه
گذشت ، تمام سعی بعمل آمد تا بتوانیم هدف
انقلاب وموقف سیاست خارجی وحسن نیست
دوستانه دولت جمهوری ومردم افغانستان رادر
برقراری علایق دوستانه به اساس احترام
متقابل به زمامداران معالک دوست تو سسط
نماینده مخصوص وفوق العاده ماو توسط دیگر
مامورین عالی رتبه که به هرجا سفر نمودند،
توضیح وتشریح نمایم .

باید به اطلاع هموطنان گرامی برسانم که
نتایج بسیار مفید وموثری ازهمه این تماسها
خاصه مسافرت های نماینده خاص وفوق العاده

یک وضع اجتماعی راتامین کامل حقوق مردم
واعتراف کامل باصل حاکمیت ملی بایددانست
که نباید بلواصل فوق ظاهر یاپوشیده خللی
وارد شود متیقنم جلالتمآب شما با مطالعه مسوده
منضمه متوجه میگردید مجموع اصلاحات وارده
برمسوده اول ازدواصل فوق نشأت نموده
است .

بااحترام

باتقدیم استعفی و آخرین پیام رادیویسی
خطاب به مردم نجیب افغانستان دوره ماموریت
به پایان رسید ، تفصیل وتوضیح وقایع بعدی
دوکشورکه تاهنوزدرذهن وحافظه مردمان مسا
خیلی تازه است فصلیست ازتاریخ که بادیکر
فصول آن دوره ، یکسال قبل درهمین شب
جزواتاریخ گردید .

دوره ختم وفصل نوینی شروع شد لذابتر
است توضیح وتشریح وقضاوت آنرا نیزبتاریخ
آینده افغانستان بگذاریم وفلا متوجه احوال
آینده خود گردیم .

قرار امر، تام ساعت یک شب انقلاب مادر
حرکت دوآمد دوسحرگاه تمام نقاط ستراتیجی
شهر اشغال ، اشخاصیکه لازم بودتوقیف ونا
ساعت ۷ صبح ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ که نظام
جمهوری، روشن ودوخشان طلوع کرد، تمام
اداره مملکت تحت لوای جمهوریت درآمده بود،
جمهوریتیکه به اداره ملت افغانستان واز خود
مردم افغانستان است وامروز اولین سالگرد
آنرا بخوشی وسرورکامل تجلیل میکنیم .

درهمین موقع ازطرف خودورفقای خودبیادو
بودآن رفیق ماجگرن حبیب الله خان که حین
اجرای وظیفه درراه خدمت جمهوریت افغانستان

مابڼاغلي محمدنميم به اتحاد جماهير شوروي ، هند، عراق، ليبيا، الجزائر، مصر، عربستان سعودي ويران حاصل گرديد که اميدوارم به منفعت ملل ماودر تحکيم بيشتر روابط دوستانه ماباممالک مذکور وديگر ممالک وصلح خدمت بسزائي نمايد .

همچنان مسافرتهاي ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت خارجه به ترکيه، هندو بنگله ديش وسهم گرفتن فعال شان درکنفرانس اسلامي ماليزيا وسهم فعال ښاغلي عبدالرحمن پژواک باکنفرانس سران کشور های اسلامي درلاهور وکنفرانس سران کشورهای غيرمنسلك به الجزائر، مسافرت دوستانه ښاغلي وزير خارجه هندبه دعوت حکومت افغانستان درکابل که درفضای دوستانه صورت گرفت ، خدمت بيشتری درروابط دوستی ديرينه افغانستان و هند انجام داد .

مسافرت اينچنانبدعوت زمامداران وحکومت اتحاد شوروي که دريک فضای بسيار گرم وصميميت صورت گرفت وخلي مفيدونمربخش بود، يکبارديگر سياست همسايه گي نيك و دوستي خلل ناپذير مردم وزمامداران طرفين را ثابت نمود ودراستحکام روابط دوستانه ما افزود .

روابط باهمسايه ديگرما ايران که هميشه برپايه دوستی وبرادری استوار بوده واست باتماس های اخير مستحکمتر گر ديده که اميدوارم به منفعت ملتهاي ما واستحکام صلح اين منطقه آسيامفيد وموثر واقع گردد، روابط ماباهمسايه بزرگ ديگرماچين دوستانهوبصورت نورمال دوام داود .

بازهم پاکستان ويا بهتر بگويم حکومت پاکستان يگانه مملکتی است که نه تنها درروابط مابيهودی حاصل نگرديده، بلکه به اثررفتار ناعاقبت انديش زمامداران پاکستان دسايس وتخريبات شان در برابر نظام جمهوري افغانستان ورفتارخشن وچابرا نه شان در برابر برادران پشتون وبلوچ سردتر ميگردد .

مايکبارديگر اعلام ميکنيم که مابا پاکستان جزقضية تعيين سرنوشت برادران پشتون وبلوچ هيچ اختلاف ديگری نداريم وهيچگونه تحريك ، تخريب و تهديد نمیتواند مردمان پشتون وبلوچ رازامجادله ملی شان وافغانستان رازاتائيد حق مشروع آنها منصرف سازد .

اظهار ميدارم که دولت جمهوري افغانستان باحوصله فراخ وخنوسردی کامل درراه پيدا کردن راه حل مسالمت آميز وشرافتمندانه قضيه مذکور همواره خواهد کوشيد .

دراین فرصت لازم ميدانم تشکرات دولت ومردم افغانستان را به تمام ممالک دوست وموسسات بين المللی که درراه انکشافوطن کمک ومعاونت هاي دوستانه نموده اند ودر بلند بردن سطح زندگی مردم ما تاثير مهمی داشته باصميميت کامل تقديم ميدارم .

درحاليکه جمعه ماسرعت عمل وتهور مجدانة بيشتری راميوخاود محاسبه مشکلات وموانع که درراه ارتقاء کشور گسترده شده مستلزم همکاري کليه طبقات اين وطن است، نا اين آغاز برفرجام مطلوب برسوداهداف ستراژيک ماتحقق ييابد .

قبل ازآنکه راجع به اجراءات یکسال گذشته تذکری دهم لازم ميدانم بگو يم که تنظيم،

تولید به پیمانۀ وسیعتر تامین گردید و میزان تشکل سرمایه بمقایسه هر وقت دیگر افزایش یافت . در اخیر پلان دوم و سرتاسر پلان سوم سیرانکشاف اقتصادی کشور بعلت موجود نبودن ایدیا لوزی ملی انکشاف بطی گردید و در نتیجه بی انسجامی در موسسات اداری ، سیاسی ، اقتصادی و مالی آهنگ رشد اقتصادی بمقایسه رشد نفوس و نیازمندی ها به رکود گرائید .

دائر کاهش میزان تشکیل سرمایه و حجم سرمایه گذاری ، میزان عواید زیاد نگردید و ظرفیت های تاسیس شده قبلی نیز استفاده مؤثر صورت نگرفت . این امر عامل ایجاد بیکاری ، رکود اقتصادی و رشد ناسالم و غیر متوازن اقتصادی شد .

مسوده پلان چارم افغانستان روی شرایط نامساعد مالی و اقتصادی طرح گردید و علی الرغم مجاهدات بی گیر طی سال اول جمهوریت که مصادف با سال دوم پلان چارم است آثار عقب ماندگی و رکود در قیافۀ اقتصاد کشور پیدا بود .

با اعلام خجسته رژیم جمهوری حکومت افغانستان درک واقعی مسایل اقتصادی و جستجوی راه حل سالم آنرا در اساس مسایل ملی افغانستان قرار داد .

حکومت جمهوری افغانستان طی سال ۱۳۵۲ سعی کرد از یکطرف آهنگ رشد اقتصادی تضعیف نگردد و از جانب دیگر اساسات متین اقتصادی بمنظور رشد سالم تر اقتصادی تاجائیکه میسر بود ، وضع گردد .

اجازه بدهید فعالیت های عمده انکشافی و موقف اقتصادی افغانستان را طی ۱۳۵۲ که

تجربیز و تربیه اردوی جمهوریت جوان افغانستان یکی از مهمترین و مقدس ترین وظایف دولت جمهوری محسوب میشود . برای رسیدن به این مأمول مهم و حیاتی ، دولت از هیچگونه اجراءات مقتضی تا حال دریغ نکرده و نخواهد کرد تا اردوی جوان ما وظیفه مقدس را که بمهمه دارند با کمال اطمینان و به بهترین شکلی بفضل خدای بزرگ ، انجام داده بتوانند .

ما هم اکنون تصویر تمام نهائی از زندگی یکسال رادر برابر خود داریم و واقعیت های تلخی بیانگر این حقیقت است که ما وطنداران مادر راه بر آوردن اهداف شریفانه و نصب العین ملی خویش علی الرغم توطئه ها و دسائیس با اتکاء به ایمان مستحکم خود و در پرتو اهداف مترقی ناسیونالیسم مثبت افغانی بدون واهمه از تغریض های نامطلوب روان بوده و کماکان انشاء الله به پیش خواهیم رفت ، گرچه راه تکامل صعب العبور است و با اینکه سیره تاریخ سنگینی می نماید ولی وطن پرستان و سرسپردگان مخاطرات رادگیرانه میپذیرند . ما باکی نداریم و شجاعانه بجلو خواهیم رفت زیرا راه ما مقدس و هدف ما روشن است .

افغانستان با نکای تطبیق یک روش سیستماتیک پلان گذاری که منعکس کننده واقعیت های اقتصادی بود طی دو پلان اقتصادی اول و دوم توانست زیربنای نسبتا وسیع اقتصادی را بی ریزی کند . تکمیل یکتعداد پروژه های بزرگ زیربنائی که هموطنان ما شاهد آن بودند سبب تغییرات اصولی گردید و راه تطبیق پروژه های تولیدی رادر تمام سکتور های اقتصادی مساعد ساخت ، سیاست عوامل

مترابلاي دریای آمو تکمیل و افتتاح گردید، از معین بیرایت که در ماه اخیر سال ۱۳۵۲ افتتاح گردید به اندازه بیشتر از هفت هزار تن بیرایت استخراج گردید .

در ساحة صنایع در نتیجه افزایش مواد زراعتی بخصوص پخته و استفاده اعظمی از ظرفیت تاسیسات صنعتی موجوده و تثبیت ساعات کار و حداقل مزد کارگران در میزان تولیدات صنعتی بمقایسه سال ۱۳۵۱ افزایش قابل ملاحظه نمود .

جهت رفع قسمت بیشتر حواجی عامه در ساحة منسوجات نخی تجویز گرفته شد که فابریکه های نساجی افغان، بلخ و بگرامی بجای دوشفت در سه شفت فعالیت نمایند. این امر طوریکه گفته شد نه تنها در رفع نیازمندی مردم بصورت قابل ملاحظه کمک خواهد نمود بلکه زمینه استفاده و برای بیشتر از یک هزار نفر کارگر میا خواهد ساخت .

فابریکه کود برق حرارتی بعد از تکمیل امور ساختمانی و تولید دوره امتحانی اخیرا افتتاح گردید .

تاسیس بانک صنعتی افغانستان از طرف حکومت جمهوری افغانستان به سرمایه مجوزة ۲۴۰ ملیون افغانی تأیید گردید . پروگرام مرحله اول پارک صنعتی بشمول تأمین تسهیلات مشترک از قبیل ورکشاپ ها وغیره بیشتر از شصت فیصد تکمیل گردید .

قانون سرمایه گذاری خصوصی بنا بر موجود بودن بعضی خلاها در آن مورد تجدید نظر قرار گرفته و اخیرا از طرف حکومت تصویب گردید. توقع می رود با تعدیل موجوده در قانون سرمایه

مصادف به اولین سال جمهورییت جو ا ن افغانستان است به اطلاع شما برسانم و خطوط اساسی امکانات رشد آینده را طور مختصر توضیح نمایم :

در ساحة معادن و صنایع :

جهت کشف و تثبیت ذخایر معدنی که بخصوص معدنیکه استخراج آن دارای اهمیت تجارسی میباشد مطالعات به شدت صورت گرفت . تفحصات در ساحة معادن طلا، سیماب، مس کرومیت و ابرک ادامه یافته و پروگرام تفحصات در ساحة معادن مس لوگر که آینده خوبی را نوید میدهد، تشدید گردید . نقشه جیالوجی افغانستان به مقیاس یک بر ۵۰۰۰۰۰ تکمیل گردید. اموراتشافی طلای سمی خاتمه یافت و اقدامات جدی جهت استخراج آن رویدست گرفته شد .

پروگرام تفحصات نفت و گاز به منظور تثبیت ذخایر بیشتر آن ادامه و توسعه یافت و به اندازه تقریبا دوهزار متر برمه کاری اکتشافی و استخراجی مازاد بر پلان پیشبینی شده صورت گرفت. با افزایش دودخیره گاز سلفردار به اندازه (۱۵) ملیارد متر مکعب و استفاده از ذخیره سابقه قرارداد پروژه سازی فابریکه تجرید سلفر از گاز امضاء و کارآن عنقریب آغاز میگردد. همچنان با کشف ذخیره جدید نفت و توسعه فعالیت درین ساحة پروژه سازی فابریکه تصفیه نفت که در گذشته به ظرفیت ۱۰۰ هزار تن در نظر گرفته شده بود بظرفیت بیشتر در ساحة تطبیق گذاشته خواهد شد . پایپ لاین هوایی گاز بطول ششصد و شصت

بشکل غیرقابل تصور بالا رفته است ولی در اثر اتخاذ تدابیر سالم نه تنها تقویم تولیدات زراعتی و صنعتی به حالت ثابت نگهداشته شد بلکه به نفع مولدین و مستهلکین از طرف دولت معاونت گردید .

بغرض بلند بردن سطح تولیدات زراعتی به مقدار پنجاه هفت هزار تن کود گیمیاوی توزیع گردید که به مقایسه سال ۱۳۵۱ در حدود چهل فیصد بیشتر میباشد همچنان با مقدار (۱۵) هزار تن تخم بذری اصلاح شده گندم و بیخته توزیع گردید در حالیکه طی سال ۱۳۵۱ اندازه آن به کمتر از ۸ هزار تن میرسید . در رشته های مختلف زراعتی به زارعان و موسسات زراعتی به اندازه ۱۴ میلیارد افغانی توسط بانک زراعتی قرضه داده شده است و تحت این پروگرام توزیع ماشین و آلات زراعتی صورت گرفته است .

در ساحه خدمات و ترنری طی سال ۱۳۵۲ به تعداد بیشتر از یک میلیون رأس حیوان و قایه و حمایه شده است بر علاوه جهت تهیه پرسونل تخنیکی در این ساحه پوهنشی و ترنری در چوکات پوهنتون کابل تاسیس گردید .

مراحل ابتدائی آغاز کار پر وژه انکشاف مالدارى در هرات تکمیل و کار عملی این پروژه در آینده قریب آغاز خواهد شد .

در ساحه جنگلات و علفچرها به اندازه تقریباً ۲ میلیون هکتار زمین تحت پروگرام حفاظوی قرار گرفته و از این جمله برای ساحه سه صد هزار هکتار در کنرها، پکتیا، بادغیس و سمنگان پلان منظم برای بهره برداری آن رویدست

گذاری و قانون تعرفه گمرکی، فضای مساعدی برای جلب سرمایه گذاری های خصوصی بوجود آید، در ساحه انرژی کار ساختمان دستگاه برق آبی کجکی به ظرفیت ۳۳ هزار کیلووات مطابق پروگرام ادامه یافته و بیشتر از ۶۰ فیصد کار آن تکمیل گردیده است . پروگرام احداث ستیشن فرعی برق شمال غرب کابل توام با ۲۵ کیلومتر لین انتقال برق به ظرفیت ۲۲ هزار کیلو وات تکمیل گردید ، توربین چارم نعلوبه ظرفیت ۲۵ هزار کیلووات تکمیل و آماده بهره برداری گردید .

موافقت نامه قرضه لین انتقال کجکی اخیراً امضاء و زمینه را برای آغاز کار آن مهیا گردانید
در ساحه زراعت :

متکی به خط مشی دولت جمهوری در ساحه اصلاحات ارضی که غایه اصلی آن تأمین منافع اکثریت مردم افغانستان عزیز میباشد توزیع زمین برای مردم بی زمین و کوچی ها صورت گرفت، چنانچه اندازه زمینیکه تاکنون توزیع گردیده است بیش از پنج هزار خانوار را احتوا مینماید .

دوفارم جدید بنام فارم جمهوریت و بیست و شش سرطان در ساحه بیشتر از سه هزار هکتار زمین احداث گردید .

به منظور حمایه و تشویق بیشتر زارعین به اندازه (نزده) فیصد در قیمت خرید پخته و لبلبو به نفع زارعین افزایش بعمل آمد . تحصیل قرضه کود گیمیاوی جهت رفاه زارعین به تعویق افتید . گرچه قیم تولیدات زراعتی و کود گیمیاوی در اثر بحران انرژی و پولی در جهان

گرفته شده .
 در ساحة آبياري توام با تسريع کار ساختمان پروژہ های بزرگ و کوچک آبياري مانند پروان، سرده، هلمند و ننگرهار و تکميل کار ساختمان پروژہ آبياري غوربند و ديگر پروژہ های کوچک مطالعات تحقيقاتی به منظور تثبيت منابع آبهای تحت الارضي و مطالعات سيستماتيك آب های سطح الارضي و تحقيقات هاید رولو جی و جيولوجيکی در ساحت مختلف کشور صورت گرفته است .

در ساحة خدمات اجتماعی :

هدف اساسی در ساحة معارف فراهم ساختن تسهيلات عرفانی برای تمام افراد کشور است طی سال ۱۳۵۲، اداره ملی مبارزه با بیسوادی در چوگات وزارت معارف با تشکیل بهتر و بنیة مالی قویتر تحکیم گردیده و علاوه بر تطبيق یکمده فعالیت های دیگر چار پروژة سواد حیاتی در ولایت پکتیا، جوزجان، بغلان و ننگرهار در ساحة تطبيق گذاشته شد .

مطابق به روحیة نظام جمهوری بوسیله يك کمیته موظف در اهداف و پروگرام های معارف تعديلات لازم رویدست گرفته شده است . متگی به این اصل هفتاد و پنج نوع کتب درسی دوره ابتدایی و ثانوی که تیراژ طبع آن به چند ملیون جلد میرسد یکتعداد آن بعد از طبع آماده استفاده برای تدریس در مکاتب گردیده و برای طبع متبافی آن مساعی جلی ادامه دارد .

با در نظر داشت این اصل که باید سرعت رشد تعلیمات ثانوی با سرعت رشد تعلیمات

ابتدایی هم آهنگ گردد طی سال ۱۳۵۲ مکاتب جدید ثانوی و متوسطه افتتاح نگردید اما سعی گردید از ظرفیت موسسات تعلیمی موجوده استفاده اعظمی صورت گیرد. روی این اصل تعداد شاگردان این دوره از ۱۴۷ هزار نفر در سال ۱۳۵۱ به ۱۶۰ هزار نفر ارتقا یافت تعداد شاگردان تعلیمات مسلکی از تقریباً ۱۰ هزار نفر به ۱۱ هزار نفر زیاد گردید .

مجموع تعداد محصلین پوهنتون در سال ۱۳۵۲ به بیشتر از هفت هزار نفر بالغ گردید که تقریباً ۶۰ فیصد آن در شعبات ساینس و ۴۰ فیصد دیگر در شعبات امور اجتماعی توزیع گردید این تناسب نمو دار گرایش بیشتر در ساحة ساینس و تخنیک میباشد .

قرار داد های توأمیت همکاری های علمی بایکتعداد زیاد ممالک دوست و موسسات بین المللی تجدید یا تمديد گردیده و اقدامات وسیع تری در ساحة همکاری های علمی و فرهنگی با موسسات علمی خارجی رویدست گرفته شده است . در ساحة خدمات صحتی یکتعداد شفاخانه ها و موسسات صحتی جدیداً افتتاح گردید .

دافغان روغتیا پروگرام که هدف اساسی آن تربیة پرسونل طبی و تمهیه وسایل و تسهيلات طب معالجوی و وقایوی در سرتاسر کشور میباشد زمینه استفاده و بهره برداری از مزایای طب عصری رابه همه مردم مامیسر میسازد .

برای تحقق این امر يك تعداد متخصصین ورزیده خارجی استخدام و پرسونل افغانسی بصفت معاونین آنها تعیین گردیده است تا بعد از تکمیل مدت معینه جامگزین متخصصین مذکور

بیانیه ها ، پیام ها و مصاحبه های بنیاد ملی دولت

گردند . توسعه خدمات صحتی باوصف مشکلات مالی برای هشتاد و پنج فیصد مردم دهات که ازداشتن داکتروادویه محروم بودند مد نظر گرفته شده و به تعداد ۲۷ مرکز صحتی جدید افتتاح و یک تعداد دیگر آن فعال ساخته شد . تهیه آب مشروب صحتی دردهات، مجادله علیه امراض ساری و اجدای چیچک جریان داشته و یک سلسله تتبعات علمی توسط متخصصین داخلی و خارجی جهت امحای کلی امراض ساری و سو تغذی باشکل علمی آن رویدست گرفته شده است .

درساحه خدمات عدلی :

اقدامات عمده ای که صورت گرفته است بررسی حالت متهمین بوده که به انتظار تعیین سرنوشت قضایی شان مدت زیادی در محابس بسر میردند . چنانچه در این بررسی عمده زیادی از محبوسین از حبس رها گردیدند و تعداد زیاد دوسیه های نسبی محبوسین به جریان قضائی انداخته شد .

تنظیم مجدد و تاسیس یک عده محاکم اختصاصی جهت رسیدگی به جرایم در ساحت مختلف صورت گرفت، جرگه های صلح به پیروی از سنن اسلامی و افغانی بمنظور سهیم گردانیدن مردم در اجرای عدالت و اعمال حق به سویه محلی تاسیس گردید، فعالیت های این ساحه بصورت مختصر تدابیر است که برای بهتر ساختن اصول و روش های رسیدگی به اختلاف و دعاوی مردم و تنظیم حقوقی بهتر و عادلانه امور حیاتی جامعه افغانی اتخاذ گردیده است .

درساحه مواصلات :

طی سال ۱۳۵۲ باندازه ۶۲ کیلو متر سړک احداث گردیده و به انداز ۴۶ کیلو متر فروریزی

تعویض ادویه تجملی، غیر ضروری به ادویه جنیریک زمینه استفاده ادویه موثر اقتصادی را برای مردم میسر نموده و در چوکات دافغان روغتیا پروگرام بعد از عرضه ادویه جنیریک به مرحله ای دوم و سوم تابلیت و شربت سازی و بالاخره امپول و واکسین سازی در موسسه ملی پاستوروی دست گرفته خواهد شد .

درساحه انکشاف دهات ، هدف حکومت جمهوری افغانستان از زمان آغاز آن ایجاد یک بنیان سالم و مطلوب اقتصادی در دهات کشور بوده است تا به این وسیله فعالیت های متمر اقتصادی و اجتماعی در تمام کشور توسعه یابد و از قوای بشری و منابع طبیعی استفاده اعظمی صورت بگیرد .

در ساحه خدمات کلتوری :

باساس مشی دولت جمهوری فعالیت مطبوعاتی و کلتوری بسط و توسعه یافت متکی باین اصل در مرحله نخست پالیسی و اهداف کلتوری وضع و در ساحه تطبیق قرار گرفت سروی مقدماتی پروژه تلویزیون، سروی مقدماتی موزیم ملی، احداث دوموزیم در هرات و غزنی، ترمیم آبسدا ت

درساخه تجارت پاليسي وپروگرام تجارت بمنظور حمايه مولدين ومستهلكين واذايش توليدات امتعه صادراتي كشور از طرف وزارت تجارت طرح وطرف تائيد حكومت قرار گرفت. طي سال ۱۳۵۲ بيلانس تاديات تجارت افغانستان كاملا مساعد بوده وبمقايسه سال ۱۳۵۱ صادرات امتعه تجارتي به اندازه ۱۴ فيصد و واردات باندازه تقريبا ۴ فيصد افزايش يافت .

احصائيه و تخصيصات كه جهت طرح پلانهاي اقتصادي نقش اساسي دارد طرف توجه كامل حكومت بوده ودر سال ۱۳۵۲ سعي گرديد انسجام احصائيه افغانستان وسيعتر تا مين گردد. روي اين اصل مركز شعبات احصائيوبي تماما درچوكات رياست احصائيه مركزي توحيد گرديد .

درچوكات پروگرام سروى واحصائيه اراضى طي سال ۱۳۵۲ به اندازه بيشتر از ۹۸ هزار جريب زمين بصورت اساسي وبيشتر از يك مليون جريب بصورت عاجل، سروى گرديد. **درساخه خدمات امنيت عامه:**

تشكيلات پوليس وژاندارم بادر نظر داشت اين اصل كه جوابگوي مقتضيات زمان موجوده بوده وتسهيلات لازم رابصورت موثر بـراى مردم فراهم آورد، مورد تجديد نظر كلي قرار گرفت .

براي بلند بردن سويه تعليمي پوليس در سيستم تعليمي وپروگرام هاي درسي اكادمي پوليس تعديلات لازم بعمل آورده شد، كورس هاي عالي مسلكي پوليس وهمچنان كورسهاي سواد آموزي درمحاسب و مربوطات قومانداني

شده است . كار ساختمان سرگ كابل گرديز كامل، تكميل وقيروزي آن به سرعت بيشتر مورد تطبيق قرار داده شد . درسرك شبرغان مينه كارساختمان باندازه ۲۶ كيلومتر و در سرگ كنديز ، فيض آباد بطول نزده كيلو متر انجام گرديد. مراحل مقدماني انجنيري مفصل سرگ لشكرگاه ديشو آغاز گرديد .

تحت پروگرام حفظ ومراقبت سرگ هاباندازه بيشتر از ۲هزار كيلومتر سرگ حفظ ومراقبت و ۱۳۰۰ كيلومتر اصلاح گرديد .

بتعداد ۲۸۴ اپارتمان ۲۰باب دكان وديپوي جديد درساخه نادوشاه مينه اعمار گرديد .

درساخه ترانسپورت فضايي سعي گرديده است كه فعاليت هاي اين ساحه بصورت موثروبهرتر درساحات مورد نياز تسريع وتنظيم گردد. طي سال ۱۳۵۲ ميدان خواهان بطول ۵۰ متر تمديد گرديد وپروگرام تمديد خط دوش ميدان هاي باميان وتيرين كوت ۶۵ فيصد تكميل شد. همچنان خط دوش ميدان هاي خوست، فيض آباد، تالقان وشغنن ترسيم گرديد .

درساخه مخابرات طي سال ۱۳۵۲ بيشرفت قابل تذكر درين ساحه ازنگاه توسعه خدمات انكشافى صورت نگرفته است وعلت آن معطلى دراستفاده ازمنابع تمويل خارجي پروژه ها ميباشد .

شركت آريانا طي سال ۱۳۵۲ بتعداد بيشتر از ۸۰ هزار نفر مسافر و ۳۶ هزار كيلو گرام اموال را انتقال داده ودر حمل ونقل سياحان بـه افغانستان وبرعكس، سهم فعال داشته است .

وتوسعه فعالیتها در آینده استفاده بعمل آید.
متکی به این اصل بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۵۲ بیشتر از ده میلیارد افغانی را احتوا مینمود . در سال ۱۳۵۱ این رقم کمی بیشتر از ۹ میلیارد افغانی بود. در سال ۱۳۵۳ بودجه عمومی دولت به مقایسه بودجه سال ۱۳۵۲ تزئید بیشتر از ۱۱ فیصد را احتوا مینماید . دریافت منابع برای تمویل مصارف دولت در پروگرام های انکشافی و خدمات عادی ایجاب تحریک منابع مالی داخلی رامینمود . روی این نیازمندی توجه جدی در بلند بردن اندازه مالیات مستقیم بر اساس مشی دولت جمهوری ، معطوف گردید .

چنانچه سهم مالیات مستقیم در مجموع عواید از ۱۱ فیصد در سال ۱۳۵۲ به بیشتر از ۱۵ فیصد تزئید می یابد و سهم مالیات غیر مستقیم از ۶۱ فیصد به ۴۰ فیصد کاهش مینماید.
در تزئید مالیات مستقیم سهم مالیات اراضی قابل ملاحظه میباشد . طی سال ۱۳۵۳ تقریبا بیشتر از ۲۴ فیصد مصارف انکشافی بوسیله مازاد عواید داخلی تمویل میگردد در حالیکه در سال ۱۳۵۲ این رقم به ۱۸ فیصد تقریر میگرفت . این وضع نمایانگر یک اقدام مثبت در راه اتکای بیشتر به منابع داخلی تلقی میگردد .

به یقین شنوندگان عزیز معلومات دارند که طی ده سال گذشته مبلغ هنگفتی در تصدیحای دولتی سرمایه گذاری گردیده است . جبران هرچه زودتر سرمایه گذاری های قبلی ایجاب اصلاحات لازم را در مورد اقتصادی ساختن فعالیت این تصدیحها مینماید تا بر اساس این

امنیه دایر گردید .
قوانین و مقررات جدید از قبیل قانون ترفیح و تقاعد، استخدام پولیس و ژاندارم، قانون ترافیک جاده، مقررات آمریت های جنائی، مقررات تادیب پولیس وضع و تدوین گردید .
در ساحت کشف و جلوگیری از جرایم و انسداد قاچاق اقدامات موثر صورت گرفت . ساختمان ۱۱۲ تاسیسات جدید پولیس مانند تپانه جات سرحدی، ماموریت های پولیس و شفاخانه ها رویدست گرفته شده است .

در ساحت ما لی :

علی الرغم وضع ناهنجار مالی دولت در زمان آغاز دوره جمهوری و وزارت مالیه موفق گردید که قدم های موثری را در راه تحریک منابع مالی داخلی و بلند بردن کیفیت سیستم جمع آوری مالیات و عواید بردارد .
برای تحقق این منظور قانون گمرکات، قانون تصدیحای دولتی و تعرفه های گمرکی، طرز العمل های مالیاتی ، تعلیمات نامه مالیات بر عایدات و دیگر لوایح وضع و تدوین گردید.
برای تنظیم بهتر معاملات بانکداری در ساحت فعالیت های بانک مرکزی و بانکهای دیگر طرح و تدوین قانون جدید بانک هارویدست گرفته شده و عنقریب مراحل قانونی آن طی و در ساحت تطبیق گذاشته خواهد شد .

نقش بودجه بحیث یک آله موثر در انتظام حیات اقتصادی و اجتماعی کشور بشکل مثبت مورد نظر گرفته شده و سعی گردید که از این آله بصورت موثر در رفع پسمانی های گلشسه

اصلاحات نقش تصديهي مذكور در تقويه عوايد دولت وانكشاف اقتصادي تسريع ميگرديد . براي رسيدن به اين منظور طوريكه گفته شد قانون تصديهي بالوايح و طرز العمل فعاليت هاي آنها تدوين وبه تصويب حكومت رسيد .

دراثر مراقبت تخصيصات وتاديات مصارف عادي غير ضروري تقريبا به پيمانه بيشتر از ۱۸۰ مليون افغاني در بودجه مصارفاتي عادي دولت درسال ۱۳۵۲ صرفه بعمل آمد. در سالجاري نيز سعي بعمل آمده است تا تخصيصات منظور شده عادي دواير در هر ربع سال بمنظور جلوگيري از تخصيصات اضافي وغير ضروري مطابق به پلان، صادر واجرا گردد. متكي به اين اصل از مجموع بودجه منظور شده دواير طی سال ۵۳ در حدود ۲۹ فيصد تخصيصات آن در ربع اول اجرا گرديده است همچنان در حجم بودجه انكشافي سال ۱۳۵۲ نسبت به سال ۱۳۵۲ به اندازه ۱۰ فيصد تزويد رونما گرديده و از مجموع بودجه مذكور درسال ۱۳۵۳ تقريبا (۲۶) فيصد تخصيصات آن در ربع اول صادر گرديده است. حجم مبلغ احتياط عادي كه در بودجه سال ۱۳۵۳ پيشبيني گرديده است به پيمانه (۲۲۸) فيصد بيشتر از سال ۱۳۵۲ ميباشد .

ذخاير مواد نفتي درسال ۱۳۵۲ بمقايسه سال ۱۳۵۱ به اندازه ۲۶۵ فيصد گندم پنج چنديوذخاير شكريه اندازه ۱۴۹ فيصد افزايش يافته كه اين وضع در استقرار قيم مواد مذكور نقش موثر داشته است .

به منظور تامين تسهيلات براي مامورين ، كارگران واجيران وبميان آوردن يك اساس براي ايجاد كوپراتيف هايكتعداد مغازه هاي مواد ارتزاقی افتتاح گرديده و در آينده مغازه هاي مذكور به شكل كوپراتيف فعاليت خواهد نمود .

درسال ۱۳۵۲ طور وسطي طی هرماه در حسابات پس انداز دافغانستان بانك به پيمانه ۳۰۰ مليون افغاني به مقايسه سال ۱۳۵۱ تزويد بعمل آمده است .

در اندازه پرداخت قرضه براي خريداري پخته وقروضيگه توسط دولت، شركتها وبانكها تاديه گرديده است يك افزايش بيشتر از ۳۵ فيصد درسال ۱۳۵۲ بمقايسه سال ۱۳۵۱ رونما گرديده است .

درسال ۱۳۵۲ دولت جمهوري به منظور استقرار قيم مواد اوليه جبران تفاوت كوپون مامورين، كارگران واجيران مركز و ولايات كشور وبهر ساختن وضع مالي يكتعداد تصديهي دولتي وكمك به متقاعدين مبلغ بيشتر از ۱۷۰۰ مليون افغاني خساره رامقابل شده

درسال ۱۳۵۲ دولت جمهوري به منظور استقرار قيم مواد اوليه جبران تفاوت كوپون مامورين، كارگران واجيران مركز و ولايات كشور وبهر ساختن وضع مالي يكتعداد تصديهي دولتي وكمك به متقاعدين مبلغ بيشتر از ۱۷۰۰ مليون افغاني خساره رامقابل شده

موجودیت این معضله نه تنها ساحة جذب سرمایه گذاری خارجی را محدود ساخته بلکه زمان استفاده از این سرمایه گذاریها را طولی ترمیسازد .

باموجودیت این مشکل، حکومت جمهوری افغانستان انکشاف همه جانبه ساحات مختلف اقتصادی واجتماعی را مورد مطالعه عمیق قرار داده و در طرح یکتعداد پروژه های جدید انکشافی اقدام ورزید .

مذاکرات اخیر بادول دوست و موسسات بین المللی مبنی برتطبیق وتمویل پروژه های انکشافی مجوزه نوید درخشانی درراه انکشاف آینده افغانستان عزیز میدهد .

تطبیق پروژه های مختلف در ساحة تاسیس صنایع فلز سازی و صنایع مس که منابع طبیعی آن آینده مطلوب را نوید میدهد سبب تحولات عمیق اقتصادی در کشور خواهد شد. همچنان تطبیق پروژه های انکشافی در ساحة صنایع کیمیاوی صنایع خفیفه وهواد خوراکه که عناصر مهم یک دورنمای مطلوب اقتصادی میباشد تحولات عمیق اقتصادی رابه نفع تمام مردم افغانستان درآینده ممکن خواهد ساخت .

استفاده وسیع تراز منابع آب و خاک کشور که طرف توجه کامل حکومت جمهوری افغانستان قرار دارد تحول وسیع رادر ساحة اقتصاد کشور رونما خواهد ساخت وطی مدت کمتر از ده سال آینده امکان آبیاری متجاوز از یک ملیون جریب زمین واستخدام هزاران نفر را ممکن میسازد .

دائر مراقبت معاملات اسعاری وضع تجارت ودر نتیجه بیانس تادیات بهبود یافته وبرخلاف پیش بینی اولی که یک کسر ۱۱ ملیون دالر را احتوا مینمود به اندازه ۱۲ ملیون دالر در ذخیره اسعاری افزایش بعمل آمده است .

مگر باآن هم این اجراءات به هیچصورت بانیا زمندی های روز افزون افغانستان وامکانات وسیعی که جهت انکشاف موجود است مطابقت ندارد. چه میزان سرمایه گذاری هنوز هم در یک سطح بسیار پایان قرار دارد. رسیدن یک مرحله چشم مطلوب اقتصادی ایجاب حجم بزرگ سرمایه گذاری رامی نماید .

رسیدن به این غایه مستلزم دریافت منابع جدید عایداتی وتحریک قابلیت های اقتصادی میباشد . تطبیق این غایه ایثار، فداکاری و خودگذری کلیه مردم رابخصوص آن دسته از اشخاص راکه سهم شان در تقویه بنیه مالی دولت به تناسب عایدات شان کم است، ایجاب مینماید .

دولت جمهوری افغانستان علی الرغم مشکلات موجوده از نگاه موجود نبودن ذخیره پروژه های مطالعه شده توانست مفکوره های یکتعداد پروژه های جدید رابصورت عام در قالب مطالعات مقدماتی ، تخنیکی واقتصادی بگنجاند وسرمایه گذاری های خارجی رادر تمویل پروژه های مذکور جلب نماید .

به ارتباط این موضوع باید متذکر شد که درده سال گذشته بدبختانه حکومت سابقه یا خودخواستند ویا قادر به این نشدند که ذخیره پروژه های مساعد اقتصادی رابوجود آورند .

جمهوری افغانستان بمنظور بهبود زندگی اکثریت مردم کشور تحولات بنیادی را در تمام شئون اقتصادی عملی خواهد کرد و امید کامل داریم که در راه تامین این مرام همکاری صمیمانه مردم فداکار افغانستان نقش نهایت اساسی ایفا خواهد کرد .

با ایمان کامل به يك آینده روشن و مسعود توقع ما اینست که افغانستان تحت لوای جمهوری شاهد تحولات مثبت اقتصادی و اجتماعی در آینده نزدیک بوده و به این ترتیب جشن های آینده تاسیس جمهوریت افغانستان شگوفاتر گردد.

ومن الله توفیق

پاینده باد افغانستان

جاوید باد جمهوریت

در تحقق این اهداف کمک مالی دول دوست و موسسات بین المللی نقش قابل ملاحظه دارد. مساعدت های کشور دوست اتحاد شوروی بخصوص در قسمت به تمویق انداختن تادیه قروض آنکشور و ازدیاد قیمت گاز طبیعی سبب تشکل بیشتر منابع داخلی به منظور انکشاف و افزایش قدرت بیشتر جذب اقتصادی خواهد شد .

هموطنان عزیز باید بدانند که هیچ پیشرفتی بدون کار و زحمت از خودگذری و ایثار و فداکاری يك ملت میسر شده نمیتواند و پیشرفتیکه ناشی از فداکاری مردمان يك ملت نباشد در مرحله نهایی مطلوب نمیباشد . حکومت

بمناسبت جویز مطبوعات و کلتور

مردم ما در همه رشته‌ها، بیکه مورد علاقه خودشان است پرورش یابد و حتی الامکان از کسانی که در راه‌های دانش و هنر و ادبیات قدمی شایسته بر میدارد، قدردانی بعمل آید، برای ملت‌های چون ملت ما که وارث فرهنگی کم‌سال و تابناک است و در همان خاکی که پرورش گاه آن ناموران علم و معرفت است زندگی میکند و در عصری بسر می‌برد که انوار دانش در همه اقطار جهان پرتو افکنده است و در کارت‌تحویل دانش بادشوار یهای روزگاران قدیم روبرو نیست، پرورش چنان فرزندان شایسته ای که بتوانند چراغ گذشتگان را از نو بیفزوند قطعاً محال نیست.

پرورش استعداد های مردم به خصوص استعداد های جوان یکی از اهداف دولت جمهوری است.

تنظیم و تصویب پالیسی کلتوری دولت و ترتیبات بی سابقه‌ای که برای ارزیابی آثار ارزنده و توزیع جوایز مطبوعاتی و کلتوری به صاحبان آن آثار گرفته شده است بر اساس همین هدف دولت است.

امید ما این است که در سالهای آینده موفقیت های بیشتر در این زمینه نصیب گردد. درخاتمه بپهه کسانی که در این مسابقه فرهنگی کسب موفقیت کرده‌اند صمیمانه تبریک میگویم و سعادت افغانستان عزیز و پیشرفت فرهنگ ملی را در پرتو نظام مترقی جمهوریت از خلدای پاك خواهانم.

جای خوشوقتی است که در آستانه تجلیل اولین سالگره نظام پرافتخار جمهوری بزرگترین محفل قدردانی از استعداد های علمی، ادبی، مطبوعاتی و هنری کشور تشکیل میشود.

وطن عزیز ما افغانستان به‌گواهی تاریخ سالها و قرن‌ها مهد پرورش فرزندان دانشور و ادیب و هنرمندی بوده است که نام آنان نه تنها در تاریخ علم و ادب و هنر این دیار بلکه در تاریخ تمدن اسلام و جهان بعنوان خادمان واقعی بشریت ثبت شده، مایه افتخار هموطنان شان خواهد بود.

این سرزمین دانش‌پرور حکیمان نی چون ابن سینای، بلخی، ابوریحان بیرونی، امام‌فخر رازی و سید جمال‌الدین افغانی ریاضی دانهای چون ابومعشر بلخی، ابوحاتم‌السفزاری شاعرانی نظیر خوشحالخان خټک، امیر خسرو بلخی، جامی و عرفاتی مانند رحمن بابا، خواجه عبدالله انصاری، حکیم سنائی، مولانا جلال‌الدین بلخی، پیرروشان هنرمندانی چون کمال‌الدین بهزاد، میرعلی هروی و سلطانعلی هروی و امثال ایشان برخاسته و همچون ستارگان قدر اول در آسمان علم و معرفت درخشیده اند و امروز اگر چه بنا بر بعضی عوامل تاریخی که جای یادآوری نیست امثال آن جاودانه مردان در میان ما وجود ندارد، اما اشتباه بزرگیست اگر تصور کنیم که دیگر مادروطن از آوردن چنان فرزندان عاجز است.

ما یقین داریم که اگر استعداد های نهفته

پیام بناسبت ولایت لکه روزنامه جمهوریت

۱۳ اسد ۱۳۵۳

مایه خرسندیست که روز نامه جمهوریت سال اول خود را در تنویر اذهان مردم ما و در روشن ساختن اهداف مرفی نظام جمهوریت بپایان رسانده .
وقایع مهم و تاریخی سال نخستین جمهوریت در افغانستان را در سینه تاریخ سپرده و اینک سال دوم نشرات خود را آغاز میکند .

امیدوارم که این روزنامه بتواند وظایف مهم خود را بعد از این نیز در رسالت تاریخی خود موفقانه انجام دهد .
با طلب توفیق در بر آورده شدن این امر خطیر ملی برای کارکنان این نامه از خدای بزرگ موفقیت آرزو می کنم .

پیام بناسبت روز جهانی مطبوعات و سواد

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

پذیرد .

هموطنان عزیز !

دور زمره عوامل متشکله سطح حیات مردم همانا سواد و مطبوعات واقعا دوجزو موثریست که بدل مساعی پی گیر و دامنه داری را التزام میکند و باز خود این دو عامل نیز در عین حال لازم و ملزوم یکدیگرند تعمیم سواد شرط ضروری انکشاف مطبوعات است و انکشاف مطبوعات نیز دوام و موثریت نقش سواد را در پیشبرد و انکشاف سطح حیات مردم ضمانت میکند .
دولت جمهوری بر آنست که هماهنگ و همدریف سایر مساعی که تا کنون در جهت انکشاف سطح حیات مردم بعمل آمده و یا در آینده رویدست گرفته میشود د علیه بیسوادی نیز در دو جنبه مبارزه بعمل آید . باین معنی که

مسرت دارم روز مطبوعات و روز سواد را موقعی تجلیل مینمایم که هنوز خوشی های استقبال نخستین سالگرد تاسیس نظام جمهوری افغانستان را در قلوب خود احساس میکنیم .
ملتی که سالروز تاسیس نظام مردمی خود را بان عشق و حرارت برگزار و استقبال نمود، امیدوارم در بر تو اعتماد به نفس و به نیروی تصمیم و همنوایی و شکیبایی ، بتواند رنج ، فقر ، مرض و بیخبری را هم مرحله به مرحله از اجتماع خود دور افکند .

یکی از عناصر اساسی نظام زندگی ملی ما همانا چگونگی سطح حیات کتله های مختلف مردم ماست که باید ضرور و متدرجا به بهبود و انکشاف

مطبوعات مابعدنه داردکه از طریق نشرات رادیویی وسایل سمعی وبصری وانتشارمواد مطبوعه مخصوص کم سوادان وتاسیس کتابخانه های عامه وشبکه های وسیع کتا بخانه های بسیار برای مناطق روستائی درجهت تعمیم اطلاعات عامه و معلومات اخلاقی ومفید مورد ضرورت انکشاف اجتماعی، اقتصادی وفرهنگی به موثرترین شیوه هاتلاش ورزد .

درخاتمه روز مطبوعات وسواد را برای امحای کامل بیسوادی افغانستان عزیز درجهت تعمیم مطبوعات حامل دانش حیاتی بین کتله های محروم جامعه ، یک روز میمون شمرده وبامید آنکه همه موسسات دولتی وغیر دولتی وكافه طبقات جامعه درین مبارزه ملی اشتراك مساعی نمایند، این روزمهم رابه آنانیکه در راه سواد ومطبوعات مجاهدت میوززند تبر یک میگویم وازبارگاه خداوند متعال (ج) برای شان توفیق خدمت میخواهم .

ازیکطرف تعداد مشمولین مکاتب ابتدائیه و دهاتی چندانکه مقدر است افزایش پذیردواز سوی هم درجهت تعمیم سواد بین کتله های نیروی کار خارج مکتب چنانکه علما وعملا مقتضی بنماید تلاش صورت گیرد .

باین اساس دولت جمهوری در اواسط سال ۱۳۵۲ اداره ملی مبارزه بایسوادی رادرچوکات وزارت معارف فعال ساخت تامتکی به اساسات علمی وبادرنظر داشت تجارب حاصله ازسایر کشور هائیکه از لحاظ موقف مبارزه بایسوادی باوطن ماوجه مشترك دارند عملیات سوادآموزی رابشکل حیاتی ومرحله به مرحله بافعالیست های پروژه های منتخبه انکشافی بیامیزد و متدرجا دامنه این مبارزه رادر سرتاسر مملکت بشکل یک مبارزه ملی گسترش دهد .

البته تعمیم سواد در مسیر انکشاف افق نظر وحدود دانش مردم محض یک قدم نخستین است . تامین اهداف مراحل بعدی آنرا همانا

پیام به مناسبت هفتمه ترمیاست

۲۷ میزان ۱۳۵۲

مردم ما بهترین فرصتی است تا پیروی از تعالیم عالی اسلامی و عواطف انسانی خویش بکمک درماندگان و بیسویان بشتابند، ازپس افتادگان دستگیری واز دشکستگان دلجویی نمایند تا با سهم گرفتن درین امر رضای خالق و آرا مش روحی را حاصل دارند. درعصر یکه ما زندگی داریم با پیشرفت

هموطنان عزیز: مسرورم بمناسبت هفته مخصوص سره میاشت تمیيات قلبی خود را برای - خوشبختی مردم نجیب ما واعتلای افغانستان عزیز ابراز نمایم. خواهران و برادران گرامی ! هفته که بنام هفته مخصوص سره میاشت همه ساله در وطن عزیز ما شناخته شده برای

توان باسهم گيري و همکاري همه جانبه مردم خویش این مشکلات رافع و این نیاز مندی را برآورده سازد یقین دارم مردم ما بادرک این وجیبه انسانی در راه تقویه این مو سسه عام المنفعه از هیچگونه کمک و همکاري دریغ نخواهند نمود.

سره میاشت که از آغاز تا سیس خود همیشه در مواقع حوادث به مصیبت دگان رسیدگی ووظایف خویش را انجام داده است نیاز مند کمک و همکاري های هموطنان گرامی میباشد، بنا آرزوی ما اینست که همه خواهران و برادران نه تنها در روزهای هفته مخصوص سره میاشت بلکه در هروقت وهرجا کمک های مادی و معنوی دریغ نمانند تا این مو سسه خیریه بتواند بیش از پیش مصدر خدمات ارزنده به جامعه ما ودر ساحه بین المللی گردد .

درخانه از بارگاه پروردگارتوانا برای -
عموم هموطنان عزیز توفیق میخواهم تا از راه کمک به این مرکز واحد ملی و بین المللی -
وظیفه مقدس اسلامی و افغانی و انسانی -
خویشرا در برابر هموطنان مصیبت دیده

(هموطنان مستمند خود انجام دهند و همچنین هوفقیت کز کنان سره میاشت رادر وظایفیکه بمقابل جامعه افغانی و جامعه بزرگ بشریت برعهده دارند خواستارم.

علم و تخنیک بسیاری از مشکلات جوامع بشری حل گردیده و بسیاری از دشواریها از بین برداشته شده ، اما با اینهم بشر موفق نگردیده در مقابل آفات و حوادث سماوی و مصایب طبیعت از قبیل جنگ ، بیماری و دیگر حوادث ناگوار که هر کدام آن بذات خود برای انسان مصایب و آلام رابار می آورد جلوه گیری نمایند، در همچو مواقع سهم گرفتن اشخاص نوع دوست و باعاطفه میتواند تا حدی از آلام روحی آسیب دیدگان بکاهد و آرامش روحی بخشد.

تاسیس جمعیت های خیریه که بمنظور کمک و رسیدگی بحال بینویان و مصیبت رسیدگان بمیان آمده از احساسات نوع دوستی مردم سرچشمه میگردد . من یقین دارم که هموطنان عزیز و با دردمان به خوبی از این وظیفه انسانی خویش آگاه اند و مو سسه خیریه سره میاشت رادر اجرای وظایفیکه بحیث یک خدمتگار ملی و بین المللی در برابر هموطنان و هموعان برعهده دارد ردیاری میکنند.

هموطنان عزیز!

یک جا معاوقتی سعادتمند میتوان گفت که عوامل و موجبات بدبختی افراد آن مانند فقر، بیماری، بیسوادی و امثال آن از بین برود. نظام جمهوری مصمم است در حدود امکان و

نیایشنامه سبت عید فطری

۲۷ میزان ۱۳۵۳

هموطنان گرامی !

عید سعید فطر رابه همه خواهران و برادران وكافة مسلمانان جهان تبریک میگوئیم . امینوارم که مردم متدین مادر ماه مبارك صیام باادای فریضة اسلامی واجابت از اوامر الهی رضایت خالق بی نیاز راحصل نموده باشند. باید به خاطر داشته باشیم که رسیدگی بحال گرسنگان و بی نوایان کشور وجبیه دینی ووظیفه اخلاقی همه آنانیکه توانائی کمک رادارند میباشد یقین دارم مردم باعاطفه وبادرد ایسن ماه مبارك باعلاقه بر فریضة دینی این وجبیه اخلاقی واجتماعی خویش رانیز ادا نموده اند. ایام عید که علاوه از جنبه دینی خاصیت اجتماعی دارد مسلمانان جهان رابا همبستگی خلوص نیت وصفای عقیدت دعوت میدارد روی این فلسفه آرزومینماییم همه خواهران و برادران هموطن، کدورت، نفاق وبدبینی هائیکه مناسفانه بعضا سبب بدبختی فامیلها ومردم ما گردیده همه راکنار گذاشته باصفای عقیده وهمبستگی وبرادری که آرزوی این نظام جوان جمهوری میباشد ایام فرخنده عید واسپری نمایند .

هموطنان گرامی !

کشور ما برای جبران پسمانی های خویش به سعی وعمل همه جانبه مردم نیازمنداست که برآوردن این هدف جزدرپرتو خدمت گذاری صادقانه وایشار میسر نیست مخصوصامسئولیتی را که درمقابل خواهران و برادران فقیر ومستمند خودداریم هرگز فراموش نکرده برای رفع نیازمندی آنان تا حد توان مساعدت نمایم . دولت جمهوری از بدو تاسیس تاکنون برای تامین رفاه وسعادت مردم خویش واز بیسن بردن علل وعوامل فقر وبیچارگی در تلاش بوده واست توفیق کامل دراین راه وقتی میسر خواهد بود که مردم ماهمه باقبول ایشارواحساس مسئولیت باهمبستگی کامل درخدمتیکه درمقابل مردم خود برعهده دارد یاری وکمک نمایند .

دوخته باری دیگر این ایام فرخنده را به همه مردمان افغانستان و برادران پشتونستانی ومسلمانان جهان تبریک گفته اذدراگاه خداوند بی نیاز سعادت افغانستان عزیز رادر پرتو نظام جمهوری، آرزووصلح جهان رانمادارم .

بناست بیت ونهین سالگرد ملل متحد

۲ عقرب ۱۳۵۳

یقین دارم دیری نخواهد گذشت که سرزمین های دور و نزدیک دیگر و آن عده مردم محروم از حقوق حقه و کرامت بشری که برای تاهین آن ازسالیان دراز درپیکار وتلاش هستند نیز به اساس حق خودارادیت به حقوق اساسی وانسانی خویش نایل خواهند آمد .

اجتماعات ملل متحد دهمورد مواد خام و انکشاف وهمچنین کوشش این سازمان، برای تنظیم موضوعات مربوط به حقوق بحر ازمیره فعالیت های چشمگیر ملل متحد درسالجاری بودکه امیدواریم نتایج آن برای مردمان سراسر جهان مفید وثمر بخش باشد .

افزایش بی سابقه نفوس دردنیا با عواقب نامطلوب آن یکی ازمسایل دیگری است که توجه فوری ملل جهان را ایجاب میکند و بنابر تصمیمات کنفرانس بخارست شاهد اقداماتی میباشیم که قرار است در چوکات ملل متحد انجام گرفته وازرشد خطرناک نفوس درسالهای آینده جلوگیری نماید .

دنای معاصر بامشکلات عظیم اقتصادی روبرو میباشد ونظام فعلی اقتصاد بین المللی یکی ازعوامل اصلی آن محسوب میشود، برای اینکه اکثریت مردم جهان بتوانند به انکشاف سریع اقتصادی نایل شوند، تبادل نظرورسیدن به موافقت تنها از طریق این موسسه جهانی ممکن بنظر میرسد .

دورین فرصت که بیست ونهین سالگردملل متحدرا تاجلیل میکنیم آرزومندم ازطرف حکومت ومردم افغانستان روز ملل متحد رابسه تمام مردمان صلح دوست جهان تهنیت بگویم .

حکومت افغانستان ازبدو شمول به عضویت سازمان ملل متحد همواره باصول منشور ملل متحد به نظراحترام نگریسته واز اقدامات این سازمان جهانی به منظور استقرار صلح وامنیت رفاه وکرامت انسانی صمیمانه پشتیبانی کرده وبرای نیل به صلح وعدالت بین المللی سهم خودرا باحسن نیت کامل ایفاء نموده است .

هرچند اختلاف آراء و عقاید سیاسی ملل دنیاکه انعکاس آن در مباحثات مجمع عمومی ملل متحد آشکار است بعضاتصمیمات سازمان ملل متحد رابارکود مواجهه میسازد ولی درین نکته تردید نداریم که بالاخره ضرورت غیر قابل اجتناب به صلح ورفاه بین المللی ، برملاحظات ناشی از کوتاه نظری وعدم توجه به حقایق مسلم دنای معاصرغلبه خواهد کرد. همچنان لازم میدانم ازخدمات ارزنده ملل متحد درساحات بشری، فرهنگی و حقوقی یادآوری کنم که نتایج سودمندآن برای پیشبرد جامعه انسانی غیر قابل انکار میباشد .

درطول یکسال گذشته سه کشور دیگر از یوغ تسلط بیگانه رها گردیده ودر قطارکشور های آزاده به عضویت ملل متحد پذیرفته شدند،

افغانستان بعیت يك کشور روبانكشاف از سهم سازمان ملل متحد برای بهبود وضع اقتصادی ملل جهان تقدیر نموده وبه نوبه خود از مساعی ملل متحد درین زمینه جداپشتیبانی مینماید . ازقراین موجوده برمی آید که ضرورت انکاء به کوشش های دسته جمعی امکانات نوبنی را برای مذاکره میان کشورهای غنی وفقیر بوجود آورده ومیتوان امیدوار بود که این چنین مذاکرات روی مسایل اقتصادی واجتماعی درچوکات ملل متحد انجام گیرد . بامسرت مشاهده میکنیم که سازمان ملل متحدسال آینده مسیحی را بنام سال بینالمللی

زنان اعلام کرده وقرار است درین سال اقدامات وسیع به منظور پیشرفت حقوق زنان سراسر جهان صورت گیرد . حکومت افغانستان باساس گذشته وبه پیروی ازتصمیم مجمع جهانی برای رسیدن بااهداف ملل متحد صرف مساعی نموده واز امکانات موجوده به نحو مطلوب استفاده خواهد کرد . درخاتمه یکباردیگر آرزومندی خود وحکومت افغانستان را برای پیشرفت هر چه بیشتر اهداف سازمان ملل متحد ابراز نموده وامیدوارم مساعی ملل متحد درراه بسط وتحکیم صلح ورفاه بین المللی قرین موفقیت باشد .

پیام بناسبت پنجاهمین سالگردولیدانام

۹ عقرب ۱۳۵۳

بهمناسبت پنجاهمین سالگرد لیسسه امانی مسرت دارم که پنجاهمین سال تاسیس یکی از مراکز علمی و فرهنگی افغانستان تجلیل میشود . لیسسه نجات با انقضای نیم قرن جوانان وطن پرست و حساس به جامعه تقدیم داشته که دررشته های مختلف ، خدمات قابل قدری بهوطن و مردم خویش بجا آورده اند . بزرگداشت اینروز رابه کلیه استادان وشاگردان سابقه وحالیه لیسسه نجات تبریک گفته وبه نسل جوان افغان توصیه میگرددکه به وجایب ومسئولیت های ملی خود متوجه بوده وآگاهانه ازوقت تحصیل استفاده نمایند بانیروی علم و دانش خویشتن را مجهز گردانند زیرا صیانت استقلال سیاسی وحفظ

حاکمیت ملی با علم و دانش میسر بوده و - زندگی باسعادت عصر ما بر مبنای ساینس وتکنالوژی استوار است . دولت ومردم آلمان از ۵۰ سال به اینطرف نظر به علایق دیرین دوستی بینمملکتین با لیسسه امانی در اعمارتهمیر جدید آن وسایر امور انکشافی افغانستان عزیز کمک وهمکاری صمیمانه کرده اند . من در حالیکه تحکیم مزید روابط ، دوستی رابین جمهوریت افغانستان وجمهوریست فدرالی آلمان آرزو کرده از همکاری های آندولت دوست ابراز امتنان مینمایم . درهمین موقع لازم میدانم تا لیسسه مذکوربه اسم موسس آن وبنام او کی آن یعنی (لیسسه امانی) مسمی گردد .

مصاحبه با نمایندگان تیمز آف اندیا

۲۸ عرق ۱۳۵۳

سوال :

مختلف اقتصاد با ارتباط به بهبود حال مردم از ابتدا تا امروز مامشغول آنیم که به چه ترتیب و بچه صورت میتوانیم وعده های خود را عملی کنیم برای این مقصد مجبوریم پروگرامهای همه جانبه برای انکشاف وطن خود ترتیب نمائیم و امروز مصروف آنیم تا چنین پروگرام و پروژه هایی ترتیب گردد چنانچه تا اکنون بهمکاری کشور های دوست درین زمینه کار شده و امیدواریم در ظرف یکی دو سال دیگر عملاً در این کار پیشتر برویم .

البته وقتیکه همه جانبه گفتیم تمام ساحات در نظر میباشد از قبیل سړک سازی، خط آهن، زراعت، برق، آبیاری، صنایع و مسایل مربوط به انکشافات اجتماعی، پروگرام های ماشاید برای کشور های دیگر بسیار بزرگ نباشد اما برای مردم ما و بهتر ساختن زندگی مردم ما در جریان پنج تاشش سال آینده تصور میکنم خیلی مفید و مثمر ثابت خواهد شد . البته رسیدن باین اهداف که نزدماست وقت و زمان بکار دارد، امیداست این اهداف در وقت و زمان آن برآورده شود .

سوال :

در چندماه اخیر شماره های مختلف کابل تایمز خبرهایی را نشر کرد که در ولایت هلمند و بعضی ساحات دیگر کشور زمین برای

حکومت جمهوری شما حیات بهتری را به افغانستان وعده داده است با در نظر گرفتن اینکه (۹۰) فیصد نفوس این کشور دردهات بسر میبرند این وعده چگونه عملی شده میتواند ؟

جواب:

هر حکومت و نظامیکه پیشرفت وطن خود و بلند بردن سوییۀ حیات مردم خود را در نظر دارد و بان علاقمنده است طبعاً برای رفع مشکلات و برای آسایش مردم در حدود امکان کوشش میکند و سعی میورزد تا موفقیت هایی در زمینه حاصل نماید .

بهتر ساختن حیات بمعنی اصلی آن بسه شهریان منحصر نمی ماند بلکه بهبود حیات حق قاطبه مردم است که ملت را تشکیل مینمایند و البته بخود شما معلوم است برای کشورهای روبه انکشاف مثل ما تطبیق و عملی کردن پلانها برای بهبود و وضع زندگی مردم چیزی ساده و آسان نیست و البته يك مدتی را بکار دارد تا پلانهای در زمینه طرح و تطبیق گردند .

بعلاز روی کار آمدن رژیم جمهوری در افغانستان مادو وظیفه عمده در پیشرو داشتیم :

اول :- استقرار جمهوریت .

دوم :- توجه به مسایل اقتصادی و بهتر ساختن حال مردم توسط انکشاف ساحات

تاجه اندازه مقایسه میگردد ؟

جواب:

دربین موضوع شك نیست که بحیث یک کشور درحال انکشاف بکمک ضرورت داریم دراین هم شك نیست که ازنگاه يك کشور روبه انکشاف خودرامستحق کمک میدانیم لیکن معنی کمک های اضافی که شماافاده کردید درست فہمیدہ نشد اگر مقصد شما از کمک های اضافی مجموع کمک هایی باشد کہ افغانستان ازکشور های دوست گرفته است آن موضوع تفصیل بیشتر بکار دارد کہ شما میتوانید معلومات بیشتر در زمینه از وزارت پلان بدست آورید .

سوال :

در مورد سرجمع مساعدت هاییکه برای افغانستان میسر است باتماس های که با بناغلی محترم جلالر وزیر تجارت بناغلی محترم فروغ معین پلان وهم بناغلی محترم وحید عبدالله معین سیاسی گرفتیم معلومات لازم دریافت نمودم مقصد من در اینجا دریافت نظر جناب شماراجع به منابع جدید کمک مانند مساعدت از ایران، عربستان سعودی، عراق و بانک اسلامی میباشد افغانستان ازاین منابع چه نوع کمک راتوقع دارد ؟

جواب:

همانطوریکه تفاوتها دربین طبقات در یک جامعه تاثیرات ناگوار دارد همان طور وجود فرقه های بزرگ دربین ملل تاثیرات ناگوار میداشته باشد باین اساس من فکر میکنم تاوقتیکه درجهان تفاوت های بزرگ در بین سویه زندگی ملل وجودداشته ، غربت ومرض

اشخاص بی زمین توزیع شده است ، لطفاً جناب شان پلان دولت جمهوری را در حصه توزیع زمین برای اشخاص بی زمین وکم زمین توضیح فرمایند . من حین سفرم به شاهراه سالنگ کوچی هارادیده که ازآنجا عازم مناطق گرم سیر بودند . پلان شمادر زمینه چیست ؟

جواب:

دربین قسمت مثلی که پیشتر ازین اظهاراتی ازطرف دولت جمهوری صورت گرفته ریفورم اجتماعی و اصلاح اراضی ازاهداف دولت جمهوریست . پروگرام وقانون این اصلاحات همین اکنون زیر مطالعه وکاراست ودر قدم اول به توزیع زمینهای دولت برای مردم بی زمین شروع کرده ایم، این مساله نزد ما یکی ازپروگرامهای عمده اجتماعست امااینقدر گفته میتوانیم کہ درافغانستان درساحه ملکیت اراضی تفاوت هابه حدی نیست مثلیکه در بعضی کشور های دیگر وجود دارد .

باین سبب مامیدوار هستیم کہ بزودی این موضوع راحل کرده بتوانیم برای ما مشکل موجوده در زمینه نداشتن احصائیه های دقیق ونقشه های اراضیست . مادرپلان های خویشی این موضوع را زیر کار گرفته ایم .

سوال :

افغانستان براساس تعریفات متداوله ملل متحد يك کشورکمترین انکشاف یافته محسوب میگردد وبدون تردید مستحق کمک است تا بتواند پروپولم هایی راکه در اثر اوضاع اقتصاد بین المللی خلق شده است حل نماید. درعمل چه اندازه کمک اضافی دریافت کرده اید واین کمک اضافی بامشکلات اضافی که درپیش دارید

سوال :

طوريکه اطلاع دارم چندی قبل در نتیجه تماسها بين رجال افغانی وایرانی قراردادهای اقتصادی و تجارتي بين دوکشور امضاء شد و علايق دوکشور خیلی صمیمانه میباشد نظر جناب شانرا در زمینه می خواهم ؟

جواب:

بلی همین طور است مناسبات بين کشور های مادوستانه میباشد .

درمورد کمکها بين دوکشور ناخال مذاکره صورت گرفته این مذاکرات جریان دارد واقعا این کمکها، کمکهای موثری خواهند بود .

سوال :

در تابستان گذشته بيم آن ميرفت کسه افغانستان درجنگی کشانیده شود اوضاع فعلی را چگونه ارزیابی میفرمائید ، مخصوصا برای تقویت دفاع ملی ومقابله بابحرانات آینده چه قدم هایی برداشته شده است ؟

جواب:

البته روابط ماباپاکستان کاملا روشن است پاکستان همیشه مخصوصا بعداز تاسیس نظام جمهوری درافغانستان کوشش نموده است تا در افغانستان نا آرامی ایجاد کند وپروپاگند آنها دوام دارد هدف پروپاگند پاکستان دوچیز است :

یکی آنکه میخواهد ذهنیت دنیا را نسبت بافغانستان مغشوش سازند وازطرف دیگر بدینوسیله میخواهد ناآرامی ها وبدبختی های داخل کشور خودرا ازنظر ها بیوشانند .

ممکن است چندی پیش شما شنیده باشید که منابع پاکستانی گفتند افغانستان و هند در

موجود باشد مشکل است دردنيا آرامی وتفاهم حقیقی تامین شده بتواند . کمک و مساعدت بکشور های رويه انکشاف بهر طریق دوجانبه باشد یادسته جمعی من فکر میکنم که بایدکشور های پیشرفته ثروتمند این موضوع رادر نظر داشته باشند که يك عدالت نسبی دردنيای ما قایم گردد واین یگانه راهی برای آرامی و آسایش بشر خواهد بود .

سوال :

لطفا نظر جناب شان را در باره بانک اسلامی ابراز فرمایند ؟

جواب:

درین شک نیست که تشکیل چنین بانک را به نظرنیک می بینیم وازهمه بیشتر مافکر میکنیم که این بانک بیشتر به کشور های که به کمک نیاز دارند معاونت کند از آنجمله افغانستان را باید نیز این بانک کمک نماید . اگرچه ناخال از این بانک مساعدتی نگرفته ایم اما توقع داریم کمک های موثری از این بانک بگیریم .

سوال :

درکنفرانس اسلامی لاهور تصمیم گرفته شد تا يك صندوق تاسیس گردد واز این صندوق بصورت اضطراری برای کمک بکشور های نیازمند استفاده شود درعین حال کمیته هشت عضو در نتیجه کنفرانس لاهور تشکیل شد تا درمورد طرح این صندوق وکمک های دوامداران بهکشور هاتجویز بگیرد نظر جناب شما را در زمینه آرزو میبرم ؟

جواب:

اگر این صندوق بمیان آید یقینا از آن استفاده شده میتواند وما از آن استقبال میکنیم .

سرحدات آن سوقیات نظامی کردند در عین حال منابع پاکستانی پروپاگند میکنند که افغانستان در داخل خاک خود گریلاها را تریبه کرده و به پاکستان میفرستند در حالیکه این اتهام بکلی عاری از حقیقت است و باز میگویند که بیش از صد هزار نفر از دست ظلم، ستم و بیدادگری به پاکستان پناه می آورند . در حالیکه اینها عبارت از کوچی هایی است که در قرون متمادی در موسم معینه از اینجا به آنجا میروند از همین قبیل گفتار های ضد و نقیض از طرف منابع پاکستانی صورت گرفته و میگیرد که البته این گونه تبلیغات روز بروز تشنج را بیشتر میسازد .

يك ملتی مانند افغانستان که مصروف رفع پسمانی های خود بوده و کوشش مینماید تا مشکلات اقتصادی خود را رفع سازد و همیشه صلح دوست بوده است هیچوقت آرزوی جنگ را ندارد . البته این سخنان صرف ساخته پاکستان است، آرزوی ماهمیشه این است که با همه مردم جهان در صلح و صفا زندگی کنیم البته وظیفه دفاع از خاک و وظیفه ملی هر ملت است تا جائیکه به افغانستان ارتباط میگیرد برای دفاع از خود آمادگی که در قدرتش است باید داشته باشد و این يك مكلفیت برای همه است لیکن آرزوی ما اینست روزی جهان بانجا برسد که اصلا هیچ ضرورتی برای تسلیحات و جنگ باقی نماند .

سوال :

چندی قبل يك هیات نظامی افغانستان تحت ریاست دگر جنرال مستغنی به مسکو رفت و در این اواخر يك هیات به دهلی جدید نیز

سفر نمود آیا این موضوع ارتباطی به تقویه قابلیت دفاع افغانستان دارد ؟
جواب:

وظیفه ملی ماست که برای دفاع از خود آمادگی بگیریم در مورد جزئیات این موضوع از جواب دادن معذرت میخواهم .
سوال :

درین اواخر شاه ایران درباره بلوچستان سخنانی گفته و واقعه رادر آنجا موضوع داخلی پاکستان قلمداد نموده است و هم از آمادگی خویش برای مساعدت به حل و فصل اختلافات پاکستان به افغانستان سخن گفته است نظر جناب شما رادر زمینه میخواهم ؟

جواب:

در مورد موضوع بلوچستان باید متذکر شد بلوچستان از نگاه موقعیت جغرافیایی با افغانستان همجوار میباشد و مردم آن با مردم افغانستان علایق تاریخی و کلتوری بسیار نزدیک دارند . لذا هر نارامی ، رنج و بدبختی که در آنجا برای مردم آن پیش میشود حتما بر افغانستان تاثیر میکند و ممکن نیست که تاثیرات آن در افغانستان انعکاس نکند .

افغانستان همیشه يك اصل را تأیید کرده و آن عبارت از پشتیبانی از آمال ملی برادران پشتون و بلوچ مامیباشد . این مربوط خود آن مردمان است که درباره خود و آینده خود چه تصمیم میگیرند و چه راقبول مینمایند .

در قسمت مساعی شاه ایران برای رفع اختلاف افغانستان و پاکستان باید گفت که شاه ایران در موقع صدارت اینجانب نیز سعی کرد تا مناسبات دو کشور خوب شود شاید ایشان

اکنون نیز چنین فکری داشته باشند اما چگونه پیشنهادی در زمینه نه از طرف آنها ارائه شده است و نه از طرف ما چنین پیشنهادی صورت گرفته است .

سوال :

دوروز پیش من از کندهار دیدن کردم و بعضی بلوچهای بیراکه از بلوچستان افغانستان پناه آورده اند دیدم تعداد آنها در حدود سه صد نفر است در اثر هدایت بوتو که قوای خود را از مری به منگل سوق داده ممکن است تعداد پناه گزینان بلوچ بیشتر شود اکنون طوریکه ملاحظه کردم مقامات افغانی برای پناه گزینان مساعدت مینمایند اگر تعداد آنها زیاد شود آیا از اداره پناه گزینان ملل متحد مساعدت خواهید خواست ؟

جواب :

بلی البته وقتی تعداد پناه گزینان بلوچ زیاد شود آنگاه مجبور خواهیم بود این موضوع را به آن اداره ارائه کنیم . اما تا حال این موضوع را با اطلاع آن اداره نرسانیده ایم .

سوال :

آیا پیشنهاد شاه ایران را برای ایجاد یک جامعه بحرند از تهران تا جاگارتا مطالعه کرده اید نظریات افغانستان در این موضوع و دیگر نظریات همکاری منطقوی چه میباشد ؟

جواب :

نظر شاه ایران را با راول در مصاحبه ای که با بناغلی کرنجیه مدیر جریده بلتزر کرده بودند مطالعه نمودم همچنان ضمن اظهارات و بیانات خویش در جریان سفر اخیر خود در جنوب شرق آسیا باین موضوع تماس گرفته است . البته

از اخبار و جراید نمیتوان تمام اطراف و جوانب و اهداف این پیشنهاد را کاملاً تحلیل نمود لیکن این نظریات از هر جانیکه باشد اگر مقصد و هدف آن آسایش ، تامین دوستی و تأمین صلح در منطقه ای که مادر آن زندگی میکنیم و تحکیم صلح جهانی باشد به آن بنظر نیک ندیده می بینیم .

سوال :

ما افتخار استقبال شما را در کشور خود چه وقت داشته میتوانیم پیش رفتیراکه در تطبیق طرحهای همکاری متقابله بین دو کشور مامیسر شده است چگونه ارزیابی میفرمائید ؟

جواب :

آرزو دارم در همین زودی هاموقع پیدا کنم تا بنا بدعوتیکه زعمای کشور دوست هنداز من بعمل آورده اند بکشور شما مسافرت نمایم و با دوستان هندی ملاقات نمایم .

روابط ما و هند همیشه دوستانه بوده و علائق خاص تاریخی بین دو کشور وجود دارد مخصوصاً بعد از آنکه رژیم جمهوری در این کشور بمیان آمد دوستان هندی نظرنیک بوطن ما داشته اند و علائق ما دوستانه و صمیمانه میباشد .

در سایل همکاری های انکشافی در ساحات اقتصادی همکاریهای کشور هند در سه ساحه متمرکز بوده است :

- اول :- همکاری در پروژه های کوچک برق و آبیاری که خوشبختانه بعضی آن بشهر رسیده است .
- دوم :- کمک های تخنیکی .
- سوم :- رسانیدن جوانان ما در ساحات مختلف برای پیشبرد خدمات انکشافی .

امیلوارم درآینده در نتیجه مذاکراتیکه با زعمای هندی صورت میگردد دوستان هندی مادرپروژه های بزرگ نیز همکاری نمایند . پروژه ها خورد باشد یا بزرگ نمونه خوبی از همکاری بین دو کشور میباشد و ما همیشه

پیام بر مناسبت روز اعلامیه حقوق بشر

۹ قوس ۱۳۵۳

زمره سایر حقوق اساسی بشری آنچنان بارز و پیگیر بوده که از طرف جامعه بین المللی مورد تقدیر و احترام قرار گرفته است .

اکنون که بنابه تصویب مجمع عمومی ملل متحد، دهه انکشاف حقوق بشر ادامه دارد حکومت افغانستان در زمره سایر کشور های جهان ، برای تطبیق صادفانه مندرجات اعلامیه حقوق بشر، احترام به کرامت انسانی و همچنین به منظور پشتیبانی از مردمانیکه هنوز هم از یوغ استعمار و تسلط بیگانه رها نگردیده و از حق تعیین سرنوشت محروم مانده اند، صمیمانه همکاری نموده و وجایب خود را انجام میدهد .

در این لحظه ای که روز حقوق بشر را تجلیل میکنیم، افکار مابسوی آن کتله های بشری معطوف میگردد که هنوز تحت تسلط اجنبی بسر میبرند و در پیکار خویش برای رسیدن به حق خودارادیت و احقاق حقوق خویش انواع مظالم را متحمل میگردند، در این روز که جامعه بشری موفقیت ها و نارسایی های خود را در ساحت حقوق بشر ارزیابی میکند لازم است متوجه آن مردمانی باشیم که از حق آزادی که مهمترین حق بشری میباشد هنوز محروم اند . در همچو یک

درین موقع که سالگرد روز حقوق بشر رادر کشور خویش تجلیل مینماییم آرزو مندیم بنام مردم و حکومت افغانستان پشتیبانی کامل خود را از اساسات اعلامیه جهانی حقوق بشر یکبار دیگر اظهار نمایم، تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر از طرف ملل متحد یکی از اقدامات مهمه سازمان ملل متحد شمرده میشود که حکومت افغانستان بحیث یک عضو وفادار، از آن حمایت نموده و پرنسبپ های مندرج در اعلامیه را همواره به نظر احترام و تقدیر نگریسته است .

سهگیری فعال نمایندگان افغانستان هنگام تهیه و تصویب اعلامیه حقوق بشر و همچنین عضویت فعال کشور در کمیسیون حقوق بشر در گذشته از احترام به حقوق بشری و کرامت انسانی الهام گرفته است .

حکومت افغانستان از طرفداران جدی حق تعیین سرنوشت و رهایی از استعمار بیگانه به حیث یک حق مسلم کتله های بشری بوده و در راه رفع تسلط اجنبی سعی، دوام دار نموده است . سهم حکومت و مردم افغانستان بمنظور برسمیت شناخته شدن حق تعیین سرنوشت دو

بامردان، اقدامات وسيعي درسطق بين المللي انجام گردد .

حکومت افغانستان از اين تصميم مجمع عمومي استقبال نموده و درراه تطبيق پروگرام مربوطه درافغانستان مساعي لازم را معمول خواهد داشت .

حکومت افغانستان اميدواراست پاليسي هاي که متکي بر انواع تبعيض نژادي ميباشد واحساسات آزادي برادري و برابري رادردنيای معاصر جريعه دار ميسازد ازميان برودوکرامت انساني مقام والای خودرا در دنياي متمسند طوریکه شايسته است بازيايد .

بيانيه به مناسبت تويج شهادتنامه صبر پوښتون

۲۷ قوس ۱۳۵۳

وديرگ ضرورتی به آموختن ندايد .
درحقيقت امروز يك صفحه از حيات شما به پايان رسيده و صحنه ديگری از زندگي نوين شما شروع ميگردد صحنه مشکل و پراز مسئوليت هاي گوناگون .

فلاکه لباس افسری به تن وبیعت صاحب منصبان جوان درخدمت اردوی فداکار جمهوريت افغانستان شامل ميشويدملت ودولت جمهوري تان شمارانه تنها بیعت محافظ استقلال وحاکميت ملی می شناسد ، بلکه انتظار دارند در راه اعتلا وانکشاف مادی ومعنوی کشوردوش بدوش ساير برادران خودنيز سهيم بوده پيش قدم ونمونه مثال باشيد .
توفيقات خداوندی وموفقیت درراه خدمت

فرصت وجيبه جامعه بشری است تا طرق عملی را که سبب تسريع عملیه رفع استعمار و تسلط اجنبي گردد جستجو نمايد تا همه افراد بشری بزودی از نعمت آزادی مستفيد گردند .

مااطمينان کامل داريم که ممانعت از دسترسي بعق تعيين سرنوشت مانند استعمار عمير کوتاهی دارد و ديري نخواهد گذشت که بالاخره کتله های معروف از حقوق بشری به حقوق اساسی وانسانی خویش نایل خواهند آمد .
بامسرت ملاحظه ميکنيم که سال ۱۹۷۵ از طرف مجمع عمومي ملل متحد بنام سسال بين المللي زن اعلام شده است . وقرار است به منظور تساوی حقوق سياسی واجتماعی زنان

حضار محترم جوانان عزيز :

درين موقعه يکدوره طولانی تحصیل را باخذ شهادتنامه به پايان ميرسانيدازصميم قلب اين موفقيت را به شما جوانان عزيز تبریک ميگويم .

استعمال کلمه پايان رسيدن تحصیل ممکن بسيار درست نباشد چه بعقيده من تحصیل وآهو زش اصلا پايان ندارد و حتي در دفايق واپسين حيات باز هم انسان ملتفت ميگردد که بسا چيز هايی درين جهان مابودکه در حقيقت ندانسته ونه فهميده است . لذا خواهش من از شما جوانان عزيز اين است که امروز بابدست آوردن اين ديپلوم نبايد تصور نمايد که همه دانستنی هابمين جاختم گرديد

تخریب و مفسوش ساختن اذهان عامه در بدست آوردن مقاصد شوم خو داعظمی بهره برداری کنند، اما باید ملتفت باشند که دولت جمهوری از احوال ایشان بی خبر نیست و همه وطن پرستان خاصاً اردوی فداکار افغانستان متوجه اعمال آنها هستند و انشاءالله نغوا هد گذاشت که منافع عامه دستخوش خواهشات ناپاک همچو استفاده جویان و تخریبکاران گردد .

جوانان عزیز آنچه را دولت جمهوری در خط مشی خود اعلام نموده مطمئن باشید که در تمام ساحات حیات ملی با متانت کامل قدم بقدم پیروی نمود و خواهی نمود و به لطف خداوند بزرگ و با پشتیبانی و همکاری ملت نجیب افغانستان با فهم و قبول هر گونه مشکلات و فداکاری به پیش خواهیم رفت. در خاتمه از تمام استادان محترمی که بیعت مری برای رساندن این جوانان زحمت کشیده اند از صمیم قلب اظهار تشکر می نمایم .

پاینده باد افغانستان
زنده باد جمهوری
سرفراز باد اردو .

بوطن عزیز باشما همراه باشد .
جوانان عزیز به شماطمینان میدهم که دولت جمهوری از بدو تاسیس خود تا الحال از هیچگونه مساعی به منظور استحکام جمهوریت و به نمرسازیدن اهداف انقلاب در راه انکشاف اجتماعی و اقتصادی کشور که بزرگترین زیربنای پیشرفت و اعتلای مملکت است دریغ نکرده و امیدواریم که نتیج آن عملاً در چند سال آینده در عمران کشور بلند بردن سطح حیات اقتصادی و اجتماعی مردم مانا تأثیر بارزی داشته باشد .
اما این حقیقت که ممالک روبه انکشاف علاوه بر بسام مشکلات که خود به آن مبتلا هستند با مشکلات و برابلم های جدید بین المللی ناشی از گریز انرژی و تورم پولی که بکلی تعادل اقتصادی جهان را برهم زده و مخصوصاً برای ممالک روبه انکشاف امثال ما خسارۀ بزرگی وارد و معضله دیگری را خلق نموده است نمیتوان آنرا سطحی و نادیده گرفت باین هم امیدوارم انسان ها بر همه مشکلات فایز گردند.
هستند دشمنان وطن ما و مغر ضنی که می کوشند از این حالت گریز دنیایی استفاده های سوء و نامشروع نموده به مقصد

مصاحبه با مائین فرانس پرس

۱۳۵۲

قابل تشویش و حتی وخیم بود قحطی و فساد اداری که یکی نتیجۀ دیگری بوده و مدمهد دیگر میشدند در قسمت اعظم مملکت حکم فرما بود بعد از هژده ماهی که گذشته وضع اقتصادی کشور را چسان قضاوت میفرمایید برای سال ۱۹۷۰

سوال :

شاعلی رئیس جمهور شما قدرت رادر هفدهم جولای ۱۹۷۳ یعنی در حدود هژده ماه قبل بدست گرفتید، در آن موقع وضع اقتصادی کشور شما در نتیجۀ خشکسالی بسیار شدیدی

مادرين زمينه مشكلاتي هست وشكي نيسټ كه اين مشكلات پروژه هاي آينده مارا نيز احتوا خواهند كرد. ولي نظريه پلان پنجساله اقتصادي اول كشور كه هيچ چيزي نداشتيم وضع ماحدي بهتر شده است. تعدادزيادي از جوانان مادر خارج مشغول تحصيل اند كه اميدوارم درآينده از نظر كادرهاي فني مشكلات مارا اندازه يي رفع سازد.

سوال :

آيا تعداد دقيقش را گفته ميتوانيد ؟

جواب :

رقم دقيقش را بخاطر ندارم اگر بخواهيد ميتوانيد از وزارت پلان بدست بياوريد .

سوال :

چنان احساس ميشودكه مشغول دادن توازن مجدي به سياست خارجي افغانستان هستيد روابط تان باهند ، ايران كشور هاي عربي توليدكننده نفت وحتي ايالات متحده امريكا ازدياد مي يابد . مسافرت هنري كيسنجر به كابل مهمترازان بودكه فكر ميشد آيا مي توانيد روابط افغانستان را باكشور هاي كه نام بردم توضيح فرمائيد ؟

جواب :

سياست خارجي افغانستان هميش براساس دوستي واحترام متقابله استوار بوده وميتوانم بگويم كه روابط ما باهمه كشور هاييكه شما از آنها نام برديد دوستانه است . مسافرت بسيار مختصر بناغلي كيسنجر بكاابل ومذاكراتيكه بين ماصورت گرفت بادر ك نقات نظريكيديگر دوستانه ومفيد بود .

تشديد وتحكيم روزافزون روابط دوستانه با

وبراي آينده طولاني ترچه اميدواريهائي داريد؟
جواب :

قبل از انقلاب وضع وطن ما همان قراري بود كه توضيح گرديد .

درطرف اين هژده ماه هرفته وضع اقتصادي ما متناسب وقت وامكانات مالي كشور روبه بهبود است اما متاسفانه كه گريزانرزي وانفليشن جهاني كه ممالك روبه انكشاف خاصتازان بركنار مانده نميتوانند قابل تشويش وانديشه ما است . زيرا قيمت مواد طسرف ضرورت ممالك روبه انكشاف هرروز بلندميرود وازطرف ديگر قيمت مواد خاميراكه صادر ميكنيم روبه تنزيل است . شك نيسټ كه اين وضع براي همه كشور هاي روبه انكشاف قابل انديشه ميباشد .

درپلانهاي آينده ما البته پروژه هاي خورد ويزرگي درنظر گرفته شده كه همه تحت مطالعه وسرواست كه اميدوارم درطرف يك تا يك ونيم سال آينده تكميل شودوشروع بكار نمائيم . مخصوصا اميد هاي مانسبت به پترول سمت شمال بيشتر شده ومعادن مسي كه جديدا در ليوگردكشف شده بسيار اميد بخش است . همين طور معدن آهن حاجي گك كه يكي از معادن بسيار بزرگ آهن است درشمارپروژه هايست كه تحت مطالعه مامي باشد .

سوال :

مشكلات شما از نظر كار وپرسونل در امر تدوير پروژه هايي كه روي دست داريد چه ميباشد ؟

جواب :

در تمام كشور هاي روبه انكشاف ودر كشور

بیانیه ها ، پیام ها و مصاحبه های نیاعلی رئیس دولت

کشور های همسایه وهمه کشور های دیگر که به عقیده من به منفعت صلح جهان ومنفعت خودشان میباشند آرزومندی قلبی ماست .

سوال :

اذا ایران شصده ملیون دالر برای مطالعه پروژه های تان دریافت داشته اید ودرضمن افواه است که آنگشور اعتباری درحدود دو ملیارد دالر بخاطر تدویر وتکمیل پروژه های تان دراختیار افغانستان خواهد گذاشت . لطفابگوئید این وجوه درخور توجه رادرچه زمینه ها و پروژه های بمصرف میرسانید ؟

جواب:

مبلغ مذکور برای سروی پروژه ها ازقبیل خط آهن، فابریکه سمنت، بندذخیره وانکشاف سفلی وادی هلمند، احداث سرك دیشو وغیره میباشد که بعدازتکمیل سروی کمکی را که ازایران دریافت میداریم بمصرف بکار افتادن پروژه های مذکور خواهد رسید .

سوال :

درباره راههای جدید ترانزیتی که افغانستان را به بحر برساند نظر شما چیست ؟

جواب:

برای ممالک محاط به خشکه این موضوع مساله حیاتی میباشد . زیرا درگذشته ازراه شرق وجنوب شرقی کشور خود متحمل زیان های شدید شدیم وهرگز آنرا فراموش کرده نمیتوانیم .

سوال :

چنان معلوم میشود که جاپان هم میخواهد در افغانستان اقلا تا آنجا که به مسایل اقتصادی تعلق دارد پا بگذارد ، امیدواری شما برای

همکاری در این ساحه با جاپان چیست ؟

جواب :

تا هنوز چنان تمایلی را از طرف جاپان احساس نکرده ایم، اما اگر خواسته باشند در انکشاف کشور ماسهم بگیرند البته ممنون خواهیم شد.

سوال :

رهبران رژیم سابقه تماس هایی با جامعه اقتصادی اروپا برقرار کرده بودند نظر شما در این مورد چیست ؟

جواب :

بلی در ۱۹۶۴ و ۱۹۷۰ چنین تماس بعمل آمده بود وایجاب عقد قرار دادی را با بازار مشترک مینمود که تا حال به نتیجه نرسید . فعلا این موضوع دوباره تحت غور ومطالعه ماست .

سوال :

در ختم سوالات اقتصادی می خواهم بدانم که روابط شما با فرانسه به کجا رسیده است ؟ فرانسه اولین کشور غربی بود که به افغانستان همکاری کلتوری واقتصادی بی شائبه تقدیم کرد وتاریخ آن ۱۹۲۲ بود. فرانسه همیشه در مورد روابط با جاپان سوم درصاف اول قرار داشته وچنان استنباط میشود که آرزومند سهمگیری در امور صنعتی ساختن وبه پیسو د وضع زراعتی افغانستان است معینا تا امروز سرمایه گذاری فرانسه در افغانستان نسبتا ناچیز است . بنظر شما دلیل این امر چیست و آیا فکر میکنید که روابط اقتصادی فرانسه وافغانستان در ماههای آینده اهمیت بیشتری

کسب کند ؟

جواب:

راجع به روابط افغانستان وفرانسه نظر شما

درشپه قرار ميگيرد حقيقت موضوع چيست . بصورت عومي آيا فکر ميکنيد که اسلام وانکشاف سريع يکجا امکان دارد ؟

جواب:

الف:- بلي درست است که قانون اساسي جديد تحت مطالعه ميباشد پيش از وقت است بصورت دقيق بتوانم در اطراف آن چيزي بگويم تنها چيزي که گفته ميتوانم اينست که قانون مترقي و ديموکراتيک و طبعاً تشکيلات سياسي به آن توام خواهد بود .

ب:- نگاه زمامداران پاکستان که انعکاس کننده عقیده مردم آن نميباشد هيچوقت در آن حقيقت وحسن نيت نسبت به افغانستان وجود نداشته و ندارد . لېذاً نه تنها در اين مساله بلکه در بسا مسايل کشور ما با تېليغات فرينده و عاري از حقيقت خود سعی مي ورزند تا ذهيت هارابهر سويه اي که ممکن است نسبت بوطن مامغشوش سازند خوب شد که بوطن ما آمديد و از نزديک واقعيت را مشاهده کرديد درباره انکشاف و اسلام بايد توضيح نمايم که فلسفه حقيقي اسلام ما نه انکشاف نبوده و نميباشد .

سوال :

ميخواهم در مورد روابط با پاکستان که موضوعي مهم و مشکل است سوال کنم، از سال ۱۹۷۴ باينطرف در نيم قاره پول زيادي در راه جنگ و تسليحات بجای انکشاف اقتصادي اين منطقه مصرف شده اما از آن تاريخ تا امروز هيچ تغييری جز استقلال بنگله ديش رخ نداده است . مشکل بنظر ميرسد خط آتش بس در کشمير تغييری وارد شده بتواند . همچنان

را تاثير ميکنيم . دليل اينکه چرا سهيم سرمايه گذاري فرانسه در کشور ما تا حال حقيقتاً ناچيز است ممکن بخود شما فرانسويان بهتر معلوم باشد .

فلا راجع به تفحص پترول جنوب، پروژه خط آهن، فابريکه سمنت و بعضي پروژه هاي کوچک ديگر در حال مذاکره ميباشيم که اين اميدواري خوبي در سهيم گرفتن بيشتر تخنيکي فرانسه در انکشاف اقتصادي ما شده ميتواند .

سوال :

شما فرانسوي را بسيار بخوبي صحبت ميکنيد و فکر ميکنم مدت تقابل در حدود هفت سال در فرانسه بوده ايد . آيا ميل داريد باز باين کشوريکه يك قسمت ايام طفوليت تانرا در آن گذراندانده ايد مسافرت بفرماييد ؟

جواب:

در اين شک نيست در يك کشوريکه انسان يك قسمت عمر خود را گذراندانده باشد در صورت مساعدت وقت از بازديد آن خوش خواهد شد .

سوال :

در مورد سياست داخلي افغانستان دو سوال دارم :

الف:- گفته ميشود که قانون اساسي جديدي براي افغانستان تحت مطالعه است از نظر قانون اساسي آينده کشور تانرا چگونه در نظر گرفته ايد و بنظر شما افغانستان چه وقت ميتواند دارای تشکيلات سياسي گردد ؟
ب:- طوريکه از نظر پاکستان ديده ميشود شما با بعضي محافل مذهبي مشکلاتي داريد اما وقتی انسان به کابل مي آيد درجه اين مشکلات

و مغشوش ساختن حقایق چیز دیگری نیست تا حال جز از راه تبلیغات جراید و رادیو رسماً چنین پیشنهادهای بما نرسیده است . مثلیکه بارها گفته ایم و باز هم تکرار میکنیم که ما با پاکستان جز یگانه قضیه سیاسی که عبارت از سرنوشته مردم پشتون و بلوچ است اختلاف دیگری نداریم حل شرافتمندانه و عادلانه این قضیه از راه های مسالمت آمیز آرزوی صمیمی ماست .

امیدوارم صدراعظم پاکستان واقعبیت ها را نادیده نگیرد و از حقایق چشم نهوشد .

سوال :

آیادر شرایط مساعد حاضر هستید اختلافات تانرا با پاکستان از طریق مذاکره حل و فصل کنید ؟

جواب :

ما بارها گفته ایم که برای مذاکره حاضریم مشروط بر اینکه در آن حسن نیت روی واقعبیت موجود بوده و قید و شرطی نباشد . افغانستان یک کشور صلح دوست است . فکر میکنم که برای آسایش و آرامی این منطقه جهان چیز بهتر از صلح نخواهد بود . به عقیده من پولیکه در راه تسلیحات کشور های فقیر صرف میشود اگر به منظور انکشاف و عمران صرف گردد به خیر منطقه و صلح جهان خواهد بود .

سوال :

درباره پروبلم پشتونستان چه میاندیشید آیاتصور میکنید که این قضیه از راه مذاکره و مفاهمه حل شود ؟

جواب :

پاکستانینها مسأله پشتونستان را همیشه

مشکل بنظر میرسد خط دیورند مورد سوال واقع گردد بانکه این خط سرحدی فوق العاده مصنوعی بین افغانستان و پاکستان بشمار میرود .

حتی در بلوچستان نیز احوال بهبود قابل ملاحظه ای یافته است . من در ماه اکتوبر به کوئته رفته بودم و فکر میکنم که آقای بوتو در آنجا روز بروز با مشکلات کمتر مواجه میشود ، آقای بوتو بشما پیشنهاد عقد معاهده ای مشابه به معاهده سمله را کرده که عدم مداخله در امور

داخلی امضا کنندگان و حل همه معضلات بین دو کشور را چه قدیمی باشد وجه تازه از راه مذاکرات پیشبینی میکند ، آیاشما حاضرید

چنین معاهده ای را امضاء کنید ؟ به صورت عموم نظر شما در مورد روابط تان با پاکستان مخصوصا بعد از مسافرت بناغلی بوتو به ماسکو و مسافرت هنری کیسنجر به نیم قاره چیست ؟

چنان به نظر میرسد که در روابط بین افغانستان و پاکستان طی چند هفته اخیر آرامشی ظهور کرده است آیا این حقیقت دارد یا خیالی بیش نیست ؟

جواب :

اینکه اعتراف میکنید خط سرحدی نام نهاد دیورند فوق العاده مصنوعی است خودش یک حقیقت مسلم را واضح میسازد تنها دیدن از شهر کوئته دلیل آن شده نمیتواند که مجادله بلوچ ها ضعیف شده و به پایان رسیده است . تصور میکنم مجادلات ملی چیزی نیست که باین زودی و آسانی به پایان برسد .

از زبان بناغلی بوتو از این قبیل پیشنهادات و گفتار های تبلیغاتی بسیار شنیده شده و میشود اما حقایق جز تبلیغات میان خالی

خلاف واقعیت تبلیغ میکنند . ما اساساً خواهان شناسائی حق تعیین سر نوشت برای مردمان پشتون و بلوچ هستیم میخواهیم مسايل آنها با پاکستان بر طبق آرزومندی خود آنها حل شود. بهتر است پاکستان باز عمای آنها داخل مذاکره و مفاهمه شود . ما جزء راه حل شرافتمندانه که مطابق تمنیات مردم پشتون و بلوچ باشد آرزویی نداریم .

بیانیه بنام سبیت عید سعید صفر

۲ جنی ۱۳۵۲

هموطنان عزیز و گرامی !

وسعدت مملکت ماست نایل گردیم . در این موقعیکه ایام خجسته عید سعید اضحی راتجلیل میکنیم یقین دارم توجه همه ما را آن چهره های هموطنان جلب میکند که در عسرت و ناتوانی بسر میبرند و نیازمند عطف و دست گیری میباشند . امیلوارم هموطنان با وجدان و نوع پرور ما با مساعدت با این اشخاص ، مکلفیت های انسانی و برادری خویش راجا آرند .

دراخیر یکبار دیگر این عید سعید اضحی را به هموطنان عزیز و کافه مسلمانان جهان و برادران پشتون و بلوچ که مشغول ایثار و فداکاری در راه حصول حقوق حقه خویش میباشند از صمیم قلب تبریک میگویم و موفقیت آن برادران رادر برآوردن آرزو های ملی شان تمنادارم .

زنده باد افغانستان

پاینده باد جمهوریت

حلول عید سعید اضحی رابه همه هموطنان عزیز و آن عده افغانهاییکه در خارج کشور بسر می برند صمیمانه تبریک میگویم . تجلیل این ایام فر خنده یا خاطره ایگه میتوان آنرا بزرگترین نمونه ایثار و فداکاری انسان در راه رضای خدا و سرمشق ایثار و از خودگذری در راه ایمان و عقیده دانست برای هر فرد مسلمان خیلی آموزنده و در خور تأمل است .

تمنای قلبی من اینست که هر فرد بسا ایمان ، وطن پرست با وجدان پاک و احساس عالی انسانی در دفع پسمانی ها و برداشتن قدم های مثبت بمنظور ارتقای وطن عزیز از هر چگونگی همکاری ، ایثار و فداکاری دریغ نکنند تا باشد در پرتو عقیده و ایمان راسخ به آرمانهای ملی که تامین وسایل رفاه و آسوده حالی مردم

پیام بناسیال بر بلخیزان

۱۱ جلدی ۱۳۵۳

خواهران گرامی !

سه‌م بگیرند و در حدود عدالت انسانی و قوانین اجتماعی از حقوق مدنی خویش برخوردار باشند. خوشبختانه اکنون می بینم این نهضت به همکاری زنان منوربه موفقیت دنبال میشود و در حدود امکان، زنان افغان همدوش برادران شان در ساحات مختلف انکشافات ملی مشغول کار و خدمت اند .

خواهران و دختران عزیز !

نباید ناگفته گذاشت که افراط در هر چه باشد نتیجه خوب ندارد تقلید ظاهری و بیجا و تجمل پسندی بعد مبالغه که متناسب بسویه اقتصاد و روحیه انقلاب ملی مانمی باشد تصور نمیکنم بسیار معقول و پسندیده باشد لذا غور و تعمق داوطلبانه شما خواهران و دختران بسا احساس و وطن پرست رادراین موضوع که نباید بسیار کوچک و بی اهمیت تلقی شود جلب میکنم و امیدوارم راه معقولی برای اصلاح آن جستجو نمائید .

یقین دارم ساحة این همکاری روز بسروز وسعت می یابد و زنان افغان با نجابت و مقام خاص شان در گردانیدن چرخ اجتماع با مردان سه‌م فعالانه میگیرند .

در جامعه ما چون سایر جوامع روباتکشاف دپهلوی سایر موانع موضوع بیسوادی و وجود يك سلسله رسم و رواجهای بیجا هنوز در برابر تثبیت حقوق زنان و سهمگیری واقعی شان در

مسرووم تمنیات نیک خود را درین موقعی که بنا بر تصویب موسسه جهانی ملل متحد تجلیل از سال ۱۹۷۵ بعیث سال سهمگیری وسیع در تکریم از مقام زن و تأمین حقوق آن بعیث يك عضو دارای حق مساوی در اجتماع افتتاح میگردد ابراز دارم .

برای من جای بس خوشی است که می بینم سازمان ملل متحد ضمن توجه بعنل سایر مشکلات بسویه جهانی متوجه حقوق و احترام بمقام زن بعیث نیمه‌یی از نفوس جهان بشریت شده است .

بامراجعه به گذشته می بینیم در اجتماع ما زنان همیشه در پهلوی تربیه سلیم فرزندان شان و واریسی از امور خانواده همیشه همدوش مردان مشغول خدمت به اجتماع بوده و کرامت انسانی شان بعیث عضو فعال اجتماع در حدود مقتضیات و خواسته های جامعه محفوظ بوده است .

با خوشی باید یاد کرد که پانزده سال پیش از امروز نهضت نسوان بنا بر ضرورت عصر و زمان برای سه‌م گیری فعالانه خواهران افغانی در انکشاف کشور اساس گذاشته شد آرزوی یگانه از این اقدام آن بود تا همه خواههران افغانی همدوش برادران شان در خدمات اجتماعی

د وراجهای بيجا، تسريع وسعی خواهد کرد
تاکميته رهنمائي برای حل مشکلات خانواده
هاودادن مشوره درزمينه تشکیل گردد .
امروزکه مراسم تجليل ازسال بين المللي
زن تحت شعار بزرگ مساوات، انکشاف و صلح
افتتاح ميشود صميمانه آرزومی برم بهمکاري
تمام هموطنان وموسسات بين المللي موفقيت
هايی درزمينه بهبود حال زنان و تشييت موقف
وتامين حقوق ايشان بسويه های ملي و بين المللي
نصيب گردد و اين سال ، آغاز خوبی برای سهم
گيري دایمی آنها در خدمات اجتماعی رفع هر
گونه تبعیضی در برابر زن و برخورد دار شدن
آنها از حقوق انسانی ومدنی باشد .

خداوند بزرگ شمارادرايه خدمات مفید و
مؤثر بوطن عزیزمان افغانستان موفق و کامیاب
گرداند .

خدمات اجتماعی قرار دارد .
امامحقاً طرح پلانهای جامع وتنوير پيېسم
ووسیع اجتماع، مشکل ماوجوامع مشابه رادر
این زمينه حل خواهد کرد .
دولت جمهوری آرزو دارد باتنوير مزید طبقه
نسوان از نیروی آنها در ساختمان جامعه نوین
افغانی بیشتر استفاده شود و خدمات آنها در
انکشافات جامعه زیادتري جلب گردد. در عين
حال آرزوی ما این است که زمينه بهتر کار
برای زنان پيداشود زنان از حقوق مدنی خود
برخوردار وعدالت انسانی موافق با ارزشهای
ملي و نیازمندی های اجتماعی بين زن ومردتامين
گردد .

ضمناً بمنظور خدمت دو جامعه افغانی در
جریان سال بين المللي زن دولت جمهوری
کارکميته های فرعی را برای مجادله عليه رسم

پیام بناسبت چهارصدین سالگرد وقایع پرونیان

۱۶ جدي ۱۳۵۳

مقام خاصی داشته وجهانیان را متوجه آن -
گردانیده که مردم این خطه از حقوق خویش
در هر موقع دفاع کرده و حس ملیت خواهی
آنها به اجانب موقع تاخت وتاز باقی نگذاشته
است .

امروز که به یاد بود یکی از همین قهرمانان
نامور به تشکیل مجالس تتبع و تحقیق در کشور
ما پرداخته میشود وباینکه گذشت زمان به -
قدامت تاریخی حوادث دوران اوفزوده وعصر
نوین جمهورییت ما چهارصد سال از آن فاصله

مسروم که برای اولین بار احتفال سراج -
الدین با یزید روینان در نظام جمهوریست در
کشور ما تجلیل میگردد .

کشور باستانی ما با فلسفه آزادی وبرادری
نتیجه کارنامه هاومجاهدات فرزندان ناموری
میباشد که فصول پر جسته تاریخ نهضت
های حریت طلبی این منطقه جهان را تشکیل
میدهد.

جنبش های آزادی بخش ومبارزات ملی
مردم مادرتول قرون متمادی در تاریخ آسیا

سیا سی خو یش تا اخیراستوار بهماند .
نهضت روشانی در واقعیت امر ، درس
بزرگی از تاریخ افغانستان است برای و طن
پرستانیکه رو شنی تکا مل بر قلوب و افکار
آنها نور می باشد و با عقیده و ایمان قوی در
جهت یک زندگی مرفه و فارغ از رنج و تفاوت
های طبقاتی و به میان آوردن یک جامعه سالم
عاری از هر گونه بی بند واری برای منافع
عامه و اعتلای کشور خویش گام بر میدارند و
آینده را در پرتو واقعیت های عصر خود پی
ریزی مینمایند .

ما احتفال بایزید روشان و یاپیررویشان
را با اظهار آرزومندی فراوان برای تحلیل و تتبع
عمیق و همه جانبه در احوال و آثار این مرد
بجهد راه آزادی گرامی میداریم و با افتتاح
آن توسط این پیام توفیقات بی پایان را برای
کسانی توقع مینماییم که با فهم جنبه های
واقعی مادی و معنوی زندگی راه سعادت و سر
افرازی مردم خود را با ایثار و فداکاری می
پیمایند .

دارد گرد فراموشی به آن نیافتاده و حوادث
نتوانسته است عظمت آن را دستخوش افسون
خویش گرداند .

بایزید با سیر و سیاحت در بلاد مختلف
این منطقه مرد فکور و عالم دانشمندی بارآمد و
در انای همین سفر ها در حالیکه عظمت
گذشته مردم خود را فراموش نکرده بود عقیده
خود را بر فلسفه واقعی اسلام بنانهاد که حریت
و خودارادیت ، برادری و برابری و زندگی در
پرتو عدالت اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی و از بین
بردن تفاوت های طبقاتی از هدایات بزرگ
آن بشمار میرود .

بایزید واقعا پیر روشنی بود که خود را با
ایجابات عصر خود که هجو و مچپاولگری -
متجاوزین این منطقه آسیا را در آن زمان
سخت دراز و محصور نموده و از واقعیات
زندگانی به دور نگهداشته بود تطبیق کرد و در
پهلوی داشتن مکتب خاص سیاسی و اجتماعی
و احساسات عمیق آزادیخواهی توانست با
مخالفان خود با کمال شجاعت بجنگد و بر فلسفه

پیام بنام سال بین المللی توریزم

۲۵ جدی ۵۳

توریزم بعد از جنگ دوم جهانی انکشاف نمود
در سال ۱۹۵۹ عضویت آنرا حاصل کرد . هدف
افغانستان در اتخاذ چنین تصمیم بادر نظر
گرفتن موقعیت جغرافیایی کشور ، که برای قرون
متامدی در مسیر شاهراه های بین المللی قرار

مسرت دارم تا درین موقعیکه بتاسی از فیصله
اخیر مجمع عمومی اتحادیه بین المللی توریزم
سال ۱۹۷۵ بجیت سال توریزم جنوب آسیا
تجلیل میگردد تمنیات نیک خود را ابراز دارم .
افغانستان هنگامیکه اتحادیه بین المللی

داشته ونقطه تلاقي چندين مدنيت شاندار و درخشان دنيا بشمار ميروود ونيز تاکنون شواهد ارزنده تاريخي و مناظر طبيعي دلکشي آن توانسته است تا نظر جهان بينان و سياحان رادر هر گوشه جهان جلب نمايد واضح و روشن است .

يقين دارم که تجليل سال توريزم در حوزه جنوب آسيا بر علاوه اينکه در انکشاف صنعت توريزم و معرفي بيشتتر آثار تاريخي، کلتوري و صنايع ملي اين حوزه رول بسزايي رابازي ميکند، باعث ايجاد تفاهم بين دول گرديده و اسباب تحکيم صلح جهاني و تا مین امنيت بين المللي رافراهم مينمايد .

اميدوارم در طول اين سال و در دوران سال هاي آينده کشورهاي مربوط اين حوزه بتوانند از طريق مساعي همه جانبه تسهيلات لازمه را براي سهگيري بيشتتر موسسات توريستيک و جلب سياحان به منظور انکشاف توريزم فراهم آورند .

دولت جمهوري افغانستان در حالیکه از اهميت توريزم و سهم آن در انکشاف اقتصادي و معرفي صنايع ملي و فرهنگ کشور کاملاً مستشعر است در نظر دارد تادر جمله ساير تدابير انکشافي به تقوية توريزم سالم در کشور توجه خاصي راميدول دارد .

چنانچه روی همين ملحوظ است که دولت مصمم است تا پلان هاي انکشافي توريزم را جهت فراهم آوري تسهيلات مزيد توريستيک در معرض تطبيق گذارد همچنان مساعي بعمل خواهد آمد تا به منظور انکشاف توريزم در حوزه ايکه افغانستان به آن تعلق دارد از همکاري لازمه بسويه بين المللي دريغ نوزد .

افغانستان با حسن استقبال از اين اصلحه سازمان جهاني توريزم بحيث يکي از موسسات اختصاصي ملل متحد شناخته شده است پشتيباني کامل خويش راز از تصاميم آن سازمان براي توسعه و انکشاف توريزم بين المللي ابراز ميدارد .

با اظهار قدرداني از اين تصميم مجمع عمومي اتحاديه بين المللي توريزم آرزو مندم تا تجليل از اين مامول نشانه يك قدم مثبت در راه انکشاف توريزم بين المللي درين گوشه جهان گردد. همچنان صميمانه اميدوارم تا هموطنان عزيز با استفاده از اين فرصت سهم فعال خود رادر تقويه و انکشاف صنايع ملي و حفظ آثار باستاني کشور که شهرت جهاني دارد و نمايانگر تمدن کهن اين سامان است بصورت مؤثرايفا نمايند.

مصاحبه با نماینده روزنامه بلترت

از پیش تقویه یافته است تنها یگانه کشوری که متاسفانه نتوانسته ایم تاکنون روابط مادوستانه باشد پاکستان است آینده دیده شود که چطور خواهد شد .

در قسمت انکشاف اقتصادی مسرورم که قدمهای مثبت برداشته شده است و تا حال هفتادوهفت پروژه جدید تحت مطالعه قرار دارد که از جمله این پروژه ها، نسبتاً بزرگ آن آبیاری از دریای آمودر شمال افغانستان و همانطور در جنوب قسمت سفلی وادی هلمند و هکذا بندو انبار در فراه رود و هری رود میباشد .

از پروژه های کلان دیگر پروژه خط آهن، پروژه استخراج و ذوب مس ، مطالعات دقیق برای استخراج معدن حاجی کک که یکی از ذخایر بزرگ آهن در این ناحیه میباشد روی دست است . در قسمت مواد نفت خوشبختانه در شمال افغانستان امیدواری بیشتری بدست آمده و در این زودی ها به ساختمان تصفیه خانه در آن ناحیه اقدام میگردد و همانطور ساحة تفحصات برای نفت تاهرات توسعه می یابد .

در جنوب کشور ما امیدواری زیادی برای پیداشدن نفت موجود است و بعضی کمپنی ها برای تفحصات آن دلچسپی نشان داده اند ، اما با کمپنی توتل فرانسوی داخل مذاکره میباشد . توقع میرود که بزودی به موافقه برسیم .

رئیس دولت : بسیار خوش شدم که بعد از چندی شمارا می بینم و از اینکه نسبت به افغانستان علاقه دارید و مقالات خویش را جمع به افغانستان واقفیت هارانشر نموده اید تشکر میکنم .

کرنجیا: از اینکه موقع می یابم خدمت شما برسم و به من موقع ملاقات داده شده نهایت سپاس گزارم .

سوال :

شاعلی رئیس دولت از ملاقات ما هنگامیکه شما از توقعات بزرگ انقلاب حرف زدید و دو سال گذشته است آیا میتوانید حالا به ما بگوئید که تا چه اندازه آن توقعات بر آورده شده ؟

جواب:

طوری که قبلا گفته بودم آرزو های انقلاب بزرگ است که بر آوردن آنهمه آرزو هادر این مدت کوتاه ناممکن است اما باید توضیح نمود که در این مدت یکسال و چندماه توجه ما بیشتر به چند نقطه متوجه بوده که آنها عبارت اند از استقرار نظام جمهوری و امنیت داخلی، دوم سیاست خارجی افغانستان و مسأله سوم موضوع اقتصادی و پلان های انکشافی میباشد و تا جاییکه دیده میشود به تناسب وقت درین ساحات تاحدی موفقیت حاصل شده است . مناسبات ما با اکثر کشور هادوستانه و بیشتر

واقيل گرديده وازين جاست که قيمت ها به صورت عموم به يك تناسب نسبي نگهداشته شده است .

درسال ۱۳۵۴ درحدود ۱۲ر۱۷ فيصد بودجه عادي به غرض سبسدي تفاوت قيمت مواد استهلاكي مدنظر گرفته شده است . يكي از مسايل مهم ديگر که دولت روی دست دارد اصلاحات ارضي ميباشد که در اين قسمت مرحله به مرحله عملي خواهد شد . ناموقع عملي آن فعلا زمين ها نيکه به تصرف دولت است ب مردم توزيع گرديده وهنوز هم دوام دارد .

قانون ماليه مترقي وقانون اصلاحات ارضي دوهمين سال شکل نهايي بخود ميگيرد البته تطبيق آن وقت بکار دارد وبه تدريج عملي خواهد شد .

سوال :

انقلاب در ساحه ثبات سياسي ودسپلين اقتصادي يقينا اجراءات چشمگيري را نشان ميدهد نميتوانم اذکراين نکته خود داري کنم که افغانستان توانست صعود قيمت ها را درحدود ۷ فيصد نگهدارد . اين امر در بين کشور های رويه انکشاف يک ريكارد محسوب ميشود چنانچه قيمت های اجناس ضروري مانند نان حتی تنزيل يافت . اينکار چگو نه عملي شد ؟

جواب :

گمان کنم قبل جواب سوال شما داده شده است طوریکه توضيح گرديد برای استقرار قيمت دولت سبسدي راقبول نموده ويکی از علل ديگران تقليل درنشر پول است که به تناسب سال ۱۳۵۲ درسال ۱۳۵۳ در حدود

اين بودتوضيح مختصر درباره پلان ها نيکه روی دست است اگر فرصت داشته باشيد ومعلومات مفصل بخوايد خوش ميشوم باوزير پلان صحبت نماييد .

درقسمت مالي وضع مانسبت به گذشته فرق کرده عوايد دولت درسال های ۵۰ و۱۳۵۱ ۱۰-۵۰ فيصد درتابستان ۵۲۵۱ (۸۸) فيصد ودر بين سالهای ۱۳۵۳ و۱۳۵۲ درحدود (۱۲) فيصد يک تزئيد را نشان ميدهد عوايد سال ۱۳۵۳ نظربه سال ۱۳۵۰ يک تزئيد درحدود بيست وشش فيصد را نشان ميدهد ودر عوايد داخلي درسال ۱۳۵۴ نسبت به ۱۳۵۳ تزئيد تقريبا ۳۸ فيصد پيش بيني ميشود رويهمرفته وضع مالي مابه تناسب سالهای قبل بهتر است بودجه دولت درسال ۱۳۵۴ به تناسب سال ۱۳۵۳ (۵۶) فيصد تزئيد گرديده است که از جمله (۵۱) فيصد آن بودجه عادي و(۴۹) فيصد آن بودجه انکشافی دولت را احتوا ميکند .

درقسمت بودجه انکشافی در سال ۱۳۵۴ نسبت به سال ۱۳۵۳ يک افزايش تقريبا ۸۷ فيصد به نظر ميرسد .

در اين ملت قوانين ومقررات از قبيل قانون گمرکات ، قانون تصديها ، قانون ماليه مواد استهلاكي ، قانون کو پراتيف ها وتاسيسی کوپراتيف مامورين وسيسستم تعرفه گمرکی ومقررات بودجه وقانون بانکها که عنقریب نافذ ميشود برای تنظيم امور مالي وپولي کشور وضع شده است .

همچنين طرز العمل ها واصلاحات اداري در امور مالي کشور بعمل آمده است .

برای استقرار قيم دولت در بودجه خود سبسدي

۴۰ فیصد کمتر نشر شده در قسمت معاش کارگران و وقت کارشان تجدید نظریه عمل آمد .

برای تشویق دهاقین قیمت پخته تعیین گردید در سال جاری دهاقین از مدرک قیمت پخته عواید نسبتاً خوبی بدست آوردند، بدین ترتیب تا اندازه ای توانستیم قیمت ها را استقرار دهیم در باره سبسی دولت که تا چه وقت میتوانیم آنرا ادامه دهیم مربوط به وضع مالی و وضع قیمت هادر جهان است . زیرا متناسفانه باید اظهار نمود که دردنیای امروز سه دسته از کشور ها قرار دارند اول کشور های صنعتی که قیمت های تولیدات شان روبه افزایش است دسته دوم کشور های دارای منابع نفت میباشند که آنها نیز قیمت نفت خودها را بلند برده اند و دسته سوم کشور های روبه انکشاف مثل افغانستان میباشد که از هر دو طرف تحت فشار اقتصادی قرار دارد و از طرفی قیمت مواد یک صادر می دارد از قبیل پنبه ، پشم ، میوه و غیره در بازار های بین المللی روبه تقلیل است . باوصف این از کشور های مولد نفت باید تشکر نمود که در انکشاف اقتصادی افغانستان با کمک قابل ملاحظه نموده اند . مخصوصاً ممالک دوست ما ایران ، عربستان سعودی، عراق و کویت .

باتوضیح مختصری که راجع به وضع مالی کشور داده شد اگر به تفصیل بیشتری علاقه داشته باشید میتوانید با وزیر مالی ما تماس بگیرید .

سوال :

در مصاحبه گذشته جلالتماب شما اظهار

امیدواری نمودند که اختلاف افغانستان با پاکستان در مورد پشتونستان از راه مذاکرات مسالمت آمیز حل خواهد شد شما همچنین گفتید که حاضرید در این باره راجع به هر چیز در هر کجا با رهبران پاکستان مذاکره کنید. امروز وضع چگونه است ؟

جواب:

از آنچه گفته بودیم در عه وقف ماتغییری وارد نشده است اما واقعاتی که در این اواخر پیش گردیده است قابل اندیشه میباشد. فعلا حرکتی که پاکستان در مقابل پشتونستان و بلوچستان در پیش گرفته مایه تأثر و تاسف است و هیچ فهمیده نمیتوانیم که دلیل آن چیست در حالیکه قبل از این واقعات حاضران روی اختلاف بین ما مذاکره نمایند اما واقعات و دسایس بشکلی ظهور کرد که فضا را نامساعد نمود .

طوری که دیده میشود همه این دسایس برای این چیده شده بود که باید احزاب مخالف از بین برود لیدران شان حبس گردد و ذهنیت هارا نسبت به افغانستان مغموش سازند .

اکنون در هر گوشه پاکستان که يك واقعه و یا ناآرامی رخ دهد افغانستان را داخل میدانند. میخواهم به شما اطلاع دهم که دیشب بازم بیشتر از یکصد نفر بلوچ بغاک افغانستان پناهنده شده اند و این در اثر سیاست تشدد آمیز حکومت پاکستان علیه مردم پشتون و بلوچ میباشد باوصف این همه دسایس بازم بشما میگویم که در عه وقف ماتغییر وارد نشده است اما وضع موجوده تا اینکه اصلاح نمیگردد امکان مذاکره و مفاهمه به نظر نمیرسد .

سوال :

اسلحه وغیره کشف گردیده که در آن پاکستان بصورت مستقیم دست داشته است . پاکستان د سرحدات استحکامات و تپانه جات سابق انگلیس راتقویه میدارد. این همه حرکات بمنظور این است که افغانستان راعصبی نماید ومجبور به رویه متقابله سازد اما، ماین همه حرکات راباخون سردی نگران بوده وازحوصله کارمیگیریم .

صدر اعظم بوتو کابل رامتمم میسازد که باتریه گریلاهای پشتون از ماورای سرحد واعزام ایشان برای خرابکاری وسپونژدرامور داخلی پاکستان مداخله مینماید، آیا بناغلی رئیس دولت میخواهند باین اتهامات جواب بدهند ؟

جواب:

اینکه آقای بوتو وجنرال های پاکستان آرزو داشته باشند تجاوز نمایند به خودشان معلوم است اما در حال حاضر باین فضا بکه دردنیاموجود است حرکات نظامی به نفع هیچ طرفی نخواهد بود البته این طرز تفکر مربوط به اشخاصی میباشد که با چنین ماجرا جویی میتوانند دست بزنند ورنه حرکاتی که در مقابل نیشنل عوامی پارٹی ولیدران پشتون وبلوچ اتخاذ گردیده منطقی نبوده ونمی باشد . باوصف این همه دسایس مامیخواهیم که باهمه کس مشکلات خود را از طریق مفاهمه و شرافتمندانه حل نمایم .

ما مثل همیشه اتهامات آقای بوتو را تردید میکنیم آقای بوتو باین اتهامات بی اساس میگوید به روی حقیقت پرده اندازد وناآرامی هایی را که در داخل پاکستان موجود است بیوشاند . تشدد در مناطق پشتون و بلوچ بمنظور خفه نمودن نهضت های آزادی خواهی پشتون وبلوچ طرح گردیده است اما اگر تصور زمامداران پاکستان این باشد که تحت فشار واستعمال قوه میتوانند نهضت ملی پشتون وبلوچ را از بین ببرند خطای بزرگی است .

سوال :

بناغلی بوتو میگوید که از جلالتماب شما بمنظور مذاکره راجع به مشکلات فیما بین دو کشور جهت مسافرت به اسلام آباد دعوت بعمل آورده بود اما هیچ جواب مثبت از کابل واصل نشد ؟

بنظر میرسد که اشخاص مسئول در کابل فکر میکنند پاکستان درسه یا بیشتر از سه کودتای بی نتیجه برضد انقلاب وشخص شما دست داشت آیاممکن است در این موضوع معلومات حاصل کنم .

جواب:

قسمتی از اظهار آقای بو تو راست است حقیقتا به شاردافیر ما گفته بود که میخواهد مرا دعوت نمایند با گرفتن این اطلاع موضوع تحت مطالعه ماقرار داشت اما قبل از اینکه

آیاشما دارد سر های بیشتری را بشکل مواجه نظامی با پاکستان انتظار میبرید ؟

جواب:

راجع به اینکه در دسایسی که در افغانستان کشف گردیده دست پاکستان دخیل بوده جای شک نیست البته همه آن هارا نمیتوانیم کودتا بنامیم این دسایس به شکل جاسوسی، قاچاق

آزومندیم از نظریات شماراچ به عواقب این اقدام امریکا برای صلح نیم قاره اطلاع حاصل کنیم ؟

جواب:

در این قسمت نظرا و شما مشابه است برداشتن قیود اسلحه امریکا به پاکستان چنانکه برای شما خوشگوار نیست برای مانیز گوارا نمیباشد خصوصا در این موقعیکه برای ازین بردن نهضت آزاد یخواهی پشتون و بلوچ به کار برده میشود .

با اینکه امریکایی ها میگویند که پاکستان اسلحه را با پول نقد خریداری میدارد اما همه میدانند که در این منطقه کدام کشور میتواند اسلحه خریداری نماید، لهادفکر میکنم برداشتن محدودیت و ارسال اسلحه به پاکستان موازنة قوا را در این منطقه بهم میزند و سبب نا آرامی و تشویش این حوزه که همه مادران زندگی میداریم خواهد شد .

سوال :

شما فکر میکنید که پاکستان بتواند اسلحه خریداری نماید ؟

جواب:

من یقین ندارم پاکستان بتواند پول اسلحه را تادیه نماید ولی پاکستان این پول را شاید از طریق دیگری بدست آورده و قیمت اسلحه را تادیه نماید .

سوال :

در نتیجه اقدامات عسکری پاکستان آوارگان پشتون هم اکنون به افغانستان پناه آوردهاند مادر هندوستان از عواقب يك حادثه مشابه در پاکستان شرقی آگاهی داریم . شما چگونه

جواب مثبت و یا منفی داده شود آقای بوتو شخصا این مساله را افتاء نمود و اگر آقای بوتو در این موضوع حسن نیت میداشت و صمیمانه میبود یقین جواب ما مثبت می بود و بهتر آن بود که این مساله در ابتداء به سویه پائین شروع میشد تا زمینه به سویه بلند تر مساعد میگردد اما قبل از اینکه جوابی از ما بیاید موضوع را افتاء نمود اینکه میگوید جواب از طرف کابل نرسید درست نیست زیرا به آن مرحله نرسیدیم .

سوال :

از موقعیکه انفجاریک بم در پشاور منجر به قتل حیات محمد شیرپا و گردید ولایات سرحد و بلوچستان موردستم و تعدی عمومی قرار گرفته است . حزب عوامی منحل گردید و رهبرانی از قبیل ولی خان توقیف شده و حتی مصئونیت اعضای پارلمان با وضع عجلانه قوانین سلب گردید . کابل این حوادث را چگونه تلقی میکند ؟

جواب:

در این قسمت نظر حکومت افغانستان ذریعة نشریات و اعلامیه ها توضیح گردیده تمام این واقعات يك دسیسه ساخته و بافته پاکستان میباشد و هدف از آن این است که افغانستان را در آن دخیل سازد قتل شیرپا و خاتمه دیموکراسی پاکستان میباشد که آقای بوتو به آن افتخار مینمود .

سوال :

آیا یناغلی رئیس دولت فکر میکنند که بین خصومت روز افزون حکومت بوتو با نهضت پشتون و افغانستان و رفع قیود امریکا بر صلور اسلحه به پاکستان رابطه ای موجود باشد .

آنچه درجاریه خارجی تبصره گردیده یکی از اجزای مذاکرات شان موضوع اختلاف افغانستان و پاکستان بوده تفصیل مذاکرات تاکنون معلوم نیست .

راجع به اینکه شاهنشاه ایران برای حل اختلاف بین افغانستان و پاکستان نظر نیکی دارند از امروز نبوده بلکه از شانزده سال قبل میباشد فکر میکنم که این آرزو را امروز نیز خواهند داشت موقت افغانستان نزد شان معلوم است اگر ایران با آرزومندی نیکی که دارد خواسته باشد راه حل شرافتمندانه برای اختلاف ماییدا نماید افغانستان آنرا تقدیر میکند .

سوال :

در این صورت شما آرا به خوشی استقبال میدارید ؟

جواب :

طبعاً مساعی واقع بینانه رانه تنها از ایران بلکه از هر کشور یکه باشد به خوشی استقبال میداریم .

سوال :

در این مورد جلالتماب شما حتماً بخاطر دارند هنگامیکه من احساسات دوستانه شما را نسبت به ایران به شاهنشاه رساندم آن اعلیحضرت احساسات شما را با پیشنهاد هرگونه همکاری ممکن با افغانستان قویاً مقابله نمودند .

من چنین تعبیر میکنم که مناسبات بین کابل و تهران از آنوقت تا کنون به صورت دوستانه رویه توسعه میباشد ؟

جواب :

اصلاً مناسبات ما با ایران همیشه خوب بوده

این بحران را که در پهلوی افغانستان توسعه میباشد ارزیابی میکنید ؟

جواب :

پناهندگان پشتون هنوز مثل بلوچ ها به افغانستان زیاد نیامده اند اما از وضعیکه پاکستان در پیش گرفته احتمال آن می رود که پشتون هانیز به افغانستان پناهنده شوند .

سوال :

افغانستان برای پناهندگان بلوچ چه ترتیب گرفته و در آینده اگر تعداد آن ازدیاد یابد چه تدابیر اتخاذ خواهد شد ؟

جواب :

یگانه کاریکه افغانستان میتواند اینست که برای این اشخاص جای دهد و آنها را اعاشه نماید و اگر تعداد آنها در آینده ازدیاد گردد در آن صورت مجبوریم به موسسات بین المللی مراجعه و استمداد نمائیم .

سوال :

شاهنشاه ایران اخیراً برای انجام مذاکرات خصوصی با بنیاد ملی افغانستان دیدن نمود . بنیاد ملی رئیس دولت رول تهران را برای بهبود اوضاع و کمک جهت حل اختلافات افغانستان و پاکستان چگونه ارزیابی مینمایند در اینجا باید این حقیقت را تذکر دهم ، اعلیحضرت شان به من گفت هرگاه کابل و اسلام آباد در دو آرزومند باشند می خواهد چنین رول دوستانه ای را بعهده بگیرد ؟

جواب :

از اینکه اعلیحضرت شاه ایران به پاکستان مسافرت نموده اند خبر داریم اما اینکه چه گفته اند هنوز کلام رایجی نرسیده است .

و فعلا هم خپلي دوستانه مياشده از كهك هاي اقتصادي ايران به افغانستان نهايت ممنونيم و همچنان از علاقه كه براي رفع كشيدهگي بين افغانستان و پاكستان ميگيرند متشكر يم .

سوال :

آيادر مذاكرات شما با زمامداران ما موضوع

امنيتي مطرح خواهد شد ؟

جواب :

در آجنداي مذاكرات ماچنين چيز داخل نيست

اصلا مذاكرات مادرهند آجندايي ندارد درهمه

موضوعات ميتوانيم مذاكره و مفاهيمه نمايم .

در اينجا ميخواهم تذكردهم از اينكه دو کشور

همسايه ايران و عراق توانستند اختلافات خود

هارا از راه مفاهيمه حل نمايند سبب خوشي

ماگرديده است . يقين دارم رفع اين مناقشه

بين دو کشور همسايه سبب آرامي در آن منطقه

مياشده .

در خاتمه خواهش ميكنم تمنيات نيك من

همكارانم و مردم افغانستان رابه حكومت و مردم

كشور خود برسانيد .

كرنجه از اينكه موقع ملاقات بمن داده شد

يك بارديگر اظهار سپاسگذاري ميدارم .

بناغلي رئيس دولت هفته آينده از کشور

من بازديد خواهند كرد كه در آنجا استقبال گرمي

انتظار شما است ؟

ماهيت و اهداف اين بازديد چيست ؟ ما

مخصوصا از اين نظر در تجسس معلومات هستيم

كه بعضي منابع مشخص پاكستاني اين بازديد

راسوء تعبير نموده و يك حركت خصمانه عليه

آنكشور تلقى مينمايد ؟

جواب :

از اينكه به کشور شما مسافرت ميدارم خوش

هستم كه موقع ميسر گرديد تا با زمامداران شما

ديدن نمايم مسافرت من كاملا يك مسافرت

دوستانه مياشده از اينكه پاكستان آنرا سوء

تعبير نموده به رفقای پاكستاني و آقای بوتو

گفته ميتوانم كه اين مسافرت كدام دسيسه

و انتريك درباره پاكستان نخواهد بود اگر دو

پیام بناسبت یادبود امیر خسرو بلخی

۲۱ حوت ۱۳۵۳

امیر خسرو شاعر متصوف عالم متفکر و عارف
کامل بود.

ما یادبود این دانشمند گرامی را با اظهار حق
شناسی بی پایان در برابر دانش و بینش وی
احترام و تجلیل مینماییم و با افتتاح سیمینار تحقیق
احوال و تحلیل آثارش توسط این پیام سخن
مختصری به نسلهای امروز و فردا میسپاریم
و آن اینکه بزرگترین راز بقای ملت‌ها در پهلوی
حفظ میراث گرانبهای فرهنگی شان شناسایی
کامل واقعیت‌های است که قانون تکامل
اجتماعی آنرا در جلو شان قرار داده است و مردم‌ها
خوشبختند که بادرک این واقعیت بزرگ‌گنای
فرهنگی خود را اژنسللی به نسللی به شکل تکامل
آن تسلیم نموده و با وصلت گذشته با حال
ساختمان زندگانی فردای خود را با تضمین و
امیدواری تکامل وی ریزی نمایند.

نارفته ره، رونده بجای نهمیر سسد
ناچار رفته اندره، آنگه رسیده اند

هموطنان عزیز، دانشمندان گرامی:
مسرورم که یکبار دیگر موقع میسر می
گردد تا مفضل یادبود یکی از فرزندان این سر
زمین را بوسیله این پیام افتتاح نمایم.
دوماه قبل در جلسات علمی و تحقیقی یادبود
و تجلیل از مدافعان سرسخت آزادی و تمامیت
وطن ما بایزیدرو پنا ن توسط دانشمندان افغانی
و کشور های دوست تذکار بعمل آمد و در
تحلیل احوال و آثارش يك صفحه از تاریخ
مبارزات آزاد یخواهی مردم ما در برابر تجاوزات
بیگانه در انظار مردم جهان جلوه خود را تجدید کرد
امروز که هفتصد مین سال تبارز عرفانسی
امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی تجلیل به
عمل می آوریم. به جنبه های عرفانی، ثقافت
باستانی خویش در آثار پر ارزش این شاعر
متصوف دقیق میشویم و سلسله پهناور معارف
اسلامی را که از سنایی غزنوی تا جلال الدین
بلخی آفاق بیکران را طی کرد، دنبال می نماییم

بیانیه شانزدهمین دولت و صدر اعظم در ضیاع فخر و تجار
شان برین جمهور بند ترقیب داده بودند .

۲۱ حوت ۱۳۵۳

جلالتمآب رئیس جمهور !

جلالتمآب صدراعظم !

جلالتمآبان ، دوستان عزیز و گرامی !

ختم استعمار روابط افغانستان مستقل و هند
آزاد روز بروز انکشاف نموده و اکنون دوستی
بین مملکتین ما بر پایه های مستحکم بنا نهاده
شده که نه تنها به منفعت هر دو کشور است
بلکه برای تأمین صلح منطقه نیز مفید و مثمر
میباشد . این علایق دیرین امروز به ما امکان
آنها بخشیده تا نظریه مقتضیات عصر همکاریهای
مفید را مطابق منافع و آرزو مندیهای هر دو ملت
توسعه دهیم و بر حجم تبادلات مادی و معنوی
خود بیفزائیم .

ما از همکاری های هند که دارای تجارب وسیع
و ارزنده در راه رشد اقتصادی میباشد صمیمانه
قدردانی کرده و میکنیم .

بعد از گذشت مدت شانزده سال که باردوم
به کشور بزرگ و زیبای شما مسافرت میکنم
شاهد ترقیاتی هستیم که حکومت شما با مساعی
خستگی ناپذیر مردم و وطن پرست هند گویان
در این مدت کوتاه به آن توفیق یافته اند و این
موفقیت بزرگ و چشم گیر درخور هر نوع
ستایش و تمجید است .

با کمال مسرت اظهار مینمایم که مردم کشور
ما این مجاهدات مردم هند را در راه این جنبش
اقتصادی و اجتماعی ، با علاقمندی تعقیب نموده

نخست میخواهم با استفاده از این فرصت
از اظهارات دوستانه و نیک جلالتمآب شما و استقبال
گرم و صمیمانه که از من و همراهان سفرم در
کشور زیبا و پهناور شما صورت گرفت و خود
مظفر واقعی دوستی و روابط عنعنوی دو کشور
است کمال امتنان و تشکرات خود و رفقای
همسفرم را ابراز دارم .

شخصاً احساس مسرت و خوشی میکنم که
یکبار دیگر موقع میسر گردید تا از این کشور
دوست به اثر دعوت دوستان هندی خود بازدید
بعمل می آورم و حامل پیام مؤدت و احساسات
بی آرایش مردم و حکومت افغانستان میباشم .

جلالتمآب گرامی ، دوستان محترم !

روابط دوستانه ما پدیده جدید نوینی نیست
شناسایی و علایق ما سابقه و تاریخ طولانی دارد
ما قرن‌ها قبل از استعمار با هم بحث کشور های
همسایه روابط وسیع اقتصادی ، فرهنگی
و اجتماعی داشتیم . در طول تاریخ تسلط
اجانب سیر مجاهدات و بیگار مردمان ما برای
کسب آزادی و حفظ استقلال شان موجب
تشویق و تأیید همدیگر ما بوده و با علاقمندی
از طرف ملت های ما تعقیب شده است . بعد از

افغانستان قرار میگیرد . ولی با داشتن این عقیده راسخ مشاهده میکنیم که بازم حکومتی در منطقه ما وجود دارد که به تمیبات ملی کتله ها واقعی نگذاشته و به غلط و خطا میخواهند با استعمال قوه احساسات ملی و کرامت بشری آنها را پامال نماید .

چنانکه میدانند یگانه اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان جز تأمین حقوق حقّه برادران پشتون و بلوچ چیز دیگری نمیشد . ماهمیشه برای حل این یگانه اختلاف با آنکشور اظهار آمادگی نموده ایم ولی مشاهده میکنیم که پاکستان حاضر نیست به این علاقمندان ما جواب مثبت بدهد .

جلالتماّب محترم ، دوستان گرامی !

حکومات مختلفه پاکستان همیشه خوف از کشور های منطقه را وسیله استقرار داخلی و حاصل کردن سلاح قرار داده اند . حالانکه این خودپاکستان است که با شمول به پیمان های نظامی مختلفه و انبار نمودن سلاح های متنوع نگرانی کشور های حوزه رافراهم نموده و آرامش و استقرار منطقه را برهم زده است .

اخیرا رفع تحریم سلاح از طرف ایالات متحده ، درحالیکه پاکستان مشغول خونریزی در بلوچستان و پشتونستان میباشد، سبب اندیشه عمیق مردم و حکومت افغانستان گردیده و موجب برهم خوردن موازنه در منطقه و بوجود آمدن مسابقه تسلیحاتی خواهد گردید و وسیله تهدید مزید را برای صلح منطقه فراهم خواهد کرد. افغانستان متوقع است حکومت امریکادر واقعیت امر طوریکه اعلام نموده مساعی صلح

و مینمایند . مساعی متمر دوست فقید من جلالتماّب جواهر لعل نهرو، که تاهنوز خاطرات خوش دوستی آن مرد بزرگ نزد موجود است و دیگر زعمای هند مخصوصا تلاشهای مداوم حکومت موجوده تحت زعامت میرمن اندراگانندی عامل مهم و مثبت این واقعیت محسوب میگردد .

دوستان عزیزم !

طوریکه دوستان هندی ما میدانند طی دهه اخیر حیات ملی افغانستان در ساحات مختلف با بحران عمیق و ویران کننده ای روبرو گردیده بود که دور نمای تاریکی را در مقابل ملت افغانستان و وطن پرستان کشور قرار میداد ، لذا در برابر این نابسامانی ها، ایجاد یک روش جدید و تغییر بنیادی حتمی به نظرمی خورد در چنین حالت به تاسی از اراده ملت افغانستان و برای سعادت آینده کشور تصمیم گرفتیم تا نظام جمهوریت و دیموکراسی واقعی و معقول را که هدف اصلی انقلاب ما را تشکیل میدهد و اساس آن بر خدمت به قاطبه مردم افغانستان استوار است بنیاد گذاریم .

زعامت انقلابی در کشور با پشتیبانی کامل همه طبقات ملت ، باسنجیدگی و خیرت بسوی هدف خودپیش میرود و امید است بحل مشکلات خود فایق آئیم .

جلالتماّبان ، دوستان عزیز !

سیاست خارجی افغانستان همیشه متکی بر اصل بیطرفی فعال و قضاوت آزاد در مسایل جهانی بوده و آنرا بهترین وسیله برای حفظ آرامش و استقرار صلح پایدار در منطقه و جهان تشخیص داده است هر عملی که موجب بر هم خوردن این مأمول گردد مورد نکوهش جدی

جویانه را که سبب استقرار در جنوب آسیا گردد، پشتیبانی نماید ، تا مردم این منطقه بعضی صرف منابع محدود خود بر تسلیحات، متوجه پروگرام های انکشافی و اقتصادی خود گردند . دوستی افغانستان و هند بر اساس صلح

خواهی است هر دو کشور در منطقه صلح میخوانند . افغانستان و هند به رعایت از اصل تفاهم و دوستی و جستجوی راه حل مسالمت آمیز مسایل ذات الیینی بر اساس عدالت و واقع بینی عقیده کامل دارند و عملیات نظامی و تسلیحاتی بيمورد راعمل نادرست بنداشته و آنرا برای صلح و امنیت در منطقه و در جهان مفید نمیدانند . این پاکستان بوده است که تشویش واضطراب رادر منطقه سبب میگردد. دوستان عزیز !

باسرت ملاحظه میکنیم که موقف های افغانستان و هند روی اکثر مسایل بین المللی همواره موافق و ممد یکدیگر بوده است . همنوائی هیات افغانی و هندی چه در اجتماعات ملل متحد و چه در اجتماعات کشورهای بیطرف معرف و نشانه نزدیک بودن زاویه نگاه هر دو

کشور در مورد اوضاع آن بوده است و از همین جاست که افغانستان و هند در اوقات مختلف مخالفت خود را با الحاق به پیمانهای نظامی ابراز داشته و اهمیت خط مشی عدم انسلاک

و مساعی ارزنده کشور های پیرو سیاست بیطرفی رادر استواری صلح جهان و تقویت همکاری بین المللی تأیید نموده اند .

افغانستان در مورد شرقیانه در حالیکه همه مساعی رابه منظور برقراری صلح در آن منطقه حساس دنیا تقدیر میکند و عقیده دارد

که صلح و امنیت در آنجا بدون خروج قوای متجاوز اسرائیل از سرزمین های اشغال شده اعراب، تأمین حقوق حقه مردم فلسطین و آزاد گردانیدن بیت المقدس تحت حاکمیت اعراب امکان پذیر نمیباشد .

در ساحة مناسبات اقتصادی و تجارت بین المللی نظام موجوده که باز مانده دوره استعمار است به هیچصورت بشاریط و امکانات کنونی جهان که در اثر پیدایش تعداد زیادی از کشورهای آزاد در جامعه بین المللی بمیان آمده است توافق ندارد و باید چنان نظام اقتصادی نوینی جای آنرا بگیرد که احتیاجات و خواسته های امروز در این ساحة بر آورده شده و مخصوصا در آن منافع کشورهای جهان سوم مدنظر گرفته شود .

کشور های جهان سوم باید از منابع طبیعی خویش و تکنالوژی دوران معاصر به وجه لازم در راه انکشاف و توسعه استفاده نموده و کشور های صنعتی از روی تفاهم به وسیله دانش و تکنالوژی که در اختیار دارند با آنها کمک و معاونت بنمایند .

ماهمکاری اقتصادی و تخنیکی کشور های در حال رشد رادر بین خودشان نیز در رشد اقتصادی آنها در شرایط فعلی خیلی مؤثر میدانیم .

از نظر ما هر کشور مطابق به منشور ملل متحد دارنده از تمام منابع و امکانات خویش به هر نحوی که خواسته باشد در راه توسعه انکشاف مادی و معنوی خویش مستفید گردد. در این مورد هرگونه مداخله و اعمال فشار و زور غیر قابل قبول بوده و اختلافات موجوده

دراين زمينه بايد براساس روحيه دوستي و تفاهم متقابل و همکاري نژديک حل و فصل گردد .
دوستان گرامي !
يکبار ديگر از پذيرايي گرم و صميمانه که از هن و همراهان در کشور دوست هند بعمل آمده تشکرات قلبي خود را به زما و مردم هند ابراز داشته و از دوستان و حاضرین محترم خواهش ميکنم با برداشتن جام خويش در آرزو هاي م اشتراک نمايند .
به صحت و سلامت جلالتمآب رئيس جمهور .
به صحت و سلامت خانم اندراگاندي صدراعظم هند .
به ترقی مزيد و سعادت ملت دوست هند .
به تقويت روز افزون علايق ديريته دوستي افغانستان و هند .

بيانيه بنا علي رئيس دولت د پوهنتون پنجاب

۲۴ حوت ۱۳۵۳

کرده ايم، مردمان افغانستان و هند قرن هاست همدیگر را می شناسند و قتي افغانها و هنديها همدیگر را ملاقات ميکنند و می توانند راجع به بسيار چيز های مشترکي که با هم دارند صحبت کنند ايشان می توانند تنها راجع به روابط ديريته دوستي خود بلکه راجع به ثقافت که قسمت بزرگ تاريخ سرزمين های باستانی شانرا تشكيل داده صحبت کنند . اما من نمی خواهم داستانهای گذشته را در اینجا بازگويم .

من عقیده دارم که ما باید در مورد شرايطی که امروز بر جهان ماحکم فرماست با هم ملاقات کرده و نظر خود را بیکدیگر بگوئيم . یادآوری افتخارات گذشته خوب است اما این کار درد مارا دوا نمیکند ما باید توجه خود را به نظر واقعبينانه بر اوضاع موجوده متمرکز بسازيم تا بتوانيم به سرنوشت آينده خود در جهان

جلالتمآبان ، دوستان عزيز !
ميخواهم از شما و از همه آنانيکه با پوهنتون پنجاب ارتباط دارند از افتخاريکه امروز به من اعطا کرده ايد با تقدير و امتنان زيادی تشکر کنم .

افتخار از چنين مقام علمی عالی بدست آوردن برای هر کس و در هر جا مایه مباهات میباشد ، اما این مناسبت برای من دارای اهمیت خاصی است زیرا از طرف پوهنتون پنجاب که در کشور من شهرت زيادی دارد و از يک کشور دوست در منطقه خود ما می آيد، باین وسيله امتنان خود را اظهار ميدارم و خاطره این روز را همیشه با خود خواهم داشت .

کشور بزرگ و پهناور شما برای من بيگانه نيست زیرا قبلاً نیز مسرت مسافرت بوطن شما را داشته ام به کشور شما از سرزمين دور دستی نيامده ام زیرا ما با هم همسايه هستيم و مدت ها با هم بحيث بپترين همسايگان زندگي

معنی که از تاریخ استرداد استقلال تان تا امروز ترقیات بزرگی در ساحات مختلف نصیب شما شده است .

گفته میتوانم که قسمت اعظم این ترقیات را مروه مردان وزنان دانشمند خود میباشد . پیروز یهای هند باید محل خوشی برای همه آسیا و همه کشورهای عقب مانده دنیا و آنهایی باشد که در گذشته از تسلط خارجی صدمه دیده اند و امروز در راه ترقی خود تلاش میکنند . ما در افغانستان مساعی دوستان هندی خویش را به نظر تقدیر مینگریم و از کامیابی تلاش های شان ، خوشنود میگردیم . مانیز با مشکلات مشابهی مقابل هستیم و باید با صراحت اعتراف نمایم که از تجربه های شما بسیار آموخته ایم و باز هم می توانیم بیاموزیم . در حقیقت این مهمترین کمکی است که کشور شما به ما داده است . روابط دوستانه و صمیمانه بین افغانستان و هند و آمادگی نظام نوین جمهوری افغانستان ، بمان امیدواری را میدهد که همکاری های متقابل ما نتایج مثمر تری بیار آورد . هدف نهایی نظام جمهوری افغانستان بهبود بخشیدن به زندگی مردم مایعنی افراد عادی جامعه است . امروز هیچ کشوری نمیتواند بدون همکاری بین المللی به اهداف خود نایل آید . بنا برین سیاست بین المللی افغانستان متوجه تمهیل این واقعیت است .

حقیقت مهمترین دیگر این است که هیچ کشوری مخصوصاً در قسمت عقب مانده جهان ، نمیتواند باین هدف جزو شرایط صلح برسد . غایبه عهدۀ سیاست عدم انسلاک ، داشتن روابط دوستانه و به نفع صلح جهان ، با همه ملل

امروز فردا بیاندیشیم . هر زمانیکه موقع مییابیم در یک پوهنتون به اطراف خود نظر اندازیم ملاحظه واحساس میکنیم که دنیویو بر محیط آن مسلط است و آن یکی نیروی دانش و دیگری نیروی جوان تفکر است . اینها نیرو هایی هستند که آینده ما را تعیین میکنند و ما را قادر ساخته می تواند ، تا برای احتیاجات خود جواب مثبت بیابیم . شرایط امروزی که اکثریت مردمان تحت آن زندگی میکنند جهل ، فقر ، گرسنگی ، مریضی و پس ماندگی در همه اشکال آن است .

لرنا وظیفۀ اولی ماصحبت درباره این آفات و مبارزه در راه از بین بردن آنهاست . هنگامیکه اسباب بوجود آمدن این شرایط را تحلیل میکنیم ، نظریات فیلسوفانه داشتن ، چنانچه در گذشته همیشه درین قسمت جهان عادت بوده است ، به دردی نمیخورد . ملامت کردن کسانی که ما را استثمار کرده اند بس است . حالا باید علیه نا امید یها مبارزه کنیم زیرا از آن ضرر بسیار بیشتر دیده ایم در این هنگامیکه با چنین ادبار بزرگ مواجه هستیم بر ملازمست نادر مبارزه علیه این بدبختی هامتحد باشیم و بار دیگر به هیچکس اجازه ندهیم که درین مافترقه انداخته بر ما حکومت کند . در اینجاست که میخواهم به نقش عهدۀ ایکه موسسات تعلیمات عالی میتوانند بازی کنند و مسئولیت سنگینی که به عهدۀ دارند اشاره کنم .

بامسرت مشاهده میکنیم که این مسئولیت را در هند فراموش نکرده اند . من نیز مانند بسیار کسان دیگر وقتی به هند امروز نظر می اندازم ، تفاوت عظیمی مشاهده میکنم به این

تولید کشیدگی با چنین سیاستی در بین کشورها مخصوصاً از راه پشتیبانی کشور های معاصم، بهره‌دلیلی که باشد غیر قابل دفاع و غیر قابل قبول است . طوری که همه میدانیم این سیاست، سیاست تازه‌ای نیست بلکه چندین بار اختیار و به آن عمل شده است .

در هر بار نتیجه آن تولید کشیدگی، عداوت و خصومت بوده و منجر به منازعه و جنگ گردیده است که جنگ های جنوب آسیا، شرقیانه، جنوب شرق آسیا و سایر مناطق از جمله آنهاست .

ایجاد صلح و حفظ آن وابسته به خاتمه دادن چنین سیاست ها و عدم فراموشی واقعیت ها و تجربه های گذشته و مشکلات آینده میباشد . اگر قرار باشد که در ساحة تسلیمات نیز سیاستی شبیه سیاست تأسف آوری که در ساحة اقتصاد جهان پیش گرفته شده اختیار گردد، آنوقت همانطوریکه کشور های غنی روز بروز غنی تر شده و کشور های نادار ، و ممالک ضعیف، ضعیف تر خواهند شد و آنچه یقین است، این است که این راه ما را بسوی صلح نخواهد برد و دگرترین توازن قوا وقتی متکی باین پرنسیپ باشد، که توازن به نفع منافع خودخواهانه یکطرف بر قرار گردد ، یقیناً در آخر امر منجر به تپاهی خواهد شد . اگر این چابنداری که متکی بر منافع خود است دوباره احیاء گردد، منجر به عین نتایج خواهد شد و اگر مخصوصاً چنین سیاستی را کشور های بزرگ تعقیب کنند، نتایج آن خطرناکتر و تپاه کننده تر خواهد بود .

جهانست . طبعاً آرزومندی چنین روابط را با همسایگان همفکر خویشی و کشور هاییکه در منطقه مازندگی میکنند مخصوصاً آرزوداریم . افغانستان همیشه از هر انکشاف بین المللی که منجر به صلح و امنیت جهانی شود، استقبال کرده و دایماً بر سیاست هائیکه موجب کشیدگی بین کشور ها میگردد بعین انکشافات خطرناک و نامطلوب تأسف نموده است .

ما از پالیسی دیتانت که نسبتاً تازه آغاز گردیده و تا اندازه ای مفید ثابت شده استقبال کرده ایم مشروط بر اینکه منابع کشور های کوچکتر مخصوصاً کشور های غیر منسلک را که به هیچیک از اتحادیه ها تعلق ندارند احترام کرده و به بعضی کشورها یا بعضی مناطق محدود نماند . افغانستان همیشه طرفدار خلع سلاح جهانی و کامل بوده و لہذا مخالف مسابقه تسلیماتی و سیاست هایی میباشد، که چنین مسابقات را شدت بخشیده و یا آنرا بر ملل صلحدوست مناطق جهان، که یگانه آرزوی شان سعی و کوشش در راه بهبود شرایط زندگی مردم شان است تحمیل میکند .

افغانستان مخصوصاً از بابت وضع سیاسی نیم قاره نگران بوده، آرزومند عادی شدن اوضاع در این قسمت جهان میباشد . مساعی که تا حال در این جهت صورت گرفته از طرف ما به نیکویی استقبال شده است و امیدواریم که این مساعی ادامه یابد . همچنان امیدواریم هیچکس چنان سیاستی را در پیش نگیرد که مانع عادی شدن روابط کشور ها، در هر منطقه جهان که باشد، گردد .

حکومات کشورهای کوچکتر که چنین سیاستی را با انکاء به قوت متحدین خود می پذیرند : اگر فکر میکنند ، که از استقلال وانکاء بخود ضعیف خویش دفاع میکنند در حقیقت خود را فریب میدهند. چنین حکومت در واقع آله دست کشورهای حکمران بیگانه میباشند. در جهان امروز حکومت کشور های عقب مانده تنها یک مسئولیت و وظیفه دارند و آن نجات دادن مردم شان از دباب اقتصادی و اجتماعی و توفیق بخشیدن به ایشان، برای داشتن یک زندگی واقعی و پرافتخار در بین ملل جهان است ، منظور من این نیست که بدیگران نظر یسه بدهم .

تا آنجا که به ما مربوط است آرزوی دیگری جز صرف وقت، نیرو و منابع خود در راه انکشاف اقتصادی، اجتماعی و ثقافتی مردم خویش در محیطی آرام و بر اساس عدالت اجتماعی نداریم. متاسفانه ما یکی از کشورهای منطقه خویش اختلاف سیاسی داریم و این یگانه کشور جهان است که نخواستہ اختلاف خویش را با ما رفع کند. این کشور پاکستان است و یگانه اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان موضوع حقوق حقه پښتونها و بلوچهاست . همان طوری که بارها گفته ام باز هم میخوایم بگویم که افغانستان حل این مشکل را در دایرة روابط بین المللی خویش میخواهد .

آرزو و هدف نهایی ما نه تنها این است که اختلاف مذکور را حل کنیم بلکه همچنان می خواهیم شرایطی ایجاد کنیم که تحت آن افغانستان و پاکستان با هم بر اساس دوستی و همکاری نزدیک زندگی کنند، ماعقیده داریم که انکشافات آینده هر چه باشد مسئولیت نتایج نامطلوب بدوش چانی خواهد بود که بر پرئسیب استعمال قوه، یا تهدید به استعمال قوه انکاء میکند و اگر نتیجه روابط همسایگی نیک و دوستی دوامدار باشد، آنوقت گریختن به طرفی تعلق خواهد گرفت که بطرق صلح آمیز، تفاهم و همکاری عقیده داشته است . ما مصمم هستیم که این گریختن را بدست آوریم.

در این شکی نیست که افغانستان از جمله عقب مانده ترین کشور ها محسوب میشود اما پاکستان نیز از جمله همین کشور هاست. عقب ماندگی ما در ساحه مادیات و اقتصادیات بمعنی آن نیست که در ساحه سیاسی و روابط بشری تجربه کافی نداریم . همین دوسه روز قبل ښاغلی صدراعظم پاکستان نظمی ابراد کرده وطی آن گفت: که وی برای دوستی با افغانستان آماده است و بلافاصله از آن مشوره داد که افغانستان از تعقل کار بگیرد . من با امتنان تشکر میکنم اما این گفتار او مرا بیاد آن گفته می اندازد که : (معقول بودن آنست که کار را به دلخواه من انجام دهی .)

دوستان عزیز !

ما میخوایم این امر از راه تفاهم و با وسایل صلح آمیز صورت گیرد و مصمم هستیم سیاست صلح جویانه خود را ادامه بدهیم . زیرا میدانیم که تنها چنین سیاستی میتواند ما را به آرزوی نهایی ما برساند .

همان است که ازمه کشورهای جهان مخصوصاً کشور های منطقه خود ما میکنم و آن اینکه مقاصد حقیقی و راستی حکومت افغانستان را دریابند و تحت تاثیر تعبیرات سوئیکه از سیاست ماشده، نروند .

اجازه بدهید از شما یکبار دیگر تشکر کنم برای هند وهمه کشورهای منطقه، صلح، ترقی و رفاه میخواهم و دعایم کنم که دوستی بین مردم افغانستان و مردم هند برای همیشه پایدار بماند .

بیانیه غرض دولت و صدر اعظم در ضیاء
 در پنجشنبه شانزدهم شهریور ۱۳۰۳

۲۵ حوت ۱۳۰۳

جلالتمآب رئیس جمهور !
 دوستان گرامی !
 از کلمات بسیار دوستانه و صمیمانه که اظهار فرمودید سپاسگذار و ممنونم .
 مسرت دارم موقع یافتن بنا به دعوت دوستانه جلالتمآب از کشور زیبای شما دیدن نمایم .
 از استقبال باحرارت و اظهارات صمیمانه دوست گرامی و مردم شجاع بنگله دیش قلباً تشکر نموده امیدوارم مراتب امتنان من و همراهانم را بپذیرید .
 از صمیم قلب آرزو داشتم از کشور آزاد بنگله دیش . زعیم بزرگ و مردم قهرمان آن دیدن کنم . مردم افغانستان از مبارزات خستگی ناپذیر جلالتمآب شما و ملت بنگله دیش در راه آزادی این کشور آگاهی کامل داریم، ما واقف هستیم که عزم قوی جلالتمآب شما و شهادت مردم بنگله دیش باعث گردید تا کشور بنگله دیش طبق آرزو های مردم آن به استقلال کامل خود نایل گردد .
 ما امید داریم که بنگله دیش با متحمل چه نوع مشقات و تلفات و قربانی ها بوجود آمده است، مردم افغانستان به این همه شهادت و از خود گذری مردم شما در برابر تسلط بیگانه به نظر قدر می بینند .
 مردم افغانستان شمولیت بنگله دیش را به سازمان ملل متحد با شرف زاید الوصفی استقبال کردند و از اینکه بنگله دیش امروز مقام خود را در زمره کشورهای آزاد دنیا احراز نموده است نهایت مسرور اند .
 مردم و حکومت افغانستان آرزو مند اند تحت رهبری خردمندانه جلالتمآب شما کشور دوست و برادر ما بنگله دیش به پیشرفت ها و ترقیات شایانی نایل آید .
 بناغلی رئیس جمهور حضار گرامی !
 بیست ماه قبل به تاسی ازاراده ملت افغانستان و به منظور سعادت و رفاه و وطنداران تصمیم گرفتیم تا نظام جمهوریت را در کشور

بنیاد گذاریم . منظور اصلی انقلاب ما خاتمه دادن به ابد باور فساد در جامعه و آوردن دیموکراسی واقعی و تأمین منافع اصلی ملت و خدمت به قاطبه مردم افغانستان بود .

اساس سیاست خارجی ما عدم انسلاک فعال همراه با قضاوت آزاد مسایل است . افغانستان آن سیاست را بهترین روش برای تأمین آرامش و صلح در جهان تشخیص داده است مادر منطقه خود در جهان صلح می‌خواهیم چه تنها در محیط صلح است که کشورها می‌توانند به تطبیق پلانهای اقتصادی و رفیورم های اجتماعی قادر گردند هر عملی که موجب برهم خوردن صلح گردد مورد نکوهش افغانستان است .

ما مساعی جلالتمآب و مردم بنگله دیش را در راه تأمین صلح منطقه تقدیر می‌کنیم . افغانستان امیدوار است که قبول واقعیتها در منطقه ما حکمفرما گردد و حقوق حقه و فیصله همه مردمان این منطقه مورد احترام قرار گیرد . ما به این عقیده هستیم که صلح در منطقه تنها از طرق مساعی و آمادگی همه جا نب ذی‌علاقه تأمین شده می‌تواند .

متأسفانه دیده میشود که با وجود نیت نیک ماحکومت پاکستان در این مساعی صلح خواهانه سبیم نمی‌گردد . چنانچه جلالتمآب شما شخصاً اطلاع دارند مردم افغانستان با پشتونها و بلوچها ارتباطات تاریخی و عنعنوی دارند مردم ماسدر مقابل مظالم پاکستان بر برداران پشتون و بلوچ خود بی‌علاقه مانده نمیتوانند .

رفع تحریم تهیه سلاح به پاکستان که اخیراً از طرف ایالات متحده امریکا اعلان گردید موجب نگرانی عمیق افغانستان و بعضی کشور های

منطقه گردیده است .

سیاست خارجی افغانستان اساساً متکی بر همزیستی مسالمت آمیز احترام متقابل و پیشبرد روابط دوستانه با تمام کشورهای میانشد و بر اساس همین سیاست است که ما با تمام کشورهای صلح دوست جهان روابط دوستانه را جستجو می‌کنیم .

دوستان عزیز !

دو کشور افغانستان و بنگله دیش علی‌الرغم فاصله جغرافیایی باهم بسیار نزدیک اند . مادردهای مشابه داریم و در پی مناوای دردهای مشترک خود می‌باشیم ما از تجارب یک دیگر استفاده زیاد کرده می‌توانیم .

افغانستان و بنگله دیش هر دو اعضای گروه کشور های غیرمنسلك اند این خود نمایانگر تشابه نظر هر دو کشور در مورد موضوعات بین المللی بوده در جستجوی صلح و تأمین امنیت جهانی مردم هر دو کشور را باهم سهیم و همنوا ساخته است .

افغانستان عقیده دارد که صلح عادلانه و پایدار در شرق میانه صرف در صورت خارج شدن کامل اسرائیل از تمام سرزمین های اعراب برسمیت شناختن حقوق مشروع مردم فلسطین حاصل شده می‌تواند . داعیه اعراب از پشتیبانی تمام آنها نیکه به اصول حقوق بشر پرنسیب های مندرجه منشور ملل متحد پایند هستند برخوردار میباشد .

ما زهمه مساعی مسالمت آمیز که فعلاً برای استقرار صلح در شرق میانه جریان دارد پشتیبانی می‌نمائیم .

مردم بنگله دېش همچنانکه در مجادله عليه تسلط بيگانه توفيق يافتن در مجادله برای اعمار مملکت آزاد خودتحت رهنمائی های خردمندانۀ جلالتمآب هم توفيق می يابد مامستعشریريم که بنگله دېش حین مجادله برای آزادی تاکدام حد تخریب شده بود .

اعمار مجدد آن البته فرصت ووقت میخواهد اما من يقين دارم که مساعی زعامت شما و اخلاص و فداکاری های مردم بنگله دېش در همه مشکلات فايق شدنې است .

از حاضرین گرامی خواهشمندم نادر برداشتن جام خود در آرزوهای صمیمانه ام برای صحت و سلامت جلالتمآب زعيم بزرگ بنگله دېش و سعادت ملت بنگله دېش واستحکام مزید دوستی ملت های ما اشتراك نماید .

جمهوريت افغانستان سياست تبعيض نژادی رامحکوم مينمايد و توقع دارد برای امحای آن قدمهای موثری برداشته شود .

آرزو مندیم جنگ ویتنام و کمبودیا هر چه زودتر خاتمه یافته و صلح و آرايش برآن منطقه آسیب دیده حکمفرما گردد .

افغانستان به حيث يك کشور صلح دوست ازديتانت شرق و غرب حسن استقبال میکند آرزومند است این ديتانت طوری توسعه يابد که تمام مناطق جهان مناسبات بين همه کشور هارا احتوانمايد. بعقیده ما موفقيت ديتانت ايجاب میکند که در عملیۀ ديتانت به منظور تامين صلح حقيقي همه کشور هاجه خورد و چه بزرگ سسپيم باشند .

افغانستان عقیده کامل وراسخ دارد که

بیانیه شایسته برای دولت و صدر اعظم در کندهار

۲۶ حوت ۱۳۵۳

اما امروز که موقع میسر شد با اغتنام فرصت میخواهم یکمده حقایقې را که بعد از انقلاب و تاسیس نظام جمهوریت در وطن ما رخ داده باشما در میان گذارم .

برادران من !

همۀ ما و شما اولاد این کشور و همین خاک هستیم و همه ما از واقعاتیکه در خاک ما گذشته واقف می باشیم و میدانیم که از انقلاب کشور ما یکسال و چند ماهی بیشتر نمی گذرد .

برادران من !

ازینکه امروز موقع میسر شد پس از چندین سال برادران خود را از نزدیک می بینم از صمیم قلب ممنون و مشعوف میباشم .

البته وظیفۀ من این بود که به تمام ولایات کشور سفر کرده و از نزدیک با مردهان آن ولایات ملاقات نمایم. و گذارشات و واقعاتی را که در کشور ما رخ داده است برای شان بیان کنم. متاسفانه بنابر گرفتاری هایی نتوانستم تا کنون به این آرزوی خود نایل آیم .

وظیفه خودمی دانم که اول از همه از استقبال گرم و صمیمانه ای که تمام مردم افغانستان نسبت به نظام جمهوری خود ابراز داشته اند از صمیم قلب از طرف خود و رفقای خود تشکر نمایم .

برادران عزیز !

چرا در کشور ما انقلاب شد البته هیچ چیز بی سبب و بی دلیل نبوده است . دلایل آن به هر فرد افغان معلوم است . که عبارت از فساد اداری و بی عدالتی های اجتماعی و دیگر بدبختی ها بوده است .

برای مردمانیکه وطن خود را دوست داشتند و وطن پرست بودند غیراز این راهی نبوده که یک حرکت انقلابی انجام دهند و تحولی را بمیان آرند .

هموطنان گرامی ! شما یقین داشته باشید که این تحول روی کدام غرضی بوجود نیامده است . انقلاب ما فقط یک هدف دارد و هدفش افغانستان آباد و افغانستان باشرف می باشد من بشما واضح میگویم که ما برای یک طبقه خاص خدمت نمی کنیم بلکه منظور ما خدمت به همه مردم کشور میباشد .

خواهران و برادران عزیز !

یقین داشته باشید طوری که اردوی فداکار شما در وجود آوردن نظام جمهوری و انقلاب در افغانستان سهم فعال داشتند بعد از این نیز در راه تحقق اهداف و ارمان های ملی و دفاع کشور وظیفه خود را صادقانه انجام میدهند .

برادران عزیز !

من نمیخواهم چیز هایی بگویم که واقعیت نداشته باشد حقیقت اینست که وطن ما نهایت

پسمانده است . الفاظ و کلمات درد مارا دوا نمی کند . مافوق العاده به کار و زحمت ضرورت داریم همان طوری که انقلاب افغانستان به اثر اراده بالقوه ملت بوجود آمده است همانطور وطن ما به فداکاری پر و جوان ، زن و مرد ملت این خاک نیاز دارد و ممکن نیست یک ملت بدون زحمت ، ایثار و فداکاری به آرزو های ملی خود نایل آید دردنیای امروز جز از ایثار و فداکاری امر دیگری پیشرفت را میسر کرده نمی تواند .

برادران عزیز !

امروز وظایف ما بی نهایت مشکل است . ما وظیفه داریم کار های بزرگتر را انجام دهیم باید با قدمهای متین و با ایمان و به جرأت کامل پیش برویم و بدین وسیله بدبختی ها و پسمانی های خود را به یاری خدا و ایمان و عقیده راسخ و وطن پرستی رفع نمائیم تا در برابر دنیای دیگر ببعثت یک ملت زنده و یک ملت سرافراز و برومند زندگی کنیم .

بشما میگویم که افغانستان از همه بیشتر و از همه اولتر به اتحاد فکر و عمل نیاز دارد و ناممکن است یک ملت با تفرقه و بدبینی و خود غرضی بتواند کار را از پیش ببرد .

هموطنان گرامی !

تاریخ خود را بخوانید یعنی تاریخ افغانستان را مطالعه کنید و آنگاه بوضاحت خواهید دید روزی که این ملت یکدست و یک زبان بود موفق و پیروز بود . و فقط به وحدت عمل و اتحاد فکر تمام ملت ، پیشرفت میسر شده می تواند و این یگانه کلید سعادت افغانستان شمرده میشود .

برای عده‌ای خاص و محدود ویا برای یسک جمعیت خاص کار کنیم بلکه می‌خواهیم هر قدم ما واهداف ما اولتر از همه متوجه اکثریت مردم افغانستان باشد .

برادران عزیز ا

بیگانگان مارا گاهی باین متهم ساختند که انقلاب به کمک دیگران انجام شده است ولی به شما می‌گویم که این انقلاب ، انقلاب اصیل افغانی بوده ودرآن جز مغز وکله افغان و غیر از همت وایمان افغانی هیچکس دیگری داخل نبوده است . یقین داشته باشید که نظام موجوده افغانستان فقط روی اساس ملی و ناسیونالیزم استوار بوده وخواهد بود .

آنچه دشمنان بما ورفقای مانسبت داده اند همه ای آنرا شنیدیم و خوب فهمیدیم که چه بود واز کجا سرچشمه گرفته بود . ما مسلمان هستیم و به خداوند خود ایمان داریم .

در ظرف یکسال وچند ماه سعی کامل بعمل آمد تا از نگاه اقتصادی واجتماعی به لطف خداوند قدم های مهمی برداشته و برای آینده کشور و نسلهای آینده آن کاری انجام دهیم و نیز قدمهای برای بهبود وضع اجتماعی رویدست بوده که یکی بعد دیگر عملی خواهد شد .

قانون اساسی افغانستان به میان خواهد آمد ودر افغانستان حزبی نیز بوجود خواهد آمد . سیاست خارجی ماموفق بوده و یقین دارم به منفعت افغانستان می‌باشد . یکبار دیگر از احساسات نهایت گرم و پذیرایی برادران کندهار از صمیم قلب متشکر هستم و از خداوند بزرگ برای همه تان سعادت می‌خواهم .

یقین دارم که مردم ماهر شب و روز پروپاگند دشمنان مارا میشوند . دشنام ها ، بدگویی ها ، توهین ها و تحقیرهای آنها را استماع میکنند ما این دشنام ها و از این بد گوئیها هیچ اندیشه ای نداریم و به شما اطمینان می‌دهیم که همه آن بمازیانی رسانیده نمی تواند زیرا ملت افغان خود قضاوت کرده میتواند که حقیقت چیست ؟ و غلط کدامست ؟

من یقین دارم که افغانها هرگز قبول کرده نمی توانند بزرگان و گلشنگان آنها مورد تحقیر و نفرین دیگران قرار گیرد .

بگذارید هرچه دشمن می‌خواهد بگوید و پروپاگند کند چه این تبلیغات بی مسورد و دروغ شانرا مردم ما بخوبی میتوانند تشخیص دهند که پروپاگند و خلاف واقعیت محض است و بنا به نفع ما خواهد بود .

یقین داشته باشید تاروزیکه درین خاک سرسزمین دلبران ، یک فرد هم موجود باشد بهیچوجه از مطالبه حقوق برادران پشتون و بلوچ خود منصرف نمیشود .

طی یکسال و چند ماهیکه گذشت ما ورفقای انقلاب ما وظیفه داشتیم نخست از همه امنیت داخلی را حفظ و تأمین نماییم . هم وظیفه داشتیم سیاست خارجی را تنظیم بخشیم و نیز وظیفه داشتیم تا بمنظور بلند بردن سوئیتهای اجتماعی ، اقتصادی و رفاه قاطبه مردم خود قدمهای برداریم .

اصلاحات اجتماعی یکی بعد دیگر عملی خواهد شد امیدوارم که نتایج آن برای آینده ملت افغان مفید ثابت شود .
بار دیگر یادآور می شوم که ما نمی خواهیم

گفتنی هابسیار دارم وانشالله باز موقع استوار وزنده بوده میتواند که ملت آن زنده خواهد رسید تاباهم ببینیم وباهم درددل کنیم . باشد ودرعقب آن باتمام قوت خود پایداری ودرنهایت میگویم يك نظام ويك حكومت وقتی كند .

پیام بمناسبت سال نو

۱ حمل ۱۳۵۴

باعتلاوتقدم رهنمونی کرده، یأس، بی اعتمادی شك وتردیداین همه موانعیاست که درشاهراه زندگانی فردی واجتماعی، مامایه رکودوانحطاط گردیده .

خواهران وبرادران گرامی !

بانندك تأمل میتوانیم درد های خودرااحساس کنیم وملتفت گردیم که رسیدن به يك فردای امیدبخش ودرخشانوظایف ملی مارا تاچه اندازه سنگین گردانیده .

این وظایف سنگین است، ولی انجام آن ازهمت جوانان وطنخواه وفداکار، افراد باعزم وبایمان بعیدنیست . دیگر آن فاصله میان دستگاه دولت وآرزو های مردم ماوجود ندارد این رامن بار بار بشما اطمینان داده ام که دولت از مردم وبرای خدمت به مردم است .

معرفت کامل باین اطمینان اگر ازيك جانب به اعمال مامورین صادق واز خود گذشته پیوستگی دارد ازجانب دیگر به تشخیص واحساسات سلیم مردم نیز مربوط میباشد .

توحید نظروعمل شکستن قید هایی که مساعی واحساس رافشورده، اطمینان به سلامت تلاشهای همدیگر دررسیدن به هدف بزرگی که درپیش داریم بهانبرومی بخشد .

مادر ساختن موادی که بنیان اجتماعی مابران

خواهران وبرادران عزیز !

سال نوین رابه همه هموطنان عزیز خجسته ومیمون میخواهم .

باورود نوروز آفریدگار سال، دیروز مارا بگذشته می سپارد وفردا رادر معرض آزمون ماقرار میدهد .

ملتی که پنج هزار سال ازبنیان اجتماعی آن میگردد باتأسف امروز درحال آغاز است . این آغازبه تپش قلوب حساس وطن خواهان

ما، به فعالیت عنصر واقع بین وبیدارما، به فداکاری ما، به همت ما، پیوستگی هادارد. چنانکه سال گذشته ما، جزیی ازناریخ ما گردیده امروز مانیز بتاریخ می پیوندد . ازروزیکه جهان مادر مرحله علم و تکنالوژی واردشده، ای بسالخطات گران بهاراکه از دست داده ایم .

ذکر غفلت های مابسیار تلخ است رنج این تلخی دامیتوان مردوار تلافی کرد زیرا تلافی وتدارك آنچه اذ دست داده ایم هنوز در دسترس خودماست .

ای بسا ازمواع که ماخودایجاد کرده ایم ایجاد فاصله میان دستگاه های دولت ومردم عدم احساس ضرورت مبرم به همکاری ، عدم توجه به سرکاروان مدنیت، که ملل دیگر را

خواهد بود وهمکاری وقضاوت سلیم مردم ما امسال برف های مترکم، طبیعت رابرای سر سبزی وآبادانی دهقانان زحمتکش وبا همت مآآماده گردانیده حیف است ازاین بهار فیاض وزندگی بخش مستفید نگردیم .

راه سعی وعمل درروشنایی امیدبه فرداو عبرت ازتاریخ آموزگار وتکان دهنده ما، بروی همه بازاست جهد باید کرد. جهدی که از زیر سقف مدرسه دربرابر صفحه وکتاب، تادامن کپساران ، دراستفاده ازمظاهر طبیعت، در هر لحظه ودرهرجا، وظایف ملی مارادرپیشگاه حس ونظرمامجسم میگرداند .

باردیگر سال نورا به هموطنان گرامی تهنیت میگویم ازبارگاه خداوند بزرگ سال نورابسر بلندی، سعادت و سلامت هموطنان گرامی وافغانستان عزیز مقرون میخوایم .

همچنان به امید موفقیت کامل، عمیق ترین تبریکات مردم افغانستان رفقاء وخودم را به مناسبت این سال نوبه خواهران و برادران پشتون وبلوچ ابراز میدارم .

استوار است ویلانهای عمرانی مارا تشکیل میدهد، درست است که به همکاری دیگران ضرورت داریم اماآن نیروی خلاقه که بقا و موجودیت ملی مابه آن پایدار است درایمان واندیشه خودما وجود دارد. این نیروی خلاقه رانمیتوان جزدرشعور خود ماسراغ کرد .

هموطنان گرامی ! انقلاب ماوقتی بارآور ونتیجه بخش است که زنان ومردان ما متفقا به آن همکار باشند .

ماهمچنان که باتوفیق خدا(ج) نیازمندیم با تائید مردم خوداحتیاج داریم . عامل اساسی انقلاب مایک عشق سوزان ومقدس ویک قربانی بی مثال برای سربلندی وسعادت مردم ماست. احساس دردها، حرمان ها، عقب ماندگی هاین عشق ماواسوزنده ترمیگرداند . باین احساس بوجود آمدهایم باین احساس زندگی میکنیم وباین احساس جان خواهیم داد . درناتش های ملی، ناامیدی کفراجتماعی است ما بایاس وناامیدی مجادله خواهیم کرد. در این مجادله آنچه به مانیرومی بخشد توفیق خدا

مصاحبه با خبرنگار فلسفی

۱۸ حمل ۱۳۵۴

اتخاذ نموده است ؟

جواب:

حقیقتا وضع اقتصادی کشور ما خوب نبود، برای اینکه بعداز انقلاب جمهوری بصورت عجله درزمینه قدم برداریم از مصارف بیجا جلوگیری نمودیم، تشکیلات بیچاراکم کردیم تاحدممکن جلوگیری ازفساد صورت گرفت،

سوال :

جناب رئیس جمهور، در بیانیه تاریخی ۲۳-اگست ۱۹۷۳ خویش فرمودید که اقتصاد افغانستان پیش ازانقلاب جمهوری به سوی سقوط وورشکستگی کامل روان بود . لطفا توضیح فرمایند حکومت جدید چه تدابیرعملی برای نجات کشورازاین ورشکستگی

به آن در خلال چندماه آینده شروع شود . در پلان آینده خود کمکهای کشورهای دوست را گنجانیده ایم و این کمکها بیشتر در ساحات انکشاف زراعت، صنعت، معادن، تمدید خط آهن وسایر پروژه های بزرگ عام المنفعه تخصیص داده شده است .

سوال :

آیا امیدوار هستید که این پلان عملی شده و نتیجه خواهد داد ؟

جواب :

البته که امیدوار هستیم .

سوال :

افغانستان هنوز تا اندازه زیادی به کمکهای خارجی که قسمت زیاد آنرا کمک اتحاد شوروی تشکیل میدهد اتکا دارد قسمت عمده ایسین کمکها را اکنون کدام ساحه تشکیل میدهد ؟ احياناً اگر این کمکها متوقف شود نتیجه آن از چه قرار خواهد بود ؟

جواب :

در این شك نیست که افغانستان فعلاً يك کشور غنی نبوده و بانکشاف خود نیاز دارد . همچنان شك نیست که از کشورهای دوست بشمول اتحاد شوروی کمکهای زیادی دریافت کرده ایم البته در جمله این کمکها، کمک اتحاد شوروی بیشتر بوده است اما احياناً اگر این کمکها متوقف شود شاید حرکت ما بسوی پیشرفت بطی گردد ولی مادر خلال امکانات خود به پیش خواهیم رفت . من فعلاً هیچ دلیلی دیده نمیتوانم که این کمکهای دوستانه متوقف شود .

ورود بعضی اشیا غیر ضروری را که بدر مردم مانع خورد منع قرار دادیم حتی المقدور به پیمانہ صادرات خود افزودیم، در عین حال سعی نمودیم مالیات دولت و یک مقدار پول دولت را که ذمت اشخاص و موسسات بود جمع آوری نمائیم . البته این قدم های عاجلی بود که مجبور بودیم برای بهبود اقتصاد کشور خود برداریم . خوشبختانه این اقدامات تاحدی وضع اقتصادی کشور را بهتر ساخت . اما برای برداشتن قدم های اساسی در آینده نیاز به طرح يك پلان اساسی اقتصادی داریم، درین پلان البته تا آنجا که توان مالی ما اجازه میدهد خود آنرا انجام میدهم و آنجا که از توان مالی ما بیرون بود از کشورهای دوست کمک میگیریم .

سوال :

کار چارمین پلان پنجساله اقتصادی کشور که به همکاری متخصصین اتحاد شوروی طرح شده بود اکنون به نیمه رسیده است آیا این پلان نسبت به پلان های پنجساله اقتصادی قبلی بیشتر موفق خواهد بود؟ آیا در ساحات مختلف این پلان تا کدام اندازه به هدف خواهد رسید ؟

جواب :

اگر بصورت حقیقی در زمینه بحث کنیم نه پلان سوم و نه پلان چارم شکل قانونی پیدا کرد و این پلان از شوروا نگذشت و غیر از تمدید و دنبال کارهای گذشته کار نو روی دست گرفته نشد . واقعاً در طرح پلان چارم دوستان شوروی ماهمکاری کردند، اما این پلان عملی نشد . امروز ما به طرح پلان اول جمهوریت شروع کرده ایم و امیدواریم کار پروژه های مربوط

سوال :

ما این است هرقرضه را که گرفته ایم و یا خواهیم گرفت خالی از هرگونه قید و شرط سیاسی بوده است و سیاست مادر آینده نیز چنین خواهد بود .

سوال :

بعد از آنکه بایانیه تاریخی ۲۲-اگست ۱۹۷۳

خویش، جمهوریت و دیموکراسی واقعی را در کشور اعلام فرمودید تا کدام اندازه این آرزو برآورده شده است ؟

جواب:

بشما معلوم است که بعد از انقلاب در جوامع یکدوره میاید که هرچه درحالت تنظیم و آماده شدن می باشد .

روی این اساس وظیفه اول انقلاب حفظ امنیت درکشور و استقرار جمهوریت بود، وظیفه بعدی این نظام گذاشتن قدم های اساسی برای آوردن يك تحول بنیادی می باشد تا حال قدمهای که در ساحات اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی برداشته ایم نشان میدهد که حرکت مامثبت بوده و ازین حرکت خود امیدوار هستیم، مادر این مدت کوتاه موفق شدیم ریفرمی در ساحه معارف خود بمیان آریم مادر باره قانون اساسی آینده خود مطالعه کرده و چوکات آنرا ساخته ایم ما اساسات حزب آینده خود را طرح نمودیم، چوکات قانون اصلاح ارضی را ساخته ایم و وضع اقتصاد کشور خود را با اساسی داشتن يك زیربنای قوی و اساسی طرح ریزی کرده ایم، از نظر سیاسی با ممالک دوست روابط نیک برقرار کرده و علایق خود را با همه بهبود بخشیده ایم .

يك قسمت از موادیکه افغانستان بشکل کمک از کشور های غربی دریافت میدارد برای فروش در بازار دیده میشود. این موضوع را چگونه میتوان تعبیر کرد ؟

جواب:

من میخواهم بدانم از چه قبیل مواده فروش میرسد در جمله چیزهاییکه در بازار دیده میشود میتوان از سه قسم اموال نام برد . یکنوع آن اموال استهلاکیست که بقسم قرضه از ممالک دوست گرفته شده اینگونه اموال بفروش میرسد و پول آن دریک تعداد پروژه های انکشافی بمصرف میرسد . نوع دومی اموال کمکی است که بشکل معاونت از طرف بعضی موسسات خیریه و کشور های دوست بمؤسسات افغانی داده شده که اینگونه اشیاء به مستحقین آن توزیع میشود و از آن در بازار نیست . نوع سومی اموالیست که متخصصین همکار، در پروژه های ساختمانی ما و یامسیون های خارجی در افغانستان برای مصارف خود وارد میکنند، اینمواد اکثر از احتیاج شان بیشتر بوده و به بازار عرضه مینمایند نمیدانم شما از چه قبیل موادر در بازار دیده آید .

سوال :

جناب رئیس جمهور شماروی این موضوع تاکید فرموده آید کمکهای خارجی که افغانستان دریافت میدارد برای همیشه خالی از هرگونه قیدسیاسی بوده است . آیا برای همیشه چنین خواهد بود ؟

جواب:

پرنسیب گرفتن قرضه و اساس سیاست

سوال :

و داشتن قضاوت آزاد در مورد مسایل بین المللی بوده است . این سفرها برای تشدید روابط دوستانه با اساس دعوت بکشور های دوست صورت گرفت، که در نتیجه آن موقع میسر شد که در موضوعات ذات البینی و مسایل دنیایی تبادل افکار نماییم، موقف نظام نوین و کشور را برای دوستان خود توضیح کنیم .

سوال :

آیا مناسبات دوستانه افغانستان با اتحاد شوروی و کشورهای اروپای شرقی نشانه آن بوده میتواند که افغانستان راه سوسیالیزم را میجوید . اگر چنین باشد لطفاً توضیح فرمایند که سوسیالیزم افغانی چه مشخصاتی خواهد داشت ؟

جواب:

یقیناً دوستی بسیار بی آلابشی با اتحاد شوروی، ممالک اروپای شرقی و سایر ممالک جهان داریم ، اما باید توضیح کنم چیزیکه نزد ما اهمیت وارزش دارد و هدف اصلی و اساسی انقلاب ما و نظام نوین ما را تشکیل میدهد تا مین سعادت ملی و خدمت به طبقه اکثریت ماست نه بیک طبقه خاص و معین، لذا هر مفکوره خوبی که در هر جا و هر سیستم به نظر برسد و موافق با روحیه محیط ، عنعنات ملی و مذهبی ما باشد پسندیده است .

سوال :

آیا جناب شما سوسیالیزم رایک وسیله موفقیت در رسیدن به اهداف ملی خویش میدانند ؟

جواب:

گفته میتوانیم بسا چیز های خوبی در آن

قانون اساسی جمهوریت افغانستان تا حال به ظهور نرسیده است، کار تسوید آن یکجا رسیده لطفاً توضیح فرمائید که سیستم پارلمانی چه وقت در کشور احیا خواهد شد ؟

جواب:

مادرین حصه قدم بقدم پیش میرویم، قدم اول تشکیل یک کمیسیون برای طرح آن بود که اکنون این کمیسیون کار میکند و در بساره مواد و اهداف قانون اساسی مطالعاتی انجام میدهد .

قدم دوم تشکیل یک کمیته بزرگتر برای مطالعه مسوده آن است تا از نظر حقوقی و قانونی روی مواد آن غور و مطالعه کند .

قدم سوم ارائه آن به لویه جرگه افغانستان است .

سوال :

پارلمان در افغانستان چه وقت تشکیل خواهد شد .

جواب:

این موضوع مربوط به قانون اساسی بوده هر وقت قانون اساسی به میان آمد مطابق به آن پارلمان عرض وجود خواهد کرد .

سوال :

آیاسفر های جناب شهابه کشور های همجوار، میتواند نشانه سیاست جدید خارجی افغانستان و بیطرفی آن تلقی شود ؟

جواب:

سیاست افغانستان را نمیتوانیم سیاست نو بگویم، زیرا پالیسی اساسی افغانستان همیشه بیطرفی و عدم انسلاک با اساس احترام متقابل

موجود است که ميتواند طرف استفاده قرار
گيرد .

سوال :

جناب شما علايق موجوده کشور خویشرا
باشاغلی بوتو صدراعظم پاکستان چگو نه
توضیح میفرمائید ؟

جواب:

متأسفانه روابط ما خوب نیست . باتأسف
باید بگویم در تمام چوکات سیاست خارجی
با یگانہ کشوریکه ما نتوانسته ایم مسایل را
دوستانہ طرح کنیم پاکستان است، امیدواریم
بالاخرہ پاکستان باین موضوع ملتفت شده
وروزی موافق شویم این مشکل خودرابصورت
دوستانہ ومسالمت آمیز حل کنیم .

سوال :

شما چه مساعدت جدي به مردم پشتون
و بلوچ به مبارزات شان درراه حصول آزادی
کرده اید ؟

جواب:

اگر این قضیه رابه تفصیل بر رسی کنیم
می بینیم که این موضوع سابقه بسیار طولانی
دارد. درجریان این بررسی برای ما روشن
میشود که این مسئله نه به باشاغلی بوتوارتباط
میگیرد ونه به پاکستان بلکه متأسفانهومتأسفانه
این موضوع بقایای دردناکیست که از دوره
استعمار سرزمین باقیمانده است، پشتیمانی از
حقوق حقہ مردم پشتون وبلوچ را بصورت
مسالمت آمیز وظیفه ملی ووجدانی خودمیدانیم.

سوال :

جناب شماحل این مشکل راچگونه پیشبینی
مینمایند ؟

جواب:

فعلا موقف هابسیار دور است حل ایسن
موضوع درآینده متعلق به حسن نیت وحسن
تفاهم دوجانب میباشد .

سوال :

وضع آئندہ پاکستان درنظر جناب شما
چگونه معلوم میشود آیابه ویتنام دوم مبدل
خواهد شد. درصورت بروزجنگ آیافغانستان
درآن سہم خواهد گرفت ؟

جواب:

حالت داخل بخودشان معلوم است ما آرزو
نداریم کہ در پاکستان جنگ وبدبختی بیاید
وآنرا پیشبینی کرده نمیتوانیم و اگر جنگ
داخلی دربین شان رخ دهد دعامیکنیم ایسن
بدبختی ازبین برود .

سوال :

اردوی افغانستان توسط اتحادشوروی تریہ
وتجهیز شده است ، همچنان نہضت آزادی
خواهی در پاکستان ، جناب شما علاقمندی
اتحاد شوروی رادرین ساحات چگونه ارزیابی
میفرمایند ؟

جواب:

درین شك نیست کہ اردوی افغانستان
باسلاحیکہ ازشوروی گرفته ایم تجهیز گردیده
وصاحب منصبان مادر آنجا ودیگر کشور ها
تریہ میشوند اما ربط این موضوع رابامبارزات
آزادی خواهی مردم پشتون وبلوچ درست
ندانستم، مجاہدات ملی آنهاازین روز نیست
بلکہ ازیکقرن پیش ، این مبارزه درنیم قارہند
دربرابر حکمروایی انگلیس یعنی قبل ازتولد
پاکستان ، شما ناربخ افغانستان رامطالعہ کنید

بودن کشور های عربی نیست، عربها در داعیه شان حق بجانب اند، زیرا آنها سر زمین های شان را از دست داده اند. همچنان فلسطینی ها حق بجانب اند، و اگر ملتفت شده باشید ما از حقوق ویتنامی ها نیز همیشه پشتیبان نی کرده ایم .

سوال :

جناب رئیس جمهور شما بروش قدم بقدم عصری ساختن کشور خویش شهرت دارید ، نظر جناب شما در مورد پیشرفت سریع افغانستان چیست ؟

جواب :

حرکت قدم بقدم در صورتی خوب است که انسان سریعتر رفته نتواند و اگر سریعتر رفته بتواند و امکان حرکت سریعتر هم موجود باشد نمیدانم چرا انسان سریعتر حرکت نکند .

سوال :

جناب شما تا کدام اندازه خود را از همکاری و پشتیبانی مطلق مردم برخوردار میدانید ؟

جواب :

بهتر است این موضوع را از طبقه عوام مردم افغانستان بپرسید و هم از همه بهتر تاریخ آینده افغانستان آنرا قضاوت خواهد کرد . در اخیر ژورنالیست فنلندی ازینکه بسوی افتخار مصاحبه داده شد، از ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم صمیمانه تشکر کرد و ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم نسبت اینکه بار اول ژورنالیستی از کشور دوست فنلند با وی مصاحبه انجام داد اظهار خوشی نمودند و ضمناً متذکر شدند که من به مردم فنلند قلباً احترام دارم .

می بینید که قسمت زیاد عمر آزادی خواهان در برابر استعمار انگلیس در نیم قاره درههین مجادله سپری شده است . شما می بینید تا وقتیکه آخرین افراد قوای انگلیس از آنجا خارج میشدند باز هم پشتونها مردمی بودند که تا آخرین لحظه علیه انگلیس مجادله می کردند. لذا این دو موضوع با هم هیچ ارتباطی ندارد . باید دانست که تا بدست آوردن حقوق حقه خویش مبارزه مردم پشتون و بلوچ ادامه خواهد داشت و هیچگونه فشار و تهدید آنها را ازین مبارزه ملی شان منصرف نخواهد ساخت .

سوال :

جناب رئیس جمهور شما فرموده اید که افغانستان يك کشور اسلامیست، این حقیقت با ارتباط بکشور های دیگر چه نتایجی دارد ؟

جواب :

بلی ما کشور اسلامی بودیم، هستیم و خواهیم بود در دنیایی که زندگی میکنیم مذاهب و ادیان مختلف وجود دارد. اما ملل جهان با آنکه ادیان و مذاهب مختلف دارند همه شان دوست اند و با هم زندگی میکنند . همانطوریکه ما بدین اسلام بحیث دین خود احترام میکنیم دین اسلام ادیان دیگر را نیز قابل احترام میدانند اما مقصد شما از طرح این سوال روشن نیست .

سوال :

آیا این موضوع که شما کشور اسلامی هستید هیچگونه اثری در سیاست و موقف شما در شرق میانه ندارد ؟
باساس موازین اسلامی ما از حق طرفداری میکنیم، هر چه و هر جا که باشد . ما از عربها حمایت میکنیم این طرفداری ما تنها از نظر عرب

مصاحبه با نماینده رادیو تلویزیون ایران

۳ ثور ۱۳۵۴

سوال :

دژیم شما کوشیده است تا بخش عمومی اقتصادی کشور را تقویت کند، آیا برای بخش خصوصی هم برنامه ای تدوین شده است ؟

جواب:

البته اساساً سکتور خصوصی جزء پلان عمومی اقتصادی يك کشور است . از این نقطه نظر در قسمت سکتور خصوصی قانونی وضع شده که بر اساس آن هر کسی میتواند در پروژه مورد نظر سرمایه گذاری کند و اینکار بدو صورت ممکن است :

اول اینکه خود شخص پروژه ای را به دولت پیشنهاد میکند که بعد از مطالعه کمیسیون سرمایه گذاری و قبولی آن میتواند بکسارش آغاز کند .

دوم اینکه خود دولت پروژه هایی را اعلام میکند و اشخاصی که مایل باشند، میتوانند در پروژه مورد نظر خود سرمایه گذاری کنند ، البته سرمایه گذاری در سکتور خصوصی باید به منافع عوام افغانستان مطابقت داشته باشد .

سوال :

حضرت رئیس دولت طی مدت زمان از مسکو، دهلی نو ، داکا و بغداد بازدید فرمودند و با رهبران این کشور ها مذاکراتی در زمینه های مختلف از جمله صلح منطقه ، معمول فرمودند . سوال من آینده نگری این مذاکرات است ؟

سوال :

نظرات حضرت عالی رادر بیان اینکه بعد از استقرار جمهوریت ایراد فرموده بودند، مطالعه کرده ام. به نظر حضرت رئیس دولت و صدراعظم تا چه اندازه درین مدت زمان کوتاه در تطبیق آنها بویژه در مسایل اقتصادی موفقیت حاصل فرموده اند ؟

جواب:

تصادفاً عین سوال جناب شما را چند روز قبل يك همکار فنلندی شما نیز مطرح کرد . به ایشان گفتم در مسایل بعد از انقلاب سه وظیفه اساسی پیش روی ما قرار داشت :

تأمین امنیت، استحکام جمهوریت ، آوردن تحولات اجتماعی و اقتصادی .

در قسمت اخیر باید بگویم که کار هائیکه تاکنون انجام شده امیدوارم برای وطن ما مفید تمام شود .

در قسمت سیاست خارجی افغانستان همیشه کوشش ما این بوده تا با تمام کشور های جهان روابط حسنه داشته باشیم .

در مسایل اقتصادی کوشش کردیم چه از منابع خود و چه از طریق کمک های ممالک دوست پلانی طرح شود تا در آینده برای بلند بردن سوية حیات مردم مادرزمینه های اقتصادی و اجتماعی تحولانی بوجود بیا ید که امیدوار هستم این تحولات بنیادی و اساسی باشد .

جواب:

سال پیش درباره مناسبات مابا پاکستان معلومات کافی دارند و در راه حل آن کوشیدند که متأسفانه به نتیجه نرسید، چه موقف های ما از هم دور بود .

امروز روابط مابا پاکستان خوب نیست و این حالت برخلاف آرزوی ما ست . اینکه نقش تهران در زمینه چه بوده میتواند مربوط به خود تهران است . چیز یکه من میتوانم بگویم اینست که هر اقدام نیک راد راه حل اختلاف افغانستان و پاکستان بدیده قدر خواهیم دید . اگر برادران ایرانی مخصوصاً اعلیحضرت شاهنشاه ایران درین راه اقدامی بتوانند ، باعث خوشی خواهد بود .

سوال :

اگر پیامی به ملت ایران داشته باشید استعا دارم بفرمائید ؟
جواب:

پیام من به برادران ایرانی پیامی است بسیار صمیمانه و دوستانه .

ازینکه چندی بعد موقع می یابم که برادران ایرانی را از نزدیک ببینم، خوشحال هستیم ، امینوارم ملت ایران تحت رهنمایی اعلیحضرت شهنشاه ایران به ترقیات روز افزون نایل شوند .

دربان دری ما این اصطلاح معمول نیست . اگر منی آن نتایج مسافرت های من باشد پاسخ اینست که نتایج آن خیلی مفید بود . دوستان خود را دیدیم ، مذاکراتی با ایشان کردیم، نقاط نظر همدگر را فهمیدیم و این دیدو باز دیدها سبب استحکام مناسبات کشور های مامیشود و در آینده نتایج مفیدی خواهد داشت .

سوال :

بنظر میرسد که حکومت شما بر استسی خواستار گسترش مناسبات با ایران است . برای من این نشانه اعتماد به نفس حضرت رئیس دولت است . با توجه به همبستگی های تاریخی، جغرافیایی، قومی ، دینی و فرهنگی دولت ، اکنون آینده روابط دو کشور را چگونه می بینید؟

جواب:

خوشبختانه مناسبات مابا برادران ایرانی همیشه صمیمانه و دوستانه بوده و گسترش این مناسبات آرزوی دیرینه مردم افغانستان است و من امینوارم که این مناسبات برادرانه هر روز بیشتر تحکیم یابد و صمیمی تر گردد .

سوال :

نظر رئیس دولت راد در زمینه نقش تهران در حل اختلافات پاکستان و افغانستان میخواستم؟

جواب:

نقش تهران البته به خود تهران معلوم است . اما اعلیحضرت شاهنشاه ایران از پانزده، شانزده

بیانیه‌ی شاهنشاهی ایران در خصوص وضعیت ایران
 شان شاهنشاهی ایران ترتیب داده بودند

۸ ثور ۱۳۰۴

علايق برادری بين ملت‌های ما بر بنیاد عواطف عمیق استوار بوده و ریشه‌های عمیق دارد . امروز وظیفه‌ی ماست که هر چه بیشتر در تحکیم و توسعه‌ی روابط برادری و دوستی عنعنوی بین خویش سعی و مجاهدت نمایم .

امیدوارم در جریان تماس‌هایی که طی مذاکرات روز های آینده صورت میگیرد روابط دوستانه ما وارد مرحله جدید گردد .

دیدار دوباره از کشور زیبای شما و انکشاف و ترقیاتی که در این مدت نسبتاً کوتاه به رهبری اعلیحضرت شما و سهم گیری فعال مردم ایران نصیب ایران گردیده ما یه مسرت فسر او ان دوستان افغان شماست .

مادلبستگی عمیق اعلیحضرت شاهنشاه ایران رابه صلح منطقه می ستائیم و خوشحالیم که فضای مناسبات دو کشور مسلمان ایران و عراق باردیگر روشن شده است ، این اقدام نیک موجب خرسندی عمیق افغانستان گسر دیده و از آن به مسرت استقبال می نماید .

امیدوارم رفع آن اختلافات که به ان در دایت و خردمندی مشترک زمامداران محترم شان میسر گردیده موجب تامین صلح در منطقه و تحکیم مزید روابط بین دو کشور همسایه ایران و عراق گردد .

افغانستان معتقد است که رفع هر گونه اختلافات باید از طریق مذاکره و تفاهم حل گردد و به این

اعلیحضرت شاهنشاه !
 علیحضرت شهبانو !
 و الاحضرت های گرامی !
 جلالتما بان ، دوستان عزیز !

نخست سلامهای گرم و پرحرارت دولت و ملت افغانستان رابه دولت و ملت ایران تقدیم میکنم .

از مهمان نوازی و استقبال گرمی که از من و همراهانم بعمل آمده و موجب مسرت قلبی ما گردیده است و همچنان از حسن نظر و کلمات محبت آمیزیکه اعلیحضرت در این محفل دوستانه نسبت بوطن و مردم افغانستان ابراز فرمودند ، از طرف خود و رفقای همسفر خود از صمیم قلب اظهار تشکر مینمایم .

این عواطف برادرانه اعلیحضرت و مردم ایران نشانه احساساتیست که از ایام دیرین دو قلوب مردمان دو کشور ، چون دو همسایه و برادر نزدیک ، موجود بوده و تا امروز بجا مانده است .

به اعلیحضرت شما اطمینان میدهم که عین علاقمندی و احساسات برادری متقابل نسبت به ملت نجیب ایران و شخص اعلیحضرت شما نزد دولت و مردم افغانستان موجود میباشد .

امروز ما به خانه یک برادر صمیمی خویش آمده ایم . ارمغان مادر این سفر صفا و خلوص ، صمیمیت و حسن نیت است .

منظور داشتن افق نظر وسیع و درک واقعیت
هلازم میباشد .

هدف اساسی انقلاب مایروی ازدیموکراسی
واقعی و بوجود آوردن تحولات بنیادینست که
براساس عدالت اجتماعی و احترام به کرامت
انسانی بروحدت، برادری و برابری و خدمت به
قاطبه مردم افغانستان استوار باشد . سیاست
خارجی ما که نیز براساس خواسته ها و منافع
ملی افغانستان و صلح جهانی پایه گذاری
شده عبارت از بیطرفی فعال و عدم انسلاک در
دسته بندی ها، قضاوت آزاد ، همزیستی
مسالمت آمیز باساس احترام متقابل، دوستی
و همکاری با همه ملل و مردمان صلح دوست
جهان و پشتیبانی از مبارزات آزادی خواهی ملل
تحت استعمار و سلطه اجنبی میباشد .

اعلیحضرتا !

افغانستان از مبارزات ملل عرب و مرترم
فلسطین همیشه پشتیبانی نموده و مینماید .
ما عقیده داریم که صلح دوامدار باساس عدالت
در شرق میانه بدون تخلیه خاکهای عربی و تاهین
حقوق حقه مردم فلسطین ممکن نیست ،
امیدواریم رکود فعلی در راه جستجوی صلح
در شرق میانه به زودی رفع شود و اقدامات
مثبت و عملی برای نیل به این مرام صورت
گیرد .

ما بحیث یک کشور صلح دوست صمیمانه
آرزو مند آرامش و امنیت کامل در جهان و
مخصوصا در منطقه ای که به آن تعلق داریم
میباشیم .

ما یک عضو وفادار سازمان ملل متحد هستیم
و به منشور آن احترام می گذاریم و از آن حمایت

میکنیم .

ما با تمام کشورهای صلح دوست جهان
روابط دوستانه و حسنه برقرار نموده ایم .
متاسفانه باتسها کشوری که تاحال نتوانسته ایم
به این امر موفق شویم پاکستان است .

یگانه مشکل سیاسی ما با حکومت پاکستان
طوریکه از سوابق آن اعلیحضرت اطلاع دارند
موضوع تاهین حقوق حقه برادرانی میباشد که
بما پیوند های عنعنوی ناگسستی ، نژادی،
فرهنگی و تاریخی دارند، عقیده داریم که جبر
و استعمال قوه به هیچ صورت نمیتواند تمنیات
ملی را ازین ببرد و یاحقایق و واقعیت ها را
پوشاند .

بهر صورت آنچه مربوط به افغانستان است
مثل همیشه سعی خواهیم ورزید تا این یگانه
اختلاف سیاسی بین ما و پاکستان به صورت
مسالمت آمیز و شرافتمندانه حل و فصل گردد
و در نتیجه فضایی ایجاد شود که کشور های
شامل این منطقه بتوانند باروحه دوستی و حسن
نیت زندگی کنند .

افغانستان از دینانیت در روابط کشور های
بزرگ حسن استقبال کرده و امیدوار است که
این انکشاف مثبت همه کشور ها و منافع ایشان
را نیز احتوا کند و عقیده دارد که موفقیت دینانیت
مستلزم سهمگیری همه کشور ها چه کوچک و چه
بزرگ میباشد .

در ساحة مناسبات اقتصادی و تجارت
بین المللی باید متذکر شد که بحران اقتصادی
بی سابقه ای جهان ما را تهدید میکند . بحرانیکه
متاسفانه قسمت اعظم مردمان جهان خاصه

مشکلات زيادي راز ناچيه کسر قابل ملاحظه‌اي دريبلانس تاديات شان بوجود آورده واز جاني هم باعث رکود درتطبيق پروژه هاي انکشافی و صنعتی ايشان گرديده است . ماعقيده داريم که بايد يك سيستم جديد پولي جهانی که همه کشورهاي جهان درتنظيم وتعميل آن سهيم باشند تاسيس گردد .

حاکميت ملی بر منابع طبيعي حق مسلم هر کشور است تا بهرنوعيکه خواسته باشد از آن درراه بهبود وضع اقتصادی واجتماعی مردمان خویش استفاده نماید. بنظر مانقص این پرنسيب مداخله صريح وتجاوز بر حاکميت ملی کشور ها میباشد .

به اغتنام ازفرصت ميخواهم از مساعدت هاي برادرانه وبی شاييه دولت ايران که جهت تمويل بعضی پروژه هاي اقتصادی افغانستان صورت ميگيرد يادآوری نموده ازطرف دولت و مردم افغانستان اظهارتشکر نمايم . آرزومندم کشورهای ما، ازآزمون بزرگ تاريخ وزمانه که دفاع ازکرامت ، صلح وآزادی میباشد پيروز وسربلند بدر شوند .

دراخير، گفتارم رابه سلامتی اعليحضرت شاهنشاه ايران، علياحضرت شهبانو ، به سعادت ملت برادرمان ايران وبه دوستی خلل ناپذير افغانستان وايران خاتمه ميدهم .

کشور هاي جهان سوم رامحکوم به انواع مصائب نموده است . جز بانتظيم مجددروابط اقتصادی وتجارت بين المللی نمیتوان درمجادله باآن توفيق يافت، از اينرو سيستم موجوده که زاده دوران استعمار واستثمار است به هيچ وجه باشرایط کنونی جهان وبامقاصد وروحيه همکاری بين المللی، درحال حاضر سازگار نيست وایجاب میکند تا نظام نوين اقتصادی مطابق بااحتياجات وخواسته هاي امروزی جاگزين آن گردد تامنافع همه کشورهای جهان اعم ازانکشاف یافته ودرراه انکشاف را تأمين نماید. این نظام جديد بايد براساس اصل همکاری، تفاهم، حسن نيت وبااشترک مساعي همه کشور هاوبه منظوربوجود آوردن يك حیات مرفه وامتداد درجامه بشری پی ریزی گردد. ازجانب ديگر تنظيم مجدد روابط اقتصادی و تجارتي بين کشورهای انکشاف یافته وصنعتی ازیکطرف وکشور هاي درراه انکشاف ومولد موادخام ازجانب ديگرنيز نه تنها ازمقتضيات بلکه از ضروريات است ، که بايد از طريق تفاهم وهمکاری متقابل تنظيم گردد .

بحران مالی وتورم پولي جهان معضله ديگريست که ذهن وانديشه همه جهانيان را بخود معطوف داشته است اين بحران مخصوصا درکشور هاي جهان سوم بابلندرفتن قيم مواد وارداتی وترانسپورت خیلی محسوس بسوده

عزیزان عزیزان دولت و مردم خطاب مردم هرات

۱۳۰۴ر۲۰۱۳

شهریان هرات !

برادران عزیز !

خواهران !

همه چیز آن متناسب به امکانات مالی و همکاری مردم افغانستان است . ازینرو این طوطا طوطیان دادن که دریکروز یایکسال یاچند سال همه مشکلات حل می گردد، مبالغه کرده خواهیم بود و اگر شما هم فکر کنید که در یکسال مملکت آباد میشود مبالغه خواهد بود .

پس سعادت يك مملکت مربوط بهمت عالی مردم آن است . اگر نزد مردم آن يك ایدیالوژی و يك مفکوره ملی توأم باخودگذری ، حس فداکاری و ایثار موجود باشد بدانید که آن ملت به یاری خدای بزرگ روزی به هدف نهایی خود خواهد رسید .

باید بدانیم در این دنیا یکه ماوشما زیست میکنیم، يك ملت نمیتواند بحال فقر، فلاکت و غربت بسر ببرد .

امروز هر فرد یکه خود را ، اولاد این خاک میدانند و ذره عشق و علاقه بوطن دارد وظیفه اساسی ، ایمانی و وجدانی اوست که برای سعادت افغانستان به طیب خاطر قربانی دهد، تانسلهای آینده سرفراز و آسوده زندگی کرده بتواند، تا این نسل ، برای سعادت ملی، خود را قربان نکند، تا این نسل از خود غرضی ها و خودخواهی ها نگذرد و تا روز یکه بحیث يك برادر بدون تبعیض ، بحیث يك ملت دور هم جمع نشوند و متحد نشوند تا آنزمان سرنوشت شان خوار و زار خواهد بود .

جوانان عزیز !

برای شما خطاب میکنم !

برای اینکه سرنوشت آینده این وطن

برادران، جوانان و پیران شهر باستانی هرات! از استقبال نهایت گرم و صمیمی که از يك خدمتگار خود میکنید کلماتی ندارم که این احساسات پر حرارت و پر جوش شما را جواب داده بتواند . غیر از اینکه از صمیم قلب از شما برادران ، شما خواهران و اهالی هرات اظهار تشکر و سپاسگزاری نمایم .

برادران ! البته وظیفه من بود که خدمت شما برادرها بیشتر از این میرسیم و واقعات یکه در مملکت گذشت توضیحاتی میدادم اما فکر کردم که وظایف اولی انقلاب در آنست تا در تاهین امنیت، استحکام و استقرار نظام نوین جمهوریت و بالاخره در جستجوی طرقی برای سعادت و بلند بردن سویه ملت افغانستان کوشش کنم، چه وظایف سنگین بدوش ما بوده و است تا قدم های بنیادی و اساسی را برای رفع مشکلات وطن و مردم محروم خود برداریم .

اهالی عزیز هرات !

یس از سپری شدن تقریبا دو سال برای شما خواهران و برادران و تمام مردم افغانستان به لطف و مرحمت خدا و پشتیبانی مردم افغانستان اطمینان داده میتوانم که قدمهای اساسی که از طرف دولت جمهوری برداشته شده انشاء الله آینده بسیار اطمینان بخش و روشنی را برای مردم این خاک نوید میدهد .

خواهران و برادران !

وقتیکه من قدمهای بنیادی و اساسی میگویم،

چه زندگی يك ملت مربوط به يك طبقه خاص نیست بلکه مربوط به قاطبه مردم آنست که ملت را تشکیل میدهد تاوقتیکه ملت راضی نباشد، از حکومت پشتیبانی نکند هیچ زمامدار، هیچ حکومت و هیچ دولتی حتی سنگی را بالای سنگی گذاشته نخواهد توانست. شما یقین داشته باشید که امروز بزرگترین و مقدسترین وظیفه انقلاب دولت جمهوری اینست و خواهد بود که ماچطور به چه صورت برای قاطبه ملت خویش خدمت کرده و شکل زندگی شانرا بهتر کرده میتوانیم، هدف ما هدف مقدس است و اینکار دشوار از قدرت يك شخص بیرون است. وقتی این هدف عالی برآورده شده میتواند که هدف خود، درد خود و مقصد خود را تشخیص کرده بتوانیم و بدون تبعیض بحیث برادر و برابر به سر منزل مقصود برسیم.

اهالی عزیز هرات!

امروز ملتفت هستیم و رفقای ما ملتفت هستند که از طرف دشمنان خارجی افغانستان چه دروغ ها گفته میشود و چه کلمات توهین آمیز استعمال میگردد.

این برای آنست که ذهنیت مردم افغانستان را خراب کند.

اما، ما از هیچ چیز باکی نداریم تا روزیکه راه ماحق است و تا وقتی که در راه خدمت این خاک و ملت عزیز افغانستان گام می برداریم.

این سخنان بی معنی، موثر نیست و خواهان برادران، مادر همه امورا و توفیق خدای بزرگ و بعد پشتیبانی ملت نجیب افغانستان را میخواهم تا وقتیکه توفیق خدا و پشتیبانی ملت باشد به اهداف مقدس خود می رسیم.

بدست شماست!

اگر خواسته باشید یا نخواسته باشید قهرا مکلف هستید سرنوشت آینده این خاک را بدست خود بگیرید.

پس ای جوان عزیز!

ای فرزندان عزیز! خود را آماده خدمت سازید و وقتی شایسته خدمت شده میتوانید که علم و بیاموزید صاحب يك ایدیالوژی ملی و وحدت فکر و عمل باشید.

برادران! ایدیالوژی های وارد شده هیچگاه به تنهایی بدرد يك ملت نمی خورد، ملت مرد و قهرمان، آن ملتی است که از آن همه ایدیالوژی ها از همه دنیا چیز های بهتری که موافق به عنعنات ملی، منافع ملی و معتقدات دینی آن باشد استخراج و جمع آوری نموده بفکر و دماغ خود برای خویشتن و وطن خویش ایدیالوژی نوی را خلق کند که در پرتو آن راه سعادت و اعتلاء رابه پیماید.

فرزندان عزیز!

باز هم برای شما میگویم و این را کاملاً به قلب خود داشته باشید که خواسته باشید یا نه، سرنوشت این ملت قهراً بدست شماست، خوشبحال ملتی که جوانان فهمیده، بادین و ایمان داشته باشد. لذا به شما جوانان میگویم که وظایف نهایت سنگین دارید و باید مسئولیت خود را درین راه خوب احساس کنید. چه کسی که مسئولیت را قبول نمی تواند آنرا نیز انجام داده نمیتواند. پس شما باید به آینده وطن تان فکر کنید، محرومیت های کشور را مطالعه کنید، دردهای افغانستان را بدانید، این وطن برای خوش گذرانی يك طبقه خلق نشده است.

وقتیکه يك ملت خود را كمك نکند، نمیتوان از آن توقعی داشت، پس همه چیز در دست خود ماست . خدای بزرگ این حس را در نهاد هر فرد وطن ما جاگزین بماند، که سرزمین خود را سرزمین آباد سازند. تانسل های آینده به آن افتخار نمایند .

شهریان عزیز هرات !

خواهران ! برادران و جوانان !

از صمیم قلب از پذیرایی و از صمیمیت گرم شما تشکر می کنم، از خدای بزرگ استععامت ما را به همه ما توفیق اعطائید که با ایمان و عقیده کاملی که داریم پایدار بمانیم .

طوری که اطلاع دارید من از يك مسافرت رسمی از کشور دوست و برادر خود ایران آمدم بشما میگویم که باتمام مهمان نوازی و صمیمیت دولت و مردم ایران پذیرایی شدیم . همه آن برای داود نبود. بلکه برای نماینده دولت و ملت افغانستان بود. پس باید بدانید که قدرت حقیقی ملت است نه شخص، دعا میکنم که خداوند به رفقا و به همه خدمتگاران توفیق عنایت کند، که براستی و ایمانداری بوطن خود خدمت نمایند و براستی کمر همت بکار بندند بدون کار و زحمت يك ملت بجایی نرسد يك ملت نباید مفت خوار باشد تا

بیانیه بناسبت لگروخان دور

۱۹- ثور ۱۳۵۴

وجایب و فرایض غیر قابل انکار بشمار میرود. وظیفه جوانان و روشنفکران است که بادرک این وجایب و فرایض ملی در هر جا و هر موقفی که قرار دارند بگو شدند مکلفیت های ایمانی و وجدانی خویش را در پرتو ایجابات عصر و خواسته های ملی کشور برای مردم خود انجام دهند .

قوانین، اصول و شعارهای خاص خاندونیان مهمل انجام این وظایف است و با فهم آن برای اجتماع خویش در ایفای وظایفیکه به ایشان سپرده شده است مصدر خدمات ارزنده گردند. امیدوارم جوانان وطن پرست خاندنوی بادرک احساسات ملی و کسب توفیق از بارگاه ایزدی تحت شعار پندار نیک ، گفتار و کردار نیک شان عمل نموده درجهت پیشرفت همه جانبه کشور مشر ثمر نیکو باشند.

نزد همن سالگرد تاسیس واحیای مجدد جمعیت های خاندنوی و خاندنونی را که در دو همن سال انقلاب جمهوری در تمام ولایات کشور از طرف د افغانستان خاندنوی پولنه تجلیل میشود بهمه دختران و پسران خاندنوی وطن عزیز از صمیم قلب تبریک میگویم .

خواهران و برادران خاندنوی !

در جوانان ما قدرت و دینامیزی سراغ میشود که امیدواریم بوسیله آن مسیر حقیقی انکشاف و ترقی برای کشور عزیز ما میسر گردد و در راه وصول به اهداف مترقی انقلاب ملی ما قدم های فراخی برداشته شود .

روی این واقعیت و درک این استعداد ها کتله جوان فرزندان کشور در روشنی نظام نوین جمهوریت وظایف خطیری بمهده دارند که انجام آن درین مرحله حساس تاریخی از

پیام بناسبت روز معلم

۳۱ نور ۱۳۵۴

تاریخی کشور، وظیفه مهم تعلیم و تربیت و بحیثیت يك عنصر عمده زیر بنای اجتماع نوین افغانستان در انکشاف ساینس و تکنالوجی و استفاده سالم از منابع طبیعی برای خدمت به قاطبه مردم افغانستان بعهده دارند و حسن اجراءات شان مورد قضاوت تاریخ و نسلها ی آینده قرار میگیرد .

از جمله اهداف و پروگرام های مهم دولت جمهوری افغانستان آوردن ریفورم در ساحة معارف بود، زیرا معارف عاری از هدف و فاقد غایه نمیتواند احتیاجات و ضرورت های جامعه مارا رفوع سازد .

ما مکلفیت داریم برای اعمار افغانستان نوین متکی به خود از همه اولتر در تریه رشد و تکامل فرزندان خود ، خواسته های آینده جامعه و انکشافات آنرا دقیقانه مدنظر داشته و همزمان بان باید بدانیم که کدام نوع تعلیمات مسلکی و ثانوی میتواند احتیاجات و خواسته های آینده جامعه مارا رفوع سازد و با استفاده از کدام طرق و شیوه ها میتوانیم مرض مزمن بیسوادی را از بین ببریم .

بمنظور تأمین این مأمول دولت جمهوری افغانستان بر حسب وعده سال گذشته ریفورم معارف رامنتظر نمود و بصورت تدریجی تطبیق

بنام خداوند توانا !

استادان و معلمان گرامی !

مراتب مسرت قلبی و تمنیات صمیمانه خود را بمناسبت روز پرافتخار معلم به همه استادان و معلمان و مردم علم دوست کشور ابراز مینمایم .

انکشاف و ترقی جوامع بشری در امور اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگ ملی توسط معلم بنیان گذاری می شود و با نیروی تفکر سالم و قوه دانش بشریت بسر مشزل مقصود رهنمونی میگردد .

معلم بانی نهضت های بشری، مؤجد مدنیت ها، سازنده تاریخ و تأمین کننده ارمانهای ملی میباشد . معلم است که در ترقی و اعتلای کشور هانقش اساسی و فعال دارد و جذبات غرور ملی احساسات بشر دوستی و عقیده وطن پرستی را در دل و دماغ فرزندان کشور جاگزین میسازد. دین مبین اسلام و عنعنات ملی ما مقام معلم را خیلی برجسته و ارجمند دانسته، احترام به مقام والای معلم را وظیفه هر فرد میداند .

کشور عزیز مادر آستانه تحسولات بنیادی قرار دارد و حیات نوین افغانستان بروفق انقلاب و مظاهر جمهورییت سالمانه عیار میگردد . بنا معلمان و استادان درین مرحله حساس

آن شروع شده است .
امیدوارم استادان و معلمان کشور دربرآوردن
مأمول معارف حقیقی در پرتو نظام جمهوری
طوری جدوجهد نمایند که اولاد این سر زمین
چوانان وطن پرست، صدیق، صالح و باایمان
بارآیند تا برای جامعه خویش مصدر خدمات
ارزنده گردند .

این روز خجسته را یکباردیگر به همه اهل
علم و دانش کشور خصوصاً استادان و معلمان
تبریک میگویم و موفقیت مزید همه را درتعلیم
و تربیه سالم اولاد افغانستان ازابرگاه ایزد
متعالم آرزو مینمایم .
زنده باد افغانستان
پاینده باد جمهوریت

بیانیهٔ غرضی دولت و صدر اعظم خطاب به معلمان

اول جوزا ۱۳۵۴:

بناغلی رئیس دولت و صدر اعظم خطاب
بمعلمان و استادان کشور گفتند :

شما معلمان در تربیه سالم نسل آینده کشور
مسئولیت بس بزرگ بدوش دارید .
کشور ما بیشتر از هر وقت بکار و زحمت
احتیاج دارد. شما معلمان وظیفه دارید تا جوان
کشور را متوجه وظایف بس سنگین ایشان
نموده، در تربیه سالم اولاد وطن از جد و جهد
دریغ نکنید .

حس برادری و برابری عامل مهم اتحاد و
همبستگی است بر شما است تا این احساس
را در نسل آینده کشور بپرورانید .

تعلیم خوب است، اما تربیه مهمتر از آن است
بر جوانان است که آداب ملی خود را درک کرده
و هدف معین داشته باشند تا ایشان همراه
نگردند .

چوانان باید ملتفت باشند که زحمت کشی
ایشان در راه اعتلای کشور نقطه پایان ندارد
ایشان باید بدون تاخیر در ایفای وجایب
ووظایف ملی خودکوشان باشند .

برای نیل به آرزو های ملی ، داشتن يك
ایدیالوژی ملی ضرورت است اگر يك ملت
مطابق ایدیدیلوژی ملی خود حرکت می کند،
در حقیقت در شاهراه ترقی قرار دارد . ضمن
اشاره به ریفورم بنیادی معارف مؤسس
جمهوریت گفتند :

معلمان در تطبیق این ریفورم از همه بیشتر
وظایف سنگین بعهده دارند، چه ایشان مریبون
حقیقی میباشند .

بیانیه شایسته‌ترین دولت و عظیم خطاب والیان

فرد فرد این سرزمین روادارند چه عدالت پایه
و اساس يك جامعه مرفه و مسعود را تشکیل
میدهد. و در جوامعی که عدالت نباشد سعادت
سراغ شده نمیتواند .

ما باید مسایل ملی کشور را بالاتر از مسایلی
بدانیم که روی منفعت های شخصی و فردی
می چرخد برای دریافت مسایل و مشکلات ملی
خویش تماس مستقیم و دایمی مسئولان امور
حتی بادور افتاده ترین و نادار ترین افراد
وطن از وجایب ایمانی و وجدانی ماست زیرا به
همین وسیله میتوان از نفوذ اشخاص مغرض
جلوگیری نموده و به نیازمندی های واقعی مردم
کشور خود مطابق به عدالت اجتماعی رسیدگی
نمائیم .

واقعیت این است که سرزمین باستانی ماکه
بر ات مدت هاشاهد تاریخ و افتخارات درخشانی
بود نظریك سلسله واقعات تلخ روزگار از
کاروان ترقی و انکشاف عقب افتاده یادآوری
از آن ممکن است برای مادرسی باشد ولی درد
مارادوا نمیکند تنها و تنها احساسات و طنپرستانه
و ایمان قوی و کار و زحمت دوامدار افراد مسئول
این خاک است که کشور را به سر منزل مقصود
میرساند .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
خطاب به والیان فرمودند:

احساسات و طنپرستانه و ایمان قوی افراد
مسئول این خاک است که کشور را به سر منزل
مقصود می رساند .

والی ها بحیث نمایندگان دولت و وظایف
سنگینی رادر قبال دارند و بایست مکلفیت های
شانرا در برابر مردمی که در حوزه اداره آنها
سکونت دارند با کمال درستی و امانت داری
ایفا نموده و مطابق ایجابات عصر مقتضیات
زمان و بر اساس روحیه نظام نوین جمهوری
مشکلات اساسی مردم و منطقه خود را با عزم
خلل ناپذیر و زحمت دوامدار مرفوع سازند.

بدر نظر داشت وضع و احتیاجات موجوده
وظایف و وجایب بس سنگین در قبال داریم
و بر ما و مردم ماست تا با همت عالی و استعداد
سرشار خود در برابر اینگونه مشکلات با جرأت
و با اراده متین مبارزه نمود و زندگی مسعودی
را برای خود و نسل آینده سرزمین خود مهیا
سازیم .

آبادی کشور مستلزم نیت عالی شما و همه
آنانیست که مسئولیت های عمده را بدوش
دارند و آنچه را بخود میگویند باید برای

بیانیه مناسب پنج و هفتمین سالگرد استقلال

خواهران و برادران عزیز !
افتخار دارم پنجاه و هفتمین سالگرد استرهاد استقلال افغانستان عزیز را به شما هموطنان گرامی خود واردوی فداکار افغانستان تبریک میگویم و به روان پاک رادمردان و شهدااییکه در اثر عزم آهنین و مجاهدات و قربانی های سنگین و پیگیر ایشان استقلال وطن عزیز ما دوباره حاصل گردید، درود بی پایان میفرستم .

شادمانی از تجلیل این روز خجسته و یاد بود از ایثار و بیکار طولانی آنانیکه در طول سالیان دراز موفق شدن عملیه استرداد استقلال ما را به پیروزی برسانند، خود ثابت میسازد که وقتی ملتی برای رسیدن به یک هدف ملی با احساس فداکاری و مبارزه طلبی، عزم مینمایند هیچ مشکلی نمیتواند مانع پیروزی آن گردد .

ارزش حقیقی مبارزات استقلال طلبی مردم افغانستان در وجهه خالصانه ملی آن بود و مهمترین عاملی که موجب کامیابی آن شد این بود که مبارزین راه استقلال برای هرگونه ایثار درین راه آماده بودند، عزم و تصمیم

راسخ داشتند که باید مقدرات ملت افغانستان در دست خود ملت قرار گیرد و معتقد بودند که آمال و منافع ملی بالاتر از هر چیز دیگر است .

بادرک چنین احساسات و وطن پرستانه بود که ملت افغان قیام نمود و پیروز گردید .

هموطنان عزیز !

امروز نیز ملت افغانستان در مرحله حساس و مهمی از تاریخ خود قرار دارد، تاسیس نظام متری جمهوری که مطابق به آرزوهای دیرینه ملت افغانستان و با پشتیبانی قاطبه مردم ما صورت گرفت، یکبار دیگر موقع آن را میسر گردانیده است تا منافع عالیة ملت افغانستان بالاتر از هر امر دیگر قرار گیرد . همانطوریکه تاسیس نظام جمهوری در اثر عزم راسخ و ایثار و از خود گذری میسر گردید، تطبیق اهداف انقلاب نیز فداکاری، گذشتن از منافع شخصی را به منظور حفظ منافع عامه و جدیت و صداقت در کار و فعالیت را ایجاد میکند و باید هر فرد کشور به صورت واضح باین اصل انکارناپذیر معتقد بوده و در راه آن مجاهدت کند و بداند که رسیدن به آرزوها و اهداف ملی جز از راه وحدت

ملی و اتحاد فکرو عمل وزحمت دوامدار فرزندان
این خاک میسر شده نمیتواند .
تاریخ گذشته ماصفحات زرینی از فداکاری
هاومجاهدات ملی مردم افغانستان را ثبت کرده
است . ملت افغان بارهانابت نموده است که
درواه شرافت وحاکمیت ملی خود ازهیچگونه
قربانی دریغ نکرده و دیریازود بهدف عالی
خود رسیده است . یقین کامل دارم که
مجاهدات و فعالیت های مادرین مرحله جدید
تاریخی نیز به یاری خداوند بزرگ به همت
ومساعی مردم وطن دوست وزحمتکش افغانستان
پیروز خواهد شد .
خواهران و برادران گرامی !
امروز خاطره پنجاه وهفت سال قبل را که
شاهد جاویدان از قدرت قهرمانان و اراده
شکست ناپذیر ملت افغانستان میباشد تجلیل
میکنیم . این میراث پرافتخار که حکایت از
نیرو های رزمنده ملی درواه حراست استقلال
و آزادی می کند بمانسل های آینده بمانست
سپرده شده است . پاسپانی آن وظیفه سنگین
مردم ماوردوی فداکار افغانستان را تشکیل
میدهد .

باید بدانیم جهاد مقدسی که بغاظر صیانت
استقلال و داشتن يك زندگانی شرافتمندانه آغاز
گردیده بود، امروز محافظت از آن بمنظور اعتلا
وحیثیت افغانستان وتکامل آن باتطبیق اهداف
نظام انقلابی جمهوری که متکی به قدرت و
زعامت مردم میباشد وجدان هر فرد وطن پرست
را آماده به فداکاری وایثار می نماید .
برماست تاوظایف سنگین ملی خود را با همه
عشق وفداکاری چنانکه شایسته يك ملت آزاد
است بامانت وشجاعت انجام بدهیم . فراموش
نمی کنیم که قضاوت تاریخ ونسل های آینده
متوجه اعمال ما بوده آنچه امروز انجام میدهیم
فردا مورد ارزیابی وپرسش آیندگان قرار
خواهد گرفت .
پس بیائید بایک اراده وایمان قوی وظایف
ملی خود را در تحت لوای نظام جمهوری بعیث
خدمتکار صالح انجام بدهیم تا باشد درپیشگاه
تاریخ وقضاوت آیندگان افتخار وسر افزای
جاویدان نصیب ما گردد . میخواهم ازیمن
موقع استفاده نموده بهترین آرزو هاو تمنیات
نیک خود ومردم افغانستان را برای پیروزی

مجاهدات برادران پشتون و بلوچ که در راه
حقوق حقه خویش قربانی های بزرگی را متقبل
شده‌اند ، تقدیم نمایم .
خواهران و برادران عزیز!
ورود پنجاه و هفتمین سالگرد استرداد
استقلال وطن عزیز را یکبار دیگر به شما
هوطنان گرامی خود تبریک گفته به روان
پاک اعلیحضرت غازی امان الله و اعلیحضرت
غازی محمدنادرشاه و دیگر شهدای راه مبارزات
ملی و استقلال درود میفرستم .
جاوید باد استقلال
پاینده باد جمهوریت .

پیام بناسبت روز مادر

شنبه ۲۴ جوزا - ۱۳۵۴ :

مادران گرامی وارجمند !
این روز خجسته را که هر سال در کشور ما به
نام روز مادر تجلیل می گردد به شما مادران
گرامی از صمیم قلب تبریک می گویم .
تجلیل روز مادر نه تنها قدردانی از فداکاری
های کسانی است که نسل کنونی را در روز
گار کودکی آن پرورده‌اند بلکه دلجوئی و
پشتیبانی از آن مادران جوان میباشد که نسل
فردا را در امان بر عطفوت خویش تربیت نموده
و برای خدمت گذاری به جامعه ما آماده می-
سازند .
از قدیمترین زمان تاجائیکه تاریخ بیاد دارد
احترام بمقام مادر جزء عنعنات ملی ما بوده و
دین مبین اسلام به پیمانه ای بسیار وسیع
ترو عمیق تر به مسلمانان از حرمت به مادر توصیه
نموده است .

کودکان امروز که مردان و سازندگان فردای
جامعه ما میباشند به همت مادران پاکدل و
فدا کار حسن-خدا پرستی و وطن دوستی و
وظیفه شناسی رامی آموزند .

دولت جمهوری افغانستان به امید واری
بیشتر برای تقویت مادی و معنوی مادران توجه
کامل دارد .

توقع از مادران جامعه افغان این است، تا
فرزندان شانرا طوری تربیه نمایند که مطابق
عصر و زمان بوده و عضو مفید جامعه خویش
گردند . جامعه ما به کسانی احتیاج دار دکه
از تعلیم و تربیت سالم بهره کافی بر سرده
باشند . چنین افراد داناو توانا می توانند در
ارتقای روز افزون کشور سهم فعال داشته و
افتخارات تاریخی برای افغانستان عزیز حاصل
دارند .

مادران ارجمند افغان مستشعر اند که اولین
وظیفه يك مادر در تربیت سالم طفل است و
علم دانش امروز ثابت نموده که افراد مؤفق
و خوشبخت آینده جامعه آتانی اند که در دوره
طفولیت از محبت و تربیت صحیح بهره مند شده اند
و این ها کسانی اند که از انحراف و فساد برکنار
بوده و زندگی شان همواره سرشار از اطمینان
اراده و عزم راسخ میباشد .

با این پیام يك با دیگر روز مادر رابه همه
مادران و دیگر همو طنان عزیز تبریک گفته
مراتب قدردانی خویش رابه همه مادران
مخصوصا آنانیکه با وجود همه مشکلات زندگی
در پرورش کودکان خود ایثار می نمایند می
رسانم .

* * *

د دولت بنا علی رئیس اوصدا اعظم
سفر ونه

د دولت د بناغلی رئیس اوصدراظم

سفرهنده تہ

د دولت رئیس اوصدراظم بناغلی محمد داود دهند د جمهور رئیس بناغلی فخرالدین علی احمد په بلنه دیوه رسمی اودوستانه سفر د پاره ۱۳۵۳ کال دکب په ۱۹ دسپار په نپو بجو اولسو دقیقو په مخصوصه الوتکه کی نوی ډیلی ته روان شو .

د دولت بناغلی رئیس دکابل بین المللی هوایی ډگرته درسیدوبه وخت کښی له بناغلی محمد نعیم، دصدا ت عظمی له مرستیال ډاکتر محمد حسن شرق، دمرگزی کمیٹی له غړو ، دکابینی له هیات، دجمهوری اردو له جنرالانو اوخوانو منصبدارانو ، دلوی رتبی ملکی مامورینو ، په کابل کی او سیدونکو پښتونستانیانو ، ددوستو هیوادو له لویو سفیرانو اودهند، بنگله دیش او عراق دلویو سفارتونو له غړیوسره چه دمخه ښی دپاره حاضرشوی وو، خدای پامانی وکړه .

وروسته بیا ددولت بناغلی رئیس او صدراظم پداسی حال کښی چه لوی درستیز ورسره ودجمهوری تشریفاتو دکاود داحترام مراتب ومنل اوهغه یی معاینه کړه .

پدغه وخت کی موزیک دافغانستان دجمهوریت ملی سرود وغږاوه .

ددولت له بناغلی رئیس اوصدراظم سره ترالوتکی پوری نژدی بناغلی محمد نعیم ،

دصدا ت مرستیال، دمرگزی کمیٹی غړی د جمهوری دفتر رئیس ملگری وو اوددوی دپاره یی دباعافیته سفر هیله وکړه .

پدغه سفرکی ددولت له بنا غلی رئیس سره دتجارت وزیر بناغلی محمدخان جلالر، دیلان وزیر بناغلی علی احمدخرم، اودبانندیو چارودوزارت سیاسی معین بناغلی وحیدعبدالله ملگری وو .

ددولت رئیس اوصدراظم بناغلی محمد داود ته دنوی ډیلی بین المللی هوایی ډگرته درسیدوبه وخت کی دهندي مشرانو له خوا تودهرکلی وویل شو .

ددولت رئیس اوصدراظم بناغلی محمد داود ته دډیلی هوایی میدان ته درسیدو په وخت کښی دهند دجمهور رئیس بناغلی فخرالدین علی احمد ، صدراعظمی میرمن اندراگانندی ، دکشمیر صدراعظم شیخ محمد عبدالله، دباندنیو چارو وزیر بناغلی چاوان اوددفاع وزیر بناغلی سوارن سنگه او د هغی دکابینی نورو غړیوپه نوی ډیلی کسی دافغانستان د جمهوری دولت لوی سفیر بناغلی عبدالرحمن پژواک، په کابل کی دهند لوی سفیر بناغلی سنگه، په نوی ډیلی کی دخارجی هیوادو دسفیرانو اودهند دیو شمیر سترو شخصیتونو له خواهرکلی وویل شو .

دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد ، دنوی ډیلی ډپالام په هوایی ډگر کښی دهند
 دجمهوررئیس ښاغلی فخرالدین علی احمد او صدراعظمی میرمن اندراگانندی سره چه ددوی
 دهرکلی دپاره حاضرؤ .

وروسته بیا دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهند له جمهور رئیس
 ښاغلی فخرالدین علی احمد سره بداسی حال کی چه موزیک دافغانستان اوهند ملی
 سرود وغراوه ډکاره داحترام مراتبو ومنل او هغه یی معايله کي .
 وروسته بیا دولت رئیس اوصدراعظم له یوشمیر کورو هرکلی کوونکو ، دافغانی
 لوی سفارت له غریواو په هند کی له محصلینو او افغانی اوسیدونکو سره روغې وکړ او د
 نوی ډیلی دزیات شمیر ښاریانو له خوا چه ددغه ښار داوسیدونکو په نمایندگی دنوی
 ډیلی هوایی ډگر ته تللی وویه اوږدو چکچکو اود احساساتو په څرگندولو او دواړو هیوادو
 دملی بیرغونو په ښورولو اودښه واغلی به شعارونو سره یی هرکلی وشو .
 دهند مطبوعاتو دافغانستان دولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم سفر دافغانستان او هند
 ترمنځ ددوستانه اوغمنوی روابطو په ټینګښت کی ګټور بللی دی .
 دنوی ډیلی د ښاروال وکیل آمار ، ډیلی ښاریانو په نمایندگی دولت ښاغلی رئیس
 اوصدراعظم ته دگلویږی وړاندی کړه . پدغه
 وخت کی داحترام په توګه دتوب یووښت ډزی وشوی وروسته له هغه دولت ښاغلی
 رئیس اوصدراعظم بداسی حال کی چه موزیک دافغانستان دجمهوریت ملی سرود اودهند ملی
 سترود وغراوه د تشریفاتی ګار داحترام مراتب

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم سفرونه

ومنل او هغه يې وکوتله. په نوي ډيلي کې مې محصلينو او اوسيدونکو افغانانو دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم ته د گلنوستري گيلې وړاندې کړې .

ډهوايي ډگرله مراسم وروسته د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم او د هند جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد په داسې حال کې چې د دوی موټر ډيو ډلي موټر سايکل سپروله خوا بدرگه کيده. د راشتراپتي بهاون د جمهوري رياست په ماڼۍ کې خپل استوگنځي ته لاړل .

د پالم هوايي ډگر او د ښاغلي محمد داود د تگ لارې واټونه د دواړو هيواد په ملي بيرغونو او دولت د ښاغلي رئيس په عکسونو او ډبه راغلاست په سترو شعارونو ښکلي شوي وو. د کب په ۱۹ له غرمې نه وروسته په څلورو

بچو دهند جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد د راشتراپتي بهاون په ماڼۍ کې د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود سره وکتل .

بياله غرمې نه وروسته په څلورو بچو او د يرشودفيقو دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دهند صدراعظمي ميرمن اندراگاندي ومنله او د دواړو هيوادو د علاقې وپرموضوعاتو په باب يې ورسره خبرې وکړې .

پدغو خبرو کې د افغانستان له خوا د تجارت وزير ښاغلي محمد خان جلالر ، د پلان وزير ښاغلي علي احمد خرم، د باندنيو چارو د وزارت سياسي معين ښاغلي وحيد عبدالله او په هند کې د د افغانستان د جمهوري دولت لوی

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم او ورسره ملگري د مذاکري په ميز کې له ميرمن اندراگاندي او د هغې د کابينې د څينو غړو سره .

د افغانستان کابني

سفير ښاغلي عبدالرحمن پژواک ، اودهند له خوا د باندنيو چارو وزير ښاغلي جاوان او د دفاع وزير ښاغلي سوارز سنگهه ، دهند ځيني نور شخصيتونه او په افغانستان کښي دهند لوق سفير ښاغلي سنگهه حاضر وو .

دا خبري چه د يوساعت اوډير شو د قفو په ساوخوا کي جاري وي د ښوډي دوستي او صميميت په فضا کي چه د دواړو هيوادونو درواڼو او همکاريو هميزه ده ، وشوي .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود د ډيلي په وخت په اوو بجواو پنځوس د قفو دهند جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد سره وکتل اوله هغې وروسته د ډيلي په وخت د بيگاه شپي په اتو بجويي په هغه دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داوډته ، په هغې ميلمستيا کښي چه دهند جمهور رئيس فخرالدين علي احمد له خواتر تيب شوي وه هرکلي وويل شو .

ميلمستيا کي گبون وگر چه د دوي بهر وياړ دهند جمهور رئيس له خوا شوي وه .

پنغه ميلمستيا کي دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د ورسره هيات په غړيو سر بيره دهند دکابيني ځينو غړيو او نوو چي اوچ يو شخصيتونو گډون کړي وو .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود د دو شنبې په ورځ دکي په ۱۹ د ماينام په اتو بجوبه هغې ميلمستيا کښي برخه واخيسته چه دهند جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد له خوا د دوي په وياړ په لشر اچتي بيا وني شوي وه .

په دغې ميلمستيا کښي دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم په ملگرو برسیره دهند جمهور رئيس مرستيال ښاغلي جاني .

دهندجمهوررئیس بناغلی فخرالدین علی احمد، په هغی میلستیاکښی، چه ددولت د رئیس اوسدراعظم بناغلی محمدنواؤدپه ویاړی تریب کړی وه، دویناکولوپه حال کښی .

وروسته له هغی یی په خپل لاس دراجکت په پارک کښی یونیاگی کیښود اوخروپ یی کړ .
دغه نیالگی په څنگ کی هغه لوجه کیښودله شوه چه په هغی کی د بناغلی محمدداود نوم لیکل شوی دی . ددولت بناغلی رئیس اوسدراعظم په هغه ورځ په لسو بجو دهند دباندنیو چارو وزیر بناغلی چاوان ومانه اوله هغه سره یی پنځه څلویښت دقیقی خبری وکړی .

بدغو خبروکی دخپل مینځی روابطو او پاکستان ته دوسلی دبندیز درلی کولو په باب د امریکا د متحدو ایالاتو د فیصلی داغیز اودسیمی دحالاتو په باب وغزیدل .
دباندنیو چارو دوزارت سیاسی معین بناغلی

صدراعظمی میرمن اندراگاندی ، قاضی القضاة ، ان، ای، دپرنیو چارو وزیر بناغلی چاوان ددفاع وزیر بناغلی سوارن سنگه، دنهاندگانو دمجلس رئیس بناغلی دهلون، دکشمیر صدراعظم شیخ عبدالله، دهند یوشمیر ملکی اوپوځی سترو مامورینواوپه دغه هیواد کښی داوسیدونکو کوردیپلوماتیکو مشرانو برخه اخیستی وه .
ددولت بناغلی رئیس اوسدراعظم اودهند جمهور رئیس بدغی میلستیا کښی ویناوی وکړی .

ددولت رئیس اوسدراعظم بناغلی محمدداود دکب په ۲۰ دقیقید گاندی، جواهر لعل نهرو اولال بهادر شاستری دیادونی په ځای دکلانو گیږی کیښودی .

د افغانستان کالنه

وحید عبدالله له دغو خبرو وروسته اخباروالاوته
وویل ښاغلی محمد داود اوبښاغلی چاوان د سیمې
د حالاتو په باب وغږیدل .
سیاسی معین وویل : د افغانستان او

پاکستان روابط د ملی عوامی گوند او دهغه
دمشرانو په خلاف د پاکستان د حکومت له
وروستیو اقداماتو وروسته خپر شوی دی .
ده زیاته کړه باید ووايم چه پاکستان

له بله مرغه هغه تفاهم او خبری چه په نظر
کي وو د دواړو هیوادو ترمنځ وشي گډی
وډی کړی دی .

ټاکل شوی وه د پاکستان د باندنیو چارو
د وزارت معین ښاغلی آغاشاهی د سلواغی
په میاشت کېښی کابل ته سفر وکړی چه

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ته د پنجاب په هوایی ډگر کېښی، د پنجاب د ایالت د گورنر
ام. ام. چوډری اودهغه ایالت د لږو رتبو مامورینو له خوا هر کلی وویل شو .

د دواړو هیوادو دمشرانو ترمنځ د عالی خبرو
دپاره لاره آواره کړی خودملی عوامی گوند
په خلاف د پاکستان د حکومت اقداماتو دغه
تفاهم هم گډوډ کړ .

افغانستان دخبرو هر کلی کوی او اوس
دغه کار پوره په ښاغلی بوټو پوری اړه لری .
چه وکولی شی د سلواغی دیو ویشتمی نیټی
دمخه خپل دریځ بیا، نوی کړی .

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داود
دغرمی نه مخکي دهند د کرنی دخپرنو موسسه
وکتله همدارنگه د دولت ښاغلی رئیس او
صدراعظم دغرمی نه وروسته په پنځو بجو
اودیرشو دقیقو دهند دپلان جوړولو دکمیسون
مرستیال ښاغلی پرتاسارانی ومانه اوهم

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سفرونه

په شپږو بجو دهند د دفاع وزير
ښاغلي سواون سنگه ومانه .
د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم دوسره
هيات سره دكې په ٢١ نيټه دمعلي وخت په لسو
بجواو لسو دقيقو دهند د هوايي پوځونو دمربوطي
مخصوصي الوتكي په وسيله له نوي ډيلي څخه
دهند د پنجاب دايلت مركز چنديگر ته ورسيدل .
د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم اودهغه
ملگروته هوايي ډگر ته درسيډو په وخت كې
دهند د پنجاب دايلت د گورنر ښاغلي ام، ام چودري
د پنجاب دايلت دوزير اعظم ښاغلي گمان ذيل
سنگ، د هاريانا دايلت د وزير اعظم ښاغلي
چودري بنايي لال، د دايرو درئيسانو او د پنجاب
اوهاريانا دايلاتو د لويي رتبي د گن شمير
مامورينو له خوا هرگلي وويل شو .
د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم درسيډو
په وخت كې د پنجاب دايلت د گورنر او وزير
اعظم له خوا د گلانو گيډي دوى ته ورگړي شوي .
د چنديگر هوايي ډگر د افغانستان او هند په
بيرغونو ښكلي گړي شوي و او هم د دولت د
ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ستر عكس چه دهغه
په څنگ كې : (ژوندي دي وي د افغانستان
د جمهوريت موسس اتل دي وي د افغانستان
اوهند دوستي شعار ليدل كيد، د الوتكو
د ډگر دوداني په مخكښي ايښودل شوي و .

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم پنجاب ته درسيډو په وخت كښي د پنجاب د گورنر او وزير
اعظم له خوا دوى ته د گلو گيډي وړاندې كيري .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم څه کله چه د پنجاب د پوهنتون له خوا د حقوقو افتخاري
دوکتورا مني .

د پنجاب پوهنتون د حقوقو افتخاري دوکتورا
د کب په ۲۱ نېټه د دولت رئيس او صدراعظم
ښاغلي محمد داؤد ته ورکړه .
په هغه ټولنه کې چه پدغه مناسبت دمحلې
وخت په يوولسو بجواو د يرشو دقيقو په
چنديگر کې د پنجاب د پوهنتون په تالار کېښي
جوړه شوي وه د پنجاب د پوهنتون رئيس ښاغلي
بي دي چاتي چه په عين حال کې د جمهور رئيس
مرستيال دق. د حقوقو افتخاري دوکتورا د دولت
رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد ته ورکړه .
پدغه وخت کې د دولت د ښاغلي رئيس او
صدراعظم په ملگرو برسيره د پنجاب د پوهنتون
د رئيس مرستيال پروفيسورام جناب پال ددغه
پوهنتون دعالي شورا غړي ، د دواړو هيوادو سفيران

او يوشمير استادان او محصلان هم حاضر وو .
ښاغلي بي دي چاتي د افتخاري دوکتورا
د ورکولو په وخت کې وويل : د هغی سترې
برخی اخیستوبه خاطر چه د دولت رئيس و
صدراعظم ښاغلي محمد داؤد په بياملي ودانۍ
اودولسونو ترمنځ د تفاهم او همکاري په ټينگښت
کښي درلوده ددغه افتخاري دوکتورا هغوی ته
ورکړي شويده .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم د پنجاب
د پوهنتون له خوا د حقوقو افتخاري دوکتورا ورکړه
په تشکر سره منلي او هغه بي د دواړو هيوادو
د دوستي او علايقو نښه نښانه وبلله .
پدغه وخت کې د دولت ښاغلي رئيس او
صدراعظم پداسي حال کې چه د پنجاب د پوهنتون

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سفرونه

مخصوص يونيفورم يې اغوستی و پدغه ټولنه کې ديوې وينا په ترڅ کې دافغانستان او هند ترمنځ د نژدې کلتوري روابط دسابقې یادونه وکړه او دبين المللی مسئلوه تيره بيا په سيمه کې داوسنيو حالاتو په باب هم يوڅه مطالب بيان کړه .

همدغه راز د دولت رئيس او اوسدرا عظم ښاغلي محمد داود دوسره هيات سره په هغې غړمنې ميلستيا کې برخه واخيسته چه دکب په ٢١ دپنجاب دپوهنتون د رئيس له خوا ددوی په وياړ په جنديگر کې دپنجاب دگورنر په استوگنځي کې شوی وه .

پدغې ميلستيا کې ددولت دښاغلي رئيس اوسدرا عظم په ملگرو سر بيره دپنجاب او هريانا دايالاتو اعلیٰ وزيرانو، دپنجاب دمحکمي رئيس، د دولت ښاغلي رئيس او اوسدرا عظم په مرکز کې کابينه کې ددولت وزير ښاغلي محمد شفيع قريشي، دپنجاب دپوهنتون يو شمير استاذانو او دواړو هيوادونو سفيرانو برخه درلوده .

ددوی له خوپلور وروسته دپنجاب دپوهنتون له خوا ددولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ته سوغاتونه ورکړي شول .

دپنجاب دايالت وزير اعلیٰ ښاغلي زال سنگه، ددولت ښاغلي رئيس او اوسدرا عظم ته يوه توره وروپيشله اوخوښي يې څرگنده کړه لډی امله چه دغه توره دپنجاب دخلکواود افغانستان ددوست هيواد دمشردولت دښاغلي رئيس اوسدرا عظم په باب دهغوی احساساتو په نمايندگي دوی ته وړاندی کوی .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ددولت ښاغلي رئيس او اوسدرا عظم په ملگرو سر بيره دپنجاب او هريانا دايالاتو اعلیٰ وزيرانو، دپنجاب دمحکمي رئيس، د دولت ښاغلي رئيس او اوسدرا عظم په مرکز کې کابينه کې ددولت وزير اعلیٰ محمد داود دوسره هيات سره په هغې غړمنې ميلستيا کې برخه واخيسته چه دکب په ٢١ دپنجاب دپوهنتون د رئيس له خوا ددوی په وياړ په جنديگر کې دپنجاب دگورنر په استوگنځي کې شوی وه .

پدغې ميلستيا کې ددولت دښاغلي رئيس اوسدرا عظم په ملگرو سر بيره دپنجاب او هريانا دايالاتو اعلیٰ وزيرانو، دپنجاب دمحکمي رئيس، د دولت ښاغلي رئيس او اوسدرا عظم په مرکز کې کابينه کې ددولت وزير اعلیٰ محمد داود دوسره هيات سره په هغې غړمنې ميلستيا کې برخه واخيسته چه دکب په ٢١ دپنجاب دپوهنتون د رئيس له خوا ددوی په وياړ په جنديگر کې دپنجاب دگورنر په استوگنځي کې شوی وه .

ددولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ددولت ښاغلي رئيس او اوسدرا عظم په ملگرو سر بيره دپنجاب او هريانا دايالاتو اعلیٰ وزيرانو، دپنجاب دمحکمي رئيس، د دولت ښاغلي رئيس او اوسدرا عظم په مرکز کې کابينه کې ددولت وزير اعلیٰ محمد داود دوسره هيات سره په هغې غړمنې ميلستيا کې برخه واخيسته چه دکب په ٢١ دپنجاب دپوهنتون د رئيس له خوا ددوی په وياړ په جنديگر کې دپنجاب دگورنر په استوگنځي کې شوی وه .

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد د پنجاب په پوهنتون کې د حقوقو د افتخاری
 دوکتورا د مراسمو د پرځای کولو په مناسبت د وینا په حال کې .

وویل : د پنجاب خلک د افغانستان دخلکو د پاره .
 پردی ندی ځکه د پنجاب خلک د تاریخ له پازو
 څخه پیژنی .

دغه راز د پنجاب ایالت ته د دولت د ښاغلی
 رئیس اوسدراعظم د سفر الیم او یو شمیر
 کتابونه د پنجاب د پوهنتون د رئیس له خوا
 دوی ته ورکړی شول .

د دولت ښاغلی رئیس اوسدراعظم ته پنجاب
 ته د دوی د کب په ۲۱ نیټه په سفر کې د پنجاب
 د چندیگر دخلکو له خواتو د هرکلی وویل شو
 د دغې ورځې له غرمې وروسته په پنځو بجو
 له چندیگر څخه نوی ډیلی ته د دولت د ښاغلی
 رئیس اوسدراعظم دستنیدو په وخت کسی
 د پنجاب ګڼ شمیر اوسیدونکی د دولت له ښاغلی
 رئیس اوسدراعظم او د هغو له ملګرو سره
 دمخه ښی له پاره د دغه ښار هوایی د غرنه
 تللی وو .

پدغه وخت کې خوتنود مشایعت کوونکو په
 نمایندګی د احترام په رسم اود مینی اوصمهیت
 د څرګندولو له امله د گلانو امیلونه د دولت ښاغلی
 رئیس اوسدراعظم ته ورکړل .

دغه راز په چندیگر کې یو شمیر افغانی
 محصلینو د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم
 ته هم د گلانو گیلې وپاندې کړې .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د ورسره
 هیات سره تر غرمې وروسته په شپږو بجو
 نوی ډیلی ته ورسید .

د دولت ښاغلی رئیس اوسدراعظم دمانام په

اوه نيمو بجوبه تلويزيوني مرکه کښې برخه واخستله .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم پدغه مرکه کې چه دهند د تلوزيون مرکز له خوا تنظيم شوی وه، مژبوټو پوښتنوته ځواب ووايه .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود د ورسره هيات سره په داسې حال کې چه دهند په کابينه کې د دولت وزير هم له دوی سره د کب په ۲۲ نيټه دورځي د سهار په نهو بجو او پنځه څلويښتو دقيقو د ټول هند طبي علومو موسسه وليدله .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم ته د دغې موسسې په دروازه کې دروغتيا دوزير او د کورنۍ د لارښوونې دوزير ښاغلي کرن سنگه له خواچه د دغې موسسې رئيس هم دی او يوشمير نورو پروفيسورانو له خوا هرکلی وويل شو .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم د دغې موسسې بيل بيل سرويسونه وليدل چه په هره برخه کې د مربوټو موظفينو له خوا معلومات وړاندي کيدل .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم پدغه موسسه کې مدرن طبي وسايل او د هغې خدمتونه وستايل .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم په يوې لنډې وينا کې ددغه روغتون دکتې په وخت کې دهغه تودهرکلی له امله خوښي څرگنده کړه چه دوی ته وويل شو .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم له دې امله خوښی وکړه چه په دغه موشته دکتې يو شمير افغان ځوانان تطميل او څيړنه کوي .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم لکه افغانستان سره دهند د طبي همکاري يادونه وکړه اود دواړو هيوادو ترمنځ د پخوا نيو او نژدې علايقو شتون يې ياد کړي .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم وويلي : د يوې موسسې د فعالو لودپاره بايد لويه پيژندل شوی طاقت اوروزل شوی ځوانان موجود وي .

افغانستان ډير ښه کولې شکی خطب پسه سلحه کې دهندی دوستانوله تجربو څخه هم استفاده وکړي .

د کابل د ماشومانو په روغتون کې چه د ټول هند طبي علومو له موسسې سره ارتباط لري همداوس دهند يوشمير طبي پروفيسران او ډاکتران په خدمت بوخت دی .

پدغه وخت کې څو ټوگه طبي کتابونه ، د سپينوزو د دووسکوسره چه په هغو باندې د يوې څلورکسيزې کورنۍ څيره کيندل شوی د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم ته ورکړی شول .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود او ورسره هيات دورځي د دغې دمخه په يوولسو بجواو پنځو دقيقو په نوي ډيلي کې داوکښالا صنعتی پارک وليد .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم ته ددغه پارک په دروازه کې ددغه پارک دمدير ښاغلي

رسمي اودوستانه سفر څخه وروسته د کب په ۲۳ له غرمې نه دمخه په سيمه ايز وخت په اته نيمو بجو په مخصوصه الوتکه کې له نوي ډيلي نه د بنگله ديش مرکز ته لاړل .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم ته دمخه ښې دپاره دهند جمهور رئيس ښاغلي مسي فخرالدين علي احمد ، صدراعظمه ميرمن اندراگاندي ، دکابينې غړي دهغه هيواد دارو يوشمير منصبدارانو، په ډيلي کې اوسيدونکي کورديپلوماټيک او په دغه ښار کې يو زيات شمير اوسيدونکي افغانان د پالم هوايي ډگر ته حاضر شوي وو .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په يو مخصوص موز کې په داسې حال کې چه دده د سپرلي موزر د يوشمير موزر سايکل سپرو له خوا بېر گه کيده هوايي ډگر ته ورسيد او هلته يې د حاضرينو سره مخه ښه وکړه . د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم وروسته له هغې چې موزيسک د افغانستان د جمهوري دولت ملي سرود اود هند د جمهوريت ملي سرود وغږاوه د تشريفاتي گارد احترام مراتب ومنل او هغه يې معاينه کړ .

پدغه وخت کې د احترام په توگه د نوپ ۲۱ ډزې وشوي .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم سره، د هند جمهور رئيس، صدراعظمه ميرمن اندراگاندي اود هغه هيواد دکابينې غړيو او همدغه راز په کابل کې دهند لوی سفير او په ډيلي کې افغاني لوی سفير نژدې ترالوتکې پورې ورسره ملگري وو او خداي پاماني يې ورسره وکړه او دهغوی دپاره يې د باعافيت سفر هيله وکړه .

مانوراو يوشمير نورو مامورينو له خوا هرکلي وويل شو .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم داوکېالا د صنعتي پارک بيلي بيلي غړي چه دکيمياوي موادو آلاتو، افزارو اوسپورتني سامان غړي پکې شاملوي وليدلي چه په هره برخه کې لازم توضيحات وړاندي کيدل .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داود ددغې ووځې له غرمې وروسته په څلورو بجو دهند د تجارت وزير ښاغلي چتو پاديا ي په راشترپتي بهاون کې په خپل استوگنځي کې ومانه اوله هغه سره يې دوستانه خبرې وکړې .

پدغه وخت کې د تجارت وزير ښاغلي محمد خان جلال او په ډيلي کې د افغانستان لوی سفير ښاغلي عبدالرحمن پژواک هم حاضر و .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داود د کب په ۲۳ دمحلې وخت په اتو بجو داشوکا په هټل کې دهند د جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد په وياړ ميلمستيا وکړه .

پدغې ميلمستيا کې دهند د جمهور رئيس مرستيال ښاغلي جاتي، صدراعظمي ميرمن اندراگاندي، قاضي القضاات ښاغلي اي.ان.ري، دنمايندگانو د مجلس رئيس ، دباندنيو چارو وزير ښاغلي چوان، د دفاع وزير ښاغلي سواړن سنگه، دکابينې ځينو نورو غړيو دلويې رتبې يو شمير ملکي او عسکري شخصيتونو اود دواړو هيوادو سفيرانو برخه اخيستي وه .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داود د ورسره ملگرو سره په هند کې د پنځه ورځني

د افغانستان او هند گډه اعلاميه

رئيس ښاغلی جی پارتاسراتی، د تجارت وزیر
ښاغلی دیري چاتوبدایا، د پوهنی عامه هوساینی
او کلتور وزیر ښاغلی نورالحسن، د پلان چارو
د چارو د پاره د دولت وزیر ښاغلی وی سی شوکلا
او د لویې رتبې نورو مامورینو ملگرتیا کوله .

د دواړو هیوادو سفیران هم له خپلو مرېطو
هیاتو سره ملگری وو .

دواړو خواوو د ملگرو ملتو د منشور د پرنسپونو
سره خپله پابندی او په روغه جوړه کښی
د کمزوریدو اصول سره خپل اعتماد دروغی جوړی
په وسایلو سره د ټولو ستونزو حل د قسوی
داستعمال یادقوی داستعمال له تهدید څخه
د هیواد و ترمینځ دوه کول د بین المللی بنسټه
سلوک او د هیواد و ترمینځ روابطو د اساسی
اصل په توگه د برابر حاکمیت اونه مداخلی
په اساس متقابل احترام یوځل بیانیدکی .

دوی د نه انسلاک د سیاست ورځ په ورځ
زیاتیدونکی ارزښت چه د بین المللی ټولنی
د پاره یی ښه ځلمتونه سرته رسولي تاکیدکړی .

دوی د ناپیلو هیوادو ترمینځ د یووالسی او
تساند له اهمیت سره موافقه کړی او فصله یی
و کړه چه په کولمبو کښی د ناپیلو هیوادو
د مشرانو د اتلونکی جرگی دکامیابی د تامین
په لاره کښی عملا همکاری وکړی .

دوی د اتومی وسلی داستعمال د پوره منع
کیدو او د دغه شان وسلو د اوسنیو زیرمو د له
مینځه وړلو په گډون د جپانی بی وسلی کولو
غوښتنه وکړه .

دوی د خاصو سوله ایزو مقصدونو او د ټولو
هیوادو د چټکی اقتصادی پرمختیا د تقوی د پاره

دهند د جمهور رئیس ښاغلی فخرالدین علی
احمد په بلنه د افغانستان د جمهوریت د دولت
رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داود ۱۳۰۳
کال د کب له ۱۹ نیټی څخه تر ۲۳ نیټی پوری
هند ته رسمی سفر وکړ .

د افغانستان د دولت رئیس په نوی ډیلی کښی
دهند له جمهور رئیس صدراعظم او نورو مشرانو
سره خبری وکړی .

دوی په نوی ډیلی او چند یگر کښی فرهنکی
او اقتصادی موسسی ولیدلی د پنجاب پوهنتون
د افغانستان د دولت ښاغلی رئیس ته د حقوقو
د افتخاری دکتورا درجه ورکړه .

د افغانستان د دولت رئیس او صدراعظم ته دهند
د خلکو او حکومت له خواتود هر کلی چه د دواړو
هیوادو ترمینځ د نژدی او عنعنوی دوستانه
روابطو نښه نښانه او په ټولو ساحو کښی
د همکاری د ښکتنیا او پراخوالی د پاره د هغوی
د خلکو د ژبه له کومی هیله ده وویل شو .

د دولت رئیس دهند له صدراعظمی سره مفصلی
خبری وکړی په دغو خبروکی هغه مسالی چه
بین المللی اهمیت لری اودوه اړخیزی همکاری
شاملی وی . خبرو په ټولو موضوعگانو کښی
د دواړو خواوو د نظریو نژدی ورتوالی وینود .

پدغو خبرو کښی د افغانستان د دولت له ښاغلی
رئیس او صدراعظم سره د تجارت وزیر ښاغلی
محمد خان جلالت، د پلان وزیر ښاغلی علی احمد
خرم، د باندنیو چارو د وزارت سیاسی معین ښاغلی
وحید عبدالله او دهند له صدراعظمی سره د دغه
هیواد د بلنیو چارو وزیر ښاغلی وای بی چاوان
د باندنیو چارو د وزارت د پلان چارو د کمیټی

داتومي طاقت پرمختيا ضرورت تائيد کړي.
 دواړوخواوو بين المللي اقتصادي حالت چه
 په پرمختيايي هيواد و باندې مستقيم اغيزه
 لري مطالعه کړي. دوی له پرمخ تلو هيوادو
 څخه وغوښتل چه خپل اقتصادي روابط دودی
 په حال کښي هيوادونو سره په منصفانه او
 عادلانه بنسټونو ټينگ کړي. دوی يوځل
 بيا په خپله دغه عقیده ټينگار کړی دی چه
 دودی په حال کښي هيوادونه دچټکو پرمختگونو
 دتامين دپاره بايد په خپلو منځو کي اقتصادي
 او تخنيکي همکاري زياتي کړي دغه راز دواړو
 خواوو موافقه وکړه چه دسيمي د هيوادونو تر مينځ
 په ځان باندې داتکا په غرض چه گټور امکانات
 يي شته زياتي همکاري لازمي دی .
 دوی وغوښتل چه بين المللي ټولنه دی هم
 سملاسي اورښتيايي تدبيرونه ونيسي چه دودی
 په حال کښي هغه هيوادونه چه تر ټولو زيات
 تاوانی شوی دی. په اوسنيو ستونزو بريالي شي
 ددخپلي ودې اندازه وساتي . ددی موضوع
 لپاره په موافقه دوی موافقه وکړه چه بايد هغو
 مشکلاتو ته لازمه پاملرنه وشي چه په وچه کښي
 پراته هيوادونه او په تيره بيا دتجارت اوترانزيتي
 آسانتياوو په برخه کښي ورسره اخته دی .
 دواړو خواوو دمنځني ختيز دلانچي سملاسي
 حل چه تراوسه لاهم دنړۍ سوله تهديد وی
 وغوښت . دوی موافقه وکړه چه بايد دغه لانجه
 دټولو نيول شويو څاروو څخه داسرائيلي قواوو
 دوتلو په اساس حل شي دوی عقیده څرگنده
 کړه چه دايمي سوله ترهغه وخته پوری امکان
 نه لري چی د فلسطين دخلکوملي حقوق هغوی
 ته په خپل پلارني هيواد کښي ور نه کړل شي.

دواړوخواو دسولي ديوي سيمي په توگه دهند
 دسمنډرمنځ ته راتلو او دخارجي نظامي اډو، نه
 لرلو او دسيمي د ساحلي او غيز ساحلي هيواد
 دپاره دسترو هيوادونو رقابت اولانچو، نه کولو
 داهميت په باب ټينگار کړی دی . دوی له
 ټولو هيوادو وغوښتل چه ددغه هدف دترسره
 کيدو دپاره خپلي هلي ځلي بيا پيل کړي .
 دواړوخواوو دآسيا په جنوب کښي دسولي
 دفضا دپیدا کولو او همکاري اودسولي داوسنيو
 اختلافونو دپاره دحل دلاری دلتولو ددوام په
 باب خپل تصميم بيا تائيد کړي. دوی په خواشيني
 سره دهغو وروستيو اقداماتو يادونه وکړه چه
 دتسلحاتي مسابقي دلمسون اود هغو قوتونو
 دتشويق نسب شوی دی چه دمقابلې او گډوډۍ
 غوښتونکی دی اودآسيا په جنوب کښي دحالاتو
 دعادی کولو په امر کي دختم سبب شويدي .
 دوی موافقه وکړه چه دسيمي دسياسي ،
 اقتصادي اونورو پراختياوو په باره کښي سره
 نژدی تماس ولري .
 دواړو خواو دواړو هيوادو ترمنځ د اقتصادي
 تخنيکي اوتجارتی همکاري دپرمختگ د څيړني
 لاندې ونيواو په خوښي سره يي وليدل چه په
 دی برخه کي ستر پرمختگ شويدي .
 دوی تصميم ونيو چه دواړو هيوادو تر مينځ
 دهمکاري ساحي ټينگي او پراخه کړي .
 دافغانستان ددولت رئيس او صدراعظم دهند
 جمهور رئيس او صدراعظمي ته بلنه ورکړه چه
 په مساعد وخت کښي افغانستان ته رسمي
 سفرو کړي دهند جمهور رئيس او صدراعظمي
 دغه بلنه په ډيره خوښي ومنله .

بنگله ديش ته د دولت د ښاغلي رئيس

اوصدراعظم سفر

هرکلی ووايه اودغه وخت داحترام په توگه دتوب يوويشت ډزی وشوی .

د دولت ښاغلی رئيس اوصدراعظم په داسی حال کی چه موزیک دافغانستان اوبنگله ديش ملی سرودونه غږول تشریفاتی گارد داحترام مراسم یی ومنل اوهغه یی وکوت .

وروسته د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلی محمد داود دنورو هرکلی کوونکو اوپه ډاکه کی

داوسیدونکو گوردیپلوماتیکو سره روغېر وکړ دغه وخت یوشمېر ماشومانو د دولت ښاغلی

رئيس او صدراعظم ته دگلانوکیډی وپانوی گړی وربسی ښاغلی محمد داود، د ښاغلی مجیب الرحمن سره په داسی حال کی چه ددوی موټر دیوشمېر موټرسایکل سپرو له خوا بدرگه کیده دډاکسی په دولتی میلمستون کی خپل استوگنځی ته لاړل .

په ډاکه کی د هوایی ډگرته د دولت د ښاغلی رئيس اوصدراعظم تر استوگنځی پوری دواتونو دواړه څاری دافغانستان اوبنگله ديش پسته جمهوري بیرغونو اوژوندی دی وی محمد داود اوتل دی وی دبنگله ديش اوافغانستان دوستی په شعارونو ښکلی شوی اودډاکسی زیات شمیر

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلی محمد داود دبنگله ديش جمهوري رئيس شیخ مجیب الرحمن په بلنه ددوه ورځنی رسمی اودوستانه سفر دپاره د۲۳ کال دگب په ۲۳ ډاکسی ته ورسید . د دولت رئيس اوصدراعظم او ورسره هیات ته یی ډاکسی ته درسیډویپه وخت کی دبنگله ديش مشرانو او خلکو توداوبه زړه پوری هرکلی ووايه .

د دولت د ښاغلی رئيس اوصدراعظم او ددوی دملگرو الوتکه په محلی وخت په دولسو بجو دډاکسی په هوایی ډگر کی ښکته شوه .

کله چه د دولت ښاغلی رئيس او صدراعظم دالوتکی څخه ښکته شوه، دبنگله ديش جمهوري رئيس شیخ مجیب الرحمن ، د جمهوري رئيس مرستیال سید نذراالاسلام او صدراعظم ښاغلی منصور علی، دکابینی غړیو او یو شمیر نورو سترو شخصیتونو په ډاکه کی دافغانی لوی سفارت شارژدافیر ښاغلی عبدالله قادر او غړیو دوی ته هرکلی ووايه .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلی محمد داود اوددوی ملگروته دبنگله ديش جمهوري رئيس ښاغلی مجیب الرحمن اودډاکسی یو شمیر ښاریانو دگلانو دکیډیوپه وپانسی کولو سره

دولت رئیس اوصداعظم ښاغلی محمد داؤد په ډاګه کښی دبنګله دیش له جمهور رئیس ښاغلی شیخ مجیب الرحمن سره دڅېړوپه حال کښی

وحد عبدالله، دبنګله دیش دکابینې ځینې غړی او په کابل کی دهنه هیولده لوی اسپر او په بنګله دیش کی دافغانی لوی سفارت شارژدافیر هم حاضر و .
 ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په محلی وخت دغرمی وروسته په پنځو بجو دښاغلی مجیب الرحمن سره دده په استوګنځی کی وکتل او یوساعت یی ورسره خبری وکړی .
 دغه راز ددولت رئیس اوصداعظم ښاغلی محمد داؤد دکب په ۲۳ شپه په هغه میلمستیا کی گپون کړی وه چه ددوی په ویاړ دښاغلی مجیب الرحمن له خوا په دولتی میلمستون کی شوی و .
 ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد

خلک دواپ په دواړو غاړولیکه ولاړوا احساسات یی څرګندول .
 دبنګله دیش مطبوعاتو هم ددولت دښاغلی رئیس اوصداعظم سفر په باره کی ځینې مطالب خپاره کړی او دغه سفر یی ددواړو هیوادو تر منځ دتعلقو په زیات ټینګیدو کی گټور وبله .
 ددولت رئیس اوصداعظم ښاغلی محمد داؤد دواکی هوایی ډگرته درسیدونه وروسته، په محلی وخت په دولسو بجو او دیرشو دقیقو دبنګله دیش دجمهور رئیس شیخ مجیب الرحمن سره په دولتی میلمستون کی وکتل .
 پدی وخت کی دتجارت وزیر ښاغلی محمدخان جلالز، دپلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، اودبانکیو چارو دوزارت سیاسی معین ښاغلی

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم سفرونه

سره وپه محلي وخت د کب په ۲۴ دسپار په نېويچو اولسو دفعو په سواري دبنگله ديش دوزگ نومو شپيدانو دپادوني خای ته لاړ اوله دعا وروسته يی دگلانو گيډی وزيږنه کيښودلی.

دغه خای ته درسيديوه وخت کی د دولت دښاغلي رئيس اوصدراعظم اودهغه دملگرو هرکلی دبنگله ديش دفاوید عامی دوزبرښاغلي سوږاب حسين له خوا وشو .

ددولت ښاغلي رئيس او صدراعظم وروسته بياپه مخصوص کتاب کی چه پدغه مناسبت ايشودل شوی ودغه جمله ونيکله : (دهغو شپيدانو په دژاوی چه خپل وطن ته دآزادی په خدمت کی فداشويدي درود استوم .)

(محمد داود)

سواردواکی دښار دشمال په شل ميلی کی پروت دی او دبنگله ديش دآزادی غوښتونکو پوځونو او دپاکستان دارو ترمنځ دجگړی وروستی سيمه بلله کيږی .

پدغه خای کی دبنگله ديش دآزادی غوښتونکو پوځونو ستره ډله شپيده شوی او هم پوځی برياليتوبونه ورپه برخه شوی دی .

پدغه لحاظ دغه خای دبنگله ديش دآزادی دشپيدانو دپادوني دپاره ټاکل شوی او دلوی رتبې خارجي ميلمانه بنگله ديش ته دسفر په وخت کی دغه خای وینی .

ددولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمدداؤد په محلي وخت د کب په ۲۴ نيټه په اتوبچريه هغی ميلهستيای کی برخه واخسته چه دبنگله ديش دجمهور رئيس ښاغلي شيخ مجيب الرحمن

دبنگله ديش له جمهور رئيس ښاغلي مجيب الرحمن سره خپلی رسمي خبری د کب په ۲۴ ترغرمی دمخه دمحلي وخت په لسو بجو او پنځلسو دقيقو دجمهوری ریاست په دفتر کې پيل کړی .

پدغو خبروکی چه په يوصميمانه فضا کی پيل شوی دافغانستان له خوادتجارت وزير ښاغلي محمدخان جلالر، دپلان وزير ښاغلي علی احمدخرم، دبانديو چارو دوزارت سياسي معين ښاغلي وحيد عبدالله، په ډاکه کيښی دافغانی لوی سفارت سارژدافير ښاغلي عبدالله قادر، دندقیق او مطالعاتو مدير ښاغلي غلام فاروق توره باز برخه درلوده .

پدغو خبروکی دبنگله ديش له خوا دجمهور رئيس مرستيال ښاغلي نذراالاسلام ، صدراعظم ښاغلي منصورعلی، دخارجی تجارت وزير ښاغلي مشتاق احمد، دجمهور رئيس سکرتر ښاغلی عبدالرحيم، دبانديو چارو په وزارت کی سکرتر ښاغلی فخرالدین، دپلان په وزارت کی سکرتر ښاغلی سعدالزمان، په افغانستان کی دبنگله ديش لوی سفير ښاغلی محمد سلطان دبانديو چارو په وزارت کی لوی مدير ښاغلی مرشد اودجمهوری ریاست سکرتر ښاغلی منور اسلام برخه اخيستی وه .

په دغو خبروکی ددواړو هيوادو مشرانو د خپل منځی مسئلو دسيمی دحالاتو او علاقوی وپرمهلو مسئلو په باب بحث وکړ .

خبری چه په پوره صميمانه فضا کی وشوی دوی ساعته روانی وی .

ددولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمدداؤد په داسی حال کی چه دبنگله ديش په کابينه کی ددولت وزير ښاغلی قربان علی له دوی

د افغانستان گانې

له خواجه دولتي ميلستون كې ددوى په وياړ شوى وه .

پدغې ميلستيا كې چه دشپي تر يوولس ووجو پورې يې دوام وكړ ددولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم په ملگرو پر سيره د ښنگله ديش د جمهوري رئيس مرستيال ښاغلي نذرا لاسلام، صدراعظم ښاغلي منصور علي، د كابينې غړيو، دلويي رتبې يوشمير عسكري اولمكي حامورينو. په ډاكي كې اوسيدونكو كورديپلوما نيكو او د افغانستان د جمهوري دولت د لوي سفارت غړيو برخه درلوده .

پدغې ميلستيا كې ددولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم او د ښنگله ديش د جمهوري رئيس ترمنځ ويناوې وشوې .

د ښنگله ديش جمهوري رئيس ښاغلي

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم : په هغې ميلستيا كښې چه د ښنگله ديش د جمهوري رئيس له خواجه ډاكي كښې تر نيب شوى وه. د وينا كولو په حال كښې .

نيو بجوپه ډاگه كې خپل استوگنځي ته ستون شو .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم په يوه كلتوري ننداره كې چه د بنگله ديش دراديوو تلويزيون له خوا ترتيب شوي وه گډون وكړ پدغه وخت كې د بنگله ديش جمهوريت رئيس شيخ مجيب الرحمن اوسدرا عظم ښاغلي منصور علي هم حاضر وو .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د كپ په ٢٤ دمحلې وخت د غرمې په دولسو بجو او د يرشو دقيقو په داسې حال كې چه د بنگله ديش جمهوريت رئيس ښاغلي شيخ مجيب الرحمن له دوي سره و د بنگله ديش د يو شمير ژورنالستانو پوښتنو ته ځواب ووايه .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د بنگله ديش له مشرانو سره له دوه ساعته خبرو وروسته سملاسي هڅې خونې ته تشرېف يووړ چه په هغې كې د بنگله ديش ژورنالستانو دهغه انتظار درلود .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم داخباروالو په وړاندې دهغه تاوده هر كلی له امله چه دوي اوورسره هيات ته په بنگله ديش كې وپيل شوي ښاغلي شيخ مجيب الرحمن ، د بنگله ديش حكومت او خلكو ته شكر په څرگنده كړه .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم زياته كړه له تاسې اخباروالو څخه زما هيله داده چه زما د افغانستان حكومت او خلكو دوستانه هيله او احساسات د بنگله ديش دوستو خلكو ته ورسوي .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم له شيخ مجيب الرحمن او د بنگله ديش له نورو مشرانو

ښاغلي شيخ مجيب الرحمن له دوي سره ملگري وو د غرمې ډوډۍ د بري گنگا په سيند كې ، دمخصوصي بيړۍ په عرشه كې وخوړله .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم دور سره هيات سره د كپ په ٢٤ دمحلې وخت تر غرمې وروسته په يوه بچه بگلاگاف په سيمه كې د بري گنگا سيند ته ورسيدل او وروسته له هغه په مخصوصه بيړۍ كې كښينا ستل .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم له ساحل څخه دمخصوصي بيړۍ لوړته روان شول دخلكو او د ښوونځيو د زده كوونكو له خوا يې تود هر كلی وشو .

پدغه وخت كې محلي موزيك او ريډل كيدو او كوچنيو نجونو او هلكانو د گلابو گيډۍ د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ته وړاندې كړې او دواړو په دواړو خواو كې خلك د هر كلی دپاره ليكه ولاړوو .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم دمخصوصي بيړۍ له عرشي څخه د زده كوونكو او خلكو احساساتو ته ځواب ووايه .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د بيړۍ د حركت په جريان كې د دواړو غاړو منظرې او ځمكې وليدلې او په بيړۍ كې يې د دوي ساعته تم كيلو په وخت كې د غرمې ډوډۍ له ښاغلي شيخ مجيب الرحمن سره وخوړله اوله هغوي سره يې د علاقې وپرمستلو په باب خبرې وكړې .

پدغه وخت كې د بنگله ديش صدراعظم ښاغلي منصور علي ، د اطلاعاتو وزير ، د لويې رتبې يو شمير نور مامورين او دولت له ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سره ملگري هيات حاضر وو .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په پنځه

سره دخپلو خبرو په باب دیوی پوښتنی په
 خواب کی وویل : دوی بدغو خبروکی دخپل
 منخی مسئولودسیمی دحالاتو او دبین المللی
 پیښو په باب بحث وشو .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ددغی
 پوښتنی په خواب کی چه بین المللی مسئلی
 کومی وی ؟ وویل : همغه مسئلی دی چه هره
 ورځ دهنوپه باب خبری کیږی .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم دلری
 ختیز مسئلی د منخی ختیز حالات
 دانژی کشاله اونیی وچی ته دامریکا دوسلو
 دصادرولو د بند یز دلری کولو مسئله یاده
 کړه . کله چه ددولت له ښاغلی رئیس څخه
 دبنگله دیش له مشرانو سره ددوی دخبرو
 دنتیجو په باب پوښتنه وشوه، وی ویل :
 خبری ډیری دوستانه اوگتوری وی .

ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد
 له خپلو ملگروسره بنگله دیش ته له دوه
 ووختی رسمی سفرڅخه وروسته دکب په ۲۵
 تر غرمی دمخه له ډاکی څخه راروان شول .
 ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم دسپړلی
 موټر بداسی حال کی چه د بنگله دیش جمهور
 رئیس ښاغلی شیخ مجیب الرحمن ورسره
 ملگری وه دمحلې وخت دغرمی دمخه په نیو
 بچو اوڅلوپښتو دقیقو ددوی له استوگنخی
 څخه دډاکی هوایی ډگرته ورسید .

ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم دبنگله دیش
 دجمهور رئیس په ملگریا دډاکی په هوایی
 ډگری دتشریفاتی گارد داحترام او سلام
 مراتب ومنل او هغه یی معاینه کړ .

پدغه وخت کی موزیک دافغانستان دجمهوریت
 ملی سرود اودبنگله دیش ملی سرود وغراوه
 اوداحترام په توگه دتوپ یووښت ډزی وشوی .
 وروسته بیا ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی
 محمد داؤد په داسی حال کی چه دبنگله دیش
 دجمهور رئیس ښاغلی شیخ مجیب الرحمن
 سره، دجمهور رئیس مرستیال ښاغلی نذراالاسلام
 صدراعظم ښاغلی منصور علی، دپاندنیو چارو
 وزیر ښاغلی کمال حسین اوداطلاعاتو وزیر
 ښاغلی قربانعلی ورسره وو، دمخه ښی کوونکو
 لیکوته لاپاوله هغوی سره یی خدای پامانی
 وکړه .

د افغانستان او بنګله دیش ګډه اعلامیه

- د بنګله دیش دولسي جمهوریت د جمهور رئیس شیخ مجیب الرحمن په بلنه د افغانستان د جمهوري دولت رئیس جلالتماب محمد داؤد ۱۳۵۳ کال د کب له درویشتمی نیټی څخه تر پنځه ویشتمی نیټی پوری بنګله دیش ته رسمی سفر وکړ .
- پدغه سفر کېښی د افغانستان د جمهوري دولت له ښاغلي رئیس سره د تجارت وزیر ښاغلي محمدخان جلالر، د پلان وزیر ښاغلي علی احمد خرم، د بانډنیو چارو د وزارت معین ښاغلي وحیدعبدالله او د افغانستان د حکومت د لویي رتبی یوشمیر مامورین ملګری وو .
- پدغه سفر کېښی د افغانستان د جمهوري دولت رئیس په ساوار کېښی د شپیدانو د ملي یادونی په ځای باندی د گلانو گیډی کیښودلی .
- د جمهوري دولت رئیس محمد داؤد د بنګله دیش د جمهوري رئیس ښاغلي شیخ مجیب الرحمن سره هم وکتل .
- د جمهوري دولت رئیس ښاغلي محمد داؤد دخپل سفر په اوږدو کېښی په زیاتی گرمی او صمیمیت سره چه د دواړو هیوادو دوروږو خلکو ترمنځ د دوستی تفاهم او متقابله احترام د ژورو علایقو نمایندگی دی د بنګله دیش دخلکو او مشرانو له خوا یی هرکلی وشو .
- د افغانستان د جمهوري دولت رئیس ښاغلي محمد داؤد د بنګله دیش له جمهور رئیس ښاغلي شیخ مجیب الرحمن سره د دوه اړخیزو علایقو او بین المللی مهمو موضوع ګانو په ګډون دخپل منځنی علاقوی وړمستلو په باب خبری وکړی .
- دغه خبری د پوره متقابله دوستی صمیمیت او تفاهم او اعتماد په فضا کېښی وشوی .
- پدغو خبرو کېښی د افغانستان د جمهوري دولت له ښاغلي رئیس سره دغه کسان ملګری وو :
- ۱- د تجارت وزیر ښاغلي محمدخان جلالر .
 - ۲- د پلان وزیر ښاغلي علی احمد خرم .
 - ۳- د بانډنیو چارو د وزارت معین ښاغلي سید وحیدعبدالله .
 - ۴- شارژدافیر ښاغلي عبدالله قادر .
- د بنګله دیش له ښاغلي جمهور رئیس سره دغو کسانو ملګرتیا کوله :
- ۱- د جمهور رئیس مرستیال ښاغلي سید نذراالاسلام .
 - ۲- صدراعظم ښاغلي ام منصورعلی .
 - ۳- د داخلی او خارجی تجارت وزیر ښاغلي خنده کار مشتاق احمد .
- او د بنګله دیش دولسي جمهوریت د لویي رتبی یوشمیر مامورینو .
- د خبرو په جریان کېښی دواړو خوا ته څرګنده شوه چه د روانو بین المللی مسئلو او د دواړو هیوادو ترمنځ دورورګلوی د علایقو د زیاتسی تقویي او استحکام په باب د نظرو ته والی او پوره توافق نژدی دی .
- د بنګله دیش جمهور رئیس خپلو میلمنو ته له خپلواکی وروسته په سیاسی او اقتصادی ساحو کېښی د بنګله دیش دخلکو د بریالیتوبو په باب معلومات وړاندی کړل .

د افغانستان کالنی

دمشرانو دجرگی د فیصلو اونتیچو په تطبیق کی زیاته برخه واخلي .

دوی دهغو ابتکارونو ملاتړ وکړه چه دناییلو هیوادوله خوادملگرو ملتو دعمومی ټولنی دشپرمی خاصی غونډی دمصوبی دبین المللی اقتصادی نوی نظام دجوړیدو مربوط په اعلامیه کښنی دشامل اصول او هدفونو او دعمل دپروگرام دتطبیق په لاره کښی شویدی .

دوی یوځل بیاعقیده څرگنده کړه چه دودی په حال کښی هیوادونه باید دچټکی پر مختیا دتامین دپاره په خپلو منځو کښی اقتصادی او تخنیکي همکاری زیاته کړی .

دغه راز دواړو خواوو موافقه وکړه چه په ځان باندی داتکاء دتحقق په غرض چه کټور امکانات یی شته دسیمی دهیواد و ترمنځ زیانی همکاری لازمی دی .

دواړو خواوو موافقه وکړه چه دناییلو هیوادونو دمشرانو دجرگی دکامیابی دتامین دپاره چه په ۱۹۷۶ کال کښی په کولمبو کښی جوړیږی اودآسیا په وچه کښی په خپل ذات کښی لومړی جرگه ده، خپلی هلی ځلی منسجمی کړی .

دآسیا په جنوب کښی دروانو انکشافاتو دمطالعی په وخت کښی ددولتو دوو رئیسانو ددغی خبری سره خپله کلکه عقیده څرگنده کړه چه یوازی دسیمی دخلکو حقوقو اوحقه احترام اودخبرو دلاری داوسنیو کړی کچنوحل او دتفاهم اومتقابل ښه نیت دروحی په اساس کیدی شی چه په سیمه کی دسولی د پاره مناسب چاپیریال پیدا کړی .

دافغانستان د جمهوري دولتست رئیس ددی

دافغانستان دجمهوری دولت رئیس د هغو پرمختگونو څخه چه دبنگله دیش خلکو دښاغلی شیخ مجیب الرحمن په مشرۍ په بیلو بیلو برخو کښی کړیدی دپریزبات متحسس شوی او داجتماعی اوسیاسی نوی ساختمان دودانولو او دغه راز په اقتصادی وروسته پاتی کیدو میراث باندی دتفوق دپاره بنگله دیش دخلکو دشور اوعزم په باره کښی چه داستثمار له پیریو څخه پاتی دی دبنگله دیش دهیواد له هلوځلو څخه په عالی توگه ستاینه کړی ده .

دافغانستان دجمهوری دولت رئیس د هغو پرمختیاوو په باره کښی چه په ۱۳۵۲ کال په چنگاښ کښی دجمهوریت له اعلام څخه وروسته شوی اوداجتماعی اواقصادی ترقی دتغیراتو دپروگرام په باب چه دجمهوریت دنظام لاندی پیل شوی یادونه وکړه .

دافغانستان دجمهوری دولت رئیس دغه راز په هغو پرمختگونو باندی رڼا واچوله چه ددغو مترقی پالیسیو دتطبیق په لاره کښی په سیاسی اقتصادی اوجتماعی ساحو کښی شویدی . دبنگله دیش جمهور ر رئیس دافغانستان دخلکو دهلو ځلو زیاته ستاینه وکړه اووی ویل دبنگله دیش خلک ددولت درئیس دملهمانه مشرۍ لاندی دنوی ټولنی دجوړیدو په لاره کښی دهغوی په بریالیتوبونو باندی ډیر خوښی دی . دواړو خواو دنه انسلاک اوپه روغه جوړه کښی دگډژوند په اصول باندی خپله ټینگه پابندی چه ددوی هیوادونه تل په هغه متمهد دی یوځل بیا تائید کړه .

دواړو خواو پدغه باره کی دخپل ټینگ عزم ټینگار وکړه چه په الجزایر کښی دناییلو هیوادو

دواړو خواوو د تجارت، اقتصاد، کلتور، پوهنې، دملکي هوايي چلند په گډون په ټولو برخو کې دافغانستان او بنګله دېش دروا بطو د مثبتې پراختيا ښه هرکلی وکړ .

دوی ددواړو هيوادو ترمنځ دکتوري همکاري په برخو کې دزياتي پراختيا دپاره خپله اراده بيان کړه .

دوی ددواړو هيوادو ترمنځ د تجارت او اقتصادي علايقو دزياتي پراختيا امکانات په مثبت ډول وڅيړل .

د دولت دواړو رئيسانو موافقه وکړه چه په منتخبو ساحو کې دتکنیکي همکاري، يو دوه اړخيزه پروگرام ترتيب او تطبيق شي .

ددغه غرض دپاره به پدې نژدې وخت کې د بنګله دېش يو اقتصادي او دپلان جوړولو هيات افغانستان ته سفر وکړي .

دواړو خواوو په خوښې سره وليدل چه دافغانستان دولت رئيس اوصدراغظم ښاغلي محمد داؤد دسفر ددواړو هيوادو ترمنځ د دوستي دروا بطو پښتگښت په دوام او دوور وړگلو په تفاهم کې دکنترول وړ برخه اخيستی دی .

د دولت رئيس او صدراغظم ښاغلي محمد داؤد د بنګله دېش رئيس ښاغلي شيخ مجيب الرحمن ته بلنه ورکړه چه په مساعد وخت کې دافغانستان ته سفر وکړي .

د بنګله دېش جمهور رئيس دغه بلنه په زياته خوښې سره ومنله .

موضوع سره په ارتباط په نيمه وچه کې دېش دروا بطو د عادي کولو په لاره کې د بنګله دېش مثبتې هلې ځلې وستايلى .

د بنګله دېش جمهور رئيس دلانجو دحل دپاره دافغانستان د جمهوري دولت درئيس ښاغلي محمد داؤد سياست مدارانه ابتکارات وستايل .

دواړو خواوو دسولې ديوې سيمې په توگه دهند داوقيانوس دا اعلام ملاتړ وکړ .

دوی هيله ښکاره کړه چه پدې باره کې دملګرو ملتو د مربوطو فيصلو احترام وشي او هغه عملی شي دواړو خواو دتيريو په ضد دعربي ورونيو خلکو سره په عادلانه مبارزو کې خپل ملاتړ او همکاري يوځل بيان کړل .

دوی ټينګار وکړ چه دهغو عربي خاورو بيرته ورکول چه اسرائيلو په غير قانوني توگه نيولي او د فلسطين د حاکميت دملی حقوقو تحقق په منځني ختيځ کې ددایمي حل دلاری دپیدا کولو دپاره لومړنی اهميت لري .

دوی د فلسطين دخلکو ديوازنی نماينده په حيث د فلسطين دآزادې دمو سسي دپيژندنې هرکلی کړی اوله دې امله يې خوښی څرگنده کړی چه دملګرو ملتو دمو سسي د فلسطين دآزادې دمو سسي مشرانو ته موقع ورکړه چه په دغه جهاني مرکز کې خپل نظر څرگند کړي . دواړو خواوو دآزادې غوښتونکو نهضتونو او داستعمار دپرديو د تسلط او دنژادې توپير په خلاف د مبارزو څخه خپل ملاتړ څرگند کړ .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کندهار ته راوړسیدل

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم دهند او بنگله دیش هیوادونه د سفر څخه وروسته عراق ته د سفر په لاره کښی د کب په ۲۵ له ډاکي څخه کندهار ته راوړسیدل .

الوتکی ته نزدی د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم ته د مالی وزیر ښاغلی سید عبدالاله د تجارت وزیر ښاغلی محمدخان جلال، د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، د باندنیو چارو د وزارت سیاسی معین ښاغلی وحید عبدالله ، امنیه عمومی قوماندان ښاغلی عبدالقدیر ، دملکی هوایی او توریزم عمومی رئیس ښاغلی سلطان محمود غازي، د کندهار والی ښاغلی محمدایوب عزیز، د قول اردو قوماندان، ښاروال، د جمهوري اردو یوشمیر سترو منصبدارانو او د مرکزی دایرورئیسانو هرکلی ووايه .

وروسته له هغه د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د تشریفاتو د گارد سلام ومانه . پس له هغه یوشمیر ماشومانو د کندهار د ښاریانو په نمایندگی د گلانو کښی هڅوی ته وپاندي کړی او د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د مهربانی وپوځرخیدل . وروسته بیا د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د جمهوري اردوله منصبدارانو او د کندهار د دایروله رئیسانو او مخورو سره روغې وکړ .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم، د کندهار له نارینه او ښځوسره دروغې کولوپه حال کښی

دکندهار په زرگونو تنو ښاريانو د دولت ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم ته درسیډیو په وخت کېښی د تودوا حسابساتو په څرگندلو سره هرکلی وویل.

پدغه وخت کې هرکلی کونکو، په خبر راغلی زموږ مشره په شعارونو سره د دولت د ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم ورتگ ته ښه راغلی ووايه. له هوایی ډگر څخه دکندهار تر ښاره پوری د دولت د ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم د سپرلی دموتډلاری په واپتونو کې دکندهار په زرگونو خلکو څایونه نیولی وو او د گلانو د گیډیو په ښیندلو او ژوندی دی وی د انقلاب مشر، ژوندی دی وی د جمهوریت نظام مؤسس، په شعارونو سره یی هرکلی کاوه.

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دکندهار د ښاريانو په ټولنه کې د فکر او عمل کیده.

یووالی دیوه هیواد د پرمختگ وسیله بللی ده او دیوی وینا په ترڅ کې د جمهوریت نوی نظام د هدفونو په باب یوڅه مطالب بیان کړل او هغو اجراءاتو ته یی اشاره وکړه چه په یو کال او اتو میاشتو کې شویدی.

د دولت ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم پداسی حال کې چه ددوی وینا دکندهار د ښاريانو د زرگونو تنو په خوښی او خوشالی سره او د ژوندی دی وی د جمهوریت مؤسس او ژوندی دی وی ستر داؤد په شعارونو سره بدرگه کیده.

د افغانستان کالني

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کډ په ۲۵ د کندهار په ښار کې د مبارکي خرفي زيارت وکړ او حضرت سرو کاینات روح ته يې درود واستاوه .

دغه راز دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم د احمد شاه بابا او ميرويس نيکه مقبره ته لاړل او د هيواد تاريخ د دغو نوميالو او قهرمانو مرونو روح ته يې دعا وکړه .

د مالي وزير ښاغلي سيد عبدالاله، د تجارت وزير ښاغلي محمد خان جلالر، د پلان وزير ښاغلي علي احمد خرم، د بانديو چارو د وزارت سياسي مھين ښاغلي وحيد عبدالله ، د ملکسي هوايي او توپيزم عمومي رئيس ښاغلي سلطان محمود غازي ، د کندهار والي ښاغلي محمدايوب عزيز، د قوول اردو قوماندان اود دغه ولايت د لويي رتبې يوشمير مامورين د دولت له ښاغلي رئيس د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم ، په مبارکه خرڅه کښي د افغانستان د سعادت له پاره دعا کوي.

ددولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دقول اردو دقوماندانۍ په دروازه کې وروسته له هغه چه موزيک ملي سرود غږاوه د تشریفاتې گارد احترام ومانه او هغه یې معاینه کړې .

وروسته بیایې بیل بیل عسکری قطعات چه په خاص دسپلین سره دتلمیم په میدان کې راټول شوی وومعاینه کړل .

وروسته بیاددولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دقول اردو دقوماندانۍ دجمهوریت په تالار کې داردوله سترو منصبدارانو سره یې دخبرواترو په ترڅ کې وویل :

خوشاله یم له دی امله چه وخت می پیداکړ له تاسې سره دژدی وغږیږم هیله لرم دافغانستان اردو دهیواد دسترو ښیگنو دتامین په لاره کې سرلوړی اوله پخوانه زیات بریالی اوکامیاب اوسی .

دانقلاب مشر دنوی نظام په ټینگولو کسی داردوفعالانه برخی اخیستل یادکړل اووی وویل : ستاسې وظیفه ستاسې دځاوری اووطن ساتنده اودغه کار ددی غوښتنه کوی چه د وطن نه خدمت په لاره کې هرډول تیاری ولړی .

ددولت ښاغلي رئيس او صدراعظم وویل : زمونږ دښمنان هلی غلی کوی چه په بیلو بیلو اشکالو دخلکو په مینځ کې تفرقه اوکینه پیدا

کړی اوله هغوڅخه دخان په نفع گټه واخلي خودتاریخ په شهادت تاسې ته وایم چه ټول هغه وروسته پاتی کیدل چه خلکوته متوجه دی له هملغو عواملو څخه پیدا شوی دی .

هغه شواهد اوسندونه چه له همدغو تفرقه اچوونکو ډلوڅخه لیدل شویدی اوهم اوس اوس پدغه باره کې په لاس کې شواهد اوسندونه ښیې، چه زمونږ دښمنانو دهیڅ ډول دسیسی تفرقی اوتوطنی دپیداکولو څخه ډډه نده کړی اوتردی چه په دغه لاره کې یې ، دخپلو ناوړو عملونو دپرمخ بیولو دپاره زښت ډیر لگښتونه هم منلی دی . نودداسې دسیسودعواقبومخنیوی دپاره وظیفته حاضر اوچمتاوستی ځکه ستاسې وظیفی ډیری درندی دی .

مونږ خپل دښمنان ښه پیژنو، نن دپوه ټن اویاخوتنوبرخه دملي ارمانونو دپوره کولو دپاره بس نه ده بلکه داجتماعی تحول اوبدلون په کار کې دټول ملت برخه اخیستل لازمی اوضروری دی . دکندهار دقول اردو قوماندان ډگر جسرال

محمد نعیم ددولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم ته داډورکړه چه دخپل ستر مشر دمقولو ویناو او نصیحتونو په اساس دکندهار دقبول اردو منصبداران اوافراد دژوند تر وروستې سلگي پوری سرښندنې اوله کارې ته چمتوې

عراق ته د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم سفر

پدغه وخت کې موزیک ملي سرود وغږاوه .
د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم اودهغوي
دملگرو دسپرلي الوتکه په دوولسو وجودکندهار
له هوايي ډگرڅخه د بغداد لورته والوتله .

عراق ته په سفر کې د عالي وزير ښاغلي
سيد عبدالله، د پلان وزير ښاغلي علي احمد خرم،
اود بانديو چارو د وزارت سياسي معين ښاغلي
وحيد عبدالله ، د دولت لسه ښاغلي رئيس او
صدراعظم سره ملگري وو .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد
له خپلو ملگرو سره د يوه رسمي اودوستانه
سفر دپاره د افغانستان په وخت د کب په ۲۶ نيټه تر
غرمي وروسته په دريو بجو بغداد ته ورسيدل .
د عراق جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکر
د کابيني غړو، د بغداد والي اوبغداد ښاروال،
د لويي رتبې دولتي مامورينو، په بغداد کې
د افغانستان د جمهوري دولت لوی سفير استاد
خليل الله خليلي، د افغاني لوی سفارت غړيو،
په کابل کې د عراق لوی سفير ښاغلي ناصر
عبدالقادر الحديشي، په بغداد کې اوسيدونکو
کورديلو ماتیکو د بغداد په هوايي ډگر کې
د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم اود هغوي
دملگرو هرکلی وکړ .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد
اودهغوي ملگري عراق ته د يوه رسمي اودوستانه
سفر دپاره ۱۳۵۳د کال د کب په ۲۶ نيټه په
مخصوصه الوتکه کې له کندهار څخه هغه هيواد
ته روان شول .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم په يوونسو
بجو او پنځه څلوېښتو دقيقو له خپل استوگنځي
څخه د کندهار بين المللي هوايي ډگر ته ورسيدل .
د کندهار د ښار او د بين المللي هوايي ډگر
تر مينځ لاره کې د کندهار په زرگونو ښاريانو
د احساساتو په څرگندولو او (سفر په خپل) د
شعارونو سره د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم
د سپرلي موټر بدرگه کاوه .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم په هوايي
ډگر کې د تجارت له وزير ښاغلي محمد خان
جلال، امنيه عمومي قوماندان ښاغلي عبدالقدير
دملکي هوايي اوتويزم له لوی رئيس ښاغلي
سلطان محمود غازي، د کندهار له والي، د قول
اردوله قوماندان اود مرکزي دايرو له رئيسانو
سره خدای پاماني وکړه .

وروسته بيا ښاغلي محمد داؤد د پداسي حال
کې چه د کندهار د قول اردو قوماندان، ورسره و
د تشريفاتي گارد د سلام او احترام مراتب ومنل
اوهغه يی معاينه کړ .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم کله چه دښاغلی احمدحسن البکر په ملگرتیادگارد، احترام معاینه کوی .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ته کله چه له الوتکی څخه راګوز شو د عراق جمهور رئیس احمد حسن البکر ښه راغلی ووايه او وروسته له هغه د دواړو هیوادو مشرانو پداسی حال کښی چه موزیک د افغانستان او عراق د جمهوریتونو ملی سرود وغزاهو د تشریفاتی گارد ، د احترام مراتب ومنل او هغه یی معاینه کړ .

پدغه وخت کی یوی ډلی ماشومانو د گلانو ګیډی د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم ته وړاندی کړی او بیا د احترام په رسم د توب یووبینت ډزی وشوی .

پس له هغه د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د عراق د جمهور رئیس په ملگرتیاد د هر کلی کونکولیکوته لار دکابینی له غړیو ، دلوی رتبی

له عسکری او ملکی مامورینو، دافغانی لوی سفارت له غړیو، په بغداد کی له اوسیدونکو افغانانو او محصلینو او پدغه ښار کی له اوسیدونکو کوردیپلوماتیکو سره یی روغبړ وکړ .

د بغداد هوایی ډگر د دواړو هیوادو په ملی بیرغونو ښکلی کړای شوی او د میدان په ودانۍ باندی د ښه راغلی شعارونه لیدل کیدل .

دهوایی ډگر له مر اسمو وروسته ښاغلی محمد داؤد او ښاغلی احمد حسن البکر ، په مخصوص موټر کی پداسی حال کی چه دیوی ډلی موټر سایکل سپروله خوا بدر ښه کیدل ددوی مخصوص استوګنځی ته روان شول .

د دواړو هیوادو، د مشرانو د سپرلی د موټر لاره له هوایی ډگر څخه تر ښار پوری د افغانستان او عراقی په ملی

سفيران هم حاضر وو. دمحلې وخت په بشپړتياوې ښاغلي محمد داود دورک نومي عسکر خلی ته لپاره وگډولگيږي. يې ورباندې کيښوده.

دگل ايښودوپه وخت کې د عراق عدليه وزير د بغداد والي، دغه هيواد د تشرېفاتو لوی مدير اود افغانستان او عراق لوی سفيران حاضر وو. دمحلې وخت په اوه بجواو دېرشو دقيقو دولت رئيس اوصدرا عظم ښاغلي محمد داود د عراق له جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکر سره د جمهوري رياست په ماڼۍ کې وکتل.

پدغه وخت کې د عراق يوشمير وزيران اود افغاني هيات غړي هم حاضر وو.

دمحلې وخت دکب په ۲۶ شپه په اتوبجو اودېرشو دقيقو دولت رئيس اوصدرا عظم ښاغلي محمد داود په هغې ميلستيا کې برخه واخستله چه ددوی په وياړ د عراق د جمهور رئيس ښاغلي حسن البکر له خوا شوی وه.

پدغې ميلستيا کې دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په ملگرو سربيره د عراق دکابيني وزيرانو په بناد کې اوسيدونکو کورديلو ماتيوکو په بغداد کې دافغانستان د جمهوري دولت لوی سفير او په کابل کې د عراق لوی سفير برخه اخيستی وه.

بنيونو ښکلي، گډای شوي اود خط سير دواړو په هره برخه کې د هيواد کې شمير ښاريانو په چکيو کولود احسانانو په غږ کولو سره دولت ښاغلي رئيس اوصدرا عظم هرکلی وکړ.

د دولت ښاغلي رئيس اوصدرا عظم د سپرلي الوتکه عراق خاوري ته درسيږو په وخت کې عراق د هوايي قواوو ديوسيل جت الوتکو له بناد بغداد تر هوايي هياتان پورې بدرگه شوه او د ښاغلي محمد داود اود هغوی ملگرو د سپرلي الوتکې هراکوزينو اولاحترام دکازد دمنلو په وخت کې هم جت الوتکې داحترام په رسم والوتلی.

دمحلې وخت په دوو بجواو دېرشو دقيقو د بغداد د ښار دسروزو کلی د بغداد د ښاروال ښاغلي ابراهيم محمد اسماعيل له خوا پداسې حال کې چه ښاغلي احمد حسن البکر هم حاضر ؤ دولت رئيس اوصدرا عظم ښاغلي محمد داود ته دواړو هيواد تر مينځ د دوستي دنښې ښانې په توگه وسپارل شوه.

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم د بغداد د ښار دکلي د تسليم پوپه وخت کې دغه گسار دواړو هيوادو تر مينځ د دوستي علامې په توگه په تشکر سره مقابلې کړه.

په دغه وخت کې دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په ملگرو سر بيره د عراق عدليه وزير اود جمهوري د لتر رئيس اود دواړو هيواد لوی

دولت رئیس اوسدراعظم بناغلی محمد داؤد به بغداد کنسی عراق له جمهور رئیس بناغلی احمد حسن البکر سره دکتلو اوخبرو اترو به حال کنی .

دولت رئیس اوسدراعظم بناغلی محمد داؤد د کب په ۲۷ نیته عراق له جمهور رئیس بناغلی احمد حسن البکر سره ددغه هیواد دجمهوری ریاست په مانی کی کتنه او خبری وکړی .

پدغو خبروکی چه یوساعت روانی وی ددواړو هیوادو مشرانو د علاقې وپمستلو په باب خبری وکړی .

دولت رئیس اوسدراعظم بناغلی محمد داؤد اودهغه ملگرویداسی حال کی چه عراق عدلیه وزیر له دوی سره ملگری ودمجلی وخت د کب په ۲۷ دسپار په نهو بیجو د حضرت

غوث الاعظم دستگیر شیخ عبدالقادر جیلانی مقبری ته لاپل اوددغه حضرت روح ته یی دعا وکړه. د دولت بناغلی رئیس اوسدراعظم د حضرت

غوث الاعظم دستگیر د مزار د زیارت نه وروسته ددغه حضرت د مزار دپاره یو پوښی ور وبانسه د حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی د مزار په دروازه کی عراق داو کالو رئیس اود زیارت متولی د دولت د بناغلی رئیس هر کلی وکړ .

شیخ عبدالقادر جیلانی بن موسی، بن عبدالله بن یحیی چه دنسب سلسله یی حضرت علی کرم الله وجهه ته رسیدی په ۴۷۰ هجری کال کی دجیل په کلی کی زینیدلی او په ۵۶۱ کال کی مړشوی دی .

حضرت شیخ جیلانی د قادریه طریقی موسس اومشر اومرشد دی .

وروسته له هغه د دولت رئیس اوسدراعظم بناغلی محمد داؤد د امام اعظم (رح) زیارت ته لاړ اوددغه حضرت روح ته یی درود واستاوه .

د افغانستان کالني

پدغه وخت کې دحضرت امام د مزار متولسي يوټوک قرآن عظيم الشان ددولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم ته وروباښه .

ښاغلي محمد داود قرآن عظيم الشان ښکل کړ او هغه يې د يوه مقدس او مبارک سوغات په توگه ومانه .

نعمان بن صادق، بن زوتي مشهور به امام اعظم اصلا د کابل اوسيدونکی دی او هغه پلار په کوفه کې ميشته شوي دي .

امام اعظم (رح) د قرآن کریم حافظ او د اسلامي فقه عالم او د اجتهاد خاوند او مذهبي امام دی . چه په زياترو اسلامي هيوادو کې زيات پيروان لري .

د دغو دوو ستر شخصيتونو روح ته يې دعا وکړه . کله چه د دولت ښاغلي رئيس مبارکومزارونوته تشريف يووې د عراق عدليه وزير هم له دوی موسسې کاظم او امام ابو يوسف مقبروته لاړل او سره و .

ددولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د حضرت عباس په مرقد کېښي

رئيس مرستيال ښاغلي صدام حسين بغداد په ښارکي پخپل استوګنځي کې ومانه اوله هغه سره يې دوستانه خبري وګړي په دغو خبرو کې دخپل مينځي مسئلو اودسيمي د موضوع دمنځني ختيځ مسئلي اودنړۍ مسئلو په باب بحث وشو .

پدغو خبرو کې دباندنيو چارو دوزارت سياسي معين ښاغلي وحيدعبدالله او په بغداد کېني دافغانستان دجمهوری دولت لوی سفير استاد خليل الله خليلي له افغاني لوري څخه اودعراق دباندنيو چارو وزير سعدالعمادي اوعدليه وزير ډاکتر ساوی اوپه کابل کې دعراق لوی سفير ښاغلي ناصر عبدالقادر الحدیثي دعراق له لوري برخه اخیستي وه .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۸ دماښام په اتوبجو اوديرشو دقيفو ددارالسلام په ماڼۍ کې دعراق جمهور رئيس ښاغلي احمدحسن البکر ته ميلمستيا کړې وه . پدې ميلمستيا کې چه تر لسو بجو پوری دوام وکړله دوی سره په ملګري هيات سر پرته دبعث دګوند مشر توب يوشمير غړيو ، دعراق دکابيني هيات، کوردييلوماتيکو، په کابل کې دعراق لوی سفير ښاغلي ناصر الحدیثي اوپه بغداد کې دافغانستان دجمهوری دولت لوی سفير استاد خليل الله خليلي برخه اخیستي وه .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد له ملګري هيات سره په عراق کې ددری ورځني رسمي سفر له پای ته رسيدو وروسته د کب په ۲۹ سپارله بغداد څخه دهيواد لوړته را روان شول .

دهاليي وزير ښاغلي سيد عبدالاله او دپلان وزير ښاغلي علي احمد خرم د کب په ۲۷ مازيګر دعراق دماڼۍ اوپلان له وزيرانو سره خبري وکړې .

پدغو خبرو کې چه څه ناڅه دوه ساعته روانی وی دافغانستان اوعراق تر مينځ د اقتصادي او تخنيکي همکاري دمستلو په باب بحث وشو . د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۷ تر غرمی وروسته په دريو بجو په بغداد کې دحضرت سلمان فارس په زیارت مشرف شول اودغه راز د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دکسری ماڼۍ وليدله .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۷ مازيګر په پنځو بجو په مخصوصه بيړۍ کې ددجلی سيند وليد . پدغه کتنه کې ساحل ته نژدی جوماتو نه او ودانۍ يې هم وليدلي .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد اوورسره هيات د کب په ۲۸ نيټه تر غرمی وروسته په نجف اشرف کې دحضرت علي کرم الله وجهه مزار ته لاړل اوددغه حضرت روح ته پي دعا وکړه . په دغه وخت کې دمزار متولي يو ټوک قرآن عظيم الشان اويوه جوړه عبا ، د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم ته اهداء کړل .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د کب په ۲۸ نيټه د بابل تاريخي ښاروکوت . د بابل ښارچه زمونږ ملي مشر هغه وکوت يو تاريخي ښاردی چه دهغه قيمتداره آثار تراوسه پوری کتوونکی حيرانوی .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۸ شپه په اوو بجو دعراق دجمهور

د افغانستان کائي

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم د سپرلي موټر پداسي حال کي چه د عراق جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکر هم له دوی سره و ترغرمي دمخه په نوبوجو او پښځه څلويښتو دقيقو د دولت د ښاغلي رئيس له استوگنځي څخه د بغداد هوايي ډگرته ورسيد.

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم پداسي حال کي چه جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکر ورسره ملگري ودمخه ښي کونکو ليکوته لاړ او د عراق دکابيني د بحث د گوند د مشر توب له يوشمير غړيو ، په بغداد کي اوسيدونکو کورديپلوما تیکو، د ثوبي ربي ملکي او عسکري يوشمير مامورينو، د عراق د تشریفاتو د رئيس د دوادو هيوادوله لويو سفيرانو او په بغداد کي داوسيدونکو افغانانوسره خدای په امانی وکړه.

وروسته له هغه د افغانستان د جمهوريت او د عراق د جمهوريت ملي سرود وغږول شو او د دولت ښاغلي رئيس او اوصدراعظم د عراق د ښاغلي جمهور رئيس په ملگرتيا د احترام د گلرډسلام ومانه او هغه يي معاینه کړ.

پدغه وخت کي د احترام په رسم د توب ۲۱ ډزی وشو.

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم سره د الوتکي تړنيزي پوري، ښاغلي حسن البکر ملگري و .

پدغه وخت کي د باندنيو چارو وزير ښاغلي سعدون حمادي او دوادو هيوادو لوی سفيران هم حاضر و .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د عراق نه جمهور رئيس سره دخدای پاماني په وخت کي دهغه تاوده او د زړه له کومي هرکلي له امله چه دوی او ورسره هيات ته د عراق د حکومت او خلکوله خواويل شوی، خوښي څرگنده کړه .

د عراق جمهور رئيس ښاغلي حسن البکر په مقابل کي له دوی امله چه د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د دوی هيوادته سفر وکړ او وخت پيداشو چه يو دبل سره د نژدی څخه روږدی شي او خبري اتري وکړي خوښي او قدرداني څرگنده کړه او د دولت ښاغلي رئيس او د افغانستان حکومت او خلکوته يي خپلي ښي هيلي څرگندی کړي . د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم او ورسره هيات د سپرلي الوتکه د کب په ۲۹ ترغرمي دمخه په لسو بجواو لسو دقيقو د بغداد له هوايي ډگر څخه راواوتله .

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم د مسافرت د عکسونو لپامه د عراق د جمهور رئيس ښاغلي حسن البکر له خوا د هوايي ډگر په سالون کي دوی ته ورکړ شو .

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سفرونه

د دولت د ښاغلي رئيس اودهنه سره ملگری وه دا احترام گاړدیی معاینه کړي .
هيات د سپرلي الوتکه ۱۳۰۳ کال د کب په ۲۹ د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم، له ښاغلي
ترغرمي وروسته په دوو بجواو پنځه څلویښتو محمدنعيم، د صادرات له مرستيال ډاکتر محمد
دقیقو د کابل په بين المللی هوايي ډگر کې حسن شرق، د مرکزي کمیټې له غړيو، د کابینې
رابطه شوه . له غړيو، د جمهوري ډرډوله جنرالانو او خواتو
د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم په داسې مشهدارانو، دلویي رتبې له مامورينو په کابل
حال کې چه موزیک جمهوري ملی سرود وغږاوه اکی له اوسیدونکو پښتونستانیانو او د دوستو
د تشریفاتو ډگار د سلام او احترام مراتب ومنل هیوادوله سفیرانو سره ووغږې وکړ .
او په داسې حال کې چه لوی درستیز له دوی سره

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ته، د عراق له دوستانه سفر نه، دبیره راتلو په وخت کېښی
د کابل په بین المللی هوايي ډگر کېښی د ښاغلي محمدنعيم له خوا هرگلی وویل شو .

د افغانستان او عراق کچه اعلامیه

د عراق د جمهور رئیس ښاغلی احمد حسن البکر سره ملگری هیات په بغداد او کربلا کی مقدس په بلنه د افغانستان د جمهوری دولت رئیس ښاغلی محمد داود د ۱۳۵۳ کال دکب له شپږ ویشتمی نیټی څخه تر ۲۹ نیټی پوری عراق ته رسمی سفر وکړ .

د دوی تر مینځ د دواړو دوستو هیوادو د ښو مناسباتو په سیمه او دنیا کی د پرمختیاو په باب پراخی خبری وشوی .

د افغانستان د دولت رئیس ښاغلی محمد داود د انقلابی عالی شورا د رئیس نایب ښاغلی صدام حسین په استوگنځی کی ومانه .

د افغانستان او عراق د رسمی مامورینو تر مینځ د هغو صمیمی روابطو د خبرو په چوکاټ کی چه د دوی د هیوادو تر مینځ په ټولو برخو کی شته خبری وشوی .

د روانه میلمانه او هغه هیات چه له دوی سره ملگری و، په عراق کی د ترقی او بریالیو بونونه ځینو مظاهرو سره چه د بحث د عربی سوسیالیستی گوند په مشری د انقلاب له خوا شوی دی آشنا شول. دوی د دغو بریالیو بونو او کامیابو له امله د ځپلی قدروانی او تقدیر مراتب څرگند کړل .

د افغانستان دولت ښاغلی رئیس او هغوی سره ملگری هیات په بغداد او کربلا کی مقدس اماکن هم ولیدل .

د عراق رسمی مامورینو او خلکو د دوی تود او دورو رگلوی هر کلی وکړ .

د هغو دوستانه مناسباتو سره سم چه له نیکه مرغه د افغانستان د جمهوریت او عراق تر مینځ شته، د صمیمیت او تفاهم په فضا کی خبری بداسی توگه وشوی چه په ټولو برخو کی په مثبت توگه د دغو مناسباتو د پرمختیا سبب شی .

دواړو خواو په خپله سیمه کی د حالاتو اوله هغو څخه د پیداشو یو خطرونو په باب چه سوله او امنیت تهدیدی غور وکړ .

دواړو خواو پدغه برخه کی خپله عقیده څرگنده کړه چه دغه بحرانی حالات د استعمار د طرحو او دسیسو محصول دی او په سیمه کی امنیت او سوله یی په خطر کی اچولی او د هغی دخلکو د اجتماعی پرمختیا او پرمختگ خنډ کیری .

دواړو خواو په روغه جوړه کی د گډ ژوند له اصولو د دولتونو تر مینځ د قوی له استعمال څخه د ډوډی گوټو د برابر حاکمیت او دنورو دولتونو په کووټیو چارو کی د لاس نه وهلو او دروغی جوړی په وسایلو سره د بین المللی مسئلو د حل او

د دولتونو تر مينځ حقوقو او دملگرو ملتو دمنشور له اصولوسره سم اساساتو په اتکاء په متقابله احترام باندې خپل باور تائيد کړ .

دواړو خواو په عربي سيمه کې دبحراني حالت په باب خبرې وکړې دوی د عربو خلکو په خلاف صهيونستي تيري وغانده اود خپل دغه اعتقاد ټينگاري وکړ چه پدغه سيمه کې دعادلانه حل لاره د عربي نيول شويو سيمو د پوره خوشي کيدو اود فلسطین دخلکو د حقوقو دا عاده کيدو تر وخته پورې په خپله پلارنۍ خاوره، يعني فلسطين کې تر لاسه کيدی نشي .

دواړو خواو د نه انسلاک د سياست په نسبت چه بين المللی ټولنی ته يی ارزښت منس د خدمتونه کړی دی، خپل ملاتړ يوځل بيانائيد کړ .

دوی د نه انسلاک د نهضت ديووالي اوتساند دساتنی داهمیت سره موافقه وکړه اوتصميم يی ونيوچه دناپييلو هيوادو دجرگي دپوره کاميابی دتامين په لاره کې چه په ۱۹۷۶ کال کې په کولمبو کې جوړېږي همکاري وکړي. دافغانستان د دولت ښاغلي رئيس اودعراق ښاغلي جمهور رئيس په اقتصادي ساحو کې، په هغوانکشافاتو غوروکړ چه په مستقيم ډول يی په پرمختيا يی هيوادو اغيزه کړي .

دوی د پرمختلو هيوادو څخه وغوښتل چه دپرمختيا يی هيوادو نو سره خپل اقتصادي روابط دبرابري اوعادالت پر بنسټ ټينگ کړي . دوی پدی باره کې خپله عقیده څرگنده کړه چه پرمختيا يی هيوادونه دی دبشپړ اوگړندی پرمختگ د ترسره کيدو او په ځان دويسا په اساس اقتصادي اوتخنيکی همکاري په خپل مينځ کې تقويه کړي .

دوی هغه گواښ غندلی چه دخينو هيوادو دطبيعی منابعو دنيولو په باره کې شوی دی او څرگنده يی کړه چه دغه کار بين المللی سوله اوامنيته تهديد کړي اودملگرو ملتو د منشور داصولو نه تيري بلل کيږي .

دبين المللی اقتصادي بحران دحالت په باره کې دواړو خواو موافقه وکړه چه دودی په حال کې هيوادونه او په تيره بيا هغه چه اومه مواد لری ددغه بحرانی حالت په پيداکولو کې هيڅ ډول مسؤليت نلری. بلکه داوسنی پولی تووم اوداقتصادي گړوډی مشکلات دخينو پرمختلليو هيوادونو داقتصادي سيا ستونو څخه پيسدا شويدي .

دواړو خواو داستعمار ، دنوی استعمار ، دپردیو د تسلط اودنزادی توپير د سياست په ضد دآسيا ، افريقا او لاتيني امريکا دخلکو دمبارزو سره خپل ملاتړ څرگند کړ .

دوی په افريقا کې دپرتگال دپخوانی استعماری

تسلط د مينځه تلو او دانگولا دخپلواکي نېسه هرکلي وکړي .

دوی دجنوبي افريقا دنژاد پالني سياستونه چه دشریت وجدان ته سپکاوی دی محکوم کړل .

دوی دجنوبي افريقا له خوادناميبيا غير قانونی اودملگرو ملتو دفيصلو په خلاف نډول په کلکه محکوم کړل .

دواړوخواو پدغی خبری عقیده څرگنده کړه چه دسیمی دهیوادونو ترمینځ داختلفونو دحل پیره ښه وسیله خبری اودعدالت داصولوسره سم تفاهم دی .

دواړوخواو دهند په اقیانوس کی دورغ په ورغ زیاتیدونکی نظامی فعالیت په باب اندیښنه څرگنده کړه .

دواړو خواونظر په دآسیادهیوادونو دسولی اوامنیت دپینځښت په غرض دنظامی اوواولانجو دنه لرونکی اودسولی دیوی سیمی په توگه دهندداقیانوس داعلام په باب یوشان وه .

دواړو خواو دعراق اوایران دگاوندیوهیواد

ترمینځ داختلفونو دحل په باره کی دالجزایر په موافقو باندی خوبی وکړه اودهغو ملاتړ یی وکړ .

ددولت دوو رئیسانو د افغانستان او عراق ترمینځ دوه اړخیزعلاق او هغه موافقی چه ترننه پوری ددواړو هیوادو ترمینځ په اقتصادی ، تجارتي، کلتوری اوتخنیکي برخوکی لاس لیک شویدی مطالعه کړی .

دوی ددواړوهیوادونوترمینځ ددوو، وروڼو ملتونو دهیلوسره سم دهمکاری دساحو دزیاتی پراختیا اوانکشاف دپاره خپل تیاری څرگند کړ .

دافغانستان دجمهوری دولت رئیس ښاغلی محمد داود دعراق جمهور رئیس ښاغلی احمد حسن البکر اودعراق دجمهوریت دانقلابی عالی شورامرستیال ښاغلی صدام حسین ته بلنه ورکړه چه افغانستان ته راشی . دابلنه دهغوی له خواپه تشکر سره ومنل شوه دمسافرتونو نیټی به وروسته وټاکل شی .

ایران ته د دولت د بناغلی رئیس

اوصدراظم سفر

د دولت رئیس اوصدراظم بناغلی محمد داؤد د ایران د شاهنشاه اعلیحضرت محمد رضا شاه ملی سرود وغزاهه .

پهلوی په بلنه دیورسمی اودوستانه سفردپاره، وروسته بناغلی محمد داؤد الوتکی ته تشریف یووړ اوددوی دوپونکی الوتکی تر نژدی پوری ۱۳۵۴ دغوايي په ۶ نیټه له غرمی وروسته په یوه نیمه بجه په مخصوصه الوتکه کی تهران ته لاړ .

زمونږ ملی مشر دکابل بین المللی هوایی غړی ددولت درئیس سره لاړل .

ډگرته درسیدوبه وخت کی، بناغلی محمد نعیم، د عظمی صدارت دمرستیال ډاکتر محمد حسن شرق، دمرکزی کمیټی دغړیو اودکابینی د هیات دجمهوری اردو دجنرالانو اوسترو منصبدارانو، یوشمیر دولتی سترو شخصیتونو، په کابل کی اوسیدونکو پښتونستانیانو اوددوستو هیوادو لوی سفیرانو اودایران د لوی سفارت دغړیو سره چه دمخه ښی دپاره حاضر ووخدای پامانی وکړه .

د دولت د بناغلی رئیس اوصدراظم او ددوی دملگروالوتکه دایران په محلی وخت په دریو بجواوشلو دقیقو دمهرآباد په هوایی ډگر کی ښکته شوه .

د دولت د بناغلی رئیس اوصدراظم او ددوی دملگروالوتکه دایران فضانه دورنوتلوبه وخت کی دهغه هیواد دیوسل نظامی جت الوتکوله ورسره وو دجمهوری گارد دسلام واحترام مراتب

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته دمهرآباد هوایی ډگر ته درسیدلو په وخت کېږي د ایران د شاهنشاه اعلیحضرت محمد رضا پهلوی له خواتود اوصمیمانه هرکلی وویل شو .

خوادمهرآباد تر هوایی ډگر پوری بدرگه شوه .
 د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد
 ته دمهرآباد په هوایی ډگر کی درسیدلو په
 وخت کی د ایران د شاهنشاه اعلیحضرت
 محمد رضا پهلوی له خواتود هرکلی وویل شو .
 دالونکی نه د انقلاب دمشر دښکته کیدو په
 وخت کی اعلیحضرت د ایران شاهنشاه . صدراعظم
 ښاغلی امیر عباس هویدا دوی ته هرکلی ووايه
 د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد
 او اعلیحضرت د ایران شاهنشاه وروسته له هغه
 چه د افغانستان د جمهوري دولت ملی سررود
 او د ایران شاهنشاهی سلام وغرول شسو د
 شریفاتو گارد وگوت اود گارد د احترام فراتب
 یی ومتل .
 دغه وخت د احترام په ډول دتوب ۲۱ ډزی
 وشوی . وروسته د دواړو هیوادو مشران
 د هرکلی کوونکو دلیکو خواته لاړل . د حکومت
 له غړیو . د ایرانی پوځی او ملکی سترو شخصیتونو
 په تهران کی د افغانستان د جمهوري دولت د لوی
 سفیر ښاغلی زلمی محمود غازی ، په کابل کی
 د ایران د لوی سفیر ښاغلی حسین داؤدی سره
 یی روغپروکر . او په تهران کی د افغانی محصلینو
 او اوسیدونکو افغانانو اود تهران د زیات شمیر
 ښاریانو له خواچه هوایی ډگر ته راټول شوی

دولت بناغلی رئیس اوصدراعظم ، پداسی حال کنبی چه دایران شاهنشاه هم حاضر دی له یوتن ایرانی سره روغبی کوی .

کی دلناتم کیدوبه ترخ کی دتهران دبنار کلی اودتهران دبنار دخلکوسوغات دتهران بناروال له خواددولت بناغلی رئیس اوصدراعظم ته وپاندی شو .

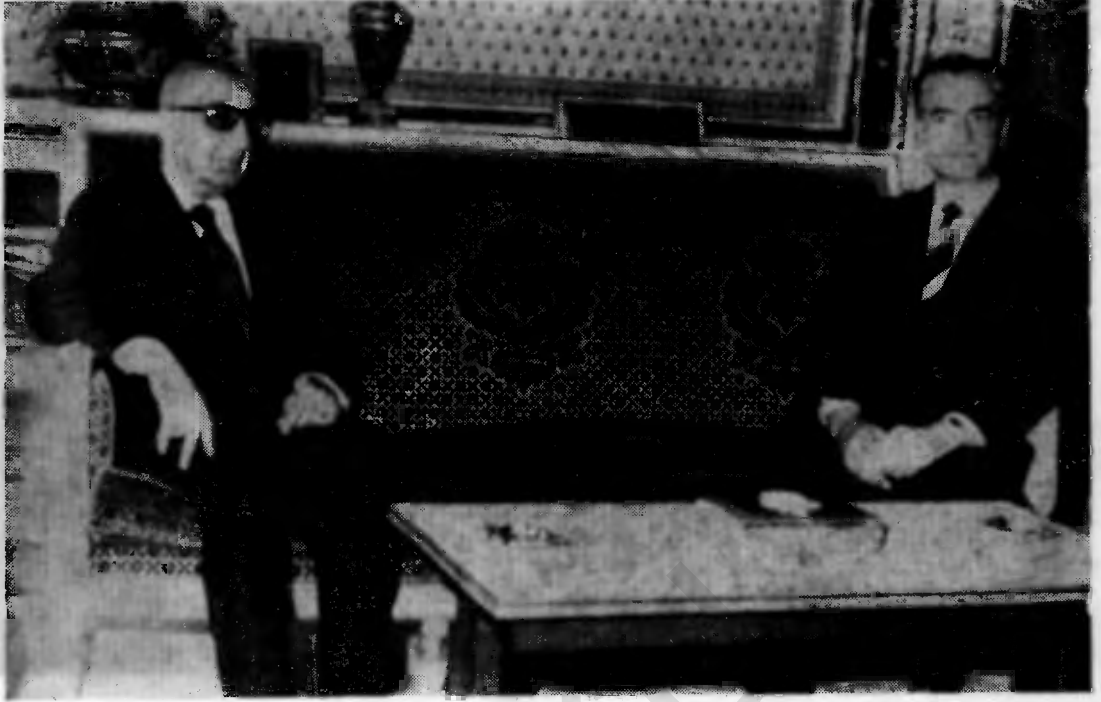
هوایی دگر اوددولت دبناغلی رئیس اوصدراعظم دسپرلی دتیریدوواتونه ددواپو هیوادونو په ملی بیرغونو اودبنیه راغلاست په شعارونو بنکلی شوی و .

د دولت دبناغلی رئیس اوصدراعظم دهوتر دتیریدوبه واتونو کی دمهرآباد له هوایی دگر نه دگلستان ترمانی پوری، دتهران کن شمیر خلک چه بنخی ، نارینه اودشونخیزوده کوونکی پکی ولاپ وو ددواپو هیوادونو دملی بیرغونو په بنورولوسره یی ددولت رئیس او صدراعظم بناغلی محمد داؤده هرکلی ووايه .

وو، په پرله بسی چکچکوداحساساتوبه بنکاره کولو اوددواپوهیوادونو دملی بیرغونو په رپولو اودبنیه راغلاست په شعارونو اوددولت بناغلی رئیس ته دگلانو دگیبوی په وپاندی کولو یی هرکلی وشو .

دهوایی دگر دمراسمو دپایته رسیدو ته وروسته ددولت بناغلی رئیس اوصدراعظم او اعلیحضرت دایران شاهنشاه، په داسی حال کی چه ددوی دسپرلی مویردیوشه رمویر سایکل سپروله خوا بدرگه کیده د گلستان په مانی کی خیل استوگنخی ته لاپل .

خه وخت چه زمونږملی مشر دسپرلی مویر دگلستان دمانی په لورروان و دشپادپه دگر

د دولت رئیس اوصدراعظم بناغلی محمد داؤد دایران اعلیحضرت شاهنشاه سره د نیاوران په ماڼۍ کې دکتی په ترڅ کې خبری وکړی .

د دولت بناغلی رئیس اوصدراعظم دگلستان په ماڼۍ کې دلری دمی نه وروسته داعلیحضرت رضا شاه کبیر مقبری ته لاړ اودگلو گپۍ یی پری کیشودله اودمقبری په وره کې داعلیحضرت شاهنشاه وروروااحضرت شاهپوره محمود رضاء ددولت بناغلی رئیس اوصدراعظم ته هرکلی ووایه .

د دولت رئیس اوصدراعظم بناغلی محمد داؤد دغواپی په ۷ دماښام په اتوبجو په هغی میلستیا کی برخه واخیسته چه دایران د شاهنشاه اعلیحضرت محمدرضاشاه پهلوی له خوا دنیاوران په ماڼۍ کې ددوی په ویاړ شوی وه

بناغلی محمد داؤد په اتوبجو اوپنځه ویشته دقوکی دنیاوران ماڼۍ ته ورسیداو دماڼۍ په دروازه کې دایران اعلیحضرت شاهنشاه او علیاحضرتی ملکی له خوا پی هرکلی وشو او یو

دبل په ملگرتیا یی دماڼۍ دهرکلیو تالارتسه تشریف یووې .
پدغه وخت کې اعلیحضرت شاهنشاه دایران دسلطنتی کورنۍ غړی ، ددولت بناغلی رئیس اوصدراعظم ته وروپیژندل .

پدغی میلستیاکی ددولت د بناغلی رئیس اوصدراعظم په ملگرو سره بیره، دایران دسلطنتی کورنۍ غړیو، صدراعظم بناغلی امیرعباس هویدا ددواړو مجلسونو رئیسانو، دفتو دملی شرکت دمدیره هیات رئیس اوعامل مدیر، ددرباروزیر، دباندنیو چارو وزیر، دکابینتی یو شمیر نورو غړیو، افغانی اوایرانی لویو سفیرانو، په تهران کی دشووی اتحادلوی سفیر اوشیخ السفرا او یوشمیر نورودولتی شخصیتونو برخه اخیستی وه .

د دولت رئیس اوصدراعظم بناغلی محمد داؤد کله چه په تهران کېښی افغانی محصلین منی .

د دولت بناغلی رئیس اوصدراعظم دایران دناسیونال موټرچوړولو دفابریکی بیلی بیلی برخی ولیدلی . د دولت دنباغلی رئیس او صدراعظم دکتنی په وخت کی موفلو ماهرانو په هره برخه کی توضیحات وپاندی کول .
 دفابریکی دروازه اودهلیزونه دافغانستان او ایران په ملی بیرغونو ښکلی کړی شوی وو او دفابریکی کاریگرو په چکچکو اوداحساساتو په څرگندولو سره د دولت دنباغلی رئیس او صدراعظم دورتگ درناوی وکړ .
 په تهران کی داوسیدونکو سیاسی هیاتونو رئیسان، دایران په وخت دشپي په اتو بجو دشاهنشاهی تشریفاتو دعمومی رئیس له خوا دگلستان دمانی په تالار کی ددولت درنيس اوصدراعظم بناغلی محمد داؤد حضورته معرفی شول .

د دولت بناغلی رئیس اوصدراعظم دایران داعلیحضرت شاهنشاه په ملگرتیا دمانبامنی له خوړلو وروسته هغه کنسرت واوریدچه دفرهنگ او هنر دوزارت دهنرمندانوله خوا اجرا شو .
 دافغانستان دجمهوریت ددولت بناغلی رئیس اوصدراعظم او دایران داعلیحضرت شاهنشاه پدغی میلمستیا کی ویناوی وکړی .
 د دولت رئیس اوصدراعظم بناغلی محمد داؤد دتهران په وخت دغوايي په ۷ نیټه په دري نیمو بجو دگلستان په مانی کی افغانی محصلان پداسی حال کی چه دسالون فساددوی دانقلاب دمشربه مقابل کی دافغان ځوانانوله خوښی اواحساساتو څخه ډکه وه ومثل .
 دخوښی او خوشحالی په څپو کی د دولت بناغلی رئیس اوصدراعظم، محصلین تر ټولو زیات دعلم او پوهی تحصیل اود خپل وطن په مقابل کی راتلونکو مسئولیتونوته متوجه کړل .

د افغانستان کالنی

د سیاسي هیاتونو درنيسانو د معرفي په وخت کې د دولت درنيس او صدراعظم ورسره ملګری د دواړو هیوادولوی سفیران او د ایران د باندنیو چارو د وزارت د تشریفاتو عمومي رئیس هم حاضر وو .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد د غوايي په ۸ سپهار په محلي وخت په ښوونځو د ایران صدراعظم ښاغلی امیر عباس هویدا او د باندنیو چارو وزیر ښاغلی عباس علی خلعتیری د کلهستان په ماڼۍ کې په خپل رسمي استوګنځي کې ومنل .

په دې کتنه کې د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د ایران د صدراعظم او د باندنیو چارو له وزیر سره په خپل مینځي روابطو او د سیاسي په مسائلو خبری وګړی .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چې د ایران صدراعظم امیر عباس هویدا منی او خبری ورسره کوی .

د تجارت وزیر ښاغلی محمد خان جلالر، د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، او د باندنیو چارو د وزارت سیاسي معین ښاغلی وحید عبدالله ، په تهران کې د افغانستان د جمهوریت لوی سفیر ښاغلی زلمي محمود غازی د افغانستان له خوا په خبرو کې برخه درلوده .

د ایران له خوا د هغه هیواد صدراعظم او د باندنیو چارو په وزیر، سره بیره په کابل کې د ایران لوی سفیر ښاغلی حسین داؤدی هم ګډون درلود . د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد د خبرو د پای ته رسولو وروسته ، په مخصوصه لټوکه کې د تهران ته اصفهان ته ورسیدل او د هغه ځای په هوایی ډګر کې ورته د والي ښاغلی اکبرزاد، د عسکری قواء د قوماندان او نورو محلي شخصیتونو له خوا تودهر کلی وویل شو .

دولت ښاغلي رئيس اوصدراظم په اصفهان كښي، يوشوم باندې، كله چه دوى ته دگلو
كښي. وركوى مهرباني كوى .

ته داصفهان دوالى له خوا محلى شخصيتونه
ورمرفى شول اوله هغوسره يې روغې وگرځولې
اودهوايي ډگر دمراسمو په پاى كې په مخصوص
موټركي داصفهان ښارته وخوژيدل . يوشمير
موټرسايكل سپرو ددولت دښاغلي رئيس او
صدراظم دسپرلي موټردهوايي ډگر څخه
ترښاره بدرگه كړ .

ددولت دښاغلي رئيس اوکورسره ملگرو
سپرلي دموترونو دتگ لارې دواټونو دواړو
غاړې دافغانستان او ايران په ملي بيرغونوښكلى
كړى شوى اوداصفهان ښاريانو ددغو واټونو
په غاړه كې داحساساتوپه څرگندولو اودچكجټو
په كولو سره اصفهان ته ددولت دښاغلي رئيس
اوصدراظم اودده دملگرو رسيدونه ښه راغلي
اوخيرمقدم ووايه .

داصفهان والى الوتكي ته نژدې په يسوه
ويناكښي ددولت ښاغلي رئيس او صدراظم
ته ښه راغلاست ووايه . او ورپسې ښاغلي
محمدداؤد پداسې حال كې چه داصفهان والى
اودعسكري قواؤ قوماندان ورسره ملگري وو
دتشريفاتي گازد دسلام او احترام مراتب ومنل
اوهغې يې وكوت. دغه وخت موزيك دافغانستان
اوايران ملي سرود وغراوه . كله چه ددولت
ښاغلي رئيس اوصدراظم د هركلې كوونكو
دايكوخواته وخوژيدل يوشمير ماشومانو داصفهان
دښاريانو په نمايندگي ښاغلي محمدداؤد ته
دگلوگيږي وړاندې كړى اودغه ښارته يې
ددوى دورتگ ښه راغلي ووايه ددولت ښاغلي
رئيس په ماشومانو باندې مهرباني وكړه
وروسته له هغه ددولت ښاغلي رئيس اوصدراظم

د افغانستان کالني

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم سره په دغه سفر کې د دوی سره په ملګري هېسات سر بېره په تهران کې د افغانستان لوی سفير د ايران د زراعت او طبعي منابعو وزير ښاغلي روحاني، د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم کوربه په کابل کې د ايران لوی سفير ښاغلي حسين داؤدی او د شاهنشاهي تشریفاتو د لوی ریاست وکیل ښاغلي رستم امير بختیاري ملګري وو.

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد اود هغوی سره ملګري هيات په محلي وخت د غوايي په ۹ تر غرمي دمخه د فارس د ایالت د لرغونو آثارو اود لیدو، وړ سیمو د کتنې د پلار شپرازه ورسیدل .

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم د سپرلې الوانکه د محلي وخت په لسو بجو اول سوديقو د شیراز په هوايي ډګر کې راکوزه شوه. او کله چې د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم له الوانکې څخه راښکته شو د فارس د والي ښاغلي منوچېر بهروز له خوايي هرکلي و شوېدغه وخت کې

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم له غرمي وروسته له میدان شاه، د قاپو، ستره بناء اود شاه اوسیدلطف الله جامع جوماتونه چې د دغه ښار د معماري پخواني آثار دی ولیدل دغه راز د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د اصفهان د ښار ملي هنرونه وکتل .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد، د اصفهان د تاريخي آثارو په باب د يوه ميلمه پال توضيحات آوری .

يوى کوچنۍ نجلیه د شیراز د ښاریانو په
نماینډګی د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم
ته د ګلو ګیلۍ ورګرځه او د فارس ایالت ته یی
دهغوی د تګ ښه راغلی ووايه .

وروسته بیا ښاغلی محمد داؤد بداسی حال
کی چه د فارس والی له دوی سره ملګری وه
پس له هغه چه موزیک د افغانستان جمهورۍ ملی
سرود او د ایران شاهنشاهی سلام وغیراوه ،
د تشریفاتې قطعې د احترام مراتب و منل او هغه یی
معاینه کړه .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د فارس
د ایالت د لویۍ رتبې له عسکری او ملکی مامورینو
سره چه هوایی ډګر ته د هرکلی د پاره راغلی
وو، روغې وګر او د مراسمو په پای کی دمخصوص
موټر په وسیله د داربوش په هوټل کی د دوی
استوګنځی ته روان شول .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم اوله هغوی
سره ملګری هیات استوګنځی ته د تګ په لاره
کی چی له هوایی ډګر څخه پنځه څلویښت
کیلومتره لری دی د ناوښتستان باغ چه د شیراز
یو تاریخی ځای دی ولید .

دغه راز ښاغلی محمد داؤد د حضرت سعدی
اوحافظ شیرازی آرامگاه ته لاړ او د دغوی دواړو
ادبی اوعرفانی شخصیتونو روح ته یی له دعا کولو
وروسته په یادګاری کتابونو کی لاس لیک
وګر .

سعدی اوحافظ د هجری اوومی او اتمی پیړۍ
له نامتو شاعرانو اولیکوالو څخه دی چه په نظم
اونثرکی دهغوی ارزښمند آثار د دوی ژبو او د
شعر او ادب د خاوندانو په نزد خاص ځای او مقام
لری .

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد
استوګنځی ته له رسیدو دمخه، د جمشید تخت
ته نژدی د شیراز زراعتی سپاهی شرکت هم
ولید. کله چه د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم
دغه شرکت کوت د موظفو کسانو له خوا د دغه
شرکت د فعالیتو په شاوخوا کی توضیحات وپړاندی
کیدل .

د شیراز هوایی ډګر او د دولت د ښاغلی رئیس
او صدراعظم د سپرلی د موټر دلاری واټونه
د افغانستان او ایران په ملی بیرغونو ښکلر
کړی شوی او د دغو واټونو په دواړو څاړو کی
د شیراز ګڼ شمیر خلکو د احساساتو په څرګندولو
او چک چکو سره د ښاغلی محمد داؤد او دهغوی
د ملګرو تودهرکلی وګر .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د محلی
وخت د مازدیګر په پنځو بجود تخت جمشید لرغونی
آثار او د ګڼ دیوهغه ځای ولید چه د تخت جمشید
په لمن کی پروت دی .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د ځواپی
په ۹ شپه په هغی میلمستیای کی برخه واخسته
چه د فارس د والی له خوا د دوی په ویاړ د داربوش
په هوټل کی وشوه . دغه راز د دولت ښاغلی
رئیس اوصدراعظم په هغه تاریخ په تخت
جمشید کی دنرواوغر، یوپروگرام واورید او هغه
یی وګوت .

ښاغلی محمد داؤد د اصفهان او شیراز د
تاریخی آثارو د لیکلو او کتلو وروسته له غرمی
نه مخکې ټهران ته ورسید او د ځواپی په ۱۰
یی دایوان د شاهنشاه اعلی حضرت محمد رضاه
پهلوی سره دنیاوران په مانو ګی غرمۍ
وخورله . د غرمی له خورلو وروسته د دولت

ښاغلی رئیس اوصدراعظم د ایران د شاهنشاه په ملگرتیا په هیلکوپتر کې دمهرآباد هوایی ډگر ته تشریف یووړ او هلته وروسته له هغه چه موزیک د افغانستان د جمهوریت ملی سرود او د ایران شاهنشاهي سلام وغواړو، د تشریفاتی گارد سلام ومانه او هغه یی وکوت. بیا د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم، د صدراعظم ښاغلی امیر عباس هويدا، د باندنیو چارو د وزیر ښاغلی عباس علی خلیفې، د دواړو مجلسونو د رئیسانو د کابینې د نورو غړیو، د ایران د دولتي شخصیتونو او په تهران کې د اوسیدونکو کور د دیپلوماتیکو سره چه دمخه ښی دپاره په هوایی ډگر کې حاضر وو خدای پامانی وکړه.

اعلیحضرت د ایران شاهنشاه، د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم سره ترالوتکی پورې مشایعت وکړ او د دوی سره یی خدای پامانی وکړه.

د دولت د ښاغلی رئیس اوصدراعظم او د دوی د ملگرو والو ته د افغانستان په وخت له غرمی نه وروسته په درې نیمو بجو د تهران د هوایی ډگر نه د هیواد په لور، راولوتله.

کله چه د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم الوتکه د ایران د فضانه تر بدله د ایران د شاهنشاه اعلیحضرت محمد رضا پهلوی، په نامه یی په یوتلگرام کې یوځل بیا د دوی اعلیحضرت او د ایران حکومت او خلکو له تودو هر گلپوڅه چه په ایران کې د دوی د توقف په وخت کسی دوی ته ویل شوی و، تشکر وکړ او د ایران د نیکمرغی او پرمختگ هیله یی وکړه.

د دولت د ښاغلی رئیس اوصدراعظم او د دوی د ملگرو والو ته د ایران د هوایی قواوو د یوسیل جت الوتکو له خوادمهرآباد له هوایی ډگر نه

تر افغانی سرحد پورې بدرگه شوه.

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد اوله هغوی سره ملگری هیات ایران ته له یوه رسمی او دوستانه سفر څخه وروسته، د غوايي په ۱۰ مازدیگر هرات ته راویدل. د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د غوايي په شپږمه نیټه د شنبی په ورځ د ایران د اعلیحضرت شاهنشاه په بلنه د یوه څلور ورځنی دوستانه اورسمی سفر دپاره، دغه هیواده تشریف وړی و.

د دولت د ښاغلی رئیس اوصدراعظم د سپرلی الوتکه دماز دیگر په پنځو بجو او لسو دقیقو د هرات په هوایی ډگر کې راگوزه شوه. الوتکی ته نژدی د هرات والی ښاغلی عبدالنواب آصفی، عسکری قوماندان تورن جنرال سراج الدین، امنیه عمومی قوماندان ښاغلی عبدالقادر، د جمهوریت دفتر رئیس ښاغلی محمد اکبر، د جمهوریت گارد قوماندان جگړن احمد ضیاء او د باذغیس والی ښاغلی عبدالسلام د دولت د ښاغلی رئیس اوصدراعظم هرکلی وکړ.

پدغه وخت کې دوو ماشومانو د هرات د خلکو په نمایندگي د گلانو گیبی. د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ته وړاندی کړی.

ښاغلی محمد داؤد پداسی حال کې چه عسکری قوماندان له دوی سره و، د هرات په هوایی ډگر کې د تشریفاتی گارد د احترام مراتب ومنل او هغه یی معاینه کړ. پدغه وخت کې موزیک د جمهوریت ملی سرود وغواړه، وروسته له هغه د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د دایرو له رئیسانو، د جمهوریت اردوله منصبدارانو، مغورو او په هرات کې د ایران له جنرال قونسل سره روغېر وکړ.

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته په هرات کښی دخوانانو له خوا دکلانو په شیندلو اوچکچکوسره له احساساتو څخه په ډکه فضاکیښی هرکلی ویل کیری .

دهرات دخلو تاوده هرکلی څه دپاسه دوه ساعته وخت ونیو .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم بیگا شپه په هرات کی استراحت درلود .

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دغواښی په ۱۰ مابنیم دهرات دقول اردو قطعات معاښه او دجمهوری اردوله ځوانو منصبدارانو سره وغزید . دانقلاب مشریداسی حال کی چه دقول اردو قوماندان تورن جنرال سراج الدین له دوی سره وو دهرات دقول اردو قطعات ولیدل .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم دوررسیدو په وخت کی موزیک جمهوری ملی سرود وغراوه او تشریفاتی قطعی داحترام مراتب په ځای

کړل .

وروسته له هغه د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د سپرلی موټر دهغوی استوکنځی ته روان شو .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د سپرلی دموتردلاری دواپ په دواړو غاړو کی چه اولس کیلومتره کیری څه دپاسه سل زره تنو ښځو، نارینه وو، شاگردانو اودهرات دشاوخوا مخورو او کلیوالو داحساساتو په څرگندولو اوژوندی دی وی زمونږ ملی مشر، تل دی وی جمهورییت په شعارونو اودگلانویه شیندلو سره هیواد ته

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم بیرته راتګ ته ښه راغلی ووايه .

استوکنځی ته تررسیدو پوری د ښاغلی محمد داؤد د سپرلی دموتردلاری په واپ کی

بیا هم یوځل بیا له دی امله چه تاسی ملگری دلته په دغه میدان کی راټول وینم او تقریباً له دوو کالو وروسته هوق به لاس راغلی چه له تاسوسره وگورم، خوراچه یمنون اوشکوریم خپل تشکرات تاسی، ستاسی محترموفو ماندانانو ستاسی فردرذته رسوم اوله لوی خدای نه ستاسی روغتیا، نیکمرغی او سلامتی غواړم لوی خدای دی تاسی ته توفیق درکړی چه جمهوری نظام، هغه نظام چه دټولووطن پرستو خوانانوپه فداکاری او دافغانستان داردوپه همکاری مینځ ته راغلی دی تل هغه وساتل شی، وده ورکړی او هغه ثمرخپلو راتلونکو نسلونو اوژوندته ورنقل کړی .

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد اودهغوی ملگری دغوايي په ۱۱ په سپار د گازرگاه اوخواجه عبدالله انصاری مزارته لاړل اودهیواد ددغه علمی شخصیت روح ته یسی یادونه وکړه . دغه راز د دولت ښاغلی رئیس اوسدراعظم دهرات جامع جومات اومصلا اوپه هرات کی د نورالدین عبدالرحمن جامی مقبره ولیدله . دخواجه عبدالله انصاردنزار اودهرات دجامع جومات اوتاریخی آبداتوپه کتنه کی دهرات والی ښاغلی عبدالنواب آصفی اودهرات دقول اردو قوماندان تورن جنرال سراج الدین هم د دولت دښاغلی رئیس اوسدراعظم سسره ملگری وو .

د دولت ښاغلی رئیس اوسدراعظم دسار دسلام اواحرام دمزانپوله منلو وروسته خپل یو عسکری قطعات معاینه کړل. دجمهوریت مؤیسس له منصبدارانو سره وغزید اوپه دی ترڅ کسی یی وویل :

وونو! گرانو عسکرو! له انقلاب نه وروسته نن چه د لومړی ځل دپاره له تاسو عزیزانو سره گورم، دزه له گوی میمنون اوشکوریم. لوی خدای دی تل دافغانستان اردوپه هغو ټولو وظیفو کبسی چه ورتیارل شویدی او هغه خاوری دوطن دناموس اودافغانستان د حقوقو دفاع اوپه پای کی زمونږ ملی نیکمرغی ده بریالی کامیاب اوموفق ولری .

گرانو وونو! گرانو عسکرانو! پدی ځای کی چه نن تاسی یاست یعنی په هرات کی وبوهیږی چه یوخورامهم اودافغانستان له اهمیت نه ډک ولایت دی . هغه وظیفی چه دوطن ددفاع په مقابل کی یی لری ډیری درندی اومهمی دی له خدای نه غواړم چه تل لکه چه دافغانستان په انقلاب کی دگران افغانستان دسر لوی او نیکمرغی دپاره موله خانه فداکاری او ډیرزیات قبرمانانه احساسات وښودل، هماغه ډول دگران هیوادپه دفاع کی کامیاب، قبرمان اونیک نام اوسی .

د دولت رئیس اوسدراعظم بناغلی محمد داؤد د کازرگامه د جباری (د ریزه کاربو) د لیدلو په حال کینی .

بناغلی محمد داؤد، وروسته له هغه د هرات د ښار د پارک استدیوم ته تشریف یووې او هلته د هرات د لس گونو زره ښاریانو او شاوخوا خلکو له خوا احساساتو په څرگندولو چکچکواوژوندی دی وی ملی مشراو د جمهوریت موسس ، تل دی وی افغانستان، ټینگ دی وی زمونږ جمهوري نظام، پدې شعارونو سره د دولت د بناغلی رئیس اوسدراعظم ته هرکلی وشو . پداسی حال کی چه د پارک استدیوم د دولت د بناغلی رئیس او صدراعظم په عکسونو، ملی بیرغونو او بی شمیره شعارونو ښکلی کړای شوی ؤ او په فضا کی دخلکو خوښی او خوشحالی خپره وه ، د دولت

بناغلی رئیس د هرات خلکو ته یوینا وکړه . د دولت بناغلی رئیس اوسدراعظم د هرات خلکو ته دخپلی ویناله ایرادولو وروسته دخلکو د فوق العاده اود صفت نه زیاتو اود شورونه ډکو احساساتو په منځ کی د پارک له استدیوم څخه روان شو .

د دولت بناغلی رئیس اوسدراعظم مخکی تر دی چه په هرات کی خپل استوگنځی ته تشریف یوسی د هرات د مالداری د پرمختیا پروژو، ولیدله اوددغی پروژی د پری فارمی د جمهوریت له سمبول څخه د پردی په پورته کولو سره پرانیست .

زوبیر بیگلی، مقرر حکومت و رئیس او، صمدی و عظیم باغلی و محمد داؤد د لاس به پورته کولو سره د مروت د خلکو له حرارت څخه ډکې احساساتونه،
خواجې وایي .

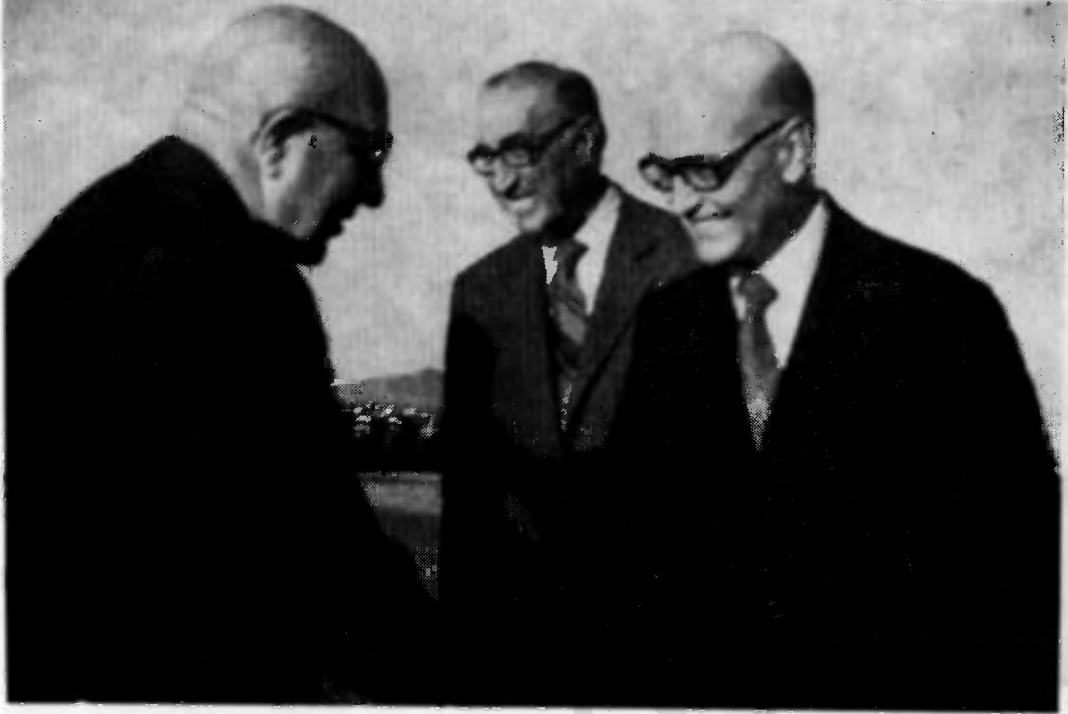
د دولت رئیس اوسدراعظم شماغلی محمد داؤدکله جه دهرات دمالدارۍ دپروژې دمسلمخ
دسپې بندی

دغه راز دولت شماغلی رئیس اوسدراعظم د پروژې دمسلمخ دسپې ډبره کېښودله او هم یې دهغو لومړی لمر ژوره ځاه پرانستله . کله چه دولت شماغلی رئیس اوسدراعظم دغه پروژه کتله دمالدارۍ دپرمختیا دفعالیتونو په باب توضیحات وړاندې شول .

د دولت شماغلی رئیس اوسدراعظم په هرات کې دغرمی دډوډۍ له خوړلو او لنډ استراحت څخه وروسته، په هلیکوپتر کې دسپې دپروژې په ډگر ته تشریف یووړ. کله چه دولت دشماغلی رئیس اوسدراعظم دسپې له هلیکوپتره دسپې په هوايي ډگر کېښي. زاکوز شو او شماغلی محمد داؤد له هلیکوپتر څخه ښکته شو. د هوابازانو قواؤ تشریفاتې قطعې دا احترام مرا تې په ځای کړل او دسپې دپروژې قواؤ فرماندان دځوانو هوابازانو قطعات د دولت شماغلی رئیس ته وړاندې کړل .

شماغلی محمد داؤد دیوی وینایه ترڅ کی ځوانو هوابازانو ته وویل : زړه ورو هوابازانو وروړو! له دی امله خوشحاله یم چه نن وخت په لاس راغی چه له یوی اوږدی مودی وروسته له تاسی سره له نژدی نه وینم اوله تاسوسره خوڅیری وکړم. زما وظیفه وه چه بخواراغلی وای خوله بنده مرغه هم ورو فیښونوما ته دغه وخت رانکړ .

یدی ځای کی هغه څه چه غواړم ووايم ستاسی په ملی وظیفی پوری اړه لری. تاسی میرنی او ځوان هوابازان دخپل گران وطن، ددفاع په مقابل کی ایښای او وجدانی وظیفه لری. تاسی اوددی ځاویږی ټول هوابازان په هرځای کی چه یاست وظیفه لری چه دگران افغانستان دملی ناموس او شرافت دفاع په میرانه وکړی عالی اخلاق میرانه، قوی مورال او په خدای باندی ایمان کولی شی چه له تاسی سره ددغی ستړی وظیفی په

دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته کابل ته درارسیدلو په وخت کېښی ښاغلی محمد نعیم او د عظمی صدارت مرستیال دوکتور محمد حسن شرق ښه راغلی وایی .

سرته رسولو کی مرسته او کمک وکړی .
 د ازمونږ اوستاسی څلوره ده . باید دغه ملی
 ناموس مقدس وپولو او خدمت کولو سرښندنی
 او فداکاری دپاره هیڅ ډول هلی ځلی ونه سپه وو .
 له تاسی څخه یوه هیله لرم چه د دغسی
 سپیڅلی وظیفی . یعنی له څاوری او ملی ناموس
 څخه د دفاع دپاره تل چمتو و اوسئ . تاسی
 د افغانستان د فداکار اردو هماغه منصبداران
 یاست چه د جنگاښ په ۲۶ تاریخی شپه هوسره
 د همت ملاوتی له اود خپل ولس او گران هیواد
 د نیک مرغی او لوړ تیاد پاره مو د تاریخ پایه واپه وله .
 دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د غواښی
 په ۱۶ دهرات د ولایت څخه کابل ته را ورسیدل او
 د کابل په بین المللی هوایی ډگر کېښی الوتکی ته نژدی
 ښاغلی محمد نعیم ، د صدارت عظمی مرستیال
 ډاکتر محمد حسن شرق ، د مرکزی کمیټی څښو
 غړیو او د کابیننی هیات د هغوی هر کلی وکړی .
 وروسته بیان ښاغلی محمد داؤد په داسی حال
 کی چه لوی درستیز ډگر جنرال عبدالکریم
 مستغنی له دوی سره ؤ د جمهوری گارد د سلام
 او احترام مراتب ومنل او هغه پی معاینه کړی .
 بدغه وخت کی موزیک ملی سرود وغږاوه .
 وروسته له هغه د دولت ښاغلی رئیس او
 صدراعظم د مرکزی کمیټی او کابیننی له نورو غړیو
 د جمهوری اردوله جنرالانو ، ځوانو منصبدارانو
 یوشمیر دولتی شخصیتونو ، په کابل کېښی
 اوسیدونکو پښتونستانیانو او کوردیلوماتیکو
 دایران د لوی سفارت له شارژد افر او د سفارت
 له غړیوسره چه د هر کلی دپاره د کابل بین المللی
 هوایی ډگر ته تللی ؤ دا حوال پوښتنه وکړه .
 د هوایی ډگر له مراسم وروسته ښاغلی محمد داؤد
 د موټر په سپرلی د جمهوری ریاست مانی ته روان شو .

د افغانستان او ايران كډه اعلاميه

دايران د اعليحضرت شاهنشاه په بلنسه
د افغانستان د جمهوري دولت رئيس او صدراعظم
دنياغلي رئيس او صدراعظم خبري له تفاهم
اودوستي او پوره صميميت سره يوځای پداسي
محيط كې وشوي ، چه د ايران او افغانستان
د دواړو، وروڼو او همكيشو هيوادو، ترمينځ د نژدي
اوپخوانيو پيوندونو او علايقو بشكارندوي دي .
د خبرواتر وپه جريان كې دواړو خواؤ د نظر
دهغه يووالي له امله خپله خوښي څرگنده كړه
چه په بيلو بيلو سيمه ايزو او بين المللي
برخوكي ددوي ترمينځ شته اود ملگرو ملتو د
موسسي دمنشورڅخه يې دخپل ملاتړ څرگندولو
په ترڅ كې داخبره تائيد كړه چه له سولي او ثبات
سره يوځای د يوه جهاني نظام ټينگيدل دنورو
هيوادو په كورنيو چاروكي د لاس نه وهلو دځمكي
تماميت ته په درنده سترگه كتلو او په بين المللي
مناسباتوكي د زور څخه د كارنه اخیستلو او د
اختلافونو دلري كيدو دسوله ايزاصل څخه
د پيروی پرته نشي حاصلیدی .
د دواړو هيوادو مشرانو د بين المللي حالاتو
دڅيړني په ترڅ كې د كړكچ دلري كيدو او د
خبروله لاري دمسئلو دحل لورته د جهاني

دايران د اعليحضرت شاهنشاه په بلنسه
د افغانستان د جمهوري دولت رئيس او صدراعظم
دنياغلي محمد داؤد ۱۳۵۴ كال د غوايي له شپږمې
نه تر لسمې نېټې پوري ايران ته رسمي سفر
وكړ .
دنياغلي محمد داؤد د رسيدو په سر كې
دا اعليحضرت رضا شاه كبير، په آرام گاه باندي
د گلاناتاچ كېښود . اودغه راز يې په ايران
كې استوگني په اوږدوكي د اصفهان او شيراز
تاريخي آثار اود گنتي ووسيمي او تخت جمشيد
هم وليدل .
د افغانستان د جمهوري دولت دنياغلي رئيس
او صدراعظم پدغه سفر كې دايران له اعليحضرت
شاهنشاه سره خبري وكړي اود دوه اړخيزو روابطو
اود سيمه ايزو او بين المللي اود دواړو هيوادو
دعلاقي وپه مسئلو په شاوخوا كې غړيدلي او دغه
راز پدغه سفر كې دنياغلي محمد داؤد اودايران
د صدراعظم جلالتماب امير عباس هويدا اودايران
د باندينيو چارو د وزير جلالتماب عباس علي
د خلتبري ترمينځ كتنې او خبري وشوي .
دايران له اعليحضرت شاهنشاه او نورو

عادلانه او شرافتمندانه حل لاری ته درسيډو د پاره خپلو هلوځلونه دوام ورکړي .

د دواړو هيوادو مشرانو دخبرو په ترڅ کسې دهند د سمندر په سيمه کې د حالاتو څېړنه وکړه او د سولې او کراري د سيمې په نامه يې د هغه سمندر د سيمې دا اعلام په باب چه بايد دسترو قدرتونو له مقابلي اوسيايي څخه لري وساتل شي ، دملگرو ملتو د موسسې ۲۸۳۲۵ نې اعلاميې په نسبت خپل ملاتړ بيان کيدی .

د دواړو هيوادو مشرانو هغه حياتي اهميت چه د فارس خليج يې د ايران اونورو ساحلي هيوادو د امنيت او اقتصاد او دغه راز د سيمې

د سولې او ثبات او بين المللي تجارت د پاره لري تايد کړيدی او ټينگاري وکړه چه د خليج فارس امنيت بايد د ساحلي هيوادو په همکاري او نه هرډول خارجي لاس وهنی پرته تاين شي .

د افغانستان د جمهوري دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د ايران او عراق د روابط له بسو

تحولاتو او د سرحدی اختلافونو دلری کيدو له امله ، خوښی څرگنده کړه او هيله يې وکړه چه د دواړو گاونډيو اوسلمانو هيوادو مناسبات له پخوانه زيات پراخ او ټينگ شي .

دواړو خواؤ د دغه مطلب د تايد په ترڅ کې چه په طبيعي متابعو باندی ملی حاکميت دهر

نمايل له امله خوښی څرگنده کړه . د دواړو هيوادو مشرانو دخبرو په ترڅ کې د منځني ختيځ حالاتو ته خاصه پاملرنه کړي اوسولې ته يې دکلک تمديد او پدغه سيمه کې دکشالي د دوام په نسبت يې خپله انديښنه څرگنده کړه . او د ځمکو د ترلاسه کولو په مقصد د زور څخه دکار اخيستلو سره يې دخپل مخالفت د تاکيد په ترڅ کې يوځل بيا د نيول شوو ځمکو د بېرته اخيستلو د پاره دعربي هيوادو او دغه راز دخپلو حقه اوروا حقوقو د ترلاسه کولو د پاره يې په خپلو مبارزو کې د فلسطيني ولس په نسبت خپل ملاتړ اعلام کړ .

د منځني ختيځ دا اختلافونو په باب دواړو خواؤ دهندو فعالو هلوځلو د دوام په لړوم ټينگار وکړ چه د پرېزر دملگرو ملتو د موسسې د امنيت دشورا ۱۹۶۷ کال د دوه سوه دوه څلويښتم لميسر فيصلي دمقاديه رعایت سره د ټولو نيول شويو سيمو د بېرته اخيستلو په اساس د دايمي او عادلانه حل دلاری سبب شي .

دواړو خواؤ دهندو اقداماتو چه د سولې د ټينگيدو او د نيمې وچې او د اسيا د جنوب د هيواد تر مينځ مناسباتو دعادی کيدو د پاره کيږي ښه هرکلی کړي او اميد يې څرگند کړه چه دغه هيوادونه د واقعيتونو د درک کولو او دروغی جوړی له لاری ، دخپلو نظريو د اختلافونو لری کولو د

هیواد مسلم حق دی دنړۍ اقتصادي حالاتوهم او تجارتي روابطو دوڅ په ورځ پراختیا په باب
 وڅیړل اودهغه فشار دکموالي په مقصد یی خپله خوښی څرگنده کړی او ددواړو هیوادو
 چه جهانی تورم یی دپرمختیایی هیوادو په اوسنی ورورگلو ی اودوستی ژورواپیکوته په
 اقتصاد باندي اچوی، دتدبیرونو دنیولو لزوم پاملرنه سره په بیلوبیلو برخوکی د پراخو
 اودغه رازدپرمختللیو هیوادو اوپرمختیا یسی همکاریوسره خپله علاقمندي چه ددوی دکړوگنو
 هیوادو ترمینځ یی دیوه نوی اقتصادي نظام متضمن بهوی اعلام کړه .
 دجوپدیوپه مقصد، چه دنړۍ دټولو هیوادواپتیایو دافغانستان دجمهوریت ددولت رئیس او
 اوگتی تامین کاندی دمتقابل تفاهم او همکاری ضرورت تائید کړ .
 دافغانستان دجمهوری دولت ښاغلي رئیس دمرستو اوهمکاریو مننه وکړه .
 دافغانستان دجمهوری دولت ښاغلي رئیس دغه راز دواړوخواؤ موافقه وکړه چه
 اوصدراعظم، په نړۍ کی د لاصحیح اقتصادي دواړوخواؤ پروگرامونو دتطبیق دچټکتیا دپاره
 نظام دټینگیدوپه باب اودغه راز دهند دسمندر یوگه کمیسیون جوړ شی .
 دساحلی هیوادوترمینځ، دیوډولگړی اقتصادي شاهنشاه اوحکومت اوملت دهنی تسودی او
 همکاری دپیداکیدوپه باب چه نورهیوادو نه صمیمانه میلمه پالنې څخه چه خپله ددوی او
 بههم پکښی شامل شی دایران داعلیحضرت ددوی دملگرویی کړی ده خپلی د منی مراتب
 شاهنشاه پیشنهادونه او هلی ځلی وستایل څرگندکړل اودایران داعلیحضرت شاهنشاه او
 اوهغه اهمیت یی اعلام کړچه افغانستان یی علیاحضرتی شهبانوته یی بلنه ورکړه چه
 له ایران سره ددوه اړخیزه همکاری او دغه افغانستان ته رسمی سفر وکړی دغه بلنه په
 راز ددغه پیشنهاد په چوکاټ کی هغو ته خوښی ومنل شوه ددغی بلنی نیته به وروسته
 ددواړو هیوادومشرانو ددوه اړخیزواقتصادی اعلام شی .

مسافرت‌های شاغلی محمد نعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدر اعظم

مسافرت بناغلی محمد نعیم در چین

سفیر کبیر هندوچان ، شارژدافیر سفارت
کبرای جمهوریت مردم چین و شارژدافیر سفارت
کبرای انگلستان مقیم کابل در میدان هوایی
بین المللی کابل حاضر بودند .

درین مسافرت بناغلی وحید عبدالله معین
سیاسی وزارت امور خارجه ، بناغلی محمدانور
نوروز معاون ریاست تشریفات و بناغلی
عبدالاحد ناصر ضیایی معاون دفتر مخصوص
وزیر امور خارجه بانباغلی محمد نعیم همراه
میباشند .

بناغلی محمد نعیم بحیث نماینده خاص
بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
بنابذعوت حکومت جمهوریت مردم چین وچاپان
برای یک مسافرت دوستانه و رسمی قبل ازظهر
روز ۱۱ قوس ۱۳۵۳- از کابل عزیمت کردند .
برای وداع بانباغلی محمد نعیم دکتور محمد
حسن شرق معاون صدارت عظمی ، بعضی
از اعضای کابینه ، دگر جنرال عبدالکریم مستغنی
لوی درستیز ، بناغلی محمد اکبر رئیس دفتر
جمهوری عده بی از جنرالها ، کابل بنساروال

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم قبل از عزیمت به کشور
های چین وچاپان در حال وداع بادکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی در میدان هوایی کابل .

کبیر واعضای سفارت جمهوریت افغانستان در آنکشور و مامورین عالیرتبه وزارت خارجه جمهوریت مردم چین از بناغلی محمد نعیم و همراهان شان در میدان هوایی پیکنگ استقبال بعمل آوردند .

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم ساعت ده صبح ۱۶ قوس ۱۳۵۳ بوقت محلی با بناغلی چیاوکوان هوا وزیر امور خارجه جمهوریت مردم چین ملاقات و مذاکرات بعمل آورد. طی این مذاکرات که در فضای دوستانه ای صورت گرفته و دو ساعت طول کشید بین طرفین راجع به مسایل مورد علاقه دو کشور تبادل نظر بعمل آمد . درین موقع بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بود .

بناغلی محمدنعیم ساعت پنج ذنیم بعد از ظهر بوقت محلی با بناغلی لی هسین نین معاون صدراعظم جمهوریت مردم چین ملاقات بعمل آورد .

همچنان بناغلی محمد نعیم با بناغلی چونتلای صدراعظم جمهوریت مردم چین در شفاخانه ملاقات نموده و طی آن پیامی را که بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بایشان فرستاده بود. بوی تقدیم کردند .

بناغلی لی هسین نین معاون صدراعظم چین ساعت هفت شب دعوت شامی بافتخار بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم داده بود که در آن علاوه بر همراهان بناغلی محمدنعیم وزیر امور خارجه چین و بعضی از مامورین عالیرتبه آن کشور شرکت نموده بودند .

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همراهانشان در راه مسافرت رسمی و دوستانه به جمهوریت مردم چین و جاپان ساعت یک بعد از ظهر به وقت محلی به دهلی جدید مواصلت نمودند .

در میدان هوایی از طرف بناغلی چاوان وزیر خارجه هند، بناغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر افغانستان در دهلی جدید، مامورین عالیرتبه وزارت خارجه هند و اعضای سفارت کبرای افغانستان در دهلی جدید استقبال شدند .

بناغلی محمدنعیم و همراهانشان روز ۱۱ قوس بعد از ظهر در دعوت چاشتی اشتراک کردند که از طرف بناغلی چاوان وزیر خارجه هند بافتخار شان ترتیب شده بود .

بناغلی محمدنعیم ساعت شش شام همان روز بوقت دهلی جدید با میرمن اندراگاندی صدراعظم هند ملاقات کردند . درین موقع بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بود .

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان که برای یک مسافرت رسمی و دوستانه عازم جمهوریت مردم چین و جاپان شده اند ساعت هشت و نیم صبح روز ۱۲ قوس ۱۳۵۳ بوقت محلی از دهلی جدید عازم هانگانگ شدند .

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان بعد از ظهر ۱۵ قوس ۱۳۵۳ به پیکنگ مواصلت نمودند .

چیاوکوان هوا وزیر خارجه ، هان تین لینگ معاون وزارت خارجه، میر محمد یوسف سفیر

بیانیه بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم در ضیافتی معاون صدراعظم را عظیم جمهوریت مردم چین

و تغییرات عمیقی بود، ملیکه قرن هازم و ستم تسلط و حکمروایی خارجیان و بیگانگان را تحمل کرده بودند بیدار شده و در پی اعمار زندگی نوین که ضامن پیشرفت و رفاه و حافظ مناعت و غرور ملی ایشان باشد افتادند. جریان مقاومت ناپذیری سوی استقلال آزادی و تمتع کامل از حق حاکمیت و بکار بردن همه اینها در راه انکشاف و رفاه مردم بوجود آمده که تغییرات و تحولات مهم دیگری را در جنبه های مختلف زندگی بشری نوید میدهد.

طوریکه دوستان چینی ما میدانند در حدود یک و نیم سال قبل مردم افغانستان تصمیم خویشرا برای ترک زندگی کهنه و اصول و نظام فرسوده عملی نموده و در اثر آن نظام جمهوریت در کشور ماستقر گردید. نظام نوین چنان تشخیص داد که سوق کشور در راه انکشاف و ترقی و پیکار علیه فاسد و معایبی که موجب عقب افتادگی کشور گردیده بود مستلزم تغییرات عمیق و بنیادی اقتصادی و اجتماعی میباشد.

مردم ما با مسرت و جدیت درین راه قدم گذاشته اند و امیدواریم که مساعی و زحماتکشی های خستگی ناپذیریکه از طرف همه باصمیمیت و جدیت بعمل می آید ما را مؤفق سازد، درین راه جدید با موفقیت گامزن شویم، نظام جدید افغانستان در سیاست خارجی از اصول همزیستی مسالمت آمیز پیروی نموده به سیاست عدم انسلاک در دسته بندی های سیاسی و نظامی

جلالتآب محترم دوستان عزیز! مسرت دارم از اینکه یکبار دیگر موقع یافته ام کشور بزرگ و پهنآورد شمارا دیدن نموده و خاطرات مسرت بخش دیداری را که در سپتامبر ۱۹۵۹ از کشور زیبای شما با خود دارم تجدید میدارم.

همچنان خوشحالم از اینکه موقع تبادل نظر و مذاکره روی مسایل مورد علاقه خاصاً روابط و همکاری های صمیمانه و مشربین دو کشور میسر گردیده است.

مادر افغانستان همیشه با دلچسپی و مسرت زیاد مساعی را که مردم چین در راه سعادت و ترقی خویش میذول میدارند با نظر تقدیر نگریسته ایم. انکشافات و تغییرات عمیق و شگرفی که طی سالیان اخیر تحت رهنمایی خردمندانه رهبر بزرگ شما جلالتآب ماؤتسی تونگ و دراندرایت و روشن بینی زعمای شما و کار دوستی و زحمتکشی بیمثال مردم چین بعمل آمده مایه خوشی دوستان افغانی شما گردیده است.

کشور شما در ساحه های مختلف زراعتی صنعتی، کلتوری و اجتماعی گام های فراخی سوی انکشاف برداشته است.

اتکای کشور شما بخود از نظر تولید مواد غذایی که برای اولین بار در تاریخ چین رونما گردیده کار نامه خجسته ای است که بجهت ورق ممتازی تاریخ کشور شما را همیشه زینت خواهد داد دنیا طی سالهای اخیر ناظر تحولات

وقضاوت آزاد برمسایل بین المللی عقیده خلل ناپذیر دارد همیشه ودرهمه جا از حق وعدالت پشتیبانی کرده وخواهد کرد. مایمان کامل داریم وپیروی از اصل های دوستی صمیمانه، عدم مداخله درامور داخلی یکدیگر احترام به استقلال وحاکمیت ملی ملل وهمکاری های صادقانه که به نفع متقابل کشورها باشدبهترین طریق حفظ وتقویت صلح وتحکیم وتوسعه دوستی ومؤدت بین کشورها وملل میگردد .

جمهوریت افغانستان عقیده راسخ دارد که باید اختلاف بین کشورهاازطریق مذاکرات ویاوسایل مسالمت آمیزحل گردد. به حق انکار ناپذیرملل ، به تعیین آزادانه سرنوشت شان احترام گذاشته شود تا جهت احقاق حقوق حقه کتله های بشری ازطریق رفع بقایای استعمار اقدامات جدی وعملی صورت گیرد .

جلالتماّب اطلاع دارندکه روابط بین کشورما وپاکستان راجع به آینده مردم پشتون وبلوچ کشیده میباشد ، حکومت افغانستان صمیمانه آرزومند است که این اختلاف سیاسی بین دو کشور ازطریق مسالمت آمیز و در فضای دوستانه بین ماحل گردد وبك صلح دائمی درمنطقه تأمین شود .

افغانستان ازدینانت درروابط کشور های بزرگ حسن استقبال میکند، اماعقیده دارد که منافع این امروقتی میتواند برای همه کشور های جهان برسد که این کشور هاچه بزرگ باشند وجه کوچک درامر دینانت سهم بگیرند. افغانستان عقیده داردکه صلح دائمی تاوقتی درشرق میانه برقرار شده نمی تواند که حق

مردم فلسطین بهاستقلال وحاکمیت وبازگشت بوطن و دارایی های ایشان عملی نگردیده وخاک های عرب که دراتر تجاوز سال ۱۹۶۷ اشغال گردید به آنها باز گردانده نشود .

کشورماازفیصله های آخرین مجمع عمومی ملل متحده که طی آن مردم فلسطین بحیث يك ملت دارای شخصیت علیحده شناخته شده وحق بازگشت شان بوطن آبائی شان تأیید گردیده است ، حسن استقبال میکند وآنرایك قدم مهمی درراه برآورده شدن آمال مردم فلسطین وتأمین عدالت میشمارد .

افغانستان ازاعدای شدن اوضاع در جنوب آسیاحسن استقبال کرده وامیدوار است که شناخت واقعیت هاوحسن نیت به همه جوانب ذیعلاقه موقع بدهد تااین امرادر زودترین فرصت ممکنه وبه طرزیکه منافع همه رامندظر داشته باشند به اكمال برسانند .

افغانستان ازهمه مساعی که درراه تحدید سلاح و خلع سلاح صورت میگیرد پشتیبانی میکند وعقیده دارد که درصورت عدم موفقیت درین راه بشریت وتمدن بشری با تهدید امحاء مواجه خواهد گردید .

بدین ترتیب صلح دوستی وصلح خواهی ازاساسات عمده سیاست خارجی ماست .

ماعقیده داریم که تنها در صلح وآرامش میتوانیم به اهداف عالی خود در انکشاف وارتقای اقتصادی واجتماعی مردم خویش نایل آئیم .

توسعه روابط واستحکام دوستی باکشور های همسایه وکشور های منطقه یکی از عوامل حفظ وتقویت صلح وامنیت درمنطقه محسوب میشود. درین راه تماس های شخصی ومذاکرات

زېدای فایل هستیم ، ازهمین جاست که درائر مساعی وحسن نیت واعتماد متقابل کشور ها ومردمان این روابط به سطحی قرار گرفته که موجب رضایت هردوجانب بوده ، آرزومندی متقابله توسعه واستحکام مزیدآن موجودمیشد. افغانستان از مساعدت های بی شائبه وصمیمانه ای که دوستان چینایی در ساحات مختلف صنعتی ، زراعتی وامور صحتی با افغانستان نموده اند ممنون است . این همکاری هاسهم گیری قابل توجهی درساعی ما برای انکشاف وارتنقای اقتصادی واجتماعی کشورما محسوب میگردد .

میخواهم یکباردیگر ازین فرصتی که برای بازدید ازکشور بزرگ وزیبای شما یافته ام وهمچنان مذاکرات وتبادل نظر بسیار مفیدی که باشما وسایر زعمای کشوردوست وهمسایه ماچین بعمل آورده ام تشکر نمایم .

حاضرین محترم خواهش مینمایم جام خودرا بامن یکجا بلند کنند .

- به صحت وسلامتی زعم بزرگ چینن ماوتسه تونگ .

- به صحت و سلامتی جلالتمآب محترم لی هسین نین .

- به ترقیات ورفاه روزافزون مردم دوست چین .

- به توسعه وتحکیم روزافزون دوستی و همکاری بین چین وافغانستان .

- به صلح وامنیت پایدار درجهان .

وتبادل نظرهاییکه صورت میگیرد موجب تفاهم واعتمادمتقابله میگردد .

مسافرت بنا غلی چوئن لای صدراعظم جمهوریت مردم چین در جنوری ۱۹۵۷ به افغانستان ومسافرت ماه اکتوبر همان سال بناغلی محمدداؤد که درآنموقع عهده صدارت افغانستان راداشت به چین به تعقیب ازسنت تماس های شخصی ودیدوبازدیدهاییکه همیشه موجب تقویه دوستی بینکشور های ما شده صورت گرفته وخاطرات نیک آن هنوز موجود است .

خوشبختانه نه تنها بین افغانستان وچین هیچگو نه موضوع مورد اختلاف وجود ندارد بلکه درائر عقد معاهده مؤدت و عدم تجاوز متقابله اگست ۱۹۶۰ ومعاهده سرحدی نوامبر ۱۹۶۳ وپروتوکول نقش های علامه گذاری سرحدی ۱۹۶۵-اساس های متین برای دوستی وحسن همجواری پی ریزی گردید، در انسر تماس های شخصی زعمای دوکشور افغانستان وچین افکار ونظریات یکدیگر راروی موضوعات مهم منطقه ومسایل بین المللی بادر نظرگرفتن خصوصیات وروش ملی هرکدام به نیکویی درک کرده اند .

بامسرت مشاهده میکنیم که روابط دوستی وهمکاری های مثمر بین افغانستان وچین در حال توسعه است مابه روابط خود باجمهوریت مردم چین که همیشه متکی بردوستی صمیمانه حسن همجواری، عدم مداخله درامور داخلی یکدیگر، احترام به استقلال وحاکمیت وتماامت ارضی یکدیگر بوده وعامل بزرگی درحفظ صلح وامنیت این منطقه جهان محسوب میشوداهمیت

مسافرت های بناغلی محمدنعیم نماینده خاص رئیس دولت

بعد از ظهر همان روز از موزیم آن شهر و آثار مکشوفه باستانی دیدن نمودند .

بناغلی نماینده خاص و همراهانشان ساعت هفت و نیم شب ۱۷ قوس ۱۳۵۳ در دعوت شامی که بافتخار هیأت افغانی از طرف شهر پیکنگ ترتیب شده بود شرکت نموده و متعاقباً نمایشات اکروباتیک رادریکی از تیاتر های پیکنگ تماشا کردند .

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و همراهانشان بتاريخ ۱۹ قوس ۱۳۵۳ توسط طیاره مخصوص در راه عزیمت به هانگانگ از پیکنگ وارد کانتون شدند .

در میدان هوایی پیکنگ بناغلی چیان کوان هواو زیر خارجه ، عده ای از مامورین عالیرتبه وزارت خارجه جمهوری مردم چین ، اعضای سفارت جمهوری افغانستان در پیکنگ برای وداع حاضر بودند .

بناغلی هان نین لنگ معاون وزارت امور خارجه چین ، بناغلی میر محمد یوسف سفیر کبیر افغانی در جمهوری مردم چین و سفیر کبیر جمهوری مردم چین در افغانستان ، یکمده از مامورین وزارت امور خارجه بانماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم در مسافرت شان به کانتون همراهی کردند .

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم از ساعت ده تا ۱۲ ظهر روز ۱۷ قوس ۱۳۵۳ محلی بانباغلی چیاوکوان هواو زیر خارجه جمهوری مردم چین ملاقات نموده و راجع به روابط دو جانبه و مسایل مورد علاقه دو کشور مذاکرات مفیدی انجام داد .

طی این مذاکرات که در فضای دوستانه ای صورت گرفت ، بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه ، بناغلی میر محمد یوسف سفیر کبیر افغانستان در پیکنگ و بناغلی کان یه تاو سفیر کبیر جمهوری مردم چین در کابل و بعضی از مامورین عالیرتبه وزارت امور خارجه چین حاضر بودند .

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم ظهر همان روز بوقت محلی ضیافت نهاری بافتخار بناغلی لی هسین نین معاون صدراعظم و چیاوکوان هواو زیر خارجه جمهوری مردم چین ترتیب داده بودند که در آن همراهان بناغلی محمدنعیم ، سفیر کبیر افغانستان در پیکنگ و سفیر کبیر جمهوری مردم چین در کابل و عده ای از مامورین عالیرتبه وزارت خارجه آن کشور اشتراک ورزیده بودند. ضمن این ضیافت بناغلی محمد نعیم و مهمانان محترم شان جامهای خود را برای توسعه روز افزون دوستی بین مردم افغانستان و جمهوری مردم چین بلند کردند .

بناغلی محمدنعیم و همراهانشان ساعت دو و نیم

مسافرت بناغلی محمدنعیم در جاپان

نمودند که از طرف کی ایچی مازا او وزیر امور خارجه آنکشور بافتخارشان داده شده بود، درین دعوت بعلاوه همراهان بناغلی محمدنعیم، سفیر کبیر افغانستان در توکیو، بعضی از اعضای انجمن دوستی جاپان و افغانستان وعدهای از شخصیت های عالیرتبه حکومت جاپان نیز اشتراک داشتند.

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم روزه ۲۵ قوس ۱۳۵۳ با بناغلی تاکیومیکی صدراعظم جاپان در اقامتگاه رسمی وی ملاقات به عمل آورد. بناغلی میکی طی ملاقات اظهار آرزومندی نمود که افغانستان تحت رهبری بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم قدمهای بزرگی در راه انکشاف و ترقی بردارد.

بناغلی نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم و بناغلی وزیر خارجه جاپان راجع به علایق و همکاری های نزدیک و صمیمانه بین افغانستان و جاپان بیاناتی داده برای تقویه و توسعه مزید آن اظهار آرزومندی نمودند.

ایشان در دعوتی که از طرف انجمن دوستی افغانستان و جاپان به افتخارشان ترتیب یافته بود اشتراک نموده بودند.

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان بعد از مسافرت رسمی و دوستانه به جاپان

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم با هیات معیتی شان شام ۲۲ قوس ۱۳۵۳ وارد توکیو گردیده و در میدان هوایی از طرف وزیر امور خارجه، سفیر کبیر و اعضای سفارت کبرای افغانستان در توکیو اعضای انجمن دوستی جاپان و افغانستان و مامورین عالیرتبه وزارت امور خارجه جاپان پذیرایی گردیدند.

بناغلی محمد نعیم ظهر ۲۳ قوس ۱۳۵۳ با وزیر امور خارجه جاپان ملاقات نمودند.

بناغلی محمدنعیم بعد از ظهر روز شنبه عازم شهر کیوتو گردیده و صبح روز ۲۴ قوس از این شهر تاریخی دیدن نمودند.

بناغلی محمدنعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم ساعت یازده قبل از ظهر روز ۲۴ قوس از طرف اعلیحضرت هیروهیتو امپراتور جاپان پذیرفته شدند. درین موقع دکتور علی احمد سفیر کبیر افغانستان در توکیو نیز حضور داشت.

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه راجع به مسایل مورد علاقه طرفین با همین وزارت خارجه جاپان مذاکرات مفید در فضای تفاهم که میزه علایق و همکاری های دو کشور میباشد، بعمل آورده است. بناغلی محمدنعیم شب در دعوتی اشتراک

نیاغلی محمد نعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم در حال مذاکره با نیاغلی تاکومیکی صدراعظم
 جاپان ۲۵ و ۲۶ ۱۳۵۳ * * *
 نیاغلی محمد نعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم هنگام مذاکره با مازاروا وزیر خارجه جاپان .

بناغلی محمد نعیم نماینده خا ص رئیس دولت و صدراعظم در حال مذاکره با بناغلی چونتلائی صدراعظم
جمهوریت مردم چین

بناغلی محمد نعیم نماینده خا ص رئیس دولت و صدراعظم با بناغلی لی سین نین معاون صدراعظم جمهوریت
مردم چین در پیکنگ روی مسا ییل مورد علاقه مذاکره می نمایند .

مسافرت های بناغلی محمدنعم محمدنعم نماینده خاص رئیس دولت

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم به صوب کابل بناغلی چاوان وزیر خارجه هند، شارژدافیر و اعضای سفارت کبرای جمهوریت افغانستان دردهلی جدیدجهت وداع درمیدان هوایی دهلی جدید حاضر بودند .

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان بعدازیک مسافرت رسمی و دوستانه به جمهوریت مردم چین و چایان عصر روزپنجشنبه ۲۸ قوس ۱۳۵۳ به کابل عودت نمودند .

درمیدان هوایی بین المللی کابل دکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی، بعضی ازاعضای کابینه، دگرجنرال عبدالکریم مستغنی لوی درستیز ، بناغلی محمداکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری ، مامورین عالیرتبه وزارت امورخارجه ، بناروال کابل ، سفرای کبیرچایان هند ، برتانیه و شارژدافیر سفارت کبرای جمهوریت مردم چین برای استقبال حضور داشتند .

ازتوکیو عزیمت نمودند . درمیدان هوایی توکیو بناغلی کی ای چی مازاوا وزیر امور خارجه جاپان ، دکتورعلی احمد سفیر کبیر افغانستان درتوکیو ، اعضای انجمن دوستی جاپان و افغانستان و افغانهای مقیم توکیو و بعضی ازمامورین وزارت خارجه جاپان بابناغلی محمدنعم وداع کردند .

نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم بااعضای هیات معیتی شان درراه مراجعت به وطن ساعت ۷:۵۰ دقیقه ۲۷ قوس ۱۳۵۳ وارد دهلی جدید شدند . درمیدان هوایی آنجاازطرف بناغلی سوارنسنگبه وزیر دفاع هند و شارژدافیر و اعضای سفارت کبرای جمهوریت افغانستان دردهلی جدید استقبال گردیدند .

بناغلی محمدنعم روز پنجشنبه ۲۸ قوس ۱۳۵۳ بامیرمن اندراکانندی صدراعظم هند ملاقات نموده ونان چاشت راباوی صرف کردند . هنگام پرواز طیاره حامل نماینده خاص

مسافرت شاغلی محمدنعم در کویت

ازاعضای کابینه ، لوی درستیز ، بعضی از صاحب منصبان اردوی جمهوریت، کابل بناروال و سفیر کبیرایران درکابل برای وداع بانماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم حاضر بودند .

دراین مسافرت بناغلی علی احمد خرم وزیر پلان، بناغلی وحیدعبداللهمعین سیاسی وزارت

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم بنابعوت حکومت کویت برای یک مسافرت رسمی و دوستانه شام ۲۸ جدی ۱۳۵۳ عازم آنکشور گردید .

درمیدان هوایی بین المللی کابل دکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی، بعضی

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم قبل از زیمت جانب کویت در میدان هوایی بین المللی کابل با دکتور محمد حسن شریق معاون صدارت عظمی خداحافظی مینمایند.

امور خارجه بناغلی و فی الله سمعی رئیس پوهنخی شرعیات پوهنتون کابل، بناغلی عبدالعلی سلیمان، معاون ریاست تشریفات وزارت امور خارجه و بناغلی عبدالاجد ناصر ضیایی معاون دفتر وزیر امور خارجه با بناغلی محمدنعم همراه بودند.

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم با همراهانشان برای مسافرت رسمی و دوستانه بتاريخ ۲۹ جدی ۱۳۵۳ وارد کویت گردیدند.

از بناغلی محمدنعم و همراهانشان در میدان هوایی کویت وزیر امور خارجه کویت، استاد خلیل الله خلیلی سفیر کبیر غیرمقیم دولت جمهوری افغانستان در آنکشور و عده از مأمورین عالیرتبه کویت با گرمی استقبال نمودند.

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی مذاکرات مفید بعمل آورد.

رئیس دولت و صدراعظم بتاريخ ۲۹ جدی بسا والإحضرت صباح السالم الصباح امیر کویت ملاقات نموده بی پیام بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم رابه ایشان تسلیم داد. طی این ملاقات که در آن بناغلی و جید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه شیخ صباح الاحمد وزیر خارجه کویت و سفرای افغانستان و کویت در کشور های همبرگر نیز حاضر بودند راجع به روابط دوستی و همکاری های مثرین دو کشور در فضای دوستانه و گرمی تبادل افکار صورت گرفت.

بناغلی محمدنعم ۳۰ جدی ۱۳۵۳ با آمر صندوق و جیبی کویت برای انکشاف اقتصادی عرب و موسسه سرمایه گذاری کویت نیز ملاقات نموده بیرونی همکاریهای اقتصادی بین دو کشور مذاکرات مفید بعمل آورد.

مسافرت های یناغلی محمدنعمیم نماینده خاص رئیس دولت

یناغلی محمد نعیم با شیخ صباح الاحمد وزیر امور خارجه کویت ملاقات کرده و طی آن راجع به روابط افغانستان و کویت و مسائل مهم مورد علاقه دوکشور، اوضاع منطقه و انکشافات آن مذاکراتی بعمل آورد.

یناغلی محمدنعمیم نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و صدراعظم همانروز در جریان بازدید شان از کویت با شیخ جابر صدراعظم و ولیعهد کویت، شیخ صباح الاحمد وزیر خارجه و عبدالرحمن العتیقی وزیر مالیه و نفت آنکشور ملاقات و روی مسایل ذات البینی مذاکره کردند.

یناغلی محمدنعمیم صبح اول دلو ۱۳۰۲ از تاسیسات نفتی کویت واقع جنوب آنکشور دیدن

نموده و بعداً کویت را به قصد مراجعت بوطن ترک گفتند.

یناغلی محمدنعمیم نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و صدراعظم بعد از مسافرت رسمی به کویت عصر روز ۲۴ دلو تکمیل مراجعت نمودند.

در میدان هوایی بین المللی کابل، دکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی، بعضی از اعضای کابینه، لوی دوستیز و عده ای از صاحبمنصبان ارشد اردوی جمهوری، والی کابل و کابل جنرال و لاسیرکبیر ایران در افغانستان از نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و ذوات معیتی شان استقبال کردند.

یناغلی محمدنعمیم نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و صدراعظم هنگام مراجعت از کویت در میدان هوایی بین المللی کابل از طرفی دکتور محمدحسن شرق استقبال گردیدند.

تاریخ افغانستان

بیک نگاه

مقدمه

افغانستان آب و هوای گوارا و نشاط انگیز، زمین های زرخیز، وادیهای قشنگ، منابع طبیعی دارد تقریباً یک سوم زمین های آن کشت و زرع میشود. با داشتن سیستم آبیاری و تنظیم شبکه های بند و نهر به پیمانۀ وسیع میتوان زندگی دوبرابر و یا بیشتر نفوس موجوده کشور را تأمین کرد.

مردم افغانستان، مردم پرنشاط و نیروی کار حیرت انگیزی دارند. این مردم رادر جهان بهترین پیکار جویان آسیا مینندارند - مردم این کشور ذکی، حساس و مهمان نواز است و همیشه به نیروی خود متکی اند. احساس ملیت خواهی و وطنپرستی بحدی در نهاد شان ریشه گرفته که از همه چیز جهان، استقلال و حریت خودشانرا گرانیه تر مینندارند.

افغانستان تاریخ طولانی بس درخشانی دارد و برای قرنهادرفش تمدن رادر قلب آسیا بر افراشته نگه داشته است. هم اندرین مرزو بوم بود که برای نخستین بار آدین هامسکن گزین گردیده و شالوده یک زندگی شایسته ایراریختند. آری، از همین سرزین نهضت جهانی، مذهبی زردشتی اساس گرفت و مجموعه عظیم ادبی و مذهبی اوستا ظاهر گشت.

از دیدگاه باستان شناسی این کشور خزینۀ حیرت آفرینی از آثار کلتور و هنر است آثار- بودائی این کشور سیاحان و دانشمندان رافررفته خود ساخته است. بامیان مرکز بزرگ کفایت بوده و بقایای آثار بلخ شاید در افسر

از دیدگاه جغرافیای طبیعی و بشری افغانستان در روزگار ان باستان ساحۀ بس وسیعی قاره آسیا رادر بر میکشید و در سده های پیش از میلاد مسیح بنام های چون باکتریا (باختر) آریانا و آریاناورته یاد میشد. در دوره اسلام بنام خراسان شهرت داشت.

باشندگان افغانستان در گذشته های دور مردمان اندو اروپایی بودند ولی در جریان زمان نژاد های یونانی زرد، سامی با اندواروپایی بهم آمیخت.

ریشه واصل لسانها و لهجه های این کشور آریایی است اما در پهنۀ روزگار در اثر تهاجمات پیکارها و صدور و ورود مال التجاره روابط فرهنگی و سیاسی زبانهای دیگر از قبیل یونانی، ترکی، سامی پراگرتیت و غیره نیز در مرز و بوم مان راه یافت. مردم کشور دل درگرو عناصر پرستی داده و دلدادۀ آئین زردشت و برهمنی بودند.

مردم این سامان باستانی ترین تمدن آسیایی پر مایه و درخشانی را ایجاد کردند. اندرین زمینه نبشته های دانش پژوهان جهان شرف و غرب کتابخانه های معتبر جهان رازینت بخشیده است.

دردوره اسلام و بخصوص در دوره های فرمانروائی ال سامان وال غزنه مردم این کشور توفیق یافتند فصل های پراج و درخشانی در رشته های فرهنگ، سیاست، شعر و ادب و فنون نظامی برای جهانیان بیادگار گذارند.

طریق دره خیبر سوی کابل می‌رود ناکسزیر
چشمانش بکوههای بلندی می‌افتد و هر قدر بسطح
مرتفع و شهر کابل نزدیک میگردد، می‌نگرد
که بفاصله شصت و یاهفتاد میل دور، سلسله
کوه هندوکش نظرش را بسوی خود جلب میکند.

گرچه از سپیده دم تاریخ تا امروز شخصیت
های نظامی و سیاسی و فاتحان بزرگ از این
راه عبور کرده اند ولی ما از آنها ماجراهاییکه
اینراه شاهد آن گردیده اطلاعات پارچاند داریم.
اسکندر مقدونی این کوه را می‌شناخت و در
زیرسایه آن شهری دسنت عمران سپرد، بسیاری
از زوار چینی که در تلاش مسقط الرأس بود از
هندوکش عبور کردند. هنگامیکه (مارکوپولو)
رهسپار دربار (قبلی خان) بود، یاد داشت
مختصری درباره هندوکش از خود بجا گذاشته
است.

چنگیز، تیمور گورکانی و ظهیرالدین بابر چند
بار از این سلسله کوه عبور کرده اند. هندوکش،
این کوه پرفیض کشور ما، در تاریخ نقش
مهم و حیاتی داشته و صحنه های شگرفی را دیده
است. بسلسله کوهها نیکه امروز بنام
هندوکش یاد میشود در مترو جیای ارسطو ثبت
گردیده (۳۳۰ ق. م). ارسطو هندوکش و همایه
را بنام پرنسوس می‌شناخت و چنان مینماید که
بعد از حمله اسکندره هندوستان، نام پرنسوس
را یونانیها تغییر داده و بر آن پاروپامیزس نام
نهاده است. این اسم پاروپامیزس بصورت
واضح بسلسله کوه های هندوکش داده شده
بود.

کاوشهای علمی گنجینه فرهنگ کریکو بودیک
را که در دل باکتریا نهفته مورد دسترس جهان
بگذارد. همین گفته درباره وادی بگرام در
کوهستان صادق است.

سکه های بدست آمده، گواه قوی دیگری
از گذشته پردرخشش این کشور است. سکه
های متنوع ازمنه گذشته نمایشگر آنست که
هیچکسوری از افغانستان در این زمینه غنی تر
نیست. این سکه های بدست آمده، سکه های
یونانی، باکتری، ساسانی، کوشانی، هندی،
مغولی و سکه های افغانستان معاصر است.
معابد بودایی که در بخش های مختلف کشور
کشف شده نه تنها از نگاه باستان شناسی،
تاریخ ارزنده است بلکه از نظر تاریخ هنر
ارزش بسزایی دارد. مدرسه معروف مجسمه
سازی گندهاراکه با مهارت و تردستی، ریالسم
یونانی را با تصوف هندی بهم آمیخته، مایه
شگفت همگان است. مرکز این مدرسه همان
هده است که بفاصله شش میلی در جنوب
شهر جلال آباد آرمیده است.

افغانستان، در عین زمان، ساحه مهم تنبع
و تحقیق برای دانش پژوهان در رشته زبان
شناسی مقایسوی است، زیرا ایشان در این
کشور با بعضی نمونه های زبانهای اندواروپائی
را خواهند یافت که هنوز بزندگی خود ادامه
میدهد.

جغرافیه، افغانستان را در چارراه بزرگی بین
شمال و جنوب، شرق و غرب قرار داده است.
این موقعیت جغرافیایی توأم با اهمیت ستراتیژیکی
و کوه های سربلک کشیده آن برای جهانیان
دلچسپ و مهم است. آری، وقتی انسان از

کلیک واقع شده ، شروع می گردد (طول البلد شرقی ۷۵ عرض البلد ۴۵۳) هم اندرین جا آگیری را تشکیل میدهد و یک سلسله قتل شامخ سرحد بین افغانستان امروزی و چترال را تا دره مندل در جنوب غرب تماس میکند ، (طول البلد ۱۲۷۱- عرض البلد ۱۵۳۶) . در اینجا دریای بشکول از امتداد سنس حد افغانستان میگذرد و افغانستان را بسمت غرب عبور کرده بشدریج ارتفاع آن (در مقابل کابل) کم میشود تا اینکه بلندی آن به (۱۵۰۰) و ۲۰۰۰ فوت) میرسد .

و بدین منوال تقریباً یکصد میل در شمال غرب کابل سلسله کوه بابا انتهای غربی هندوکش را در میگذرد و در دره شبر همد یگر را در آغوش میکشند و در نتیجه آگیری (آب پخشان) را بطرف تمدید نموده و از میان میگذرد. سلسله عمده هندوکش از کوه بابا طرف غرب زیر نامهای مختلف، در حالیکه ارتفاع آن کم شده میرود، امتداد مییابد. این وضع تا بخش شمال شرق هرات دوام میکند . هندوکش در هرات اسم پارو پامیزس را بخود گرفته تا وادی (هریرود) میرسد .

دشوار است هندوکش را با آنچه ساختمان مطلق و درهم پیچیده آن با تمام معنی کلمه در اینجا که خارج موضوع است معرفی کنیم، زیرا این سلسله کوه در تمام بخش های افغانستان برای خود راه باز کرده و بسلسله کوه های کوچک منشعب گردیده است . نزدیک وادی کترودر نورستان دره های عمیق و پرتگاههای پرنشیبی در هندوکش تشکیل نموده و جنگلات

سرزمین های جنوب این سلسله کوه را تا دریای کنر پارو پامیزاد میگفتند، نام پارو پامیزس تا دیر با زور زبانها بود اما گذشت روزگار از وسعت و پهنای آن کاسته آمد و اینکه امروز پارو پامیزس همان سلسله کوه های کم ارتفاعی رامپکونده که در بخش شمال غرب واقع شده و سرزمین هرود را از مرز اتحاد جماهیر شوروی جدا می سازد. بعد از روزگار اسکندر مقدونی ، نویسندگان غیر محقق چندی هندوکش را بنام قفقاز معرفی میکردند و سپس برای سده های متعددی همین اسم در میان مردم معمول بود . جغرافیسه دان معروف ایبر تو سننسی این اسم را برای بار نخست سپرد قلم داده چنین نوشت : قشون اسکندر برای اینکه او را دلشاد سازند بر هندوکش اسم قفقاز نهاد زیرا آنها عقیده داشتند قفقاز در آخرین حاشیه جهان واقع شده است . منظور آنها از این اسم جعلی این بود که به اسکندر بگویند فتوحاتش به آخرین نقطه جهان رسیده است . در هر صورت هندوکش جانشین آن دواسم گردیده است . و شرح این گفته را خواننده میتواند در سیاحت نامه ابن بطوطه مطالعه کند .

گرچه اسم هندوکش بر تمام سلسله کوه های شش صد میل، از شرق تا غرب افغانستان امروزی امتداد دارد، اطلاق میگردد اما در واقع امر هندوکش بخش های شرقی و مرکزی این سلسله را تشکیل میدهد . هندوکش در حقیقت از سرخ کوتل و سلسله (موزتاغ) شروع میشود و بطرف جنوب غرب امتداد مییابد یعنی از مناطق بر فگیر پامیر که فاصله چند میل از دره

تاریخ افغانستان

علی‌اوشکوه‌مندی نظر را بسوی خود جلب میکند. قلمرو افغانستان کنونی در شمال با جمهوری های ترکمنستان، ازبکستان و تاجکستان، در غرب با ایران و در شرق و جنوب با پشتونستان و بلوچستان و در شمال شرق با جمهوری تیزم چین هم مرز است.

افغانستان در اثر تجاوز و دستبرد استعمار برتانیه ولایت بلوچستان را در سال ۱۸۷۶ میلادی از دست داد و بنابراین از چار جهت به خشکسای محاط ماند و بدین ترتیب بعد از سپری شدن مدتی کوتیته را برتانیه اشغال کرد و آنرا بصورت

قشله‌یی در آورد این تو سعه طلبی برتانیه نه تنها افغانستان را از دسترس بدریا محروم ساخت و سدشدیدی در راه ترقی تجارت و روابط فرهنگی کشورها با سایر کشورهای جهان ایجاد کرد بلکه خنجر بی‌دوگه متوجه قلب افغانستان نمود..

سرحدات کشور در پهنه یکصد و هفتاد سال دستخوش دگرگونیهای عظیمی گردید، در اوایل سده نژده حیطه فرمانروایی سلسله درانی که در دست احمد شاه بابا (۱۷۴۷-۱۷۷۳م) بنیاد نهاده شد از مشهد تا کشمیر و از اکسوس تا ستلج و بحر عرب پهناداشت. از پهنای وسعت کشور در آن هنگام کاهش بعمل آمد که با رقابت عظیم دو قدرت امپراتوری اروپایی (انگلستان و روسیه تزاری) زور و زور گردید.

سرحدات موجوده کشور بخصوص سرحدات بخش های جنوب و شرق بدون در نظر داشت علایق تاریخی و ملاحظات جغرافیایی به صورت مصنوعی و با سیاست زورگویی آشکارا بر ملت افغان تحمیل گردید.

سرحد بین افغانستان و جمهوری های

شوروی در آسیای مرکزی بیش از هفتصد میل دراز است. سرحد بین ایران و افغانستان که از دره ذوالفقار تا سیاه کوه امتداد دارد برای سالیان درازی سرحد بندی نشده بود و بنابراین پیوسته سبب دلخراشیهایی بین دو کشور همسایه میگردد تا اینکه سر انجام جنرال معروف ترکی، فخرالدین التای از طرف کشورمان و ایران بیعت میانجیگری تعیین شد و سرحد بندی صورت گرفت و دولت های افغانستان و ایران آن فیصله را پذیرفتند.

ولی در بخش های جنوب و شرق کشور از اوایل سده گذشته تغییرات بزرگی رخداد. در اوایل سده نژده سکها، در حالیکه از طرف برتانیه تحریک میشدند، از جنگ داخلی کشورمان بسودتوسعه جویی خود استفاده برده از اندس عبور نموده پشاور و گردونواح آنرا اشغال کردند.

در سال ۱۸۴۹ میلادی، بعد از سقوط حکومت سک، برتانیه از دریای سند گذشته مناطق افغانی را در تصرف خویش در آورده خود را میراث خوار سکها بسود استعمار و بضرر تمامیت ارضی افغانستان با شکار اعلان نمودند. سر انجام سال ۱۸۹۳ میلادی، یک مرز بندی جدیدی را بنام باصطلاح خط دیورند بر امیر عبدالرحمن خان تمییل نمودند و با حیل و دسایس سیاسی یک بخش مر دم افغانستان را از آغوش برادران و خواهران شان بچیر و آکراه جدا نمودند. این خط استعماری پلیدکه بیش از یک سوم مردم افغان را از پیکر ملت افغان بریده یگانه علت واقعی آنهمه تشنجاتی سرحدیست که از اوایل سده نژده تا همین

افغانستان از گذشته های دور تا پایان

دوره هوتکی ها

بر بلخ تاختند ، زردشت در اثر آن تاخت و تاز
ها کشته شد. با سپری شدن زمان آیین زردشت
به آیین آتش پرستی تبدیل شد . این آیین
مانند سایر ادیان در داخل حدود و ثغور
افغانستان زندانی نماند و بکشور فارس سرایت
کرد و مردم آندیار ، اوستا را با جبین کشاده
پذیرفتند . بدین منوال مردمان هندترانه های
زردشتی (گاتها) را به لسان سانسکریت گزارش
دادند.

بعضی مؤرخان عقیده دارند که زردشت
بیست و یک کتاب در رشته های مختلف نوشته
است، ولی ما جزاوستا اثر دیگری از وی در دست
نداریم . رویهمرفته اینقدر میتوان درک کرد
که مردمان کشاورز و مالدار افغانستان برای
خود بعضی قوانین اجتماعی داشتند که بپای
آن روابط اجتماعی شان را تنظیم نمایند .

مخامنشی ها :

مدیهای فارس تاروز های آخرسده هشت
پیش از میلاد در بخش شمال فارس زیر سلطه
آتوریا بودند . در اوایل سده هفت پیش از
میلاد آزادی شان را بچنگ آوردند و در سده
شش قبل از میلاد فارسی ها بر مدیها چیره گشته
به تشکیل یک سازمان عظیم سیاسی توفیق
یافتند و سلطه سلسله مخامنشی ها (۵۵۰-۳۳۳ ق.م)
را در سراسر کشور فارس آسیای صغیر

در زمانه های پیش از تاریخ در آسیای مرکزی
مردمان سپید پوست (اندواروپایی) زندگی
میکردند. از میان چندشاخه، اسکایی از دیگران
جداشده بین دریا های سیحون و جیحون
(۳۰۰۰ سال پیش از میلاد) مسکن گزیدند .
سپس با افغانستان میان وادیهای آن پراکنده
شدند. این آریائیها (بعد از آنکه با بومیسان
این دیار پیکار نمودند و آنها را مغلوب ساختند
به کشاورزی و مالداری سرگرم گردیدند)
این مردم عناصر طبیعت رامیپرستیدند و
میگویند لسان آنها آریایی بوده است. در این
اواخر در اثر تحقیقات مؤرخان زبان شناسی
تأحدی بر ماهیت و هویت زبان آنها پرتوافکننده
شده است . عده یی را عقیده بر آنست که
لسان پشتو، سفدی ، ارمنی و پهلوی از تنه
همین زبان آریایی جوانه زده است .

برخی دیگری از محققان را عقیده بر آنست که معروف
ترین مسکن و منزل بود و باش آنها در فراه
پشت رود چخانسور و گردونواح آن بوده است.
چنان مینماید که در حدود هفت قرن پیش از
میلاد افغانستان با آتوریا روابط بازرگانی
داشته و هم اندران عهد زردشت در یک خانواده
از سرشناسان بلخ چشم بجهان گشود . وی
آئین یکتا پرستی را اعلان کرد و اوستا را بر مردم
نمایاند، ولی در آوانیکه تورانیها از ورای آمو

میلاد بالشکر بیکران فارس را کشود و سپس برافغانستان تاخت. او بین سالهای ۳۳۰ و ۳۲۴ پیش از میلاد بفتح کشور مامت گماشت. مردم افغانستان با ایستادگی های دلیرانه در برابر حملات اسکندر افتخار برای این کشور کمائی کردند و اسکندر رادر حواشی سوات و کتر زخم زدند.

بقول پروفیسر تارن اسکندر درافغانستان درسفدیانه باکتريا (باختر) ده هزار عسکر پیاده و سه هزار اسب عقب سر گذاشت و همچنان دوازده کولونی نظامی دست عمران سپرد.

بعد از ورود به افغانستان و تأسیس پایگاههای نظامی در این کشور اسکندر از طریق درهٔ خیبر رهسپار سرزمین های ورای سند گردید.

یونانیان باختر :

بعد از فوت اسکندر پیکارهای میان فرماندهان لشکر او و مدعیان سلطه و اقتدار وقوع پیوست. تا آنکه سرانجام یونانیان و باکتريا سازمان سیاسی مستقلی را در این کشور بنیاد گذاردند. دامنهٔ فرمانروایی آنها از آسیای وسطی تا هندوستان رسید. عمر این دودمان تا سدهٔ نخست میلادی بود. هم در این روزگار خاندان شاهی هندوستان بنام چندرگپتا موریا بخش جنوب هندوکش را با بلوچستان و سنده از پیکر افغانستان جدا کرده، ضمیمهٔ قلمروی خویش نمود. ولی تقریباً شصت و دو سال بعد، فرمانروای بلخ، بخش های از دست رفتهٔ کشور را دوباره در تصرف خود درآورد. در سدهٔ دوم پیش از میلاد ارشاک بلخی خراسان رفت و دولتی را در آنجا سازمان داد و در کشور

بین النهرین و مصر تأمین نمودند. در این آوان کوروش (۵۵۰-۵۲۹ ق. م) به حملات و تجاوز خویش برافغانستان آغاز کرد. بلخ را کشود و دولت باکتريا را (باختر) از میان برداشت. در اینجا این نکته رادر خور توجه است که کوروش بر دیگر ولایات که زیر فرمان رؤسای بومی این کشور بود نتوانست دست تجاوز و تخطی دراز کند. کوروش سرانجام در یکی از جنگهای که برای تسلط در ولایات غربی افغانستان براه انداخته بود (۵۲۹ ق. م) از طرف مردم افغانستان کشته شد.

داریوش اول (۵۲۱-۴۸۵ ق. م) بعضی ولایات افغانستان رادر تصرف خود درآورده و حیطة نفوذش را تا دریای سند پیش کشید. بعد از داریوش اقتدار هخامنشی هارو بزوال نهاد و ولایات محکوم این کشور تنهایی نام، زیر اثر آنها بود، اما در حقیقت آزادی و حریت داخلی آنها هرگونه دستبرد هخامنشیان مصئون بود. سر انجام بسوس فرمانروای بلخ داریوش سوم را کشت و سلطنت مستقلی را اعلان داشت. حملهٔ اسکندر بفرمانروایی بسوس خاتمه داد.

غلبه و استیلای هخامنشی در افغانستان تنها یک غلبه نظامی و سطحی بوده ریشه های مدنی و کلتوری آنها در این کشور عمیق نبود و تأثیر دیرپا از خود بجا نگذاشت. هخامنشی هادر ایام تسلط خود در این کشور تنها از مردم خراج و مالیه می ستاندند.

اسکندر :

اسکندر مقدونی یونانی سال ۳۳۳ پیش از

گریکو بودیک :

در عصر یونانیان باختری آیین زر دشتی زیر نفوذ ارباب انواع پرستی یونانیان چهره زیرنقاب زوال کشید. زبان، فرهنگ و فلسفه زادگاه افلاطون و ارسطو در کشور مان راه یافت و بدنبال آن آیین بودایی هم درکوی و برزن این کشور ریشه گرفت آنهم بطریقه نوبهار بلخ زردشتی قیافت بودایی پذیرفت و بتدریج از آمیزش و موانست ایندو فرهنگ صنعت (گریکوبودیک) پدیدار گشت و تمدن بخصوص باختری بمیان آمد. این تمدن باختری در داخل حدود و نفور کشورمان محصور نماند بلکه از باختر بسر زمین های پهناور هندوستان و چین راه یافت. آری، جان مطلب این است که اندیشه های آدمیان رانمیتوان در حیطه معینی محصور نگه داشت، و لی میتوان مسیری برای آن تعیین کرد.

اندرین فرصت از زبان یونانی و زبان باختری پهلو به پهلو، هم استفاده میشد. این مقال راسکه های فرمانروایان همان دوره تأیید میکند.

تجارت این کشور در آن زمان بازار گرم و پر رونقی داشت و باختر مرکز بازر گانسی هندوستان و اروپا بود. ضرب المثل معروف (هزار شهر باختر) و سکه های طلایی یوتیدیموس دوم نیز نمایشگر آبادانی، وفرت نعمت و ثروت آن بود.

فارس بر مسند یونانیان نشست. احفاد وی از سال ۲۵۰ قبل از میلاد تا ۲۲۶ میلادی در فارس فرمان میدادند و در آن کشور با شامت رسوم، عادات، ادبیات و فرهنگ باختری میپرداختند. پرو فیس تارن سکه های یوتیدیمس (۱)، دیمتریوس (۲)، و انتی میچوس (۳) را بهترین نمونه های منری یونانیان باختری مینداند.

در روز های اخیر سده دوم پیش از میلاد نفوذ شاهان باختری در اثر جنگهای پارتی و پیکار های داخلی روبه انحطاط گذاشت و در حدود ۱۲۷ قبل از میلاد توأم با عروج کوشانیها اقتدار یونانیان باختری در بخش شمال هندوکش و از گون گردید اما در بخشهای جنوب کشور و حوضه کابل تا اوایل سده اول میلادی به اقتدار شان باقی ماندند.

از این فرمانروایان جز مسکوکات چیز دیگری در دست نداریم. پروفیسر تارن نویسنده کتاب (یونانیان در باختر و هند) بر آنستکه تا سال ۱۹۲۸ م از نوشته های یونانیان باکتریائی پیدا نمود.

این نویسنده علاوه نموده میگوید که : در حالیکه باسیری شدن هر روز توفیق می یابیم بر آثار یونانیها در هند پرتو افکنیم، مدتها به کار است تا بتوانیم به گنجینه آثار یونانیهای باختری در باختر دست یابیم.

Euthydemus

(۱)

Demetrius

(۲)

Antimachus

(۳)

در هر صورت این تخاریها در سده دوم پیش از میلاد در باختر ظاهر گشتند و در سده نخست پیش از میلاد سلطه فرمانروایان باختری را واژگون ساختند و پیوسته با این اقدام بخش های جنوب هندوکش را جزء قلمرو خویش نمودند و در نتیجه سلطنت پهناور و شکوهمندی را ایجاد کردند .

شاهان معروف کوشانیهای تخاری بعقیده پروفیسر تارف نویسنده کتاب (یونانیها در باختر و هند) کوچوله کدزس اول (۱) و یمه کدزس دوم (۲)، کنشکا (۳)، هویشتکا «۴» و وسود یو «۵» بودند .

این مردم را زوار چینی هون تسانگ در سده هفت میلادی در حالیکه بطرف غرب سفر می کرد دیده بود . کوشانیها همان بخش باکتريا را که بدان احتیاج داشتند اشغال کردند و بطور کلی سازمان اداری یونانیان را در آن سامان واژگون نه نمودند، بلکه عاقلانه از آن سازمان بسود امپراتوری کوشانی استفاده کردند . کوشانیان فرمانروا و شهر نشینان باکتريا بهم آمیختند .

در اواسط سده نخست میلادی کوشانیها تحت قیادت کدزس اول از هند و کش عبور کردند و وادی دریای کابل و گندهارادر تصرف خویش در آوردند کوشانیها همچنان در هندوستان

در اینجا باذکریک نکته مهم وارزنده این موضوع خاتمه می یابد . وان اینکه برخی از مورخان ابراز نظر میکنند که این مدنیت مال یونانیان است و مردم این کشور در آن سیم و شریک نیستند . ولی طوریکه مشاهده میکنیم، واقعیت امر اینست که بقایای یونانیان بهر زمان در جهاز هاضمه محیط اجتماعی این کشور همضم و امتصاص گردیده و تحت شرایط بخصوص زمانی و مکانی این کشور فرهنگ نوین باختری را ایجاد کرده اند . انکار از چنین واقعیت، البته، بمعنی آنستکه گویا پدیده های نوین فرهنگی، هنری و مدنی میتواند در خلاء ایجاد گردد و رشد و تکامل نماید .

تخاریها :

پیوسته بسلسله اسکایی ها و ساکدهای بلخ بهرورد است از تخاریها که در سده دوم پیش از میلاد در باختر نظر را بسوی خود جلب کرده اند صحبت کنیم . تخارها نیز یکی از اقوام آریین های این مرزوبوم استند که در بدخشان و قطن میزیستند. عده یی از مورخان بر آنند که تخاریها شاخه یی از مردمان اسکایی های افغانستان استند و بتاسی از همین اندیشه برخی از دانشمندان باستاناد سکه های شاهان کوشانی ، تخاری ها را اسلاف پشتونها میپندارند .

Kujulakadphises

(۱)

Wimakadphises

(۲)

Kanishka

(۳)

Huvishka

(۴)

Uasudeua

(۵)

بخرچ سکایپا و پارتیپا امپراتوری خویش را گسترش دادند و در پایان سده اول میلادی کنشکا از پشاور بر امپراتوری طویل و عریضی که از بنارس در جنوب تا حاشیه دشت گوپی در شمال پهنا داشت فرمان میداد. درباره این امپراتوری گسترده و فرهنگ آن متأسفانه معلومات و اطلاعات زیادی در دست نیست، اما اینقدر روشن است که شاهان کوشانی در اوج قدرت خود از نیرومندترین فرمانروایان زمان بحساب می آمدند. کوشانیها بر علاوه آنکه پیکارجویان دلیری بودند، از روش های سیاسی عاقبت اندیشانه یی هم دنبال میکردند. طور مثال: اگر در سرحد غربی باشاهان پارتی می جنگیدند در سرحد شمال شرق روابط حسنه با خاندان سلطنتی حان چینی برقرار نموده بودند. و بدان ترتیب کاروان های ابریشم از پامیر عبور کرده به بلخ می آمدند و سپس از اینجا از راه هندو کش رهسپار جنوب هندو کش و هندوستان میگرددند.

در دوران کنشکا آیین بودایی در سراسر شمال هند توسط آشوکا پخش گردیده بقوس صعود خود رسیده و از راه ابریشم مبلغان زیادی برای تبلیغ و گسترش آن آئین به مفلستان و چین فرستاده شد و روی همین ملحوظ است که کاخ تابستانی شاهان کوشانی، کاپیسا گنجینه آثار باستانی این سر زمین است. در قرن سوم میلادی کوشانیها در بخش شمال افغانستان توسط ساسانیها مغلوب گردیدند و در هندوستان گیتاهای ثانی بسطه آنها خاتمه داد، درگندهارا یوهیچی های

صغیره و ازگونی سلطه شان پرداخت. اما همان سلطنت کوشانی که در وادی کابل تا سده پنج میلادی دوام داشت بطرف بدخشان عقب کشید، ولی بنا بر فشار حملات یک قبیله تاتاری از بدخشان رهسپار بلخ گسردیدند. در اثنای این سفر یک قبیله هیاطله از ایشان جدا گردید و از هندو کش عبور کرد و به وادی کابل رفت و در آنجا بفرماندهی آغاز نمودند. بعقیده فریزر تاتلر نویسنده کتاب (یک انکشاف جدید در اوضاع سیاسی آسیای مرکزی) اقراض امپراتوری کوشانی بچنان یک عصر تمدن، فرهنگ و هنر پایان داد که روزگار شاهد چنان عصری در وادیهای سر زمین هندو کش نگردیده بود.

هیاطله:

هیاطله، در صورت، بعد از آنکه کوشانیهای رادربخش جنوب افغانستان برانداخت، خود شان بساژمان دمی سلطنت دست یازیدند. فرمانروایی این دودمان تا سال ۵۶۵ میلادی دوام کرد. معروفترین شاهان این سلسله هیطل توراهان بود و قلمروی سلطنت ایشان افغانستان امروزی، سغد، پنجاب، سند تا کاشغر و ختن رادر بر میگرفت. آنها بر فارس هم طوموقت دست تسلط خود را دراز کردند و از فرمانروایان آنها خراج میگرفتند.

دوران فرمانروایی هیاطله بیشتر به پیکارها گذشت. در افغانستان تا سال ۵۶۵، این دودمان حکمرانی میکرد. خصلت دولتی این سلطنت نیرومند بیشتر نظامی بود، تا اینکه در امور ساختمانی فرهنگی و تمیه ورشد هنر

توجه نمایند .

شده. پیوسته با این رویداد همان بخش های کشورمان که زیرسلطه ساسانیان بود، آزاد گردید و مردم این مرزوبوم برای بازهم یکبار دیگر زیر پر توی آزادی و استقلال بکار های مشروآبادی کشور خویش سرگرم شدند .

شهر اسلام و افغانستان :

۶۵۰-۱۲۱۸ م :

تا این مرحله و زمان (۶۵۰م) توفان های تهاجم ، توسعه جویی و انحطاط در یک دایره بصورت منظم در حرکت بود. در شمال کشور (در شمال هندوکش) یک امپراتوری جا نشین آندیکری میگردد و سپس سلسله هندوکش رازیرپاگذاشته در سرزمین های پهناوروهموار هندوستان تنگ گردیده و با سپری شدن روزگار در پیکر فرهنگ مردمان بومی، هند درهم کشیده میشدند .

در هر صورت، مادر صفحات گذشته راجع بدیانت بودایی و آئین زردشتی و فرهنگ گریکوبودیک اندرین کشور نسبتاً به درازاسخن گفتیم و حالامی خواهیم راجع به بقایای آن فرهنگ شکوهمند کشور در سده هفت میلادی پیش از آنکه فتوحات اعراب آنرا از میان برداشت نظر مختصری افکنیم. در آوانیکه هون تسانگ از بلخ رهسپار سرزمین هندوستان بود، در بخش شمال کشور بایک فرمانروای ترکی که پسر خان بزرگ ترکهای بخش غربی بود، ملاقات کرد. این فرمانروای ترکی گرویده آئین بودا از هون تسانگ مهمان نوازی کرد و او را پیش از آنکه هندوستان رود بلخ فرستاد تا از آنولا دیدن نماید . هون تسانگ در بلخی که هنوز

در هر صورت، در سده ششم میلادی دشمنان چندی از قبیل فارسیها، ترکها و یک فرمانروای هند هیاطله رایبچاره ساخت و نوشیروان در سال ۵۶۵ میلادی بزندگی این دودمان خاتمه داد . یعنی ساسانیا یک بخش قلمروی هیاطله را اشغال کرد و در سایر بخش های فرمانفرمایی شان فرمانروایان بومی قدامت کردند . رتبیل شاهان کابل یکی از آن امرای بومی بودند که شهرت بسزایی داشت .

ساسانیا :

از سال ۲۲۶ تا ۶۵۱ میلادی ساسانیان در فارس فرمانفرمایی کردند . یعنی از آغاز سده سوم اردشیر که بحیث یک پادشاه تحت حمایت پارتیها حکومت میکرد ، آخرین شاه پارتیها در جنگ هومز برانداخت و دودمان سلطنتی ساسانیاها را که برای چارصد سال دیگر عمر کرد بنیاد گذاشت .

اردشیر فتوحاتش را تا مرزهای باکتریا (بلخ) جلو کشید و همچنان برهند حمله کرد و تا سرحد پنجاب پیش رفت . و بدین منوال نوشیروان بر بخش وسیع کشورمان (بلخ ، هرات، سیستان) دست تسلط دراز کرد و آنرا جزء قلمروی امپراتوری خویش ساخت. امرای محلی افغانستان بدان سلطه بیگانه تن در ندادند و مجدانه تلاش میکردند ، استقلال داخلی شان را محکم در چنگ نگه دارند . بتاسی از همین احساس استقلال طلبی مردم این کشور بود که یزدگرد فرمانروای ساسانی در دست حاکم مرو که از مردمان غور بود، گشته

و تمدن باستانی کشور مان جایس را برای فرهنگ جدیدی خالی کرد و همانست که نا اواسط سده هفت مسلمین اعراب زیر شعار دیانت و کیش اسلامی بطرف شرق بجهان کشایی آغاز نمودند . سلطنت ساسانیان رادر نبرد

قادسیه و ازگون ساختند و تاسرحداث غربی رادر تصرف خویش آوردند . هم اندران آوان اعراب لشکری را از بصره بسوی سیستان فرستادند و سپس از فتح سیستان بسوی وادی کابل مهیز زدند . لشکر مسلمین اعراب در وادی کابل با ایستادگی دلیرانه مردم روبرو گردیدند ، ولی سرانجام پیکار بسود مسلمین خاتمه یافت . مسلمین اعراب به آسانی نتوانستند مردم این کشور رارام سلطه خویش سازند . مقاومت بلخ نامی، ایستادگی های غرجهستانیها (۱۰۷ هـ) پیکار ر سلحشوران تخارستان گواه بارز عشق مفرط مردمان این کشور برای حفظ و پاسبانی استقلال و آزادی شان میباشد . بدین اساس اعراب مجبور بودند استقلال داخلی همان بخش های کشور مان را که کشوده بودند ، بپذیرند .

همچنان می بینیم مسلمین اعراب بسا کانفدراسیون ترک های غربی مستقیمآ در تصادم می آیند و پیکارهای بین اعراب و آن کانفدراسیون مدنهای مدیدی رادر برمیگیرد . پروفیسر بارتولد مؤرخ شهیر در آتریکه زیر عنوان : (ترکستان تاحمله مغول) نوشته اندرین موضوع از زبان تاریخ طبری چنین مینویسد :

... هم اندرین فرصت شهزادگان محلی هر سال در یکی از شهر های همجوار خوارزمیه

از جنگهای پیشین صدمات و آسیب ها زیادی دیده بود ، یکصد معبد بودایی رادر داخل و گرد و نواح آتسهر مینگرد . این زوار چینی شهر بلخ رادر میان وادیها و زمین های سبز و خرم می یابد .

هون تسانگ بعد از دیدار بلخ راه دشوار گذار هندوکش را زیر پانهاده در بامیان رحل اقامت می افکند . بامیان را آبادان می یابد و اندرون آن وادی زیبا و قشنگ از ده معبد دیدن میکند و بیستم سر مینگرد کاروانهای که از چین هند میروند ، از بامیان میگذرند . سپس زوار چینی از طریق وادی غوربند ، کاپیسا میروند و شهری عطف توجه او را مینماید که بر کرانه دریاقرباً یکهزار سال پیش اعمار گردیده بود . در آنجا در کاپیسا ، با فرمانروای ملاقات میکند که حیطة نفوذ و سلطه او تادریای اندس پنهان داشت و همه راههای عمده بازرگانی که بسوی هندوستان امتداد یافته بود ، زیر فرمان وی بود . این حاکم کاپیسا برای پسر آسمان ، امپراتوری سانسنگ اسپ های معروف این کشور را میفرستاد و در عوض آن تحفه ها ، امپراتور برای حاکم کاپیساتحف و هدیه هامیداد .

تابلوی زیبا که هون تسانگ از کشور مان تصویر میکشد ، خیلی جالب و دلپذیر است . این تابلو ، همان تابلویست که از موانست و اختلاط آیین بودایی و هنر یونانی که با تب و خاک پرفیض و محیط اجتماعی افغان دیار عجین گردیده ، بدسترس ما گذاشته میشود . سرانجام روزگاری فرارسید که این فرهنگ

داستانهای سیاسی و یانظامی ازمیان بردارند. طومثال: بعداز آنکه ابومسلم خراسانی خدمات فراموش ناشدنی برای آل عباس انجام میدهد و کسب شهرت مینماید، آل عباس از این شهرت وی بهراس می افتد و ابو داؤد راکه دوست دیرینه ابومسلم است و میدارد ابومسلم را اغفال نموده به قصر خلیفه ببرد و در آنجا او را بقتل برسانند (۷۵۵ م).

بعد از این واقعه طرفداران ابومسلم علیه آل عباس بخصوص برمی خیزند و بدین ترتیب رفته رفته مخالفت ها و عصیانها اوج میگیرد و عمیق میشود. سرانجام در آن فرصتی که قدرت و سیطره آل عباس در دست فتور بود. (۸۱۷-۹۴۳) سه خاندان سلطنتی طاهریان صفاریان و سامانیان در بلخ، هرات و سیستان - مان قدرت عظیمی بهم رسانیدند. و بیسرق استقلال طلبی و آزادی خواهی شان را در فضای کشور به اهتزاز درآوردند.

طاهریان بوشنگی:

۸۲۱-۸۷۳

نیای طاهریان رزق از پیروان و پنا آوردگان ابومحمد طلحه(*) بن عبدالله الخزاعی بود، ابومحمد زیر اثر مسلم بن زیاد در سیستان حکمرانی میکرد. مصعب پسر رزق در تصعبه بوشنگ در ولایت هرات حکومت میکرد و در زمان تبلیغات آل عباس منشی یکی از پیروان ابومسلم بود. در زمانیکه

اجتماع میکردند و قرار میگذاشتند مناقشات خودهارا از راه مسالمت حل کنند و دست به قبضه شمشیر و دیگر آلات کشتار نزنند، تابان وسیله بتواند بانیرهوای متحد و همدل در مقابل اعراب ایستادگی نمایند ... این مقاومت و جنگها تا آن فرصتی درگیر بود که خلافت آل عباس در اواسط سده هشت ایجاد گردید. ابومسلم فرمانده بزرگ و سازمان دهنده هوشمند دل و جان اکثریت مطلق مردمان خراسان را بطرفداری دین اسلام میرباید ر بیاری عناصر مختلف آمویها را شکست میدهد. بدنبال این پیروزیها صلح و امن در همه جا برقرار میگردد و هم بهمین علت در عهد هارون الرشید (۷۸۵-۸۰۹م) و فرزندش مامون هنر و علم رشد و انکشاف میکند و تتبع و تحقیق در رشته های علوم و فنون جدا دنبال میگردد و در نتیجه مرو و سمرقند در شمال بشکل مراکز معروف علم و دانش و فرهنگ درمی آید. آثار یونانی بزبان عربی ترجمه میشود و تمام جهان امروز و بخصوص تمدن جهان غرب مدیون قلم و بنان همان مترجمان است.

اما وقتیکه سلطه آل عباس را از پهلوی دیگر مینگریم، می یابیم که آنها بحیث پاسبانان قدرت شان درباره شخصیت های مهم ظنین میشوند و جنبش های استقلال طلبی امرای محلی قلمروی خلافت را با حایل و

* این طلحه را نباید با طلحه معروف روزهای نخست اسلام مقشوش کرد. بار تولد بر آنست که حافظ ابروابن طلحه را با طلحه صدراول اسلام مقشوش میکند، بار تولد آسیای مرکزی (ترجمه)

یوسف البرم بغی کردرزیک بحیث حاکم آنولا ذکرشده ووی این قصبه را از نزد رزیک در تصرف خود در آورد . بعدآنکه آتش آن بغی فرونشاند شد بوشنگ رادوباره به مصعب سپردند که بعداز وی به پسرش حسین داده شد . سپس زمام امور بوشنگ را واده مصعب طاهر در دست گرفت . طاهر در اثر خدمتگزاریهی به آل عباس بالنوبه به حاکم عراق فرمانده نظامی بغداد ووالی خراسان مقرر گردید . سرانجام طاهر در سال ۸۲۲ بعدآنکه اسم خلیفه مامون را از خطبه حذف کرد واستقلال خود را از سلطه بغداد اعلان نمود، بطور ناپهنکام چشم از جهان پوشید . طاهریان تلاش میوزیدند امور ساختمانی وکشاورزی کشور را ترقی دهند، تعلیم و تربیه وادربین مردم تشویق کنند. اما بادر نظر داشت زمان وشرایط آن وقت اصلاحات عمیق واساسی اجتماعی کاری نبوده که ایشان بتوانند آنرا جامه عمل پوشانند . در هر صورت دوره فرمانروایی این دودمان کشور مان یکدوره مطلق العنانی روشنفکری بحساب آمده است .

صفاریان :

۸۶۸-۹۰۳

بنیاد گذار و موسس دودمان سلطنتی صفاریان یعقوب پسر معدل بود. وی سه برادر داشت : عمر وطاهر وعلی . اینها از باشندگان شهر قرنین سیستان بودند . این شهر یک مرحله از زرنج پایتخت ولایت سیستان که بطرف دست چپ آن راهیکه بسوی بست امتداد یافته بود، واقع گردیده بود، یعقوب در شهر

زرنج نزد مسگری خدمت میکرد و ماهانه پانزده درهم از وی درمی یافت . برادرش طاهر بیک روایت استر بان بود و بروایت دیگر نجاری میکرد . در هر صورت این برادران صفاری به تندی در میان مردم ورفقا شهرت کسب کردند. و از رهگذر داد و سخاوت پیروان زیادی را بدور خود گرد آوردند . یعقوب با فرقه خارجی در سیستان بازار کارزار را گرم نمود و بدین ترتیب بازم توانست بر شهرت خویش بیفزاید . بعد از آنکه یعقوب شهزاده بومی را که رتبیل نام داشت بقتل رساند و خارجی هارا از هم پاشید توفیق یافت ، حیطة نفوذ وسلطه خویش را تا وادی کابل توسعه بخشید، بدین سلسله

سند و مکران را نیز بچنگ خویش گرفته تا اینکه بالاخره در سال ۸۶۸ هرات وقصبه بوشنگ را که زادگاه طاهریان بود و در آن آوان طاهر پسر حسین فرزند طاهر در آنجا فرمان میداد، تصرف نمود. در سال ۸۶۹ کرمان راجهء حیطة فرمانروایی خود ساخت خلیفه بغداد این همه پیروزیها یعقوب را در بیکار ها میدید و بنا بر روش بخصوص سیاسی نفاق اندازی بین حکمرانان محلی و توازش نیرومند او را زیر فرمان خویش نگه داشتن، یعقوب لیث را والی خراسان

تخارستان وری و همچنان فرمانده نظامی بغداد مقرر کرد. اما طوری که مشاهده میکنیم می بینیم که این اقدام خلیفه یعقوب را از عزمیکه بایست بر بغداد بتازد، منصرف نکرد. این آفت بلای جان آل عباس وقتی از میان رفت که یعقوب در نزدیک دیرالماقول (هشتم ماه اپریل سال ۷۸۶ م) شکست خورد، اما بی نظمی در خراسان

سراز نو جان گرفت. این مرد پولادین سیستانی که بغداد از وی سخت بهراس بود و در حالیکه بریک بخش جنوب فارس فرمان میداد در سال ۸۷۹ پدرود جهان گفت.

بعداز یعقوب لیث برادرش عمر و لیث (۸۷۹-۹۰۰ م) برمسند قدرت نشست و در صدد افتاد، روش کشور داری را تغییر دهد و با در نظر داشت شرایط و احوال و اوضاع برنامه های خویش را جامه عمل ببوشاند، آنهم بدین معنی که روشهای جنگی دیگری اتخاذ کند. بنا بر آن با وجودیکه نظامیان و افسران یعقوب لیث عمرو راجانشین واقعی برادرش مینداشتند و هم وی را بعد از یعقوب بحیث فرمانروای خود پذیرفتند. عمرو خود را مطیع خلیفه اعلان کرد و از طرف خلیفه بحیث والی خراسان، فارس، اصفهان سیستان، کرمان و سمنند مقرر شد، بدنبال این اعلان خلیفه، روحانیون هم عمرو را بحیث فرمانروای واقعی ولایاتی که در بالا از آن نام برده شد، شناختند و به عمرو وعده دادند که در برابر هرگونه تخطی و تجاوز دشمن از او استعانت جویند. عمرو به پیروی از همان روش جدید سیاسی با طاهریان هم کنار آمد، چنانچه می بینیم وی بحیث فرمانده اعلی نظامی بغداد عمیدالله، بن عبدالله، بن طاهر را مورد نوازش قرار میدهد و عصای طلا برای او به بغداد میفرستد. اما با سپری شدن زمان معلوم میگردد که این روابط نیک و حسنه بین عمرو از یکطرف و آل عباس و طاهریان از جانب دیگر برای مدت مدیدی برقرار نمی ماند و عمرو باز هم در نتیجه نهایی مجبور میگردد، مانند برادرش یعقوب

لیث به قایمه شمشیر تکیه کند. و در برابر رقبا شمشیر خویش را تیز و بران سازد و خزینه های خود را با بکار برد روش های درست و مناسب اقتصادی انباشته دارد، تابدان وسیله بتواند نیروهای نظامی صفاریان سیستانی را خوشنود و راضی و آماده پیکار نگهدارد. تراکم نیرو و انگیزه توسعه ساحه قدرت و حس مال اندوزی دست بدست هم داده عمرو لیث سیستانی را امیدارد، سامانیان بلخی را از مسند فرمانروایی ماورالنهر بر اندازد. ناگفته نماند که در این تصمیم اقدام عمرو عهد و منشور بغداد هم تاحدی ذیدخل بود. چطور؟ بدین معنی که خلیفه از سرکشی های وی در برابر خلافت ناخوشنود بود، اما در آشکارا برایش عهد و منشور فرستاد تا وی را به پیکار علیه اسماعیل سامانی دلیر سازد و بدان وسیله یا تبااهش کند و یا از قدرتش بکاهد. این مقال را همان گفته پروفیسر بارتولد که مینویسد: (خبر شکست عمرو در بغداد با خرسندی و شادمانی استقبال شد.) تأیید میکند.

در هر صورت نبرد بین اسماعیل و عمرو در سال های ۸۹۹ و ۹۰۰ میلادی در مجلات جنوب دریای آمو آغاز میگردد. لشکریان عمرو از اسماعیل شکست می خورند و شخصی عمرو در دست اسماعیل اسیر میگردد. بعقیده پروفیسر بارتولد مورخان در مجادله بین سامانیان و صفاریان از سامانیان جانبداری میکنند و آنها را ادامه دهندگان طبیعی دودمان طاهریان و نگهدارد قانون و امنیت میندازند.

سامانیان :

۸۷۴-۹۹۹م

گرچه در نظر حکومت بغداد سامانیان تنها عامل (مامورین مالیات) بودند اما در حقیقت آنها بحیث فرمانروایان مستقل امور کشور خود را تنظیم مینمودند و حتی تمام مالیات آل سامان که به چهل و پنج ملیون درهم میرسید در اختیار خودشان میبود. گاهی اوقات مؤرخان سامانیان را بنام امیرالمؤمنین یاد میکردند ، یعنی خلیفه بغداد و سامانیان راهمردیف یکدیگر قرار میدادند .

دردورهٔ سامانیان سیستم بوروکراسی خیلی رشد و انکشاف کرد و (نرخشعی) ازده اداره حکومتی در بخارا که در حوالی ریگستان واقع بود، بشرح زیر ذکر کرده است :

- ۱- دیوان وزیر
- ۲- دیوان مستوفی
- ۳- دیوان عمیدالملک
- ۴- صاحب الشروط
- ۵- دیوان صاحب البرید
- ۶- دیوان مشرف
- ۷- دیوان قلمروی شخصی فرمانروا
- ۸- دیوان محتسب
- ۹- دیوان اوقاف
- ۱۰- دیوان قاضی. (۱)

سامانیان چنین سیستم بوروکراسی را سرورتا سرحیطه های فرمانفرمایی خویش بطور متحدالشکل نمی توانستند جامه عمل ببوشانند

نیای خاندان سلطنتی سامانیان، سامان، خدات بود. این مرد مؤسس این دودمان سلطنتی و فرمانروای دهکدهٔ سامان در ولایت بلخ بود . سامان خدات در سایهٔ حمایت حاکمی که اسد بن عبدالله القشیری نام داشت میزیست . بعدآنکه سامان خدات دین اسلام را پذیرفت پسرش با احترام حامی خویش اسد نام گذاشت. پسران اسد، نوح، احمد، یحیی والیاس بعداز فرونشاندن آتش بغاوت رافع بن لیث در خدمت مامون ماندند و نیز توفیق یافتند، احترام مامون را بسوی خود جلب کنند. غسان بن عبادوالی خراسان (۸۱۹-۸۲۱م) بنا به هدایت خلیفهٔ مامون نوح را بحکومت سمرقند، احمد را حاکم فرغانه یحیی را بحیث فرمانروای شات والیاس را فرمانفرمای هرات مقرر کرد .

رو بهمرفته سامانیان نتوانستند در هرات سلطه و اقتدار خویش را پایدار نگهدارند . چنانچه بعد از فوت الیاس (۷-۸۵۶ تا ۲۴۲) جانشینی از وی در آن ولادیده نشد و حتی در آن توضیحاتیکه دربارهٔ ظهور صفاریان در سیستان و ولایت هرات می خوانیم از سامانیان سخنی در میان نیست . سامانیان البته در ماورالنهر نتوانستند خود را بحیث فرمانروایان موروثی و مستقل مستقر سازند .

(۱) برای توضیح این ده رکن سیستم اداری در عهد سامانیان به تاریخ سیاسی و اجتماعی آسیای مرکزی تا قرن دوازده . تألیف پروفیسر بار تولد که در سال ۱۳۴۴ توسط پوهنتون ، ترجمه و طبع شده مراجعه کنید . مخصوصاً از صفحه ۹۷ تا صفحه ۱۰۹ را بنگرید.

و دلیل برای آن این بود که در بعضی ولایات فرمانروایان محلی حکومت میکردند و حتی در برخی از موارد آن فرمانروایان از خود عنعنه و سنن باستانی داشتند. و بهمین منوال بعضی از امرای محلی بمرکز خراج نمیدادند و تنها برسم احترام تحفه و هدیه میفرستادند .

پیوسته با این توضیح بسیار مختصر درباره روش بوروکراسی دودمان سامانیان شرح و بیانی در مورد سیستم مالیات گمرکی ایشان نیز دلچسپ است . چرا؟ برای اینکه از لابلای چند سطر خواننده میتواند از وضع زندگی اجتماعی و اقتصادی آل سامان تصویری در ذهن خویش داشته باشد .

مالیات گمرکی در زمانیکه مال التجاره را از دریای آمو عبور میدادند ، میگرفتند : از هر شخصی ساره که با خود مال داشت ، یک درهم میگرفتند ، (سوار بر اسب و یا بر خر) و از هراشتر دو درهم محصول گرفته میشد . میله های تفره را باید به بخارا نقل میدادند . درجا های توقف از نیم تا یک درهم مالیه میپرداختند . وقتیکه غلامها را از چایی بجای دیگر نقل میدادند از حکومت بالست اجازه میگرفتند و این اجازه نامه از هفتاد تا یکصد درهم ارزش داشت . برای نقل دادن کتیزها هم از هفتاد تا یکصد درهم مالیه تادیه میشد . در مورد انتقال کتیزها البته به اجازه نامه بخصوصی احتیاج پیدا نمیشد . برای انتقال زنهای شوهر دار فقط

از بیست تاسی درهم میگرفتند (۱) . سامانیان بیاری چنین تشکیلات تقریباً برای مدت یکصد سال فرمانروایی کردند . و بعقیده فریزرتلر پهنای وسعت فرمانروایی آنها از سرحدات هند بطرف غرب تا نزدیک بغداد میرسید . (۲) از جمله چندین تن از فرمانروایان این دودمان تنها اسماعیل شخص مدبر و سازمان دهنده با زری بود ، زیرا وی توانست عمر ولایت رقیب نیرومند خود را از میان بردارد .

آل سامان روی هم رفته بدانستند ، ادب و شعرایی اعتنا نبودند . به اصلاحات اجتماعی اقدام نمودند و تلاش میکردند ، در داخل قلمرو و حیطه های حکمرانی خود حکومت پایداری را برقرار سازند . به تأمین صلح نیز دلچسپی داشتند و سعی می نمودند گریبان طبقات پائین را از چنگال ظلم دور نگه دارند ، دوستانه را انکشاف صنعت ، تجارت و تعلیم و تربیه بودند .

سامانیان بلخی تا اواخر سده چهارم هجرت (۹۹۹ م) بر کشور پهنواری (از آنجمله بخش شمال و غرب افغانستان امروزی از بدخشان گرفته تا سیستان) فرمانروایی میکردند . بدین فرمانروایی آنها در ماورالنهر ایلك خانیه و در افغانستان غزنویان خاتمه دادند .

آل ناصر :

بعد آنکه دودمان سامانی در دست ایلك خانیه و غزنویها منقرض گردید ، راجه جایپال پنجابی دست تسلط را برای مدت مختصر ولی آخرین

(۱) بارتولد آسیای مرکزی تا قرن دوازده ، ترجمه پوهنتون ، صفحه ۱۱۶ .

(۲) فریزرتلر افغانستان - اکسفورد - ۱۹۵۰ - صفحه ۲۵ .

بعدها سبکتگین پسرش محمود بعیث فرمانروای مستقل برمسند فرمانروایی نشست (ماه ذیقعده سال ۳۸۹- اکتوبر- نوامبر ۹۹۹) خلیفه قادر برای وی عهد و منصور خراسان و تاج القابی از قبیل (یعین الدوله) و (امین المله) فرستاد. محمود بنوبه خود امرداد اسم خلیفه قادر را در خراسان در خطبه ها ذکر کنند .

در هر صورت، محمود تمام افغانستان را زیر سلطه خویش در آورد و فرمانروایان محلی فریونیان گوزگان خلف سیستان آل شنسب غورشار های غرچستان ، امرای گسردیزن خوارزمشاهان قدیم ، فرمانروایان لودی، سند و ملتان، را زیر فرمان خویش در آورد . و در نتیجه يك هسته دولت واحدی را ایجاد کرد.

پروفیسر بارتولد درباره خصلت دولست غزنویها چنین ابراز نظر میکند: بمفکوره دولت در عهد غزنویها بخصوص در دوره محمود (۹۹۸-۱۰۳۰م) باتمام معنی کمله حاجامه عمل پوشانده شد. در ایندوره مردم به نیرو های نظامی و رعایا تقسیم شده بودند ، قوای نظامی (از چند ملیت تشکیل شده بود) از شاه معاش میگرفتند و پادشاه در بدل معاش از آنها خدمت برآستی می خواست و هم چنان رعایا را که شاه از دست دشمنان خارجی حمایت میکرد .

باربطرف وادی کابل دراز کرد. یعنی سرحدات قلمرو و حیطة نفوذ خویش را بطرف غرب بسوی غزنین پیش کشید. این راجه در حاشیه شهر غزنین بایک خاندان سلطنتی جدیدالتاسیس اسلامی روبرو شد، خاندانی که تاریخ هندوستان را دست درگونی سپرد و باتمام قدرت در آن سرزمین پهناء و باشاعت آئین اسلامی پرداخت. مؤسس و بنیاد گذار این دودمان سلطنتی سبکتگین بود. سبکتگین را الپتگین، سپهسالار نیشاپور که از خدمت کزاران احمد سامانی بود، از نزد تاجری دریافته به ملازمت خویش گماشت. سبکتگین با خدمات شایسته توجه الپتگین (۱) را بسوی خود جلب کرد و بطور استثنایی از نزد وی رتبه و منزلت یافت . بعد از مستند نشینی منصور سبکتگین بهر هی الپتگین رهسپار غزنین گردید و در آندیار باز هم خدمات پر ارزشی برای الپتگین انجام داد. آخرین فرد این خاندان پیروی بود که او هم بطرفداری سبکتگین زاویه نشینی اختیار کرد. و سپس سبکتگین در سال ۹۷۷م دوغزنه زمام امور کشور را در دست گرفت و در اثر پیروزیهای زیاد در افغانستان و هندوستان شهرت بسزایی کمایی کرد . و بتامی از همان پیروزیها بود که او را ناصر الدین والدوله لقب دادند و پسرش را (ابوالقاسم محمود) به لقب سیف الدوله یاد میکردند .

(۲) الپتگین پنجمه قریه در خراسان و ماوراء النهر داشت و نیز در هر شهر يك قصر

یکباغ کاروانسرای و حمام داشت .

(سیاست نامه - صفحات ۱۰۱-۱۰۲) .

مجبور بودند پادشاه بدون کدام مرارت و اندوه مالیه بدهند . (۱)

محمود نخستین فرمانروای بزرگ افغانستان در عصر اسلام بود که بر تمام کشور افغانستان از آمو گرفته تا بحر عمان و از خوارزم و خراسان گرفته تا دریای سند، فرمانفرمایی می‌کرد . و همچنان بر بخشی از فارس و هندوستان نیز فرمان میداد .

دوره فرمانروایی سلطان محمود در تاریخ تمام جهان شرق اهمیت بس باری داشت . سیستم کشورداری دودوره و عصر محمود در جهان شرق مسلمان بعد اعلی رشد و انکشاف کرد و یکی از کسانی که از آن روش کشور داری ستایش می‌کرد، نظام الملك معروف است . پروفیسر بارتولد درباره حس احترام بقانون دودوره محمود از زبان عتبی و بیهقی چنین مینویسد : حس احترام بقانون دودوره محمود باندازه بود که ضبط اموال و دارایی آنانی را که مورد عتاب و غضب سلطان واقع میشدند، شکل و صورت قانونی میدادند .

محمود فرمانروایان غرجهستان را از سریر قدرت برانداخت و آنها را تار و مار مرگ در زندان نگاهداشت، اما قیمت دارایی و جایداد شخصی ایشانرا پرداخت . (قیمت دارایی ضبط شده را شخص محمود تعیین و تثبیت میکرد .)

مولر هم از محمود بحیث یسک فرمانروای مقتدر و برجسته سخن گفته است و او را مردی می‌شناخت که خستگی رانمی شناخت، سلطان

محمود بنا بر ایجابات زمان با ستثنای نظامیان کسی راحق بجانب نیدانست در امور کشور مداخله کند . بعقیده بیهقی سلطان محمود حتی مقاومت و ایستادگی باشندگان بلخ را در برابر حمله و تجاوز قراخانیها درست نمیپنداشت . جانشینان سلطان محمود به پیروی از سلطان سعی بلیغ بخرج میدادند ، حیطة فرمانروایی شان را وسیع تر سازند، آری، در اثر چنان تلاش های پیهم آل ناصر يك دولت وسیع اسلامی بمیان آمد، که تا اواخر سده ششم هجری دوام کرد . اما سرانجام می بینیم که این سلطنت وسیع با همان سرنوشتی سردچار میگردد که امپراطوریهای سلف آن، بدان گرفتار شده بودند. آنهم بدین مفهوم که در شمال ترکهای (توکویه) که برای مدتی فتوحات مسلمانان را برابر مهاجرت شان بطرف غرب سد کشیده بود، بحرکت افتادند . سلاجقه هم بعد از درهم کوبیدن او یغورهای نیروی عظیمی بهم رسانیده در صدد افتادند ، امپراطوری خود را از سترحد چین بسوی بحر مدیترانه گسترش دهند و در اناطولیة برای همیشه مسکن گزین گردند، از سمت جنوب ترکها درست در آن فرصت بر نیرو های دفاعی امپراطوری غزنه حمله نمودند . (۱۰۳۸ م) که سلطان مسعود اول میکوشید شہامت و دلیری پدرش را دوباره بیاد جهانیان دهد. غوریهای هم بر غزنه تا تختنوعلاؤالدین غوری در سال (۱۱۴۰ م) شهر غزنه را طعمه حریق نمود و بدان منوال یکی از جانشینان وی

(۱) پروفیسور باز تولد تاریخ سیاسی و اجتماعی آسیای مرکزی تا قرن ۱۲ - ترجمه پوهنتون.

مزالدین درسال (۱۱۸۶ م) آخرین نماینده آل ناصر رادر پنجاب ازمیان برداشت .

غورپا :

بدنبال این پیروزی، غورپا بخش های شمال افغانستان و خراسان را از دست

خوارزمشایها بیرون کشیده جزء حیطه فرمانفرمایی خویش نمودند ، در لاهور غزنویها و اشکست دادند و جهان کشایی خود را بر رسم آل ناصر گام به گام جلو بردند، تا اینکه سرانجام توفیق یافتند، بخش بزرگ حوضه گنگا را در تصرف خویش در آورند و بدان منوال تادهلی حیطه قدرت شان را گسترش دهند .

پایتخت مهم و مشهور غورپا فیروزکوه (۱) بود و بامیان مرکز ولایتی بود که از آنجا غورپا تابدخشان فرمانروایی میکردند . سلاطین غور بر علاوه آنکه به لشکرکشی مصروف میبودند در نشر فرهنگ و انکشاف علوم و ادب نیز توجه داشتند . عهد غیاث الدین محمد (۵۵۸ هـ) شاهد این مقال است .

در همان روزگاری که فتور و نفاق در خاندان سلطنتی غورپا پدیدار گشته بود، قطب الدین خاندان سلطنتی ترک نژاد دهلی دست تسلط را بر بخش شمال هندوستان دراز کرد، در حالیکه خوارزمشایها قلمرو، شان را بطرف جنوب توسعه بخشیدند و بدان ترتیب بفرمانروایی آنها خاتمه دادند .

در اینجائین نکته درخور توجه است که پیوسته

به آسیای مرکزی رسید .
مغولپا و تیمورها :
۱۲۱۸-۱۵۰۶ م

راجع بجهان کشایی مغول ها و حملات آنها بر آسیای مرکزی و اروپا همگان اطلاع دارند . شخصیت چنگیز آقندر روشن است که محتاج به ایضاح نیست .

چنگیز بیست سال عمر خود را مصروف کشور کشایی نه بلکه تخریب مدنیت های جهان و امحای نسل بشر نموده و با حملات و حشیانه خود کشور های متمدن و ثروتمند آن زمان را بباد فنا داد .
و... و...

در آنایکه مغول هازیر فرماندهی تمو چیسن (چنگیز) بر آسیای مرکزی حمله نمودند، محمد خوارزم شاه بر امپراتوری بزرگی فرمان میداد. محمد خوارزمشاه از دست لشکریان چنگیز فرار کرد از آمو عبور نمود و سر انجام خود را بفارس رساند و در آنجا فوت شد. سال ۱۲۲۰ میلادی لشکریان چنگیز بکرانه دریای آمولنگر انداخت. از آنجا چنگیز لشکری را برای تسخیر بدخشان فرستاد ، در حالیکه خودش رهسپار شهر بلخ شده، آنرا کشود. شهر بلخ از این حمله آسیب

(۱) فیروزکوه حصار بیست درکوه که برای نخستین بار در دست قطب الدین محمد غوری مشهور بملک الجبال ساخته شده است. (محمد عوفی) - لباب الباب - لندن - ۱۹۰۶ بخش اول ص ۲۸.

شدیدی برداشت و شهرنشینان آندیارد در جنگال کشتار افتادند. بعد از فتح بلخ چنگیز لشکری سوی هرات فرستاد و خودش برای مدتی در وادی دریای آمور محل اقامت افکند. سپس برای دنبال نمودن آخرین فرد خاندان خوارزم جلال الدین، که بغزنه پناه برده بود از راه آق رباط به لشکر کشی آغاز کرد. در عرض این راه لشکریان چنگیز شهر بامیان را ویران ساخت. چنگیز جلال الدین را که بسوی هند در حال فرار بود دنبال نمود و تاملتان جلورفت.

در هند مغولها از هول فرار سیدن فصل گرم بسوی پشاور برگشتند و آن شهر را نیز تسخیر نمودند. از آنجا دوباره بطرف وادی دریای آمور آمدند و در سال ۱۲۲۳ از دریای آمور عبور کردند.

برای یکصد سال دیگر سرزمین هندوکش زیر سلطه آنها بود. افغانستان برای مدتی زیر فرمان اوگتای پسر چنگیز بود و سپس با تقسیم حیطه های فرمانروایی بین فرزندان چنگیز زمام امور این کشور به هلاکو مؤسس و بنیاد گذار سلسله ایل خان دوم سپرده شد.

یادداشت های مارکوپولو (از ۱۲۷۱-۱۲۷۵م) و ابن بطوطه برای مطالعه این دوره در کشور مان ارزنده است: کابل بیک دهکده تبدیل شده بود و از شهر بزرگ غزنه یک بخش کوچک آن باقی مانده بود. در آن فرصتی که ابن بطوطه از دره خاواک عبور میکرد و خط سیر لشکریان چنگیز را دنبال مینمود، کاپیسیای پرنفوس و آبادان را خشک و خالی یافت.

در حالیکه مغولها تا اواسط سده چارده بسر ساحه بزرگی در آسیای مرکزی فرمان میدادند، در سرزمین های جنوب سری دریا قدرت و نفوذ شان کاهش می یافت این ضعف مغولها به خاندان سلطنتی کرت فرصت مساعده داد که برای مدت تقریبا درازی در آنسویا آزادی فرمانروایی کنند، آل کسرت از سال ۱۲۲۰ تا ۱۲۷۰م با آزادی در هرات و توابع آن فرمانروایی میکردند.

تیموریا :

هندوکش جزء قلمرو تیمور گورگانی شد (۱۳۳۶-۱۴۰۴م) امیر تیمور از پایتخت خویش سمرقند بر آن بخشی وسیع از آسیا که در جنوب و غرب دریای (ایلی) واقع بود، حکومت میکرد. امیر تیمور بشاخه گورگانی ترک های برلاس پیوند داشت و از طرف مادر چنگیزی بود.

تیمور چند بار از هندوکش عبور کرد، اما مهم ترین لشکرکشی او در همان ۱۳۹۸ میلادی بود که بر هندوستان حمله کرد و دهلی را فتح نمود. امیر تیمور بعد از فتح دهلی رهسپار نورستان (کافرستان آنروز) گردید. در آنجا با مقاومت دلیرانه مردم روبرو شد و سر انجام در لشکرکشی خویش پیروز گردید، اما مردم آنولابدان شکست تن در ندادند و اسلام را نپذیرفتند. البته طوری که همگان آگاهند مردم نورستان پنجمصد سال بعد از آن آئین اسلام را پذیرفتند.

در سراسر پهنه سده پانزده امپراتوری تیمور در جنگال رخاوت و فتور افتاده بود و این امر البته همان سر نوشت مشرک همه امپراتوریا هست

که در دست يك تن نابغه نظامي بنياد گذارده ميشود . و سرزمين هندوکش هم تاواوسط . اين سده . زير فرمان . شاهرخ پسر تيمور بود . در اين عصر رنسانس هنر و فرهنگ اسلامي که در دست پدرش آغاز گرديده بود ، در حال رشد و شکوفائي بود .

سرانجام عليه فرمانروايي تيموريان از چند جهت صف آرايي هاي پديدار گشت : قيام صفويها از يك گوشه جنبش مليت خواهسي در روسيه از گوشه ديگر فشار روز افزون از بکهاي شيباني از جانب ديگر ميدان را بر تيموريها تنگ کرد . حتی طوریکه می بينيم فشاوشيبانيها تيمور يها را مجبور ساخت بطرف جنوب بگريزند و در هندوستان امپراتوري را سازمان دهند . يعنی آنچه رادر آسيای مرکزی از دست داده بودند در هندوستان جبيره کنند .

آل بابر :
 ۱۵۰۴-۱۷۴۷م

سال ۱۵۰۴ ميلادی ظهيرالدين محمد بابر با چند صد تن همراهان خویش ، در حالیکه شکست خورده بود ، از پناهگاه خود در تپه های فرغانه بيرون جسته آهنگ سفری کرد ، سفریکه بتاسيس امپراتوري مستول در هند انجاميد . بابر از دوازده سالگی (۱۴۹۴م) با همدستي رفقای ضعیف النفس بادشمنان نيرومند پنجه نرم ميکرد و شکست های پيهم ميديد ، بابر تلاش ميکرد سمرقند پایتخت تيمور را بچنگ خود بگيرد و با حداقل بفرغانه سلطه خویش را محکم و پايدار نگهدارد . بابر دوبار توفيق يا فت (انديجان) مرکز فرغانه را اشغال کند و هم مرو

رافرصت مساعد افتاد برای چند ماه مختصري سمرقند را در دست داشته باشد ، تا آنکه روزی فرارسيد نپروهای شيبانيها او را از آنجا بيرون کشند . بعد از زور آزمائي های متواتر بابر مجبور شد ميدان پیکار را برای شيبانيها خالی گذارد و نزد سلطان حسين بايقرا فرمانروای هرات که خویشاوندی بود برود . ناگفته نماند که شهر هرات در آن عصريکی از معروفترين شهر های آسيا و یکی از مراکز پرورشش هنر و ادبيات بود . بابر در عرض راه سفر بسوی جنوب هندوکش نخست وادی کهمردکه در سرشيبی های بخش شمال هندوکش واقع است رحل اقامت افگند . در کهمرد پلان سفرش را تجديد نظر کرد و از راه دره قیچاق خود را به وادی غوربند رساند ، و در ماه اکتوبر سال ۱۵۰۴ بعد از يك پیکار مختصر کابل را از چنگ يك نماينده خاندان سلطنتي ايلخاني و ارهانيده در تصرف خود در آورد . اين تجديد پلان کهمرد برای لشکر کشی های آينده بابر از نگاه ستراژیکی تاريخ جهان کشايی اسلاف وی قابل تأمل بوده است . چطور؟ بدین مفهوم که سطح مرتفع که بر آن کابل آبادان است بر راههای که بسوی هندشعالي و مرکزی امتداد یافته بود ، حاکم است . در حالیکه يك فرمانروای نيرومند هرات ، غزنه و کندهار را زیر سلطه و فرمان خویش ميداشت ، ميتوانست به آساني بمقاصد جهان کشايی خویش در هندوستان جامه عمل بپوشاند . آری ، بشهادت تاريخ بدون تسلط بر نقاط و مراکزیکه در بالا ذکر کردیم ، هيچ

سرلشکری نمیتوانست سلطه و اقتدارش را در هند پایدار نگه دارد. مادر تاریخ امپراتوریهای پیشین اهمیت ستراتیژیکی کاپیسا را دیدیم و دیدیم که چطور از کاپیسا بحیث یک مرکز عمده برای گسترش ساحه امپراتوری استفاده میشد. ولی کاپیسا را رویداد های روزگار از میان برداشت و کابل بحیث مرکز تجارت جای آنرا گرفت و توأم با آن راههای عمده بازرگانی و ستراتیژیکی از آسیای مرکزی بسوی هند از طریق کابل امتداد مییافت. بابر، نه تنها از اهمیت ستراتیژیکی و بازرگانی کابل آگاه و مستشعر بود، بلکه زیبایی طبیعی و آبوهوای نشاط انگیز آنرا خیلی دوست میداشت.

بابر بعد از سپری شدن مدت مختصری از تسخیر کابل بسوی هندوستان شتافت و در آنجا با سلاطین لودی جنگید و سلطه آنها را در آنسامان واژگون ساخت، بعد از مرگ بابر، پسرش همایون برمسند پدر نشست.

همایون را سوریهها سرنگون کرد و وی چاره خویش در فرار یافته، بسوی فارس رفت و از آنجا بایاری دولت فارس بر سوریه لشکر کشید و دوباره تاج و تخت هند را از نژاد سوریهها در تصرف خویش درآورد. در هر صورت بعد از همایون نواده بابر جلال الدین اکبر زمام امور را در دست میگیرد و هم اندرین دوره است که امپراتوری مغول هند چه از نگاه ساحه و چه از دیدگاه شکوهمندی بقوس صعود میرسد و حتی خاطره مؤسس خاندان را، بابر، تحت الشعاع قرار میدهد.

رویه گرفته گرچه علایق بابر بخصوص از احفادش بطور عموم از همان بخش های افغانستان که زیر سلطه شان بود، بکلی بریده نشد. ولی توجه آنها مخصوصاً از عهد اکبر (۱۵۵۶م) بیشتر و حتی میتوان گفت تماماً به هندوستان معطوف میبود. طور مثال میبینیم که جلال الدین اکبر برای نگهداشتن بدخشان به زیر سلطه خویش آنقدر وقعی نمیکندارد، ولی بصورت پیگیر تلاش میوزد کندهار را در چنگ خود داشته باشد. چرا؟ بعلت اینکه اکبر بنا بر تأمین منافع امپراتوری هند خویش در دست داشتن کندهار را از بدخشان بارها ارزنده تر و مهم تر میدانست و میشد از طریق کندهار ضررها و خطرهای متوجه پیکر امپراتوری وی گردد. بنا بر آن آل بابر در سرزمین هند خانه دوم برای خود ساختند و رفته رفته دلچسپی آنها نسبت به ماورالنهر کاهش یافت. آنها در هندوستان به تشویق دانش و ادب و هنر پرداختند و در ساختمان و آبادی آن کشور مجاهدت نمودند، ولی در افغانستان تأثیرات علمی، مدنی و فرهنگی چشمگیری از آنها دیده نمیشود.

آنها از همان بخش های زیر سلطه خویش در افغانستان تنها مالیه و خراج می گرفتند و همه فعالیت های علمی، ادبی، ساختمانی و سازماندهی شان در خاک هند سروصورت داده میشد.

صفویها :

در آن آوانیکه گورکانیان در هندوستان بر نیرو و سیطره شان افزوده می آمدند، صفویها در فارس به ایجاد سلطنت پر قدرتی توفیق

متراکم درستاخیز و قیام ملی مردم کندهار
بریاست میرویس نیکه تجلی کرده است .

هوټکی هاورستاخیز کندهار :

علل عمده اضمحلال خاندان صفوی رابایست
درخط سیر سمیستم مالیه ستانی غیر متوازن
طرزکار و عمل زمینداری ازیکطرف ونفوذخانه
برانداز قبایل و امرا ازجانب دیگرکه باساس
آن خط مشی خاندان سلطنتی صفوی تعیین
میشد، سراغ داد. آنهم بدین معنی که امرا و اهل
(قبایل) که هر یک ، یک واحد اقتصادی
جداگانه بودند در سازمان سیاسی صفویها
رسوخ ونفوذزیدی داشتند و روی منافع شخصی
وقبیلوی باهم درحال زدو خورد بودند . این
تصادمات البته سبب ضعف حکومت مرکزی
میشد. طورمثال این امر در دوره صفویها با اندازه
نیرومند بودند که در عهد عباس ثانی (۱۶۴۲-
۱۶۶۷) همدستان گردیده ، صدراعظم او را که
میرزاتقی عمادالدوله بود، کشتند. همدریف
با چنین رویداد می بینیم که همین امرا و حکام
حیثیت شهبزادگان راداشتند و افسران ونظامیان
آنها مبلغ هنگفت مالیات حیطه های حکمرانی
شان رامی بلعیدند و در نتیجه چنان دستبردها
خزانه مرکز را بحال افلاس و ورشکست میگذاشتند.
این تشبثات نافرجام ، شاه عباس (۹۹۶-
۱۰۳۸) رامعجور ساخت سیستم اداری ولایات
رادوباره نظر اندازی کند و اداره زمینهای زراعتی
را به پیمان و سمیع تردد دست خود بگیرد تا
بدان وسیله توانسته باشد برای نظامیان واد
خوار وبارتیمیه کند. اما باز هم وقتی انسان

یافتند . پروفیسر مینورسکی صفویها را
جانشینان مستقیم خاندانهای سلطنتی ترکمان
قرقیونلو (Blacksheep)

و یاق قیونلو (Whitesheep) میندازد .
پروفیسر لامتن از قول پروفیسر مینورسکی
ابراز نظر میکند که دولت صفوی مرحله سوم
سلطنت ترکمانها در ایران بوده است . (۱)
در هر صورت یازده تن از این خاندان برای
دو صد و سی و چند سال بر کشور فارس
فرمانروایی کرد و در مرور این روزگار بخش
های غربی افغانستان، هرات سیستان و کندهار
را جزء قلمرو خویش ساختند . چنانکه مبینیم
اسماعیل اول در سال ۹۱۵ مرو و طهماسب اول
(۹۳۰-۹۸۴م) هرات را در تصرف خود درآوردند.
همایون فرزند بابر کندهار را دوباره از چنگال
طهماسب درآورده جزء امپراتوری هند مغولی
ساخت، اما عباس اول باز برای بار دیگر آن ولا
را از چنگ امپراتوری هند مغولی بیرون کشیده
ضمیمه قلمرو خود نمود . با سپری شدن زمان
ولایت کندهار چند مرتبه بین امپراتوری هند
مغولی و فارس صفوی دست بدست میشد، تا
اینکه سرانجام در عهد عباس ثانی (۱۰۵۲-
۱۰۷۷) کندهار یکمرتبه تحت تسلط بیگانگان
تا ظهور هوټکی ها و ابدالی ها در افغانستان
بدرازا کشید. این فرمانروایان بیگانه به
ترقی و پیشرفت کشورمان توجه واعتنا نماندند
و بتاراج ثروت های ملی مان دلشاد میداشتند.
کردار سیه بیگانه ، مردم کشورمانرا خشمگین
نموده و علایم و نشانه آنهمه نارضایت های

این اقدام توطئه آمیز بضرر خزانه مرکزی پایان مییافت .

بهین سلسله در دوره صفویها زمین هائیکه بطور اقطاع بحاکمی داده میشد مال شخصی او بود. این روش بازهم برای غضب و تاراج مالیه دولت و ظلم بر مردم زمینه مساعدی را تهیه میدید که بسود شخص حاکم وبخساره چیران ناپذیر خزانه مرکزی بود .

روحانیون نیز از مقام معنوی متولی اوقاف بسود شخصی از چنین دستبرد ها کوتاهی نمیکردند و زمین های صالح الزراعه طویل وعریضی را زیر عنوان متولی در تصرف خویش در آورده و حتی در آذربایجان واصفهان این روحانیون در ردیف بزرگترین مالکان قرار میگرفتند . این انکشاف جدید ، روحانیون مالک، بر قدرت روحانیون افزوده آمد و پایه های حکومت مرکزی را ضعیف ساخت . چطور ؟ بدین معنی که روحانیون به اتکای قدرت اقتصادی ومذهبی مانند امرا و روسای قبایل در امور کشورداری مداخله های جدی میکردند.

این انارشی اجتماعی وعدم توحید سیستم مالیات کار را بجای کشاند که در دوره شاه سلیمان (۱۶۶۷-۱۶۹۴م) مردم با فقر و تهیدستی بیحد وحصری دست و گریبان شد و در نتیجه نرخ سکه نقره پایان افتاد و برای تکافوی افلاسیون به مالیه ستانیهای بیمورد و ظالمانه اقدام نمودند . افسران حکومتی لجام گسسته بر بزرگان ستم میکردند و بزور سر نیزه مردم را وامیداشتند ، بیگار کنند .

مینگرد آن اقدام وتشبث جدید بمفاد سازمان سیاسی واداری وی تمام نشد. چرا؟ بعلم اینکه مرام شاه عباس از آن اقدام تنها تقویت نیروهای نظامی واستحکام حکومت مرکزی نبود، آنها بدین مفهوم که وی نخست جایداد وزمین های مردم را از دست شان میکشید و بر آن اسم اوقاف میگذاشت وزیر اسم چنین موسسه خیریه حاصلات زمین های باصطلاح وقف را بصورت غیر مستقیم در کیسه خود می انداخت تا بدان نیرنگ خود را از سرزنش اخلاقی مردم نجات دهد . در عین زمان این اقدام جدید وی پول را از دوران باز میداشت و در ضمن مجال پرمزه یی برای افسران و کارمندان تهیه میدید که آنها به بهانه حمایت از خزینه مرکز بر مردم ظلم و بیدادگری کنند، یعنی از مردم به اضافه ستانی مالیات مبادرت ورزند و مبلغ زیاد آن اضافه ستانیها را در کیسه خویش اندازند . نتیجه بازهم چه میشد؟ نتیجه این میشد که نیروهای نظامی عوض اینکه تقویت گردد ضعیف میگردد .

مالکان در برابر آنچه رویداد ها دست زیرالاشه نمی نشستند . آنها هم بنوبه خود علیه حکومت مرکزی دسیسه وتوطئه مینمودند، یعنی آنها زمین های خود را به اوقاف میدادند. مقصد آنها از این اقدام دو چیز بود: یکی آنکه دست حکومت را از بهره برداریهای زمین خود دورنگهدارند و دیگر اینکه تلاش مینمودند خود را متولی اوقاف سازند تا بدان وسیله محصولات را از راه دیگر به کیسه خود اندازند. نتیجه بازهم چه میشد؟ پرواضح است که

این تشتت وورشکست هسای اقتصادی و
ضعف نیروهای نظامی اصفهان یکنوع خلای
سیاسی رادر قلمروی شاهان صفوی ایجاد
کرد، یعنی برلجام سستگی های حکام ولایات
وامرا مهمیز زد، حس بدبینی وعدم اعتماد را
دراذهان مردم تقویت کردودرعین زمان رخاوت
وخواپ بردگی نظامی ایران رابرسنت پترسبورگ
برملا ساخت ، بر جرات دهلی افزود دلیری
قسطنطنیه رانسبت به ایران دوبالا ساخت
برشدت حملات شیبانیها افزود وهمچنان حس
استقلال طلبی مردم کندهار را برهبری میرویس
نیکه وجنبش آزادی خواهی ابدالی های هرات
رابریاست آزادخان، بیش ازبیش تحریک
کرد . (۱)

مردم کندهار درسال ۱۷۰۱ میلادی علیه
میرویس را دکه جلادت نسب بامکانت حسب
ظلم واستبداد صفویها قیام نمودند . این
رستاخیز ملی راکرگین (کیورگی یازدهم) فرو
نشانند وبپاس همین خدمت شاه صفوی اورا
بحیث نایب خویش در کندهار مقرر کرده
نظامیان گرگین بر مردم بیدادگری میکردند.
چنان بیدادگریکه مردم نمیتوانستند آنرا حوصله
وتحمل کنند .

در برابر چنین بیدادگری مردم کندهار دلیرانه
قیام کردند ، امامتأسفانه نتوانستند دشمن را
بایک ضربت ازپادا آورند . گرگین بعد از
فرونشاندن این رستاخیز رهبر مردم کندهار
میرویس را (مقیداً) اصفهان فرستاد. جان مالکم
در کتاب خویش بنام (تاریخ ایران) در باره
میرویس نیکه چنین ابراز نظر کرده است :

میرویس را دکه جلادت نسب بامکانت حسب

(۱) آزاد خان ابدالی بخراسان لشکر کشید و بدنبال وی عبدالله خان ابدالی فرزند حیات
سلطان در رأس نهضت ملی جمعقلی حاکم فارس راباعساکرش درهرات نابود کرد .
وخودش رافرمانروای هرات اعلان داشت . سپس میان کندهار هوتکی وهرات ابدالی پیکار
بوقوع پیوست . اسدخان فرزند عبدالله خان درآن نبرد دردلارام کشته شد. بافتح اصفهان
دردست محمود هوتکی ابدالی های هرات چندین باربرای فتح مشهد همت گماشتند .
ابدالی هاتا زمان فتح هرات دردست نادرافشار(۱۱۴۴م) برآن ولافرمان میدادند. درهر صورت
جنبش آزادی خواهی ابدالی هاهمردیف سایر جنبش های ملی علیه سلطه بیگانگان مقام
بس ارزنده یی در تاریخ کشور مادارد .

جمع داشت و از روی منصب امیر قبیله بزرگ و بعلاوه کلانتری قندهار که منصب جلیل بود داشت و درانظار و قلوب خلائق بجهت حسن رفتار و نیکوی گفتار و ملامت وجودت خاطر وی راوقعی تمام رسوخ مالاکلام بود ... گرگین خان حکم بحبس اوداده و اورا مقیداً باصفهان فرستاد ...» (۱)

میرویس خان بعدآنکه مدتی راتحت نظارت دژخیمان صفویها سپری کرد از اسارت آنها آزادگشت و رهسپار خانه خداشد . بعدادای حج دوباره اصفهان رفته مدتی بعد توفیق یافت کندهار برگردد . میرویس خان در آنجا در کندهار در فرصت مساعد سزاتن گرگین مستبد جدا کرد و اکثر لشکریان اورا از دم شمشیر کشید فقط عده انگشت شماری از آن لشکر جان سلامت بردند . به مجردیکه خیر این شکست بدربار صفوی راه یافت، سلطان حسین صفوی کیخسرو برادرزاده گرگین را کندهار اعزام داشت . لشکریان کیخسرو مانند سلف وی در کندهار شکست خوردند و شخص کیخسرو در آن پیکار بقتل رسید و عده ناچیزی از سپاهیان صفوی زنده از آن کارزار بدررفتند . اصفهان هم چنان چندبار دیگر بر کندهار تاخت

ولی از دست پیکار جویان آنولا شکست خوردند .

میرویس بعدآنکه شش سال در آغوش آزادی زندگی کرد در سال ۱۷۱۵ میلادی در کندهار بدرود جهان گفت . بعد او برادرش عبدالعزیز امور آنولا را انجام میداد ، اما بعد از سپری شدن دو سال (۱۷۱۷م) محمود باموافقت مردم و بزرگان کندهار عمویس را از میان برداشت و خود در عنفوان جوانی دو بار بر کرمان حمله بر- محمود در حمله دوم در سال (۱۷۲۱م) کرمان را فتح کرد و یک بخش سپاه خود را بسوی شیراز سوق داد، اما خودش بالشکری از راه ریگستان سوزان و تفتیده که بین کرمان و یزد واقع بود به یزد رفت و آنشهر را به محاصره گرفت . چون یزد شهر کوچکی بود آنرا بحال محاصره گذاشته روسوی اصفهان نهاد. سرانجام در گلناباد که در دوازده میلی بخش شرقی شهر اصفهان واقع بود لشکریان محمود صفویها را شکست داد. این پیکار قاطع و فیصله کن که در سال ۱۷۲۲ بوقوع پیوست سلطه و اقتدار خاندان صفوی را از میان برداشت . بعقیده برخی از مورخان این جنگ به پیکار قادسیه که بین مسلمانها و امپراتوری ساسانی بوقوع پیوسته بود شباهتی بهم میرساند ، زیرا بهمان ترتیبی

(۱) تاریخ ایران جان مالکم جلد اول صفحات ۱۹۶-۱۹۷- تاریخ ایران عبدالله رازی طبع

د افغانستان کالني

رهسپار زادگاهش گرديد ودر حوالی کندهار در دست يك رقيب خاندانی كشته شد و بدین ترتیب زمینۀ توسعه جویی بیش از بیش برای نادر افشار در کشور ماساعد گردید . روی هم رفته باید گفت که از روز ورود نادر افشار به کندهار (۱۱۴۵ هـ) تا روز مرگش (۱۱۶۰ هـ) مدت درازی را در بر نگرفت و حتی در آن آوان ابدالی ها و دیگر افغانها در سازمان لشکر ی نادر افشار نفوذی زیادی داشتند . در هر صورت بامسند نشینی احمد شاه بابا (۱۷۴۷م) سلطۀ بیگانه در کشور ماسمقرض گردید .

قیام مردم افغانستان ، کندهار، بریاست مدبرانه میرویس نیکه ودلیربهای شاه محمود وشاه اشرف در جهت استحکام حاکمیت ملی فصل بس درخشانی را در تاریخ ملی کشنور مسجل کرده است . آری، این آبدۀ خلل ناپذیر کشور ماست .

که نبرد قادسیه امپراتوری ساسانی را سرتگون کرد بهمان هیچ کارزار گلنا آباد سلطۀ صفویها را واژگون ساخت .

بعد از سپری شدن مدتی شاه محمود بعرض مهلکی مبتلا شد وشاه اشرف پسر عموی محمود در سال ۱۷۲۵ محمود را کشت و خود بر مسند سلطنت نشست .

شاه اشرف رهبر نظامی با استعداد بود ، لشکریان افغانی او را گرامی میداشتند . وی در فارس پیکارها کرد . باروسیه تزاری در شمال مصاف داد و در بخش شمال غرب ترکان عثمانی را کوبید .

دولت ترکیه عثمانی دولت افغانی را در فارس برسمیت شناخت . سرانجا چنان اتفاق افتاد که شاه اشرف از نادر افشار شکست خورد و بنا بر خصومتی که میان شاه اشرف وشاه حسین موجود بود از کندهار قوت الظهر فرستاده نمیشد . روی چنین مجبوری شاه اشرف

افغانستان در قرن ۱۹

رسیدن به سرحدات «ستراتیژیک» دیگر دید متزلزل شود.

رقابت برتانیه و فرانسه در اواخر قرن هژده و ابتدای قرن ۱۹ عامل واقعات بس مہمی گردید که در تاریخ افغانستان بی تاثیر نماند. زیرا ناپلیون بمنظور ضعیف ساختن برتانیه در مستعمراتش خواست تا نفوذ آنکشور را در نیم قاره هند از هم پاشیده سازد. چنانچه نمایندگان امپراطور فرانسه در تهران و سایر پایتخت های، که در مسیر پیشروی قوای ناپلیون بسوی هندوستان قرار داشتند رسیدند. گرچه ناپلیون با این خاطر بیک سلسله اقدامات دیپلماتیک مبادرت ورزید و با آنکه نفوذش در تهران قابل ملاحظه بود، اما این واضح است که او نمیتوانست با انگلیس در هند رقابت نماید، زیرا فرمانروای فرانسه بر علاوه محروم بودن از نیروی بزرگ دریایی، هنوز مورد تهدید سایر قدرتهای اروپایی، که بر علیه وی ائتلافهای دفاعی تشکیل داده بودند، قرار داشت.

«تهدید» زمانشاه و «خطر» فرانسه این بهانه زاہدست فرمانروایان برتانوی هند داد. تا به یک سلسله اقدامات دیپلماتیک برای تأمین سرحدات «ستراتیژیک» مبادرت ورزد. باین منظور اقدام اول کمینی هند شرقی خنثی نمودن نفوذ فرانسه در تهران بود، سرانجام در سال ۱۷۹۸ وقتیکه لارڈ ولسلی بحیث گورنر جنرال هند تعیین گردید. یک کارمند محلی کمینی هند شرقی

قرن نزده هنگامی در افغانستان آغاز گردید که دولت درانی بر حدود طبیعی این کشور فرمانروایی مینمود.

تا ۱۷۹۳ هنوز قدرتهای ارو پایبی مستقیماً سر نوشت واقعات را در افغانستان و نواحی نزدیکش بدست نداشتند. ولی دیری نگذشت، که عصر مسابقات استعماری اروپایی ها در آسیای مرکزی و نیمقاره در حال آغاز بود.

زمانشاه و فعالیت استعمار :

این عصر در افغانستان با آغاز تخت نشینی زمانشاه، پسر تیمورشاه در ۱۷۹۳ آغاز میگردد. با این آغاز مناسبات گذشته با نیمقاره تغییر یافت. زیرا کمینی هند شرقی برای تأمین «سرحد ملی» تلاش داشت تا آن حدی پیش رود که از نگاه ستراتیژیکی محفوظ و مأمون گردد. از همین سبب فرمانروایان برتانوی هند بهانه ای برای پیشروی خود فراهم میکردند. چنانچه باین منظور برای مغشوش ساختن اذهان زمامداران محلی هند، و اہمہ «تهدید» زمانشاه در میخله آنہا جاہ گزین ساخته شد. گرچه زمانشاه چندین بار برای سرکوبی سکہا کہ سرحدات جنوب شرقی قلمروش را تهدید می نمودند، برہند لشکر کشید، اما این لشکر کثمی ہا بہ اندازہ ای نبود، کہ یک تهدید وانمود شود چنانچہ زمانشاه ہرگز از لاہور پافرا تر نہیاد. خلق کردن این و اہمہ بہ خاطر ی بود تا پایہ حکومت مرکزی در افغانستان، تحت قیادت زمانشاه، کہ مانع پیشروی انگلیسہا برای

داخلي ایران، گرجستان ویک حصه آذربایجان راتصرف نمود. این واقعات موجب بروز جنگ بین روسیه و دولت قاجاری در دهه اول قرن نژده گردید. دولت قاجاری مطابق معاهده ۱۸۰۱ از برتانیه درخواست کمک بر علیه روسیه نمود. اما برتانیه به این بهانه که گویا اشتعال جنگ در آغاز توسط دولت قاجاری صورت گرفت، از امداد به آن دولت شانه خالی کرد. مناسبات برتانیه با دولت قاجاری از این بی‌عده سرد گردید و سردی مناسبات ایران و برتانیه دو باره روابط دولت قاجاری را با فرانسه گرم ساخت.

چنانچه هیأتی بریاست ایمدز و برت از فرانسه بتهران مسافرت نمود.

رسیدن هیأت فرانسه به آن شهر انگلیسیها راه را سنان ساخت، و آنها خواستند دو باره روابط خود را با دولت قاجاری اصلاح نمایند و به این منظور، سر هارفرد جونز بی‌حیث نماینده برتانیه به تهران مواصلت کرد. نخستین ماموریت هارفرد جونز در تهران این بود تا نفوذ فرانسه را در آن شهر خنثی سازد. مقارن مسافرت هارفرد جونز به تهران معاهده تلست بین ناپلیون و تزار الکساندر در سال ۱۸۰۷ بامضاء رسید و برفوق آن قرار داد، هر دو امپراتور پروژه یک حمله مشترک را بر هند طرح کردند. گرچه جنبه تطبیقی آن پروژه قابل سوال بود، چنانچه واقعات بعدی نیز تغییر عملی بودن آن را ثابت ساخت، اما این حرکت فرمان رویان برتانیه را در هند و حکومت مرکزی را در لندن کاتی متوحش ساخت.

بنام مهدی علی‌خان، به تهران اعزام گردید. به نامبرده هدایت داده شد، تا دولت قاجاری را بر علاوه منصرف ساختن ازدوستی با فرانسه متوجه حرکات زمانشاه سازد و به وی موقع ندهد که هند را «تهدید» نماید. اما ماموریت مهدی علی‌خان، گرچه هدف فرمان رویان برتانیوی هند را تا یک اندازه برآورده ساخت، ولی باز هم آنچه آرزوی انگلیسیها بود، تحقق یافت. لهذا بمنتظر گرفتن یک نتیجه بهتر و اطمینان بخش‌تر گورنر جنرال لار دولسلی لازم دید، یک نفر انگلیسی را به این ماموریت به تهران اعزام بدارد. کپتان جان ملکم برای همچو ماموریتی موظف گردید و هدایت داشت که فتح علی‌شاه را وادار سازد تا هندوستان را از «حمله» زمانشاه نجات دهد و شاه افغانستان را متوجه سرحدات غربی قلمروش گرداند و همچنان امکان اعاده و انکشاف روابط تجارتي را با تهران جستجو نماید. بزودی تهدید به سرحدات غربی افغانستان آغاز شد و هندوستان در نتیجه از آنچه به تصور انگلیسیها تهدید زمانشاه تلقی میگردد، (نجات) یافت. در پایان ماموریت ملکم در تهران بسال ۱۸۰۱ معاهده بین دولت کمپنی هند شرقی و دولت قاجاری منعقد شد که با اساس آن برتانیه تعهد کرد، تا از دولت قاجاری بر علیه دشمنان خارجی دفاع نماید و برای این منظور امداد وعده پولی و نظامی به آن دولت داده شده بود.

روسیه از آغاز قرن ۱۸ به توسعه سرحداتش بتلاش آبهای گرم بجانب سرحدات دولت قاجاری در حرکت افتاد و با استفاده از کشمکشهای

طوریکه قبلادکرفت ، سکهپاوقتافوقاً علیه زمانشاه درحواشی جنوب شرق قلمروش شورشها می نمودند ، وزمانشاه برای ازبیین بردن این بغاوت ها رنجیت سنگه رابحیث حکمران پنجاب ازطرف خود گماشت . گرچه شاه افغانستان فکر میکرد، که شاید گماشتن یکنفرسکازنگاه سیاسی بحیث حکمران پنجاب بغاوت راخاموش واستقرار رادر آن سرزمین تأمین نماید ، اما این عمل در تاریخ بعدی افغانستان ، چنانچه مشاهده خواهد شد خیلی ناگوار واقع گردید .

سقوط زمانشاه و بجران داخلی :

ازخارج وداخل افغانستان برعلیه زمانشاه طوریکه قبلا نیز تذکر رفت، فعالیتها آغاز گردید. علاوه بر اقدامات کمپنی هندشرقی ودولت قاجاری، در نتیجه یک سلسله دسیاس، بین شاه و اشخاص مورد اعتمادش مناسبات تیره گشت اشتباهات وسوء تفاهات بر تیرگیها افزود، سرانجام منجر به قتل پاینده خان پسر حاجی جمال خان، وزیر سربرآوردگان قومی گردید. قتل پاینده خان موجب برافروختگی پسرانش شد و آنها محمود برادر زمانشاه ومدعی تاج و تخت راتشویق نمودند تا سلطنت وی را سقوط دهد و خودش پادشاه شود. بالاخره زمانشاه سقوط داده شد، شاه محمود بیازی فتح خان پسر پاینده خان و سایر برادرانش پادشاه گردید، اما فتح خان حکمروای واقعی بود. در سال ۱۸۰۲ وقتیکه وزیر فتح خان از مرکز دور بود، شجاع الملک برادر عینی زمانشاه کابل را مورد حمله قرار داد و بعد از سقوط پایتخت

خودش پادشاه افغانستان شده، اما در سال ۱۸۰۹ شاه محمود دوباره بیاری فتح خان به پادشاهی شاه شجاع خاتمه بخشید و تا سال ۱۸۱۹ پادشاه افغانستان بود. بروز اختلافات بین شاه محمود و وزیرش و کشته شدن اخیرالذکر برادران فتح خان رابه مقابله با شاه محمود واداشت، چنانچه آنها موفق شدند که شاه را از کابل برانند، و در خلال دوده ماه بعد افغانستان در جنگهای داخلی مشغول شد، تا اینکه بالاخره دوست محمد خان در کابل و کهندل خان و برادرانش در کندهار و شاه محمود و پسرش کامران، در هرات به اقتدار رسیدند. بجرانات داخلی و خانه جنگیها موجب شد، تا قلمرو های دور دست از سلطه حکومت مرکزی جدا گردند. رنجیت سنگه در پنجاب علم بغاوت را برافراشت ، به قلمروهای افغانی تجاوز نمود و زمینه توسعه جویی انگلیس رادر افغانستان فراهم کرد.

در عصر بجرانهای داخلی افغانستان هنوز ناپلیون در فرانسه اقتدار داشت، و هنوز تماس هایش بادولت قاجاری برقرار و هنوز معاهده تلست ۱۸۰۷ بقوت خود باقی بود. هنوز نمایندگان فرانسه با عناصر ضد برتانوی در هند تماس داشت ، و به ایشان وعده امداد رادر صورت قیام بر علیه انگلیس میداد. طبعاً حکومت کمپنی هند شرقی نیز از این همه واقعات بی اطلاع نبود. جاسوسان ، واقعه نویسان، نمایندگان سیاسی، وسوداگران برتانوی پلانهای ناپلیون را قدم بقدم تعقیب میکردند و برای ازبیین بردنش میکوشیدند. چنانچه سرهارفرد جونز به تهران

در سال ۱۸۴۹ شاه شجاع بهادار تخت دادن تاج و تخت برای مدتی در حواشی خطر حسه افغانستان مشغول گشت و گذار و حادثه جویی بود. اماوی آنطوریکه آرزو داشت، به مقصد نرسید و سر انجام عازم لاهور گردید، گرچه حکمران پنجاب به شایه وعده کمک برای اعاده تاج و تختش راداده بود، اما این وعده هاعملی نشد و در نتیجه مناسبات رنجیت سنگهه و شایه شجاع تیره گشت، و شایه بالاخره مجبور شد که در ۱۸۲۲ در لودیانه در پناه کمپنی هند شرقی فرار گیرد. شاه شجاع برای ده سال در لودیانه ظاهراً آرام نشست، اما هیچگاه آرزوی استرداد تاج و تخت خود را از دست نمیداد. بالاخره وی در سال ۱۸۳۲ دوباره از رنجیت سنگهه با ین منظور امداد خواست، حکمران پنجاب که فرارسیدن

شاه شجاع

متکاف به لاهور و الفنسیتن به دربار شاه شجاع فرستاده شد. اینها وظیفه داشتند، تا نفوذ فرانسه را در هر یک از ین پایتخت ها اگر موجود باشد، خنثی سازند، و آندولتها را برای حفاظت منافع کمپنی هند شرقی بر علیه اردوی ناپلیون سپر گردانند. به همین منوال مانستوارت الفنسیتن به پشاور، پایتخت زمستانی شاهان افغانی، باشاه شجاع ملاقات کرد. الفنسیتن به پادشاه افغانستان از گذارشات اروپا و آسیا در نتیجه تهدید ناپلیون تذکر واز (خطر) فرانسه، که متوجه قلمروش خواهد گسردید، هشدار داد (الفنسیتن) اظهار آمادگی نمود، در صورتیکه خطری از طرف ناپلیون متوجه افغانستان شود، انگلیس به کمک شاه شجاع خواهد رسید. شاه طی آن

ملاقات از الفنسیتن حواست تا بر تانیه اورا به مقابل سایر رقیبانش، منجمله شاه محمود، کمک نماید. ولی نماینده کمپنی هند شرقی که ام تمبیدی در ین مورد نداد و تقاضای شاه شجاع را بالاتر از صلاحیت میسیون خویش وانمود کرد. بهر صورت در ۱۸۰۹ معاهده بین شاه شجاع و الفنسیتن به امضاء رسید، و با اساس آن شاه شجاع مکلف گردید، تا با تمام نیرو بر علیه حمله احتمالی ناپلیون ایستادگی نماید، اما امداد حکومت کمپنی هند شرقی محض نظر به صوابدید آن حکومت صورت میگیرد. ولی سقوط ناپلیون در جنگهای هسپانیه در اواخر ۱۸۰۹ و سقوط شاه شجاع بو سیله محمود و فتح خان ماهیت تطبیقی نخستین معاهده افغان و انگلیس را از ین برد.

اسماعیل خان، دیره غازی خان، وکشمیر قابل ملاحظه میباشد .

حکمران پنجاب به تعقیب آن معاهده بسر پشاور لشکر کشید، و آن شهر را فتح نمود و درین وقت است که سرحدات قلمر و رنجیت سنگه به کمال وسعت رسید . شاه شجاع نیز از طریق سند و بلوچستان عازم کندهار شد اما در نزدیکی کندهار توسط قوای مشترک دوست محمدخان و کهندلخان، حکمران کندهار، شکست خورد و مجبوره عقب نشینی از طریق هرات و ایران به لودیانه گردید .

قاجار ها بعد از اینکه رقیبان خود را از بین بردند، و سلطنت خود را مستحکم نمودند ، در هنگام سلطنت فتح علیشاه چشم بر هرات دوخته و شاه قاجار چندین بار آمادگی برای حمله بر هرات گرفت . اما بحران داخلی ایران که تا آنوقت کاملاً ریشه کن نشده بود، مانع حمله بر خاکهای افغانی میشد، در سال ۱۸۳۶ برهبری عباس مرزا ولیعهد فتح علیشاه مقدمات یک حمله بر هرات چیده شد، اما بازم ضعف داخلی آنکشور مانع تطبیق پروژه متذکره گردید در سال ۱۸۳۷ نضبت عباس مرزا درگذشت، و به تمقیبش فتح علیشاه چشم از جهان پوشید. پسر عباس مرزا، محمدشاه قاجار بر تخت جلوس کرد درین وقت دوباره فکر حمله بر هرات برای عملی شدن آماده میگردد. در نتیجه محمدشاه بعزم تسخیر هرات در اواخر ۱۸۳۷ از تهران حرکت و غوریان بزودی سقوط کرد ، هرات ، در تحت محاصره درآمد . در آنوقت کامران در هرات سلطنت میکرد، اما قدرت واقعی بدست

همچو فرصتی را انتظار داشت ، شرایط خیلی سنگینی را بر شاه شجاع گذاشت .

اخیرالذکر مجبوراً از کمک رنجیت سنگه منصرف شد، و به لار دبتنگ گورنر جنرال هند مراجعه نمود. گرچه گورنر جنرال ایماناً خود را مکلف میدانست تا «به امور داخلی همسایگان مداخله نکنند» اما وی شاه شجاع را آزاد گذاشت اگر به تنهایی خود کدام اقدامی نماید. شاه شجاع سرانجام با گرفتن شش ماهه معاش پیشکی از حکومت کمپنی هند شیرقی عسکر تهیه نمود و بعزم استرداد تاج و تخت از لودیانه حرکت کرد. رنجیت سنگه با شنیدن حرکات اخیر شاه شجاع نگران اوضاع شد و اندیشه داشت که بدون محدودیت و تمهد اگر شاه شجاع تخت از دست رفته خود را باز گیرد، ممکن حاضر به واگذاری پشاور و سایر سرزمینهای افغانی به او نشود . بنابراین وی نامه ای به لار دبتنگ نوشت و از عواقب وخیم موقوفیت شاه شجاع اورا هشدار داد. اما هنوز شاه شجاع و عساکرش در راه عزیمت به سوی افغانستان بشکار پورا قامت داشت که نماینده رنجیت سنگه نزدش رسید، و کمک را بگیری استرداد تاج و تخت بنامبرزه وعنده داد . و کمک معاهده ای به این منظور در سال ۱۸۳۳ درشکار پور بین شاه شجاع و نماینده رنجیت سنگه به امضاء رسید. طبق آن معاهده در مقابل امتداد پولی و عسکری و رنجیت سنگه، شاه شجاع پادشاه مخلوع افغانستان قسمت زیاد خاکهای افغانی را در شرق و غرب رود سند به رنجیت سنگه واگذار گردید . از آنجمله پشاور ، دیره

۱۸۳۸-۱۸۷۸

امیر دوست محمد خان

گورنر مسخر آل مبادله میگردد و تصمیم گرفته میشود که یک نمایندگی تجارتي انگلیس بکابل فرستاده شود تا امکانات آماده ساختن رود سند را برای کشتی رانی مطالعه کند. الکساندر بریز که قبلاً نیز بمسخر تپلی، بکابل و بخارا نموده بود، بحیثیت نماینده تجارتي که طبعاً مأموریتش بحکمین سیاسی بوده تعیین میگردد. در فروردین سپتمبر ۱۸۳۷ وارد کابل شد، وظیفه اش گردانیدن امیر دوست محمدخان از فوائد اقتصادی آمسده شدن رود سند برای کشتی رانی به تائید مکتوب لارداکلند تذکر داد. امثال امیر تجار، اظهار داشتند، هیچگونه فعالیت تجارتي فایده نخواستند داشتند تا زمانی که منازعات منطوقی رفع نگردد. وی علاوه نمود که مقدمات یک جنگ دیگر با سکه پیریزی می گردد. الکساندر بریز در جواب از نیرو و قدرت رجحیت سنگه به امیر دوست محمدخان تذکر داده، علاوه نمود، که هر گونه تقابله با این «قدرت عظیم» به شکست قطعی کابل منجر خواهد شد.

وزیر ترانایش، یار محمد خان الکوزایی شهسوار داشت. وی که یکی از بزرگان سرسخت تمامیت افغانستان بشمار میرود، نه تنها مقاومت عالیه مجامیر دادوام داد، بلکه رخنه ای نیز در آن مجامیر انداخت. از آنجاییکه بعد از عقد معاهده ترکمانچای مناسبات دولت قاجاری با روسیه نزدیک شد، لهذا حکمرانان بر تانوی هند اندیشه داشتند که میاد تسخیر هرات توسط محمدشاه زمینه را برای لشکر کشی روسیه با هند مسلح گرداند. از همین سبب بکنگر عاجزجوی انگلیسی بنام الورد پاتنجر برای کشف اطلاعات از افغانستان موظف گردید و وارد هرات شد، گرچه وی به یار محمد خان برای دفاع هرات از طرف کمپنی هند شرقی وعده تشویق کننده امسده داد، اما وعده های پاتنجر عملی نشد. با اینکه پاتنجر و ملک نئیل سفیر بر تانیه در تهران، چندین بار بین افغانیا و قاجاریها وساطت کردند، اما به نتیجه مطلوب نرسیدند. بالاخره در نتیجه با فشار دوامدار وزیر یار محمد خان، و مقاومت قابل ملاحظه ای باشندگان هرات محمدشاه مجبوراً در ۱۸۳۸ از محاصره هرات دست کشید و راه تهران را پیش گرفت.

امیر دوست محمدخان وسؤال استرداد پشاور

ونواحی آن :

از سال ۱۸۳۲ الی ۱۸۳۸ مهمترین مصروفیت امیر دوست محمدخان عبارت بود از مساعی بخاط استرداد پشاور و نواحی آن، چنانچه در سال ۱۸۳۴ و ۱۸۳۶ دوبار لشکر کشی وی علیه سکه پیریزی مطلوب را بدست نداد. بعد از تقرر لارداکلند بحیثیت گورنر جنرال هند مکاتبی بین امیر و

دوست محمدخان جواب داد : از همین جهت است که میخواید اختلافات خود را باسکها به میانجی گری کمپنی هند شرقی حل کند در غیر آن مجبور است که به جنگ توصل ورزد .

الکساندر برنزی طی مکاتبتش از کابل به مقامات مسئول کمپنی هند شرقی خاطر نشان میساخت که احترام به تمنیات دوست محمدخان ، مبنی بر استرداد پشاور ، به نفع آن دولت میباشد ، و بعضی يك افغانستان ضعیف ، موجودیت يك افغانستان نیرومند و دوست بیشتر مطلوب خواهد بود. لیکن نامه های برنزی قبل از رسیدن به لاردا کلند از نظر کلادوید پولیتکل ایجنت برتانیه در لودیانه ، که طرفدار اعاده شاه شجاع بود، میگذاشت و وی میکوشید تا نظریات برنزی را رقیق شده به کلکته بفرستد. همچنان مکناتن، تورن و کالون مشاورین سیاسی گورنر جنرال نیز از نظریات کلونل ویدل طرفداری میکردند، و شخص کلند چون به مسایل هند و این منطقه جهان بسیار آشنا نبود، بیشتر تحت نفوذ مشاورین سیاسی خود قرار میگرفت. بنا بر آن نظریات و پیشنهادات الکساندر برنزی پذیرفته نمی شد و سر انجام به نماینده تجارتی اظهار داده شده که وی بیشتر از اندازه صلاحیت خود فعالیت مینماید و باید به ماموریت خود خاتمه دهد و به کلکته بازگردد.

در حالیکه هنوز برنزی با امیر دوست محمدخان مشغول مذاکره بود، و هنوز مذاکرات شان به نتیجه قابل ملاحظه ای نرسیده بود، که ویکوویچ نماینده روسیه بکابل رسید. گرچه امیر در آغاز از وی استقبال سرد بعمل آورد، اما وقتیکه میسیون

برنزی به نتیجه مطلوب نرسید، مناسبات نماینده روس با دربار گرم شد. ویکوویچ حامل نامه ای از امپراطور روسیه به امیر دوست محمد خان بود. نماینده دولت روسیه تمام وعده هایی را که امیر توقع آنرا از برتانیه داشت، به وی داد. اما طبعاً این وعده بخاطری که عملی نبود، ایفا شده نتوانست . نزدیکی امیر دوست محمد خان با روسیه موجب برافروختگی انگلیسها گردید و در نتیجه آنها تصمیم قاطع برای خلع امیر گرفتند . بدین ترتیب مشاهده میگردد که مساعی امیر موصوف بخاطر استرداد پشاور و نواحی آن که مهمترین مصروفیت دوره اول امارت اورا تشکیل میداد ، به نتیجه نرسید .

مقدمات جنگ اول افغان و انگلیس :

ناکامی ماموریت برنزی در کابل، تقویه مناسبات دوستانه بین امیر دوست محمد خان و ویکوویچ و عدم موفقیت مک تئیل نسبت به حل مسئله هرات امیر دوست محمدخان را از انگلیسها رنجیده خاطر ساخت و این رنجش موجب بهانه جویی حکمرانان برتانوی هند گردید. آنها بالاخره تصمیم گرفتند که عناصر ضد انگلیسی را که مقصد ایشان بیشتر امیر دوست محمدخان بود، از بین ببرند، و طرفداران خود را در افغانستان رویکار آرند .

باین منظور یادداشتی در ۱۲امی ۱۸۲۸ از طرف لاردا کلند توزیع شد و در آن خاطر نشان گردید که انکشاف رویدادهای افغانستان برای منافع کمپنی هند شرقی مناسب نمیباشد، لهذا شخصی باید در رأس دولت افغانستان قرار گیرد، که دوستی وی با برتانیه ثابت بوده و تحت لوایش تمام مردم افغانستان جمع شوند. در یادداشت علاوه

حکمرانان موجوده افغانستان (دوست محمد خان و کهندل خان) قابل اطمینان بوده نمی تواند. بنابراین در یادداشت طریق عمومی راه مطلوب وانمود گردید. به تعقیب توزیع یادداشت ۱۲ می ۱۸۴۸ لارڈ اکلند هیاتی راموظف نمود تا به اساس مندرجات یادداشت فوق الذکر با رنجیت سنگه و شاه شجاع مذاکره نماید. به هیات مذکور، تحت ریاست ولیم هی مکناتن هدایت نامه ای مفصلی از طرف اکلند داده شد، و در آن تذکر رفت تا به رنجیت سنگه خاطر نشان شود که کمپنی هند شرقی هرگز به هیچ اقدامی مبادرت نمیورزد، که با حیثیت، منافع و تمامیت قلمروش مخالف باشد. هکذا به مکناتن هدایت داده شده بود که حکمران پنجاب را از وضع نامساعد داخلی افغانستان و سیاست نامطلوب خارجی امیر دوست محمد خان آگاه سازد و علاوه کند، که دوام او در کابل

مکناتن

شد که حکمرانان فعلی کابل و کندهار برخلاف آرزوی انگلیس از دوستی با آن کشور باورزیدند. و اینها با رقیبان برتانیه دست بهم داده اند. طبق یادداشت لارڈ اکلند و موجودیت امیر دوست محمد خان در کابل مانع انکشاف دوستی بین رنجیت سنگه و افغانستان میگردد. در یادداشت متذکره این حقیقت نیز درجست، که مردم پشاور و نواحی آن از نظر دین، ملیت، و نژاد بکابل و کندهار بیشتر علاقمند نسبت به لاهور، و شاید این حقیقت موجب بروز مشکلاتی در آینده گردد، اما گورنر جنرال غیر واقعبینانه در یک قسمت دیگر یادداشت خود را قانع میسازد که مشکلات متذکره «درجه دوم» میباشند. و در وقت بروز آن معامله خواهد شد. واقعات بعدی نشان داد، که این مشکلات درجه دوم نبوده بلکه موجب سرنگونی ماموریت شخص لارڈ اکلند نیز گردید. گورنر جنرال سه طریق معامله را با افغانستان در یادداشت منتشره خود پیشنهاد کرد و آنها عبارتند از:

- ۱- قراردادین زود سنده منجبت سرحید افغانستان، وعدم مداخله در امور داخلی این کشور.
 - ۲- تقویه حکومت موجوده افغانستان در کابل و کندهار.
 - ۳- روی کار آوردن یک حکومتی در افغانستان که دوستی آن با کمپنی هند شرقی تضمین شده باشد.
- اما گورنر جنرال تطبیق طریق اول را موجب تقویه بیشتر روسیه وانمود کرد و در مورد طریق دوم یادداشت متذکر شده، که دوستی

به افزايش نفوذ روسيه در افغانستان كمك
خواهد كرد و تقويه و بسط روسهادر كابل براي پنجاب
و كمپني هندشركي يكسان خطرناك ميباشند .
براي مقابله با اين وضع گوزنر جنرال يسك
اقدام مشترك را بارنجيت سنگهه بر عليه امير دوست
محمدخان پيشنهاد مينمايد. اگر حكمران پنجاب اين
اقدام مشترك را نپذيرد، آنوقت كمپني هند
شركي به اقدام يکجانبه مبادرت ميورزد . در
صورت مساعي مشترك، به مكنااتن هدايت
داده شده بود، كه به حكمران پنجاب امكان تجديد
پيمان شاه شجاع وسكها (۱۸۳۳) را با شركت
انگليس، البته با بعضي تعديلات نظر به شرايط
جديد . پيشنهاد نمايد. مكنااتن بالاخره در ماه
جون ۱۸۳۸ عازم پنجاب گرديد، و در شهر
ادينه گر، بارنجيت سنگهه ملاقات كرد. مكنااتن به
وي مطابقت به مندرجات هدايت نامه
خاطر نشان ساخت ، كه وضع غير قابل اطمينان
كابل به مفاد طرفين نهي باشد. بنا بران جهت
مقابله با همجو «ناگوارنهام» تايفانگليسهاوسك
عامساعي مشترك را به خرج دهند .

مكنااتن به رنجيت سنگهه اطخارداد، در صورت
عدم چنين مساعي مشترك، ممكن افغانهاسكها را
مغلوب سازند و براي دفع اين خطر تجديد پيمان
شاه شجاع وسك (۱۸۳۳) با بعضي تعديلات
واشتراك كمپني هندشركي كمال مطلوب ميباشند.
حكمران پنجاب با خوشنودي پيشنهاد اكلندرا
پذيرفت .

بعد از ختم مذاكرات ادينه گوردرا و اخر جون
۱۸۳۸ پيمان تعديل شده از طرف مكنااتن و رنجيت
سنگهه امضاء گرديد و بعد از امضاء مكنااتن
با هيأت معيبي اش عازم لوديانه نزد شاه شجاع

شد. وي طی ملاقاتش با شاه شجاع تمنيات
حکومت کمپني هندشركي را مبنی بر نصب
مجددش بر تخت كابل به وي خاطر نشان
ساخت . طبعاً شاه شجاع باشنيدن اين خبر
غير مترقب خيلي مسرور گشت و آرزو نمود تا
بزودي اين اقدام عملي گردد . سپس مكنااتن
به شاه شجاع براي عملي شدن اين اقدام
متن معاهده تجديد شده راماده و اقرانت كرد.
متن مذکور در نهايت مورد پذيرش شاه شجاع واقع
گرديد، و بتاريخ اول اكتوبر ۱۸۳۸ اعلاميه
رسمي از طرف اكلندبه سمله انتشار يافت
و در آن ذكر رفته بود كه حكومت كمپني هندشركي
با آرزومندی ، حاضر به دوستي با امراي
افغانستان بوده اما آنها اين دوستي را نپذيرفتند،
برعكس با رقيب انگليس نزديك شدند ،
مخصوصاً نزديكي دوست محمدخان با روسيه
موجب اندیشه كمپني هندشركي ميگردد. چون
شاه شجاع، طوريكه در اعلاميه سمله ذكر است
«تخت موروثي و قانوني» خود را از دست داده و
هميشه درين مدت صميميت و دوستي اش بسا
بر تانيه به اثبات رسيده، بنا بران بايد به وي
كمك شود تا «به حقوق حقه خود برسد» .
در اعلاميه علاوه شده ، گر چه
قبلا در ۱۸۳۲ شاه شجاع اقدام به استرداد
تاج و تخت خویش نمود، اما بنا بر نبودن كمك
مؤثر كمپني هندشركي وي به اين مقصد كامياب
شده نتوانست . بدنيصورت لارداكلند ثابت
ميكند كه بدون كمك انگليس شاه شجاع طرف
قبول مردم افغانستان واقع نميشود. در اعلاميه
متذکر شد كه عملي شدن اين اقدام مربوط به حل

ورزید واردویش گرچه بنام اردوی شاه یسار میگردد ، اما حقیقتش اینست که آن اردو در خاک کمپنی تریه شده، به پول کمپنی تعلیم یافته، و توسط افسران کمپنی رهبری میگردد.

تجاوز اول انگلیس بر افغانستان :

در نوامبر ۱۸۳۸ طی يك رسم گذشت شاندار در فیروز پور بحضور اکلند، رنجیت سنگه و شاه شجاع تجاوز اول انگلیس بر افغانستان آغاز یافت . طی مذاکراتی که در فیروز پور صورت گرفت فیصله بعمل آمد که اردوی تعرضی بر افغانستان بدو دسته تقسیم شود . دسته اولی به رهبری شاه شجاع از طریق سنده و بلوچستان حمله نماید، و دسته دیگر به سرکردگی سکها به همراهی شهزاده تیمور پسر شاه شجاع از طریق پنجاب، افغانستان را مورد حمله قرار دهد. شاه شجاع در راه عزیمت به افغانستان با مقاومت میران سنده مواجه گردید اما بیاری انگلیس آن مقاومتها از هم گسیخته شد . سوال مهمی که درین وقت بمیان آمد عبارت بود از تعیین نماینده انگلیس بدربار شاه شجاع . گرچه الکساندر برنز نسبت به همه خود را مستحق تر برای این پست میدانست اما مکناتن بحیث نماینده از طرف اکلند تعیین شد و برنز معاوضش گردید . سرانجام بعد از مواجه شدن با مقاومت محراب خان بلوچ، که آن نیز بوسیله انگلیسها از بین رفت شاه شجاع کندهار را فتح کرد و در آنجا رسماً اعلام پادشاهی نمود و معااهده سه جانبه را توشیح کرد. بعد از تقریباً سه ماه توقف در کندهار شاه شجاع راه کابل را پیش گرفت . گرچه

مسئله هرات است . همچنان در اعلامیه از خطر روبه افزایش روسیه درین منطقه یادآوری گردیده است . اما اعلامیه سمله که بزرگترین چشم پوشی از حقیقت میباشد، صرف بخاطر مغشوش ساختن اذهان و بحق جلوه دادن تجاوز اول انگلیس بر افغانستان انتشار یافته است این واضح است که خطر روسیه واقعیست نداشت، زیرا سرحدات آن کشور در آنوقت یکپزار میل از رود آمو دور بود و امیر دوست محمدخان بعد از مایوسی از دوستی برتانیه روابط دوستانه را با نماینده روسیه برقرار کرد. اعلامیه سمله امیدوارانه خاطر نشان ساخت که منبع برتانیه «بشارت صلح و آرامش را از کران تا به کران این سرزمین های میدهد و برتانیه منحیت يك نیروی بزرگ درین منطقه یا برجاء واستوار خواهد بود .»

اما اعلامیه سمله مورد انتقاد مورخین و سیاسيون قرار گرفته و آغاز تجاوز افغانستان منحیت يك زنگ خطر وانمود شده . هانری دیورند مینویسد، که اساساً خود کمپنی هند شرقی موجب دوری امیر دوست محمد خان گردید . ولیم گی در اثرش (تاریخ جنگ در افغانستان) خاطر نشان میکند، که در نتیجه اعلامیه سمله تمام آبروی کمپنی هند شرقی از بین رفت و این اعلامیه بزرگترین چشم پوشی از حقیقت میباشد. دیوک ولنگتن پیشگویی نمود ، بود مشکلات وقتی شروع خواهد شد که تجاوز آغاز گردد .

شاه شجاع بعد از تصویب اعلامیه سمله به سروسامان دادن اردوی خود مبادرت

د افغانستان کالني

سال ۱۸۴۰ بيايان نرسیده بود، که دوباره نهضت هاتي آزاديخواهي در اطراف واکناف افغانستان عليه اشغالگران انگليس و پادشاه دست نشاندۀ شان آغاز يافت . اين نهضت هادر ۱۸۴۱ اوج گرفت، چنانچه امير دوست محمد خان دو باره وارد خاک افغانستان شد و قيادت نهضت ملي را بدست گرفت و پس از ظفر در جنگ پروان دره انگليسها بصورت غير مترقب دست از جنگ کشيد و به هندوستان تبعيد گرديد . محمد اکبر خان

وزير محمد اکبر خان مجاهد راه آزادي

پسر امير دوست محمد خان باشنيدن واقعات اخير افغانستان از صفحات شمال افغانستان از طريق باميان و کوهستان عازم کابل و در جمله مبارزين ملي داخل شد . هر فريکه ۱۸۴۱ سپه متمود، نهضت هاي آزادي بخش مردم

در مسير پيشروي اش با مقاومتها مواجه گرديد اما بالاخره شاه شجاع بيگمک انگليس وارد کابل شد و امير دوست محمد خان بسوی شمال عقب نشيني نمود . به قول وليم کي حين ورود بکابل حتي سلام هاي اعادي از طرف مردم به شاه شجاع داده نشد . گرچه پذيرايي شاندازي از طرف انگليسها به تقريبن نصب شاه شجاع ترتيب يافته بود، اما اين پذيرايي همراهي اهالي رادر بتر نداشت . مردم نيز بزودي بي بر دند که شاه شجاع در حقيقت زوکش کمپني هندشرفي است و حکومت کنندگان حقيقي مکانات و برتر و ديگر افسران نظامي ميباشند .

آغاز مجادلات ملي

از همان لحظات اول مجادلات ملي عليه سلطنت دست نشاندۀ شاه شجاع آغاز يافت . گرچه انگليسها تصور ميکردند ، که اين کشيدگيها و قيام هاموقتي هستند، و بزودي از بين ميروند اما حقيقتش اين بود، که مجادلات مذکور سرانجام منتج به شکست شرم آور تيروي متجاوز و قتل شاه شجاع گرديد .

انگليسها از امير دوست محمد خان که درين وقت به بخارا بود، نيراس داشتند . زيرا آنها بي برده بودند که امير از حمايت اکثريست مردم برخوردار ميشد . سال اول اشغال افغانستان با همجو انگليشه هاسيري شد . در سال دوم اشغال (۱۸۴۰) اوضاع براي انگليسها «مطلوب» تصور گرديد . ظاهره کد ام مقاومت قائل ملاحظه بمشاهده نرسيد و با چنين «اطمينان خاطر» اشغالگران انگليس اعضاي فاميل خود را از هندوستان با افغانستان خواستند . اما هنوز

تاریخ افغانستان

افغانستان نیز موازی با آن به پیش میرفت شجاع رامتنسج سلامت . وی درلذت همیشه بود
مقارن همین وقت مکاناتی بحیث کورنر بمبئی که یکدم راه روده آیا بازم با انگلیسها همکاری
مقرر گردید، اما نامبرده بنا بر وخامت اوضاع کند و مفاد آنها را بر آورده سازد . یا شخصاً
طبق عدایت کلکته تا (عادی شدن اوضاع) برای جبران همه لکه های گذشته با مجاهدین
به همین پست خود باقی ماند. روز ۲ نومبر ملی هم دست نمود
۱۸۴۱ برای انگلیسها یکروز سپاه بسود .
در آنروز مجاهدین ملی بسر کردگی عبدالله خان
اجزایی و سلطان احمد خان پسر عم سردار محمد
اکبر خان و نایب امین الله خان و دگر سران ملی
بخانه برز آتش زدند ، وی را کشتند و تسلط
انگلیس درین سرزمین به لرزه افتاد . بالاخره
در ۱۸۴۲ بعد از اینکه مکاناتی نیز بقتل رسید
انگلیسها به تخلیه موافقه نمودند . از یکطرف ،
غضب آزادی خواهان و از جانب دیگر برافروختگی
طبیعت تعداد زیاد اردوی اشغالگر انگلیس را
تباه نمود. انگلیسها چنین اوضاع وضع شاه
پسر نیاب زمان خان ، به قتل رسید .

توپهای شش‌پن که در جنگ اول افغان و انگلیس از دشمن غنیمت گرفته شده بود . (شیرپور)

امارت دوم دوست محمدخان :

قبل از تخلیه کابل، اردوی تازه دم انگلیس برهبری جنرال پالک طوریکه قبلا نیز تذکر رفت، «بفرض انتقام» و «حفظ آبرو» از طریق جلال آباد وارد کابل شده، بعد از دهشت افگنی و ویرانی، راه هندوستان را پیش گرفت، گرچه انگلیسها بدان وسیله و انمسود کردند که فتح از آن ایشان بود، اما بسیاری از مؤرخین و نویسندگان بر تانوی این حرکت را صرف یک مانوره سیاسی خواند و عواقب اشغال افغانستان را بزرگترین شکست برای خود نامود کردند. تخلیه کامل افغانستان از طرف انگلیسها موضوع تعیین زمامدار آینده اینکشور ما را با مشکل مواجه ساخت. فتح جنگ که بعد از کشته شدن پدر خود، شاه شجاع پادشاه شد، طبق وعده خود با آغازیان همراهی نمود، در نتیجه عدم اعتماد نسبت به وی روز بروز توسعه مییافت. زمانشاه نیز نمیتوانست درین وقت تاج شاهی افغانستان را بر سر نهاده زیرا کبر سن و عدم بصارت مشکلی درین راه بود. امیر دوست محمدخان یگانه کسی بود که برای زمامداری این کشور مطلوب و انمسود میگردد. بنابراین وی از هندوستان بکابل آمد و در آغاز ۱۸۴۳ برای دومین بار امیر کابل شد، کهندل خان به کندهار مراجعت نمود و هرات نیز توسط وزیر یار محمد خان الکوزایی اداره میگردد، بازم وحدت افغانستان برای بیست سال دیگر عملی نشد.

مقارن مواصلت امیر دوست محمدخان بکابل مناسبات انگلیس با جاه نشینان رنجیت سنگه که در ۱۸۳۹ درگذشته بود، تیره گشت.

انگلیسها که رنجیت سنگه را بحیث روکش نقشه های استعماری خود استعمال نمودند، بعد از مرگش میخواستند قلمروش را تسخیر کنند. علاوه آجا نشینان رنجیت سنگه نتوانستند مناسبات را با انگلیس طور سابق نگهداری نمایند. در نتیجه جنگ انگلیس وسک آغاز یافت و در سال ۱۸۴۸ سکها مغلوب شدند و قلمرو ایشان بشمول متصرفات آنها چون پشاور و نواحی آن تسخیر گردید.

زمامداران سک در اخیر پی بردند که آنها توسط انگلیسها برای مفاد استعمار استعمال شدند و از همین سبب کوشیدند با افغانستان بیک موافقه برسند، اما قبل از رسیدن باین موافقه قلمرو شان از طرف انگلیسها اشغال گردید.

امیر دوست محمدخان بعد از گرفتن زمام امور در کابل تکمیل وحدت افغانستان را که بعد از ۱۸۱۹ از بین رفته بود، هدف اساسی نصب العین خود قرارداد. چنانچه وی در مدت تقریباً بیست سال دوره دوم امارت خویش به تکمیل آن تا یک اندازه موفق گردید. سیاست خار جسی امیر دوست محمد خان بعد از آغاز دوره دوم امارتش انزوا گیری بود. به هیچیک از نیروهای خارجی اجازه داده نمیشد که با مور افغانستان مداخله کنه و یا مناسباتی با این کشور داشته باشد. سیاست انزوا گیری مقارن به عصر سیاست عدم مداخله ماهرانه انگلیس در امور این مملکت بود این موقع به امیر دوست محمدخان وقت داد، که کندهار را در ۱۸۵۲ صفحات شمال افغانستان را بین سالهای ۱۸۵۳ و ۱۸۵۵ به حکومت مرکزی مربوط سازد. اما

اختلافات اکبرخان و امیر دوست محمد خان آغاز میگردد. بنابراین پیوستن پشاور به حکومت مرکزی تحقق نیافت، و امیر متوجه هرات شد. گرچه در آنجا بامقاومت برادرزاده و داماد خود سلطان احمد خان مواجه گردید، اما بالاخره در ۱۸۶۳ امیر دوست محمدخان به الحاق هرات موفق شد و به استثنای پشاور و نواحی آن وحدت ملی افغانستان تکمیل گردید. هنوز مدتی از پیوستن هرات به حکومت مرکزی سپری نشده و هنوز امیر موصوف به هرات بود که داعی اجل را لبیک گفت، و پسرش و پسرش شیریعلیخان جاه نشینش اعلام شد.

امارت اول امیر شیرعلیخان و جاه نشینان وی :

آغاز امارت امیر شیرعلیخان در هرات بحرانی بود. افضل خان و اعظم خان که برادران بزرگتر بودند، خود را مستحق امارت میدانستند. چنانچه افضل خان دوش بدوش اکبر خان و حیدرخان (پسر امیر دوست محمدخان) در مجادلات ملی سهیم بود. گرچه افضل خان و اعظم خان در آغاز بیعت کردند، اما اخیرالذکر در بیعت خود بسیار صمیمی نبود، و میخواست زمینه یک شورش را فراهم کند. هنگام جلوس امیر شیرعلیخان به استثنای افضل خان سایر برادرانش بهرات بودند، اعظم خان میخواست پیشتر از برادران امیر جدید در کابل رود. محمدعلی خان پسر بزرگ امیر شیرعلیخان که در مرکز بود، نگذاشت اعظم خان به قندهار انکیزی مبادرت ورزد، و اخیرالذکر چون ساحه را برای فعالیتهای خود تنگ ندید، در حواشی

پشاور و هرات هنوز استرداد نشده بود، پشاور طوریکه قبلاً گفته شد، بعد از جنگ انگلیس و سک متعلق به قلمرو کمپنی هند شرقی گردید و در هرات بعد از مرگ کامران برای تقریباً پنجسال یار محمد الکوزایی منحیت والی مستقل آن منطقه ولایت میکرد، و بعد از مرگش پسرانش در هرات در رأس امور قرار داشتند. بعد از ۱۸۵۹ سلطان احمد خان پسر عم سردار محمد اکبرخان و یکی از مجاهدین جنگ اول افغان و انگلیس در هرات حکمروایی مستقل داشت. ناگفته نماند که در سالهای ۵۰ قمری نزده اختلافات نظربین امیر دوست محمد خان و پسر مجاهدش محمد اکبر خان پدید آمد. اکبرخان روش محافظه کارانه پدر خود را مورد انتقاد قرار میداد. انکشاف اختلاف نظر بین امیر دوست محمدخان و اکبرخان مناسبات سلطان احمدخان را نیز با امیر تیره گردانید، و در نتیجه مناسبات کابل و هرات کشیدگی پیدا کرد و این کشیدگی مانع پیوند هرات با حکومت مرکزی میشد.

بعد از پیوستن قندهار و صفحات شمال به حکومت مرکزی امیر دوست محمد خان برای تکمیل نقشه وحدت ملی افغانستان متوجه پشاور و هرات گردید. در آغاز انگلیسها متوجه اقدام امیر در مورد پشاور نگردیدند، اما وقتی که در ۱۸۵۶ ناراحتیها در هرات آغاز شد، انگلیسها با امیر دوست محمدخان به یک سلسله مذاکرات پرداختند و موافقاتی در ۱۸۵۵ و ۱۸۵۷ امضاء شد که با اساس آن طرفین از مداخله در امر داخلی یکدیگر صرف نظر کردند. در همین وقت

امیر شیر علیخان نگذشته بود، که برادر بزرگش افضل خان به تحریک محمد اعظم خان بغاوت نمود. اما امیر او را شکست داد و مجبوس کرد. در سال سوم امارتش، برادر دیگر امیر، محمد اکرم خان، که نایب الحکومه کندهار بود بر علیه وی شورش نمود، برای دفع آن شورش سر داور محمد علیخان پسر بزرگ امیر فرستاده شد. اما در میدان جنگ کاکاو و برادر زاده کشته شدند. این واقعه صدمه بزرگ روحی را به امیر شیر علیخان باز آورد. با استفاده از چنین فرصت عبدالرحمن خان پسر افضل خان که در صفحات شمال افغانستان گشت و گذار میکرد، لشکری فراهم نموده کابل را مورد حمله قرارداد. امیر شیر علیخان شکست خورد افضل خان از حبس رها گردید و امیر جدید افغانستان شد.

اما افضل خان بعد از یک و نیم سال امارت از ۱۸۶۷ الی ۱۸۶۸ فوټ کرد و از ۱۸۶۸ الی ۱۸۶۹ برادرش اعظم خان در افغانستان امارت نمود امیر شیر علیخان که درین مدت در هرات نزد پسر خود یعقوب خان، والی آنجا میبود آهنگ کابل نمود، امیر محمد اعظم خان را شکست داد و عبدالرحمن خان نیز به تاشکند فرار کرد امیر موصوف برای بار دوم از ۱۸۶۹ الی ۱۸۷۹ امارت نمود.

افغانستان و سیاستهای استعماری :

امیر شیر علیخان بلافاصله بعد از اعاده تخت ازین موضوع به سرجان لارنس و ایسرای هند اطلاع داد. امیر در سال ۱۸۶۹ بنا بر دعوت

امیر شیر علی خان

پسر خود فرار کرد. ولی افضل خان در بیعت خود صادق بود و او بیعت نایب الحکومه ولایات شمال افغانستان با پرتغال ماند.

بعد از رسیدنش بکابل، امیر شیر علیخان طی نامه ای بحکومت هند برتانوی (کمپنی هند شرقی در ۱۸۵۷ منحل گردید و دولت هند برتانوی رویکار آمد) ابلاغیه اشغال امارت خود را رسماً با اطلاع آن دولت رسانید. و از دوام مناسبات دوستانه به اساس موافقات ۱۸۵۵ و ۱۸۵۷ به آن حکومت اطمینان داد. اما حکومت هند برتانوی به نامه امیر شیر علیخان جواب نسبتاً سردی داد. به هر صورت در دوران امارت اولی خود امیر شیر علی خان بیشتر متوجه مسایل داخلی بود و در مناسبات بین المللی افغانستان کدام واقعه قابل ملاحظه ای رخ نداد. هنوز یکسال از امارت

وسط امیر شیرعلی خان (راست) سید نورمحمد شاه خان ، (چپ) شاه آقاسی شیردل خان .

بودند ولاد دلتین و ایسرای هند نیز یکی از طرفداران سرسخت این مکتب بود .

در جولای ۱۸۷۸ امیر شیرعلی خان هیأت روسیه را در افغانستان پذیرفت . حکومت هند برتانوی نیز بر امیر موصوف فشار وارد کرد که هیأت برتانوی را هم بپذیرد . اما امیر شیرعلی خان بحیثیت یک فرمانروای مستقل آرزو نداشت که هیأت خارجی را تحت فشار قبول کند بنابراین هیأت برتانوی در سرحد افغانی واقع علی مسجد، متوقف گردید و به آن هیأت اجازه دخول با افغانستان داده نشد . حکومت هند برتانوی این عمل را بهانه ای برای تطبیق سیاست پیشروی

و ایسرای مسافرتی به هند کرد و در امباله - بالاردمایو، جاه نشین لارنس مذاکره نمود . اما آن مذاکرات طور مطلوب آرزوی امیر را برآورده نساخت . زیرا امیر میخواست از انگلیس تمهید بگیرد که او را به مقابل رقیبانش حمایه کند و به آنها موقع ندمد که امارت او را تهدید نمایند .

امیر شیرعلی خان در دوره دوم امارت خود یک سلسله اصلاحات مدنی رادرساحات اداری معارف، مطبوعات و تشکیلات در پیش گرفت و ازین لحاظ میتوان آن عصر را آغاز دوره تجدید و تنویر درین کشور نامید .

در اواسط قرن نوزده توسعه جویی روسیه نزاری در آسیای مرکزی سریع گشت و دولت نزاری بسوی رود آمو پیش روی نمود . این عملیه عمال برتانوی هند را نگران ساخت و به خاطر حفاظت هندوستان از تهاجم احتمالی روسیه سه مکتب فکری سیاسی در جستجوی سرحدات «محموظ» میان آمد . مکتب اول عبارت بود از سیاست عقب نشینی ، متفکرین این مکتب عقیده داشتند، که باید قوای انگلیسی تا سرحد طبیعی نیمقاره که رود سندھ میباشد، عقب نشینی کند و در آن قسمت خود را تقویه نماید . گروه دوم مکتب سیاست پیشروی بود . متفکرین آن مکتب عقیده داشتند که بخاطر محافظت هندوستان باید افغانستان اشغال گردد . مکتب سوم عبارت بود از مکتب سرحد علمی . طبق نظریه متفکرین این مکتب، سرحدی برای نگهداری هندوستان کمال مطلوب میباشد که از نگاه ستراتژی یک مکمل باشد . دسته مکتب دومی نسبت به سایر دسته ها نفوذ بیشتر داشتند و در اواخر دهه ۷۰ قرن نوزده جانبداران آن این مکتب هم در حکومت برتانیه و نیز در حکومت هند برتانوی پست های حساس را اشغال کرده

امير عبدالرحمن خان

وآزابه متصرفات هند برتانوي ضميمه ساختند. شکست قواي اشغالي انگليس در افغانستان زمينه شکست طرفداران مکتب سياست پيشروي زادر برتانيه و نيز در هند برتانوي نوقاً مهيا گرولديک. در انتخابات ۱۸۷۰ برتانيه بمثل

خود در افغانستان قرارداد و برای بار دوم برای کشور تجاوز نمود. امير محمد يعقوب خان پسر وجاه نشين امير شيرعليخان (امير موصوف بعد از تجاوز برتانيه به مزارشريف رفت و در آنجا فوت کرد.) با انگليسها (صلح) کرد و عجز وره پذيرفتن معاهده کندمک کردید. به اساس آن معاهده که دن ۱۸۷۹ بر امير افغانستان تحميل شده، مناطق گرم سيمي، پشپين بصورت هوقت تحت حکمروايي هند برتانوي درآمد. و حکومت هند برتانوي تسلط خود را بر دره های خيبر و ميجني پهن کرد.

ماده چهارم معاهده کندمک همچنان راجع به اقامت نماينده دايمي انگليس در افغانستان تذکراتي داشت. نتيجه چنان شده که امير محمد يعقوب خان صرف يك پادشاه نام نهاد باشد و کليه قدرت و اختيار بدست کيوناري نماينده انگليس متمرکز گرديد. قتل نماينده انگليس در کابل بپاانه اشغال افغانستان را به عمال برتانوي همداد. در نتيجه اين کدور مورد حمله قرار گرفت امير محمد يعقوب خان خلع شد و اقتدار مستقيماً بدست عمال برتانوي هند درآمد. يکبار ديگر خاطرات اشغال اول انگليس در نظرها جلوه گر گشت. يکبار ديگر نيروي آزادي بخش ملي با قواي اشغالگر انگليس با وجود عدم وازنه قوا مقابل گرديد خاطرات ميوتد بر افتخارات تاريخي مردم ما افزود. اين سرافکندي بالاخره انگليسها را دوباره مجبور به تخليه افغانستان کرد. اما آنها بر عکس آنچه در معاهده کندمک تمهيد نموده بودند، مناطق سيمي و پشپين را با افغانستان مسترد نکردند

افغانستان از جمله موضوعات مهم مبارزات انتخاباتی بود. مخالفین حکومت دیزرائیلی نسبت به این سیاستش آن حکومت را مورد انتقاد قرار دادند و سرانجام واقعات افغانستان به حیات سیاسی دیزرائیلی که از ۱۸۶۰ نقش مهمی در طرح سیاست برتانیه داشت خاتمه بخشید و برای مدتی يك خلی فکری راجع به سرحدات بمیان آمد و این عصر را عصر سیاست عدم مداخله ماهرانه گویند.

اما حکومت کنندگان هند برتانوی هیچوقت موضوع سرحدات را از نظر دور نداشتند و باز هم در پی تکمیل سرحدات امپراطوری از نگاه ستراتیژیک بودند، و در خلال دهه ۸۰ و ۹۰ قرن نوزده برای امیر عبدالرحمن خان که بعد از تخلیه افغانستان از اردوی انگلیس ۱۸۸۰ روی کار آمد در سرهای متعددی تولید میگردد. گرچه در کانگرس ۱۸۷۸ برلین، روسیه و برتانیه راجع به سیاستهای آسیایی شان به يك موافقه رسیده بودند. اما باز هم انگلیس به منظور تأمین سرحد ستراتیژیت و اهمه تهدید روسیه رازنده نگمیداشت.

افغانستان تحمیل کند. باید یاد آور شد که معاهده دیورند وقتی برای افغانستان تحمیل شد، که این کشور در سیاست خارجی مجبور به قبول مشوره انگلیس گردیده بود. بنابراین جانبین متعاقدین حیثیت مساوی نداشتند. همچنان معاهده دیورند سرحد بین المللی افغانستان و هند برتانوی را تعیین نکرده، بلکه ساحات نفوذ هند برتانوی را از قلمرو امیر افغانستان جدا نمود. روی این اصل معاهده مذکور بهیچ وجه يك معاهده بین المللی گفته شده نمیتواند. عقد معاهده دیورند آخرین مرحله انتزاع خاکهای افغانی از پیکر این کشور بود.

اما امیر عبدالرحمن خان در دوران ۲۰ سال امارت خود موفق گردید که احوال از هم گسیخته افغانستان را که زاده جنگهای داخلی و اشغال قدرت های اجنبی و دستنظیم نمایدیك حکومت مرکزی را که بیشتر شکل نیمه ملوک الطوائفی را داشت، مستحکم و مستقر سازد.

خلاصه طی این عصر افغانستان با وجود مواجه بودن با استعمار و رقابت های دول بزرگ اروپایی و کشمکش های داخلی هویت ملی و موجودیت ملی خود را بیحیث يك مملکت مشخص درین قسمت آسیا حفظ و از امپراطوری بزرگ اما پاشان عصر تیمورشاه در آغاز قرن نوزده يك افغانستان کوچکتر اما تنظیم شده و مستقر بمیان آمد.

لاردلانسدان و ایسرای هندوستان با فراهم آوری فشار های متعدد امیر عبدالرحمن خان را مجبور کرد تا عیانی راتحت ریاست مورتیمر دیورند بپذیرد و در نتیجه خط دیورند را بوسیله تهدید بلوکاد نظامی و اقتصادی، بر امیر

د افغانستان جغرافیه ته یوه لنډه کتنه

جمهوریت موقعیت لری . پدی توگه دا هیواد اوس یو په وچه محاط هیواددی او پیر نژدی واټن یی د عمان له خلیج څخه ۵۰۰ کیلومتره اټکل شویدی .

طبیعی بڼه

۱- غرونه :

د افغانستان اوسنی توپوگرافی او دځمکو جوړښت دهغو جیولوجیکي دوامدار اوفعالیتونو نتیجه ده چه دپریکا مبرین له دوری څخه شروع اوتراوسه پوری یی دڅلورو زروملیونو کلونو دپاره ادامه موندلی ده .

ددی دوری څخه دمخه ټول افغانستان دیوه لوی بحر تر لاندی ووجه دیتس په نامه یادیده اوداطلس اوآرام بحرونه یی سره نښلولی وو . دوروستیو جیولوجیکي دوروپاتی آثاردافغانستان په مختلفو سیمو کی په پراخه اندازه لیدل کیږی .

په عمومی ډول افغانستان یوغرنی هیواددی چه په سلوکیبی له اویاڅخه زیاته برخه یی دغرونو اوبیدیاوڅخه تشکیل شویده . دآسیا په منځنی برخه او دافغانستان په شمال ختیزه سیمه کی هغه لوړه سطحه موقعیت لری چه د پامیر په نامه یادیږی اودنیابام بلل کیږی . اودهغی لویدیزه برخه چه کوچنی لوړوالی یی دبحر له سطحی څخه دڅلوروزرومتروڅخه زیاته ده، داسیا دغرونو مهمی سلسلی لکه همالیه

دافغانستان لرغونی هیواد دآسیا په لویه وچه کی ۲۹درجو ۲۲دقیقو ۵۳ ثانیو او۳۸درجو ۲۹ دقیقو ۲۷ ثانیو شمالی عرض البلدونو اود ۶۰درجو ۲۸دقیقو ۴۱ ثانیو او۷۴درجو ۵۱ دقیقو ۴۷ ثانیو ختیز و طول البلدونو ترمینځ موقعیت لری، پراخوالی یی ۲۵۳۰۰۰ مربع میلو یا ۶۴۷۴۹۷ مربع کیلومتره رسیږی. دافغانستان دوگړو شمیر دکال ۱۳۵۲ داحصائیوپه اساس ۱۷ ملیونه اواټه سوه زره تنه اټکل شویدی . پدی توگه یی په هر مربع کیلومتره سیمه بانندی ۲۶۶ تنو څخه زیات اوسیدونکی ژوند کوی. دافغانستان دولایاتو په ترڅ کی دنفوسو د کثافت له پلوه دکابل ولایت له ټولولمړی دی اودنفوسو کثافت پکښی له ۴۱۳ تنوڅخه په هر مربع کیلومتره ساحه بانندی زیات دی. حال داچه له همدی امله دنیمروز ولایت ترټولسو وروستی دی او په هر مربع کیلو متره ساحی کی یی په عمومی توگه دری تنه ژوند کوی . دافغانستان زیات اوږدوالی د ختیز څخه دلویدیز په لور یعنی له پامیر څخه دذوالفقار تردری لوری ۱۲۰۰ کیلومتره اوزیات سوری له شمال څخه دجنوب خواته یعنی له خم آب څخه دچکاپی ترغرونو پوری ۹۱۲ کیلومتره رسیږی . دافغانستان دجمهوریت شمالی خواته شوروی اتحادلویدیز لورته ایران، ختیز اوجنوبی خواته پښتونستان اوبلوچستان اوشمال ختیز پلوته دیوی کوچنی مسافی د پاره دچین

سلسله هم په مرکزی افغانستان کې زیات اهمیت لری چه منځنی لوړوالی یی څلورزره متره او اوږدوالی یی ۲۰۰ کیلومتره اټکل شویدی دهیواد یوزیات شمیر سیندونه ددی غره څخه سرچینه اخلی او څر ځایسونه یی دڅارویو دروزنی له پلوه خورازیات اهمیت لری ددی غره ډیره لوږه شوکه دشاء فولادی په نامه یادپیری او ۵۹۴۰ متره لوړوالی لری . داسلسله هم زیات کوتلونه لری داونی (۳۰۰۰ متره لوړوالی) او حاجیګک (۳۹۰۰ متره) کوتلونه پدی لړکی دیادونی وږدی .

دبابا دغرونو په لویدیزه برخه کی دوه نوری سلسلی هم په هماغه استقامت غځیدلی دی چه کله دفیروزکوه په نامه هم یادپیری . شمالی سلسله یی دسفیدکوه په نامه یادپیری چه د حصارله غره څخه په ختیزکی داردوران ترکونل پوری په لویدیز کی ۲۵۰ کیلومتره اوږدوالی لری او منځنی لوړوالی یی ۳۰۰۰ متروته رسپیری ددی غره کوتلونه چه دمرغاب او هریرود دحوزی سره نښلوی زیات لوړوالی نلری اودهریرود او مرغاب د سیندونو زیات معاونین هم دهغو څخه سرچینه اخلی . دسیاکوه غرونه چه دفیروز کوه جنوبی سلسله تشکیلوی دجنوب لویدیز په لوردهرات دزنه جان ترسیمی پوری رسپیری داغرچه په مختلفو شانگو ویشل کیوی دسفید کوه په مقایسه لړلوږ والی لری حال داچه اوږدوالی یی دهغه په مقایسه زیات دی لوړوالی یی دتایووری په شمال لویدیز کی ۳۹۲۲ متروته رسپیری ورشوګانی یی دڅاریو دروزنی دپاره

قراقرم ، کوشنلن او هندوکش سره یو ځای کیږی دهندوکش سلسله چه په افغانستان کی له مهمو طبیعی عوارضو څخه ده له همدی ځای څخه شروع اودجنوب لویدیز په لور غځیدلی دی . داغرونه له ختیز څخه دلویدیز په لور ۶۰۰ کیلو متره اوږدوالی لری او په دوو برخو ویشل کیږی . ختیز هندوکش چه ۳۶۰ کیلو متره اوږدوالی لری په کوچنی پامیر کی دیولی له دری څخه شروع اودڅاواک تر کوتل پوری اوږدپیری . داغرچه سورپی دبدخشان په سیمه کی سلو کیلومتروته رسپیری دهیوادله لوږوغرونو څخه ده او منځنی لوړوالی یی ۵۰۰۰ متروته رسپیری حال داچه لوږه شوکه یی دتیراجمیر په نامه ۷۷۴۰ متره لوږه ده . ددی غره زیاتی لوږی برخی دکال په ټوله موده کی په واورو پتی وی ځکه نو کوتلونه یی هم دتک راتګ دپاره مساعد ندی دختیز هندوکش په خنوسیمو کی دیخچالونو آثارهم لیدل کیږی . لویدیز هندوکش چه دڅاواک له کوتل څخه دآق رباط کوتل پوری پروت دی دختیز هندوکش په مقایسه لږه لوړوالی لری اود کوتلونو څخه یی هم دکال په موده کی دتګ راتګ په مقصد کټه اخستل کیدای شی دهندوکش ددی برخی ورشوګانی زیات اهمیت لری . دشرېدکوتل په جنوبی او دپامیان په ختیزه برخه کی دغرونو یوه بله سلسله دختیز لورته غځیدلی ده چه دکابل تر لویدیزی سیمی پوری رسپیری اودپغمان دغرونو په نامه یادپیری ددی غره لوږه شوکه دتخت ترکمن په نامه ۶۸۲ متره لوړوالی لری .

دهندوکش دغره څخه وروسته دبابا دغرونو

د افغانستان گانې

د دې غره لوړه خوکه ۲۸۷۳ متره لوړوالی لري سپين غردپينبور دلويديزي برخې څخه شروع او دلويديز خواته ۱۵۰ كيلو متره اوږدوالی لري اودجلال آباداوكرم وادي گانې سره بيلوی اودکابل ترشاوخوا سيمو پورې ادامه مومي . داغرونه دهندوکش اوبابا دغرونو څخه وروسته دافغانستان ډيرلوړو غرونه دي او لوړی سيمي يې تل پرواورويقي وي ډيره لوړه خوکه يې دسکارام په نامه ۴۷۶۰ متره لوړوالی لري سربيره پردی دسپين غره په شمالي اوچتوبی لمنوکی ډول ډول ونو طبيعی ځنگلونه هم ليدل کيږي همدول دافغانستان په ختيزه برخه کې دشرکرکدن له کوتل څخه وروسته دغرونو يوه بله سلسله دافغانستان دجنوبی سرحداتو په لورغځيدلی ده چه دسليمان غرونه يې بولي اوتقریباً ۶۰۰ كيلومتره اوږدوالی لري داغرونه دختيز څخه دلويديزه لور په دووبرخو ويشل کيږي دختيز سلیمان سلسله دبولان دکتول په سيمه کې دلويديز سلیمان سره يوځای کيږي ددې غرونو منځنی لوړوالی ۳۲۰۰ متره ده او ډيره لوړه خوکه يې تخت سلیمان په نامه ۳۳۷۲ متره لوړوالی لري دسليمان غرونه دزيات لنده بل له کبله چه لری يې په ځنگلونه پټ دي داځنگلونه دسلوکیلو متره په شاوخواکی اوږدوالی اوله لسوڅخه تر ۱۵ كيلومتره پورې سورلری .

دافغانستان په جنوب لويديزه برخه کې يوه بله سلسله شته چه دچکايی په نامه ياديږي اوږدوالی يې ۱۵۰ كيلومتره رسيږي منځنی لوړوالی يې ۱۵۴۱ متره ده ډيره لوړه خوکه يې په بلوچستان کې ۲۵۷۰ متره لوړوالی لري .

زيات اهميت لري لويديزه برخه يې ددوشاخ په نامه ياديږي په افغانستان کې دهغوسلسلو وروستۍ برخه ده چه دشمال ختيز څخه دجنوب لويديزه لوري هيوادپه دوو شمالي اوچتوبی برخو ويشي .

دسياه کوه په شمالي برخه کې دغرونو يوه بله کړۍ دختيز څخه دلويديز په لور غځيدلی ده چه دتير بند ترکستان په نامه ياديږي داغرونه سره له دې چه په جلاول واقع شويدي خو د جوړښت له پلوه دهندوکش دغرونو سره يوشان دي دتير بند ترکستان سلسله ۳۰۰ كيلو متره اوږدوالی لري اومنځنی لوړوالی يې ۲۳۰۰ متره رسيږي ډيره لوړه خوکه يې دجنګک په نامه ۲۸۹۵ متره لوړه ده دآب سفيد سيندچه له سرول اوشبرغان اودقيصار سيند چه له ميمنی دولت آباد اواندخوی څخه تيريږي له همدې غرونو څخه سرچينه اخلي . دتوپوگرافي له پلوه ددې غره په شمالي اوچتوبی لمنوکی زيات توپير ليدل کيږي جنوبی لمنی يې دا احتکالاتوله امله ځوانی ښکاري حال داچه په شمالي لمنوکی يې د زرگونو کلونو راهيسی دسايبيريایي بادونودفعاليت له کبله رسو بی مواد ځای په ځای شوی دي ځکه نودزړو غرونو بڼه يې غوره کړيده .

دافغانستان په ختيزه برخه کې ښی دکابل اوكرم دسيندونو دحوزو ترمينځ دوه نورغرونه موقیعت لري چه شمالي سلسله يې دسياه کوه ياتورغره اوچتوبی يې دسپين غره په نامه ياديږي . سياه کوه دسوات له دري څخه شروع اودلويديز خواته دلوکرتدری پورې غځيدلی

۲- سیندونه :

کپړی دادریاب چه د معاونینو سره یی یوځای دحوزی اندازه ۶۰۶۰۰ مربع کیلومتره اټکل شویده ۵۶۰ کیلومتره اوږدوالی لری اود ۲۶۰ کیلومترو دپاره داوسنی افغانستان په خاوره کی دننه جریان لری داسیند داوبولگولو او مخصوصا دبرننا دتولیدله پلوه زیات اهمیت لری . دکابل دسیندله لویو معاونینوڅخه یوهم دکنډریاب دی چه داوبو اندازه یی دکابل دسیند سره دیوځای کیدوپه سیمه کی دوروستی سیندپه مقایسه دوه برابره زیات دی دکنډی سیند په لمړی مرحله کی داوبو دوو جریانونو دیوځای کیدوڅخه چه یویی دچترال دسیندپه نامه له جنوبی چترال څخه اوبل یی دلنډی سین په نامه دخیزهندوکش څخه سرچینه اخلی مینځ ته راځی اویادپیچ ددری سیند هم ورسره یوځای کپړی دکابل سیند بل معاون دلوگر سیند دی چه حوزی یی ۹۹۲۰ مربع کیلو متره ساحه نیولی ده اود ۴۰۰۰ مترو په لوړ والی د هزاره له غرونو څخه سرچینه اخلی. د پنجشیر سیند چه دانجمن دکوتل له جنوبی لمنوڅخه چه ۴۸۵۰ متره لوړوالی لری سرچینه اخلی او حوزی یی ۱۸۵۱۰ مربع کیلومتره په شاوخوا کی سیمه نیولی ده، د غور بند دریاب د شبر دکوتل ترڅنګه ۳۵۰۰ مترو په لوړوالی سرچینه اخلی د پنجشیر د سیندله معاونینو څخه ده اود حوزی پراخوالی یی دسالنگ د سیند په ګډون ۴۶۹۳ مربع کیلو مترو ته رسپړی دالینګار سیند په لغمان کی دکابل د سیند یو بل معاون دی چه دخیز هندوکش له جنوبی لمنوڅخه سرچینه اخلی او حوزی یی ۶۲۷۴ مربع کیلو متره سیمه نیولی ده

سره لدی چه په افغانستان کښی دلور و غرونو شته والی چه په واورو پټ دی دزیاتو سیندونو د مینځ ته راتلو سبب ګرځی ، خوبیا هم داهيواد داوبو دبهر داندازی اود سیندونو دشمیر له پلوه دنور و آسیایی اواروپایی هیواد په مقایسه لږ اهمیت لری د مثال په توګه په شوروی اتحاد کی داوبو دبهر عمومی اندازه په یوه کال کی دټولو سیندونو دپاره ۳۹۴۰۰ مکعبو کیلومترو په شاوخوا کی اوداوبو دبهر منځنی اندازه دهر مربع کیلومتری ساحی دپاره ۸۰ لیتره په یوه ثانیه کی اټکل شویده . په افغانستان کی دټولو سیندونو داوبو دبهر کلنی اندازه ۴۰ مکعبه کیلومتره اومنځنی اندازه یی دهر مربع کیلو متره سیمی دپاره ۱۷ لیتره په ثانیه کی اټکل کپړی. داهم باید وویل شی چه داوبو جریان هم په ټولو سیندونو کی یوشان نده اود هیواد په ختیزه برخه کی دهر مربع کیلومتره سیمی دپاره له ۱۹ څخه تر ۲۰ لیتره پوری په یوه ثانیه کښی تر صرف پوری په لویدیزه اوجنوب لویدیزه سیمه کښی توپیر مومی سر بیره پردی دکال دمیاشتو په موده کی هم داوبو جریان اواندازه زیات توپیر مومی په بل عبارت داوبو اعظمی جریان دپسترلی په میاشتو کی لیدل کپړی .

د افغانستان له نسبتاً مهمو سیندونو څخه یوهم دکابل سیند دی چه دپغمان دغره په لویدیزه برخه کی داوبی له کوتل څخه چه ۳۶۷۰ متره لوړوالی لری سرچینه اخلی اوداتک سیمی ته نژدی چه د بحر د سطحی څخه ۲۷۱ متره لوړوالی لری داباسین له دریاب سره یوځای

متروته رسپري د کندز درياب چه داندراب اوسيفان دجریانونو ديوخای کيدو خخه مينځ ته راځي داموبل معاون دی چه ۴۵۰ کیلومتره اوږدوالي لري اودبغلان ، کندز اوتخار په ولايتونو کی ورخخه دکرهڼی په مقصد زیاته گټه اخستل کيږي .

دمرغاب سیند دفیروز کوه له غرونو خخه په ۲۵۰۰ لوړوالي سرچینه اخلی اوږدوالي یی په عمومی ډول ۸۰۰ کیلومتره دی چه لههغو خخه د۴۵۰ کیلومترو دپاره په افغانستان کی دننه مخصوصاً دجریان په وروستی برخه کی دبالامرغاب اومروچاق دسیمو ترمینځ یوهزیاته سیمه خړوبهکوی البته دجریان په پور تنسی برخه کی له دی کبله چه له یوی خوایسی جریان دپړچتک اوله بلی خوایسی بستر ددواړو خواوودخمکوبه مقایسه دپرتیت واقع شویوی. ددی سیندله اوبوخخه زیاته گټه نه اخستل کيږي دادریاب چه حوزه یی ۵۷۵۰۰ مربع کیلومترته رسپري وروسته له هغی چه۳۰ کیلومترو دپاره دافغانستان اوشوروی اتحاد ترمینځ طبیعی سرحد جوړوی دمروی په سیمه کی یوه لویه دلنا تشکیلوی .

هغه دوه سیندونه چهدابادغرونودوروستی لویدیزی برخی خخه د۴۰۰۰ متروپه لوړوالي سرچینه اخلی اوددولت یاردسیمی تر څنگه سره یوخوای کيږي دهریرود درياب دی هغه نسبتاً لوی درياب چه دفیروز کوه دغرونو خخه سرچینه اخلی اوورسره یوخوای کيږي . لههمدی سیمی خخه وروسته دهریرودسیندپه یوه

داسیندوروسته له هغی چه دالیسنک له سیند سره یوخوای شی دنگرهار دکانال بندته زیرمه دکابل له سیند سره یوخوای کيږي .

داموسیند چه یونانیان ور ته اکسوس او عربان یی جیحون بولی دافغانستان بل مهم درياب دی چه له کوچنی پامیرخخه په ۴۰۰۰ متره لوړوالي سرچینه اخلی اوله همدغه خای خخه داران ترجهیل پوری ۲۵۰۰ کیلو متره اوږدوالي لري اود ۱۲۰۰ کیلومترو دپساره دافغانستان او شوروی اتحاد ترمینځ طبیعی سرحد تشکیلوی، ددی درياب د معاونینودحوزی خخه په سلوکی څلوینست او داوبو دجریان خخه په سلوکی ۲۵ اوپا ۳۰ په افغانستان پوری اږه لري دامودسیند سوردکلفت دسیمی خخه دمخه له ۱۷۰۰ خخه تر ۲۰۰۰ متروپوری ده، حال داچه لهدی سیمی خخه وروسته کله هم پنځوکیلومتروته رسپري . دامو دسیند دلنادارال په جهیل کی ۱۱ زره مربع کیلو متره ساحه نیولی ده دامو سیند اودهغه د معاونینو حوزه په افغانستان کی ۹۰ زره مربع کیلومترو ته رسپري چه دهیواد دعمومی مساحی پهسلو کی ۱۳۸۸ تشکیلوی چه دهغوبه ترخ کسی دواخان اوبدخشان دسیند حوزه ۳۰۷۰۰ مربع کیلومتره دکوکچی دسیندحوزه ۲۱۹۰۰ مربع کیلومتره اودکندز ددرياب حوزه ۳۷۳۰۰ مربع کیلومتره اټکل شویده .

دکوکچی سیند په افغانستان کی داموددرياب لوی معاون دی چه فیض آبادته نژدی دسمتگان وردوج اوسرغیلان ددروجریانونو دیو خای کیدو خخه مینځ ته راځي او اوږدوالي یی ۴۰۰ کیلو

کال دپاره یوشان نده ، یعنی په یونانیه کی له ۶۰ مکعب متروڅخه په عادی حالت کی تر ۱۵۰۰ اویا ۲۰۰۰ مکعب متروپوری د اوبسو زیاتوالی په موسم کی توپیر مومی ، ددی دریاب داوبوندازه په کال ۱۸۸۵ کی په استثنايي ډول په ثانیه کی ۲۰۰۰۰ مکعب متروته هم رسیدلی وه .

دهلمند دریاب دخپلی منبع څخه تر هامون هلمند پوری ۱۴۰۰ کیلومتره اوږدوالی لری دهلمند اودهغه د معاونینو حوزه په عمومی ډول ۱۵۴۳۰۰ مربع کیلومتره رسپیری اودافغانستان د عمومی مساحی په سلوکی ۲۳٪ تشکیلوی چه له هغی جملی څخه دهلمند حوزه ۷۶۰۰۰ اودارغنداب ترنگ او نورو معاونینو حوزه ۷۵۳۰۰ مربع کیلومتره اټکل شویده ناهم باید ووايو چه په تیرواتیالکونو کبسی دی دریاب د ۳۴۴ کلونودپاره عادی جریان لری . حال داچه دنورو ۲۴ کلونودپاره داوبو اندازه دعادی جریان څخه ټیټه اودپاتی ۱۶ کلونو دپاره دهغه څخه زیاته ثبت شویده .

۳- اقلیم :

دټولو هغو خصوصیاتو اوعواملو په نظر کی نیولو سره چه داقلیم پرخرنکوالی باندي په مستقیم ډول اغیزه لری داویلاي شو چه افغانستان په عمومی توگه بری اقلیم لری ځکه له یوی خوانه بحرته لازلری اونه دبجری مربوطو جریانونوڅخه په زیاته اندازه گټه اخستلای شی ځکه نوله یوی خوایی دکلنی لنده بل اندازه ډیره کمه اوله بللی خوایی دکال

همواره ځمکی باندي جریان مومی اوله اوبو څخه یی په اعظمی توگه په کرهڼی کی کټه اخستل کیږی . هریرود داسلام کلابه سیمه کی خپل حرکت ته دشمال په لو، تفیسیرورکوی اودذوالفقار ترکلی پوری دافغانستان اوایران ترمنځ طبیعی سرحد جوړوی ددی دریاب اوږدوالی په عمومی توگه ۱۱۲۴ کیلو متره اټکل شویدی او د ۵۶۰ کیلومترو دپاره په افغانستان کی دهرات دشواخوامیدانونه خپوبه کوی . دهریرود د حوزی مساحت په عمومی ډول ۷۰۶۰۰ مربع کیلومتره اوپه افغانستان کی ۴۹۴۰۰ مربع کیلومتره اټکل شویدی .

دافغانستان دسیندونوپه لړکی دهلمنددریاب ترټولولوی دی اودهیواد په جنوب لو یدیزه برخه کبسی یوه پراخه سیمه خپوبه کوی دادریاب چه حوزه یی ټوله په افغانستان پوری اړه لری دحاجیکک دکوتل په ختیزه اویاداونی د کوتل په شمال ختیزه برخه کی چه دمیدان ولایت له مربوطاتو څخه ده ۴۸۰۰۰ مترو په لوړوالی سرچینه اخلی اودیوی اوږدی مسافی دپاره دمركزی افغانستان په غرنی سیمه کی جریان مومی اوپه همدی سیمی کبسی زیات نوروپه سیندونه هم ورسره یوځای کیږی . دگرشک څخه وروسته دهلمند دریاب په یوه هوازه سیمه کی جریان لری اوسورینی ۷۰۰ متروته رسپیری ، دبست کلاته نژدی دارغنداب سیند هم دترنگ ، ارغستان اودوری دجریانوتو دیوځای کیدو څخه مینځ ته راځی ورسره یو ځای کیږی اوخپل حرکت ته دجنوب خواته ادامه ورکوی داوبوندازه دهلمند په دریاب کی دټول

د افغانستان کالني

د فصلونو تر مينځ اقليمي تربيږ ډير زيات دى له بلې خوا څرنگه چې افغانستان يو غرنسۍ هيواد دى ځکه نو په مختلفو اقليمي حوزو وپېشل کيږي او پدې توگه د عرض البلد درجه په ځانگړي توگه د اقليم پر څرنگوالي باندې مستقيمه اغيزه نلري د مثال په توگه د جلال آباد کابل او هرات سيمې چې د عرض البلد له پلوه زيات توپير نلري د بيلو بيلو اقليمي خصوصياتو لرونکي دي . البته دلته بايد دى مطلب ته هم گوته ونيول شي چې په طبيعي ډول د عرض البلد درجه د لمر دورنگو پر درجې باندې تاثير لري پسې دى توگه ويلاى شو چې د بحر له سطحې څخه لوړوالى د اقليم پر څرنگوالي باندې له مؤثرو عواملو څخه دى د مثال په توگه هغه غرنى او لوړى

سيمې چې له ۲۴۰۰ مترو څخه زياته لوړوالى لري ډير ساپه او اوږده ژمي لري چې له شپږو څخه تر اوومياشتو پورې اوږد پيړى په مقابل کېښي هغه سيمې چې له ۱۳۰۰ مترو څخه تر ۲۴۰۰ مترو پورې لوړوالى لري نسبتاً معتدله هوالى او دکال څلور فصلونه پکښي جلا ډول ليدل کيږي . په همدې ډول هغه سيمې چې له ۹۰۰ څخه تر ۱۳۰۰ مترو پورې لوړوالى لري نسبتاً ټوډ، دوې او په باى کې هغه سيمې چې لوړوالى يې له ۹۰۰ مترو څخه لږ دى او په شمالي ختيز او جنوب لويديز افغانستان کېښي يې پراخه سيمه نويلى ده ډير تاوده دوې او لږ لنده بل لري . ددى عامل يعنى لوړوالى تاثير د تودوخې د درجې پر څرنگوالي باندې په لاندې جدول کې ليدلى شو :

داستيشن نوم	لوړوالى	د تودوخې ډيره زياته درجه د تودوخې ډيره ټيټه
سالنگ	۳۳۵۰ متره	د سانتیگراد ۱۸٫۴ درجې د سانتیگراد ۱۰ درجې
غزني	۲۱۸۲ متره	د سانتیگراد ۲۳٫۵ درجې د سانتیگراد ۹٫۵ درجې
کابل (هوايي ډگر)	۱۸۰۰ متره	د سانتیگراد ۱۷٫۳ درجې د سانتیگراد ۸ درجې
فيض آباد	۱۲۰۰ متره	د سانتیگراد ۱۴٫۰ درجې د سانتیگراد ۹٫۹ درجې
کندهار	۱۰۰۴ متره	د سانتیگراد ۱۴٫۴ درجې د سانتیگراد ۹٫۲ درجې
جلال آباد	۵۵۲ متره	د سانتیگراد ۱۰٫۵ درجې د سانتیگراد ۶٫۱ درجې

په افغانستان کېښي دکلني لنده بل منځني اندازه له ۱۳ څخه تر ۱۶ انجو پورې اټکل شويده چې معمولاً په لوړو سيمو کې دواړو په توگه ظاهر پيړى البته داهم بايد ووايو چې ددوى بارانونو د هيواد په اکثر سيمو کې هېڅ نه ليدل کيږي . پدې توگه په ټول هيواد کې د اورښت زياته اندازه د ژمي او يا پسرلي په

فصلونو کې ليدل کيږي له همدې کبله ده چې داوبو اندازه په سيندونو کې هم تل توپير مومي دلته داهم بايد ووايو چې د اورښت اندازه د هيواد په شمالي سيمو کې د جنوبي سيمو په مقاييسې زياته ده په بل عبارت دکلني اورښت منځني اندازه چې په جنوبي هوا او سيمو کې له ۵۰ څخه تر ۱۵۰ ملي مترو پورې ده په شمالي سيمو

د افغانستان جغرافیه

کی له ۳۰۰ څخه تر ۳۵۰ ملی مترو پوری زیاتوالی مومی یادمثال په توگه دکلنی اورښت اندازه چه په لشکرگاه کی ۹۸ ملی متره ده په مزارشریف کی ۲۰۰ ملی متروته زیاتوالی مومی دلنده بل له پلوه دافغانستان یوبل اقلیمی خصوصیت دادی چه داورښت اندازه په لوړو سیموکی دټیټو سیمو په مقایسی زیاتسه دی. دمثال په توگه دکلنی اورښت اندازه چه په فراه کی ۸۲ ملی متره ده په شمالی سالنگ کی ۱۱۲۷ ملی متروته زیاتوالی مومی، همدا ډول باید وویل شی چه دکال په شپږوسپو میاشتمو کښی داورښت اندازه دختیزو سیمو په مقایسی دهیواد په لویدیزو اوشمال لویدیزو سیمو کی زیاتسه دی د مثال په توگه دکلنی اورښت اندازه چه دپورتنیو شپږو میاشتمو دپاره په هرات کی ۱۲۸ ملی متره اوپه میمنی کښی ۲۷۳ ملی متره ده، په جلال آباد کښی ۱۱۳ ملی متره اوپه خوست کښی یواخی ۴۷ ملی متروته راټیټیږی په مقابل کښی یسی وروستی سیمی بیاددوی په فصل کښی دهیواد دټولو سیمو په مقایسی زیات اورښت لری . په عمومی ډول باید وویل شی چه داورښت اندازه دهیواد په شمالی ، جنوبی اولویدیزو سیمو کښی دهواوځمکو څخه دلوروغرونو په لوری زیاتیږی اوبیاهم دغرونو په شمالی خواو کی دجنوبی لمنو په مقایسی زیاته وی .

په عمومی ډول دافغانستان په ټولو اقلیمی سیمو کښی داورښت له عادی اندازی څخه دتویروانحراف اندازه ډیره زیاته ده پهغو کلونو کښی چه داورښت اندازه زیاته وی . دکرهڼی په محصولاتو کښی هم زیاتوالی لیدل کیږی اودورشوگانو اوللمی کرنی ساحه پراخوالی مومی ، حال داچه په وچوکلونو کی معکوس نتایج مینځ ته راخی داهم باید وویو چه په افغانستان کښی د مختلفو هوایی جریانونو تاثیر لیدل کیږی، دژمی په فصل کښی سائبیریایی بادونه په مستقیم ډول د افغانستان د هوا پرخرنکوالی تاثیر اچوی د افغانستان مرکری غرونه جنوبی سیمی دهغو له تاثیر څخه په امان کښی ساتی سر بیره پردی هغه بادونه چه له اتلانتیک څخه راخی په ژمی اوپسری کښی دهواد لویدیزی اوشمال لویدیزی سیمی تر تاثیر لاندی ساتی له بلی خواهندی مرطوب جریانونه په دوی کښی دهیواد ختیزی اوجنوبی سیمی متاثره کوی . یوبل افغانی بادچه تاثیر یی له هیواد څخه دباندی هم لیدل کیږی ، هغه بادونه دی چه دجنگان دمیاشتی له لومړیو وختونو دلهم تر میاشتی پوری ادامه مومی دآباد چه دهیواد له شمالی خواو څخه دفارس دخلیج اودعمان دبحیری په لوری چلیږی دهیواد دلویدیزو برخو پراقلیم باندی زیات تاثیر لری .

اقتصادي بڼه

۱- کرهنه :

زراعتی مواد دی لکه غنم، پنبه، وپی پوستکی ورینیم میوی او داسی نور همدا رنگه که چیری دافغانستان صادراتو ته خیرشو پشکاره بهشی چه زیات خار جی اسعار بیا هم دزراعتی موادو دخرخلاقو له لاری لاس ته راخی اوسر بیره پردی حتی همدا اوس هم دافغانستان له وارداتو څخه په سلو کبسی له ۱۵ څخه تر ۲۰ پوری زراعتی مواد دی۔ لدی کبله نودعمومی اقتصادی پر اختیا او د خلکو دژوندانه وسطحی دلورولو په مقصد دالازمه ده چه د زراعتی محصولاتو اندازه لوړه شی.

دهغو موثر و عواملو په لپ کبسی چه د کرهنی دتو لیداتو په څرنگوا لی باندی چه پخواهم وویل شول افغانستان یو غرنی هیواد دی اوزیاته سیمه یی غرونو او بیدیاونیولی ده څکه نویوه زیاته سیمه یی د کرهنی دپاره مساعده نده ضمنا داویو لگو لو د سیستم پراختیا پکبسی زیات لکبنت غوا پی لدی کبله باید وویل شی چه اوس په افغانستان کبسی کرهنه ډیر ابتدایی شکل لری اویواخی ځنی دری اویا د خاورو غونډی گانی دکرهنی وړدی اوپه زیاتو سیمو کبسی په سلو کبسی له ۵۰ څخه تر ۷۵ پوری دکرهنی وړ ځمکو څخه هرکال گټه کبسی اخستل کیدای شی د یو اټکل په اساسی په عمو می تو گه دافغانستان له ټولی خاوری څخه یواخی ۷-۸ ملیونه هکتاره ځمکه عمومی رتبی څخه په سلو کی ۱۲ تشکیلوی د کرهنی وړ ده چه له هغو څخه یوا ځی ۳ره

ددی مطلب په نظر کبسی لری لوسره چه کرهنه د نړی د هیوادونو اقتصادی پراختیا په بر څه مخصوصا دافغانستان په شان پر مختیا یی او زراعتی هیوادونو کبسی څرگند اهمیت لری او همدا رنگه دافغانستان دجغرافیایی موقعیت او نورو ټولو اقتصادی فعالیتونو د خیرنی څخه وروسته دا نتیجه لاس ته راخی چه په اوسنی وخت کبسی افغانستان یوزراعتی هیواد دی او راتلو نکی اقتصادی پراختیا به یی هم تر زیاته حده ددی سکتور له څرنگوالی سره مستقیمه اړه ولری . په لمړی مرحله کبسی څرنگه چه پوهیږو . دوقایوی او معالجوی طب د پراختیا اوځنی نورو اقتصادی او اجتماعی عواملو له کبله ددی هیواد وگړو شمیر د نورو پر مختیایی هیوادونو په شان په چټک ډول زیاتیری لدی کبله نو دکرهنی بر څه د هیواددوگړو دپرتیاوو په پوره کولو او هغو ته دکارپه پیدا کولو کبسی مخصوصا که چیری دصنایعو دپرمختگ په بر څه کبسی نیمگي تیاوی هم په نظر کبسی ونیول شی په بسکاره ډول څرگند یزی سره له دی چه صنایع هم په هیواد کبسی پر اختیا مومی خو بیا هم همدا اوس له یوی خوادهیواد په سلوکی له اتیا څخه تر ۸۴ پوری اوسیدو نکی له همدی لاری خپل ژوند تا مینوی او له بلی خوا حتی دا وسنیو صنعتی تاسیساتو زیات او مه مواد هم اصلا

مليونونه هكتاره ځمكه داوبو لكو لو اسانتياوې لري او يواځې ۲۵ ميليونه هكتاره يې هر كال خړوبه كيږي. پدې توگه په زراعتي زياتو ځمكو كښې داوبو دښتوا لې ياكمو لسي احساس كيږي دا هم بايد وويل شي چه اوسني تاسيسات هم په هيڅ ډول نشي كو لاي داوبو څخه دا عظمي گټه اخستلو دپاره مينه برابره كړي. ځكه نو دافغانستان په كرهني كښې داوبولكو برخه خوراز ياته او رو بښانه ده ځكه دنباتاتو لاندې ځمكو څخه په سلو كښې اويايي هر كال خړوبه كيږي او په سلو كښې له ۸۰ څخه تر ۸۵ دهيواد نباتي حاصلات د هغو څخه په لاس راځي له همدې كبله ويلاي شو چه په افغانستان كښې دكرهني پر اختيا هم زيات لگښت ايجابوي دنبا تانو كرهني په للمي ډول هم پدې هيواد كښې زيات رواج لري په عمومي ډول دهيواد دكرني لاندې ځمكو څخه په سلو كښې ۲۲ همدا ډول دي چه ټوله پراخوالي يې ۱۷۵۵ ميليونه هكتاره ا ټكل شويده. په للمي ځمكو كښې تر ټولو څخه زيات غنم ډير كړل كيږي يعني د پور تني ساحي څخه هر كال تقريبا په يومليونه هكتاره ځمكه كښې غنم كړل كيږي چه البته د غنمو دټولو حاصلاتو په سلو كښې ۲۱ تشكيلوي د هواخرنگوالي هم پر زراعتي توليداتو باندي دكميت او كفيقت له پلوه زياته اغيزه لري له همدې كبله ده چه د هيواد په سړو سيمو كښې دځمكو څخه يواځې يو محصول لاس ته راځي حال دا چه په ځنو ځتيزو تو دو او مړبوټو سيمو كښې په كال كښې دد ري ډوله محصولاتو اخستل هم امكان لري دا اقتصادي

عواملو په ترڅ كښې دمواصلاتي كرنبو پراختيا پدې وروستيو كلونو كښې د زراعتي توليداتو پر څرنگوالي باندي د كميت كفيقت اونوعيت له پلوه زيات تاثير لرلي دي حال دا چه پخوا دهمدي ارتباطي وسيلې دښتوا لې له امله هرې سيمې اجبارا ټول هغه هيواد ترليدوي چه خلكو وړ ته اړتيا در لوده پدې توگه ويلاي شو چه دزياتو سر كو نو جوړ يدلو د تجارتي كرهني دپراختيا زمينه برابره كړي ده.

په لمړي پنځه كلن پلان كښې چه د ۱۳۳۵ كال په نيمايي كښې دتطبيق لاندې ونيول شوي كرهني پراختيا ته خاص اهميت وركي شو او زياته پانگه هم ور ته په نظر كښې ونيول شوه ليكن دمواصلاتي كرنبو او محرکه قوې دښتوالي له امله چه اقتصادي پر اختيا دپاره اساس كڼل كیده د هغو پراختيا ته په دواړو لومړيو پلانونو كښې د لومړي ټول حق وركول شو په عمومي ډول دلومړي پلان له حقيقي لگښت څخه چه ۱۰۳۰۳ مليارده افغاني اكل شو پدې ۱۳۳ مليارده يا په سلو كښې ۱۲٪ دكرهني په برخه كښې مخصوصا داوبو لكو لود لويو پروژو دتمويل دپاره لگيدلي وي يعني د هلمند داوبو لكو لود پر پروژي سر بيره دتنگر هار د كانال او په غزني كښې دسړه پروژي هم دلومړي پنځه كلن پلان په دريم كال دتر خړوبو لو لاندې ونيولي شوي او دلومړي پروژي دعمومي لگښت څخه په سلو كښې ۳۶ او ددوهمي پروژي دپاره په سلو كښې ۲۲ د همدې پلان

زیاته شوه . همدارنگه ددی پلان د عمومی لگښت څخه په سلو کښی ۵۸ د اوبو لگولو پروژو پراختیا او په سلو کښی ۵۲ د کرنی د پراختیا دپاره ټاکل شوی دی .

مهم نو لیدات :

د اقلیم له پلوه د مختلفو سیمو دښته والی له کبله په افغانستان کښی د ډول ډول نباتاتو کرنه رواج لری لیکن د ټولو څخه یی غنم زیات اهمیت لری او د هیواد د خلکو دا کثرت دپاره اساس غذایی ماده تشکیلوی ځکه چه غنم دنورو نباتاتو سره په انډول کښی په زیاته لویتیا کښی تر ۱۲ زره ټنو پوری هم و ده کولای شی سر بیره پر دی ډیرو خاصو - اقلیمی شرایطو ته هم اړه نلری ځکه نو په یواځی توگه د نباتاتو د کرنی د عمومی ساحی څخه یی په سلو کښی ۶۷ ځمکه نیولی ده حال داچه دغله جاتو لاندی ځمکو څخه په سلو کښی ۹۰ تشکیلوی دغنمو لاندی ساحه په هیواد کښی هر کال د ۲۳ ملیونو هکتار رویا ۱۱ ملیونو جریبو په شاوخوا کښی اټکل شویده او کرنه یی د هیواد په زیاتو سیمو کښی د ۳۵۰ مترو لوړ والی څخه بیاتر ۳۳۰۰ مترو پوری رواج لری د غنمو دکلنی حاصلاتو اندازه د ۲۵ ملیونو ټنو په شاوخوا کښی اټکل شویده . په کال ۱۳۵۲ کښی د هیواد دغرمی زراعتی ځمکو څخه په سلو کښی ۶۳ یعنی ۲۲ ملیونو هکتاره ځمکه د غنمو ترکرنی لاندی وه او د حاصلاتو اندازه یی ۲۷۵ ملیونو ټنه اټکل شوی وه دا هم باید وویل شی چه په لمړی اودوهم پنځه کلن پلانسونو کښی د ټولو هغو سره سره بیا هم د

په موده کښی مصرف شوی د حاصلاتو او کرنی وړ ځمکو ډیری لری پر اختیا په لمړی پلان کښی ونشو کړی ای چه دخلکو اړتیاوی پوره کړی ځکه نو حکومت مجبور شو تر څو د پلان په موده کښی ټول ۲۴۳ ټنه غنم دبانډنیو هیوادو څخه وارد کړی . په کال ۱۳۴۰ کښی دوهم پنځه کلن پلان تر تطبیق لاندی ونیول شو ددی پلان دحقیقی لگښت څخه چه ۲۵ ملیارده افغانی اټکل کښی ۴۰۰ ملیارده افغانی یا په سلو کښی ۱۷۶۶ د کرنی په چارو کښی مصرف شوی د پورتنی لگښت یوه زیاته اندازه یعنی ۳۸۸ ملیارده افغانی بیا هم دا وپو لگو لوپه لویو پروژو کښی مصرف شوی چه په مقابل کښی یی د کرنی دنورو پر اختیا کښی چارو لگښت یواځی ۶۰۰ ملیارده افغانی اټکل شویدی . پدی توگه د ۱۳۴۴ کال دقیمتونو په اساس دزراعتی تو لیداتو حقیقی ارزش له ۲۴۹۹ ملیارد و افغانیو څخه په لمړی پلان کښی ۲۷۳ ملیارد و افغانیو ته په دوهم پلان کښی زیات شوه . په بل عبارت د حیواناتو مجموعی تولیدات په وسطی ډول چه د لمړی پلان دکلنو دپاره هر کال ۳۵۵۴ زره ټنه اټکل شوی وو اودوهم پلان دپاره ۳۵۷۷ زرو ټنو ته زیات شو . په دریم پلان کښی څرنگه چه د زیر بنایی پروژو د تکمیلیدوله امله د اقتصاد یی پر مختیا دپاره زمینه برابره شوه ځکه نو د کرنی په برخه کښی د عمومی لگښت اندازه په سلو کښی ۲۹۲ ته لوړه شوه په بل عبارت ددی لگښت اندازه ۴۰۰ ملیارد و افغانیو څخه په دوهم پلان کښی ۹۷۶ ملیارد و افغانیو ته په دریم پلان کښی

د افغانستان جغرافیه

دوهم پلان کلنی حاصلات په منځنی ډول د لمړی پلان په مقایسه لږ شول مهم علت یی هم دا وو چه د ځمکو د حاصلاتو کلنی اندازه له ۹۸۷ کیلو گرامو څخه په هر هکتار ځمکه کښی د لمړی پلان په موده کښی د دوهم پلان دپاره ۹۲۰ کیلو گرامه ته را ټیټه شوه حال داچه په همدی موده کښی دغنمو لاندی ساحی پراخوالی په منځنی ډول دهر کال دپاره له ۲۲۳۱۰۰۰ هکتارو څخه ۲۳۴۳۰۰۰ هکتار و ته زیاته شوه. ددریم پلان په دوره کښی دغنمو د حاصلاتو د زیاتولو دپاره دکیمیاوی سری او اصلاح شویو تخمونو دویش له پلوه ځنی اقدامات عملی شول چه په نتیجه کښی یی یواځی د ۱۳۴۹ او ۱۳۵۰ کلونو څخه پرته د نورو کلونو دپاره د حاصلاتو اندازه زیاته شوی ده دنوی جمهوری رژیم داستقرار څخه وروسته داپرو گرامونه نورهم اصلاح او چټک شول اولدی کبله څرنګه چه وینو په وروستیو کلونو کښی دغنم حاصلات هر کال زیات شوی دی.

دغنمو مختلفو ډولو نو دشته والی له کبله زیات نبات پوهان پدی عقیده دی چه افغانستان هم دغنمو کرنی دلمړنیو مرکزونو څخه دی. دا هم باید وواپو چه دغنمو دځمکو څخه په سلو کښی ۵۳ ایی او پاتی نور للمی دی.

پرغنمو سر بیره دافغانستان په ټیټواو هغو سیمو کښی چه توده هوا او زیاتسی اوبه لری دور یجو کرنه هم رواج لری په تیسرو کلونو حتی دپنځه کلنو انکشافی پلانونو په موده کښی هم دوریجو د حاصلاتو دزیاتوالی په هکله موثر اقدامونه عملی نشول دوریجو

لاندی ځمکو پراخوالی چه په کال ۱۳۳۷ کښی ۲۱۰ زره هکتاره اټکل شوی وه په کال ۱۳۴۹ کښی ۲۰۲ زرو هکتارو ته را ټیټه شوه په مقابل کښی یی دوریجو د حاصلاتو اندازه همدی دوره کښی ۳۲۰ زرو ټنو څخه ۳۶۶ زرو ټنو ته زیاته شوه. د ۱۳۵۲ کال دپاره دوریجو لاندی ساحی پراخوالی ۲۱۰ زره هکتاره او د حاصلاتو اندازه ۴۵۰ زره ټنه اټکل شوی وه. په عمومی ډول د جنسیت له نظره په افغانستان کښی ددوه ډوله وریجو کرنه رواج لری چه یوته یی نری اوبل ته یی پندی وریجی وایی دلته داهم باید وویل شی چه دوریجو مهمو تولیدونکو سیمو څخه پرتله د هیواد په نورو برخو کښی وریجی دغذایی موادو په لړ کښی دوهم یا دریم مقام لری او مصرف یی دپیر زیات نه وی.

ځکه نو افغانستان دوریجو له پلوه په خپل خان منکی دی دافغانستان زیات وریجی په ختیزو ولایتو نویمنی لغمان اوننگرهار اوبه شمالی ولایاتو لکه کندز، بغلان اونخارکښی زیات کرل کیږی. سر بیره پردی دوریجو کرنه په محدوده اندازه دهرات، لوگر، وردگو بلخ پروان اونورو ولایتونو کښی هم رواج لری په عمومی ډول دهیواد دتولیدیو څخه په سلو کښی ۲۵ ددوو ختیزو ولایتونو څخه په لاس راځی. دهغو په ترڅ کښی د لغمان ولایت دوریجی لاندی ساحی او دتولیدیو اندازه له پلوه او دکښونو سیمه دوریجو دجنسیت له نظره خوراکیات اهمیت لری. په منځنی ډول په افغانستان کښی د کال ۱۳۵۰ دپاره دوریجو د محصول اندازه له یوه

افغانستان کبني زيات اهميت لري او دهيواد به شمال لويديز او ختيز وو لايه تو کبني رواج لري چه دهغو به ترخ کبني شما لسي ولايتونه ديار وني وړ دي ځکه پدي سيمو کبني طبيعي شرايط ددي نبات دو دي دپاره مساعد دي بايد وويل شي چه دکال ۱۳۱۴ څخه پخوا دپني کړني يوه کوچيني ساحه بيولي وه له کال ۱۳۱۵ څخه وروسته دپني کړني به چټک ډول پراختيا وموند له او د توليداتو اندازه يي له ۳۵۰۰ ټنو څخه په کال ۱۳۱۴ کبني ۶۳ زرو ټنو ته په کال ۱۳۵۰ کبني زياته شوه. په کال ۱۳۵۲ کبني دپني لاندی ځمکو ساحه ۷۴۸ زره هکتاره او حاصلاتو اندازه يي ۱۰۵ زره ټنه اټکل شوي وه داهم بايد ووايو چه دپني په کړنه کبني نورونباتاتو په مقاييسي سره زيات توکارگرانو ته اړه وي له بلي خوا په هغو فابريکو کبني هم چه دپني سره ارتباط لري يو زيات شمير خلک بوخت ساتي ځکه نو دخلکو دپاره دکارچه زمينه برابر وي البته بايد وويل شي چه پنبه له يوي خوا دافغانستان له مهمو صادراتي مالونو څخه ده اوله بلي خوا په هيواد کبني دننه زياتو نسا جي فابريکو ته اومه مواد برابر وي. دنوي رژيم له مينځ ته رانگ څخه وروسته دپني دکړني پراختيا ته زياته پاملرنه شوي ده.

دميوي توليدات هم د زراعتي محصولاتو په لړه کبني ډير زيات اهميت لري ځکه د هيواد داوسيدونکو د اړتيا وړ پر ترسره کولو سربيره له مهمو صادراتي مالونو څخه بلل کيږي. او دبا نديو اسعار و څخه په

هکتاره ځمکي څخه زرکيلوگرامه اټکل شوي وه. دغذايي موادو په لړ کبني دجوړو کړنه هم په افغانستان کبني خورا زيات اهميت لري او دغنمو څخه وروسته دوهم مقام لري چه کړنه اومصرف يي دهيواد په اکثر و ولايتوکبني رواج لري البته دجوړو و صادرات او يواړادات معمولانه ليدل کيږي په کال ۱۳۵۲ کبني د جوړو لاندی ځمکو ساحه په عمومي ډول ۴۷۰ زره هکتاره او د حاصلاتو اندازه يي ۷۶۰ زره ټنه اټکل شوي وه دجوړو و لاندی سيمه حتی دپنځه کلنو پلانو نو په موده کبني کمه شوي ده حال داچه په مقابل کبني يي ددريم پلان په موده او دهغه څخه وروسته د کيمياوي سري څخه په استفا دي سره د حاصلاتو اندازه لوړه شوي ده اوله ۱۹۲۰ ټنو څخه ديو هکتاره ځمکي دپاره په کال ۱۳۵۰ کبني ۱۷۲ ټنو ته لوړه شوي ده.

وربشي هم په افغانستان کبني دمهمو توليداتو څخه بلل کيږي او په کال ۱۳۵۲ کبني يي ۳۲۲ زره هکتاره ځمکه نيولي وه چه دهغو څخه ۳۶۰ زره ټنه وربشي په لاس راغلي وي بيلي جوبات هم دافغانستان په کړني کبني خورا مهمه برخه لري دهغو ځمکو ساحه چه په کال ۱۳۵۲ کبني ددي ډول نباتاتو دکړني دپاره ور څخه گټه اخستل شوي وه ۴۲۵ زره هکتاره او دمحصولاتو اندازه يي ۳۸ زره ټنه اټکل شوي وه ددي ډول نباتاتو يوه اندازه باندنيو هيوادو ته صادر کيږي او دپاتي برخي څخه يي دتيلو او غوړو يو دلاس ته راوړلو په مقصد استفاده کيږي.

دصنعتي نباتاتو په لړ کبني دپني کړنه په

د افغانستان جغرافیه

سلوکښی له ۲۵ څخه تر ۳۰ پوری له همدی لاری لاس ته راځی. البته افغانستان د ډول ډول میوه دلرو له پلوه په نړۍ کښی شهرت لری.

د میوه لرو نکو ونو رو زنه دهیواد په ټولو سیمو کښی رواج لری. او ځنی ډولونه یی په وحشی ډول هم لیدل کیږی لکه پسته، انځر انار، زیتون، خرما، توت او داسی نور. په عمومی توگه د توتانو، کیلاسو، بادامو او الوونی په لورو او سرو سیمو، انار، چهار مغز او بیی په معتدلو سیمو او د نارنج لیمو اومالتی و نی په ټیټو او تو دوسیمو کښی روزل کیږی سره لدی چه میوی دافغانستان په ټولو سیمو کښی تولیدیږی خو بیا هم د هرات کندهار زابل، کابل، ننگرهار، پروان، سمنگان او بدخشان ولایتونه لدی پلوه زیات اهمیت لری. د میوه په لړ کښی انکور په افغانستان کښی تر ټولو زیات اهمیت لری او مخصوصا د هرات کندهار او پروان په ولایتونو کښی یی یوه پراخه ساحه نیولی ده. د احم با یدو او یوچه دافغانستان د ټولو انگورو څخه دریمه برخه په تازه ډول مصرف او یا با ندیو هیوادونه صادریری اوله پاتی برخی یی دمویزو دلاس ته راوړلو په مقصدگټه اخیستل کیږی همدا ډول تقریبا تازه انگور نیمایی اودمویزو په سلوکښی ۶۰ خارج ته استول کیږی دانگورو کلنی تولیدات په افغانستان کښی د ۱۹۰ او ۲۲۰ زرو ټنو په شاوخوا کښی اټکل شوی ده چه له ۶۰ زره هکتاره ځمکی څخه په لاس راځی. دا هم باید وویو چه دافغانستان په انگور و کښی دقندی موادو اندازه دجهاتی معیار په مقایسی سره

(۲۲۷ فیصده) زیات او په سلو کښی له ۲۵ څخه ۳۰ پوری ده په کال ۱۳۵۲ کښی د افغانستان د ټولو زراعتی ځمکو څخه ۱۳۶۷ زره هکتاره دمیو لاندی وه چه دحا صلاتو اندازه یی ۸۴۰ زره ټنه اټکل شوی ده.

طبیعی ځنگلو نه هم د هیواد له مهمو ملی پانگو څخه ده او دهیواد په اقتصادی پراختیا کښی لوړ مقام لری په عمومی ټوگه دځنگلونه ساحه په هیواد کښی د ۱۸۸ ملیونو هکتارو په شاوخوا کښی اټکل شوی ده چه د هغو په لړ کښی دشمال لویدیزو او شمال ختیږو سیمو دپستی ځنگلونه دیادونی و پر دی چه پراخوالی یی ۳۰۰ زره هکتاره اټکل کیږی.

یواځی دباد غیس د ولایت دپستی ځنگلونو ۹۰ زره هکتاره سیمه نیولی ده. دلمنزی او نښترو ځنگلو نه دهیواد په جنوبی او ختیږو ولایتونو کي (پکتیا، ننگرهار، لغمان) دیادونی و پر ده دیوه اټکل له مخی دپکتیا د ولایت ځنگلونه ۳۷۲ زره هکتاره او دکنړونو دلی ولسوالی ځنگلو نه ۳۰۹ زره هکتاره پراخوالی لری.

د څارویو روزنه :

د څارویو روزنه دزراعتی فعالیتو نومهمه برخه تشکیلوی او دهیواد پر اقتصاد باندی څرگنده اغیره لری په بل عبارت ددهیواد ټول کروندگر څه ناڅه د څارویو دروزنی سره علاقه لری حال داچه یوزیات شمیراوسیدونکی چه دکو چیانو څخه عبارت دی (په سلوکښی له ۱۶ څخه زیات) یواځی له همدی لاری خپل ژوند تامینوی. سر بیره پردی چه له څارویو یوه زیاته اندازه غذای مواد په لاس راځی

د افغانستان کالني

د کرنې په چارو کېنې هم ور څخه زياتـه گڼه اخستل کېږي او هم يوه زياتـه اندازه صادراتي ما لونه له څارويو څخه په لاس راځي. په خواشيني سره بايد ووايو چه حتی د پښخه کلنو پلانونو په موده کېنې د څارويو دروزنسي په هکله زياته پاملرنه و نشوه بايد ووايو چه د پښني اندازه دا افغانستان په څارويو کېنې زياته او معمولاً په سلو کېنې دشلو په شاوخوا کېنې اټکل کېږي چه البته دوچکاليو په موده کېنې لدې څخه هم زياته وي هغه نورعوا مل چه د پښني په زيا تولو باندې تاسير لري او هم د څارويو دمحصولاتو لکه وړ يو اونورو دکميدو سبب گرځي دڅکلو او بو نشتوالي په ژمي کېنې دڅارويو دپاره د هستو گني دځايونو نشتوالي او داسې نورد يادوني وړ دي.

د څارويو په لپ کېنې دپسو نو روزنه په افغانستان کېنې زيات اهميت لري او دڅارويو دصادراتي محصولاتو دپاره د ۱۷۰ زره ټنوبه شاوخوا کېنې وړي. توليدوي چه دهغو څخه به کال ۱۳۵۰ کېنې شپږ زره ټنه خارج ته صادريږي او دپوستکسو او کلمو صادرات هم دڅارويو دمحصولاتو په لپ کېنې دپادوني وړ دي. دا هم بايد ووايو چه په افغانستان کېنې دوز شو گانو عمومي ساحه ۵۴۷ مليونه هکتاره اټکل شوي ده چه له هغو څخه ۱۶۲ مليونه هکتاره دژمي څرپ ځايونه ۲۴۶ مليونه هکتاره د دوبي او پاتې نوزي دپسرلي او مني څر ځايونه دي ضمناً هيواد له و رشو گانو څخه يواځي ۱۲۰ زره هکتاره يي لري. درجه لري حال دا چه دوهم درجه څر ځايونه چه معمولاً دغرونو په لور و کېنې موقعيت لري دټولو څر ځايونه څخه په سلو کېنې ۷۶ تشکيلوي .

۲- كانونه :

د تاريخي شواهدو په استناد ويلي شوچه د افغانستان له ځينو كانونو لکه سرورزو، مسو سربو، سپينو زرو، جستو او قيمتي ډبرو څخه گټه اخستل له ډيرو پخوانيو زمانو څخه راپديخوا وړاچ درلود، له بده مرغه پدي وروستيو كلونو كښي پدي هكله ډير لږ او محدود اقدامات عملي شول ليكن د جمهوريت د رژيم له مينځ ته راتلو څخه راپديخوا پدي برخه كښي هم ځيني مهم گامونه اوچت شول په اوسني وخت كښي د ۲۴ مختلفو ډولوكاني موادو موجوديت دهيواد په ۸۹ سيمو كښي تثبيت او څيړل شوي دي چه د هغوبه ترڅ كښي يي ځني ډولونه لکه بېريل، کروهايت، ډبروسكاره، اوسپنه، لاجورد، مالگه، تالك او طبيعي گاز د خرڅلاو د بازار د پيدا كيدو په صورت كښي چه په تجارتي ډول دايستلو وږدي سربيره پردي ځني نوري كاني ذخيري لکه مس، سرب، جست او سره زرهه د پاملرنې وږدي . د پترولو د ذخيرو تثبيت او پلټنه په افغانستان كښي په كوچني پيمانه له كال ۱۳۱۴ څخه راپديخوا پيل شوي ده ددي څيړنو نتيجي څرگندوي چه د پترولو د پيدا كيدو امكانات د افغانستان په شمالي لويديز و جنوب لويديزو او جنوبي سيمو كښي خورا زيات دي په اوسني وخت كښي د افغانستان د پترولو يواځني تثبيت شوي ذخيره دانگوت په سيمه كښي موقعيت لري چه پترول يي ۱۱ څخه تر ۱۲ زرو متروپه ژوروالي كښي ليدل كيږي دانگوت داوسني ذخيري د پترولو اندازه (۷۲۰۴) زره ټنه اټكل شويده چه له هغو

څخه يي ۳۶۰۳ زره ټنه داستفادي وږدي . په نظر كښي دي چه په كال كښي د ۱۰۰ زرو ټنو په ظرفيت د پترولو يوه د تصفيي فابريكه په نژدي راتلونكي وخت كښي ددي ذخيري تر څنگ ودروله شي ددي سيمي په شاوخوا كښي پر څيړنو سربيره په ۱۳۵۴ كال كښي د يوي فرانسوي كمپني سره هم دكتيواز په ۲۰ زره مربع كيلومتره سيمه كښي د پترولو د اټولو او ايستلو تړون لاسليك شوي دي .

په افغانستان كښي يوه بله مهمه كاني ذخيره چه هم د صادراتو او هم د صنايعو د پرمختگ له پلوه زيات اهميت لري د طبيعي گازولوي ذخيري دي چه همدا اوس د جوزجان ولايت دخواجه گوگردك او يتيم تاق په سيمو كښي تثبيت او تر استفادي لاندې نيول شوي دي . ددي گاز اندازه چه د ۱۵۰۰۰ څخه تر ۱۸۰۰۰ مترو ژوروالي څخه په لاس راځي د ۴۸۰۰۰ ملياردو مكعب مترو په شاوخوا كښي اټكل شويده . دا گاز په عمومي ډول سلفر نلري نوڅكه په مستقيم ډول ورڅخه گټه اخستل كيداي شي . سربيره پردي دهمدې سيمو په شاوخوا كښي د سلفر لرونكي گازولوي لوي ذخيري هم پيدا شوي دي چه د سلفر د بيلولو د دستگاه په درولو سره به ورڅخه گټه اخستل پيل شي . اوس ددي سيمي گاز د كال ۱۳۴۶ څخه راپديخوا دهغه پايب لايڼ په واسطه چه د سلو كيلومترو په شاوخوا كښي اوږدوالي لري، لومړي د كلف بند راوړوسته بيا شوروي اتحاد ته صادر كيږي . په كال ۱۳۵۲ كښي له افغانستان څخه ۲۸۰۰۰ مليارده مكعب متره گاز نوموړي هيواد ته صادر شوي وو . د كيمياوي سري دهغي فابريكي

د افغانستان کالني

د کرکرکان له کابل څخه لږه فاصله لري، څکه نود توليداتو زياتوالی پکښی امکان لري دجنسیت له پلوه درده صوف سکاره په افغانستان کښی د یادونی وړدی . په کال ۱۳۵۲ کښی له پورتنیو کانونو څخه ۱۱۶ر۵ زره ټنه سکاره په لاس راغلی وو .

اوسپنه هم له هغو فلزاتو څخه ده چه زیاتی ذخیری یی په افغانستان کښی څیړل شوی دی چه دهغو په ترڅ کښی اته کانونه نسبتاً دپاملرنی وړدی اوله ټولو څخه زیات د حاجیګک داوسپنی کان داهمیت وړدی داکان چه دپامیان دښارجنوبی خواته ۳۸ میله موقعیت لري له ۲۸۰۰ مترو څخه تر ۴۹۵۰ مترو پوری لوړوالی لري . د حاجیګک په سیمی کښی ۱۴ کانی ذخیری او ۱۶رگونه شته چه پرپړوالی یی له ۳۰ څخه تر ۳۸۰ مترو پوری توپیر مومی حال داچه دهغو اړوندوالی له ۶۰ څخه تر ۴۸۰۰ مترو پوری اټکل شوی دی د حاجیګک په کانونو کښی داوسپنی مجموعی ذخیری ۲۰۷ ملیارد ټنوته رسیږی اوداوسپنو څیړنو په رڼا کښی همدا اوس لږی کانونو څخه د ۴۲۸ ملیونو ټنو اوسپنو ایستل دیرښه امکان لري . داهم باید ووايو چه ددی کانونو داوسپنی اندازه په مخنی ډول په سلو کښی ۶۳ر۵- اټکل شویده .

د افغانستان د لاجوردوله کانونو څخه گټه اخستل هم په کال ۱۹۳۴ کښی پیل شول باید ووايو چه درنگ اوجنسیت له پلوه د افغانستان لاجورد په ټوله نړۍ کښی ممتازدی په افغانستان کښی د لاجوردو ۲۷ ذخیری شته چه اس ذخیری یی په رسوبی حوزو کښی لیدل کږی اوزیات اهمیت نلري په افغانستان کښی

د جوړولو چاری چه په مزار شریف کښی موقعیت لري اوله همدی گاز څخه استفاده کوی هم بشپړ شوی اود ۱۳۵۳ کال په وروستیو میاشتمو کښی یی په تولیدی فعالیت پیل کړی دی، دافابریکه په کال کښی ۷۱۵ زره ټنومايع آمونیا او همدا ډول ۱۰۵ زره ټنو یوریا ډوله سری د تولیدولو ظرفیت لري ، سرریره پردي دهمدی فابریکی د فعال ساتلو په مقصد د حرارتی برښنا یوه فابریکه هم چه په ساعت کښی ۳۶۵ زرو کیلو واټو برښنا تولیدوی ظرفیت لري، په کار اچول شوی ده . د مزار شریف دی صنعتی مرکز ته گاز له شبرغان څخه د هغه پایپ لاین په واسطه چه ۵۵ کیلو متره اوږدوالی او په کال کښی ۵۰۰ ملیونه مکعب متره ظرفیت لري لیردول کږی .

د ډبرو د سکرو زیاتی ذخیری هم په افغانستان کښی شته چه له پخوا څخه تر گټه اخستلو لاندی دی اوزیاتی یی په شما لى افغانستان کښی له تخار څخه تر هراته پوری لیدل کږی . په عمومی ډول تراوسه پوری دهیواد په مختلفو سیمو کښی د ډبرو سکرو د ۱۱ ذخیرو شته والی چه د سکرو اندازه پکښی له ۳۰۰ څخه تر ۵۰۰ ملیونو ټنو پوری اټکل کږی تثبیت شوی دی چه دهغو په ترڅ کښی د کرکر (۱۵ ملیونه ټنه) اشپستی (۵۰۰ زره ټنه) دره صوف (۶۰ ملیونه ټنه) کانونه تر ټولو زیات اهمیت لري د سکرو د طبقو پرپړوالی په پورتنیو کانونو کښی له (۰۸) مترو څخه تر څلورومترو پوری توپیر مومی او د ایرواندازه پکښی په سلو کښی له ۱۰ څخه تر ۳۵ پوری اټکل شویده . له دی کبله چه

د لاجورد و د عمومي اندازه ۱۲۹۵ ټنه اټکل شويده. چه د هغو څخه د سرسنگ کانا په بدخشان کبني تر ټولو زيات اهميت لري اوله هغه څخه ۱۴۱ ټنه لومړۍ درجه او ۶۵ ټنه دوهمه درجه لاجورد په لاس را تلای شي . په افغانستان کبني معمولا هر کال د پنځو ټنوپه شناوخوا کبني لاجورد ايستل کيږي .

د مسو کانونه هم د افغانستان په مختلفو سيمو کبني ليدل شوي دي چه اوسني شمير يی ۱۲ ته رسيږي او په څو ولايتونو کبني له پروان اولوگر څخه تر فراه پوري پراخوالی مومي . د مسو يوکان د زابل ولايت د کندلان په سيمه کبني شته چه د مسو ايستل پکبني تر ۲۰۰ مترو زوروالی پوري هم امکان لري لومړنۍ څيړني څرگندوي چه پدی سيمي کبني له ۸۰۰ مترو په اوږدوالي ۲۰ مترو سورا او ۲۰۰ مترو زوروالی له پنځو څخه تر اتو مليونو ټنوپوري کاني څيړني شته د مسو د فلز فيصدهی پدی کانا کبني په سلوکبني له يو څخه تر يو نيم پوري اټکل شويده چه کله حتی په سلو کبني ۳٪ ته هم رسيږي . پدی کانا کبني د مسو د فلز اندازه ۲۱۴ زره ټنه اټکل کيږي . د لوگر د ولايت د عینکو په سيمي کبني هم د مسولوی څيړني شته چه څيړني يی په يوه پراخه سيمه کبني د څيړو د اندازه د معلومولو د پاره په جدی ډول روانی دی . هيله ده چه په راتلونکو کلونو کبني ددی کانا څخه گټه اخستل پيل شي .

که څه هم له پخوا څخه په افغانستان کبني د سروروشته والی تثبيت دی خوبيا هم له هغو څخه تراوسه پوری ډيره لږه استفاده شوی ده په وروستيو کلونو کبني د هيواد د شپږو کانونو په هکله څيړني شوي دي چه له هغو څخه يی په بدخشان کبني ديفتيل دکانونو او په غزني کبني دمقر دکانونو نتيجی د يادوني وړدی ديفتيل په کانا کبني د سترو زرو مجموعی اندازه ۴۵۷۵ كيلو گرامو په شاوخوا کبني اټکل شويده . دکلات د زرکشانو په سيمه کبني هم د سرو زرو څيړني د يادوني وړدی همدا ډول دکوکچي سيند او دهغه معاونين هم په خپلو شکوکبني سره زرلری . سره له دی چه په افغانستان کبني د سروبو او جستو د څيړو په هکله پراخه څيړني ندي عملی شوي خوبيا هم تراوسه پوري په هيواد کبني دنوموړو فلزاتو اوه کانونه تثبيت شوي دي چه دهغوپه ترڅ کبني دارغنداب د بي بي گوهر د سيمي کانا د يادوني وړدی چه په هغه کبني د جستو اندازه ۲۱۱ زره ټنه اود سروبو اندازه ۵۰ زره ټنه اټکل شويده . يوه بله نسبتاً مهمه کاني څيړنه يی هم د غورولایت د نعل بندان په سيمه کبني ده چه د جستو اندازه په کبني له ۱۰۰ څخه تر ۱۳۰ زرو ټنواود سروبو اندازه يی له لسو څخه تر ۱۲ زرو ټنو پوري اټکل شويدي .

د مالگي له پلوه افغانستان په خپل ځان متکی دی او هر کال له ۱۸ څخه تر ۲۰ زرو ټنو پوري کاني مالگه اوله ۲۰ څخه تر ۲۲ زرو ټنو رسوبی مالگه توليدوی د مالگي د توليداتو اندازه په کال ۱۳۵۲ کبني ۴۲ زرو ټنو ته رسيدلی وه د مالگي د څيړو په ترڅ کبني دري دکاني مالگي اواته د رسوبی مالگي څيړني د يادوني وړدی دکاني مالگي يوه لويه څيړنه

د مسو کانونه هم د افغانستان په مختلفو سيمو کبني ليدل شوي دي چه اوسني شمير يی ۱۲ ته رسيږي او په څو ولايتونو کبني له پروان اولوگر څخه تر فراه پوري پراخوالی مومي . د مسو يوکان د زابل ولايت د کندلان په سيمه کبني شته چه د مسو ايستل پکبني تر ۲۰۰ مترو زوروالی پوري هم امکان لري لومړنۍ څيړني څرگندوي چه پدی سيمي کبني له ۸۰۰ مترو په اوږدوالي ۲۰ مترو سورا او ۲۰۰ مترو زوروالی له پنځو څخه تر اتو مليونو ټنوپوري کاني څيړني شته د مسو د فلز فيصدهی پدی کانا کبني په سلوکبني له يو څخه تر يو نيم پوري اټکل شويده چه کله حتی په سلو کبني ۳٪ ته هم رسيږي . پدی کانا کبني د مسو د فلز اندازه ۲۱۴ زره ټنه اټکل کيږي . د لوگر د ولايت د عینکو په سيمي کبني هم د مسولوی څيړني شته چه څيړني يی په يوه پراخه سيمه کبني د څيړو د اندازه د معلومولو د پاره په جدی ډول روانی دی . هيله ده چه په راتلونکو کلونو کبني ددی کانا څخه گټه اخستل پيل شي .

که څه هم له پخوا څخه په افغانستان کبني د سروروشته والی تثبيت دی خوبيا هم له هغو څخه تراوسه پوری ډيره لږه استفاده شوی ده په وروستيو کلونو کبني د هيواد د شپږو کانونو په هکله څيړني شوي دي چه له هغو څخه يی په بدخشان کبني ديفتيل دکانونو او په غزني کبني دمقر دکانونو نتيجی د يادوني وړدی ديفتيل په کانا کبني د سترو زرو مجموعی اندازه ۴۵۷۵ كيلو گرامو په شاوخوا کبني اټکل شويده . دکلات د زرکشانو په سيمه کبني هم د سرو زرو څيړني د يادوني وړدی همدا ډول دکوکچي سيند او دهغه معاونين هم په خپلو شکوکبني سره زرلری . سره له دی چه په افغانستان کبني د سروبو او جستو د څيړو په هکله پراخه څيړني ندي عملی شوي خوبيا هم تراوسه پوري په هيواد کبني دنوموړو فلزاتو اوه کانونه تثبيت شوي دي چه دهغوپه ترڅ کبني دارغنداب د بي بي گوهر د سيمي کانا د يادوني وړدی چه په هغه کبني د جستو اندازه ۲۱۱ زره ټنه اود سروبو اندازه ۵۰ زره ټنه اټکل شويده . يوه بله نسبتاً مهمه کاني څيړنه يی هم د غورولایت د نعل بندان په سيمه کبني ده چه د جستو اندازه په کبني له ۱۰۰ څخه تر ۱۳۰ زرو ټنواود سروبو اندازه يی له لسو څخه تر ۱۲ زرو ټنو پوري اټکل شويدي .

۳- صنايع :

د نړۍ دنورو هيوادو په شان په افغانستان كښې هم لاسي صنايع له ډيرو پخوانيو زمانو څخه راپدېخوا رواج لري ، حال داچې عصري فابريكي ډير تاريخي قدامت نلري . په افغانستان كښې دزياتو عصري صنعتي تاسيساتو دپاره دپراختيا مساعد عوامل شته ليكن له بده مرغه پخواپدې برخه كښې موثر اقدامات عملي شوي ندي ، حتى دپنځه كلنو پلانونو په موده كښې هم داقتصادي زيربنايي تاسيساتو دنشتوالي له امله زياته پانگه په نوموړي ساحه كښې مصرف شوه په بل عبارت دلومړي اودوهم پلان له انكشافې بودجې څخه په سلوكښې ۳۳ دموصلاتو په سلو كښې ۳۱ دكانونو اوصنایعو په سلوكښې ۲۳۲ د كرهڼې او په سلو كښې ۸۴ دپوهنې اونورو ټولنيزو خدمتونو دپاره ټاكل شوي دي . دكانونو اوصنایعو په برخې كښې هم زياته پانگه دبريښنا دبندونودجوړولو دپاره ټاكل شوي وه .

په افغانستان كښې لمړۍ عصري فابريكه په كال ۱۲۶۶ لمريز هجري كښې دكابل د ماشين خانې په نامه تاسيس شوه چه دضرابخاني دوسلو دترميمولو، دوږيو او بدللو، د صابون جوړولو اوديوې كوچنې، مطبعې خانگي يسي درلودلې . په كال ۱۳۱۵ كښې يوه كوچنۍ دبريښنا فابريكه هم ورزياته شوه . له دې وخت څخه وروسته نوري فابريكي هم لكه دكندهار دوږيو او بدللو اودبغلان دقنجدوړولو دستگاري اوددوي ترڅنگ دبريښنا فابريكي پرانستل شوي ، په افغانستان كښې داوبو

تالقان ته نژدې دمك آب په سيمه كښې واقع ده چه دمالگي اندازه پكښې ۱۳۰ مليونه اټكل شويده اولې ترلږه ۱۳۰۰۰ كالو دپاره دهيواد اپتيانوي پوره كولای شي .

دبيرايټو دكانو نوشته والي د هرات دستگدلانو په سيمه او دغوربند دفرنجل په سيموكښې دپادوني وږدي دستگلانو دذخيرو اندازه ۱۴۰۰ زره ټنه اټكل شويده ، حال داچې دغوربند كانونه ۵۲ زره ټنه بيرايټ لري پخوا هركال له ۱۰ څخه تر۱۲ زرو ټنو پوري بيرايټ له باندنيو هيوادو څخه پلورل كيدل . حال داچې اوس د غوربند له توليداتو څخه دداخلې اپتيانوي دليري كولو دپاره كټه اخستل كيري اودهرات دتوليداتو يوه زياته اندازه خارج ته صادريږي .

دبيريل كانونه هم چه دهيواد په مختلفو سيموكښې شته دپادوني وږدي داسې اټكل كيري چه شايد په راتلونكي وخت كښې دهيواد ختيزي سيمي دنړۍ دبيريلودتوليدولو له مهمو سيمو څخه وي . ځكه يواځې دپيچ ددري ذخيروي دنړۍ له خنولووبيرييل لرونكو هيوادو سره دمقايسې وږدي .

سربيره پريورتنيو گانې موادو دگرومايتو نسبتا لوي ذخيروي دننگرهار اولوگر په ولايتونو اودمرمرډبري دننگرهار، كابل اوكندهار په ولايتونو كښې دپادوني وږدي همداوس هركال ۱۱۰ اوه زروټنوپه شاوخوا كښې داډول ډبري ايستل كيري . همدا ډول دنورو گانې موادو ذخيروي لكه قلعي، سيماب، سلفر، تالك اونورهم په افغانستان كښې دپادوني وږدي .

د افغانستان جغرافيه

د بریښنا لومړۍ فابریکې په کال ۱۳۰۰ کېښی ۱۵۰۰۰ کیلو واټو بریښنا په ظرفیت په جیل السراج کېښی په فعالیت پیل وکسړی . په ۱۳۱۵ او ۱۳۲۰ کلونو ترمیخ د وردکو او پلخمری د بریښنا فابریکې هم جوړې شوی . په همدې ډول په کال ۱۳۲۶ کېښی د سروبی د بریښنا فابریکه د ۲۲ زرو، په کال ۱۳۴۶ کېښی د نغلو فابریکه د ۹۰ زرو کیلوواټو په ظرفیت او په همدې ډول د ماهیپر فابریکه د ۶۰ زرو کیلوواټو په ظرفیت په کال ۱۳۴۳ کېښی په تولیدی فعالیت پیل وکړی . د پلخمری دوهمه فابریکه هم د ۹۰ زرو کیلو په کال ۱۳۴۱ او د ګرښکو فابریکې په کال ۱۳۳۷ کېښی د ۲۸۰۰ کیلو واټو په ظرفیت او په پای کېښی د ننگرهار د بریښنا فابریکه د ۱۱۰ زرو کیلو واټو په ظرفیت پرانستل شوی . پدی توګه د بریښنا د تولیداتو اندازه چه په کال ۱۳۳۶ کېښی ۴۷۱ ملیونو کیلو واټونه رسیدلی وه په کال ۱۳۵۲ کېښی ۵۲۵۴ ملیونو کیلوواټو ته زیاته شوه . د بریښنا د تاسیساتو څخه وروسته د ټوکړانو د تولیدولو فابریکې د یادونی وړدی ځکه چه د صنعتی کارګرانو زیاته برخه یی هم جذب کړی ده چه له هغو څخه وروسته دکانی مواد د تولید فابریکې د سمندو د فابریکو په ګډون د یادونی وړدی د احم باید ووايو چه د جغرافیایی سیمو په تشریح کېښی د صنعتی کارګرانو زیات شمیر په کابل او وروسته بیا د پلخمری ، کندز په صنعتی سیمو کېښی بوخت شوی دی . پدی ډول چه په کال ۱۳۴۸ کېښی د صنعتی کارګرانو په سلو کېښی او یا په کابل کېښی اوسیدل . له کابل څخه وروسته د کندهار، هرات، مزارشریف، کندز او جلال آباد

ښارونه هم د صنعتی تاسیساتو له پلوه د یادونی وړدی د ټوکړانو د صنعت په برخه کېښی باید ووايو چه ددی برخی لومړۍ فابریکه په ۱۳۱۵ کال په پلخمری کېښی تر جوړولو لاندی و نیول شوه همدول د جیل السراج فابریکه په کال ۱۳۱۷ او د کندهار د ټوکړانو فابریکه په کال ۱۳۲۲ کېښی په فعالیت پیل وکړی وروسته بیا د گلپهار ، بگرامیو او بلخ فابریکې هم د نورو تاسیساتو په ګډون جوړې شوی پدی ډول د ټوکړانو د تولید اندازه چه په کال ۱۳۴۵ کېښی ۶۶۴۶ ملیونو مترو ته رسیدلی وه په کال ۱۳۵۲ کېښی ۹۰ ملیونو مترو ته زیاته شوه چه د هغو په ترڅ کېښی د ۷۶ ملیونه متره نخي ټوکړان ۱۳۴۴ ملیونه متره سنډی او د ۱۳۳۴ زره متره وړین ټوکړان شامل دی . په اوسنی حال کېښی د افغان نساجی فابریکه چه د گلپهار، پلخمری او جیل السراج فابریکې پکښی شاملی دی د هیواد ډیره لویه نساجی موسسه ده چه د ۲۸۰۰ د اوبد لوماشینونه او ۸۹۷۲۸ دوکه د سپنسیو د تاوولو دپاره لری . پورتنی پرمختګ سره سره افغانستان په کال ۱۳۵۲ کېښی ۱۵۳ ملیونه ډالره د ټوکړانو د پلورولو دپاره مصرف کړی وو .

د بوټانو د تولید په هکله باید ووايو چه د هیواد زیاتی اړتیاوی له دی پلوه په هغو کوچنیو صنعتی موسسو کېښی پوره کپړی چه د هیواد په ټولوسیمو کېښی په انفرادی ډول فعالیت کوی او دکارګرانو شمیر یی زیات ندی سر بیره پردی اوس په هیواد کېښی شپږ د ټول فابریکې شته چه یوه یی جرابی دوه یی چرمی ، بوټان اودری نوری یی پلاستیکی بوټان تولیدوی پدی برخه کېښی د اهو د بوټانو

د افغانستان کاني

په نوموړو فابريکو کېنې دکال ۱۳۴۵ د پاره ۵۵۳ زره ټنه اټکل شوی وو په کال ۱۳۵۰ کېنې ۹۲۳ زرو ټنو ته زيات شو همدا ډول په کال ۱۳۵۲ کېنې ۴۲ زره ټنه غوړی او ۷۷ زره ټنه شکره هم په هيواد کېنې توليد شوی وو .

دغیر فلزی کانی موادو د صنعت په برخه کېنې اوه فابریکی په افغانستان کېنې فعالیت لری چه دری فابریکی یی دمرمر ډبری دوه یی کانکریټ اودوی نوری هم سمنټ تولید و ی دکانکریټ دفابریکو څخه دکورچوړولو فابریکه دیادونی وږده . دهیواد دسمنټو ډیره لویه فابریکه دغوری فابریکه ده چه ۱۳۴۳ کال څخه راپدیخوا یی په اعظمی ظرفیت یعنی په ورځ کېنې ۴۰۰ ټنه په تولیداتو پیل کړی دی او په کال ۱۳۴۵ کېنې یی ۱۲۹۵۵۴ ټنه سمنټ تولید کړی دی وروسته بیا په کال ۱۳۵۰ کېنې یی دتولیداتو اندازه ۷۲۷۸۵ ټنو ته راټیټه شوه . دسمنټو دوهمه فابریکه چه په کال ۱۳۳۷ کېنې یی په فعالیت پیل وکړی دجبل السراج فابریکه ده چه لومړی یی په ۲۴ ساعتونو کېنې دسلو ټنو او اوس ۲۰۰ ټنو سمنټو تولیدی ظرفیت لری دنوموړو ډولو فابریکو تولیدات چه ۱۳۴۵ کال دپاره ۱۷۴ زره ټنه اټکل شوی وو په کال ۱۳۵۲ کېنې ۱۳۵ زرو ټنو ته راټیټه شول . همدا ډول په کال ۱۳۵۲ کېنې ۱۳۸ زره مربع متره دمرمر او ۳۳۱ زره مربع متره دتراسو ډبری هم په هيواد کېنې تولید شوی دی .

دفلزی تولیداتو په برخه کېنې سر بیره پریزایاتو کوچنیو موسسو څلور فابریکی هم

فابریکه دچرمی بوټانو دتولید په برخه کېنې اودوطن دفابریکه دیلاستیکی بوټونو دتولید په هکله دیادونی وږدی، دچرمی بوټانو دتولید اندازه له پورتنیو فابریکو څخه چه په کال ۱۳۴۵ کېنې ۱۰۷۶ زره جوړی ده په کال ۱۳۵۰ کېنې ۲۱۶۲ زرو جوړو ته زیاته شوی

وه .

دصنعتی تاسیساتو په ترڅ کېنې دهیواد دری مطبعی هم دیادونی وږدی چه سر بیره پریزایاتو کوچنیو تاسیساتو یی تولیدات دیادونی وږدی دټوکرانو دصنعت په برخه مطابعو دستگاه دیادونی وږده چه ددی برخه په سلوکېنې اویاکارگران یی استخدام کړی اودهیواد په نورو ولایتونو کېنې هم ۱۳ نمایندگی لری .

دافغانستان دصنعتی تاسیساتو په ترڅ کېنې دغذایی موادو دتولید فابریکی هم دی یادونی وږدی پدی لړ کېنې البته دمیوودپاکو او اوتړلو فابریکی زیات اهمیت لری داتو فابریکو څخه چه پدی برخه کېنې فعالیت کوی اوه د میوزودپاکولو دپاره اویوه دکندهار د میوی فابریکه ده . سر بیره پردی دری دنباتی غوړیو اویوه دشکری دتولید فابریکه هم داهمیت زړه دی ترټولو لویه یی په کابل کېنې دمرکزی سیلو فابریکه ده چه په کال ۱۳۳۶ کېنې یی په فعالیت پیل کړی دی او اوس د۵۰ زرو ټنو غنمو دساتنی ظرفیت لری همدا ډول دا فابریکه دوی ژرندی لری چه دهریوه ظرفیت یی په ۲۴ ساعتونو کېنې ۱۸۰ ټنه اوږه دی دجوړی پخولو دستگاه یی هم په ۲۴ ساعتونو کېنې ۵۰ زره دانې جوړی پخوی داوړو تولیدات چه

په هیواد کېښی شنه چه تر ټولو لویه یسی دجنکلك فابریکه ده . ددی فابریکی دبنسټه ډبره دلمړی ځل د پاره په کال ۱۳۱۸ کېښی کینپودله شوه لیکن اوسنیو فابریکوی په کال ۱۳۳۹ کېښی په تولیدی فعالیت پیل وکړ او اوس په هیواد کېښی داپتیاوو زیاتی پرزی ماشینونه اونورشیان جوړوی ، ددی فابریکی د تولیداتوبیه په کال ۱۳۵۰ کېښی ۱۴۰۹ ملیونه افغانی اود تولیداتو د څرخلاو اندازه ۱۲۴۴ ملیونه افغانی اټکل شوی وه . دفلزی تولیداتو دفابریکوپه برخه کېښی دبايسکلونو د جوړولو فابریکه هم شامله ده چه څه موادیی په صنعتی اوڅه هم په اومه ډول له خارج څخه واردیری دی فابریکی په کال ۱۳۴۶ کېښی په تولیدی فعالیت پیل او په کال ۱۳۴۹ کېښی یی ۵۰۰۰ عرادی بایسکلونه تولید کړی وو .

د افغانستان د صنعتی تاسیساتو په برخه کېښی باید ویل شی چه د فابریکسو زیات شمیر په خپل اعظمی ظرفیت فعالیت نکوی . دنوی رژیم داستقرار څخه راپدیخوا دصنعت پراختیا ته هم زیاته پاملرنه شویده او په لومړی مرحلی کېښی هغه فابریکی چه له فعالیت څخه لویدی وی بیرته فعالی شوی چه مثالونه یی دچینی جوړولودکندهار دمبوی او دکابل دوپوایو بندلو فابریکی دی .

۴- تجارت :

له پخوا زمانو څخه راپدیخوا تجارت په افغانستان کېښی له مهمو اقتصادی فعالیتونو څخه بلل شوی دی ځکه سر بیره پردی چه له دی لاری یوه زیاته اندازه خارجی اسمعار داپتیاوو وارداتی مالونو دپیرودلو د پاره په

لاس راځی دتجارت له لاری لاس ته راغلسی اضافی اسمعار په هیواد کېښی دبیسو دامستقرار اودخارجی اسمعارو اوطلاذ ذخیره کیدوپه برخه کېښی هم زیاته مرسته کوی په اقتصادی برخه کېښی دیوه پراخه پروگرام د مینځ ته راوړلو احساس له پخوا څخه موجود وو مخصوصاً د لومړی جهانی جگړی په شاوخوا کلونو کېښی چه دهیواد اقتصادی حالت ، خپل انپول له لاسه ورکړ وروسته بیادوهمی جگړی دمینځ ته راتلو له امله هغه ټولی پروزی چه تراجرا لاندی نیول شوی وی وځنډیدی دهند دنیعی قاری ویش په کال ۱۹۴۷ کېښی بیا هم دافغانستان په اقتصادی حالت بده اغیزه وکړه په اوسنی وخت کېښی معمولا د افغانستان دصادراتو اووارداتو ترمینځ انپول ساتل شوی دی لیکن پدی برخه کېښی دهغه فشار څخه چه دبین المللی تادیاتو له پلوه مخصوصاً دپنځه کلنو پراختیایی پلانونو دمینځ ته راتلو څخه وروسته باید وځغمل شی سترگی نشر پتولای دافغانستان د صادراتی مالونو لوکس ډوله خاصیت اوددوی دپیرودلو دپاره په بین المللی سویی درقابت نشتوالی هم په خپل وارددی وضعی دزیات خرابوالی سبب گرځی . دخارجی تجارت په هکله دافغانستان بل پرابلم دآزادو بحرونو سره د رابطسی نشتوالی دی دافغانستان خارجی تجارت په عمومی ډول له دریو حوزو سره عملی کیری . له شوروی اتحاد، پولیند، چکوسلواکی ، بلغاریا اودچین له هیوادو سره دافغانستان تجارت په بازتري ډول عملی کیری ، پدی ډول تجارت کېښی چه اندازه یی هرکال په خلا

د افغانستان کالنی

ډول ټاکل کېږي د بازار څرنگوالي زیات تاثیر نلري، د افغانستان تجارت له بارتري حوزی سره په وروستيو کلونو کېنې په چټک ډول پراختياه وندلی ده چه اصلی علت یی د شوروی اتحاد څخه د زیاتو مرستو او پورونو اخستل دی . افغانستان له ډیرو پخوا زمانو څخه راپدیخوا له شوروی اتحاد سره ټینگ تجارتي رابطی لری چه ورځ په ورځ یی مخصوصاً له ۱۹۱۹ کال څخه راپدیخوا په چټک ډول پراختیا موندلی ده د افغانستان او چکوسلواکیې تر مینځ لومړۍ تجارتي او اقتصادی موافقه ۱۹۳۷ کال د اکتوبر په میاشت لاسلیک شوه همدا ډول د پولیند سره لومړۍ موافقتنامه د ۱۹۵۶ کال د اگست په میاشت د چین سره په کال ۱۹۵۷ اوله بلغاریې سره په کال ۱۹۶۱ کېنې لاسلیک شوی ده . د افغانستان د صادراتو بیه بارتري هیوادو ته په کال ۱۳۵۲ کېنې ۵۳۶۹ ملیونه ډالره اوله نوموړو هیوادو څخه د وارداتو بیه ۱۸۲ ملیونه ډالره اټکل شوی وه .

د آزادۍ حوزی یعنی لویډیزی اروپا د امریکې متحده ایالات ، جاپان او نورو هیوادو سره د افغانستان تجارت د اسمعارو د تبادلې په اساس عملی کېږي او د بازار څرنگوالي ورباندې تاثیر لری .

با ید وویو چه لویډیز هیوادونه له ډیر پخوا څخه زموږ د هیواد له تولیداتو سره اشننادی لیکن د تجارت د خپلواکی تر وخته پوری معمولا د خارجیانو له خوا عملی کیده .

د آزادۍ حوزی هیوادو ته د افغانستان د صادراتو بیه په کال ۱۳۵۲ کېنې ۴۹۴۹ ملیونه ډالره اټکل شوی وه حال دا چه د هغو څخه د وارداتو بیه ۶۹۲ ملیونو ډالرو په شاوخوا کېنې وه داهم باید وویو چه د نوموړو هیوادو سره د تجارت بیلانس په زیاتو کلونو کېنې مثبت دی یواخی د جاپان سره د تجارت انډول منفی بڼه لسی ځکه په نوموړی کال کېنې ۳۱۷۵ ملیونو ډالرو وارداتو په مقابل کېنې افغانستان ډیر لږ مالونه چه حتی د یادوونې وړ هم ندی جاپان ته صادر کړی وو .

د افغانستان د پاره دریمه تجارتي حوزه دهند نیمه وچه او نورو پرمختیایی هیوادونه دی البته دهند سره تجارتي اړیکې له ډیرو پخوا زمانو څخه ورځ په ورځ پراختیا موندلی ده .

په کال ۱۳۵۲ کېنې د افغانستان د صادراتو بیه دهند سره ۲۷۲۴ اود پاکستان سره ۲۲۹۸ ملیونه ډالره اټکل شوی وه حال دا چه له نوموړو هیوادو څخه د وارداتو بیه په ترتیب سره ۲۱۶ او ۳ ملیونه ډالره وه .

مصور خبرونه

ACKNOWLEDGEMENT

صبح روز ۲۶ سرطان رئیس دولت و صدراعظم پناغلی محمدزاد قبل از آغاز رسم گذشت مسکری قطعات
اردوی دولت چهروری را ما ینه فرودند ، عکس رهبر ملی مارا در موقع مایه قطعات نشان میدهد .

فعالیت‌ها و اجراءات

دولت جمهوری

افغانستان

از

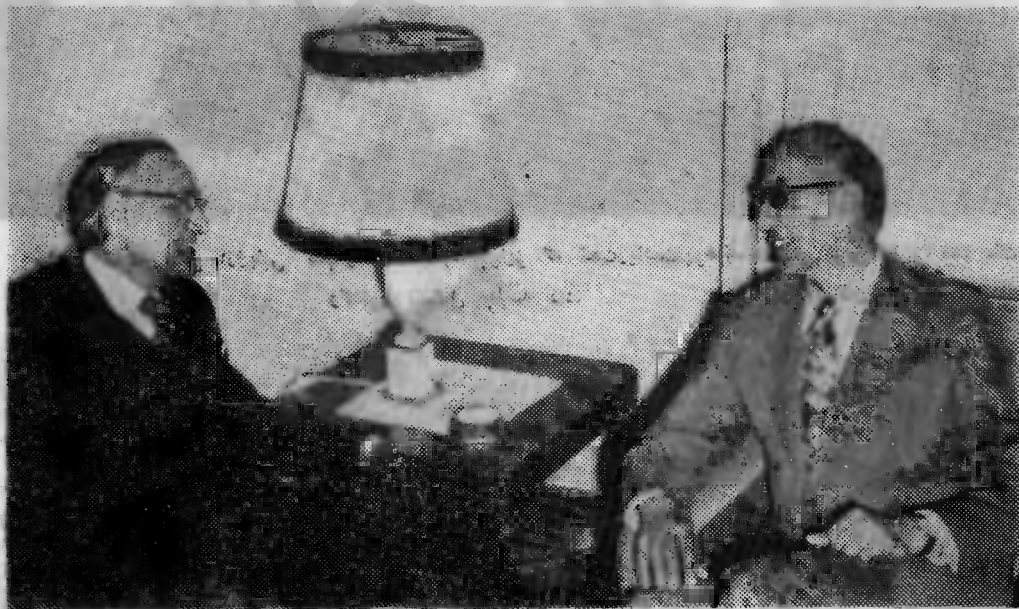
۲۶ سرطان ۱۳۵۲-۱۳۵۴

د افغانستان جمهوري دولت
د کابینې غړي

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه بناغلی کیوال سنگبه معین وزارت خارجه هندرا در قصر ریاست جمهوری پذیرفته اند .

بناغلی محمد نعیم هنگام ملاقات بانباغلی کیوال سنگبه معین وزارت امورخارجه هند .

جلسه کمیته عالی ارزیابی کتب و آثار کاندید جوایز که تحت ریاست یوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات
و کلتور تشکیل جلسه داد. ۱۰ سرطان ۴۰۰۵

داکتر غلام سخی نورزاد پہ پشتونستان دوردخی پہ مناسبت ویناکوی پہ عکس

کی بناغلی محمد نسیم، دصناوت مرستیال داکتر محمد حسن شسرق دکابینی جیتی غوری اویناغلی احمدک ختک

مہم لیدل کیوی

۱۳۰۳/۶/۱۹

نمایندگان کشور های اشتراک کننده ونما یندگان ملل متحد درمحل افتتاح جلسات منطقه فرعی چار
 شبکه مخابراتی آسیا در کابل . ۱۳۵۳ر۸ر۹

موسسه جلسه مذاکرات وزیر امور خارجه حکومت اتحاد ملی کمبودیا بانباغلی وحید عبدالله معین سیاسی
 وزارت امور خارجه ۱۳۵۳ر۱۱ر۷

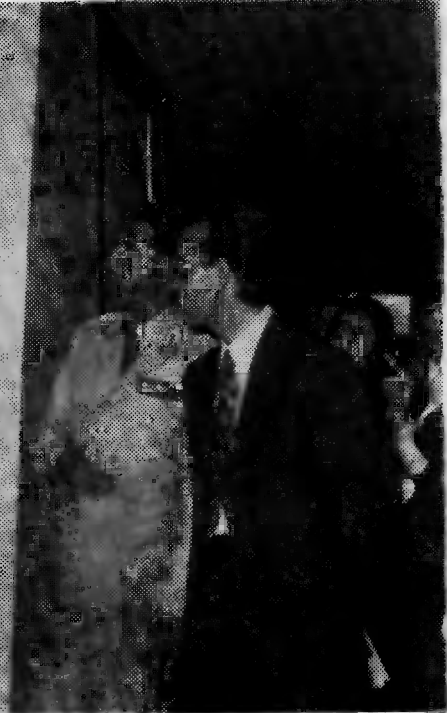

پوهاند عبدالقيوم وزير معارف عنگام گذاشتن سنگ تهدياب نابريکه نيساجي بگرامي .

۱۳۰۳۹۳۰

د اطلاعاتو او کلتور وزير پوهاند دکورنوبين او لوی درستيز ډگر جنرال عبدالکريم مستغني کله چه د شوروی
تاجکستان د هنري نندار تون به کابل کېښي موری .

۰۴۳۱۸

پوهاند دكتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور هنگام قرائت پیام شجاعی رئیس دولت و صدراعظم در ادیتوریوم پوهنتون .

۱۳۰۳ ر ۹ ۲۰

د اطلاعاتو او کلتور وزیر پوهاند دكتور نوین د بنجی د بین المللی کال دیپل د نمانځنی په مناسبت د جوړشوی نندارتون په باره کی رابلل شو و کسانو ته توضیحات ورکوی .

۱۳۰۳ ر ۱۰ ۱۲

۵۱۶۳

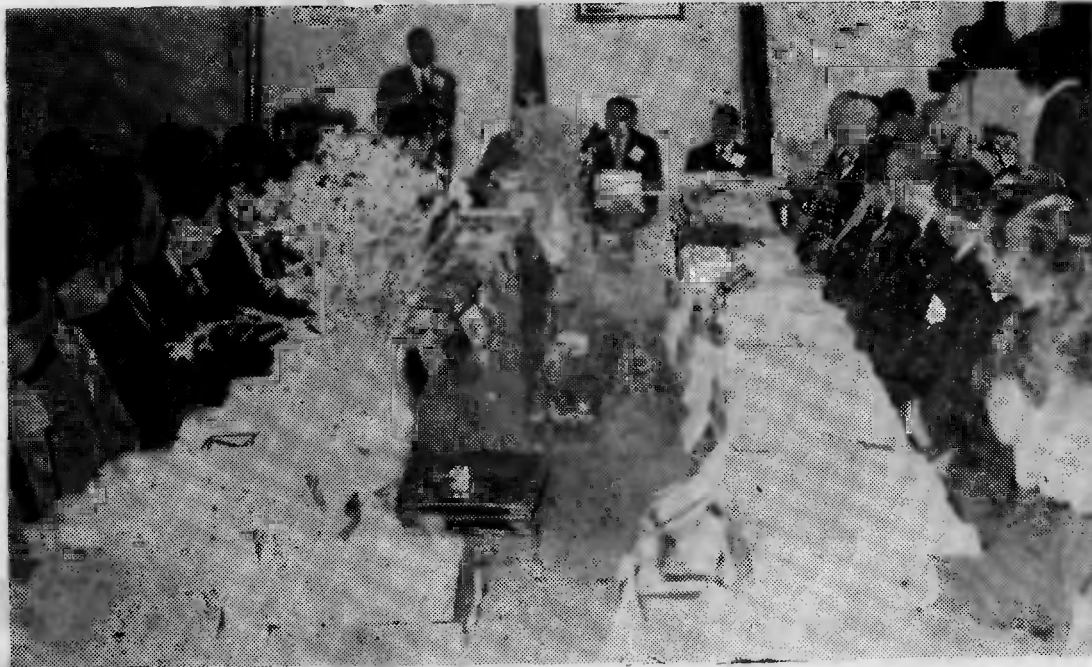

یساغلی فیض محمد و زیر داخله و یساغلی اسیلترک وزیر داخله ترکیه عننگام ملاقات در دعوت هو تسلی
 الترکاتی ننتال در عکس سفیر کبیر ترکیه نیز دیده میشود .

* * *

دکورنیو چارو په وزارت کی دوالیانودسیمه ایزی اداری دسیمیناردرپر انستلودغونئی یوه څنم .
 ۱۳۰۴ ارار ۱۰

دکتر عبدالعزیز عدلیہ و نوری خازنوال هنگام ایراد بیانیہ در مراسم افتتاح رسمی تقسیم دارالامان کبری ای
دوایر اداره عالی فقہا و عدل وزارت عدلیہ تقسیم یافته است،
۲۰۷ رور ۵۳

بناغلی دوکتور محمد حسن شرق معاون مخابرات نظامی هنگام ملاقات با بناغلی خلعتبری وزیر امور خارجه ایران .
۱۳۰۳ر۶

بناغلی دوکتور محمد حسن شرق معاون مخابرات در موقع ملاقات با بناغلی مشتاق احمد وزیر تجارت بنگلہ دیش .
۱۳۰۳ر۶

دوكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمى هنگام ملاقات باوزير داخله تركيه درقصر صدارت.

۱۳۰۳ر۶ر۳۰

۱۳۰۳ر۱۲ر۱۳

دكتور محمد حسن شرق معاً و ن صدارت عظمى در حال ملاقات با ميرمن تى بين .

بنیاد علی محمد نعیم نماینده خا ص رئیس دولت و صدراعظم هنگام مذاکره با ملک خالد پادشاه عربستان سعودی

دکتر محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی هنگام ملاقات با سارین شاو وزیر امور خارجه
حکومت اتحاد ملی که بودیا در قصر صدارت

۱۳۵۳/۱۱/۷

دعظمی صدارت مرستیال دکتور محمد حسن شرق گلہ چہ دیتی بہ پریکولو سرہ ہاشم زینتوں پرانیزی

• ۱۳۰۳ر۰۶

دفرانسی دیوہنی وزیر اودده خنی ملگری دعظمی صدارت دمرستیال دکتور محمد حسن شرق سرہ دکتنی پسه

• ۱۳۰۳ر۱۰

بناغلی محمد نعیم پنجاو هفتمین سالگرد انقلاب اکتوبر را به سفیر کبیر اتحاد شوروی و خانمش مقیم کابل تبریک میگویند :
بناغلی محمد نعیم هنگام مصافحه بانباغلی سارین شاک وزیر امور خارجه حکومت اتحاد ملی کمبودیا
۱۳۵۳ر۸۸
۱۳۵۳ر۱۱۷

ښاغلی محمد نعیم هنگا میکه مراتب تسلیت و همدردی خود را به مناسبت وفات مرحوم سہاڻ
 کتابی کہ در سفارت کبرای عربستان سعودی گذاشته شده بود امضا می نمایند. ۱۳۵۳/۱۱/۴

دولت دښاغلی رئیس او صدراعظم خاص نماینده ښاغلی محمد نعیم، کتمندو ته درواییدو په وخت کی د کابل
 بین المللی هوایی ډگر کی، د عظمی صدارت له مرستیال او نورو کسانو سره چه ترالوتکی پوری یی بدر
 کوی. ۱۳۵۳/۱۲/۴

پناغلی محمد نعیم دایران دباندنیو چارو له وزیر پناغلی خلعتیری اود ده له ملگرو سره دکتی په وخت کښی . ۱۳۰۳ر۶۷ .

پناغلی محمد نعیم و دکتور حسن شرق معاون صدارت عظمی حسین صحبت با سفیر کبیر جمهوریت عربی مصر در دعوت سفارت کبرای آنگشور در کابل . ۱۳۰۳ر۷۱۰ .

دكتور هنرى كيسنجر هنگام مذاكره با نياغلى محمد نعيم در وزارت امور خارجه .

۱۳۰۳ر۸۰۱۱

نياغلى محمد نعيم حين ملاقات با سر جان كارونيس دولت و گورنر جنرال استراليا . ۱۳۰۳ر۱۲ر۱۷ .

پيغلاگيرا ديمرئو ئۆزلى دەئوسى رئيسه دەود دورخى به مناسبت دەولت دىئاغلى رئيس او صد راعظم دىئاغم دولستلو پەوخت كى .
۰۴۳۲۴

• ښاغلی محمدنعیم کله چه دجاپان او افغانستان د دوستی دټولنی رئیس ښاغلی ایواناسره خیری کوی
۱۳۰۴ر۳ر۲۲

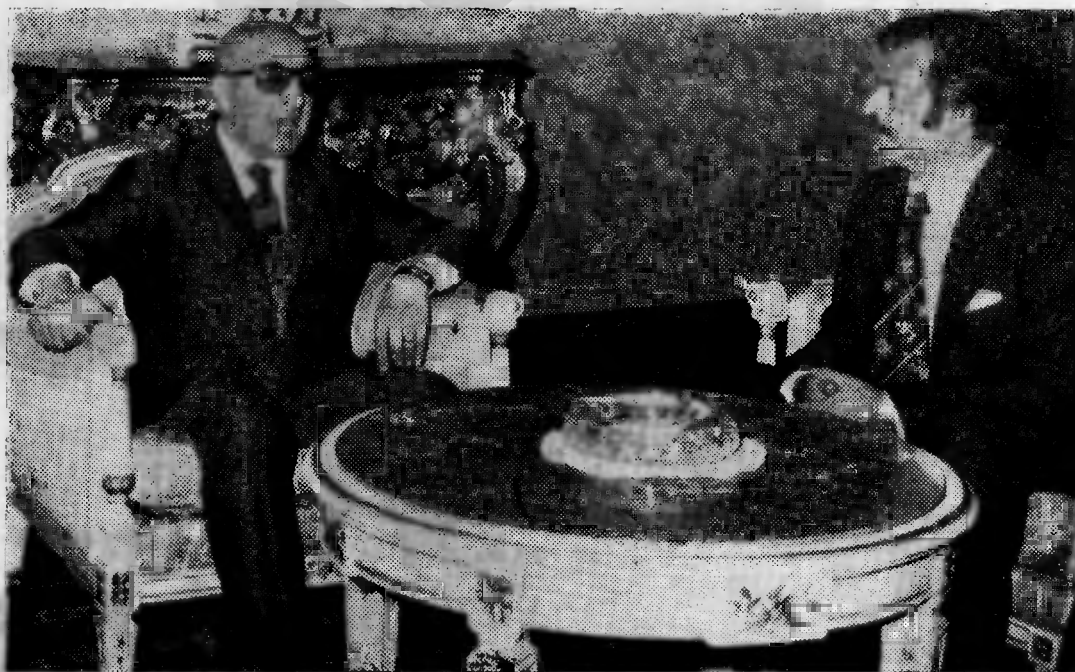
• • •

• ښاغلی محمد نعیم دز دعوت سفارت کبرای جاپان به مناسبت سالگرد تولدی امپراطور آنکشو
از طرف سفیر کبیر جاپان در کابل استقبال میشوند.
۱۳۰۴ر۲ر۱۰

۱۳۵۴ رده ۰
 دجه‌پوری ریاست په ماټسۍ کښې منلی او ورسره خبری کوی .
 ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه دبنگله دیش د مواصلاتو وزیر ښاغلی عبدالرحمن یی
 ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم حین ملاقات به نمایندگان معلمان مرکز وولایات در قصر ریاست جمهوری .

چهارزبیر کبری دینی

دولت دیناقلی رئیس اورمہ اور انظم ساندینہ محترمہ ہیرمن زینب داؤد دامانی دلیسی بہ چہارزبیر کبری دینی

رہبر و سرکار
چہار زبیر کبری

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه د جمهوري ریاست په مانی کښی دکوریا د جمهوریت دلوی سفیر باور لیک منی .

۱۳۵۴ر۳۱۱

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم موقعیکه نمایندگان معلمین کشور را بمناسبت روز معلم پذیرفته اند .

۱۳۵۴ر۲۳۱

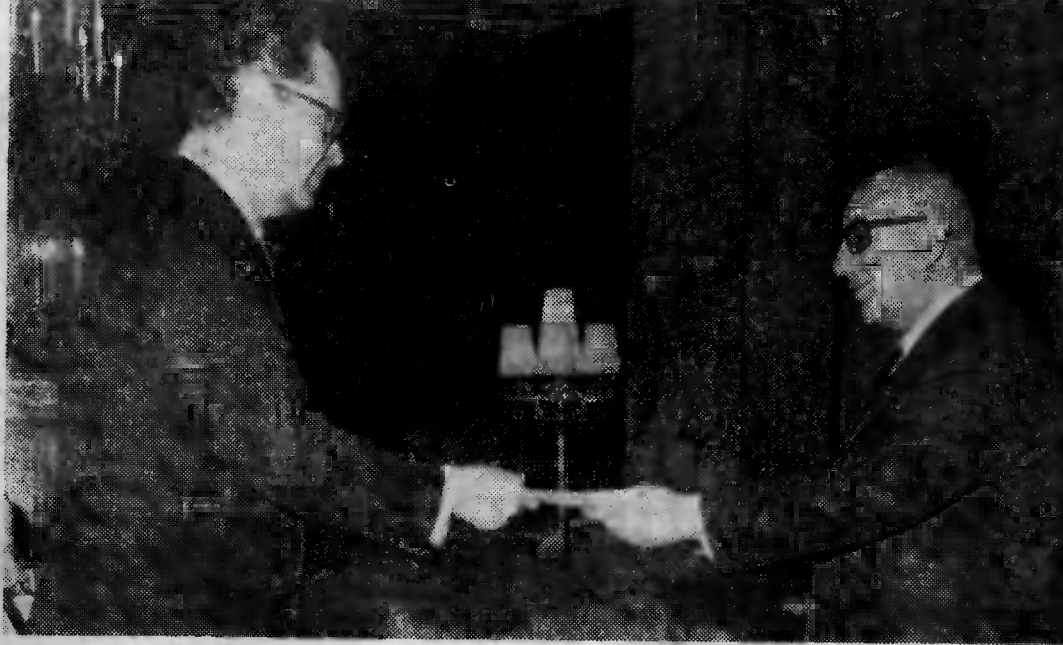

د دولت دښاغلی رئیس او صدراعظم ماندینه محترمه میرمن زینب داؤد، کله چه دکابل ښاروالی په سالون
کښی د هیواد د ښځو د لاسی کارونو نندارتون پرانیزی . ۱۳۰۴ر۴۱

* * *

د دولت دښاغلی رئیس او صدراعظم ماندینه محترمه میرمن زینب داؤد دکال دیوی مور سره د پیژندگلوی
په وخت کی . ۱۳۰۴ر۳۲۴

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوري ریاست په ماڼۍ کې د فنلند د ناامستوګن لوی سفير باورليک مني . ۱۳۰۴ر۲۴

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم به ایران کی د افغانی محصلینو په منځ کې کله چی یی دوی منلیدی . ۱۳۰۴ر۲۱۱

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا عظم افغا نستان حین ورود به میدان هوایی مهر آباد مورد استقبال
گرم محمد رضا پهلوی شاهنشاه ایران قرار گرفتند . ۱۳۵۴ر۲۹

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه از مسجد جامع بزرگ هرات بازدید می فرمایند . ۱۳۰۴ر۲ر۱۳

* ۶ *

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوري رياست په ماڼۍ کېښي په کابل کېښي د سويس
دناستوگن لوی سفير باورليک مني . ۱۳۰۴ر۲ر۳۰

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه رؤسای محاکم ولایات ولوی ولسوالی هارادر قصر ریاست جمهوری پذیرفته وبآنها صحبت میفرمایند .
 ۱۳۰۳۱۲۲۱

دولت بناغلی رئیس او صدراعظم دولایاتو له والیانو سره دجمهوری ریاست په مانی کښی د کتنی په وخت کښی .
 ۱۳۰۳۱۲۱۴

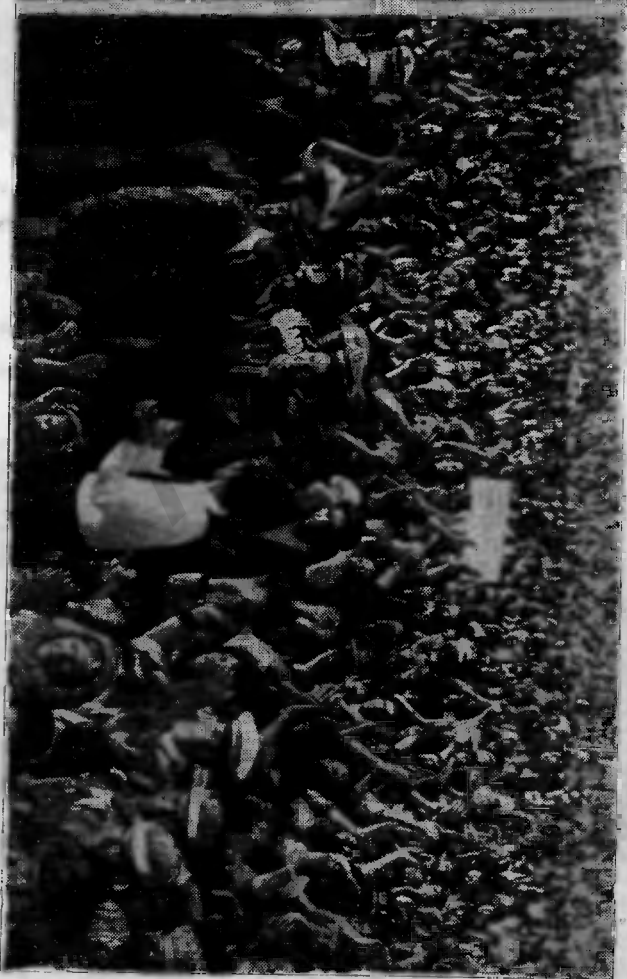

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم بارئیس ، معاون و اعضای پوهنتون پنجاب حین مراسم اعطای دوکتورای افتخاری حقوق .
 ۱۳۰۳ر۱۲ر۲۱

* * *

بناغلی معجد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام عزیمت از پنجاب جانب دهلی در میدان هوایی پنجاب از یک تن از مشا یعین حمایلی از گل را می پذیرد .
 ۱۳۰۳ر۱۲ر۲۴

۱۳۵۳۱۲۶۲۵

• دولت و نپس او صدر اعظم بنام علی محمد داور و دکندهار و بنار یانوی به ژولنه کنیی دوینا به حال کنیی

تیساعلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا اعظم دردعوتی که از طرف شیخ مجیب الرحمن رئیس جمہو ر بنگلہ دیش
 بہ افتخار شان ترتیب شدہ بود
 ۱۳۵۳/۱۲/۲۶

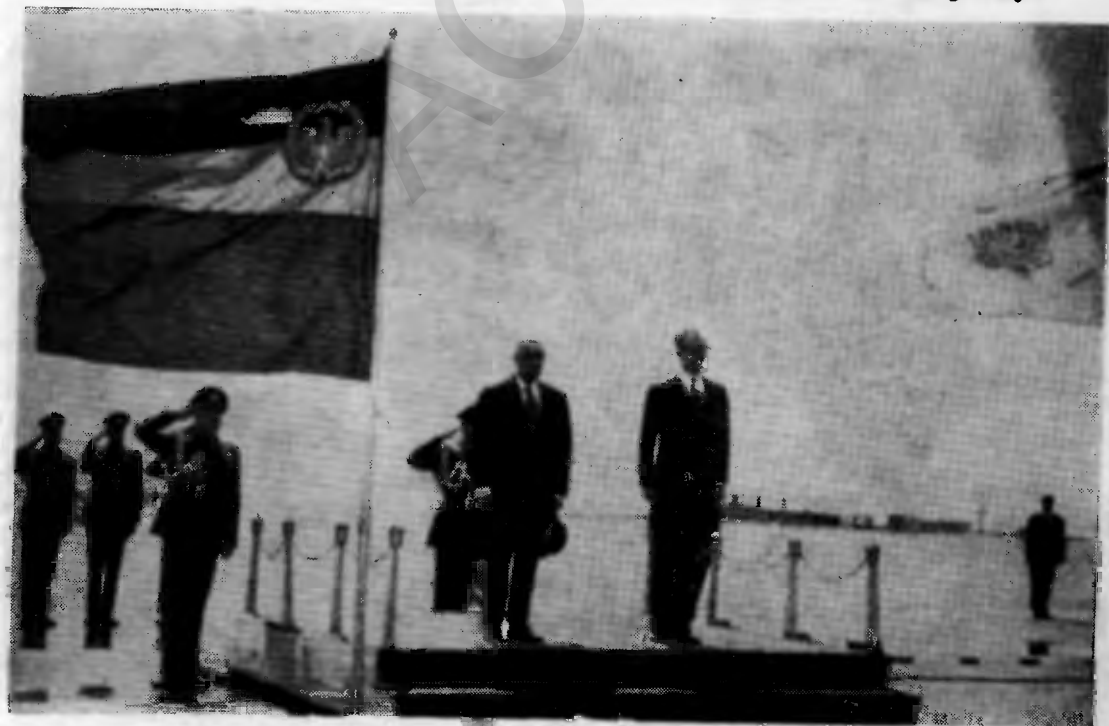
تیساعلی رئیس دولت و صدرا اعظم هنگامیکہ در میدان ہوائی کا بیل با سفیر کبیر عربستان سعودی وداع
 کردند.
 ۱۳۵۴/۶/۱۶

شاه غلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام مواصلت به میدان هوایی بین المللی کابل با بناغلی محمد نعیم مصافحه می نمایند. ۱۳۰۴ر۲۱۳

شاه غلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و اعلیحضرت محمدرضا پهلوی شاهنشاه ایران در روز وداع، موقعیکه موزیک سرود ملی دو کشور را می نوازند. ۱۳۰۴ر۲۱۳

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه اعتماد نامه بناغلی کیت ویلیام مک لیلان سفیر کبیر غیر
مقیم کانادادار قصر ریاست جمهوری می پذیرند .

۵۳۷۲۷

۸۳۶۶۰۷

۱۳۵۳ر۸۱۴

د دولت بناغلی رئیس او صدراعظم هغه وخت چه د بزکشی د پیمونو مشران منی .

ددولت بناغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوری ریاست په مانی کسی د اتریش دناستوگن لوی سفیر
باورلیک منی . ۱۳۰۳ر۸۱۹

د دولت رئیس او صدراعظم بناغلی محمد داؤد کله چه د حربی پوهنتون یو ځوان فارغ التحصیل ته دیپلوم
اومبارکی ورکوی . ۱۳۰۳ر۹۲۸

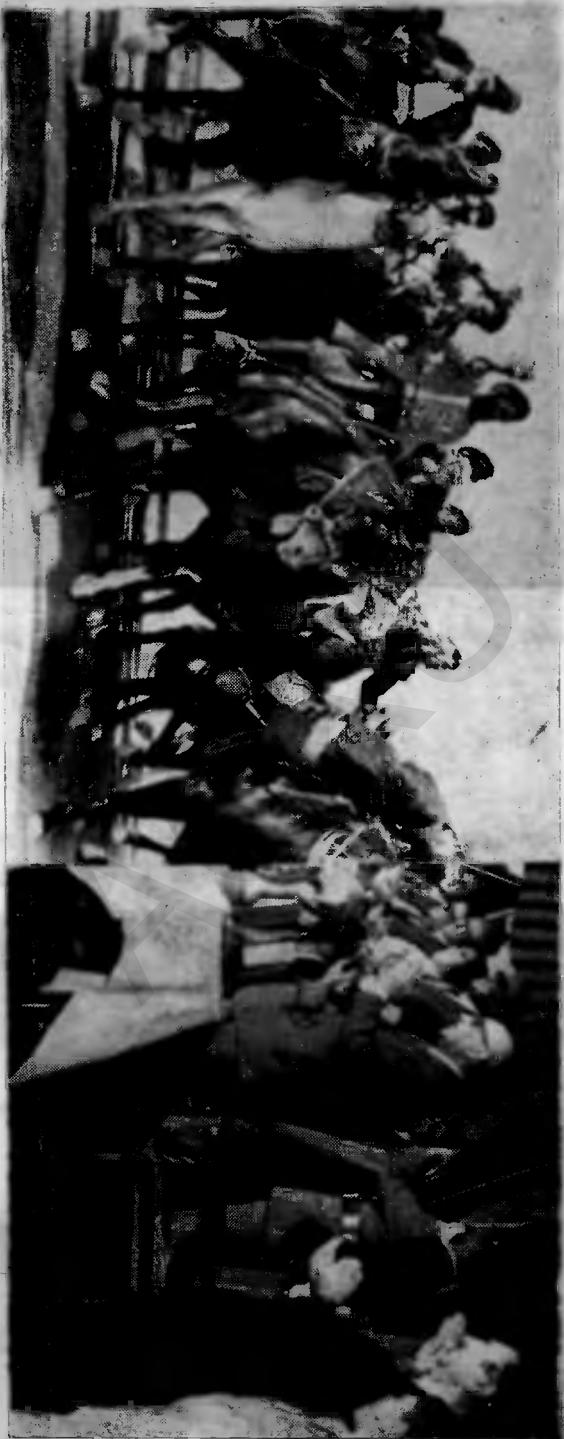

دولت رئیس او صدراعظم بناغلی محمد داؤد دترکی داخله وزیر بناغلی روغوزهان اسلیترک سرره
 دخیرو په حال کې لیدل کیری • ۱۳۰۳۶۳۱

• • •

بناغلی محمد داؤد رئیس دو لست صدراعظم هنگا میکه بناغلی عبدالهپیر سقیر کبیر اندونیزیا
 رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفتند • ۱۳۰۳۷۸

اعضای تیم های بزرگتری در حالیکه دسته های کل را با خود دارند برای احترام را در برابر پیشانی رئیس دولت و صدراعظم قبل از مسابقه
بجا میآورند.
۱۳۵۳/۸/۴

دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد داسترکلیا - دولت له رئیس او گورنر جنرال ښاغلی سر جان کارنره
 دانتر کانتی ننتال په هوټل گنپی دپیژ ند کلوی دکتنی په وخت کی. ۱۳۵۳ر ۱۲ر ۱۵

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم موقع ملاقات بامیرمن تی بین وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی
 ویتنام جنوبی . ۱۳۵۳ر ۱۲ر ۱۷

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم مو قح ملاقات بښاغلی سر جان کار رئیس دولت و گورنر جنرال آسټراليا درادگ جمهوري ۱۳۰۲ر۱۲ر۱۷

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په هغه میلمستیا کی چه ددوی په ویاړ د آسټراليا د دولت رئیس او گورنر جنرال ښاغلی سر جان کار لغوا په کابل هوټل کی شوی وه. ۱۳۰۳ر۱۲ر۱۸

د دولت رئیس او صدراعظم
 ښاغلی محمد داؤد کلمچه
 د استرالیا د دولت رئیس
 او گورنر جنرال سره یوځای
 د کابل په بین المللی هوایی
 ډگر کې د احترام د کسار د
 سلام منی .

۱۳۵۳ ر ۱۲/۱۸

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در دعوتیکه از طرف ښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهورهند
 به افتخار شان ترتیب شده بود .

۱۳۵۳ ر ۱۲/۲۴

نباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم موقعیکه اعتمادنامه ستیرگیر
ایتالیا مقیم کابل را در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند - ۱۳۵۴ر۱۶

* * *

نباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام مواصلت در میدان هوایی بین المللی کابل پس از باز
گشت از عربستان سعودی با نباغلی محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی. ۱۳۵۴ر۱۷

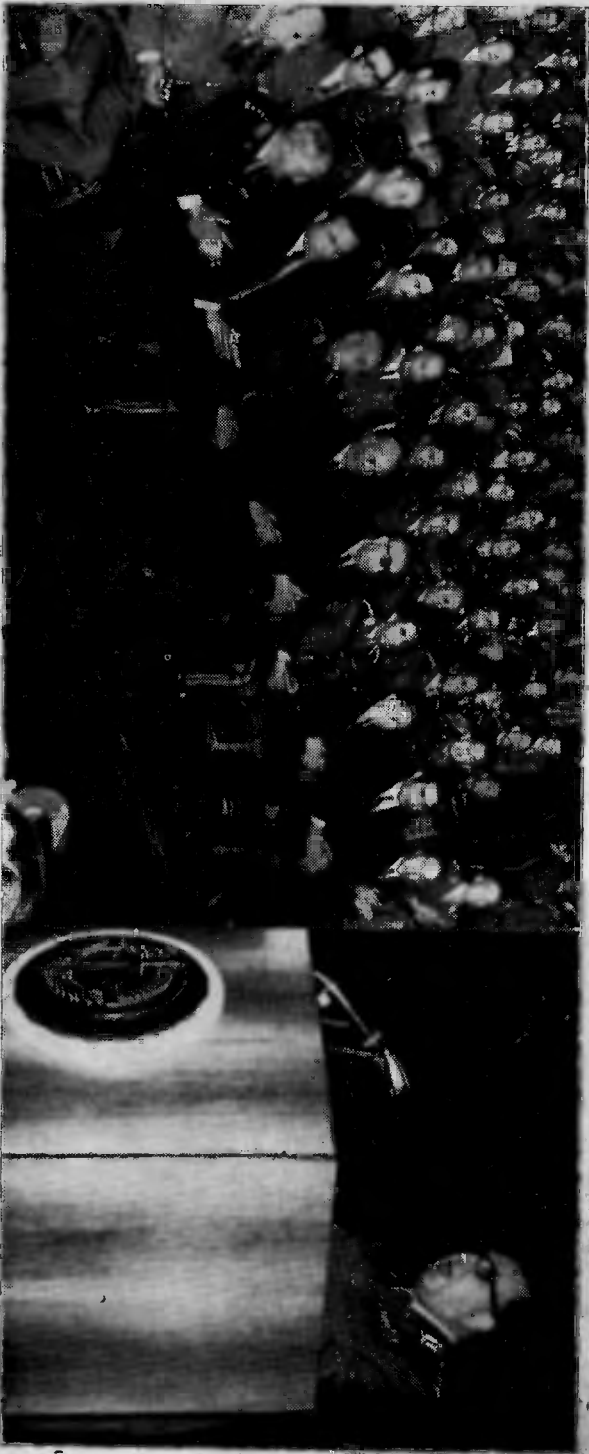

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه په کابل کې د پاکستان د لوی سفیر ښاغلی علی ارشد باورلیک
منی . ۱۳۰۳ ۹۷ .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوري ریاست په مانی کې د مغلیستان د نااستوگن لوی سفیر
باورلیک منی . ۱۳۰۳ - ۹ - ۲۶

دجھوری اردو دخواستو منصبا رانسو ددیپلومونو کویشکو پہ مراسمو کی دجھری بوہتین قوماندان بریدچرال شاپور دویتا پہ حال کی۔
۱۳۵۳، ۱۹۲۸

شاعلی رئیس دولت و صدر اعظم بعد از ادای نماز عید سعید اضحی در مسجد ارگ ریاست جمهوری.
۱۳۰۳/۱۰/۷

شاعلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا اعظم هنگامیکه اعتماد نامسه سفیر کبیر جدید ایران را در قصر ریاست جمهوری قبول مینمایند ۱۳۰۳/۱۰/۷ .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چې د کمپوډیا د ملي یووالي د حکومت د باندنیو چارو وزیر ښاغلی
سارین سالا یی د جمهوري ریاست په ماڼۍ کښی ومانه.
۱۳۰۳/۱۱/۱۸

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه ښاغلی سکا چکوف و گیس هیات اقتصادي اتحاد شوروی دا
جی پلیرند .
۱۳۰۳/۱۲/۱۰

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د ایران د باندنیو چارو وزیر دمنلوبه وخت کښی له هغه سره روغبړ کوی .
۱۳۰۳ر۷۷

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام صحبت با دوکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالت
متحدہ امریکا .
۱۳۰۳ر۷۱۱

د دولت رئیس او صدراعظم بنساعلی محمد داؤد کله چه دهند د لوی سفير باورليک مني . ۱۳۰۳ و ۷۱۸

بنساعلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بعد از ادای نماز عید سعید فطر در مسجد ارگ جمهوری .
۵۳۷ و ۲۷

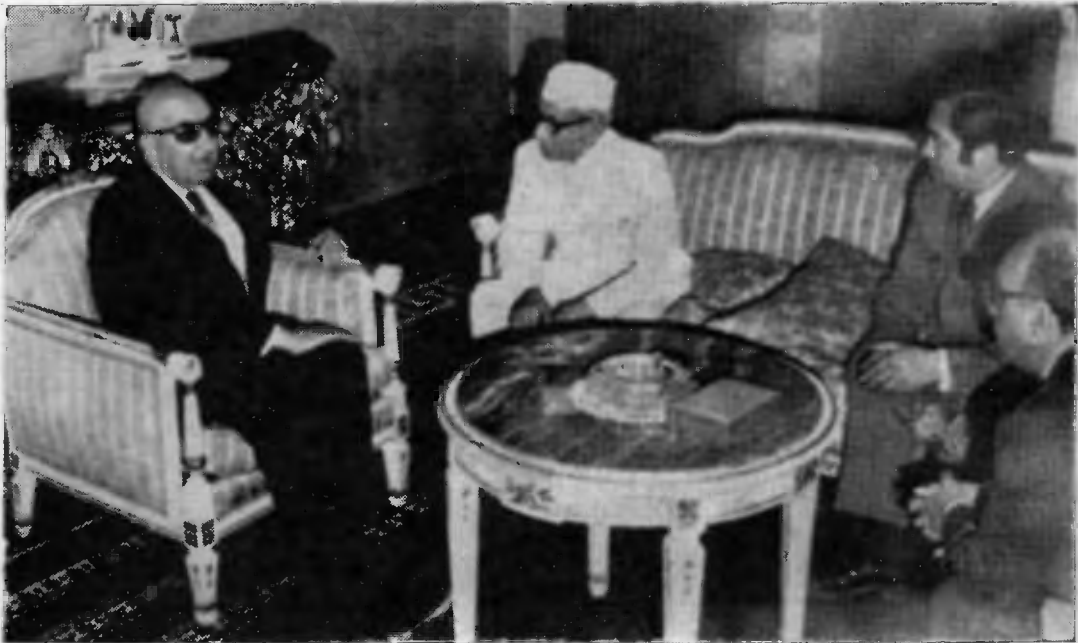
رئیس دولت و صدراعظم در آغاز مراسم رسم گذشته از شاگردان معارف اطفال خورد سال نمایندگی از طلاب دسته های گل را که تقدیم نموده می پذیرند در عکس رهبر ملی مابناغلی محمد داؤد از اطفال را مورد نوازش قرار میدهند . ۱۳۵۳ر۴ر۲۹

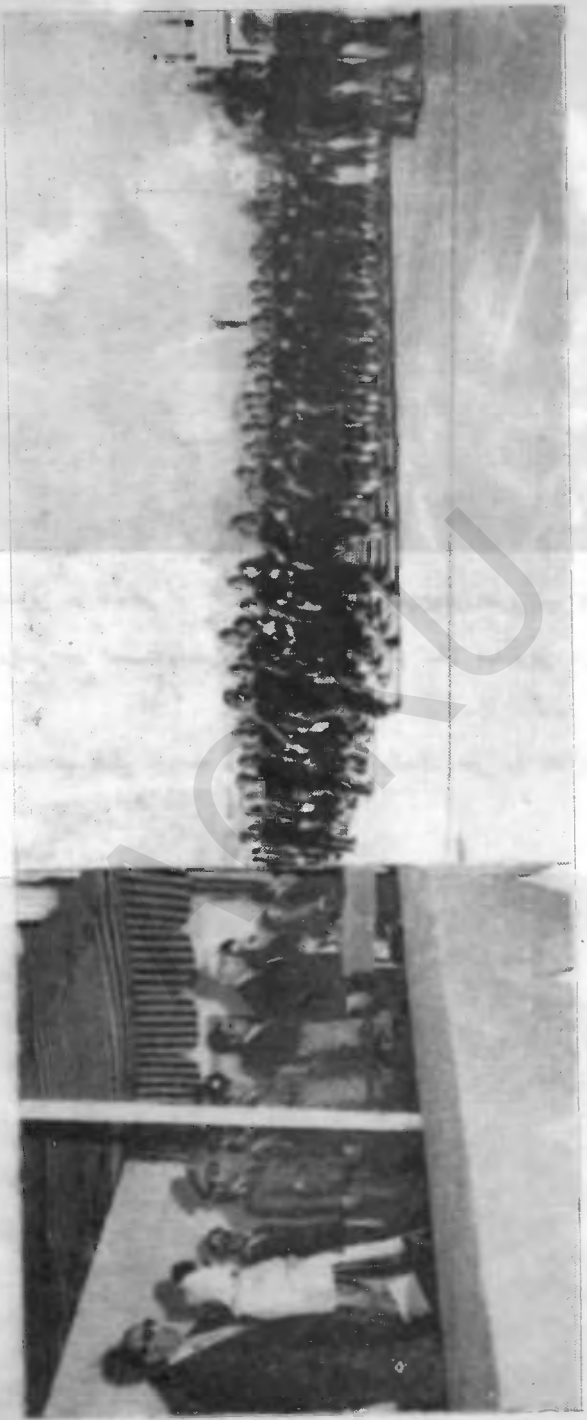
رئیس او صدراعظم بناغلی محمد داؤد کله چه دایران تجارت وزیر بناغلی فریدون مهدوی دجمه پوری است په مانی کتبی منلی له هیفه سره خبری کوی . ۱۳۵۳ر۵ر۱

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه دفرانسی دپوهنی وزیر ښاغلی رنه ابي دکتی دپاره دجمهوری ریاست په مانی کښی ومتل . ۱۳۵۳ره ۱۵
 ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم مو قمیگه وزیر تجارت بنگله دیش را در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند و باوی صحبت مینمایند . ۱۳۵۳ره ۱۱

بنیاد ملی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم رسم گذشت قطبان اردوی دولت جمهوری ز مشاهده میفرمایند .

۱۳۵۳ر۴۳۶

خانم های مدعوین در ضیافتی که به افتخار اولین جشن جمهوریّت ترتیب یافته بود مراتب تبریک
شانرا به بنامعلی رئیس دو لیست ومحترمه زینب داؤد خانم شان به عرض میرسانند .

۱۳۵۳ر۴ر۲۶

* * *

بنامعلی رئیس دولت و صدراعظم بافتح نوارسه رنگ نندارتون تولیدات ملی را افتتاح نمودند .

۱۳۵۳ر۴ر۲۶

فعالیت‌ها و اسبانت دولت جمهوری

احصائیه مرکزی صدارت عظمی

پیشنهاد تاسیس اداره مرکز احصائیه، بمنظور هم آهنک ساختن توحید و تمرکز فعالیتهای احصائیوی کشور، در ماه اسد سال ۱۳۵۰ از طرف وزارت پلان ترتیب و از طرف دولت در ماه عقرب ۱۳۵۰ منظور و تصویب شد. اما بصورت عملی و مطلوب اداره مرکز احصائیه به صفت یک ارگان مرکزی احصائیوی کشور در چوکات پالیسی دولت جمهوری و مرام های عالی آن با اساس فیصله شماره (۴۳۶) مورخه ۲۰/۱۲/۱۳۵۲ مجلس عالی وزراء عرض اندام و منحیت اهمیت و نقش اساسی آن در پلانگذاری های مملکت فیصله بعمل آمد تا کلیه پرسونل تشکیل و بودجه شعب احصائیوی وزارت خانها (به استثنای ریاست ثبت سبج و احوال نفوس وزارت جلیله داخله) ضم تشکیل اداره مرکز احصائیه گردد. تا این موسسه بتواند مطابق به اهداف نظام جمهوری فعالیتهای اختصاصی و علمی را مطابق به نیازمندیهای عمومی از رهگذر تهیه ارقام و اثنی احصائیوی عملی دارد.

چنانچه با رویکار آمدن انقلاب جمهوری در افغانستان بناغلی رئیس دولت در بیانیه خویش (خطاب بمردم) نقش معلومات احصائیوی و اداره مرکز احصائیه را در آینده بسیار مهم و ارزنده خوانده و چنین فرمودند:

(افغانستان از لحاظ اقتصادی کشور بیست در حال رشد و در فراین عقب ماندگی مستلزم آنست که گامهای سریع و وسیع در این زمینه برداشته

شود و تحولات بنیادی در این مورد اجرا گردد و یک اقتصاد ملی، مستقل، مترقی و هم آهنک بر اساس پلان و بر پایه ساینس و تکنالوژی معاصر باید ایجاد شود.)

ازین گفتار بناغلی رئیس دولت برمی آید که اجرا و تطبیق مؤفقا نه هر نوع تحول بنیادی و هم آهنک بر اساس پلانگذاری و بر پایه ساینس و تکنالوژی مستلزم یک سازمان مسلکی احصائیوی و تحقیقات علمی میباشد.

همچنان زهرملی ما بناغلی محمد داؤد در بیانیه خویش که بمناسبت نخستین جشن جمهوری ایراد نمودند چنین متذکر شدند:

(احصائیه و تحقیقاتیکه جهت پلانهای اقتصادی نقش اساسی دارد طرف توجه کامل حکومت بوده و در سال ۱۳۵۲ سعی گر دید انسجام احصائیه افغانستان و سمیتر تأمین گردد. روی این اصل تمرکز شعبات احصائیوی تماما در چوکات ریاست احصائیه مرکزی توحید گردید.)

بدر نظر داشت تصمیم و فیصله دولت جمهوری مرام و اهداف عمده تاسیس و تشکیل اداره مرکز احصائیه عبارت اند از:

الف- ایجاد یک سیستم علمی احصائیوی بغرض تهیه ارقام و معلومات احصائیوی جهت میسر نمودن موثریت و تنظیم بهتر فعالیتهای پروگرام ها و پلانهای ارشاد و رهنمونی امور اقتصادی و اجتماعی کشور.

اول - جمع آوری ونښه کښی :

الف: تطبیق یك سلسله پروگرام هاكه از آمریت طرح و تحلیل بمنظور بدست آوردن ارقام احصائیوی در رشته های مختلف، ترتیب و طرح گردیده بود توسط پرسونل و شمبات تطبیق به مرحله اجرا گذارده شنده كه ذیلاموضوعات عمومی آن گذارش میناید .

۱- اجرا و تطبیق سروی های قیم بصورت هفته وار و ماهوار .

۲- اجرای سروی صنایع دستی در نواحی كابل، علاقه داری استانف، ولایت غزنی، ولایت ننگرهار بصورت نمونوی .

۳- اجرای سروی گرایه منازل بصورت نمونه وی .

۴- اجرای سروی زنبور داری بصورت نمونه وی .

ب - نقشه کښی :

د جریان سال ۱۳۵۳ شعبه نقشه کښی اداره مرکز احصائیه یكته دگرافها و چارتهای احصائیوی را ترتیب و همچنان لست قراء افغانستان را از روی نقشه های (۱ بر ۱۵۰۰۰۰) تهیه نموده است . علاوه تر سیم جداول سروی ها، تفریق واحدهای اداری شش ولایت بمنظور سروی صنایع دستی و ترتیب یكته د اسکیج ها و تقویم سال ۱۳۵۴ توسط این شعبه صورت گرفته است .

دوم - احصائیه زراعتی :

ازاینكه افغانستان يك كشور زراعتی میناید سهم ارزش تولیدات زراعتی در ارزش مجموعی تولیدات حایز اهمیت فراوان بوده و در سال ۱۳۵۳ اداره مرکز احصائیه به اساس سیستم

ب- تمرکز توحید وانسجام کلیه فعالیت های احصائیوی دركشور و جلوگیری از تکرار عمل درزمینه .

ج- جمع آوری، اندازه گیری، تحلیل، ارزیابی و نشر مستمر و متداوم اعداد و ارقام موفق و مورد نیاز احصائیوی متکی بر معیار های علمی و بین المللی .

لذا بصورت مختصر متذکر بایده شد كه وظیفه اصلی و اساسی اداره مرکز احصائیه توصل به همین اهداف فوق میناید .

هر پروگرام و فعالیت احصائیوی بایست مراحل آتی را طی نماید :

الف - مرحله طرح دستور العمل ها ، میتودولوژی، فورمه ها، جداول و سوالیه های پروگرام های مربوطه .

ب- مرحله سنجش مصرف و پرسونل مسلکی، تجهیزات، نقشه ها و تهیه معلومات مقدماتی طرح پروگرام .

ج- مرحله تطبیق و بکار انداختن پرسون، تجهیزات و وسایط برای انسجام پروگرام پیش بینی شد .

د- مرحله اعمال (پراسس) مواد و معلومات احصائیوی كه مطابق ضرورت و با اساس معیار های تخنیکي اجرا میگردد .

ه - مرحله ارزیابی كه نتایج حاصله از پراسس جهت استفاده دوایر و شعب مربوط و اطلاع عامه ارزیابی ، طبع و نشر میشود .

فعالیت ها و اجراآت اداره مرکز احصائیه در سال ۱۳۵۳ با در نظر داشت مراحل متذکره بصورت خیلی اختصار در ساحت آتی توضیح میگردد :

سال ۱۳۵۳ راجع آوری و بعد از توحید بنا ششماه اول سال ۱۳۵۴ مقایسه نموده است. پنجم - احصائیه های بیلانس تادیات و تجارت :

بادرك این مفهوم که بیلانس تادیات منعكس کننده فعالیت های اقتصادی يك کشور با سایر کشورها میباشد اداره مرکز احصائیه ذر قسمت جمع آوری يك سلسله ارقام مربوط چپته تنظیم این بیلانس اقدامات لازمه را عملی داشته است .

چنانچه ارقام احصائیه یی مربوط به وضعیت حساب های دافغانستان بانک با بانک های حوزه با رتری عواید و مصارف اسماری، کلیرنگ دولت و عواید و مصارف حوزه آزاد و با رتر بصورت ماهانه، ارقام مربوط به قیم میوه چات خشک و تازه درمارکیت های خارجی و قیم سایر تولیدات صادر شده افغانی و یک تعداد ارقام مربوط به صادرات و واردات سال ۱۳۵۳ توسط پرسونل موظف جمع آوری و ترتیب شده است .

ششم - احصائیه های قیم و امور بانکی :

اداره مرکز احصائیه بصورت متداوم احصائیه های مربوط به قیم ۱۷۲ قلم مواد غذایی و مواد استهلاکی در شهر کابل و در سطح عموم کشور جمع آوری و آنرا تجزیه و تحلیل میدارد .

علاوفا شاخص قیم مواد غذایی و استهلاکی را نیز ترتیب میدارد . در پهلوی امور مربوط به قیم ارقام لازم در مورد فعالیت های بانکی، اندازه عرضه پولی، اندازه اعتبارات قرضه های سیستم بانکی وضع حکومت در مقابل سیستم بانکی نیز بوسیله اداره مرکز احصائیه در سال ۱۳۵۳ کمافی السابق جمع آوری گردیده

راپور دهی فورمه هایك سلسله معلومات را در مورد تولیدات عمده زراعتی اراضی تحت زرع مواد عمده زراعتی سلسله بارندگی ، تعداد تراکتور های توريد شده و توزیع شده توريدات و توزیع کود کیمیاوی به زارعین کشور توزیع ماشین آلات زراعتی از کارخانجات جنگلک جمع آوری داشته است .

علاوفا در جریان ۱۳۵۳ یکتعداد سروی های زراعتی از قبیل سروی زنبور عسل دریسک تعداد ولایات عملی و فورمه های سروی پخته، لبلبو و طرح و ترتیب شده است .

سوم - احصائیه صنعتی :

از آنجائیکه توسعه سکتور صنایع از عوامل عمده توسعه اقتصادی بشمار میرود بنا اداره مرکز احصائیه با توجه بدین ملحوظ يك سلسله فعالیت ها را در قسمت جمع آوری ارقام مربوط به تولیدات عمده صنعتی ترتیب و شاخص تولیدات صنعتی، ترتیب لیست موسسات صنعتی احصائیه های کارگران صنعتی، اندازه فروشات و عواید موسسات صنعتی عملی داشته و ضمناً تصنیف موسسات صنعتی را با اساس ولایات مربوطه آن اجرا داشته تا بعداً موقعیت هر موسسه بروی نقشه هاتشیت گردد. سروی صنایع دستی دوزمه فعالیت های دیگر است که در یکتعداد ولایات به شکل نمونه یی تطبیق شده است .

چهارم - احصائیه امور مالی :

اداره مرکز احصائیه طی سال ۱۳۵۳ ارقام حقیقی احصائیه یی مربوط به عواید و مصارف شق عادی و انکشافی سال ۱۳۵۲ را تکمیل و همچنان ارقام عواید و مصارف ششماه اول

نهم - دیموگرافي و مطالعات نفوس :

از آغاز سال ۱۳۵۲ باساس فیصله مجلس عالی وزراء و منظوری رئیس دولت پروژه سروی دیموگرافي که تحت نظارت مستقیم ریاست احصائیه وزارت پلان فعالیت خویشرا عملی میداشت درزمره سایر شعبات احصائیه سوی وزارت خانه هابه اداره مرکز احصائیه ضم گردیده . این پروژه در جریان سال ۱۳۵۲ فعالیت های لازمه را طور تدریجی در قسمت نفوس مسکون که کارآن قبلا در سال ۱۳۵۱ شروع شده بود درماه سرطان ۱۳۵۲ ختم وبه ادامه آن کار چک مجدد یکصد قریه رانیس تکمیل نمود .

مطالعات دهمورد نفوس غیرمقیم در ماه سرطان ۱۳۵۲ شروع ودرماه سنبله ۱۳۵۲ تکمیل گردیدکه ارقام حاصله بعداز جمع آوری وترتیب بروی کارتها انتقال واز کارتها بروی فیته هائیت شده است .

علاوتافهرست قریه های افغانستان باساس درجه تکاشف نفوس ترتیب تهیه شده که از آن درنشراطلس جغرافیایی استفاده میگردد کودبوك برای کودبندی ارقام جمع آوری شده نفوس مسکون وغیر مسکون نیز تهیه گردیده است .

دهم - قوای بشری :

ارقام مربوط بقوای بشری مصروف، مشغولین درسکتور صنایع مامورین دولت به تقریبی درجه تحصیل آنها جمع آوری وعلاوتاکاربرای فارغان پوهنخی ها، مکاتب مسلکی وغیرمسلکی درشعبات وپروژه تهیه گردیده و تقسیمات فارغان عملی گردیده است .

وازان نتیجه گیری شده است .

هفتم - احصائیه حمل ونقل ومواصلات :

درسال ۱۳۵۲ به همکاری يك تعداد وزارت خانها ومراجع دولتی ، ارقام مربوط به طول سرکهای اعمارشده یا ترمیم شده، عوایدپستی، تلگرافي و تيلفونی طی سال ۱۳۵۲ و اندازه توريدات راديو ، تپ ريكاردر و عواید حق الامتياز مربوط آن، عواید میدانهای هوایی وعواید حق العبور واردات وصادرات اموال ازبنادرتوسط اداره مرکزی احصائیه جمع آوری وتوحيد گردیده است .

هشتم - احصائیه خدمات اجتماعی :

درزمره سایر فعالیت های احصائیه به همکاری وزارت محترم معارف، وزارت صحیه، وزارت امورداخله، وزارت اطلاعات وکلطور و ریاست محترم پوهنتون کابل ارقام سال ۱۳۵۲ مربوط بسکتور های خدمات اجتماعی به ترتیب آتی جمع آوری وترتیب وتوحيدگردیده وبرای تجزیه وتحلیل رویدست است .

۱- ارقام مربوط به تعدادشاگردان، استادان ومکاتب درسطح تعلیمات ابتدایی، ثانوی و لیسه هابه تفکیک ولایات .

۲- ارقام مربوط به تعدادمحصّلین، استادان وورشقه های تدریسی درسطح پوهنتون .

۳- ارقام مربوط به تعداد سیمینار ها ، موزیم ها، کتابخانه ها، آثارطبع شده وتورید فلم ها .

۴- ارقام مربوط به تعداد دوکتوران، مراکز صحی، شفاخانه ها، اکسریز هاوواکسین های تولید شده .

یازدهم - پراسس ارقام :

شعبه پراسس در جریان سال ۱۳۵۳ مصدر اجراءات آئی الذکر گردیده است .

- ۱- پراسس ارقام مربوط بواردات سال ۱۳۵۳.
- ۲- انتقال ارقام مربوط به واردات و صادرات سال ۱۳۵۳ بروی کارتها و کودگذاری ارقام مزبور .

۳- طبع و نشر کتاب معلومات احصائیوی سال ۱۳۵۳ و یکتعداد فورمه های احصائیوی شعبات .

۴- حفظ و مراقبت آزمایشین های کی پنج، دیتو، و ریفایر، گستدر و آفسیت .

دوازدهم - پلانگذاری و انسجام :

درزمره فعالیت های فنی احصائیوی یکن سلسله فعالیت ها از طریق شعبه پلان و انسجام اداره مرکز احصائیه در سال ۱۳۵۳ عملی و اجرا گردیده است که ذیلا تذکار می یابد :

- ۱- تکمیل یکتعداد سوالنامه احصائیوی که از طریق سازمان ملل متحد ، سازمان غذا و خوراک جهان، اداره اسکاپ ، انستیتوت احصائیوی جاپان، انستیتوت احصائیوی هالند و غیره توصل ورزیده بود .

۲- جمع آوری معلومات احصائیه وی در قسمت تعداد متخصصین و مشاورین که در تحت پروگرام های مختلف در افغانستان ایفای وظیفه میدارند .

۳- ارسال یکتعداد درخواست ها جهت جلب مساعدت از سازمان های بین المللی از طریق وزارت جلیله پلان .

۴- انسجام امور مربوط به کمک های اداره انکشاف بین المللی امریکادر پروژه احصائیوی.

۵- تاسیس کورس های مسلکی احصائیوی برای فارغان لیسه ها، پوهنتون در داخل اداره مرکز احصائیه .

۶- جمع آوری احصائیه بورسهای تعلیمی، کنفرانس ها، سیمینار ها که کاندید های افغانی درسالهای ۵۱ و ۵۲ از آن استفاده نموده اند .

سیزدهم - ترتیب نواچ و تعلیماتنامه ها و نشر معلومات احصائیوی :

۱- ترتیب مسوده قانون احصائیه و تقدیم آن بوزارت جلیله عدلیه و بورد اقتصادی .

۲- طبع و نشر نخستین سالنامه احصائیوی کشور تحت عنوان معلومات افغانستان .

۳- ترتیب تعلیماتنامه مربوط به تقسیمات، معرفی و استخدام فارغان لیسه های غیرمسلکی.

۴- ترتیب و طبع و نشر اصطلاحات احصائیوی به لسانهای دری، عربی، فرانسوی و انگلیسی.

۵- ترتیب و راپور علمی درباره معضله بیکاری در کشور و چاره جویی استخدام فارغان لیسه ها و پوهنخی ها .

۶- نشر راپور هفته وار قیم مواد چهار کانه عمده ارتزاقی .

۷- نشر راپور ماهوار قیم مواد عمده ارتزاقی.

۸- نشر راپور ماهوار بارندگی .

۹- ترتیب تشکیل ولایحه و وظایف اداره مرکز احصائیه بشمول تشکیل حوزه ها در

ولایات تطبیق مصوبه ۴۳۶-۲۰۱۳۵۳ مجلس عالی وزراء و پرنسیب بودجه مربوط بر اساس اهداف عمومی و پروگرام کار برای سال ۱۳۵۴.

۱۰- ترتیب لایحه جمع آوری احصائیه های تجارتنی، صحی، فعالیتهای فواید عامه، مخابرات

تذکار و توسط این ریاست صورت گرفته است
قرار ذیل میباشد :

۱- طرح و تدوین پروژه قوانین و مقررات
ضد حوادث و ارائه آن جهت منظوری به
دارلانشای مجلس عالی وزراء .

۲- جهت ترتیب پلانهای وقایعی غرض
جلوگیری از وقوع يك حادثه و پلانهای عملیات
امدادی حین وقوع يك مصیبت طبیعی يك
اندازه اعداد و ارقام و معلومات لازم تهیه شده
البته پس از منظوری قوانین و مقررات هیات
جداگانه از مناطق معروض به خطر دیدن خواهد
نمود و بهمکاری حکومت محلی و سایر افراد
مناطق فوق الذکر اسروی نموده جهت طرح
پلانهای مربوط ، معلومات مکمل تهیه خواهد
گردید .

۳- متخصص ملل متحد در سال ۵۳
برای مدت يك ماه به افغانستان آمده
و تحت نظری يك سلسله کار های تجربوی
مجادله علیه حوادث و استشاره های اختصاصی
صورت گرفت . همچنان این ریاست کورس
تجربوی و معلوماتی علیه حوادث را بهمکاری
متخصص موصوف دایر و نمایندگان بعضی از
دوایر رسمی و مامورین این اداره در آن اشتراك
نموده يك اندازه تجارب در برخی از قسمت
های مصایب طبیعی حاصل نمودند البته در آینده
در نظر است تا توسط همچو کورسها پرسونل
سایر دوایر دولتی ، موسسات ذی علاقه و طبقات
عامه در مرکز و ولایات تربیه شوند تا در مواقع
بروز حوادث ناگوار و حالات اضطرار در راه
نجات مردم مصیبت رسیده خدمات مفیدی را
انجام داده بتواند .

مطابق بعد از مذاکره و تبادل افکار با آمرین
هریک از دوایر متذکره .

۱۱- تهیه و ترتیب راپور مقایسوی معلومات
احصائیوی افغانستان با احصائییه کشور های
شامل بانک آسیایی .

۱۲- تاسیس آمریت های حوزه در هرات
و کندهار، ننگرهار، بلخ و کندز و ترتیب لایحه
وظایف آمریت های احصائییه مرکزی در حوزه
ها .

ریاست آماده گی ضد حوادث

باتوجه به اینکه در گذشته حوادث طبیعی
و سایر حالات عاجل و فلاکت بار موجد ضیاع
بزرگ به بهای حیات، مال و ملکیت بشری
گردیده و هیچ ملت و مملکتی نبوده که از آن
متضرر نباشد اکثر ممالک، خاصتاً ممالک کم
رشد در جهت مبارزه علیه آنها ناتوانی ها ر
نارسایی های ناشی از فقدان پرسونل ورزیده
و فنی، ضعف مالی و اداره عدم پیشبینی های
لازمه و بالاخره فقدان پلانهای وقایعی مؤثر از
خود نشان داده اند و نتوانسته اند مصائب
وارده را به تنهایی مرفوع و یا نتایج ناهنجار آنها
را تخفیف بدهند .

عطف به رولیکه صلیب احمر بین المللی
و سایر موسسات خیریه در زمینه امداد باری
نموده اند کشور ما افغانستان متکی به تصویب
۲۸۱۶ سال ۱۹۷۱ اسمبله عمومی ملل متحد
مانند سایر ملل جهان به
تاسیس ریاست آمادگی ضد حوادث در چوکات
صدارت عظمی اقدام و بتاريخ ۱۲۲۲/۵/۱۹۷۱ آغاز
بفعالیست نموده و در سال ۱۳۵۳ اجرا تیکه قابل

صدارت عظمی

- ۴- نظریه قحطی سنوات ۴۹ و ۱۳۵۰ درسال ۱۳۵۱ توسط کمیته عملیات امدادی برای مردمان آسیب رسیده ولایات هرات، بادغیس، غور، فاریاب، ارزگان و بدخشان کمکهای موثر مالی از قبیل مواد ارتزاقی، پوشاکه و ادویه صورت گرفته بود، کمیته موصوف برای یک طبقه فاقد قدرت کار طور مجانی امداد کرده و برای طبقه دیگر گندم رادر مقابل کار و سایر مواد و اموال دیگر، رایگان توزیع نموده و در نظر بود که بعدتر از آنها در تطبیق پروژه های مختلف کار گرفته شود. این اداره در زمینه بمقامات مربوطه معروض و پس از بررسی دولت جمهوری افغانستان از احوال این طبقه مردم که تعداد شان جمعا در ولایات فوق الذکر بالغ بر (۱۰۴۲۸۴) نفر میگردد و مقدار (۷۹۱۲) تن گندم ذمت ایشان قابل تحصیل در مقابل کار بود از حضور رهبر ملی ما بناغلی رئیس دولت و صدراعظم لزوم اجرای این کار معاف شد تا ایشان به امور شخصی و پیشبرد کارهای فلاحی خود به اطمینان خاطر بپردازند.
- ۵- تعداد ۷۴۰ نفر آوارگان چغچران قحطی سنوات ۴۹ و ۵۰ در مرکز کابل که قدرت و استعداد بازگشت رابه وطن شان نداشتند از دارایی این ریاست توسط لاری های جداگانه با تادیه سفریه به هرفی نفر، به ولایت غور انتقال گردیدند و نیز مقام منبع صدارت عظمی در مورد بهبود شرایط زندگی آن عده آوارگان مذکور که آرزو داشتند دوباره به ولایت شان عسودت نمایند به بناغلی والی غور و این ریاست هدایت لازمه داده شد.
- ۶- برای رفع و جلوگیری از شیوع مرض سیروز که تعداد زیاد مردم ولسوالی گلران به آن مبتلا گردیده بودند یکصد تن گندم، یکمقدار مواد پروتینی مبلغ یکصد هزار افغانی پول نقد از دارایی این اداره توسط هیات وزارت صحیه به اهالی مذکور امداد شد.
- ۷- بمنظور امداد به پناه گزینان بلوچ در ولایت قندهار از مرکز اموال ذیل فرستاده و توزیع گردیده:
کمپل	۶۵۰ تخته
پاپوش	۳۶۲ جوړه
- ۸- برای مردم آسیب رسیده سیلاب قریه روزنک و گرکان ولسوالی غوریان ولایت هرات امداد ذیل صورت گرفته:
تیل سائبین	۶۲۸۵ کیلو
شیرمایع مایع بودری	۲۶۰۵ قطنی
کمپل	۵۱۰ تخته
خریطة صحنی	۱۹۰ تخته
پاپوش	۴۹۱ جوړه
- ۹- در ولایت غور برای مردم بی بضاعت، معیوب و موسفید که قدرت کار رانداشتند و محبوسین بی بضاعت ولایت موصوف امداد شده:
گندم مقدار	۶۰ تن
کمپل	۱۶۰ تخته
پاپوش	۱۶۰ جوړه
- ۱۰- برای عموم محبو سین بی بضاعت ولایات توسط قوماندانی عمومی امنیه امداد صورت گرفته:
تیل سائبین مقدار	۲۴۵۰ قطنی
معادل	۸۵۴۱۶۶ کیلو
- ۱۱- چون یکمقدار مواد امدادی از قبیل مواد

جمهوری به دوام پروژه های سابقه، پروژه های بزرگ و کوچک زراعتی و صنعتی بسویه ملی و محلی تحت کار گرفته میشود، موسسه علمی کارتوگرافی از راه تهیه نقشه ها و ارقام احصائیه های مستند علمی ممد فعالیت های دولت جمهوری بوده روی این اصل باسناد هدایت قایده بزرگ ملی مافعالیت های کارتوگرافی

در کشور به پیمانۀ وسیع در نظر گرفته شده تا با فعالیت های عمومی انکشافی کشور وفق کرده بتواند. چون اکثر پروژه های موسسات انکشافی دولت نسبت مساعدت های طبیعی، مواصلاتی و اجتماعی در مناطق قابل انکشاف کشور متمرکز گردیده، بناً موسسه علمی کارتوگرافی در مرحله اول نقشه های اساسی همچو مناطق راتپیه کرده آنها را بدسترس موسسات میگذارد تا مطالعه و پلانگذاری پروژه های مفید اقتصادی و اجتماعی همچو محلات بروی آنها صورت بگیرد و ازینرو اشتباهات بزرگ در مرحله طرح پلان هاجلوگیری بعمل آید.

موسسه کارتوگرافی و کدستر میگوید که از نتایج کار فنی و علمی خود تمام موسسات دولتی علی الخصوص مراکز تعلیمی و دستگاه های پلان سازی کشور رامستفید ساخته، شعبات خود را بمحل تحقیقات و ریسرچ دانش آوزان پوهنتون هادانشمندان افغانی و کارمندان فنی پروژه ها تبدیل بسازد تا در ریفورم های بنیادی معارف و تطبیق پروگرام های انکشافی دولت جسوان جمهوری در پهلوی سایر موسسات سهم بارز بگیرد چه ممثل چهره خورد ساخته شده (نقشه ها و عکس ها) تمام محلات و مناطق کشور

ارتزاقی و ادویه که خطر خرابی آن متضرر و پس از مدتی از بین میرفت و بمنظور رفع قلت مواد فوق الذکر در بازار و کمک به همشهریان طبق هدایت مقام مئیع صدارت عظمی این ریاست تجویز نمود تا از طریق دوایر ذیل مسواد فوق الذکر را بمعرض فروش واستفاده عموم قرار دهد:

الف - توسط ریاست عمومی ارزاق:

- ۱- تعداد ۱۳۸۶۸ پاکت بودریرالوکس
- ۲- تعداد ۲۲۴۹۸ کلچه صابون
- ۳- مقدار ۲۳۴۵۲ تن روغن جامد
- ۴- مقدار ۱۲۲۴۹۶ تن ذیل ستائین

ب- توسط وزارت جلیله صحیه:

موازی (۶۲) قلم ادویه جات از قبیل ویتامین ها، امیول پنسلین، کپسول تتراسکلین لور کسان کریم، ستیروب فیران سول، تا بلیت سکویک اسید و غیره.

۱۲- درجهت تصفیه حسابات کمیته عملیات امداد سابقه بین ریاست عمومی ارزاق و ریاست ترانسپورت عمومی وزارت صحیه رسیدگی لازمه صورت گرفته و تا هنوز ادامه دارد.

ریاست کارتوگرافی و کدستر

فعالیت های اساسی نقشه برداری در کشور:

تجارب ممالک پیشرفته و تطبیق پروژه های شامل پلانهای پنجساله اول و دوم انکشافی کشور مانشان داده که نتایج اهورکارتوگرافی در زیر بنای فعالیت های انکشافی یک مملکت فرار داشته در هر مرحله برای تطبیق پلانهای همه جانبه، اقتصادی و اجتماعی به نقشه های صحیح ساحات مختلفه ضرورت مبرم احساس میگردد. درین مرحله مهم که در پرتو نظام فرخنده

و طباعت و اداری موجود است .
تهیه نقشه های توپوگرافی مقیاس بزرگ و مقیاس خورد طور عموم به دوسیستم اجراء میگردد .

اول : سیستم توپوگرافی .

دوم : سیستم فوتوگرامتری .

اول : سیستم توپوگرافی :

درسیستم توپوگرافی تمام امور نقشه برداری از قبیل تثبیت نقاط کنترل، اخذ سکیچ و نقشه مستقیما در ساحه اجرا شده محض ترسیم رنگ آمیزی و چاپ و تکثیر نقشه هاد مرکز کارتوگرافی صورت میگردد . در ساحات موضوعی و پروژه های عاجل و کوچک ساختمانی، آبیاری و غیره به سیستم توپوگرافی زمینی ترجیح داده شده، هم سریع وهم اقتصادی تمام میگردد، همچون نقشه هاز طرف کارکنان فنی مدیریت سروی انجینیری و توپوگرافی با همکاری سایر شعبات کارتوگرافی تهیه شده بدسترس دوایر مربوطه گذاشته میشود .

دوم : سیستم فوتوگرافی :

وقتی تهیه نقشه يك ساحه وسیع مورد نظر باشد برای تثبیت نقاط کنترل افقی و شاقولی آن گروپ های سیار جیودیزی و سروی انجینیری در ساحه رفته نقاط کنترل راتثبیت مینمایند بعد از آن ساحه مذکور ذریعه طیاره مخصوص عکس برداری شده عکس های چاپ مشخصه فوتوهابه نقشه های که دارای مقیاس مطلوب میباشد تبدیل میگردد . درین سیستم قریب چهل فیصد کار در ساحه و شصت فیصد آن در داخل شعبات فنی توسط ماشینهای پلاتاتک

درین موسسه موجود بوده و شعبات آن بانواع مختلف واحصائیه ها و ارقام مستند علمی مربوط افغانستان عزیز و وسایط فنی هموار و مجهز شده میروند و کارکنان فنی آن در يك محیط کار و فعالیت از فنون متداوله علمی و عملی مربوط کارتوگرافی و کدستر در پرتو نظام جمهوری بهره مند میگرددند .

ریاست کارتوگرافی تشکیل طبیعی و شرایط اقلیمی مناطق و محلات کشور را مطالعه نموده پلان های عمده سروی و نقشه برداری خود را در طول یکسال طوری طرح مینماید که امور ساحه در تحت شرایط مساعد جوی اجرا گردد تا از یکطرف مامورین فنی بمشکلات مواجه نگردد و از جانب دیگر درجه صحت کارها بلند برده شود. باید یاد آور شد که تشکیل طبیعی و وضع توپوگرافی مملکت کوهستانی مازمینه را برای تمدید شبکات ترانکو لیسون مساعد ساخته اما دروادی های هموار امور تثبیت نقاط کنترل و نسبت عدم موجودیت تپه ها طور عادی اجراء شده نتوانسته، لازم است در جاهای مناسب نظریه ایجابات فن پایه ها و برج های رصد، اعمار گردد و برای تسهیلات امور فوتوگرافی نقاط کنترل تکثیر یافته و محلات آنها علامه گذاری شود تا در مرحله تحویل فوتو تپه نقشه مغالطه رخ ندهد .

تشکیل ریاست کارتوگرافی :

موسسه کارتوگرافی متشکل از ریاست های کارتوگرافی و کدستر میباشد . در تشکیل ریاست کارتوگرافی مدیر یت های عمومی جیودیزی، انجینیری، فوتو گرامتری و ترسیم

وگرومتر درجه ۱-۲-۳ که مرام از این فعالیت هاتثبیت نقاط کنترول شاقولی در سر تاسر مملکت و تعیین کشش وقوه جاذبه زمین وانحراف شاقول در تمامی نقاط نیولمان و ترانگلیسون میباشد .

۲- فعالیت های شعبوی :

پیشبرد امور حسابات ترانگو لیسون، استروئومی ، نیولمان وگرومتری که بالاخره نتایج که از فعالیت اءورفوق الذکر حاصل میگردد، از آنها در امور پیشبرد نقشه برداری مملکت، پروژه های انکشافی و عام المنفعه معادن، آبیاری، دفاعی مملکت وغیره استفادی میگردد .

کارهای انجام شده در سال ۱۳۵۳ :

الف: امور ترانگولیسون و استروئومی :

استکشاف ۱۶۹ نقاطیکه از جمله ۱۹ نقطه ترانگولیسون درجه اول ۲۹ نقطه درجه دوم اساسی و ۴۲ نقطه درجه دوم معاونه و ۷۱ نقطه درجه سوم و ۸ نقطه ارجاع بمرکز پروژه های ننگرهار، کابل، پروان ولوگر بروی نقشه های ۱۵۰۰۰ و ۱۰۰۰۰۰ و ۱۰۰۰۰۰۰ تقریباً یک ساحه ۱۵۰۰۰ کیلومتر مربع زادر بسر میگردد .

تدقیق استکشاف دراراضی وانشآت ۱۶۹ نقطه ترانگولیسون فوق الذکر توسط پلرهای سمنتی .

رصدا ت ۱۹ نقطه ترانگولیسون درجه اول ۲۱ نقطه ترانگولیسون درجه دوم اساسی ۲۹ نقطه ترانگولیسون درجه دوم معاونه و ۵۴ نقطه

صورت میگردد . در تهیه نقشه های اساسی تمام ساحه مملکت وحوزه های وسیع ازسیستم فوتوگرامتری که هم سریع وهم اقتصادی تمام میشود کارگرفته خواهد شد .

خوشبختانه امروز انجنیران ومامورین فنسی داخلی ماتحت رهنمایی آمرین متجرب وکارآموده کارتوگرافی وکدستر ازعهده تمام امور فنسی شقوق مختلفه کارتوگرافی وکدستر برآمده و قادر به تهیه هر نوع نقشه میباشد .

فعالیت های ریاست کارتوگرافی :

موسسه علمی کارتوگرافی به دوام پروژه های قبلی خودکه اعتبار ازپلان پنجساله اول ودوم کشورگرفته بودآغاز یافته ، بعداز بوجود آمدن نظام جمهوری درکشورپروژه های بزرگتر سروی ونقشه برداری راسردست گرفته است. فعالیت شعبات فنی ریاست کارتوگرافی فرار ذیل خلاصه میگردد :

مدیریت عمومی جیودیزی :

هدف ازفعالیت مدیریت عمو می جیودیزی عبارت ازتاسیس وثبیت نقاط کنترول افقی وشاقولی غرض پیشبردکاراساسی نقشه برداری مملکت بوده وبه دوقسمت ذیل صورت میگردد:

الف:- پیشبرد امور تاسیس نقاط کنترول درجه ۱-۲-۳-۴- اندازه نمودن اضلاع توسط آلات الکترونیکی جیودیمتر، تلورومتر و امور استروئومی درجه اول ودوم که مرام از این فعالیت هاتاسیس نقاط کنترولی افقی درسرتا سرمملکت وتعیین موقعیت جغرافیایی نقاط از نگاه عرض البلد وسمت استروئومی میباشد. ب:- پیشبرد امورنیولمان درجه ۱-۲-۳-۴

ترانگولیسون پروژہ های ننگرہار، کابل، پروان و لوگر .
 اندازہ گیری ضلع اساس تپہ قلعة احمدخان،
 لته بندازموقف لته بند واضلاع ارجاع بمرکز
 درقلہ های ناف دنیا، کچی غر، کوه صافی ،
 کوه سلطان ، توسط آلہ احساس الکترونیکی
 جیوڈیمتر .
 رصدات استورونومی لته بند ، تپہ قلعة
 احمدخان .

بہ: امور نیولمان و گریمتری :

استکشاف و انشاءات ۲۷ نقطہ نیولمان درجہ
 اول پروژہ کابل، غزنی بطول ۱۶۵ کیلومتر.
 استکشاف و انشاءات ۸۱ نقطہ نیولمان درجہ
 دوم پروژہ های کابل، لته بند، سروبی و کابل
 گردیز بطول ۳۲۰ کیلومتر .

رصدات ۲۳ نقطہ نیولمان درجہ اول پروژہ
 کابل، غزنی بطول ۹۶ کیلو متر .
 رصدات ۸۱ نقطہ درجہ دوم پروژہ های
 کابل، لته بند، سروبی و کابل گردیز و غزنی
 بطول ۳۲۰ کیلو متر .

انشاءات ۴ نقطہ اساسی نیولمان در محوطہ
 تعمیر ریاست کارتوگرافی .

منطقہ قرغہ، شہر غزنی و شہر گردیز .
 انشاءات یک نقطہ اساسی گراویمتری در
 میدان هوایی خواجہ رواش .

ج : امور حسابات جیوڈیزی :

حسابات مقدماتی کور دینات جغرافیایی
 سلسلہ ترانگولیسون سا بقہ کابل ، مزار
 شریف با استفادہ ازجداول الپسوئیدہیگرد .
 حسابات عرض البلد طول البلد و سمت استرونومی
 درجہ اول موقف رفرنس ستیشن تپہ قلعه

احمدخان .
 حسابات عرض البلد طول البلد و سمت استرونومی
 درجہ اول موقف لته بند .
 موازنہ سمت استرونومی تپہ احمد خان،
 لته بند .
 حسابات ضلع اساس تپہ قلعة احمد خان،
 لته بند واضلاع ارجاع بمرکز درقلہ های ناف
 دنیا، لچی غر، کوه صافی و کوه سلطان .
 تحویل کوردینات و ارتفاع جیوڈیزی تقاط
 داپلر کابل «تپہ احمدخان» قندہار و ہرات از
 الپسوئید افیئردبہ الپسوئید آسترالیایی .

مدیریت عمومی انجیری :

این مدیریت بعد از توحید ریاست کارتوگرافی
 و کدستر درتشکیل این موسسہ رویکار آمدہ
 است ہرچند هدف اصلی آن اینست تا از رام
 تپہ نقشہ های مقیاس بزرگ و سایر پیمایشات
 دقیق و ارائه معلومات فنی از روی نقشہ ہا
 و فوتو ہامد فعالیت های انکشافی دواپردولتی
 درمرکز و محلات کشور کردد. درجریان سال
 ۱۳۵۳ با وجود کمی پرسونل فنی برعلاوہ پیشبرد
 امور اصلی از امور شعبات تعلیم و تربیہ و ترمیم
 آلات فنی نیز واریسی کردہ است کہ اجراءات
 آنها ذیلا تحریر میگرد :

۱- مدیریت سروی انجیری و توپوگرافی:

تپہ نقشہ های ۱ بر ۲۰۰۰- ۱ بر ۵۰۰۰
 ۱ بر ۱۰۰۰ و ۱ بر ۵۰۰ یکتعداد محلات مناسب
 درمرکز و ساحہ جوار کابل و ولایات مشخص
 کشور کہ با اساس ہدایت قاید بزرگ ملی
 مابقصہ اعمار منازل رہایش برای فامیل های
 صاحب منصبان قوای هوایی و زمینی اردوی

سنامان فني کارتوگرافي وكدستر بخارج فرمايش داده شده است كه درآن جمله يك وركشاپ آلات فني نيز شامل ميباشد .

۳- مديريت اخذ فرمايشات نقشه :

اين مديريت درطول سال جاري فرمايش درخواست هاي وزارت خانها و موسسات راكه جهت دريافت وتپيه نقشه هاوفوتوگرافها بصورت دوامداربه رياست کارتوگرافي مواصلت كرده بعداز تحليل وطى مراحل اصولي آنها بشعبات مربوطه تسليم داده نقشه ها وفوتوها باساس تعامل جديد ازطريق شعبه توزيع مديريت عمومي ترسيم و طباعت بدسترس مراجع تقاضا كننده گذاشته شده است . ضمناً درمورد موقعيت هاي جغرافيايي وارتفاعات شهر ها، محلات وقرية جات وبعدسافه آنها ازروي نقشه هاي دست داشته به موسسات درخواست كننده معلومات داده فوتوها ونقشه هاي مناطق مختلفه كشور رادر معرض مطالعه ومشاهده متخصصين داخلي وخارجي در داخل موسسه گذاشته است ضمناًدويو هاي اوريجنال هاونقشه هارادر مركز رياست وخير خسانه ترتيب وتنظيم كرده است .

۴- مديريت ترميم آلات فني :

مديريت ترميم آلات فني كه از ماه جدي سال ۱۳۵۲ به فعاليت آغاز كرده در سال ۱۳۵۳ درساحه ترميم وسايط فني کارتوگرافي وكدستر امور ذيل راانجام داده است :

ترميم هفت پايه ماشين حساب، ترميم و تطهيرده پايه ترازيت، ترميم دوپايه تيودوليت مربوط وزارت صحت، ترميم يك حلقه شريد

جوان جمهوري تحت ساختمان قرارگرفته است. تپيه نقشه هاي ۱بر ۲۰۰۰ يك قسمت ساحه پروژه دشت بكوا، تپيه نقشه ۱بر ۱۰۰۰ يك قسمت باغ عمومي پغمان، تپيه نقشه ساحه غلجرولايات باميان، وردك ، غزني، غوروات وارزگان وتثبيت راه هاي رفت وآمد كوچي ها، دربالاي نقشه ۱بر ۵۰۰۰۰ براي وزارت داخله، تاسيس ۲۰نقطه ترانكوليسون درجه سه، پنجاه نقطه ميكورترانكوليسون درساحه معدن تلسك اجين وتپيه نقشه ۱بر ۲۰۰۰ آن ، تاسيس ۱۰۰ نقاط كنترول درساحه عينك لوگر، تاسيس چهل نقطه ترانكوليسون درجه سه وشصت نقطه ميكورترانكوليسون درمعدن ياقوت چكدك وتپيه نقشه ۱بر ۱۰۰۰ آن ساحه وبعضي پروژه هاي عاجل ديگر ازمدت سه ماه به اينطرف سروي وانجنيري دريك ساحه صدكيلو متری درحوزه خواجهعلي توسط مامورين فني انجنيري وبعضي شعبات ديگر کارتوگرافي آغاز يافته ودرآينده قريب امور اراضي آن ختم ميكردد.

۲- مديريت تعليم وتربيه وپلاننگ:

اين مديريت باوجود كمی پرسونل فني در جريان سال درقسمت تدوير كورس هاي فني تدريس مضامين مسلكي رشته کارتوگرافي درمكتب تخنيك لائوي كه پروگرام آن طسور نظري وعملي پيشبرده ميشد، مساعي به خرچ داده ضمناً مامورين جديد الشمول موسسه را به امورفني شعبات کارتوگرافي آشنا ساخته است . برعلاوه ازامور محصلين کارتوگرافي درخارج ليزوارسي كرده است .

دراين اواخر ازطريق كمك هاي آلمان غرب (بالك كريمت اتشالت) معادل سه مليون مارك

پنجاه متره، اعمال ۴۵ پایه فلزی چتری، اعمال ۲۰ عدد ستاف جدید در مرکز ریاست . بر علاوه مامورین فنی این مدیریت در مدیریت های منظومی کنندز و بلخ مسافرت کرده در آنجا ۳۰ پایه ترانزیت ۹ پایه تیودولیت را تطهیر و اجست نموده و بتعداد ۱۷ پایه، پلان تیبل ۵ پایه، پلان متروینچ حلقه شرید فولادی را ترمیم کرده اند . سلسله فعالیت های مامورین فنی ترمیم آلات در سایر مدیریت های منظومی کدستر ادامه دارد .

مدیریت عمومی فوتوگرامتری :

هدف از فعالیت مدیریت عمومی فوتوگرامتری عبارت از عکس برداری تمام ساحه کشور توسط طیاره مخصوص و تحویل عکس ها به نقشه ها با اساس نقاط کنترول و شاقولی ترتیب فوتوموزائیک ها و فوتومپ ها میباشد . مدیریت عمومی فوتوگرامتری متشکل از مدیریت های فوتوگرافهای هوایی، مدیریت پلاننگ و مدیریت توپوژیویزیون بوده که شعبات مربوطه آنها در جریان سال ۱۳۵۳ در ساحه ترتیب پلان های پرواز، ساختن فوتواندکس ها، تهیه فوتوموزائیک در بالای نقشه ها که برای پروژه های انکشافی مملکت سردست گرفته شده و یک ساحه ۱۸۶۶۵ کیلو متر مربع را احتوا میکند کار نموده اند . در شعبه فوتو لبراتور از بتعداد ۴۴۰۲ قطعه فوتو بمقیاس مختلف چاپ و تصحیح شده است . در یک طیاره مخصوص کمره هوایی و سایر ملحقات آن نصب و آماده پرواز ساخته شده ضمناً پرواز های امتحانی صورت گرفته است . بر علاوه دیپوهای فلم ها و فوتو ها ترتیب و تنظیم گردیده است .

در مدیریت پلاننگ نقشه های ۱:۱۰۰۰ یک ساحه ۳۵۰ کیلومتر مربع به اساس نقاط کنترول زمینی از فوتوبه نقشه تحویل یافته ۵۵۵ نقاط پلان متریک و ارتفاعی ، پروژه خواجه علی در روی فوتوهای ساحه پلات گردیده و کارتحویل آنها به استناد نقاط کنترول زمینی جریان دارد . قسمت باقیمانده پروژه قندز نیز در آینده قریب سردست گرفته میشود . ضمناً فرمایشات ریاست آبیاری وزارت زراعت و آبیاری راجع به ترسیم شمکات ویلات نقاط کنترول عندالموقع اجراء گردیده است . در جریان سال دو کورس تعلیمی برای بلند بردن سویه علمی مامورین فنی مدیریت عمومی فوتوگرامتری دایر یافته که از آنها نتیجه خوبی حاصل شده است .

مدیریت عمومی ترسیم و طباعت :

مدیریت عمومی ترسیم و طباعت شامل مدیریت های مطبعه، ترسیم و تمویل ، تدقیق و توزیع و مراقبت میباشد در جریان سال ۱۳۵۳ شعبات مربوطه این مدیریت به تعداد ۷۹۰۶ قطعه نقشه های رنگه ستاحات مختلف افغانستان و بتعداد ۳۶۷ قطعه فلم با بامد مختلفه و ۱۷۵۹۴۰ قطعه فورمه جات برای رفع ضرورت موسسات تقاضا کننده چاپ گردیده است . بر علاوه نقشه های رنگه مقدماتی ۱:۵۰۰۰۰۰ تمام ساحه افغانستان از چاپ برآمده و به موسسات رسمی طبق تعامل جدید توزیع میگردد اکنون کار برای اكمال نقشه بريك مليون تصحیح شده افغانستان ادامه دارد در شعبه اوزالید بتعداد ۵۸۴۵ قطعه نقشه ساحات تحت پروژه هادر کاغذ اوزالید و بتعداد ۱۵۱۸۱۰ قطعه فورمه

منطقوی هشتگانه به سروی اراضی قابل استفاده ولایات مربوطه ذیلا موظف میباشند:

۱- مدیریت منطقوی سروی اراضی کابل: که بامور سروی اراضی مربوط ولایات کابل، پروان، لوگر ولوی ولسوالی کاپیسا موظف میباشند.

۲- مدیریت منطقوی سروی اراضی غزنی: که بامور سروی اراضی مربوط ولایات غزنی، وردک، بامیان وپکتیا موظف میباشند.

۳- مدیریت منطقوی سروی قندهار: که بامور سروی اراضی مربوط ولایات قندهار، زابل و ارزگان موظف میباشند.

۴- مدیریت منطقوی سروی هلمند: که بامور سروی اراضی مربوط ولایات هلمند، فراه و نیمروز موظف میباشند.

۵- مدیریت منطقوی سروی ولایت هرات: که بامور سروی اراضی مربوط ولایات هرات غور، بادغیس موظف میباشند.

۶- مدیریت منطقوی سروی ولایت بلخ: که بامور سروی اراضی مربوط ولایات بلخ، جوزجان و سمنگان موظف میباشند.

۷- مدیریت منطقوی سروی ولایت کندز: که بامور سروی اراضی مربوط ولایت کندز، بغلان، تخار و بدخشان موظف میباشند.

۸- مدیریت منطقوی سروی ولایت ننگرهار: که بامور سروی اراضی مربوط ولایات ننگرهار، لغمان ولوی ولسوالی کنرها موظف میباشند. فعالیت سروی اراضی فعلا تحت دو پروگرام سروی کادستری و سروی عاجل اراضی بعمل می آید.

ذریعه ماشینگستندنرچاپ شده است در شعبه توزیع و مراقبت این مدیریت که در ماه عقرب سال ۱۳۵۳ در تشکیل ریاست کارتوگرافی رویکار آمده دیپوی فایل ها، نکتیف هاتر تریب یافته و بتعداد شصت هزار چهار صد قطعه نقشه و فوتوی هوایی طبق تعامل جدید به موسسات تقاضا کننده توزیع کرده است.

ریاست کارتوگرافی و کدستر

منظور و غایه از فعالیت های سروی کدستر عبارت از سروی نمودن و مساحت اراضی قابل استفاده کشور با تفکیک درجات و نوعیت آن بوده، اعم از اراضی اشخاص و یادولت باشد. استفاده از نتایج سروی بمقصد بدست آوردن احصائیه عمومی اراضی مملکت استفاده در امور تصفیوی تنظیم مالیات متوازن امور اسکان، استملاک و غیره میباشند.

جهت برآورده شدن مامول فوق الذکر به پرسونل فنی اختصاصی ضرورت محسوس و در سال ۱۳۴۲ با همکاری اداره انکشاف بین المللی امریکا مکتب کدستر در قندهار در چوکات وزارت مالیه تاسیس والی حمل ۱۳۵۰ بتعداد ۶۴۶ نفر مامور بسوی بکلوریا پاس از آن فارغ و شروع بکار و فعالیت سروی نمودند.

ریاست سروی کدستر با فراغت اولین دسته متعلمین مکتب کدستر در سال ۴۵ بتشکیل دواپر فنی و فعالیت های ساحه آغاز و تا سال ۱۳۵۰ در قندهار تمرکز داشت بعدا بارویکار آمدن مدیریت های منطقوی در هشت ولایت انقسام و موظف پرسونل با وسایل و وسایط لازمه ولایات مذکور صورت گرفته و مرکز ریاست بکابل انتقال داده شد. مدیریت های

صدوات عظمی

- ۱- **سروری کدستری یاسروی اساسی** : تدوین راپورها و توزیع نتایج سروری به مراجع این پروگرام باستناد نقاط کنترولی و بسا ذیعلاقه .
- ۲- **سروری عاجل** : مراعات نمودن طریقه های دقیق فنی نظریا همیت اراضی در پروژه های مختلف که ایجاب دقت بیشتر را مینماید عملی میگردد و این اجراءات شامل قدم های آتیست :
- الف : عملیات ساحوی مشتمل بر :**
- سروری کنترولی و حسابات آن .
تشخیص حدود و ملکیت و سروری قطعات .
ترتیب لست های مالکین احتمالی اراضی و نقشه های املاکی میباید .
- ب: اجراءات شعبوی مشتمل بر :**
- تدقیق و ترسیم نقشه ها .
دریافت مساحت قطعات اراضی .
ترتیب نقشه های توحیدی و کنترول نتایج سروری .
- ج: احصایه اراضی مشتمل است بر :**
- تصنیف قطعات اراضی سروری شده از نظر درجه و نوعیت .
ترتیب جداول احصائیوی .
- بریاست انلاک و بعضی موسسات دیگری نظریه ضرورت و اوامر مقامات ذیصلاح تعیین میشوند که اجراءات و فعالیت های سروری در ولایات مختلفه مملکت بواحد هزار قرار ذیل بوده است :

- ۱- ولایت کابل از جمله ۸۵۲ جریب زمین ۵۵۸ جریب زمین زراعتی .
- ۲- ولایت پروان : از جمله ۲۹۲ جریب زمین ۲۵۹ جریب زمین زراعتی .
- ۳- ولایت لوگر : از جمله ۱۰۷ جریب زمین ۲۱ جریب زمین زراعتی .
- ۴- ولایت غزنی : از جمله ۷۷۷ جریب زمین ۵۲۰ جریب زمین زراعتی .
- ۵- ولایت پکتیا : از جمله ۵۵ جریب زمین غیر زراعتی .
- ۶- ولایت وردک : از جمله ۱۹۳ جریب زمین ۱۰۵ جریب زمین زراعتی .
- ۷- ولایت بامیان : از جمله ۸ جریب زمین ۶ جریب زمین زراعتی .
- ۸- ولایت قندهار : از جمله ۱۵۰۰ جریب زمین ۱۳۸۶ جریب زمین زراعتی .
- ۹- ولایت زابل : از جمله ۲۹۵ جریب زمین ۲۰۰ جریب زمین زراعتی .

د افغانستان کالني

- ۱۰- ولايت ارزگان : از جمله ۱۸۳ جريب زمين ۱۶۲ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۱- ولايت فراه: از جمله ۲۲۷ جريب زمين ۶۹ جريب زراعتي .
 - ۱۳- ولايت نيمروز: از جمله ۶۸۶ جريب زمين ۴۷۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۴- ولايت هرات: از جمله ۹۳۹۳ جريب زمين ۲۳۴۴ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۵- ولايت غور: از جمله ۲۸۹ جريب زمين ۵۷ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۶- ولايت بلخ: از جمله ۷۴۳ جريب زمين ۵۵۴ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۷- ولايت فارياب : از جمله ۸۳ جريب زمين ۲۸ جريب زراعتي .
 - ۱۸- ولايت جوزجان: از جمله ۶۴ جريب زمين ۵۰ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۹- ولايت سمنگان: از جمله ۲۰۲ جريب زمين ۷۹ جريب زراعتي .
 - ۲۰- ولايت کندز: از جمله ۸۵۴ جريب زمين ۴۲۵ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۱- ولايت بغلان: از جمله ۱۶۷ جريب زمين ۱۴۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۲- ولايت تخار : از جمله ۱۳ جريب زمين ۱۲ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۳- ولايت بدخشان: از جمله ۵۸ جريب زمين ۲۰ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۴- ولايت ننگرهار: از جمله ۲۶۶ جريب زمين ۲۱۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۵- ولايت لغمان: از جمله ۲۷ جريب زمين ۲۱ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۶- ولايت بغلان: از جمله ۱۶۷ جريب زمين ۱۴۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۷- ولايت هلمند: از جمله ۶۷۸ جريب زمين ۵۷۷ جريب زمين زراعتي .
- مجموع زمين ها ۱۸۰۶۲ جريب زمين و مجموع زمين هاي زراعتي ۲۸۲۸ جريب زمين.
- مجموع فعاليت سروی در ۲۵ ولايات فو و ونتيجه مطلوب ازان استحصال گردد. بتاسی عبارت از : ۱۸۰۶۲۰۰۰ جريب زمين ميباشد ازان در طی سنوات ۱۳۵۳ الی ۱۳۵۵ سعی که از جمله ۸۲۸۲۰۰۰ جريب زمين زراعتي و اعظمی به آن معطوف خواهد بود تا امور سروی متبقي آن غير زراعتي و علفچر ميباشد .
- چون دولت جمهوري افغانستان تحت رهبری خردمندانۀ قايد بزرگ ملي مابشاغلي محمد داود رئيس دولت و صدراعظم به فعاليت سروی توجه خاص داشته در نظر گرفته شده تا سعی سروی کدستر با تعقيب يك پروگرام منسجم و يا استفاده از طريقه های سريع تر عصري در يك فرصت کوتاه در تمام مملکت توسعه يابد و تدابيري اتخاذ گردد که در پهلوی اين اجراء امور تصفيه املاک نیز با موثريت کامل جائۀ عمل پوشيده ادامه خواهد داشت .

صدارت عظمی

مطابق به پلان منظور شده سال ۱۳۵۳-۱۳۵۵ که یکنه تعداد زیاد پرسونل فنی مربوطه در سال فعالیت سروی در سال ۱۳۵۳ درمدرییت های مذکور بخدمت عسکری اعزام گردید اجراء منطوقی هشت گانه مقدار ۱۵۴۲۰۰۰ جریب و فعالیت سروی در سال متذکره در ۱۷ ولایات زمین سنجش و پیشبینی گردیده بود باوصف به واحد هزار قرار آتی صورت گرفته است :

- ۱- ولایت کابل : از جمله ۱۷ جریب زمین ۱۱ جریب زمین زراعتی .
 - ۲- ولایت پروان: ۲ جریب زمین زراعتی میباشد .
 - ۳- ولایت غزنی: از جمله ۴۱ جریب زمین ۲۷ جریب زمین زراعتی .
 - ۴- ولایت وردک : از جمله ۱۲ جریب زمین ۷ جریب زمین زراعتی .
 - ۵- ولایت قندهار: از جمله ۸۶ جریب زمین ۷۷ جریب زمین زراعتی .
 - ۶- ولایت زابل: از جمله ۶۱ جریب زمین ۴۲ جریب زمین زراعتی .
 - ۷- ولایت هلمند: از جمله ۱۳۰ جریب زمین ۱۱۰ جریب زمین زراعتی .
 - ۸- ولایت نیمروز: از جمله ۱۴۴ جریب زمین ۹۹ جریب زمین زراعتی .
 - ۹- ولایت فراه : از جمله ۱۷۹ جریب زمین ۵۴ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۰- ولایت هرات: از جمله ۱۵۹ جریب زمین ۱۵۷ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۱- ولایت بادغیس: از جمله ۸۶ جریب زمین ۶۹ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۲- ولایت بلخ : از جمله ۹۹۶ جریب زمین ۷۳۶ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۳- ولایت سمنگان: از جمله ۲۲۵ جریب زمین ۸۸ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۴- ولایت کندز: از جمله ۲۶ جریب زمین ۱۳ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۵- ولایت بغلان : از جمله ۷۵ جریب زمین ۶۷ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۶- ولایت تخار: از جمله ۲۱۶ جریب زمین ۱۹۹ جریب زمین زراعتی .
 - ۱۷- ولایت ننگرهار: از جمله ۱۱ جریب زمین ۹ جریب زمین زراعتی .
- مجموع زمین ها ۲۴۶۶ جریب زمین و ۱۷۶۷ جریب زراعتی میباشد .
- که جمعا در سال ۱۳۵۳ - ۲۴۶۶۰۰۰ جریب زمین سروی گردیده است که از جمله ۱۷۶۷۰۰۰ جریب زمین زراعتی میباشد .

تاريخچه ديموگرافي در افغانستان

ديموگرافي يک کلمه ترکيبی ولاتینی بمعنی علم مردم ويا علم نفوس ميباشدکه آنرا بنام علم (امارگيري نفوس و احصائيه گيري اجتماعات انسانی) نیز یاد میکنند . چنانچه علم متذکره یکی از پديده های عمده و مهمی است که علمای اقتصاد، پلانگذاران، احصائيه دانان، اداره گران و بالاخره سياستمداران بدان نيا ز مند اند . زيراطرح و تنظيم هر پلان علمی اينکه متکی بر تايمينات منافع اقتصادی و اجتماعی مردم باشد به کاوش ها و بررسياهی ايسن علم ضرورت شديدی دارد .

عناوين عمده که در موضوع ديموگرافي جلب توجه میکنند همانا تولدات ، وفيات و مهاجرت هاست که از اجتماع اين سه عامل سطح افزايش و کاهش و يا بعباره ديگر سير تحول نفوس تعقيب و اندازه نفوس منحيث معياری بر سرای آينده محاسبه شده ميتواند .

حينئکه از تاريخچه ديموگرافي صحبت بميان می آيد بهتر است تاريخچه سر شماری و احصائيه نفوس که مفهوم وسيع تر آنرا در بر ميگيرد تشریح گردد .

در کشور عزيز ما افغانستان سر شماری يا نفوس شماری تاريخ باستانی دارد که ميتوان اين تاريخ را از زمان ي مادربخدي يا بلخ آغاز کارنامه های شجاعت و جنگجویی افغانها ميرساند که قرنها پيش ز مامسداران افغان سپاهيان و سربازان را بدسته های بزرگ بنام لک و کورور تقسيم ميکردند و طبيعی است که مصارف حوايج اين سربازان را از روی ارقام و سر شماری های که بعمل می آمد می سنجيدند

و باساس همین ارقام ماليات را وضع و غنايم را توزيع مينمودند . تاريخ نشان ميدهد که زمامداران افغان در دوره های مختلف بر سرای تنظيم امور دخل و خرچ و هم برای تعيين قدرت های نظامی و عسکری از يکنوع احصائيه ها و سر شماریهائی استفاده نموده اند و حتی جهت بر آوردن منظور فوق اداراتی هم بنام اداره ثبت احوال، اداره نفوس املاک و اوراق و غيره تاسيس کرده اند هر گاه از تفصيل تاريخوار موضوع در گذشته ها بگذريم و صرف متکی بدوره معاصر سخنان خود را دنبال نمايم . بايد متذکر شويم که در سال ۱۳۲۹ برای اولين بار اداره بنام مديريت عمومی احصائيه نفوس در چوکات تشکيل وزارت داخله بوجود آمده که بتدریج در ساير نقاط کشور شعباتی را دایر نمود. منظور از تاسيس اين اداره در بديت امر از يکطرف توزيع تذکره برای نفوس ذکور مملکت و از جانب ديگر جمع آوری معلومات راجع به وقایع از قبيل تولدات، وفيات، مهاجرتها و غيره بود. در سال ۱۳۳۵ یعنی با آغاز اولين پلان پنجساله اقتصادی نیازمندی دولت به معلومات احصائيوى دقيق و علمی شديدتر شد و روی همین اصل اداره ديگری بنام رياست احصائيه وزارت پلان در چوکات تشکيل وزارت پلان تاسيس گرديد. رياست احصائيه وزارت پلان بدو تاسيس بنا بر نیازمندی دولت به يک سلسله فعاليت ها و جمع آوری معلومات و ارقام احصائيوى منجمله موضوعات نفوس که برای طرح و تدوين پلانهای انگشافی اتکای اساسی تلقی شده بتواند اقدام نمود. مطالعه وضع بازار استخدام شهر کابل از سال ۱۳۳۹ باين نظر ف

اقتصادی و تصنیف نفوس نظریه درجه سواد، تعلیم و تربیه و سوبیه استخدام و بیکاری میباشد. همچنان تهیه معلومات در مورد اندازه تولدات و فیات، مهاجرت ها و طرز تنقی افراد راجع به پلانگذاری فامیلی و عکس العمل در مقابل نوآوری ها و غیره مشخصات و معلومات دیموگرافی به منظور طرح سیاست های معقول انجمن خانواده از جمله اهداف دیگر این سروی میباشد. بطوریکه از جمله اهداف دراز مدت این سروی میتوان از موضوعات ذیل یادآوری کرد.

۱- ایجاد قابلیت کار عملی و نظری در سیستم احصائیوی کشور.

۲- ایجاد زمینه های مناسب تشکیلاتی از طریق تاسیس دفاتر ساحوی احصائیه که بالاخره به اصلاحات و انکشاف سیستم جمع آوری معلومات احصائیوی منتج شده بتواند.

۳- تاسیس یک کادر علمی تربیتی برای مامورین افغانی یا بعباره دیگر آماده ساختن زمینه تعلیم و تربیه بصورت عملی بالای وظیفه و بصورت نظری از طریق تاسیس کورس های کوتاه مدت احصائیوی در داخل پروژه.

در حصه عملیات حقیقی سروی دیموگرافی باید متذکر شد که امور مصاحبه مستقیم عملیات حقیقی سروی دیموگرافی نفوس مسکون کشور طبق پروگرام مرتبه در میزان ۱۳۵۱ شروع گردید و در اخیر ماه اسد ۱۳۵۲ امور ساحه آن به پایان رسید که ساحات نمونه گیری پیش بینی شده این سروی در ۲۹ مرکززی شهری ولایات کشور و ۸۸ ولسوالی که شامل ۴۵۰ قریه میباشد بصورت مکمل سروی گردید که بصورت مجموعی امور مصاحبه و خانه پوری

بعد از هر شش ماه و هکذا مطالعه وضع قوای بشری شهر های پلخمیری، بغلان، کندز و خان آباد و همچنان مطالعات وضع بازار استخدام شهرهای هرات، قندهار، جلال آباد و غزنی در سال ۱۳۴۳ و بالاخره سرشماری عمومی کابل بزرگ بصورت علمی تر در سال ۱۳۴۴ که به همکاری وزارت پلان و وزارت داخله عملی گردید از جمله فعالیت های مربوط در این زمینه میباشد.

سروی نمونوی سرویه حیات کابل و سروی نمونوی شهر لشکرگاه در سال ۱۳۴۷ هم یک بخشی از تاریخچه دیموگرافی و انکشاف آن در کشور مامیباشند.

تاسیس اداره مرکز احصائیه در چوکات تشکیل صدارت عظمی در سال ۱۳۵۱ قدم مفید و سودمند دیگر دولت در راه جمع آوری، تنظیم و انکشاف سیستم معلومات احصائیوی و منجمله دیموگرافی در افغانستان بود. بالاخره مهمترین و بزرگترین سروی که تا حال در افغانستان به سوبیه ملی عملی گردیده است همانا سروی نمونوی دیموگرافی و رهنمای خانواده میباشد که تحت عنوان پروژه مطالعات دیموگرافی و رهنمای خانواده امر مقدماتی آن در سال ۱۳۵۱ آغاز و در دو بخش عمده، یعنی سسروی نفوس مسکون و غیر مسکون کشور عملی گردیده است. در اینجا بهتر خواهد بود تادرباره این سروی روشنی بیشتری افکنده شود.

از جمله اهداف کوتاه مدت این سروی تهیه معلومات در قسمت نفوس عموم کشور، ترکیبات آن از نظر سن و جنس، نفوس شهری و دهاتی، توزیع نفوس در مشاغل مختلفه سکتور های

- ۴- اوراق سوالنامه در حدود ۴۰۰۰ خانوار معینه تکمیل و انجام شد و معلومات مفصل در باره نفوس و مشخصات آن بدست آمد، چنانچه تمام پرسشنامه های تکمیل شده خانوار ساحات تحت سروی کود بندی پنج، اصلاح و جدول بندی شده جهت تحلیل و تجزیه بیشتر ماشینی آماده گردید. چون سروی نفوس کوچی هاتتم سروی نفوس مسکون بوده و با تکمیل هر دو مرحله پروژه دیموگرافی (نفوس مسکون و غیر مسکون) یک سلسله معلومات مستند و قابل اعتباری در مورد نفوس و مشخصات نفوس تمام کشور تهیه و میسر میگردد .
- از آنرو این ماحصل معلومات حاصله اساس پلانهای انکشافی دولت را در آینده نیز پیریزی میکند. بنابراین طی این مرحله ایجاب مینمود تا سروی کوچی هادر سال ۱۳۵۲ عملی گردد بطوریکه مختصراً فعالیت های انجام شده در این زمینه بشرح آتی گزارش مییابد .
- ۱- تکمیل تمام امور مقدماتی سروی کوچی ها بشمول تهیه و تربیه پرسونل ، تهیه نقشه هائیکه حاوی خط السیر و مهاجرت کوچیها و معلومات مربوط به محل بود و باش آنها در فصول مختلف سال میباشد و همچنان تهیه لست مکمل قبایل کوچی و طرح سوالنامه ها .
- ۲- اتمام عملیات حقیقی سروی نفوس غیر مسکون در کلیه ساحات تحت نمونه گیری کشور و خانه پری سوالنامه های معیاری خانوار از طریق مصاحبه مستقیم در ۳۱۰۰ خانوار .
- ۳- توحید، اصلاح و میزان آخرین سوالنامه های تکمیل شده خانوار و آماده ساختن آن برای جدول بندی و کود گذاری .
- ۴- سربراهی و انجام امور کنترول کیفیت تقریباً ۴۰۰۰ خانوار معینه تکمیل شده و مشخصات آن بدست آمد، چنانچه تمام پرسشنامه های تکمیل شده خانوار ساحات تحت سروی کود بندی پنج، اصلاح و جدول بندی شده جهت تحلیل و تجزیه بیشتر ماشینی آماده گردید. چون سروی نفوس کوچی هاتتم سروی نفوس مسکون بوده و با تکمیل هر دو مرحله پروژه دیموگرافی (نفوس مسکون و غیر مسکون) یک سلسله معلومات مستند و قابل اعتباری در مورد نفوس و مشخصات نفوس تمام کشور تهیه و میسر میگردد .
- ۵- تنظیم و تکمیل فورمه های معلومات مقدماتی در باره مشخصات نفوس غیر مقیم ۳۲۵ واحد اداری کشور از طریق مصاحبه و تماس مستقیم با ولسوالان ، لوی و ولسوالان و علاقداران .
- ۶- تهیه یک کتاب کود بندی برای کودگذاری ارقام جمع آوری شده از سروی نفوس غیر مسکون با اساس تصنیف سازمان بین المللی کار و کارگر .
- ۷- کود، پنج، جدول بندی و آماده ساختن تمام معلومات جمع آوری شده سروی نفوس غیر مقیم کوچی ها برای تحلیل ماشینی .
- ۸- تاسیس کورس تربیوی برای ۱۷ نفر از پرسونل شعبه تحلیل ارقام بمنظور فراگرفتن لسان فورترن (لسان کمپوتر) .
- ۹- انتقال تمام معلومات جمع آوری شده نفوس غیر مسکون از روی کارت های ماشینی بروی نوار های تحلیل و تجزیه .
- دراخیر باید گفت که یکی از فرآورده های ضمنی پروژه مطالعات دیموگرافی همانا طبع نشریه بنام (اتلس قریه های افغانستان) است که حاوی تقریباً ۲۰۰۰۰ قریه میباشد در این اواخر طی سه جلد به السنه پشتو، دری و انگلیسی در مطبعه دولتی بچاپ رسیده است .

وزارت امور خارجه

كرو نولوژی روابطخارجی افغانستان

يكشنبه ۳۰ سرطان ۱۳۵۳ :

درمخفل سفارت كبرای افغانی دردهللی
ښاغلی پاتك معاون رئیس جمهوره سوارن
سنگهه وزیرامور خارجه، كوردیپلوماتیک ر
افغانهای مقیم هند اشتراك نموده بودند .
همچنان درضیافت سفارت كبرای افغانی در
تهران والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی
همشیره اعلیحضرت شاهنشاه ایران، ښاغلی
امیرعباس هویداصدراعظم، ښاغلی خلعت بری
وزیرامور خارجه، رؤسای مجلسین شوراوسنا
دكتوراقبال رئیس شرکت ملی نفت ایران
اعضای کابینه، سفراواعضای كوردیپلوماتیک
افغانها وزورنالست هاو دوستان افغانستان
شرکت نموده بودند .

دردعوت سفارت كبرای افغانی در قاهره
نماینده ښاغلی انورالستادات رئیس جمهورمصر،
عده ازوزراء وشخصیت های برجسته مصری و
كوردیپلوماتیک وافغانهای مقیم آن شهراشتراك
نموده بودند . همچنان اظهارات سفیر کبیر
افغانی دراین مخفل توسط رادیو تلویزیون
مصر اشاعه گردید . همچنان درمخفلی که
باین مناسبت درسفارت كبرای افغانی مقیم
پیکنگ ترتیب شده بوددرآن یکعه ازرجال
شخصیتهای برجسته جمهوریت مردم چین
كوردیپلوماتیک وافغانهای مقیم آن شهراشتراك
کرده بودند .

بمناسبت روزملی بلژیک تلگرام تبریکه
ازطرف ښاغلی محمدداؤدرئیس دولت وصدراعظم
عنوانی اعلیحضرت بودوان اول پادشاه آنکشور
به بروسلم مخابره گردیده است .

۳۰ سرطان ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه راجع به عملیات
نظامی حکومت ترکیه درقبرس که به منظور
حفاظت حقوق اساسی اقلیت ترکی زبان
آنکشور صبح روز۲۹ سرطان آغاز گردید
بنماینده باخترگفت: که حکومت افغانستان این
عملیات راکه یگانه منظور ازان حفاظت حقوق
اساسی اقلیت ترکی زبان جزیره مذکور
میباشد باتفاهم کامل پشتیبانی میکند .

نطاق وزارت امور خارجه افزود که حکومت
افغانستان آرزومند است معضله قبرس به
اساس موافقات ۱۹۶۰لندن وبااحترام وحفاظت
حقوق مردمان آنکشور مخصوصاًحقوق اقلیت
ترکی زبان بزودترین فرصت ممکنه حل گردد.

۳۰ سرطان ۱۳۵۳

سفارتها ونمایندگی های سیاسی دولست
جمهوری افغانستان دردول متحابه اولین جشن
انقلاب جمهوریت کشورراطی محافل باشکوهی
تجلیل نموده اند .

پولند تیلگرام تبریکه عنوانی ښاغلی هنریک یابلونسکی رئیس شورای دولتی آنکشور به وارسا مخابره گردیده است .

۳۱ سرطان ۱۳۵۳ :

بمناسبت اولین جشن جمهوریت کشور پیامهای تبریکه از طرف میرمن پاپووارئیس انجمنهای دوستی اتحاد شوروی باکشور های خارجی، ښاغلی سرگی انتونوف رئیس انجمن دوستی اتحاد شوروی با افغانستان و دیگر اعضای انجمن عنوانی دکتور نعمت الله پژواک وزیر معارف ورئیس انجمن دوستی افغان و شوروی عواصلت کرده است .

اول اسد ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روز ملی جمهوریت مردم مصر پیام تبریکه عنوانی ښاغلی انورالسادات رئیس جمهور آنکشور به قاهره مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی این پیام تمنیات نیک حکومت و مردم افغانستان را برای ترقی همیشگی مصر و رفاه مردم دوست مصری ما به ښاغلی انورالسادات ابراز فرموده اند .

۲-اسد ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم قبل از ظهیر همانروز ښاغلی فریدون مهدوی وزیر تجارت ورئیس هیأت اقتصادی ایران رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفتند . درین موقع ښاغلی علی احمد شرم وزیر پلان، ښاغلی

همچنان شهزاده نوردوم سہانوک رئیس دولت اتحاد ملی کمبودیا به سفارت کبرای افغانی آمده ومراتب تبریکات وامتنان خود را توسط سفیر کبیر افغانستان به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و مردم افغانستان ابراز داشت .

۳۰ سرطان ۱۳۵۳

اقوام سالارزی، مءوند، چارمنگ، اتمانخیل باجور، صافی، خان زادگان، شینوارپر و خمکنی اپریدی، تیراوخیبر و همچنان تمام مشران اقوام مومند بزرگان وزیر، سید، داؤد و بیټنی پشتونستان و تمام مشران اقوام بلوچ و پشتون بلوچستان و پشتونستانی های مقیم افغانستان طی پیامهای عنوانی حکومت به نمایندگی از مردم خود سالگره جمهوریت و جشن فرخنده آنرا بزعم بزرگ و ملی ما ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم، اعضای کمیته مرکزی هیأت کابینه و تمام مردم افغانستان تبریک گفته اند .

۳۱ سرطان ۱۳۵۳

یک هیأت عالی رتبه اقتصادی ایران بریاست ښاغلی فریدون مهدوی وزیر تجارت آنکشور بنابذعوت وزارت پلان وارد کابل گردید . هیأت ایرانی طی اقامت در کابل با مقامات مربوطه افغانی ملاقات کرده و درباره سهمگیری کشور ایران در پروژه های انکشافی افغانستان مذاکراتی انجام دادند .

۳۱ سرطان ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روز ملی جمهوریت مردم

وزارت امور خارجه

وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه
ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری
وشارژدافیر سفارت کبرای ایران در کابل
حاضر بودند .

۱-اسد ۱۳۵۳

حکومت افغانستان امضای موافقتنامه را
استقبال نموده و باتأیید لزوم تضمین و حفاظت
حقوق و منافع اقلیت ترکی زبانان قبرس معتقد
است که این موافقه قدم مهمی در راه حمایه
و استحکام صلح و امنیت در آن حصه گیتی
خواهد بود .

نطاق افزود که حکومت افغانستان امیدوار
است مذاکرات مجوزه درباره قبرس بسزودی
نتایج مثبت بدهد .

۱۲-اسد ۱۳۵۳

یونسف مبلغ پانزده هزار و دوصد دالر را
برای پیشبرد امور پروژه های نمونه‌ی تعمیراتی
بوزارت معارف اهداء نمود .

۱۲-اسد ۱۳۵۳

ښاغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت
امور خارجه شام روز ۱۱ اسد ښاغلی بشیربایر
شارژدافیر سفارت پاکستان رادر کابل به
وزارت امور خارجه احضار کرده و پروتست

رسمی دولت جمهوری افغانستان راراجع به
تجاوزات مکرر طیارات نظامی پاکستان به قلمرو
فضایی افغانستان به وی تسلیم نمود .

در پروتست تذکر بعمل آمده که عواقب
ناگوار این نوع تجاوزات کاملاً بدوش حکومت
پاکستان خواهد بود .

۱۳-اسد ۱۳۵۳

به اثر سرازیر شدن سیلابهای اخیر در

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و
صدراعظم بمناسبت انتخاب ښاغلی لیونید بریژنف
بعیث سرمنشی حزب کمونیست اتحاد شوروی
ښاغلی نیکولای پودگورنی بعیث صدر هیات
رئیسۀ شورای عالی و ښاغلی کاسیگین بعیث
صدراعظم آنکشور تیلگرامهای تبریکه عنوانی
ایشان به مسکو مخابره گردیده است .

۸-اسد ۱۳۵۳

ښاغلی محمد نعیم و خانم محترمه ششان
بنابذعوت حکومت اتحاد جماهیر شوروی برای
معاینات صحنی و استراحت عازم مسکو شدند .
دکتور محمد حسن ششرق معاون صدارت
بعضی از اعضای کابینه، لوی درستیز، کابل
ښاروال ، سفیر کبیر اتحاد شوروی و خانمش
برای وداع در میدان هوایی بین المللی کابل
حاضر بودند .

۱۰-اسد ۱۳۵۳

بمناسبت روز ملی سویس تلگرام تبریکه
از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و
صدراعظم عنوانی ښاغلی ارنست بروگر رئیس
جمهور آن کنفدراسیون به برن مخابره گردیده
است .

۱۲-اسد ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال
خبرنگار دباختر آژانس راجع به موافقت نامه

تاريخ حيات به پشتو نولي وبه تاريخ ملي ومبارزات سياسي مردم خونديت علاقه داشت و انديشه من هميشه متوجه سعادت و بهبود حال مردم من بوده است .

از آنجا چېکه در دوران چندساله ملازمت خود ديدم که برای ما پشتونها و بلوچها در پاکستان کسی هيچ نوع حقي هائل نميباشد و حقوق ملي سياسي ، اقتصادي و کلتوري ما بانهايت بي دردی زيرپا ميشود به تقاضاي همت وغيرت مزيد برين باقيماندن خود رادر پاکستان به مثابه فريب دادن خود دولت خود دانسته و فيصله نمودم ماموريت وزارت خارجه پاکستان را با تابعيت پاکستانی يکجا ترک نموده و باقسي حيات خود را با برادران افغاني خود بحيث يک فردمنت افغان در خدمت بوطن به پايان برسانم .

بناغلي بشير احمد باشنده قريه متي واقع علاقه دوايي ضلع پشاور بوده و يکی از بازماندگان يکتن از رژيم پان اسلاميه کالج ميباشد .

۱۴-اسد ۱۳۵۳

بناغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ساعت چار عصر بناغلي ونه ابي وزير معارف فرانسه رادر قصر رياست جمهوري بحضور پذيرفتند .

۱۵- اسد ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه به خبرنگار باختر آژانس در مورد اين اظهارات بو تو صدراعظم پاکستان که افغانستان رامستول انفجارات اخير در بلوچستان ميداند گفت: نه تنها اين اظهارات بي اساس و عاري از حقيقت است

بنگله ديش که متأسفانه تلفات شديد جاني وخسارات هنگفت مالي رابار آورده ، تلگرام همدردی از طرف بناغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم عنواني بناغلي محمد الله رئيس جمهور و شيخ مجيب الرحمن صدراعظم آنکشور به دا که مخابره گرديده است .

دولت جمهوري افغانستان فيصله نموده تا به آسيب رسيدگان آنکشور مساعدت مالي نمايد .

۱۴-اسد ۱۳۵۳

عمارت جديد ليسه استقلال طی مراسمی افتتاح گرديد .

بعداز آنکه سروردهای ملي افغانستان و فرانسه نواخته شد، دكتور نعمت الله پژواک وزير معارف و بناغلي ونه ابي وزير معارف فرانسه بيانيه های شانزابه مناسبت افتتاح تعمير اين ليسه ايراد کر دند . بعداً وزرای دوکشور متفقاً باقطع نوار عمارت جديد ليسه استقلال را افتتاح نموده و از قسمت های مختلف آن بازديد نمودند .

۱۴-اسد ۱۳۵۳

بناغلي بشير احمد عضو سفارت پاکستان در کوالالمپور از دولت جمهوري افغانستان تقاضای پناهنگی سياسي نموده است که اين تقاضای وی از طرف دولت جمهوري افغانستان قبول وبه نامبرده پناه سياسي داده شده است .

بناغلي بشير احمد ضمن مصاحبه بانماينده باختر آژانس گفت: طوريکه به همه دوستان و رفقای من معلوم است، من از روزهای اول

وزارت امور خارجه

بلکه آنرا جداً تردید مینماید. وی علاوه داشت که این نوع گفتار های غیرمستول بناغلیسی بوؤو جزبمانه برای وارد ساختن بیشتر فشار بالای مردم پشتون و بلوچ چیزدیگر نمیباشد .

۱۶-اسد ۱۳۵۳ :

اگریمان دكتور عبدالواحد کریم که بحیث سفیرکبیر غیرمقیم دولت جمهوری افغانستان دراکرا ازحکومت گانا مطالبه شده بودمواصلت نموده است . دكتورکریم سفیرکبیرافغانستان مقیم قاهره میباشد .

۱۹-اسد ۱۳۵۳ :

به تعقیب تجاوزات مکرر پاکستان درقلمرو فضایی افغانستان دیروز ساعت ۹ و ۳۰ دقیقه یک هیلکوپتر مربوط به قوای نظامی پاکستان در منطقه علاقه داری ناری مجبوره فرونشستن گردید .

هیلی کوپتر و عملۀ آن ازطرف قوای ژاندارم آن محل دستگیر گردید و قضیه تحت تحقیق میباشد . نطق وزارت امور خارجه پاکستان دوزوزقبل احتجاج حکومت افغانستان رادورورد تجاوز طیارات نظامی پاکستان در قلمرو افغانستان رد کرده و گفته بود هیچ نوع طیارۀ پاکستان در نزدیکی خاک افغانستان پرواز نکرده است .

طیارات نظامی پاکستان برقلمرو افغانستان یک هیلی کوپتر نظامی از نوع الوت پریروز برقلمرو افغانستان تجاوز نموده و هیلکوپتر با عملۀ آن که همه صاحب منصبان قوای نظامی پاکستان میباشد ازطرف قوای ژاندارم افغانی

دستگیر گردیده اند .

دریادداشت احتجاجیه اضافه شده است که حکومت پاکستان نمیتواند با تکذیب های نادرست افکار عامه رافریب بدهد و مسئولیت کامل هرگونه عواقب و خیم چنین عملیات عمدی و تحریک آمیز تنها و تنها بدوش حکومت پاکستان است .

۲۰-اسد ۱۳۵۳ :

ازطرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم اگریمان بناغلی هاشر مکتم بنجمه الکتوم به حیث سفیر کبیر غیر مقیم امارات متحده عربی درکابل اخیراً صادر گردیده است .

۲۰-اسد ۱۳۵۳ :

ازطرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم به مناسبت احراز کرسی ریاست جمهوری ایالات متحده امریکا تلگرام تبریکه عنوانی بناغلی جرال د فورد رئیس جمهور آنکشور ، باشنگین مخابره گردیده است .

۲۱-اسد ۱۳۵۳ :

به تعقیب خبری که در بارۀ تجاوز یسک هیلکوپتر نظامی پاکستان برقلمرو افغانستان نشرگردید مدیریت اطلاعات وزارت امورخارجه خبرداد که بناغلی بشیر بابر شارژ دافیسر سفارت پاکستان درکابل ساعت چهاربعدازظهر روز ۲۰-اسد بوزارت امورخارجه احضارگردیده و احتجاجیه رسمی حکومت افغانستان برحکومت پاکستان به نسبت تجاوز یک هیلکوپتر قوای نظامی پاکستان برقلمرو فضایی افغانستان ازطرف بناغلی وحیدعبدالله معین سیامتسی وزارت امورخارجه بوی تسلیم داده شد .

د افغانستان گالنې

دراين يادداشت احتجاجيه تصريح شته است که برخلاف ادعاهاي نادرست مقامات پاکستاني مبنی براینکه طیارات نظامی آنکشوردرنزدیکی خاک افغانستان پرواز نمیکنند .

۲۱- اسد ۱۳۵۳

محمدحسین شریق معاون صدارت عظمی، بعضی ازاعضای کابینه، دگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی درستیز، ښاغلی محمداکبر رئیس عمومی دفتر ریاست جمهوری وښاغلی پوزانوف سفیر کبیر اتحادشوروی مقیم کابل و خانمش برای استقبال حاضر شده بودند .

آتشه های نظامی کشور های متحابسه در افغانستان از هیلکوپتر قوای نظامی پاکستان که سه روز قبل هنگام پرواز در قلمرو فضایی افغانستان به فرونشستن مجبور شده بود در منطقه ناری لوی ولسوالی کنردیدن نمودند . درین موقع بعضی از مامورین موظف عسکری و ملکی حاضر بودند .

۲۶- اسد ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی اندونزیاعنوانی جنرال سوهارتور رئیس جمهور آنکشور به جاگارتا مخابره شده است .

۲۲- اسد ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی کشور رومانیاعنوانی ښاغلی نیکولای چایسکو رئیس جمهور آنکشور به بخارست مخابره شده است .

ښاغلی سرگی گودریسیف سفیر کبیر سیار و نماینده فوق العاده اتحاد شوروی که دو روز قبل بکابل آمده بود عازم تهران شد .

۲۳- اسد ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه عنوانی ښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور منتخب هند به دهلی مخابره گردیده است . ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی این پیام تمنیات نیک خود، حکومت و مردم افغانستان را برای سعادت رئیس جمهور، حکومت و کشور دوست ماهدند ابراز نموده اند .

یک هیأت جمهورییت مردم دیموکراتیک کوریا تحت ریاست ښاغلی کیم چی سوک مدیر عمومی سیاسی وزارت خارجه آن کشور جهت تماس با مقامات وزارت امور خارجه و توضیح موقف حکومت شان در مورد موضوع کوریا بسلسله مسافرت به یکعهده از کشورها وارد کابل گردید .

۲۴- اسد ۱۳۵۳

۲ سنبله ۱۵۲۳
ښاغلی یحیی خلیف مدیر اجرایی با نک جهانی بنادعوت وزارت مالیه وارد کابل شد.

ښاغلی محمد نعیم و خانم محترمه شان که بنادعوت حکومت اتحاد شوروی برای معاینات طبی و استراحت چندی قبل به آنکشور رفته بودند بکابل مراجعت کردند .

درمیدان هوایی بین المللی کابل دکاتور

وزارت امور خارجه

۳ سنبله ۱۳۵۳ :

بادكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی
ملاقات نمود .

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت ر
صدراعظم اگریمان بناغلی حسین قطایی بحیث
سفیر کبیر کشور عربستان سعودی در کابل
که از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود
صادر شده است .

۶ سنبله ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه به جواب سوال
خبرنگار باختر آژانس راجع به گفتار ۵ سنبله
ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان که
افغانستان در پشتونستان و بلوچستان ادعای
مالکیت داشته و برای تربیه آزادی خواهان
اردوگاہی ساخته است ، گفت: که این نوع
ادعاهای بی اساس برای ماتازگی نداشته ر
صدراعظم پاکستان برای آنکه افکار عامه را
مفشوش ساخته و مردم و فریب بدهد به چنین
اتهامات عاری از حقیقت می پردازد .

۳ سنبله ۱۳۵۳ :

بناغلی زلمی محمود غازی سفیر کبیر
جمهوریت افغانستان در تهران برای اجرای
پاره ای امور وارد کابل شد .

۴ سنبله ۱۳۵۳ :

بناغلی یحیی خلیف مدیر اجرائیه بانک
جهانی بادكتور محمد حسن شرق معاون صدارت
عظمی ملاقات بعمل آورد. درین موقع بناغلی
علی احمد خرم وزیر بلان نیز حاضر بود .

۴ سنبله ۱۳۵۳ :

بناغلی خلیف مدیر اجرائیه بانک جهانی
ساعت یازده و نیم قبل از ظهر ۴ سنبله ۱۳۵۳ با
بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور
خارجه ملاقات نمود .

۵ سنبله ۱۳۵۳ :

بناغلی بوتو باتکتیک خاص خودش همیشه
خواسته که ملامتی را بدوش دیگران بیندازد
خود را در افکار عامه حق بجانب جلوه دهد .
نطاق گفت : اینکه بناغلی بوتو ادعای
دوستی نسبت به افغانستان نموده ، جز حرف
میان خالی چیزی نیست ، زیرا کشف دسایس
علیه افغانستان رفتار خشن و جابرا نه وی در
برابر برادران پشتون و بلوچ و تجاوزات مکرر
طیارات نظامی پاکستان بر قلمرو فضایی
افغانستان خودمه دلیل عدم صمیمی بودن
گفتاروی و اثابت میسازد . این همه اظهارات
محض به منظور استفاده در سیاست داخلی
پاکستان و انحراف توجه مردم از اوضاع پاشیده
داخلی آنکشور صورت گرفته . نطاق افزود
چنانچه بارها تکرار کرده ایم موقف افغانستان
جز اعطای حق تعیین سرنوشت به برادران پشتون

بنابدعوت وزارت امور خارجه بناغلی عباس
علی خلعتبری وزیر امور خارجه ایران وارد کابل
شد .

درین سفر بناغلی جعفر ندیم معین اقتصادی
بناغلی محمود صالحی مدیر عمومی فرهنگی
و بناغلی عباس هدایت رئیس اداره پنجسم
سیاسی وزارت امور خارجه با بناغلی خلعتبری
همراه میباشند .

۵ سنبله ۱۳۵۳ :

وزیر امور خارجه ایران ساعت پنج عصر

و بلوچ چيزديکري نيست .

افغانستان بازمه بمساعي خودجهت يافتن راه حلي ازطرق مسالمت آميزو مذاکرات براي يگانه اختلاف سياسي خود باپاکستان ادامه خواهد داد .

۶ سنبله ۱۳۵۳

يك هيات ايراني برياستت بناغلي داوري مديرعمومي تجارت داخلسي وزارت اقتصاد آنکشور براي مذاکره و عقد موافقتنامه جديد ترانزيتي بين افغانستان و ايران وارد کابل شد .

۶ سنبله ۱۳۵۳

بناغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم بناغلي عباس علي خلعتبري وزير امور خارجه ايران را براي ملاقات درقصر رياست جمهوري پذيرفتند . هنگام اين ملاقات بناغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه ، بناغلي محمد اکبر رئيس دفتر رياست جمهوري همراهان بناغلي خلعتبري و شارژدافيرسفارت کبرای ايران در کابل نيز حاضر بودند .

۶ سنبله ۱۳۵۳

بناغلي عباس خلعتبري وزير امور خارجه ايران با بناغلي محمدنيم درقصر وزارت امور خارجه ملاقات تعارفي نمود . همچنان بناغلي خلعتبري ساعت پنج و نيم همانروز چاي عصر را با بناغلي محمدنيم در کاريزمير صرف نمود . در آن وقت دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي ، بعضي از اعضاي کابينه و مامورين عاليرتبه وزارت امور خارجه و همراهان بناغلي خلعتبري و شارژدافير سفارت کبرای

آنکشور مقيم کابل نيز حضور داشتند .

۶ سنبله ۱۳۵۳

بناغلي عباس علي خلعتبري وزير امور خارجه ايران ساعت نه صبح ۶ سنبله ۱۳۵۳ با بناغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه درقصر آن وزارت مذاکراتي بعمل آورد .

درين موقع از طرف افغانستان بناغلي عبدالصمد غوث مدير عمومي سياسي ، دکتورس محبوب رفيق سراج امره دفتر وزير خارجه و بعضي ديگر از اراکين آن وزارت و از طرف ايران اعضاي معيتي بناغلي خلعتبري و شارژدافير آنکشور در کابل ، بناغلي بهارلو حاضر بودند .

طی اين مذاکرات که در فضاي دوستي و تفاهم کامل صورت گرفت ، راجع به مسایل مهم بين المللي ، انکشاف اوضاع منطقه و تقويت و توسعه روابط افغانستان و ايران تبادل افکار مفيد جامعي بعمل آمد .

۶ سنبله ۱۳۵۳

بناغلي مشتاق احمد وزير تجارت و تجارت خارجي بنگله ديش بنا بدعوت بناغلي محمدخان جلالر وارد کابل شد .

۷ سنبله ۱۳۵۳ :

بناغلي خنده کارمشتاق احمد وزير تجارت و تجارت خارجي کشور بنگله ديش يادکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمي در عمارت صدارت ملاقات نمود . درين موقع بناغلي محمدخان جلالر وزير تجارت ، ذوات معيتي بناغلي مشتاق احمد و شارژدافيرسفارت کبرای آنکشور مقيم کابل نيز حضور داشتند .

متن بیانیه بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی
وزارت امور خارجه

بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه درصیافتی که به افتخار بناغلی عباس خلعتبری وزیر خارجه ایران ترتیب داده بود، گفت: که دوستی و برادری میان افغانستان و ایران از قدیم ترین ایام تاریخ آغاز شده است گرچه رشته های محکم هم کیشی و زبان و فرهنگ مشترک شرایط مساعدی برای دوام این دوستی و برادری بوده، امیدواریم باز دید رهبران و شخصیت های برجسته دو کشور مذاکرات و تبادل افکاریکه در طی آن صورت گرفته وسیله تقویت و فهم و اعتماد متقابل و توسعه و روابط و همکاریهای مثر بین دو کشور گردیده است .

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی گفت : مساعی برادران ایرانی مابرای حاکمیت بر منابع طبیعی شان و استفاده از آن در راه رفاه و ترقی ملت و کشور ایران مورد تقدیر واقع گردیده است . جای خرسندی است که برادران ایرانی درین مورد منافع و احتیاجات کشور های دیگر مخصوصاً همسایگان را از نظر دور نداشته و کوشش کرده اند در تلاشهای ایشان برای انکشاف و بهبود احوال مردمان شان سهم بگیرند .

معین سیاسی گفت: افغانستان کشوری است که از ایام قدیم و بصورت عنعنوی به صلح و امنیت در جهان و در منطقه خود علاقه مند بوده برای حفظ و تقویت آن سعی صادقانه و مستدام

کرده است . ما چنین تشخیص داده ایم که مثل همه مردم دنیا به صلح احتیاج داریم تا در سایه آن بتوانیم به آنچه عالیترین منظور و هدف بشری است، یعنی تأمین زندگی مرفه و مسعود برای مردم خود نایل گردیم . ما همچنین تشخیص داده ایم که بهترین طریق رسیدن باین هدف عالی آنست که از یک سیاست عدم انسلاک و بیطرفی مثبت و قضاوت آزاد در مسایل جهان پیروی کنیم . افغانستان در برابر مسایل عمده بین المللی همیشه با اتکاء بر این اساسات موقف گرفته و از حق و عدالت پشتیبانی کرده است .

بناغلی وحیدعبدالله در مورد شرق میانه گفت: ماعقیده داریم که در شرق میانه تا زمانیکه قوای غاصب و اشغالگر اسرائیل از همه سر زمین های اشغال شده اعراب بیرون نروند حقوق حقه مردم فلسطین شناخته و احترام نگردد و حاکمیت عرب بر شهر بیت المقدس اعاده نشود صلح و امنیت دایمی درین منطقه برقرار شده نمیتواند .

معین سیاسی گفت: افغانستان با هم کامل عملیات نظامی ترکیه در قبرس که منظور آن حفظ و حمایت حقوق و منافع اقلیت ترکی زبان قبرس میباشد ، عقیده دارد که باید معضله قبرس از راه مذاکرات با وسایل مسالمت آمیز به طریقی که همه جوانب ذیعلاقه روی آن موافق کنند حل گردد .

میخواهم با استفاده از موقع راجع به وضعیکه در منطقه مادر اثر سیاست ناعاقبت اندیشانه حکومت پاکستان ظهور کرده مطالبی بگویم :

صلح جهان امنیت درین منطقه پر اهمیت ودر همه جهان کمک معتنا بیی میکند .

۸ سنبله ۱۳۵۳ :

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان در رأس یک هیأت بنابعدوت حکومت عراق و عربستان سعودی عازم بغداد شد .

۹ سنبله ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم اگریمان ښاغلی شری رام پرتاب سنگ که بحیث سفیر کبیر هند در کابل از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر گردیده است .

۹ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم طعام شب را با ښاغلی عباس علی خلع تبری وزیر خارجه ایران در قصر ریاست جمهوری صرف نمودند . درین دعوت بعضی از اعضای کابینه، شمار دافیر سفارت کبری ایران در کابل وعده از همراهان وزیر خارجه ایران اشتراک داشتند.

۹ سنبله ۱۳۵۳

نهم سنبله که مصادف با روز ملی پشتونستان بود، ضمن محافل مجلی در سراسر کشور تجلیل گردید . مراسم این روز ساعت هشت صبح روز ۹ سنبله ۱۳۵۳ در کابل با قرانت چند آیت از قرآن کریم افتتاح گردید و بعداً کابل ښاروال داکتر غلام سخی نورزاد بیانیه به این مناسبت ایرد نمود و بیړق ملی پشتونستان را برافراشت .

در این مراسم که در پشتونستان واپ بر گزار شده بود ، ښاغلی محمد نعیم، دکتور

متأسفانه حکومت پاکستان روش خشن و غیر قانونی خویش را در مقابل آزادیخواهان پشتون و بلوچ شدت بخشیده و با پیروی یک سیاست بیرحمانه امحای د سته جمعی علیه برادران بلوچ مابعمتلیات نظامی و سیع وحتى بمباران هوایی دست زده است . این امر وضع را در سرزمین های مذکور بیشتر نا قرار و متشنج نموده و آرامش این منطقه را با خطر مواجه ساخته است . حکومت افغانستان از حق تعیین سرنوشت برادران پشتون و بلوچ خود همیشه پشتیبانی کرده و باین پشتیبانی خود ادامه خواهد داد .

همچنان حکومت افغانستان همیشه خواهان

حل این یگانه اختلاف سیاسی با پاکستان از طرق مسالمت آمیز و مذاکرات بدون قید و شرط بوده و میباشند. گرچه به بیانات و پیشنهادات مکرر مادرین مورد از طرف زعمای پاکستان هنوز جواب مثبتی داده نشده است . بلکه آنرا با تحریکات و اتهامات بی اساس و مداخلات در امور داخلی افغانستان وحتى تجاوز بر قلمرو فضایی کشور مامقابله کرده اند . ما امیدواریم که زعمای پاکستان بالاخره متوجه حستاسیت وجدیت موضوع گردیده و باشناخت واقعیت های انکار ناپذیر حاضر شوند که این اختلاف سیاسی را از طریق مذاکرات و مطابق به آمال و آرزوهای مردمان پشتون و بلوچ و زعمای ایشان حل نمایند .

روابط و همکاری های مثر بین افغانستان و ایران نه تنها کشور ها و مردمان ما را بهم نزدیکتر میسازد . بلکه به دوام و استحکام

وزارت امور خارجه

مارشال جوزف بروزیتو رئیس جمهور آنکشور
به بلگراد مخابره گردیده است .

۱۱ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و
صدراعظم تیلگرام تعزیت بمناسبت وفات
بناغلی نارمن کرک صدراعظم زیلانده جدید
عنوانی بناغلی سردنیس بلندل گورنر جنرال
آنکشور به ویلنگتن مخابره شده است .

۱۳ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و
صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روز
آزادی کشور قطر عنوانی والا حضرت خلیفه بن
حماد الثانی به الدوه مخابره گردیده است

۱۵ سنبله ۱۳۵۳

دکتور حسن الشهامی سکرتر جنرال دارالانشاء
کنفرانس کشورهای اسلامی از اسلام آباد وارد
کابل گردید .

۱۵ سنبله ۱۳۵۳

دکتور حسن الشهامی سکرتر جنرال دارالانشاء
کنفرانس کشور های اسلامی با بناغلی وحید
عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه
در آن وزارت ملاقات نموده و پیرامون موضوعات
طرف علاقه مذاکره کردند .

۱۵ سنبله ۱۳۵۳

بناغلی محمدخان جلال وزیر تجارت بناب دعوت
حکومت بلغاریا برای اشتراک در مراسم سی امین
سال تاسیس جمهوریت مردم بلغاریا عازم
صوفیه گردید .

۱۶ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و

محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی، اعضای
کمیته مرکزی، هیات کابینه، لوی درستیز
والی کابل، بناغلی اجمل ختک، خان محمد ایوب
خان اخکزی و جمع غفیری از شهربانان و
پشتونستانی های مقیم کابل اشتراک ورزیده
بودند .

۱۰ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و
صدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روز ملی
مالیزیا عنوانی بناغلی توانکو عبدالحلیم معظم
شاه و رئیس دولت آنکشور به کوالالمپور مخابره
گردیده است .

۱۰ سنبله ۱۳۵۳

رهبر ملی ما بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
بناغلی خنده کارمشتاق احمد وزیر تجارت و تجارت
خارجی جمهوریت بنگله دیش را برای ملاقات
در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند . درین
هنگام بناغلی محمد خان جلال وزیر تجارت
بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور
خارجه، محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری
نیز حاضر بودند .

۱۰ سنبله ۱۳۵۳

بناغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر دولت
جمهوری افغانستان در دهلی برای مشوره وارد
کابل شد .

۱۱ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و
صدراعظم تیلگرام همدردی بمناسبت انحراف
یک قطار آهن در یوگوسلاویا که در اثر آن بیش
از یکصد و پنجاه نفر تلف گردیده است عنوانی

د افغانستان کالنی

صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت روزملی
برازیل عنوانی ښاغلی ارنستو جیزل رئیس
دولت آنکشور به برازیل مخابره گردیده است.

۱۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر دولت
جمهوری افغانستان دردهلی که چندی قبل
برای مشوره بکابل آمده بود، عازم ماموریتش
گردید .

۱۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم
دکتور حسن التهامی سکرتر جنرال کنفرانس
کشور های اسلامی رادر قصر ریاست جمهوری
پذیرفتند .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی جیلانی باختری وزیرزراعت و آبیاری
که بنا به دعوت ایالات متحده امریکا در رأس
یک هیأت به مکسیکو و امریکا رفته بود بکابل
مراجعت کرد. وزیر زراعت و آبیاری طی این
مسافرت از پروژه های گندم و سایر پروژه های
زراعتی و آبیاری در مناطق متذکره دیدن نموده
است .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و
صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت روزملی
جمهوریت مردم بلغار یا عنوانی ښاغلی
تیودور ژکوف رئیس شورای دولتی آنکشور به
صوفیه مخابره گردیده است .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و
صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی

جمهوریت دیموکراتیک کوریا عنوانی ښاغلی
کیم ال سونگ رئیس جمهور آنکشور به
پیونگ یانگ مخابره گردیده است .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

یک هیأت اقتصادی عراق برای مذاکره
درباره مسایل تجارتي با مقامات مربوط افغانی
وارد کابل شد. ریاست این هیأت رافیصل
جیلانی مدیرعمومی بیمه عراق بعهده دارد

۱۸ سنبله ۱۳۵۳

یک هیأت سه نفری مؤرخین جامعه بغداد
بدعوت وزارت اطلاعات و کلتور وارد کابل
شد. هیأت در مدت اقامت خود در افغانستان
باحلقه های فرهنگی و تاریخی کشور تماس
گرفته و زوی موضوعات مورد علاقه مذاکره
خواهد کرد .

۱۹ سنبله ۱۳۵۳

مذاکرات بین هیأت افغانی و هیأت تجارتي
عراق در وزارت تجارت آغاز شد. درین مذاکرات
راجع به انکشاف اقلام صادراتی افغانستان به
عراق مذاکراتی صورت گرفت .

۲۱ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی صادق صدیره مدیرسیاسی دروزارت
امور خارجه ایران غرض یک بازدید مختصر
وارد کابل گردید .

۲۱ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی سلطان محمودغازی رئیس عمومی
هوایی ملکی و توریزم در رأس یک هیأت به
نماینده کی از حکومت جمهوری افغانستان در
بیسټ ویکمین جلسات مو سسه هوانوردی

وزارت امور خارجه

متحد به نیویارک فرستاده و از وی خواهش کرده است پیام شانرا به حیث سند رسمی ملل متحد نشر و توزیع نمایند .

۲۳ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت شناخته شدن گینی بیسائو توسط پرتگال تیلگرام تبریکه عنوانی بناغلی لوئیس کابرال رئیس شورای دولتی آنکشور به بیسائو مخابره گردیده است .

۲۳ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم اگریمان بناغلی علی ارشد بحیث سفیر کبیر پاکستان در کابل که قبلاً از طرف آن حکومت مطالبه شده بود صادر گردیده است .

۲۵ سنبله ۱۳۵۳

بمقصد انکشاف مزید روابط دوستانه بین جمهوری افغانستان و جمهوری دیموکراتیک ویتنام حکومت دوکشور فیصله نموده اند تا از تاریخ ۲۵ سنبله ۱۳۵۳ مطابق به ۱۶ سپتمبر ۱۹۷۴ مناسبت سیاسی رابضویه سفارت کبرا بین خود برقرار نمایند .

۲۵ سنبله ۱۳۵۳

از طرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی کشور مکسیکو عنوانی بناغلی ایچو ویرالوازیر رئیس جمهور آنکشور به شهر مکسیکو مخابره گردیده است .

بین المللی اشتراك میکند عازم کانادا شد. بناغلی غازی قبل از آغاز جلسات مؤسسه هوانوردی بین المللی در رأس يك هیأت آن مؤسسه در جلسات سالانه اتحادیه بین المللی حمل و نقل هوایی که آنها در کانادا دایر میگردد سهم خواهد گرفت .

۲۱ سنبله ۱۳۵۳

بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم طی پیامی که عنوانی سران کشور های اسلامی منشی عمومی کنفرانس اسلامی مؤتمر عالم اسلام و رابطه عالم اسلامی فرستاده اند با جلب توجه ایشان به اوضاع قابل اندیشه بلوچستان و سیاست بیرحمانه کشتار و امحای دسته جمعی پاکستان در آن منطقه و مخصوصاً اولتیماتوم اخیر ذوالفقار علی بوٹو که اگر آزاد یخواهان تا ۱۵ اکتوبر به حکومت تسلیم نشوند بمباران عمومی و وسیع دهات و خانه هایشان شروع خواهد شد، توجه خاص جامعه بین المللی را به جنبه بشری و وضع العناك مردم بلوچ جلب نموده اند .

بناغلی محمدداؤد از سران کشورها و مؤسسات اسلامی خواهش کرده اند که قبل از خراب شدن مزید اوضاع اقدامی مناسب و مؤثر برای منصرف ساختن حکومت پاکستان از تعقیب سیاست خشن آن علیه برادران بلوچ ماورهم خوردن صلح و امنیت در این منطقه بعمل آورند. مدیریت اطلاعات و وزارت امور خارجه افزود که بناغلی محمدداؤد پیامهای مشابهی عنوانی دو کشور کورت و الدهایم سرمنشی عمومی ملل

۲۶ سنبله ۱۳۵۳

روابط بين المللي وزارت امور خارجه .

۲۸ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي اوکوزهان اسيلترك وزير د اخله
ترکيه و خانمش ميرمن اسيلترك برای يـسک
بازديد رسمي از افغانستان وارد کابل گـرديدند.
قرار معلوم موصوف حامل پيامی از طرف رئيس
جمهور ترکیه عنوانی ښاغلي محمد داؤد رئيس
دولت و صدراعظم ميباشد .

۲۹ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي اوکوزهان اسيلترك وزير د اخله
ترکیه بادکتور محمد حسن شرق معاون صدارت
عظمی در قصر صدارت ملاقات نمود. هنگام این
ملاقات ښاغلي فارق شاهينباش سفير کبير
ترکیه نیز حاضر بود .

۲۹ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي اوکوزهان اسيلترك وزير د اخله
ترکیه با ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي
وزارت امور خارجه در حالیکه بعضی از اراکين
آن وزارت و سفير کبير ترکیه حاضر بودند
ملاقات نموده و روی موضوعات طرف علاقه
صحبت کردند .

۳۰ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
ساعت نه صبح ۳۰ سنبله ۱۳۵۳ ښاغلي
اوکوزهان اسيلترك وزير داخله ترکیه را در
قصر ریاست جمهوری پذیرفتند .
ښاغلي اسيلترك در این موقع پيام ښاغلي
فخری کوروترک رئيس جمهور ترکیه را به
ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم تقدیم نمود

اکريمان دکتور علي احمد که بحیث سفير
کبير افغانستان در توکیو از حکومت جاپان
مطالبه شده بود مواصلت نموده است .

۲۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي مختارالداده رئيس جمهور مورتانیا
هنگامیکه طیاره اش از فضای افغانستان عبور
میکرد طی تیلگرامی عنوانی ښاغلي محمد داؤد
رئيس دولت و صدراعظم تمنیات نیک خویش را
برای سعادت و موفقیت های مزید شخص ایشان
و حکومت و مردم افغانستان ابراز نمود .

۲۷ سنبله ۱۳۵۳

هیأت جمهوریت افغانستان تحت ریاست
ښاغلي وحید عبدالله معين سياسي وزارت امور
خارجه در جلسه بیست و نهم مجمع عمومی ملل
متحد اشتراک میکند. ښاغلي عبدالرحمن پژواک
سفير کبير افغانستان در د هلسی
جدید بحیث مشاور هیأت افغانی در جلسات
مذکور سهم میگیرد .

اعضای هیأت افغانستان عبارتند از دکتور
سعدالله غوثی، ښاغلي عبدالقیوم منصور معاون
مدیریت امور اقتصادی وزارت امور خارجه
ښاغلي محمد یحیی معروفی معاون مدیریت
امور ملل متحد و روابط بین المللی ، ښاغلي
میر عبدالوهاب صدیق سکر تر اول نمایندگی
دایمی افغانستان در ملل متحد، ښاغلي عبدالمجید
سکر تردوم نمایندگی دایمی افغانستان در ملل
متحد، ښاغلي عبدالرحیم غفورزی اتشه نمایندگی
دایمی افغانستان در ملل متحد، ښاغلي همایون
شاه آصفی عضو مدیریت امور ملل متحد و

اول میزان ۱۳۵۳

حکومت پاکستان معذرت خود را نسبت تجاوز يك هيلکوپتر نظامی آنکشور بر قلمرو فضایی افغانستان رسماً به وزارت امورخارجه اطلاع داده است که تحت غور مقامات مربوطه دولت جمهوری افغانستان میباشد .

اول میزان ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی عربستان سعودی عنوانی اعلیحضرت ملک فیصل پادشاه آنکشور به ریاض مخابره شده است .

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی این تیلگرام تمنیات نیک خودحکومت و مردم دولت جمهوری افغانستان را برای سعادت و موفقیت های مزید اعلیحضرت فیصل حکومت و مردم دوست و برادر عربستان سعودی ابراز نموده اند .

۷ میزان ۱۳۵۳ :

اگریمان ښاغلی سید مسعود پوهنیار که بحیث سفیر کبیر غیر مقیم دولت جمهوری افغانستان در مادریه از حکومت هسپانیه مطالبه شده بود مواصلت کرده است .

۸ میزان ۱۳۵۳

ښاغلی عبدالهیبیر سفیر کبیر جدید اندونیزیا در کابل اعتمادنامه اش را به ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم مطابق مراسم معمول در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود. درین موقع ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری حاضر بود .

۹ میزان ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی جمهوری مردم چین عنوانی ښاغلی تونگ پی ویوکفیل رئیس دولت جمهوری مردم چین و ښاغلی چوئنلای صدراعظم آنکشور به پیکنگ مخابره گردیده است .

۱۱ میزان ۱۳۵۳

ښاغلی میر عبدالوهاب صدیق شارژدافیر نمایندگی دائمی افغانستان در موسسه ملل متحد به اتفاق آراء بحیث نایب رئیس کمیته سیاسی اول مجمع عمومی ملل متحد انتخاب شده است.

۱۲ میزان ۱۳۵۳

ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امورخارجه و رئیس هیات افغانی در جلسه ۲۹ مجمع عمومی ملل متحد جهت سهمگیری در جلسات مذکور عازم نیویارک گردیده .

۱۳ میزان ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ښاغلی جارج پایادوپولوس سفیر کبیر غیر مقیم یونان را در کابل که دوره ماموریتش در افغانستان به پایان رسیده برای ملاقات تودیمی در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند .

۱۴ میزان ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم به مناسبت روز ملی جمهوریست دیموکراتیک آلمان تیلگرام تبریکه عنوانی ښاغلی ویلی شتوف رئیس شورای دولتی آنکشور به برلین مخابره شده است .

۱۴ میزان ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و

اقتصادی عراق انجام یافته یکتعداد اموال صادراتی افغانستان درآینده قریب به آنکشور صادر خواهد شد .

ښاغلی جلالر علاوه کردکه طی این مسافرت درعراق درمورد اقدامات لازم برای تبادل اموال واستفاده از معاونهای اقتصادی اخیر حکومت عراق برای افغانستان مذاکراتی انجام داده که نتیجه آن قناعت بخش است . موصوف از نمایشگاه تجارتي بین المللی بغداد که افغانستان هم درآن اشتراک کرده دیدن نمود .

۱۷ میژان ۱۳۵۳

ښاغلی کمارام پرتاب سنگک سفیر کبیر دولت جمهوری هند در کابل اعتمادنامه اش را طبق تشریفات معمول به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

۱۸ میژان ۱۳۵۳

دکتور علی احمد سفیر کبیر منتخب دولت جمهوری افغانستان در توکیو برای اشغال ماموریتش عازم جاپان گردید .

۲۰ میژان ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال باخترا آژانس راجع به این ادعای ذوالفقار علی بوټو صدراعظم پاکستان که معین سیاسی وزارت امور خارجه افغانستان به نما یننده روزنامه واشنگتن پوست گفته است در صورت مخاصمه بین افغانستان و پاکستان اتحاد شوروی دهند بطرف داری افغانستان مداخله خواهند کردگفت : این ادعانشی از تخیلات ښاغلی بوټو وساخته وبافته ذهن خود اومیباشد

صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت سالکوه پیروزی شش اکتوبر عنوانی ښاغلی انور السادات رئیس جمهور و ښاغلی عبدالعزیز حجازی صدراعظم جمهوریت عربی مصر به قاهره مخابره گردیده است . ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی این تیلگرام تمنیات نیک خود حکومت و مردم افغانستان را برای سعادت وموفقیت مزید حکومت و مردم کشور دوست وبرادر مامصر ابراز کرده اند .

۱۴ میژان ۱۳۵۳

نطاق وزارت خارجه با اشاره به این ادعای مجله نیوزویک شماره ۳۰ سپتمبر ۱۹۷۴ که مقامات اتحاد شوروی در انقلاب سرطان ۱۳۵۲ افغانستان دست داشتند به نماینده باختبر آژانس گفت : لازم میدانم تصریح کنم که این خیال بافی بی اساس راداره جاسوسی امریکا سی. آی. ای جهت تبریئه دسایس شوم خودو پوشانیدن این اعمال ناشایسته که به آن افراد هم کرده اختراع نموده است .

انقلاب ۲۶ سرطان سال ۱۳۵۲ افغانستان یک حرکت کاملاً ملی بوده و از طرف افغانهای وطن پرست و بنا بر علل و اسباب داخلی صورت گرفت . افغانستان هیچوقت مداخله مستقیم وغیر مستقیم خارجی را بپر شکلی که باشد در امورداخلی خود قبول نکرده ونمیکند .

۱۷ میژان ۱۳۵۳

ښاغلی محمد شان جلالر وزیر تجارت بعد از یک مسافرت رسمی به جمهوریت عراق بکابل مراجعت کرد . موصوف گفت: با اساس مذاکراتی که با مقامات

نطاق گفت: چون متن کامل مصاحبه معین سیاسی وزارت خارجه افغانستان با نماینده واشنگتن پوست قبلا نشر شده مطالعه این متن بی اساس و جعلی بودن گفتار صدراعظم پاکستان را ثابت میسازد .

نطاق افزود که چنانچه افغانستان بارها گفته یگانه راه حل اختلاف سیاسی افغانستان و پاکستان را مذاکره بدون قید و شرط با وسایل مسالمت آمیز مییابد و تاجائیکه به افغانستان تعلق دارد به مساعی همیشگی خود در یسن طریق ادامه خواهد داد .

۲۰ میزان ۱۳۵۳ :

دكتور نعمت الله پژواك وزیر معارف و خانمش بنابدعوت وزیر معارف فرانسه و خانمش عازم پاریس گردیدند .

۲۰ میزان ۱۳۵۳ :

شباغلی و حید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و رئیس هیأت افغانی در جلسه بیست و نهمین مجمع عمومی ملل متحد طسی نطقی هنگام بحث عمومی در مجمع مذکور ضمن اشاره به موضوع شرق میانه گفت :

در شرق میانه باوجود بعضی مؤفقت ها در زمینه جداساختن قوای نظامی صلح پایدار هنوز هم بدست نیامده صلح عادلانه و دوامدار صرف باتخلیه کامل سرزمین های عرب از قوای اسرائیل، شناسایی حقوق مشروع مردم فلسطین و اعاده حاکمیت عرب بر بیت المقدس امکان پذیر مییابد .

وی گفت: که جامعه بین المللی مسئولیت خطیری را برای جبران اشتباهاتیکه هنگام تقسیم فلسطین در سال ۱۹۴۷ صورت گرفت برعهده

دارد .

نامبرده گفت: اعاده حقوق حق مردمان عرب فلسطین شرط اصلی برقراری صلح عادلانه و پایدار در شرق میانه مییابد .

معین سیاسی ازین نظریه که نمایندگان سازمان آزادی بخش فلسطین در مباحثات جلسه کامله سهم بگیرند پشتیبانی کرد .

موصوف راجع به قبرس گفت: در نتیجه مداخله نظامی رژیم سابق یونان در امور داخلی قبرس بحران بزرگی بوجود آمد ، وی اظهار امیدواری کرد که این مسأله با احترام به حقوق جامعه ترکی زبان و حفظ حاکمیت قبرس حاصل گردد.

وی همچنان از پیشرفت دیتانت در میان بعضی دول بزرگ حسن استقبال کرد و علاوه نمود که موفقیت دیتانت وابسته به سهمگیری تمام کشورهای بزرگ و کوچک مییابد، تا اینکه منافع ایشان بصورت مساویانه حفظ شود .

شباغلی معین سیاسی از پیشنهاد ایران برای تاسیس يك منطقه غیر اتومی در شرق میانه حسن استقبال کرد شباغلی و حید عبدالله ضمن توضیح روابط افغانستان باکشور های منطقه گفت : روابط حسن همجواری افغانستان و اتحاد شوروی خلل ناپذیر است . همچنین افغانستان با ایران روابط برادرانه دارد .

روابط افغانستان با جمهوریت مردم چین تاجائیکه به افغانستان مربوط است بصورت نورمال و دوستانه دوام دارد. روابط افغانستان باهند همیشه بسیار صمیمانه و دوستانه بوده است .

شباغلی معین سیاسی در مورد روابط

قاره هند افغانستان كاملا ذیحق بودکه اراضی ازمست رفتۀ خودرا دوباره مطالبه کند . ولی افغانستان این کارانکرد ، زیرا بعد از تصویب منشور ملل متحد و شناخت پرنسیب حق کتله های بشری تحت استعمار برای تعیین آزادانه سرنوشت خودشان افغانستان بهتر دانست که آن مسئله بصورت سالم و از طریق صلح آمیز مطابق به خواسته های خود مردم پشتون و بلوچ حل شود. بنابراین افغانستان از ابتدای تأسیس پاکستان همواره کوشیده است و میکوشد تا این یگانه اختلاف بصورت عادلانه و شرافتمندانه بر اساس مذاکرات و مفاهمات مسالمت آمیز و حسن نیت بین ما و با جمل برضایت رهبران ملی آنها حل و فصل گردد .

افغانستان عقیده راسخ دارد که استعمال فوه جبر و حبس در برابر کسانی که حقوق بشری خود را مطالبه دارند به جز تولید بدبینی، نارضایتی و حس مقاومت بیشتر چیز دیگری ببار نخواهد آورد و گذشته از آن صلح و استقرار در منطقه ما که با آن سخت علاقمندیم متأثر خواهد ساخت. در حالیکه اظهارات جلالتمآب عزیز احمد رادرمورد اینکه گفته است حکومت او خواهان بهترین روابط ممکنه با افغانستان میباشد . مقابله میکنم میخوام یکبار دیگر بگویم طوریکه در سابق نیز به کرات آمادگی خویش را برای مذاکره اظهار داشته ایم حالا نیز صمیمانه آرزو مندیم که برای حل و فصل این یگانه اختلاف سیاسی با پاکستان و تولید فضای حسن اعتماد در هر جا و هر موقعی که میسر باشد به مذاکره بدون قید و شرط بپردازیم .

افغانستان با پاکستان اظهار داشت که با اشاره به بیانات مؤرخ ۲۷ سپتا میر جلا لتمصآب عزیز احمد وزیر خارجه پاکستان در مورد تیره بودن روابط افغانستان و پاکستان باید گفت: که ایشان وضع نارضایت بخش روابط را بیان نموده ، اما از ذکر علت آن خودداری کردند یقین دارم که در ذهن نمایندگان محترم که درین نالار کرد آمدند سوال پیدا شده است که علت واقعی این کشیدگی و تیرگی روابط چه خواهد بود ؟

میخوام با استفاده از موقع محض برای روشن ساختن اذهان عمومی و جستجوی امکانات راه حلی توضیح کنم که علت واقعی این کشیدگی یگانه اختلاف سیاسی بین دو کشور میباشد . در مورد قرون گذشته قدرت استعماری بزرگ دنیا بریتانیا نه تنها تدریجاً نیم قاره هند را در تسلط خود درآورد ، بلکه بابانه های مختلف از قبیل ایجاد سرحدات مأمون تر برای متصرفات استعماری خود به خاکهای اصلی افغانستان تجاوز نموده وطنی دوره های مختلف قسمتی از خاک ما مردم ما را از بیکر اصلی شان جدا ساخت . همین قضیه بود که در مدت تقریباً یک قرن مناسبات افغانستان و حکومت هند بر تانوی وقت راتیره نگه داشت و امروز هم همین قضیه بحیث بقایای شوم استعماری متأسفانه روابط ما و پاکستان را که تصور میکنم هر دو آرزو مند مناسبات دوستانه میباشدیم ، به همان صورت تیره نگه داشته است . با این توضیح نمایندگان محترم بخوبی درک میکنند که با ازین رفتن سلطه استعمار بر تانوی از نیم

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روز ملی کشور صومالی تلگرام تبریکه عنوانی جنرال محمد سعید باری رئیس شورای انقلابی آنکشور به موگه دیشو مخایره گردیده است .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

چنانچه قبلا اعلام گردیده بود ، حکومت پاکستان نسبت تجاوز يك هیلکوپتر نظامی آنکشور بر قلمرو فضایی افغانستان رسماً از حکومت افغانستان معذرت خواسته و موضوع از طرف مقامات مربوطه حکومت افغانستان تحت غور قرار داده شده بود . اخیراً حکومت افغانستان تصمیم گرفت از روی حسن نیت همیشگی که دارد معذرت رسمی حکومت پاکستان را بپذیرد و بر اساس آن روز ۲۲ میزان چهار نفر عمده هیلکوپتر متذکره به مقامات مربوطه پاکستانی تسلیم داده شد .

واگذاری هلیکوپتر نظامی پاکستان به آنکشور بعداً صورت خواهد گرفت .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه این ادعای مقامات رسمی حکومت پاکستان را که افغانستان به آزادیخواهان پشتون و بلوچ کمک مالی و سلاح نموده و یا گریلاها را در داخل خاک خود تربیه می نماید جداً رد نموده ، گفت: این اتهامات بی اساس قبلانیز از طرف مقامات مختلف حکومت پاکستان صورت گرفته و منظور اصلی آن منحرف ساختن افکار عامه پاکستان و جهان از سیاست خشن و تشدد آمیز پاکستان در بلوچستان و پوشانیدن

یقین دارم که کشور های دوستی که در این مجلس حضور دارند با این پیشنهاد افغانستان که مظهر واقعی صلح خواهی ما و متکی بر اساسات قبول شده این سازمان است جهت بر آورده شدن این مأمول هم عقیده وهم فکر میباشند. در صورتیکه واقعاً خواهان صلح همکاری تفاهم و زندگی با همی باشیم پس بهتر است که آزردگی را کنار بگذاریم و بحیث انسانهای مسئول این جرئت را داشته باشیم که مسایل و حوادث را با وسعت نظر قبول و ارزیابی کنیم و به خاطر داشته باشیم که تاریخ و نسلهای آینده اعمال ما را مورد قضاوت قرار خواهند داد. دردنیای کنونی که همه در یک اجتماع نزدیک و متکی بهم دیگر زندگی میکنم برای مقابله و حل مسایل نیازمند جرئت و وسعت نظر میباشم ما باید در برابر مسایل خطیریکه پیش روی ماست با احساس مسئولیت و واقع بینی روبرو شویم چه موفقیت در یافتن طرق حل مستلزم واقعبینی است .

۲۲ میزان ۱۳۵۳ :

بناغلی کیت ویلیام مک لیلان سفیر کبیر غیرمقیم کانادا در افغانستان اعتمادنامه اش را طبق تشریفات معمول به بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

۲۵ میزان ۱۳۵۳ :

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه که ریاست هیأت دولت جمهوری افغانستان را در بیست و نهمین جلسات مجمع عمومی ملل متحد بعهده داشت پس از اشتراك در این جلسات بکابل مراجعت کرد .

خارجی و کمیته فرعی مجلس نمایندگان امریکا
برای جنوب آسیا هم ملاقات کرد .

ښاغلی وحید عبدالله هنگام مسافرت به
واشنگتن ښاغلی مکنامارا رئیس بانک جهانی
نیز ملاقات نموده روی مسایل مورد علاقه
مذاکراتی بعمل آوردند .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

بمناسبت عید سعید فطر از طرف ښاغلی
محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم پیام های
تبریکه عنوانی رؤسای دول و صدراعظمان
کشور های اسلامی فرستاده شده است .
همچنان از طرف رؤسای دولت و صدراعظمان
کشورهای اسلامی پیامهای تبریکه به همین
مناسبت برای ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم
مواصلت کرده است .

۳۰ میزان ۱۳۵۳ :

سومین کنفرانس کمیسیون سیاحت ناحیوی
جنوب آسیا توسط ښاغلی سلطان محمودغازی
رئیس عمومی هوایی ملکی توریزم در کابل
افتتاح شد .

در این کنفرانس که برای سه روز دوام
مینماید نمایندگان افغانستان، ایران، پاکستان
هند، بنگله دیش، منگولیا و کولمبو اشتراک
نموده و راجع به انکشاف توریزم بین المللی
در کشور های عضو و معرفی بیشتر ممالک
جنوب آسیا با سایر کشورهای جهان مذاکراتی
صورت میگیرد . این کمیسیون از جمله پنج
کمیسیون اتحادیه بین المللی موسسات رسمی
توریزم میباشد که اعضای آن قبلا در کولمبو
و تهران نیز جلساتی دایر نموده اند .

ناکامی این سیاست در سرکوب ساختن
آزادیخواهان پشتون و بلوچ میباشد .

نطاق افزود که چنین اتهامات عاری از حقیقت
جز تیره گی و مغموش ساختن اوضاع نتیجه دیگری
ندارد و حکومت افغانستان مثل گذشته عقیده
دارد که بهترین راه حل یگانه اختلاف سیاسی
بین افغانستان و پاکستان طرق مسالمت آمیز
و مذاکرات بدون قید و شرط قبلی میباشد .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

بزرگان و مشران بلوچ و پشتونستانی ها
تبریکات خود را به مناسبت عید سعید فطر به
ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
اعضای کمیته مرکزی و کابینه و تمام مردم
افغانستان ابراز داشته سعادت ملت افغان
و ترقیات روز افزون افغانستان را تحت قیادت
رهبر ملی ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم آرزو نموده اند .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

ښاغلی وحید عبدالله در نیویارک با ښاغلی
بوتفلیقه وزیر خارجه الجزایر و رئیس جلسات
فعلی مجمع عمومی دکتور کورت والد هایم
منشی عمومی ملل متحد و وزرای خارجه یگنده
کشور های که در جلسات ملل متحد اشتراک
داشتند ملاقات نموده و مذاکراتی بعمل آورده
است . همچنان معین وزارت امور
خارجه طی بازدید از واشنگتن ښاغلی انگرسول
و کیل وزارت خارجه امریکا و یگنده از سناتوران
بشمول مایکمنس فیلد و چارلز پرسبی و سناتور
جان سیازک من رئیس کمیته روابط خارجی
سنای آنکشور ملاقات نمود .

ښاغلی وحید عبدالله با اعضای کمیته روابط

وزارت امور خارجه

٤ عقرب ١٣٥٣ :

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم به مناسبت بیست و نهمین سالگرد تاسیس موسسه ملل متحد تیلگرامی عنوانی دكتور كورت والدھایم سرمنشی آن موسسه به نیویارک مخابره شده است . طی این تیلگرام بناغلی رئیس دولت و صدراعظم فرموده اند : درحالیکه بیست و نهمین سالگرد تاسیس مؤسسه ملل متحد برگزار میگردد موقع رامفتنم شمرده يك باردیگر عقیده عمیق و حمایت خود را نسبت به اهداف و مفکوره های عالی مؤسسه ملل متحد ابراز میدارم .

موفقیت های شایان تو چه این موسسه طی سال گذشته برای تقویة صلح و رفاه بین المللی درخور تمجید است بنابراین به نمایندگی از طرف مردم و حکومت جمهوری افغانستان میخواهم تمنیات قلبی خود را بشما بحیث سرمنشی ملل متحد و همکاران شما ابراز نمایم . لطفاً آرزوی صمیمانه ما را برای موفقیت های مزید شخص خویش و این موسسه جهانی که شما افتخار خدمت در آن را دارید بپذیرید .

٤ عقرب ١٣٥٣ :

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت سالگرد تولدی اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه ایران عنوانی اعلیحضرت موصوف به تهران مخابره گردیده است .

٥ عقرب ١٣٥٣ :

دومین جلسات منطقه چارم شبکه مخابراتی آسیاد در مرکز تربیوی مخابرات در کابل افتتاح

يك منبع ریاست گرخندوی گفت: در جلسات اسامبله عمومی اتحادیه بین المللی توریسم که در سال ١٩٧٣ در کاراکاس دایر شد فیصله گردید تا سال ١٩٧٥ به حیث سال توریسم در ممالک جنوب آسیا تجلیل شود .

منبع افزود در کنفرانس تهران نماینده افغانستان از شاملین کنفرانس دعوت نمود تا در موقعی که مسابقات بزکشی در کابل صورت میگیرد کنفرانس شانزدهم در کابل دایر نموده و از این سپورت ملی و باستانی افغانستان که برای جلب توریسم در این گوشه جهان ارزش خاصی دارد نیز دیدن نمایند .

اول عقرب ١٣٥٣ :

ازطرف بناغلی محمد نعیم تیلگرام تعزیت و همدردی به مناسبت وفات مرحوم شازل تاکا وزیر خارجه عراق به بغداد مخابره شده است .

٢ عقرب ١٣٥٣ :

بناغلی محمد نعیم به سفارت کبرای عراق رفته در کتابیکه به مناسبت وفات مرحوم تاکا گذاشته شده بود مراتب همدردی خود را درج و امضاء نمود .

٢ عقرب ١٣٥٣ :

مصادف با بیست و نهمین سالگرد تاسیس مؤسسه ملل متحد بوده و در سراسر کشور از این روز تجلیل بعمل آمد .

٤ عقرب ١٣٥٣ :

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه عنوانی دكتور رودلف گرشلیگر رئیس جمهور اتریش به مناسبت روز ملی آنکشور به ویانا مخابره گردیده است .

۵ عقرب ۱۳۵۳ :

ښاغلی حمیدالله عنایت سراج سفیر کبیر غیرمقیم جمهوریت افغانستان در اسلسو اعتمادنامه اش را طی مراسم معمول به اعلیحضرت الاف پنجم پادشاه ناروی تقدیم کرده است.

۶ عقرب ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه ضمن تأیید بیانیة ښاغلی الکسی کاستیگین صدراعظم اتحاد جماهیر شوروی در ضیافتی که برای ښاغلی بوټو صدراعظم پاکستان درمسکو داده بود، درمورد روابط موجود افغانستان و پاکستان اظهار داشته است که حکومت اتحاد شوروی آرزومند است اختلافی که فضای روابط بین افغانستان و پاکستان را تیره ساخته است بین پاکستان و همسایه دوست اتحاد شوروی یعنی افغانستان بوسایل مسالمت آمیز و بزودترین فرصت حل گردد. (گفت: که این آرزومندی کاملاً مطابق به سیاست صلح جویانه مثبت و مسالمت آمیز افغانستان جهت حل اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان میباشد.)

نطاق این گفته ښاغلی بوټو را در ضیافت مذکور که پاکستان آرزومند است روابط خود را با افغانستان بهبود بخشد استقبال نموده افزود: طوری که بارها تکرار کرده ایم سیاست دایمی و تغییر ناپذیر افغانستان درمورد اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان حل مسالمت آمیز آن از راه مذاکرات بدون قید و شرط قبلی میباشد.

نطاق افزود تاجیکه به افغانستان تعلق دارد این سیاست را در گذشته همیشه پیروی

کردید. در پروژه شبکه مخابراتی آسیا چارده کشور منطقه شامل است که به پنج منطقه فرعی تقسیم شده است: افغانستان، ایران، پاکستان و هندوستان در منطقه چهارم قرار دارند.

طولترین قسمت پروژه در منطقه چهارم در کشورما صورت میگیرد بانگمیل شدن این پروژه و کیفیت مخابراتی بهتر میشود، تعداد چینل ها زیاد میشود و این امکان میسر میگردد که مخابرات ترانزیتی از طریق افغانستان بین جنوب شرق آسیا و اروپا راجبوردهد. همچنان این امکان میسر میگردد که مخابرات تیلیفونی بشکل اتومات بین شهر های داخلی تأمین گردد.

در جلساتی که صورت گرفت نمایندگان افغانستان، ایران و هندداشتراک داشتند، انجنیر عزیزالله زاهر معین وزارت مخابرات پیرامون مواد مورد بحث کنفرانس گفت: سعی میشود تا طی جلسات این کنفرانس روی موضوع تمویل مصارف، مسایل تخنیکی بین کشورهای همسایه، تطبیق پروگرام پروژه و دیگر مسایل مربوط بحث و مذاکره صورت خواهد گرفت. شاملان کنفرانس طی اقامت خود از ولایت ننگرهار دیدن میکنند.

۵ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور علی احمد سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در توکیو اعتمادنامه خود را طی مراسم معمول به اعلیحضرت هیروهیتو امپراتور جاپان تقدیم نمود.

وزارت امور خارجه

۹ عقرب ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته دوم مجمع عمومی ملل متحد ضمن بحث بر راپور شورای اقتصادی و اجتماعی نظر حکومت دولت جمهوری را در موضوعات تجارت و مسایل پولی بین المللی توضیح داد. وی پروگرام های وسیعی را که حکومت افغانستان برای انکشاف اقتصاد و زراعت در کشور طرح نموده تذکر داده گفت : که برای تطبیق این پروژه هامنابع تمویل دوجانبه و چندین جانبه طور عاجل احساس میگردد. متأسفانه فقدان وعدم کفایت چنین منابع مساعی حکومت افغانستان را به موانعی مواجه ساخته است .

افغانستان از پیشنهاد مساعدت به کشور های در راه انکشاف و کمتزین انکشاف یافته بمنظور تزئید تولیدات زراعتی آنها جهت مجادله با کمبود مواد غذایی در جهان حسن استقبال نموده اظهار توقع کرد کنفرانس آینده غذایی جهان که قرار است در روم دایر گردد روی این موضوع مهم دنیایی تصامیم لازم و عاجل اتخاذ نماید .

نماینده افغانی ضمناً اظهار داشت که حق دسترسی آزاد کشور های محاط به خشکه به بحران از طرف جامعه بین المللی تأیید گردیده و مجمع عمومی ۲۹ باید برای تاسیس یک صندوق مخصوص غرض تلافی مصارف اضافی ترانزیتی کشور های محاط به خشکه اقدامات لازم رو بدست گیرد ، زیرا با اساس راپور مرتبه

کرده و درآینده نیز به مساعی خود در این زمینه دوام خواهد داد . حکومت افغانستان خواهان آنست که منطقه صلح و آرامش واستقرار دایمی باشد .

۶ عقرب ۱۳۵۳ :

بر اساس خط مشی دولت جمهوری در زمینه رشد و توسعه صنایع در کشور برای ازدیاد تولیدات فابریکه نساجی بگرامی پانزده متخصص ساختمان از جمهوریت مردم چین به کابل موصلت نمودند .

۶ عقرب ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روز ملی ترکیه تیلگرام تبریکه عنوانی بناغلی فخری کوروترک رئیس جمهور آن کشور به انقره مخابره شده است بناغلی رئیس دولت طی این تیلگرام تمینات نیک خویش را برای سعادت و موفقیت های مزید مردم دوست برادر ماترکیه ابراز کرده اند .

۸ عقرب ۱۳۵۳ :

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت سه بعد از ظهر بناغلی جهانگیر تفضلی سفیر کبیر ایران را که دوره ماموریتش در افغانستان به پایان رسیده است برای ملاقات تودیمی پذیرفتند .

۸ عقرب ۱۳۵۳ :

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم ساعت ۱۲ ظهر، بناغلی دانیل جاج نی بین سفیر کبیر غیرمقیم سویس رادر قصر ریاست جمهوری برای وداع پذیرفتند .

د افغانستان کالني

کيسنجر وزير امور خارجه امريکارا برابري ملاقات درقصر رياست جمهوري پذيرفتند .
درين ملاقات روي روابط دوجانبه افغانستان و امريکا مسایل جهاني و انکشاف اوضاع درين منطقه مذاکره بعمل آمد .

در مذاکرات از جانب افغانستان دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي، دکتور عبدالمجيد وزير عدليه، ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي، و ښاغلي عبدالصمد غوث مدير عمومي سياسي وزارت امور خارجه و از جانب ايالات متحده امريکا ښاغلي الفرد اترتين معاون وزير خارجه امريکا در امور شرق ميانه و ښاغلي تئودور ايليوت سفير کبير آنکشور مقيم کابل اشتراک داشتند .

وزير خارجه امريکا متعاقب مذاکرات نهار راپاښاغلي رئيس دولت و صدر اعظم در قصر رياست جمهوري صرف نمود .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنري کيسنجر قبل از عزيمت از کابل خطاب به جمعيتي گفت: به استقلال دوستي مستحکم افغانستان که خصوصيت تاريخي اين کشور است احترام داريم . وي علاوه کرد آنچه درجهان آرزوي ماست وجود يك ملت و يك جامعه مرکب از ملل مستقل ميباشد که بر آزادي و استقلال خود افتخار کند . موصوف گفت: طی مذاکرات خود امروز با رهبران افغاني گفتم، آنچه ما به آن علاقه داريم پيشرفت کشور ايشان است . و روابط نيك ايشان را با همه کشور ها استقبال مينماييم و تا جائیکه به شخص من مربوط بوده است از

سکرترتريت مصارف اضافي ترانزيتي اين کشور هادر سال ۱۹۷۰ به ۲۰۰ مليون دالر و در سال ۱۹۷۳ به ۲۷۰ مليون دالر بالغ گرديده و چنين مبلغ بزرگ بارسنگيني رابدوش کشور های محاط به خشکه تحمیل نموده است .

نماينده افغاني ضمناً در بيانيه خود به موضوع تاسيس صندوق مخصوص جهت مساعدت به کشور های کمترين انکشاف یافته اشعاره نموده اظهار توقع نمود، مجمع عمومي جاري ملل متحد باسناد راپور مرتبه سکرترتريت ملل متحد جهت تاسيس و تدوير اين صندوق تصميم بگيرد .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنري کيسنجر وزير امور خارجه ايالات متحده امريکا بنا به دعوت حکومت افغانستان براي بازديد رسمي ساعت نه و پنجاه دقيقه صبح ۱۰ عقرب ۱۳۵۳ وارد کابل کابل گرديد .

دکتور عبدالمجيد وزير عدليه، ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه ښاغلي عبدالصمد غوث مدير عمومي سياسي دکتور محبوب رفيق مصدي رياست تشریفات ښاغلي ميرشمس الدين مدير شعبه رسوم سياسي، ښاغلي محمدانور نوروز معاون تشریفات، ښاغلي تئودور ايليوت سفير کبير و اعضاي سفارت کبرای امريکا مقيم کابل در ميدان هوایی بين المللي از دکتور کيسنجر و ميرمن کيسنجر که درين مسافرت باوي همراه ميباشد استقبال نمودند .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

زعيم ملي ماښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدر اعظم ساعت ۱۱:۴۰ قبل از ظهر دکتور هنري

وزارت امور خارجه

بناغلی محمدنعیم و بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه افغانستان ملاقات نمود .

بناغلی کیسنجر نهار رادر حضور بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم صرف کرد . طرفین روی یکعمده زیاد مسایل در فضای دوستانه ایکه ممیزه روابط بین افغانستان و امریکاست مذاکرات صریح بعمل آوردند . این مسایل شامل روابط دوجانبه انکشافات اخیر در شرقمیان و جنوب آسیا پیشرفت در دیتانت بین المللی و علاقمندی متقابل هر دو طرف برای تأمین صلح استقرار و همکاری درجهان بود .

طرف افغانی نظر و موقف خودرا روی یک سلسله موضوعات عمده بین المللی بشمول اوضاع منطقه ایکه افغانستان به آن تعلق دارد به اطلاع دکتور کیسنجر رسانید .

بناغلی کیسنجر مذاکرات خودرا با زعمای سایرکشور های منطقه به طرف افغانی اطلاع دادوهر دو جانب موافقه کردندکه طریق یافتن

راه حل دائمی دوامدار و صلح آمیزبرای پروبلمها و اختلافات موجوده بین دولت ها مذاکرات مثبت و جامع بین همهجوانب ذیعلاقه میباشد .

هردوجانب ازروابط گرم و دوستانه ای که بین حکومت شان موجوداست اظهار خرسندی کردند . وزیرامورخارجه امریکابا ابرازامتنان ازین فرصتیکه برای بازدید از افغانستان یافتسه ترقیاتی راکه حکومت و مردم جمهوریت افغانستان حاصل کرده اند تقدیر کرد .

مهمان نوازی ایکه ازمن بعمل آمده ، خیلی متحسب شدهام میخوامم یکبار دیگر تکرارکنم که روابط بین کشورهای ماخوب بوده و روزبروز بهتر میشود .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده امریکا ساعت ۲۰:۱۰ دقیقه قبل ازظهر بناغلی محمدنعیم دروزارت امور خارجه ملاقات نمود . وزیر خارجه امریکابه ساعت ۱۰:۱۰ دقیقه بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت خارجه ملاقات کرد . هنگام ملاقات وزیر خارجه امریکابناغلی محمدنعیم معین سیاسی ومدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه افغانستان بناغلی اترتین معاون وزارت خارجه امریکا در امورشرق میانه وسفیر کبیر امریکا مقیم کابل نیزحاضر بودند .

طی این ملاقات که تاحوالی ساعت ۱۱ ونیم دوام کرد ، روی مسایل مهم جهانی بشمول اوضاع منطقه مذاکره بعمل آمد .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا و همراهاننش ساعت ۲۰:۳ دقیقه بعداز ظهر از کابل عازم تهران گردید .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

ابلاغیه مشترک

وزیر امور خارجه امریکا دکتور هنری کیسنجر بنابعدت حکومت افغانستان بتاریخ دهم عقرب ۱۳۵۳ مسافرت رسمی بهجمهورية افغانستان بعمل آورد وطی آن ازطرف بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم پذیرفته شده

افغانستان بنابدعوت وزارت دفاع هند عسازم
آنکشور گردید . عده ازجنرالها وصاحبمنصبان
ارشد جمهوری وښاغلی سنگه سفير کبير
وبعضی ازاعضای سفارت کبرا در میدان
هوایی کابل باهیأت افغانی وداع کردند .

۱۵ عقرب ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت وصدراعظم
طی پیامی عنوانی ښاغلو لیونید بریژنف
سرمنشی حزب کمونسټ، نیکولای پودگورنی
صدرهیأت رئیسه شورایعالی والکسی کاسیگین
صدراعظم اتحاد جماهیر شوروی بمناسبت
پنجاه وهفتمین سالگره انقلاب اکتوبر بمسکو
مخابره شده است .

۱۳ عقرب ۱۳۵۳ :

ښاغلی نظر محمد سکندر وزیر صحیه
باهیأت صحی حکومت جاپان که بریاست
دکتورایوا ساکی مدیر انستیتوت توبرکلوز
آنکشور وارد کابل شده بود ملاقات نمود .
هیأت جاپانی طی این ملاقات درمورد پروگرام
های ملاریا وتوبرکلوز وکمکهای آنکشور
باښاغلی وزیر صحیه مذاکره نمود .

۱۶ عقرب ۱۳۵۳ :

وزارت امور خارجه به جواب سوال
دباختر آژانس راجع به بیانات ذوالفقار
علی بوټو صدراعظم پاکستان در بهاول نگرکه
طی آن ادعا کرده عده زیادی ازخرابکاران که
به اتهام پرتاب بم درسراسر پاکستان دستگیر
گردیده اعتراف کرده اند که در افغانستان
برای استعمال مواد منفجره تربیه شده اندگفت:
چنین اتهامات به اساس که معرف ناتوانی

وزیر امور خارجه امریکا همچنان تمنیات گرم
شخصی رئیس جمهور فورد را به ښاغلی
محمدداؤد تقدیم نمود .

جوانب افغانی وامریکایی اهمیت همکاری
بین المللی رادر ساحه انکشاف اقتصادی
وتکنیکی ونقش عمده آنرا درراه تحکیم استقرار
وصلح بین المللی تاکید کردند .

طرف افغانی ازسهمیکه ایالات متحده امریکا
درین ساحه ازطریق همکاری های دو جانبه
اقتصادی ، تکنیکی وتعلیمی درافغانستان گرفته
است ابراز خرسندی نمود .

وزیرامور خارجه امریکا آرزومندی دوامدار
حکومت خودرا برای همکاری باجمهوریست
افغانستان در راه نیل به اهداف انکشاف
اقتصادی آن ابراز کرد وباارتباط باین موضوع
باطلاع طرف افغانی رسانیدکه یکی ازمامورین
عالیرتبه اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
راموظف میسازدآرآینده نزدیک به افغانستان
مسافرت کرده با مقامات افغانی پروگرام های
مشترک وپیشترفت حاصله در بثمر رسانیدن
پروژه هارامورد ارزیابی قرار دهد .

۱۱ عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم بمناسبت جشن ملی الجزایر تیلگرام
تبریکیه عنوانی ښاغلی هواری بومدین رئیس
دولت الجزایر به مناسبت جشن ملی آنکشور
به الجزایر مخابره شده است .

۱۳ عقرب ۱۳۵۳ :

دگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی درستیز
درآس یک هیأت نظامی دولت جمهوری

وزارت امور خارجه

۲۰ عقرب ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته مخصوص سیاسی مجمع عمومی بیست و نهم ملل متحد طی بیانیه پالیسی تبعیض نژادی حکومت افریقای جنوبی را به شمول تدابیر اخیر آنکشور برای تجرید بیشتر اکثریت سياهپوست آن تقبیح نموده گفت: که مساعی دوامدار موسسه ملل متحد مؤسسات اختصاصی و سایر موسسات بین المللی ذی‌علاقه در این زمینه باوجودیکه نایل به از بین بردن کامل این پالیسی‌های غیر بشری که منافع ارزش مندرجه منشور ملل متحد و پرنسپ‌های اعلامیه جهانی حقوق بشر میباشد نگردیده است، معینا توانسته است تا بسویه بین المللی بر تعداد مخالفین پالیسی اپارتاید افزوده و به این وجه اذهان عامه جهان را بر علیه آن برانگیزد .

وی گفت: تصمیم حکومت پرتگال مبنی بر رسمیت شناختن حق آزادی سر زمین‌های تحت استعمار آنکشور از قبیل گینی بیسائو و موزمبیق عصر جدید امیدواری را در قاره افریقا بوجود آورده است وی علاوه نمود در چنین شرایط موثر لازم است تا موسسه ملل متحد و سایر موسسات بین المللی بیشتر از هروقت به مساعی خویش در زمینه افزوده و استراتژی جدیدی را در پرتو انکشافات اخیر در ساحه رفع استعمار طرح نمایند تا از ارتکاب آمال ضد بشری حکومت افریقای جنوبی و رودیشیای جنوبی که منظور آن غصب حقوق حقه کثله اکثریت سياهپوستان سر زمین هامیباشد جلوگیری بعمل آید .

حکومت پاکستان در حل معضلات در حل معضلات آنکشور میباشد .

سابقاً نیز چندین بار از طرف مقامات پاکستانی علیه افغانستان صورت گرفته و افغانستان آنها را رد نموده بود، یکبار دیگر آنرا عاری از حقیقت خوانده جداً رد میکند .

۱۷ عقرب ۱۳۵۳ :

بتعقیب معذرت رسمی پاکستان از تجاوز یک هلیکوپتر نظامی آنکشور به قلمرو فضایی افغانستان و رهایی عمده هلیکوپتر مذکور هیلکوپتر نظامی پاکستان نیز بمقامات حکومتی آنکشور تسلیم داده شد .

۱۸ عقرب ۱۳۵۳ :

از جانب شباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم اگریمان شباغلی شارل البروتروالد که بحیث سفر کبیر سوئیس در جمهوریست افغانستان از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر گردیده است .

۱۸ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور البرت فلز سفیر کبیر غیرمقیم اطیش در افغانستان اعتمادنامه اش را مطابق مراسم معمول به شباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

۲۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور عبدالواحد کریم سفیر کبیر افغانستان در قاهره که در عین حال بحیث سفیر کبیر غیر مقیم جمهوری افغانستان در الجزایر تعیین شده است اعتمادنامه خود را مطابق به تشریفات معمول به شباغلی هواری بومدین رئیس دولت الجزایر تقدیم کرد .

اساسی داشته و نظریه اتخاذچنین تدابیرکشور
های کمترین انکشاف یافته قادر خواهند شد
منابع داخلی خودرا بغرض انکشاف اقتصادی
خویش مجهز سازند .

تاسیس صندوق مخصوصی جهت مساعدت
بکشور های کمترین انکشاف یافته البته یک
قدم مهم و ابتکاری بوده و هیات افغانستان از
تشکیل چنین صندوقی حمایت کامل دارد .

نماینده افغانی از تاسیس گروپ بین الحکومتی
بحیث یک ارگان فرعی کنفرانس تجارت و
انکشاف حستن استقبال کرده و اظهار توقع نمود
که با تاسیس چنین ارگان اقدامات عاجل
بغرض تهیه انکشاف و تجدید نظر بر تدابیر و
سیاست های تجارتی و پروژه های خاص بنفع
کشور های کمترین انکشاف یافته با اساس
فیصله نامه سومین کنفرانس تجارت و انکشاف
بین المللی به اسرع وقت رویدست گرفته
شود .

نماینده افغانی گفت: که اکثریت کشورهای
محاط به خشکه گروپ کشور های کمترین
انکشاف یافته را تشکیل میدهد و از این لحاظ
رابطه ای بین محاط به خشکه بودن و کمترین
منکشف بودن موجود میباشد .

تدابیر خاصیکه بنفع این کشور ها از طرف
سومین کنفرانس تجارت و انکشاف بین المللی
موافقه گردیده متأسفانه هنوز جنبه تطبیق
بخود نگرفته است .

یکی از اقدامات عاجل در راه رفع مشکلات
کشورهای محاط به خشکه تکمیل و عاجل را پور
سکرتر جنرال درباره پروسیجر جاری در مورد

نماینده افغانی مؤثریت این تدابیر را منکی
بر همکاری دسته جمعی همه کشور های عضو
ملل متحد خاصاً آن دسته از کشور هائیکه
تاکنون به روابط اقتصادی و سیاسی خویش را
حکومت تبعیض پسند افریقای جنوبی و حکومت
غیرقانونی ر و دیشیای جنوبی ادامه میدهند
خواند .

وی ضمن تأیید موقف افغانستان که عبارت
از بیروی کامل ازارزش های منشور ملل متحد
پرنسب های مندرجه اعلامیه جهانی حقوق
بشر و مخالفت با هرگونه تبعیض نژادی استعمار
و سلطه اجنبی میبا شد پشتیبانی حکومت
جمهوری افغانستان را از پیشنهادات کمیته
مخصوص ملل متحد بر موضوع اظهار نمود .

۲۰ عقرب ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته دوم مجمع عمومی
ملل متحد هنگام بحث بر راپور بود تجارت
و انکشاف اظهار داشت :

راپور بود تجارت و انکشاف که غرض غور
به مجمع عمومی ارائه گردیده متأسفانه نشان
میدهد که تاحال اقدامات مؤثری در مورد وضع
پالیسی های تجارتی به نفع کشور های کمترین
انکشاف یافته طوریکه در استراتژی انکشاف
بین المللی بتصویب رسیده بعمل نیامده است.
وضع سیاست های تجارتی به نفع کشور
های کمترین انکشاف یافته و فراهم نمودن
مساعدهت های تخنیکی و مالی طوریکه در فیصله
نامه سومین کنفرانس تجارت و انکشاف بین المللی
جهت تسریع انکشاف اقتصادی کشور های
کمترین انکشاف یافته ذکر گردیده اهمیت

وزارت امور خارجه

د افغانستان اعتمادنامه اش رامطابق مراسم معمول به ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم درقصر رياست جمهوري تقديم نمود. درين موقع ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه و ښاغلي محمد اکبر رئيس دفتر رياست جمهوري نيز حاضر بودند .

۲۱ عقرب ۱۳۵۳ :

استاد خليل الله خليلي سفير كبير جمهوريت افغانستان درعراق که درعين حال بحیث سفير كبير غيرمقيم جمهوريت افغانستان در سوريه تعيين شده است اعتمادنامه خود را طی تشریفات معمول به ښاغلي حافظ الاسد رئيس جمهور آنکشور تقديم کرد .

۲۱ عقرب ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه ديروز اظهار داشت که از چند روز باينطرف تعدادی از مردم بلوچ بازان و اطفال خویش از شر مظالم حکومت پاکستان به خاک افغانستان پناه آورده اند . همچنان یاد آور شد که بتاريخ شانزدهم سنبله ۱۳۵۳ ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم با اظهار اندیشه از عواقب ناگوار عملیات نظامی پاکستان در مقابل آزادی خواهان بلوچ طی پیامی عنوانی سران کشور های اسلامی و سرمنشی ملل متحد و منشی عمومی کنفرانس اسلامی توجه ایشان را به اوضاع رقتبار مردم بيگناه بلوچ که مورد تهاجم بیرحمانه قواي نظامی پاکستان قرار گرفته و برخانمان و مزارع شان بمباران دایمی صورت میگرفت جلب کرده و اظهار فرموده بودند که این امر وضعیت قابل نگرانی را بار آورده که برای صلح و امنیت در این

ترانزیت و بنادر و تسهیلات ترانزیتی و بندری که بدسترس استفاده هریک از کشور های محاط به خشکه قرار دارد میباشد .

باساس چنین راپور و مطالعه مشکلات فعلی در مورد استفاده از زیر بناء موجوده بشمول تسهیلات بندری و ترانزیتی تشخیص شده میتواند .

هیأت افغانی، از مساعی سکرتر جنرال در مورد تهیه مسوده يك میثاق بین المللی در مورد ساده ساختن و متحدالشکل ساختن مراسم گمرکی اموال ترانزیتی حسن استقبال کرده علاوه نمود که تاسیس صندوق مخصوصی جهت مساعدت بکشور های محاط به خشکه جهت تلافی مصارف اضافی ترانزیت آنها که مخصوصاً در قبیل بحرانات اقتصادی موجوده از طریق منابع مالی محدود کشور های محاط به خشکه پرداخته نمیتواند حمایت میکند .

نماینده افغانی در مورد تأمین همکاری بین کشور های ترانزیت و محاط به خشکه از طریق تفاهم تصریح نمود که گرچه افغانستان از همکاری کشور های ترانزیت و محاط به خشکه از طریق ترانزیتی کشور های محاط با خشکه حسن استقبال میکند اما معتقد است که حق آزاد دسترسی کشور های محاط به خشکه به بحر و حق ترانزیت آزاد از بحریه کشور های محاط با خشکه و بالعکس نباید بنابر ملاحظات سیاسی مقید گردیده و یا بحیث فشار سیاسی علیه کشور های محاط با خشکه استعمال گردد.

۲۰ عقرب ۱۳۵۳

دکتور البرت فلزسفير كبير غيرمقيم اطریش

حوزه خطراني توليد نموده است .

صحيه و دكتور ايواساكي رئيس هيات طبيه
جاپان درموسسه صحت عامه امضاء گرديد .
بموجب اين اسناد مقامات جاپاني در پروگرام
كنترول ملاريا وتوبركلوز در افغانستان يك
تعداد سامان ولوازم ضروريه كه قيمت مجموعي
آن بيكصد و چهل مليون ين جاپاني بالغ ميگردد
كمك ميكند . همچنان يكتعد اد متخصصين
جاپاني براي همكاري در ين پروژه هابه
افغانستان اعزام خواهند شد . علاوه بر اين
يكتعداد پرسونل افغاني زمينه تحصيلات عالي
در هر دورشته متذكره در جاپان تهييه خواهد شد .
۲۵ عقرب ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه گفت: كه جريان
پناهگزيان بلوچ به خاك افغانستان دوام دارد
چنانچه از تاريخ ۲۰ تا ۲۳ عقرب ۱۱۴ پناهگزين
ديگر به شمول زنان واطفال از ظلم و تعسدي
حكومت پاكستان و حملات بيرحمانه قواي نظامي
آنكشور به خاك افغانستان پناه آورده اند .
باين ترتيب تعداد پناه گزينا نيكه تا ۲۳
عقرب ۱۳۵۳ وارد افغانستان شده اند به ۳۴۴
نفر ميرسد .
نطاق افزود كه مقامات مربوطه حكومت
افغانستان و موسسه افغاني سره مباحث ترتيب
پروگرام هاي جامع و منسجم را براي رهنمايي
تغذيه رهايش و حفاظت پناهگزيان بلوچ
روي دست گرفته است .

۲۶ عقرب ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد نعيم پيام تعزيست
بمناسبت وفات مرحوم عمر سقاف وزير دولت
در امور خارجه عربستان سعودي عنواني وزارت

نطاق گفت: بعد از ختم موعد التيماتوم ۱۵
اكتوبر ذوالفقار علي بوټو صدراعظم پاكستان
علي الرغم اعلان تمديد آن براي دومه ديگر
و نشر كتاب جملي سفيد عمليات قواي نظامي
پاكستان مخصوصاً قواي هوايي آنكشور بالاي
برادران بلوچ ما افزايش معتنايي يافته و در
اثر اين تشديد عمليات از تاريخ ۱۱ تا ۱۹ عقرب
۲۳۰ نفر مهاجر بخاك افغانستان پناه آورده اند .
نطاق افزود كه حكومت افغانستان براي اين
مهاجرين كه تعداد زيادي از اطفال و زنان نيز
در بين ايشان است كمپ مخصوصي ايجاد
كرده و به مقامات مربوطه امر داده است تا
اقدامات فوري و جامعي جهت تغذيه و حفاظت
ايشان از سرما بعمل آورند .

۲۳ عقرب ۱۳۵۳ :

يوهاند عبدالقيوم وزير معادن و صنايع
بنا بدعوت وزير صنايع كيمياوي اتحاد شوروي
در رأس يك هيات عازم مسكو شد .
وزير معادن و صنايع طي اقامت در اتحاد
شوروي از يك تعداد پروژه هاي معادن و صنايع
آنكشور ديدن نموده و درباره موضوعات مورد
علاقه با مقامات مربوطه مذاكره خواهد كرد .
درين مسافرت رؤساي سروي معادن و جيالوجي
و كودوبرق مزار شريف با يوهاند عبدالقيوم
همراه ميباشند .

۲۳ عقرب ۱۳۵۳ :

اسناد مربوط بكمك جاپان در پروژه هاي
مجادله عليه امراض ملاريا وتوبركلوز توسط
يوهاند دكتور ابراهيم عظيم معين وزارت

وزارت امور خارجه

عنوانی بناغلی موصوف به بغداد مخابر .
گردیده است .

۲۸ عقرب ۱۳۵۳ :

ازجانب بناغلی محمدداؤد رئیس دولت
وصدراعظم اگريمان بناغلی حسن داؤدی بحیث
سفیر کبیرایران در کابل که قبلا از طرف حکومت
آنکشور خواسته شده بود اخیراً صادر گردیده
است .

۲۹ عقرب ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی
این وزارت به مناسبت تقرر بناغلی سعدون
حمادی بحیث وزیر خارجه عراق تیلگرام
تبریکه عنوانی موصوف به بغداد مخابر شده
است .

۲ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم تیلگرام تبریکه عنوانی بناغلی
سلیمان فرانجه رئیس جمهور لبنان بمناسبت
روزملی آنکشور به بیروت مخابر گردیده
است .

۲ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم بمناسبت تصویب فیصله نامه های
اخیر مجمع عمومی ملل متحد درباره شناخت
حقوق تعیین سرنوشت استقلال و حاکمیت ملی
و حق انکار ناپذیر بازگشت مردم فلسطین
بوطن و ملکیت های شان و فیصله نامه مربوط
به دعوت موسسه آزادی بخش جهت اشتراك
در جلسات مجمع عمومی و کنفرانس های
بین المللی بحیث مشاهده تیلگرام تبریکه عنوانی

امور خارجه آنکشور به ریاض مخابر گردید،
است . همچنان بناغلی وحید عبدالله معین
سیاسی وزارت امور خارجه طی تیلگرامیکه به
همین مناسبت به ریاض مخابر شده مراتب
همدردی و تسلیت خود را بوزارت خارجه
عربستان سعودی ابراز داشته است .

۲۶ عقرب ۱۳۵۳ :

بناغلی محمدنعمیم به سفارت کبرای عربستان
سعودی رفته مراتب تسلیت و همدردی خود را به
مناسبت وفات مرحوم عمر سقاف وزیر دولت
دروازت خارجه عربستان سعودی در کتابیکه
باین مناسبت در آن سفارت کبرای گذاشته شده
بود درج و امضاء نمود .

۲۶ عقرب ۱۳۵۳ :

وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه
تیلگرام تبریکه بمناسبت تقرر بناغلی
چیکوان هوا بحیث وزیر خارجه جمهوریت مردم
چین عنوانی مشارالیه به پکنک مخابر شده
است .

۲۷ عقرب ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم بمناسبت وفات مرحوم عمر سقاف
وزیر دولت دروزات امور خارجه عربستان
سعودی تیلگرام تعزیت عنوانی اعلیحضرت
فیصل پادشاه آنکشور به ریاض مخابسه
گردیده است .

۲۸ عقرب ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم تیلگرام تعزیت بمناسبت وفات
مرحومه همسر حسن البکر رئیس جمهور عراق

ښاغلی یاسر عرفات رئیس موسسه آزادی بخش فلسطین مخبره گردیده است .

۷ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم تصویب این فیصله نامه هارا پیروزی های بزرگی برای مبارزات مردم قهرمان فلسطین در راه حق و عدالت دانسته و اظهار آرزو کرده اند که مردم برادر فلسطین په زودی باموقیت های درخشان توی به اعاده کامل حقوق غصب شده خود نایل گردند .

۶ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت دوگذشت ښاغلی اوتانت سرمنشی سابق موسسه ملل متحد تیلگرام تعزیت عنوانی جنرال نیوین رئیس دولت برما به رنگون مخبره شده است .

۶ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه طی تیلگرام هائیکه به نیویارک و رنگون مخبره شده است مراتب تعزیت خود رابه مناسبت درگذشت اوتانت به دکتور کورت والدهایم سرمنشی موسسه ملل متحد و ښاغلی هلافون وزیر خارجه برما ابراز داشته است .

۶ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل اعتمانامه اش رامطابق مراسم معمول به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود درین موقع ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست

جمهوری نیز حاضر بود .

نماینده افغانی درموقع بحث کمیته چهارم اسامبله عمومی ملل متحد بر موضوع (نامیبیا) که تحت تسلط حکومت افریقای جنوبی میباشد بیانیه مفصلی ایراد و طی آن موقف جمهوریت افغانستان را در مورد استعمار و مناطقیکه تا هنوز به آزادی خویش نایل نشده اند بشمول (نامیبیا) بیان نمود .

نماینده افغانی گفت: سرزمین نامیبیا برای بیشتر از نیم قرن تحت سلطه غیر قانونی حکومت افریقای جنوبی بوده و مردم آن با وجود مساعی موسسه ملل متحد و فشار افکار عامه جهان از حق تعیین سرنوشت و آزادی و حقوق بشری مندرجه اعلامیه جهانی حقوق بشر محروم ساخته شده اند .

نماینده افغانی در زمینه توضیح نمود که بعد از فیصله متذکره اسامبله عمومی ملل متحد دوام اشغال سرزمین نامیبیا از طرف حکومت افریقای جنوبی دوام یک عمل تجاوز به مقابل نامیبیا و مردم آن سرزمین میباشد. نماینده افغانی پشتیبانی مردم و حکومت جمهوریت افغانستان از مبارزات و جنبش های ملی آزادی خواهی مناطق تحت استعمار افریقا و سایر مناطق که تا هنوز به آزادی نرسیده اند بشمول جنبش آزادی نامیبیا یکبار دیگر تأیید نمود .

نماینده افغانی در اخیر بیان داشت که موقیت وعدم موقیت موسسه ملل متحد در پیشبرد وظایف و مسئولیت هایش برای تأمین حفظ صلح و آرامش بین المللی مربوط به اندازه

وزارت امور خارجه

سیدین سلطان النہیان رئیس امارات مذکور به اوطپی مخابره گردیده است .

۱۳ قوس ۱۳۵۳ :

اگریمان بناغلی محمد امین اعتمادی سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در وارساکه در عین زمان بحیث سفیر کبیر غیرمقیم افغانی در جمهوریت دیموکراتیک آلمان از حکومت آنکشور خواسته شده بود مواصلت کرده است .

۱۳ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده جمهوریت افغانستان حین سہمگیری در بحث جلسہ کاملہ مجمع عمومی ملل متحد در مورد قضیہ فلسطین طی بیانیه ای ضمن اشارہ به ستوابق تاریخی ومسئولیت های ملل متحد و جامعہ بین المللی در موضوع فلسطین اظهار کرد حقایق تاریخی نشان میدہد کہ اسرائیل بصورت یکجانبہ خودرادر منطقہ ایکہ اصلاً متعلق ب مردم عرب فلسطین بود مستقر ساخت کہ متعاقباً نہ تنها سرزمین مردم فلسطین را اشغال و آنها را از اوطان شان بیرون کرد، بلکہ بوسیله اعمال تجاوز گری قسمتی از سرزمین های عربی را نیز اشغال نمود وی افسزود افغانستان عقیدہ دارد کہ قضیہ فلسطین باید با اساس یرتسبب حق تعیین سرنوشت واحکام منشور ملل متحد واحقاق حقوق ملی ومردم فلسطین حل وفصل شدہ وبہ تسلط اجنبی خاتمہ دادہ شود .

نماینده افغانی اظهار داشت مسرور است ازینکہ ملاحظہ میشود قضیہ فلسطین بعد از مدت تقریباً بیست سال برای اولین بار بحیث یک قضیہ سیاسی در موسسہ ملل متحد مطرح

پشتیبانی دول عضو ازین موسسہ بین المللی ورعایت اصول ومرام های مندرجہ منشور ملل متحد میباشد اینکہ موسسہ ملل متحد نتوانستہ است بہ اشغال غیر قانونی نامیبیا از طرف حکومت افریقای جنوبی خاتمہ دہد دلیل آن تخلف یکعده کشورها از منشور ملل متحد وعدم رعایت فیصلہ نامہ های مربوطہ این موسسہ میباشد .

۷ قوس ۱۳۵۳ :

بناغلی محمدخان جلال وزیر تجارت کسہ در بیست وچہارمین کنفرانس سالانہ مشورتی بلان کولمبو از هیأت افغانی ریاست مینمایند عازم سنگاپور شد .

۷ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بہ مناسبت روز ملی یوگوسلاویا تیلگرام تبریکہ عنوانی مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمہور آنکشور بہ بلگراد مخابره گردیدہ است .

۱۱ قوس ۱۳۵۳ :

بناغلی حمیداللہ عنایت سراج سفیر کبیر جمهوریت افغانستان در لندن کہ در عین زمان بہ حیث سفیر کبیر غیرمقیم افغانستان در ہالند تعیین شدہ اعتماد نامہ خود را مطابق مراسم معمول بہ علیاحضرت جولیانا ملکہ آن کشور تقدیم نمودہ است .

۱۲ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکہ بمناسبت روز ملی امارات متحدہ عربی عنانسی والاحضرت

ميگردد .

وسيل وسيلي پچلاروف معاون کميته روابط
اقتصادي خارجي آنکشور وارد کابل شه .

۱۳ قوس ۱۳۰۳ :

ښاغلي علي احمدخرم وزير پلان باهيآت
اقتصادي بلغاريا روي نقاط عمده موافقت نامه
قرضه آنکشور مذاکره کرد. در نظر است ار
کريدت جمهوريت مردم چين و بلغاريا در يك
عده پروژه هاي انکشافی افغانستان استفاده
شود .

هيأت اقتصادي بلغاريا برياست ښاغلي
وسيل وسيلي پچلاروف معاون کميته روابط
اقتصادي خارجي آنکشور بتاريخ ۱۳ قوس
۱۳۰۳ وارد کابل شه، مذاکرات هيأت اقتصادي
بلغاريا و وزارت پلان در زمينه ادامه مي يابد.

۱۴ قوس ۱۳۰۳ :

ښاغلي هورست زندرمن صدراعظم جمهوريت
ديموکراتيک آلمان هنگامیکه طياره حامل و ی
فضای کشور رابعور نمود طی پيامی عنوانی
ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم تمنيات نيک
خویش را ابراز کرد .

همچنان ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم
طی تيلگرام های جوابيه ضمن اظهار تشکراز
پيامهای صدراعظمان موصوف آرزو های نيک
خویش رابه آنها ابراز نموده اند .

۱۶ قوس ۱۳۰۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم تيلگرام تبريکيه به مناسبت روز ملی
فنلند عنوانی ښاغلي اورنوکی کونين رئيس
جمهور آنکشور به هلنسکی مخابره گسريده
است .

وی افزود بحیث نماینده کشوری که از شروع
مجادلات مردم فلسطین را برای رسیدن بحقوق
اساسی تائید و پشتیبانی نموده است مسرت
دارد اینکه از ښاغلي یاسر عرفات رهبر مردم
فلسطین و نمایندگان موسسه آزادی فلسطین
بحیث نمایندگان مردم فلسطین در سازمان
ملل متحد استقبال بعمل می آید .

نماینده افغانستان علاوه کرد که حکومت جمهوری
افغانستان از هر فیصله نامه ای که متضمن حقوق
اساسی و حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین
بوده و برای نمایندگان موسسه آزادی فلسطین
قابل قبول باشد پشتیبانی خواهد نمود .

موصوف افزود که جمهوريت افغانستان ار
جمله اولین کشور هائیسست که پشتیبانی خود
را از سهم گیری نمایندگان موسسه آزادی
فلسطین در موسسه ملل متحد اعلام داشت .

افغانستان همه فیصله های هفتمین کنفرانس
سران دول و حکومت عربی را در مورد حقوق
مردم فلسطین که در اکتوبر سال جاری در رباط
دایر شه تائید میکند .

۱۳ قوس ۱۳۰۳ :

دو صد و پنجاه هزار دالر را حکومت عربستان
سعودی بوزارت معارف کمک بلاعوض نموده
است. چک حاوی مبلغ متذکره از طرف سفارت
کبرای عربستان سعودی مقیم کابل به سلسله
وزارت خارجه به وزارت معارف تسلیم داده
شد .

۱۴ قوس ۱۳۰۳ :

هيأت اقتصادي بلغاريا برياست ښاغلي

۱۶ قوس ۱۳۵۳ :

عنوانی دكتور كورت والدهايم منشى عمومى
ملل متحد به نيويارك مخابره شده است .

از طرف ښاغلى محمد داؤد رئيس دولت
وصدراعظم تيلگرام تعزيت به مناسبت درگذشت
خانم ښاغلى كى كوتين رئيس جمهور فنلند عنوانى
رئيس جمهور مذكور مخابره گرديده است .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

كميته دوم مجمع عمومى حق دسترسى آزاد
كشورهاي محاط به خشكه رابه بحرواز بحر
باكثریت قاطع به تصويب رسانيد. فيصله نامه
مربوطه كه از طرف افغانستان وچندكشوردیگر
به كميته پيش شده بود دارى سه مطلب عمده
واساسى ميباشد :

۱۶ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلى لوبو مير شترا كال صدراعظم
چكوسلواكيا هنگاميكه طياره حامل وي از فضاي
افغانستان عبور ميكرد طي تيلگرامي از طياره
تمنيات نيك خویش رابه ښاغلى محمد داؤد
رئيس دولت وصدراعظم اظهار نموده است

اول : درخواست ارجاع موضوع تاسيس
يك صندوق مخصوص به نفع كشور هاي
محاط به خشكه در راه انكشاف جهت جبران
مصارف اضافى ترانزيتى وحمل ونقل اموال
صادراتى و وارداتى آنها اسامبلى خاص آينده
ملل متحد .

۱۷ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلى محمد خان جلال وزير تجارت پس از
اشترك در بيست و چارمين كنفرانس سالانه
مشورتي پلان كولمبو بكا بل برگشت .
وزير تجارت درين كنفرانس رياست هيات
افغانى رابعده داشت . در يـن كـنـفرانس
زوى موضوعات مهم تحولات اقتصادى جهانى
وبحرانات كنونى اقتصادى ويولى دنيا وتاثير
آن بالای وضع اقتصادى ممالك حوزه پلان
كولمبو بحث ومذاكره صورت گرفت .

دوم : دعوت از كشور هاي عضو وموسسات
بين المللى براى فراهم آورى تسهيلات لازمه
جهت استفاده آزادانه كشور هاي محاط به
خشكه از حق دسترسى آزاده بحرواز بحر بخاك
خود .

سوم : تقاضا از منشى عمومى تامطالعه جامعى
دزراه مشكلات ترانزيتى كشورهاي محاط به
خشكه بعمل آورده آنرا به جلسه خاص مجمع
عمومى سال آينده تقديم كند .

وزير تجارت گفت: اكثر نمايندگان كشور
هاي عضو پلان كولمبو امداد مزيد تخنيكى
واقتصادى كشور هاي صنعتى ومتمول جهان
راتقاضا كردند. همچنان براى ازدياد توليدات
زراعتى توصيه هاي يى بکشور هاي حوزه
نمودند .

۱۹ قوس ۱۳۵۳ :

نماينده افغانى توضيح نمود كه حق آزاد
دسترسى كشور هاي محاط با خشكه واز بحر
قبلادرميثاق حقوق بحس ژنيو ميثاق تجارت
ترانزيتى كشور هاي محاط باخشكه. نيويارك
ودر كنفرانس كشور هاي غير منسلك درالجزاير
برسميت شناخته شده آنچه كشور هاي محاط

از طرف ښاغلى محمد داؤد رئيس دولت
وصدراعظم بمناسبت روز حقوق بشر پيامى

درباره پشرفت کارکمیته عملیات حفظ صلح ملل متحد که افغانستان از چندین سال باینطرف عضویت آنرا دارد اظهار داشت که افغانستان به تقویه عملیات حفظ صلح ملل متحد جهت تأمین صلح جهانی اهمیت شایانی قایل بوده و آرزومند است تايك راه حل قابل قبول سراغ گردد که باساس ماده يك منشور ملل متحد قوای حفظ صلح ملل متحد بشکل دایمی تاسیس گردد .

وی گفت: از آنجائیکه افغانستان عضو کمیته مخصوص حفظ عملیات صلح ملل متحد میباشد سعی خواهد کرد تادر کاران کمیته بادلچسپی سهم گیرد نماینده افغانی ازمسوده فیصله نامه ایکه درخواست تمدید کارکمیته را برای یکسال دیگر مینماید پشتیبانی نمود .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته پنجم مجمع عمومی ملل متحد هنگام بحث روی موضوع استخدام مامورین ملل متحد گفت : از چندین سال باینطرف فیصله نامه هاوتوصیه های متعددی درباره نحوه استخدام مامورین برای ملل متحد وشرايط وقواعد آن بعمل آمده که همه متکی بر مطالعات ونظریات هیأت های متخصصین و کمیته های مربوطه بوده اند . اما متأسفانه باهمه کوششهایی که بعمل آمده دارالانشاء هنوز همه شرايط را که باید واجد باشد تکمیل نکرده است .

۲۴ قوس ۱۳۵۳ :

نباغلی هایانکین بانز راکچ سفیر کبیر

باخشکه توقع دارند اینست تاجامعه بین المللی جهت اعمال این حق کشور های محاط باخشکه راه های مناسب وتضمینات کافی به تصویب برسند .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته سوم مجمع عمومی ۲۹ سازمان ملل متحد بیانیه ای دزمورد کنترول موادمخدره وتقویه عملیات پولیس افغانی در ساحه ممانعت اززرع وقاچاق تریاک ایراد نموده گفت: عملیات پولیس افغانی در ساحه کنترول زرع وقاچاق تریاک وسایر مواد مخدره بامساعی حکومت جمهوری افغانستان وهمکاری صندوق کنترول مواد مخدره ملل متحد بصورت قابل ملاحظه تقویه گردیده است .

وی گفت: افغانستان که بشکل عنعنوی بحیث یکی ازکشورهاییکه در آن زرع تریاک صورت میگردد شناخته شده است حق خودرا محفوظ میدارد تادرسورتیکه سیستم کنترول زرع تریاک رامطابق به معیار بین المللی بدست آورده بتواند تصمیم مشایبی را باساس مندرجات کنوانسیون واحد مخدرات اتخاذ نماید .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف نباغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تیریکیه به مناسبت تقرر نباغلی تاکومیکي بحیث صدراعظم جاپان عنوانی نباغلی موصوف به توکیو مخابره شده است .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته مخصوص سیاسی مجمع عمومی ۲۹ ملل متحد ضمن ایراد بیانیه

وزارت امور خارجه

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در
قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

اول جدی ۱۳۵۳ :

ښاغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر افغانستان
دردهلی جدیدکه درعین حال بحیث سفیر کبیر
غیرمقیم افغانستان درنیپال تعیین شده است
اعتمادنامه اش را طبق تشریفات معمول به
اعلیحضرت بیراندرا بیبریکرام شاه دیو پادشاه
نیپال تقدیم کرد .

اول جدی ۱۳۵۳ :

اگریمان دکتور علی احمد سفیر کبیر دولت
جمهوری افغانستان در توکیو درعین زمان به
حیث سفیر کبیر غیرمقیم افغانستان درآسترالیا
ازحکومت آنکشور مطالبه شده بود مواصلت
کرده است .

۷ جدی ۱۳۵۳ :

زعمای مشران پشتون و بلوچ طی پیامهای
عنوانی ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم به
نماینده از اقوام خویش عید سعید اضحی
راتبریک گفته اند .

مشران سالارزی، مومند چارمنگ و اتمانخیل، باجور
صافی، شینوار و خان زادگان سره کمرافریدی
شینوار پروچمکنی و ورکزی تیرا و خیسبر تمام
مشران سالارزی، مومند، چارمنگ و اتمانخیل، باجور
و همچنان تمام بزرگان بلوچ و پشتون بلوچستان
و بزرگان بلوچ و پشتون مقیم افغانستان به
نماینده از اقوام خویش طی پیام های عید
سعید اضحی رابه ښاغلی محمد داؤد رئیس
دولت و صدراعظم، اعضای کمیته مرکزی و
کابینه و تمام مردم افغانستان تبریک گفته

غیر مقیم مغلستان در افغانستان ساعت یازده
اعتمادنامه اش رابه ښاغلی محمد داؤد رئیس
دولت و صدراعظم مطابق مراسم معمول درقصر
ریاست جمهوری تقدیم نمود .

۲۵ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم بمناسبت روزملی بحرین تیلگرام
تبریکه عنوانی والا حضرت عیسی بن سلمان-
الخلیفه امیر بحرین به منامی مخابره گردیده
است .

۲۵ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم به مناسبت روزملی کشور بنگله دیش
تیلگرامهای تبریکه عنوانی ښاغلی محمدالله
رئیس جمهور و ښاغلی شیخ مجیب الرحمن
صدراعظم آنکشور به داکه مخابره گردیده است.
ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی ایسن
تیلگرامها تمنیات نیک خود، حکومت و مردم
افغانستان را برای رفاه و سعادت زعما حکومت
و مردم بنگله دیش و پیشرفت های مزید آنکشور
اظهار نموده اند .

۳۰ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی دکتور محمد حسن شری
معاون صدارت عظمی تیلگرام تبریکه به
مناسبت تعیین ښاغلی نلسن راکیفلر بحیث
معاون رئیس جمهور امریکا عنوانی موصوف به
واشننگتن مخابره شده است .

اول جدی ۱۳۵۳ :

ښاغلی حسین داؤدی سفیر کبیر ایران مقیم
کابل اعتمادنامه اش را مطابق مراسم معمول به

۱۱ جدي ۱۳۵۳ :

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
طی پیامهای جداگانه عنوانی ښاغلی چودری
فضل الهی رئیس جمهور، ښاغلی بو تو صدراعظم
و ښاغلی خان عبدالولی خان رئیس حزب عوامی
ملی مراتب همدردی و تأثرات عمیق خود، حکومت
و مردم افغانستان رانسیبت به تلفات و خسارات
جانی و مالی زلزله اخیر ابراز داشته اند .

۱۱ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم تیلگرام های تبریکه به مناسبت
سال نوعیسوی عنوانی رؤسای دول و صدراعظمان
کشورهای متحابه مخابره گردیده است .

ښاغلي وحید عبدالله معین سیاسی وزارت
امور خارجه نیز طی تیلگرامهایی حلول سال
نوعیسوی را بوزرای خارجه کشور های دوست
تبریک گفته است .

۱۲ جدي ۱۳۵۳ :

اضافه از هشتصد هزار افغانی را موسسه
یونیسف برای تدویر سیمینار های بهبود
تدریس در مکاتب ابتدایی و دهاتی بعضی از
ولایات کشور به وزارت معارف مساعدت
نموده است .

۱۲ جدي ۱۳۵۳ :

ښاغلي اګا بچوف معین وزارت صنایع گاز
اتحاد شوروی که در رأس يك هیأت انجنیران
آنکسور به کابل آمده بود بعد از عقد پروتوکول
عازم کشورش شد. هیأت دردمت اقامت خود
در افغانستان از ساحه ذخایر گاز سلفر دار
حقوق دین کرده و با مقامات مربوطه افغانی

تمنیات خویش را برای آسایش مزید ملت
افغان و ترقی و تعالی افغانستان ابراز کرده اند.

۷ جدي ۱۳۵۳ :

پیام تعزیت و تأثرات ښاغلي محمد داؤد رئیس
دولت و صدراعظم نسبت وفات فیله مارشال
احمد اسماعیل وزیر دفاع جمهوریت عربی مصر
عنوانی ښاغلي انور السادات رئیس جمهور
آنکسور به قاره مخابره گردیده است .

۷ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم به مناسبت عيد سعید اضحی پیام
های تبریکه عنوانی رؤسای دول و صدراعظمان
کشور های اسلامی مخابره گردیده است
همچنان تیلگرام های باین مناسبت از جانب
رؤسای دول و صدراعظمان کشور های اسلامی
عنوانی ښاغلي رئیس دولت و صدراعظم بکابل
مواصلت کرده است .

از طرف ښاغلي وحید عبدالله معین سیاسی
وزارت امور خارجه نیز پیامهای تبریکه عنوانی
وزرای خارجه کشور های اسلامی مخابره شد
و از جانب وزرای خارجه کشور های اسلامی
عنوانی موصوف تیلگرام های تبریکه مواصلت
کرده است .

۹ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت سالگره
تولدی اعلیحضرت بیراندرا بیر بگرام شاه دیوا
پادشاه نیپال عنوانی موصوف به کتمان و مخابره
گردیده است .

وزارت امور خارجه

به دعوتش از ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم افغانستان برای يك مستافت رسمی به آنکشور گفت: تاکنون همچودعوتی رسماً بعمل نیامده است و تنها يك استشاره توسط ښاغلی عزیزاحمد وزیر دولت برای امور خارجه پاکستان از شارژدافیر سفارت کبرای افغانستان در اسلام آباد شده بود .

نطاق تصریح کردافغانستان همواره آمادگی خویش را برای مذاکرات بدون قیدو شرط با پاکستان جهت حل یگانه اختلاف سیاسی بین دوکشور اظهار نموده و مینماید . بدین معنی افغانستان توسعه طلب نمیباشد ولی مفاهمه حقیقی بین رهبران وتوده های پشتون و بلوچ وحکومت برسر اقتدار پاکستان راکه منجر به قناعت آنهاگردد پشتیبانی ومطالبه مینماید .

چنانچه ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم در بیانات ومصاحبه های خویش همیشه چنین آرزومندی را ابراز داشته اند اماطبق طرزالمعمل وروش های معمول بین المللی دعوت رسمی وقتی اعلام شده میتواندکه طرفین قباله آن موافقه نموده باشند . حالانکه تا هنوز رسماً نظری در ین مورد ازطرف افغانستان ابراز نگردیده است .

جهت حل مضلات پیچیده وباریک سیاسی که مثالهای آن معمولا مشاهده میشود بمقیده افغانستان ایجاب میکند که بمنظور تأمین کامیابی چنین کنفرانس عالی ترتیبات وآمادگیهای قبلی صورت گیرد .

باظهار وتقدير ازحسن نیت ښاغلی بوکو نسراین خبریشکل يك جانبه وقبل الاجواب

درمورد عملی ساختن امور برمه کاری پروژه مفاهمه نمود. پروتوکول تسریع امور عملی ساختن پروژه جرقدق دروزارت معادن وصنایع بامضاء رسید، پروتوکول را دیپلوم انجنیر عبدالسمیع زمان رئیس پلان وزارت معادن وصنایع و ښاغلی اگاچوف معین وزارت صنایع و ښاغلی اگاچوف معین وزارت صنایع گاز اتحاد شوروی امضاء کردند .

۱۴ جلدی ۱۳۵۳ :

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان در راس يك هیأت پنج نفری برای انجام مذاکره روی همکاری های اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی وسهم گیری آن دولت در پلاناها و پروژه های انکشافی افغانستان عازم آنکشور گردید .

۱۴ جلدی ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت سالگرة استقلال جمهوریت دیموگراتیک سعودان عنوانی ښاغلی جعفرالنمیری رئیس جمهور آنکشور به خرطوم مخابره شده است .

۱۴ جلدی ۱۳۵۳ :

اگریمان ښاغلی نوراحمداعتمادی سفیرکبیر جمهوریت افغانستان درمسکوکه درعین حال بحیث سفیر غیرمقیم افغانی در فنلندازحکومت آنکشور مطالبه شده بودموصلت کرده است .

۱۴ جلدی ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امورخارجه بجواب سوال نماینده دباختر آژانس در مورد شایعات منتشره در مطبوعات پاکستان و بیانیه اخیر ښاغلی ذوالفقار علی بوکو صدراعظم آنکشور راجع

د افغانستان گانې

حکومت افغانستان مایه تعجب ماگرديد .
نطاق افزود همچنان مایه تعجب است که از

۱۹ جدي ۱۳۵۳ :

اگریمان ښاغلی دکتور محمداکرم سابق
سفیر کبیر افغانستان در قاهره که بحیث سفیر
کبیر افغانستان در پاریس از حکومت آنکشور
مطالبه شده بود مواصلت نمود .

۲۱ جدي ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمد امین اعتمادی سفیر کبیر افغانی
در وارساکه در عین زمان سفیر کبیر غیر مقیم
دولت جمهوری افغانستان در جمهو ریست
دیموکراتیک آلمان میباشد اعتماد نامه خود را
به ښاغلی ویلی شتوف رئیس شورای دولتی
آنکشور تقدیم نموده است .

۲۱ جدي ۱۳۵۳ :

به تاسی از هدايت ښاغلی محمد داؤد رئیس
دولت و صدراعظم و حامی جمعیت افغانی سره
میاشت مبلغ پانزده هزار دالر برای مصیبت
رسیدگان زلزله اخیر در صوات پشتونستان از
طرف جمعیت سره میاشت مساعدت شد .

۲۴ جدي ۱۳۵۳ :

دراثر دوام سیاست ظلم و تشدد حکومت
پاکستان علیه مردم بلوچ و به تعقیب سه صدو
چهل و چار پناه گزین سابقه شب ۲۲ جدي به
تعداد دو صد نفر بلوچ دیگر که شامل اطفال و
زنان نیز میباشد بخاک افغانستان پناه آورده اند.
این پناه گزینان نیز در کمپ های مخصوصی
جاه داده شدند تا از تسهیلات و مساعدت های
که جمعیت افغانی سره میاشت برای شان
فراهم نموده است استفاده کرده بتوانند .

یکطرف ښاغلی بو تو صدراعظم پاکستان بزعم
خودشان با حسن نظر از ښاغلی رئیس دولت
و صدراعظم دعوت مینمایند و از جانب دیگر خود
شان و بعضی از وزرای مسئول پاکستان راجع
به افغانستان اتهاماتی وارد میکنند که کاملاً
عاری از حقیقت میباشد .

ښاغلی بو تو از یکطرف حرف دعوت دوستانه
میزنند و از جانب دیگر در عین بیانات خود
افغانستان را به تریه گریلاها که چندین بار
تاحال از طرف نطاق وزارت خارجه افغانستان
بصورت قاطع و جدی رد گردیده است متهم
میسازد .

۱۵ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم تیلگرام تبریکیه به مناسبت سالگره
استقلال جمهوری سوسیالیستی اتحادیه برما
عنوانی جنرال نیوین رئیس دولت آنکشور به
رنگون مخابره گردیده است .

۱۵ جدي ۱۳۵۳ :

اگریمان ښاغلی نور احمد اعتمادی سفیر کبیر
افغانستان در مسکو که در عین حال بحیث سفیر
کبیر غیر مقیم افغانی در لانتباتور از حکومت
منگولیا مطالبه شده بود مو اصلت کرده
است .

۱۹ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم تیلگرام تسلیت نسبت درگذشت
مادر ښاغلی لیونید بریوژنیف سر منشی حزب

۲۵ جدي ۱۳۵۳ :

دراغانستان ازوادی هلمند بازديدنموده پروژه هائيراکه بامساعدت امريکا تکميل شده مطالعه کند ودرباره امکانات همکاري آينده افغانستان وامريکا درساحه مذکور با مقامات افغانسي مذاکراتي بعمل آورد .

بافرائت پيام ښاغلي رئيس دولت وصدراعظم سال توريزم درحوزه جنوب آسيا درکانتيننتال هوتل تجليل گرديد .

بيانيه مشترک افغانستان وایالات متحده امريکا

ښاغلي نوترازان قسمت های افغانستان که درآن پروژه های انکشاف دهات، معارف دهات وامور صحي دهات بامساعدت امريکا تحت اجرا است نيزديدن خواهد کرد . طرف افغانسي پلانهای انکشافی جمهوريت افغانستان را به ښاغلي پارکر شرح داده ازوضع همکاري بين دوکشور ابراز خرسندي نمود. طرف افغانسي آرزوهای نيک حکومت افغانستان را توسط ښاغلي پارکر به حکومت مردم امريکا اظهار کرد .

امر اداره انکشاف بين المللی ایالات متحده امريکا ښاغلي دانيل پارکر بتاريخ ۳-۳۱ دلو ۱۳۵۳ از افغانستان بازديد رسمي بعمل آورد. طی این مسافرت ښاغلي پارکر بادکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی ، پو هاند دکتور عبدالقيوم وزير معارف، ښاغلي علي احمد خرم وزير پلان و ښاغلي محمدخان جلالر وزير تجارت ملاقات کرد .

۲۶ جدي ۱۳۵۳ :

اگريمان نوراحمد اعتمادی سفير کبير دولت جمهوري افغانستان درمسکو که درعين زمان بحیث سفير کبير غيرمقيم افغانی در رومانيا از حکومت آنکشور مطالبه شده بود مواصلت نموده است .

همچنان ښاغلي پارکر با ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه ملاقات نموده مذاکراتي بعمل آورد. وی در دعوتی اشتراک کرد که از طرف ښاغلي وحيد عبدالله بافتخارش داده شده بود .

۲۶ جدي ۱۳۵۳ :

ازجانب ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت وصدراعظم اگريمان ښاغلي اينوهالاما که بحیث سفير کبير غيرمقيم کشور فنلند در کيابل از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر گرديده است .

ښاغلي پارکر از اینکه موقع يافت از جمهوريت افغانستان بازديد کند اظهار خرسندي نمود وتمنيات نيک رئيس جمهور فورد وزير امور خارجه امريکا ښاغلي کيسنجر رابه حکومت مردم افغانستان رسانيد . وی ازدوام روابط حسنه بين افغانستان وایالات متحده امريکا ابراز اطمینان نمود. ويک بازديگر آمادگی حکومت امريکا رابه سهمگيري باحکومت افغانستان در تطبيق پروژه های شامل پلان انکشاف اقتصادی واجتماعی افغانستان تائيد نمود. ښاغلي پارکر از معاون خود ښاغلي رابرت نوترتقاضا کرده است تا بحیث نماينده خاص ښاغلي کيسنجر

۳۰ جدي ۱۳۵۳ :

ازجانب ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم اگريمان ښاغلي بريگن تي کولو نا انجیلی

٤ دلو ١٣٥٣ :

دكتور محمد اکرم سفير کبير منتخب دولت جمهوري افغانستان در پاریس برای اشتغال ماموریتش عازم فرانسه گردید .

٥ دلو ١٣٥٣ :

ښاغلی سارین شاک وزیر امور خارجه حکومت اتحادملی کمبودیا برای یک بازدید دوستانه از افغانستان عصر پنج دلو ١٣٥٣ وارد کابل شده و در عرض راه از طرف ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه استقبال گردید .

وزیر امور خارجه حکومت اتحادملی کمبودیا قبل از ظهره دلو ١٣٥٣ از طریق تورخم به شهر جلال آباد وارد شد و در تورخم ښاغلی محمد انور نوروز معاون تشریفات این وزارت از وی پذیرایی کرد .

٦ دلو ١٣٥٣ :

ښاغلی سارین شاک وزیر امور خارجه حکومت اتحادملی کمبودیا قبل از ظهره با ښاغلی محمد نعیم و همچنان با دكتور محمد حسن شروق معاون صندارت عظمی ملاقات نمود .

٦ دلو ١٣٥٣ :

ښاغلی شاک صبح شش دلو ١٣٥٣ با ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز ملاقات کرد، وزیر امور خارجه حکومت اتحاد ملی کمبودیا ساعت سه بعد از ظهر با معین سیاسی وزارت امور خارجه مذاکره نمود، درین مذاکرات پیامون مسایل مورد علاقه دو کشور تبادل نظر بعمل آمد .

که بحیث سفير ایتالیا در کابل از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر گردید.

اول دلو ١٣٥٣ :

تیلگرام تبریکه از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت انتخاب مجدد ښاغلی چونلای بحیث صدراعظم جمهوریت مردم چین عنوانی ښاغلی موصوف به بیکنگ مخابره شده و طی آن برای صحت و موفقیت های مزید ښاغلی چونلای و سعادت روز افزون مردم کشور دوست ماچین اظهار آرزومندی صمیمانه گردیده است .

اول دلو ١٣٥٣ :

ښاغلی دكتور محمد حسن شروق معاون صندارت عظمی طی تیلگرامی عنوانی ښاغلی بینگ هسیای بینگ معاون صدراعظم جمهوریت مردم چین تقرر ایشان و ذوات دیگری را که بحیث معاونان صدراعظم چین انتخاب شده اند تبریک گفته است .

اول دلو ١٣٥٣ :

ډگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی دوستیز طی تیلگرامی عنوانی مارشال بیه چیگر بینگ انتخاب وی را بحیث وزیر دفاع تبریک گفته است .

اول دلو ١٣٥٣ :

ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه طی پیامی عنوانی ښاغلی چیان کوان هوا وزیر خارجه جمهوریت مردم چین تبریکات خویشرا به مناسبت انتخاب مجدد وی به این پست اظهار کرده است .

وزارت امور خارجه

۶ دلو ۱۳۵۳ :

دولت اتحاد ملی کمبودیا رابه بناغلی رئیس دولت وصدراعظم تقدیم نمود. درین موقع بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بود .

ازجانب بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرامهای تبریکیه بمناسبت روز جمهوری هندعنوانی بناغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور و میرمن اندراگاندی صدراعظم آنکشور به دهلی جدید مخابره گردیده است. بناغلی رئیس دولت وصدراعظم طی ایسن تیلگرامها مراتب تبریکات گرم خویشرا به زعما و مردم دوست هند ابراز نموده وپیشرفتهای مزید آنکشور را آرزونموده اند .

۸ دلو ۱۳۵۳ :

بناغلی سارین شاک وزیر امور خارجه حکومت اتحاد ملی کمبودیا ازکابل عزیمت نمودوبناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امورخارجه درکابل باوی وداع کرد. بناغلی شاک رابناغلی محمدانورنوروز معاون ریاست تشریفات وزارت امورخارجه تاتورخم همراهی کرده وباوی وداع نمود .

۶ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بمناسبت روزملی استرالیا عنوانی بناغلی سرجان کارگورنرجنرال آنکشور به کانبرا مخابره گردیده است .

۹ دلو ۱۳۵۳ :

اولین قافله لاری های حامل سمنت ازفابریکه سمنت غوری رهسپار ایران شد . یک متبج فابر یکه گفت : قرار داد خریداری ده هزار تن سمنت به قیمت ۷۵۰ هزار دالر بین مقامات مربوط افغانسی وایرانی عقدگردیده که باساس آن صدورسمنت سرازتاریخ نهم دلو ۱۳۵۳ به آنکشور شروع گردید .

۷ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکیه بهمناسبت احرار کرسی ریاست جمهوری عنوانی بنا غلسی شیخ مجیب الرحمن به داکه مخابره گردیده است .

ایران دومین کشوریست که از افغانستان سمنت خریداری مینماید ، اتحاد شوروی نیز قرارداد خریداری سمنت رابا افغانستان قبلا عقد نموده که صدور آن جریان دارد .

۷ دلو ۱۳۵۳ :

فابریکه سمنت غوری درسال ۱۳۴۰ به تولید آغاز کرده تولیدات سالانه آن به ۱۲۰ هزار تن میرسد .

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم بناغلی سارین شاک وزیر امورخارجه حکومت اتحادملی کمبودیا رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفتند. طی این ملاقات بناغلی سارین شاک پیام خاص شهزاده تورودوم سها نوك رئیس

۹ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت

د افغانستان کالني

میرعلی احمد کرد ، سکرتر جنرال حزب عوامی ملی در بلوچستان افشاء نمود که توسط پولیس پاکستان برای بهانه دستگیری وی انجام یافته بود .

نطاق وزارت امور خارجه در حالیکه از آمادگی ښاغلی بوټو برای برقراری روابط نیک با افغانستان و مذاکرات جهت حل اختلاف سیاسی بین دو کشور حسن استقبال میکرد گفت : طوری که حکومت افغانستان بارها اعلام نموده یکبار دیگر اظهار میدارد که برای مذاکره بدون قید و شرط جهت حل یگانه اختلاف سیاسی بین دو کشور آماده میباشد و باید دانست که حل یک قضیه اولترازهه یک فضای بهتر و مناسبی را ایجاد میکند. متأسفانه اظهارات صدرا عظم پاکستان و اعمال گماشتگان حکومت او چنین فضای را مکدر میسازد .

۱۰ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی گریشین معین وزارت تجارت خارجی اتحاد شوروی برای مذاکره نهایی پیرامون عقد پروتوکول تبادل اموال بین افغانستان و اتحاد شوروی در سال ۱۹۷۵ وارد کابل شد .

۱۱ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمدخان جلال وزیر تجارت در رأس یک هیأت دولت جمهوری افغانستان بسرای اشتراک در کنفرانس کشور های روه انکشاف که قرار است در داکار دایر شود عازم سنیگال گردید .

۱۶ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه ای بمناسبت تشکیل

و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت تقرر ښاغلی منصورعلی بحيث صدراعظم بنگله دیش عنوانی موصوف به داکه مخابره شده است .
۱۰ دلو ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال نماینده باختر آژانس راجع به گفتار اخیر ذوالفقار علی بوټو صدراعظم پاکستان که حکومت افغانستان را متهم به خرابکاری و تریبه و اعزام گیر یلاها به پاکستان کرده بود گفت : این اتهامات بی اساس و نادرست را که در گذشته چندین بار از طرف حکومت افغانستان رد گردیده است یکبار دیگر جداً رد میکند .

نطاق افزود که تکرار این اتهامات اصلاً نمیتواند حقایق امر را از انظار جهانیان پوشیده نگهدارد. نطاق تصریح کرد که انفجارات و خرابکاریها در بلوچستان و پشتونستان در حقیقت از طرف عمال و گماشتگان خود حکومت ښاغلی

بوټو برای آن صورت میگیرد که با نسبت دادن آن به حکومت افغانستان از یکطرف انظار مردم پاکستان را از مشکلات و بحرانات اقتصادی و اجتماعی داخلی سوی ادعا های بسی اساس مداخلات خارجی منحرف کند و از طرف دیگر

حزب عوامی ملی را به اتهام همکاری با افغانستان بدنام سازد ، چنانچه با این تاکتیک تا امروز هزاران نفریشتون و بلوچ را قهرآ و بدون اثبات جرم به زندان افکنده است . همچنان چندی قبل روزنامه وزین و مشهور انگلستان گاردین برده از روی این راز برداشته و نماینده آن که درین تازگیها از بلوچستان دیدن نموده موضوع گذاشتن بم ساعت دار رادر منزل ښاغلی

حکومت انتقالی انگولا عنوانی آن حکومت به لواندا مخابره شده است .

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم تشکیل حکومت انتقالی رادرانگولا قدم مهمی در راه پیروزی مبارزات مردم آنکشور برای حصول آزادی واستقلال خوانده تمنیات نیک خود د حکومت ومردم جمهوریت افغانستان را برای رفاه وترقیات مردم انگولا ابراز نموده اند .

۲۱ دلو ۱۳۵۳ :

اعلامیه ذیل از طرف حکومت افغانستان

صادر گردیده است :

حکومت پاکستان حزب عوامی ملی رادرآن کشور غیر قانونی اعلام کرد وهمچنان رئیس این حزب بناغلی خان عبدالولی خان وعدهای دیگر از رهبران آنرا دستگیر نموده ودارایی حزب را ضبط کرده است این اقدامات حکومت پاکستان به تعقیب کشته شدن بناغلی حیات محمدخان شیرپاو صورت گرفته است حکومت افغانستان درحالیکه چنین قتلها وتشدد را بشدت تقبیح مینماید نگرانی وتشویش عمیق خود را از اقدامات حکومت پاکستان در مورد انحلال حزب عوامی ملی ودستگیری رهبران آن وضبط دارایی حزب که بصورت غیرقانونی وبدون اثبات هیچگونه جرمی بر اساس ملاحظات سیاسی صورت گرفته است اظهار مینماید . حکومت افغانستان جداً معتقد است که حل معضلات تنها از راه برآورده شدن آمال ملی مردم پشتون وبلوچ ومذاکره با زعمای ملی ایشان امکان پذیر میباشد وخلق کردن قصدی معضلات جدید به جز از پیچیدگی بیشتر

اوضاع وتعویق جستجوی راه حل ثمره دیگری ندارد .

۲۳ دلو ۱۳۵۳ :

مصاحبه بناغلی اجمل ختک باراپووتر رادیو افغانستان .
سوال :

بناغلی اجمل ختک اخیراً حکومت پاکستان بناغلی خان عبدالولیخان رئیس حزب عوامی ملی ویکتعداد زیاد همراهان او را به صورت غیر قانونی دستگیر نموده است . همچنان تصمیم حکومت پاکستان مبنی برغیر قانونی اعلام کردن این حزب وضبط دارایی های آنرا مطبوعات نشر کرده اند شما در این مورد چه میگوئید ؟

جواب :

رادیو پاکستان دیروز صبح خبر داد که لیدران یکی از ارگان جبهه متحد ملی آنکشور یعنی حزب عوامی ملی دستگیر شدند که درجمله آنها رئیس جمعیت مخالفین حکومت پاکستان دراسامبله ملی ورئیس حزب عوامی ملی خان عبدالولی خان وکلای مربوط به حزب عوامی ملی دراسامبله ملی وایالتی و رؤسای حزب مذکور در سندبنجاب ، پشتونستان و بلوچستان ولیدران شان شامل هستند. بتعقیب انتشار این خبر رادیو پاکستان خبر دیگری نشر کرد که مطابق به آن حزب عوامی ملی غیرقانونی اعلام شده وتامم جایداد ودارایی های آن ضبط شده است. رادیو تصریح کرد که این اقدامات بتعقیب قتل بناغلی حیات محمدخان شیرپاو وبه سلسله تدابیر امنیتی صورت

به گور فرستاد . محسن کانسې جوان وعبدالمنان را کلوله چه کسی در بازار گویته از پادر آورد ، وبالاخره پدراحمده رضاخان قصوری لیدر حزب تحریک استقلال نواب احمدخان از دست که در موتر خود در خون غلطید . از چار بار سو قصد بر حیات رئیس حزب عوامی ملی خان عبدالولیخان وهم از اقدام به قتل لیدر حزب مسلم لیگ چو دری ظهیرالهی ولیدران حزب تحریک استقلال اصغر خان واحمد رضا قصوری چه کسی در پاکستان بی خیر است .

سوال :

لطفا در مورد نزاع های داخلی که در حزب مردم پاکستان جاریست معلوماتی بدهید ؟

جواب :

همه مردم در پاکستان از اختلاف خونین در داخل حزب مردم آنچه که در نتیجه آن رخ داده خبر دارند . پلان کشته شدن فعالتر یسن محبوب ترین ومردمی ترین رهبر حزب مردم در دیره اسمعیل خان بناغلی حق نواز خان گنداپور را چه کسی طرح کرده بود، وبر تحقیقات قتل این جوان چه کسی واژ ترس چه . پسرده انداخت . سکرتر حزب مردم در چار سده و سکرتر حزب مردم در دیر راکه کشت . روزها ماه های پاکستان از اتهاماتیکه لیدران مخالف هم دیگر در داخل حزب مردم راجع باین واقعات علیه هم وارد کرده اند، پراست .

اختلافات در داخل حزب مردم بقدری زیاده شده است که مردم در هر قریه و هر بازار پاکستان راجع به آن صحبت میکنند . عمال

گرفته است که از طرف حکومت اتخاذ گردیده است .

سوال :

بناغلی اجمل ختک از چندی باینطرف در صحنه سیاست پاکستان تشدد و قتل های سیاسی رواج یافته است نظر شما درین مورد چیست ؟

جواب :

مردم پاکستان واشخاصی باخبر در سراسر جهان میدانند از زمانیکه حزب مردم داخل صحنه سیاست گردید و مخصوصا از وقتیکه این حزب حکومت را بدست گرفت تشدد و قتل های سیاسی در سیاست پاکستان داخل گردید .

کیست که نداند که چند نفر قاتل از حبس رها شدند ولیدر سیاسی مشهور پنجاب خواجه رفیق رادروز روشن در بازار مزدحم لاهور کشتند .

کیست که نداند که قاتلان اجیر شده داکتر نظیر لیدر جماعت اسلام در دیره غازی خان پنجاب ووکیل اسماعیل ملی رادرمعاینه خانه اش در روز روشن به قتل رسانیدند .

کیست که نداند که کارمند سیاسی جوان لاهور جاوید نظیر وهماکارش عبدالرحمن راکه وجسان کشت . همچنان لیدر پشتون های بلوچستان محمد صادق خان کانسې راکه و چسان در نزدیکی خانه اش بقتل رسانید . و رهبر بزرگ همه پشتونها خان عبدالصمد خان . ریش سفید، ازدست که در خانه و در بستر خود شهید گردید . ومولانا شمس الدین عضو جمعیت العلمای اسلام وعضو اسماعیل ایالتی بلوچستان رانقشه ودست که

سوال :

بناغلی ختک لطفاً بر نزاع و عنادی که بیسن قیوم خان و شیرپاو در گرفته بود روشنی بیندازید ؟

جواب :

مبارزه بر سر قدرت بین اسلم ختک و شیرپاو هم در مطبوعات پاکستان شایع شده است . امروز همه توافق دارند که اسلم ختک مقام گورنری راز دست شیرپاو رها کرد و هم همه کس خبردار که صدارت بی اقتدار و نام نهاد گنداپور از دست شیرپاو بود . همچنان عناد و رقابت قیوم خان و شیرپاو حقیقتی آشکار است در انتخابات عمومی گذشته لیدر پیر مسلم لیگ که خود را (شیر سرحد) مینامید از دست شیرپاو جوان که اورا (پاوشیر) میخواند شکست خورد . این شکست فراموش قیوم خان نشده است . به همه معلوم است که قیوم دست بهر گونه دسیسه و سازشی میزند اما زمام قدرت در پشتونستان را برای کسی دیگری نمیگذارد

این همان شخص قدرت پرستی است که مستر جناح راقانع ساخت تاحکومت منتخب خدایی خدمتگاران را منحل کند . وی هفتصد نفر پشتون را در باره شپید ساخت این همان کسی است که لکه اتهام قتل صدراعظم مسلم لیگ لیاقت علی خان که مردم پاکستان اورا قایده ملت مینامند هنوز اذمانش پاک نشده است . محافل سیاسی و مطبوعات پاکستان میگویند قیوم در قتل اودست داشت زیرا میخواست این رقیب سرسخت را از جلو خود دور کند . ازین حقیقت هم کسی انکار کرده نمیتواند که

مسلح حزب مردم به اشاره و هدایت لیدران آن بخانه جنرال جی-ام رحیم داخل شده اورا زخمی کردند . یکی از رهبران مؤسس این حزب وزیر سابقه معراج محمد خان در منزلش واقع کراچی موردت و کوب قرار گرفت و به زندان انداخته شد . این همان معراج محمد خانی است که بو تو اورا جانشین خود محسوب میکرد ، چنانچه امروز شیرپاو را برادر خود میخواند . بارهبران حزب در لال پور پنجاب مختار رانا چون دشمن رفتار ظالمانه شد چنانچه تا امروز از دست حزب خود یعنی لیدران حزب مردم در محیس افتاده است . همچنان یکی از رهبران مؤسس حزب مردم در پنجاب و دست راست بو تو بناغلی مصطفی کهر راعمال حزب مردم ر بوده بعد از ت و کوب مفصلی در فاصله دوری از شهر رها کردند . اینها همه واقعاتیست که از زبان خود رهبران حزب مردم نشر شده است .

سوال :

بناغلی ختک در اسامبله و حکومت ایالتی پشتونستان وضع حزب مردم چسان است ؟

جواب :

در اسامبله و حکومت ایالتی پشتونستان اختلافات اسلم ختک گنداپور و جبهه متحد با حزب مردم تا سرحد دشمنی رسیده است . باین سلسله این واقعه را مطبوعات پاکستان با اطلاع همه جهان رسانیده اند که اخیراً در دفتر حزب مردم در پشاور ، بمبئی منفجر شده ، چنانچه حیات محمد خان شیرپاو در جلسه عامه گفت : که این کار را گنداپور کرده است .

براسباب وپس منظر این قتل غور می‌کړد و به منظور حفاظت قوم و ملک و منطقه و همچنان حزب و حکومت خود تصمیم می‌گرفت که بازی خونین قتلها و تشدد را در فضای سیاسی کشور خاتمه بدهد. دست به يك اقدام ديموکراتيک میزد و باین وسیله از ریخته شدن خون شیرپاو جوان به نفع سعادت و امنیت و استحکام و انکشاف آینده مردم استفاده می کرد. چنین اقدامی دوستی راستین اخلاص و رفاقت ایشان را با شیرپاو ثابت میساخت. اما حال که ایشان خون شیرپاو را برای تحکیم اقتدار خود استعمال کرده و مخالفین سیاسی خویش را با اتهام قتل او کوبیده و از بین میبرند و چنانچه عادت شان است خون او را هم برای گرم کردن بازار سیاست داخلی و خارجی خود استعمال مینمایند پشتونها و بلوچها و تاریخ آینده ازین امر چنین درس میگیرند که شیرپاو بیچاره نیز قربانی سیاسی همان مداریهی سیاست شد که قبل ازین يك برادر پشتون دیگر او یعنی دکتور خان صاحب را قربان کرده بودند و از آن چنین نتیجه بدست می آید که ایشان نمی خواهند آتش را خاموش سازند بلکه در پی دامن زن بیشتر آن هستند.

حزب عوامی ملی یکی از آن احزاب مهم سیاسی است که کردار آن به همه جهانیان معلوم است و همین امروز در دو ایالت قدرت سیاسی دارد و با احزاب مخالف دیگر در جبهه متحد دیموکراتیک پیمان بسته است و تحت رهبری مشترک، همه در راه دیموکراسی خدمت میکند.

قیوم و مسلم لیگ هر دو از دست شیرپاو به جان رسیده بودند و گرگ باران دیده ای چون قیوم خان کجا میتواند این عناد را فراموش کند.

سوال :

اگر لطفاً در مورد سلوک حزب مردم راجع به جنگ بین زمین دارها و مزدور کیسان معلومات بدهید ؟

جواب :

این حقیقت دیگری است که به سلسله این اختلافات و سازشها دائر هدایت حزب مردم مخصوصاً شیرپاو قتل عام کیسانی ها و زمیندار هادرهشنه غردوام دارد. ایشان اولاً مزدور کیسانرا تحریک و در بین زمین داران جنگهای خونین را دامن زدند. بعد از آن در بین کیسانیان تولید اختلاف نموده ایشان را بدو دسته تقسیم نمودند، در روز های اخیر این دودسته کیسانیان بجای یکدیگر افتاده خون همدیگر را میریزند. مسئول حقیقی این واقعات را مزدور و مردم پشتونستان همه می شناسند با در نظر گرفتن این پس منظر که پراز تشدد و قتلهای سیاسی حزب مردم است و این حزب و حکومت آن بازار قتل و قاتل را در هر گوشه گرم کرده است.

سوال :

بناغلی خټک کلمه پس منظر را استعمال کردید. من چنین فهمیدم که منظور شما پس منظر قتل شیرپاو بود، آیا این فهم درست است ؟

جواب :

وقتیکه یکی از رهبران حزب مردم گذشته میشود بر حزب مردم لازم بود تا با خون سردی

سوال :

لیدران حزب خودمناظر ومغموم اند بایشان لازم میدانم بگویم که ماوشما درزندگی خود چنین لحظات مهم وباریک را بسیار دیده ایم .درست است که این لحظات از همه نازکتر ومهمتر است ومخالفین دامهای دروغین زیادی پیش پای ماگسترده اند، اما ماوشما باید حوصله داشته باشیم یقین دارم همانطوریکه از مراحل دیگر پیروز بدرشده اید از این لحظات باریک ومهم نیز انشاء الله کامیاب بیرون خواهیم آمد . همانطوریکه دردیگرمراحل از حوصله وسیاست خودچشم نبوشیده ایم درین موقع هم نه حوصله را از دست بدهیم ونه سیاست را . مخالفین ماهر قدر دامهای سیاسی که پیش پای بیندازند به آن اهمیتی ندهیم و با عوشیاری و آمادگی تام سوی منزل مقصود روان باشیم وانشاء الله بزودی به آن خواهیم رسید .

اعلامیه دولت جمهوری افغانستان

۲۴ دلو ۱۳۵۳

نظربه اوضاع بحرانی وتشدد آمیز یکه درپشونستان جریان دارد وسبب اندیشه و نگرانی عمیق مردم افغانستان گردیده است دولت جمهوری افغانستان اعلامیه ذیل را به نشر میسپرد :

دولت جمهوری افغانستان باآنکه ازیکطرف هرگونه قتل وتشدد راتقیح نموده ومینماید ازجانب دیگر حرکات جا برانه غیرعادلانه وغیر دیموکراتیک حکومت پاکستان رادربرامردمان پشتون وبلوچ خاصه وضع خشن و ناعاقبت اندیشانه اخیرآن حکومت رادر پشتونستان نیز شدیداً تقمیح مینماید ومسئول هرگونه

بناغلی ختک بنظرشما بوتو بجای آنکه عبدالولیخان ودیگرسران احزاب عوامی ملی را دستگیر کرده وحزب رامنحل وداریی آنرا ضبط کند باید درباره کشته شدن شیرپاوجه میکرد ؟

جواب :

مستتر بوتو برای معلوم کردن پس منظر این قتل ومنع تشدد سیاسی وقتل سیاسی درکشور باید باجبهه متحد دیموکراتیک وحزب عوامی ملی مشوره می کرد اماوی علیه حزب عوامی ملی اقدام کرده ودست به گریبان جبهه متحد دیموکراتیک انداخته است و این چنین معنی میدهد که وی بجای سلامتی کشورخرابی ودرهم وبرهمی آنرامی خواهد . آیدار عقب این تلاشها این پروگرام نیست که کپتان کشتی پاکستان پی برده است که این کشتی رابدست خود بجایی رسانیده است که عنقریب غرق خواهد شد ومیخواهد که ازاتهام غرق کردن آن خودرا در مقابل تاریخ بری الذمه ساخته وگناه را به گردن دیگری بیندازد، حالا این وظیفه مردم پاکستان است که باخونسردی برواقتات جاریه غورنموده ومسئولین حقیقی غرق شدن تلخ کشتی خودرا بشناسند .

سوال :

ازاینکه به سوالات من جواب دادید تشکر میکنم ، اگر مطالب دیگری داشته باشعید لطفاً بفرمائید ؟

جواب :

من دراین هنگامیکه پشتونها وبلوچها وهمه دوستان شان ازنزدانی شدن ولیخان وسایر

که متأسفانه ښاغلي بوټوکترول اعصاب خود را از دست داده است .

۲۶ دلو ۱۳۵۳

نماینده باختر اطلاع میدهد که پشتونستانی های مقیم کابل طی پیامی عنوانی رئیس پوهنتون اکسفورد از تصمیم آن پوهنتون در مورد امتناع از اعطای دکتورای افتخاری به بوټو اظهار خوشی نموده و وفاداری پوهنتون را به اصول عالیہ دیموکراسی و بشر دوستی تیریک گفتند .

۲۸ دلو ۱۳۵۳

طوریکه نمایندگان رویتر ، بی بی سی از اسلام آباد اطلاع داده اند و رادیو پاکستان نیز آنرا تأیید کرده است به سلسله مظاهرات تصنیعی که از چند روز با اینطرف عمال حزب مردم و حکومت پاکستان در شهر های مختلف آنکشور براه انداخته اند در حدود دوصد نفر در نزدیکی سفارت کبرای جمهوریت افغانستان در اسلام آباد اجتماع نموده و پس از دادن شعارهای ضد افغانستان تصاویر بزرگ ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم افغانستان و میرمن اندراگاندي صدراعظم هند را آتش زدند . اشخاص مذکور سعی کردند یادداشتی مبنی بر اعتراض علیه پشتیبانی افغانستان از حزب عوامی ملی و هیران آنرا به سفارت کبرای افغانستان تسلیم دهند اما شازردا فیر سفارت افغانستان از پذیرفتن یادداشت امتناع کرد .

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال نماینده باختر آژانس در این مورد گفت: کسه ښاغلي عبدالصمد غوث مدیرعمومی سیاسی

عواقب وخیم آن تنها و تنها حکومت پاکستان را میداند و تصریح مینماید که زمامداران پاکستان باید کاملاً ملتفت باشند که نه تنها حقوق حقه مردمان پشتون و بلوچ با اینگونه دسایس و ساخته کاریها و حرکات جا برانه و تشدد بیجا از بین رفته نمیتواند بلکه این حرکات حس نفرت مردم را روز بروز عمیق تر نموده قدرت و تصمیم مقاومت و مجادله ملی ایشانرا بیشتر و نیرومند تر خواهد ساخت . چنانچه بار ها اعلام گردیده با زهم اعلام میگردد که افغانستان مثل همیشه حقوق حقه برادران پشتون و بلوچ را تأیید و پشتیبانی نموده و مینماید و در برابر وقایعی که در آن مناطق میگردد بی تفاوت محض مانده نمی تواند .

۲۶ دلو ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب يك سوال خبرنگار باختر آژانس در مورد مصاحبه اخیر ذوالفقار علی بوټو صدراعظم پاکستان با تلویزیون ای بی بی سی امریکایی که طی آن ادعا کرده است افغانستان در دهشت افگنی در پاکستان دست دارد گفت: همانطوریکه بارها گفته ایم یکبار دیگر این اتهامات بی اساس و عاری از حقیقت را جداً رد مینمائیم . ښاغلي بوټو نمیتواند مسئولیت آشفتگی و خرابی اوضاع پاکستان را که ناشی از اعمال جا برانه حکومت او و خرابکاری و فتنه انگیزی همکاران و عمال حزبش میباشد بعهده دیگران بیاندازد .

نطاق در اخیر افزود که از گفتار ها و حرکات حیرت انگیز وی ربط ښاغلي بوټو مخصوصاً راجع به افغانستان این نتیجه بدست می آید

وزارت امور خارجه

وزارت امور خارجه ساعت سه و نیم بعد از ظهر
شباغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل
را به وزارت امور خارجه احضار نموده یادداشت
احتجاجیه شدید حکومت افغانستان را نسبت
به حادثه مذکور بوی تسلیم داد .
نطاق ضمناً افزود که این مظاهرات فرمایشی
به هیچ صورت نمیتواند در موقف افغانستان مبنی
بر پشتیبانی از حقوق حقه برادران پشتون و بلوچ
شان خللی وارد کند .

۲۹ دلو ۱۳۵۳

بتهقیب نشر خبر مظاهره فرمایشی در مقابل
سفارت کبرای دولت جمهوری افغانستان در
اسلام آباد مر د م وطن پر ست
افغانستان در شهرهای مختلف کشور میخواستند
که به مظاهرات وسیع و دامنه داری بر علیه
حکومت پاکستان دست بزنند که حکومت مانع
آن گردید .

وزارت داخله با ابراز قدردانی از این احساسات
عمیق و بی شائبه هموطنان عزیز تشکر نموده
و این نوع عکس العمل را که از درک واقعینانه
مردم ماسرچشمه میگیرد یک نمونه دیگری
اثبات وحدت و همبستگی در مسایل ملی و پیشرفت
افغانستان عزیز میدانند .

اول حوت ۱۳۵۳

دکتور محمد اکرم سفیر کبیر دولت جمهوری
افغانستان در پاریس اعتمانیامه خود را مطابق
مراسم معمول به شباغلی والی رؤسکار دستن
رئیس جمهور فرانسه تقدیم نمود .

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال
نماینده با ختر آژانس را جمع به گفتار
نطاق وزارت خارجه پاکستان که طی آن حکومت
افغانستان را به تربیه و اعزام گیر یلاها و مداخله
در امور داخلی آن کشور متمم ساخته است گفت:
حکومت پاکستان با ارائه این اتهامات بی اساس
و عاری از حقیقت میخواهد از یکطرف بسر ای
اقدامات غیر قانونی خود علیه حزب عوامی ملی
و رهبران آن بهانه ای بتراشد و از طرف دیگر
حقایق قتل حیات محمد شیرپاو را مانند حقایق
دیگر قتل های سیاسی که تا حال صورت
گرفته از انظار مردم پاکستان و جهان بیوشاند
و آنرا سنوی خطرات خیالی خارجی منحرف سازد.
نطاق افزود همانطوریکه عکس العمل نیرو
ها و مردم بیدار و آگاه در پاکستان و مطبوعات
جهان علیه اقدامات غیر دیموکراتیک حکومت

۳ حوت ۱۳۵۳

کشورهای در حال رشد از تاریخ چارده تا نوزده دلو در داکار مرکز سمبیکال دایر گردید راپور کمیته متخصصین که قبلا در ژنیو تهیه شده بود مورد مطالعه وغور قرار گرفت .

نماینده افغانستان طی بیانیه در کنفرانس داکار وضع اقتصادی کشور را توضیح نموده و از پیشرفت های اقتصادی واجتماعی که از تاسیس نظام جمهوری تا حال نصیب افغانستان گردیده است شرح داد ومشکلانی که از رهگذر موجودیت شرایط نامساعد روابط مالی وتجارتی بین کشور های صادر کننده مواد خام وکشور های صنعتی متوجه اقتصاد کشور ما میباشد توضیحات لازم به مجلس داده است .

در ختم کنفرانس ابلاغیه نشر گردید که در آن تصمیمات کنفرانس منعکس گردیده است. نکات مهم این تصمیمات عبارتند از: وحدت ویکانگی بین کشور های جهان سوم ومجادله علیه شرایط فعلی تجارت بین المللی وتجدید نظر بمنظور بهتر ساختن روابط فعلی توسعه مزید همکاری بین کشور های در حال رشد واتخاذ یک موقف جدی در کنفرانس های آینده واحترام به حق حاکمیت ملل بسالای منابع طبیعی شان .

یکعده تصاویر دیگر نیز درین کنفرانس عمل آمده که در آن منجمله سایر مطالب کمک به کشور های کمتر انکشاف یافته ومعطای به خشکه تاسیس یک صندوق مخصوصی برای استقرار و قیمت مواد اولی توصیه گردیده است

شباغلی محمدنعیم نماینده خاص رئیس دولت وصدر اعظم در رأس یک هیأت جهت اشتراک در مراسم تاجگذاری اعلیحضرت بیراندرا بیگرام شاه دیو بادشاه نیپال که قرار است بتاریخ پنجم حوت در کمنندو برگزار گردد عازم آن کشور شد. برای وداع بابشاغلی نماینده خاص رئیس دولت وصدر اعظم دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی، اعضای کابینه لوی درستیز و بعضی دیگر از جنرالان ارشد اردوی جمهوری والی کابل وكابل شماروالی در میدان هوایی بین المللی کابل حاضر بودند .

۴ حوت ۱۳۵۳

دومسوده که راجع به تدابیر خاص برای کشورهای محاط به خشکه وکمتر انکشاف یافته از طرف هیأت افغانی ویکتعداد دیگر کشور های محاط به خشکه به کنفرانس داکار ارائه شد مورد تأیید قرار گرفت .

این مطلب را شباغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت ورئیس هیأت افغانی در کنفرانس کشور های در حال رشد راجع به وضع مواد خام منعقد داکار وکنفرانس کشور های گروپ ۷۷ در باره موسسه انکشاف صنایع ملل متحد منعقد الجزیره حین مراجعت بوطن در میدان هوایی کابل اظهار داشت .

شباغلی جلالر گفت: در کنفرانس کشورهای بیطرف ودر حال رشد که به تجویز چارمیسن کنفرانس سران کشور های بیطرف راجع به قیمت مواد خام وتأثیر آن بالای وضع اقتصادی تجارت

۵ حوت ۱۳۵۳

تشویش و نگرانی عمیق حکومت و مردم افغانستان گردیده است. این تصمیم با ادعای تشویق صلح و آرامش در منطقه مغایرت کامل داشته و حکومت افغانستان نمیتواند قبول کند که آغاز مجدد ارسال سلاح به پاکستان منجر به برهم خوردن توازن قواء و مسابقه تسلیحاتی درین منطقه آسیا نخواهد شد. نزد حکومت افغانستان رفع تحریم صدور سلاح به پاکستان مخصوصاً درین موقع که قوای نظامی پاکستان عملاً به شکل بسیار بیرحمانه و اقدام جابراه در مقابل مردم پشتون و بلوچ عمل نموده مایه تأثر عمیق مردم افغانستان و مردمان پشتون و بلوچ گردیده است که عواقب آن برای استقرار صلح و آرامش درین منطقه دنیابه هیچصورت مفید نخواهد بود.

۵ حوت ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روز ملی کویت تیلگرام تبریکه عنوانی شیخ صباح السالم الصباح امیر کویت به آنکشور مخابره شد.

۵ حوت ۱۳۵۳

همچنان جای تعجب است که کشوری مانند ایالات متحده امریکا که دایم از حفظ و آرامش دنیا حرف میزند در عمل کاملاً مغایر آن رفتار میکند. طوری که حکومت افغانستان بارها اظهار داشته است که کشور های در راه انکشاف تنها تحت صلح و آرامش می توانند به انکشاف و ارتقای وضع اجتماعی و بلند بردن سطح اقتصادی جوامع خویش نایل گردند و رفع تحریم صدور سلاح نه تنها موجب انحراف منابع گرانبهای از این اهداف عالی میگردد بلکه جز تولید يك فضای متشنج و خطیر نتیجه دیگری نخواهد داد.

شازرداد فیرف سفارت کبرای امریکا در کابل طی ملاقات مورخه ۴ حوت ۱۳۵۳ خویش بسا ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی آن وزارت راجع به اعلام قریب الوقوع رفع تحریم صدور اسلحه امریکابه پاکستان اطلاعیه ای را بوی سپرد. این اطلاعیه تحت غور جدی دولت جمهوری افغانستان قرار داشته و نظر افغانستان در برابر آن بعداً طی اعلامیه یی نشر خواهد شد.

۷ حوت ۱۳۵۳

وزارت امور خارجه اعلامیه ذیل را به نشر

سپرد:

۷ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی محمد نعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم پس از اشتراك در مراسم تاجگذاری

تصمیم حکومت ایالات متحده امریکا مبنی بر رفع تحریم صدور سلاح به پاکستان موجب

د افغانستان کالي

دهلي جديد بعمده داشته و اعضای آن ښاغلي عبدالاحد رشيدزاده مدير موسسات بين المللي و امور ملل متحد وزارت پلان و ښاغلي محمد حفيظ انور سکرتر دوم سفارت کبرای افغانستان در دهلي جديد ميباشد .

۱۲ حوت ۱۳۵۳

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم تيلگرام تبريکيه به مناسبت سالگره جلوس اعلیحضرت حسن دوم پادشاه المغرب عنوانی موصوف به رباط مخابره شده است .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ښاغلي سر جان کارگورنر جنرال آسټراليا برای يك مسافرت رسمي دوستانه ساعت يك و نيم بعد از ظهر از طريق تورخم وازد افغانستان گرديد .

ښاغلي محمد خان جلالوزیر تجارت، ښاغلي و حید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلي عبدالعلي سليمان معاون ریاست تشریفات از ښاغلي سر جان کساز و هیأت همراهانش استقبال نمودند .

قراریک خبردیگر گورنر جنرال آسټراليا و ذوات معینی اش ساعت دو و چهل دقیقه بعد از ظهر به شمیر جلال آباد مرکز ولایت ننګرهار مواصلت نموده و پس از صرف قهوه در باغ جمهوری آن شمیر رهسپار کابل گرديد .

هنگام ورود به جلال آباد و حین عزیمت مہمانان آسټراليایی جانب کابل والی ننګرهار و عدده از ماورین عالیرتبه آن ولایت از آنها استقبال و مشایعت نمودند .

اعلیحضرت بیراندر ایبر بیکرام شاه دیو پادشاه نیپال ساعت سه بعد از ظهر بکابل عسودت نمودند . دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی وعده از اعضای کابینه در میدان هوایی از نمایندہ خاص رئیس دولت استقبال کردند .

۸ حوت ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ساعت یازده قبل از ظهر ښاغلي سکاچکوف رئيس هیأت اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفتند . هنگام این ملاقات ښاغلي علی احمد خرم وزیر پلان ښاغلي و حید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه ، سفیر کبیر اتحاد شوروی و اعضای هیأت اقتصادی آنکشور نیز حاضر بودند .

۸ حوت ۱۳۵۳

هیأت اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی بر ریاست ښاغلي کاکچکوف رئيس کمیته دولتی آنکشور در امور اقتصادی کشور های خارجی ساعت ۶ صبح بادکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی ملاقات نمود . طی این ملاقات که سفیر کبیر شوروی مقیم کابل نیز حاضر بود پیرامون موضوعات مورد علاقه دو کشور در ساحة همکاری های اقتصادی مذاکره بعمل آمد .

۱۱ حوت ۱۳۵۳

هیأت افغانستان درسی و یکسمین جلسه کمیسیون اقتصادی واجتماعی ملل متحد برای آسیا و بحر الکامل که در دهلي جديد آغاز گردیده اشتراک نموده است .

ریاست هیأت افغانی رادر این جلسه ښاغلي عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر افغانستان در

وزارت امور خارجه

تشریفات وزارت امور خارجه، بناغلی محمد کبیر سمیعی وکیل کابل بناووال و بناغلی اوژن ورنر سفیر کبیر فرانسه و شیخ السفراء ازوی استقبال نمودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت هفت و ۳۵ دقیقه شب با بناغلی سر جان کار رئیس دولت و گورنر جنرال آسترالیادرهوتل انترکانتی ننتال ملاقات تعارفی بعمل آوردند درین موقع بناغلی محمد خان جلال وزیر تجارت بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و سفیر غیرمقیم آسترالیادره کابل نیز حاضر بودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم میرمن نکون تی بین وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی راساعت ده قبل از ظهر برای ملاقات در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند. هنگام ملاقات بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه، رئیس دفتر ریاست جمهوری و مدیر شعبه سوم وزارت خارجه حکومتی انقلابی ویتنام جنوبی حاضر بودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

میرمن نکون تی بین وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی ساعت نه و سی دقیقه صبح با دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی در قصر صدارت ملاقات کرد درین موقع مدیر شعبه سوم وزارت خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی نیز حاضر بود .

در جمله هیأت همراهان بناغلی سر جان کار صبیبه وی نیز شامل میباشد .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

میرمن نکون تی بین وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی برای یک مسافرت رسمی و دوستانه ساعت یازده قبل از ظهر وارد کابل گردید .

بناغلی خرم وزیر پلان، دکتور محبوب رفیق سراج متصدی امور ریاست تشریفات و بناغلی محمد گل جهانگیری معاون شعبه اول سیاسی وزارت امور خارجه در میدان هوایی کابل از میرمن تی بین استقبال نمودند .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

میرمن تی بین ساعت شش و سی شام با بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه ملاقات تعارفی بعمل آورد .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

از طرف بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه تیلگرام تعزیت به مناسبت درگذشت بناغلی اتوینز روز وزیر خارجه سابق جمهوری دیموکراتیک آلمان عنوانی بناغلی اوسکار فیشر وزیر خارجه آنکشور مخابره گردید .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

بناغلی سر جان کار ساعت ۶ و ۲۰ دقیقه شام وارد کابل شده و در مدخل هوتل انترکانتی ننتال دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی دکتور محمود حبیبی والی کابل، بنا غلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی و دکتور محبوب رفیق سراج متصدی امور ریاست

۱۵ حوت ۱۳۵۳

دکتور محمد حسن شوق معاون صدارت عظمی
اعضای کابینه ، عده از مامورین عالیرتبه
کوردیپلوماتیک مقیم کابل اشتراک داشتند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

مذاکرات بین هیأت افغانستان و هیأت حکومت
مؤقتی انقلابی ویتنام جنوبي ساعت سه و سی
دقیقه بعد از ظهر در وزارت امور خارجه صورت
گرفت . درین مذاکرات ښاغلی وحید عبدالله
معین سیاسی وزارت امور خارجه ، ښاغلی
عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی و عده
از مامورین وزارت امور خارجه از جانب افغانستان
و میرمن تی بین وزیر خارجه و دو تن معاونین
وی از جانب حکومت مؤقتی انقلابی ویتنام جنوبي
اشترک نموده بودند .

بافتخار میرمن تی بین و همراهان شان ساعت
۱۲ و سی دقیقه ۱۵ حوت ۱۳۵۳ دعوت نهاری
از طرف ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت
امور خارجه در آن وزارت ترتیب یافته بود .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم تلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی
کانا عنوانی ښاغلی ایگناتیوس رئیس جمهور
آنگشور به اکرا مخابره گردیده است .

۱۶ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم در دعوتی
اشترک نمودند که بافتخار شان از طرف
سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال آسترالیا
در هوتل کابل ترتیب شده بود . درین دعوت
ښاغلی محمد نعیم ، دکتور محمد حسن شوق

ښاغلی سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال
آسترالیا با ښاغلی محمد نعیم ساعت ده صبح
در هوتل انتر کانتی ننتال ملاقات تعارفی بعمل
آورد . در این ملاقات سفیر کبیر غیر مقیم
آسترالیا در کابل نیز حاضر بود .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

د فتر ریاست جمهوری اعلام کرد که ښاغلی
محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در اثر
دعوت ښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور
هند ، شیخ مجیب الرحمن رئیس جمهور
بنگله دیش و ښاغلی حسن البکر رئیس جمهور
عراق برای یک مسافرت رسمی
و دوستانه عازم کشور های مذکور خواهند
شه .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
با ښاغلی سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال
آسترالیا ساعت یازده و نیم در قصر ریاست
جمهوری ملاقات نمودند . درین موقع ښاغلی
وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه
ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری ، ښاغلی
موریس سفیر کبیر غیر مقیم آسترالیا در کابل
نیز حاضر بودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم به افتخار
ښاغلی سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال
آسترالیا ساعت هفت و نیم شام دعوتی در
سالون ضیافت های وزارت امور خارجه ترتیب
داده بودند . در این دعوت ښاغلی محمد نعیم

وزارت امور خارجه

بناغلی سرجان کاروهمراهان شان ساعت پنج عصر ۱۶ حوت ۱۳۵۳ بکابل مراجعت کردند.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

میرمن نکوین تی بین وزیر خارجه حکومت مؤقتی انقلابی ویتنام جنوبی ازکابل عازم فاهره شد. بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی، دکتور محبوب رفیق سراج متصدی ریاست تشریفات وعدهای دیگری ازمامورین وزارت امور خارجه درمیدان هوایی باری وداع کردند. میرمن تی بین دوروزقبل برای یک مسافرت رسمی واردکابل شده بود.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه گفت: که روز۱۶ حوت ۱۳۵۳ بیش ازیکصدویست نفرپناهگزین دیگر بلوچ بشمول زنان واطفال درائر ظلم وتمدی حکومت پاکستان وحملات بی رحمانه قوای نظامی آنکشور بخاک افغانستان پناه آوردند.

نطاق افزودکه مقامات مربوط حکومت افغانستان موسسه افغانی سره میاشت برای اعاشه واباتنه پنا هگزینان بلوچ تر تییسات مخصوص رارویدست گرفته است.

۱۷ حوت ۱۳۵۳

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بامهمان کرامی شان بناغلی سرجان کار رئیس دولت وگورنرجنرال آسترالیا ساعت نه وسی دقیقه صبح درمیدان هوایی کابل وداع کردند. بناغلی سرجان کاربعدازیك مسافرت رسمی ودوستانه درافغانستان عازم تهران شدند.

معاون صدارت عظمی، اعضای کابینه، عده از مامورین عالیرتبه و شیخ السفراء اشتراک نموده بودند.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

بناغلی سرجان کاررئیس دولت گورنرجنرال آسترالیا وهمراهان شان در حالیکه بناغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت باوی همسراه بود ساعت ۱۰ قبل ازظهرذریعه طیاره مخصوص وارد مزارشریف شدند.

بناغلی محمد عالم نوایی والی، مستوفسی ولایت بلخ درمیدان هوایی آنولایت ازهمانان استقبال نمودند.

همانان آسترالیایی بهمراهی وزیر تجارت ووالی بلخ ازمواضع تاریخی شهرمزارشریف بالاحصار وشهرتاریخی بلخ دیدن نمودند. رئیس دولت وگورنر جنرال آسترالیا و همراهان شان دردعوت نهاری اشتراک کردند که ازطرف والی بلخ درهوتل مزار شریف بافتخار شان ترتیب یافته بود.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

بناغلی سرجان کاروهیات معینی شان بعداز ظهرازمسابقه مہیج بزکشی دیدن کردند که بین چاپ اندازان شش تیم ولایت بلخ دردشت شادیان صورت گرفت.

رئیس دولت وگورنرجنرال آسترالیا شطارت های اعضای تیم های بزکشی راتمجید کرده و قمچینی را که مخصوص سوارکاران آسترالیاست بهقسم تحفه به سوار کاران اهدا نمود که ازطرف والی بلخ به نمایندگی ازسوار کاران آنجا باتشکر پذیرفته شد.

د افغانستان کالني

بين المللي رابوضع رقتبار اين آوارگان كه مورد ظلم غير انساني حكومت پاكستان قرار گرفته اند نموده اند .

نطاق اضافه كردد پيام ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم تصريح شده كه گسر چه تا امروز حكومت افغانستان براي كمك باين پناه گزيانان از هيچگونه مساعی دريغ نكرده اما چون تعداد آنها پيهم روبا افزايش است لهدا توسط منشي عمومي ملل متحد و بنام افغانستان توجه موسسه هلال احمر و صليب سرخ بين المللي و اداره مخصوص ملل متحد براي آوارگان رابراي كمك باين پناه گزيانان جلب نموده اند .

۲۰ حوت ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم طی تيلگرام های عنوانی اعلیحضرت محمدرضا پهلوی شاهنشاه ایران و ښاغلي حسن البکر رئيس جمهور عراق از حصول توافقات بين دو کشور دوست و هم منطقه ماعراق و ایران در مورد رفع اختلافات شان ابراز مسرت نموده و برای ملتبهای برادر ایران و عراق تمنای سعادت و ترقیات دایمی را کرده اند .

۲۶ حوت ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب اظهارات نطاق وزارت امور خارجه پاكستان راجع به افغانستان گفت: گرچه حكومت پاكستان كوشش ميكند به جهانيان وانمود كند كه افغانستان در مورد مذاكرات بين دو کشور شرایط قبلی پیش میکند. اما حقیقت اینست كه حكومت پاكستان با تغییر دادن عمدهی اوضاع یعنی انحلال حزب عوامی ملی و حبس رهبران

ښاغلي محمد داؤد و ښاغلي سر جان كار احترام گارد رادرحالیکه سر و دملي هردو کشور نواخته ميشد پذيرفته و سپس گارد احترام را معاينه فرمودند . ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم در حالیکه دكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی، دكتور عبدالمجيد وزير عدليه ، ښاغلي محمد خان جلال وزير تجارت ، دكتور محبوب رفيق متصدي رياست تشریفات وزارت امور خارجه ، ښاغلي موریس سفیر کبیر غیر مقیم آسترالیا با ایشان همراه بودند مهمان گرمی شانرا تا نزدیک طیاره مشایعت کردند .

در میدان هوایی کابل بعضی از اعضای کابینه بعضی از رؤسای کور دیپلوماتیک مقیم کابل نیز برای وداع حاضر بودند .

البم عکسهای مسافرت ښاغلي سر جان کار و صبیبه اش که از طرف دباختر آژانس ترتیب شده بود در نزدیک طیاره از طرف رئیس دفتر جمهوری بوی اهداء گردید .

۱۸ حوت ۱۳۵۳

حكومت افغانستان حكومت مؤقت انقلابی ویتنام جنوبی را برسمیت شناخت .

۱۸ حوت ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه گفت: كه نظریه وارد شدن تقریباً ۱۲۳ نفر دیگر از پناه گزيانان بلوچ كه به سلسله دسته های سابق پناه گزيانان بلوچ برای رهایی از ظلم و تشدد قوای نظامی پاكستان بخاك افغانستان پناه آورده اند . ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم طی پیامی عنوانی دكتور كورت والد هایم منشی عمومي موسسه ملل متحد توجه وی و موسسات

وزارت امور خارجه

نطاق این ادعای نطاق وزارت امور خارجه پاکستان را که باتذکر موضوع ملاقات شباغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه باینباغلی آغاشاهی سکرتر خارجه وزارت امور خارجه پاکستان حکومت افغانستان اصل سری بودن مذاکرات دیپلوماسی را درهم شکسته است رد کرده گفت: مقامات پاکستانی خود محرمیت این موضوع را قبلا در ایدمیموار سرگشاده که بتاريخ بیست وششم دلو به اکثرسفرای مقیم اسلام آباد توزیع کردند وطی آن بانحریف حقایق انکشافات اوضاع نیز بصورت نادرست ارائه شده است. ازین برده بودید و حالانطاق وزارت خارجه پاکستان بسا آوردن اتهام نادرست میخواهد ملامتی را بر ذمه افغانستان بگذارد.

نطاق تصریح کرده که این بار اول نیست که مقامات پاکستانی به چنین عملی دست زده اند. نطاق یکبار دیگر تاکید کرد همان طوری که شباغلی رئیس دولت و صدراعظم افغانستان بارها گفته اند. افغانستان برای مذاکره با پاکستان جهت حل موضوع اعاده حقوق حقه مردم پشتون و بلوچ حاضر است. اما لازم است که جهت تأمین کامیابی این مذاکرات حکومت پاکستان که مسئولیت وضع موجوده بدوش آنست زمینه و فضای مساعدی را فراهم نماید.

۲۶ حوت ۱۳۵۳

هیأت افغانی در جلسه سوم. کنفرانس حقوق بحر، ملل متحد که از تاریخ ۲۶ حوت ۱۳۵۳

منتخب پشتون و بلوچ آغاز مذاکرات افغانستان و پاکستان را تخریب کرد. لهند نظر افغانستان مبنی بر رفع قیود بر حزب عوامی ملی ورهبران آن جهت آغاز مذاکرات. مداخله در امور پاکستان نیست زیرا پاکستان میدانند که افغانستان در مقابل چنین اقدامات اختناق آمیز که عمداً برای محروم ساختن مردم پشتون و بلوچ از حقوق شان اتخاذ شده بیعلاقه مانده نمیتواند. هیچ عقل سلیم پذیرفته نخواهد توانست در حالیکه حکومت پاکستان بجای سعی جهت آماده ساختن فضای بهتر برای مذاکرات تدابیر جا برانه را علیه مردم پشتون و بلوچ افزایش میدهد. افغانستان باب مذاکره را با پاکستان مفتوح سازد.

نحت همچو شرایط که از طرف حکومت پاکستان بوجود آمده است مذاکره راجع به احقاق حقوق حقه مردم پشتون و بلوچ نتیجه نخواهد داد.

نطاق راجع به تبصره نطاق وزارت امور خارجه پاکستان در مورد افغانستان گفت: که مقامات مربوطه حکومت پاکستان که تشدد و مطلق العنانی از معیارات طرز اداره آن حکومت بوده و تدابیر خشن و غیر دیموکراتیک چند روز قبل آن یکبار دیگر ثابت ساخت که حکومت پاکستان کوچکترین اهمیت را به حقوق اصلی و اساسی مردم و آزادی های فردی قایل نیست. نباید به غرض اغفال مردم پاکستان راجع به کشور های دیگر حقایق را طوری که مرام خودشان تأمین گسردد تعریف نمایند.

د افغانستان کالی

و صدراعظم ټیلیگرام های تیریکه عنوانسی
اغلیحضرت محمد رضاء شاه پهلوی شاهنشاه
و ښاغلی امیرعباس هویدا صدراعظم ایران به
مناسبت حلول سال نوبه تهران مخابره شده
است .

۳ حمل ۱۳۵۴

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم ټیلیگرام تیریکه به مناسبت روزملی
پاکستان عنوانی ښاغلی فضل الهی چو دری
رئیس جمهور آنگشور به اسلام آباد مخابره
گردیده است .

۳ حمل ۱۳۵۴

بمناسبت سال نوتیلیگرام های تیریکه از
طرف رؤسای دول و صدراعظمان کشور های
متحابه عنوانی ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم بکابل مواصلت نموده است .

۳ حمل ۱۳۵۴

اگریمان دکتورعلی احمدسفیرکبیرافغانستان
درچاپان که درعین حال بهحیث سفیر کبیرعیر
مقیم افغانستان درمانیلازحکومت فلپین خواسته
شده بود مواصلت نموده است .

۴ حمل ۱۳۵۴

دوکتور عبدالواحد کریم سفیر کبیر دولت
جمهوری افغانستان درفاهره که درعین زمان
بحیث سفیر کبیرافغانی دررابط تعیین شده بود
اعتمادنامه خودرا به اغلیحضرت ملک حسن
دوم پادشاه المغرب تقدیم کرده است .

۴ حمل ۱۳۵۴

ښاغلی ولیریو بریکانتی کولونا انگیلینسی
سفیر کبیر ایٹالیا مطابق مراسم معمول

ناتاریخ ۲۰ ثور سال ۱۳۵۴ درژنیو دایر
میکردد، تحت ریاست دکتور محمداکرم سفیر
افغانی درپاریس اشتراک مینماید .

۲۸ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
وهیات معیتی شان به مزارحضرت علی کرم الله
وجهه درنجف اشرف رفته و بروح آن حضرت
درود و دعا فرستادند . درین موقع متولی مزار
یک جلد قرآن عظیم الشان و یک دست عبارابه
ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم اهداء نمود.

۳ حمل ۱۳۵۴

بزرگان قبایل مختلف پشتون و بلوچ طی
پیامهای حلول سال نورا به ښاغلی محمد داؤد
رئیس دولت و صدراعظم ، اعضای حکومت و
تمام مردم افغانستان تبریک گفته اند .

یک منبع وزارت سرحدات گفت که سران
وزیر، سعید داووربیتنی وزیرستان پشتونستان
سالارزی ، ماهوند، چارمنگ، اتمانخیل، باجور
صافی ، شینوار و خانزادگان سره کمر، سران
ایریدی ، پیرو چمکنی ، ورکزی ، تیسرا و
خیبرو تمام مشران ولسی مومند همیسن قسم
مشران تمام بلوچها و پشتونهای بلوچستان
و مشران پشونستان و بلوچستان مقیم افغانستان
طی پیامهای خود حلول سال نو ۱۳۵۴ را به
ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
اعضای کمیته مرکزی و کابینه و تمام مسردم
افغانستان صمیمانه تبریک گفته و اعتلای مزید
افغانستان و آسایش بیشتر ملت افغان را آرزو
نموده اند .

۳ حمل ۱۳۵۴

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت

وزارت امور خارجه

اعتماد نامه اش زابه بناغلی محمد داؤد رئیس

دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری
تقدیم نمود. درین موقع بناغلی وحید عبدالله
معین سیاسی وزارت امور خارجه و بناغلی
محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری نیز
حاضر بودند .

۶ حمل ۱۳۵۴

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
ساعت یازده ونیم قبل از ظهر برای اشتراک
در مراسم تشییع جنازه اعلیحضرت فقید ملک
فیصل عازم عربستان سعودی شدند .
در میدان هوایی بناغلی محمد نعیم، دکتور
محمد حسن شرق معاون صدات عظمی، اعضای
کمیته مرکزی، اعضای کابینه، صاحب منصبان
اردوی جمهوری، مامورین عالیرتبه، پشتونستانی
های مقیم کابل، سفیر کبیر عربستان سعودی
در کابل و بعضی از اعضای کوردیپلوماتیک جهت
وداع حاضر بودند .
دکتور عبدالمجید وزیر عدلیه و بناغلی
وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه
بناغلی رئیس دولت همراه بودند .

به مناسبت وفات مرحوم ملل فیصل بیرق
های ملی در داخل و خارج کشور برای سه روز
برسم احترام بر فراز دایر رسمی و موسسات
نیم افراشته بود .

۶ حمل ۱۳۵۴

از جانب بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و
صدراعظم تلگرام تیریکه به مناسبت تعیین
اعلیحضرت خالد بن عبدالعزیز بهیچ پادشاه جدید
عربستان سعودی عنوانی اعلیحضرت موصوف

به ریاض مخابره گردیده است .

۶ حمل ۱۳۵۴

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم پس از مراسم
دعا و فاتحه برجنازه اعلیحضرت ملک فیصل
مرحوم ساعت هفت و سی دقیقه شام
جهت ادا و انجام مناسک حج عمره عازم
خانه خدا (ج) گردیدند .

طیاره حامل بناغلی رئیس دولت و صدراعظم
ساعت ۹ شب در حالیکه هیأت معیتی با ایشان
همراه بودند وارد میدان هوایی جده گردیده
و پس از پذیرایی از طرف والی، قوماندان
عسکری، مامورین عالیرتبه لشکری و کشوری
و معاینه گاردا احترام عازم مکه معظمه گردیدند
و تا حوالی بعد از نیمه شب مناسک حج عمره را
انجام دادند، ساعت هشت و سی دقیقه صبح
پنجشنبه هفت حمل ۱۳۵۴ بوقت محلی بناغلی
محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم به حرم مطهر
حضرت سرور کائنات محمد مصطفی صلی الله علیه
وسلم در مدینه منوره جهت ادا احترام و اتحاف
درود و تحیات بروح پیغمبر بزرگ اسلام به
مسجد نبوی وارد گردیدند .

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم به خانه خدا (ج)
و مسجد نبوی (ص) برای ترقی و تعالی و پیشرفت
افغانستان عزیز بدرگاہ الهی دعا نمودند .

طیاره حامل بناغلی رئیس دولت و صدراعظم
و همراهان شان ساعت ۹ و سی دقیقه وقت
مدینه، عازم کشور شد .

۶ حمل ۱۳۵۴

سند مصدقہ مربوط به میناق منع تکوین
تولید و ذخیره سلاح با کترولوژیکی، بیالوژیکی

دزميدان هوايي کابل ښاغلي محمد نعيم
دکټور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي
اعضای کمیته مرکزی وعضای کابينه ،
صاحبمنصبان اردوی جمهوري، مامورين عالیرتبه
و پشتونستاني های مقيم کابل ، سفیر کبير
عربستان سعودي مقيم کابل ، بعضی از
کورديپلوماتيك مقيم کابل از ښاغلي رئيس دولت
و صدراعظم استقبال نمودند .

۹ حمل ۱۳۵۴

ښاغلي محمد نعيم به سفارت عربستان
سعودی رفته به کتاب مخصوصيکه بمناسبت
وفات مرحوم ملک فيصل پادشاه عربستان
سعودی گذاشته شده بود امضاء نمودند .

۸ حمل ۱۳۵۴

دکټور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي
بعضی اعضای کابينه، عده از مامورين عالیرتبه
وبرخی از رؤسای کورديپلوماتيك به سفارت
عربستان سعودي مقيم کابل رفته به کتاب
مخصوصی که بمناسبت وفات ملک فيصل گذاشته
شده بود امضاء نمودند .

۱۲ حمل ۱۳۵۴

کنفرانس عمومی يونيدو در ليما مسوده
فيصله نامه افغانستان رادر باره کشور های
محاط به خشکه درراه انکشاف و کشور های
کمترين انکشاف یافته تصويب کرد .

هيات افغاني درکنفرانس عمومی موسسه
انکشاف صنعتی ملل متحدکه درليما مرکز
پيرواير گردیده بود مسوده فيصله نامه را
که درآن از يونيدو تقاضا شده بود برای کشور
های محاط به خشکه درراه انکشاف و کشورهای

وموادسمی وازبين بردن آنها از طرف ښاغلي
حميدالله عنایت سراج سفیر کبير افغاني در
لندن به مقامات مربوط انگلستان که یکی از
تحويل گیرندگان اسناد مصدقه میثاق مذکور
ميباشد تسليم داده شد .

۶ حمل ۱۳۵۴

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم تيلگرام تعزيت وهمدری به نسبت
وفات اعليحضرت ملک فيصل پادشاه عربستان
سعودی در انترسو قصديکه عليه شان بعمل
آمده عنوانی اعليحضرت خالد بن وليد العزيز
پادشاه جديد عربستان سعودي به رياض
مخبره گردیده است .

۷ حمل ۱۳۵۴

ښاغلي محمد نعيم ، دکټور محمد حسن شرق
معاون صدارت عظمي ، اعضای کمیته مرکزی
وکابينه درمخفل فاتحه خوانی اعليحضرت فقيد
ملک فيصل که از ساعت ۹ صبح الی ۱۲ ظهر
۷ حمل ۱۳۵۴ از طرف سفیر کبير عربستان
درمسجد يل خشتی انعقاد یافته بود .

اشترک ورزیدند . همچنان درين مخفل جنرال
هاوصاحب منصبان اردوی جمهوري ، مامورين
برخی از کورديپلوماتيك وعده زیادی از اهالی
شهر کابل اشترک ورزیده بودند .

۷ حمل ۱۳۵۴

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
پس از اشترک در مراسم تشييع جنازه
اعليحضرت فقيد ملک فيصل ساعت دو ونيم
بعد از ظهر ۷ حمل ۱۳۵۴ از عربستان سعودي
بوطن معاودت کردند .

همکاری و مساعدت مؤسسات بين المللي مربوط به ايشان اخيرا ښاغلي والدهايم طی پيام مورخ پنج حمل ۱۳۵۴ خویش عنواني ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم جواب داده راست .
نظريه اینکه بايد ملل متحد مسئوليت های بشر خواهانه خود را در مورد اين پناه گزینان كاملا انجام دهد از كمشنر عالی ملل متحد برای پناهگزينان تقاضا کرده است تا احتیاجات پناه گزینان بلوچ راهلوم کرده و بامشوره حكومت افغانستان بهترین طرق اعطای كمك به ايشان را مطالعه نماید .

۱۶ حمل ۱۴۵۳

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر داد که از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی هنگری عنواني پال لوزون چی رئيس شورای دولتي جمهوریت هنگری به بوداپست مخابره شده است .

۱۶ حمل ۱۳۵۳

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر داد که از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی سینکال عنواني ښاغلي یو پولسنگور رئيس جمهوران کشور به داکار مخابره شده است .

۱۶ حمل ۱۴۵۳

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر داد که از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم بمناسبت درگذشت ښاغلي تونک یوو معاون کمیته دایمی کانگرس ملی جمهوریت

کمترین انکشاف یافته خاصتا در ساحه ترانزیت و ترانسپورت مساعدت های لازم بعمل آورد .

در این مسوده همچنان پیشنهاد شده بود اداره خاصی برای مساعدت های مؤثر مالی و تخنیکي به کشور های متذکره تاسیس گردد . مسوده مذکور از طرف کنفرانس لیما به تصویب رسید . قرار يك خرید دیگر در اعلامیه نهایی کنفرانس لیما و پروگرام عملی آن نیز نظریات کشور های محاط به خشکسه در راه انکشاف و کشور های کمترین انکشاف یافته منعکس گردیده و برای مساعدت همکاری مزید و خاصی باین کشور هاد ر ساحه انکشاف صنعتی ايشان توصیه های بعمل آمده است .

۱۳ حمل ۱۳۵۴

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم اکریمان ښاغلي میونگ چون چوی که بحیث سفیر کبیر جمهوریت کتوریا در افغانستان از طرف حکومت آنکشور خواسته شده بود صادر گردیده است .

۱۳ حمل ۱۳۵۴

از جانب ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تعزیت و همدردی بمناسبت وفات پدر شیخ مجیب الرحمن رئیس جمهور بنگله دیش عنواني موصوف به داکه مخابره شده است .

۱۴ حمل ۱۳۵۴

به تعقیب مکاتیب ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم عنواني دکتور کورت والدهايم منشی عمومی ملل متحد در باره تعداد روز افزون بلوچ ها که با افغانستان پناه می آورند وضعیت

وزارت امور خارجه

کتابيکه باين مناسبت گذاشته شده بود درج و امضاء نمودند. همچنان از ساعت ۱۰ صبح تا ساعت سه بعد از ظهر ۱۸ حمل ۱۳۵۴ در کتابي که بمناسبت درگذشت معاون کمیته دايمي کانگرس ملي جمهوريت مردم چين در آن سفارت باز شده بود بعضی از اعضای کابينه، مامورين عاليرتبه و کوردیپلوماتيك مقیم کابل مراتب تعزيت شانرا درين کتاب درج و امضاء کردند.

۲۰ حمل ۱۳۴۵

روزنامه خبررسانی آژانس تانويك در شماره مؤرخ ۲۱ فبروري ۱۹۷۵ خویش بيانيه جلالتماب رئيس دولت و صدراعظم جمهوريت افغانستان راجع به فعاليتهاي کشور های غيرمنسلک مطابق به تصويب کنفرانس چهارم کشورهای مذکور تا امروز در باره فعاليت های مهالک مذکور از امروز تا کنفرانس آینده سران دول غيرمنسلک در کولمبو به نشر رسانیده است.

اظهار نظر ښاغلي رئيس دولت جمهوري افغانستان در پيرامون نکات متذکره فوق به اساس خواهش آژانس تانويك توسط وزارت امور خارجه جمهوري افغانستان به سترس سفارت کبرای یوگوسلاویا در کابل گذاشته شده است.

سوال آژانس تانويك یوگوسلاویا: شما فعالیت های ممالک غیرمنسلک را بعد از کنفرانس چهارم سران دول و حکومتها الجزایر مخصوصاً در جریان ساله ۱۹۷۴ بطور ارزیابی مینمایید و این فعالیت هالی دایر شدن کنفرانس پنجم سران دول و حکومت در کولمبو (سر بیادنا) پایالی چه موضوعاتی تشریح خواهد داشت ؟

مردم چين تيلگرام تعزيت عنوانی ښاغلي چوئنلای صدراعظم آنکشور به پيکنک مخابره شده است .

۱۶ حمل ۱۴۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ښاغلي چان هياك پاك سفير كبير غيرمقيم جمهوريت كوریا را كه دوره ماموريتش در افغانستان به پايان رسیده است ۱۳ حمل برای ملاقات توديمي پذيرفتند .

۱۷ حمل ۱۳۵۴

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر دادکه از جانب دكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی تيلگرام تعزيت و همدردی به مناسبت درگذشت ښاغلي تونگ چی و معاون کمیته دايمي کانگرس ملي جمهوريت مردم چين عنوانی ښاغلي تنگ هيساوينگ معاون صدراعظم آنکشور به پيکنک مخابره شده است .

۱۷ حمل ۱۳۵۴

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر دادکه از طرف ښاغلي وحید عبده الله معین سیاسی وزارت امور خارجه تيلگرام تبريکيه بمناسبت تقرر ښاغلي مسعود الفیصل بحیث وزیر دولت برای امور خارجه عربستان سعودی عنوانی موصوف به ریاض مخابره گردیده است .

۱۸ حمل ۱۳۴۵

ښاغلي محمدتعميم و دكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی به سفارت کبرای جمهوريت مردم چين رفته مراتب تشکيلت و هتلهای خویشرا تشکيلت به درگذشت ښاغلي تونگ چی و معاون کمیته دايمي کانگرس ملي آنکشور در

د افغانستان کلتوري

جوابیه ښاغلي رئيس دولت وصدراعظم افغانستان به سوالنامه آژانس تا نیوک یوکوسلاویا :

چهارمین کنفرانس سران و حکومت ممالک غیرمنسلك که در سپتامبر ۱۹۷۴ در الجزایر صورت گرفت یک مرحله جدیدی رادریسیاست بیطرفی بمان آورد. اعلامیه های سیاسی و اقتصادی کنفرانس مذکور اصول انکاء بخود و اتحاد و تساند کشورهای بیطرف راباهمدیگر بیش از پیش تقویه نمود .

باساس اعلامیه و فیصله نامه های مذکور که در حقیقت تائیده جدید اعلامیه کنفرانس های بلگراد قاهره و لوساکا بود ، ممالک غیر منسلك اوضاع بین المللی را مجدداً تحلیل و ارزیابی نموده و توجه خود رادرمورد نیل مردمان جهان به آزادی، استقلال و پیشرفت که متکی بر صلح و امنیت و از بین بردن بی عملیتهای موجوده درسیاست بین المللی و مناسبات اقتصاد باشد معطوف ساخت .

امروز تقریباً صد کشور در زمره ممالک غیر منسلك بشمار آمده و دولتت اعضای سازمان ملل متحد را تشکیل میدهند و در ساختن مذکور و مؤسسات اختصاصی آن فعالیت های خود را انسجام داده و در حال حاضر یکی از گروپ های فعال و دینامیک رادر آن مؤسسه تشکیل

میدهد .

در جریان جلسات مجمع عمومی ملل، ممالک بیطرف در گرفتن موقف های مشترک و برای ترتیب پروگرام های عملی مطابق به اساسات منشور ملل متحد همکاری های مثنوی رانجام دادند. من میتوانم باخوشی اظهار نمایم که این اعلامیه ها و فیصله نامه های که از طرف کنفرانس چهارم سران دول و حکومت در الجزایر به تصویب رسید در ساحه بین المللی مخصوصاً در سال ۱۹۷۴ بعضی نتایج مطلوب رابار آورده است.

در افریقا مشاهده مینمائیم که تغییرات قابل ملاحظه بمان آمده و بقایای استعمار در مستعمرات پرتگالی روزه اختتام است. گینی بیسناو بحیث یک کشور آزاد دیگر در زمره کشورهای دیگر عضویت ملل متحد را کسب کرده و انگولا و موزامبیک برای نیل به آزادی و استقلال خود به پیش میروند و افریقای جنوبی و رودشانرا ازانتر افکار عامه جهان و مخصوصاً گروه ممالک بیطرف تحت فشار بین المللی فرار گرفته و از کشور های دیگر افریقای جدا مانده اند .

جبهه آزادی بخش فلسطین در دوران جلسات اخیر مجمع عمومی ملل متحد بحیث مشاهده در جلسات آن شرکت نمود و نیز حقوق حقسه فلسطینی هابرسمیت شناخته شده خاک آن سرزمین بحیث مسکن اصلی مردم فلسطین

واژرت امور خارجه

رفتن تورم و بالنتیجه بهبود وضع اقتصادی از راه تفاهم و متکی برواقعیت ها باید در یک فضای آرامش و تعقل مذاکراتی صورت گیرد. که هدف آن ایجاد يك ارتباط معقول و مناسب بین قیم موادخام و مواداولیه از یکطرف و مواد صنعتی از طرف دیگر باشد و متوازی به آن منافع و احتیاجات کشور های که در هیچیک از این دو گروه شامل نیستند با ایجاد روشهای منصفانه تعاونی در نظر گرفته شود .

ما امروز در جهانی قرار داریم که با بحرانات سیاسی و اقتصادی روبرو میباشد ، برای اینکه با این بحرانات مقابله شود که گروه ممالک بیطرف بانیست موقف مشترکی در موضوعات بین المللی اتخاذ نموده و در راه حل آن متحداً اقدام نمایند .

امیدوارم تا دایر گردیدن کنفرانس سران و حکومت ممالک بیطرف که در ۱۹۷۶ در سریلانکا دایر و با همکاری مزید کشور های غیرمنسلك تشنجات سیاسی و مخصوصاً بحرانات اخیر اقتصادی از بین برده تا بحرانات موجوده در روابط اقتصادی بین المللی تا اندازه زیادی مرقوع گردد .

داشته شده که البته این فیصله نامه هادرائر مساعی مشترك کشور های بیطرف بعمل آمد . در مورد حق دسترسی آزاد کشور های محاط به خشکه به بحر و از بحر مطابق به فیصله مهمی که در زمینه در کنفرانس سران در الجزایر بمیان آمد در جلسات مجمع عمومی بیست و هشتم و بیست و نهم فیصله نامه های که تا حدی منافع این کشور هار تا مین میکند به تصویب رسیده است و امیدوارم در آینده حقوق کشور های محاط به خشکه و مساعدت های که نظر به موقعیت جغرافیایی این کشور هاز طرف جامعه بین المللی بعمل آید تصامیمی به کمک دیگر کشور های غیر منسلك که همیشه پشتیبان حق و عدالت میباشد به نفع آنها اتخاذ گردد .

به عقیده من بانیست در سیستم اقتصادی موجوده تغییراتی بعمل آید تا راه حل برای از بین بردن بیعدالتی ها ، بیدادها و فیصله ها و موافقاتی بمیان آید تا منافع همه کشور ها را در بر گرفته و مناسبات اقتصادی بین المللی موجوده تجدید گردد و ممالک جهان بتوانند عادلانه از منابع طبیعی و ثروت خود استفاده نمایند . مخصوصاً برای استقرار نرخها و از بین

بحران انرژی و اقتصادی جهان و کشورهای غیر منسلک

کردید و بزودی جامعه عمل نیز پوشید تا بنیاس صندوق اضطراری ملل متحد برای مساعدت به آن‌عه از کشورهای روبه انکشاف میباشد که بیشترین صدمه را از بحران اقتصادی و انرژی جهان دیده‌اند. افغانستان توانست قناعت ملل متحد را فراهم سازد که افغانستان از جمله کشور هائیسست که بحرانات مذکور بیشترین صدمه را به آن هامتوجه ساخته است و بهمین صندوق اضطراری ملل متحد حاضر گردید مبلغ ششصد هزار دلار به افغانستان مساعدت نماید تا وجه مذکور را برای خریداری مواد وارداتی مورد ضرورت بصرف برساند.

۲- گروه کشورهای فوق‌الذکر در دوران بیست و نهمین جلسه عادی مجمع عمومی ملل متحد که در ماه سپتمبر ۱۹۷۴ دایر گردید برای یافتن طرق حل مسایل حاد بین المللی استقرار صلح جهانی، رفع استعمار مسایل مربوط به خلع سلاح، بحران شرق میانه، حل مسالمت آمیز اختلافات انکشاف اقتصادی کشور های در حال رشد و کمترین انکشاف یافته ریفرم سیستم پولی بین المللی، حاکمیت دایمی دول بالای منابع طبیعی شان و تقویة نقش ملل متحد در تحکیم صلح و انکشاف اقتصادی، فعالانه سهم گرفتند.

افغانستان بحیث یکی از اعضای مؤسس و صادق سیاست عدم انبساط و منجیت یک کشور روبه انکشاف از موقف دول گروه مذکور مجدانه پشتیبانی بعمل آورده و نماینده افغانی

بحران انرژی و اقتصادی جهان در جریان سال ۱۳۵۲ زمینه همکاری مزید و تسانند و همبستگی بیشتر کشورهای مسلمان روبه انکشاف و کشورهای غیر منسلک را فراهم آورد. گروه کشورهای روبه انکشاف و غیر منسلک در طول سال گذشته به منظور رسیدن به توافق در زمینه های مورد علاقه داخل تماس های دو جانبه و چند جانبه گردیده و کنفرانس های بین المللی را تشکیل دادند و در ملل متحد مراجع به مسایل مختلف که منافع عمومی شان را در بر میگرفت، بشکل یک گروه واحد اتخاذ موقف نمودند.

افغانستان بحیث یک کشور روبه انکشاف و غیر منسلک رول مؤثری در فعالیتهای گروه کشورهای مذکور بازی نموده و توضیحات آتی نمایانگر فعالیت افغانستان و دیگر کشورهای های گروه ۷۷ و غیر منسلک میباشد:

۱- نظریه درخواست گروه کشورهای مذکور منجمله افغانستان و پشتیبانی اکثریت اعضای مجمع عمومی ملل متحد ششمین جلسه خاص مجمع مذکور از تاریخ ۹ اپریل الی ۲۴ می ۱۹۷۴ در مقر ملل متحد دایر گردید و راجع به مواد خام و مشکلات اقتصادی کشورهای روبه انکشاف مطالعاتی انجام داد و در زمینه تاسیس نظام جدید اقتصاد بین المللی که متضمن منافع کشورهای روبه انکشاف نیز باشد تصامیمی اتخاذ گردید.

یکی از تصامیم مهمی که طی این اجلاس اتخاذ

وازرت امور خارجه

افغانستان مېتنی بر اصل جستجوی راه حل اختلافات از طرق صلح جویانه میباشد و بر همین معنی آرزو دارد یگانه مسأله مورد اختلاف بین افغانستان و پاکستان از طریق مسالمت آمیز مرتفع گردد.

وی از جامعات ملل متحد برای رسانیدن مناطق تحت استعمار به استقلال شان پشتیبانی کامل افغانستان را اعلام نمود.

هیات افغانی در جلسه فوق الذکر مجمع عمومی از موضوع فلسطین جانبداری کامل نموده و به طرفداری از مصوبه ای که خاک فلسطین را بحیث مسکن اصلی مردم فلسطین شناخته است و موافق به روحیه چهارمین کنفرانس سران دول و حکومتات کشور های غیر منسلک در الجزایر (منعقد ۳۰ سپتمبر سال ۱۹۷۳) میباشد رأی داد. در جمله اکثریت کشور های غیر منسلک و روبه انکشاف افغانستان در جمله بیست و نهمین مجمع عمومی از شمول موضوع (دسترسی آزاد به بحرو از بحر) در (منشور حقوق و جایب اقتصادی دول) بصورت جدی پشتیبانی نمود.

۳- بتاسی از فیصله ها و توصیه های چهارمین کنفرانس رؤسای دول و حکومتات کشور های غیر منسلک و با در نظر داشت وضع بحرانی اقتصادی جهان از تاریخ سوم الی ۸ فیبروری ۱۹۷۵ وزرای پنجاه و هفت کشور رو بانکشاف که اکثریت مطلق آنها را کشورهای غیر منسلک تشکیل میداد بشمول افغانستان در داکار پایتخت سینگال اجتماع کردند تازاهی را برای توازن قیم مواد خام و تولیدات صنعتی جستجو نمایند.

در بیست و نهمین جلسه کامله مجمع عمومی از داری شدن کنفرانس جهانی خلع سلاح حمایت نموده و در مورد تحکیم امنیت بین المللی گفت که با نیست دیتانت تنها منافع و مسایل طرف علاقه کشور های بزرگ را در بر نگیرد بلکه موضوعات طرف علاقه و منافع تمام کشور ها را احتوانماید. وی افزود که تجمع و ذخیره سلاح در نقاط مختلف جهان منجمله حوزه ای که افغانستان در آن واقع است امنیت کشورهای کوچک مخصوصاً کشور های غیر منسلک را به مخاطره میاندازد وی همچنین از مفکوره های فاقد سلاح ذروی شناختن شرق میانه و شناختن بحر هند بحیث یک منطقه صلح پشتیبانی نمود.

رئیس هیات افغانی در جلسه مذکور ضمن توضیح روابط نیک افغانستان با کشور های همسایه و حوزه علاوه نمود که مساعی افغانستان برای بهبود روابط با پاکستان مثمر نتیجه ان نشده است زیرا حکومت آنکشور از شناختن حقوق حقه و قانونی مردمان پشتون و بلوچ ابا میورزد.

نماینده افغانی اظهار داشت که موضوع پشتونستان یک مسأله ملی برای افغانستان میباشد زیرا اقوام استعماری بود که پشتونستان را از وطن آبایی آن افغانستان جدا ساخت. حکومت پاکستان با واقعیت بینی قبل از آنکه خونریزی و فاجعه ای نظیر وقایع بنگله دیش در پشتونستان رخ بدهد با نیست تعیین سر نوشت را بحیث یک حق قانونی برای مردمان پشتون و بلوچ بشناسد. نماینده افغانی اظهار کرد که سیاست

جهان نظربه مصارف اضافی ترانسزیست و ترانسپورت بیشتر از دیگر کشور ها صدمه دیده اند و محتاج به مساعدت بیشتر به مقایسه سایر کشور ها می باشد .

عیات افغانی برای بهبود وضع اقتصادی کشور های روبه انکشاف بذل مساعی راجع به صنعتی ساختن کشور های مذکور را توصیه نمود زیرا اقتصاد کشور های مذکور که اکثرآ زراعتی میباشند با عدم توازن فاحش بین قیسم محصولات زراعتی که صادرات آنها را تشکیل میدهد و قیمت های تولیدات صنعتی که واردات کشور های مذکور را احتوا میکند، متضرر میگردد. در این کنفرانس یک سلسله فیصله ها و تصمیم برای بهبود وضع اقتصادی کشور های روبه انکشاف و تغییر وضع موجود تجارت بین المللی به منفعت کشور های رو به انکشاف، اتخاذ گردید و برای اینکه سازمان توسعه صنعت ملل متحد سهم مؤثری در راه صنعتی شدن کشور های روبه انکشاف گرفته بتواند، فیصله بعمل آمد تا سعی شود صلاحیت ها، فعالیت و منابع یونیدودر چوکات ملل متحد تزیید یابد .

۵- کمیته انسجام کنفرانس کشور های غیرمنسلك که شامل هفده عضو میباشد از تاریخ ۱۷- الی ۱۹ مارچ ۱۹۷۵ سومین جلسه را به سوئیه و زراء انجام داد تا در زمینه چگونگی تعمیم تصمیم و فیصله های چهارمین کنفرانس سران دول و حکومتات کشور های غیرمنسلك در الجزیره (منعقد پنج سپتمبر ۱۹۷۳) در پرئو اوضاع جدید سیاسی و اقتصادی جهان بحث

عیات افغانی در این کنفرانس سهم فعال گرفت و توجه کنفرانس را باین مطلب جلب نمود که سیستم موجود اقتصاد جهان که مناسبات بولی و تجارت بین المللی را تنظیم میکند به مضار کشور های کمترین انکشاف یافته میباشد و قییم مواد خام که صادرات کشور های روبه انکشاف را تشکیل میدهد روز بروز تنزیل مینماید، در حالیکه قییم مواد صنعتی که واردات کشور ها را تشکیل میدهد روبه افزایش است . عیات افغانی پیشنهاد نمود تا یک سیستم جدید همکاری بین المللی در زیر نظارت ملل متحد تأسیس گردد. همچنین عیات افغانی تقاضا نمود که کشور های روبه انکشاف که محاط به خشکه میباشند بانیست مورد توجه مزید و خاص قرار بگیرند .

کنفرانس دا کار تصمیمی برای تنظیم تجارت بین کشور های روبه انکشاف و کشور های صنعتی اتخاذ نمود .

۴- متعاقباً وزرای هفتاد و شش کشور روبه انکشاف که اکثرآ غیر منسلك بودند از تاریخ ۱۵- الی ۱۸ فبروری ۱۹۷۵ در الجزایر گرد آمدند تا در مورد مشکلات اقتصادی شان بحث نمایند در این کنفرانس راجع به سیستم غیر عادلانه اقتصادی جهان که تماماً بمضار کشور های جهان سوم میباشد مباحثات و مطالعاتی صورت گرفت .

عیات افغانی در این کنفرانس نیز سهم فعال گرفت و توجه کنفرانس را باین موضوع جلب نمود که کشورهای کمترین انکشاف یافته محاط به خشکه در نتیجه بحرانات اقتصادی

د افغانستان کالني

نماید و برای کنفرانس وزرای خارجه کشورهای غیرمنسلك که در ماه مارچ ۱۹۷۵ در لیما دایر گردید، آمادگی اتخاذ نماید. کنفرانس از کشورهای غیرمنسلك تقاضای عمل آورد تادر راه تقویة هرچه بیشتر تساند و همبستگی خویش بذل مساعی نمایند .

این جلسه فیصله چهارمین کنفرانس سران دول و حکومت کشورهای غیرمنسلك را مبنی بر اینکه تجاوز قوای استعماری بریک کشور غیرمنسلك تجاوز بر تمام کشور های مذکور تلقی گردد، باردیگر تأیید نمود و از مجادلات آزادی خواهی کتله های تحت استعمار پشیمانی بعمل آورد .

بمنظور تأمین صلح عادلانه در شرق میانه کنفرانس تقاضا بعمل آورد تا اسرائیل تمام خاکهای اعراب را که از تاریخ پنج جون ۱۹۶۷ به بعد اشغال نموده است بدون قید و شرط تخلیه نماید و حقوق مردم فلسطین برای آنها اعاده شود .

با آنکه افغانستان در ایسن کنفرانس سهم نگرفته بود اما فیصله های کنفرانس مذکور مورد پشتیبانی آن قرار دارد .

۶- د و مین کنفرانس (یونیدو) (موسسه انکشاف صنعتی ملل متحد) که از تاریخ ۱۲-الی ۲۶ مارچ ۱۹۷۵ در لیما پایتخت پیرو دایر گردید اصلا یک اجتماع عادی برای

بررسی فعالیت های موسسه مذکور بود اما ابتکار و فعالیت کشورهای روبه انکشاف و غیرمنسلك کنفرانس را توسعه زیاد داده بیشتر جهان شمول ساخت و تعداد کشورهای سهم گیرنده رابه ۱۱۴ رسانید .

در این کنفرانس که بحیث یکی از اجتماعات مهم بین المللی تلقی شد فیصله بعمل آمد تا اقداماتی مرعی گردد که در چوکات سازمان ملل متحد و بر اساس پر نسیب های جدید پروگرام های طویل المدت برای صنعتی ساختن کشورهای روبه انکشاف ترتیب و عملی گردد .

در این کنفرانس فیصله بعمل آمد که صنعتی شدن کشورهای روبه انکشاف یکی از مسایل عمده اقتصادی جهان و مناسبات بین المللی میباشد و مناسبات عادلانه اقتصادی در جهان از طریق همین صنعتی شدن برقرار میگردد .

طی این اجتماع صنعتی ساختن بحیث موضوعی شناخته شد که تنها مربوط به پلانهای ملی نبوده بلکه منوط به مساعدت بین المللی میباشد ، لهذا از تمام کشورهای جهان تقاضای همکاری درین مورد بعمل آمد .

هیأت افغانی درین کنفرانس نیز سهم فعال گرفته و از منافع کشورهای روبه انکشاف به صورت عموم و از موقف کشورهای کمتر بسن انکشاف یافته محاط به خشکه که افغانستان

واژرت امور خارجه

نيزازآنجمله ميباشد بصورت خاص جانبداري نمود .

گريد و فيصله بعمل آمد تا يك آژانس خبري رسائي اسلامي نيزتاسيس گردد .

همنوایی و همبستگی ايکه در اين کنفرانس بين کشورهای رويه انکشاف بمشاهده رسيد در هيچک اجتماع در گذشته سابقه نداشت .

۷- افغانستان بحيث يك کشور مسلمان همواره در راه اتحاد کشور های اسلامي سعی ورزيده و از موقف کشور های مذکور در صحنه بين المللی پشتيبانی نموده است .

افغانی سال گذشته در کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامي در کوالالمپور (۱۱-۲۵ جون ۱۹۷۴) سهم فعالی گرفت . رئيس هيات افغانی در جلسه کامله کنفرانس در موضوع شرقميانه بارديگر موقف افغانستان را تائيد نموده تقاضا بعمل آورد که اسرائيل سرزمين های اشغالی عربی را تخليه نمايد و حقوق مشروع مسردم فلسطين اعاده شود .

در اين کنفرانس راجع به تاسيس بانک اسلامي صندوق تسانداسلامي تصاميمي اتخاذ

گريد و فيصله بعمل آمد تا يك آژانس خبري رسائي اسلامي نيزتاسيس گردد .

در جلسه امسال کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامي که قرار است بتاريخ ۱۵ جون ۱۹۷۵ (۲۴ سرطان ۱۳۵۴) درجه دایر گردد افغانستان بازم سهم فعال گرفته و در راه اتحاد و تساند بیشتر جهان اسلامي خواهد کوشيد .

بصورت عموم در جريان سال گذشته رويه همکاری تساند و همبستگی در بين کشور های مسلمان رويه انکشاف و غيرمنسلک بیشتر از اين بمشاهده ميرسد . در پهلوی همکاری و همنوایی در اجتماعات عدهای از کشور های مسلمان و رويه انکشاف مؤلف نفت برای آندهسته از کشور های رويه انکشاف که در نتیجه بحران انرژی و اقتصادي جهان متضرر گرديده بودند در چوکات صندوق های امدادی مساعدت های مالی نمودند و در قسمت فروش نفت برای کشور های مذکور امتيازاتی را قابل گرديدند .

وزارت داخله

۸- احداث راه های فرعی جدید و غیره تاسیسات .

۹- فعالیتها در ساحت تامین بهر امنیت .

۱۰- جلب همکاری و کمک مردم در ساحت های عرفانی و اقتصادی .

۱۱- در ساحت مجادله با خرافات رسم و رواج های کهنه در رابطه با مبارزه در راه تامین حقوق زن طی سال بین المللی زنان .

۱۲- سایر فعالیتهای ابتکاری .

قوماندانی عمومی امشیه :

آمریت تشکیلات مدیریت عمومی حرکات :

یکی از جمله فعالیت های مهم و عمده که در قوای پولیس بعمل آمده عبارت از تعیین کمیته می باشد تا در خصوص تنظیم و انسجام تشکیل قوای پولیس که از بدو تاسیس نظام جمهوری آرزوی اصلاح آن موجود بود مطالعات خود را انجام داده نظریه وضع مالی دولت، خواست زمان، ایجابات عصر و ضرورت های مسلکی که احساس میکردید تشکیل جدید را تنظیم نمایند. این کمیته قوماندانیهای ولایات را که از لحاظ تعداد پرسونل شعب اختصاصی و تنظیم رتبه عدم توازن را اختیار نموده بود به گروه ولایات تیپ الفسیبج منقسم نموده اند .

در تشکیل جدید قوای پولیس آمریت امنیت آمریت جنائی، آمریت سرحدی، آمریت ترافیک، آمریت محبس صنعتی، آمریت تکنیکی، آمریت پاسپورت و آمریت لوژستیک هر کدام برای انسجام و وظایف خویش یکتعداد شعب اختصاصی

وزارت داخله در طول سال که گذشت برای حفظ، امن و نظم عامه و مستقر ساختن امنیت موثر به نفع مردم کشور خدمت نموده است . درین سال نیز سعی بعمل آمده است تا وضع شعبات و دفاتر مختلف وزارت داخله مطابق به مشی عمومی و رهنمود اساسی دولت جمهوری که در بیانیه تاریخی رهبر بزرگ ملی ما (خطاب به مردم افغانستان) از آن ذکر بعمل آمده است تنظیم شود و در پی آن است تا در کمترین زمان به اداره ای تبدیل شود که جوابگوی توقعات اکثریت محروم جامعه ما باشد .

وزارت داخله گذارش کارهای را که اجرا نموده است در دو قسمت یعنی اجراءات شعبات مرکزی وزارت و اجراءات ۲۶ ولایت کشور و واحدهای اداره محلی فرعی، آنها را روی هم رفته در رابطه با مسایل ذیل بصورت فشرده تقدیم میدارد :

- ۱- اندازه تحصیل باقیات .
 - ۲- استرداد املاک دولت و تصفیه دوسیه های املاکی و حل مشکلات ناشی از حقایق و علقه .
 - ۳- بلند بردن عواید ملکیت دولت .
 - ۴- اسکان مردم بی زمین .
 - ۵- پیشبرد پروگرام بناروالی های مربوط در ساحت خدمات شهری .
 - ۶- واریسی از احوال محبوسین و بهتر ساختن شرایط مادی و معنوی آنها .
 - ۷- تکمیل و بدوران انداختن دوسیه های
- لا اجرا .

رادراختیار دارند .

اکثرايشان معلوم وازين تکليف رها و تعقيبات
جدي درزمينه جريان دارد .

آمریت عمومی جنائی :

فعالیت آمریت دفتر داری عبارت انداز ترتیب
مسوده سوابق مجرمین و تثبیت هويت آنها
همچنان ترتیب مسوده آمریت عمومی جنائی
آمریت های جنائی ولایات و شعبات جنائی آن .
ترتیب رهنمای و بررسی واقعات قتل با
فورمه های اطلاعیه، اوراق تحقیقی، اوراق
محضر تلاشی اماکن با فورمه شهرت مکمل
متهمین خورد سال ، فورمه شهرت مأمورین
ضبط قضایی ، فورمه محضر عاجل اماکن ،
فورمه شهرت متهمین قضیه ، فورمه محضر
تفتیش اماکن، فورمه محضر استنطاق واقرار
متهم، فورمه شهرت متهمین قضیه ، فورمه
تسلیمی اجناس و اموال، فورمه مدارک اثباتیه،
فورمه ورق محضر و مشاهدات محل واقعه، فورمه
مطالبه خارنوال غرض اشترک در تحقیق . فورمه های
فوق الذکر طبع و غرض استفاده و تطبیق به
ولایات کشور عزیز ارسال گردیده، همچنان
متحدالعمال ها و هدایات لازم راجع به اكمال
دوسیه های جزایی و تطبیق مواد قانون اجراء
جزائی و غیره دستورالعمل های لازم به همه
ولایات کشور صادر گردیده است .

آمریت تعلیم و تربیه :

طرح کورس مواد منفلقه با همکاری موظفین
ریاست خدمات تخنیکی وزارت جلیله دفاع
ملی و دایر شدن آن در چوکات ریاست خدمات
تخنیکی، این کورس مدت هشت هفته دوام
نموده و ۹ نفر مأمور پولیس در آن اشتراک

از بدو تاسیس نظام فرخنده جمهوری در کشور
عزیز ضمن تحولات چشمگیری که در همه ساحات
و امور اجتماعی و اقتصادی، سیاسی و فرهنگی
اصلاحی و تحولات بنیادی و غیره صورت گرفته
قوماندانی عمومی امنیه ضمن پروگرام اصلاحی
محاسب برای اصلاح بهتر وضع محبوسین و
محبوسات سراسر کشور دستگاه های صنعتی
رایبش ازبیش توسعه داده که محبو سین
پنوانند از مزد آن اعاشه و درآینده نیز صاحب
حرفه گردند که فعلا ۱۳ ولایت در حدود ۷۲۰
نفر محبوسین و ۱۵۸ دستگاه صنعتی که عبارتند
از دستگاه های قالین بافی، سطرنجی بافی ،
کلیم بافی، فلزکاری، بوت دوزی، نجاری اور
تعمیراتی، نخ ریشی ، خبازی و آسیاب مصروف
فعالیت بوده و پلانهای انکشافی شان پی ریزی
گردیده که امید درآینده قریبی توسعه یابد .
در ایام عید سعید اضحی ۱۳۵۲ در حدود
۴۴۴۵ نفر محبوسین مورد عفو رهبر انقلاب
قرار گرفته است . بر علاوه بدون تبعیض و امتیاز
که خاصه اجراءات دولت جمهوری میباشد که از اینکه
در گذشته حکم محاکم در حصه اکثر محبوسین
غیر عادلانه بود یکعده زیاد محبوسین که اضافه
ازده سال محبوس بودند و ده سال خویش را
اکمال نموده وهم کسانی که میعاد حبس شان
ازده سال کمتر و دو ثلث حبس خود را سپری
نموده بودند توسط فرامین جمهوری رها شده
اند . همچنان در حصه تعیین سرنوشت ۱۷۰۲
نفر محبوس ۱۲ ولایت کشور که از سالیهای
متمادی بدون تعیین تکلیف قطعی در محاسب
بسر میبردند اجراءات موثر بعمل آمده و سرنوشت

داشتند .

واقعہ از مرکز ولایات معاینہ و مطابقت داده شده است و بلائیں ابراز نظر گردیده همچنان به تعداد ۱۸۰ قطعه سند تحت معاینہ و مقایسہ گرفته شده و درمورد نظریہ داده شده است . هکذا از محل واقعات قتل، حریق ، حادثات ترافیکی نظر بلزوم دید عکاسی بعمل آمده است .

آمریت تعقیب مرکزی :

اجراءات درمورد اشخاص واجناس مفقود شده اختطاف شده گان و مفرورين و همچنان در مورد متمهين که به امراض عقلی و عصبی دچار بوده اند در قسمت دریافت ورثه نعلش های مجهول الهویه و دریافت ورثه و تثبیت وراثت از طریق این آمریت واعزام مجروحین واجساد به روغتون هاسرویس طب عدلی .

آمریت تثبیت هویت :

طنقه بندی کارت چاپ انگشت ده گانه بتعداد ۵۰۰۰ کارت، ترتیب و تنظیم عکاسی های مجرمین بتعداد ۱۵۰۰۰ قطعه همچنان در مورد ۵۳ قضیه مختلف آثار چاپ های انگشت و پل های پالابراز نظر گردیده و راجع بسوابق جرمی اشخاص به شعبات ذی علاقه معلومات موثق ارائه گردیده است .

آمریت گروه تحقیق :

باساس ضرورت مجادله بارشوت ۲۶۱ نفر از مامورین ملکی وصاحب منصبان پولیس و عسکری بالفعل در حال اخذ رشوه از طرف موظفین این آمریت دستگیر و دوسیه های مربوطه آن ها اکمال و بمحاکم ارسال گردیده است . در موضوعات و واقعات مهم فریبکاری نوت جملی

تدویر کورس حفظ آثار ، تثبیت هویت و عکاسی ، این کورس برای هفت هفته دوام داشته و بتعداد ۱۸ نفر مامور پولیس در آن اشتراک داشتند .

تدویر کورس مواد مخدره برای موظفین پولیس وزارت مالیه و وزارت عدلیه ، شاملین کورس بتعداد ۲۸ نفر بوده و برای دو هفته این کورس به همکاری شعبه مواد مخدره ملل متحد دوام نمود .

کورس رهنمایی و وظایف پولیس جنایی برای ۲۰ تن از مامورین وزارت عدلیه که در بسست قوماندانی عمومی امنیه تبدیل گردیده بودند مدت ده روز دوام نمود. همچنان ترتیب پروگرام تمرینی انداخت تفنگ و تفنگچه برای موظفین آمریت عمومی جنائی . که این کار برای باز اول صورت گرفته است .

آمریت اطلاعات :

ترتیب راپور واقعات مستعجله ولایات کشور همه روزه در ۱۲ نسخه و ارسال آن به مرجع مربوطه، همچنان ارزیابی ۴۰۳۸ واقعه مستعجله که از ولایات به آمریت اطلاعات مخابره گردیده است و ترتیب و تنظیم دوسیه های سوابق جرمی . این اقدام جدیداً در سال جاری شروع گردیده است و همچنان تعلیمات نامه آن نافذ گردیده که بعد از این مطابق تعلیمات نامہ اجراءات خواهد شد. هکذا ترتیب و تنظیم یکتعداد کارتها و فورمه ها غرض بهبود امور و جمع آوری احصائیه های واقعات .

آمریت کریمنال تخنیک :

تدقیق آثار، آلات افزار فعل و بتعداد چهل

وزارت داخله

سمستر دوم شده متباقی مضامین رامیاورند باین ترتیب فشار آموختن مضامین زیاد دریک لحظه ۵۰ فیصد تخفیف یافت .

تغییر دیگریکه در ساحت تدریس اکادمی آورده شد تقسیم مضامین به گروپ های جداگانه بنام دیپارتمنت که در آن گروه معلمین مضامین مشابه و مربوط دریک دیپارتمنت تحت اداره یک آمر دیپارتمنت اجرای وظیفه نموده و باین ترتیب یک انسجام بهتر وهم آهنگی بوجود آمد و موساعی مشترک را بدون تکرار موضوع در مضامین مختلفه پیش میبرد و در موارد تدریسی و انکشاف بعدی رشته های خود مشوره و همکاری مینماید دیپارتمنت های موجود عبارت اند از :

۱- دیپارتمنت ترافیک برای انسجام و تنظیم موضوعات ترافیکی .

۲- دیپارتمنت تعبیه برای انسجام و تنظیم موضوعات و وظایف پولیس . تعبیه پولیسی ، جمع نظام ، عملیات پولیس ، انداخت ، حقوق و قوانین و تعلیمات نامه های پولیس .

۳- دیپارتمنت جنائی برای انسجام مضامین موضوعات کریمنالستیک ، کریمنال تخنیک کریمنولوجی و روحیات جنائی .

۴- در دیپارتمنت سپورت به استثنای کورس عالی عموم صنوف سپورت میکنند این دیپارتمنت بالمپیک تماس داشته و در مسابقات اشتراک مینمایند مشکل عمده اینست که سپورت مینمای پولیس در ولایات تقسیم اند اما با وجود آن در اثر سعی این دیپارتمنت از جمله سپورتمینهای موجوده دونفر فوتبالیست حایز به درجه اعلی شده در تیم ملی افغانستان شامل

قطاع الطریق سرقت های بزرگ تحقیقات لازم بعمل آمده است .

مواد مخدره و اموال قاچاقی که از تاریخ اول حمل ۱۳۵۲ - الی تاریخ ۲۲ دلو ۱۳۵۲ در مرکز گرفتار گردیده که قیمت مجموعی آن ۵۸۴۱۹۷۸ - افغانی بالغ میگردد .

اکادمی پولیس :

در سال ۱۳۵۲ یک تعداد از فارغان صنف دوازدهم و نهم تحت تربیه گس گرفته شد ، و فارغ التحصیل گردیدند .

هکذا جهت فرا گرفتن طرق بهتر اصول تدریس یک کورس پیداگوزی بهمکاری پوهنتون کابل برای استادان اکادمی دایر گردید .

در سال جاری ۱۸ نفر در یوران جوان رایبه حیث دریو و معلم دریوری تربیه نموده است در اولین کورس ۴۰ نفر شامل اند .

تغیر دوسیستم تدریس :

ماولتر از همه برای تدریس بهتر معلمین اکادمی راتابع کورس اصول تدریس نمودیم تا با آموختن اساسات و اصول تدریس بهتر بتوانند از اجرای وظیفه مشکل معلمی بدر آیند زیرا فرا گرفتن دانش چیزی و انتقال آن به دیگران چیز دیگر است که باید مطابق پرنسپ های تجربه شده صورت گیرد و باین اساس بهبود بعمل آمده رضایت شاگردان حاصل شود .

از جانب دیگر سیستم تدریس دوامدار و خسته کن ۲۰ و ۱۵ مضمون که دریک زمان صورت میگرفت به سیستم سمستر تحول نمود که در هر سمستر تعدادی از مضامین تدریس بعد از اخذ امتحان البته تعداد که کامیاب شده اند شامل

د افغانستان کالی

اجراآت ریاست پلان :

ریاست پلان در سال ۱۳۵۳ فعالیت‌های آتی را بعمل آورده است :

نظریه پیشنهادات و تعدیل در تشکیلات انفکاک قریهٔ چهل باغتون از ولسوالی خالستان بولسوالی جاغوری ولایت غزنی ، تشکیلات علاقه داری جدید موور درلوی ولسوالی کنرها و انفکاک قرای زردسنگ و چوپان از ولسوالی چک و الحاق آن بو ولسوالی سید آباد ولایت وردک .

در زمینهٔ تربیهٔ یکتعداد پرسونل فنی به سویه های مختلف علمی با استفاده از بورسهای ممالک دوست بتعداد سیزده نفر مساعور غرض ادامه تحصیل به مواعید مختلف عسازم کشور های اضلاع متحده ، هندوستان، فرانسه، جاپان، آسترالیا ، ایران ، تایلند و مالیزیا گردیده اند . همچنان بتعداد ۳۵ نفر مساعور بکلوریا پاس و لیسانس غرض ادامه تحصیلات عالی به کشور هندوستان معرفی گردیده اند . علاوتا پروگرام کارسه نفر متخصصین هندی که با اساس مذاکره کمیسیون مشترک افغانی و هندی روی احتیاج وزارت داخله در شقوق اسکان واحصائیه به آمدن شان به افغانستان موافقه شده و از جمله يك نفر متخصص هندی وارد و شروع بکار نموده است .

ترتیب و تکمیل مسودهٔ قانون ادارهٔ محل .
تدقیق لوایح وارداتی بشاروالی کابل .
مدیریت بشاروالیها در جزء تشکیل این ریاست تشکیلات و بودجه بشاروالیهای محلات (ولایت ، لوی ولسوالی، ولسوالی و علاقدااری) را تدقیق و بمراجح ذیصلاح تقدیم نموده است .

شامل گردیده اند . از طرف دیگر تمام قوانین مربوط وظایف پولیس و تعلیماتنامه های ضروری در اکادمی تدریس میشود . که فارغان از طرفی اجراآت مسلکی و از جانب هم صلاحیت ها و طرز ایفای وظایف را مطابق اصول بدانند . در ساحة کلتوری واجتماعی يك مضمون جدید در اکادمی بنام تحولات اجتماعی و جمهوریت اضافه شد این مضمون به همه شاگردان تدریس میشود تا ایشان تحولات اجتماعی و علت آنرا درک و از جمله در مورد جمهوریت ها، ماهیت و محسنات رژیم جمهوری معلومات کسب نمایند و علاوتا يك فصل خاص درین مضمون مربوط تحولات افغانستان و مرام های دولت مترقی جمهوری ماست که اعلام جمهوریت فعالیت های روزمره دولت نوین مارا در بر گرفته شاگردان مطابق به خط مشی مترقی و مردمی کسب دانش مینماید و از مسایل روز آگاهی حاصل میدارند علاوتا اجیران ساتونکی های اکادمی تابع کورس سواد آوزی شده تا مطابق مرام جمهوریت با سواد شوند .

برای تنویر بهتر و اشتراك عملی شاگردان در هفته دوساعت برای کنفرانسها و نمایش فلم های تربیوی و مستند اختصاص داده شد که اینکار از دیاد معلومات و بلند رفتن سویهٔ عمومی و تقویه عورال پولیس ارزش دارد. همچنان کوشش شده که کتابخانه اکادمی تقویه و کتب متنوع مسلکی و حقوقی و اجتماعی بدمسترس استادان و شاگردان گذاشته شود. چنا نحوه بعد از انقلاب سرطان تعداد کتب از ۴۸۴۸ جلد به ۶۹۱۳ جلد رسیده است .

ریاست احصائیه :

ریاست احصائیه وزارت داخله منحیت وظیفه دار امور ثبت سجل افراد کشور با امکانات توان مالی و پرسونل که در دسترس دارد بادر نظر گرفتن نابسامانی های گذشته با علقه وشوق تمام مجاهدت ورزیده ، تاراه معقول ومناسبی راکه بایجابات عصر کنونی واحتیاجات روزافزون ملی مطابقت داشته باشد اتخاذ و بیک سلسله فعالیتهای مفیدی در مورد اصلاح ثبت سجل مبادرت ورزیده که بصورت خلاصه ذیلا توضیح میگرد :

تهیه تعلیماتنامه هاو هدایت نامه ها در مورد اجرای ثبت سجل وتوزیع تذکره بر علاوه دانستن معلومات اداری معلومات اختصاصی و فنی راز نگاه احصائیه نیز ایجا ب مینمایند چه امور ثبت سجل در چوکات مقررات واصول مربوطه به آن چرخیده جزئی ترین اهمال و غفلت در اجرای کار سبب پسمانی کار ومشکلات عمده اداری وتخنیکی رابارمی آورد . لهدا برای اینکه امور مربوط بمحور اصول وسبستم تخنیکی چرخیده باشد لازم دانسته شد تادر مورد اجراء وبجریان انداختن کار تعلیماتنامه هاو هدایت نامه هاترتیب وتدوین گردد ، چنانچه طی جلسات متعدد بادر نظر گرفتن پرنسبپ هاو مقررات احصائیوی هدایت نامه ها ولوایح ترتیب، تهیه و بدسترس مامورین مربوطه گذاشته شد .

برای اینکه امور توزیع تذکره مطابق به مقررات قانونی و متحدالشکل عملی شده واز پراگندگی کار جلوگیری شده باشد ستیمینار هاو کنفرانس یکسفته ای در کتابخانه وزارت

عیار نمودن بودجه های بناروالیها بروی چهل فیصد عواید ثابت سنوی وتثبیت بودجه انکشافی بناروالیها .

تنظیم و فعالیت بناروالیهای محلات درجهت خدمات بیشتر شهری از قبیل شبکه آبرسانی، برق، سینما وغیره از داخل بودجه انکشافی بناروالیها .

اعزام یک هیات جهت رهنمایی وتنظیم بودجه سال ۱۳۵۴ بناروالیها بولایات باساس مقرره جدید اصدار هدایت درباره کمک بناروالیها به کتابخانه های عامه مربوط غرض تنبیر افکار همشهریان واصدار هدایت غرض تطبیق پلانهای شهری، محلات که قبلا مراحل خود را پیموده است .

ریاست اداری :

ریاست اداری بر علاوه اجرای امور محوله اداری وزارت داخله به منظور رفع مشکلات وفراهم آوردن تسهیلات لازمه وتثبیت حقوق مثبت مامورین مربوطه کمیسیون راهوظف ساخته تاسوانح برخی از مامورین راکه از آغاز ماموریت رتبه شان تثبیت نگردیده بروفسی روحیه قانونی تثبیت وبه مقام ذیصلاح تقدیم نمایند وهم فورمه های داری مامورین که قانونادره پنچسال بید تجدید می گردید در سنوات ماضی عملی نشده بود به تجدید آن در مرکز ولایات اقدام وبه تعداد ۲۰ نفر از فارغان پوهنخی هاو لیسه هارادر مربوطات وزارت داخله جذب ومبلغ ۹۱۴۹۵۸-افغانی ذریعه شعبه مربوطه ازمادارک مختلفه تحصیل نموده است .

وزارت داخله

	۵۰	مختلط را احتوا میدارد .	بادغیس
مدیریت عمومی اسکان :	۶۰		غور
درپرتو روحیه نظام جمهوری و ارشادات	۶۲		سمنگان
پیشوای انقلاب ورهبرملی مامبنی بر توزیع	۱۱۹		بامیان
اراضی برای اشخاص مستحق بی زمین، اسکان	۳۰		تخار
خانواری ذیل به پروژه های آتی و اراضی غیر			
پروژه وی صورت گرفته است :			
۱- در پروژه هلمند			
۳۹۸۰- خانوار			
۲- در پروژه ننگرها			
۱۲۷۶- خانوار			
۳- در پروژه غوربند ، سروان			
۱۷۲- خانوار			
۴- به اراضی غیر پروژه وی مربوط ولایت بغلان			
۷۴- خانوار			
جمله ۵۵۰۲- خانوار			
ولایت کابل			
تحصیل باقیات ۵۸۵۳۶۳۳۴۳۹۱- افغانی .			
استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های			
املاکی :			
دراملاک مستوفیت موازی ۱۳۰ جریب زمین			
تصفیه و ۴۲ دوسیه املاکی فیصله و یکتعداد			
دوسیه های دیگر تحت دوران است .			
درولسوالی شکرده موازی ۴۳ جریب ۱۱			
بسوه ۹۶ بسواسه زمین تصفیه و ملکیت دولت			
شناخته شده است .			
درولسوالی قره باغ بتعداد ۶ جلد دوسیه			
تحت دوران است ، درولسوالی پغمان بتعداد			
۳۶ جلد دوسیه املاکی تحت دوران گرفته شده			
است، همچنان در ولسوالی چهاردهی بتعداد			

مطالعات در مورد وقایع حیاتی تولدات و وفیات:
چون راپورهای فعلی تولدات و وفیات ناقص بود
لهذا راپور های مذکور از طرف ریاست
ثبت سجل ترتیب و تدوین و پس از ارائه نظریات
متخصصین داخلی و خارجی مورد قبول قرار
گرفت و پروژه نمونه در مناطق که اکنون توزیع
تذکره و ثبت نفوس خاتمه یافته است رویدست
گرفته میشود .

ویاست تفتیش :

این ریاست طی سال گذشته بر انسجام
یکتده تفتیشی های عادی و استثنایی از امور
ولایات و واحد های محلی تا جائیکه بوزارت
داخله ارتباط میگردد پرداخته . این امور عبارت
بود از املاک امور مربوط به شکایات اشخاص
علیه مامورین دولت و امور جزایی ، احصائیوی
حقوقی و غیره .

هدفی که ریاست تفتیش وزارت داخله
در تفتیش هایش تعقیب نموده است همانا اصلاح
و بهبود امور اداری وزارت و جسر یان آن
در مجاری اصلی آن و متوجه ساختن مامورین
مربوط به سهو، لغزش، غفلت و خطایی که
مرتکب شده باشند بوده است .

باین هدف و طایف تفتیشی خود را با ارتباط
موضوعات یادآور شده در همنوایی باروحیه نظام
نوین انسجام داده ۹۰ دوسیه و موضوعات

وارسي دوسيه ها :

درقومانداني امنيه کابل ۸۲۴ دوسيه در ولسوالي سروبي بتعداد ۹۷ فقره جزايي در ولسوالي قره باغ بتعداد ۴۹۶ دوسيه، در ولسوالي پغمان بگرامي بتعداد ۱۳۳ دوسيه، در ولسوالي پغمان بتعداد ۱۰۲ دوسيه ، در ولسوالي ميربچه کوت بتعداد ۴۸ دوسيه ، در ولسوالي چهاردهي بتعداد ۷۱ جلد دوسيه و در ولسوالي ده سبز بتعداد ۲۵ واقعه تکميل ۲۲ دوسيه تحت دوران است .

دوسيه هائيکه از طريق خاړوالي اجرا وغرض تطبيق بمراجع مربوط ارسال شده جمعا بتعداد (۱۷۳۱) ميرسد .

احداث راه هاوتاسيسات :

در ولسوالي قره باغ بين ولسوالي قره باغ واستالف بطول ۷ کيلو متر، در ولسوالي چهاردهي بين قريه موسسي عليا وسفلي بطول شش کيلومتر سرک وهمچنان پل قلعه شاده و ۱۰ عدد پلچک و بند آبگردان اعمار گرديده است .

جنت وهمکاري مردم :

در ولسوالي سروبي اهالي قراه تيزين هوازي ۲ جريب زمين و يازده هزار افغاني را عرض اعمار مکتب ابتدائيه کمک نموده اند، در ولسوالي چهاردهي اعمار ليسه موسسي سفلي که بکمک مردم اعمار گرديده است . ترميم و رنگمالي ليسه قلعه مراد بيک ميربچه کوت قره باغ متوسطه کلکان، پوشش و ترميم مکتب ده کلان موسسي ، اعمار تعمير متوسطه موسسي، اعمار تعمير مکتب خواجه حسن ودکو، تپه دروازه

۱۰۳۷۹ قطعه اظهار نامه املاکي تصفيه شده وهکذا در ولسوالي ده سبز بتعداد ۵۷ دوسيه تصفيه و بتعداد ۹۵ دوسيه تحت اجرا قرار گرفته است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

مستوفيت ولايت کابل از درک عوايد املاک دولتي وغيره مبلغ ۲۲۲۲۶۰۸-افغاني تزئيد بعمل آمده. در ولسوالي شکر دره از درک عشر للمي مقدار ۹۴۴ سير گندم تزئيد بعمل آمده است .

در ولسوالي ميربچه کوت از عشر للمسي مقدار ۹۵۴ سير گندم تزئيد شده است .

فعاليت پناووالي :

در ولسوالي قره باغ يك مسجد جامع بکمک اهالي ته داب گذاري شده است . همچنان در ولسوالي ميربچه کوت در حصه اعمار مندوي حمام عصري و تطبيق نقشه شهري تدابيرولازمه اتخاذ گرديده است .

وارسي احوال محبوسين :

۱- در قومانداني امنيه کابل : تعديل در سيستم حسابي ، تصفيه حسابات صنعتي، تنظيم پروگرام صنعتي، تشکيل اساسي براي شعبات صنعتي، تعيين نوروم واستندرد توليدي براي شعبات صنعتي درفي روز .

همچنان ترتيب بودجه وحساب ذخاير براي کارگران صنعتي، تاسيس دکانهاي موادغذائي، لوايح کارت هويت براي کارگران صنعتي، تاسيس داش وتنور خبازي در داخل محبس ، طرح تعليماتنامه اساس نامه ولايهه وظايف براي مامورين و کارگران، محبوسين و همچنان مراقبت از وضع صحي محبوسين توسط دکتوران.

د افغانستان كالتی

هرات . يکقطه زمين جهت تعمير مکتب آن قريه اغانه

داده اند .

در ساحه امنيت :

توسعه دادن ساحه فعاليت دو ماموريت پوليس جديد الشکل بشمول مامور ها ی پوليس سمتی وولسوالی انجيل که ساحه مشترک دارند. موظف ساختن گز مه های ثابت و سپار در بين خالیکاه هر ماموريت سمت که از بروز واقعات جنائی واحتمالی جلوگیری شده بتواند . قرار دادن سه عراده موتر اضافه کارآمد قطعات سرحدی به دسترس ماموريت پوليس جهت گز مه شبانه به نواحی مختلف شهر و همچنان تعيين نمودن بلوک های سوار پوليس در کوچه های که موتر رفته نمی تواند . دستگیر متنفذين قريه ها که در ارتکاب جرایم عامل اصلی پنداشته ميشدند .

همچنان پنخته کاری و کانکريت پياده روهای جاده های شهر و پياده روهای مربوط منازل اشخاص .

ولايت بلخ

تحصيل باقيات :

مبلغ ۱۹۷۷۱۴۹۰۱۰۰ - افغانی سیر گندم .

استرداد ملکیت های دولت :

۷۸۱۴۲ جريب زمين از اشخاص متنفذين استرداد و بسر جمع املاک دولت قيد شده وهم ۳۳۰۰ جريب زمين از ۱۸۱ خانوار ناقل نسبت غير حاضری قابل استرداد بدولت شناخته شد. و ۱۳۸۰۰ جريب زمين تحت تصفيه که منجمله آن ۲۴۹۴۴۳ جريب مالچر تثبيت و موازی ۲۲۹۰ جريب زمين للمی از آن تشخيص گرديده همچنان ۲۶۹۹۴ جريب زمين مالچر تثبيت و به سيستم فنی اعمار چوب درك هاساخته شده است . تعيين حقايق زمينهای مربوط باساس ماليه دهی و ۲۶ جلد دوسيه املاکی تصفيه و اکمال گرديده و ۲۱ جلد دوسيه تحت دوران قرار داده شده است .

بلند بردن عوايد ملکیت دولت :

مبلغ ۸۹۸۰۰۰۱ - افغانی ۴۴۷۸ سیر گندم تزئيد بعمل آمده است .

دستگیر متنفذين قريه ها که در ارتکاب جرایم عامل اصلی پنداشته ميشدند .

جلب و همکاري مردم :

به مقصد تقويه بانک خون حسابی در بانک افتتاح و مبلغ ۱۹۸۷۷۰ - افغانی بحساب مذکور تحويل شده است ، مبلغ ۴۸۹۱۸۵ - افغانی بمنظور اصلاح و ترميمات مسجد جامع هرات از جانب اهالی کمک شده است، اهالی ولسوالی زنده جان برای تعمير جديد و لسوالی مبلغ ۹۳۳۶۳ - افغانی کمک داده اند .

اهالی ولسوالی گذره مبلغ ۱۳۷۲۰ - افغانی به لیسۀ زیارتجاه مساعدت کرده و در حفر چاه عمیق و تکمیل کندن کاری پروژه آبرسانی کمک نموده اند .

اهالی ولسوالی کشک يك در بند حویلی و يکقطه زمين جهت تعمير مکتب به معارف اهدا کرده اند اعمار تعمير جديد برای مکتب نسوان در ولسوالی گلران، اهالی قريۀ سيران اوبه

جلب همکاري مردم :

مقدار ۶۷۰ سیر گندم و ۳۰۰ ثوب بالاپوش به محبوسین مبلغ ۱۳۸۹۵۳-افغانی و دوازی ۱۱ جریب زمین راغرض اعمار مکاتب مدیریت معارف از جانب اهالی وهمچنان مبلغ ۱۲۷۱۹۹۴ افغانی را تاجار و سرمایه داران بمنظور اعمار و اکمال عمارت پنج منزله (مهمانخانه) دولتی به بناروالی مزار شریف کمک داده اند . ۳۰۰ مترسړک پارک روضه شریف کانکریټ و ۱۵۰ عدد چراغ نیون نصب گردیده که مصارف آن از جانب اهالی تادیه شده است . ۸۰۰ گروپ سرخ و چندچوکات متبرکه روضه نیز اهدا و نصب شد، حفرچاه آب آشامیدنی در مکتب ابتدائیه سیاه گرد ، اعطای ۲ جریب زمین برای اعمار مکتب پسر شهید از طرف اهالی علاقهداری دهادای وهمچنان تاسیس کوپراتیف زراعتی در ولسوالی نهر شاهسی . مبلغ ۴۲۵۳ -افغانی کمک اهالی جهت اکمال مکتب پیکان دره و عمارت لیسه شولگره و ترمیم و جفله اندازی سړک حفرچاه عمیق و پخته کاری دانه های آب در ولسوالی چمتال مبلغ ۸۳۴۰۰ افغانی را اهالی چاربولک غرض تکمیل مکتب و طواط و تعمیر مکتب - رابعه بلخسی وهمچنان یک دربنده حویلی و ۲ جریب زمین را اهالی چاربولک به مکتب شیخ تاش تیمور اعانه داده اند .

فعالیت های ابتکاری :

اعمار نظارت خانه و کانتین بداخل محبس و تاسیس کورس سواد آموزی برای محبوسان وهمچنان اعمار آسایشگاه اطفال صغیر و دایر ساختن یک شفاخانه بداخل محبس ، تمدید لین

اجراآت بناروالی :

کانکریټ پیاده روهای شهر مزار شریف بادوجناح پارک جمهوریت در ساحه ۱۵۰۰ متر مربع و ۳۲۲۰۰ متر مربع زمین دو طرفه سړک ترانزیتی ولایت جهت وسعت سړک از طرف اهالی کمک شده است ، ترمیم کاری استودیوم بناروالی، احداث سړک سلطان غیاث الدین بطول ۶۰۰ متر و عرض ۱۲ متر هموار کاری و جفله اندازی شده است .

وارسی احوال محبوسین :

توصیه نمودن دکتوران جهت باخبری از وضع صحتی و احوال گیری محبوسین هفته یکبار . وهمچنان اعمار محبس جدید در ولسوالی چاربولک .

احداث راه های تاسیسات :

اعمار ۲۸ پلچک در حوزه شهر مزار شریف احداث یک کانال طبق نقشه غرض بیرون کشیدن آبهای صحتی روضه مبارکه بمصرف ۴۵۰۰۲۰ -افغانی نصب واتر پمپ سه شبکه آبرسانی در ولسوالی بلخ شور تپه دولت آباد بکمک وزارت صحتیه، اکمال تعمیرات باب برج برق در علاقهداری و ولسوالی، احاطه باغ عمومی خواجه پارسا و ولسوالی بلخ، جفله اندازی سړک بین ولسوالی بلخ و دولت آباد و سړک شهر بلخ الی سړک ترانزیتی حفر چاه عمیق غرض آب آشامیدنی در ولسوالی دولت آباد و کار تعمیر مرکز صحتی شولگره و تاسیس کوپراتیف زراعتی واحداث راه شور تپه و دولت آباد که تخمین ۶۵ کیلو متر نظریه سړک سابقه فاصله آن کوتاه شده است .

د افغانستان کالني

پوليس وړاندارم همچنان چلوگيري از قاجاق .

احداث راه هواتاسيسات :

جغله اندازی و تسطیح سرکهای مربوط ولایت
و محلات بطول ۲۲۷ کیلومتر همچنان سرک های
داخل گردیز بطول ۶ کیلومتر .

جلب همکاری مردم :

باتشکیل کنفرانس های متواتر بمراکز و
محلات مربوطه همکاری و کمک مردم در ساحه
های عرفانی و اقتصادی و عمرانی جلب و در حدود
بیش از دولک افغانی در مناطق ارگون و جاجی
جهت اعمار مکتب و مسجد از طرف مردم مساعدت
شده است .

فعالیتهای ابتکاری :

اکمال تعمیر فامیلی مدیریت مخابرات و
آهن پوش تعمیر ولایت، آشنیخانه دارالمعلمین
آهن پوش و تعمیر مکتب بابارگون کار تعمیرات
شفابخانه ولیسه لکن خوست همانسان قیمت
گذاری خانه هاوداکاین بناروالی گردیز تمدید
دولینه تیلفون گردیز ارگون بطول ۱۰۹ کیلو
متر و تمدید دولینه تیلفون از خوست الی مرکز
یعقوبی ۲۱ کیلو متر نصب پنج پایه آهنسی
لین چینل در منطقه دومنده، بکار انداختن ۲۰ پایه
تیلفون جدید برای رفع مشکل دوایر در مرکز
گردیز توزیع تراکتور بتعداد ۱۸ عراده به
زمینداران نصب شش پایه واترپمپ و یک حجر
آسیاب بجاهای معینه واحداث یک پایه ارهت.
وازر ت داخلی هطابق پالیسی دولت
جمهوری برای اولین بار بخیرید اری چوب
چارتراش و تطبیق جدی پروگرام چلوگیری از
قطع جنکلات و حفاظة آن که یک ثروت عمده

برق برای اهالی دهدادی و تمدید لین تیلفون
علاقهداری چارکند به مسافه ۳۴ کیلومتر و نصب
یک پایه سوچورد ۴ لینه تیلفون در دهدادی .

ولایت پکتیا

تحصیل باقیات :

مبلغ ۷۵۶۰۷۹۶-افغانی و ۱۰۸۷ سیر کندم
و ۱۲۲۶ سیر جو بدست آورده شده است .

استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های

املاکی :

موازی ۷۴۳۳ جریب زمین از مردم مسترد و
ملکیت دولت شناخته شده و همچنان به
تعداد ۱۰ جلد دوسیه املاکی تصفیه گردیده
است .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۱۴۷۲۷۴۶۰-افغانی تزئید بعمل
آمده همچنان مقدار ۳۸۰۵۷ سیر کندم ۲۸۶۵
سیر جو ۷۱۲ سیر جواری ۱۴۷۳ سیر شالی
و ۲۲۷ سیر ماش تزئید بعمل آمده است .

فعالیتهای بناروالی :

در شهر خوست گردیز ۴۰۰ دکان در ضمن
فعالیت های شهری اعمار و کار مسجد جامع
خوست و ارگون آغاز گردیده است و هم ۴۵۰
نمره زمین مطابق نقشه شهری در خوست
توزیع شده است .

وارسی احوال محبوسین :

توزیع مواد غذایی به محبوسین بی بضاعت
و تقویه وانکشاف دستگاہ صنعتی بمنظور بهبود
وضع حیاتی محبوسین .

در ساحه امنیت :

تعمین گز مه هاوپره هادر داخل شهر محلات
و مناطق سرحدی بوسیله قوای دست داشته

وزارت داخله

ملی رانشکیل می دهد اقدام نمود .

ولایت ساکن گردیده اند .

فعالیت های بناروالی :

رسورانت پشتونستان باحوض مربوط اعمار جوی های بدررفت شهر قدیم و مندوی آرد پل و پلچک های مندوی سا بقه آرد فروشی سرک بزازی بانك و پلچک های مورد ضرورت شهر به تعداد ۲۲ عدد اعمار مسجد دارالمعلمین و کار باقیمانده مکروریان و سفیده کاری تعمیر بناروالی و دکاکین و همچنان در عواید بناروالی مبلغ ۸۱۰۲۰۰- افغانی تزئید بعمل آمده است.

احداث راه ها و غیره تاسیسات :

تسطیح و جفله اندازی سرک های عمومی و فرعی، اعمار دیوارهای استنادی، کانکریت ریزی پیاده روها و پلچک ها ، کندن کاری شپله ها برای احداث پلها ، اكمال تعمیرات نیمکاره بداخل ولایت و مربوط بمدیريت معارف.

همکاری مردم :

دوجریب زمین را مردم گوشته برای اعمار مکتب دهاتی و ده جریب زمین را برای رهایش معلمین مکتب گوشته اعانه داده اند .

اهالی و لسوالی اچین دوجریب زمین برای اعمار مکتب ابتدایی و تکمیل تعمیر آرانیز متقبل شده اند . یازده جریب زمین را مردم قریه آخذن زاده گامه بمدیريت معارف غرض اعمار مکتب بخشیده اند .

وهامانسان حفرچاه بکمک مردم سرخورد برای مکتب فخرالله حفر گردیده است .

ولایت غزنی

تحصیل باقیات :

مبلغ ۱۹۶۰۶۴۵۱- افغانی و همچنان

درین سلسله وزارت داخله سه گروپ هیات راز جمله مامورین خود وزارت و وزارت خانه های محترم زراعت و مالیه جهت خریداری چوب از ولایت پکتیا تعیین نموده و قطع جنگلات را در ولایات ننگرهار و لغمان بصورت قطع ممنوع قرار داده است ، تاکنون بقیمت تقریباً ۵ میلیون افغانی در ولایت پکتیا چوب خریداری گردیده است . این اقدام دولت سبب گردید تساهل فروشندگان محلی چوب چار تراش خود را با زحمت کم و در مسافت نزدیک به هیات های خریداری بفروش برسانند در حالیکه سابقاً شبها و روزها راه های دشوار کوهستانی را عبور و به بازار های معین آنرا عرضه مینمودند .

دولت در نظر دارد از چوب مذکور در پروژه های اقتصادی دولت و احتیاجات داخلی کشور استفاده بعمل آمده و نیز قسمتی از آن را به بازار های خارجی صادر نماید که از این مدرک یک مقدار کافی اسعار در خزینه دولت افزوده خواهد شد .

ولایت ننگرهار

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۳۷۹۰۷۷۴۵۵۰۰- افغانی تحصیل گردیده و همچنان استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های املاکی موازی ۷۳۷ جریب زمین تصفیه گردیده است .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۱۸۸۰۰- افغانی نقدا و مقدار ۸۷۶ سیر گندم تزئید شده است .

اسکان مردم بی زمین :

بتعداد ۱۳۵ خانوار فامیل و مهاجر در مر بوطات

د افغانستان کالنی

ازلیسه سلطان مسعود علی بابا، جان مرد، کرک وغیره وهم ترمیم گنبد مقبره سلطان محمود، اعمار پل های ولسوالی ناهور، مالستان، جاغوری وراه های فرعی سرک زردآلو وخواجه عمری وتعمیر مدیریت اطلاعات وکلتنور .

همکاری و کمک مردم :

مبلغ ۳۴۰۷۵۶۴ - افغانی بصورت نقد وزمین ازطرف اهالی غزنی به مدیریت معارف کمک شده است وهم مبلغ ۲۰۰۰۰ - افغانی از طرف اهالی مرکز و اطراف غزنی غرض تقویه بنیه علمی لیسه سبکتگین معاونت گردیده است ومبلغ ۱۰۰۰۰ - افغانی جهت خریداری کتاب به کتابخانه البیرونی کمک شده است. مدیریت اطلاعات وکلتنور ذریعه نشریه اخبار رسمی سنائی از آغاز استقرار رژیم جمهوریت پیوسته با رسم و رواج های منفی وخرافات و مجادله ومبارزه گردیده است .

ولایت هلمند

تحصیل باقیات :

مبلغ ۸۲۰۸۶۹۴۱ - افغانی بصورت نقد وهم استرداد املاک دولتی وتصفییه دوسیه های املاکی که نودجریب زمین دولت قرار فیصله عالی تمیز ملک دولت شناخته شده وبسرجمع املاک دولت قید گردیده است.

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

درعواید ملکیت دولت درولسوالی نهرسراج مقدار ۲۷۰ سترگندم دراجاره تزیید بعمل آمده است.

اسکان مردم بدون زمین :

برای ۱۴۶۹ خانو ار اسکان شده معادل ۱۷۶۲۸ جریب زمین توزیع شده است .

یکهزارو چهل وچار جریب وشش بسوه ونزده بسواسه زمین بعداز تحقیق وطی مراتب قانونی تصفییه وبدفتر املاک دولت قید گردیده وهم دوسیه املاکی تصفییه شده است .

تزیید درعواید ملکیت دولت :

از ۲۶ سرطان الی اخیر جدی ۱۳۵۳ - مبلغ ۱۹۸۶۰۶۳۹۹۵۳ - افغانی در عواید ملکیت دولت تزیید بعمل آمده است .

فعالتهای بناوالی :

پخته کاری پیاده روهای جاده داودی بطول یکهزار مترو عرض چارمتر اکمال وپخته کاری پیاده رو بعرض ۱۰ متر وطول ۹۰۰ متر اکمال وپخته کاری پیاده روهای جاده سیده احمد مکی عرض ۴ متر وطول ۱۱۰ متر، اکمال وپخته کاری پیاده روهای جاده کلاء سبز و غیره بعرض ۲ متر وطول ۱۰۰۰ متر واحداث پارک در داخل ساحه شهری باندازه ۵ جریب. تسطیح وپخته کاری شده است .

وارسی احوال محوسین :

توزیع ۱۳۶۸ مترتکه غرض البسه محوسین ودایر نمودن کورس اکابر برای ایشان .

تکمیل وبدوران انداختن دوسیه های نااجرا:

دوسیه های که به خارنوالی محول گردیده ۵۶۳ دوسیه ودوسیه های تدقیق شده ۷۸ جلد دوسیه میباشد . وهم دوسیه ها ئیکه غرضن صدور فیصله محول محکمه شده ۳۵۳ جلد دوسیه هائیکه از طریق خارنوالی ومقام ولایت در فیصله ابتدائیه موافقه شده ۶۹ جلد .

احداث راه هاوغیره تاسیسات :

اصلاح بندهای سراج ووزنخان واعماز برج کنترول دربند سراج ، اصلاح وتعمیر قسمتی

فعالیت‌های بناروالی :

به دست آمده است . وهم مبلغ ۸۹۱۶۳۵۹۰۰ افغانی در عایدات دولت تزئید بعمل آمده است .

فعالیت‌های بناروالی :

تطبیق پلان دوم توسعهی شهر جدید تالقان باخط اندازی بلاک ها، پارکها، سرکها و تکمیل قسمت اول پروژه آب مشروب صحی شهر تالقان وحفریک مخزن ذخیره آب بظرفیت ۲۵ هزار لیتر آب .

وارسی از احوال مجوسین :

توزیع ۲۸ قلم ادویه از طرف دواخانه های تالقان بفرص کمک بوضع صحی مجوسین ، تهیه یکمقدار روغن نباتی از کمک پولی ماهورین و توزیع ۱۹۰ ٹوب بالا پوش زمستانی از طرف سره میاشت برای مجوسین بی بضاعت .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

احداث سرک جدید بین تالقان وقرای بهارک بطول ۱۵ کیلومتر به کمک اهالی، تمدید سرک جدید بین ولسوالی های خواجه غارو رستاق بطول ۴۰ کیلومتر به کمک اهالی، تمدید سرک بطول ۱۳ کیلو متر از سرک عمومی جانب ولسوالی فرخار، احداث سرک جدید بطول ۱۰ کیلومتر از فرخار جانب دره مشتاق دوحود ۱۰۰ کیلو متر سرکهای تالقان ولسوالی های مربوط ولایت تسطیح وجفله اندازی شده است . وهمچنان اعماریک پل بصرف ۷۸۰۰۰ افغانی بطول ۱۴ متر وعرض ۳۵۰ متر و ارتفاع ۳ متر از سطح آب بالای نهر فروغ به کمک اهالی ساخته شده واحداث یک پل بطول ۴ متر و عرض ۲ متر بین ولسوالی خواجه غاروارچی تکمیل وهمچنان سروی و نقشه برداری مراکز

تحصیل باقیات به اندازه تخمین دو صد هزار افغانی ، نصب لوایح ونامگذاری جاده ها وپارکها، تنویر کلیه جاده های شهر، ساختمان کمپ های موقتی برای بر گذاری جشنن جمهوریت، ساختمان پایه های کانکرتی برای تنویر جاده های شهر، نصب پایه های جستی برای پل عمومی شهر لشکرگاه، ترمیم اماکن، کانکرت ریزی پیاده روها وجویچه های داخل شهر، کانکرت ۲۴۰۰ متر پیاده روهای داخل ساحه شهر گرشک کانکرت شده است .

کمک جهت تنویر و ترمیم کتابخانه عامه ، اکمال منازل شخصی ودکاکین بداخل پلان شهری وهمچنان مبلغ ۲۲۱۹۵۲ - افغانی در بناروالی گرشک باقیات ذمت اشخاص تحصیل شده است که در عواید بناروالی گرشک ۸۴۰۰۰ - افغانی تزئید بعمل آمده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

در منطقه ولسوالی باغران بطول ۱۰ کیلومتر یک سرک خامه احداث وجفله اندازی شده است .

همکاری مردم :

مکتب شش صنفی دهاتی که باساس دوباب ارتقاء مکتب دهاتی دومعلمه ، هشت باب وهمچنان ارتقای مکتب دهاتی دومعلمه به سه معلمه پنج باب . اهالی کجکی وگرشک مبلغ ۳۸۹۰۰ - افغانی ودوجریب زمین رابعارف کمک نموده است .

ولایت تخار

تحصیل باقیات :

مبلغ ۳۴۴۷۰۹۳۰ - افغانی

مسیر آب توسط زارعین و توزیع آب با اساس مالیه دهی و استفاده بیش از ۲۵۰-ارهت در مسیر جوی عمومی خانقاو برگردانیدن حقا به ۳۰۰ جریب باغ، ۹۰۰ جریب زمین زراعتی مربوط دولت از متنفذین به نفع دولت و همچنان برگردانیدن ۱۰۰۷۸ جریب زمین علفچر که قبلا از جانب متنفذین شکستانده و بزمن زراعتی مبدل شده بود دوباره به علفچر تبدیل شد. وهم موازی ۸۷۳۳ جریب زمین للمی و ۱۴۲۳ جریب زمین آبی از تصرف خلاف قانون متنفذین خارج و به سرجمع املاک دولت قید گردیده است و نیز ۱۲۹۳۶ جریب زمین از اثر سوء اجراءات مامورین کشف و به سرجمع املاک دولت قید شده وهم موازی ۲۰۰۰ جریب زمین ناقلیت ۷۰ خانوار ناقلین که به تقلب و سوء استفاده از آن استفاده میکردند به سرجمع املاک دولتی اضافه گردید .

تزئید دعواید ملکیت دولت :

مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰-افغانی در اجاره املاک دولت و ۴۴۳۳۵۶۸-افغانی در عواید اصناف و ۳۶۴۲ جریب زمین در املاک دولت تزئید بعمل آمده است .

فعالیتهای بشاروایی :

الف- بشاروایی شبرغان - قیر ریزی جاده جمهوریت بطول ۱۲۲۵ متر بصورت دو طرفه نصب ۲۹ پایه برق دوخوشه ئی فلزی بارتفاع ۸ متر و تمديد لین بهکاري ریاست تفحصات و انتقال گاز ، نصف روشنی انداز در چهار گوشه پارک داخل شهر بارتفاع ۲۰ متر واحداث چمن به ساحه ۲۸۰۰ متر مربع غرض تجلیل

شهری و لسوالی های مربوط ولایت و یک پارک تفریحی ، تهیه و ترتیب شده است .

همکاری مردم :

مبلغ هفتصد هزار افغانی راهالی دشت قلعه و لسوالی خواجه غار برای ساختمان مکتب لیسه آنجا و مبلغ پنجاه هزار افغانی راهالی اشکمش برای ترمیم عمارات لیسه و لسوالی مبلغ سی هزار افغانی راهالی رستاق در تاسیس کتابخانه آنجا اعانه داده اند و همچنان مبلغ هجده هزار افغانی راهالی علاقه داری درقد برای ترمیم عمارت مکتب ابتدائیه و مبلغ یازده هزار و هشتصد افغانی راهالی قریه خلیان و لسوالی چاه آب برای عمارت مکتب ابتدائیه آنجا کمک کرده اند .

فعالیتهای ابتکاری :

تمديد لین تيلفون از مرکز الی میدان هوایی و دوراهی تالقان و خان آباد و از فرخار الی علاقه داری و رسچ جمعا ۱۲۵ کیلو متر و تمديد دولینه تيلفون از مرکزی و لسوالی خواجه غار ۵۳ کیلو متر و همچنان نصب و ترمیم و استخراج آب مشروب از چاه عمیق در ولسوالی رستاق .

ولایت جوزجان

تحصیل بالیات :

مبلغ ۳۰۷۳۹۸۹۲۰-افغانی بدست آمده است .

استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های املاکی :

بتمداد ۳۰ دوسیه املاکی بمجلس اداری فیصله و بتمداد ۱۰۰۰ فقره مربوط به مودیان اصنافی که در سال ۴۶-الی ۱۳۵۳ تحت دوران بوده تصفیه و فیصله گردیده است . تعیین

آنها در کارگاه های صنعتی و مجس و تاسیس سه کورس سواد خوانی مطابق مقررات اداره ملی مبارزه با بیسوادی .

بدون انداختن دوسیه های بدون اجرا :

بتعداد ۴۵۰۰ جلد دوسیه از طریق خارنوالی تصفیه و به محکمه مربوط و یا حفظ اصولی آن خاتمه داده شده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

کریدر وجفله اندازی سرک بین شبرغان و سرپل اکمال مرکز صحنی سنگ چارک مرکز صحنی قرقرین و مرکز صحنی آقچه وهم اصلاح تعمیر شفاخانه شبرغان .

همکاری مردم :

اعانه مبلغ دوصدو هفتاد هزار افغانی به صندوق مادر ومبلغ سه صد هزار افغانی به افغانی سره میاشت وهمچنان اهالی ولایت جوزجان غرض اعما مکاتب و خریداری لوازم مبلغ دوملیون دوصدوشصت هزار افغانی بمعارف کمک نموده اند .

مبلغ يک لک و نوزده هزار افغانی کمک مردم جهت خریداری يك عرادۀ امبولانس برای آمریست صحت عامه معاونت ومبلغ بیست هزار افغانی جهت تهیه نشان جمهوریت به بنار والسی شبرغان و کمک مبلغ سی هزار افغانی اهالی مرکز شبرغان جهت ترمیم تعمیر سره میاشت به آمریت سره میاشت وهمچنان مبلغ هفتاد هزار افغانی کمک مردم ولایت جوزجان به افغان گاه ولایت .

فعالیت های ابتکاری :

اهالی ولایت جوزجان پرداخت يك ملیون افغانی را برای ساختمان آبدۀ جمهوریت وعده

جشن جمهوریت وبر گذار نمودن نمایشات سپورتی ، وهم کانکریت ریزی ۷۵۰۰ متر مربع پیاده روهای داخل شهر بهمکاری مردم، پخته کاری ۲۶۰ متر سرک وجاده ها، تسطیح سرک های پروژه میرویس مینه والحاقیۀ شهر بطول ۱۲۰۰ متر وعرض ۱۴ متر ونیز تمديد لیسن شبکه برق بطول يك کیلومتر در داخل شهر .
ب- بناروالی سرپل :- اعمار ۵۰۰ باب دکان بهمکاری مردم طبق نقشۀ شهری، اعمار ساختمان يك مارکیت دارای ۱۰۶ باب دکان بسرمایۀ بناروالی ، نصب جنریتر يك صد کیلوواته برق غرض تنویر شهر، احداث پارک بطول ۵۰۰ متر وعرض ۹۰ متر وهم اصلاح نواقص سینماو همچنان تزئید در عواید بناروالی مبلغ ۴۰۰۰۰۰-افغانی .

ج- بناروالی آقچه : کانکریت پیاده روهای شهر در مساحت ۲۳۵۰۰ متر مربع احداث جوی آب غرض ضرورت شهریان بطول ۲۵ کیلومتر وترمیم ۱۵ حلقه چاه آب آشامیدنی .

د- بناروالی قرقرین: اکمان پروژه آبرسانی ونصب واترپمپ جهت توزیع آب مشروب وتزئید در عواید بناروالی مبلغ ۲۳۳۳۶۶۶ افغانی .

ه- بناروالی سنگ چارک : کانکریت پیاده رو های شهر به مساحت ۸۷۰۵ متر مربع، پخته کاری جوی های مربوط پیاده رو وسرک های عمومی نصب جنریتر برق جهت تنویر شهر وتطبیق نقشۀ شهری وحفرچاه عمیق جهت تهیه آب آشامیدنی به کمک وزارت زراعت وصحیه .

وارسی از احوال محبوسین :

اعاشۀ محبوسین بی بضاعت از طرق استخدام

متر از علاقه داري کوهستان الي بندر مربوط
علاقه داري وتمدید سرک بطول ۸ کیلو متر و
عرض پنج متر اولسوالي بلجراغ الي قریه
سرخان و سرک بطول ۴۰ کیلومتر بین ولسوالي
بلجراغ ولایت غور و همچنان تاسیس مرکز
صحي در بلجراغ به شیرین تگاب دولت آباد .

فعالیتها در ساحة تامین بهتر امنیت :

تشکیل و تاسیس دو ماموریت پولیس، آمریت
گزمه بداخل شهر میمنه ، تشکیل و تاسیس
قطعه منتظره برای جلوگیری از واقعات عاجل
تشکیل و تاسیس گروپ سوار در چوکات امنیت
غرض گزمه دهات ، تشکیل و تاسیس و عملی
نمودن قطعه نظارت خانه در چوکات آمریت
امنیت ، تشکیل تولی قرارگاه بداخل چوکات
آمریت امنیت و تشکیل و عملی نمودن پوسته
پولیس بداخل شهر اندخوی .

همکاری مردم :

مبلغ دو ملیون دو صد و شصت هزار افغانی
را اهالی ولایت فاریاب غرض اعمار تعمیرات
مکاتب ابتدائیه ذکور و انات و دهاتی کمسک
نموده اند .

ولایت کندز

تحصیل باقیات :

مبلغ ۶۰۶۰۸۳۹۰۸۳ - افغانی بدست آمده
است .

استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های

املاکی :

۱۱۳۴۴ جریب زمین دولتی که خلاف مقررات
غصب شده بود از تصرف اشخاص کشیده شده
و به سر جمع املاک دولت قید و موازی ۷۵۰۰

دادند که نقشه این آبده توسط متخصصین
ساختمانی ریاست استخراج و انتقال گاز طرح
گردیده عنقریب تهذاب گذاری میشود .

ولایت فاریاب

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۸۸۸۶۴۸۱۵ - افغانی جنس
۱۷۷۲۰۰ تن گندم استحصال گردیده است .

استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های

املاکی :

موازی ۷۴۳ جریب ۱۷ بسوه و ۱۴ بسواسه
زمین دولت استرداد و شامل املاک دولتی
شده است .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۷۵۹۹۶۶۲۰۰ - افغانی .

ترژیید بعمل آمده است .

وارسی از احوال محبوسین :

موظف نمودن دکتوران هفته دو مرتبه جهت
مراقبت وضع صحن محبوسین و مشغول ساختن
محبوسین به شعبات صنعتی بافندگی، تهیه
اعاشه برای ۱۲۶ نفر محبوسین و محبوسات
بی بضاعت و همچنان تهیه نمودن مبلغ ۷۲۷۱۸
افغانی جهت اعاشه محبوسین بی بضاعت از
قبیل بالا پوش ۷۱ ثوب شیر پودری ۱۵۱ کیلو
پروتین ماهی ۴۶ بوتل و ۶۶۰۰ تابلت ۱۳۲
متر تکه نساجی .

تکمیل و بدوران انداختن دوسیه های ناجرا:

بتعداد ۱۱۳۴ جلد دوسیه بدوران قانونی
انداخته شده، ۴۰۴ جلد دوسیه بعد از اكمال
و فیصله قطعیت پیدا کرده است .

احداث راه ها و غیره تاسیسات :

تمدید سرک بطول ۲۰ کلومتر و عرض ۱۰

وزارت داخله

جریب زمین علفچرکه از طرف اشخاص شکستاننده شده بود مجدداً به علفچر مبدل گردیده است، همچنان حفر بعضی زابر ها و پخته کاری بعضی از دهنه های تقسیمات آب سبب رفع مشکلات حبابه گردیده و ۷۴ دوسیه املاکی از طریق مجلس اداری فیصله شده است .

تسطیح و گریدر کاری سرکهای خامه داخل

شهر کندز ، تنویر چاده ها و مناطق مهمه شهر و نصب ۲۵۲ لوایح ترافیکی داخل شهر کندز و شاهراه، مساعی در مورد تکثیر حوضچه ماهی (کمبوذیا) و همچنان تهیاب گذاری رهائش گاه فامیلی صاحب منصبان پولیس، تکمیل و افتتاح تعمیر رهائش تولى تعلیمی و تکمیل تعمیر دو منزله آمریت سرحدی ، تکمیل مکتب ابتدایی علی آباد و مکتب بیرق و لسوالی قلعه زال .

فعالیت در ساحة تامین امنیت :

اکمال جاده ها و محلاتیکه ایجاد پیره جدید با چوکی دارا مینمود ، موظف گزیه های موتر دار و اسب سوار در داخل شهر حوزه شهر و راه های ترانزیتی و بین ولسوالی ها و مرکز و همچنان جدوجهد در تعلیم تزییه افراد امنیتی تنظیم ترافیک و کنترل خلاف رفتاری ها، نصب دستگاه سوچپورد چهل لیسه پولیس و تزئید در عواید ترافیکی .

همکاری مردم :

موازی ۱۰ جریب زمین و مبلغ ۳۵۰۰۰۰۰۰ افغانی پول نقد جهت اعمار مکاتب از طرف اهالی کمک شده است .

فعالیت های ابتکاری :

استفاده از زمین های بناروالی و تنظیم آن

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

۳۶۰۹۶۳۶ - افغانی و مقدار ۹۸۲۷ سیر گندم و ۵۰۵۵ سیر زغربدست آمده است .

فعالیت های بناروالی :

تسطیح و جفله اندازی سرکها ، کانکریت و پخته کاری پیاده روها در حدود ۱۲۰۰۰ متر مربع. نصب کتاره های فلزی در کنار جاده ها بطول ۳ کیلومتر، بکار انداختن سرویس های شهری کانکریت و پخته کاری پیاده روها و ولسوالی های مربوطه .

وارسی از احوال محبوسین :

رسیدگی به امور صحنی و امنیت محبوسین بی بضاعت و جلب مساعدت دواير ذیعلاقه تعلیم و شناسایی محبوسین به مقررات و قوانین محبس، تبلیغ موضوعات مذهبی و اصلاحی برای محبوسین غرض اصلاح بعدی شان و تدویر کورس اکابر و مساعی غرض سواد آموزی و تهیه آب آشامیدنی بوسیله حفر چاه به محبوسین و همچنان عطالعه و تدارک کاردر خارج ساحة محبس و مطالعه پیدا کردن بازار فروش امتعه تولیدی محبس و تدویر نندارتون تولیدات محبس در کمپ پولیس در جشن جمهورییت .

تکمیل و بدوران انداختن دوسیه های ناجرا :

بتعداد ۲۷۰ دوسیه لاجرا از طریق خارنوالی

د افغانستان کالني

د دولت تر ژيد بعمل آمده است .

فعاليت های بناووالی :

قيمت گذاري منازل شخصي تر ژيد عوايد بناووالی ۷۵۰۰-افغانی تحصيل با قیسات بناووالی ۱۶۰۰۹۶- افغانی وهمچنان تشويق مردم برای ساختمان حمام و هوټل در شهر زرنج .

وارسی از احوال محبوسین :

توصیه نمودن دکتوران در مراقبت وضع صحی و جلب همکاری مردم در اعاشه بهتر محبوسین که ۶۰۰ سیر گندم برای محبوسین اعانه داده اند سهم گیری سره میاشت در مورد توزیع البسه برای محبوسین و محبوسات .

تکمیل و بدوران انداختن دوسیه های نا اجرا:

بتعداد ۲۵۷ جلد دوسیه فیصله و قطعیت پیدا کرده است ۸۸ دوسیه تحت دوران قانونی قرار داده شده .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

احداث نهر لشکری بکمک ریاست ساختمانی هلمند که تاحال ۹۰۶ نهر کاریز مذکور بسا برداشتن ۶۷۶۲۵۰ متر مکعب خاک از رود لشکری که کار آن پیشرفت کرده است و سرک زرنج دلارام بکمک یونت قواپکار که ۲۲۵ کیلو متر احداث و جفله اندازی شده و همچنان ساختمان ۸ پلچنک در مسیر سرک مذکور .

همکاری مردم :

آغاز کار تعمیر متوسطه نسوان، تعمیر مارکیت ارتزاقی که ۷۰ فیصد کار آن پیشرفته، حفر سه حلقه چاه عمیق و ۷۰ چاه دیگر به همکاری

بصورت مارکیت میوه که ازین مدرک عاید بزركی نصیب دولت شده است ازدیاد در اجازه مندوی فعال ساختن لابراتوار ساینس لیسه شبرغان از مواد ساده محیطی و استفاده اعظمی از آن تاسیس کتابخانه مکتب تجربوی جهت استفاده معلمین و شاگردان، مساعد ساختن شرایط جهت دایر نمودن سیمینار های ساینس و خارتدوی برای معلمین ولایات همجوار، تدابیر جهت اكمال تعمیرات نیمکاره مربوط مکاتب معارف در مرکز و محلات بصرف ۳۰۶۱۴۱۲- افغانی حفر و فعال شدن ۲۷ حلقه چاه های محفوظ صحی و نصب و اترپمپ هاو نل دوانی شبکته آبرسانی در محلات مربوط بطول ۱۱۵۰ متر به کمک و همکاری مردم و وزارت صحیه و همچنان ساختمان مغازه های ارتزاقی و اصلاح گندم مربوط تاسیس کوپراتیف زراعتی و مالداری اعمار تعمیرات ولایت و دوایر مربوط . اعمار تعمیر اطاقیه و نشر فوق العاده جریده کندز در شش صفحه بمناسبت روز ۲۶ سرطان و روز پشتونستان .

ولایت نیمروز

تحصیل باقیات :

مبلغ ۱۷۹۶۷۸۶۷۳۵-افغانی جنس، ۸۵۰ کیلو و ۶۵۶ تن گندم بدست آمده است .

استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های

املاکی :

عوازی ۲۷۸۶۷ جریب زمین تصفیه و بسر جمع املاک دولت قید گردیده است .

بلند بردن عوايد ملکیت دولت :

مبلغ ۱۷۹۵۰۸۶- افغانی در عوايد املاکات

وزارت صحتیه وهمچنان ترویج و تکثیر انواع سبزیجات وحبوبات ازیک فارم ساحه ۵۰۰ جریب زمین .

فعالیت‌های ابتکاری :

اخذ تدابیر مهم برای پرداخت حق الزحمه به کارگران جوی نهر شاه‌ی زرنج، جلب انفاق زمینداران در کار اشتراکی و کندن نهر زرنج، منع قرارداد کار اجباری کارگران و بزرگان از طرف متنفذین ، تعیین حق الزحمه و تزئید عوایسد مزدوران بمقابل کار های اضافی ملاکیسن وهمچنان صرف نظر نمودن قروض سابقه مزدوران از جانب ملاکین که در تقویه بنیه مالی مزدوران رول مهم داشته و تقسیم آب زمینداران طبق استحقاق و اعمار هفت لیتره بکمک انجیران وادی هیرمند تا همین عدالت بین بزرگ و زمیندار که در سال ۱۳۵۲ تطبیق شد و سروری و تصفیه اراضی رود بازهای چهاربرجك قلعه فتح علاقداری خاشرود توسط کادستر .

ولایت غوروات

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۴۸۱۰۹۹ - افغانی استحصال گردیده است .

استرداد املاک دولت و تصفیه دوسیه های املاکی :

موازی ۲۳۷ جریب زمین در علاقداری ساغرو موازی ۱۸ جریب زمین در قریه سر چشمه ولسوالی شهرک از تصرف اهالی خارج و بدفتر املاک دولت قید گردیده است .

فعالیت های بناروالی :

تعدیل هتل سابقه بشکل هتل عصری اعمار یک هتل در ساحه قریه مسمی به پوزه نچ وهمچنان اعمار هتل منارجام و مهمانخانه قریه گنج .

وارسی از احوال محبوسین :

توصیه نمودن دکترین هفته دوم رتبه جهت باخبری وضع صحی محبوسین واریسی از عرایض محبوسین و کمک اغذیه و پوشاکه برای شان و فعال ساختن دستگاه صنایع عتسی محبوس اصلاحات و ترمیمات در اتاقهای محبس و اصلاحات اداری محبس .

تکمیل و بدلوران انداختن دوسیه های نا اجرا :

بتعداد ۳۶۰ جلد دوسیه از طریق خارنوالی تکمیل و بتعداد ۷۵ جلد دوسیه به مقام لوی خارنوالی و تعداد ۳۳ جلد دوسیه بریاست محاکم و تعداد ۱۰۲ جلد دوسیه به شعبات مربوط ولایت و تعداد ۱۴۵ دوسیه به ولسوالی مربوط تحت اجراءات قانونی قرار داده شده است .

احداث راه هاوغیره تاسیسات :

تمدید سرك چغچران هرات از طریق منارجام بطول ۱۷۹ کیلو متر سرك جدید چغچران بادغیس بفاصله ۵۰ کیلو متر و عرض ۵۰ مترالی بازار بادغیس، سرك چخچران فاریاب بطول ۱۱۰ کیلومتر و تمیداد گذاری یک پل کلان بالای دریای مرغاب بین فاریاب و غور و تمدید سرك جدیدالی هرات علاقداری ساغر، فرسی بطول ۷۴ کیلومتر و عرض پنج متر، سرك معدن ذغال ولسوالی تولك به طول ۵۰ کیلومتر و تمدید

ولایت بامیان

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۸۰۵۸۳۰۰ - افغانی نسی جنس،
۳۲۲۷۰۰ سیر گند م و تصفیة معادن
۲۸۲۱۸۸۸۰ - افغانی .

استرداد املاک دولتی :

موازی ۲۵۹ جریب و ۴ بسوه ۱۴ بسواسه
زمین، یک حجر آسیاب و یک حویلی ۱۴ - اطاقه
معه دهلیز و تشناب در ولسوالی کهمرد از
ملکیت اشخاص کشیده و بسر جمع املاک دولت
قید شده است.

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۱۲۷۲۶۳۹۶۲۵ - افغانی از مدارک
فروش چوب و صناعت محبس و غیره تزئید بعمل
آمده است .
است .

فعالیت بناروالی :

الحاق دکاکین کنار شاهراه هابه بناروالی
و کنترول نرخ آنها اجاره کله داغی منسد وی
پنجاب، مبلغ ۵۰۰۰ - افغانی ، تثبیت کشتارگاه
قصابان قیمت گذاری دکاکین و منازل و همچنان
تزئید کرایه صفایی و جمهوری به اندازه دو
صد هزار افغانی، اعمار یک تعمیر چهار اطاقه
بمصرف ناچیز برای استفاده بناروالی و ساختمان
یک باب مسجد سنگی برای ماءورین .

وارسی از احوال محبوسین :

تزئید دستگاه های صنعتی و گماشتن
محبوسین بی بضاعت جهت اعاشه بهتر شان
همچنان عواید صنعتی از کرایه دکا کین

سړك قریه تنگی چار در مربوط ولسوالی تیوره
بطول ۱۵ کیلومتر جفله اندازی و سړك مربوط
ولایت بیست کیلو متر .

همکاری مردم :

در بخش احداث راه ها و عمران پل و بلچک
و علفچر تشویق مردم جهت پیشبرد صنایع
دستی از قبیل کرک، برک و گلیم و تشویق مردم
بفرض انکشاف صنایع قالین بافی و شطرنجی
بافی و همکاری مردم در عمرانات مکاتیب دهانی
سرخ سرائی، سرخ دیوار، چاقان، نوزک سرفل
و همچنان ۶۳۵۰۰ افغانی مردم برای تقویه مکاتب
و عمرانات مربوط معارف همکاری تقدی نموده
است .

فعالیت های ابتکاری :

احیای مجدد فارم زراعتی بنام جمهوریت
در ساحة ۲۰۰ جریب زمین ، اكمال مہمانخانه
و اعمار یک گل خانه جدید غرس نهال مشعر و
غیر مشعر به همکاری مدیریت زراعت، تکثیر و
ترویج سبزیجات ، اعمار یک تعمیر کانکریتی
مجهز بطول ۳۰ متر و عرض ۱۵ متر برای آمریت
سره میاشت ، تکمیل احاطه تانک ذخیره مواد
نفثی، اعمار تعمیر علاقه داری ساخه و فارم
الحاقیه آن احداث سه پارک جهت تفریح و
سرگرمی مردم چغچران ، نصب چهار پسا یه
لودسپیکر برای تنویر اذهان عامه اعمار یک
پایه بلچک در مسیر سړك کابل چغچران، اعمار
اعمار بند کاسی به حفر ۴ کیلومتر ، جوی بند
مذکور بعرض یک متر طول ۱۵ متر و عمق
دو متر اعمار گردیده است .

وزارت داخله

مربوطه اش ، اعمار يك رستوران و يك خرگاه چوب جهت استفاده توريستان كه ماهوار مبلغ ۷۰۰۰- افغانی كرايه آن بوايد صنعتی افزوده ميشود . سفيدكاری محبس انسا ت و اعمار تشناب و داير نمودن كورس سواد آموزی ب داخل محبس و جلب همكاری مردم برای مجوسين بی بضاعت .

همكاری مردم :

اعمار اتاق درسی برای مكاتب دهاتی سلطان رباط ولسوالی ورث ، اعمار پنج اتاق درسی برای مكاتب دهاتی و يك دهليز ۲۷ متره متوسطه ورث همچنان اعمار سه اتاق درسی بمكتب سر قول ولسوالی يكاولنگ ، اعمار پنج اتاق درسی به مكتب دهاتی غنډك علاقداری شبر وهكندا ترميم مكاتيب متوسطه های چسچين و سلطان رباط ولسوالی ورث ساختمان ۴ پلچك كانكریتی در راه میدان هوایی وسه پلچك و يك پل كانكریتی در ساحه ولايت و اعمار مجدد پل دریای كهپرد بطول هشت متر و عرض شش متر و ارتفاع سه متر .

فعالیت های ابتكاری :

غرس ۱۲۰۰۰۰ نهال مثمر و غیر مثمر درجا های مطلوب شهر بامیان و غرس ۲۴۹۶۶ اصله نهال مثمر و غیر مثمر در ولسوالی ها و بتعداد ۱۱۷۷۲۰- اصله نهال مثمر و غیر مثمر از جانب اهالی غرس گردیده است ، همچنان افتتاح پسته خانه و تيلفون خانه و يك پست بکس در بازار .

ولايت بغلان

تحصيل باقيات :

مبلغ ۱۴۷۷۹۲۵۵- افغانی و ۴۰۹۱۸ سیر

گندم .

اعمار يك رستوران و يك خرگاه چوب جهت استفاده توريستان كه ماهوار مبلغ ۷۰۰۰- افغانی كرايه آن بوايد صنعتی افزوده ميشود . سفيدكاری محبس انسا ت و اعمار تشناب و داير نمودن كورس سواد آموزی ب داخل محبس و جلب همكاری مردم برای مجوسين بی بضاعت .

احداث راه هاو غیره تاسيسات :

ترميم راه های بودری ۳۵ متره بصورت خانه و نصب دروازه های فلزی ، ترميم راه های شهر غلغله جهت استفاده بهتر مهمانان و توريست ها ، اصلاح و ترميم راه شهر ضحاک و راه های مناره چهلستون ، ترميم سرک از کوتل شبرالی بندهامير و دره شکاری الی دوشی اعمار ۲۱۳۱ متر مکعب دیوار استنادی در جوار سرک شبرو بامیان و ۵۲۲ متر مکعب سرنگ پرانی و به وسعت سرک افزوده شده است همچنان بطول ۷۷۷ کیلومتر سرکهای مربوط بامیان الی سرحد و ولايات همجوار غلغله اندازی و ترميم شده و پلچك هادران اعمار شده است ، احداث سرک جدید در حصه برگليم شبر بطول هشت کیلومتر و عرض شش متر واحداث فارم های تحقیقاتی بمنظور دریافت تخم بهتر حبوبات و سبزیجات و تکثیر آنها ، شروع کار لیسه پنجاب اعمار پل كانكریتی دره سومابالای دریای بامیان توسط انكشاف دهات و اعمار يك باب خانه هشت اتاقه بشکل خامه بكم مدیریت سمارف و اهالی .

تدابیر جهت تامین امنیت :

کوتاه کردن دست اشخاص صاحب غرض و متنفذین و وساطت کننده از حدوث و تحریک جرایم و از بین بردن منفعت مادی آنها در

استرداد املاک دولتي و تصفيه دوسيه هاي

املاکي :

موازي ۱۹۹۵۹ جريب زمين للمي دولت تثبیت و سرجمع املاک دولتي قيد شده وسعت دادن نهر اجمير بهمکاري اهالي و موسسات دولتي جهت رفع مشکلات قنات آب و امور حقايقه و آبياري بيشتر اراضي، تشکیل جديد علفچر ها که جديداً در چوکات مديريت عمومي زراعت بغلان تثبیت گردید در مورد حفاظت علفچر ها مساعي بخرچ داده، منازعات بين مردم را مرفوع ميسازد.

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

مبلغ ۲۹۹۲۳۹۵۲ - افغاني در عايدات دولت تزويد بعمل آمده است .

فعاليت هاي بناووالي :

بتعداد ۶۵ نمره زمين مطابق نقشه شهري توزیع شده و ترميمات کلوپ بناووالي ، کوني ستاره جريان دارد. سرکهاي فرعي داخل شهر جفله اندازی شده، آماده ساختن سينماي پلخمری برای تماشاچيان و مراقبت نرخهاي مواد ارتزاقی بذريعه کمیته های سه نفری در مرکز و محلات .

وارسي از احوال محبوبسين :

رسيدگي به شکايات محبوبسين، موظف ساختن دكتوران هفته دومراتبه جهت مراقبت وضع صحي و تاسيس و بکار انداختن يك کانتين جهت رفع ضروريات روز مره محبوب سين و همچنان تاسيس کورس سواد آموزی بداخل محبس و انکشاف دادن دستگاه های صنا عتی و تاسيس حرفه های مختلفه جهت اعاشه بهتر محبوبسين و کسب پول بهتر برای آنها .

احداث راه ها و غيره تاسيسات :

در قريه بی بی امينه ساختمان يك شکن بطول يكصد متر و ارتفاع ۲ متر در حصه پوزه ايشان بطول ۱۵۰ متر و ارتفاع هشت متر، سرنگ پرانی وسعت دادن نهر اجمير در حصه پوزه ايشان بعرض هفت متر در سرنگ نمبر چار آب شکن بوسعت تقریباً پنج متر و طول ۴۰۰ متر و ضخامت پنج متر، اعمار يك بل جديد کانکريتي بطول ۱۲ متر و عرض ۳ ۱/۲ متر در بالای نهر اجمير .

ساختمان دودهنه جداگانه تقسيمات آب جهت رفع مناقشات زراعتی به وسعت ۱۰ متر و پنج متر در حصه دويندی نهر جديد نهر سابقه اجمير، وسعت بخشيدن نهر اجمير و کندن کاری آن و دور کردن درختان کهن سال از سير آب در حصه نهر جديد و ساختمان دهنه تقسيمات آب بشکل پخته و کانکريتي در حصه دهنه همت خيل بطول ۲۰ متر و عرض ۱۰ متر و ارتفاع سه متر بدو حصه مساوی. همچنان در حسن تال ساختمان يك آب شکن پخته بطول ۱۰۰ متر و عرض هفت متر و ارتفاع شش متر، يك بل کانکريتي بطول هشت متر و عرض چهار متر و اعمار مسجد جديد منسدوی بغلان از جانب اهالي .

تدابير جهت تامين امنيت :

ذريعه پلان عادی امنيت شهر با موظف ساختن پوره هاو گزوه ها بيسست و چهار ساعته از امنيت داخل شهر شامل مغازه ها، سرای ها، دکا کين منازل وغيره مراقبت جدی بعمل آورده ميشود. همچنان توسط پلان فوق العاده امنيتی از اجتماعات و نقاط پر خطر و حساس منطقه و لوسوالي های مربوط در اوقات خاص با اعزام قواي امنيتی

رسیدگی بعمل آورده میشود .

همکاری مردم :

اعمار مکتب هشت اتاقه ابتدائیه کچنار در
ساحه پنج جریب زمین بمصرف ۲۵۰۰۰۰
افغانی ، اعمار مکتب هشت اتاقه بی بی امینه
درساحه ۲ جریب زمین بمصرف ۱۵۰۰۰۰
افغانی ، مکتب هشت اتاقه ابتدائیه میان
شهرخوست وفرنک درساحه پنج جریب زمین
مکتب شش اتاقه دهانه فرنک درساحه
یک جریب زمین ، مکتب چهار اتاقه دانشی
درالحاقیه مکتب ابتدائیه نسوان نسرین .
تعمیر پنج اتاقه داخل احاطه لیسه هواپلخمري
بصورت پخته کاری به کمک ریاست غوری
نساجی کرکر وولسوالی پلخمري واهالی بسه
پایه اکمال رسیده ، همچنان تعمیر شش اتاقه
بداخل تعمیر مکتب ابتدائیه بالادوری پلخمري
به کمک اهالی وحفرچاه آب آشامیدنی بهمکاری
ریاست سمند غوری کانکریت ریزی ، ۱۷
اتاق لیسه های بنووسنگیران اندراب، ترمیمات
اتاقهای مکتب ابتدائیه غار و خوست فرنک
اکمال چار اتاق متو سطره قاصان اندراب
پوشش سه اتاق مکتب ابتدائیه تاله وفرنک
اعمار چند باب مبرز درلیسه های ذکوروانان
پلخمري ، تعمیر پنج اتاق درسی مکتب
متوسط بغلان صنعتی دارای ۱۸ اتاق درساحه
پنج جریب زمین بشکل پخته وعصری ازطرف
موسسه خیریه تحت نظر شرکت قند تکمیل
شده است ، سهمگیری اهالی درپخته کاری
پیاده روهاجاده های دولتی پلخمري وبغلان
صنعتی ، نصب کناره آهنی بدوطرف جاده ها
دربغلان وپلخمري ، نصب چراغهای ترافیکی

ولوايح درشاهراه مربوطه ، اعمار يك مسجد
دربغلان صنعتی به کمک اهالی ، سهمگیری فعال
اهالی درساختمان مجدد نهر اجمير و احداث
پل هاو پلچك های آن .

سایر فعالیت های ابتکاری :

تشویق وترغیب سپورت بزکشی ، تزئیدعواید
دولت وتصفیه دوسیه های لاجرا ، همچنان
ساختمان يك حمام عصری پنج اتاقه بصورت
پخته کاری بالوازم ضروریه درحصه پروژه سمند
غوری بالای يك چشمه آب گرم ولای کتسی
نهر گورگان .

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۲۹۰۱۲۷ افغانی بدست آمده است.

استرداد املاک دولتی وتصفیه دوسیه های

املاکی :

موازی ۳۷۱ جریب زمین دولت استرداد و
مراحل اجاره آن به دولت جریان داشته ، دوسیه
های علفچر ازطریق مراجع مربوط حل وفصل
گردیده است .

تزئید درعواید ملکیت دولت :

درعواید ملکیت دولت نظربه سال گذشته
۳۰ فیصد تزئید بعمل آمده است .

فعالیت های بناوالی :

پارک وآبده جمهوری تکمیل و مسجدجامع
که ظرفیت دوهزار نماز گذار را دارد ۷۰فیصد
کارآن پیشرفته است ، پروژه نچین که یکی
ازپروژه های خیلی عام المنفعه است کار آن
بشدت جریان دارد ودرصورت اکمال هزاران
جریب زمین راآبیاری خواهد نمود .

وترميم سرک نوبهار وروکن بطول ۱۰ كيلومتر
پرکاري وجغله اندازی سرکهای فراه جوين
فراه رود جمعا درحدود ۲۹۵۲ مترمکعب .

فعاليت درساحه تامين امثيت :

تعيين کز مه های پياده وسوار ۲۴ ساعته
ازنقاط مختلف ولايت، مراقبت هميشگي و
جلوگيري ازوقوع حوادث .

همکاري مردم :

تکميل چهاراتاق الحاقيه برای مکتب ابتدائي
دررباط فراه ازطرف اهالي اهدای سه جريب
زمين و تصد آبادی تعمير مکتب قريه اکبرشاه
اهداء زمين و تکميل مکتب شش صنفی کونک
عليا، تپيه ۳۰ جوره ميز وچوکی برای مکتب
ابتدائيه خرماق ازطرف اهالي، تکميل تعمير
هشت اتاقه مکتب نعل دشت، اهدايک جريب
زمين برای تعمير مکتب ابتدائي شورآب ، اهدا
زمين و تعمير مکتب سه صنفی دهاتي جمالروز
ازجانب اهالي اهداء زمين و تکميل تعمير مکتب
هشت صنفی غازی آباد ، تکميل عمارت چهار
اتاقه مکتب دهاتي بکوا، پلاسترکاري مکتب
متوسطه جوين ، پوشش دهليز تعمير مکتب
علاقداري خاک سفيد ازجانب اهالي، تکميل
کانکريت سطح اتاقهای مکتب متوسطه ولسوالي
اناردره ، شيشه کاري اتاقهای تعمير مکتب
متوسطه اناردره ، اهداء زمين واکمال تعمير
مکتب ابتدائي ولسوالي قلعه گاه، تکميل تعمير
۴- اتاقه مکتب تاديه ولسوالي شيندند وهکذا
تکميل مکتب دهاتي هشت اتاقه قيصارولسوالي
پرچمن ازجانب اهالي .

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

طبق پلان شهري ترينکوت جاده های متعددی
احداث وجاده هانامگذاري شده است .

ولايت فراه

تحصيل باقيات :

مبلغ مبلغ ۲۱۸۶۰۴۱- افغاني از مردم
استحصال گرديده است .

استرداد املاك دولتي و تصفيه دوسيه های

املاکي :

به تعداد ۱۰ جلد دوسيه املاکي فيصله شده.

بلندبردن عوايد ملکيت دولت :

مبلغ ۲۵۲۵۴۸۶۱ افغاني نقد و مقسدار
۲۲۷۶۲ سير گندم به اجاره املاك دولت تزئيد
به عمل آمده است .

فعاليت بناورالي :

جغله اندازی سرکهای عمومي وفرعي شهر
فراه درحدود تخمين پنج كيلومتر ، غرس ۵۰۰۰
نهال زينتي مشمر وغير مشمر درمواضع مختلف
وپارك بناورالي شهر فراه .
تزئيد عوايد مندوی بمبلغ ۳۰۵۱۰۰-افغاني.

وارسي احوال محبوبسين :

موظف ساختن دكتوران صحت عامه هفته
دومراتبه غرض باخبري ازوضع صحتي وجسماني
محبوسين وتوزيع مواد غذايي ازطريق آمريت
صحت عامه وسره مياشت به محبوبسين بي بضاعت.
مصرف ساختن يكتعداد محبوبسين به دستگاہ
های صنعتي واعاشه بهتر شان .

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

احداث سرک بطول هفت كيلو متر اعمار
۲۷ پايه پلچك به سايز های مختلف احداث

فعالیت‌های ابتکاری :

نپالستانی جهت سر سبزی دوطرفه سرک فراه و فرارود ، جلب همکاری های شعبات ذی‌علاقه ولایت درجلوگیری ازسرازیر شدن سیلاب که تازه بولایت فراه نازل شده واخذ تدابیر لازم درجلوگیری خساره جانی ومالی مردم .

تحصیل باقیات :

مبلغ ۴۷۳۲۰۲۶ افغانی و ۲۸۶۴۱ سپر گندم از مردم استحصال گردیده است .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۹۲۱۰۸۵ افغانی در عواید ملکیت دولت تزئید بعمل آمده است .

فعالیت بناروالی :

احداث يك سرک فرعی از شاهراه ایبک، اعمار و پخته کاری پل چک های فرعی داخل شهر ایبک جفله اندازی جاده های تخت رستم ، تسطیح و پخته کاری پاده روها و جفله اندازی جاده فرعی ایبک ، اعمار هشت منزل شخصی در پلان اول نقشه شهر جدید که ۸۰ فیصد کار آن ختم شده ، همچنان اعمار یک دربند حمام مطابق نقشه شهری در شهر ایبک .

وارسی احوال محبوسین :

برای تنویر اذهان محبوسین کورس سواد آموزی در محبس افتتاح و به دکتوران مربوط هدایت داده شده که در هفته دومرتبه از وضع صحی محبوسین با خبری نمایند و همچنان دستگاه صنعتی محبس مجددا فعال و شعبات سطرنجی بافی ، نجاری به فعالیت آغاز کرده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

تمدید لیسن تیلیفون علاقهداری کلداز به مسافه ۳۵ کیلو متر، افتتاح تیلیفون خانه در قراء خرم و سار باغ، اعمار تیلیفون درولسوالی دره صوف تجویز دستگاه مخابراتی در بندر حیرتستان ساختمان تعمیر الحاقیه لیسنه ایبک ۶۰ فیصد پیشرفته . ساختمان عمارت هواشناسی مرکز

ایبک، ۷۰ فیصد ساختمان تعمیر ولایت هفتاد فیصد ساختمان تعمیر مستوفیت ، نود فیصد تعمیر الحاقیه اجانی ملکی ، صد فیصد ساختمان مخزن آب اجانی ملکی ، صد فیصد تعمیر مکتب متوسطه رویی دواب ، صد فیصد ساختمان مکتب خواجه بغلانک در علاقهداری حضرت سلطان صد فیصد تعمیر مکتب قریه مونغز صد فیصد تعمیر مکتب جدید التاسیس قریه چهاردهی ، صد فیصد ساختمان تعمیر هونل تنگی ولسوالی خلم، نود و هفت فیصد، ساختمان تعمیر فواید عامه ، نود و پنج فیصد ساختمان محافظ پسته لقی و رباطک، صد فیصد ساختمان تعمیر ولسوالی دره صوف ، صد فیصد تعمیر مرکز صحی دره صوف صد فیصد تعمیرات ، سه باب مکتب دهاتی درولسوالی دره صوف، نود فیصد تعمیر مکتب ابتدائیه ولسوالی خلم هشتاد و پنج فیصد و تعمیر اتاق کنفرانس لیسنه ایبک هشتاد فیصد کار آن پیشرفته است .

همکاری مردم :

تاسیس مکتب دهاتی نعمان در علاقهداری سلطان حضرت ، ارتقای مکتب دهاتی نسوان قریه خرم بمکتب اساسی، ارتقاء مکتب دهاتی نسوان قریه فیروز ولسوالی خلم به دو معلمه

بدست آمده است .

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

تسطيح جغله اندازی سرک قلات دایچوپان به اندازه ۹۳ کیلومتر، سرک علاقداړی میزان دایه چوپان بطول ۲۰ کیلومتر وجغله اندازی سرک ازولسوالی ارغندابلی ولسوالی شاهجوی به اندازه ۴۶ کیلومتر وهمچنان تسطیح وجغل اندازی سرک ازولسوالی شنکی ومركز قلاتالی کندز ۱۲۱ کیلو متر .

ارتقاء مکتب دهاتی نسوان قریة چار چشمه ولسوالی روئی دوآب به دو معلمه تاسیس مکتبدهاتی میرزاشمس ولسوالی خلم، تاسیس مکتب دهاتی قریة چهارغز درولسوالی روئی دوآب، تاسیس مکتب نسوان معدن تورولسوالی درة صوف .

ولایت زابل

تحصیل باقیات :

مبلغ ۴۸۳۵۲۰۲ افغانی وجنس ۵۹۴۲۸ سیر کدم بدست آمده است .

استرداد املاک دولتی وتصفیة دوسیه های املاکی :

بتعداد هفت کاریز مخروبه دولت مرکز و مربوطات ملکیت دولت تثبیت وبسرجم املاک دولت قید وبتعداد ۲۱ جلد دوسیه املاکی دردوران قانونی قرارداد شده است .

بلندبردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۵۱۲۲۹۷-افغانی ۹۱۱۶ سیر کندم تزئید بعمل آمده است .

فعالیتهای بناروالی :

حفرچاه عمیق ونصب واترپمپ به کمک وزارت صحیه درشهر قلات برای آب آشامیدنی تکمیل احاطه هتل بناروالی ، تثبیت ساحه تجارتی درنقشه شهری ، فعالیت های که درین ساحه صورت گرفته عبارتند: اصلاح وترمیم کاری محبس ، تدابیرغرض رفاهیت معنوی ومادی محبوسین ، توزیع بالاپوش های امدادی سره میاشت برای محبوسین ، افتتاح ۱۲ عدددکان بغرض رفع احتیاج محبوسین .

همکاری مردم :

اهالی مربوطات ولسوالی ارغنداب تعمیر مکتب دهاتی هشت اتاقه رادرساحه ۲ جریب بمصرف یک لک افغانی اعمار و ۴۰۲ جریب زمین راهالی ولسوالی شنکی بمعارف اهداء وتعمیر شش اتاقه مکتب رامنتقل شده اند .

ولایت بادغیسات

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۲۰۳۳۸۶ افغانی از مردم استحصالی گردیده است .

فعالیتهای بناروالی :

تطبیق سیستم متریک ونهیه لوازم وهواد مورد ضرورت جهت آغاز پروژه آب آشامیدنی شهرقلعه نوهمچنان تطبیق نقشه شهر قلعه نو.

وارسی احوال محبوسین :

کمک به محبوسین بی بضاعت هوظف ساختن بعضی از محبوسین بی بضاعت به دستگاه های صنعتی جهت دریافت مزدبیشتر دایر نمودن کورس سواد آهوزی برای محبوسین که ۶۵ نفر محبوس درآن شامل اند ، همچنان موظف ساختن یک گروه ده نفری غرض آهوجن میتانوری درمحبس که نتیجه فوق العاده مطلوب

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

بطول ۱۴۰ كيلومتر سرك سابقه ولسوالي
جونه تسطيح وجفله اندازی شده وبا احداث
يك سرك جديد بطول ۳۰ كيلومتر وعسرض
شش متر راه جوند قابل عبور ومرور ترافيک
قرار گرفته است . احداث سرك قادس اوبه
بطول ۳۰ كيلومتر از علاقداري کشک کهنه
تا ولسوالي کرخ هرات بطول ۳۰ كيلو متر ،
همچنان از قلعۀ نوالی قريۀ بکمری ویده بطول
۲۵ كيلومتر از مرغاب الی قريۀ سقاء بطول ۴۵
كيلومتر وقريۀ پنجاب مرغاب بطول ۱۵ كيلو
متر اعمار گردیده است .

همکاری مردم :

اهالی قريۀ پده برای اعمار مکتب متوسطه
سبزه اتاقه ، چهار جريب زمين بعدیریست
معارف بخشیده وتخمین نظریه برآورد در حدود
سه صد هزار افغانی درآن مصرف نموده اند .
همچنان اهالی قريۀ آبکمری ، اعمار تعمیر مکتب
آنجا را در ساحه يك جريب زمين قبولدار شده
اند .

اهالی قريۀ چشمه سلطان اعمار تعمیر مکتب
ابتدائیه را بازمین آن به معارف معاونت نموده اند
اهالی قريۀ میران زاکی مرغاب غرض اعمار
تعمیر جدید مکتب ابتدائیه آنجا مبلغ ۹۰۰۰۰
افغانی کمک واهالی مرغاب يك الحاقیۀ ۹ اتاقه
بمکتب متوسطه آنجا اعمار نموده اند ، اهالی
قريۀ لنگری ولسوالي غورماچ سه جريب زمين
را بمعارف اهداء نموده اند . اعمار يك بساب
مکتب اساسی لنگر ولسوالي قادس طبق نقشه

بشکل پخته کاری دريك جريب زمين ودازی
۱۰ اتاق تکمیل شده است یکی از اهالی چونه
يك جريب زمين خود را به اعمار مکتب ابتدائیه
قريۀ پلوسرخ اعانه داده وتعمیر مکتب اساسی
قريۀ کوكلم علاقداري کشک کهنه از طرف
اهالی اوبه تکمیل شده است . کار مکتب دهاتی
قريۀ کلچغر علاقداري کشک کهنه از طرف
اهالی جریان داشته ، همچنان یکی از اهالی
پنج جريب زمين ويکصد اصله درخت را غرض
اعمار مکتب قريۀ خواجه مهتاب علاقداري کشک
کهنه کمک نموده است . اهالی قريۀ کارپز زمان
علاقداري کشک کهنه مبلغ هشت هزار افغانی
جهت احاطۀ مکتب آنجا اعانه داده واهالی
ولسوالي مرغاب يك تعمیر پنج اتاقه را برای
رهايش ولسوالي وسه اتاق برای دفتر ولسوالي
اعمار ودر ترمیم مسجد جامع آنجا مساعدت
نموده اند .

فعاليتهای ابتکاری :

تقويه بخشیدن روحیه تعاون وتساند وایجاد
هم آهنگی بیشتر میان دواير مختلف بمنظور
اجرای بهتر امور وسرعت عمل در کار و همچنان
تحول دادن موسسه چونه قالین بافی بشکل
يك کوپراتيف صنعتی بسرمایه دومليون افغانی
دارای یکصد دستگاه قالین بافی و استخدام
بیشتر افراد بیکار درین موسسه ، تاسیس
يك شعبه رنگ آمیزی از نباتات محلی بداخل
محبس ، همچنان تاسیس و تدویر بخشیدن
بادغیس ننداری که ضم پروگرام های موسیقی
نمایشات درام ها انتباهی در تنویر اذهان عامه
واحيای حقوق زنان فوق العاده موثریت دارد

ولایت وردک

تحصیل باقیات :

مبلغ ۱۸۰۹۷۷۲۲۵ - افغانی .

بلندبردن عواید دولت :

مبلغ ۱۱۷۶۳۵۴ - افغانی .

استرداد املاک دولتی و تصفیة دوسیه های

املاکی :

موازی ۴۵۰ جریب زمین دولت از تصرف اشخاص مسترد و بسرجم املاک دولت قیدشده و بتعداد ۵۹ دوسیه املاکی تحت دوران قانونی قرار داده شده است .

فعالیت بناوالی :

تزیید ۴۶۶۳۵ افغانی در عواید بناوالیسی همچنان پیشبردکار تعمیرات مرکز جدیدولایت و مراقبت نرخها و جلوگیری از احتکار موادغذایی .

واریسی احوال محبوسین :

مراقبت ازوضع صحی محبوسین و موظف گردانیدن دکتوران درمراقبت آینده آنها همچنان توزیع ۲۰۰ ثوب بالاپوش برای محبوسین به کمک سره میاشت .

احداث راه هاوغیره تاسیسات :

اعماریک پک کانکریتی درقریه گذر مربوط ولسوالی چک بطول ۲۲ متر و عرض چهارونیم متر و ارتفاع سه متر اعمارپل کانکریتی در علاقهداری نمیر بطول ۱۰ متر و عرض چهار ونیم متر. احداث سرک فرعی تیمور بطول ۱۴ کیلو متر و عرض شش متر در علاقهداری نرخ ، همچنان جفله اندازی سرک علاقهداری نرخ بطول ۱۵ کیلومتر .

همکاری مردم :

طی مدت یکسال مجموعه کمک های مردم در

موارد مختلف به ۳۰۰۷۹۱ - افغانی بالغ گردیده است .

ولایت لغمان

تحصیل باقیات :

مبلغ ۳۴۰۸۲۲۸ افغانی از اهالی آنجا - استحصال گردیده است .

استرداد املاک دولتی و تصفیة دوسیه های

املاکی :

موازی ۱۱۷ جریب زمین از تصرف اشخاص کشیده و به سرجم املاک دولتی قید گردیده است .

بلندبردن عواید ملکیت دولت :

۱۰۳۹۹ سیر گندم ازمدرك اجاره اراضی و ۱۷۱۶ سیرشالی و ۲۱۱۴ سیر جوازی به عواید دولت افزوده شده است .

فعالیت بناوالی :

استملاک و توزیع زمین کارته مامورین برای ۱۲ فامیل که بعضا تکمیل و بعضا تحت کار است، استملاک ساحة مارکیت و مندوی و تعیین و تثبیت محل مذکور و توزیع ۶۰ باب دکاکین آن که طبق نقشه بناوالی اعمار میگردد . همچنان استملاک و تثبیت جای ورکشاپ نجاری و ساختمان آن به شکل عصری تحت کار بوده توزیع یک تعداد نمرات فامیلی باقیمانده در تپه سلطان غازی صاحب نیزجامه عمل رادبر گرفته است، از طرف دیگر مبلغ ۱۱۱۲۰۰ - افغانی تزیید و عواید بناوالی ازمدرك اجاره ته جایی روی بازار نخاس ، کله داغی .

واریسی احوال محبوسین :

توصیه نمودن دکتوران جهت باخبری ازوضع

صحي محبوسين و مراقبت جدی مقام ولايست و شعبات ذيعلاقه در رسيدگی از احوال و جستجوری و معلوم نمودن سرنوشت آنها .

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

اعمار و افتتاح كتابخانه در خود ولايت، اعمار پل جوکی و تعمير و لسوالی عليشنگك بشکل عصري ، تعمير شفاخانه عليشنگك نود فيصد کار آن پيشرفته ، همچنان اعمار يك تعمير مناسب برای علاقه داری دولت شاه، احداث فارم جمهوريت در ساحه ۶۰ جريب زمين و غرس ۲۲۵۰۰۰ نهال ، همچنان احداث فارم در کاج در ساحه ۲۸۰ جريب زمين ، کنترول و مراقبت جنگلات طبي بوسيله محافظين جنگل و کزمه ها، حفظ و نگهبانی معادن و جلوگيري قاچاقبران .

احداث سړك جديد نورستان که ۳۰ كيلو متر آن تکميل و ۱۰ كيلو متر باقياونده و سړك سرخکان از سړك عمومي الی مرکز لغمان بطول ۱۸ كيلو متر تکميل گرديده است . تنظيم و جخله اندازی سړك مرکز علينگار و مرکز آن بطول ۵۱ كيلو متر ، اعمار پل ۶۰ متره اسلام آباد بطول ۴۰ متر کانکريتی به انکشاف دهات تحت کار بوده، ۹۹ فيصد آن تکميل گرديده است .

ولايت لوگر

تحصيل باقيات :

مبلغ ۴۱۲۱۵۲۹-افغانی نقد و ۴۶۶۸ سير گندم از اهالی آنجا بدست آورده شده است . بلند بردن عوايد ملکيت دولت : ۸۲۶۰۱۵۰ افغانی و ۸۵۴۵ سير گندم در عوايد دولت تزئيد شده است .

دو عدد معابر در حصه شکرمان در طول سړك لغمان و لسوالی عليشنگك بكم انکشاف دهات شروع شده یکی آن تکميل و کار ديگران ۷۰ فيصد پيشرفته است ، اعمار پل ۴۰ متره بالای دریای علينگار که ۶۰ فيصد کار آن بكم انکشاف محل پيشرفته است .

همکاری مردم :

فروش و توزيع نمرات زمين ملکيت ښاروالی چهل فيصد تکميل شده است ، همچنان پيشرفت حجم کار کرده کی مارکيت جديد ۹۱ فيصد ، هوتل جديد ۷۵ فيصد ، ۱۴ تعمير در مرکز ولايت مربوط دواير در ساحه شهر ۸۲ فيصد تکميل شده است .

تعمير مکتب توسط علاقه داری دولت شاه بصورت خامه بهمکاری و کمک مادی اهالی اعمار شده ، همچنان تعمير مکتب ابتدائيه نجيب (نکليل) تعمير مکتب ابتدائيه زیرانی ، تعمير مکتب ابتدائيه سر معلمه کنده کل و نیز تعمير مکتب متوسطه عليشنگك به همکاری مردم اعمار گرديده، تعمير ليسه قرغیبي دومنزه به پول دولت پخته و کانکريتی اعمار شده ، تعمير ابتدائيه سالاپ خامه بكم اهالی ، همچنان تعمير ابتدائيه عمر زایي ده اتاقه، پخته کاری

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

بتعداد ۱۱ پلجک وسه پل کلان در مرکز و محلات ولايت اعمار گرديده است، همچنان

چهارکيلومتر، همچنان اکمال نودفيصد کارآن شبکه آبرسانی، حفر يك سيل برطول ۳ کيلو مترونکميل کارسالون اجتماعي وپيشرفت ۳۰ فيصدکار تعمير دواير بناوالي .

واړسي ازاحوال محبوبين :

تاسيس د ستگاه های صنعتي در محبس جهت تقوية صنايع واعاشه بهتر محبوبين و توصيه نمودن دکوران جهت باخبري از وضع صحي محبوبين .

احداث راه هاوغیره تاسيسات :

احداث سړک درلوی ولسوالي کاپيسا بطول ۷ کيلومتر، ترميم سړک درجبل السراج بطول ۲۶ کيلومتر، همچنان اعمار ۴۳ عدد پلچک در سړک چهاريکار الی گلپهار و اکمال ساختمان پل های سياگردغوربند وپل سعدالله ازطريق انکشاف محل .

ولايت کندهار

تحصيل باقيات :

مبلغ ۳۹۵۶۵۱۱۴ افغانی و۱۶۲۹۸ سیرگندم ازاهالی آنجا استحصال گردیده است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

درعوايد حق العبور ولسوالي ميوند مبلغ ۱۵۱۳۷۲۰ افغانی، همچنان مقدار ۴۰ سیر گندم درعوايد املاک دولتي درولسوالي شاه وليکوت تزئيد گردیده است .

فعاليتهاي بناوالي :

مبلغ ۳۴۱۳۶۱۸ افغانی باقيات بناوالي تحصيل گردیده ودر عوايد بناوالي کندهار مبلغ ۲۶۲۲۷۷۹۲۶ افغانی ازدرک اخذمصول صفایي وکرايه اماکن ناحیه پنج وشش مبلغ

سړک قريه کلنکار بطول ۲۰ کيلو متر وعرض ۴ متر بکمک اهالی احداث شده است .

برای تعمير يك مکتب ابتدایی درعلاقه داری چرخ دوجريب زمين کمک نموده اند، اهالی قريه ولسوالي محمد آغه برای تعمير مکتب ابتدایی محمدآغه دوجريب زمين با مصارف اعمار تعمير مذکور، همچنان اهالی قريه چرخ ده باب اتاق مکتب ابتداییه را بمصرف شخصی خودمقبول شده اند .

ولايت پروان

تحصيل باقيات :

مبلغ ۱۰۴۹۹۰۶۱۲ افغانی از اهالی استحصال گردیده است .

استرداد املاک دولتي و تصفيه دوسيه های املاکي :

موازی ۳۰۳ جريب زمين بسر جمع املاک دولت قيد وبه تعداد ۲۷ جلد دوسيه املاکي فيصله گردیده است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

مبلغ ۱۹۶۸۸۴۱۰ افغانی و۱۴۸۱ سیرگاه سفيد و۲۸۸۷ سیرگندم بعوايد دولت تزئيد گردیده است .

اسکان مردم بی زمين :

برای ۱۷۲ خانوار فاميل درپروژه غوربند موازی ۸۶۰ جريب زمين جهت اسکان توزيع گردیده است .

فعاليت بناوالي :

تسطيح سړکهای داخل شهر چاريکار به اندازه ۶ کيلومتر تسطیح پياده روهای شاهراه وجاده جمهوريت وسړک گل غندی بطول

ولایت بدخشان

۱۰۰۸۵۲۱ افغانی تزئید بعمل آمده است .

احداث راه ها وغیره تاسیسات :

تحصیل باقیات :

مبلغ ۳۱۴۴۷۲۱۶۶ افغانی از اهالی آنجا
استحصال گردیده است .

جفله اندازی ۱۵۰ کیلو مترسرك خاكریز
واعمار ۲ دانه پل خورد درمسیر سرك مذکور
همچنان اعمار دوپل جدید بالای جوی صالحان
ونهر مرغه بطول ۵۶۰۰ مترطور پخته و پخته
کاری سیلبرد جوی ، مناره بطول ۴۴ متر ر
تسطیح وترمیم سرك پنجویی بطول ۴۰ کیلومتر.

استرداد املاك دولتی :

هوازی ۱۶۸۱ جریب زمین به حساب دولت
قید گردید .

همکاری مردم :

مبلغ ۳۹۷۳۵۰۰۰۰۲۴ افغانی ازمدرک مالیه
مازاد وعواید اجاره املاك درعواید دولت تزئید
بعمل آمده است .

اهالی ولسوالی دندیک جریب زمین را برای
اعمار تعمیر ولسوالی کمک نموده ، همچنان
اهالی کرز مبلغ ۱۴۱۰۰۰ افغانی را اعانه داده اند
اهالی قریه احمدشاه یک جریب زمین را برای
اعمار مکتب ابتدائی اعانه داده ودر ولسوالی
شاه ولیکوت بکمک مردم درقریه کجور یک
مکتب ابتدائی آباد گردیده است .

اسکان مردم بی زمین :

۲۱ نفر ازولایت بدخشان درزمین های دولتی
مسکن گزین گردیده اند .

فالیتهای ابتکاری :

فالیتهای بناوالی :

اصلاح نقشه شهری وتمدید ۱۰۷۴ مترجاده
وغرس نهال بدوطرف آن تکمیل وتجهیز هونل
کشم، تطبیق نقشه شهر کهنه واحداث پل
کانکریتی بالای دریای کوچه و حفر معبیر
شصت متری بهدوره جوزون و همچنان تزئید
مبلغ ۴۵۱۸۵۶۴۸ افغانی درسر جمع عایدات
بناوالی .

تکمیل منزل اول مارکیت تجارتی درساحه
۵۷۰۰ مترمربع باشمول ۹۰ دکان ، اصلاح
جویچه های داخل شهر بطول ۳۱۳۰ مترواعمار
۲۵ پلچک خورد وبزرگ کانکریتی .

وارسی از احوال محبوسین :

جهت بهتر ساختن و وضعیت اقتصادی
محبوسین بتاسیس ده دستگاه قالین بافی اقدام
۲۸ نفر محبوسین درآن مصروف کارگردیده اند
که بادریافت مزدبهر وضع شماروزی شان بهتر
میشود .

پخته کاری وقیرریزی سرك دوطرفه خرقة
مبارکه بطول ۸۰۰ متر وتوزیع زمین برای
معلمین واحداث سرك خامه کچ خانه بطول ۶
کیلومتر قراردادن ۵۰ عدد بیلر تنظیمات در
نقاط مختلف شهر اكمال تعمیر مسلخ، کانکریت
ریزی گذرسدوزائی هاوکوجه مقابل سینما بطول
۳ کیلومتر، کانکریت ریزی سپین کوچی بابا
بطول ۱۰۰ متروعرض پنج متر.

احداث راه ها وغيره تاسيسات :

کارگاه ۳۰ معلم ۹۶ شاکرد در تعمیر مرکزی شرکت و بکار انداختن ۹۸ کارگاه دیگر ذریعہ شناگردان شرکت در منازل شخصی و لیسه مخفی همچنان مصروف ساختن ۷۸۴ نفر زنان و مردان در حرفه رنگ آمیزی و ریشتن پشم و تزئید در عواید قالین در فی روز ۱۰ متر مربع .

در ساحة مجادله باخرافات :

در نتیجه تشکیل محافل متعدد زنان و مردان در مورد ازدواج های دختران صغیر تعداد غیر لزوم ازدواج اشتراک زنان در امور اجتماعی و از بین بردن دعاوی ازدواج اجباری ناشی از عنعنات نادرست در مرکز و نشرات و تبلیغات بوسیله کنفرانسها و نشر مضامین مفید در روزنامه بدخشان اقدامات موثر بعمل آمده است .

فعالیت های ابتکاری :

ترویج صنعت قالین بکار انداختن سرویس های شهری ، افتتاح هشت مغازه ارتزاقی در محلات ، احداث سربك جدید فیض آباد و کشم تحت کار قرار دادن راه پافرخا، تاسیس و نصب تانک تیل میدان هوایی مساعد ساختن میدان های هوایی در شغنان و درواز و تنظیم هتل در فیض آباد و کشم ، ساختمان اولین داش های خشت پخته و چوئه در ولسوالی درواز نصب دو تانک ذخیره مواد نفتی در علاقه داری بهارک، ولسوالی اشکاشم، جمله فعالیت های ابتکاری بشمار می آید .

سربك جدید کشم بطول ۲۳ کیلو متر احداث ۶۱ کیلومتر سربك سابقه آن نیز تسطیح و چغله اندازی شده که قابل عبور و مرور و وسایط ترافیکی میباشد و به اندازه هفتصد کیلو متر سربكهای خامه داخل منطقه بدخشان با ۴۰ عدد پل کلان چوبی تسطیح و ترمیم گردیده ، اعمار سه پل پیاده روی بالای دریای کوکچه و ساختمان یک معبر در مسیر سربك فیض آباد و ارگو و همچنان احداث سربك جدید در منطقه پافرخا بطول ۳۷ کیلومتر در ساحل دریای آمو که مشکلات بزرگی مردم از ناحیه آن مرفوع میگردد از جمله ۲۳ کیلومتر تسطیح و ۱۵ کیلو متر متبافی تحت کار است .

فعالیت در ساحة تامین امنیت :

مراقبت همیشگی آمرین سرحدی ووالی از حاشیه سرحد بطول ۱۵۰۰ کیلومتر و تشکیل سرحدی جهت رسیدن بهتر بامنیت سرحدی سرسبزی آن بهتر مناطق مربوط به قطعات سرحدی و گرفتاری ۳۹ سیرسنگ لاجورد با قاچاقبران و وسایل حمل و نقل شان از ناحیه چترال توسط قطعات سرحدی و کشف ۲۷ واقعه قاچاق لاجورد و ۶ واقعه ارتشاء که بالفعل گرفتار گردیده اند خود نمایان گرتامین بهتر امنیت است .

اهالی ولایت و محلات مربوط تاحال مبلغ ۱۰۳۳۴۵۰۰۰ افغانی در ساحت مختلف در راه خدمات عرفانی و انکشافی کمک کرده اند ، تاسیس شرکت انکشاف صنعت قالین با ۱۲

ولایت هلمند

۷- اخذ تدابیر جلوگیری از تعرضات و استفاده

فعالیت های ابتکاری در ساحة ولایت هلمند: ناچایز اشخاص از زمین های دولتی توسط وکیل

۱- تنظیم ترانسپورت داخل ولایت و تمديد صاحبان و مبارزه با قاچاق .

لین تیلغون لشکرگاه دیشو خانشین . ۸- اصلاح گریدرکاری سرك لشکرگاه السی

۲- توزیع و کنترل شکر و مراقبت لازم میدان هوایی و سرك لشکرگاه الی قلعه تازیخی

مغازه های توزیع تکه های نساجی وطن. بست و بعضی سركهای دیگر .

۳- ترویج سیستم متریک و کنترل نرخ ۹- اصلاح وضع مرکز کلتوری جهت تنویر

مواد اولیه ارتزاقی . بیشتر اذهان مردمان .

۴- تنظیم هتل بشاروالی و ترمیم اساسی ۱۰- اخذ مقررات محصول دولتی بالای چوب

مسجد بزرگ لشکرگاه . محروقاتی از جنگلات کوهی .

۵- غرس نهال های زینتی بدو طرف جاده ۱۱- ترمیم تعمیر کتابخانه و امکانات

لشکرگاه کندهار بمسافه ده کیلومتر . افتتاح آن .

۶- ترمیم شفاخانه لشکرگاه و تنظیم هتل ۱۲- تقویه صندوق خارندویان و موجودی

گوشک . نمودن تمام تحویلخانه های مربوط .

وزارت عدلیه

اداره عالی قضاء يك ركن وزارت عدلیه بوده و ظایف خود را مطابق فرامین جمهوری و مندرجات احکام نافذ قوانین دولت جمهوری افغانستان انجام میدهد .

ناظر مشورتی ارائه نمایند . که یکتعداد از کمیته هانظریه شانرا ارائه و بعد از تصویب شورای عالی به مراجع ذیعلقه اطلاع گردیده است .

این اداره بمنظور تعمیم وظایف که به اجرای آن مکلف میباشد متشکل است از يك تعداد ارگانهای قضایی و مسلكی و شعب اداری که چگونگی وظایف و اجراءات آنها به طور مختصر ذیلا ارائه میگردد :

اجراءات شورای عالی قضاء :

به تعداد تقریبا چهارصد و پنجاه دوسیه های موضوعات مختلف که شرح آن ذیلا داده میشود به شورای عالی قضاء تقدیم شده است :

در مورد ۲۷۹ موضوع تصویب شورای عالی قضاء صورت گرفته و متباقی به یادداشت و احکام و هدایت شورای عالی قضاء به مراجع مربوطه ابلاغ گردیده است موضوعاتی که تصویب شورای عالی قضاء در مورد آنها صورت گرفته مشتمل است بر ۱۷۶ موضوع تبدیلی محکمه دره و موضوعات جزائی و حقوقی مطابق حکم فقره ۵ ماده ۱۳ قانون تشکیلات و صلاحیت قضائیه دولت جمهوری. و ۴۴ موضوع تعیین محکمه باصلاحیت دعوی .

در طرف سال به تعداد ۹۱ جلد دوسیه های محاکماتی و تادیبی قضات که از طریق دفتر محکمه عالی قضات رویت داده شده از جمله ۲۴ دوسیه محاکماتی و ۲۷ دوسیه تادیبی را و ازسی نموده و چهار دوسیه را مسترد و ۳۶ دوسیه تادیبی و محاکماتی تحت غور قرار دارد.

لازمه برای آنها داده شده است .

آمریت عمومی اداره قضاء :

در مورد ۹ استهدائیه کمیته تعیین گردیده

آمریت عمومی اداره قضاء درپرتو اساسات

مترقی نظام جمهوری از بدو تاسیس نظام به يك سلسله اقدامات مفید و موثری متوصل گردیده که هدف آن تنظیم بهتر تشکیلات و اجراءات محاکم، تنظیم قضایی به منظور کسب موثریت بیشتر و فراهم آوری تسهیلات برای اصحاب دعاوی، تدابیر لازم جهت تنظیم امور اداری قضاء، تهیه پرسونل قضایی و اداری و تدویر پروگرامهای علمی و عملی برای ارتقای سويه علمی و مسلکی قضات میباشد فعالیت هائیکه در چوکات آمریت عمومی اداری قضاء صورت گرفته و قنایه و قنایه غرض اطلاع عامه نشر شده است اجمال آن قرارآسی ذکر یافت و تفصیل تحت فعالیت های هر يك از ریاست های مربوط آمریت درج گردیده است :

ریاست تفتیش قضایی بالای دوسیه های محوسین بی سرنوشت که ازاثر سهل انگاری ادارات به ظهور رسیده و از طرف هیات مختلط بررسی شده بود غور نموده و به تعداد ۱۷۸ دوسیه را بعد از واریسی لازمه غرض تدقیق بریاست تدقیق و مطالعات و بعد از تدقیق غرض طی مراحل آن به محکمه عالی قضات و نیابت خارنوالی قضات ارسال داشته است .

اداره تدقیق و مطالعات :

فعالیت هائیکه در ریاست تدقیق و مطالعات انجام شده حسب ذیل :

۱- ریاست تدقیق و مطالعات ۱۵۹ دوسیه های نسبتی قضات و کارکنان اداری محاکم را

۱- تنظیم لایحه و وظایف داخلی ادارات مربوط قضاء .

۲- ترتیب و تنظیم جداول احصائیوی .

۳- تاسیس محکمه اختصاصی پولیس .

۴- تنظیم بهتر امور نشراتی قضاء .

۵- مهیا ساختن زمینة تحصیلات عالی و یا تحقیقات و مطالعات علمی و مسلکی در ممالک خارج برای اعضای مسلکی قضاء .

۶- تاسیس صندوق تعاونی غرض بهبود احوال مامورین و منسوبین اداره عالی قضاء .

۷- تاسیس جرگه های صلحیه .

۸- دایر کردن سیمینار قضایای ترافیکی .

۹- تاسیس کتابخانه امور قضاء .

۱۰- موضوع تاسیس محاکم استیناف در دوولایت کشور .

اداره تفتیش قضائی :

این اداره از جمله ارگانهای اساسی و مسلکی

مربوط به قضاء و تطور قضايي در ساحه انكشاف ذهنيته قضايي و نشر دساتيريكه پيرامون مساييل غامضه قضايي تجريريز ميگرودد به حيث يك نشريه ماهانه درچوكات اداره تدقيس و مطالعات فعاليت ميكنند پاليسي نشراتسي آن طوري تنظيم شده كه مضامين اين مجله مخصوص به موضوعات حقوقي و قضايي بوده و بعداز نظريه علماي خبير قضايي و حقوقي علاوه از نشر تصاويب شوراي عالي قضاء و اخبار مربوط به قضاء نشر ميگرودد .

در اين مجله نشر قوانين تجريريز شده كه جديدافاذ وازنگاه تطبيق مربوط به حكم قضايي به محاكم ميباشند و نيز اين مجله از تطور قضايي كشور مضموني به زبان عربي و مضموني به زبان انگليسي دارد كه در معرفي رويه هاي قضايي مائل ارزنده دارد .

نشر فيصله هاي قطعي محاكم كه نيز مطالعه آن در فهم مساييل حقوقي و كسب معلومات از اجراءات قضايي به اشخاص علاقه مند بسيار مفيد بوده و از فعاليت هاي ديگرست كه اداره تدقيق و مطالعات در آن باره غور مينمايد .

۵- احصائيه گيري درست از اجراءات قضايي و درك سرعت عمل از وارسايي به قضاياء در محاكم مطلب ديگرست كه اداره تدقيق و مطالعات بعداز غور نشريك سلسله فورمه هاراز تجرير و به محاكم صادر كردد كه ماه به ماه از محاكم راپور قضايي وارد و اجراءات لازمه شان رابه اداره تدقيق و مطالعات بخاره مينمايد كه ميشود اجراءات محاكم را كنترول نمود و تشويشي كه از تعطيل اجراءات در قضاياء تصور ميشد مرفوع گرودد .

غور و رسيدگي كرده كه در نتيجه ۹ نفر قاضي قابل محاكمه و تخلف ۹۵ دوسيه نسبتي قضات تاديبي خواننده شده دوسيه هاي مذكور به مراجع مربوطه صادر و در ۵۷ دوسيه برانت مشمولين آن ابراز نظر گرديد .

۲- پيرامون ۱۷۶ فقره استهدات محاكم و بعضا مربوط به دوسيه هاي جزايي كه از اداره عالي خانوالي مواصلت كرده غور و نظر مشورتی تقديم گرديد اين استهدات كه ناشي از اشكال در تطبيق حكم قانون و يا غامضيت موضوع و يا از اختلاف در تاويل احكام قانوني مجالس مدققين قضايي روي استهدات مذكور غور و در نتيجه رويه قانوني را كه مخالف نص صريح نبوده، تجريريز و به منظور توليق تفسير قانوني به شوراي عالي قضاء تقديم نموده كه به حيث يك رويه قضايي پاره اي اشكال و غامضيت موضوعات حل و مرفوع گرديده .

۳- حكم تفريق زوجه شوهر مجنون كه از سالياني مشكل اجرائي داشته و در قوانين نافذ حكم صريحي نداشت و از طرفي آراء فقها اختلاف داشت به منظور يك دستور العمل در رسيدگي قضايي، مربوط به محاكم، رياست تدقيق و مطالعات موضوع راتحت مطالعه و غور قرار داده و با استفاده از فقايت علماء خبير و استادان پوهنخي شرعيات و اخذ نظريه جمعيت العلماء موضوع رامطالعه هرجانبه نمود كه در نتيجه بعداز تصويب شوراي عالي قضاء بحيث دستور العملي در اجراءات قضايي مشكلي را از ناحيه اجبار زوجه هاي مجنونين مرفوع كرده است .

۴- مجله قضاء كه از نگاه نشرات مسلكي

- ۶- مسایل ووقایع ترافیکی ویا اشکالیکه درصلاحیت رسیدگی قضایای مذکور مشاهده میشودتحت غورومطالعه ریاست تدقیق ومطالعات قرار گرفته وبدین منظور سیمیناری متشکل ازیکمده روسای محاکم ولایات نزدیک وقضات مجرب به اشتراك نمایندگان اداره ترافیک، خانونالی وطب عدلی دایر ومطالعات همه جانبه پیرامون وقایع ترافیکی وطرز رسیدگی به قضایای مذکور به عمل آمدکه درنتیجه درمورد مشکلات نظر داشت محاکم اداره خانونالی وترافیک تصاویری بعمل آمده بعداز تصویب شورایعالی قضاء به حیث نشریه فوق العاده ازطریق مدیریت نشرات ریاست تدقیق ومطالعات نشر گردیده که بالائرمیتوان گفت عموماً مشکلات تطبیقی قوانین ازاین ناحیه مرفوع میشود .
- ۷- بااعتنام ازفرصتیکه روسای محاکم در حین تبدیلی شان به مرکز آمده ووظایف جدید شانرا اشغال میکردند اداره تدقیق ومطالعات درجی ۱۳۵۳ سیمیناری ربه اشتراك اعضای محترم شورایعالی قضاء وروسای مرکزی اداره قضاادیر وبامباحثه پیرامون موضوعات ذیعلقه وکنجکاوای طریقه که در اهداف نظام جمهوری به بهترین وجهی عدالت را تامین کند واتخاذ تجویزیکه بتوان از استهدآت بيموجب محاکم که موجب تعطیل اجراءت میگردد جلوگیری کرد . اجراءت دیگرریست که اداره تدقیق ومطالعات درپهلوی اجراءت روزمره وعادی خودانجام داده .
- ۸- کادرستاز قضایی که به منظور کسب معلومات تجربوی قضات آینده کشور پیرامون مسایل قضائی درچوکات اداره تدقیق ومطالعات
- فعالیت میکندپروگرام روزمره آن طوری تنظیم گردیده که علاوه ازپروگرام عادی سناژیران از کنفرانس یکمده قضات مجرب واستادان پوهنتون کابل پیرامون موضوعات بخصوص قضائی وخطابه های مشاورین خارجی در مورد میتود های عمومی حقوقی برخوردار گردند .
- ۹- تنظیم وترتیب کتابخانه اداره قضاء وافتتاح آن درچوکات اداره تدقیق مطالعات اجراءت دیگرریست که ریاست تدقیق ومطالعات لایحه به منظوراستفاده بهتر ازکتاب وکتابخانه ترتیب وبعداز تصویب شورایعالی قضاء به منصفه تطبیق قرارداده ریاست تدقیق ومطالعات به منظورتقویة بیشتر کتابخانه مساعی بخرج داده تاكم موسسات نشراتی داخلی وخارجی جلب گردد چنانچه سفارت کبرای عربستان سعودی یکتعدادکتاب های مختلف فقهی وشرعی رابه کتابخانه اداره قضاء اهداء کرده است .
- ۱۰- برای مطالعه طریقه که بتواند طورموثر ازتراکم دعوی ومنازعات ناچیزیکه علی الاکثر سبب ضیاع وقت مردم وقضات میگردد وخسارات مادی ومعنوی رابارمی آورد جلوگیری نماید موضوع تاسیس انجمن های که صلحیه رابنام جرگه صلح از مدت مدیدی تحت مطالعه کسرفته واساسات آنرا طرح ومطالعاتی را که اداره تدقیق ومطالعات درزمینه به عمل آورده بود به شورایعالی قضاء پیشنهاد نموده که به تصویب رسیده وفعلاً طرز نمونه جرگه هادر تمام ولسوالی های ولایت کابل بشمول نواحی سیزده گانه شهربه فعالیت آغاز کرده اند .
- ۱۱- اداره روابط فرهنگی که در چوکات تشکیل متممه علمی ریاست تدقیق ومطالعات

موظف گرديده نامطالعاتي پيرامون موضوعات حقوقي و جزايي ازنگاه کمپت و کيفيت قضايا انجام ودر قطعيت احکام فيصله های محاکم ابتدائيه و مرافعه را به شوراي عالی قضاء تقديم نماید .

۲- به اساس هدايت آمریت عمومي اداري قضاء موضوع تاسيس محاکم استيناف يکي در ولايت بغلان وديگري در ولايت قندهار که غرض جلوگيري از تراکم کاروسرگرداني مردم متکي به ارزشهای مترقي نظام نوين جمهوريت کشورمورد مطالعه این رياست قرار گرفته که دلايل مستند به اساس احصائيه های جمع آوری شده وديگر دلايل علمی و عملی طی راپور مفصلي بمقام آمریت عمومي اداري قضاء تقديم گرديده که مورد تأييد شوراي عالی قضاء نیز واقع شده است .

رياست ذاتيه امور قضاء :

از آنجا که اقدامات نافع وسودمند نظام فرخنده جمهوری به همه جوانب وساحات کشور مربوط بود مستلزم آنست که همه شعبات ودواير ومؤسسات بصورت عموم همواره در راه اعتلاء وترقي کشور سعی ومجاهدت ببلخ بخرچ داده ودر پيشبرد وظايف محوله بادر نظر داشت اقدامات واجراآت جدی سرعت عمل وایجاد اصلاحات جدی نمایند در این فرصت برای رياست ذاتيه اداره عالی قضاء نیز خوشبختانه موقع آن میسر شد تا با پیروی از اهداف عالی ومترقي این نظام فرخنده ومردمی وایجابات عصر وزمان برای بهبود در اصلاحات امور مربوطه وایجاب سرعت عمل وظايف محوله راهبه کمال دقت وموافق روحیه این نظام که هدفش جز رفاه مردم، جلوگيري

فعالیت مينمايد ومنظور آن جلب کمک های فرهنگي برای بهتر ساختن سیستم قضائی افغانستان میباشد .

برای اینکه درساحه های حقوق وقضائی از رویه هاو اندوخته های علمی ومفید ممالک پیشرفته بهره کافی گرفته شده بتواند ایجاب اعزام پرسونل قضائی راهبه ممالک پیشرفته غرض کسب تحصيلات عالی ویا تحقیقات و مطالعات علمی ومسلکی مينمايد برای نیل به این منظور اداره روابط فرهنگي غرض حصول کمک های علمی وکلتوری باادارات و منابع سیاسی از طریق وزارت امور خارجه ویاوزارت پلان تماس قايم نموده وتوجه آنها را در راه دادن سنکالرشپ و فیلوشپ ها و تحقیقاتی ومشاهداتی در رشته های مورد نظر جلب نماید .

۱- عدم صراحت احکام قوانین به صورت عمومي در قطعیت احکام صادره محاکم ابتدائيه ومرافعه سبب گرديده تا از حیث مرافعه خواهی وتمیز طلبی اشخاص ودولت موضوعات در محاکم متراکم ورسیدگی بهتر قضات فوقانی واز حیث ازدیاد قضایا در مخاطره انداخته مسایل خیلی کوچک به اثر لجاجت یکسده اشخاص وقت محاکم فوقانی راکه می باید در واری قضایای بزرگ وپراهمیت مصروف شود گرفته واز طرفی سیاست قضایی راکه هسته اطمینان محاکمه راتشکیل میدهد از بین میبرد ونیز این کشش موضوعات تا محاکم فوقانی جداً موجب ضیاع وقت وانرژی مراجع عدلی وقضائی واصحاب دعاوی میگردد . لذا به منظور رفع این نقیصه اداره تدقیق ومطالعات

خرج داد تا باخذ هدایت مقام ذیصلاح به منظور استفاده اعظمی مامورین اضافه بست را حین پیدا شدن بست های کمبوده دوائر که از نگاه تراکم کار به همکاری مامورین ضرورت داشت طور خدمتی موظف نمایند از اینکه در جریان سال عده ازماءورین تحت استعفی واقع قسما به خدمت عسکری اعزام و برخی به تقاعد قانونی سوق شدند که مامورین اضافه بست به جای آنها فراخور حال در بست شان تعیین که اکنون از اثر این اقدامات جز چند نفر محدود در مرکز که آنها نیز عنقریب جذب خواهند شد دیگر کسی باقی نمانده .

۳- اداره عالی قضای وزارت عدلیه با پیروی از روحیه عالی و برومند نظام جمهوری که از روی خدمت رابه اکثریت مردم دارد به منظور رفاه مردم و جلوگیری از سرگردانی خلق الله و تراکم کار دوسیمه هاو کثرت امورد در محکمه استیناف عالی مرکزی به منظور سرعت عمل در حل و فصل قضایای وارده در نهایت و به منظور جذب و استخدام فارغان رشته قضائی پوهنخی حقوق دو محکمه استیناف دیگر تاسیس نمود .

۴- به منظور توجید اجسرات قضایی و سرعت عمل در حل و فصل قضایای مربوطه جرایم ناشی از وظیفه پولیس اعم از جرایم جنحه و جنایات حسب صوابدید مقامات صالحه پروتوکول بین هیات های ذیصلاح وزارت عدلیه و قوئاندانی عمومی امنیه وزارت داخله ممینی بر تاسیس محکمه اختصاصی پولیس در چوکات قضای وزارت عدلیه بصورت دو مرحله ای یعنی محکمه اختصاصی ابتدایی پولیس و دیوان نهائی پولیس در چوکات ریاست عالی تمیز

از سرگردانی خلق الله اجرات سریع امور یومیه چیزی دیگر نبوده، عیار ساخته و فعالیت قابل ملاحظه از مجاری شعب مربوط تبارز دهد که اجرات و فعالیت های شعب مربوط طور مختصر ذیلا توضیح میگردد :

الف - مدیریت استخدام :

۱- در تشکیل سال ۱۳۵۳ عموم دوائر و موسسات دولتی به منظور صرفه جوئی معقولی در بودجه و جلوگیری از مصارف غیر ضروری و بی لزوم اصلاحات قابل وصف رونما شده بود روی این اصل در تشکیل سال ۱۳۵۳ اداره عالی قضاء نیز تفاوت قابل ملاحظه وارد و تشکیل مذکور بعد از غور و دقت لازم و پس از طی مراحل قانونی به اداره قضاء مواصلت نموده این تشکیل با تشکیل سنوآت گذشته ستره محکمه وقت فرق و تفاوت قابل ملاحظه در برداشت که برای تطبیق آن در مرکز و محلات و مربوطات اداره قضاء ریاست ذاتیه متصل به یک سلسله مقدمات و پیش بینی ها و اقدامات جدی شده و همواره سعی داشته تا مامورین مستحق را با در نظر داشت فرامیسن مقامات عالییه به اعتبار رتبه ، سوابق خوب در کار و لیاقت درجه تحصیل و همچو خصوصیات دیگر تفکیک و به بست های مورد نظر و مناسب حال شان تعیین و منظوری تقرر ایشان را از مقامات ذیصلاح حاصل نماید .

۲- از اینکه در تشکیل سال ۱۳۵۳ اداره قضاء یک سلسله تعدیلات و تنقیصات در بست های اداری به وجود آمده بود که به اثر تطبیق این تشکیل یکعمده مامورین اضافه بست گردیده ریاست ذاتیه در این مورد توجه جسدی به

د افغانستان کالني

عقدوبه منظور تصويپ تاسيس محکمه مذکور مطابق پروتوکول منعقد و تصويپ تشکيل پرسونل آن پيشنهاده مفصل به مقام محترم شوراي عالی قضاء تقديم ومنظوري مقامات صلاحيت دار حاصل و در مورد تعيين و تقرر پرسونل اداري وقضايي محکمه جديدالتاسيس مذکور اقدامات جدی به عمل آمده است .

اجراءات مدیریت سوانج :

۱- آمریت عمومی اداری قضاء با پیروی از ارزش های نظام مترقی جمهوری و به غرض فراهم شدن تسهیلات و سرعت در انجام اموره تسويد لایحه وظایف و وجایب ادارات و شعبات مشخص و مکلفیت های وظیفوی هر مامور معین و تشبیت گردیده که بعد از غور و بررسی مکمل در محل تطبیق قرار داده شد .

این لایحه شامل لایحه وظایف ریاست تفتیش قضایی ، ریاست تدقیق و مطالعات ، ریاست ذاتیه ، ریاست تحریرات و مراقبت ، ریاست وثایق و ثبت اسناد و ریاست اداري و ادارات مربوطه آن از طرف ریاست تحریرات ترتیب و بعد از منظوری وزیر عدلیه به شعبات مربوطه ابلاغ گردید .

۲- به تعداد ۱۱۷۶۵ قطعه عرایض احکام و بعد از طی مراحل ثبت و به مراجع آن فرستاده شده است .

۳- مدیریت مراقبت که متشکل از شعبات اخذ اطلاعات، شعبه مخصوص و شعبه تحریر بوده که نمبر اجراءات آن بالغ به ۵۳۰۰ قطعه مکاتیب شده که خود نشان دهنده اجراءات این شعبه میباشد .

ریاست وثایق و ثبت اسناد :

ریاست ثبت اسناد اجراءات ذیل را به عمل آورده است :

۱- شماره اندیکاتور این ریاست به ۲۸۷۴ قطعه مکاتیب بالغ گردیده .

۱- چون در تعینات و تقرر قضاء و مامورین اداري از طرف مقام آمریت عمومی اداری قضاء ایجاب مینماید که به ملاحظه درجه تحصیل، رتبه، سوابق ماموریت و اهلیت شخص دقت لازم به عمل آمده و تعینات به اساس آن اجراء شود، مدیریت سوانج تصمیم گرفت تا همه معلومات مندرجه دفتر سوانج پرسونل قضاء به کارت های سوانج که معلومات همه جانبه و مکمل رادر بردارد درج و برای هر مامور یک کارت سوانج به ملاحظه دفتر سوانجش ترتیب نماید و تخمین یکپز ار جلد کارت ترتیب گردید .

۲- مطابق تبصره ماده ۱۲ قانون ثبت دارایی بالای ۶۰ نفر از منسوبین قضاء فورمه های جدید ثبت دارایی خانه پری شده است . فورمه های واصله با فورمه های سابقه تطبیق و در امور تطبیق دو فورمه که تفاوت بنظر رسید تحقیق و اجراءات جدی به عمل آمده و موضوع به ریاست تفتیش محول گردید . همچنان بالای سیزده نفر جدید الشمولان فورمه های جدید ثبت دارایی خانه پری و تکمیل گردید .

ریاست تحریرات و مراقبت :

این اداره متشکل از سه مدیریت تحریرات،

- ۲- مطالبه راپور های وثایق از تمام محاکم کشور و ادارات وثایق .
 - ۳- به تعداد ۴۳ قطعه پیشنهاد عاید به توسعه وانکشاف امور وثایق واعمار تحویلخانه های مجهز به مقامات ذیصلاح تقدیم شده .
 - ۴- به تعداد ۹۸ قطعه عرایض وپیشنهاد عاید به تثبیت ازدواج وطلاق وتقسیم وترکه وعقود دیگر اشخاص حقیقی وحکمى اجرا شده .
- ریاست اداری قضاء :**
- اجراآت این ریاست ذیلاخلاصه میشود .
 - ۲۰ فیصد کارباقیمانده ۶ باب تعمیر ریاست محکمه ولایت وردک کارآن تکمیل شده است .
 - اصلاح تعمیرات ریاست محکمه ولایت غزنی ازنگاه منطقه طبق نقشه وزارت فواید عامه .
 - تکمیل ۱۰ فیصد کارباقیمانده ۹ باب تعمیر رهایش ریاست محکمه ولایت قندهار .
 - اکمال پنج فیصدکار باقیمانده شش باب تعمیر ریاست محکمه ولایت هلمند .
 - تکمیل پنج فیصد کار باقیمانده دو باب تعمیر ریاست نیمروز ازجمله ۴۰ فیصد کار باقیمانده شش باب تعمیر ریاست محکمه ولایت بادغیس ، ۲۰ فیصد کار ساختمانی آن تکمیل شده .
 - تکمیل ۲۰ فیصد کار باقیمانده تعمیر رهایش ودفتر محکمه دره صوف .
 - تکمیل ۴۰ فیصد کار باقیمانده دفتر محکمه ولسوالی دوشی وتعمیر رهایش قاضی .
 - تکمیل چهل فیصدکار باقیمانده چهار باب تعمیر نیم کاره ریاست محکمه ولایت کندز وهمچنان پیشرفت ده فیصد کار ساختمانی چهار باب دیگر آن .
- ازجمله چهار باب تعمیر رهایش اعضای ریاست محکمه ولایت پروان ویک باب تعمیر نیم کاره رهایش رئیس محکمه ، سه باب تعمیر رهایش تکمیل وازدوباب دیگر آن ۳۰ فیصد پیشرفت کرده است .
- ۲۰ فیصد کار باقیمانده قصر دارالامان در سال ۱۳۵۳ تکمیل واداره عالی قضاء وخارنوالی وزارت عدلیه درطرف سال ۱۳۵۳ منتقل شده برای آبیاری باغ قصر دارالامان و ملحقات آن یک چاه عمیق حفر گردید .
 - برای صرف طعام مامورین و مستخدمین کیفیتریا تاسیس وشروع به کار کرد .
 - دروشنی اهداف عالی نظام جمهوری برای بهبوداحوال مامورین ومنسوبین اداره قضاء به تاسیس یک صندوق تعاونی اقدام نموده ومنظور ازتاسیس این صندوق کمک ومساعدت پولی بامامورین نیازمند دره واقع ضرورت در قبال حوادث وروداد های غیرمترقبه و ناکسبانی میباشد .
 - طبق بودجه منظور شده سال ۱۳۵۳ تخصیصات ربع وار ترتیب وبه مراجع مربوطه ارسال گردید .
 - طبق بودجه منظور شده ، معاش ، ناکولات ، سفریه وغیره مصارف قانونی مامورین بعداز طی مراحل اصولی حواله وتادیه گردید .
 - طبق بودجه منظور شده سامان و لسوازم مربوط به دفترکه احتیاج مبرم به آن احساس میگردد خریداری وتبیه شده .
- ۳- دیوان حقوق عامه ازجمله ۶۲۲ فقره مبلغ ۷۸-۲۴۰۹۶۵۱-۲۴۰۹۶۵۱ افغانی باقیات تحصیل گردید .

د افغانستان کالنی

موضوعات بوده به ترتیب ذیل اجراءات به عمل آورده است :

۱- دیوان جزاء و معاملات از جمله ۷۵۰۸ دوسیه به تعداد ۳۷۶۴ دوسیه تأیید ۲۰۴۴ فقره تخفیف، ۱۴۸۵ فقره تزیید و ۲۱۵ دوسیه مسترد شده .

۲- دیوان معاملات از جمله ۴۹۸ فقره وارد، به تعداد ۱۷۸ فقره تأیید ، ۱۱ فقره به محکمه مسائل راجع شده و به نه فقره مشنی و یک فقره دوران مجدد و ۲۶ فقره نقض و به تعداد ۷۳ فقره به انقضاء میعاد فیصله شده .

۳- دیوان حقوق عامه از جمله ۶۲۱ فقره ۲۵ فقره آن تأیید ابتدایی ، ۴۴۵ تأیید استیناف ۷۷ فقره تعدیل، نه فقره ارجاع به مسائل ۴۴ فقره انقضاء میعاد فیصله گردیده .

۴- دیوان تجارت از جمله ۳۳ فقره وارد به دیوان تجارت مجدد فقره تأیید ابتدایی و استیناف دو فقره تأیید محکمه مسائل. یک فقره حکم بطلان و سه فقره نقض گردیده است .

۵- محکمه نهایی پولیس از تاریخ فعال شدن به تعداد ده دوسیه فیصله به عمل آمده است.

کدر عدلی وزارت عدلیه

کدر عدلی وزارت عدلیه متشکل است از اداره لوی څارنوالی که در راس آن وزیر عدلیه بحیث لوی څارنوال قرار دارد و سایر ادارات مسلکی از قبیل ریاست تقنین ، ریاست مست قضایای حکومت، ریاست اداری و مدیریت عمومی قلم مخصوص و تحریرات و مدیریت عمومی حقوق .

اداره لوی څارنوالی متشکل از نیابت های آتی میباشد :

در محکمه اختصاصی مامورین از جمله ۲۶۱ فقره وارد به تعداد ۸۷ فقره فیصله شده و ۱۰۳ فقره به قرار قضایی مسترد شده.

محکمه اختصاصی اطفال :

از جمله ۱۴۱ موضوع وارد به تعداد ۸۷ موضوع فیصله شده و ۴۱ فقره به قرار قضایی مسترد و متباقی تحت دوران قرار دارد .

محکمه اختصاصی پولیس :

از جمله ۱۵۴ قضایای وارد و ۵۶ موضوع فیصله شده و سمیزده فقره به قرار قضایی مسترد و متباقی تحت دوران قرار دارد .

محکمه اختصاصی ترافیک شهر کابل :

از جمله ۶۲۸ فقره قضایای وارد به تعداد ۳۸۳ فقره فیصله شده و ۲۴۱ موضوع به قرار قضایی مسترد گردیده .

ریاست عالی استیناف مرکز :

ریاست عالی استیناف مرکزی اجراءات ذیل را به عمل آورده :

۱- قضایای وارد دیوان جزاء ۱۱۷۱ فقره فیصله شده ۹۹۰ فقره به قرار قضایی مسترد شده است .

۲- قضایای وارد دیوان حقوق عامه ۲۹ دوسیه فیصله شده و ۲۸ دوسیه .

۳- قضایای وارد دیوان تجارت ۲۷ دوسیه فیصله شده ، ۱۱ دوسیه دایر شده ، ۸ فقره .

۴- قضایای وارد دیوان مواد مخدره ۱۴۱ دوسیه ، فیصله شده ، ۷۹ دوسیه دایر شده ۲۴ دوسیه .

مقام عالی تمیز :

مقام عالی تمیز که مرجع نهایی و ارسنی بر

وزارت عدلیه

نیابت تحقیق و عرایض، نیابت تعقیب قضایی، نیابت تعقیب جرایم پولیس و نیابت تحقیق و مراقبت و نیابت تعقیب قضات .
اجراءات نیابت های اداره عالی خارنوالی
قرار ذیل ارائه میگردد:

۱- نیابت تحقیق و عرایض :

وظیفه این نیابت رسیدگی به شکایات از اعمال نامورین ضبط قضائی و جستجوی طرف بهتر رشد و انکشاف علمی و عملی اداره عالی خارنوالی میباشد .

تدقیق دوسیه های متهمین تصمیم بر قرار هیات تدقیق، تهیه جواب به استشهدات ادارات منسوبه خارنوالی. اجرای فورمه های رهائی

نیابت تعقیب جرایم پولیس :

وظایف این اداره روی لایحه که از مقام لوی خارنوالی بعدگزارش از شورای عالی قضاء رسیده تعقیب عدلی قضایای پولیس در محاکم پولیس تدقیق دوسیه های وارده از پولیس حفظ اوراق تنظیم شده در صورت عدم وجود جرم . فناعت عدم فناعت بر فیصله صادره از محکمه ابتدائیه اختصاصی پولیس می باشد .

به تعداد ۵۶۸ جلد دوسیه

در ساحات مختلف جرمی صاحب منصبان و منسوبین پولیس واصل که ازین جمله ۱۷۳ جلد دوسیه غرض اکمال نواقص به قوماندانی عمومی ژاندارم و پولیس و مراجع مربوطه آن ارسال ۱۴۹ دوسیه بابرار نظریه تدقیقی به محاکم محول و به تعداد ۲۴ جلد فیصله ۱۲ دوسیه به محکمه نهائی پولیس ارجاع ۱۲ دوسیه دیگر غرض تطبیق حکم به مراجع مربوط گسیل شده است .

مشروطه محبوسین. اطلاع احکام و متحدالمال های اداره عالی خارنوالی ، تهیه لست اهل خبره از وظایف این نیابت می باشد. همچنان پیشنهاد و منظوری تحقیق مو ضوعات غاض توسط قاضی تحقیق و انصراف از تعقیب عدلی و اقامه قرار بر تمام دوسیه های که قبل از صدور حکم محکمه جهت تصمیم نهائی محول این اداره میگردد وظایف عمده این نیابت را تشکیل میدهد .

چنانچه از جمله ۳۰۸۹ دوسیه جرمی که جهت تدقیق به نیابت تحقیق و عرایض سپرده شده (۸۹۰) جلد آن تدقیق و (۲۱۹۹) را هدایات لازمه به مراجع مربوطه آن صادر گردیده است. همچنان نیابت تحقیق و عرایض به (۳۸۰۳) قطعه عرایض در حدود احکام قانون و ارسالی لازمه نموده است .

نیابت تعقیب قضات :

نیابت تعقیب قضات وظایف آتی را بدوش

نیابت تحقیق و مراقبت :

این اداره که وظایف تنظیم دفاتر واقعات جنایی، ترتیب احصائیه سالانه جرایم نظارت تطبیق فیصله های نهانی محاکم، نظارت بر اجراءات مربوط جرایم اتباع خارجی را پیش می برد ۴۲۱۳ واقعه راز نقاط مختلف کشور ثبت و ۶۳۸۱ قطعه مکتوب در قسمت تطبیق حکم قطعی محاکم ارسال و بر ۱۲۹۵ دوسیه غور بعمل آورده و به تعداد (۶۰) واقعه ترفیکی و قاپاق اتباع خارجی رسیدگی نموده است . همچنین اعضای مسلکی مدیریت عمو می تفتیش این نیابت در ترتیب و تنظیم ۹۱ دوسیه در وزارت خانه ها و مراجع مختلف کشور سبب و هکذا به (۹۰) فقره دوسیه محبوسین ولایت کابل رسیدگی بعمل آورده است .

نیابت تعقیب قضایی :

وظایف نیابت تعقیب قضایی : تعقیب اقامه دعوی جزائی در محاکم ابتدائیه اختصاصی مامورین گداهها، ارائه اعتراضی و اقامه دعوی مبنی بر استیناف طلبی بر حکم دیوان امنیت عامه ریاست محاکم ولایت، در محکمه استیناف عالی مرکز، نمایندگی از قسمت حق الله در موضوعات جزایی در پیشگاه محکمه عالی تمیز، نیابت تعقیب قضایی متشکل است از خارنوالی ابتدائیه ، اختصاصی جرایم مامورین مرکز خارنوالی ابتدائیه اختصاصی گداههای مرکز ، خارنوالی استیناف مرکزی و خارنوالی تمیز که در رأس همه یکنفر نیابت قرار دارد .

ریاست قضایای حکومت :

این ریاست بحیث مدعی العموم حقوقی دولت از حقوق عامه و دولت در مقابل اشخاصیکه

علیه دوایر، موسسات و تصدیهای دولتی دعوی اقامه مینمایند و یا منازعات و اختلافات ناشی ازین موارد میباشد در محاکم مربوطه دفاع مینمایند بر علاوه این اداره صلاحیت دارد تا در موضوعاتی که مدعاهای آن کمتر از ده هزار افغانی باشد و ایجاب و دوران دعوی را در محکمه ننماید از طریق مصالحه به حل و فصل آن بپردازد قانون اداره قضایای حکومت بمنظور حمایت به حقوق عامه و جلوگیری از اتلاف آن در پرتو ارزش های رژیم نوین جمهوری ضمیمه محتوی (۳) ماده علاوه گردید . به موجب احکام ضمیمه مذکور وزیر عدلیه ولوی خارنوال در حالات استثنایی میتواند در صورتیکه فیصله محکمه ابتدائیه یا استیناف را مخالف منافع عامه تشخیص دهد علیه حکم صادر شده استیناف یا تمیز خواهی نماید در این صورت فیصله مورد اعتراض صرف نظر از محدودیت اصل انقضای میعاد توسط محکمه بالاتر مورد رسیدگی قرار میگیرد .

ریاست قضایای حکومت با استفاده از این ضمیمه قانون یک سلسله موضوعاتی را که به ضرر دولت حکم گردیده بود بعد از اتخاذ حکام مقام وزارت عدلیه در محاکم مربوطه دو باره تحت دوران قرار داده و از حقوق دولت دفاع نموده است .

وظایف ریاست قضای حکومت با اساس قانون شماره (۱) و ضمیمه شماره (۲) و تعلیماتنامه به سه قسم تقسیم شده است :

الف- وظایف مسلکی :

ب- وظایف اداری .

ج- مدیریت وکلای مدافع .

الف - وظایف مسلکی :

ریاست قضایای حکومت غرض دفاع از حقوق دولت در پیشگاه محاکم یکتعداد اعضای مسلکی دارد که اعضای مذکور به سه کمیته جداگانه، کمیته املاکی، کمیته تجارتي، کمیته مالی و حقوقی تقسیم گردیده‌اند دوسیه هائیکه از مراجع مختلف دولتی یا ین ریاست ارسال میگردد نظربه نوعیت دوسیه به یکی از کمیته های موجود سپرده شده و کمیته مربوطه بعد از تدقیق و مطالعه در صورتیکه حقوق دولت

ب- وظایف اداری :

رابرویت اسناد ارسالی بالای اشخاص ثابت و آنرا قابل دوران محاکموی نداند اسناد و دوسیه متذکره را طی پیشنهاد به محکمه مربوطه تقدیم و طبق جزء (ب) فقره (۳) ماده «۴» قانون تشکیلات و صلاحیت قضا یی دولت جمهوری افغانستان طالب حکم قطعی مبنی بر تحصیل حقوق دولت از محکمه میگردد . اما در صورتیکه کدام اختلاف و منازعه موجود باشد از ائسر مطالبه محکمه دوسیه های مربوطه اشخاص از دواير ذی‌علاقه دولت مطالبه و بعد از ملاحظه و مطالعه آن در صورتیکه ریاست قضایا اسناد ارسالی اداره مربوطه را غرض مدافع از حقوق دولت کافی نداند آنرا باستناد ماده (۶) تعلیماتنامه ریاست قضایا مسترد نموده و طالب اسناد و دلایل کافی میگردد در غیر آن دوسیه را به محکمه ارسال و از حقوق دولت در پیشگاه محکمه دفاع مینماید .

ج- مدیریت وکلای مدافع :

یکی از وظایف دیگر ریاست قضایای حکومت توزیع جوازنامه های وکالت دفاع به وکلای مدافع و کنترل سایر وکلای مذکور از قبیل راپور اخذ عواید مالیات بر عایدات را و امثالهم مطابق به قانون تنظیم امور وکلای مدافع از طریق مدیریت وکلای مدافع میباشد باسناد قانون تنظیم امور وکلای مدافع در سال ۱۳۵۱ نافذ گردیده کسانی میتواند به شغل وکالت دفاع اشتغال ورزند که لیسانس فاکولته حقوق

- وياشريعات بوده وياشهادت نامه مدارس ديني مملکت رداشته ودردواير دولتي کدام وظيفه ويامصرفيت رسمي نداشته باشند براي چنين اشخاص بدون اخذ امتحان جواز وکالت دفاع داده ميشود درغيران کسانیکه خواهش وکالت مدافع را داشته باشند از گذشتاندين امتحان موفقانه نزد انجمن وکلای مدافع مستحق چنين جواز شناخته ميشود .
- مديريت وکلای مدافع اين رياست اجراء آتی رابعمل آورده است :
- ۱- ازآنجهله (۴۹) درخواست اخذ جواز وکالت ميفاع (۱۴) نفر نسبت داشستن ليسانس فاکولته شرعيات وحقوق وياشهادت نامه مدارس ديني بدون امتحان (۳۱) نفر بعداز سپري نمودن امتحان معينه موفق به اخذ جواز وکالت دفاع گرديدند .
- رياست تقنين :**
- وظايف رياست تقنين درحدود احکام قانون اداره فتوا وتقنين عبارت است از :
- ۱- تسويد وطرح قوانين ومقررات .
- ۲- تدقيق طرح مقرراتیکه از طرف وزارت وموسسات عامه بفرض تقديم به حکومت تسويد ميگردد .
- ۳- مطالعه مستقيم ومثمر قوانين ومقررات ويپيشنهاد های لازم به تعديلات لازمه راجع به رفع تناقضات .
- ۴- تنظيم آن قواعد حقوق بين الدول که مورد علاقه افغانستان است .
- ۵- تدوين وتنظيم اسناد ومدارك حقوق بين الدول .
- درتدقيق قوانين ومقررات دونکته مخصوصا
- ازطرف شعبه تقنين رعايت ميگردد :
- ۱- اينکه قوانين مناقض فرامين جمهوري وارزش های نظام جمهوري نباشد .
- ۲- اينکه درارزش هاواحکام قوانين ومقررات هم آهنکی تايمين شود تااهداف ملي راتامين نمايد وظايف رياست تقنين تو سسط کميته های آتی پيش بوده ميشود :
- ۱- کميته قوانين اداري .
- ۲- کميته قوانين جزاء .
- ۳- کميته امور بين المللي .
- ۴- کميته مشورتي .
- علاوتامديريت جريده رسمي که متکفل نشر قوانين ومقررات وموافقته نامه های بين المللي که افغانستان به آن الحاق ميبايد می باشد درچوکات اين رياست فعاليت نموده ودر هر پانزده روز بصورت عادي يك شمار جريده رسمي نشر مينمايد .
- رياست تقنين درطول سال جاری برعلاوه اينکه (۲۱) پروژه قوانين، مقررات، لوايح واساسنامه هارا بعد ازطی مراحل قانونی آن ازطریق جريده رسمي به نشرسپرده به (۱۵) پروژه ديگر تدقيق لازم بعمل وبه مراجع مربوطه تسليم داده شده وهمچنان برای (۳۰۰۰) قطعه استهدايبه ارسال ادارات دولتي مشوره های قانونی تبيه نموده است .
- تجديد نظر وکار آخري برپروژه قانون جزا ومدني درپر تو ارزش های نظام مترقي جمهوري صورت گرفته است .
- يك قسمت کارپروژه های مذکور تکميل وجهت ملاحظه مقامات صالحه سپرده شده است
- مديريت روابط فرهنگي به اساس کمکهای

وزارت عدلیه

- تعاونی ممالک متحابه بکنعداد مامورین کدر عدلی وزارت عدلیه رابرای تر بیه پرسونل مسلکی وبلند بردن سطح دانش ایشان بخارج اعزام میدارند وهم برای جلب همکاری ممالک دوست ازطریق وزارت امور خارجه تماس حاصل میدارند .
- مامورین که برای ادامه تحصیل به ممالک متحابه رفتند قرار ذیل است :
- ۱- پنج نفر مامور در رشته حقوق جزا و حقوق مدنی در فرانسه .
 - ۲- یک نفر در هندوستان در رشته حقوق و مقایسوی .
 - ۳- یک نفر در پولیند در رشته حقوق جزاء .
 - ۴- چهار نفر در رشته طب عدلی در اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی .
 - ۵- سه نفر در انگلستان در رشته حقوق جزاء .
 - ۶- یک نفر در رشته حقوق در سوئیس .
 - ۷- سه نفر در امریکا در رشته تربیه حقوق .
 - ۸- دو نفر در فرانسه در رشته اداره عامه .
 - ۹- یک نفر در عربستان سعودی در رشته فقه حنفی .
 - ۱۰- یک نفر در رشته طب عدلی در ترکیه .
 - ۱۱- یک نفر در رشته حقوق در مصر .
 - ۱۲- شش نفر در رشته های مختلف و سمینار ها اشتراک کرده اند .

وزارت مالیه

- وزارت مالیه بتاسی ازارشادات رهبر ملی رئیس دولت و صدراعظم افغانستان در بیانیه خطاب ب مردم (دولت جمهوری اسعار خارجی را در کشور کنترل جدی خواهد کرد. دولت از دوران پول در بازار سیاه سر سود فاحش جلوگیری بعمل خواهد آورد. وامانات و پس انداز ها را در بانک ها تشویق و تضمین خواهد کرد. دولت جمهوری افغانستان سیستم مالیاتی کشور را بر اساس رجحان دادن مالیات مستقیم بر غیر مستقیم اصلاح خواهد کرد) و جهت انسجام بخشیدن امور مالی کشور و حفظ دارایی عامه خود را مکلف به ادای وظایف ذیل میدانند:
- ۱- توزیع عادلانه عاید و مصرف .
 - ۲- تحقیق، تحصیل و تنظیم عواید قانونی دولت . تهیه پول افغانی و اسعار خارجی جهت تمویل پروژه های انکشافی و سایر مصارف دولت .
 - ۳- تطبیق اهداف و سیاستهای مالی دولت جمهوری به همکاری وزارت های مربوطه .
 - ۴- ترتیب تخمینات عواید سالانه بادر نظر داشت عوامل انکشاف منابع عایداتی بمنظور تهیه بودجه سالانه دولت .
 - ۵- تدقیق مصارف شقوق مختلفه فعالیت های دولت با توجه باصل ایجاد توازن در عایدات و مصارف سالانه دولت .
 - ۶- تنظیم بودجه عایدات و مصارف بر اساس تخمینات عواید و پیشبینی مصارف .
 - ۷- تنظیم امور خزاین، نقود، مسکوکات اسعار و غیره دارایی های منقول دولت و بیم
- ارتباط بین دافغانستان بانک و حکومت .
- ۸- تنظیم و اداره امور حسابی عواید مصارف قروض و دارایی های منقول دولت .
 - ۹- ترتیب حساب قطعیه عواید و مصرف سنویه و تقدیم آن بحکومت .
 - ۱۰- ترتیب و تنظیم تعرفه واردات و صادرات و سایر امور گمرکی بر اساس روحیه تقویه منابع تولید ملی و استقرار بیلانس تادیات اسعاری و تزئید عواید دولت میسر نموده امکانات اساسی بمنظور جلوگیری از قاچاقبری.
 - ۱۱- تثبیت پالیسی های مالی ، نظارت امور پولی و بانگداری و نمایندگی از اسهام دولت در موسسات پولی بین المللی .
 - ۱۲- تدقیق و معرفی طرق بهتر طرز العمل های اداری و حسابی بودجوی برای کلیه واحد های اولی و دومی بودجوی .
 - ۱۳- ترتیب و تهیه مسوده قوانین و مقررات مربوطه امور مالی ، حسابی و اداری .
 - ۱۴- تدقیق و مطالعه مداوم و مسلسل قوانین و مقررات مالی و حسابی دولت بمنظور انکشاف منابع مالی مورد نیاز خدمات دولتی بانظر داشت قواعد عدالت و وضع مالیه و سهولت و اطمینان در حصول آن و صرفه جوئی در مصارف آن .
 - ۱۵- تنظیم و انسجام فعالیت ها و نظارت امور تمام تصدیهای دولت و اداره عمومی تصدیهای مربوطه وزارت مالیه و تطبیق و مراقبت اجرای قانون تصدیها .

وزارت مالیه

نیازمندی مامورین دولت از نگاه مواد ارتزاقی
و دیگر مواد اولیه در حدود امکان

د: ارتقاء ماکولات مامورین از ۴- افغانی
به ۱۰- افغانی بمنظور بهتر ساختن نان یک
وقته مامورین که طی سالیان دراز بدون در نظر
داشت بلند رفتن سطح قیم به وضع ابتدائی
مانده بود. همچنان تشمیت مبلغ ۶- افغانی
حق ماکولات برای اجیران و مستخدمین دولت
که در گذشته توجه بدان نشده بود.

و: ترتیب و منظوری بودجه سال ۵۴
افغانستان بتاریخ دهم حوت ۵۳ با تزئید ۶
فیصد نظر به بودجه منظور شده (مورخه ۲۷
حوت ۵۲) سال ۵۳ و (۶۹) فیصد تزئید نظر به
سال ۱۳۵۲ شاهد موفقیت ها و انسجام درست
امور و نظم اداری ارکان وزارت مالیه است که
بایک تزئید قابل ملاحظه قبل از اختتام نیمه
اول ماه اخیر سال ۵۳ از طرف این وزارت به
مقام عالی مجلس وزراء پیشنهاد و منظوری آن
اخذ گردید.

اینک جهت ارزیابی و قضاوت بیشتر
خوانندگان وزارت مالیه راپورا جرات و اقدامات
خویش رادر ساحات مختلف طی سال ۵۳ به
شکل مقایسوی با سالهای گذشته بطور مختصر
تقدیم میدارد.

الف:- اقدامات در مورد تزئید مالیات و عواید:

۱- بادر نظر گرفتن تجویز دولت مالیات
مستقیم بر غیر مستقیم ترجیح داده میشود وزارت
مالیه غرض تزئید مالیات مستقیم، تعداد بیشتر
دکاکین و اصناف را درجه بندی نمود و مالیه دکاکین
را از ۸ کتگوری به بیست کتگوری تقسیم نموده طوریکه

۱۶- تنظیم امور و اداره املاک دولتی، تصفیه
تفکیک اراضی خصوصی ازاراضی عامه اتخاذ
تدابیر موثر اداری بمنظور بهره برداری
اساسی ازاراضی و سایر ملکیت های عقاری
دولت مطابق به قانون مربوطه.

۱۷- تطبیق و اجرای کلیه وظایفی که بموجب
فرامین دولت جمهوری قوانین مالیات بر عایدات
بودجه و محاسبه تعرفه گمرکات و تعلیمات نامه
های بودجه محاسبه اداری تحصیل باقیات
جنسی و غیره قوانین و مقررات مالیاتی و تمام
هدایات مندرج در سایر قوانین که به عهده وزارت
مالیه گذاشته شده است.

۱۸- کنترل قبلی عواید و مصارف واحد
های اداری مرکزی و محلی و تصدیقها توسط
کنترلرها.

بناء این وزارت در پرتو وظایف و مکلفیت
های فوق بحیث یک ارکان دولت جمهوری
برای بهبود و آرامی و ارتقاء کشور و وضع
بهتر اقتصادی از شروع جمهوریت بیک سلسله
فعالیت هادست زده است که از آن جمله در
سال ۵۴.

الف: عرض اندام نمودن یک تصدی دولتی
در چوکات وزارت مالیه بنام ملی بس جهت
بکار انداختن یک تعداد بس هادر شبکه ترافیک
شهری بمنظور تنظیم بخشیدن امور مواصلات
شهری غرض مرفوع ساختن احتیاج مردم از
ناحیه وسایل نقلیه.

ب: افتتاح و باز کردن (۱۰) مغازه ارزاقی
در نقاط مختلف شهر کابل بمنظور مرفوع ساختن
مشکلات مردم از ناحیه خرید مواد اولیه ارزاقی.

ج: تاسیس کوپراتیف مامورین جهت رفع

د افغانستان کالنی

تحصیل جرایم مالیاتی و کمرکی- عواید بیشتر داخل واردات دولت گردیده است . چنانچه در عواید این مدرک در سال ۱۳۵۲ نظریه سال ۵۲ تقریباً ۱۱ فیصد تزئید تخمین میگردد .

۷- موسسات و تصدیهای دولتی مکسلف گردیدند تا بر علاوه (۲۰) فیصد مالیه بر مفاد از فروشات خود نیز (۲) فیصد بنام مالیه انتفاعی تادیه نمایند. وزارت مالیه ازین مدرک عواید بیشتر را حاصل نموده است .

۸- قانون مالیه تولید، واد استهلاکی در سال ۵۳ طرح و نافذ گردید که در اثر آن بر علاوه مالیه از تولید تکه های نساجی، سمنت و روغن نباتی (که مطابق به مقررات سابقه تحصیل میشد) از تولیدات دیگر مانند صابون ، بوت، اسفنج، سیخ گول، سنگهای تزئینی، تکه های پشمی و سندی و کمپل و سایر محصولات داخلی مالیه اخذ میگردد. قرار تخمین عواید این مدرک نظر به سالهای گذشته بیشتر از ۷۰ فیصد افزایش خواهد یافت .

۹- قانون مالیه جواز سیر عراده جات در اوایل سال ۵۳ طرح و نافذ گردیده تمام مالکین تیز رفتار ، لاریها و بس هارامکلف ساخته تا مطابق به احکام این قانون مالیه بپردازند . بادر نظر گرفتن احصائیه های ترافیکی عرادات مذکور ازین مدرک در سال ۵۲ در حدود مبلغ ۲۵ ملیون الی ۳۰ ملیون افغانی عواید تحصیل شده است .

۱۰- باقیات وارداتی که در رژیم سابقه سال به سال افزود شده بود با اثر توجه دولت و دوایر تحصیلی در سال ۵۳ ازین مدرک تقریباً ۲۰۰ فیصد تزئید نظریه سال ۵۱ عواید تخمین

درجه اول نظریه کتگوری سابقه ۲۵۰ فیصد افزایش نموده و درجه اخیریه ۴۰ فیصد تقلیل یافت در پهلوی آن با بررسی بیلانس ها و موسسات مالیات بیشتر ازین مدرک بدست آمده است که بصورت خلاصه مالیات مستقیم نظریه مقایسه سال ۵۱ در سال ۵۲ (۶۰) فیصد تزئید نموده که با بصورت سهم مالیات مستقیم در بودجه عمومی دولت که در سال ۵۱ صرف ۷ فیصد بود به ۱۱ فیصد افزایش یافت .

۲- به منظور اینکه سطح استخدام و عواید بلند برود وزارت مالیه ۱۲ فیصد در بودجه انکشافی سال ۵۳ افزایش بمیان آورد .

۳- قانون تصدیها بعد از تدوین و نافذ شدن به معرض اجرا قرار گرفت که در اثر تطبیق این قانون عواید تصدیهای دولتی تزئید نموده و از طرف دیگر در وضع اداری تصدیها بهبود حاصل گردید .

۴- در اثر تطبیق قانون جدید گمرکات اصولنامه و تعرفه گمرکی در سال ۵۳ و کنترول قاچاق و مراقبت گمرکات عواید گمرکی واردات در سال ۵۲ نظریه سال ۵۱ (۶۰) فیصد افزایش نمود .

۵- نظریه توجه و جدیت وزارت مالیه در عواید فروش املاک و خدمات دولتی در سال ۵۳ نظریه سال ۵۲ تقریباً ۳۳ فیصد تزئید تخمین میشود زیرا دولت جمهوری در نظر دارد تا امسوال ر سامان داغمه فالتو و تعمیرات و دیگر ملکیت های قابل واگذاری را بمعرض لیلانم قرار دهد .

۶- در سال ۵۲ از درک فروش لایسنس و اخذ جرایم ترافیکی ، ترانسپورتی و تجارسی و

وزارت مالیه

- میشود .
- ۱۱- بودجه عایداتی دولت در سال ۵۳ نظر به سال ۵۲ بیشتر از ۱۱۲٪ فیصد پیشبینی شده و تخمین میگردد که در سال ۵۳ اکثر منابع پیشبینی شده تحقق پیدا کرده و در بعضی منابع بیشتر از پیشبینی تحصیل شده است .
- ۱۲- سهم مالیات مستقیم در بودجه عمومی دولت که در سابق بسیار ناچیز بود در سال ۵۳ و ۵۲ نظریه سالهای گذشته از ۵-الی ۶ فیصد تقریباً به ۱۱ فیصد افزایش یافته است .
- ۱۳- از خدمات صحی مانند لابراتوار و فیس داکتران نیز مطابق به تجویز وزارت مالیه یکمقدار مالیه اخذ میگردد .
- ۱۴- وزارت مالیه جهت حفظ استقرار قیمتمویل بودجه انکشافی از ممالک دوست و منابع بین المللی که در کمپاین انکشاف اقتصادی ما سهم میگیرند کمکهای استهلاکی و پروژوی بدست آورده است .
- ۱۵- تگس میدان ۱۰۰ فیصد افزایش یافته و عواید فروش اسناد و پاسپورتها و وثایق نیز تزئید نموده است .
- ۱۶- غرض تزئید عواید داخلی و مساعد ساختن بیلانس تادیات قیمت فروش گاز طبیعی تقریباً ۹۵ فیصدی هزار متر مکعب افزایش داده شد .
- ۱۷- اموال و سامان دولت که در پروژه ها و دواير دولتی عاطل مانده بود مورد استفاده دایره مربوطه و یا ایلام گردیده که باعث تزئید عواید و صرفه جوئی اسعار گردیده است .
- ۱۸- وزارت مالیه از طریق ریاست تفتیش درازدیاد جمع آوری مالیات شرکت پخته بسمت
- شمال تحصیل باقیات اقدامات مفید نموده است که در عواید دولت ملیون ها افغانسی افزایش رونما گردید .
- ۱۹- غرض تزئید عواید حق العبور اصلاحات اداری و فعالیت جدی از طرف وزارت مالیه صورت گرفت که از این مدرک در سال ۵۳ بد اقدامات در مورد کنترل مصارف :
- تقریباً ۲۸ فیصد تزئید تخمین میگردد .
- وزارت مالیه به منظور تامین موازنه عواید و مصارف و کنترل مصارف بیجا و غیر ضروری بیک سلسله اقدامات عاجل و موثر دست زده است که ذیلاً اختصار میشود .
- ۱- برای جلوگیری از تضاعف کار محدودیت مصارف بیجا و انسجام درست يك تعداد دواير و تصدیهای دولتی را با هم ملحق، ادغام و بیک اداره واحد مربوط ساخته است چنانچه موسسات نشراتی (هیواد ، انیس، جمهوری کابل تایمز) به يك واحد اداری نشراتی دوازده تصفیه های جداگانه به يك اداره تصفیه واحد، چندین هتل و رستوران دولتی بیک واحد اداری ، تصدیهای هتل و ریاست های انحصار شکر و مواد نفتی به يك اداره انحصار دولتی عرض وجود نمود .
- ۲- تخصیصات بودجه های دواير و موسسات انکشافی مطابق به هر ربع اجرا شده و از تادیه پیشگی های بیمورد و مصارف اضافی جلوگیری بعمل آمده است .
- ۳- کنترلر های جداگانه در هر نمایندگی و پروژه دولتی گماشته شده تا تادیات بصورت واقعی صورت گرفته و از خریداری های بیمورد و مصارف غیر قانونی و اصولی جسدأ

- چلوکيري بعمل آمده و مراقبت جدی شود .
- ۴- در بعضی موسسات و بانکها که سهم دارايی دولت بیشتر بود مفتشین باصلاحیت غرض کنترول مصارف گماشته شد .
- ۵- چون تادیات قروض خارجی بالای بیلانس تادیات خارجی و بودجه دولت فشار وارد مینماید بناء تادیات قروض دولت دوست ما اتحاد شوروی برای چند سال به تعویق انداخته شد ربح مدت تعویق آن با موافقه اتحاد شوروی معاف گردید .
- ۶- مقرره جدید بودجه وضع و نافذ گردید تاجمیع قروض و امداد های خارجی شامل بودجه دولت گردوزارت مالیه بتواند بصورت متمرخصیص صادر و سطح سرمایه گذاری و مصرف حقیقی را در کشور نگاه دارد .
- ۷- بعضی از تصدیها نسبت عدم فعالیت انتفاعی و برای چلوکيري از مصارف بیجا لغو گردید و برخی از آن ها غرض کنترول مصارف به وزارت منسوبه ضم گردید .
- ۸- بیلانس های تصدیها و شرکت ها مورد بررسی و مراقبت عمیق قرار گرفت .
- ساحه پولی :**
- نظریه خط مشی دولت جمهوری که امانات و پس انداز هادر بانک ها تشویق و تضمین میشود وزارت مالیه درصدد طرح و انفاذ قانون بانکها گردید تا امانات منابع داخلی در بانکها سرمایه گذاری شود دولت حتی الامکان از اتکای بیشتر به استقراض از بانکها خود داری نموده اقداماتی که در ساحه پولی انجام گردیده ذیلا خلاصه میگردد .
- ۱- در مورد تسوید و طرح قانون بانکها اقدام بعمل آمده که مراحل آن تکمیل میشود .
- ۲- در وضع اضافه برداشت دولت نظریه سالهای قبل فوق العاده بهبود حاصل گردیده فعلا کسر بودجه وجود ندارد .
- ۳- نوت های جمهوری ده افغانیکسی ، ۲۰ افغانیکسی ، ۵۰-افغانیکسی ، ۱۰۰- افغانیکسی پنجمد افغانیکسی و هزار افغانیکسی طبع و نشر گردید علاوه مسکوکات فلزی بامارک جمهوریت که عبارت از ۲۵ پولی و ۵۰ پولی و پنج افغانی میباشد درچلند گذاشته شده است .
- ۴- حجم حسابات پس انداز تقریباً ۳۰ فیصد تزئید نموده همچنان به تعداد (۲۴۷) عدد حساب جاری در افغانستان بانک جدید افتتاح گردید .
- ۵- گریدت به موسسات افزایش نموده است در مورد قرضه ها به شرکت ها (۹۹) فیصد تزئید رونما گردیده .
- ۶- پروگرام های تربیوی مامورین بانک توسعه یافت و یکتعداد به مصرف ممالک دوست برای تحصیل به خارج رفته اند .
- ۷- برای چلوکيري از انفلاسیون عرضه پولی محدود گردید که نظریه سال ۵۲ در سال ۵۳ (۴۱۹) فیصد کمتر نشر گردید .
- ۸- به منظور تشویق زیادت تر تجار حسابات لیتر-اف- گریدت توسعه یافت .
- ۹- عواید و دارایی های دولت به شمول کمک های خارجی افزایش نموده است .
- ۱۰- به اندازه یکصد فیصد قرضه بیشتر برای خریداری قره قل نظریه سال ۵۲ داده شد .
- ۱۱- در سال ۵۳ نظریه سال ۵۲ (۷۰۸)

- فیصد طلبات زیادہ تر حصول گردیدہ .
- ۱۲- مصارف حمل و نقل خزاین در سال ۵۲ نظریہ سال ۵۲ (۵۱) فیصد تقلیل یافته .
- ۱۳- مصارف اضافہ کاری در سال ۵۳ به تناسب سال ۵۲ (۶۶) فیصد تقلیل نموده .
- ۱۴- به منظور تشویق بیشتر مشتری یان دافغانستان بانک جوائز صندوق پس انداز را (۱۲) فیصد افزایش داد .

د - سطح اسعار :

- وزارت مالیہ غرض تطبیق تجویز دولت جمهوری مبنی بر کنترل شدید اسعار از طریق بانکها و دوایر ذی علاقه به یک سلسله اقدامات دست زده بالتلیجه در ذخایر اسعار بین المللی تزئید رخداد و عواید اسعاری افزایش نموده .
- برای اینکه در تجارت کشور سکنگی رخ ندهد وزارت مالیہ در افتتاح لیتر- اف کریدت از طریق بانکهای مجاز خدمت نموده است و فروش اسعار به تجار و اشخاص انفرادی افزایش یافته . امید است که با خریداری اموال و تورید آن بداخل کشور عرضه اموال وارداتی بیشتر و قیمت آن کمتر گردد تا از انفلاسیون جلوگیری بعمل آید در مصارف اسعاری کنترل مطلوب بعمل آمده است . گرچه در اثر بحران پولی و اسعاری بسامانک فوق العاده متاثر شده ولی وزارت مالیہ کوشش نموده تا سطح مطلوب ذخایر اسعاری را حفظ نماید .

ه - دوسایر ساحات :

- ۱- ریاست تهیه ارزاق و احتیاجات عامه وزارت مالیہ در سال ۱۳۵۳ بر علاوه (۶۶۵۲۶) نفر مامور و مستخدمین و کارگران مرکز برای (۸۹۱۰۰) نفر مامور ، مستخدمین و کارگران

ولایات کشور نیز کسوپون توزیع نموده . همچنان برای رفع حوایج و جلوگیری از صعود قیم در بازار مواد ضروری مورد احتیاج اهالی از قبیل آرد، روغن، ذغال و غیره رادر مغازه های ارزاقی به نرخ نازل در بدل پول نقد طور آزاد توزیع نموده . پلان پیشبینی تهیه مواد استهلاکی و ارتزاقی سال ۱۳۵۴ تکمیل و جهت تدارک به شعبات مربوطه سپرده شده .

۲- ریاست املاک از بدو سال ۱۳۵۲ کوشیده است . تا مطابق هدایت مقررات و اصولنامه سروری و احصائیه اراضی به منظور واریسی بهتر امور عادی و یومیه و مخصوصا دوسیه های که از سالیان دراز تاکنون لاینحل مانده فیصله و جهت طی مراحل بولایات مربوطه هدایت بدهد و از جانبی کوشیده است تا در جهت احیای حقوق دولت و جلوگیری تعرض اشخاص به ملکیت عامه و اقدامات استرداد املاک دولت بدستور قانون از اشخاص متعرض و متنفذ و همچنان موضوعات املاک انفرادی و حل و فصل قضایای نسبتی شان بادر نظر داشت اسناد دست داشته در جهت تامین عدالت یکطرفه گردیده است .

غرض انجام کارتصفیه اراضی و توحید راپور فعالیت هامدیریت عمومی تصفیه مرکز موظف گردیده تا تصفیه اراضی تحت پروژه های کانال ننگرهار، آبیاری پروان، سرده و پروژه شهرسازی کابل را که اخیرا به بناروالی تعلق گرفته و راپور اجراءات خویش را تقدیم بدارد . بر علاوه ریاست املاک غرض استملاک اراضی تحت پروژه ها و قیمت گذاری و فصل موضوعات بفرنج املاکی مرکز ولایات اقدام

جدي بعمل آورده است.

مشكلات حسابي دواير مركزي و ولايات اقدام نموده و هدايات لازم رابا ايشان صادر. و به رفع مشكلات شان پرداخته. همچنان كوشش بعمل آمده، كه به رفع مشكلات مالي و حسابي كنترولر هاي قبلي دواير مركزي و ولايات از طريسي مدیریت عمومی مراقبت سیستم پرداخته شود. رياست محاسبات از طريق شعبه واكذارى سعى بعمل آورده است كه اموال واجناس داغمه و مازاد طرف احتياج دواير را تشخيص و بقيه رابعرض ليلام بگذارد. از اين رهگذر نتايج مثبت و قناعت بخشي بدست آمده است و از درك ليلام مبالغ هنگفتي تحويل خزانه دولت شده است. همچنان لايحه خريدارى هاتكميل و جهت اخذ منظوري بمقام محترم مجلس عالی وزراء تقديم شده و لايحه استهلاك ترتيب شده است.

لايحه تصفيه هاتحت مطالعه بوده تا به ايجابات امروزي توافق داده شود و مشكلاتي را كه در قسمت تطبيق اين لوايح در شرايط كنوني دارد مرفوع گردد.

۵- در رياست اداري از طريق مدیریت عمومی مامورين در سال ۱۳۵۲ نظربه سال هاي گذشته تعداد زياد تری جديد الشمول داخل كار گرديده اند كه نظر بسال ۱۳۵۲ (۱۱۶) فيصد تزئيد نموده همچنان برای تعداد زيادي از مامورين قبل از ترقيع شان بست در نظر گرفته شده كه نظر بسال ۱۳۵۲ (۳۵۲) فيصد اضافه ترميپاشد. دو حصه تثبيت درجه اجيران كه سال هانسيبت گنجایش بودجه برای شان درجه داده نشده بود فعاليت زياد تری صورت گرفته كه (۶۵۰) فيصد نظر بسال ۱۳۵۲ تزئيد بعمل آمده است.

۳- خلاصه نتيجه اجراءات كه در طول سال از فعاليت پرسونل تصفيه هاي واحد بدست آمده قرار ذيل است.

مبالغ هنگفتي از مدرك حسابات اشخاص انفرادي حسابات تصفيه شده، حسابات دوراني بين شعبات تصفيه هاي واحد و غيره تحصيل و بحساب رياست موصوف تحويل كرده شده است. همچنان بيلانسي عمومی سال ۱۳۴۲ مدیریت عمومی محاسبه مركز كه تا كنون نسبت بعضي معاذير ترتيب نشده بود بعد از سپري شدن ده سال ترتيب داده شده كه اين بيلانس برای اكمال بيلانسي هاي تصدي ضروري پنداشته ميشود. همچنان مشكلات مراجعين اداري از چندين سال باينطرف لايحل مانده بود در مجلس اداري و حسابي تصفيه و مشكلات شان مرفوع گرديد.

رياست تصفيه ها برای حل مشكلات و معضله هاي تحويل داران و مامورين تانك كه تا كنون به تعويق افتاده بود پيشنهادات بمقام وزارت تقديم و در حوصه احكام مقام متبع صدارت را حاصل و مبلغ هنگفتي را بخزينه دولت تحويل نموده است.

۴- رياست محاسبات بحيث ركن اصلي وزارت ماليه بادر ك مسئوليت تحت شرايط موجوده در پرتونظام جمهوري بصورت فعال صرف مساعي نموده بر علاوه و ظا يسف اداره حساب قطعيه مصارف سال ۵۲ ترتيب و برای بار اول بوقت وزمان آن در اخير سنبله بمراجع صلاحيت دار تقديم نموده است. همچنان شعبه سيستم نقدي از شروع سال ۵۲ برفع

۷- چون هدف دولت جمهوری رفاه و آسودگی مردم است . ریاست خزائن وزارت مالیه از طریق مدیریت عمومی قروض در سال ۵۲ اجراءات لازمه را به عمل آورده و قرارذیل خلاصه میگردد:

۱۰۰۵۸۴ ملیون مارک قرضه استهلاکی آلمان مربوط به موافقتنامه ۱۹۶۵ که مدت ده سال از آن سپری گردیده تاکنون استفاده بعمل نیامده بود در سال ۵۲ از آن در پلان احداث يك شبکه بسپای شهری جهت فراهم آوری تسهیلات ترانسپورتی برای مردم استفاده شد و در چوکات قرضه مذکور به تعداد ۱۷۵ عراده بس با کمپنی (تاتا) قرار داد انعقاد گردیده است همچنان قرضه ۲۰ ملیون دالر چکوسلواکیا

در زمره سایر پروژه ها احداث يك شبکه بس های برقی در شهر کابل جهت فراهم آوری تسهیلات ترانسپورتی در نظر گرفته شده است که قبلا احداث شبکه های برقی از طرف متخصصین چکوسلواکیا مطالعه فنی و تخنیکی گردیده . به همین قسم ریاست خزائن در سال ۵۲ بعضی حسابات دوایر دولتی که در پشتی تجارتی بانک و غیره بانکها مفایر قانونی محاسبه و بودجه افتتاح شده بود مطابق مقررات حسابات مذکور تحت غور قرار گرفت و وجوه دولتی که سال های قبل به حسابات مذکور تجمع نموده بود بحساب عمومی واردات دولت انتقال گردید.

۸- چون وزارت مالیه متکفل توزیع مواد ضروری و غذایی است بادرک این مسئولیت وزارت مالیه در خریداری مواد انحصاری از طریق انحصارات دولتی برای جلوگیری از احتکار و عرضه کافی مواد ضروری خدمات

بر علاوه در حصه عرائض مامورین راجع اعاده حقوق ترفیع بست و رتبه شان نظریه سال های ماقبل اجراءات قابل ملاحظه صورت گرفته است . (۱۰۰) فیصد درین مورد نظر بسال ۱۳۵۲ افزایش رونما گردید .

۶- در ریاست عواید از طریق مدیریت مالیات داخلی بادر نظر داشت مقتضیات نظام دولت جمهوری اجراءات که در سال ۱۳۵۲ بعمل آمده ذیلا خلاصه میگردد .

موضوع اخذ ده فیصد مالیات بر فروش عرادجات، تعقیب تحصیل باقیات وارداتی، طبع و توزیع کارت های تثبیت مالیاتی تجدید نظر بر طرز گرفت مالیه اذلالان و قراردادیان و وسایل حمل و نقل مطابق هدایت ماده ۸۴ و ۸۳ قانون مالیات، قانون مالیه بر مواد استهلاکی طرز العمل راجع بطرز تحصیل مفاد سهام انتقال ملکیت های غیر منقول، تحصیل مالیه محصولات محاکم مالیه سینماها و تیاتر، درجه بندی مغازه داران و قالین فروشان ، هتل ها و ادویه فروشان مطالعه و در مورد تثبیت کرایه حقیقی دکاکین عمارات گرای ، سرای و غیره به اساس طرح يك پلان زون (تصنیف ساحه و حوزة) بروی فی متر مربع همچنان طرز العمل راجع به تطبیق احکام قانون مواد استهلاکی و اخذ مالیه شرکت های سهامی و لمتد. و هم در حصه ترتیب و تدوین تعلیماتنامه ، تقشیش مالیاتی به منظور ثبت عواید قانون دولت اقدام بعمل آمده است در مورد قضایای مالیاتی از بورد عواید فیصله های بعمل آمده که بعد از منظوری مقام وزارت غرض تطبیق به مراجع مربوطه اطلاع داده شد.

عوايد و منابع عايداني دولت راپور هاي واصله رامطرح بحث قرار داده وسعي گرديده است تاجميع عوايد دولت مطابق حكم قانون محاسبه و بودجه واحكام مقامات ذيصلاح و مقررده بودجه شامل بودجه دولت گردد واز طريق بودجه دولت بمصرف برسد . بودجه عمومي دولت كه متشكل از بودجه عوايد و مصارف ميباشد در حقيقت فعاليت عادي و انكشافى دولت راتشكيل ميدهد . بودجه دولت جمهورى افغانستان با به ميان آمدن نظام مترقى تغيير مثبت رابادر نظر داشت نياز مندى هاي واقعى اختيار نموده است . در جريان سال ۵۳ حتى الوسع سعى بعمل آمده تا بودجه منظور شده دولت مطابق و مدارك معينه تخصيصى داده شود چنانچه بمنظور برآورده شدن اين مامول رياست بودجه مقررده بودجه راترتيب و بعد از منظوري مقام صلاحيت دار بمعرض تطبيق قرار داده است مطابق هدايت اين مقررده تصديها و شركت هاي دولتي (كه دولت در آن ۵۱ فيصد سهيم داشته باشد) بناروااليا مكلف به ترتيب وارسال بودجه غرض تحليل و ارزيايي مزيد بوزارت ماليه ميباشد كه درين صورت دولت از وضع مالي بودجه تصديها و شركت هاي دولتي نيز آگاهي حاصل ميتمايد . چنانچه مطابق هدايت مقررده بودجه تصديها، شركت هاي دولتي و بناروالي ها در سال ۱۳۵۳ بو زارت ماليه رسيده و بعد از تصويب بودجوى بمراجع مربوط آن ارسسال گرديده است .

۱۰- به منظور سهولت كار متقاعدين كه تعداد آن سال به سال تزئيد مييابد تعليماتنامه

قابل قدر نموده است . چنانچه در خريدارى مجموع مواد نفتى به شمول پترول و تيل تى يك ديزل وغيره نظربه مقايسه سال ۵۲ درسال ۵۳ (۱۱) فيصد تزئيد رخداده كه زياده تر از مدرك خريدارى ديزل و پترول ميباشد . در مورد خريدارى مواد نفتى پيشبيني كه در سال ۵۴ بعمل آمده (۱۴) فيصد تزئيد رانظر بسال ۵۳ نشان ميدهد كه البته اين تزئيد نيز زياده تر از مدرك پترول ، ديزل و تيل تى يك است . همچنان خريدارى شكر را (كه ماده بس مهم غذائى مخصوصا براى اشخاص كم عايد است) از مملكت اتحاد شوروى در سال ۵۳ به تناسب ۵۲ (يك) فيصد افزايش داده شده وهم خريدارى شكر براى سال ۵۴ پيشبيني كه شده ۷۰۰۰ تن است كه نظربه سال ۵۳ (۴۰) فيصد تزئيد رانشان ميدهد تا از احتكار در مملكت تا حد ممكن جلوگيرى شود . چون قيمت خريدارى مواد انحصارى مخصوصا شكر در بازار هاي بين المللى روز افزون است دولت جمهورى به صدها مليون افغانى ضرر را از ناحيه خريدارى عرضه مواد انحصارى متقبل گرديده .

۹- بودجه زمانى ميتواند به ماهيت واقعى خويش جريان پيدا كند كه وجوه منظور شده آن بزمان معينه روى ضرورت هاي واقعى مصرف گردد . به منظور برآورده شدن اين هدف رياست بودجه وزارت ماليه علاوه از تحليل و ارزيايي تخصيصات صادر شده بودجه عادي و انكشافى راپور مصارف رانيز وقتناوقتاً جهت ارزيايي وضع مالي دولت درخواست و تحليل مينمايد . به همين قسم جهت آگاهي از وضع

وزارت مالیه

- سابقه خزینه تقاعد تجدید نظر گردید .
- ۱۱- اداره تعلیم و تربیه وزارت مالیه که بغرض رهنمایی و تربیت مامورین منسوبه وزارت درخصوص تحقیق و تحلیل عواید فعالیت میدارد درسال ۱۳۵۳ به تعداد (۳۷۱) نفر مامور شعب عواید (۲۶) مستوفیت ولایات راطی ۱۶ کورس در مورد تحلیل و توضیح مواد تعلیماتنامه و طرز العمل های مالیاتی تدریس و رهنمایی نمود.
- ۱۲- درسال ۱۳۵۲ بعضی لویج به منظور سهولت کار و تعیین و ظایف از طرف اداره قوانین وزارت مالیه تدقیق و مطالعه گردیده مانند لایحه وظایف وزارت مالیه ، لایحه خریداری اموال ، طرف احتیاج دوایر و تصدیهای دولتی، لایحه معاش کار اضافه وقتی، لایحه معاش منطوقی که البته این اقدامات بذات خود سهولت در امور محوله را ایجاد میکند .
- ۱۳- وزارت مالیه برای بهبود وضع مامورین امور مربوط بیمه مامورین و قرضه مامورین بی بضاعت را مطالعه و شرایط سهل را ایجاد نموده است.
- ۱۴- برای نگاه داشتن استقرار قیم دولت محصول بعضی اموال تجار تی مانده تکه باب، کاغذ و معافیت محصول روغن نباتی به صد
- هاصلیون افغانی خساره را قبول دار گردید .
- همچنان برای همین منظور مواد ضروریه و ارزهای قبیل صابون، روغن ، کود کیمیائی ، پتروشیمی ، دیزل و شکر از ممالک دوست خریداری نموده شده است.
- ۱۵- سند یریت عمومی تدقیق و مطالعات وزارت مالیه شعبه بس مهم و منبع تحلیل و ارزیابی وضع مالی و پولی کشور است این مدیریت درسال ۵۳ يك سلسله را پور های مهم مالی و اقتصادی را بعد از تجلیل و ارزیابی لازمه وقتا فوقتا به مقام وزارت مالیه تقدیم نموده .
- درین راپور ها وضع عواید مصارف به شمول بودجه دولت و موضوعات پولی و اسعاری تحلیل و پیشنهادات مفید در مورد تقدیم گردیده . چون موضوع ریسرچ خاصتا تحقیق وضع مالی اهمیت بسزایی دارد روی این محظوظ درسال ۵۴ تشکیل آن وسیع و مدیریت به نام نشرات در چوکات مدیریت عمومی تدقیق و

مطالبات زياد گرديده تاتحولات مالي واقصادي
کشور از طريق اين نشرات منعکس شود .
۱۶- بالاخره وزارت ماليه سعي نموده تا
ولایت دولت رادرسال ۵۴ طور طرح نمايد که
پيش از پيش از يك طرف سطح استخدام بلند
رفته و از طرف ديگر مصارف عادي و دوراني
وزارت خانه ها و مصارف انكشافی پروژهها
مطابق به مقتضيات انكشاف واقصادي
مملکت اجرا گردد.

ملي ساختن بانکها

په پتهکي به اهداف انقلاب وسياست واقصادي
دولت جمهوري به سلسله اصلاحات بنيادي
دروضع واقصادي واجتماعي کشور دولت
فيصله نمود تا بانکها و امور بانکداري در
افغانستان ملي گردد. اين فيصله به تاسي
از ميثي دولت جمهوري به منظور ايجاد يك
اقتصاد سالم درسکتورهاي دولتي و خصوصي
استفاده از منابع مالي داخل کشور به طريق
موثر از زياد توليدات ملي و بالاخره نيل به
اهداف انقلاب دولت جمهوري صورت
گرفته است.

خطاب بمردم فرموده اند: (دولت جمهوري از
دوران پول در بازار سياه باسر سود فاحش
جلوگيري بعمل خواهد آورد.)
به تاسي از سخنان رهبرانقلاب و براي اينکه
بانکداري به نفع اکثريت مردم سهم فعال خود
را ايفا نموده باشد، ايجاب مينمود تا يک
سيستم مجهز و موثر بانکداري در افغانستان
ايجاد کرد. قانون پولي و بانکداري افغانستان
پس از تصويب مجلس عالي وزراء از طرف
ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
منظور گرديد و به وزارت ماليه هدايت صادر
شد تا به موجب احکام اين قانون در ملي نمودن

بانکها اقدام نمايد .

وزارت عالی

نظر به هدایت قبلی رهبر انقلاب و به اساس خط مشی انقلابی دولت جمهوری هدف از ملی ساختن بانک و ایجاد يك اقتصاد سالم در سكتور های دولتی و خصوصی و استفاده از منابع مالی داخل کشور به شکل موثر از دیاد تولیدات ملی و برای اینکه بانکداری به نفع اکثریت مردم

سهام فعال خود را ایفاء نموده باشد و در نهایت نیل به اهداف انقلاب دولت جمهوری است درینجا برای اینکه به مفهوم ملی شدن بانکها و نقش آنها در انکشاف اقتصاد ملی کشور مردم و هموطنان عزیز بیشتر آشنایی و معرفت پیدا کنند بصورت خلاصه مفاهیم برجسته ملی شدن بانکها را می‌خواهیم توضیح کنم.

ملی نمودن اهمیت خاص و فوق العاده در حیات اقتصادی جامعه دارد. ملی نمودن البته نه تنها اهمیت اقتصادی دارد بلکه اهمیت اجتماعی نیز دارد.

ملی نمودن وسایل مالی لازم را برای برآوردن و عملی ساختن زیر بنایی های اقتصادی کشور در راه رفاه مردم مهیا میسازد.

باملی شدن بانکها در کشور بانکها از حمایت و پشتیبانی مستقیم دولت برخوردار میباشند

برای دارندگان حسابات جاری، امانات و پس انداز ها مصنویت کامل متصور است و طوریکه رهبر انقلاب در بیانیه خطاب بمردم فرمودند: «دولت جمهوری امانات و پس اندازها را در بانکها تشویق و تضمین میکند.» این فرموده شان در پرتو ملی ساختن بانکها تحقق می پذیرد.

همان طوریکه در ممالک روبه انکشاف پلانگذاری اساسی پیشرفت و رشد فعالیت های اقتصادی را تشکیل میدهند و یکی از طرق تمویل این پروژه ها فعالیت های اقتصادی تجهیز منابع اقتصادی داخلی است، بناً بانکهای دولتی میتوانند طبق پلانهای مطروحه دولت و منابع مالی در پیشبرد پروژه ها سهم گرفته سرمایه های ملی را در راه های مشر و مولد به نفع اکثریت مردم سوق بدهند که نتیجه اش رشد اقتصادی ملی را بار می آورد.

هدف اولی بانکهای دولتی بدست آوردن مفاد بیشتر نبوده بلکه مرام اصلی و اساسی این بانکها اشتراك در پروژه های انکشافی زیر بنایی صنعت، زراعت، تجارت و امور اجتماعی بمنظور بلند بردن حجم تولیدات، از دیاد عواید و درآمد

ملی و بالائر ارتقای سطح زندگی مردم مییاشد. منظور از ملی ساختن بانکها انکشاف سیستم بانکداری درسراسرکشور بادر نظر داشتن مفاد ورفاه عامه وانجام گسترش خدمات بانکی برای تمام مردم مییاشد. تا مردم بتوانند دراطراف واکناف دوردست کشور از خدمات بانکی مستفید واز یکطرف اندوخته های شان محفوظ باشد واز طرف دیگر بصورت غیر مستقیم در فعالیت های اقتصادی سهیم شده وازجانبی این اندوخته های کوچک برای شان مشر واقع شود.

هدف دیگر ملی ساختن بانکها رویکار آوردن تحول طبق ایجابات عصر و زمان در سیستم بانکی وگریدتی مملکت عزیز مییاشد. تا به این اساس هم آهنگی وانسجام بیشتر بین بانکها بوجود آمده و بانکها بتوانند چه درسکتور عامه وچه درسکتور خصوصی خدمات بیشتری را انجام دهند.

طوریکه همه میدانیم بانکهای خصوصی تسا جائیکه اطمینان حاصل نکنند که از اشتراک اعطای گریدت تنها مفاد قابل توجه بدست می آورند. علاقه به سهیم شدن و سرمایه گذاری نمیگیرند. حالآنکه بانکهای دولتی مکلف میباشند که بادر نظر داشت اساسات بانکداری طبق پلانهای انکشافی دولت در هر پروژه ای که مشر یت آن متوجه عامه وانکشاف اقتصادی باشد در بکار افتادن وفعال شدن پروژه ها سهیم گیری نماید

وگریدتهای که این بانکها اعطاء خواهند کرد نه تنها منحصر به پروژه های دولتی خواهد ماند، بلکه این بانکها وظیفه خواهند داشت که از تسهیلات گریدتی شان ساحت مختلف اقتصادی بشمول تجارت استفاده برند و آرزو است که حتی اهل کسبه، تاجران کوچک و اهل حرفه هم بتوانند از تسهیلات گریدتی این بانکها در وقت و زمان آن به شرایط سهل استفاده برند که به این مفهوم نه تنها سطح استخدام از نگاه فعال شدن پروژه های دولتی و خصوصی بلند میروند، بلکه اکثریت مردم کشور میتوانند که از طریق استفاده از گریدتهای این بانکها در تجارت و پیشه و حرفه خود انکشاف آورده و فعالیت شان بیشتر شود و چون تسهیلات و خدمات بانکی بدسترس کسی قرار میگیرد و مردم میتوانند با استفاده صنایع دستی و محلی را در تمام نقاط دور و نزدیک کشور ما بسوی فامیلی نیز رونق بیشتر بدهند.

طبق تجاربی که ازین روش در سایر ممالک روبه انکشاف بدست آمده است نقش این نوع بانکها در ممالک روبه انکشاف که فعالیت های اقتصادی شان روی سیستم پلان گذاری اتکاء دارد در تمویل و رفع حوائج مالی و پولی این نوع پلانها خیلی موثر بوده و پلانهای اقتصادی به کمک و اشتراک این بانکها بیشتر و سریعتر منتج بر نتایجی شده است که انجام آن وسایل

وزارت مالیه

تجارتی و توأم و با آن ارتقای سطح زند گسی اکثریت جوامع شان، میسر ساخته است .

البته از جمله اهداف یکی آن تأمین استقرار واز بین بردن عدم موازنه اقتصادی میباشد مهمترین و مخوف ترین شکل عدم استقرار همان انفلاسیون یا تورم پولی که ازارزش پول می‌کاهد، اشخاص غریب را بیچاره ترمیسازد ، صادرات کشور را تهدید مینماید و اعتماد افراد را از اقتصاد ملی زایل میسازد انفلاسیون با تورم پولی عوامل متعدد دارد که عمده ترین آن توسط تقاضاست ناشی از تورم عرضه پول .

عرضه پول منحصر به مسکوکات و بانکنوت ها نبوده بلکه یک حصه مهم آن را امانات عندالمطالبه افراد در بانکها تشکیل میدهد که بالاخره بقسم کریدت برای معامله داران بانک اعطاء میگردد. برای اینکه انفلاسیون کنترل شده بتواند . لازم است تا عرضه پول خصوصاً حجم کریدت بشکلی تنظیم شود که بانکها تولیدات ملی کاملاً هم آهنگی داشته باشند، زیرا در صورت عدم توازن بین عرضه پول و حجم تولیدات عدم استقرار بوجود می آید .

بنابراین تأمین استقرار اقتصادی نیز طالب آنست که کنترل در ساحت تنظیم پول هر چه بیشتر و قوی تر گردید چه پول یک شی آنقدر مهم و در عین زمان خطرناکی می باشد که نمیتوان

اداره آنرا بهر دست سپرد و یا آنرا کاملاً مهار گسیخته گذاشت .

از آنجائیکه پیشرفت و عصری شدن اقتصاد ایجاب می نماید تا استعمال پول در هر گوشه و کنار کشور تعمیم یابد، اقتصاد پولی انکشاف یابد، و افراد باتسهیلات معاملات و مزایای بانکی آشنایی بیشتر حاصل نمایند لازم است تا در اکثر نقاط مملکت شعبات بانکی تدریجاً افتتاح شود. بانک های خصوصی که با در نظر داشت منافع شخصی سهامداران صرف در جاهای پر منفعت فعالیت می نمایند تسهیلات بانکی را برای اکثریت مردم میسر ساخته نمیتوانند، زیرا که در مراحل ابتدایی رشد مفاد معمولاً کم و خطر نسبتاً زیاد میباشد که از آن لحاظ بانکهای خصوصی خرید جایداد و دارایی های ثابت را نسبت به قبول پس اندازهای مفادی و اعطای قرضه ترجیح میدهند اما برخلاف بانکهای دولتی که مرام اولیه شان عبارت از تقویت مفاد اجتماعی می باشد .

در ساحت بانکداری متوجه تمام کشور بوده و تا جائیکه امکانات اجازه بدهد اکثریت تسوده را از تسهیلات بانکی برخوردار میسازد و در ترویج آن بذل مساعی می نماید .

د افغانستان کالنی

مطابق قانون جدید پول و بانکداری بانک مرکزی یادافغانستان بانک از طرف یک ارگان که مشتمل بر شورای عالی و کمیته پول و کریڈت اداره میشود. و شورای عالی دافغانستان بانک عنقریب جلسه فوق العاده دایر میکند و در مورد تقویت، تشویق و تضمین بیشتر پس انداز ها تصمیم اتخاذ میکند، یکی از این تصمیم این خواهد بود که ربح پس انداز هاوامانات نسبت به سابق بلند خواهد رفت. این اقدام مسلماً مردم را تشویق خواهد کرد که پول های خود را در بانکها بگذارند و در پهلوی استفاده از مفاد آن در انکشاف اقتصادی کشور بیش از پیش سهم بگیرند به این ترتیب دیده میشود که ملی ساختن بانکها بر علاوه حمایت و تضمین بیشتر پس اندازها و وامانات و سایل تشویق پس انداز هاوامانات فراهم میسازد.

رشد اقتصادی پدید می آید دولت جمهوری بعد از بررسی و مطالعه امور پولی و بانکی کشور به طرح قانون پول و بانکداری پرداخت تا از فعالیت های پراکنده بانکها جلوگیری بعمل آید و سیستم پول و بانکداری زیر نظر مستقیم دولت به صورت متحدالشکل تنظیم گردد.

قانون پول و بانکداری که حاوی ۱۲ فصل و ۶۴ ماده میباشد در سه قسمت تدوین شده است. در قانون پول و بانکداری به نقش بانک مرکزی یادافغانستان بانک تاکید بیشتر شده است، چنانچه نظر به این قانون دافغانستان بانک بحیث بانک مرکزی افغانستان مطابق سیاست عمومی اقتصادی و مالی دولت به تطبیق سیاست پولی و کریڈتی از طرف دولت طرح و تنظیم میگردد مکلف است.

از جانب دیگر نگهداری حسابات دولت، تصدی های دولتی و بانروالی ها و موسسات و شرکت های که بیش از نصف سرمایه آنها متعلق به دولت باشد و نگهداری دارایی های اسمعاری طلا و نقره مربوط به دولت میباشد، چون اداره و منجمنت بانکداری در انکشاف بانکها و انجام امور آنها موثر است از اینرو قانون پول و بانکداری یکی از عناصر مهم مالی در تسریع و بدوران آوردن چرخهای اقتصادی نقش بارز دارد، به هر پیمانه ای که امور پولی و بانکی شکل مترقی و علمی تنظیم گردد و مطابق اقتضات ساختمان و شرایط اقتصادی جامعه پیشبرده شود. به همان اندازه امکانات و زمینه های بهتری برای

وبانکداری حکم میکند که دافغانستان بانک توسط شورای عالی کمیته پول و کريدت وهیات های عامل، نظار ومراقبت اداره گردد . مطابق قانون پول و بانکداری سرمایه

دافغانستان بانک به يك ملیارد افغانی بالا برده میشود، باین ترتیب دیده میشود که قانون پول و بانکداری نقش دافغانستان بانک رابحث بانک مرکزی درمسایل پول و بانکی براننده تر ساخته است .

قسمت سوم قانون پول و بانکداری رابصورت عمومی مسایل مربوط به بانکداری احتواء میکند آنچه درین زمینه قابل توجه دانسته می شود اینست که سرمایه بانکها درافغانستان صدفی صد ملی گردد و باساس حکم قانون پول و بانکداری افغانستان است که دولت فیصله کرد تابانک و بانکداری درکشور ملی گردد .

برای تطبیق هرچه بهترقانون پول و بانکداری بانکهای که قبلا تاسیس شده اند مکلف اند اگراساسنامه های آنها با روحیه این قانون مغایرت داشته باشد ، اساسنامه های خود را حداکثر درطرف یکسال ازتاریخ انفاذاین قانون تعدیل کنند .

طبق قانون پول و بانکداری افغانستان بانک

های اختصاصی تاسیس شده می تواند ، این نوع بانکها صرف دریک ساحه معین ومشخص فعالیت کرده کريدت میدهند وپس اندازهارائیز می پذیرند .

معاشات مامورین بانکها نسبت به معاشات مامورین سایر موسسات ووزارتخانه ها بیک اندازه قابل ملاحظه زیاد تر خواهد بود درین موردیک مقرره علیحده تدوین میشودکه درآینده مسایل مربوطه استخدام و معاشات مامورین بانکها راتوضیح خواهد کرد .

ملی ساختن بانکها بر اسهام يك گروپ معدود اشخاص که سهامداران بانک را تشکیل میدهد تاثیر دارد ومطابق طرزالعمل که درآینده طرح خواهدشد بااسهام این سهامداران معامله صورت خواهد گرفت ودرمقابل پس اندازها و امانات به پیمانان وسیع پذیرفته خواهد شد وازحمایت وتضمین بیشتر برخوردار خواهد گردید .

چنانچه ماده (۵۸) قانون پول و بانکداری افغانستان این موضوع را هم به صراحت تذکر داده که دولت درحصه تضمین وحمایت پس انداز هامکلفیت قانونی دارد .

وزارت معارف

اجتماعی، اقتصادی و دیموکراسی واقعی آن به کمترین فرصت مؤفق ساخته به مشکلات فقر و ناداری، به پروبلم های بیکاری و به اندیشه های جوانان درخصوص آینده شان خاتمه بخشد. سیستم معارف چنان طرح ریزی گردد تا وحدت فکر را در میان توده، در مصالح علیای کشور، وحدت ملی و اعتلای وطن از هر رهگذر تضمین بتواند، در عین زمان تشکیلات اداری پروگرام ها و ساختمان معارف چنان باشد تا از اتلاف بیموده دارایی دولت، وضایعات کمی و کیفی عرفانی تاحد ممکنه جلوگیری گردد بتواند.

این ها اهدافی اند که اساس سیستم یک معارف عصری را تشکیل میدهد، منظور از ریفورمی که دولت جوان جمهوری مادر خصوص معارف در نظر دارد فقط بر آورده ساختن همین سلسله آمل، آرزو های نیک و دیرینه ملت نجیب افغان است که از سالیانی دراز باینطرف چشم انتظار به آن دوخته بود، خلاصه اینکه به فحوای کلمه انقلاب و به پیروی از مرام مثبت و مترقی انقلاب و با در نظر داشت وضع موجوده معارف و آینده آن لازم است تا با وارد نمودن اصلاحات بنیادی طوریکه زعیم ملی ما ارشاد فرموده اند تحول مثبت و چشم گیری مطالعه و به زودترین فرصت به منصه تطبیق گذاشته شود. این تحول بایست با روحیه اینکه معارف افغانستان باید برای افغانستان و مطابق با احتیاجات افغانستان باشد

وزارت معارف که بیش از نیم قرن در راه تنویر اذهان، تعمیم و انکشاف علم و معارف در افغانستان فعالیت میکند با بمیان آمدن نظام نوین جمهوری جان تازه بخود گرفت. برای اینکه کشور عزیز ما مطابق با روحیه انقلاب عظیم کشور وفق حاصل کرده و در کیفیت امور تعلیمی بهبود واقعی روی کار آید به تاسی از ارشادات بنیان گذار انقلاب ملی و مؤسس رژیم خجسته جمهوری افغانستان یک ریفورم بنیادی در معارف رویدست گرفته شد، که اینک نکات عمده آن توضیح میگردد:

وجود آوردن یک معارف مترقی که جوابگوی ضروریات عصر و ممثل خواسته های اجتماع امروزی باشد غایه عالی دولت جوان جمهوری ماست. اجتماع امروز میخواهد معارف مشعلی باشد که ذهن اطفال را به بهترین وجه تنویر کند. وسیله باشد که در تقویه و پرورش بنیه دماغی، جسمی و روحی جوانان از هر نگاه مفید باشد، معارف ماطوری پیریزی شود که واقعاً سطح تربیه اولاد وطن را بلند ببرد، و در ساختن یک اجتماع سالم که مشتمل از افراد نوع پرور، وطن دوست مقیده احکام اسلامی و قوانین مدنی کشور عزیز و معتقد به عنعنات و ارزشهای تاریخی وطن و پیراسته به زیور دانش و دارای سجایای عالی باشد از هر جهت مؤثر قرار گیرد، سیستم و ساختمان معارف باید به نوعی باشد تا بتواند افغانستان عزیز را به متوصل شدن به اهداف فرهنگسی

صورت بپذیرد تعدیلاتی که درسیستم معارف

وجود آید باید همه آن واقعی و جنبه عملی آنها روشن و بالتدریج روی دست گرفته شود و نواقصی را که متوجه وضع موجوده معارف میباشد از بین بردارد .

نواقص موجوده عموماً زاده آن انکشافات غیرمتوازن و غیرضروری بوده که از نگاه ابعاد و تعدد به طور پراکنده درسیستم معارف مسأله صورت گرفته و در نتیجه به کمیت و کیفیت یک وسعت کمی نامطلوب پدید آمده که از آن آرزوهای دولت جمهوری از نگاه ریفرم های اجتماعی و اقتصادی بر آورده شده نمیتواند اصلاح این حالت مستلزم آن چنان تعدیلات اساسی و معقول درسیستم تعلیمات دهائی ابتدایی ، متوسطه ، ثانوی و عالی میباشد تا به موجب آن معارف افغانستان بتواند از یک طرف جوابگوی نیازمندی های کشور به افراد فنی مسلکی و اداری گردیده و از جانب دیگر تعداد تعلیم یافتگان را در حیطه قدرت جذب دستگاه های دولتی و خصوصی مملکت قرار میدهد . این ریفرم بایست که از طرف پایین به بالا صورت بگیرد .

اول : اهداف ریفرم معارف :

- ۱- بهتر ساختن کیفیت و کمیت عرفانی از طریق اصلاح ساختمان معارف و ایجاد انتظام و انسجام بهتر .
- ۲- عیار ساختن تربیه قوای بشری نظریه احتیاج .
- ۳- مساعد نمودن زمینه جهت کسب سواد دایمی در دوره ابتدایی .

دوم: تغییر در ساختمان دوره های مختلفه

تعلیمی :

الف - دوره ابتدایی :

۱- بمنظور تامین بهتر سواد دایمی و همچنان برای آماده ساختن فارغان دوره ابتدایی از نگاه قدرت جسمانی برای تعقیب تعلیمات ثانوی و یافرا گرفتن کورسهای حرفوی و یسا انتخاب کردن شغل آزاد، دوره ابتدایی از شش سال به هشت سال ارتقاء میباشد .

۲- بمنظور استفاده از تعلیم و تربیه منکی باصل کیفیت، سنین شش و هفت بحیث سن شمول تعیین گردیده است .

۳- دوره متوسط مورد تجزیه قرار گرفته صنوف هفتم و هشتم آن بدوره ابتدایی که هشت سال را در بر میگردد افزود گردیده است .

۴- درصنوف ۸،۷ دوره ابتدایی بر علاوه مضامین مربوط معلومات محیطی و حرفوی از نگاه نظروعمل در نصاب تعلیمی گنجانیده میشود تا سویه آموزش آمیخته با کیفیت ارتقاء یابد .

۵- فارغان دوره ابتدایی مطابق شرایط شمول ضرورت و سنجش قوای بشری از نگاه تعلیمات ثانوی عمومی مسلکی به اساس کانکور انتخاب میگرددند .

۶- یک تعداد شاگردان از جمله کاندیدهاییکه در امتحان کانکور موفق نمیشوند نظر به ضرورت تابع کورسهای حرفوی قصیرالمدت گسوریده و متباقی شغل آزاد را اختیار خواهند نمود . که این هر دو کتگوری قشر برارزش کارگر باسواد ماهر و نیمه ماهر را تشکیل خواهند داد .

ب- دوره ثانوي :

- ۱- چون يك دوره ثانوي چهار ساله نسبت بيك دوره سه ساله چه از نگاه كيفيت و چه از نگاه رسايندن شاگردان بمنظور كسب و فرا گرفتن تعليمات عمومي و مسلكي متوازن بسا نيازمندي قواي بشري درساحات سكتور دولتي و خصوصي امر لازمي ميباشد، بناؤ دوره ثانوي سه سال بيك دوره چهارساله با كيفيت ارتقاء مينمايد .
- ۲- معلمان دوره ثانوي از فارغان بکلوريادر موسسات تربيه معلم بسويه ليسانس مدنظر گرفته شده است .
- ۳- براي بلند بردن سويه معلمان از طريق كورسهاي منظم و متداوم داخل خدمت اقدامات موثر بعمل مي آيد .
- ۴- عيار ساختن پروگرام هاي پوهنځي ها به غرض تربيه معلم مطابق به احتياج معارف .

پاليسي معارف

د افغانستان تمام موسسات تعليمي از طرف دولت اداره، تنظيم ورهنموني ميشود، فعاليت هاي آموزش عمده متوجه تهيه پرسونل علمي و فني براي انكشاف سكتورهاي عامه و خصوصي بوده و دولت توجه بيشترى به پلان گذاري معارف مبذول ميدارد .

وزارت معارف متكفل تطبيق نمودن ستراتيژي دولت درساحه تعليم و تربيه بوده و تمام فعاليت هاي آموزش را با پلان عمومي دولت عيار ميسازد .

شورايعالي معارف بحيث مرجع با صلاحيت وظيفه دارد تا با لاي موضوعاتي كه وزارت معارف (بورده علمي) با اساس انكشافات جديد علمي و مطابق به نيازمندي هاي جامعه اهداف، پاليسي نوآوري و نصاب تعليمي وغيره معارف را بتمام سويه ها بشمول تعليمات عالي در بر تو اهداف نظام جمهوري بصورت مداوم مطالعه، ارزيايي و تقديم مينمايد تصاميم لازمه اتخاذ نمايد .

نكات عمده پاليسي معارف قرار ذيل است :

۱- چون يك دوره ثانوي چهار ساله نسبت بيك دوره سه ساله چه از نگاه كيفيت و چه از نگاه رسايندن شاگردان بمنظور كسب و فرا گرفتن تعليمات عمومي و مسلكي متوازن بسا نيازمندي قواي بشري درساحات سكتور دولتي و خصوصي امر لازمي ميباشد، بناؤ دوره ثانوي سه سال بيك دوره چهارساله با كيفيت ارتقاء مينمايد .

۲- ددوره ثانوي چهارساله اقل سال اخيري صنف ۱۲ منحيث سال آمادگي به رشته هاي ساينس و اجتماعيات و بغرض تقويه مسلك درسراسر كشور تدريجاً منشعب ميگردد .

۳- براي رفع نيازمندي هاي كشور از نگاه قواي بشري مشر يك تعداد ليسه هاي عمومي بعد از سروى و مطالعه بصورت تدريجي به مكاتب مسلكي تعديل ميگردد .

۴- دوره ثانوي مسلكي بصورت وسطى چهارسال رادر برميكيرد . اين دوره چهار ساله نظريه نوعيت و پروگرام رشته هاي مسلكي زيادو كم شده ميتواند .

ج- تربيه معلم :

بنا بر اهميت كدر معلمين بسويه هاي مختلف هدف نهايي ريفورم اينست تا درآينده كدرمعلمان بسويه هاي ليسانس و بالاتر از آن در معارف كشور تدريس نمايند .

۱- تربيه معلمان دوره ابتدائي از فارغان بکلوريافعلي و سالهاي آينده عاجلتاً بسويه

اول - تعلیمات و مجانی :

تعلیمات ابتدایی از سنین شش و هفت آغاز
یک دوره هشت ساله رادر بر میگردد . دوره
ابتدائیه از حیث پرنسیب اجباری و مجانی بوده
و دولت در محیط امکانات مالی و شرایط محیطی
مکلف به مساعد ساختن زمینه برای گسترش
تعلیمات اجباری و همگانی میباشد .

دوم - مرکزیت :

طرز اداره معارف بر اصل مرکزیت استوار
بوده ولی بمنظور تسریع فعالیت ها و فراهم
ساختن تسهیلات ممکنه بمدیریت های معارف
ولایات صلاحیت لازم تفویض میگردد .

سوم - امومالی :

دولت متکفل تمویل معارف است ، وزارت
معارف بغرض بهبود وضع بودجوی و توان مالی
خود از روشهای ذیل پیروی مینماید :

۱- از تشکیلات منورم و از شعب زاید و بیلزوم
میکاهد و بجای آن اصل صرفه جویی ضرورت
و کفایت رادر نظر می گیرد .

۲- از مصارف اضافی که رابطه مستقیم به
تعلیم و تربیه نداشته باشد، جداً خودداری
میورزد .

۳- کمک های والدین مخصوصاً فامیل های
مستعد ادر حصه تدارک و تهیه بعضی از احتیاجات
تعلیمی شاگردان جلب مینماید .

۴- به متعلمان و محصلان لایق طبق مقررات
بورس داده میشود .

۵- کمک های خارجی بدون قید و شرط رادر
حصه انکشاف معارف جلب و قبول مینماید .

چهارم - دوره های تعلیمی :

دوره تعلیمات ابتدایی ، ثانوی و عالی قرار
ذیل میباشد :

۱- تعلیمات ابتدایی :- تعلیمات ابتدایی
هشت سال میباشد، درشش سال اول توجه
زیاد بخواندن ، نوشتن، حساب، تربیه ذهنی
سمپورت و غیره معطوف میگردد در دو سال اخیر
علاوه بر موضوعات فوق بکارهای دستی و حرفه
های محلی نیز توجه بعمل میآید .

۲- تعلیمات ثانوی :- در ختم دوره ابتدائیه
شاگردان موفق باسناد امتحان کانکور و نظریه
ضرورت بدودسته تقسیم میشوند . یکنمعداد آن
طبق احتیاج به لیسه هاشامل شده و یکنمعداد
دیگر به مکاتب مسلکی سوق داده میشوند .
تعلیمات ثانوی اعم عمومی و مسلکی چهار
سال میباشد .

۳- تعلیمات عالی :- بعد از دوره ثانوی
عمومی و گذشتاندن امتحان کانکور پوهنتون
فارغان بدودسته تقسیم میشود، یکنمعداد آن
بغرض تحصیلات عالی شامل پوهنتون و تعداد
دیگر آن در موسسات عالی تربیه معلم جذب
میگردند، همچنان فارغان مکاتب مسلکی بعد از
تابع شدن به کانکور اختصا صی مسلکی
یکنمعداد آنها شامل پوهنچی های مسلکی شده
میتوانند و متباقی داخل کار میشوند .

پنجم - نصاب تعلیمی :

پروگرام های درسی به سویه های مختلف
نظر به احتیاجات اقتصادی، اجتماعی و کلتوری
و سیاسی جامعه ترتیب و تهیه میشوند . این
مفردات به اساسات تعلیم و تربیه معاصر متکی

بوده و مطابق به اهداف معارف طرح ميگردد .

ششم - تربيه معلم :

بمنظور موافق ساختن معارف با پلان هاي انكشافی مملكت و هكندا بغرض بلند بردن كيفيت تعليم و تربيه موجوديت معلمين لايق و ورزيده از احتياجات ميرم معارف محسوب ميگردد . براي برآورده ساختن دوامول فوق پروگرام تربيه معلم دوصورت آتي را بخود ميگيرد :

يكي پروگرام تربيه معلم قبل از خدمت و ديگري پروگرام تربيه معلم داخل خدمت . براي بهتر ساختن وضع تدريسي و رفع نيازمندي هاي موسسات عرفاني پروگرام تربيه معلم بسويه هاي ذيل ترتيب و تهيه ميگردد :

۱- تربيه معلمان براي دوره ابتدایي و كودكستان ها .

۲- تربيه معلمان براي دوره ليسانس و تعليمات مسلکی .

۳- تربيه معلمان براي موسسات تربيه معلم .

بود علمي :

بغرض بهتر ساختن رهنموني معقول و موثر سيستم تعليم و تربيه وزارت معارف به تاسيس يك بورده علمي و ارزيابي اقدام مينمايد . اين بورده وظيفتاً بالای موضوعات نصاب تعليمی وضع شاگردان، روشهای تدریس، امور مالی واداری و بسويه های موسساتي و ملی يك سلسله مطالعات و تحقيقات انجام داده و نتايج آنرا به شوراى عالی تقديم مي دارد .

هفتم - كتب و مواد درسي :

كتب و مواد درسي بحيث وسايل مهم آموزشی

تحت پلان هاي منظم بهتر ساخته ميشود . وزارت معارف اقدامات جدی بعمل می آورد تا كتب مضامين منظم مختلفه تو سط اشخاص مسلکی بصورت انفرادی يادسته جمعی مطابق به اهداف و نصاب تعليمی معينه تهيه گردد . در تهيه كتب و مواد درسي شرايط ذهني، روانی اجتماعي و كلتور جامعه افغانی در نظر گرفته ميشود .

هشتم - تقويه لسان :

در موسسات تعليمی کشور در پهلوی السنه پشتو، دری ، لسان خارجی نیز تدریس ميگردد .

نهم - ارزيابي :

در بهتر ساختن سيستم ارزيابي بالخصوص امتحانات از لحاظ وثوق و اعتبار آنها و قبول نمودن امتحان بحيث عمليه متداوم ارزيابي توجه لازم بعمل می آيد . وزارت معارف امتحانات رابه سويه هاي مختلف عندالموقع معياري ميسازد .

جبهت تشويق شاگردان از مكافات مادی و معنوی استفاده ميشود . از شاگردان ممتاز و لايق تقدير بعمل می آيد .

دهم - تعليم سواد حياتي :

به منظور استفاده مطلوب از سواد در حيات روزانه و بلند بردن سطح فعاليت هاي توليدي وزارت معارف درجوكات توان مالی پر وگرام هاي سواد حياتي را گسترش ميدهد .

يازدهم - توازن :

باآنكه دولت زمينه تساوی فرصت های تعليمی را از نگاه ديموكراتيک در نظر دارد ولی

نسلهای آینده کشور، بلند بردن سطح سواد و دانش جوانان، تقویت قوای بشری، رشد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است که ازوظایف سایر اورگان های دولت متمایز میباشد برای برآورده شدن این مامول بزرگ و غرض تعیین اهداف عمومی معارف کشور، طرح پالیسی ها ارزیابی عمومی، پروگرام های معارف و هماهنگ ساختن آن بااهداف دولت جمهوری و احتیاجات واقعی کشوربه شورایعالی مقتدر و باصلاحیت معارف ضرورت احساس نموده و آنرا یک امر ضروری و مفید می پندارد. که تشکیل ووظایف شورای عالی معارف حسب آتیست :

اول - تشکیل شورایعالی معارف :

شورای عالی معارف تحت ریاست شخص صدراعظم قراردادشته واعضای آن از اشخاص ذیل متشکل خواهد بود

- ۱- معاونین صدارت عظمی
- ۲- وزیر عدلیه
- ۳- وزیر مالیه
- ۴- وزیر معارف
- ۵- وزیر اطلاعات وکلطور
- ۶- وزیر پلان
- ۷- معین اول معارف
- ۸- رئیس پوهنتون

معین اول معارف درعین زمان بحیث منشی شورای عالی معارف اجرای وظیفه مینماید .

وظایف شورای عالی معارف :

شورای عالی معارف وظایف آتی را انجام میدهد :

درحال حاضر به توازن بین معارف و احتیاج کشور از نظر انکشاف اقتصادی و اجتماعی اهمیت بیشتر میدهد .

دوازدهم - پروگرام تربیت بدنی :

بداخل نصاب تعلیمی بسعویه های مختلف تقویه و توسعه مینماید .

سیزدهم - پروگرام های ماورای درسی :

تقویه و توسعه دافغانستان خاندودی پولنه . برای واریسی و مراقبت معقول و موثر ازکار شاگردان وهکذا بمنظور ایجاد رابطه موثر بین مکتب ومحیط ، انجمن های اولیای شاگردان ومعلمان تاسیس می یابد اینانجمن هاوظیفه دارند تارابطه مکتب رابا محیط فامیل وجمعیت محلی تنظیم وتقویه نمایند .

پانزدهم - تعلیم و تربیه مادام الحیات :

دولت حتی الامکان زمینه آموزش بیشتررا بمامورین وکارگران بدون درنظر گرفتن سن مساعد میسازد تاآنها بتوانند لیاقت ومهارت خویش رادر دوره ماموریت وکار بهتربسازند . برای اشخاصیکه میخواهند تحصیلات خودرا بسعویه های مختلف پیش ببرند ، موسسات تعلیمی بعداز وقت و شبانه روی کار می آید ودرحدود توان مالی ازطریق وزارت معارف توسعه می یابد .

شورایعالی معارف

ازآنجاییکه وظیفه وزارت معارف تعلیم و تربیه و تنویر اذهان مردم رشد سالم الکار

- ۱- تعیین اهداف عمومی معارف بسویه های مختلف بشمول تعلیمات عالی .
 - ۲- عیار ساختن اهداف معارف با اهداف عمومی دولت جمهوری، هماهنگ بانیازمندیهای رشد اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی کشور .
 - ۳- طرح پالیسی عمومی معارف متکی به خط مشی عرفانی دولت .
 - ۴- اتخاذ تصمیم درباره طرح قوانین و مقرراتیکه امور عرفانی کشوررا تنظیم مینماید.
 - ۵- ملاحظه پلانهای معارف و پوهنتون و گرفتن تصمیم لازمه .
 - ۶- اتخاذ تصمیم درباره مسایل عمومی بشمول موضوعات مالی معارف .
 - ۷- اتخاذ تصمیم بر آن فیصله های مورد علمی معارف و شورای عالی علمی پوهنتون که وزیر معارف به شورای عالی لازم بداند .
 - ۸- اتخاذ تصمیم برسایر موضوعاتیکه از طرف وزیر معارف به شورای عالی تقدیم میشود .
 - ۹- منظوری قوانین، مقررات ولوایح تسوید شده .
 - ۱۰- منظوری لایحه وظایف و برد علمسی و شورای عالی پوهنتون .
- تبصره: تصمیم شورای عالی معارف مطابق احکام قوانین و مقررات جهت منظوری به مجلس عالی وزراء تقدیم میشود .
- تطبيق ريفورم :**
- ۱- رویدست گرفتن سروی و مطالعه ساحه عرفانی بسویه های مختلف در سراسر کشور.
- ۲- حتی الامکان جلوگیری از تاسیس مکاتب دهاتی، ابتدایی و ثانوی جدید اقلا در طول دوالی سه سال آینده .
 - ۳- جمع آوری معلومات لازمه درباره نیازمندی های قوای بشری کشور مربوط به پنج الی ده سال آینده جهت تطبیق موثر و مشرفیفورم.
 - ۴- عیار نمودن نصاب تعلیمی ، پروگرام های درسی، کتب تجهیزات و غیره بادر نظر داشت اصل کیفیت و روحیه ریفورم .
 - ۵- رویدست گرفتن يك سلسله اجراء و اقدامات متداوم چه از نگاه ارتقای مکاتب دهاتی و ابتدایی موجوده بسویه صنف هشت و چه از نگاه تعدیل برخی ازلیسه های ثانوی عمومی به مکاتب مسلکی متکی به پرنسبب تدریجی.
 - ۶- طرح يك پلان کارجامع و منظم از طرف وزارت معارف .
 - ۷- تکلیف مصارف اضافی در بودجه معارف بادر نظر داشت صرفه جویی متصوره از طریق تطبیق ریفورم .
- نکات عمده ریفورم معارف در مورد اهداف ریفورم، ساختمان دوره های مختلفه تعلیمی و تطبیق ریفورم در کمیسیون مختلط بود اقتصادي وزارت معارف مطرح بحث قرار گرفت و بعد از غور و مدهاقه در چندین جلسه بتاریخ ۳۰ جدی ۱۳۵۳ طی سه صفحه تصویب گردید.
- فعالیت های وزارت معارف :**
- وزارت معارف در ساحات مختلف فعالیت های انجام داده که بطور خلاصه در بنجا توضیح میشود .

وزارت معارف

- تجدید نظر بعمل آمده است :**
- تاسیسات جدید :**
- بمنظور انکشاف متوازن معارف در مرکز و ولایات
- تاسیسات ذیل جدیداً تاسیس گردیده است :
- ۱- لیسه زراعت ولایت فراه به کنجایش سه صد شاگرد تاسیس گردید، همچنین مقدمات تاسیس پنج باب انستیتوت تعلیمات عالی زراعتی در مرکز و ولایات طرح شد .
 - ۲- به اساس خط مشی دولت جمهوری مبنی بر گسترش صنایع ثقیله در کشور اساس تخنیک عالی کابل در بهار سال ۱۳۵۳ بکنجایش هفتصد شاگرد گذاشته شد وهم برای ۵۰ نفر از فارغان صنوف نهم تخنیک کورسهای شبانه در این انستیتوت افتتاح گردید .
 - ۳- برای نگهداشت تناسب معقول در کدر های تخنیک به سویه های مختلف در چوکات مکاتب تخنیک انستیتوت تربیه معاون انجنیر به سویه صنف چهاردهم تاسیس گردید .
 - ۴- برای رشد انکشاف هنرموسیقی ملی لیسه موزیک افتتاح شد .
 - ۵- کار تاسیس پنجاه کتابخانه بر علاوه کتابخانه های سابق در مکاتب مرکز و ولایات رویدست گرفته شده .
 - ۶- بصورت مجموعی ۹۰ باب مکتب دهاتی و ۲۵ باب مکتب ابتدایی جدیداً تاسیس شد و ۹۷ باب مکتب دهاتی به ابتدایی ۱۱۶ باب مکتب دهاتی یک معلمه به دومعلمه و ۲۵ باب مکتب دهاتی دومعلمه به سه معلمه ارتقاء داده شد .
 - ۷- یک باب کورس برش لباس در چوکات
- تجدید نظر بعمل آمده است :**
- منظوراً تطابق سیستم درسی با شرایط کنونی
- بر لایحه های ذیل تعدیل وارد شده است :
- ۱- لایحه شمول به مکاتب مسلکی .
 - ۲- لایحه شمول فارغان مکاتب مسلکی به پوهنتون .
 - ۳- لایحه تفتیش مکاتب (لایحه مفتشین ولایات و لایحه مفتشین مرکز وزارت معارف) .
 - ۴- لایحه جدید الشمولان .
 - ۵- لایحه شمول در مکاتب لیلیه (این لایحه برای اولین بار تهیه شده و بمعرض اجرا گذارده شده است) .
 - ۶- لایحه وظایف مسولین امور لیلیه (این لایحه برای اولین بار تهیه و بمعرض اجرا گذارده شده است) .
 - ۷- لایحه دیپارنمنت مضامین در مکاتب ثانوی .
 - ۸- لایحه ارزیابی و حاضری مکاتب مسلکی .
 - ۹- لایحه اعضای ریاست تدریسات مسلکی .
- همچنین برمفردات نصاب تعلیمی و کتب درسی ذیل تجدید نظر بعمل آمده است .
- ۱- مکاتب مسلکی .
 - ۲- مکاتب تربیه معلمین .
 - ۳- پروگرام تعلیمات رادیویی .
 - ۴- لیسه تربیت بدنی .
 - ۵- پروگرام های مدیریت عمومی رهنمایی مسلکی .
- قابل یادآوری است که به تاسی ازارشادات بناغلی رئیس دولت بمنظور تشویق نویسندگان و دانشمندان کشور بر لایحه تالیف و ترجمه

دميرمنو ټولنه افتتاح گرديد .

تهيه ، تاليف وچاپ کتب :

- قسمت اول : کتب درسي، معد درسي و رهنمای معلم :
- برای اينکه درکيفيت وکميت تدريسي در معارف بهبودي پديد آمده جامعه افغاني با حفظ نواميس ملي و ارزشهاي ديني از پديده هاي علوم و معارف معاصر طوریکه شايسته است بهره ورگردد درطرز تاليف و تهيه کتب درسي تجديد نظر عمومي بعمل آمده است .
- الف: کتبيکه تاليف و ترجمه آن تکميل گرديده آماده چاپ ميباشد :
- ۱- کتاب قرائت دري صنف دوم با کتاب مهارتهاي لسان و کتاب رهنمای معلم آن .
 - ۲- کتاب قرائت پشتو صنف دوم با کتاب مهارتهاي لسان و کتاب رهنمای معلم آن .
 - ۳- کتاب رياضي، دري صنف دوم بارهنمای معلم آن .
 - ۴- کتاب اجتماعيات دري صنف پنجم .
 - ۵- رهنمای معلم تربيت بدني برای صنف چهارم الی ششم .
- ب : کتب ذيل بعدا تاليف زير تجربه قرار گرفته است :
- ۱- کتاب قرائت دري صنف چهارم ورهنمای معلم آن درولایت مزارشريف .
 - ۲- کتاب قرائت پشتو صنف چهارم و رهنمای معلم آن درولایت جلال آباد .
 - ۳- کتاب قرائت پشتو صنف چهارم بحیث لسان دوم درولایت مزارشريف .
 - ۴- کتاب قرائت دري صنف پنجم بحیث

- ۸- ۱۹۰ کورس سوادآموزی در حوزه شهر کابل ۴۱ کورس سواد آموزی درولایت بغلان و ۳۴ کورس سواد آموزی درکوهدامن تاسيس شد، برای شاگردان تمام این کورس ها کتاب قرائت، کتاب حساب ، رهنمای معلم و کتاب کار داده شده است .
 - ۹- به کمک مالی یونسکو در اداره ملی مبارزه بابیسوادی کتابخانه تاسيس گرديد .
 - ۱۰- در مورد تاسيس يك پروژه بزرگ تعليمات اکابر و سواد حياتي با نمایندگان موسسات اداره انكشافی ملل متحد و یونسکو تبادل نظر بعمل آمد. همچنین همکاری یونسکو درمورد افتتاح چندکورس سواد آموزی نسوان درکوهدامن و تهيه مواد رهنمای خانواده جلب گرديد .
 - ۱۱- با سا س تقاضای اداره انكشاف بین المللی امریکا و موافقت مقامات ذیصلاح افغاني يك پروژه تعليمات اکابر درسه و لستوالی به امداد تخنیکي آن اداره تاسيس میشود .
- همچنین بکمک مالی یونسکو يك وزکشا پ نویسندگان بمنظور تربیه پرسونل ملی مبارزه بابیسوادی عنقریب درکابل تاسيس می شود تادرباسواد ساختن نفوس خارج مکتب از راه سمعی و بصری فعالیت نماید .
- ۱۲- پلان جدیدی بمنظور مرتبط ساختن سواد حياتي با انكشاف کوپراتيف طرح گرديد
 - ۱۳- يك پایه ماشين اکسريز در ریاست حفظ الصحه معارف نصب و بکار انداخته شد.

وزارت معارف

- لسان دوم با رهنمای معلم آن در ولایت وردک .
۵- کتاب قرائت پشتوی صنف سوم با کتاب
مهارت‌های لسان و رهنمای معلم آن در ولایت
قندهار .
۶- کتاب قرائت دری صنف سوم با کتاب
مهارت‌های لسان و رهنمای معلم آن در ولایت
کابل .
۷- کتاب ریاضی صنف پنجم در ولایت
قندهار و جلال آباد .

قسمت دوم : کتب غیردرسی :

- الف - کتب ذیل از طرف پشتو ټولنه بچاپ
رسیده است :
- پشتو احصائیوی قاموس، قاموس لیکنه ،
د جمهوریت وږمی ، د دولت لیوانی دیوان ،
د روښانی واصل خوشعروڼه، د روښانیانو ملی
نہضت، په خارج کی پشتو څیړونکی، ادبی
ستوری، خیرالبیان .
- همچنین از طرف پشتو ټولنه بر قاموس
(انگلیسی پشتو) کار شده و چاپ آن الان جریان
دارد .

ب: کتبیکه از طرف پشتو ټولنه اکتون زیر

چاپ میباشند :

- ۱- سیره النبی صلی الله علیه وسلم
 - ۲- دافغانستان ژبی او تګمونه
 - ۳- دنهضتونو سالار سیدجمال الدین افغان.
 - ۴- دچیپنی لارښود .
 - ۵- بایزیدروښان (دسیمیناردمقالومجموعه).
- کتاب و آثاریکه در شعب مختلفه پشتو ټولنه
بر آن کار جریان دارد :

د: کتبیکه زیرکار میباشند :

- ۱- قرائت پشتوی صنف پنجم .
 - ۲- رهنمای معلم صنوف چهارم، پنجم و
ششم تعلیم و تربیت دینی .
- یکمده کتبی که در دوره متوسطه و ثانوی
قابل تجدید نظر فوری و عمومی بود ولی چون
تا هنوز پروژه نصاب تعلیمی مشغول تهیه کتب
دوره ابتدایی است موفق نشد تا آن کتب را
که در دوره ثانوی و متوسطه میباشند سراز نو
تالیف کند، لذا مرکز سیانس تجدید نظر بر
کتب ساینس و ریاضی دوره متوسطه و ثانوی
را بعمده گرفته است که از تاریخ ۲۶ الی اخیر
سال ۱۳۵۳ کتب ذیل در آن مرکز تجدید نظر
شده است .
- بیالوژی صنف ۱۲، فزیک صنف ۱۰، فزیک

د افغانستان گانې

مياشده همچين بيش از دوميون وچهار صد هزار اوراق متفرقه درين مطبعه بچاپ رسیده است .

سيمینار ها، کورسها وورکشاپها :

برای تنظیم بهتر اموردی موعارف در مرکز ولایات يك سلسله سیمینار ها ، کورسها وورکشاپهای تربیتی دایر شده است که ذیلا توضیح میشود :

۱- برای اینکه مدیران معارف مرکز ولایات با جریان واقعی معارف آشناشده در تطبیق اهداف عالی دولت جمهوری فعالیت های موثری انجام دهند از تاریخ ۱۹-الی ۲۸ سنبله ۱۳۵۲ سیمینار مدیران معارف دایر گردید .

۲- برای آشنایی بیشتر معلمان با اهداف تدریس مضامین ابتدایی استعمال موثر کتب نقشه هاو تجارت ها وپروژه ارتقای اتومات از تاریخ ۱۸ جوزا الی ۱۵ حوت ۱۳۵۲ درمکاتب مرکز ولایات غزنی، پروان، فراه ونیسروز سیمینار های دایر گردید که در آن مجموعاً بیش از سه هزار معلم، معلمه، مفتش، سر معلم و آمرمکتب اشتراک کرده بودند .

۳- بمنظور تقدیر از مقام والای معلمین با دود وطن پرست صدمین سال تولد شاعر شمیر وطن مرحوم عبدالعلی مستغنی بروز ۱۴-اسد ۱۳۵۲ تجلیل شد .

۴- بمنظور آشنایی بهتر معلمان ساینس به تدریس این مضمون سیمیناردر لیدسه امانی دایر گردید که در آن ۲۵ نفر معلمان ساینس مرکز ولایات اشتراک کرده بودند ، بهمین منظور سیمینار های منظوقی از طرف مرکز ساینس در مرکز و شش ولایت دایر گردید .

لغت پوهنه، دلرغونی یونان فلسفه، دبایزید روبنای نهضت، یوهنری اثر ، دخوشحال خان خټک دژوند اجتماعی اړخ، اوسنی شاعران داجتماعی تحول تیوری، د افغانستان معاصر تاریخ، میرزاخان انصاری دیوان، دخوشحال خان خټک دیوان، درحمان بابادیوان، دپشتو ارخانیک قاموس، پشتوقاموس .

همچنین مواد مربوط به جهان کاربه صورت پامفلیت از طرف مدیریت عمو می رهنمایی مسلکی بچاپ رسیده است .

قسمت سوم - کتبی که ترجمه شده :

۱- بمنظور تربیه پرسونل مسلکی اداره ملی مبارزه بابیسواد یکتعداد کتب ووسایل به کمک مالی یونسکو بدری وپشتو ترجمه گردیده و مورد استفاده قرار گرفته است .

۲- کتابهای (په پوهنه اوروزنه کی پلاننگ څه ته وائی) و (دبځو تعلیمات اوپر مختگ) نیز به کمک مالی یونسکو ترجمه شده و اکنون زیر چاپ میباشد .

قسمت چهارم- کتب درسی معد درسی و

رهنمای معلم که از چاپ برآمده است :

بصورت مجموعی (۲۹) نوع کتب درسی، معد درسی ورهنمای معلم به تیر از (۱۶۶۶۵۰۰) جلد از چاپ برآمده است .

قسمت پنجم - کتب ودیگر نشرات که در

مطبعه معارف چاپ شده است :

به تعداد (۴۲۹۵۰۰) جلد کتب درسی، معد درسی ورهنمای معلم و به تعداد (۲۷۸۵) جلد مجله ودیگر نشرات در مطبعه معارف از چاپ برآمده و (۴۹۲۰۰۰) جلد کتب درسی معد درسی ورهنمای معلم اکنون درین مطبعه زیر چاپ

وزارت معارف

- ۵- درین سال سالگرد پنجاهمین سال تاسیس لیسه امانی با پیام بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و خطابه بناغلی وزیر معارف تجلیل گردید .
- این لیسه طی نیم قرن یکتعداد زیاد فارغ التحصیل به جامعه تقدیم نموده است .
- ۶- سیمیناری بشمول مالکان هتلها، رستورانها، متصدیان امور هتلهای دولتی در هتل انترکانتی نتال از طرف مکتب هوتلداری دایر گردید . درین سیمینار درباره بهبود مواد غذایی و جلب بیشتر سیاحان بمعیار بین المللی تبادل نظر های صورت گرفت .
- ۷- سیمینار تدریس آموزی برای معلمان مناطق سردسیر از تاریخ ۱۹-الی ۲۹ دلو ۱۳۵۳ در دارالمعلمین نگرهار دایر گردید . درین سیمینار علاوه ازمختصین داخلی از نظریکده متخصصین رضاکار آلمانی نیز استفاده شده است .
- ۸- کورس نظارت تربیتی برای مفتشان دایر گردید .
- ۹- درورکشاپ ، آرت عملی دارالمعلمین برای آشنایی شاگردان به رسم های تخنیکی (استفاده ازوسایل نجاری، فلزکاری و برق) فعالیت هاصورت گرفت .
- ۱۰- سیمیناری بشمول مفتشان مرکز وولایات دایر گردید .
- ۱۱- سیمینار بین المللی بایزید رویشان بتاريخ ۱۵جدی با پیام بناغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم افتتاح گردید . درین سیمینار که شخصیت های براننده علمی داخلی و خارجی اشتراك ورزیده بودند بر حیات بایزید
- رویشان ، شخصیت مجاهد دانشمند معروف کشور روشنی انداخته شد .
- ۱۲- از طرف دمیرمنو قولنه برای تنویر افکار نسوان مجموعاً ۴۴ کنفرانس دایر شده و برای تنویر کودکان مجموعاً ۲۶ برنامه نمایش فلم های تربیوی اجرا شده است .
- ۱۳- برای معلمان مبارزه بایسواد سیمینار های تربیتی با استفاده از نظر متخصصان داخلی و خارجی دایر گردید .
- ۱۴- سیمینار ملی عملیات سواد آموزی طی دوهفته بکمک مالی یونسکو و با اشتراك متخصصان داخلی و خارجی دایر گردید .
- ۱۵- از طرف موسسه دبلیو، اف، پی سیمیناری برای اصلاح امور مربوط به تغذیه (به شمول آمران لیلیه های ولایات و طبایخان مربوط) در شهر جلال آباد دایر گردید .
- ۱۶- کورس مقدماتی و اساسی خارتندی برای مریون دختران و پسران خارتندی در ولایات فاریاب، جوزجان، مزار، سمنگان، بغلان تخار و بدخشان در مرکز وولایات مزار شریف و کندز دایر گردید .
- همچنین کورسهای مشابهی در مرکز وولایات هرات و قندهار نیز تدویر شد .
- ۱۷- کورس مسلکی مقدماتی و اساسی برای پالندویان رضاکار شهر کابل و پالنجونی های پوهنتون دایر شد .
- ۱۸- برای آشنایی با مقررات ترافیکی به همکاری مدیریت های ترافیک از طرف خارتندی در مرکز وولایات کورسها دایر گردید .
- ۱۹- تمام دوره های تربیوی مریون خارتندی قرار ذیل طبقه بندی شده و در تدویر کورسهای

برای انکشاف روابط فرهنگي کشور باممالک دوست و بلند بردن سوئے علمی منسوبین معارف فعالیت های ذیل صورت گرفته است .
الف- تمدید قرارداد های که موعده آن تکمیل شده بود .

۱- قرار داد فرهنگي بين دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر اشتراکيه شوروی تمدید گردید .

۲- قرارداد توأمیت بين پوهنځي های ساينس و اقتصاد افغانستان و پوهنتون های بن، بوخم و کولن آلمان و قرار داد توأمیت پولی تخنيک بایکعه موسسات تعليمات عالی شوروی تمدید گردید .

۳- قرار داد با اداره انکشاف بين المللی اضلاع متحده امریکا و وزارت معارف در مورد کمک های آن اداره در پروژه نصاب تعليمی و مواد درسی و تهیه پرسونل تعليمی تمدید شد.
۴- با دول هند، ترکیه، عراق، پولیند، بلغاریا چکوسلواکیا، یوگوسلاویا، مجارستان، حکومت اتحادی آلمان، فرانسه، دنمارک، جاپان، چين ایران و ایتالیا قرارداد فرهنگي صورت گرفته است .

همچنین مراحل ابتدایی موافقتنامه فرهنگي بين افغانستان و مصر تکمیل شده و مسوده موافقتنامه فرهنگي بين افغانستان و کویست طرح گردیده است .

ب- دیدوبازدید ها، کورسها و سیمینارها :

۱- هفت نفر محصل امریکایی برای شناسایی بیشتر افغانستان برای چند هفته به ایندیوار آمدند .

۲- ۲۷ نفر دانش آموزان ایران از آلسار

مسلکی مواد مندرجه آن عملی گردید .

الف کورسهای مقدماتی :

ب- کورس اساسی (زمرک، زرکی، بنیگنوال وهیل، پالندوی، پالنجونی و پالندویان رضاکار).

ج- کورس متوسط برای مربیون دوره های مافوق .

د- کورس ودبیچ برای مربیون دوره های مافوق .

ه- کورس تربیوی برای دوره های مافوق.

و- کورس ان، تی، سی یا تربیت ملی مربیون.

ز- کورس ان، تی، تی، سی یا تربیست بين المللی مربیون .

۳۰- هجدهمین سالگرد خاندوی در ۱۹ ثور ۱۳۵۳ در کابل به پیام بناغلی محمد داود رئیس دولت رصدا عظم افتتاح گردید .

۳۱- اولین سیمینار آمرین خاندوی ولایات در کابل دایر شد و طی آن تصامیم مفیدی اتخاذ گردید در اخیر سیمینار بناغلی محمد داود رئیس دولت و خاندوی اعلی د افغانستان خاندوی قولنه اعضای سیمینار رابحضور خود پذیرفته ضمن وصایای قیمت دار خویش آمرین خاندوی رامتوجه وظایف خطیرشان نمودند .

۳۲- دوسیمینار بغرض رهنمایی معلمان از طرف مدیریت عمومی رهنمایی مسلکی در کابل وهرات دایر گردید .

۳۳- یک سلسله سیمینار ها برای آمران مکاتب در مورد رهنمایی مسلکی دایر گردید . همچنین برای (۷۷۰۰) شاگرد د تحت پروژه رهنمایی مسلکی و (۱۲۰۰) نفر خارج پروژه از طرف معلمان رهنما مشوره های مسلکی و رهنمایی داده شده است .

- باستانی افغانستان دیدن کردند .
- ۳- ریسته مبارزه با بیسوادی بنا بدعوت سازمان دوستی و روابط فرهنگی با کشورهای خارجی تاجکستان وشعبه تاجکی سازمان دوستی روابط فرهنگی با افغانستان به اتحاد شوروی اعزام شد .
- ۴- بنابدعوت (دهلی اسوشین فوتبال) یک تیم ۱۸ نفری فوتبال از تاریخ ۹-الی ۲۲میزان دردهلی به مسابقات پرداخت .
- ۵- بنابدعوت مقامات سپورتنی اتحادشوروی تیم ملی والیبالی به آنکشور عزیمت نمود .
- ۶- یکگروپ ده نفری از مربیون خاندوی مرکزولایات غرض فراگرفتن تربیت بین‌المللی مربیون کورس حرفوی خاندوی عازم ایران شد . درین کورسها عده از مربیون خاندویان آسیایی، اروپایی وعربی‌اشترک ورزیده بودند.
- ۷- دونفر ازخاندویان افغانی برای تعقیب کورسهای مسلکی عازم مالیزیا گردیدند . درین کورسها از ۱۵ کشور مختلف حوضه ایشیاپسفیك دعوت بعمل آمده بود .
- ۸- برای اولین بارکورسهای تربیوی زمرگ هاودوکورس ملی مربیون به اجازه دفترایشیا پسفیک درکابل دایرگردید ونماید آن موسسه نیزدرین کورسها اشترک ورزید .
- ۹- دونفرازخاندویان افغانی برای اشترک درنهمین کنفرانس ایشیاپسفیك عازم سنگاپور شدند .
- ۱۰- دونفرازاعضاء ستاف خاندوی دختران درسیمینار انکشاف اجتماعی خاندوی دختران درپونه عازم هندوستان شدند . درین سیمینار عده ازنمایندگان خاندوی کشور های آسیایی
- افریقای ، امریکایی و آسترالیایی شرکست ورزیده بود وهمچنین دو نفر از نمایندگان خاندوی در اجتماع جوانان جا پان اشترک ورزیدند .
- ۱۱- شش نفر از مربیون وآمران خاندوی مرکزولایات که ازطرف عربستان سعودی برای اشترک در اجتماع پالندویان ممالک اسلامی برای کمک باحجاج ممالک خویش دعوت شده بودند درمراسم حج اشترک ورزیده وازین راه باحجاج افغانی همکاری نمودند .
- ۱۲- به تعداد ۱۰۲ نفرازدختران وپستران خاندوی مرکز ولایات توانستند به مصارف شخصی خوددرهفتمین جمبوری ملی هندوستان درفرید آباد شرکت ورزید .
- جوانان افغانی بااین‌رقم درشت ریکاردخوبی رادرهمه فعالیت های جمبوری قایم کردند که به اثرآن دومدال عالی خاندوی ازطرف مقامات خاندوی دولتهای پاکستان وهند به ایشان منظور گردید .
- عالی‌ترین مدال خاندوی هندازطرف پشاعلی فخرالدین علی احمد رئیس جمبور آنکشوربه پشاعلی محمد نسیم رئیس خاندوی افغانستان تفویض گردید .
- ۱۳- بعضی ازمسوبین معارف درسیمینارها نمایش آثار وسالگورد های ذیل اشترک ورزیده اند .
- محفل هزارو دوصدمین سالگرد اسماعیل بخاری درتاشکند، سیمینار تدبیرمنزل درفلپین نمایش آثار پوشکین دراتحاد شوروی، جلسه متخصصان تعلیمات ابتدایی درپاریس، جلسه متخصصان معارف روبانکشاف درساحه تعلیم

ج- بورسهای تعليمي :

از بورسهای تعليمي ذيل استفاده بعمل آمده است .

۱۷ نفر از بورسهای آلمان ، ۵۰ نفر از اتحاد شوروي ، ۲۲ نفر از فرانسه ، پنج نفر از عربستان سعودي ، ۱۹ نفر از هند ، ۲۰ نفر از امريكا ، ۲ نفر از ايران ، ۲ نفر از بلغاريا ، ۲ نفر از تايلند ، يكنفر از رومانيا ، يكنفر از هاليوند استفاده کرده اند . همچنين ۲۱ نفر تحت پروگرام يونسكو و پنج نفر تحت پلان كولمبو به ممالك مختلف اعزام شده اند .

تعميرات :

تهيه عمارت مناسب برای مكاتب يكي از كار های عمده است كه در پهلوی فراهم آوری ديگر وسايل بايد بدقت كامل مورد توجه قرار گيرد . از طرفی هم تهيه حداقل وسايل زندگی برای آن معلمانى كه در نقاط دور دست به تدریس اولاد كشور مصروف اند از لوازم اولی شمرده میشود ، بهمين اساس وزارت معارف در صدد آن شد تا (۶۰۰) منزل رهایش را برای معلمان در مناطق كه از مركز فاصله دارد تعمیر نماید . علاوه بر آن (۹۰۰) تعمیر برای مكاتب دهاتی و ابتدایی جديد اعمار شود وهم ۲۵۰ عمارت نيمكاره مكاتب تکميل گردد . برای تهيه منزل رهایش معلمان دو پروژه ديگر در نظر گرفته شد يکی در نزديكترین ولايات (ننگرهار و وردك) و ديگری در دورترین ولايات از مركز (بدخشان) . در پروژه بدخشان ۳۵۰ عمارت (مكاتب دهاتی و ابتدایی و منزل رهایش معلمان) به مبلغ ۸۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی در نظر گرفته شده كه كار ساختمان اين عمارات قسمأ هشتاد فيصد تا

و تربيه در پاریس ، كورس برود كاستنك تعليمي در كوالالمپور ، كورس تربیوی در هالیند ، سيمينار مربوط به نوآوری در ساحه سواد آموزی دردهلی كوالالمپور ، بنكاك و توكيو ، كورس تعليمات ساينس در هنگري ، كورس تربیوی مربوط تولید كتب درسی در توكيو ، كورس ریاضی و فزيك در بين المللی ترسیست ایتالیا ، بازديد از موسسات سازمان كتب درسی ایران ، مسابقه قرائت قرآن كريم در ماليزيا ، كورس اداره عامه در مانيل ، سيمينار منطقوی متود توزيع مسواد درسی در كولمبو ، كورس تربیوی مربوط به تجهيزات تعليمي و تعميرات مكاتب درهند ، مشاهده موسسات رادیو تاشكند ، وركشا پ تعليمات فزيك برای آسیادر بنكاك ، كورس مترو لوجی ، ترسیم نقشه مكاتب در انستیتوت بين المللی پلان گذاری پاریس ، وركشایهای تعليمی در بيروت ، بازديد از موسسات عرفانی فرانسه ، دیدن موسسات عرفانی عربستان سعودي ، كورسهای استفاده از منابع بشری در انگلستان ، كانگرس بين المللی سیورت در اتحاد شوروي ، موسسه دایمی نویسندگان افريقایی و آسیایی در بيروت و سريلانكا ، سيمينار تعليمات رادیوی در توكيو و كوالالمپور ، كنگفرانس های درولوجی در پاریس ، كورس ریسرچ كیمیا در جمهوريت فدرالی آلمان :

همچنين چهل نفر محصل به مصرف شخصی خود برای تحصیلات عالی بخارج رفته اند .
۱۴- بناغلی وزیر معارف در هجدهمین كنگفرانس عمومی یونسكو كه از تاريخ ۱۷ اکتوبرالی ۲۳ نومبر ۱۹۷۴ در پاریس منعقد گردیده بود به آنصوب اعزام شدند .

وزارت معارف

سال ۱۳۵۴ تکمیل میشود. ترمیم و رنگمالی (۱۱) لیسه مرکز و ۴ عمارت دیگر (کمپ معارف نندارتون، مطبوعه معارف و پشتو ټولنه) نیز بزودی تمام خواهد شد، علاوه بر آن بیش از یکصد قلم فرمایش تعمیرات مربوط به معارف طی سال ۱۳۵۴ عملی خواهد شد.

پلان پنجمی له آینده تعمیرات معارف بصورت منظمی طرح شده که در آن در حدود سه ونیم هزار عمارت مکاتب ابتدایی، متوسطه و ثانوی گنجانیده شده است که با تطبیق آن بسیار از مشکلات ازین ناحیه مرفوع خواهد شد.

تداوی در مربوطات معارف :

در بهلولی تهیه دیگر وسایل حفظ الصحه نیز از مسایل عمده ای است که همیشه وزارت معارف به آن توجه مبذول داشته است. بهمین اساس بیش از هزار مادر و طفل از طرف مددکاران اجتماع میرمنو ټولنه به کلینیک های صحسی و شفاخانه هافر ستاده شده اند. همچنین ۱۹۸ نفر واکسین بی سی جی ۱۶۷ نفر واکسین چیچک و ۳۹۴ طفل واکسین دی، تی، پی شده اند. همچنین ۹۵ مادر به کلینیک مرکز حمایه طفل و مادر میرمنو ټولنه معرفی شده اند.

۵۰ طفل در مرکز حمایه طفل و مادر بستری و تداوی شده و ۸۰ مادر بدیگر شفاخانه ها معرفی شده اند.

از ۹۰۶۰ زن حامله و مصاب به امراض نسایی در حدود دوهزار طفل در کلینیک های موسسه نسوان مراقبت صحی بعمل آمده و تداوی شده اند.

آخر سال ۱۳۵۳ تکمیل شده و بقیه کار آن جریان دارد در پروژه نمبر اول نمونوی (وردک) که از تاریخ ۲۳-اسد کار آن شروع گردیده به اول قوس ختم شد معلوم گردید که نظریه تدابیر دقیق فنی و تخنیکی ۵۳ فیصد در مصارف این عمارت صرفه جویی بعمل آمده است.

همچنین پروژه نمبر دوم نمونوی (ننگرهار) که مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

در مورد تعمیرات نیمکاره برای آن عمارتیکه کار ساختمان آن از ۴۰ فیصد کمتر باقیمانده ۲۰ میلیون افغانی تخصیص داده شد، بهمین اساس تا آخر سال ۱۳۵۳ از جمله ۲۵۰ عمارت نیمکاره مکاتب ۱۵۰ باب مکتب تکمیل شسده مورد استفاده قرار گرفت.

در مرکز پروتوکول اعمار ۵۰ مکتب باریاست خانه سازی عقد شد که تا آخر سال ۱۳۵۳ عمارت ذیل تکمیل و مورد استفاده قرار گرفت.

دوبلاک شانزده اتاقی برای ۲ مکتب ابتدایی در رحمان مینه.

دوبلاک ۱۶- اتاقی برای یک لیسه و یک بلاک ۱۶- اتاقی برای مکتب ابتدایی در شاه شهید

همچنین کار ساختمان ۲ بلاک ۱۶- اتاقی برای یک لیسه در خیرخانه مینه و ۲ بلاک ۱۶- اتاقی برای لیسه خوشحال خان در ساحه تدریسی آن لیسه.

ریاست خانه سازی علاوه بر این ۷ بلاک ۱۶ اتاقی و عمارت انستیتوت اداره صنعت و هونتلداری را نیز در سال ۵۴ تکمیل خواهد کرد.

همچنین ساختمان تعمیر حریق شده خوشحال خان و ادیتوری لیسه نادره تا آخر

۱۴۰۰ کيلوگرام بودرتخم به افغانستان مساعدت کرده است که بعد از وضع مصارف حمل و نقل مبلغ شانزده و نيم مليون افغاني از درك قيمت اين مواد به بودجه دولت تحويل گرديده است. همچنين موافقت بعمل آمد تا از اين موسسه يكصد و پانزده تن روغن بوزارت معارف امداد گردد.

فعاليت‌های عمومي :

علاوه بر مطالبی که قبلاً تذکاريافت در چوکات وزارت معارف بصورت عمومي فعاليت های ذيل بعمل آمده است :

۱- شانزده درس برای تعليمات راديو بي بزبان پشتو و دري تهيه شده است .

۲- يكتعداد پوستر برای بهبود تعليمات راديو بي تهيه شده و بدسترس مکاتب گذاشته شده است .

۳- در حدود چهار صد و شصت نفر شاگردان معارف بعد از وقت رسمي تحت نظر متخصصين داخلي و خارجي برای تربيت بدني به سپورت های مختلف از قبيل بوکسينگ، وزنه برداري وغيره پرداخته اند . همچنين بيش از ۸۰ نفر شاگرد معارف در چوکسي ارغندي به سپورت سکی پرداختند .

۴- بمنظور تعميم و گسترش سپورت و تربيت بدني در مکاتب نسوان تورنمنت خزاني سپورت بين تيم های نسوان صورت گرفت .

۵- مسابقات جمناستيک بمنظور اصلاح نواقص و تشخيص سويو ورزشکاران در کلب ورزشي معارف در ليسه تربيت بدني بر گزار شده .

۶- برای ۱۶۸۲ نفر مامور شهادت نامه

۲۲۲۱ واقع راديو گرافي در اکسريز دميرمنو تولنه بعمل آمده است .

درسرويس های گوش، گلو، جراحي، چشم و کليتيک دندان، شعب پانسمان اکسريز، لابراتوار و واکسين حفظ الصحة معارف در مرکز ولايات مجموعاً بيش از ۳۷۱۹ هزار شاگرد و ديگر منسوبين معارف معاينه، تداوي و واکسين شده اند .

هيأت طبي که برای معاينه شاگردان ولايت فراه اعزام شده بود مجموعاً ۳۱۷۹ شاگرد را معاينه کرده و برای ۶۹۳ نفر ادويه لازم توزيع نموده است .

همچنين ۱۲ نفر پانسمان و بر ۷۱۵ نفر واکسين چيچک تطبيق شده است .

جلب همکاري :

به منظور پيشرفت معارف و برای تطبيق پلان های عام المنفعه دولت جمهوري از کمک های به شائبه ممالک دوست استفاده بعمل آمده است که ذيلاً توضيح ميشود .

۱- رياست تربيه معلمين بمنظور بلند بردن سويو تعليمي همکاري پيسکوران امريکايي و آلماني را جلب کرده است .

۲- اداره يونيسف پرداخت مبلغ ۳۳۰ هزار دالر را برای فعاليت های تعليمات ابتدائي وعده داده است .

۳- عربستان سعودي پرداخت مبلغ ۲۵ هزار دالر را برای تهيه کاغذ چاپ کتب درسي و جمهوريت عراق پرداخت يك مليون دالر را برای بهبود وضع تعميرات معارف وعده داده است .

۴- اداره مواد غذايي بين المللي مقدار ۳۰۰ تن شبرخشمک ۵۴۰۸ کيلو گرام چای سيساه

وزارت معارف

- کورس پشتو داده شد .
- ۷- از طرف موسسه نسوان با ۳۱۰ خانواده در نادرشاه مینه از لحاظ نظافت، رفتار نیک با همسایگان و واکسیناسیون همکاری و رهنمایی شده .
- ۸- از طرف همکاران اجتماع میرمنو ټولنه ۵۸ فامیل مربوط به صندوق مادر ۷۸۶ نفر از نواحی مختلف شهر ویزت شده و از جدایی ۴۰ زن و شوهر به نفع فامیل شان جلوگیری شده است . همچنین برای ۳۴۸ مادر و طفل مستحق از صندوق مادر مدد معاش ماهانه پرداخته شده برای دارالتادیب اشیای مورد ضرورت شان از قبیل کمپل، بوت، مجله بخوان و بدان و دیگر مواد خواندنی اهداء شده و هم با فامیل هایشان تفاهم بعمل آمده است . همچنین برای محبوسین بدون پای، مواد خوراکی از قبیل برنج ، روغن و غیره امداد شده است . برای پنجمتد نفر کارگر فابریکه های بگرامی و سیلوی مرکزی و ۱۷۴ نفر محبوسین از طرف مددگاران اجتماع مشوره های لازم داده شده و از ۵۹ طفلی که با مادرشان در محبس هستند مراقبت بعمل آمده است .
- ۹- برای جلوگیری از ولادت های بی هم و رهنمایی در امور تربیتی و غیره ۱۵۰۰ مادر از طرف مددگاران اجتماع میرمنو ټولنه رهنمایی بعمل آمده است .
- ۱۰- برای ۷۸۰ مادر و ۹۶۳ طفل شیرو روغن نباتی تحت پروژہ (۵۹۹) مواد غذایی موسسه صحتی جهان توزیع شده است . در شعبه فرمایشات میرمنو ټولنه مجموعاً ۱۷۶۳۷ پارچه دوخته شده است .
- ۱۱- در شعب خیاطی و نجاری و تباشیر سازی موسسه صنایع تجارتي مجموعاً بیش از سیصد هزار و پنجمتد پارچه دوخته شده و بیش از دوازده هزار تکه سامان چوبی ساخته شده و هم در حدود سه و نیم میلیون قلم تباشیر تهیه گردیده است .
- ۱۲- یکصد و بیست و هشت کت ساینس در مرکز ساینس تهیه شده و در مکاتب مرکز و ولایات توزیع شده است .
- ۱۳- بمنظور استفاده زیاد از ساحه کسم و برای گرایش دادن دروس نظری به ساحه عمل لابراتوار چندین معضله در چوکات مرکز ساینس برای لیسسه های مرکز و ولایات تهیه شده است .
- ۱۴- ده حلقه فلمسترپ های مشاغل و یک حلقه فلم پیشه های مختلف از طرف مدیریت عمومی رهنمای مسلکی تهیه شده است که بمکاتب نمایش داده میشود .
- ۱۵- به سویه شاگردان صنوف هفتم و هشتم مکاتب و هم برای شاگردان دوره ثانوی از طرف مدیریت عمومی رهنمای مسلکی آزمایش هوش تهیه شده است .
- ۱۶- از طریق صندوق معلم طی سال ۱۳۵۲ پنجمتد و چهارده معلم و معلمه مکاتب مرکز جمعاً (۱۳۸۵۰۰) افغانی قرضه و برای پنج معلم و معلمه (۱۱۰۰۰) افغانی بخشش شده است . همچنین به حساب صندوق معلم ۲۶ ولایت و دولوی و لسعوالی مبلغ یک میلیون و سه صد و چهل و شش هزار و پنجمتد افغانی انتقال داده شده تا به مستحقین قرضه و بخشش داده شد .
- ۱۷- ۹۴۰۹ جلد کتاب از طرف وزارت محترم اطلاعات و کلتور و ۱۵۰۰۰ جلد کتاب و مجله از طرف موسسه محترم انتشارات فرانکلن کابل به کتابخانه های معارف مرکز و ولایات اهداء شده است .

ریاست پوهنتون کابل

پوهنتون کابل مهم ترین کانون علمی کشور مرجع آمال مردم مدرساحه تعلیمات عالی بوده و منسوبین آن سرمایه های پرثمر معنوی ملت ماراتشکیل می دهند .

در این جامعه اکادمیک در جریان سال ۱۳۵۲ (۷۷۹۸) محصل مشغول آموزش بودند که از آنجمله (۷۴۲) نفر آن هادختر و متبانی پسر بودند وظیفه تدریس آن عده را (۶۳۹) استاد داخلی و استاد خارجی به عهده داشتند .

پوهنتون خود راموظف می بیند که بخاطر شگوفانی ورشد فرهنگ اصیل ملی ما سهم غنی و پرمحتوی ایفاء نماید تا باشد که جوانان مادراینده به حربه نیرومند معنوی برای ایجاد چرخش های عظیم علمی، اجتماعی و فرهنگی تجبیز گردد ...

درفضای مساعدی که در پرتو نظام جوان جمهوریت برای شگوفانی فرهنگ و دانش بوجود آمده پوهنخی های مربوطه پوهنتون در روشنایی مسئولیت وظایف نوین تاریخی اهداف مثبتی رادر برابر خود قرار دادند که منظور از آن اعتلای سطح دانش در کشور بوده و باید جوانان مادررشته های مختلف علمی فرهنگی باجدید ترین دستآورد های تکنالوزی معاصر آشنا گردند تا فردا بتوا نند کشسور عزیز را در مسیر درستی که نیازمندی عصر و منافع علیای مردم ماحکم می نما ید رهبری

نمایند اکنون مادر این فصل خطوط اساسی وعمده تغییرات ثوربخشی رابرسی میکنم که در پوهنخی هاتشکیلات مرکزی پوهنتون از ۲۶ سرطان ۱۳۵۳ تا اخیر آن به وقوع پیوسته است ...

پوهنخی زراعت

این پوهنخی در پرتو نظام مترقی جمهوری از تاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۳ فعالیت ذیل را انجام داده است :

الف- درساحه فارم تحقیقاتی :

۱- در پروژه تحقیقاتی سای بین (۱۵) نوع سای بین زرع گردیده که امید است در آینده نزدیک نتیجه آن توسط دیپارتمنت اگرا نومی به کمیته تحقیق پوهنتون سپرده شود .

۲- در پروژه تحقیق گندم (۶) نوع گندم بصورت مقایسوی توسط دیپارتمنت اگرا نومی مورد تحقیق قرار گرفت .

۳- امراض سیب و بته شنگل توسط دیپارتمنت امراض نباتی و حفاظه نباتات مورد تحقیق علمی قرار گرفت .

۴- در مورد حاصل گرفتن بیشتر از جواری باجره، پیاز، سیاه دانه، گاهو، گرم، براکلی سیر، کدو و غیره توسط دیپارتمنت سبزیجات تحقیقات علمی صورت گرفته است .

۵- بررسی از حیوانات وامور باغداری فارم رشد ونموی مرغ، تطبیق کود نایثروجن دار

دراثر همین اقدامات درحمله ۱۳۵۴ سنګت تېداپ آن گذاشته است .

درجریان سال گذشته ازجمله ۲۳۲۷مريض ۱۰۲۳ آن عملیات گردیده است علاوه برآن

(۳۲۳۰) معاینه خون و (۳۲۰) معاینه ادرارو

(۱۰۴۵) معاینه مواد غایطه مریضان درپولی

کلینیک داخله انجام گردیده است .

این پوهنځی هنوز درمراحل ابتدا یسی

انکشاف خود قرارداشته و امید دارد که در

پرتونظام نوین کام های استوار ومثبتی به

پیش بردارد .

پوهنځی ادبیات وعلوم بشری

درجریان سال ۱۳۵۳ اقدامات سودمندی در

ساحه علمی وفرهنگی برای تربیه معلمان

وزریده مسلکی وپرسونلی فنی بعمل آمد .

پوهنځی ادبیات دراین سال جهت اصلاح

سیستم وبهتر شدن کمیت وکیفیت درس بر

پروگرام های درسی سابق تجدید نظر نمود.

درپهلوی سایر دیپارتمنت ها، دیپارتمنت

فلسفه، علوم اجتماعی، و هنرهای زیبابه

فعالیت آغاز نموده نمایش پروگرام های

تربیتی ازطریق تلویزیون کلوزدسرکت برای

اولین باردرکشور مورد تطبیق قرار گرفت .

دردیپارتمنت های مختلف این پوهنځی

مضامین مسلکی برای تربیه معلمان جزء پروگرام

درسی ساخته شد . علاوه برآن دردیپارتمنت

های پشتمو ودری مضمونی بنام تاریخ ثقافت

افغانستان که منعکس کننده وبیانگر گذشته

درخشان کشور وفعالیت های فکری و علمی

دانشمندان افغانی درزمینه فرهنگ و ثقافت

افغانستان میباشد درجمله پروگرام درسی

بالای دونوع گندم کالیان ومکسیک و تاثیر

درحاصل آن ازفعالیت دیگری است که توسط

دیپارتمنت های مربوطه این پوهنځی اجرا

شده است .

ب- درساحه نشرات :

۱- طبع ونشر مجله سه ماهه علم وفن .

۲- تنظیم وترتیب کتابخانه پوهنځی که

برای اولین باردرسال ۱۳۵۳ صورت گرفت .

۳- عکاسی فعالیت های که درفارم تحقیقاتی

صورت گرفته است تو سسط شعبه نشرات

پوهنځی .

۴- ورکشاپ انجیری زراعتی در جریان

سال ۱۳۵۳ بیست عراده موثر مرکز پوهنتون

رابرعلاوه تراکتور ها وماشین آلات زراعتی

دست داشته خویش ترمیم نموده است .

پوهنځی زراعت بادرك این حقیقت که

افغانستان کشور زراعتی است وبه امید

خدمت گذاری بیشتر تلاش پیگیرداردنا جوانان

آینده مابه رموز زراعت مدرن آشنایی بیشتر

داشته باشد .

پوهنځی طب پوهنتون ننگرهار

این پوهنځی که در سال ۱۳۴۲ تاسیس

یافت ازتاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۳ تاکسون

فعالیت های ذیل راانجام داده است :

مدیریت نشرات این پوهنځی در جریان

سال فوق (۲۴۵) جلدکتاب علمی راچاپ نموده

وعلاوه برآن یکتعداد کتب علمی طرف نیاز

پوهنځی راتمیه وبدهسترس مراجعین گذاشته

است .

درمورد اعماریک تعمیر برای لیلیه ایسن

پوهنځی اقدامات لازم صورت گرفت چنانچه

افزود گرديد .

ارژنده ومثبت در سيستم تدریسی بشکل دروس ولکچر هائیکه باپروژکسیون ومشاهده سلايد های مربوطه ودیمانستراسیون توأم میباشد رونما ساخته اند. همچنان یکنعداد زیاد فلم های علمی طبی بصورت هفته وار برای تمام ستاف، دیپارتمنت های مختلفه وستاژیران ومحصلان پوهنځی باترجسمه و توضیحات دری آن به نمایش گذاشته شد پوهنځی طب درجریان سال ۱۳۵۳درپهلوی سایر نشرات خود جلد چهارم فرهنگ طبی راکه یك دائره المعارف كوچك طبی میباشد برای نشرروی دست گرفته است یك کمیته باصلاحیت مجلس استادان جهت تجدید نظر برپروگرام درسی بادرنظرداشت پتالوژی و نیازمندی های امروزی کشور بکار آغاز نمود که پلان مرتبه آن هابرای تطبیق آماده گردیده است .

دردیپارتمنت ژورنالیزم نیز بادر نظرداشت تحولات سریع جهانی و مطابق به روحیه ریفورم بنیادی معارف تدابیر لازم اتخاذگردید بدین معنی که درپروگرام درسی نه از حیث اینکه کدام مضامین تدریس شود بلکه از نظر اینکه در مضامین کدام موضوعات وبه چه اساس تدریس گردد تغییرات اساسی وارد گردید ، همچنان لازم دیده شد تا شرایط تحصیل در رشته ژورنالیزم بامعیار های جدید عیار ساخته شود .
تدویر کورس مختصر نویسی از طرف دیپارتمنت انگلیسی صورت گرفت .

همچنان کورس های لسان جاپانی وروسی دایرگردیدکه برعلاوه استادان تعدادآمورین وزارت خانه ها نیزدراین کورس مشفون آموزش لسان میباشد .

پوهنځی طب

به منظور ساختمان یك تعمیر جدید عصری برای پوهنځی طب درسال ۱۳۵۳موافقه مقامات صالحه گرفته شد وهمچنان برای اعمار وبکار انداختن یك مرکز رادیوتراپی جهت تداوی بعضی وقایع سرطانی با کشور هنگسری مذاکرات دوجانبه صورت گرفته ودر زمینه ساختمان آن موافقه بعمل آمد .

این پوهنځی سعی دارد تا برای بلندبردن سویه علمی دوکتوران جوان، تسهیلات وبهبود امور تدریسی محصلان مربوطه از هر گونه امکانات درداخل کشور وکمک های سازمان های بین المللی وممالک دوست مخصوصاً ازمنابع همکاری تخنیکی طبی بین دولت جمهوری افغانستان ودولت فرانسه که تعدیل بهتر موافقت نامه مربوطه جسر یا ن دارد استفاده اعظمی نماید .

دیپارتمنت های مختلف پوهنځی طب علاوه برتدریس و تطبیقات معاینات لابراتواری مریضان زیادی رانیز اجرا کرده است که خلاصه آن بصورت ذیل است :

در سال ۱۳۵۳ یکنعداد سامان مدرن لابراتواری، پروژکتورها ومیکروسکوپ ها و مواد کیمیای تهبه گردید . استادان پوهنځی نیزازاین تجهیزات استفاده کرده ویک تحول

- ۱- دیپارتمنت بیوشیمی (۷۵۰۳) معاینه خون وادرار .
- ۲- دیپارتمنت باکترلوی (۲۷۲۰) معاینه

ریاست پوهنتون

مربوط به مواد میضان شفاخانه های مختلف. ۳- دیپارتمنت هستوپتالوژی و هماتولوژی معاینه میضان شفاخانه های پوهنتون سایر شفاخانه های کشور. ۴- دیپارتمنت طب عدلی (۹۶۶) معاینه مختلف مربوط به معاینه جنائی ترفیسی و مرگهای مشکوک اجرا نموده است. پوهنځی طب امیددارد که درپوتو شرایط مساعد و مفید نظام نوین جمهوری وریفورم معارف داکتران فهیم ولایقی را به جامعه افغانی تقدیم دارد.

پوهنځی علوم

درپوهنځی علوم در جریان سال ۱۳۵۳ فعالیت های انکشافی آتی رخداده است:

۱- درگذشته انرژي اتمی افغانستان صرف يك عنوان بوده ولی پوهنځی علوم در جریان سال ۱۳۵۳ برحسب امریه مقام وزارت معارف کمیته موقتی مطالعاتی را که مرکب از متخصصین فزیک اتوم وهسته ئی پوهنتون میباشد جهت تدوین يك اساسنامه و طرح پلان های مقتضی موظف نموده تاباشد که مطابق به نیازمندی های عاجل و بنیادی افغانستان در ساحه طبابت زراعت وغیره ازانرژي اتمی به کمک مقامات ذی علاقه مستفید گردیم.

طبق فیصله که بمیان آمده مبلغ چهارمیلیون افغانی جهت اعمار پروژه کوبالت شصت از طریق بودجه احتیاط وزارت پلان کمک گردید.

۲- درصنف چهارم رشته معلمی پوهنځی مضمون (اصول تدریس فزیک در مکاتب ثانوی) تدریس گردید و همچنان يك تعداد زیاد کلکسیون نباتات که برای دیپارتمنت بیولوژی پوهنځی ساینس از نقاط مختلف افغانستان جمع آوری شده بود نام گذاری علمی شده که

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

پوهنځی حقوق درجریان سال ۱۳۵۳ مطابق به اهداف و اساسات مترقی نظام نوین برای اصلاح پروگرام درسی به اصلاحات بکرو جدیدی دست زد که بردو پرنسیپ مهم ذیل متکی میباشد.

۱- پروگرام مورد نظر باید در داخل چوکات پرسونل و بودجه فعلی طرح و تطبیق شود ۲- پروگرام بایست متوجه بهبود کمی و کیفی دانش و ارتقاء و تزکیه بیشتر معیار اخلاقی محصلان گردد.

بدر نظر داشت دو پرنسیپ فوق اصلاحات آتی در امور تدریس بعمل آمد.

الف- جهت مساعد ساختن فضای اکادمیک که در آن محصلان بشنوندن متود های تتبع تحقیقات علمی و مشاهدات و استنتاج عملی را فراگیرند کار (عملی و سیمینار) در نصاب تدریسی پوهنځی شامل گردید.

ب- قبلا معمول بود که استادان لکچر های شان را بشکل نوت تهیه نموده و در صنف

تعداد مجموعی آن به (۱۱۶) واز نمونه های آن به (۸۵۴) میرسد .

پوهنځی انجنیري

به اساس پروتوکولیکه دراین اواخر بین پوهنتون کابل وتیم توامیت ایالات متحده امریکامضاء شده پنج نفر مشاورین امریکایی در رشته های مهم و اساسی انجنیري در شعب مختلف بااستادان این پوهنځی کمک وهمکاری می نمایند .

استادان پوهنځی انجنیري در جریان سال ۱۳۵۳ به سیمینار های مختلفه اشتراك نموده وراه هایی راکه به افغانستان وساینسدانان دیگر کمک شده بتواند درمورد ارائه نمودند. درجریان سال ۱۳۵۳ مطالعه امکان استفاده ازکمپیوتر برای پوهنتون کابل تحت مطالعه گرفته شد. پروگرام پری انجنیري که یکی از پروگرام های فوق العاده مفید و ضروری پوهنځی میباشد ودر سال های قبل نسبت مشکلات مادی از بین رفته بود دوباره احیاء ومورد تطبیق قرار گرفت . و(۱۹۰) نفر فارغ التحصیلان صنوف دوازدهم مرکزولایات به کورس های ریاضی، انگلیسی و مبادی انجنیري مصروف تحصیل شدند ناکفته نباید گذاشت که این پروگرام برای رفع نواقص علمی شاگردان اهمیت بسزایی دارد. بالاخره بایدگفت که درجریان این سال بین سیستم کردیت این پوهنځی و پوهنځی های علوم و اقتصاد هم آهنگی به وجود آمده وقدم های مثبتی درراه بهتر شدن واصلاح سیستم تدریس برداشته شده است .

البته ازاین رهگذر باموسسات ذیعلاقه کمک علمی موثرصورت خواهد گرفت وتعداد این نباتات بصورت تخمین به (۸۰۰۰) میرسد .

۳- آمریت نشرات پوهنځی علوم تصمیم گرفت مجله ساینس رادر هرماه یکبار چاپ نماید .

۴- ازتاریخ اخیر میزان ۵۲ باغ وحش کابل بصورت مستقل ازطرف پوهنځی ساینس اداره میشود ودر جریان سال ۱۳۵۳ کوشیده شد تااصلاحات بهتری رادرراه انکشاف باغ وحش علمی سازد .

در جریان این سال پوست ها وشاخ های حیواناتیکه ارزش علمی ومادی زیاددارد بصورت کلکسیون ترتیب ودریک قسمت موزیم حیوانی دردیوار هانصب گردید تااز فرسوده شدن آنها جلوگیری شده بتواند .

۵- برای تقویه بنیه مالی باغ وحش پیشنهادهای ازقبیل تاسیس یک مجله علمی بنام کابل زو جلوگیری ازصدور حیوانات به خارج ک شعور ترتیب دادن یک رهنمای جدید ازطرف آمریت باغ وحش به مقامات مربوط جهت منظور تقدیم گردیدکه اکنون موضوع تحت غور مقامات صلاحیتدار میباشد، همچنان باغ وحش کابل درپهلوی موزیم حیوانی قدم مهم تری درراه انکشاف آن برداشت که عبارت ازتاسیس یکاکواریم ماهیان وخزندگان ممالک مختلف بشمول ماهیان وخزندگان جمهوریت افغانستان میباشد که به مناسبت روزتاسیس جمهوریت در افغانستان بتاریخ ۲۵ سرطان ۱۳۵۳ درباغ وحش روی کارآمد که نظیرآن رانمیوان امروز درشرق میانه پیدا نمود

پوهنځی وترنری

این پوهنځی درماه حوت ۱۳۵۲ به اساس فرمان (۸۴۶) بحیث یك پوهنځی مستقل در چوكات پوهنتون كابل تاسیس گردید واهداف ذیل رادر جریان سال ۱۳۵۳ جهت تطبیق موردنظر داشته است.

۱- تربیه نسل جوان بسویه عالی دررشته طب حیوانی بادر نظر داشت اهداف دولست جمهوری .

۲- پیشبرد امور مالداري و بلسند بردن سطح محصولات حیوانی، مجادله علیه امراض حیوانی ووقایه صحت حیوانات، جلوگیری امراض زونوز (امراض مشترك بین انسان ها و حیوانات) جهت وقایه صحت انسان .

۳- همکاری و تربیه پرسونل برای ریاست وترنری ومالداري وزارت زراعت ، ریاست صحت عامه وانستیتوت واکسین سازی وزارت صحتیه ، ریاست خارتون وزارت دفاع ملی بناروالی ها، مسلخ هاو دیگر موسسات ذیعلاقه .

همچنان درجریان سال ۱۳۵۳ پنج محصل غرض تحصیلات عالی عازم اتحاد جما هیبر شوروی وهنگری ویک استاد جهت تحقیق درساته میکروبیولوژی عازم جاپان گردید . درساحه تحقیق وریسرچ یك تیم تحقیقی

سه نفری اكادمی علوم چكوسلواکیابه صفت مهمان پوهنځی وترنری درجریان سال ۱۳۵۲ به افغانستان آمده وبه همکاری پوهنځی مدت یكماه بالای پرازیت ها وامراض پرازیست حیوانات اهلی وماهی تحقیق نمودند و جهت مطالعات بیشتر مواد مورد ضرورت خود رابه

چكوسلواکیا بردند .

پوهنځی اقتصاد

سال ۱۳۵۳ بانكشاف سیستم كریست وتطبیق سیستم سمستر آغاز گردید .

این سیستم بعداز غور وبررسی همه جانبه آن ازطرف استادان پوهنځی یك سال قبل عملی گردید درطول سال نارسائی ها وخلاء های آن تثبیت شده برای سال ۱۳۵۳ پلان مكمل طرح وتوام بااصلاحات لازمه سیستم سمستریكه جزء عمده ریفورم درسی پوهنځی بود مورد تطبیق قرار گرفت . به اساس این دوتحول پس ازاین وقتی برای محصل سند لیسانس داده میشود كه درحداقل ۸ سمستر وحداكثر ۱۲ سمستر نمبر مضامین مختلفه جمعاً ۱۲۲ كریست حاصل نماید .

همچنان تحریر مونوگرافی تحت رهنا یی یك استاد باصلاحت درسمستر های اخیرجرع شرایط اخذ لیسانس محسوب میشود .

دراواسط سال ۱۳۵۳ قرارداد دوازده ساله توامیت پوهنځی اقتصاد باپوهنځی های كلن بوخم وبن جمهوریت اتحادی آلمان بهایان رسید ولی به منظور جلوگیری از سكتگی جریان درس پوهنځی موفق شدكه آن راناختم سال عیسوی یعنی تاختم سمستر خزا نسی تمدیدنماید.

عمده ترین تحول سال ۱۳۵۳ پوهنځی درساحه نشرات صورت گرفت كه عبارت از طبع یكتهعدد كتب وآثار استادان پوهنځی ازطریق شعبه نشرات وقرار دادن آن دراختیار محصلان وارسال رایگان آنهابه كتابخانه های عامه مركز،ولایات ومراكز عرفانی كشور بود.

انجنييران لايق وورزيده بعهده دارد. درسال ۱۳۵۳ از طريق رشته هاي اختصاصي ساختمان هاي مدني و صنعتي ساختمان هاي هيدرو تخنيكي ، تكنالوژي كيمياوي ، جيولوجي و تفحص معادن جامد، سرك سازي، جيولوجي و تفحص نفت وگاز واستخراج معادن جامد و لابراتوارهاي مجهز عصري خودبحيح يك مركز مهم علمي ازابراز مساعدت هاي علمي و تخنيكي به ساير وزارت خانه هاوموسسات

دريخ نكرده است ، چنانچه سروي ومطالعه توپوگرافيكي وجيوفيزيكي ساحات ساختماني تجزيه خاك ها، تجزيه مواد وروغنيات منرال ها، پلان اجراي انفجارات وسرنك پراني ها بحجم هاي بي سابقه وچشمگيرودادن مشورت هاي مفيدعلمي و تخنيكي به موسسات مختلف. اين امور همه كه تحت نظر و رهنمايي متخصصين داخلي وخارجي اين مسو سسه صورت گرفته است طي كنفرانس سوم علمي پوليتخنيك از ۹-۱۳ حمل سال ۱۳۵۴ توضيح گرديده است .

درسال ۱۳۵۳ به منظوررفع نقايص تعليمي شاگردان مكاتب بتعداد (۲۱۴) نفر در كورس آمادگي تحت تربيه گرفته شد تا براي پيشبرد موافقانه تعليمات انستيتوت آماده باشند . درموزيم جيولوجي پوليتخنيك تمام انواع معادن افغانستان از نگاه كميت وكيفيت دسته بندي وگرافهاي آن ترتيب ميگردد .

درسال ۱۳۵۳ بتعداد (۳۲) كتاب ولكچر درسي كه جمعاً به (۵۵۸) جلد ميرسد توسط دستگاه طباعتي پوليتخنيك طبع وبه استفاده محصلان قرار داده شده .

درطول سال ۱۳۵۳ از طرف استادان پوهنخي براي محصلان وعلاقمندان كنفرانس هاي متعدد ومشمري ايراد گرديد . چاپ مجله (اقتصادى خيبرني) نشريه سه ماهه پوهنخي است از چند سال ركوددرآغاز سال ۱۳۵۳ مجدداً رويدست گرفته شد كه سه شماره آن تاكنون نشرگرديده وبديسترس علاقمندان قرار گرفته است .

پوهنخي فارمسي

درسال ۱۳۵۳ پروگرام درسي پوهنخي به منظور وفق دادن آن به استندرد بين المللي فراهمين هاوشرايط وضورت محيطي از نظر امور دوا وتجزيه هاي لابراتواري موردتجديد نظر قرار گرفت .

پوهنخي فارمسي يك قرار داد همكاري علمي رابادولت هند امضاء نمود كه باساس آن دولت هند از يكطرف (۲۸) بورس تحصيلي دراختيار پوهنخي گذاشت واز سوي ديگر هفت پروفيسور هندي دررشته هاي مختلف بابوهنخي فارمسي همكاري خواهند نمود .

كميته تدوين قوانين دواسازي در پوهنخي فارمسي به همكاري وزارت صحيه دايرويكعهه استادان آن موظف گرديدهند تا با وزارت صحيه به تماس آمده دترتيب لسنت ادويه جنريك ومطالعه نباتات طبي افغانستان همكاري نمايند .

انستيتوت پولی تخنيك كابل

اين انستيتوت درپهلوي نقشي كه درامر ترتيب وپرورش كدر علمي به منظور رفع نيازمندي هاي كشور ازناحيه متخصصين و

پوهنځی شرعیات

برای اینکه استادان و محصلان پوهنځی ار کتب مورد علاقه و طرف ضرورت خود بطور موثر و مطلوب استفاده بتوانند پوهنځی شرعیات تصمیم گرفت تادرجریان سال ۱۳۵۳ کتابخانه خودراکه مشتمل بر (۱۵۰۰۰) جلد کتب دینی، اخلاقی، ادبی، حقوقی و فلسفی است به سیستم کارتوتیک مجهز نماید.

ددرجریان این سال استادان و منسویین پوهنځی درمورد رفع مشکلات درسی و طرف حل آن ازطریق ایراد کنفرانسها و دایسر نمودن سیمینار های علمی سهم فعال وجدی گرفته اند.

همچنان ددرجریان سال به پروگرام درسی پوهنځی بکم کمیته مختلط از نمایندگان وزارت عدلیه، قضاء و پوهنځی های حقوق و شرعیات مورد تجدید نظر قرار گرفت که در نتیجه فیصله بعمل آمد تایتعهدا مضامین حقوقی که دانستن آن برای قاضی ها و خاتونال هایك امر ضروری است جزء پروگرام درسی پوهنځی شرعیات شود.

پوهنځی امید دارد که تجویز بالا پس ازطی مراحل نهائی مورد تطبیق قرار گیرد. پوهنځی امید دارد که تجویز بالا پس ازطی قرار داد همکاری با پوهنتون بغداد موفق گردید که به اساس آن دولت عراق یکنهتاد استاد برای پوهنځی شرعیات فراهم میسازد.

مرکز پوهنتون و وقایع انکشافی

پوهنتون کابل باداشتن شعبات و ادارات متعدد مرکزی وظایف حساس و مهمی را در

حدود صلاحیه های خویش انجام میدهد و مادر اینجا ادارات مذکور را بصورت خلاصه معرفی نموده و فعالیت های انکشافی آن هارادرجریان سال ۱۳۵۳ مورد بررسی قرار میدهیم.

مرکز تحقیقات علمی پوهنتون

این مرکز درسال ۱۳۵۳ تمام فعالیت های خویش راوقف تکمیل اساس نامه جدید مرکز تحقیقات که دارای (۷) فصل و (۸۶) مساده میباشند نموده و مسوده آنرا بعد ازطی چندین جلسه به همکاری یکدهه از استادان تکمیل نموده و ازطریق پوهنتون به مقامات صالحه تقدیم نموده است. همچنان درواخرسال گذشته اساسنامه موسسات تحقیقاتی دیگری از قبیل کمیته اثرژی اتمی، محیط انسان و ماحول آن (بی.ای.ام) کمیته تدوین ساینس پالیسی و کمیته طرح لایحه تحقیقات علمی برای محققان خارجی که امور آن به این مرکز محول گردیده بوده تکمیل گردیده است.

در پهلوی اجراءت بالا اعضای علمی ریسرچ بشکل گروهی پروژه های تحقیقاتی و احصائیوی مربوط پوهنتون را از منابع مختلفه جمع آوری و تکمیل نموده اند. این پروژه های تحقیقاتی شامل معلوماتیست که از پنجسال اخیر یعنی (۴۸-۵۳) بشکل گراف ها و راپور تهیه گردید. بصورت عمده مطالب ذیل راتبیه نموده اند.

- ۱- جمع آوری احصائیه استادان و محصلان از سال ۴۸-۱۳۵۳.

- ۲- احصائیه محصلانیکه فارغ التحصیل گردیدند و بعداً در کدر علمی پوهنتون جذب گردیده اند.

- ۳- تعداد نشرات پوهنځی ها (تالیف و

د افغانستان کالني

ترجمه .

۴- تعداد لابراتوار ها ، ورکشاپ ها ،
ديپارتمنت ها، کنفرانس ها، سيمينار ها ،
مضامين درسي و بودجه منظور شده عرپوهنځي .

۵- بررسي پروژه هاي تحقيقاتي از نظر
شکل و چگونگی استفاده از متود های معمول
و ريسرچ چکو نکی مصارف پولی و ارزش
تطبیقی آن .

مدیریت عمومی کتابخانه پوهنتون

شعبه افغانستان شناسی این کتابخانه که
درچوکات آمریت عمومی آن فعالیت مینماید
یکی از شعب مهم و حساس بوده و تعداد بیشتر
مراجعین به این شعبه مراجعه نموده مصروف
تحقیق و تنبیح می کردند. مجموع کتبی که از ماه
سرطان- اخیر سال ۱۳۵۳ توزیع گردیده
(۱۱۲۴۴) جلد و مجموع آثار علمی و مونوگراف
های که در همین مدت مورد استفاده قرار گرفته
است (۶۶۵۷) جلد میباشد ، همچنان در طول
این مدت یکتعداد کتب جدید و آثار علمی
استادان و مونوگراف های محصلان به شعبه
افغانستان شناسی به معرض نمایش گذاشته
شده است .

شعبه توزیع کتابخانه که مراجعین این
شعبه نسبت به سال های قبل زیاد بوده
و از تاریخ اول اسدالی اخیر سال ۱۳۵۳ بصورت
مجموعی (۱۲۸۹۹) جلد کتاب توزیع شسده
است .

شعبه کنلاک یا دفتر فنی و تخنیکي کتابخانه
از اول اسدالی اخیر سال ۱۳۵۳ مجموعاً (۸۹۲)
جلد کتاب را بعد از طی مراحل فنی و تخنیکي
شعب مر و طه غرض استفاده مراجعین فرستاده

است .

ديپارتمنت مجلات ، جرايد و روزنامه ها از
اول اسد الی اخیر سال ۱۳۵۳ (۸۲۱۲)
کلکسیون بمعرض استفاده علاقمندان گذاشته
است .

باید تذکر داد که کتابخانه پوهنتون کابل
در حدود (۵۰۰) نسخه خطی نایاب دارد که
در این اواخر خوشبختانه فهرست کسارتي و
کنایي با تشریحات متناسبت از نسخ موجود
تهیه و ترتیب گردیده است ، همچنان کتابخانه
پوهنتون موفق گردیده است تا زمینه را برای
افتتاح دونهایشگاه رسامي و هنر های زیبا به
منظور تشویق استعداد های هنری محصلان
و هموطنان گرامی فراهم سازد .

مدیریت عمومی لیلیه پوهنتون

اداره لیلیه هادرطول سال تعلیمی ۱۳۵۳
مواد مورد ضرورت را که حاوی اعاشه و ابانه
(۳۵۰۰) نفر محصلان لیلیه مرکز ، نسوان
نرسنگ مردانه و لیلیه های صنوف اول
پوهنتون که در تعمیر سابقه تخنیک ثانوی
و پولیتخنیک میباشد تهیه نموده طبق بست
و پروگرام منظور شده به وسیله مدیریت های
ارزاقی و جنسی بادر نظر داشت مقررات و لوايح
حسابی آنها تطبیق و اجراءات نموده است .
از جمله (۳۵۰۰) نفر که شامل لیلیه میباشد
(۲۳۰۴) نفر از لیلیه مرکز پوهنتون استفاده
می نماید .

مدیریت عمومی نشرات پوهنتون

۱- تعداد (۵۰۰) جلد مجله فوق العاده
سالگرد نظام مترقی جمهوری و (۵۰۰) جلد
مجله سه ماهه را چاپ کرده است .

- ۲- رهنما ونشریه کانکور - کتاب سازمان بین المللی کارو افغانستان رامجموعاً بتعداد (۶۰۰) جلد چاپ کرده است .
- درشعبه گسستنر این مدیریت در تمام سال ۱۳۵۳ کتب ذیل ازچاپ برآمده است :
- کتاب امراض هلمنتی، کتاب ساختمان بدن نمووانکشاف آن، کتاب دینامیک متر ولوژی کتاب جغرافیای شرق دور ، کتاب تاریخ افغانستان باستان وکتابجغرافیای اقتصادی.
- مدیریت عمومی روابط فرهنگی**
- ماموریتیکه مراحل اعزام شان از آغازسال ۱۳۵۳ تاختم آن ازطریق این دفتر تکمیل گردیده به تفریق دواير دولتی قرارذیل است:
- سندارت (۱۵) بورس، وزارت معادن وصنایع (۴۸) بورس، داخله (۱۰) بورس ، مالیه (۱۰) بورس، صحنیه (۴۲) بورس، معارف (۱۲۹) بورس، فوایدعامه (۲۷) بورس، تجارت (۱۷) بورس، مخابرات (۱۸) بورس بعضی ریاست خانه ها (۵۱) بورس .
- خلاصه این مدیریت (۵۲۴) نفررا به بورس های کشور های شوروی، امریکا ، فرانسه ، کانادا، جاپان ، ایران ، هند ، آسترلیا، یوگوسلاویا، بلغاریا، هنگری، اطریش، ایتالیا
- ناروی، پولیند، رومانیا، دنمارک، آلمان، تایلند مالیزیا، لبنان و عربستان سعودی معرفی نموده است .
- مدیریت محصلان روابط فرهنگی از شروع سال ۱۳۵۳ تاخیر آن مراحل اعزام یکتعداد محصلان را که جهت فراگرفتن تحصیلات عالی به خارج میروند تکمیل نموده است از این تعداد (۱۷۳) محصل ازپول شخصی و (۴۳) نفر از بورس های رسمی استفاده کرده وبه کشور های مختلفه اعزام گردیده اند .
- بررسی وثبیت تمام اسناد تحصیلی که محصلین ومامورین افغانی ازخارج کشور در ختم بورس های رسمی یا شخصی باخود می آورند بدوش مدیریت ارزیابی اسنادکه علمیست درطول سال ۱۳۵۳ بیش از ۱۳۵۴ کمیته ارزیابی اسنادعلمی وثبیت رتب دولتی بطور عادی دایر گردید وبیش از (۱۵۰۰) سند تحصیلی وموضوعات دیگر تحت بحث قرار گرفته و ارزیابی شده است .
- درطول سال گذشته مجموعاً از طریق مدیریت عمومی روابط فرهنگی (۸۷۵) استاد مامور ، محصل به اساس بورس های رسمی یابه مصارف شخصی به خارج اعزام گردیده اند

وزارت تجارت

خارجی:	وزارت تجارت وسیله ارتباط و تثبیت قدرت اقتصادی
۹۰. عواید توریزم	درساحه بین المللی تادیات و عواید خارجی
۱۷۹۰. تادیات .	کشور میباشد که نتیجه آنرا بیلانس تادیات
۱۳۱۰. واردات تجاری	ارایه میدارد:
مصارف نمایندگیها و	افلام مندرج بیلانس تادیات افغانستان
۴۰. مسافرت های اتباع افغانستان در خارج:	درسال ۱۳۵۳ به میلیون دالر .
۴۴۰. تادیات فروض خارجی	پیشبینی:
۳۰. اصل قرضه	۱۷۴۰. عواید
۱۴۰. تک پولی	۱۵۷۵۰ صادرات
تفاوت بیلانس (+ و -) و (۵۰)	۸۰۰ مصارف نمایندگیها

مطابق راپور های احصای بیوی در یازده ماه سال ۱۳۵۳ ارقام زیر بدست آمده :

واردات تجاری بصورت مجموعی به میلیون افغانی ۹۴.۶ میلیون افغانی معادل

صادرات مجموعی به میلیون افغانی ۱۲۲۶.۶ میلیون افغانی معادل

نقش سنگین تجارت در بیلانس تادیات کشور درسال ۱۳۵۳

بیلانس تجارت و صادرات اشیا و اموال را در طول یکسال نشان داده که جز بیلانس تادیات و معرف کامل سطح و حالت اقتصادی کل بوده نقش مهمی را داراست :

صادرات در یازده ماه سال ۱۳۵۳ با اساس راپور های شعب مختلف وزارت		
اسم جنس	قیمت به میلیون افغانی	تناسب نسبت به مجموع
میوه خشک	۲۹۶۱	۲۶ فیصد
میوه تازه	۱۷۴۰	۱۵ فیصد
پوست باب	۳۷۸	۳ فیصد
پوست قره قل	۶۸۳	۶ فیصد
حبوبات روغنی	۲۳۴	۲ فیصد
پشم	۳۶۶	۳ فیصد
پخته	۱۶۸	۱۵ فیصد
قالین و گلیم	۱۰۶	۹ فیصد

وزارت تجارت

پوستینچه	۴۱	.
نباتات طبی	۲۷۲	۲ فیصد
گاز	۱۱۲۵	۱۰۱ فیصد
سایر ایشیا	۷۲۰	۶ فیصد
مجموع	۱۲۲۶	.

واردات افغانستان بتفریق اجناس عمده دریا زده ماه سال ۱۳۵۳

اجناس	قیمت به میلیون افغانی	تناسب نسبت به مجموع
چای	۸۱۷	۹ فیصد
سکر ت	۸۰	۱ فیصد
روغن نباتی	۳۴۷	۴ فیصد
ادویه طبی	۳۴۰	۴ فیصد
تایر و تیو پ	۶۵۸	۷ فیصد
منسوجات نخئی	۳۶۷	۴ فیصد
منسوجات سندی	۶۲۹	۷ فیصد
موتورهای تیز رفتار	۴۹	۱ فیصد
با یسکلها	۲۷	.
پاپوش های جدید	۱۰۹	۱ فیصد
سایر ایشیا	۵۹۸۳	۶۴ فیصد
مجموع واردات	۹۴۰۶	

تناسب صادرات افغانستان به ممالک مختلف دریا زده ماه سال ۱۳۵۳

لست مملکت	قیمت به میلیون افغانی	تناسب نسبت مجموع
هند	۱۷۴۹	۱۵ فیصد
پاکستان	۱۳۶۲	۱۲ فیصد
اتحاد شوروی	۴۱۷۶	۲۷ فیصد
امریکا	۱۸۵	۲ فیصد
انگلستان	۱۱۹۸	۱۱ فیصد
جرمنی	۲۰۲	۳ فیصد
چکوسلوواکیا	۱۸۲	۲ فیصد
سایر ممالک بارتر	۲۲۹	۲ فیصد
سایر ممالک	۱۸۷۷	۱۷ فیصد
مجموع	۱۱۳۶۰	

د افغانستان کالني

وزارت تجارت در پهلو ي ديگر تحولات کشور گامهای موثر ومو زى بر داشته و به منظور رشد سکتور تجارت فعاليتها و خدماتي تشويق کننده، تنظيم کننده و کنترول کننده انجام داده و رول بارز تری رادر اقتصاد کل کشور بازی مينمايد .

رشد تجارت نه تنها مر بو ط به تغيير اصلاح ورشد محصولات وفر آورده های داخلی است بلکه ارتباط کلی باساحه تجارت بين المللی دارد روی اين ملحوظ بازاریابی ومار کتینگ و استفاده ازشرایط مساعد بين المللی وآمادگی بابحرانهای بين المللی

ازوظایف عمده آن مطابق به زمان مسی گردد.

گرچه اکنون ممالک جهان سوم متناسب به همبستگی اقتصادی با قدرت های بزرگ اقتصادی از حالات گونا گون یعنی رشد ور کودشان بصورت اکتيف عکس العمل ميدهد. در مثال عملي، زيان مالی ومصارف اضافی راکه افغانستان تنها در قسمت توريد مواد نفتی به سالهای ۱۹۷۳-۱۹۷۵ متوجه آن گردیده است تذکار ميدهيم:

اسم مواد	هزارتن	فی تن بدالر	مجموع ملیون دالر (سال ۱۹۷۳)
پترول تصفيه شده مو تر	۱۱.	۳۶۶	۴۰۳۶
دیزل سوخت	۱.۵	۳۸۹	۴۰۸۲
پترول لطياره	۲۱۲	۶۳.	۱۳۶.
تیلی خاک	۱۰.	۴۶۴	۴۶۴.
روغنیا ت مو تر	۴۸	۱۶۸۸	۸۱۰.
قییر	۱	۸.	۸۰.
مجموع	۲۵۲۵		۱۰۸۲۲

اسم مواد	هزار تن	فی تن دالر	مجموع ملیون دالر (سال ۱۹۷۴)
پترول تصفيه شده مو تر	۱۱۵	۳۵۷	۴۱۱۰.
دیزل سوخت	۱.۹	۳۹۰.	۴۲۵.
پترول لطياره	۲۴	۱۱۶۷	۲۸۰۰.
تیل خاک	۱۲۵	۶۳۲	۷۹۰.
روغنیا ت مو تر	۴۵	۱۸۸۹	۸۵۰.
قییر	۳۵	۸۰.	۲۸۰.
مجموع	۲۶۸۵		۱۳۰۸۰.

وزارت تجارت

افغانی معرفی و بعداً نظریه تقاضای مراجع مربوطه دایر کتری های تجار صادر کننده و تجار خارجی وارد کننده ایشان ارسال - گردیده است.

برای انکشاف صادرات امتعه افغانی بر علاوه مارکیتهای عنعنوی و مارکیتهای موجود یک سلسله اقداماتی قبلاً از طرف وزارت تجارت صورت گرفته که منجمله مطالعه امکانا ت صادرات افغانی به ممالک عربی و ممالک حوزه خلیج میباشد .

به اثر تما سها یبکه در زمینه بعمل آمده اخیراً قرار داد صادرات (یکهزار و پنجد تن) پخته مخلوج بقیمت فی تن (۱۳۵۰) دالر بعراق با مقامات عراقی عقد و صدور آن نیز از طرف شرکت سها می پخته هرات شروع گردیده است.

ویکمقدار نمونه میوه ها بسلسله آتشه تجارتی افغانی در کویت ارسال و در مقابل افرکمیونی های وارد کننده کویتی را حاصل و تجار افغانی امدگی صدور یک مقدار میوه های افغانی را بکویت در نظر دارند.

و همچنان برای آنکه در موقع مراسم حج از مارکیتهای عربستان برای فروش امتعه افغانی استفاده گردد با اثر هدایت وزارت تجارت (شرکت سمون) اقداماتی بعمل آورده امسا عربستان سعودی نسبت اخذ تکس معین، صدور صورت گرفته نتوانست که امید است درآینده در اثر مساعی مشترک موانع رفع گردد.

برای صدور میوه های تازه قرار داد مفاد

مصارف اضافی در سال ۱۹۷۴ نسبت ۱۹۷۳ (۲۰۲۵۸) میلیون دالر بوده امدارسال ۱۹۷۵ افغانستان از بحرانی انرژی مستقیماً ۳۷۱۳۴ میلیون دالر متضرر خواهد شد .

بادید پیکر های فوق در پراتیک، وطن ماراکه جزئی از کل جهان بوده متاثر ساخته بدین اساس بحران های بین المللی تأثیر مستقیم بالای اقتصاد افغانستان دارد.

در شرایط کنونی ممالک جهان صنعتی اول، دچار بحران انرژی، پولی، ورکود اقتصادی میباشد . که انفلاسیون بین المللی و بحران انرژی تأثیرات مستقیم بالای اقتصاد جامعه مادر بر داشته و دولت جمهوری افغانستان با اساس قبولی سبسایدی ها و وزارت تجارت جهت بازار یابی به امتعه ها فرآورده ها و محصولات افغانی تلاشها خستگی ناپذیر و دوامداری جهت تا مین ازدیاد تولیدات ملی تقویه طبقه مولد، حمایت مستهلکین (مطابق خطاب بمردم) لواجیح چون: پروگرام انکشاف تجارت و مقررات فعالیت های تجارتی و تعلیماتنا مه مربوط آن بمیان آمده و در عمل پیاده گردن آن جریان دارد.

چنانچه صادرات امتعه افغانی بممالک عربی و ممالک حوزه خلیج و عراق، کویت و عربستان سعودی و ایران مورد مطالعه متخصصین مربوطه قرار گرفته.

از جهت دیگر بر قرار نمودن روابط تجارتی بین صادر کنندگان افغانی و تجار موسسات تجارتی خارجی و قناتو فوقاً تجارتار موسسات صادر کننده افغانی بموسسه وارد کنندگان خارجی و همچنان موسسات خارجی به تجار

مقدار (٦٠ تن) فلو رايت جهت تعيين فيصدي وساپر معلومات فني به اتحاد جما هير شوروي ارسال خواهد گرديد .

قرار داد (يكصد و پنجاه تن) مايكا و ابرك بايك كمپني انگليسي بقيمت في تن (٢٠) پوند رسانده كراچي عقد گرديد ه كه در آينده فريت صادرات آن شروع خواهد شد.

اشيائى ساخته شده از سنگ رخام بطور نمونه اى به بعضى موسسات خارجي تسليم داده شده تا بعد از ارسال به كشور خويش نتايج آنرا بوزارت تجارت اطلاع خواهند داد.

در قسمت صادرات پوست و صورت صحيح ذبح حيوانات اقدامات موثري نيز انجام داده است.

وزارت تجارت براي نشاني ومهر پوست حيوانات دشمن موش گامهاي عملي برداشته تا بعد از فروش پوستهاي سابقه ديگر دكانداران وصاحبان معامله نتوانند حيوانا ت موصوف راشكار نمايند تا در اثر از دياد حيوانات دشمن موش زمينه زيادي حاصلات زراعت بيشتر فراهم گردد.

وزارت تجارت در قسمت صادر شدن غسل، غوزه ابريشم، روده و جهت رهنمايي كنترول وسورت بندي آنها بمنظور بازر يابي توسعه بازار ومداوم شدن تقاضا كندگان دست به فعاليتهاي عملي زده است .

وزارت تجارت در طي همين سال قرارداد ها و پرو تو كولهاي ذيل را غرض بر آورده شدن معمول فوق باكشور هاي مختلف

ده هزار تن) ميوه تازه كه (پنج هزار تن) آن مربوط ميوه ستروس (و پنج هزار تن) ديگران مشتمل بر دو هزار تن انگور وسه هزار تن ازار با مقامات مربوطه ايراني عقد و صادرات آن به ايران صورت گرفته و منجمله صادرات ميوه ستروس (مالته و سنتره) به ايران فرستاده شد.

كشمنش كه يكي از اقلام مهم صادراتي كشور بوده و در اين آواخر با مساعي گوناگون در جهت مساعد نمودن شرايط امتعه صادراتي در ماركيتهاي بين المللي اقدامات موثر صورت گرفته چنانچه تاسيس موسسه انكشاف صادرات كشمنش بامر امانامه آن ترتيب ومنظور مقامات صالحه نيز واقع گرديد ه است و - عنقريب شروع بفعاليت مينمايد .

در بخش اشتها رات بمنظور جذب و جلب امتعه افغاني به ماركيتهاي بين المللي نيز گام هاي علمي برداشته شده است چنانچه در سال جاري در نمايشگاه بين المللي المان غرب، بغداد و بلغاريا اشتراك گرديده است . بمنظور بهتر ساختن كيفيت ، تنوع و تزويد محصولات دستي و توسعه بازار هاي داخلي وخارجي وكلك به مودين صنايع دستي در كابل موسسه بنام (مرکز انكشاف صنايع دستي) تاسيس ميگردد .

در اين اواخر در اثر فعاليت شعب مربوط محصولات معدني چون: تلك، بيراي، مايكا لاجورد، فلورايت وغيره بمرکز تجارت بين المللي وساپر ممالك ارو پايي غرض پيدانمودن بازار فروش بمقادير زياد ارسال گرديده است:

وزارت تجارت

بسته است:

- ۱- موافقتنامه تجارتنی و تادیبات به سیستم با ترتیبین حکومت جمهوری افغانستان و - حکومت جمهوری مردم چین بتاريخ ۲۱- اپریل ۱۹۷۴ در کابل با مضاء رسید .
 - ۲- پرو تو کل تبادل اموال بین افغانستان وچنین بتاريخ ۲۱- اپریل برای سال ۱۹۷۴
 - ۳- برای اولین بار موافقتنامه تجارتی به سیستم اسعار آزاد بتاريخ ۹ می ۱۹۷۴ بین افغانستان و هنگری در کابل امضاء رسید.
 - ۴- اولین موافقتنامه تجارتی به سیستم اسعار آزاد بتاريخ ۹ سرطان ۱۳۵۳ بین افغانستان و جمهوریت مردم بنگله دیش در داکه با مضاء رسید.
 - ۵- اولین موافقتنامه تجارتی به سیستم اسعار آزاد و متوازن بین افغانستان و رومانیا بتاريخ ۱۶ جولای ۱۹۷۴ در کابل منعقد گردید.
 - ۶- با اساس موافقه تجارتی ۲۰ فبروری ۱۹۷۲ بین افغانستان و هند بتاريخ ۷ جولای ۱۹۷۴ پرو تو کول تبادل اموال یکساله بین طرفین در کابل با مضاء رسید .
 - ۷- موافقتنامه ترانزیت بین دولت جمهوری افغانستان و دولت شاهنشاهی ایران بتاريخ ۱۴ سنبله ۱۳۵۳ در کابل عقد شده.
 - ۸- اولین موافقتنامه تجارتنی به سیستم اسعار آزاد بتاريخ ۶ قوس ۱۳۵۳ بین افغانستان و کانادا در کابل منعقد گردید. که با عقد این موافقتنامه افغانستان میتواند در قسمت صادرات میوه جات خشک مخصوصاً کشمش از ترجیحات
- گمرکی حکومت کانادا استفاده نماید .
- ۹- با اساس موافقتنامه تجارتی مورخه ۵ نوامبر ۱۹۶۸ بین افغانستان و چکوسلواکیا پروتوکول تبادل اموال بتاريخ ۲ دسامبر ۱۹۷۴ بین مملکتین در کابل با مضاء رسید.
 - ۱۰- منکی به موافقتنامه مورخه ۲۰ مارچ ۱۹۷۴ بین افغانستان و اتحاد شوروی بتاريخ ۱۵ دلو ۱۳۵۳ پروتوکول تبادل اموال بین مملکتین در کابل منعقد شد .
- قابل تذکر دانسته میشود که در افست موافقتنامه های تجارتی که از طرف اینوزارت ترتیب گردیده جهت غور و ابراز نظربه حکومت ترکیه و حکومت یوگوسلاویا نیز ارسال شده که امید است عنقریب با ممالک مذکور نیز موافقتنامه تجارتی با مضاء برسند.
- دسلا تجارتی وزارت تجارت در ائسر رهنمایی و کمک صاحبان سرمایه جهت سرمایه گذاری در کشور موافق بتاسیس (۱۴) - شرکت به سرمایه مجموعی مبلغ (۹۲۰۰۰۰۰) افغانی گردیده و در عمل مشغولیت تولید دارند و همچنان مراحل تاسیس ۳ شرکت دیگر تحت دوزان میباشد .
- با اساس قانون جدید کو پرا تیف ها که از طرف وزارت زراعت و آبیاری مراحل آن طی گردیده بتعداد (۶) کو پرا تیفهای ابتدایی زراعتی مراحل قانونی خود را طی و (۲۱) - کوپراتیف دیگر آن تحت دوزان میباشد.
- لایحه مساعدت بانجارت کم سرمایه که ترتیب یافته است راه را برای مساعدت به این

د افغانستان کالني

- فشر تجار که بتواند با رقابت به تجار بزرگ خدمات نافع انجام دهند باز گرد يده است.
- ۴- د اير نمودن نمايشگاه قالين در ماهي ۱۹۷۵ در کابل و دعوت تاجران خار جي خريدار قالين در کابل قدم مهمی است که در راه تزويد صادرات قالين برداشته شده است .
- ۵- جستجو و بازار يابی بسرای محصولات زراعتی و حیوانی و مخصوصا صنايع دستی. و احجار کریمه در کشور های خارجی و تمویل این پرو ژه ها از منابع بین المللی.
- ۶- دریافت کمکها از منابع و موسسات بین المللی بفرض انکشاف تجارت .
- ۷- پیش بینی او لین موافقتنامه تجار تسی بین افغانستان و ترکیه.
- ۸- پیش بینی و تجدید موافقتنامه تجارتي بین افغانستان و یو گوسلا ویا .
- ۹- اصلاح و تجدید قرار داد بین افغانستان و اتحاد شوروی .
- ۱۰- ترتیب موافقتنامه های ترانزیتیسی بین افغانستان و بعضی از مما لك عضو کنوانسیون (تی، ای، آر) با ارتباط - بموضوعاً تیکه تذکر داده شد نقش ترانسپورت و ترانزیت رانیز باید بصورت واضح در سکتور تجارت توضیح نمود:
- اموال ترانزیتی افغانی از طریق اسلام قلعه و ایران به اروپا، امریکا، و خلیج فارس و بالعکس و هکذا از طریق تورخم و سیپین بولدک به اروپا و امریکا و خلیج فارس و بالعکس از بنادر افغانستان شیرخان حیراتان و تورغندی از طریق شوروی به مما لك اروپایی و بالعکس اموال ترانزیتی افغانی -
- فشر تجار که بتواند با رقابت به تجار بزرگ خدمات نافع انجام دهند باز گرد يده است.
- وزارت تجارت بر علاوه مراقبت توريد، با رقابت قيم درهر (پانزده) روز پر داختمو سعی موازنه نگهداشتن قيمتها ها رابعمل - آورده است.
- وزارت تجارت رشد سکتور تجار ت و بلند بردن مولدیت آنرا در اقتصاد بر علاوه شروع مذاکرات مقدمانی با بعضی از کشور ها برای فراهم آوردن تسهیلات و تشویق و حمایه صادر کنندگان در نظر دارد که در سال ۱۳۵۴ به فعالیت های زیر بر دازد :
- ۱- تاسیس بانک انکشاف صادرات: این بانک برای حمایه و رفع مشکلات مالی و تضمین و تقویت صادر کنندگان در مارکیتهای بین المللی و تنظیم پروسه های تجار تسی خدمت خواهد کرد.
- ۲- مطالعه بمنظور صادرات بهتر نباتات طبی به مارکیتهای خارجی :
- نباتات طبی که از مدتها بدینسو بحالت خیلی ابتدا یی بکشور های خارج صادر می گردید و در نزد مردمان نظربه ازدیاد وعدم دانایی از نقش آن در طبابت و قدرت جلب اسعاریش کمتر انکشاف یافته کنون وزارت تجارت با مطالعه عمیق مارکیتهای بین المللی و فراهم آوری صورت صدور عملی و صحیح آن مطالعات عملی آغاز کرده و به یقین نتایج مطلوب را بار خواهد آورد .
- ۳- با یکار افتادن فابریکه پشم شوی قندهار شست و شوی پشم آغا ز یافته

وارد و صادر میگردد .

های ثالث مفتوح است . چنانچه اموال ترانزیتی شوروی به پاکستان و از پاکستان به شوروی فعلا قسمت عمده آن از طریق چین و تور غندی جریان دارد .

جهت سهولت بیشتر ماده سوم تعلیمات نامه اموال ترانزیتی هیچگونه مالیات و عوارض دولتی و یابلدی از اموال اخذ نمیکردد صرفا موترهای خارجی که بمحل اموال ترانزیتی از طریق افغانستان عبور مینماید طبق لاریهای افغانی تکس حق العبور سرکها و پنج فیصد کمیشن ترانسپورتی که یک مبلغ قلیل است میپردازد.

اموال ترانزیتی که بوسیله موترهای افغانی از خاک کشور عبور داده میشود گرایه که به ترانسپورتها پرداخته میشود یک عاید ملی است.

ارسال اموال ترانزیتی افغانستان به اروپا از طریق ایران نسبت به راه شوروی و پاکستان طوریکه لازم است به صرفه تمام نمیشود اما از نگاه وقت یعنی بموقع رسیدن اموال در مدت کوتاه و جلوگیری از ضایعات اموال ارزش بارز دارد. باید متذکر شد که نظریه قرار داد ترانزیتی سال ۴۰ با ایران

لاریهای افغانی از مشهند و هکذا لاریهای ایرانی از هرات بیشتر بحمل اموال ترانزیتی مجاز نبودند اما در قرار داد جدید ترانزیتی با ایران که بتاريخ ۱۴ رآر ۱۳۵۳ در کابل عقد گردید لاریهای افغانی و هم لاریهای ایرانی مجاز میباشند مطابق شرایط (تبر) بحمل اموال ترانزیتی خاک یکدیگر گرایه مقصد کشور های ثالث عبور نمایند. نظریه

تا جاییکه تجربه نشان داده از راه شوروی نسبت به راه پاکستان و ایران به صرفه و اقتصاد میباشد مشکل عمده اینکه تا حال از طریق راه های ترانزیت فوق عرض اندام نموده همانا موضوع بوقت نرسیدن اموال از ممالک اروپایی بمقصد افغانستان و از افغانستان به ممالک مقصد میباشد ، که آنها ناشی از مشکل داخلی ممالک بوده که اموال افغانی طور ترانزیت از طریق آن عبور داده میشود. در حصه حمل و نقل اموال وارداتی و صادراتی از وسایط نقلیه چون لاری ، کشتی ، خط آهن و وقت بیشتری را در بر میگیرد که البته در آینده با ایجاد ترانسپورت اموال توسط کانتینر ، این مشکل مزبور تاحدی مرفوع خواهد گردید.

درباره اموال وارداتی افغانی از هند که سالانه توناژ قابل ملاحظه را احتوا مینماید مفتوح بودن راه داکه و حسینی والا موثر و اقتصادی میباشد. اما در اثر رویه مخاصمانه حکومت پاکستان اینراه ترانزیتی مسدود میباشد. و این رویه حکومت مذکور خلاف روحیه حقوق ترانزیت ممالک محاط بخشکه میباشد .

افتتاح مجدد آن در حدود چهل فیصد نسبت به راه کراچی قیمت تمام شد گرایه اموال را تنزیل میدهد.

در مورد اموال ترانزیتی که از افغانستان عبور مینماید عجلتا راه های داخل مملکت از راه شیرخان حیرتان از طریق تورخم به پشاور و از طریق تورغندی اسلام قلعه به پشاور و چین و بالعکس برای اموال ترانزیتی کشور

- قرار داد جديد ترانزيتي تسهيلات لازم ووقت
ارسال اموال ترانزيتي صادراتي و وارداتي
به خلیج فارس وارو پا از طریق ایران در نظر
گرفته شده وزارت تجارت در نظر دارد يك
تعداد لازي هاييکه مطابق شرايط (تيسر)
تنظيم شده باشد اموال ترانزيتي افغانستان
راطور امتحاني توسط لاريهاي مذکور به اروپا
و حوزه خلیج ارسال گردد.
- چنانچه در سال ۱۳۵۳ دفتر (تيسر) در
چوکات رياست عمومي اتاقهاي تجارت
تشکيل گرديده و برای اجرای منظور فوق
فعاليت مينمايد .
- قرار داد ترانزيت بايران بتاريخ ۱۴ -
سنبله ۱۳۵۳ در کابل عقد گرديده و نسبت به
قرار داد ترانزيت قبلي که بتاريخ ۱۱/۱۲
۱۳۴۰ بامضا رسیده بود تسهيلات بيشترا در
بردارد و علاوه قرار داد حمل اموال و اداتي
و صادراتي و ترانزيتي توسط قطار آهن تاسا
بندر تور غندي نیز بتاريخ ۱۰/۵/۱۳۵۳
بامقامات شوروي در کابل تجديد و بامضا
رسيد به اين ترتيب امور تحويل گيري اموال
که قبلا در کشکي در خاک شوروي صورت مي
گرفت بداخل خاک افغاني در تور غندي جريان
دارد که از نگاه سرعت در امور تحويل گيري
و تحويلدهي و انتقال اموال اعم از ودراتي و
صادراتي و ترانزيتي تسهيلات بيشترا فراهم
- نموده است.
مطابق اسناد ترانزيت فارم هاييکه تاحال
به شعبه مربوطه اش واصل گرديده اموال
ترانزيتي از اول حمل ۱۳۵۳ تا تاريخ
۱۴/۱۱/۱۳۵۳ بشرح ذيل از خاک افغانستان
عبور نموده:
- ۱- اموال ترانزيتي که از طريق پشاور
از خاک افغانستان بايران عبور نموده
(۹۸۷۴) تن .
- ۲- اموال ترانزيتي که از طريق پشاور
از خاک افغانستان بايران عبور نموده
(۶۳۶) تن
- ۳- اموال ترانزيتي که از طريق پشاور
از خاک افغانستان بصوب شوروي بايران
عبور نموده (۳۲۱۲) تن.
منجمله (۱۵) تن آن از طريق پشاور.
- ۴- اموال ترانزيتي که از طريق تور غندي
از خاک افغانستان بصوب پاکستان از راه چمن
عبور نموده (۲۲۶۴) تن.
قرار شرح فوق مقدار (۱۸۲۵۴) تن اموال
ترانزيتي بصورت مجموعي از خاک افغانستان
عبور نموده است.
با جمع بندي و فعاليتها و اجراء وزارت
تجارت در سال ۱۳۵۳ که تغيير پديده هاي
تجارتی و خدماتي راهويدها است ميتسوان
نوشت:

وزارت تجارت

افغانستان کشور غنی از منابع طبیعی و سرشار از نیروهای انسانی با تاریخ کهن در وسعت آسیا و در ردیف جهان سوم موقعیت برجسته ای را دارا است.

گروه جهان سوم یا بعباره دیگر ممالک در حال رشد در حلقه ممالک بزرگ قرار داشته و سرنویشت رشد، رکود و بهره برداری اینگونه کشورها تا اندازه بروش جهان صنعتی مربوط است.

درممالک کم رشد در اثر ارتباط اقتصادی سیاسی و کلتوری با جهان و قدرتهای بزرگ جهانی تمایل ها و روشهای گوناگونی چهره های خویشرا در عصر پر درخشش انقلابی نمایان، نمایانتر ساخته است.

در شرایط کنونی بطور اعم میتوان دو تمایل و روش از هم متمایز و جدا از هم را با افق و اهداف آشتی ناپذیر به چشم دید.

یکی روش و سیاست وابستگی اقتصادی و بازار ممالک صنعتی بمنظور تامین استثمار خلقهای اینگونه ممالک ذریعه قدرتهای بزرگ.

دیگر سیاست و روش مستقل و ملی که در پرتو منافع اکثریت خلق در تامین استقلال اقتصادی و سیاسی و مبارزه بر شد بیگانهها در سیر و حرکت است.

کشور ماکه جزء جهان سوم بوده و سرنویشت با هم بسته و تفکیک ناپذیر با سایر ممالک این گروه دارد همیشه مجادلات و مبارزات خستگی ناپذیر چه بشکل نهان و چه به شکل آشکار و موجودیت همیشگی دارد. بنا بر روش استقلال طلبانه و ضد بیگانه در افغانستان هر روز از روز دیگر برجسته، برجسته تر میگردد.

اقتصاد معا صر کشور که میراث بدی از دیروز است بانهم سیاست اقتصادی مملکت مادر تلاش بهتر ساختن وضعیت اقتصادی سیر مینماید.

گرچه بحران های بین المللی بخصوص بحران انرژی و انفلاسیون تدابیر و روش تغییر وضعیت موجود در سطح اقتصاد رابه مشکلاتی مواجه نموده بانهم امکاناتی عملی بلند بردن سطح زندگی مردم مابا معقولیت سنجیده شده و در پرا تیک پیاده میشود.

وزارت فواید عامه

مذکور در طی دو مین سال جمهوریت در ساحه راه سازی حفظ و مراقبت شاهراه ها ساختمان های عصری و مدرن پلان گذاری شهر های مدرن ، خانه سازی و ابرسانی و غیره در زیر تقدیم میشود.

فعالیت های وزارت فواید عامه در طول سال دوم جمهوریت در امور انکشافی :

الف- امور ساختمان سر کپا شاهراه ، پلها ، سر کپای فرعی مرکز ولایت حفظ و مراقبت شاهراه و سر کپای داخل حوزه های مختلفه پروگرام حفظ و مراقبت .
ب- امور سروی ، دیزاین ، اصلاح ، و ساختمان و قیرریزی سر کپا و شاهراه :

کیلو متر	۱۲۵
مترمکعب	۳۳۷۲
مترمکعب	۴۷۱
مترمکعب	۱۱۷۰
کیلو متر	۶
کیلومتر	۷٫۹۷
کیلو متر	۵
کیلو متر	۳۳۰۵۳۱
کیلو متر	۱
کیلو متر	۱٫۵
کیلو متر	۱۰٫۸
کیلو متر	۱۹
کیلو متر	۱۶
متر طول	۱۴۵

از بدو تاسیس نظام نوین کشور تا حال وزارت فواید عامه جهت رفع مشکلات و تامین رفاه و اسایش مردم مساعی اعظمی خویشرا صرف کرده و بدین محلوظ پروژه های متعدد انکشافی و عادی را در دست اجرا گرفته است. انکشاف و ترقی امور موصلاتی و عمرانی در پهلوی سایر نهضت های اقتصادی و اجتماعی که بمقصد ارتقای سطح زندگانی مردم مناطق مختلف کشور صورت می پذیرد نقش موثر و فاطح دارد. دولت جمهوریت افغانستان با درک این حقیقت پروگرامهای عمر بخش و مفید عمرانی و موصلاتی را طرح و زیرعه وزارت فواید عامه در محل تطبیق گذاشته است که فشرده از فعالیت های

- اول- سر ک کابل گردیز طول عمومی
- ۱- پر کاری شاناه های سر ک
- ۲- هموار کاری شاناه های سر ک
- ۳- سر نگیرانی جهت تهیه جفل
- ۴- ساختمان بدنه خاکس سر ک بطول
- ۵- پرو پیتگاه به شکل جفل ماشینی
- ۶- پرو پیتگاه طبقه اول (قیرریزی طبقه اول)
- ۷- قیر ریزی طبقه دوم به قسم بندر
- ۸- قیر ریزی طبقه سوم به قسم اسفلت
- ۹- ساختمان پلچک ۱۸۴
- ۱۰- سروی و دیزاین قسمت پل علم سر ک مذکور
- دوم- سر ک گردیز خوست دارای طول
- ۱- عمار بدنه خاکس سر ک
- ۲- پوشش جفل دریایی
- ۳- ساختمان دیوار استنادی

وزارت فواید عامه

	۳	۴-سا ختمان پلچك های سنگی
عدد		
عدد	۳۵	۵-ساختمان پلچكها بقطر های مختلف
عدد		
		۶-همچنان ۳۸ کیلو متر سروی ودر ۱۴ کیلومتر دیزاین صورت گرفته است.
کیلومتر	۹۲	سوم: سرک جلال آباداسعدآبادطول عمومی سرک مذکور
کیلومتر	۱۵	۱-اعمار بدنه خاکسری
کیلومتر	۱۶	۲- پوشش جفله دریایی
عدد	۳۶	۳- اعمار پلچك های بیلری
عدد	۲۹	۴- اعمار پلچك های سنگی
کیلومتر	۷	۵-اعمار معبر های کانکریتی
کیلومتر	۳۸	۶- سروی
کیلومتر	۱۴	۷- دیزاین
کیلومتر	۲۳۰	چهارم-سرک دلارام زرنجطول سرک مذکور
کیلومتر	۷۸	۱-ساختمان بدنه خاکی
کیلومتر	۵۲	۲- پوشش سرک از جفله دریایی
کیلومتر	۱۵۹	۳- سروی
کیلومتر	۸۹	۴- دیزاین
کیلومتر	۱۳۸	پنجم-سرک شبرغان دولت آباد طول عمومی شاهراه
		۱- کار های اجراشده مطابق پلان مجوزه سال قرار ذیل صورت گرفته است .
	۴۱	۱-سا ختمان بدنه خاکسری ۶۸۴ هزار متر مکعب بطول کیلومتر
		کار فوق الذکر در بین کیلومتر صفرالی (۸۰) صورت گرفته .
	۳۶	۲-سا ختمان طبقه تفحظی از جفل شکسته ماشین به ضخامت ده سانتی متر بطول کیلومتر
		۳- مطابق پلان اعمار ۳۹ عدد پلچكهای کانکریتی اهدار باندازه های مختلف صورت گرفته.
کیلومتر	۱۳۶	ششم- پروژه ساختمانی سرک کندز کشم طول عمومی آن
کیلومتر		کارات اجرا شده پروژه مذکور مطابق پلان قرار ذیل میباشد .
کیلومتر	۳۴	۱- ساختمان بدنه خاکی سرک ۵۶۷ هزار متر مکعب بطول
		در بین کیلومتر صفر - ۵۰ صورت گرفته.
عدد	۷۳	۲- اعمار پلچكهای سنگی طبق پلان باندازه های مختلف
عدد	۶	۳-سا ختمان پلهای خورد طبق پلان

د افغانستان کالني

۴- ساختمان قسمت تحتانی ته‌داب پل بالای دریای بنکی بطول ۲۴ متر میباشد و از جمله ۱۵ وایه ۱۳ وایه آن ساخته شده است.

۵- طبقه تحفظی از جغل دریایی بضخامت ۲۰ سانتی متر بین کیلو متري صفر-۵۸- صورت گرفته .

۳۹ کیلومتر هفتم- سرک کردن دیوار پنجاب طول سرک مذکور ۲۱۰ کیلومتر

۱- ساختمان بدنه خاکی سرک ۶ کیلومتر

۲- پوشش سرک از جغل دریایی ۶ کیلومتر

۳- ساختمان پلچک‌ها ۸ عدد

۴- سروی ۱۱ کیلومتر

۵- دیزاین ۱۱ کیلومتر

هشتم- سرک معدن بیرایت هرات طول عمومی سرک ۱۴ کیلومتر

۱- ساختمان ابتدایی سرک ۱۱۰۵ کیلومتر

۲- پوشش جفله دریایی ۶ کیلومتر

۳- ساختمان پلچکها ۱۲ عدد

نهم- سروی اصلاح سرک کامه کنر خاص سرکاني و مرور.

۱- ساختمان ۳۵ کیلو متر سرک مذکور بصورت سرک درجه سو م تا هنوز دوام دارد.

دهم- اعمار بعضی پلهای فرعی مرکز ولایات:

الف- ساختمان پل بارگام.

۱- ساختمان ۳ عدد پایه های پل مذکور به اندازه ۱۱۸۰ متر مکعب تکمیل شده .

ب- ساختمان پل نشه گام.

۱- ساختمان پایه های پل مذکور ۳ عدد تکمیل که مساوی ۱۶۵۱ متر مکعب تکمیل شده.

ج- سروی و دیزاین سرک عبدالله برج ۱۴ کیلومتر صورت گرفته

پلهایکه در سال ۱۳۵۳ تکمیل گردیده:

۱- پل شینگل بطول ۲۵۰ متر

۲- ساختمان پل درزه خیل بطول ۲۷ متر

۳- پل حبیب الله زرمتمی بطول ۲۷ متر

۴- پل بنگش بطول ۱۴۰ متر

وزارت فواید عامه

کار هایکه خارج پلان سال ۱۳۵۳ از طرف وزارت فواید عامه انجام یافته فرار زیسل میباشند:

۱- قیر ریزی ارگک جمهوری و گارد جمهوری.	۳۰۹۵	متر مربع
۲- ساختمان سرک بینی حصار گل چشمه از جغل	۳۵	کیلو متر
۳- تر میم قیر ریزی سرک داخل صدارت عظمی	۷۸۰	متر مربع
۴- ساختمان اساسی و قیر ریزی سرک ایستگاه سرای غزنی	۱۴۸۸	متر مربع
۵- ساختمان و اصلاح سرک معدن مس	۹۲۵	متر مربع
۶- قیر ریزی کمپ هوایی ملکی	۵۲۰	متر مربع
۷- قیر ریزی قوماندانی بالای حصار	۶۸۰	متر مربع
۸- قیر ریزی قوماندانی مدافع هوایی	۱۵۵۰۰	متر مربع
۹- قیر ریزی ریاست میخانگی به ضخامت ۵ سانتیمتر	۱۱۰۰	متر مربع
۱۰- قیر ریزی کلوپ عسکری به ضخامت ۵ سانتی متر	۸۷۰۰	متر مربع
۱۱- قیر ریزی پیاده روها به ضخامت ۲۵ سانتیمتر	۴۴۰	متر مربع
۱۲- ساختمان های اساسی کلوپ عسکری به ضخامت	۴۵	متر مربع
۱۳- ساختمان پلچک سنگی با تخته های کانکریتی آهنگار در ۱۶ کیلو متری چهار	۷۷۰۰	متر مربع
اسیاب ۱ دانسه		
۱۴- سرک موتر رو محبس جدید :		
۱- ساختمان بدنه خاکی	۴	کیلو متر
۲- پوشش جغله دریایی	۴	کیلو متر
۳- ساختمان پلچک به قطر های مختلف	۳	پایه
۴- ساختمان معبر	۲	عدد
۱۵- سرک موتر رو کو هستان:		
۱- ساختمان بدنه خاکی سرک	۲	کیلومتر
۲- پوشش جغله دریایی	۲	کیلومتر
۳- ساختمان پلچکها بقطر های مختلف	۴۵	عدد
یازدهم- سرک لغمان نورستان:		
۱- به اندازه ۴۵ کیلو متر سرک مذکور ساخته شده.		
۲- سروی و دیزاین	۳۵	کیلو متر

د افغانستان کالني

دوازد هم -حفظ و مرا قبت سر کېا:

- ۱- حفظ و مرا قبت يو می ۴۱۶۳ کیلو متر
- ۲- چغله اندازی ۲۸۱۴۱۳ متر مکعب در ساحه ۳۰۱۳ متر مربع که جمعا بطول ۳۹۰ کیلو متر
- ۳- کنډن کار ی ۲۹۱۸۳۱ متر مکعب از بالای ساحه ۲۲۵۲ متر مربع میشود انجام گردیده.
- ۴- کنډ نکاری ۲۹۱۸۳۱ متر مکعب از بالای ساحه ۴۴۳۵ متر مربع.
- ۵- ترمیم فرش اسفلتي ۱۵۷۶ متر مکعب در بالای ساحه ۹۷۵۴۶۲ متر مربع بطول ۱۲۶ کیلو متر
- ۶- قیرویزی ۴۴۷۰ متر مربع که جمعا بالای سرک ۷۲۶ کیلو متر صورت گرفته
- ۷- تولید چغل به اندازه ۳۲۳۳۵ متر مکعب تهیه گردیده است. سبزیدهم- سرک یخچال دیشو:
- سروی و دیزاین شهراه مذکور در سال ۱۳۵۲ بطول ۲۶۶ کیلو متر و عرض ۳۴ کیلو متر سرک های فرعی بار و پویه پل ۲۰۰ متر شهراه مذکور تکمیل گردیده است . چهاردهم - سروی و ساختمان پل حیرتان:
- پل حیرتان که برای عبور و مرور پل و عراده جات بطول ۹۰۳ متر و عرض ۱۰۵ متر در نظر گرفته شده است در سال جاری محل نصب پل مذکور تعیین و همچنان امور سروی دیزاین آن آغاز گردیده است.
- فعالیت های ساختمانی خانه سازی در سال دوم جمهورییت:
- ابن ریاست فعالیت های ساختمانی ذیل را در چوکات امکانات مالی و فنی هم آهنگ با اهداف مترقی دولت بعمل آورده که خلص آن در زیر تقدیم است.
- تعمیراتیکه تکمیل و تسلیم داده شده:
- بلاکهای نمبر ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۴۴، ۴۳، ۳۵ مجموعاً شامل ۲۲۴ ، اپارتمان .
- مکاتیب نمرة ۱- ۲- ۳- ۴- ۵ و بمساحت ۴۷۱۵۰ متر مربع که از هر کدام آن ظرفیت ۶۰۰ متعلم رادریک تایم دارد .
- سب استیشن شمال غرب مربوط ریاست عمومی برق.
- تخریب و ساختمان دوباره دندانه های غازی استند یوم .**
- کانکریت ریزی سرکهای مقابل بلاکهاو غیره به ظرفیت ۸۰۰۰ متر مربع سر سبزی و چم کاری مقابل بلاکها به ظرفیت ۱۱۰۰۰ متر مربع.

وزارت فواید عامه

- تعمیراتی که آماده تسلیمی میباشند و اعمار ساختمانی آن تمام شده :
- مغازه های تجاری و فروش ارتزاقی و ضروریه درساحه مکروریا ن ۷ باب .
تعمیراتی که امور عمده آن تکمیل می باشد.
تعمیر نمبر ۴۰ شامل ۳۰-اپارتمان .
- تعمیراتی که تحت ساختمان بوده و در آن فعالیت دوام دارد :
تعمیر نمبر ۴۲ شامل ۴۰-اپارتمان .
تعمیر ۵۵ -الف شامل ۳۰-اپارتمان.
تعمیر نمبر ۵۵-الف شامل ۳۰-اپارتمان .
- تعمیر نمبر، ۱۰۱ پنج طبقه یی دارای ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت
دفاع ملی.
- تعمیر نمبر، ۱۰۲ پنج طبقه یی دارای ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت
دفاع ملی
- تعمیر نمبر، ۱۰۴ پنج طبقه یی شامل ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت
دفاع ملی
- تعمیر نمبر ۱۰۵ پنج طبقه یی شامل ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت
دفاع ملی
- تعمیر سه طبقه یی برای لیلیه لیسه خوشحال خان ۳ باب با ملحقات آن .
تمدید لین های ابرسانی کانا لیز اسیون، مرکزگر می از بخارخانه مکرور یان الی
کلوپ عسکری.
- ساختمان پیاده روی های کلوپ عسکری به مساحت ۱۲۰۰ مترمربع ساختمان احاطه .
فعالیت های آبرسانی :
- از جمله فعالیت های ریاست آبرسانی -اکمال شبکه های ابرسانی چهار ولایات
کشور است که به کمک حکومت جاپان روی دست گرفته شده و حسب ذیل تکمیل
گردیده است.
- ۱- شبکه آبرسانی شهر قندهار .
 - ۲- پروژه هرات مانند پروژه قندهار بجز حفریک چاه عمیق متباقی کار قسمت اول تکمیل
و کار مرحله دوم تحت اجرا قرار دارد.
 - ۳- پروژه جلال آباد قسمت اول پروژه - ۱۰۰ فیصد تکمیل و کار های مرحله دوم

پروژه مذکور دوام دارد .

۴- پروژه مزار شريف مانند شهر جلال آباد کار قسمت اول آن ۱۰۰٪ تکميل و کار های مرحله دوم دوام دارد .

بعلاوه چهار پروژۀ مذکور شبکۀ های آبرسانی ولایات طبقه بندی شده و درین طبقه بندی نظریه قدامت ضرورت و بودجه ولایات به سه مرحله ترتیب گردیده است که البته درین سه مرحله به تعداد ۲۹ شبکۀ آبرسانی مرکز ولایات کشور تکميل خواهد شد امور عادی که در طی سال دوم جمهوریت انجام یافته است:

اول- امور تعمیراتی :

ریاست تعمیرات وزارت فواید عامه متکفل، دیزاین و ترتیب نقشه ها، پلانها، برآورد های اول مشخصات و سایر اسناد ساختمانی، تعمیر های دولتی و عام المنفعه و مرجع کنترل تطبیق نقشه ها و مشخصات مرتبه از جهات فنی و تخنیکی میباشد چنانکه در سال ۱۳۵۳ برای بیش از (۹۰) پروژه مختلف تعمیراتی، نقشه های مقدماتی و اساسی مهندسی، انجینیرینگ و ساختمانی پلانهای آبرسانی و کانالیزاسیون برق تعمیراتی، تهویه، پلانهای مرکز گرمی را با در نظر داشت جوانب فنی و تخنیکی و اقتصادی بمنظور تامین و بسط خدمات ملی و اجتماعی دواير دولتی مرکز ولایات کشور طرح و دیزاین کرده که از جمله میتوان به ترتیب ذیل یادآور شد .

۱- پروژه عمارت ۱۴ طبقه یی در ساحه تعمیر سینما ی پامیر .

۲- پروژه ارشيف مرکز وزارت امور خارجه .

۳- پروژه احصاییه مرکزی .

۴- پروژه محبس مرکزی که شامل تعمیر ها و تاسیسات مختلفه میباشد .

۵- پروژه های محبس ولایات .

۶- پروژه یو هنجی طب پوهنتون کابل .

۷- پروژه حفظ و مرابعت مرکزی .

۸- پروژه های ما موریت های پولیس در ۱۴ حوزه شهر کابل .

۹- پروژه تعمیر مغازه های ارزاقی در ۱۴ منطقه شهر کابل .

۱۰- پروژه پسته خانه های شهری در نقاط مختلفه شهر کابل .

۱۱- پروژه سفارت افغانی واقع دهلی .

۱۲- پروژه سفارت افغانی واقع انقره .

۱۳- پروژه تعمیر جنرال قونسلگری افغانی واقع مشهد .

فعالیت های ریاست میخانیک :

ریاست میخانیک بمقصد ترمیمات ثقیله و خفیفه قوای تخنیک پروژه های مربوط وزارت فواید عامه بیشتر کوشیده است تا باتوجه وضع مالی و اقتصاد و وسایط دست داشته را فعال ساخته و از آن در پروژه های مربوط استفاده نماید و از ترمیم و وسایط جدید ناهدی به نفع بودجه دولت جلوگیری بعمل آید.

چنانکه به تعداد ۷۰۰ عراد و وسایل ثقیله و خفیفه را ترمیم نموده است و هم به تعداد ۸۲۳ سامان و آلات پروژه های مربوطه ساخته است و ۱۰۹۳ عدد سامان و آلات جاریه و وسایط در داخل شاهپای مربوطه اكمال شده .

در ساحه بند و نهر :

مدیریت عمومی بند و نهر یک سلسله فعالیت های رادر آن ساحه انجام داده است که طور مختصر عبارت است از :

- ۱- ترتیب نقشه و برآورد و تکمیل کار ساختمانی بند بگردان هود خیل و ساختمان اطاقهای محافظین آن.
- ۲- ترتیب نقشه و برآورد و تکمیل کار ساختمان اتاقهای محافظین بند زنگان و سایر ترمیمات آن.
- ۳- ترتیب نقشه و برآورد و تکمیل کار چپ بند سراج و تکمیل کار آن .
- ۴- ترتیب نقشه و برآورد کار ساختمانی برج وال چپ بند سراج جهت کنتر و ل مواد.
- ۵- ترمیمات بند خروار لوگر .
- ۶- مطالعه و سروی سیلبر شهر چهاریکار و تکمیل نقشه و برآورد پروژه نمبر (۱)

سروی شهر فیض آباد بمنظور ترتیب پلان توجیدی شهر جدید و شهر کهنه فیض آباد.

ترتیب پلان توجیدی و ترتیب پلان مرحله اول اصلاح شهر کهنه آن.

خط اندازی شهر های و لسوالی های دولت آباد ، شو لگره ، چهار بولک و سروی و لسوالی چمتا ل ترتیب پلان مرکز ولایات بادغیس (قلعه نو) و خط اندازی آن.

خط اندازی شهر چغچران.

مطالعه سروی و لسوالی های تیوره ، شهرک ، علاقه داری های ساغر ، تولک ولایت غور ، خط اندازی پساند چغچران و مطالعه مقدماتی شهری ولایت هلمند .

ترتیب پلان تفصیلی یک قسمت جدید شهر فراه و مطالعه مسایل سیل بر شهر مذکور و تهیه امور در این زمینه .

ترتیب پلان تفصیلی و اصلاحی ساحه قلعه بختیار الدین شهر هرات.

ترتیب پلان تفصیلی قصبات شنوار و طرح تیب های مختلف مسکن برای این قصبات بادر نظر داشت محافظه حیوانات و غیره .

سروی جاده شهر احمد شاه قندهار به منظور ترتیب پلان تفصیلی مطابق پلان عمومی.

ترتیب پلان شهری و لسوالی سرخورد . ترتیب پلان تفصیلی مرکز شهر قلات پلان شهری صفا و شاه جوی ترتیب پلان شهری قره باغ و مقر و خط اندازی یک قسمت پلان تفصیلی شهر غزنی .

د افغانستان کالني

- ۱۴- پروژه گمرک اسلام قلعه که شامل تعمیرهاو تاسیسات مختلفه میباشد .
- ۱۵- پروژه های تعمیر های مراکز آخذہ وفرستنده وزارت مخابرات .
- ۱۶- پروژه های سینما های سر باز برای ولایات.
- ۱۷- پروژه لیلیه پوهنځی طب پوهنتون ننگرهار .
- ۱۸- پروژه های تعمیراتی دفاتر نمایندگی های افغانستان بانک در ولایات .
- ۱۹- پروژه قهوه خانه پارک صنایع غزنی .
- ۲۰- پروژه مراکز حق العبور در خط سیر شاهراه ها.
- ۲۱- پروژه ارشیف ملی را میتوان طور مثال یادآور شد .

فعالیت های شهر سازی :

آمریت عمومی شهرسازی وزارت فواید عامه در چوکات پالیسی های متمرکز دولت جمهوری وظایف عمده رابه منظور ایجاد شهر های عصری و مدرن در مرکز ولایات کشور به عهده دارد وقدمهای اصلاحی را در این زمینه برداشته است در قسمت شهر کابل پلانهای زیر ترتیب گردیده است .

- ۱- پلان تفصیلی ساحه مندوی و جاده میوند.
- ۲- پلان تفصیلی ساحه مابین سرکه مقابل شازوالی ، جاده ولایت ، سالنگ وات و - چهار راهی صدارت عظمی و ایوب خسان مینه.
- ۳- پلان تفصیلی قسمت سوم کارسه پروان.
- ۴- پلان تفصیلی خطوط ترافیکی مرکز شهر کابل.
- ۵- پلان تفصیلی خطوط ترافیکی تیمنی وات، انصاری وات، و سالنگ وات .
- ۶- پلان تفصیلی مرکز بزرگ تجارتي شهر کابل.
- ۷- پلان تفصیلی ساحه تجارتي خیرخانه مینه.
- ۸- پلان تفصیلی یک قسمت خیرخانه مینه بادر نظر داشت مفکوره میکروریان .
- ۹- پلان تفصیلی ساحه بین میکروریان و پل محمود خان.

این اداره برای پیشبرد امور شهر سازی ولایات نیز فعالیت های زیر را در زمینه سروی ترتیب پلان های شهری بعمل آورده است .

سروی و ترتیب تفصیلی یک قسمت از شهر چهار یکار و خط اندازی آن .
سروی یک قسمت از شهر بغلان صنعتی و ترتیب پلان تفصیلی قسمت سوم ریگشاه
مرد خان در شهر جلال آباد .

سروی و ترتیب نقشه و خط اندازی ساحه تجارتي و بعضی از بخش های شهر خان آباد

وزارت اطلاعات و کلتور

اساسی مجسمه ۵۵ متری بامیان، ترمیم اساسی منارچکری، ترمیم منارهای غزنی و روضه (محمد شریف) روی دست گرفته شده است.

پروژه های انکشافی رادیو از نظر وسایل تخنیکي به صورت پرنسیب طرح و قسمه تحت اجرا قرار داده شده است. همچنان قرار است موزیم غزنی به کمک موسسه اسمیو ساخته شود. کار ترمیم باغ جهان نما که قرار است موزیم شمال افغانستان در آن تاسیس گردد روبه اختتام میباشد. در قسمت اداری نیر اقدامات مقتضی در طول سال گذشته انجام داده شده است. عمارت جدید وزارت اطلاعات و کلتور که ۱۵۰ اتاق دارد و در جوار مطبعه دولتی واقع است عنقریب تکمیل میگردد.

به منظور احیای خدمات ثقافتی و فرهنگی فرزندان نامدار افغانستان سال گذشته سالگرد های بزرگداشت مولانا جلال الدین بلخی، وامیر خسرو بلخی معروف به دهلوی دایر گردید.

همچنین سیمینار بین المللی بایزید روپشان به اساس پالیسی کلتوری از طرف وزارت معارف برگزار شد، مجالس متعدد برای انکشاف نهضت زنان در افغانستان بمناسبت سال زن تحت نظر کمیته انسجام زنان افغانستان در چوکات وزارت اطلاعات و کلتور در وقفه های کوتاه در مرکز ولایات کشور دوام دارد.

فعالیت های وزارت اطلاعات و کلتور در طول سال گذشته مربوط به ساحات اطلاعاتی و کلتوری بوده که اهم آن در زیر تقدیم میگردد:

وزارت اطلاعات و کلتور به اساس محتوی پالیسی کلتوری و به پیروی از بیانات رهبر انقلاب و بنیان گذار پایه های ترقی و انکشاف جامعه نوین افغانستان در پرتو نظام مترقی و مرام جمهوری در طی یکسالیکه گذشت مطابق به اساسات و مقتضیات عصر وزمان بادر نظر داشت حفظ و انتقال میراث فرهنگی جامعه و ارزشهای مثبت مطبوعات و انتشارات دیموکراتیک و نقش آن در تئویر افکار و ذهنیت های مردم سراسر کشور قدمهای مثبتی برداشته که در حقیقت بیانگر آرزومندی آن با استفاده از تمام وسایل ممکنه در راه تنظیم یک پروگرام منظم ارشاد عامه و رشد مثبت فرهنگی وثقا فست ملی به اساس تحولات مثبت جهانی در تمام ساحه های زندگی مردم مامیباشد.

وزارت اطلاعات و کلتور طی این سال هم دراکمال پروژه های انتقالی سال ماقبل وهم در قسمت براه انداختن پروژه های جدید توسط شعبات مربوطه خود مصدر خدمات کلتوری و فرهنگی گردیده است. کار پروژه تعمیر آرشیف ملی بشدت پیشرفته و روبه اختتام است.

تدوین کتاب پالیسی کلتوری دولت جمهوری افغانستان بزبان انگلیسی و فرستادن آن به یونسکو برای نشر و توزیع.

در قسمت باستانشناسی کار ترمیم پوشش مسجد نه گنبد، ترمیم روضه خواجه پارسا روضه شاه ولایت مآب در مزار شریف، ترمیم مسجد جامع و مصلی های هرات، ترمیم

اطلاعاتي فرا لیتونه

راديو افغانستان :

راديو افغانستان د وظيفسوي خاصيتونو او نشراتي هدفونو په اساس چه د اطلاعاتي، تنويري ادبي او تفريحي برخو څخه عبارت دی د هیواد د نورو شرطونو سره سم او د جمهوري پر منځ تللي نظام د هدفونو او د ملي ارمانونو او زموښ دنن ورځي د اجتماعي او فرهنگي ضرورتونو له کبله دهغو مطلبونو او روحيي سره چه دگران هیواد د اجتماعي، سياسي پر مختيايي شرطونو درك په کښي پروت دی خپل ځان عيار کړی دی. او ددغه مرامونو سره یی سم یولي تعدیلونه او بدلونونه د کیفیت او کمیت له پلوه په خپلو پروگرامونو کښي منځ ته راوړی دی. چه په دی حساب باید تیر کال د راديو افغانستان دپاره د تحول کال د پر مختيا کال او ملي راديو ته دخلکو د رانژدی کیدو کال و بولو .

د تحول او پر مختيا کال له دی کبله چه په دغه کال کښي د راديو خپروني دهغو موثوقو اطلاعاتو او رښتینو تبلیغاتو سره چه په مختلفو برخو کښي یی خلک د حقیقتونو دروښانه کولو او د ملي اجتماعي اړتیاؤ د څرگندولو سره ښه آشنا کړی دی د پر مختيا کال له دی کبله چه د راديو د پر مختيا یی پروگرامونو سیر د کیفیت او کمیت په برخو کښي زیات مثبت اوزمونږ د اکثریت دغوښتنو سره برابر ؤ . او راديو ته دخلکو د نژدی کولو کال له دی امله چه د راديو په پروگرامونو کښي دملي او اجتماعي روحيي درك او دخلکو غوښتنو ته په مختلفو پروگرامونو کښي په لوړ حیثیت کتلی دی چه دخلکو او راديو تر منځ یی کلکی اړیکی راپیدا کړی دی .

باید ووايو چه په دی وروستيو وختونو کښي د راديو یو پروگرام د سپړ کال د جاپان پرايز په بین المللی مسابقه کښي دیو ډیر ښه تربیوي پروگرام په حیث منل شوی اود توکیو د گورنر جایزه چه ددغی مسابقی ډیره مهمه جایزه وه گټلی ده چه دغه جایزه یومدال یو مخصوص دیپلوم او دیوزردارلو څخه عبارت ده چه دغه پروگرام د راديو د کورکلی او کرنی پروگرام و. د کلي کوراو کرنی ډیر وگرام بریالیتوب (۱۶۸) نشراتي مختلفو موسسو د راديو یی او تلویزیونی پروگرامونو په منځ کښي هغه هم په یوه دغسی مسابقه کښي چه د ژورنالیزم پوهان او متخصصان په کښي شامل ؤ، اود هغوی له خوا ورباندي غور او نظارت کیده ، مونږ دی ټکی ته متوجه کوی چه د راديو افغانستان په پروگرامونو کښي تحول او بدلون نه یوازی په هیواد کښي دا وریدونکو د دلچسپی باعث شوی، بلکه د هیواد نه دباندی هم د هغو خلکو په وړاندی چه د راديو د خپرونو د چارو سره آشنایی لری هم د تمجید وړ گرځی .

ددی دپاره چه راديو افغانستان وکړی شی چه خپل آواز په ښه توگه دخلکو د ټولو طبقو غوړونو ته ورسوی اود هیواد په لری سیمو کښي هم خلک دخپلی راديو غږ واوری او دخلکو د عامه ذهنیتونو په روښانه کولو اود جمهوري نظام د هدفونو د تمعیم دپاره پراخه خدمتونه وکړی، د تخنیکي چارو یو پراخه پلان په تیر کال کښي جوړ شوی او د صالحه مقامونو تر منظوری هم تیر شوی دی چه دغه پلان په دریو پروژو کښي لنډیږی .

لومړۍ - دلور طاقت دستګاه پروژه .

دوهم- دټيټ طاقت دستګاه پروژه .

درېم - داڅنډی دمركزونو پروژه :

چه له دغی جملی څخه دټيټ طاقت دپروزی یوه برخه په روان کال کښی تر تطبیق لاندی ونیوله شوه چه د(۱۳۵۵) کال دشروع سره به په فعالیت پیل وکړی .

مونږ وویل چه رادیو افغانستان تیرکال په ځینو نشراتی بریالیتوبونو موفق شوی ، چه دغه بریالیتوبونه په ځینو پروگرامونو کښی دتعدیلاتو دراوستلو په تطبیق چه پسه عمومی ډول په ټولو پروگرامونو کښی او په خاص ډول په لاندنیو پروگرامونو کی ضروری لیدل کیدل .

۱- دپښتونستان خاص پروگرام او دبلوچی دیوساعته پروگرام پرانستل .

دپښتونستان په موضوع کښی دنوی پراختیا راتلل په تیرکال کښی زمونږ دپښتونستانی وروڼودخودارادیت دحق څخه دافغانستان ملاتړ او همدارنگه په دغه خاص پروگرام کښی دکیفیت اوکمیت له خواتحول اودبلوچی پروگرام منځ ته راتلل زمونږ دبلوچی ژبو ورونو دپاره دیادونی وړدی .

ددی دپاره چه په اوسنیو شرایطو کښی زمونږ دپښتونستانو ورونو دخودارادیت دحق غوښتل په ښه توګه غوږونو ته رسیدلی وی اودهغوی غوښتنو او هیلوته چه دیومسلم حق په توګه ورته هرکلی وویل شی دپښتونستان پښتنو سرویس له (۴۵) دقیقو څخه یوساعت ته زیات شو او دبلوچو ورونو دپاره په بلوچی ژبه جلا خپرونه هره ورځ درادیو افغانستان په خپرونو

کښی یوساعت زیاته شوه .

۲- دخوانانو خاص پروگرام :

دهیواد په نووشرایطو کښی چه داجتماعی اوسیاسی پلوه زمونږ هیواد دتاریخ په یوه حساسه مرحله کښی دریدلی دی ، جمهوری نظام دخپلو مردمی هدفونو سره سم دهیواد دهرایخیزی نوسازی او لوړتیا په برخه کښی دټولو وګړوپه تیره د ځوانی ډلی څخه زیات انتظارونه لری . چه دهغودرک اوپوره کول پوهه اودخوانانو دفکری رشد او روښانه کولو چاره دی دهیواد دملی، اجتماعی، فرهنګی او سیاسی خصوصیاتو سره برابره وی .

دخوانانوخاص پروگرام چه په مختلفوزمینو کښی دآموژنده ګټورو مطالبوپه وړاندی کولو سره دخوانانو تنویر په غاړه لری .

درادیو تربیوی پروگرامونوپه کتار کښی دلورو هدفونو دتأمین له پاره دټولو نه زیات تعدیلات ایجابول چه هم دکیفیت اوهم دکمیت له پلوه دتطبیق لاندی نیول شوی دی .

دغه پروگرام چه ګټور اوحیاتی مطالب په کښی ځای شوی دی اودجمهوری نظام دارزښتونو اوهدفونو ښکاره کوونکی دی او خوانانو د ملی واقعیتونو اواجتماعی وجایبو د پیژندنی دپاره اودهیواد په جوړولو کښی دهغوی دبرخی اخیستوله کبله مرسته کوی دنیم ساعت نه یو ساعت ته لوړشوی دی .

۳- دغربی پروگرام بیرته راژوندی کول :

دهغو څرګندو تحولاتو څخه چه تیرکال په رادیو کښی راغلی درادیو په خارجی خپرونو کښی یوهم دغربی پروگرام ژوندی کول دی چه هره ورځ دنیم ساعت دپاره دنورو ټولسو

د افغانستان کالني

لکه څنگه چه هيله درلوده دآوريدونکو دخوښي. مطالب په پروگرام کښي خای کړل چه په معمول ډول سره په ټولو پروگرامونو کښي عملي کيږي چه په مستقيمه توگه دگرانو وطنوالو برخه اخيستل دراديو د ذهني مسابقي په پروگرام کښي دغه هيله پوره کړه .

دذهني مسابقوپه پروگرام کښي دمطالبونوي والي اودپروگرام دواړي دواړي کولوواوبرارولو په چاروکښي تنظيم اودنورويه زړه پوري برخوپه کښي زياتول او په ښه ښه اودټولو غوښتنو سره سم دراديو داستديوگانونه د هغوي خپرول دهيواد په ټولو ولايتونو کښي دوطنوالو په وړاندي اودهغوي په گډون سرته رسيدل يو په زړه پوري کاردی . چه ددغه پروگرام دعلاقه لرونکو تدهرکلي لکه څنگه چه دراديو دخپرونو په ساحه کښي دستر تحول سبب شو د راديو سره دآوريدونکو دکلک پيوند سبب شوی هم دی .

په ذهني مسابقوکښي په کيفي او کمي ډول تحول راوستل چه دعلاقه لرونکو دساعت تيري اودذهني قدرت دپياوړي کيدو دپاره شوی د دی راديو افغانستان يی دنورو هدفونو دتامين په برخه کښي چه دخوانو خيرو پيژندگلوۍ او د هغوي دهنري اوفرهنکي استعدادونو دپرمختيا سره يی هم لويه مرسته کړي ده چه دآوريدونکو دغوښتنو په ځواب اودهغوي دزړونو د خوښي دپاره په وروستيو وختونو کښي ددغه پروگرام وخت هم نيم ساعت نه يوساعت ته لوړشو. دگرانو آوريدونکو دزياتي خوښي او دهغوي داپتياؤ دلري کولو دپاره راديو افغانستان د ۱۳۵۴ کال په لومړيو کښي دوه نورپروگرامونه

خارجي پروگرامونو په لړ کښي د افغانستان پوري مربوطه خبرونه کلتوري ، فرهنگي او د هيواد تاريخي اپځونه او همدارنگه د عربو دموقيت څخه دافغانستان ملاتړ عربي هيوادونو ته وړاندي کوي .

۴- د دوهم داخلي پروگرام افتتاح :

د دوهم پروگرام پرانستل : دايسو داخلي نوي نشراتي سرويس دی چه ديو تحول په حيث په تيرکال کښي دنشراتي ساحي په برخه کښي منځ ته راغلی دی . چه هره شپه دنهو بجونه دشپي تريولسو پوري دراديو افغانستان دگرانو آوريدونکو دپاره خدمت کوي . دوهم پروگرام هره شپه دنهونه ترلسو پوري دآوريدونکو دزړونو دخوښي دپاره دپه زړه پوري هنرمندانو سندري آواهنگونه «موسيقي دهرذوق» تر عنوان لاندي دمختلفو ذوقونو د خوښي سره سم وړاندي کوي او دشپي له لسونه تريولسو پوري ديو منظم پروگرام سره سم هره شپه دموسيقي يوډول لکه کلاسيکه موسيقي، پاپ، ځوانان اوداسي نور دعلاقه لرونکو خوشالي دپاره دجوړشوي پروگرام په اساس نشرته سپاري .

۵- د ذهني مسابقي دپروگرام په ډول مطالبو اود ذهني داجرا کولو په محل کښي تحول اودوخت زياتوالي :

دراديو افغانستان يو ستر هدف دادی چه وطنوال په عملي ډول يودبل سره د راديسو پروگرامونو ته نژدی کړي . چه راديو دذهني مسابقي په پروگرام کسی د يو مثبت تحول دراوستلوله برکنه په خپل دغه هدف تر يوه ځايه پوري بريالی شوی هم دی اوراديو افغانستان

هم به موجوده پروگرامونوکی زیات کړل چه دغه دوه پروگرامونه دی اندیشه وزندگی اودی رادیو په خپرونو کښی څخه عبارت دی .

۶- چه داندیشه وزندگی دپروگرام دخپرولو څخه مطلب دادی چه دهیواد لرغونی فرهنگ او هنر پیژندنی په لاره کښی مویوقدم اخستی وی په تیره دعرفان اوتصوف په برخه کښی دپوهی او هنر دپوهاند اندیښنی او فکرونه ادبی خاص اصطلاحات اونور په نوی ډول سره وپاندی شی . چه دغه پروگرام سمدلاسه په هفته کښی یوځل د ۱۵ دقیقو له پاره جوړ او خپریږی .

۷- درادیو په خپرونه کی دپروگرام څخه مطلب دادی چه هره هفته درادیو ټول پروگرامونه وڅپړل شی . او په داسی ډول دهغو څخه ځینی خاص او په زړه پوری برخی چه یو شمیر آوریدونکو هغه داصل پروگرام په وخت کښی نهوی آوریدلی واخیستلی شی او بیادی ورته واورولی شی او په دغه ترڅ کښی دځینو پروگرامونو ځینی نیمگړی برخی هم په کښی په گوته شی ترڅو پرودسران د پروگرامونو جوړولو په چارو کښی لادغور او دقت څخه کار واخلي .

۸- ۹۵۰ نوی سنډری او ۱۵۰ نوی نغمی، دموسیقی په برخه کښی دنسو سنډرو او د هنرمندانو دپیژندلو په لټ کښی هم کیفی او کمی بدلونونه په تیرکال کښی راغلی دی ددغه کال په اوږدوکښی ۹۵۰ نوی سنډری د مختلفو آرکسترونو سره او په نووآوازونو کښی ثبتی شوی دی. اودموسیقی دوستانونه وپاندی شوی. چه دهنری نوی والی اونوو طرزونوله کبله

دستاینی وپدی .

سربیره په هغو پروگرامونو چه لنډډول ورڅخه یادونه وشوه د رادیو افغانستان په ټولو پروگرامونو کښی دمحتوی او مطالبو وپاندی کولو له خوا محسوس اوڅرگند تحولات راغلی دی چه دټولو یادونه په دغسی لنډون کښی نشی کیدلی .

نشرات :

به حیث اداره ایکه مسئولیتی مراقبست مطبوعاتی وهنری تمام کشور رابدوش دارد و مسئول هم آهنگ ساختن امور نشراتی موسسات روزنامه ها با مرکز و وزارت و بین خود شان میباشد همچنان ارتباط خود وزارت و موسسات مربوطه آنرا باداير و موسسات داخلی وخارجی بدوش دارد ریاست نشرات در طول سال گذشته نه تنها امور وظیفوی اش رابه سر رسانیده بلکه يك قسمت مسئولیتهای ابتکاری را نیز در ساحه احیای ارزشهای فرهنگ وثقافت ملی تحت رهنمایی مقام وزارت انجام داده است . برای معرفی چهره های تاریخی و ملی سرزمین باستانی مابه اشتراك دانشمندان افغانی و کشور های علا قمند سیمینار بین المللی مولانسا جلال الدین بلخی وسیمینار بین المللی امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی ، سیمینار بین المللی بایزید روجنان دایر گردید که همین فصل از نظر خوانندگان گذارش میباشد. همچنان ریاست نشرات درمورد چاپ ۸۰۰۰، اثر ابراز نظر نموده وبرای ۹ گروپ هنری اجازه فعالیت داده است . برای معرفی افغانستان ۸۰ اثر مختلف چاپ وبه مراجع فرهنگی وعلمی داخل وخارج کشور توزیع نموده است .

و کلتور سال گذشته تعداد زيادي از روزنامه و نشریه هارا بطور رایگان به موسسات مختلف فرهنگي توزیع نموده است .

فعالیت های کلتوري :

وزارت اطلاعات و کلتور از بدو تاسیس ریاست ثقافت و هنر فعالیتهاي کلتوري خود را که به صورت مختص موزیمها، باستانشناسي فلم، ننداریها، جوایز مطبوعاتی، نمایشهای فرهنگي و بورسهای انجمن تاریخ دایره المعارف فولکلور و ادب و انکشاف پښتو، کتابخانه هاو موسیقي و صنایع مستظرفه را در بر میگیرد بصورت بهتر منسجم و متمرکز گردانیده است .

هر يك از این شعبات طوریکه از نام آن پیدا ست مستقیماً مسئول همان فعالیت کلتوري میباشد که به آن سپرده شده است هر يك از این شعبات اختصاصی در طول سالی که گذشت بفعالیت های ثقافتی علمی فرهنگي و تحقیقی خود نه تنها ادامه داده بلکه به پیمانۀ وسیعتر و جامعتر آنرا پیش برده است .

با ستا نشناسي :

مدیریت عمومی با ستا نشناسي در حفظ و مطالعه غنایم و میراث فرهنگي باستانی کشور طوری خدمت می نمایند که بانیست از یکطرف شواهد ارزنده فرهنگي که نیاکان ما از خود به یادگار گذاشته اند از حوادث در امان باشد و از طرف دیگر

همینطور نوآوریها و تغییرات جدید در سبک و طرز نشرات روزنامه های جمهوریت ، انیس هیواد، کابل تایمز و مجله های (جمهوریت

ژوندون، کمکیانو انیس و پشتون ژغ نگرهار و کندهار) درین سال مطابق به اهداف پالیسی نشراتی دولت جمهوری رونما گردیده که در خورتوجه است .

روزنامه انیس صفحات اختصاصی جدید را باز کرده هم برای سرگرمی خوانندگان بروزهای تعطیل انیس روزهای پنجشنبه در ۱۲ صفحه نشر میگردد .

صفحات اختصاصی جدید در روزنامه هیواد باز شد .

روزنامه کابل تایمز برای تقدیم اخبار برای خوانندگان دریکی از صفحات خود ستون اخبار بزبان فرانسوی را باز کرد .

سالنامه انگلیسی از طریق این ریاست نشر شده هم ۲۸ رسالۀ دیگر از طرف اداره معرفی افغانستان به دسترس علاقمندان گذاشته شد .

مجله جمهوریت که قبلا سه ماه نشر میشد برای تقدیم سریع پیامها و مقالات جالب به خوانندگان به نشر دو ماهه پرداخت .

مجله ژوندون صفحات اختصاصی جدید را باز کرد و هم تغییرات و نوآوریهای در قسمت تهیه عکسها و پشتی مجله رونما گردید . همچنین برای خدمت بهتر فرهنگي وزارت اطلاعات

کار آن امسال پیشبرده میشود .

ج - ترمیم و پوشش مسجد نه گنبد :
کار پاک‌کاری صحن و اطراف مسجد نه گنبد که یکی از مساجد دوره اسلامی میا شد پیش برده شده جای نصب پایه های آن تکمیل گردیده است که به این ترتیب بیست فیصد کار آن پیش رفته البته ریاست کور برق حرارتی مزار شریف در حصه پوشش نه گنبد همکاری دارد .

در سال ۱۳۵۳ نمایندگان مدیر است عمومی باستان شناسی با هیات های خارجی که قرار دادهای باستان شناسی با ما دارند در قسمت حفريات در ولایات افغانستان به هیات افغانی مشترکا فعالیت نموده اند .

حفريات تپه اشتر هده ولایت ننگرهار دوره نهم حفريات هده ولایت ننگرهار به تاریخ ۱۷ دلو ۱۳۵۳ توسط هیات افغانی به ریاست دوکتور زهریالی طرزی مدیر عمومی باستان شناسی شروع گردید و تا حمل ۱۳۵۴ ادامه داشت .

در اثر کاوش و فعالیت هیات باستان شناسی افغانی يك تعداد آثار از قبیل سرمجسمه های بودا پیدا گردید و يك تعداد آثار که ایجاب ترمیم را مینمود توسط ترمیم گاران ترمیم گردید .

منارچکری :

منار چکری بنا بسر طرز ساختمان آن بدوره کوشانی ها ارتباط میگيرد در اثر حوادث زمان آسیب دیده بود در این سال ترمیم و ازخطر انهدام حفظ گردید .

تحقیقات علمی دنباله دار را تعقیب نماید تا توسط سروی و حفريات زوایای تاریک تاریخ کهن ما روشن تر واز کلتور مادی و معنوی گذشتگان اهل فن و محققین را مطلع ساخته باشد .

فعالیت های عمده باستان شناسی در طول

سال گذشته قرار ذیل نام برده میشود .

الف - ترمیم مجسمه بودا (۵۵) متره ولایت بامیان: کار ترمیم مجسمه بودا ۵۵ متره ولایت بامیان که یکی از شهکار های دوره بودائی بوده و ارزش تاریخی آن نهایت زیاد است توسط هیات ترمیم کاران هندی و افغانی در برج جوزا سال ۱۳۵۳ شروع و در ۱۵ قوس امسال خاتمه یافت از نگاه ترمیم سی فیصد کار آن پیش رفته است متباقی کار آن دو باره آغاز گردیده حفر و اعمار کانال که در حصه فوقانی بودا بوده و مانع آب باران و برف میشود بیست فیصد کار آن تکمیل و متباقی حفر کانال سال آینده شروع میشود .

در ساحه پای بودا حوضی به طول ۳٫۳ متر حفر گردیده تا آب در آن ذخیره گردد و توسط ماشین در بالای کانال جریان نماید ب- ترمیم مسجد خواجه ابوالنصر پارسا کار ترمیم مسجد خواجه پارسا ولایت بلخ توسط هیات ترمیم کاران هندی و افغانی در برج سرطان سال ۱۳۵۳ شروع و تا ۱۵ قوس ۱۳۵۳ ادامه یافت . يك تعداد کاشیها که از رواق افتاده بود تعویض و کاشی جدید نصب گردید کار ترمیم آن چهل فیصد پیش رفته البته متباقی

انجمن تاريخ :

هند لندن .

۴- ميكروفلم نسخه خطي كتاب فيه مافيه مولوي جلال الدين بلخي - از لندن .

۵- ميكرو فلم نسخه خطي يگانه تذکره مطربي که در تحت شماره ۳۰۲۳ در کتاب خانه ديوان هند لندن - محفظ است .

۶- فوتو کاپي ديوان خطي تيمور شاه دراني پسر احمد شاه بابا (بزبا نهاي دري و پشتو) که در کتا بخانه انستيتوت شرق شناسي اکاديمي علوم تاجيکستان نگهداري ميشود .

انجمن تاريخ افغانستان باهيئت دانشمندان عراقی موافقت همکاري علمي و فرهنگي عقد نمود . در طول همين سال سيمينار مولانا جلال الدين بلخي باشتراك گويته انستيتوت المان در تالار راديو افغانستان و مجلس علمي - بزرگداشت امير خسرو و بلخي از تاريخ ۲۱-۲۷ حوت ۱۳۵۳ در تالار محمود طرزي از طرف وزارت اطلاعات و کلتور پر گذار شد . انجمن تاريخ در تنظيم و تدوير مجالس مقدماتي و مجالس علمي آنها سسهم فعال گرفت . قرار است در ماه ميزان سال ۱۳۵۴ مجلس بزرگداشت فيلسوف معروف شرق ابونصر محمد فارابي در کابل پر گذار شود ، در مجالس مقدماتي و تدوير اين سيمينار نيز از طرف وزارت اطلاعات و کلتور ، سسهمي بانجمن تاريخ داده شده که تا حال موفقانه انجام شده است .

در طول سال دوم تاسيس جمهوريست در حصة مبادلة آثار انجمن تاريخ با آثار

انجمن تاريخ افغانستان در طول سال دوم تاسيس جمهوريت در روشن ساختن زواياي تاريخ کشور قدمهاي متيني بر داشته است . چنانچه سطح علمي مجله ماهه آريانا بلند برده شده و با مطالب مهم تر تاريخي ، جغرافي ، ادبي و کتابشناسي علماء تقويه گرديده است .

مجله افغانستان (بزبا نهاي انگليسي و فرانسوي) که از نشرات موقوتۀ اين انجمن است با نشر مطالب مهم باستانشناسي تاريخي و فرهنگي خدمت قابل وصفي انجام داد .

همچنان در اين مؤسسه بمنظور فراهم آوردن زمينه مطالعات تاريخي و فرهنگي ، ميكرو فيلمها و فوتوکاپيهاي مهم ضروري از کتب و وسايل مربوط به تاريخ کلتور افغانستان اقدام بعمل آمد چنانچه بعضي اسناد مهم خطي کشور هاي خارجي خواسته شد . و تحت مطالعه و تحقيق گرفته شد .

۱- ميكروفلم کتاب بحرالاسرار تاريخ مشايخ برمقابر بلخ تاليف محمود بن امير ولسي کتابدار از نظر محمد خان اشترخاني (تاليف ۱۰۴۴-۱۰۵۰) نسخه نمبر ۵۷۵ کتابخانه ديوان هند لندن .

۲- ميكرو فلم رساله موسيقي مولانا عبدا لرحمن جامي (دو نسخه خطي کتابخانه تويقا برسرايي استانبول ترکيه .)

۳- ميكرو فلم نسخه خطي معتبر ديوان کامل ابن يمين فرومدي از کتابخانه ديوان

- مؤسسات علمی کشور های خارجی توجه قابل ذکری بعمل آمدو در حدود سه صد جند کتاب و مجله در کتابخانه انجمن تاریخ که کتابخانه اختصاصی و مسلکی آن می باشد ذخیره شد . همچنین نشرات علمی انجمن تاریخ به کتابخانه های مما لک آسیایی ، اروپائی و امریکائی بطور مبادله و یادر بدل قیمت اسعاری فرستاده شده انجمن تاریخ در اینسال کار طبع کتبی را که در سال گذشته به مطبعه دولتی فرستاده بود دنبال کرده که تااخرسال ۱۳۵۴ طبع خواهد شد. کتب که تحت طبع قرارداد قرار ذیل می باشد :
- ۱- صنایع افغا نستان تالیف پروفیسور بوگا چینکوا ترجمه دری محمدصدیق طریزی
 - ۲- رساله های خط مجنون ورفیقی بتصحیح میرغلام رضا مایل .
 - ۳- هنرو بهزاد تالیف مرحوم عبدالغفور برشنا .
 - ۴- کمپنی هند شرقی انگلیسی ترجمه فقیر محمد خیر خواه .
 - ۵- ژ ب پالنه (سیر تاریخی ادب پنبتو) .
 - ۶- تیریادونه مجموعه اشعار تاریخی بناغلی رفیع .
 - ۷- فهرست کتب چاپی افغا نستان از حسین نایل .
- موزیم ها :**
- درطول سال گذشته برای انکشاف موزیم ملی کابل وموزیم های ولایات پروژه های متعدد سر دست گرفته شده است . امید است با تکمیل این پروژه ها اکثر مشکلات موزیم های افغا نستان مرفوع گردد .
- ۱- تعمیر الحاقیه در عمارت حالیه موزیم کابل : تااینکه به تعمیر عمارت جدید موزیم ملی موفقیت دست دهدپروژه تعمیر دوالحاقیه در دو جناح موزیم کابل آغاز گردید در طرح نقشه آن تحویلخانه ،شعبه ترمیم شعبه عکاسی ،اطاقهای نمایش برای آثار ای خانم و غیره و دفاتر اداری در نظر گرفته شده است . نقشه آن عنقریب تکمیل وسیعی به عمل می آید تا هنگام دومین جشن جمهوریت کشور سنگ تهادب آن گذاشته شود .
 - ۲- پروژه ساختمان عمارت جدید موزیم کابل: چون به اساس پرنسیب های جدید موزیم داری عمارات موزیم هاشکل اختصاصی را بخوردگرفته است لپذا مقامات صلاحیتدار کشور تجویز نمودند که یک عمارت بسرای موزیم ملی جدید آباد گردد محل آن ازطرف رهبر انقلاب ورئیس دولت وصدراعظم درمقابل قصر ریاست جمهوری تعیین گردید و پروژه آن توسط متخصصین یونسکو طرح گردیده اکنون وزارت پلان در جستجوی منابع مالی برای احداث موزیم ملی کابل میباشد .
 - ۳- پروژه قصر جهان نما: قصر جهان نما در خلم که برای آثار باستا شناسی و اتنو گرافی صفحات شمال کشور تحت ترمیم گرفته شده است کاران هشتاد فیصسد تکمیل گردیده سعی میشود تا کارآن به زود ترین فرصت تکمیل و موزیم صفحات شمال کشور بنام موزیم جهان نما افتتاح گردد .

سياحين با استفاده از چوب های کهنه قصر جهان نما يك اطاق کار ولاپراتوار عکاسي در جوار عمارت موزيم آباد گرديد .

۱۰- توسعه نمايشات در موزيم کا بسل: در قسمت قبل التاريخ از دوره های سنگ قدیم ووسط يكتعداد آثار با فوتو های حوزه مربوط به نمايش گذاشته شده است .

همچنان در نمايش اطاق بگرا م و آثار دوره يونان بودائي و دوره اسلامي که در تحویلخانه محفوظ بود به نمايش گذاشته شد .

ويكتعداد آثار يکه به عنوان قاچاق در گمرک کابل ضبط شده بود نيز به نمايش گذاشته شد .

۱۱- بازار تيم شهر خلم : بازار سسر پوشيده تيم شهر خلم منحيث يك انسر محلی در آورده ميشود .

دپښتو دانکشاف اوتقويی آمریت :

دپښتو دانکشاف اوتقويی دآمریت له خوا د۱۳۵۳ کال نه راپدی خوا لاندینی کتابونه چاپ شويدي .

۱- زماژوند اومبارزه دخان عبدالغفار خان اوتوبيوگرافي .

۲- دافغانستان نوميالی لومړی ټوک .

۳- ليلا خالد زمااولس به ژوندي پاتي شي .

۴- دافغانستان نوميالی دوهم ټوک .

۵- دپيروپشان دبين المللي سيمينار په مناسبت يوه رساله دروښانيانو روښانه ملي لارپه نامه چاپ شوي برسیره پردی دپښتو دانکشاف تقويی آمریت دااطلاعاتو او کسلتور د وزارت

۴- پروژه عمارت جديد موزيم غزنسي : محل موزيم جديد غزني تعيين و نقشه های مهندسي آن توسط متخصصين مؤسسه ايزميو طرح گرديده است امید است کار تعمير آن در تابستان سال جاری شروع گردد .

۵- طرح نقشه موزيم هده : نقشه يك موزيم محلی برای آثار مکشوفه هده در کنار تپه شتر طرح گرديده است بعد از تکميل نقشه های انجنيري آن در نظر است در سال آینده کار تعمير آن آغاز گردد .

۶- خريداري آثار : برای چلو گیری از فرار آثار عتيقه و انوگرافي از يکطرف اقدامات جدی در کنترول آثار در کشور به عمل آمد و از جانب ديگر يكتعداد آثار (مجموعاً ۱۲۲ اثر به قيمت ۴۷۳۷۰۵ افغانی) برای موزيم کابل خريداري گرديد به اين ترتيب موزيم کابل خاصتاً از لحاظ آثار مربوط بمدنييت نورستان غني گرديد .

۷- طبع ششس نوع پست کارت : ششس نوع پست کارت رنگه از جمله بهترين آثار موزيم کابل توسط مؤسسه طباعتي زهو پرس بغير معرف هنر قدیم افغانستان چاپ گرديده و بمعرض فروش گذاشته شده است .

۸- تجديده نشر رهنمای موزيم کابل : رهنمای انگليسي موزيم کابل با اصلاحات و افزودي بخش حوزه ای آی خانم برای بار سوم انتشار يافت .

۹- اعمار يك غرفه برای عکا سخانه : برای سهولت در امور عکاسي وويژه سامان

اطلاعاتی او کلتوری خانگو سره دخپرونو په برابرولو، کتنه او ترجمه کښی دیادونی وپربرخه اخستی وه .

دپښتو دپرمختیا او تقویي آمریت له‌خه‌مودی راهیسی دپښتو ټولنی سره دپښتو ژبی د معیاری کولو په یوه گډه پروژه کښی همکاري کوی .

دا‌اداره په داخلی او خارجی خپرونو کښی ځینی داخلاف وپیا دمباحی وپ لفتونه او ترکیبونه راټولوی اودادبی غونډو او فیصلو دپاره یی چمتو کوی تراوسه پوری په دغه برخه کښی دپښتو ټولنی ، دپښتو دپرمختیا او تقویي دآمریت اودکابل دپوهنتون دادبیاتو او بشری علومو داستادانو په گډون څو ادبی غونډی شوی دی اوداسلسله به دوام وکړی .

دی اداری دچاپ دپاره ځینی داسی کتابونه تر مطالعی لاندی نیولی چی له یوی خوا دژبی دتعمیم سره مرسته وکړی اوله بلی‌خسواد مطالبو له حیثه په زړه پوری اوگټوروی .

آمریت افغان ننداری :

آمریت افغان ننداری درستیالیکه‌گذشت هفت نمایشنامه راوی سن آورده است .

دایرة المعارف :

۱- جزء بیست و دوم دایره المعارف به لسان پښتو حاوی دوصد صفحه که مقالات مفید علمی در آن جا داده از طبع برآمده و به دسترس علاقه مندان علم ودانش گذاشته شده است .

۲- جزء بیست و سوم بلسان پښتو که مشتمل بر مضامین مفیدو ارزنده است زیر طبع بوده و به معرض استفاده گذاشته میشود .

۳- مضامینکه در جزء بیست و سوم طبع گردیده از لسان دری ترجمه شده و بعضاً مضامین تازه که مختص بزبان پښتواست در آن گنجانیده شده است .

۴- یکتعداد مفردات که به حرف (خ.و.غ) شروع میشود تهیه و بعد تحت تحقیق و نبشته قرار خواهد گرفت .

آمریت صنایع مستظرفه :

این آمریت که درانکشاف استعداد های یکدمه جوانان علاقمند به این رشته هسا تاسیس گردیده از تاریخ ۲۶ سرطان تاکنون در های نقاشی ، هنر تجسمی و فریم سازی فعالیت های را انجام داده است ، این آمریت در کورسهای نقاشی برای امسال اضافه از هزاران رسم پنسلی وپارسلوی ورنگ آبی برای شناس بهتر رنگها مخصوصاًرموزتناسب اشیا موجود دارد وهم بیش ازدو صد تابلوی رنگ روغنی برای نمایشات داخلی وخارجی تهیه وبیش از یکصد مجسمه را در نمایشگاه

۱۳- تهیه مواد خام قسمت های مختلف فولکلور افغانستان برای آرشیف .

فعالیت فرهنگی :

وزارت اطلاعات و کلتور به منظور بسط و توسعه تماس های مطبوعاتی و کلتوری با عقد قرار داد های کلتوری و تدویر جلسات انجمن های دوستی و غیره همواره با کشورهای دوست از طریق مدیریت است روابط فرهنگی در تماس است و این تماس ها با در نظر داشت پالیسی کلتوری به صورت متمرکز در طول سال به منفعت کشور بیشتر شده است چنانکه در طول سال ۵۳- ۱۳۵۴ زمینه مسافرت ۱۵ خبرنگار، ۵ نفر عکاس، ۱۸ هیات فلمبرداری در داخل کشور فراهم نموده و تسهیلات لازمه برایشان گرفته شده است این مدیریت امور انجمن دوستی افغانستان را با اتحاد شوروی ، ترکیه ، ملل متحد ، هند ، جمهورییت مردم چین و مصر بعهده دارد . مدیریت روابط فرهنگی در دسک یونسکو خود ریکارد مکمل کنفرانس های یونسکو و اشتراک متخصصین یونسکو را در رشته های مختلف اطلاعاتی و کلتوری که به افغانستان می آیند ترتیب کرده است و هم کمکهای یونسکو در ساحه های مختلف برای این وزارت از طریق این دسک جلب شده است که یک تعداد مامورین این وزارت با استفاده از کمک های یونسکو برای تحصیلات به خارج اعزام شده اند .

۵- از جلد پنجم بلسان پښتو تاحال ششصد صفحه طبع گردیده .

مختصراً تذکار می گردد که حیرت و تپش و تپش و تپش و تپش از سال ۱۳۵۳ با این نظر ف جمعاً به اتمام رسیده است .

آمریت فولکلور و ادب :

آمریت فولکلور و ادب وزارت اطلاعات و کلتور طی سال ۱۳۵۳ مواد فولکلوریک و آثار ارزشمند آتی را به نشر سپرده است :

- ۱- طبع و نشر شماره های مسلسل مجله فولکلور الی شماره پنجم .
- ۲- طبع و نشر کتاب ترانه های کهسار .
- ۳- طبع و نشر کتاب د پښتو دودونه .
- ۴- رساله فرهنگ عامیانه پنجشیر .
- ۵- تهیه رساله رقص های فولکلوری و محلی افغانستان .
- ۶- تهیه رساله د خدرانو د سیمی قوانین او دودونه .
- ۷- تهیه رساله فولکلور کوهدامن .
- ۸- استنساخ نسخه قلمی فرهنگ میر - عبدلرشید .
- ۹- رساله ادبیات عامیانه پروان که در مجله بچاپ رسیده .
- ۱۰- تهیه یک رساله افسانه های فولکلور بزبان انگلیسی که آماده چاپ می باشد .
- ۱۱- تهیه رساله افسانه های کابل که آماده چاپ می باشد .
- ۱۲- هسته گذاری و تهیه موزیم فولکلور .

روزنامه‌ها

شماره	اسم روزنامه	سال تا سپس	محل چاپ	تعداد صفحات	الف : مرکز :
۱-	جمهوریت	۱۳۵۲	مطبعه دولتی	هشت صفحه	
۲-	اینس	۱۳۰۶	مطبعه دولتی	هشت صفحه (روزهای ۵شنبه ۲ص)	
۳-	هیواد	۱۳۲۸	مطبعه دولتی	هشت صفحه	
۴-	کابل تایمز	۱۹۶۰ ۱۳۳۸	مطبعه دولتی	چهار صفحه	

ب : ولایات :

۵-	ننگرهار	۱۲۹۷	مطبعه ننگرهار	چهار صفحه
۶-	اتفاق اسلام	۱۲۹۹	مطبعه هرات	چهار صفحه
۷-	طلوع افغان	۱۳۰۰	مطبعه کندهار	چهار صفحه
۸-	وزارت بگه	۱۳۲۱	مطبعه پکتیا	چهار صفحه
۹-	بیدار	۱۳۰۰	مطبعه بلخ	چهار صفحه
۱۰-	اتحاد	۱۳۰۸	مطبعه بغلان	چهار صفحه
۱۱-	سنائی	۱۳۳۱	مطبعه غزنی	چهار صفحه
۱۲-	پروان	۱۳۳۱	مطبعه چاریکار	چهار صفحه
۱۳-	بدخشان	۱۳۲۴	مطبعه بدخشان	چهار صفحه
۱۴-	پوه	۱۳۴۰	مطبعه جوزجان	چهار صفحه
۱۵-	فاریاب	۱۳۲۲	مطبعه فاریاب	چهار صفحه

مجلات

۱-	ژوندون	۱۳۲۷	مطبعه دولتی	۶۴ صفحه
۲-	پیام حق	۱۳۳۱	مطبعه دولتی	۴۸ صفحه
۳-	پشتون زرغ	۱۳۱۹	مطبعه دولتی	۳۶ صفحه
۴-	کمکیانوانیس	۱۳۴۹	مطبعه دولتی	۴۰ صفحه
۵-	ننگرهار	۱۲۹۷	مطبعه دولتی	۴۰ صفحه
۶-	کندهار	۱۳۳۹	مطبعه دولتی	۴۰ صفحه
۷-	هرات	۱۳۱۱	مطبعه هرات	۴۰ صفحه
۸-	آریانا	۱۳۲۱	مطبعه دولتی	۸۸ صفحه
۹-	افغانستان	۱۹۴۶ع	مطبعه دولتی	۹۶ صفحه

ج : جریده

ج :

۱-	جریده کندز	۱۳۵۱	مطبعه کندز	۴ صفحه
۲-	جریده هلمند	۱۳۳۲	مطبعه هلمند	۴ صفحه
۳-	جریده سیستان	۱۳۲۶	مطبعه فراه	۴ صفحه

جوایز مطبوعاتی و کلتوری

به پیروی از پالیسی کلتوری دولت جمهوری افغانستان، بمنظور رشد نیرو های خلاقه مردم و بمقصد زمینه ایجاد رشد و انکشاف و تقدیر آثار علمی، ادبی، و مطبوعاتی برای توسعه بخشیدن شعور و سویه فکری مردم اداره جوایز مطبوعاتی و کلتوری دربرج قوس ۱۳۵۲ بمیان آمد.

بعداد تاسیس این اداره آثار هنری و کتبی برای سال ۱۳۵۴ کاندید گردید که جمعا به ۹۶۳ اثر می رسید. که از جمله (۸۰) اثر کتبی جایز جایزه مطبوعاتی و کلتوری گردید. البته این آثار شامل علوم طبیعی و علوم اجتماعی بود. و ۲۲۷ جایزه دیگر به پروگرام های رادیویی نوازندگی، آوازخوانی، فلمبرداری، دایرکت و تمثیل، نقاشی، پیکرتراشی، عکاسی، خطاطی کندن کاری، کاشی سازی، سیرامیک، گاه کاری اعطاء گردید.

که بعد از آثار مذکور به تقریب نخستین جشن جمهوریت در نندارتون افغانستان به نمایش گذاشته شد.

اداره جوایز مطبوعاتی بمنظور تسریع در امور مربوط به جوایز سال ۱۳۵۴ مطابق به احتیاجات و نیازمندی های محیط و امکانات تطبیق مواد مربوط به لایحه جوایز قبلسی تعدیلانی رادآن پیشنهاد نمود که کمیسیون هایی از صاحب نظران تعیین و در زمینه غورو بررسی نمودند و لایحه جدید جوایز مطبوعاتی و کلتوری رادر چهار فصل و پانزده ماده بسا

تعلیماتنامه مربوط این لایحه تدوین و نشر نمود. که باساس آن قبلا فهرست عناوین تعیین و کاندیدان ثبت نام نمودند و موضوعاتی که تعیین شده بود عبارتند از: مسایل رشد اجتماعی و اقتصادی کشور، موضوعات اداری، صحی بلدی، موضوعات رشد فرهنگی و سیاسی مطالعات تاریخی، جغرافیا و فرهنگ مردم افغانستان، تحول تاریخی و معاصر ادب در افغانستان و هنرهای زیبا میباشد در مورد پروگرامهای رادیویی، سینما توگرافی، آواز خوانی، ژورنالیزم اخباری، رادیو ژورنالیزم اشاعات قابل توجه در نظر گرفته شده است. آثار کتبی که در سال ۱۳۵۴ برای جوایز مطبوعاتی و کلتوری کاندید گردیده است نظر به فهرست موضوعات تعداد آن به (۲۴) اثر می رسد. آثار هنری که برای سال ۱۳۵۴ به اداره جوایز رسیده است از جمله آثاری است که قبلا توسط هیات جهت تشخیص قبلی برای جوایز مطبوعاتی و کلتوری قبول گردیده است و تعداد آن به (۳۵۰) اثر بالغ میگردد.

این آثار مشتمل بر مجسمه سازی، نقاشی، خطاطی، سیرامیک، کندن کاری، گاه کاری میباشد که درجوزا سال ۱۳۵۴ در نمایشگاهی که از طرف آمریت جوایز در کابل ننداری دایر شده بود بمعرض نمایش قرار گرفت.

آمریت موسیقی:

در کنفرانس تبادل کلتوری بین ممالک آسیایی منعقد ه جاپان به اشتراك نماینده افغانستان تصویب شده بود که برای تفاهم بیشتر بین ممالک آسیایی موسیقی ممالک آسیایی برای تدریس در مکاتب ابتدایی عرضه

گرد.

بادغیس، هرات، جوزجان و پکتیا جهت تقویه و انکشاف کتابخانه های مذکور اعانه داده اند .
۵- به تعداد (۲۹۰) جلد کتاب خطی خریداری شده است .

۶- به تعداد (۲۶۷۱) قطعه اسناد ، عکس و غیره مواد آرشیفی برای آرشیف ملی خریداری شده است .

۷- به تعداد (۵۶۹) جلد کتاب چاپی برای کتابخانه ها خریداری شده است .

۸- به تعداد (۶) جلد کلکسیون جراید سال های گذشته خریداری شده است .

۹- به تعداد (۱۵۴۳) جلد کتب از منابع مختلف داخلی و خارجی بقسم رایگان بکتابخانه اهداء شده است .

۱۰- طبق فیصله مجلس عالی وزراء کتب تحویلخانه های ریاست مطابع دولتی و ریاست اداری وزارت اطلاعات و کلتور به اختیار آمریت عمومی کتابخانه های عامه گذاشته شد تا طور رایگان به کتابخانه های سراسر کشور توزیع شود که تاکنون بتعداد (۱۲۵۴۷) جلد کتاب به (۱۶۹) کتابخانه توزیع شده است .
۱۱- مراجعین عمومی کتابخانه که از شعبات رفرنس، افغانستان شناسی، مطالعه، مجلات توزیع و سالون اخبار و جراید استفاده کرده اند جمعاً (۱۰۷۵۶۴) نفر است .

۱۲ بورجه سال ۵۴ کتابخانه بقسمی ترتیب شده است که ساحه فعالیت آن در سال جاری بیش از پیش وسیع تر و مفید تر باشد و تمام کتابخانه های عامه سراسر کشور بتواند خدمات فرهنگی و کلتوری شایسته ای را انجام دهند و نیز در بودجه انکشافی آن

از چند پارچه های فولکلوریک که از طرف افغانستان فرستاده شده بود پارچه های ملامحمدجان ودلیرجانم بیقرام امشب ، مورد قبول واقع شده و تیپ ، ریکارد و نوتیشن آن از طرف کمیته یونسکو جاپان برای استفاده ممالک آسیایی تدارک گردید .

این موسسه در طول سال طی پروگرام های کاروان سرود و یکشاخه و چند گل ۲۳۵ پارچه راثبت و به شنوندگان تقدیم داشته است .
همینطور ارکستر غربی این موسسه ۲۱۰ آهنگ راثبت و نشر نموده است .

کتابخانه های عامه :

در پروتو نظام جمهوری و با اثر معاونت و راهنمایی وزارت اطلاعات و کلتور یک سلسله اقدامات قابل تذکر در کتابخانه عامه صورت گرفته است که تفصیل آن باختصار قرار آتی میباشد .

۱- کتابخانه های عامه در ولایات نیمروز ، ارزگان افتتاح شد .

۲- کتابخانه عامه ولایت هلمند، ننگرهار ، کندهار، جوزجان با وسایل مدرن از قبیل چوکی میز مطالعه، الماری کتاب و غیره لوازم کتابخانه و کتب مفید (علمی، تاریخی، اجتماعی، ادبی) و غیره تقویه شده آماده خدمتگذاری شده است.

۳- به کتابخانه های عامه ولایت نیمروز ، ارزگان ، هلمند، بادغیس، غزنی ، کندهار ، زابل، لغمان، ننگرهار، هرات و خوست (۵۲۷۱) جلد کتاب ارسال شده است .

۴- مبلغ (۱۸۸۲۹۶) افغانی بناروالی های ولایت ارزگان، فراه، جلال آباد ، غزنی،

وزارت اطلاعات و کلتور

کتاب پالیسی :

سال گذشته کتاب پالیسی کلتوری دولت جمهوری افغانستان بزبان انگلیسی برای نشر و عنقریب ساخته میشود .

و توزیع توسط یونسکو به مصرف خودیونسکو فرستاده شد و قرار است عنقریب از طبع خارج و بتمام ممالک عضو یونسکو توزیع گردد .

ساختمان ۸ باب کتابخانه را در ولایاتیکه کتابخانه هادارای زمین تعمیراتی هستند پیشبینی شده و همچنان تکمیل دو عمارت کتابخانه های پروان و لغمان در نظر گرفته شده است، نقشه ها و برآورد ابتدایی ۸ باب کتابخانه هم تکمیل شده است .

۱۳- کار تعمیر کتابخانه لغمان ۹۰ فیصد و کار کتابخانه پروان تقریباً ۸۰ فیصد پیش رفته است .

افغان فلم :

افغان فلم : در سالیکه گذشت فلم های آتی را تهیه نموده است .

- ۱- فلم اخباری ۳۵ ملیتر ۰ دری و پښتو ۴۳ کاپی
 - ۲- فلم سفر شاعلی رئیس دولت و صدر اعظم ۳۵ ملیتر دری و پښتو ۷ فلم
 - ۳- فلم سفر شاعلی رئیس دولت و صدر اعظم دری و پښتو ۳۰ کاپی
 - ۴- فلم اخباری ۱۶ ملیتر دری و پښتو ۱۲۰ کاپی
 - ۵- فلم هنری روز های دشوار ۳۵ ملیتر ۲ فلم
 - ۶- فلم دا کومنتری ۳۵ و ۱۶ میلیتر ۵ فلم
 - ۷- فلم اعلانی ۳۵ و ۱۶ ملیتر ۴ فلم
- بر علاوه در سال جاری ۱۰ فلم کوتاه برای معرفی کلتور افغانستان در نظر است .

آژانس باختر :

آژانس باختر برای انتظام و انسجام فعالیت های عکاسی ، فوتوراپورتان روزنامه ها را تحت یک واحد در چوکات این ریاست جمع نموده و لابراتوار این مؤسسه را که از سالها باینطرف بصورت ابتدائی فعالیت میکرد با یکمقدار مصرف در زمینه سامان و لوازم آنرا تجهیز بهتر نموده است .

یک سلسله قرار داد ها با آژانس های خارجی مبنی بر تبادل و اخذ اخبار و هم اعزام افراد مسلکی و فنی به مصرف ممالک

متحابه عقد کرده است .

ریاست آژانس باختر با در نظر داشت بلند بردن سطح فهم نامه نگاران ولایات کشور و آگاهی مزید شان در امر انکشافات اخیر مملکت منشیت به تشکیل سیمیناری در جریان سال گردید که در آن یکتعداد اهل فن و دانش بیاناتی مفید و ارزنده ایراد نمودند .

و نامه نگاران را بیش از پیش در تهیه و نقله بودن اخبار از نظر مسلک ژورنالیزم متوجه ساختند .

مطابع دولتي

- ۱۵- مجله کندهار
 ۱۶- مجله کرهنه
 ۱۷- مجله اوقاف
 ۱۸- مجله پيام حق
 ۱۹- مجله ميرمن
 ۲۰- مجله آريانا
 ۲۱- مجله آريانا (بزبان انگليسي)
 ۲۲- جريده انجمن رهنماي خانواده
 ۲۳- مجله وژمه
 ۲۴- مجله کابل
 ۲۵- مجله اقتصادي شپږني
 ۲۶- مجله رافغانستان بانک
 ۲۷- مجله قضاء
 ۲۸- مجله افغان طبي مجله
 ۲۹- مجله معرفي افغانستان بزبان انگليسي
 ۳۰- مجله فولکلور
 ۳۱- مجله ادب
 ۳۲- اجزای سلسله دائره المعارف
 ۳۳- جريده روغتيا زيږي
بهد کتبه :
 ۱- ادامه طبع تفسير شريف بزبان پشتو
 ۲- اتلس قريه های افغانستان غرض معرفي واحد های اداري ازطرف احصائيه مرکزي صدارت عظمي .
 ۳- کتاب راهنمای تيلفون
 ۴- کتاب جغرافياي صنف پنجم معارف
 ۵- کتاب قرائت دري صنف دوم معارف
 ۶- کتاب حساب صنف دوم معارف
چ- متفرقه :
 علاوه برچاپ اوراق وکتب مروحي دفاتر و درجمله اقلام ثابت متفرقه درسال ۱۳۵۲ طبع
- درپرتونظام جمهوريت مطبعه دولتي درسال ۱۳۵۳ بشکل يك تصدئ انتفاعي طباعتي با نمایندگي های خود در (۱۴) ولايت باپيروي ازاهداف دولت طبق مندرجات اساسنامه خویش علی الرغم بحران اقتصادي جهاني و صعود قيم مواد طباعتي در بازار های بين المللي خدمات خود را در چوکات پالیسي کلتوري دولت جمهوري بيش ازپيش طور بهتر وشايسته تر انجام داده است .
- فعاليت های طباعتي ياتوليدی مطابع دولتي را درسال ۱۳۵۳ باداشتن پرسونل ووسايل موجوده علاوه پراجرای ده ها قلم فرمسايش طباعتي مروحي موسسات رسمي ، غير رسمي واشخاص انفرادی ذیل تشکیل ميدهد :
- دو مرکز :**
 الف- روز نامه ها ومجلات :
 ۱- روز نامه جمهوريت
 ۲- روز نامه انيس
 ۳- روز نامه هيواد
 ۴- روزنامه کابل تايمز
 ۵- جريده پامير
 ۶- جريده رسمي
 ۷- جريده اقتصاد
 ۸- جريده زيږي
 ۹- جريده عاطفه
 ۱۰- مجله ژوندون
 ۱۱- مجله کمکيانو انيس
 ۱۲- مجله پشتون زغ
 ۱۳- مجله جمهوريت
 ۱۴- مجله نگرهار

وزارت اطلاعات و کلتور

همچنین تکمیل چاپ کتاب (اسلام او اقتصادى وده) چاپ البوم اولين جشن جمهوريت چاپ کتاب چگونه راپورتر خوب ميشوم، چاپ کتاب آى خانم، چاپ کتاب جراحى اوعيمه، چاپ کتاب طبي يورولوژى ، ضمنا غرض سرگرمى و تحريك ذوق مطالعه اطفال چاپ کتاب موترلقه ، چاپ کتاب روباه چالاک و ماكيانك سرخ ، ويكتعداد آثار ديگر نيز درين موسسه تحت طبع گرفته شده است .

دروايات :

طوريكه دربالا ذكرشده مطبعه دولتي عجالتاً در ۱۴ ولايت نمايندگى داردكه علاوه از طبع روزنامه هاوجرايد مربوط همان ولايات فرمايشات مختلفه طباعتى موسسات رسمى ، غيررسمى و اشخاص انفرادى و بعضى كتب و آثار طبسى پاليسى كلتورى دولت به تناسب تسوان و امكانات وسايط دست داشته چاپ کرده و خدمات كلتورى خود امانند مطبعه مركز انجام داده اند .

قابل تذکر است که در سال ۱۳۵۳ نیز کارگران مطبعه از تسهیلات مختلفه که در پرتو رژیم جوان جمهوریت میسر و فراهم گردیده برخوردار شده اند و وظایف شانرا با کمال ذوق و علاقه مندی انجام داده و سطح تولیدات رابالا برده است .

چنانچه فروشات سال ۱۳۵۲ مطبعه دولتی تنها در مرکز بالغ بر (۶۱۸۷۸۲۷۶) افغانی بوده که نسبت بسال ۱۳۵۲ مبلغ (۱۲۷۹۹۰۱۸) افغانی تزئید در آن بعمل آمده است .

تذکره جمهوریت باکارت هاوفورمه های مربوطه پاسپورت سیاسى ، مخصوص و خدمت ، نکت های لاتری، کوپون کارگران و مامورین ، انواع چنتری، تهیه مهرهای دفاتر ازرا بر مخصوص تشکیل میدهد .

د- موسسه طبع کتب بیهقی :

موسسه طبع کتب بیهقی که جزء تشکیل مطابع دولتی می باشد مطابق آرزو های دولت جمهورى خدمات علمى ، كلتورى و تنويرى خود را نسبت به سنوات گذشته بهتر تنظيم و فعالتر انجام داده فعالیت این موسسه در سال ۱۳۵۳ ذیلا توضیح میگردد :

- ۱- طبع پاره های تفسیر شریف که در ماده (ب) ذکر شده .
- ۲- طبع مجموعه بیانات بناغسلی رئیس دولت و صدراعظم و طبع قطع جیبی بیانیسه خطاب بمردم .
- ۳- طبع جلد دوم کتاب فاروق اعظم (رض)
- ۴- طبع دافغانستان پینبلیک (معرفی واقعات تاریخی افغانستان طور خلاصه).
- ۵- طبع دجمهوریت په پلوشوکی .
- ۶- طبع عقاب زرین .
- ۷- مجموعه مقالات و بیانات مولانا جلال الدین بلخی .
- ۸- طبع رساله امیر خسرو بلخی درسه جلد.
- ۹- طبع آثار منشور .
- ۱۰- طبع رساله بایزید رویشان .
- ۱۱- طبع رسالات به مناسبت روز سواد و مطبوعات .
- ۱۲- طبع رسالات بمناسبت سال بین المللی زن .
- ۱۳- طبع بیانیه اجمل خټک .

سمعي وبصري

استقبال مردم در هر گوشه و کنار مملکت از پروگرام های سمعی وبصری موید استفاده اعظمی و موثریت خدمات سمعی وبصری میباشد. فعالیت های اداره سمعی وبصری در سال گذشته یکی از موثرترین و مفید ترین خدمات عامه وزارت اطلاعات و کلتور بوده که با اجرای ۱۵۱ پروگرام در ۱۵۲ منطقه مختلف صدها هزار نفر از آن مستفید شده اند.

این اداره در طول سال گذشته ۱۲ پروگرام در ولایت پروان دایر نمود که بیش از پانزده هزار نفر از آن استفاده نمودند. همین طور شانزده پروگرام در ولایت بغلان اجرا شد که بیش از ۳۹۲۰۰ نفر از آن استفاده کردند. تطبیقات سمعی وبصری در ولایت غور طی هفت پروگرام صورت گرفت که بیش از ۸۲۰۰ نفر از پروگرامهای سمعی وبصری استفاده نمودند. در ولایت نیمروز طی سال گذشته سه پروگرام اجرا شد که بیش از ۲۲۲۳۰ نفر از این پروگرامها استفاده نمودند.

در ولایت سمنگان هم سه پروگرام اجرا شد که طی آن ۲۲۰۰ نفر از این تطبیقات سمعی وبصری مستفید شدند.

تطبیقات سمعی وبصری در ولایت پکتیا طی سال گذشته به ۳۱ پروگرام میرسد که زیاده از ۴۱۸۴۰ نفر از این پروگرامها مستفید شدند. اداره سمعی وبصری سه پروگرام طی سال گذشته در ولایت کابل دایر نمود که بیش از ۵۸۵۰۰ نفر طی این پروگرامها تنویر گردیدند.

کمیته انسجام زن :

بدنبال سال جهانی نفوس، سازمان ملل متحد بر آن شد تا با خاطر تقدیر و بهبود موقف زن، این مهره نیرومند مناسبات اجتماعی سال ۱۹۷۵ را بنام سال جهانی زن تجلیل نماید و در بزرگداشت این سال زنان ملیت های مختلف را بر آن دارد که در چپته انکشاف صلح و مساوات نقش تعیین کننده و بزرگ خویشان را بیشتر از پیش احساس نموده، با همدستی و همخوانی در یک مبارزه پیگیر و بی امان رسالت شان را در میدان عمل پیش از از پیش بجای آرند،

زنان جامعه افغانستان که (۱۵ سال) پیش از امروز در اثر اراده مترقی صدراعظم وقت و رئیس دولت انقلابی امروز افغانستان نقاب خویشان را به سوئی انداخته بودند تا در راه انکشاف و ارتقای کشور خویش همدوش با مردان کشور تکاپوی انسانی خویش را آغاز کنند. تصمیم سازمان ملل متحد را باقبال نیک گرفتند و پیشا پیش آغاز سال جهانی زن در امر انسجام امور سال بین المللی زنان به تفهیم اهمیت و وظایف زنان کشور و متوجه ساختن آنها به این وظایف برآمدند.

همان بود که نخستین جلسه زنان در ۲۳ سنبله ۱۳۵۳ به تجویز دولت جمهوری افغانستان بریاست افتخاری پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور دایر و چگونگی تجلیل از این سال و طرق طرح پلان ها و نقشه ها و تطبیق آنها برای انکشاف بهتر موقف تدوین کردند تا زنان کشور مطابق به نیازمندی های عصر و ضروریات ملی در نهایت ساختمان کمیته ها و سازمان های انکشافی را مورد بحث و

مذاقه قراردهند *

در زمینه تهیه و شروع بنشر نمود.

پس از تشکیل کمیته انسجام این کمیته کارهای مقدماتی خود را آغاز و در نخستین وهله کمیته های فرعی رادرحاشیه کمیته انسجام ایسجاد نمود.

این کمیته های فرعی عبارت بودند از:

۱- کمیته ارزیابی

۲- کمیته سیار

۳- کمیته صحی

۴- کمیته احصائیه و دیموگرافی زن

۵- کمیته مبارزه باخرافات

۶- کمیته حقوق زن.

۷- کمیته اصلاح خانوادگی *

کمیته انسجام در پهلوی ایجاد کمیته های فرعی اهداف چگونگی پلانش و نقشه هاوشیوه کار آن کمیته و کمیته های فرعی را پس از بررسی همه جانبه طرح نموده و تجویز گرفت که در هر سه شنبه اعضای کمیته انسجام زن تشکیل جلسه داده و پس از روشی افگنی بر موضوعات مختلف مربوط به کمیته ها شیوه عملش را در شرایط موجود مطابق خواسته های دولت انقلابی افغانستان و متناسب با روحیه کلتوری جامعه زنان معین نماید.

از آنجائیکه در نخستین قدم کمیته انسجام به تبلیغات سرتاسری، احتیاج مبرم احساس مینمود مقالات و نوشته های گوناگونی را پیرامون سال زن و اهداف آن تهیه و در رادیو روزنامه ها و مجله ها بدست چاپ سپرد.

همچنان در روزنامه ها صفحات اختصاصی باز و در رادیو پروگرام یکساعته اختصاصی

روز ۱۲ قوس ۱۳۵۳ قانون تمزیه داری و روز ۲۰ قوس قانون از دواج مورد بحث اعضای کمیته انسجام قرار گرفته و مطابق نیاز مندی امروزی افغانستان اصلاحات در آن پیشنهاد گردید.

در روز ۱۲ قوس بخاطر انکشاف کمیته ها در ولایات کشور با اعزام هیئاتی بولایت هرات بیان گذاری کمیته انسجام در آولایت آغاز و اعضای آن تعیین گردیدند.

روز ۱۹ قوس سال روان که برابر با روز بزرگداشت اعلامیه حقوق بشر بود اولین نشریه اختصاصی زن در سلسله نشرات افغانستان جمهوریت طبع و توزیع گردید.

و روز ۲۶ قوس ۱۳۵۳ نخستین کنفرانس مقدماتی زنان روشنفکر در حضور عده کثیری از زنان کارمند زبان خانه دار و گروه های مختلف اجتماعی در تالار محمود طری در کلوپ مطبوعات انعقاد و در مورد سال جهانی زن و نقش تعیین کننده زن افغان در ارتقای جمهوریت جوان افغانستان بیاناتی ایراد گردید.

سال جهانی زن در اول جنوری ۱۹۷۵ (۱۰ جدی ۱۳۵۳) گشایش یافت و بدین ترتیب کمیته انسجام کنفرانس عظیمی در حضور گروه کثیر زنان و مردان مرکز درسالون کابل ننداری برگزار نمود.

زابل قندهار غزني و هلمند بدن صوبه رهيښپار شده ودر حدود امکانات آن ولايات کميته های انسجام زن رادر آن مناطق افتتاح نمودند .

روز ۱۶ دلو کميته انسجام کنفرانسی را به همکاري انجمن زهنمای خانواده درتالار راديو افغانستان انعقاد نمود که بازهم مشمولین آنرا زنان منور ، زنان خانه دار و جمع غفیری از علاقمندان تشکیل میدادند . دراین کنفرانس علاوه از سخنرانی اعضای کميته فرصت داده شد تا حاضرین در مورد نحو کار و چگونگی بر گزاري این سال و اهداف سال زن از اعضای کميته پرسش هائی نمایند و اعضای کميته به ترتیب به پرسش هادرداخل پروگرام کار خویش جواب دهند .

روز ۸ مارچ (مطابق ۱۷ حوت ۱۳۵۳) نمایشگاه عکاسی درزمینه فعالیت های زن درحیات اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی و بصورت عمومی در زمینه های نهضت زن افغانستان بنمایش گذاشته شد و یک پوستر معرف نهضت نسوان کشور در ساحات مختلف خدمات اجتماعی بچاپ رسید .

اهدای راکه کميته انسجام زن برای سال بین المللی زن در نظر دارد بشرح ذیل میباشد:

- ۱- گرد آوری احصائیه های گوناگون به همکاري مراجع مربوط درموارد زیر:
 - الف- گرد آوری احصائیه نسبی از زنان بیسواد و علل بیسوادى آنها .
 - ب- گردآوری ارقام نسبی از زنان شاغل و زنان خانه دار .
- ۲- بررسی و مطالعه مشکلات زنان روستا

این کنفرانس با پیام روشننگسر رئیس دولت جمهوری افغانستان گشایش یافت و پس از آن پیام سرمنشی ملل متحد قرائت گردید و سپس پوهاند دکتور نوین رئیس افتخاری کميته انسجام زن درزمینه سخنرانی نمودند و چندتن از زنان و مردان منور در پرتو شعاع سه گانه صلح مساوات و انکشاف ملل متحد به ایراد خطابه های مختلف پرداختند .

دراین روز نشریه های با عناوین (پیام بیناعلی رئیس دولت بمناسبت سال بین المللی زن- تجلیل سال بین المللی زن درافغانستان حقوق و مقام زن موفق زن) که حاوی مطالبی پیرامون موفق زن و شیوه کار هادراین سال بود به سلسله نشرات افغانستان جمهوری چاپ شده بود توزیع گردید و همچنان پوستر اختصاصی کميته انسجام زنان باسمبول بین المللی که نمودار سال بین المللی زن بودو طرح آن توسط پوهاند دکتور نوین صورت گرفته بود در آن مجلس و در دواير دولتی مرکز و ولايات توزیع و نصب گردید .

دراین محفل نمایشگاه عکاسی از (نهضت نسوان) در سالون کابل زنده اری بنمایش گذاشته شد .

بتاریخ ۸ دلو انجمن زنان دیپلومات همکاري شانز! با کميته انسجام زن اعلام نموده و اعضای آن پس از تشکیل جلسه وعده همکاري به کميته انسجام دادند .

روزاول دلو هیئاتی برای گشایش کميته انسجام زن عازم جلال آباد گردید . روز نهم دلو هیئتی برای افتتاح کميته های انسجام ولايات

وزارت اطلاعات و کلتور

- ها و شهرها و امکانات حل این مشکلات*
۳- مشکلات زنان روشنفکر در خانه و بیرون
و طرق پیدا نمودن راه حل این مشکلات*
۴- مطالعه دریافت راه حل و گسترش بیشتر
سواد در میان گروه زن*
۵- اهمیت نقشی زن در خانواده و اجتماع
الف- زن- بحیث ما در نیا ز مئدی
های يك مادر شاغل*
ب- زن بحیث عضو جامعه و تثبیت حقوق
اجتماعیش هم درازهان عامه و هم در نظر خودش*
ج- مبارزه در راه تعمیم اصل تساوی
حقوق زن و مرد*
د- معرفی موقف زنان و نقش تعیین کننده
شان توسط بخش و نشر:
مقاله ها، خطابه ها ، درامه ها، سلاید ها ،
فلم ها، تقویم ها، شعرو هرگونه وسایل مفاعمه
- جمعی*
۶- تبلیغ و مبارزه برای جلوگیری از ازدواج
های پیش ازوقت ، تعدد زوجات مجادله با
خرافات و سنتن کمر شکن عروسی ها، عزاداری
نامزدی، هاوغیره*
۷- تعمیم بلان ها و نقشه های کمیته انسجام
توسط کمیته های انسجام ولایات و گسترش
کمیته های ولایات*
۸- پیشنهاد اصلاحات ضروری در اوایح
فصولی از حقوق و واجیب زن که بصورت غیر
دموکراتیک در آن گنجانیده شده است*
۹- طبع و نشر کتابها و رساله هائی در
معرفی و موقف زن افغانستان و نحو مبارزه و
آشنائی شان با اصل تساوی حقوق*

دینخوا دین المللی کمال دهنانختی در تریباتو دغونبئی یوه خننه چه د اطلاعاتو او کلتور دوزیر پوهاند
دکتور نوین په مشرۍ شوی وه *

۱۳۰۳۶۲۵

توزيع گرديده است که قیمت مجموعی آن ها بالغ بر ۲۷۶۱۹۹۹۴ افغانی میشود و بیش از ۱۱۲۷۸ جلد کتاب از نشرات وزارت به بیش از ۲۵ کتابخانه از طریق امریت کتابخانه های عامه به کتابخانه های مرکز ولایات کشور طور رایگان توزیع گردیده است .

در طول سال برای ۶۵ نفر فارغ التحصیل صنف ۱۲ و برای ۹۴ نفر فارغ پو هنخی ها در مرکز و مربوطات وزارت اطلاعات و کلتور کار داده شده است .

تدویر سیمینار ها :

بمنظور معرفی بیشتر فرزندان نامور افغانستان و آثار شان وزارت اطلاعات و کلتور به تاسی از پالیسی کلتوری دولت جمهوری سال گذشته سیمینار مولانا جلال الدین بلخی و سیمینار امر خسرو بلخی را دایر نمود و همچنان به اساس پالیسی کلتوری از طرف وزارت معارف سیمینار بین المللی بایزید رویشان دایر گردید .

۱۰- انجمنی بنام انجمن حمایت زن که در مجاری قانونی بمشکلات و دشواری های زنان در ساحات مختلف اجتماعی مددگار باشد .

۱۱- بنشر سپردن آثار و نوشته های نویسندگان زن بشکل رساله ها ، کتابها، تراجم -مضامین و غیره .

کمیته انسجام زن معتقد است که صرف درپرتو همکاری های دایمی و صمیمانه تمام موسسات این اهداف و پلان های انکشافی در مورد انسجام و حقوق زن امکان عملی شدن را دارد .

در قسمت اداری :

چون وزارت اطلاعات و کلتور یک مقر دایمی نداشت برای رفع این نقیصه فرمایش ساختمان یک عمارت پنج منزله دارای تقریباً ۱۵۰،۰۰۰ اتاق در جوار مطبوعه دولتی بریاست خانه سازی داده شد که بقیمت تخمین ۱۷ ملیون افغانی کار آن عنقریب تکمیل میگردد .

یک مقدار معتابه مواد کار آمد عکاسی و سمعی و بصری و کتاب که در تحویلخانه های وزارت از سالها موجود و معروض خرابی بود بریاست باختر آژانس ، ریاست افغان فلم امریت سمعی و بصری و امریت کتابخانه عامه

سیمینار یاد و بود مولانا جلال‌الدین بلخی

جلال‌الدین بلخی، باتلاوت چندآیت ازقرآنکریم و نواختن سرود ملی جمهوریت افغانستان و بیانیه پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور، افتتاح شد .

وزیر اطلاعات و کلتور درضمن اظهار مسرت ازتشکیل محفل بزرگداشت عارف بلند پایه افغانستان مولانا جلال‌الدین بلخی به‌اشتراک عده‌ای از دانشمندان آلمانی و افغانی در وطن اصلی مولانا با اشاره به این نکته که حفظ میراث های فرهنگی گذشته این سرزمین و کوشش درشناسانیدن کسانی که درپنیا نگذاری فرهنگ پرمایه ملی، نقش مهمی بر عهده داشته اند، یکی ازاهداف عالی دولت جمهوری است گفت :

«مولانا جلال‌الدین بلخی درصنف اول رجال نامداری قراردارد که نه آنها استحکام بنای عظیم فرهنگی این دیار، مهون تلاشهای فکری و علمی ایشان است بلکه در ایجاد و غنای فرهنگ بشری و جهانی هم سهیم بوده اند.»

«مولانایکی ازبزرگترین شخصیت های علمی و عرفانی است که دراین سرزمین دانش پرور چشم به جهان گشوده و با افکار تابناک خود جهان علم و معرفت رادرطی مدت هفت قرن روشن نگهداشت است و ازین سبب شایسته است که هموطنانش بیش از پیش او را بشناسند و بشناسانند.»

پوهاند نوین - در باره اهمیت ارزش آثار مولانا چنین یادآور شد :

«مردی که درجهان شعر به بزرگی دیوان

یکی از فرزندان شایسته این سرزمین که بحق در شمار بزرگترین شخصیت های علمی و عرفانی اسلام و جهان قرار دارد. مولانا جلال‌الدین محمد بلخی گوینده صاحب‌دل مثنوی و سراینده دیوان کبیر مشهور به دیوان شمس است که بیش از هفتصد سال از وفاتش می گذرد ولی هنوز افکار تابناکش بر دل و جان و عقل و اذهان هزاران جوینده علم و معرفت تأثیر می بخشد و آوازه نام و مقامش در بسیاری از کشور های جهان پیچیده است و بسی از دانشمندان شرق و غرب عالم در برابر منطق عرفانی وی سرتسلیم و تمظیم فرود آورده‌اند. روز ۹ میزان سال ۱۳۵۲ به همت وزارت

اطلاعات و کلتور دولت جمهوری افغانستان با همکاری موسسه فرهنگی گویتة انستیتوت ، سیمینار باشکوهی که هدف آن تجلیل از شخصیت عالی ادبی و عرفانی، این فرزند گرامی بلخ بود، درتالار بزرگ رادیو افغانستان آغاز یافت و مدت یک هفته دوام داشت که درطی هفته مذکور از طرف چندتن از دانشمندان نامی افغانستان و دوتن از مشهورترین خاورشناسان آلمان، درباره زندگانی و افکار و آثار مولانا جلال‌الدین بلخی خطابه ها ایراد شد و بحث های علمی و تحقیقی صورت گرفت که از هر حیث جالب و قابل استفاده بود .

آنچه درسطور آینده می آید خلاصه از رویداد های این سیمینار است :

ساعت ۱۰ (قبل ازظهر) روزسه شنبه ۹ میزان ۱۳۵۲ محفل مقدماتی سیمینار مولانا

پوهاند دكتور نوين وزير اطلاعات و كلتور موقع ايراک بيانیه
 در سيمينار ياد بود مولينا جلال الدين بلخي عارف نامي کشور

از مقام علمی و عرفانی اوست، گاریست ضروری
 و سودمند و قدمی است در راه تحقق یکی از
 اهداف عالی دولت جمهوری، دولتی که همواره
 در تلاش است تا کشور را بسوی آینده ای
 روشن از نور علم و تخنیک عصری، پیش میبرد
 و در عین حال پیوند آن را به گذشته ای که از
 نوا دانش و عرفان مستور است، حفظ نماید.
 پس از ختم بیانیه وزیر اطلاعات و کلتور که
 با آرزوی موفقیت شامان سیمینار در کمال
 فرهنگی شان همراه بود، تپاغلی محمد عثمان
 صدقی به نیابت از محققان و دانشمندان افغاتی
 به ذو دانشمند آلمنی (پروفیسور خانم اناماری
 شیمیل استاد فلسفه اسلامی در پوهنتون بن
 و پروفیسر بیورگل استاد پوهنتون برن) که
 هر کدام شان عمری را در تحقیق و تدقیق آثار
 مولانا جلال الدین بلخی صرف کرده و در محفل

اشعارش که به دیوان شمس مشهور شده است
 کمتر دیوانی وجود دارد، اما این همه شعر،
 مقام معنوی او بقدری بلند است که شاعری
 کمترین پایه آن بشمار می رود.
 اگر او دیدان او یعنی مثنوی، کتاب
 روح بشر است، کتابی است که در نوع خود
 نظیرش در هیچ عصر و زمانی دیده نشده است
 و آنقدر مطالب دقیق عرفانی و اخلاقی در آن
 وجود دارد که با وصف اینکه در خلال این هفتاد
 قرن بیش از چهل شرح مفصل و مختصر از طرف
 بزرگترین دانشمندان و عرفا بر آن نوشته شده
 است، هنوز هم حق مطلب ادا نشده و امکان
 تحقیق و جستجوی بیشتر در آن دریای عمیق
 میسر است، بنابراین تشکیل چنین سیمیناری
 که موضوع آن بحث در اطراف زندگی و احوال
 و افکار و اشعار این عارف بلند پایه و تجلیل

مؤثر قرائت میشد و بدنبال آن، همان ابیات همراه با آهنگ موسیقی انشاد میگردد .

قرائت ابیات نئی نامه رابه شیوه دکلمه گویندگان شیرین گفتار رادیو افغانستان (فریده فاروق، انیسه لطیف و اقلیمیا مخفی) بعهدہ داشتند و خواندن آن به آهنگ موسیقی توسط سرایندگان خوش آواز رادیو (میرمن مپوش، یناغلی احمدولی و یناغلی شمسالدین مسرور) صورت گرفت و رهبری آرکستر با استاد سلیم سرمست بود .

یناغلی میرفخرالدین که یکی از مثنوی خوانهای مشهور است نیز با قرائت بیتی چند از مثنوی به آهنگ مخصوص مثنوی، بر لطف و گیرایی محفل افزود و از آن پس نمونه یسی از مجلس سماع مولانا که به شیوه مجالس سماع بلخ ترتیب شده بود به وسیله هنرمندان رادیو افغانستان تمثیل گردید و بالاخره محفل در حدود ساعت دوازده و نیم پایان یافت .

روز دوم :

روز چهارشنبه ۱۰ میزان ۱۳۵۲ در جلسه قبل از ظهر که بساعت ۹ در سالون کنفرانس های رادیو افغانستان آغاز یافت نخست پروفیسر دکتور خانم اناماری شیمیل خطابه ای به زبان انگلیسی در مورد «دعای نیایش نزد مولانا» که در حقیقت شرح و تبصره ای بر این بیت مثنوی مولانا بود :

ترس و عشق تو کمند لطف ماست

زیر هر یارب تو لبیک هاست

ایراد کرد و از گروهی از خاور شناسان که

درباره دعا و نیایش عارفان مسلمان چیزی

نوشته اند، یاد نمود و به حکایات و اشعار که

بزرگداشت مولانا شپکت ورزیده بودند، خیر مقدم گفت و از روابط مستحکم فرهنگی دو کشور دوست افغانستان و آلمان فدرالی سخن راند و خلاصه ای از زندگی نامه مولانا رابه اطلاع حاضران رسانید و در پایان گفتار خویش از ارزش عرفانی مثنوی و دیوان کبیر مولانا که «از لحاظ سخن سرایی و بیان آموز عرفان و درد و سوز عشق بی مانند است» یاد آوری کرد و آنگاه دکتور شورمن آمر گوینه انستیتوت رشته سخن رابه دست گرفت و در ضمن یاد آوری از روابط دیرینه فرهنگی در کشور افغانستان و آلمان و ذکر این نکته که امروز از عمر پژوهش در کار های علمی، فرهنگی و ادبی خاورشناسی در آلمان یکصد و پنجاه سال کامل میگردد ، درباره مولانا جلال الدین ، چنین گفت :

«درواقع هیچ شاعر صوفی رادر هیچیک از ادیان جهان نمیتوان یافت که چون مولانا توانسته باشد، خواننده اش را باغناهی فکری و حوزه معانی گوناگون کلام خویش آشناساخته و در عین حالی توانسته باشد از تجربه های عشق صوفیانه و چگونگی شخصیت آفاقی خویش دیگران را آگاه سازد .»

آنگاه پروفیسور دکتور خانم اناماری شیمیل خطابه ای درباره عظمت مقام عرفانی مولانا و شرح زندگانی وی از نگاه های مختلف ، به زبان دری ایراد کرد که همزمان با گفتار وی سلاید های رنگی که متناسب با مضمون خطابه او بود، نمایش داده شد و حاضر آن را سخت تحت تأثیر قرار داد .

در این محفل، پس از ختم هر بیانیه، ابیات سرآغاز مثنوی معنوی (نئی نامه) به شیوه ای

در مورد نیایش ودعا از صوفیان نقل شده است
 بامقایسه سخنان آنان و گفته های مولانا
 جلال الدین، اشاره کرد و مفهوم دعا و تسبیح
 و مناجات و استجابات را با استفاده از ابیات
 مثنوی و دیوان کبیر مولانا و کتاب فیه مافیه
 و مجالس سبعة مولانا به تفصیل شرح داد و
 سرانجام نتیجه گرفت که :

«عقیده مولانا آنست که ایمان بهتر از دعاست
 زیرا ایمان یکسان و پایدار است و ریشه دعاست
 و این عقیده مولانا برای درک معنی دعا و نیایش
 در کلام او، باید بخاطر ما باشد.»

پس از ختم گفتار پروفیسور دکتورشیمیل،
 دکتور محمد انس دانشمند افغانی خطاباً خود را
 زیر عنوان «همکاری فرهنگی شرق و غرب
 در غرب در پرتو آثار مولانا» قرائت نمود و در
 ضمن این گفتار نخست از مدنیت باستانی بلخ
 و زندگی مولانا در هنگام کودکی و سفری به
 معرفی فرهنگ شرق به غرب دارند. او تفاوتی
 قرینه و علاقه شدید مردم بلخ به پدر مولانا،
 سخن گفت و از وظیفه مهمی که جوانان مادر مورد
 معرفی فرهنگ شرق به غرب دارند. و تفاوتی
 که در طرز دید شرقیان و غربیان وجود دارد یاد
 نمود و گفت :

«زهر وسیله ارتباط و تفاهم و هر زبانی که
 باشد میتوان از آن در ایجاد حسن تفاهم و دوستی
 کارگرفت، تبادل کلتوری اساس دوستی دوام
 دار را بین ملل جهان تشکیل میدهد.»

دکتور محمد انس گفتار خود را با این ابیات
 شیوا و پر معنی مولانا پایان داد :
 همزبانی خویش و پیو ندی است
 مرد با نامجرمان چون بندی است

ای بسا هندو و ترک همزمان
 ای بسا دو ترک چون بیگانگان
 پس زبان محرمی خود دیگر است
 همدلی از همزبانی بهتر است
 غیر نطق و غیر ایما و سجد
 صد هزاران تر جمان خیزد ز دل

سومین سخنران این جلسه پروفیسور
 یوهان کریستوف بورگل دانشمند آلمانی بود
 که «هم آهنگی لفظ و معنی در صنایع لفظی
 شعر مولانا» موضوع گفتار وی را که بزبان
 دری ایراد شد تشکیل میداد .

پروفیسور بورگل گفت : مقصود من از این
 گفتار، جلب توجه محققان ادبیات دری و مولانا
 شناسان به جنبه خاصی از صنعت شعر مولانا
 میباشد .

پروفیسور بورگل در توضیح این مطلب گفت:
 شاعر صوفی میکوشد صنایع لفظی را طوری
 بکاربرد که معنی خاصی در آن پدیدار شود ...
 تساوی یا شباهت لفظی میان دو کلمه، اشارتی
 است به مناسبتی میان معنی این دو کلمه
 این چیز است که در تاریخ صنایع لفظی، در
 شعر عربی و دری بهیچ وجه شرط و قانسون
 نیست لیکن هر جا یافته شود، دلیلی است

براستادی مزید شاعر، مهم اینست که این
 مناسبت مجازی است نه واقعی و حتی صرف
 نظر از قرینه ایست، مبهم و غیر منطقی
 بنظر می آید ولی از طریق خیال شاعر و به

وسیله مجاز و استعاره، منطقی و مقنع میشود .
 سپس پروفیسور بورگل، توضیحاتی در
 اطراف صنایع شعری از قبیل تودیه، ابهام
 و تجنیس داد و مثالهای جالبی از دیوان کبیر

مولانا یامثوی اورا که بسیار مورد توجه واقع شد.
وی در پایان گفتار خود به مقایسه زبان شعری مولانا و زبان شعری خاقانی پرداخت و گفت:
صایع لفظی از قبیل نودید و تجنیس در اشعار مولانا آن نقش اساسی را ندارد که در شعر خاقانی میتوان یافت. علت این محدودیت شاید مراعات معنی کلمات هنگام بکار بردن صنایع لفظی باشد مولانا قافیه را بسیار دوست میداشته و گاهی ۳-۴ قافیه را در یک بیت میگنجانیده است! این گوشش و سهولت عروض مهمترین عناصر زغمه خاص شعر او می باشد ولی برای تودیه و تجنیس گویا جای را در شعر خود نمیگذاشته است بجز در صورتیکه هماهنگی لفظقرین هماهنگی معنی باشد.

در جلسه بعد از ظهر روز چهارشنبه ۱۰ میزان که به ساعت ۳ بعد از ظهر انقاد یافت شباغلی محمد صالح پروتتا خطاب به خود راکه موضوع آن «مولانا از نظر مولف مجمع الاولیاء» بود ایراد نمود.
مجمع الاولیاء کتابی است در شرح حال بزرگان و مشاهیر علم و ادب و عرفان که نسخه خطی آن نزد شباغلی پروتتا موجود است و مولف آن شناخته نشده و فرار تحقیقاتی که شباغلی پروتتا نموده است ظاهراً یکی از امیران دوره آکبری و جهانگیری و احتمالاً هروی الاصل بوده است.
نظربه تعریف شباغلی پروتتا نسخه موجود بالغ بر یک هزار صفحه است که احتمال

میرود بهمین اندازه از آغاز آن ساقط شده باشد و از مطالعه آن برمی آید که مولف کتابخانه جامع را بدسترس خود داشته است زیرا مطالبی در مجمع الاولیاء دیده میشود که از نظر دیگر نویسندگان و مولفان فوت شده است. در حال موضوع خطابه شباغلی پروتتا شرح حالی بود که مولف مجمع الاولیاء از مولانا آورده و در آن به روابط عرفانی و روحی مولانا با شمس الدین تبریزی، فرید الدین عطار، سراج الدین قونیوی، صدرالدین قونیوی و دیگران اشاره شده است.

شباغلی پروتتا از قول مولف مجمع الاولیاء نقل کرد که خدمت مولانا در وصیت اصحاب چنین فرموده که من شمارا وصیت میکنم که در نهان و اشکار باور و تقوی باشید و کم خواری و کم خوابی و کم سخنی و ترک معاصی عادت خود کنید و بروزه و قیام شب مواظبت نمایند و ترک همنشین بیخردان در پیش گیرید و مصاحبت علما و عرفا غنیمت شمارید و بهترین مردم کسی است به خلق خود نفع رساند و نیکوترین کلام آنست که از روی لفظ کم باشد و دلالت کند بر آنچه مقصود است.

ناطق دوم در این جلسه پوهانده محمد رحیم الهام و موضوع گفتارش مفهوم در یاد شعر مولانا بود. پوهانده الهام پس از ذکر سخنان گروهی از مولانا شناسان گذشته و حال گفت:

دانشمندان مولانا شناس ، خداوند کار بلخ آثارش و قلمزم و دریا خواندند ولی مولانا در واقع نه دریا بلکه از دریا و در جستجوی

حاصر بودند از آبدۀ تاريخي تخت رستم که یکی از جايپهای ديدنی و جالب سمنگان است ديدن گردند و به ساعت هفت شب جمعه وارد مزار شريف مرکز ولايت بلخ شدند.

روز چهارم :

دانشمندان مولاناشناس افغاني و المانسی روز جمعه ۱۲ میزان از روضع شاه ولايت ماب و کتابخانه عامه بلخ و موزيم باختر در مزار شريف از زادگاه مولانا آرامگاه خواجه عکاسه و با احصاء بلخ ديدن نمودند و در محفل یاد بود شخصيت و کارنامه های مولانا جلال الدين بلخي که در مسجد جامع خواجه ابونصر پارسا در بلخ انعقاد یافته بود شرکت نمودند.

در این محفل بيانیه هایی در اطراف شخصيت مولانا و همچنان آبياتي از مثنوی قرائت شد.

دانشمندان موصوف شب ۱۳ میزان در خانقاه ده ددي در حلقه ذکر صوفيان که به مناسبت ورود ارادتمندان مولانا تشکيل شده بود شرکت کردند در آن محفل عرفاني که ابیات مثنوی بانوای ني به آهنگ خاصی قرائت ميشد و سماع پر وجد و حال صوفيان بر شکوه محفل افزوده بود. مطالبی درباره عظمت مولانا و آثارش توسط شاعری سید محمد داود اقبالی شاعری عطا الله و پروفیسور پورگل دانشمند المانی ایراد گردید.

روز پنجم :

صبح روز شنبه ۱۴ میزان دانشمندان شامل سيمينار مولانا جلال الدين - از مزار شريف بعزم کابل حرکت کردند و در انتهای

دریاست - اینکه او را دریا گفته اند و اشعارش را بحر و فلزم خوانده اند - به پندار من به خاطر این است که در بسیاری از غزل خود مصطلحات بحر - قلمز - محیط جیحون دریا - جوی - آب فطره - صوف - گوهر - موج - کشتی - ماهی - چشمه - سیل - ساحل - قعر - مرغابی - تر - خشک - سبوز - کوزه و امثال اینها را به شیوه ای شاعرانه و تفنن های لطیف و زیبا با اشعارات او کنایات و تشبیهات بکرو و بدیع و با مفاهیم عمیق و لغزنده معانی گریزنده ولی بهم نزدیک و بصورت مکرر بکار برده است».

پوهاند الهام - پس از بیانی درباره کثرت معانی لطیف در اشعار مولانا و تشریح خصوصیات عرفانی اسلامی - برخی از ابیات مولانا را که شامل مصطلحات یاد شده بود - قرائت کرد و پیوستگی مفاهیم آنها را با اندیشه های عرفانی مولانا توجیه و تفسیر نمود و راه نویی را برای تحقیق در سخن مولانا نشان داد.

وی مقاله شمیرین خود را با این بیت مولانا ختم کرد:

جمله به دریا دریم بلکه بدو حاضریم
ورنه ز دریای جان موج پیاپی چرا است

روز سوم :

صبح روز پنجشنبه ۱۱ میزان ۱۳۵۳ دانشمندان افغاني و المانسی شامل سيمينار بمنظور بازدید از سرزمین زادگاه مولانا جلال الدين بلخي - از کابل رهسپار بلخ شدند ساعت سه بعد از ظهر - به ایسک مرکز ولايت سمنگان وارد گردیدند و در حالی که والی سمنگان - مستوفی و مدیر معارف آن ولايت

راه بازار سر یو شیده خلم و باغ جهان نمای
آن شهرراکه هردو از نظر تاریخی قابل توجهه
است دیدندو پس از عبور از مناطق دیدنی
عرض راه و دیدار آثار قابل توجه سمنگان
و پروان به کابل باز گشتند .

روز ششم :

روز یکشنبه ۱۴ میزان ، آخرین جلسه
سیمینار مولانا جلال الدین بلخی بساعت
۹:۰۰ قبل ازظهر در سالون کنفرانسهای رادیو
افغانستان دایر گردید و چهارتن از دانشمندان
بیاناتی در باره شخصیت و آثار مولانا ایراد
کردند .

سخنران اول دراین جلسه یناغلی محمد
عثمان صدقی بودکه درباره مولانا، نی و اندیشه
سخن گفت و راز آغاز شدن مثنوی را به زبان
نی شرح داد .

شاغلی صدقی باشاره به اقوال شازحان
مثنوی واز آیه جمله مولانا نورالدین عبدالرحمان
جامی که نی را تعبیری از انسان کامل دانسته
اند ابیاتی از مثنوی و دیوان کبیر مولانا را که
لفظ (نی) در آنها آمده است . قرائت کرد و به
تفسیر و تشریح آن پرداخت و آنگاه در اطراف
«اندیشه» که مولانا هستی را عبارت از آن میدانند
سخن گفت و از دکارت فیلسوف فرانسوی که
تنها بعد از مولانا متوجه اهمیت اندیشه شده
بودیاد کرد و برخی از اندیشه های عرفانی
و انسانی مولانا را بشیوه ای دلپسند ، بیان کرد
و گفتار خود را با این سه بیت از دیوان
شمس که آتش دریشه اندیشه ها است
پایان داد .

ای رستخیز ناگهان
وی رحمت بی منتها
ای آتش افروخته
دریشه اندیشه ها
درسینه ها برخاسته
اندیشه ها آراسته

هم خویش حاجت خواسته
هم خویشتن کرده روا
ای روح بخش بی بدل
ای لذت علم و عمل
باقی فسانه است و دغل
کاین علت آمدن دوا .

سخنران دوم پوهاند دکتور عبدالاحمد جاوید
بدرموضوع گفتارش لغات و تعبیرات و مصطلحاتی
که در مثنوی شریف و دیوان کبیر آمده و در
زبان مردم مامعوم و متداول است .

پوهاند جاوید با اشاره به اینکه برخی از
این لغات و تعبیرات ، برای دیگروری زبانهای
جهان از جمله نوادر کلمات و مصطلحات ساز
بشمار میروند ادراک آن جز از راه مراجعه به
شروح و فرهنگهای معتبر میسر نیست، نتیجه
گرفت که این دلیل است بر اصالت زبان مولانا
و ارتباط معنوی و پیوستگی عمیق فرهنگی او
بسه زاد گاهش .

دکتور جاوید بعضی کلمات و تعبیرات از
کتاب مصادف سلطان العلماء پسر مولانا را
نیز که امروز در عرف مردم افغانستان متداول
است ، یاد کرد و آنگاه یک عده از اصطلاحات
و تعبیرات را که مولانا بکار برده است باز
خواند و معنی آنها را بدانسان که در افغانستان

امروز رایج است بیان کرد که از هر حیث
جالب بوده بعد نوبت سخنرانی به پوهاند
عبدالحی حبیبی رسید و او پس از قرائت این
سه بیت از مثنوی :

ای برادر توهمین اندیشه ای
ما بقی تو استخوان وریشه ای
گر گلست اندیشه تو گلشنی
و ربود خاری توهمه ، گلخنی
گر گلابی برسروچیت زند
و تو چون بولی پروت افگند
گفت: مولانا شاعر اندیشه است زیرا در
بین شعرای زبان دری یگانه شاعر نیست که
هم شعر فراوان دارد و هم مایه اندیشه و تفکر
در اشعار او بیش از دیگرانست یعنی وی
در کمیت و کیفیت شاعری مقدم تر است.
پوهاند حبیبی گفت :

اگر کسی برای مثنوی فهرستی موضوعی
بسازد. و اندیشه های مشروط این کتاب
ضخیم و تجزیه و ترتیب نماید شامل هزاران
مسائل ماده و نفس و روح انسان خواهد بود
که اکثر آن شرح و تعبیر یا تفسیری و تفسیمی
از کلام خداست.
پوهاند حبیبی پس از تشریح عالمانه
ای از برخی افکار مولانا گفتار خود را با این
ادبیات مثنوی پایان داد.

لب کم جو تشنگی آوربست
تابجو شد آبت از بالا و پست
تا نزارد طفلک نازک گلو
کی روان گردد ز پستان شیراو

آخر ین سخن ران دکتور عبدالغفور روان
فرهادی بود که در معنی عشق نزد مولانا سخن
گفت گفتار دکتور روان فرهادی مفصل بود
وی برخی از شعرا مولانا را که در آنها کلمه
عشق آمده است برسم استشهاد در خلال
بیان ت خویش آورد و در این معنی داد سخن داد.
مباحثی که در طی گفتار او آمده بود عبارت
بود از آنچه جوینده رادری شناخت عشق
رهبری میکند. عشق عوام پیکار عقل و عشق.
عشق با همسلك تاثیر عشق بر جهان تاثیر
عشق بر عاشق معنی تسلیم عاشق به عشق
دین و این عاشق و سرانجام و عاقبت عشق.

وی از علایق معنوی مولانا با شمس تبریزی
و صلاح الدین زرکوب و حسام الدین چلبی یاد
کرد و برای تایید استنباطاتی که از اندیشه های
مولانا درباره مراحل مختلف و خاصیت عشق
کرده بود. علاوه بر ابیات مثنوی و دیوان کبیر
از آثار منشور مولانا و از آن جمله کتاب فیه مافیه
نیز به رسم استشهاد جمله ها و عباراتی نقل کرد
و توجه حاضران را جلب نمود.
و سیمینار مولانا جلال الدین با معنی عشق

وزارت اطلاعات و کلتور

بودند وارد هرات شدند و يك سلسه آثار تاریخی مربوط به روزگار غوریان و تیموریان را دیدن نمودند.

آنان به مزار پیرهرات خواجه عبدالله انصاری درگازرگاه و آرامگاه مولانا جامی و امام فخرالدین رازی در خیابان هرات رفتند و شب سه شنبه در محفلی عرفانی که در عمارت نمکدان واقع درگازرگاه تشکیل شده بود حضور یافتند. در این محفل که از طرف پناغلی میر محمد ظاهر متولی مزار پیرهرات تشکیل یافته بود اشعاری از طرف شاعران هرات درباره مقام و شخصیت مولانا قیانت گردید و آهنگ دلنواز فی که همراه با ابیات مثنوی بود حال وجدی در محفل بوجود آورده بود.

آخرین روز:

روز سه شنبه ۱۶ میزان دانشمندان افغانی و المانی از هرات به کابل باز گشتند. و این بود خلاصه ای از جریان سیمینار مولانا جلال الدین بلخی.

در نزد مولانا در ساعات يك بعد از ظهر آنروز بپایان رسید. و چه خوش پایانی.

قبل از ختم جلسه پروفیسور دکتور خانم اناماری شمیل که ریاست جلسه را برعهده داشت از اینکه برای شناساندن مردان ادبی و فرهنگی افغانستان چنین اجتماعاتی برگزار میشود و از اینکه وزارت اطلاعات و کلتور در دایر ساختن سیمینار اقدام کرد بود ابراز شادمانی و تشکر نمود. عصر آن روز شاملان سیمینار از کتابخانه نسخ خطی کابل که نمایشگاه خاصی از آثار خطی مولانا در آن تشکیل یافته بود دیدن کردند. در دیدار از کتابخانه و آثار خطی مولانا پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور نیز حضور داشت.

روز هفتم :

قبل از ظهر روز دوشنبه ۱۵ میزان ۱۳۵۳ شاملان سیمینار که بوسیله طیاره برای دیدن آثار باستانی هرات رهسپار آن شهر شده

د سراج‌الدین بایزید روښان دمړینی څلور سومه کالیزه

موجددی . دده او دده پیروانو دابتکارونو په نتیجه کېښی په پښتو ادب کېښی خورا د قدر و ادبی پانگه زیاته شویده .

بایزید روښان اول سړی وچ د پښتو د رسم الخط رده یی بنا کړی ده بایزید اول پښتون معلومپیری چه دپښتو خاصو آوازونو دپاره یی ځانته توری ایجاد کړی دی او د فارسی، عربی دلیک دودنه یی یوه ځانته خپله دپښتو لیک دودلپاره لارآسانه کړی ده که څه هم نور لیکوالان بیا پدی لار تللی دی ولسی گران کار دپوشی ابتدا او ایجاد دی . دبایزید روښان په اولیا توکښی یوه خبره دا شمارلی شوچه ده دپښتو دپاره مخصوص رسم الخط ایجاد کړ . داد عوه دبایزید په باره کېښی دده د مړیدانو هم ده اود خوشحال خان هم . خوداسی ښکاری چه پښتو رسم الخط پخوانی دی او نورو کسانو پکښی صرف خپل لږ ډیر جدیدتونه کړی دی .

داخبره سمه ده چه دبایزید روښان نه دمخه دپښتو نثر لیکوالان تیر شویدی او دخیرالبیان نه د مخه دپښتو آثارو نسخی هم شته مگر دپښتو دپښتو (الف بی) لیک دود په منظم او ارادی توگه دپښتو په موجوده اسناد وکښی ترهر څه دمخه په خیرالبیان کی لیکل کیږی دخیرالبیان (د چا پی نسخی) د شروع په څلور ومخو نو کېښی د عربی لیک دود په اساس پښتو لیک دود معرفی شوی دی او دیار لس توری پکښی دپښتو هغه

څر نگه چه جمهوري دولت دافغانی ټولنی دتاریخی، عرفانی او کلتوری افتخاراتو د هغو دبانیانو اودهغو کسانو او پوهانو چه افغانی کلتور او ثقافت ته یی خدمتونه کړی دی دژوندانه دحالاتو دخپرنی او ستا یښی سلسله پیل کړی ده نو دادی پدی سلسله کېښی د لومړی ځل لپاره دجمهوری نظام په رڼا کېښی دپښتو دادبی نهضت او دیوه ځانته سبک خاوندملی اوعرفانی مبارز بایزید انصاری پیر روښان دمړینی (۴۰۰) کالیزه په بین المللی سویه د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم په پیغام لوستلو سره دپوهنی وزارت له خوا د پښتو ټولنی په اهتمام د ۱۳۵۳ کال دمړغومی دمیاشتی په ۱۵ نیټه ونمانځل شوه .

دنو هوی دمړینی د کالیزی دنما نځنی په ترڅ کېښی یولې علمی غونډی وشوی چه په دغو غونډو کېښی د بایزید روښان په تصوفی افکارو او ایدیالوژی بحث او خبری وشوی . بایزید روښان دپښتو د مشهوری سیمی وزیر ستان په کانگرام کېښی زیږیدلی دی . دی دخپل وخت یودینی عالم متصوف لیکوال مؤلف ادبی او سیاسی شخصیت او په عین حال کېښی دآزادی او خپلواکی د لاری یو زړه ورست مبارزو . په تصوف کېښی یی دوحده الوجود دنظر یوطرف دارو اوپه سیاست کی ئی دافغانانو دملی یووالی دپاره ډیری هڅی کړی دی . پیرروښان دپښتوپه نثرکی یی نوی لار پرانستی ده اود یوخاص ادبی سبک

کښې چه په څلورؤو بو ليکل شوی داسسې وایي: (بايزيد غوښتل چه نه یواځې پښتانه بلکه نور قومونه هم دخپل مترقی نهضت تر نفوذ لاندی راوړی او ټول په خپل طریقت کښې داخل کړی او له بلی خوايې غوښتل چه دده پیغام پدی ټوله سیمه کښې عام شی اوددی څلورواوړو ژبو ویونکی هم تری مستفید شی او دده په لار روان شی نو ځکه بی خیر البیان په څلورؤو ژبو ولیکل .

دپیر روښان نهضت یو بزگری اوولسی نهضت ؤ او غوښتل یی چه دعادلانه توزیع اصول په خلکو باندی تطبیق کړی .

د بايزيد روښان ملی نهضت دمغلو د امیرا طوری په مقابل کښې دافغانانو د ملی آزادی دگټلو لپاره شروع شوی ؤ . ده هڅه کوله چه افغانان سره یو موټی کړی او د استعمار او استثمار نه یی خلاص کړی له بلی خوا ده غوښتل چه په افغانی ټولنه کښې یو اجتماعی او اقتصادی عدالت ټینگ شی په همدی اساس د هغی زمانی ټول مقتدر او شتمن خلک ورسره مخالف شول او مغلی امپراطوری هم دده له مخالفانو سره مرسته کوله ځکه چه دی ددواړو ډلو مخالف ؤ . همدغه وجه وه چه دده په مریدانو او پیروانو کښې غریب خلک او لیکوال اکثریت درلود .

روښانی نهضت تقریباً یوه پیرۍ دوام وکړ او بباد وخت ددر باری او ارنجاعي طاقتونو په گټه قوت سره غلی کړی شو .

څرنکه چه روښانی نهضت یو ملی او جهانی مترقی حرکت گڼل کیږی نو ځکه پدی

مخصوص توری دی چه په عربی کښې نشته .

تر بايزيد روښان وروسته هم دده خپلو پیروانو او هم یی مخالفانو دده دادبی سبک پیروی کړی ده . دده دتعلیماتو دتعمیم په لاره کښې دده ملگرو او پیروانو مشهورو شاعرانو لکه میرزاخان انصاری، ارزانی، دولت لوانی واصل او نورو دپښتو ادب ته د قدر وړ او نه هیریدونکی خدمتونه کړیدی .

که څه هم میا روښان ډیر تألیفات لری خو مشهوری دادی : (خیرالبیان، صراط التواحد مقصود المؤمنین، فخرالطالبین، حالنامه، مکتوبات پیر روښان ، پښتو رسم او واجدی سلوک.)

دده په تألیفاتو کښې ترټولو مشهور تألیف خیر-البیان دی چه په پښتو، دری، عربی اوهندی ژبو ليکل شویدی . ددی کتاب پښتو برخه د نظم او نثر ترمنځ په روانه عام فهمه ژبه اوپه اغیزه ناکو عباراتو ليکسل شویدی دا دده ابتکار دی او دهغه وخت دهنری نثر یا آزاد نظم غوره نمونه بلله کیږی د همدی کتاب په سر کښې دپښتو پټی (الفبا) هم ښودل شویده .

د پښتو په هغو ليکل شوو اسنادو کښې چه مونږ ته رسیدلی دی دالومړی منظم کاردی چه دپښتو الفبا د پاره شویدی . دؤ بیهنی له مخی داخبره دپیرارزښت وړاوابتکاری عمل دی .

نارو یژی پوهاند پوهاند افغان پیژندو نکي ښاغلی مارکسټرن دده دخیر البیان په باره

باره کښې ډيرو ومستشرقينو څيړني اوليکني کړيدي اوبازيد روښان يې دنړۍ لوی، متفکر، متصوف، ښه اديب، مؤرخ اودخپل وخت يو نوميالی سياسي شخصيت گڼلی .
د بايزيد انصاري پير روښان دمړينې د

ډير روښان د سيمينار لومړۍ علمي غونډه .

او ددغه ستر افغان عالم روح ته له دعا کولو وروسته يې د گلو گپه پری کيښودې .

په دغه وخت کې پوهاند حبيبي دافغان سيد جمال الدين دشخصيت په باره کې دڅه مطالبو دڅرگندولو په لړ کې وويل : سيد ، نه يوازي افغانانو او خپل هيواد افغانستان ته له وياړه ډک کارونه کړي دي بلکه ټولې ختيځې نړۍ ته دده له پوهې ، فضل اوکمال نه برخه په نصيب شويده .

بايزيد روښان او افغان سيد په خپل ژوند کې، دغه گپې خواوې لري چه پير روښان په شپاړسمه پيړۍ کې دخرافاتو، شاهنشاهي او ډير ډيوډ استعماري تسلط په ضد يونهضت را پيدا کړ چه دغه نهضت په نولسمه پيړۍ کې سيد جمال الدين افغان تعقيب اوزياته پراختيا يې ورکړه .

د پير روښان دمړينې دخلورسوم علمي بين المللي سيمينار دوهمه غونډه د مرغومي په ۱۷ دپوهنتون د کتابخاني په تالار کې وشوه .

ښاغلی قيام الدين خام چه د غونډې مشرو دغونډې په پيل کې يې دروښا نيانود مبارزو په نامه خپله مقاله ولوسته د مبارزې داصولو ، مبارزه دده دپاره ايا د روښانيانو

ډير روښان دمړينې دخلورسوم تلين د بين المللي سيمينار لومړۍ علمي غونډه د مرغومي په ۱۶ دغرمې نه مخکې د کابل پوهنتون د کتابخاني په تالار کې وشوه .

ددغې غونډې په پيل کې چه دپوها ند عبدالحي حبيبي په مشرۍ وشوه ميرمن معصومه عصمتي د روښاني نهضت دسياسي اواجتماعي عواملو په باره کې خپله مقاله ولوستله او د پښتنو او بايزيد روښان د مليت غوښتنې په مبارزويي رڼا واچوله .

همدارنگه دى دروښاني نهضت په مبارزوکې دپښتنو ميرمنو دهلو څلو په باره کې څيني ټکي څرگند کړل .

په دې غونډه کې ښاغلی محمد اسماعيل مبلغ هم دبايز روښان د تصوف او افکار وپه باره کې په تفصيل سره خبرې وکړې اوتاکيد يې وکړ چه دغه پوه شخصيت د تصوف په لاره کې يو مجاهد ، سرتيري اوفعال شخص ؤ . دده په مقاله کې ويل شويدي چه بايزيد روښان دبرابري ، ورورگلوۍ ، اولملي وحدت دټينگيدو په لاره کې نه هيريډو نکي خدمتو نه کړيدي .

دسيمينار شاملان دما سپښين په دولس- نيمو بجود سيد جمال الدين افغان مزار ته لاړل

مبارزه سیاسی وه او ددوی دمبارزو دډولونو

شول .

غونډه دسپهار په نهو بډوود تاجکستان دعلومو داکادمی د ژبی ددیپار تمنن دآمر پرو فیسر عبدالقادر مانیا زوف په مشری پیل شوه .

لومړی ښاغلی محمد ابراهیم عطایی خپله مقاله چه دروښانی نهضت د سیمه ایزی، پیژندنې دتحلیل څیړنی په باب وه، ولوستله . وه پخپله دغه مقاله کی په هغو سیمو رڼا واچوله چه روښا نی نهضت پکی پیدا شوی او وده اویر اختیایی پکی کړی وه .

دشوروی اتحاد دعلومو داکادمی دختیخ پوهنی دموئسی دآمر اود پښتو ټولنیسی د افتخاری غړی پروفیسر دوریا نکوف مقاله ښاغلی غوث شهابت ولوستله .

په دغه مقاله کی چه د پښتنو دکلتور په تاریخ کی دبایزید روښان دخیر البیان دپښتو ژبی د ارزښت او مقام تر عنوان لاندی لیکل شوی ده په شوروی اتحاد کی په روښان پیژندنه، رڼا اچولی اوروښانی نهضت بی د هغه عصر په شرایطو کی د شوروی پوهانو له نظره تشریح کړی دی .

ده پخپله مقاله کی دپیر روښان دلانسی پیژندنې د پاره ددغه سیمینار جوړول یومهم او با ارزښته گام بللی دی . همدارنگه د روښانی لیکلوتر عنوان لاندی ښاغلی حبیبالله رفیع مقاله هم ولوستل شوه .

دده په مقاله کی دکتاب پیژندنې له مخی هغه کتابونه وښودل چه خپله بایزید روښان او دده پیروانو لیکلی وو . اودغه آثاربی په څلورو برخو کی څرگند کړل چه د بایزید

په باره کی مفصل معلومات وړاندی کړل .

همدارنگه څیپ نوال عبدالله خدمتکار د پښتو په ادب کی دروښانی آثارو ځای په نامه خپله لیکلی مقاله ولوسته ده دروښانی ادب په بیلو بیلو خواو رڼا واچوله ، ثابت یی کړه چه روښانیانو پخپله ادبی آثارو سره دپښتو په ادب کی نوی سبک جوړ کړ او بایزید روښان دپښتو دالفبایه جوړولوکی ابتکارونه کړیدی . په دی غونډه کی ښاغلی عبدا لجلیل وجدی هم خپله مقاله ولوسته چه عنوان یی دروښانیانو ملی اوروښانه لارؤ .

ده پخپله مقاله کی وویل داسی دلیلونه شته چی دروښانیانو د عصر دمعیارونوله مخی بی دوی معرفی کړل .

ښاغلی عبدا لقیوم تورزی هم دروښا نیانود مبارزو دڅرنګوالی په باره کی خپله مقاله ولوسته .

ده وویل دروښا نیانو مبارزو دوه خواو ی لرلی چه له ملی مبارزی اوله طبقاتی مبارزی نه عبارت دی او دفیووالیزم سره بی مبارزه کوله .

د افغانی کلتور په تاریخ کی دبایزیدروښان دخیرا لبیان دپښتو ژبی ارزښت او مقام، د پیر روښان د بین المللی علمی سیمینار په هغه غونډه کی چه دمرغومی په ۱۸ وشوه د یوی مقالی په ترڅ کی څرگند شو .

دغه راز په دغه غونډه کی دکتاب پیژندنې له پلوه، دروښانیانو آثار، هغه سیمی چه دروښانیانو نهضت پکی راغلی او دروښانیانو دپیر مختک عوامل د مقالو په ترڅ کی څرگند

اهمیت په باب یې د شکل او محتوی له نظره د پښتو دموند لومړنی منشور اثر په حیث بحث وکړي .

وروسته د تهران پوهنتون دادبیاتو د پوهنځي استاد ډاکتر شا حسین وینا وکړه او وی ویل چه دچنگیز یانو د فتوحاتو څخه وروسته ددوی په مقابل کېنې په ټولو نیول شو یوسیموکی د تصوف په رنگ کېنې عکس العمل څرگند شو خو روښاني تصوف پسيف تصوف نه وو بلکه د توری استعمال ورسره یوځای شوی وو .

د وویل افغانان باید دپیر روښان دمبارزو مرهون وی .د دخپلی وینا په پای کې وویل چه پیر روښان دافغانی موسیقی د پاره هم خدمت کړی دی .

همدا رنگه څیر نمل محمد دین ژواک خپله هغه مقاله چه عنوان یې وپیر روښان د ملیت دبنسټ ایشود ونکی په حیث ولوستله . ده په خپله وینا کېنې د روښان د ملی شخصیت او دژوند دنقش په باب ځینی مطالب څرگند کړل اووی ویل کولی شو چه بایزید روښان داستعمار گرانو دمنگو لو نه دزحمت کسانو خلاصونکی وگپو ځکه چه دی پدغه باره کېنې دپښتون قوم دیو والی بنسټ ایشودونکی بلل کېږی .

پیر روښان ستر فیلسوف دعلم او منطق، پیرؤ دغه مطلب په هغه مقاله کی څرگندشو چه دبایزید روښان دبین المللی سیمینار په پنځمه غونډه کی چه دمرغومی په ۲۱ شوی وه، واوستله شوه پدغه غونډه کی چه مشر یی

روښان او دده آثارو ته دور ته آئسارو ، د روښانیانو د آثارو او ددوی آثارو ته دور ته آئسارو څخه عبارت دی .

بناغلی عبدالباری جهانی هم په دغه غونډه کی خپله مقاله ولوستله چه عنوان یې دروښانی نهضت دپرمختک او دهغه دماتی عوامل دی . ده پخپله مقاله کی وویل: روښانی نهضت دکړوند گرویداسی نهضت دی چه له یوی خوا فلسفی ارزښت لری او له بلی خواله دی امله چه نژدی یوه پیری . ، روان ووممتاز مقام لری .

د دهغه نهضت دپرمختک شرایط اودماتی دلاری عوامل وسپړل او دهغه وخت په ملی طبقاتی، مذهبی او قبیلولی تضادونو باندی یی رڼا واچوله .

دپیر روښان دمړینی دخلور سوم کال دبین المللی علمی سیمینار دریمه غونډه دمرغومی په ۱۹ نیټه له غرمی نه دمخه د کابل پوهنتون د کتابتون په تالار کېنې د تهران پوهنتون د ادبیاتو د پوهنځی استاد ډاکتر شاحسینی په مشرۍ وشوه .

پدی غونډه کېنې لومړی پوهاند محمد رحیم الهام په یوه مقاله کېنې دپیر روښان د خیرالبیان په ځینو ژبنیو خصوصیاتو باندی رڼا واچوله .

ده دخر البیان په رسم الخط دمور فیسم پیژندنی ستاکس یاد عبارتو نو او جملو د جوړښت، لهجی، پیژندنی، سبک پیژندنی او گرافیم پیژندنی په شاو خوا کېنې ځینی مطالب څرگند کړل او دخر البیان دژبی او ادبی

گوشه‌ای از مجلس علمی بمناسبت **سینما بین المللی چار صدمین سالگرد پیر رویشان در تالار کتابخانه پوهنتون کابل** . ۱۳۵۳/۱۰/۱۸

ښاغلی محمد اسماعیل مبلغ و لومړی پوهنتون محمد حسن ضمیر د پیر رویشان د ژوند او دده دوخت سیاسي حالاتو د روښانه کولو په چاره کې یوه مفصله مقاله ولوستله .

ده پخپله مقاله کې د پيرو مطلبو نو په ترڅ کې وویل: پیر رویشان ستر فیلسوف او د علم او منطق په منډه روان و .

دروسته پوهاند عبدالحی حبیبي خپله مقاله په دغو څلورو برخو کې ولوستله. د پیر رویشان پیری او دده نهضت پیر رویشان څوک و .

د پیر رویشان د سیاسي مبارزو بنسټونه او د پیر رویشان او دهغه د تالیفو نو ادبسي ځواکي .

پوهاند حبیبي خپله مقاله د پیر رویشان د بوی نا پیژندل شوی رسالي په پیژندگلو پایته ورسوله .

د شوروی تاجکستان د علومو د اکاډمۍ د ژبې او دابیاتو دانستیتوت رئیس پروفیسر عبدالمقادر مانیا زوف پخپله وینا کې د پیر رویشان د ادبي او علمی مقام یادونه وکړه او د تاجکستان او د افغانستان د جمهوریت ترمنځ یې د ادبي او کلتوري اړیکو په باب خپله مقاله ولوستله . همدا رنگه ښاغلی غلام غیوث ښه‌بخت د روښاني نهضت د نفوذ د سیمې په باره کې مفصله مقاله ولوستله .

د پیر رویشان د بین المللي سینما په وروستی غونډه کې د پیر رویشان د آثارو د

راټولو او ترتيب او چاپ ولو پيشنهاده ونه وشول چه علمي مرکز ونه دهغو په باب غور وکړي .

سيمینار چه دهيواد دنامتوعالم بايزيد روښانه دمړيني دخلور سوومي کاليزی په مناسبا تد مرغومی دمیاشتی په ۱۵ نیټه د کابل پوهنتون په ادیتوریم کښی پیل شوی وو دمرغو می په ۲۲ نیټه پای ته ورسید .

په علمي غونډه کښی چه د پښتو ټولني د رئیس خیر نمل محمدصديق روحي په مشرۍ شوی وه لومړی پوهاند عبدالشکور رشاد په دی باب مفصله مقاله ولوستله چه آيا خير البيان نظم دی که نش ۰۰۰ه وويل دخیر- البيان له مطالعي نه معلومیري چه د هغه په

باب دی زیاته خبر نه وشي .

وروسته ښاغلی دوست محمد خپله مقاله هغی رسالی په باب ولوستله چه پدی نژدی وختوکښی پښتو ټولنی لاس ته راوړی ده ۰ او وی ویل دار ساله دزیاتو ددلیلونوله مخی چه شته دبايزيد روښان یو اثر دی او دخیرالبيان نه مخی تألیف شوی دی .

همدغه راز پدی غونډه کی ایرانی پوه داکتر حسین خدیوجم دبايزيد روښان په باب خپله قصیده ولوستله .

پدغه غونډه د مسکو دپوهنتون د ختیزو زبو دخوکی استاد پرو فیسر انور علی یوف هم د روښانی نهضت په باب خپله مقاله ولوستله .

ښاغلی اجمل خټک هم دسیمینار داهمیت او مقصد په باب خینی مطالب واورول .

مجلس علمی بزر گذاشت امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی

بر اساس مشی دولت جمهوری واهتمام که این نظام ثقافت پرور به احیای مفاخر ملی وحفظ آثار گرانقدر وارجمندپیشین افغانستان می دارد . به مناسبت مرور هفت قرن ازآغاز ښاغلی امیرخسرو بلخی مشهور به دهلوی کنگره یی به بزر گذاشت از مقام ادبی و علمی این سخنسرای و هنر مند ناممسی ایفا نستان از ۲۰ تا ۲۸ حوت ۱۳۵۲ برابر با ۱۲ تا ۱۹ مارچ ۱۹۷۰ به کوشش و همت وزارت اطلاعات و کلتور در کابل بر گزار گردید .

یمین الدین امیر خسرو فرزند سیف الدین امیر محمود بلخی از مشاهیر ادب دری و از آن مردان نامدار دنیای فرهنگ است که در اشاعه و گسترش بخشیدن فرهنگ نسکو همد خراسانی در شبه قاره هند نقشی عظیم دارد ، وجود نجسته این فرزند بلخ حاقه دیگری در زنجیر محکم علایق میان خراسان وهند پدید آورد. همان علایق دوستانه وانسانی که مرورد هور غبار نسیان بران نمی افشانند بل هر روز بیش از روز بیش استوار ترش می کند .

مثنوی یاتش، تأثیر سعدی را در غزل‌هایش، تأثیر سنائی و خاقانی را در موعظش و تأثیر کمال اسماعیل را در قصایدش، که اجتماع اینهمه تأثیرات گویند گان بزرگ پیشین را در شعر خسرو ویژگی منحصر بفرد این گوینده توانا می توان شمرد .

امیر خسرو ۷۲ سال درین سرای سپنجی زیست و حاصل این زندگی بارور آثار متعددی است که ازو بجاماند .

امیر خسرو یکی از پرسخن ترین گوینده گان ماست و آثار او آینه تمام نمای روزگارش . کتاب ها و آثاری که از او در دست داریم اینها یند :

دیوان غزلیات :

امیر خسرو غزلیات هر دوره از عمر خود را تحت عنوانی خاص آورده و به این ترتیب دیوان او شامل این پنج بخش گردیده است: تحفه الصغر وسطال‌حیة ، غرة الکمال، بقیه نقیه و نهایة الکمال .

مثنوی قران السعدین :

این مثنوی را میرخسرو در ۳۶ سالگی و به پیروی از مخزن الاسرار نظامی سرود . قران السعدین در شرح مصالحه بغرا خان و کبچاد است و آن چنان بود که پس از وفات سلطان غیاث الدین در سال ۶۸۵ هـ بخلاف وصیت او کبچاد فرزند بغراخان که جوانی خوشگذران بود بجایش نشست و درین هنگام بغراخان در بنگل بود . هنگامیکه از در گذشت سلطان و بقدرت رسیدن فرزند خویش بغراخان آگهی یافت بسوی دهلی لشکر

در روز های غم انگیزی که خراسان زیر پای ستوران چنگیز یان به ویرانی می گرائید، امیر سیف الدین محمود بلخی ازین دیسار فرهنگ زای و مرد خیز راهی هندوستان شد . صاحب تذکره میخانه به استناد کتابی بنام مخزن الاخبار که امروز در دست نیست می نگارد که سیف الدین محمود نخست از بلخ به غور بند از نواحی کابل آمد و امیر خسرو در آن چشم به جهان گشود و امیر سیف الدین در گیرو در ارفتنه خانما نسوز چنگیز یان از غور بند راهند وستان را در پیش گرفت . بنا بر قول خود شاعر در مثنوی نه سپهر زادگاه او سر زمین هند است و بیشتر محققان برانندکه پدر امیر خسرو از خراسان به هند رفت و خسرو در سال ۶۵۱ در پکتیالی از مادرزاد پدر امیر خسرو دوبار گاه سلطان شمس الدین التمش صاحب منزلت بود و مادر خسرو که دولت ناز نام داشت دختر مردی از سرشناسان هندو خداوند جاه مکت بود . امیر خسرو هفت ساله بود که پدرش درگذشت و پروردن او را نیاومادرش به عهده گرفتند . از همان آوان کودکی امیر خسرو شعر را دوست می داشت و از همان آغاز به شاهکز های شعر دری روی آورد و شاهنامه فردوسی و موعظ و حکیم سنائی غزنوی و خمسة نظامی و غزلیات سعدی و اشعار خاقانی و کمالی اسماعیل را با اشتیاقی عجیب خواند و بخش هایی از آنها را از بر کرد . بعد ها در شعر او تاثیر این بزرگان پیشین را می توان یافت ، تأثیر نظامی را در

شرح عشقی واقعی است و شاعر، ماجراهی شادی بخش و جانفزا و حوادث غم انگیز و جانکاه آن را باسوز و ساز تمام بیان کرده است .

مثنوی سپهر :

این مثنوی را خسرو در سال ۷۱۸ هـ در شصت و پنجمین سال زندگی خویش سرود که از مثنوی های واقعه نگاری و حساسی اطلاعات سود مند تاریخی واجتماعی و نکات قابل اهمیت ادبی و اخلاقی و اوصاف هندوستان و اقلیم و مرسم آن دیار و اعتقادات دانشمندان هندوست که شاعر باسنا یش و وسعت نظر از آنان یاد می کند . این مثنوی شامل نه فصل است و گوینده هر فصل آن را سپهر نامیده . آخرین مثنوی واقعه نگاری امیر خسرو تغلقنامه است که در آن از تسلط کوتاه حسن خسرو خان پرواز (نو مسلمانی که قطب الدین مبارک خلجی را کشت و به جزی او نشست و پس از کوتاه مدتی بدست غازی ملک برافتاد) و غلبه غازی ملک و حوادث روزگار غیاث الدین تغلق آمده . این مثنوی حاوی شرح نبرد ها و پیسر وزی و ستیزی اوین هاست و در عین حال سرشار از عواطف انسانی .

از آثار منثور امیر خسرو افضل الفوائد است در شرح مجالس ارشاد و تذکیر، پیشوای بزرگ روحانی او خواجه نظام الدین اولیاکه از مشایخ عالیقدر خراسانی الاصل شنبه قاره هندو پیرو مراد امیر خسرو است .
درین کتاب مواعظ و امشادات آن خواجه به

کشید . بغراخان نیز با لشکری از دهلی بدرآمد و هر دو لشکر درکنار رود آگره با هم روبرو شدند . ولی پسرو پدر از جنگ احتراز کردند و با هم صلح نموده قرار برآن دادند که بغراخان در بنگال و کیقباد دردهلی قدرت را در دست داشته باشد . شاعر مانیز درین هنگام جزء سپاه دهلی بود و پس از این مصالحه و رفتن به دهلی واقعه روبرو شدن پدر و پسرو صلح گزائیدن آنان را به خواهش سلطان به نظم آورد . این مثنوی علاوه بر اشتغال حوادث مذکور حاوی اوصاف اشیای گوناگون نیز هست .

امیر خسرو در ۳۸ سالگی مثنوی کوتاه دیگری هم بنام مفتاح الفتوح در شرح قیام ملک چنچو کیشلی خان و فتح جهابین و مغلوب شدن و موزد عفو قرار گرفتن او و سایر حوادث این قیام سروده است .

خمسۀ امیر خسرو :

خمسۀ امیر خسرو در جواب خمسۀ نظامی سروده شده و مشتمل بر پنج مثنوی مطلع الانوار، خسرو و شیرین، مجنون و لیلی، آئینه اسکندری و هشت بهشت است و شاعر این پنج منظومه را در سه سال (از سال ۶۹۸-۷۰۱ هـ) سرود و هنگامیکه آن را به پایان می رساند ۴۹ سال داشت .

مثنوی عشیقۀ :

این مثنوی بنام خضرخان و دولرانی و یا عشیقۀ مشهور است و در شرح عشقبازی و وصلت شمس الدین خضر خان با دولرانی دختر رای گجرات سروده شده . این داستان

صورت اجمالی و تلخیص شده باقید تاریخ روز و ماه آنها ثبت شده است .

رسائل الاعجاز یا اعجاز خسروی را امیر خسرو و در پنج رساله در زمینه انشاونامه نگاری و شعر و ادب نگاشت . این کتاب مدت هادر هند به عنوان کتب درسی مورد استفاده بود و تألیف عمیقی بر سبک نویسندگی در آن سامان داشته است .

خزاین الفتوح نیز رساله منثوری است که امیر خسرو در سال ۷۱۱ هـ در شرح فتوح علاو الدین محمد خلجی نگاشته است .

امیر خسرو روز جمعه ۲۹ ذی قعدة سال ۷۲۵ هجری در گذشت و در حریم آرامگاه خواجه نظام الدین اولیا بجاگ سپرده شد و نام و آثار سودمندش پس از وی زنده جاوید ماند و مایه مباهات مردمان افغانستان و هند و همه فرهنگ د و ستان و اهل ادب گردید .

به منظور بزرگداشت از مقام شامخ این شاعر لیکدر هفت قرن پس از آغاز شاعری و شش و نیم قرن پس از وفاتش در سر زمین پدری آن دانای خراسانی محفل با شکوهی باشکوهی از دانشمندان افغانی و بزرگان کشورهای دوست در کابل دایر شده .

کنگره بزرگداشت امیر خسرو بلخی روز ۲۱ حوت ۱۳۵۲ برابر ۱۲ مارچ ۱۹۷۵ میلادی) با پیام رهبر ملی افغانستان در تالار اصل مهم شناخته شده است .

رادیو افغانستان گشوده شد . قائد ملی ما درین پیام که به وسیله پوهاند دکتور نویسنده وزیر اطلاعات و کلتور قرائت شد فرمودند (امروز که از هفتصد مین سال تبارز عرفانی امیر خسرو بمخی مشهور به دهلوی تجلیل بعمل می آوریم به جنبه های عرفانی، ثقافت باستانی خویش در آثار پر ارزش شاعر متصوف دقیق می شویم و سلسله پهنساز معارف اسلامی را که از سنائی غزنوی تا جلال الدین بلخی آفاق بیکران راطی کرد دنبال می نمایم . امیر خسرو شاعر متصوف عالم متفکر و عارف کامل بود . ما یادبود این دانشمند گرامی را با اظهار حق شناسی بی پایان در برابر دانش و بینش وی احترام و تجلیل می نمایم .)

سپس وزیر اطلاعات و کلتور رشته سخن را بدست گرفت و ضمن اظهار شادمانی و خشنودی از برگزاری محفل بزرگداشت این فرزندگر انمایه بلخ گفت : همانطور که در پیام بناغلی رئیس دولت و صدراعظم ذکر شده است راز بقاء ملت ها در پهلوی حفظ میراث گرانبهای فرهنگی شان شناسائی کامل واقعیت هائی است که قانون تکامل اجتماعی آن را در جلو شان قرار داده است . بدین سبب است که تجلیل و یادبود و کوشش برای شناختن مفاخر علمی ، هنری ، عرفانی و ادبی ما در پالیسی کلتوری ما به عنوان یک اصل مهم شناخته شده است .

دولت درئیس او صدرانظم بنانگی محمد داؤد پیغام داطلاعاتو اوکټوبر وزیر پوهاند دوکتور نوین دایر خسرو بلخی دیاوونی دزمانی دمجلیس په
استاچه غونډه کی اوردی .
۱۳۵۳/۱۲/۲۲

وزارت اطلاعات و کلتور

قرائت اشعاری از امیر خسرو و استماع
موسیقی پایان یافت .

مجلس علمی بحث در باره زندگی و آثار
و افکار امیر خسرو بعد از ظهر روز ۲۱
حوت تا اختتام کنگره در تالار محمود طرزی
(کلوب مطبوعات) برگزار شد .

در نخستین مجلس علمی که از ساعت ۳
بعد از ظهر تا ساعت ۵ ادامه داشت رؤسای
پوهنتون و پښتو ټولنه تذکراتی از جانب
این دو ساز مان به سمع حاضر رسانیدند .
از آن پس پروفیسر امیر حسن عابدی از هند
تحت عنوان ضمیمه تعلق نامه امیر خسرو و
پوهاند عبدالحی حبیبی در باره فرما اروایان
معاصر امیر خسرو سخنرانی های خوبش را
ایراد کردند . در همین محفل دکتور روان
فرهادی تحت عنوان (کمالات امیر خسرو)
محاسن ادبی و هنری این گوینده نام دار
و نقشاو رادر گسترانیدن فرهنگ خراسانی
در هند و اثرات وجودش را در فرهنگ
هندوستان بر شمرد .

جلسه دوم ساعت ده قبل از ظهر روز ۲۲
حوت برگزار شد . درین جلسه دکتور
استعلامی از ایران سخنانی پیرامون نوآوری
و باز سازی در داستان شیرین و خسرو بیان
داشت و در باره همانند سازی و نظیره گوئی
و پیشینه آن و باز سازی امیر خسرو در سر
گذشت شیرین و خسرو مطالبی گفت و این
دو منظومه را با هم سنجیده موارد اشتراک و
افتراق را باز نمود و نتیجه گرفت که امیر
خسرو به تقلید محض از نظامی نپرداخته

پس از آن پوهاند دکتور نوین به اهمیت
مقام امیر خسرو و نقش او در گسترش دادن
فرهنگ خراسانی و نشر ادب دری در
سرزمین هند و شباهت وی ازین جهت با همشهری
بزرگوارو عالیقدر او خداوندگار بلخ
مولانا جلال الدین که فرهنگ خراسان و
زبان دری را تانواحی آسیای صغیر برد و
درفش عرفان خراسان و ادب ما رادر سرزمین
ترکیه برافراشت ، اشاره کرد .

پوهاند دکتور نوین در باره خدمات مهم
فرهنگی این گوینده نامدار گفت : امیر-
خسرو نخستین بنیانگذار سبکی در شعر دری
است که بعد ها راه تکامل پیمود و اخیراً
به سبک هندی شهرت یافت و اکثر شاعران
افغانستان در قرن های اخیر به آن توجه
داشتند و علاوه بر کسب افتخار بنیانگذاری
سبک مزبور از آنجا که در موسیقی نیز
استاد توانا بود از راه تلفیق موسیقی خراسانی
با موسیقی هند به نوآوری ها و ابتکاراتی
در موسیقی موفق شد که گذشته از تخلیه
نامش در عالم هنر خود او هم منزلت یک
حلقه وصل درصه های برادری و فرهنگی
مردم افغانستان و مردم هند را پیدا کرد .
از آن پس وزیر اطلاعات و کلتور در
باره اهمیت اثر امیر خسرو صحبت کرد و
اهمیت تحقیق بر آثار و افکار امیر خسرو را
در پرورش روحیه تفاهم و همکاری علمی که
جهان امروز سخت به آن نیاز مند است
مؤثر خواند . محفل کشایش کنگره امیر خسرو
بلخی پس از قرائت پیام های واصل شده و

و روابط او بانا مداران معاصرش سخن رفت. دومين سخنران اين جلسه ښاغلي محمدصالح پروتتا تحت عنوان خسرو شاعران ومولف شناس مجمع الاوليا) مطالبی را که از کتاب مجمع الاوليا در باره امير خسرو وعده يی از شهبسواران عرفان که معاصر امير خسرو بودند چون سلطان المشايخ نظام الدين اوليا وشيخ شرف الدين ابوعلی قلندر پانی پنی و روابط آنان با هم و شمه يی از حالاتشان استخراج کرده بود بيان داشت .

پس از وی ښاغلی گ.ف. گيرس از اتحاد شوروی تحت عنوان (امير خسرو و خاور شناسان اتحاد شوروی) سخن گفت و تحقیقات دانش پژوهان اتحاد شوروی را در زمینه آثار واندیشه های امير خسرو و معرفی کرد. در همین جلسه بیانیه استناد خلیل الله خلیلی که روی نوار ثبت شده بود به سمع حاضران رسید .گفتار استناد در باره(قصیده بحرالا برآز امير خسرو) بود در باره این قصیده گفت که امير خسرو در بحرالا برآزديگران اميرکج کلاه استان نشين خواجه نظام الدين اوليا نيست بلکه وی را درين قصیده در سيمای معلمی می يابيم که باعضای بلندو آواز رسا بر فراز منبر شده، از مکالم اخلاق، از روابط، انسان بانسان، از برابری و از برادری بحث می نماید ودر پيرايه تشبیهات زيباو آفادات بکرو معانی رقیق وشواهد شاعرانه و استدلال شگفت آفرين ، درس انسانیت می دهد . آنگاه در باره پیشینه کلمه درياها، بحر وکلمه ابرار

و هر چند که در يك مقایسه کلی نظامی بر تر از امير خسرو به نظرمی آیداما با دقت بیشتری میتوان دریافت که مهارت اميرخسرو درخلق مضمون هاو ترکیب داستان امتیازاتی برای نظیره او پدید آورده است که در خور توجه ودازای ارزش هنری و ادبی است. پس از وی نوبت سخنرانی به ښاغلي محمد عثمان صدقی رسید و موصوف تحت عنوان مقایسه شیرين و خسرو امير خسرو شیرين نظامی به بحث پرداخت .از آن پس دکتور سيد مخدوم رهين تحت عنوان (سخن ازهند درديوان اميرخسرو) تأثیرات محیط افسانه يی هند و فرهنگ آن دیار و انعکاس عقايد هندوان وبر همنان آنان ونقشی سایر عوامل مربوط به سر زمین هند را در ديوان امير خسرو با استشهاد به اشعار آن گوینده و استناد به ماخذ معتبر موجود بررسی کرد. آخرین سخنران این جلسه ښاغلی علی اصغر بشير در باره شیوه داستا نسرانی خسرو سخن گفت و اساس گفتار مثنوی هشت بهشت امير خسرو را قرار داد و در طی این سخنرانی ابداعات وابتکارات اميرخسرو را در داستا نسرانی و روش های تساز و وی را درین فن به اشباع بیان کرد . جلسه سوم ساعت ۳ بعد از ظهر همان روز با سخنرانی پوهاند دکتور جاويددر باره زندگینامه اميرخسرو بلخی آغاز شد . درین گفتار در باب مراحل مختلف زندگی خسرو از کودکی تا سالخوردگی وخصایص زندگی خانوادگی وحیات رسمی واداری شاعر

میدانست در آن زبان از خود شعر نیز یادگار گذاشته باشد بیان کرد .

در پایان این جلسه چند نسخه مهم از آثار امیر خسرو بلخی که در افغانستان موجود است توسط یکی از موظفین انجمن تاریخ معرفی و شناسانده شد و در پایان شاملان کنگره از گنجینه نسخ خطی کابل در منزل فوقانی عمارت وزارت اطلاعات و کلتور بازدید نمودند .

جلسه پنجم کنگره ساعت ۳ بعد از ظهر روز ۲۴ حوت با سخنرانی پوهاند محمد رحیم الهام تحت عنوان «جلوه هایی از مختصات سبک هندی شعر دری در غزلیات امیر خسرو» آغاز شد. ناطق مذکور درین سخنرانی در باب اینکه آیا امیر خسرو بلخی رامی توان موجد سبک شعر معروف به هندی دانست ؟ سخن گفت و جوانه های این سبک را در غزل های شاعر نشان داد و سرانجام نتیجه گرفت که سبک غزلسرای خسرو رامی توان در مرز انحراف از سبک شایع خراسانی آن وقت و مبتنی بر نوعی از نوگرایی که در مرحله کمال به سبک هندی معروف گردید دانست . پس از وی دکتر محمد یعقوب واحدی ذیل عنوان «امیر خسرو و امیر علی شیر نوایی» تأثیرات اشعار و افکار خسرو بلخی را بر آثار و اقوال صدراعظم دانش پژوه و سخنندان دوره تیموری خراسان بررسی کرد و شواهد مختلفی از اقوال هر دو بزرگ مرد، ارائه داد .

جلسه ششم واپسین جلسه این کنگره بود. در آغاز آن پوهاند عبدالشکور رشاد تحت عنوان «امیر خسرو بلخی هندی شاعری» تأثیر امیر خسرو را در فرهنگ هندی و میزان اطلاعات

در آثار بزرگان ادب و عرفان خراسان پرداخت و از افتخای شاعران پس از خسرو از قصیده بحرالا براروی سخن راند .

در جلسه چهارم که ساعت ۹ صبح ۲۴ حوت دایر شد نخست در اطراف مسوده پیشنهاد کمیته فرعی در باره نشر انتقادی آثار امیر خسرو بلخی مذاکره شد. پس از آن شبانلی حسین خدیوچم از ایران تحت عنوان (نگاهی بر مجنون و لیلی امیر خسرو) مطالبی در باب این منظومه بیان داشت و مقدمه آن را قرائت نمود .

پروفسور انور علی یف از اتحاد شوروی در باره «زمان رنسانس شرق و امیر خسرو» سخن گفت، و از گروهی از شخصیت ها و رجال فرهنگی کشور ما به عنوان افرادی که در رنسانس شرق نقش داشتند یاد آوری نمود .

سخنران بعدی پروفسور پتناگرا زهندوستان بود که تحت عنوان «امیر خسرو و ایجاد شعر در زبان هندی» شرح مبسوطی بزبان انگلیسی درباره ترکیب یافتن فرهنگ اسلامی با فرهنگ هندویی در شبه قاره هند و تأثیر سازنده و موثر تصوف اسلامی درین ترکیب انسانی و آغاز زندگی نوین فرهنگی در هند که از نتایج سودمند آن ترجمه آثار سانسکریت به زبان دری بود و از علاقه بی که خسرو بلخی بزبان و موسیقی مردم هند داشت و از علاقه بی که امیر خسرو در نه سپهر پی هند و هندی نشان داده و درباره گیاهان و جانوران آن سخن گفته و مزایای هند را با برتری های خراسان کشور بدری خویش مقایسه نموده و بالاخره امکان اینکه امیر خسرو که زبان هندی را به نیکویی

اميرخسرو جمع آوری نام های نسخه های خطی که فهرست آن چاپ نشده و چاپ فهرست نسخه های خطی و چاپی و تهیه عکس نسخ و میکروفلم هاصورت خواهد داد مرحله دوم تهیه متن انتقادی کلیه آثار موجود امیر خسرو که تعیین نحوه واحد نقل برداری متن در زمینه رسم الخط و نقطه گذاری، تقطیع عبارات و بندها و فصول و معیار انتخاب نسخه بدل ها در حواشی و انواع فهرست هابه عنوان گام مقدماتی آن شمرده شده است . در مرحله دوم تهیه متن انتقادی دیوان های پنجگانه بامقدمه های منشور و فهرست های لازم برای تسهیل رجوع به اشعار دیوان و تکمیل متن های انتقادی مثنوی های خمسه و تهیه متن انتقادی مثنوی های پنجگانه واقعه نگاری و تهیه متن های انتقادی آثار منشور ، تهیه متن های انتقادی نظم و نثر که قبلا شناخته شده و یا بر اثر تحقیقات جدید کشف خواهد شد، تهیه متن معتبر متن های دری آمیخته به زبان هندی و یا خالص بزبان هندی با ترجمه دری آن و چاپ عکسی از نسخه های معتبر و هنری در نظر گرفته شده است .

مرحله سوم چاپ متن های انتقادی و تهیه کتاب شناسی کامل درباره امیر خسرو اعم از کتب و مقالات رادر بردارد .

مرحله چهارم در شش ماده چاپ مجموعه آثار امیر خسرو را احتوا کرده است .

مرحله پنجم تهیه و چاپ متن های قدیم را که در تحقیق برزندگانی و آثار امیر خسرو سودمند است بشمول آثار حسن سنجرى و

اورا از زبان و ادب هندی بررسی نمود. دومین سخنران مجلس پوهاند میر حسین شاه «مطالبی در اوضاع سیاسی و اجتماعی محیط امیرخسرو» بیان کرد و طی آن به تفصیل از سازمان های اداری زمان و رجال مسند نشین معاصر خسرو و تشکیلات سیاسی مرکز و ایالات هند و زبان رسمی و اداری هندوستان در آن روزگار و زبان کتبه ها و مسکوکات و اوضاع علوم و ادبیات و آثار مهمی که درین عصر ایجاد شد و تأثیر مهاجرینی که از خراسان «افغانستان امروز» به هند رفتند در ادب و فرهنگ آن سامان و تأثیر عرفان خراسانی در هند و سلسله های مهم عرفانی و آداب و طبقات مردم و روابط میان مسلمانان و هندوان و نقش امیرخسرو در ادب و فرهنگ هندوستان اشعار شیر و شکروی (دری هندی) اطلاعاتی دقیق و مستند ارائه کرد .

آخرین سخنران این محفل علمی دکتور روان فرهادی معنی عشق رادر اشعار خسرو بررسی کرد و معانی عشق را از دیدگاه خسرو اعم از جنبه های آسمانی و پهلوی های زمینی آن مورد بحث قرار داد .

در پایان آخرین جلسه مجلس علمی تحقیق بر امیرخسرو (مرکب از دانشمندان افغانی، هندی، ایرانی، شوروی و بنگله دیش) قطعنامه ای که بنام طرح کابل مسمی خواهد شد در دو فصل بتصویب رسید .

فصل اول این قطعنامه شامل چند مرحله است. مرحله اول که دارای چهار ماده میباشد ترتیب فهرست نسخه های خطی امیرخسرو را بوسیله جمع آوری مندرجات فهرست های چاپ شده و نسخه های چاپی و خطی کمیاب

وزارت اطلاعات و کلتور

شد و قبل از گشایش کنگره آماده توزیع بود و مجموعه مقالاتی که درین کنگره خوانده شد نیز بزودی چاپ خواهد شد .

شاملان کنگره علمی امیر خسرو در دعوت هایی اشتراك کردند که از طرف وزیر اطلاعات و کلتور، وزیر معارف ، رئیس پوهنتون و بنساروال کابل به افتخار آنان در هتل کابل، رستوران باغ بالا، رستوران خیبر و رستوران قرغه ترتیب شده بود .

اعضای کنگره از آثار تاریخی هده در جلال آباد بازدید نمودند و در دعوتی که از طرف مستوفی آن ولایت برای آنان ترتیب شده بود شرکت نمودند .

آنان به بلخ رفتند و پس از شرفیابی در آستان شاه ولایتشاپ از کارخانه کود و برق مزار شریف و آثار شگفت انگیز بلخ بامی چون دژ کهن بلخ، مسجد خواجه ابو نصر پارسا، آرامگاه شاعره شهید رابعه و مسجد نه گنبد که بازمانده آن از شاهکار های عظیم معماری خراسان در دوره اسلامی بشمار میرود بازدید نمودند و پس از شرکت در دعوت والی بلخ و حاکم و بنساروال شهر بلخ به سمنگان رفتند و تخت رستم و شگفتی های کاخی را که در دامان و اندرون کوهی در سمنگان در ادوار قبل از اسلام بنا شده مشاهده کردند و پس از اشتراك در دعوت والی سمنگان را هسی کابل شدند و در پلخمیری از طرف حاکم و بنساروال آنجا مورد پذیرایی قرار گرفته شامگاه همان روز به کابل برگشتند .

نظام الدین اولیا و شروخی که درباره آثار امیر خسرو وجود دارد در بردارد .

فصل دوم در شش ماده حاوی اقدامات اجرایی است و بموجب آن انجمن تاریخ وزارت اطلاعات و کلتور افغانستان به همکاری ریاست پوهنتون کابل موظف به مکاتبات و تبادل خبرهای مربوط به عملی شدن طرح کابل خواهند بود و از طریق شعبه فرهنگی وزارت امور خارجه جمهوریت افغانستان این طرح و جریانات مابعد رابه دول علاقمند اطلاع خواهد داد ، تا تقسیم کار در مورد اجرای این طرح بطور لازم و موثر و با هم آهنگی صورت گیرد. حکومت جمهوریت افغانستان متن این فیصله نامه رابه توجه مدیر عمومی یونسکو رسانیده مساعدت آن موسسه را در اجرای مراحل این طرح و فراهم آوردن امکانات مزید جلب خواهد کرد .

در ماده آخرین فصل تذکار داده شده است که بمنظور اجرای موثر و بهتر طرح کابل امید است کمیته یی در آینده به اشتراك کشور های علاقمند تشکیل شود .

کنگره تحقیق در احوال و آثار امیر خسرو که به همت و تلاش وزارت اطلاعات و کلتور برگزار شد يك هفته دوام داشت و بتاريخ ۲۸ حوت ۱۳۵۳ اختتام یافت . همزمان با آغاز این کنگره وزارت اطلاعات و کلتور گزیده آثار امیر خسرو را در سه جلد بچاپ رسانیده در دسترس علاقمندان گذاشت . افزون بر این جزوه مختصری نیز در شرح حال و معرفی آثار این گوینده نامدار از طرف این وزارت منتشر

وزارت مخابرات

درساحة پست :

به وجود آمدن نظام جوان و مترقی جمهوری در کشور عزیز ما انکشاف خدمات پستی همگام با سایر تغییرات و بهبودی اقتصادی و اجتماعی صورت گرفته است .

در حصه پرسونل حتی الوسع کوشش شده است تا نیرو های بشری جوان کشور چه از طبقه انان و چه ذکور بکار انداخته شود تا در کیفیت و کمیت کار روزانه شعبات پستی بهبودی رخ دهد . تعداد فارغان صنوف ششم الی نهم که بحیث پسته رسان ایفای وظیفه مینماید روبه ازدیاد است . تا بدینوسیله سرعت و صحت در توزیع پسته تأمین شده بتواند . فارغین صنوف دوازده و پوهنخی های حقوق ، اقتصاد و اداره انستیتوت صنعت در شعبات مربوطه پستی مشغول خدمت اند .

یک سلسله اصلاحاتی در ساختمان داخلی بعضی پسته خانه های شهرواقع در نقاط پرازدحام از قبیل چهار راهی پشتونستان جاده میوند و نادرشاه مینه صورت گرفته نامطابق به ضروریات عصر خدمات بیشتر و بهتر پستی عرضه شده بتواند . تغییر عمده ای که در ساحة خدمات پستی در ظرف سال ۱۳۵۳ گردیده است همانا خارج ساختن سیستم توزیع پسته از حلقه مرکزیت میباشد . در سابق عموم مراسلات و آمده از خارج و داخل مملکت در اداره پست مرکز جمع شده و توسط پسته رسانها بنام نقاط دور و نزدیک شهر توزیع میگردد ، اما اکنون که شهر کابل انکشاف یافته و مبدل بیک شهر بزرگ کلتوری، صنعتی

و توریستی شده است ایجاب یافتن یک سیستم جدید و پراتیک را مینمود که بعد از مطالعه و سنجش ریاست پست بالاخره بدین نتیجه رسید که توزیع پست در شهر کابل با نیست از حالت مرکزیت برآمده بصورت حوضه ئی درآید فعلا از چهار نقطه شهر یعنی از حوزة اول مرکز وزارت حوزة دوم پسته خانه نادرشاه مینه، حوزة سوم پسته خانه کارته چهار و حوزة چهارم پسته خانه شهرنوصورت بگیرد پسته بعد از ورود بمركز به طور سر بسته به زودترین وقت به حوزة های چهارگانه ارسال و بعداً توزیع میگردد، جهت شناسایی بیشتر مراجعین محترم باین سیستم جدید توزیع جزئیات آنرا در پسته خانه های مربوطه مطالعه کرده میتوانند تنظیم و ترتیب ترخنامه بین المللی جدید پستی تحت کار بوده مقررات پست که به تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری حضور قائد ملی و رئیس دولت رسیده است ، بعد از نشر در جریده رسمی نافذ خواهد شد .

مجادله پسته خانه ها علیه ارسال و مرسل مواد مخدره بداخل و خارج کشور رویهمرفته تشدید یافته و درین زمینه موفقیت های نصیب شده است و با اشتراك مساعی اداره پست و قوماندانی محترم عمومی امنیه فعالیت در مورد دستگیری مرتکبین آن ادامه دارد .

بتعداد تخمیناً ۹۷۵۰۲۶۹ مراسلات عادی و واجستری پارسل و مطبوع داخله و خارجه فضائی و زمینی وارد و توزیع بتعداد تخمیناً ۳۹۰۱۶۰۳ مراسلات از قبیل مکاتیب مطبوع پست کارت پسته کوچک و هم پارسل های

وزارت مخابرات

دستگاه های تخنیکي به پرسونل ورزیده احتیاج دارد بناء به منظور بلند بردن سوئیة پرسونل تخنیکي کورسهای قصیر المدت در مرکز تربیوی مخابرات دایر و توسط متخصصین داخلی و خارجی تدریس عملی و نظری صورت گرفته است .

بادر نظر داشت امکانات تخنیکي و وسایس دست داشته به تعداد تقریباً ۱۶۰۰ لین اتومات ولین هوایی برای مراجعین محترم در کابل در نواحی شیر شاه مینه، شهرنو مرکز کابل سید نور محمد شاه مینه ، خیرخانه مینه، قلعه زمانخان ، بینی حصار قلعهچه، چهاردهی و در سایر ولایات کشور تمدید گردیده است .

ازاینکه دستگاه های اتومات شیر شاه مینه شهرنو و توسعه مرکزی در سالهای ۱۳۴۶ و ۱۳۴۷ به فعالیت آغاز نموده یکتعداد زیاد لینها برای مراجعین آن وقت تمدید شده است . باگذشت زمان و تأثیر حالات جوی سیم لینهای یکتعداد مشترکین خراب شده و همیشه سبب خرابی لین های شان و مشکلات شعبات مربوطه گردیده است . بهمین منظور تصمیم گرفته شد تا لین های مذکور بمصرف مشترکین توسط پرسونل فنی این وزارت تجدید گردیده و تا اندازه زیادی ازخرابی لینها خصوصاً درایام بارندگی و زمستان جلوگیری شده است . تعداد لینهای تجدید و ترمیم شده در حدود ۵۰۰۰ میرسد . چون تقاضا برای تمدید لین های تیلیفون در مرکز و ولایات همیشه موجود میباشد بهمین منظور برای فراهم آوری تسهیلات بیشتر مراجعین یکتعداد تیلیفونهای اتومات و لوکل

پستی بداخل کشور و ممالک مختلف جهان صادر گردیده است ۲۶ قرار داد پسته رسانی بین وزارت مخابرات و ترانسپورت های انفرادی در نقاط مختلف کشور عقد گردیده است ۵۵ عدد پست بکس در پسته خانه های مرکزی شهر نو و کارته چهار بدسترس مشترکین جدید گذاشته شده است بتعداد ۶۰ عدد پست بکس جدید در پسته خانه نادر شاه مینه اعمار و نصب گردیده مورد استفاده مراجعین گذاشته شده است، ۴۱ نفر مامور پستی در کورسهای مرکز تربیوی مخابرات واقع یکه توت حصه گرفته معلومات تازه در امور خدمات پستی حاصل نموده اند . ۶۹ پایه صندوق پستی جهت انداختن مکاتیبیکه قبلا تکت پستی مطابق به جدول نرخنامه بر روی آن نصب شده در نواحی مختلف شهر کابل و ۳۱ پایه در مراکز و ولایات کشور نصب شده است . عواید سال ۱۳۵۳ در ساحه خدمات پستی تخمیناً بالغ بر ۲۲۹۴۸۳۶۵ - افغانی شده است در حصه طبع و نشر تکت های پستی باید گفت که در سال ۱۳۵۳ به تعداد ۶۶۰۰۰۰ قطعه تکت پستی به قیمتها، ساینها و مناسبت های ملی و بین المللی و به تعداد ۸۳۰۰۰ قطعه ایروگرام طبع و نشر گردیده است .

باساس پلان انکشافی وزارت، کار اعمار و تاسیس چند پسته خانه در نقاط پرازدحام شهر از قبیل کارته پروان ، بریکوت (کنار باغ وحش) مرکز کارته نو (سید نور محمد شاه مینه) و وزیر اکبرخان مینه ادامه دارد .

در ساحه تیلیفون و تیلگراف :

چون تدویر سالم و حفظ و مراقبت صحیح

د افغانستان کالني

شامل تمام نمرات مشترکين تيسلفون های رسمي وشخصي باشد اقدام نموده طبع آن تکميل و بدسترس علاقمندان گذاشته شده است.

يکتعداد دستگاه های بی سیم که از طرف ملل متحد طور مساعدت به منظور بهتر ساختن ارتباط تلففوني وتيلگرافي يکتعداد ولايات کشور که فاقد لينيای اساسی میباشد وبامرکز کابل ارتباط راديويی دارد بدسترس ما گذاشته بوده يکتعداد آن نصب وتعداد باقیمانده آن در سال ۱۳۵۴ نصب وشروع بفعاليت خواهد نمود .

درسال ۱۳۵۳ به اثر جدیت وفعاليت پرسونل این وزارت مساعدت وهمکاری بیشتر موسسات رسمي ومشترکين محترم در مرکز کابل ولايات در حدود هشتاد وهشت مليون افغانی عايد ازمدرک ثابت اضافه مخابره خارج حوزه (ولایتي) مخابره بين المللی و فروش سیم وسامان واجرت و انتقال لينيای بدست آمده است .

درجریان سال ۱۳۵۲ ازمدرک تيلگرامات داخلی وخارجی در مرکز ولايات در حدود چهل وپنج مليون افغانی عايد بدست آمده است . ارتباط تلففوني وتيلگرافي نه تنها بين مرکز کابل ولايات برقرار بوده بلکه بين افغانستان ويکتعداد ممالک خارج بصورت مستقيم ويا ترانزيت بر قرار میباشد و در جریان سال به ترتیب ذیل مخابره های تلففوني وتيلگرافي صورت گرفته است .

تعداد تيلگرامات که بين مرکز کابل وسایر ولايات کشور تبادل گردیده است در حدود ۲۰۰۰۰۰ قطعه .

بطری هوایی که ازخارج خریداری شده بود بعدازموصلت بکابل به ولايات کشور ارسال شده است .

برای تدوير وحفظ ومراقبت بهتر دستگاه های تخنيکی به خریداری يك اندازه سامان وپرزه جات بادرنظرداشت توان مالی از خارج اقدام گردیده است .

نظربه قانون تيلفون چون اصلاح و ترميم دستگاه های مخابراتی مر بوط به وزارت مخابرات میباشد در جریان سال ۱۳۵۳ يکتعداد زياد سوچپورد های موسسات رسمي ازطرف پرسونل تخنيکی این رياست اصلاح و ترميم گردیده است . درجریان سال ۱۳۵۳ برای بهبود وضع مخابراتی کشور يك اندازه سیم وسامان به ولايات ارسال شده درتمديدتجدید وترميم لينيای اقدام شده است .

داشتن ارتباط تلففوني و تيلگرافي صحيح بين مرکز ولايات وهمچنين بين محالات ولايات مستلزم حفظ ومراقبت جدی لينيای عمو می میباشد به همین اساس درجریان سال ۱۳۵۳ يکتعداد گروپ های فنی وزارت با سامان ووسایل دست داشته وهمچنين پرسونل فنی مربوط مخابرات هرولایت درتمديد، تجديد و اصلاح لينيای اقدام نموده وطول مجموعی لينيای هوایی تمديد شده واصلاح شده به ۵۰۰۰ کیلو متر ميرسد رهنمای تيلفون مرکز کابل قبلادر سال ۱۳۵۰ طبع گردیده بودکه ازآن تاريخ تا حال يکتعداد زيادلينيای جديدبرای مشترکين رسمي وشخصي تمديد گردیده وعلاوتاً ازچاپ سابقه فعلاً پيدايش ندارد . بناء وزارت مخابرات درمورد طبع يك رهنمای جديد که

وزارت مخابرات

مدیریت حسابات خارجه آمریت ارتباط
بین المللی این وزارت در جریان سال ۱۳۵۲
مبالغ آتی رازرهگذر خدمات تیلفون تیلگراف
و پست بعداز بیلاس از ممالک خارج حصول
و به حساب دولت شامل نموده است :

۱-	۱۰۹۷۰۲۲۰	دالر امریکایی
۲-	۲۸۵۴۳۴۰	دالر کلیرنگ .
۳-	۱۱۴۹۶۰۹۲	پوند سترلنگ .
۴-	۲۵۵۰۹۶۶۶	کلدار هندی .
۵-	۱۶۴۳۰۰	مارک جرمنی .
۶-	۵۵۶۹۰۰	افغانی .

درساحه پلانهای انکشافی :

۱- پروژه اتومات خیرخانه مینه ، بنا بر رفع
نیازمندی اهالی خیرخانه مینه نصب یکدستگاه
تیلفون اتومات ۱۲۰۰ لینه در پلان چهارم
انکشافی گنجانیده شده و خریداری دستگاه
وسامان مربوطه آن از قرضه آلمان مدنظر گرفته
شده است وزارت مخابرات ساختمان یک تعمیر
مجیز و عصری را برای نصب دستگاه مربوط
ویک پسته خانه عصری شهری رادر جوار
شمال و شرق پارک خیرخانه مینه توسط دستگاه
ساختمانی افغانی روی کار گرفته است که
کار ساختمان تعمیر تاکنون سی فیصد پیشرفته
است .

۲- پروژه تعمیرات پسته و مخابرات:

وزارت مخابرات در گذشته نسبت عدم
تعمیرات پسته و مخابرات طبق شرایط امروزی
دراکثر ولایات کشور دچار تکلیف بود و همچنان
بنا بر تو سعه شهر کابل جهت نیازمندی
وسهولت همسهریان عزیز تجویز گرفته است

تعداد تیلگرامات که بین افغانستان و ممالک
خارج تبادل گردیده است در حدود ۲۱۵۰۰۰
قطعه .

تعداد مخابره های تیلفونی (از طریق سوچبور
هادرغرفه های محصولی بی سیم) بین کابل
وسایر ولایات کشور و همچنین بین ولایات
و محلات صورت گرفته است در حدود ۸۵۰۰۰۰
مخابره .

تعداد مخابره های تیلفونی که بین افغانستان
و ممالک خارج صورت گرفته در حدود ۸۵۰۰۰
مخابره .

در مرکز کابل و شهر های کندهار ، هرات
و مزار شریف دستگاه های تیلفون اتومات به
ظرفیت مجموعی ۱۷۷۰۰ لاین موجود میباشد که
در جریان سال ۱۳۵۳ در حدود ۳۸ ملیون
مخابره تیلفونی از تیلفون های رسمی و شخصی
مشترکین اتومات صورت گرفته است .

دستگاه تیلکس که قبلا در سال ۱۳۵۱
خریداری گردیده بود اخیراً تمام سامان آن
بکابل رسیده و بسته کاری آن توسط پرسونل
فنی این وزارت و کمپنی فروشنده شروع
شده است ، امید است که در نیمه اول سال
۱۳۵۴ بسته کاری آن تکمیل و شروع بفعالیت
نماید .

دستگاه های کریر که قبلا در سال ۱۳۵۲
خریداری شده بود اخیراً بکابل مواصلت نموده
و در آینده قریب در بسته کاری آن در مرکز
کابل و یکتعداد ولایات اقدام خواهد شد که
باتکمیل آن تسهیلات بیشتری تیلفونی و تیلگرافی
بین مرکز کابل و ولایات فراهم خواهد شد .

د افغانستان کالني

شامل پروژہ شبکه مخابرات آسيانگريده است . که خط سیر شبکه مطلوبه در افغانستان به سیستم مايکروویف بوده واز طریق تورخم جلال آباد بکابل واز آنجا به کندهار ، هرات و اسلام قلعه به ایران وصل خواهد شد . علاوهً برای اجرای مخابرات های افغانستان و هندوستان و قسمتی از مخابرات های ترانزیتی يك دستگاه سیستم تروپوسکتر در جلال آباد مدنظر گرفته شده است .

دومین جلسه کوارد نیتر های داخلی منطقه فرعی چار (افغانستان ، ایران و هندوستان) در برج اکتوبر ۱۹۷۴ در کابل دایر شده . درین جلسه پروگرام سروی نهایی این پروژہ در داخل افغانستان طرح گردید که باساس این پروگرام سروی نهایی در برج اپریل ۱۹۷۵ توسط متخصصین و عملہ افغانی شروع و کارآن مدت هشت ماه رادر بر خواهد گرفت .

مرکز تربیوی مخابرات :

- ۱- تاسیس سه کورس پستی شش هفته‌ای برای ۴۵ نفر مامور داخل خدمت .
- ۲- تاسیس سه کورس تخنیکي قصیرالمدت در ساحات سوچبوردهای کبیلی پاور بلانت تیلیفونی اتومات برای مامورین فنی داخل خدمت .
- ۳- اخذ امتحانات سمستراول طلاب و ترقیب نتایج آنها .
- ۴- ترتیب و تنظیم کتابخانه از نگاه لوازم و تجهیزات .
- ۵- تعیین کمیته های تدریسی و بررسی امور لیلیه به منظور مقررات لیلیه وزارت جلیله معارف

تاجند پسته خانه شهری رادر اکثر نقاط شهر کابل اعمار نماید بهمین منظور ساختمان تعمیرات پسته و مخابرات رابطی نقشه های مرتبه وزارت فواید عامه در ولایات لوگر، تخار میدان ، شهر غزنی، ارزگان ، غور ، بادغیس و همچنان ساختمان پنج پسته خانه شهری را در رسید نورمحمد شاه مینه، اکبرخان مینه کارتۀ پروان، دهمزنگ و چوک ده بوری در پلان چهارم گنجانیده است .

۳- پروژۀ ماینترنگ :

وزارت مخابرات بنا بر احساس ضرورت خریداری دودستگاه ماینترنگ سیار و ثابت را در پلان چهارم انکشافی پیش بینی نمود که بعد از طی مراحل دودستگاه مذکور از بودجۀ دولت خریداری شده است .

۴- پروژۀ دستگاه بیسیم مربوط تیلکس :

طبق پروگرام پیش بینی شده جهت نصب دستگاه های رسیور و ترانسپتر اعمار دو تعمیر عصری در محوطه های تیلگرافخانه یکه توت و مهتاب قلعه تحت کار گرفته شده است .

۵- پروژۀ چینل مزار حیرتان :

ساختمان لین چینل سیستم مزارالی حیرتان شامل پلان چهارم انکشافی بوده و مصارف اسعاری آن از قرضه اتحاد شوروی تمو یل میگردد طبق پلان پیش بینی شده درین اواخر سروی مقدماتی پروژۀ متذکره توسط متخصصین افغانی و شوروی تکمیل و در صورتیکه سامان آن تهیه شوو کار پروژۀ مذکور امسال آغاز خواهد شد .

۶- پروژۀ مايکروویف و تروپوسکتر :

افغانستان قبلاً در جمله سیزده مملکت دیگر

وزارت صحیه

از آنجائیکه صحت اساس زندگیست و این دومفهوم چنان بهم آمیخته اند که نمیتوان تجرید یکی را از دیگری قیاس نمود ، فردوفامیل وقتی موفق است که از نعمت صحت بیشتر برخوردارباشند . بنابراین اهمیت صحت و رول آن در حیات فردی واجتماعی دولت جمهوری افغانستان بهسکتور صحت توجه جدی میدول داشته‌اند. بتاسی ازاهداف دولت جمهوری جوان افغانستان وزارت صحیه حتی المقدور سعی های مؤثر برداشته است ازقبیل :

- ۱- تکمیل وافتتاح شفابخانه صد بستر هاشم‌زیرنتون .
- ۲- دایر نمودن کورس مدیکل ریکارد دوره‌شش ماه بغرض خدمات احصائوی طبی .
- ۳- پنج کورس توجیهی اورینتیشن وتجدیدمعلومات برای تکنیشن ومعاونین لابراتوار ،
- ۴- کورسهای تغذی موسسه صحت عامه .
- ۵- دایرشدن پنج پولی کلینیک در مرکزکابل .
- ۶- بیست وهشت نفر متعلم شامل مکتبلیلیه ومعاونه نرس قابلگی گردیده اند .
- ۷- تدویر کورس دوماهه نرسنگ درموردسرویس هایاداره نرسنگ درساحه لابراتوار.

لابراتوار های جدید :

میربچه کوت، شکردره ، پنجشیر ، بگرام تگاب، نجراب وولسوالی کاهه کلینیک منزل باغ کندهار ازنگاه تجهیزات مکمل شده اند. باید علاوه نمودکه آمریت لابراتوار مرکزی در سال ۱۳۵۳ بمنظور توحید وانسجام پروگرام توسعه آن به ولایات به صفت یکواحد دومی ریاست طب معالجوی هربوط گردیده است و اعصار الحاقیه آن آمریت بهمکاری انجمن خا نمهای دیپلومات ازسرمایه دولت بپایه تکمیل رسیده است .

کلینیک دندان :

کلینیک های دندان علاؤالدین وخیرخانه مینه درشفابخانه نیمروز، درمرکز صحی شیندند اناردره، غوریان ، گلران، یحیی خیل، کتواز غزنی، مرکزصحی فرخار، خواجه‌غار، چاه آب کشم، خوست وفرنگ‌علاوتاتجیهاتلابراتواری شفابخانه کندهار، هرات، مزارشریف ومراکز صحی غوربند تکمیل گردیده .

همچنان لابراتوار هادرمراکز صحی شمیری ازقبیل علاؤالدین ، چاردهی و پولی کلینیک شاه شپید (ع) ، جاده میوند، میرویس میدان خیرخانه هینه جدیدادایر شده ، علاوتایکتعداد لابراتوارهاازقبیل شیوکی، غوربند، دشت‌ارچی

د افغانستان کالني

بادولت هند تعداد شش نفر دوکتور با استفاده از فيلوشپ هادرشته های اورتوپيدي، داخله جراحی عمومي . به ميعاد سه الی چهار سال به هند اعزام شده اند .

شفاخانه وزير اکبرخان :

درين شفاخانه ضمن پروگرامهای تربیوی دکتوران درسرويس های ذیل بصورت عمومي ۳۱ نفر تحت پروگرام های تربیوی قرار گرفته اند :

سرويس داخله	۱۰ نفر.
سرويس جراحی	۱۱ نفر.
سرويس گوش و گلون	۱ نفر.
سرويس انستیزی	۱ نفر.

علاوآ فعال شدن ورکشاپ تخنيکی، تعديل رژيم غذایی مريضان تجهيز مکمل وتدوير و فعال ساختن پولی کلينیک وزير اکبر خان جراحی صغیره درين کلينیک و بکار انداختن دستگاه لابراتواری درپولی کلينیک مذکور با تعديل سيستم آن قابل تذکر است .

آمریت کلينیک صدري :

درزمره ساير پروگرامهای تربیوی و فعالیت های کلينیک صدري فعال ساختن دوشعبه مراقبت جدی والکتروکاردیوگرام و تحت تربيه گرفتن هشت نفر ايزدنت قابل تذکار است .

پولی کلينیک مجانی :

فعالیتهای اين پولی کلينیک توسط جدول ذیل ارائه میگردد :

جدیدآ تجهيز ودر پولی کلينیک های مربوطه شروع بفعالیت نموده همچنان کلينیک دندان درمرکز صحی جاغوری وولایت غزنی افتتاح شده است و طی سال ۱۳۵۳ کورس تداوی دندان وبیره دایر شده بود ازجمله بتعداد ۱۴ نفر فارغان آن درمرکز وولایات کشور:وظیفه گماشته شده اند وبه تعقيب آن کورس دیگری با ۲۲ نفر شاگردداير گردید .

اکسریز ها :

درسال ۱۳۵۳ يك پایه دستگاه اکسریزدر ولایت نیمروز ودوپایه جدیدآ درولایت هرات ننگرهار، ارزگان نصب گردید . همچنان کورس های اکسریز ازقبیل کورس عالی رادیولوژی به تعداد ۱۸ نفر شاگرد بعدازدوره دو سال اختتام یافت .

نصب يك دستگاه بزرگ اکسریز در مرکز ریاست موسسات اکسریز درکابل قابل تذکر میباشد . درائر ترمیمات اکسریز وزیراکبرخان روغتون تسهیلات لازمه را برای مريضان داخل بمستر فراهم آورده است .

شفاخانه ابن سینا :

چهار ویزدنت درسرويس جراحی و داخله ابن سینا روغتون تحت پروگرام تربیوی گرفته شده است .

موسسه صحت طفل :

درسرويس جراحی عمومي شش نفر داخله، شش نفر اورتوپيدي، سه نفر گوش و گلون، دو نفر انستیزی ، دونفر تحت پروگرام تربیوی قرار گرفته شده اند باساس پروتوکول منعقد

وزارت صحیه

داخله جراحی	داخله و جراحی اطفال	گوش و گلون	ولادی و نسنای	انجمن رهنمای خانواده	عقلی و عصبی
۲۷۵	۴۳۴۷	۲۳۰۱۴	۲۸۳۷	۷۰	۴۰۱۸ ۱۵۳۳۶
	لابراتوار	چشم	جلدی	دندان	
	۱۸۴۰	۲۶۴۰	۲۲۵	۲۰۷۸	۴۳۶۶

همچنان شفاخانه جدید الاعمار ۴۴ بسترخواست منجیت ارتباط تخنیک و فنی از پروژه انکشاف یکتیا مجزاء و بوزارت صحیه تسلیم داده شده که درحصه نیازمندی های صحی منطقه فعالیت دارد .

دوساحه ساختمانی :

الف- پروژه های که درسال ۱۳۵۳ بپایه اکمال رسیده است :

- ۱- پروژه ستاک مرکزی تکمیل و افتتاح گردیده است .
- ۲- امور ساختمانی مکتب نرسنگ از ۳۰ فیصد به ۸۰ فیصد ارتقاء نموده است .
- ۳- شفاخانه صد بستر زایشگاه هاشم زینتون تکمیل و افتتاح شده است .
- ۴- شفاخانه های ۲۰ بستر بادغیس، کاپیسا ترینکوت مرکز حمایتی طفل و مادرهات و تعمیرات جنراتوری های بادغیس و هرات تکمیل شده است .
- ب- تعمیرات مراکز صحی که تاکنون تکمیل شده اند :

۱- تعمیر مرکز صحی شیوه کی .	۱۴- تعمیر مرکز صحی دوشی .
۲- تعمیر مرکز صحی سرشاهی .	۱۵- تعمیر مرکز صحی اندراب .
۳- تعمیر مرکز صحی خاص کتر .	۱۶- تعمیر مرکز صحی خلم .
۴- تعمیر مرکز صحی بگرام .	۱۷- تعمیر مرکز صحی دولت آباد .
۵- تعمیر مرکز صحی سیدکرم .	۱۸- تعمیر مرکز صحی شور تپیه .
۶- تعمیر مرکز صحی سیاه گرد .	۱۹- تعمیر مرکز صحی قرقین .
۷- تعمیر مرکز صحی شینکی .	۲۰- تعمیر مرکز صحی سنگچارک .
۸- تعمیر مرکز صحی روئی دوآب .	۲۱- تعمیر مرکز صحی لعل و سرچنگل .
۹- تعمیر مرکز صحی قره باغ غزنی .	۲۲- تعمیر مرکز صحی کشم .
۱۰- تعمیر مرکز صحی ازروی لوگر .	۲۳- تعمیر مرکز صحی کجۀ خوگیانی .
- متباقی کار ساختمانی پروژه ها و مراکز صحی بشدت جریان داشته و فیصدی کار آن ذیلا عبارتست :
- ۱۱- تعمیر مرکز صحی مقر .
 - ۱۲- تعمیر مرکز صحی میدان شهر .
 - ۱۳- تعمیر مرکز صحی قرغه نی .

- ۱۴- مرکز صحي دهراد ۲۲ فیصد .
- ۱۵- مرکز صحي شسړک ۲۹ فیصد .
- ۱۶- مرکز صحي چغاران ۴۰ فیصد .
- ۱۷- مرکز صحي پساوند ۲۹ فیصد .
- ۱۸- مرکز صحي تيوره ۱۹ فیصد .
- ۱۹- مرکز صحي اصل چخانصور ۱۹ فیصد .
- ۲۰- مرکز صحي پرچمن ۴ فیصد .
- ۲۱- مرکز صحي گلستان ۷۰ فیصد .
- ۲۲- مرکز صحي لاش وچوین ۷۳ فیصد .
- ۲۳- مرکز صحي قلعه کاه ۶۰ فیصد .
- ۲۴- مرکز صحي اناردره ۷۳ فیصد .
- ۲۵- مرکز صحي شيندنه ۶۸ فیصد .
- ۲۶- مرکز صحي ادرسکن ۲۵ فیصد .
- ۲۷- مرکز صحي انجيل ۲۷ فیصد .
- ۲۸- مرکز صحي گلدره ۷۷ فیصد .
- ۲۹- مرکز صحي زنده جان ۷۵ فیصد .
- ۳۰- مرکز صحي غوريان ۸۲ فیصد .
- ۳۱- مرکز صحي اسلام قلعه ۵۵ فیصد .
- ۳۲- مرکز صحي کهسان ۵۸ فیصد .
- ۳۳- مرکز صحي پشتون زرغون ۵۰ فیصد .
- ۳۴- مرکز صحي اوبی ۲۷ فیصد .
- ۳۵- مرکز صحي گلران ۲۵ فیصد .
- ۳۶- مرکز صحي کشک ۲۷ فیصد .
- ۳۷- مرکز صحي چشت شريف ۵۳ فیصد .
- ۳۸- مرکز صحي کرخ ۳۳ فیصد .
- ۳۹- مرکز صحي قادم ۳۴ فیصد .
- ۴۰- مرکز صحي قيصار ۲۸ فیصد .
- ۴۱- مرکز صحي درزآب ۲۷ فیصد .
- ۴۲- مرکز صحي بلچراغ ۲۷ فیصد .
- ۴۳- مرکز صحي کوهدامن ۸۳ فیصد .

الف- پروژه های مرکز :

- ۱- تعمیر ورکشاپ مرکزی ۳۰ فیصد .
- ۲- مکتب صحت عامه ۸۰ فیصد تکمیل گردیده است .

ب- تعمیرات شفاخانه ها و پروژه های صحي درولايات :

- ۱- تعمیر شفاخانه زابل ۵۵ فیصد .
- ۲- تعمیر بانک خون هرات ۷۸ فیصد .
- ۳- تعمیر اکسریز هرات ۷۴ فیصد .
- ۴- تعمیر نورهرات ۲۸ فیصد .
- ۵- تعمیر شفاخانه ۳۰ بستر مرغاب ۳۵ فیصد .
- ۶- تعمیر شفاخانه ۳۰ بستر خان آباد ۷۴ فیصد .
- ۷- تعمیر شفاخانه ۲۰ بستر آنچه ۷۱ فیصد .
- ۸- تعمیر شفاخانه ۲۰ بستر بسود ۹۵ فیصد .
- ۹- تعمیر شفاخانه ۳۰ بستر لغمان ۸۰ فیصد .
- ۱۰- تعمیر شفاخانه کنرها ۶۰ فیصد .
- ۱۱- تعمیر شفاخانه اندخوی ۳۸ فیصد .

ج- تعمیرات مراکز صحي :

- ۱- مرکز صحي واز خواه ۶۷ فیصد .
- ۲- مرکز صحي شاه جوی ۸۰ فیصد .
- ۳- مرکز صحي ناوه ۱۸ فیصد .
- ۴- مرکز صحي گرمسیر ۱۰ فیصد .
- ۵- مرکز صحي نوزاد ۵۷ فیصد .
- ۶- مرکز صحي موسی قلعه ۱۸ فیصد .
- ۷- مرکز صحي میوند ۹۹ فیصد .
- ۸- مرکز صحي خاکریز ۳۵ فیصد .
- ۹- مرکز صحي پنجوائی ۲۲ فیصد .
- ۱۰- مرکز صحي سپین بولدک ۲۵ فیصد .
- ۱۱- مرکز صحي ارغستان ۴۷ فیصد .
- ۱۲- مرکز صحي معروف ۱۲ فیصد .
- ۱۳- مرکز صحي اجرستان ۳۵ فیصد .

وزارت صحیه

۴۵- مرکز صحی جاغوری	۶۰ فیصد .	اکمال آن در نظر میباشد قرار ذیل است :
۴۶- مرکز صحی جغتو	۱۵ فیصد .	الف- اکمال تعمیر شفا خانه ۲۵۰ بسترس
۴۷- مرکز صحی شرن	۲۶ فیصد .	این سینا .
۴۸- مرکز صحی مالستان	۴۴ فیصد .	۲- تکمیل ۲۸ پروژه صحی مرکز توسط وادی
۴۹- مرکز صحی نهرین	۷۵ فیصد	هلمند و دستگاه ساختمانی هلمند و ارغنداب
۵۰- مرکز صحی ارغنداب	۴۰ فیصد .	انسنتیتوت تهیه واکسین که دارای پنج تعمیر
۵۱- مرکز صحی کوهستان	۴۰ فیصد .	و منجمله امور ساختمانی تعمیر اول آن ۹۹ فیصد
۵۲- مرکز صحی نجراب	۹۴ فیصد	دومی ۸۰ فیصد و سومی ۲۰ فیصد در سال
۵۳- مرکز صحی اره کش	۹۰ فیصد .	۱۳۵۲ به پایه اکمال رسیده و متباقی امور
۵۴- مرکز صحی بورکه	۴۰ فیصد .	ساختمانی پنج تعمیر متذکره در سال ۱۳۵۴
۵۵- مرکز صحی چاه آب	۹۱ فیصد .	تکمیل و حفر چاه عمیق ، سامان برق، مرکز
۵۶- مرکز صحی اشکمش	۴۸ فیصد .	گرمی و امور آب رسانی آن تکمیل خواهد
۵۷- مرکز صحی ینگى قلعه	۱۶ فیصد .	گردید وزارت صحیه در سال ۱۳۵۳
۵۸- مرکز صحی جرم	۴۵ فیصد .	مطالعات مقدماتی اساسات جنریک را انجام داده
۵۹- مرکز صحی دره صوف	۷۵ فیصد .	است و در مورد توريد آن در افغانستان با همکاری
۶۰- مرکز صحی شولگره	۵۰ فیصد .	موسسات ذیدخل مذاکرات دوام دارد و در سال
۶۱- مرکز صحی حصارک	۸۵ فیصد .	۱۳۵۴ تطبیق آن آغاز خواهد شد .
۶۲- مرکز صحی الیشتنگ	۵۰ فیصد .	ب- فابریکه (تابلیت، ملهیم، شربت سازی) این
۶۳- مرکز صحی چوکی	۸۳ فیصد	پروژه باهدف اینکه بتواند بایک ظرفیت تولیدی
۶۴- مرکز صحی جاجی میدان	۹۰ فیصد .	قناعت بخش قسمتی اعظم احتیاجات شفاخانه
۶۵- مرکز صحی شهر جدید لوگر	۴۵ فیصد .	هاو سایر تقاضا کنندگان رافع نماید فعلا این
۶۶- مرکز صحی شیرین تکاب	۸۳ فیصد .	پروژه در دیپارتمنت پلان این وزارت تحت کا،
۶۷- مرکز صحی سرخ پارسا	۶ فیصد .	و مطالعه اقتصادی میباشد .
۶۸- مرکز صحی تولک	۲۵ فیصد .	ج- باید متذکر شد که الحاقیه تعمیر جدید
۶۹- مرکز صحی قره باغ پروان	۸۲ فیصد .	کلینیک دندان و ارتقای آن بسویه اکادمیک داخل
پروژه های جدید نیم کاره که در سال ۱۳۵۴		پلان سال ۱۳۵۴ اینوزارت میباشد .
		د- تکمیل ورکشاپ و ترمیم وسایل نقلیه و
		ترمیم سامان آلات طبی که مراحل ابتدایی را طی
		و در صورت امکانات و شرایط مالی پرسونل و

قوای بشری بفعالیت آغاز خواهد کرد .
 و- افتتاح ۱۰ مرکز صحي اساسی و ۶۰ مرکز
 فرعی در پروگرام سال ۱۳۵۴ گنجانیده شده
 است .
 ه- آغاز کار ساختمانی شفاخانه ۲۵۰ بستر
 کندهار طبق پروتوکولیکه بین دولت جمهوری
 افغانستان و جمهوری مردم چین عقد قرار داد
 گردیده همچنان در سال ۱۳۵۴ در چوکات شرایط
 مالی در نظر است امور ساختمانی شفاخانه های
 اندخوی آقچه، لغمان، کندهار، ارزگان، چمکنی
 خان آباد و زابل توسعه مرکز صحي شیندند به
 شفاخانه ده بستر، تکمیل تجهیز و تدویر خواهد
 شد .
 علاوه در سال ۱۳۵۴ در تعدادی از شفاخانه
 های مرکز و ولایات کشور که فاقد سرویس جراحی
 و اتاق عملیات میباشد با در نظر داشت توان مالی
 و قدرت بشری جدیداً اعمار و با در نظر داشت حق
 اولیت بفعالیت آغاز خواهد کرد .
 برای رفع نیازمندی مریضان در نظر است
 ۳۰ بستر در موسسه صحت طفل و ۷۰ بستر در
 زایشگاه کابل تزاید یافته و علاوه بیش از ۲۵۰
 بستر در شفاخانه های ولایات فوق الذکر که
 امور ساختمانی آن تکمیل میشود در بودجه
 عادی پیش بینی گردیده است .
توبرکلوز :
 پیش بینی شده که تمام فعالیت های مجادلوی
 بمنظور کشف وقایع و بتعقیب آن تداوی بسوی
 حوزوی ادامه یابد که فعلا در شش حوزة فعالیت

شان جریان دارد. شعبهٔ توبرکلوز به منظور
 مراقبت و توسعه فعالیت ها در مراکز صحي
 اساسی پیش بینی شده است .
 فعلا در ۲۰ ولایت مرکز مجادلوی توبرکلوز به
 سویهٔ ولایتی و در ۲ ولایت بشکل منطوقی
 موجود است . همچنان پروگرام بی سی جی که
 در صفحات شمال از ولایت سمنگان و کندز آغاز
 یافته بود ادامه دارد . و دیگر ولایات توسعه
 خواهد یافت .
 پروگرام های تربیوی يك تعداد دوکتوران
 در انستیتوت های تربیوی بعد از اخذ امتحان تحت
 تربیه گرفته شده اند بر علاوه برای ارتقاء سطح
 دانش علمی رشته های مختلف عامه کتگوری های
 مختلف پرسونل از طریق تجربه معلومات
 ریفریشنر و امثال آن به پروگرام های مدنظر
 است .
 در مکتب نرس قابلگی ۳۲ نفر تحت تربیه
 گرفته شده اند .
نشرات علمی :
 کتابهای علمی تهیه گردیده قرار آتی است :
 ۱- کتاب در مورد امراض خون .
 ۲- کتاب در مورد امراض قلبی و عایی و
 امراض کلیه .
 ۳- کتاب در مورد امراض طب دندان
 ۴- کتاب در مورد امراض کرونر قلب .
 همچنان قسمت های مهم جراحی و کتیب
 امراض داخه و عصبی یکی بعد دیگری طبع
 خواهد شد .

وزارت معادن و صنایع

- ۱- فابریکه چینی سازی شاکر که از سال دیرزمان به اینطرف راکد مانده بود در این اواخر توسط وزارت معادن و صنایع دوباره بفعالیت انداخته شده است. فعلا این فابریکه چهار صد هزار چاینک تولید و آماده فروش نموده است.
- علاوه از یکتعداد خشت شموت کوره های مرکزگرمی برای بناروایی و سلیتراهای تیلفون تولید نموده است.
- ظرفیت تولیدی این فابریکه سال دوصدتن چینی بوده فعلا سه کوره چینی سازی فابریکه فعال گردیده است.
- حاضرأ ۹۸ فیصد موادخام طرف ضرورت فابریکه از قبیل گل و کاولین، فایرکلی در داخل مملکت تهیه میشود. موادخام چینی سازی که یک ذخیره کافی را تشکیل میدهد کشف گردیده که درآینده فابریکه را از حیث موادخام بکلی غنی خواهد ساخت.
- ۲- امضای قرار داد توسعه نساجی بلخ که سطح تولیدات فابریکه را به هجده میلیون متر پارچه بلند خواهد برد.
- قرار داد خریداری سیزده هزار دوك نختابی و چهار صد پایه ماشین بافت و ماشینری و ملحقات آن برای فابریکه نساجی بلخ که ظرفیت تولیدی آن ده میلیون متر پارچه در سال بوده و قیمت آن بالغ بر دوصد میلیون افغانی میشود بانمایندگی اتحاد شوروی امضاء گردیده است.
- برحسب قرارداد و نصب ماشین های متذکره درجوار فابریکه نساجی بلخ تولیدات آن از هشت میلیون به هجده میلیون متر پارچه در سال افزایش خواهد یافت.
- ۳- اعمار ساختمان پروژه دوم توسعه نساجی بگرامی بانصب ۲۴۰ پایه ماشین بافت که از طرف جمهوری مردم چین طورقرضه وارد میگردد، تولیدات فابریکه سالانه از پانزده میلیون به بیست میلیون متر پارچه یعنی ۳۵ فیصد افزایش مییابد.
- ۴- تامین امکانات سروی پروژه های نساجی قندهار و پروژه های چرمگری، سمنت، زغال، مسلخ و شکر هرات.
- به اساس قرضه بیست میلیون دالر که از طرف دولت جمهوری افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا به امضاء رسیده است پروژه های آتی در ساحه شهر هرات تمویل شده است.
- الف:- سمنت هرات به ظرفیت تولیدی روزانه ۳۵۰ تن، همچنان توسعه آن به اندازه ۳۵۰ تن دیگر درآینده.
- ب:- فابریکه چرمگری و بوت دوزی که سالانه ظرفیت پنجصدتالی ششصد هزار جلد پوست رادارا مییابد.
- ج:- برق حرارتی که بصورت مبتدی دوازد میگله وات برق تولید مینماید.
- د:- زغال سنگ سبزک هرات که سالانه صد هزار تن زغال تولید می نماید.
- انکشاف واحداث فابریکه نساجی در قندهار.

پهلوی هم بسته کاری شده واز تقاله نیشکر درمورد ساختن کاغذ نیز کار بگیرند .

ظرفیت استهلاکی فابریکه طوریکه انجنیر (چکی) تحقیقات بعمل آورده است روزانه پنجاه تن نیشکر است .

آغاز ذوب آهن بصورت ابتدایی درهرات:
در ساختمان کوره ذوب آهن شهر هرات از نخنیک معمول امروزی استفاده شده ووسایل آن هنوزبه شکل ابتدایی است . در این دستگاه ذوب آهن روزانه تا ۳۰۰ کیلو گرام آهن ذوب میشود .

از آهن ذوب شده برای ساختمان ابزارها قین بعضی پرزه های موتر، پمپ آب وغیره استفاده میشود .

در این دستگاه آهن های پارچه و پرزه های مستعمل بعضی ماشین آلات وغیره قابل استفاده ذوب گردیده واز زغال چوب به حیث مواد حرارتی استفاده میشود .

دستگاه ذوب آهن هرات از سال ۱۳۴۸ به اینطرف فعال ساخته شده است طی چند سال گذشته در دستگاه تحولاتی به اساس تخنیک های موجوده بعمل آورده شده است . برای تولیدات بیشتر دستگاه ذوب آهن وعصری شدن آن در نظر است که ابتداء در قسمت تولید زغال کوکس برای مصارف آن همکاری مادی ومشوره های فنی داده شود .

قرار سروی های انجام شده در ولایات هرات موجودیت معدن زغال تثبیت شده وآهن خام هم در آن منطقه پیدا میشود . البته در آینده نزدیک این امکان میسر میگردد که در این دستگاه از مواد خام استفاده بعمل بیاید . تدویر

از طرف جاپانی هامطالعہ گردیده است .

۵- احیای فعالیت مجدد افغان دو: یو اوبدک فابریکه پشمینه بافی پلخمیری فعلا از اثر لمند فابریکه .

یک سلسله نارسانی ها از قبیل تزلزل وضع وتخنیکی واداری که از فعالیت تولیدی خود باز مانده وبرکود مواجه گردیده بود . بالاخره نظریه مش دولت جمهوری، ترمیمات ماشنری دستگاه تکمیل وآماده تدویر میباید . بدین معنی که ، تمام شعبات تولیدی آن فعالی گردیده است .

تولیدات سالانه فابریکه در حدود ۱۵۰۰۰۰ متر پارچه های پشمی از قبیل کمپل، سرچ، مورد ضرورت اردوی جمهوری و قالین پای انداز میباشد. از نقطه نظر قوای بشری گفته شده میتواند که بصورت اعظمی هفت صد نفر کارگر در این فابریکه امکان جذب شدن را دارد . برای انکشاف مزید این فابریکه ، وزارت معادن وصنایع تصمیم دارد تا ماشین های جدید ومدرن را تولید وبه فابریکه نصب نماید. البته بدین وسیله از یکطرف از ناحیه امور ماشنری سطح تولیدات بلند میرود واز جانب دیگر تعداد بیشتری کارگران بکار گماشته میشوند .

۶- تصمیم تسلیم شدن وبکار انداختن فابریکه متروکه شکر جلال آباد .

فابریکه قند جلال آباد در سال ۱۳۰۷ یعنی اواخر دوره سلطنت اعلیحضرت امان الله خان غازی از کمپنی زینگرهاوزون آلمان به مبلغ پنج هزار پوند سترلنگ رسانده کابل خریداری گردیده ودر نظر بود بایک فابریکه کاغذسازی

۱- معادن بیرات هرات :

بیرایت يك ماده مهم تجارتي بوده كه موارد زیاد استعمال در صنایع داربیرات در برمه کاری چاه های عمیق ، نفت وگاز ، استحصال مركبات كیمیاوی بیروم، صنایع رنگسازی ، كاغذسازی، رابرسازی، بكارمیرود، كلوراید بیروم كه از بیرات استحصال میشود در صنایع نساجی ، چرمگری استعمال میشود كاربونات بریم كه از بیرایت بدست می آید در صنایع كاشی کاری، در صنایع تولید شیشه و ذوب فلز و غیره استعمال میشود .

معادن بیرات هرات در ناحیه سنگلان به مسافه ۶۰ کیلومتری شمال غرب شهر هرات موقعیت داشته از خط آهن تورغندی ۶۵ کیلومتر و از شاهراه تورغندی هرات بفاصله ۱۴ کیلومتر موقعیت دارد .

تحقیقات و تفحصات تثبیت ذخیره، نقشه برداری احداث تونلهای اکتشافی برمه کاری ، تجزیه لابراتواری و غیره اورفنی معدن مذکور تکمیل گردیده بتاريخ ۲۳ حوت ۱۳۵۲ استخراج از معدن مذکور رسماً آغاز گردید . در این معدن ۲۶ رگ بیرات تثبیت گردیده كه دارای نوعیت نسبتاً خوب رگهای دارای ضخامت متغیر و دارای طول ۴۰ الی ۵۲۰ متر میباشد . عمق آنها در اعماق تا حدود صد متر سروی شده است . مقدار فیصندی بیرایت نیز متغیر بوده و ذخایر مواد معدن بیرات مذکور به كنگوربههای مختلف بصورت عمومی ۵۰ میلیون تن تخمین گردیده است .

استخراج بیرات از معدن سنگلان هرات ب

دستگاه های كوچك ذوب آهن به ظرفیت تولیدی روزانه يك تن خیلی اقتصاديست و ایجاب مصارف گزاف را نمیکند .

علاوه بر اجراءات فوق فعالیت های ذیل نیز از طرف ریاست صنایع صورت گرفته است :

۱- نظارت و تمویل خریداری حاصلات پخته در سال ۱۳۵۳ كه حاصلات آن بیش از سالهای قبل میباشد و تدارك پول قیمت آن از مراجع مختلف .

۲- تاسیس غرفه فروش تو لیدات میوه قندهار، سنگ رخام، چینی سازی شاکر، شیشه و پلاستیک سازی جهت فروش تشویق بیشتر هموطنان عزیز به تولیدات کشور .

۳- توسعه تولیدات فابریکه سنگ رخام هلمند كه نظریه سالهای گذشته بیشتر گردیده است ، و همچنان تهیه موبل و فرنیچر طرف ضرورت دواير ولایت هلمند، هرات، بادغیس مخصوصاً برای مكاتب .

۴- تهیه یك تعداد پارچه نخی از خارج جهت رفع ضرورت هموطنان، و تولید نخ ریون برای موسسات نساجی كوچك .

ریاست استخراج معادن

ریاست استخراج معادن برای رشد اقتصادی ملی بادر نظر داشت پلانهای منظم دولت جمهوری افغانستان معادن را كه سروی نقشه برداری و تحقیقات علمی آنها تکمیل شده تحت استخراج قرار میدهد و سعی میشود تا هر چه زودتر بهره برداری از مواد معدنی غرض پیشرفت و ترقی کشور برای رشد اقتصادی ملی صورت میگيرد كه در سال ۱۳۵۳ تحت استخراج گرفته شده است ازین قرار است :

منظورآسیاب پودرسازی درجوارفابریکه سمعت پلخمري نصب و بییرایت غرض آردشدن به آنجا انتقال داده شده است .

۲- تلک مگنیزیم سلیکات :

یک ماده باارزش بوده که در صنایع تولید خشنهای مزائیک، هولدبرقی، فلتر پایپهای کاشی، پودروی خانها، پودر اطفال، دواسازی انتی بیوتیک، صنایع صابون سازی، کاغذ سازی، ادویه ضد حشرات و غیره استعمال میشود .

د افغانستان معادن تلک در دوساحه ماماخیل و اچین در بین احجار مار زل شیسست بشکل عدسینه های مختلف الشکل، تشکیل نموده است طی سالهای دراز ازین دو معدن تلک توسط اهالی بصورت غیر فنی استخراج و بخارج برده میشد که این عمل از یکطرف عمر معدن را کوتاه میساخت و از طرف دیگر باعث خطرات جانی میگردد .

از اینکه ساحه تلک دار وسیع نوعیت تلک خیلی هابلند بود وزارت معادن فیصله نمود که توأم باسروی و مطالعات منطقه استخراج تلک نیز تحت نظر متخصصین صورت گیرد که در معدن تلک ماماخیل کارهای مقدماتی بتاریخ ۱۳۵۲ دلو ۱۳۵۲ آغاز گردید و در بین معدن احداث سړک در ساحه کوهستان بطول ۶ کیلومتر و عرض ۵ متر تکمیل و اوراستخراج بقسم برهنه شروع که تا حال جریان دارد معدن ماماخیل در فاصله پنجاه و دو کیلومتری جنوب شهر جلال آباد و در فاصله ۱۶ کیلومتری جنوب علاقه داری شیرزاده موفقیت دارد. معدن تلک اچین در لوی و لسموالی شنسوار حکومت اچین دامنه شمالی کوه سپین غسر

منظور صادرات بخارج کشور صورت میگردد . چنانچه وزارت معادن و صنایع براساس پروتوکول مبادله اموال بین افغانستان و اتحاد شوروی قرارداد فروش مقدار ده هزار تن بییرایت را بدولت همسایه ماعقد و به اساس آن در ماه های میزان ، عقرب و قوس بییرایت مذکور به اتحاد شوروی از طریق بندر تورغندی تسلیم داده شد، از اینکه پودر بییرایت ارزش بلعده دارد ریاست استخراج سعی می نماید یک دستگاه پودرسازی بییرایت در هرات در نواحی تورغندی نصب نماید تا از یکطرف اسعار بیشتر نسبت فروش شان بدست آید و از طرف دیگر زمینه کار نیز برای یک تعداد کارگران فراهم گردد .

برای اینکه در سالهای آینده سطح تولید این معدن به اندازه کافی و زیاد بلند برده شود مطالعات بیشتر تخنیکی و اقتصادی بسروی معدن مذکور توسط این ریاست در جریان میباشد . تا ضروریات معدن از قبیل آب آشامیدنی، تعمیرات رهایش کارگران و دفاتر پلیت فارم برای سورت بندی بییرایت سړکهای فرعی داخل معدن طبق پلان تهیه گردد . کار احداث سړک که معدن را به شاهراه هرات تورغندی وصل میکنند ۱۴ کیلومتر توسط وزارت فواید عامه جریان دارد که عنقریب تکمیل خواهد شد .

علاوه بر این معدن، یک معدن دیگر بییرایت در ساحه فرنجل غور بند نیز وجود داشته که نظریه جنسیت و ظرفیت از آن میتوان در برمه کاری چاه های نفت و گاز تفحصات پتروول ساحه شمال مملکت استفاده نمود که بدین

وزارت معادن و صنایع

واقع بوده از شهر جلال آباد هفتاد و پنج کیلو متر فاصله دارد امور مقدماتی این معدن در اوایل سرطان ۱۳۵۳ شروع گردیده است .
در این معدن سرک بطول ۱۵ کیلومتر و عرض ۶ متر احداث گردید ، استخراج تلیک از این معدن به قسم زیر زمینی صورت گرفته که بدین منظور دو تونل افقی هر کدام بیش از یک صد متر در معدن عمود به زون تلیک دار کشیده شد که به یک زون نسبتاً غنی تلیک که جنسیت عالی دارد برخورد نموده است .

۳- ابرک :

معدن ابرک تکانه ولایت میدان و پچه غان نجراب که قبلاً استخراج شان به پایان رسیده بود توسط گروه کارگران این ریاست تحت سورت قرار گرفت که از جمله ۹۰۰ کیلو گرام ابرک مطابق به ستندرد بین المللی سورت شده موجود بوده و ۱۵۰ تن ابرک سکریپ (اضافه برش) به فروش رسیده است .

۴- معدن لاجورد بدخشان :

لاجورد از جمله احجار کریمه نیمه قیمتی بوده ، بیشتر بمنظور ساختن زیورات و مجسمه سازی در تزئین ساختمانها و تعمیرات بکار برده میشود . این احجار دارای رنگ آبی مکدر بوده و تمام صفحات مخصوص احجار کریمه (قشنگی، صفایی، پایه داری و نادار بودن) را دارا میباشد ، لاجورد در طول تاریخ از زمان های خیلی قدیم مورد استفاده قرار داشته چنانچه در قدیم آنرا بشکل پودر در آورده و در نقاشی بحیت رنگ لاجوردی بکار می بردند . لاجورد در افغانستان ، یونان، امریکا در ایالت کلفورنیا، روسیه در ساحه سایبریا ،

- ۱- معدن رباط سرسنگ :
 - ۲- معدن لاجورد چلمک .
 - ۳- ذخایر لاجورد دوشوکه در رباط پس کران .
 - ۴- غلایم ذخایر لاجورد لاغرین .
 - ۵- غلایم ذخایر لاجورد دره سترابی .
- وزارت معادن و صنایع تنها از معدن رباط سرسنگ که از قدیم ترین معادن لاجورد بحساب میرود و در دره کران بطرف شمال کوه هندوکش بطرف شرق شاخ غربی دریای کوچکه به ارتفاع (۳۸۰-الی ۴۰۰) متر از سطح دریا موقعیت دارد استفاده میکند در سال ۱۳۵۳ گروه استخراجی لاجورد نظریه پلان پیشبینی شده که پنج تن لاجورد استخراج مینمودند، در این اواخر در مدت معینه (۸۴۹) تن لاجورد استخراج نمودند .
- وزارت معادن لاجورد های استخراج شده را نظریه جنسیت توسط هیات متخصصین به ده کتگوری تقسیم و آماده فروش میسازد .

۵- معادن نمک :

نمک بر علاوه که در مواد غذایی بکار برده

د افغانستان کاني

میشود درصنایع نیز موارد استعمال زیاد دارد. سودیم کربونیت، کاستک سوداء، سودیم سلفیت، سودیم سلفایید وغیره بکار برده می شود. آش دادن پوست و روده، صابون سازی، یخچال، کاشی سازی، مواد انفلاقیه، رنگ سازی، محافظت و نگهبانی سرکها، رابرسازی، صنایع شکر سازی، صنایع کیمیاوی جهت تولید

ذخایر نمک در افغانستان در مناطقی ذیل موجود بوده استخراج و فروش آن در سال ۱۳۵۲ در جدول نشان داده شده است.

اسم معادن	استخراج به تن	مقدار فروش به تن	قیمت فروش به افغانی
۱- معدن نمک تاقچه خانه	۴۶۹۰۶۷۶۴۴	۳۱۱۳۷۸۸۶	۱۵۶۹۴۴۳
دروایت تخار			
۲- معدن نمک کلفکان	۲۹۰۶	۲۷۳۰۴۴۳	۱۵۹۹۲۹۴
۳- نمکسار اندخوی	-	۱۱۶۱۳۷۵۷	۸۶۵۷۷۷۳۸۰
دروایت فاریاب			
۴- نمک سار علاقه داری	۹۳۱۸۷۰	۶۳۳۷۷۱۳	۵۷۸۳۴۴۶۵
گلزار دروایت بلخ			
۵- نمکسار هرات دروایت هرات	۸۱۸۹۸۱۱	۶۴۹۶۵۷۳	۴۸۱۸۹۴۴

تاحال نمک در افغانستان صرف در تهیه غذا و آش دادن پوست و روده و دیگر موارد استعمال نداشته امید است با صنعتی شدن کشور، موارد استعمال زیاد پیدا نموده و در بهره برداری و استخراج نمک تغییر قابل ملاحظه صورت گیرد.

۷- یاقوت جگدک :

معدن جگدک در (۳۶) کیلومتری جنوب شهر سروبی واقع بوده و دروشش کیلو متری دهکده جگدک قرار دارد معدن مذکور باشهر سروبی توسط سرک خامه ارتباط داشته و یک ساحه ۹۷ کیلومتر مربع را به اشکال زونها بضخامت (۰.۷۵) کیلومتر و طول (۷.۵) کیلومتر شرقاً و غرباً احتوا میکند و از سطح بحر (۱۵۰۰) الی ۱۹۷۰ متر ارتفاع دارد.

۶- زغال سنگ کرخ هرات :

از زغال سنگ هرات جهت ضرورت اهالی هرات سالانه یک مقدار نسبتاً کم در حدود (۲۰۰۰) تن استخراج و بفروش میرسد در سال ۱۳۵۳ مقدار (۲۵۰۰) تن زغال استخراج گردیده است نظریه پلانهای انکشافی که برای ولایت هرات پیشبینی گردیده معدن زغال مذکور انکشاف قابل ملاحظه خواهد کرد نا

وزارت معادن و صنایع

یاقوت در بین طبقات مرمر قرار داشته و تا امروز توسط اهالی استخراج و مورد استفاده قرار می‌گرفت که بیشتر از (۳۰) نقطه استخراجی در منطقه مذکور مشاهده می‌رسد طول هر کدام از این نقاط از (۲۰۰) الی ۲۵۰ متر و عرض آن از (۱۵) متر می‌باشد مطالعات سروی و ترتیب پروژه اقتصادی و تکنیکی بعد اینکه درباره اقداماتی گرفته شد تا امور استخراجی آن رویدست گرفته شود، اکنون سروی این معدن توسط ریاست سروی جیالوجی و معادن جریان دارد و در نظر است بعد از ختم مطالعات مذکور ریاست استخراج معادن به استخراج یاقوت اقدام نماید.

الف- امور تفحصاتی :

- ۱- برمه کاری دورانی ۱۶۹۰۰ متر
- ۲- صوف کنی ۲۲۵۰ متر
- ۳- جرکنی ۲۶۵۰۰ متر
- ۴- چاه کنی ۱۲۸۰ متر
- ۵- برمه کاری ۷۰۰۰ متر
- ۶- نمونه شلیخ ۲۹۰۰۰ متر

ب- امور نقشه برداری :

- ۱- نقشه برداری ۱۰۰ بر ۱ هزار ساحه ۷۴۰۰ کیلو متر مربع .
 - ۲- نقشه برداری ۱ بر ۱ هزار ساحه ۱۷۰ کیلو متر مربع .
 - ۳- نقشه برداری ۱۰ بر ۱ هزار ساحه ۸۷ کیلو متر .
 - ۴- نقشه برداری ۱ بر ۱ هزار ساحه ۲۰ کیلو متر .
- قسمت بیشتر حجم امور تفحصاتی در ساحه مس دار جنوب شرقی کابل یعنی عینک، دربند و جوهر بعمل آمده است .

معدن عینک مخصوصاً قسمت مرکزی آن مورد دلچسپی بیشتر متخصصین مربوطه قرار گرفته و از همین لحاظ حجم بیشتر امور در همین جا متمرکز شده یعنی بطول یکمتر و یکصد متر صوف کنشی ۲۵۰۰ متر، برمه کاری دورانی ۳۷۰۰ متر مکعب جرکنی شده، که بانظر داشت از این امور و نتایج لابراتواری مقدار مس را از ۱۲، الی ۱۳، فیصد میتوان گفت که روی این اصل مقدار مس در ساحه مذکور بطور

یاقوت در بین طبقات مرمر قرار داشته و تا امروز توسط اهالی استخراج و مورد استفاده قرار می‌گرفت که بیشتر از (۳۰) نقطه استخراجی در منطقه مذکور مشاهده می‌رسد طول هر کدام از این نقاط از (۲۰۰) الی ۲۵۰ متر و عرض آن از (۱۵) متر می‌باشد مطالعات سروی و ترتیب پروژه اقتصادی و تکنیکی بعد اینکه درباره اقداماتی گرفته شد تا امور استخراجی آن رویدست گرفته شود، اکنون سروی این معدن توسط ریاست سروی جیالوجی و معادن جریان دارد و در نظر است بعد از ختم مطالعات مذکور ریاست استخراج معادن به استخراج یاقوت اقدام نماید.

ریاست استخراج معادن بر علاوه استخراج مواد معدنی متذکره در قسمت بهره برداری از بعضی ذخایر و منابع طبیعی که ارزش اقتصادی دارد توجه داشته است ، چنانچه از اجاره کل سرشوی قریه آب بازک لوگر، سنگ های مرمر، میدان وردک، سنگ قلمکار پلچرخ، گلپای رنگه، سیاه، سرخ و زردچوکی از غندی قروغی، با میان و از گچ یک مشت پول بقسمت عواید بحساب واردات دولت تحویل میگردد

سروی معادن جیالوجی

ریاست سروی جیالوجی و معادن در جریان سال ۱۳۵۳ بر علاوه نقشه برداری ساحات شهرستان ، پنجشیر، سالنگ و غوربند به تفحص معادن مس پرداخته ، امور اکتشافی را در ساحه عینک، دربند و جوهر پیش برده و همچنین در سروی اکتشافی معادن ابرک در ساحه سروبی، فلورایت (با خود) شمال قندهار، اسپست ولایت لوگر، طلا در ساحه دریاسی

۷ متر بمشاهده ميرسد .
 فيصدي فلوريت در سنگه‌اي مختلف معدني
 آن فرق ميکند . اين تفاوت بين ۴۳-الي ۴۹
 فيصد بوده و در برخي از سنگ هاي معدني
 در ساحات مختلف بين ۲۹ و ۵۴ ميرسد .
 در اواخر سال ۱۳۵۳ مطالعه ابتدايي

اقتصادي معدن مذکور توسط دو نفر متخصص
 ورزيده خارجي نيز صورت گرفته وه موضوع
 احداث سړک بين قندهار ومعدن وهمچنين تهيه
 آب در ساحه مذکور از پرابلم هاي اقتصادي
 آن ميباشد که مخصوصا به عقیده آنها ساختن
 سړک مصارف گزاف را ايجاب مينمايد که البته
 فشار مستقيم بالاي اقتصادي بودن معدن وارد
 ميکند .

اميد ميرود در اواخر جوزاي سال ۱۳۵۴ امور
 تفحصاتي واكتشافي در معدن مذکور گاملا ختم
 گردد. ذخيره آن قسمت معدن فلوريت با خود
 که بصورت سرباز استخراج شده ميتواند در
 حدود ۱۰ ميليون وششصد هزار تن ميرسد.

در ساحه سرويي کار اکتشافي ابرک خاتمه
 يافته وعنقريب راپور نهايي مذکور جهت
 استخراج تقديم ميشود . نتايج کار هاي
 اکتشافي نشان داده است که در ساحه مذکور
 ذخيره ابرک ۱۷۰۰ تن ميرسد .

قبل از شروع ستال ۱۳۵۳ امور تفحص و
 اکتشافي در معدن بيراييت ختم گرديده . ذخيره
 معدن بيراييت به کتگوري هاي مختلف در حدود
 يکنيک ميليون تن ميرسد . مواد معدني مذکور

تخمين طبق نبريه متخصصين ورزيده شوروي
 به يکنيک الي دومليون تن خواهد رسيد ، به
 استناد از نتايج برمه کاري وامور جيوفيزيکي
 بايد گفت که مواد معدني مس در ساحه مرکزي
 عينک به عمق ۳۵۰ الي ۵۰۰ متر تعقيب
 شده است .

ساحه غربي عينک نسبتاً کمتر اميد بخش
 است . قسمت از رگ هاي معدني مس تحت
 احجار نيوجن پوشيده است امور تفحصاتي
 بصورت محدود در آنجا صورت گرفته ونتايج
 تجزيه هاي لابراتواري فيصدي مس را نيز
 کمتر از ۰.۷ الي ۱.۲ نشان ميدهد و در آينده
 مواد معدني مذکور منحيت مواد اضافي متمم
 ساحه مرکزي خواهد شد .

ساحه در بند به فاصله ۸ کيلومتری شرق
 عينک واقع بوده ويک فاصله ۷ کيلو متری
 مواد معدني مس دار تعقيب شده ميتواند. نتايج
 تجزيه هاي لابراتواري نشان ميدهد که فيصدي
 مس به ۱۰ ميباشد .

در ساحه جوهر وتغز امور اکتشافي بمنظور
 مطالعه مواد معدني مس دوام دارد .

معدن فلوريت به فاصله ۱۲۵ کيلو متری
 شمال قندهار ۳ کيلومتری قريه غنيگي واقع
 ميباشد کلسيوم فلوريت در احجار را سبسه
 تریاسيک وجوراسيک تشکيل شده وضخامت
 (طبقه) آن بتغير است ، يعني از ۳-الي ۵ متر
 بوده بعضا اين تغييرات بين ۴۰ سانتی الي

وزارت معادن و صنایع

احتیاج به عمل غنی شدن را ندارد . میتوان مستقیماً پس از استخراج صادر نمود و یاد داخل کشور آن استفاده کرد .

امور اکتشافی مفصل و برمه کاری به قطر کوچک در ستاحه سمتی معدن طلای نورابه ختم گردید . و برای تثبیت حقیقی ذخایر طلا عنقریب برمه به قطر بزرگ تر شروع به کار خواهد نمود . در ستاحه کشم تفحص طلا نتیجه مثبت نداده و در آینده نزدیک سروی مناطق حرباشی ها و خواجه غار شروع خواهد شد .

در ستاحه کولام نورستان سروی نقشه برداری به منظور تفحص و تکمیل امور اکتشافی کونسیت صورت گرفته و در ضمن به تعداد یک هزار کیلو گرام کونسیت به صورت های مختلف استخراج شده است .

ذخیره معدن ناهنوز تثبیت نشده و در سال ۵۴ ضمن مطالعه دقیق تر استخراج نیز بعمل خواهد آمد .

در نواحی کندز ، ولایت تخار معدن سلستین معلوم است . جهت تثبیت ذخیره در سال ۱۳۵۴ در نظر است تا امور اکتشافی که عبارت از برمه کاری میباشد در ناحیه مذکور صورت گیرد . البته پس از تثبیت ذخیره و مقدار فیصدی آن جهت بهره برداری آماده خواهد شد .

در سیستان در جناح چپ دریای هلمند ، (اطراف کوه خانشین) به منظور تفحص ایه تیت سروی به مقیاس ۲۵۱ هزار صورت گرفته . البته تا نیمه سال ۱۳۵۴ پس از تجزیه لابراتواری در مورد ایه تیت اظهار نظر خواهد شد .

در نظر است که در کنار چپ دریای پنجشیر

و همین جگه که امور تفحصاتی زمره و یافوت در سال جاری شروع شود .

نقشه برداری جیالوجی و تفحصی مواد معدنی بمقیاس ۱:۵۰۰ هزار کشور که از سال ۱۹۶۸ شروع شده بود در سال ۱۹۷۳ ختم و نقشه جیالوجی و مواد معدنی افغانستان جهت چاپ در خارج از کشور آماده و عنقریب نشریه مذکور که عبارت از کتاب زخمی خواهد بود تکمیل میشود .

در ستاحه تفحصی آبهای تحت الارضی فعالیتی صورت گرفته . آب مورد ضرورت فعلی معدن عینک تهیه و همچنین چاه های عمیق برای فابریکه های دباغی و مالداری هرات حفر و آب مورد ضرورت ایشان تهیه شده است . بر علاوه نقشه یک بردونیم ملیون هایدرو جیلوجسی افغانستان کار آن در سال ۱۳۵۳ شروع شده بود در نیمه اول سال ۱۳۵۴ تکمیل و تقدیم خواهد شد . ریاست سروی معادن و جیالوجی دارای لابراتوار های مجهز بوده که تجزیه منرال ها و مواد معدنی و احجار در آن صورت گرفته و صرف قسمت محدود جهت تجزیه های لابراتواری به خارج فرستاده میشود .

در این ریاست لابراتوارهای کیمیا ، اسپکترال پتروگرافی ، منرالوجی ، لابراتوار طلا و زغال پلنتولوجی ، جیوانجنیری ، دستگاه میده کننده نمونه ها ، لابراتوار ترمیم آلات شیشه در ده ماه اخیر سال ۱۳۵۳ لابراتوار های مذکور یکصد و چهل هزار تجزیه صورت گرفته است که این در حقیقت خود فعالیت لابراتوارها را نشان میدهد

وزارت زراعت

تولیدات غله جات نباتات صنعتی میوه جات و سبزیجات در سالهای ۱۳۵۱-۵۲ و ۱۳۵۳

ارقام به هزار تن:

الف - غله جات :	سال ۱۳۵۱	سال ۱۳۵۲	سال ۱۳۵۳
تولید گندم	۲۴۵۰	۲۷۰۰	۲۷۵۰
تولید جو	۳۵۰	۳۶۰	۳۸۰
تولید جواری	۷۲۰	۷۶۰	۷۷۰
تولید برنج	۴۰۰	۴۲۰	۴۲۰

ب- نباتات صنعتی :

تولید پخته	۵۸	۱۰۸	۱۴۰
تولید لبلبو	۶۶	۵۵	۶۷
تولید نیشکر	۵۵	۵۸	۶۰
ج- تولید نباتات تیلی بدون پخته	۳۴	۳۸	۴۰
د- تولید میوه جات	۸۲۰	۸۴۰	۸۶۵
ه- تولید سبزیجات	۶۵۸	۶۸۰	۷۰۰

خدمات ترویجی و توسعه زراعت :

خدمات سالم توسعه و ترویج زراعتی و انکشاف سکتور زراعت حایز اهمیت خاصی میباشد. فعالیتهای ترویجی بمنظور انکشاف زراعت و رهنمایی زارعین و مالداران سبب میگردد که طرز تلقی زارعان رادر مقابل عوامل جدید زراعتی و استفاده نو تر و معقول از وسایل عصری در ساحه زراعت بطور مثبت تغییر دهد. که در نتیجه زراعت عنعنوی به سیستم زراعت عصری و اصلاح شده که منظورش ازدیاد حاصل فی واحد زمین و فی راس حیوان می باشد باشد بلند میگردد. در سال ۱۳۵۳ یکتعداد مامورین ترویج در مورد توزیع و استعمال تخمهای اصلاح شده کود کیمیاوی ترویج ماشین آلات زراعتی مجادله علیه گیاه های هرزه زارعین رادر مرکز و ولایات رهنمایی نموده است. فعالیت های عمده ترویجی :

الف- گندم : رهنمایی در قسمت توریج ۶۳۰۰۰ تن کود کیمیاوی که به مقایسه سال گذشته در همین وقت مقدار ۱۷۰۰۰ تن بیشتر قرار ذیل است :

میشود

توزیع تخم اصلاح شده بصورت مستقیم ۱۵۰۰ تن
 توزیع تخم اصلاح شده از طریق زارعین ۲۰۰۰۰ تن
 توزیع ادویه ضد گیاه هرزه (توفوردی) ۳۰۰۰ کیلوگرام
 توزیع ماشین جفل ۲ پایه
 توزیع ماشین ادویه پاشی و تخم پاکی ۶۶ پایه
 احداث قطعات نمایشی گنیم ۱۲۱۶ پایه
 توزیع قلبه اریانا ۱۵۰ پایه
 توزیع نهال های مشمر ۲۲۹۹۶ اصله

بم پخته :

زوع پخته درساحه ۵۵۱۴۰۰ جریب
 توزیع پنبه دانه بد ری برای (۱۳۰۰۰) نفر پخته کاران ۸۲۷۱ تن
 توزیع کود کیمیاوی از جمله کود فسق الذکر ۸۴۸۱ تن
 توزیع پودر (بی اچ سی) ضد کرم های قطع کننده ۷۴۰۰۰ کیلوگرام
 تولید پخته دانه دار در حدود ۱۵۰۰۰۰ تن
 که نظر به سال گذشته ۳۸/۸ فیصد بیشتر میباشد.

احداث یکتعداد قطعات نمایشی بمنظور رهنمایی و استفاده مؤثر از طریق بهتر اگرو تخنیک ۶۶۶۰۰ تن

چ تولید لبلبو

که نظر به سال ۱۳۵۲ - ۱۱۰۰۰ تن بیشتر میباشد.

توزیع ۲۵۸۰۰۰ کیلو گرام تخم لبلبو و مقدار ۱۱۷۶ تن کود کیمیاوی درساحه ۲۲۳۲۴ جریب
 علیه امراض نباتی نهال شانی تناوب زراعتی زمین درولایت بغلان صورت گرفته .
 پیوند و شاخچه بری درختان و توزیع یکتعداد نثریه های ترویجی نیز صورت گرفته
 مقدار تولید شکر ۸۸۸۱ تن که نظر به سال ۱۳۵۲ - ۱۴۴۵ تن بیشتر میباشد .
 احداث ۴۵ قطعه نمایشی یک جریبه گل

تحقیقات زراعتی :

افتاب پرست در ۲۳ ولایت کشور . تحقیقات زراعتی مقیم بزو گرام های
 دایر نمودن وز کشا پ های مدیران ترویج ، ترویجی بوده در طی سال ۱۳۵۲ دزنه مرکز
 سیمینار های ترویجی برای مامورین ترویج تحقیقاتی درولایات مختلف کشور فعالیت های
 روی موضوعات ترویج تخم های اصلاح شده آتی را انجام داده است :

د افغانستان کالني

تجربه کود کيمياوی بالای انواع مختلفه گندم وسایر غله جات پخته ، گل آفتاب پرست، لبلبوی قندی ، شرشم و انواع سبزیجات.

تجربه دریافت نوع بهتر بالای ۲۴ نوع پخته، ۸ نوع گندم و یکتعداد انواع بادنجان رومی.

تجربه دریافت تاریخ مناسب بذر بالای گل آفتاب پرست پخته نوع ۱۵-۱۷ سی و ۴۸-۲۷ سی.

توزیع ۵۲۷۷۰ اصله نهال های اصلاح شده سیب، ذک، شفتالو وغيره .

توزیع ۶۵۰۰۰۰۰۰ بته سبزیجات اصلاح شد.

تجربه مقاومت امراض بالای ۲۴ نوع پخته.

تجزیه کیمیای ۱۶۶۶ نمونه های خاک، آب زیره، وموادغذایی.

تجربه کمتر ول گیاه، هرزه و آبیاری بالای گندم.

حفاظت نباتات :

پروگرام مجادلوی حفاظه نباتات در مسال جاری وسعت پیدا نموده و اجراءاتی صورت پذیرفته است:

بذر تجرووی ۱۶ نوع گندم بهاری تیر ماهی

۲۵ نوع گندم للمی و ۳۲ نوع گندم مشاهدهی در ساحات مختلفه ۸۶ نوع شالی،

- مجادله علیه ملخ های مضره در ۹ ولایت کشور در ساحه ۹۱۸۹ هکتار
- کشفیات زه گذاری ملخ هفت ولایت کشور در ساحه ۸۵۳۶۸ هکتار
- مجادله علیه امراض قرغنه و خاکسترك تاك در هشت ولایت ۱۵۶۶۸۸۵۲ اصله.
- مجادله علیه آفات وامراض اشجار مشعرو غیر مشعرو در هفده ولایت ۱۰۲۶۱۷۴ اصله
- تداوی گندم بذری بر ضد سیاقاق در هفده ولایت ۳۱۹ تن
- مجادله علیه امراض وآفات مزارع سبزیجات فالیز، پخته ، لبلبو ، گندم ، جوارو شالی در ۱۷ ولایت ۲۵۰۵۹ جریب
- مجادله علیه مو شهای مضره زراعتی در ۱۴ ولایت ۳۸۷۷۸۲ جریب.
- توزیع سر تفکیک صحی قرانطین نباتی ، برای تجار صادر کننده در کمرک های ولایات کابل، ننگرهار، کندهار ، هرات ، بلخ و کندز باعاید
- پروژه انکشاف وادی ننگرهار :

حاصلات زیتون، ستروس وسایر تولیدات زراعتی در فارم همه وغازی آباد :

وزارت زراعت

تولید ستروس	۱۹۹۵ تن	تولید عسل	۳ تن
تولید زیتون	۳۱۴ تن	تولید گوشت	۲۳ تن
تولید گند م	۱۵۰۴۵ تن	تعداد گوساله های نوزاد	۳۱۶ فرد
تولید جو	۲۵۳ تن	تولید یخ	۲۹۵ تن
تولید شیر	۶۵۹ تن		

تولید و تهیه علوفه برای حیوانات همچنان درین پروژه کارهای آنی صورت گرفته است. شستن شوره زمین ۱۴۶ هکتار کشتکاری تقویوی زمین ۱۸۰۴ هکتار تسطیح کار مکرر زمین ۳۰۰ هکتار کشتکاری تولیداتی ۲۵۲۲ هکتار

آموزسا ختسانی کانگریت آهشار
 زیتون و صندوقهای زبور عسل
 تولید قوه برق ۱۰۰۰ کلیوات فی ساعت
 کندن کاری ویر کاری و خاک اندازی
 سنگ چینی ۶۳۸ هکتار معادل
 آوردن خاک میمه در ۱۹۷ هکتار معادل

توزیع زمین :

بنابر تصمیم دولت جمهوری افغانستان به منظور مسکن گزین ساختن اشخاص بسی زمین مخصوصاً طبقه کوچی توزیع زمین در پروژه کانال ننگرهار ۱۲۵۹۹ جریب زمین به ۱۱۹۳ خانواده بی زمین صورت گرفته است. بر اساس سهمگیری داوطلبانه ما مورین

بنال شانی	۳۶ هکتار
انتقال خاک میمه	۱۲۰۰۰ متر مکعب
تجدید ساختن زابرها	۱۰۰۰ متر مکعب
تاسیسات هایدروتکنیکی	۱۰ دانه
اعمار تعمیرات رهائش	۸ باب
بنال شانی و ترمیم خطوط جنگلات	۱۰ هزار اصله

د افغانستان کالنی

۲۶۰۶ کیلو متر ۳۹۲ هکتار ۲۲۵ هکتار ۱۵۰۲۸ کیلو متر	شیکه های زابری و منطوری سنگ چینی آوردن خاک میده برای استحکام مجاری آب

تکمیل سروی دو پر وفایل جیو فزیکسی
۱۵۴ نقطه.

احداث و ترسیم سرک درساحه کارپروژه
بطول ۲۲ کیلومتر.

بندر گندم درساحه ۲۰۴ جریب زمین.
غرس نهال و قلمه ۲۹۸۵ اصله

احداث قوره درساحه ۲ جریب زمین
جنگلات و علفچر ها:

ساحه جنگلات افغانستان به اندازه یک
ملیون ونهصد هزار هکتار تخمین شده وساحه
جنگلات اقتصادی در مناطق پکتیا، کنر و
صفحات شمال و شما لغر ب افغانستان متمرکز
است.

استفاده موثر - حفاظه واحیا مجدد جنگلات
نه تنها از نگاه سویه اقتصادی مردم بلکه از نگاه
تاثیرات آن بالای اقلیم حفاظه ذخایر آب و خاک
نیز مهم است. در زمینه بهره برداری قریب
ضایعات بیشتر از ۶ فیصد بوده و میزان بهره
برداری موجوده بلند تر از آن است که به
جنگلات فرصت تجدید رابه همان اندازه میسر
بسازد.

حفظ و مراقبت یکصد هزار جریب زمین
ساحه بسته صورت گرفته و یکمقدار نقشه
های جنگلات و علفچر به کمک کارتو گرافی -
تکمیل گردیده است.

حصول دو هزار قطعه نو تو هوایی به
مقیاس ۱:۵۰۰۰، ۱:۱۰۰۰ و ادامه

بعد از اكمال امور ساختمانی و آبیاری
زمین قدرت تولیدی این دو فارم جمهورییت ۲۶
سرطان بصورت نورمال ۱۰۲۰۰ تن ستروس و
۲۵۰۰۰ تن زیتون خواهد بود.

پروژه آبیاری و زراعتی ساختن بکوانیسز
مینی برسهم گیری دواطلبانه مامورین اجیران
کارگران و متخصصین مربوط بارو حیه وطن
پرستی شروع گردیده است. اجرا آتیکه طی
سال ۱۳۵۳ صورت گرفته قرار آتسی
است:

حفر هفت حلقه چاه عمیق و نصب آبپایه
واترپمپ جوی های آبیاری برای سه چاه قسما
تکمیل گردیده است.

تکمیل کندن کاری دو حلقه چاه عادی.
کندن کاری ۴ حلقه چاه عادی در زمین سخت
و کنگلو میرات ۲۲۵۰ متر مکعب تعیین حدود
ساحه ۴ هزار جریب زمین بالای نقشه به
مقیاس ۱:۲۰۰۰ و تطبیق آن درساحه
تکمیل نقشه طبقه بندی یک قسمت از ساحه
دشت بکوا.

هموار کاری زمین ۵۰۰ جریب.
تکمیل و اعمار دود که بر ظرفیت ۱۳۵۰۰
متر مکعب جهت جلوگیری از خطر سیلاب
تکمیل دهک معادن بطول ۴۵ متر و ظرفیت
۴۵۰ متر مکعب.

تکمیل نمونه گیری ۲۵۰ سیمپل خاک از زمین
های متعلق بچا های مختلف.

ترسیم تصنیف اراضی به مقیاس ۱ - ۵۰۰۰۰
و نقشه برداری باغهای ولایات کنشور و همچنان
ترسیم پنج قطعه نقشه چپه دره و به تعداد
چهل قطعه نقشه های قوریه جات تکمیل نموده
است.

تکمیل نقشه های حدود اداری افغانستان

به مقیاس های ۱ بر ۵۰ و ۱ بر ۱۰۰ هزار.

ترتیب نقشه علفچر افغانستان بمقیاس

۱ بر ۲۴۰۰ هزار

تکمیل قسمتی از نقشه های فرش نباتی

افغانستان ۱ - ۵۰ هزار یکورق و لایست
نمیروز.

ترتیب و تکمیل نقشه فرش نباتی و محیطی

به مقیاس ۰ - ۱ بر ۵۰ هزار و ۱ بر ۲۵۰ هزار

نیمروز و نقشه یک بریک ملیون به تعداد سه ورق

ادامه دارد.

ترسیم نقشه پسته هرات و بادغیس بمقیاس

۱ بر ۲۵۰ هزار و چاپ ده قطعه نقشه های پسته

در ولایت مذکور بمقیاس ۱ - ۵۰ هزار.

ترتیب نقشه های علفچر ولایت سمنگان به

مقیاس ۱ - ۵۰ هزار و تهیه یک قطعه نقشه ساحه

زراعتی کابل.

غرس و توزیع نهال غیر متمر - پسته زینتی

و قلمه ۱۷۸۰۹۰ - اصله

پروگرام پسته:

حفظ و مراقبت تمام ساحه جنگلات پسته:

غرس ۱۹۴۳۵۲ اصله نهال پسته در ولایات

سمنگان، بادغیس جوزجان و قاریاب که ۹۵

فیصد نتیجه مثبت بدست آمده.

بذر پسته بداخل ۶۸ هزار خریطه پلاستیکی

نفوس سا حه ۱۵۰۰۰ جریب جنگل پسته

توسط سیم خار دار بالای پایه های کانکریتی

وسروری ابتدایی انواع نباتات طبی در داخل

این ساحه جمع بذر ۱۶۴ کیلو گرام انواع

مختلف علوفه بمنظور تکثیر.

تهیه و ترتیب اسما لاتین ۲۲۹ نوع نباتات

طبی.

پروژه پکتیا:

دروزمه پرو گرامهای جنگلات یکی هم -

پروژه انکشافی همه جانبه پکتیا میباشد که به

منظور ارتقا سطح زندگی - استخدام و استفاده

اعظمی از منابع طبیعی و بشری این منطقه به

وجود آمده است اهداف متذکره فوق از طریق

تطبيق پروگرام های متکاتف زراعتی احیاء

بهره برداری از جنگلات طبیعی - پرو گرام

های آبیاری و پرو گرام های تربیوی برآورده

خواهشند. در سال ۱۳۵۳ پرو گرام های

انکشافی پکتیا در چوکات پروگرام های

مربوط ملی رهنمایی گردیده است.

خلص اجراءات پروژه انکشافی پکتیا

قرارذیل است.

توزیع کود کیمیاوی ۱۰۵۲ تن

تخم پاکی ذریعه ماشین ۲۰۰ تن

ادویه پاشی ۴۲۸۰ جریب زمین

محلول پاشی ۶۹۰۰۰ لیتر

ساحه تحت فعالیت ماموزین ترویج ۱۵۳۴۰۰ جریب

توصیه های زراعتی و فنی دهاقین	۲۰۰۰ نفر
احداث باغهای چار مفر درز مین های زراعتی	۷۳۰۰۰ جریب زمین
توزیع تخم اصلاح شده	۸۷۶ تن
تعداد قلمه های نمایشی گندم و سبزیجات	۶۵۰ قلمه
توزیع نهال های مشمر	۸۰۲۷۶ اصله
ساحه قوریه میوه جات	۱۴۰۰ جریب
غرس نهال مشمر و غیر مشمر	۱۶۳۰۰۰ اصله
پیوند درختان مشمر	۴۳۰۰ اصله
توزیع تخم سبزیجات	۶۱۲ کیلو گرام
توزیع نهالی سبزیجات	۲۶۲۰۰۰ بسته
جمع آوری تخم سبزیجات	۴۰۰ کیلو گرام
تطبیق واکسین و تدای با لای حیوانات مختلف	۲۷۰۶۱ فرد
القاح حیوانات	۹۱۰ فرد
حفر چاه و کاریز	۸ حلقه
حفاظه جنگلات	۴۵۰۰۰ جریب
بندر و تربیه نهال در خریده پلاستیکی و بدون خریده پلاستیکی	۷۸۰۰۰ اصله
بهره برداری فنی از جنگل مند هیر	۴۵۹ متر مکعب
غرس نهال ذریعه خریده پلاستیکی در ساحه ۳۰۰ هکتار	۱۶۰۰۰ اصله
احداث و ترمیمات سرك جنگلاتی	۷۸ کیلو متر
بندر تخم درختان جنگلی	۷۶ هکتار
جمع آوری تخمیا نجات جنگلی بمنظور نهال	۱۸۱ کیلو گرام
مراقبت ساحه غرس شده	۳۴ هکتار
تدای مریضان مختلفه	۵۰۸۷۳ نفر

انکشاف گنر ها:

هدف این پروژه در مرحله اول تطبیق پروگرام ایجاد زیر بنا های فزیک و مطالعات تخنیکي جهت در پیشبینی امکانات رشه طویل المدت این منطقه میباشد . اجراءات این پروژه حسب آتی است :

احداث فارم سبزیجات در ساحه ۱۵ جریب زمین	
توزیع غرس و پیوند نهال مشمر و غیر مشمر	۳۵۷۰۰ اصله
مجادله بافات و امراض نباتی	۳۸۷ جریب
توزیع نهالی سبزیجات	۱۶۷۰۰۰ بسته

وزارت زراعت

تعداد قطعات نمایشی گندم	۱۶ قطعه
توزیع کود کمیاب	۱۱۶ تن
احداث قوریه جنگلاتی	۲ جریب
تکمیل دیزاین و ترتیب نقشه و تعمیرات دفاتر پروژه.	
سروی ساختمان بر قابی	۶۶ کلیواته
امعاریک بنده برگردان به حجم (۴۰۰۰) مترمکعب.	
بمنظور تفتیر و مسیر یک شاخه دریای کتر.	
احداث سرک جنگلاتی	۶ کیلو متر

وترنری و ما گداری :

سکتور مالداري ۱۰ فیصد عاید ملی را تشکیل داده و در حدود ۳۰-۳۵ فیصد عواید اسعاری کشور از همین منبع بدست می آید. پرا بله های عمده این سکتور ضریب بزرگ مرگ و میر حیوانات در اثر شیوع امراض حیوانی کمبود علوفه در زمستان پناهگاه، ماو آب اشا میدانی می باشد. فعالیت های عمده این سکتور در سال جاری قرار آتی است:

معیانه لابراتواری در مرکز وولایات بالغ بر	۱۰۰۰۰۰ معاینه
حمايه حیوانات علیه امراض مختلف	۳۸۴۰۱۹۱ فرد
تولید واکسین های مختلفه	۴۴۰۰۰۰۰ دوز
تولیم تخم	۷۴۰۰۰۰ بیضه
تولید چوپه	۲۱۰۰۰۰ قطعه
تکثیر زنبور عمل	۵۳۰ فامیل
تولید عمل	۱۶۲۷ کیلو گرام
تولید موم	۲۰۰ کیلو گرام
تولید جمبه ۱۲ گرامه تخم بیله تجارتی	۲۷۱۵۰ جمبه
تولید غوزه	۲۲۳۱ کیلو گرام
تولید کاغذ ستاک مادری	۱۲۶۰ تخته
تکثیر چوپه ماهی در درون تنه و قرغه	۱۰۷۸۴۰ عدد
القاح مصنوعی در ۹ ماهه استیشن مرکسز وولایات	۳۳۴۵۰ راس
پروژه ها:	
توزیع اراضی به ناقلین	۲۰۴۰۰ جریب
تعداد خانوار	۱۷۰۰ خانوار
تولید گندم	۱۵۹۴۶۰ تن
تولید پخته	۲۴۹۰۰ تن

د افغانستان کالني

۱۹۸۱۸	استعمال کود کيمياوي درگندم و پخته
۳۰۰۰۰۰	غرس و پيوند نهال بالغ بر
۲۳۰۰۰	جمع آوري تخم اشجار
۲۷۰	بذر علوفه
۳۴۵۶	مراقبت و آبياري قوريه جات، باغات انگور و اشجار
۲۹۰۷۱۸	توليد شير
۲۰۷۷	حيوانات القاح شده
۴۷۶۴	تداوي و وقايه حيوانات
۱۰۶۵۲	فروش طيور
۲۳۸	توليد گوساله و بړه
۷۰۳۴	تجزيه آب و خاک
۲۲۲۰۷	سروي و ادامه زاير و لاين اندازه دوخسکه به و پروفايل زاير ها
۹۱	سروي پروفايل مسير جديد پرچاوه
۶۷۲	حفر کارکانال جديد شمالان
۷	ديزاین کانال جديد شمالان
۲۳۰۹	ديزاین زاير جديد
۱۰	اعمار دهنه های پخته کانال سراج
۲	ديزاین پرچاوه لوی مانده
۵۲۰۰	اصلاح و عميق ساختن زاير بطول
۱۵	اصلاح و ترميم کانال سراج
۴۹۶۲	تکمیل حفز کاری زاير درويشان
۱۰ متر حجم فزيکی	کندن کاری کانال پروژه چخانسورولایت
۷۶۴۲۰ متر مکعب	

- شرکت انكشاف مالداري هرات :
- این پروژه که با اساس خط مشی دولت جمهوری در اسد سال ۱۳۵۲ تاسیس در ثور سال ۱۳۵۳ به فعالیت آغاز نموده است قاض ذیل از جمله اهداف عمده آن بشمار میرود .
- ۱- تنظیم و اداره امور مالداري و صنعت گشت .
 - ۲- تشويق و توسعه فعالیت های مربوط به انكشاف مالداري و منابع زراعتي متعلق به آن .
 - ۳- مطالعه منظم و اجرای تحقیقات علمی در باره تکثیر ، نگهداری با ارزینایی و آماده ساختن مواسی برای فروش و همچنان ذبح و مسمیا نمودن گوشت و دیگر محصولات حیوانی برای فروش .

وزارت زراعت

- ۴- اعطای مشوره درباره تاسیس و پیشبرد امور موسسات مالداري و صنعت گوشت و ديگر محصولات آن در مرحله اول برای نیل به اهداف فوق فعالیت های آتی در نظر است :
 - ۱- ارزیابی قرضه های مالداري برای ۱۲۰۰ فارم زارعین تحت پروگرام پروژه اعطای ن از طریق بانک انکشاف زراعتی که از این قرضه هازارعین برای تهیه آب اضافی زرع علوفه حیوانی ، تربیه و فربه نمودن گوسفندان استفاده مینمایند .
 - ۲- اصلاح ، اجرای تجارب بهره برداری از یک قسمت از علفچر های ولایت هرات .
 - ۳- احداث یک فارم تحقیقاتی و نسلگیری گوسفندان در مساحت ۱۲۱۰ جریب زمین .
 - ۴- اعمار یک مسلخ عصری با ملحقات آن بطرفیت نیم ملیون گوسفند در سال .
 - شرکت انکشاف مالداري از اول سال ۱۳۵۲ فعالیت های مقدماتی ذیل را اجرا نموده است .
 - ۱- تدوین اساسنامه شرکت ، امضای موافقتنامه های قرضوی ، تاسیس هسته مرکزی پروژه و استخدام پرسونل .
 - ۲- آماده نمودن مشخصات مسلخ و اورانی مربوطه آن برای داوطلبی اعمار بالمقطع مسلخ و انتخاب پنج کمپنی برای مرحله نهایی داوطلبی و عقد قرار داد (طبق پیشبینی اعمار بالمقطع مسلخ با دواایر امتحانی آن در مدت ۲۴ ماه انجام می یابد) .
 - ۲- آماده نمودن و بذر پنجاه جریب زمین فارم مسلخ برای تجربه نوع رشقه وجود هرات .
 - ۴- اعمار مرکز دفتر فارم و خانه های رهایش
- دهقانان و غرس یک هزار اصله نهال متمر در ساحه فارم .
 - ۵- آماده نمودن و تقسیم بندی وجوبه کشی دوصد جریب زمین فارم جهت زرع علوفه حیوانی .
 - ۶- سروی ولایت هرات و ولایات همجوار آن از نگاه مالداري و سروی جیوفزیکي زمین فارم .
 - ۷- حفريک حلقه چاه به عمق ۶۰ متر و یک حلقه به عمق ۱۲ متر و ترمیم ۷۴۰ متر کاریز که فعلا از یک حلقه چاه و یک کاریز آن مجموعا در حدود بیست لیتر آب در فی ثانیه توسط پمپ بدست می آید، البته استفاده از چاه عمیق بعد از نصب پمپ صورت میگیرد .
 - ۸- ارزیابی فنی و اقتصادی دوصد درخواستی قرضه زارعین تحت پروگرام پروژه و سپردن یک تعداد آن به بانک انکشاف زراعتی جهت اعطای قرضه .
 - ۹- تدویر کورس های نظری و عملی توسط متخصصین در امور پلان گذاری مزارع مالداري زرع علوفه حیوانی و امور تربیه گوسفند که بصورت مستمر ادامه دارد .
 - ۱۰- تهیه نقشه های مکمل برای مراکز ترویجی منازل رهایش ماهورین و دفتر مرکزی شرکت و آماده نمودن آن برای داوطلبی ساختمان .
 - ۱۱- تهیه لوازم دفتر ائانه و تاسیس سیستم اداری و مالی .
 - ۱۲- مطابق اهداف شرکت باساس هدایت پروژه های ذیل برای تمویل آماده شده است : الف- پروژه انکشاف مالداري ولایت غور بادغیس، فاریاب و جوزجان .

د افغانستان کالني

- بـد پروژه احداث مراکز انكشاف مالداري درغلچر های ولايت هرات .
- انكشاف كوپراتيفها :**
- اين پروژه مسئول تاسيس كوپراتيف های ابتدایي و ثانوی بوده ودهاقيين و باغداران رابه كارهای دسته جمعی ازطریق كوپراتيف هسا آشنا میسازد .
- رهنمائی به متود های فنی باغداري بهتر ساختن جنسیت تولیدات زراعتی مساعدت در قسمت بازاریابی وصادرات و تهیه كریدت از جمله اهداف آن میباشد خالص اجراآت یکساله پروژه متذکره قرار آتی است :
- تاسيس ۳۴ كوپراتيف ابتدایي و ثانوی زراعتی دركوهدامن ، كندهار ، قره باغ ، بلخ لوگر و بغلان .
- دایرشدن كورس مامورین درموسمه تعلیمات عالی ۱۵۰ نفر
- تكمیل كورس چهار ماهه برای آمرین ساحه ۱۰ نفر
- تكمیل كورس مامورین بانك انكشاف زراعتی ۱۶ نفر
- دایر شدن كورسهای ريفرشر برای مامورین داخل خدمت .
- دایر شدن ورکشاپ برای مامورین و فلم برداری ازجریان كورسهای زراعتی و كوپراتيفی تعلیم و تربیه اعضای كوپراتيف و مامورین ولايات بلخ ، لوگر و كندهار ۲۵۱۰ نفر
- مساعد ساختن زمیننه برای قرضه تولیدی (توزیع كود) ده ملیون افغانی ازطریق بانك انكشاف زراعت بكوپراتيفهای ولايت كابل (كوهدامن و قره باغ) .
- قرضه پیشگی ماركتنگك دومیلیون افغانی كوپراتيف های ولايت كابل (كوهدامن و قره باغ) .
- صدر كشمش بخارج ۲۴۲ تن
- تهیه و توزیع سلفر ۲۰۰۰ تن
- بانك انكشاف زراعتی:**
- به اساس یر وگرام های انكشافی وزارت زراعت بانك انكشاف زراعتی فعالیست های آتی رادرطی سال ۱۳۵۳ انجام داده است:
- مجموع فروشات نقدۀ بانك ۳۳۷۱۴۷۴۰-افغانی
- مجموع فروشات قرضه بانك ۷۹۸۷۱۲۲۲۰-افغانی
- درمبالغ فوق بصورت نقده و قرضه تجویزات و وسایل آتی شامل میباشد :
- تراكتور ۲۹۰ عراده
- واترپمپ ۱۸۰ پایه
- ارهت ۳۷ پایه
- پولیکلتور و قله اصلاح شده ۲۳ عدد
- پروژه های درولوژی :**
- آب : الفـ هایدرولوژی ، خلاصه اجراآت سال ۱۳۵۳ این قسمت پروژه طبق ذیل توضیح میگردد، درسال ۱۳۵۳ يك گروپ مامورین فنی هایدرولوژی به ساحات هرات و فراه رود كندهار، ارزگان، بست و نیمروز رفته بهمكاری مدیریت هایدرولوژی كندهار آب دریا منطقه را اندازه نموده و سنجیل های آنرا غرض مطالعه مواد ترسویی باخود آوردند .
- گروپ دیگر ازمامورین هایدرولوژی به صفحات شمال کشور رفته بامساعی مشترکه مدیریت هایدرولوژی بالای دریا های ساحات

در ظرف سالی که گذشت یکمده کار های
تخنیکی که خارج از پروگرام کارهدایت داده شده
اجرا نموده اند .

پروژه سروی آبیاری های کوچک :

الف - مدیریت عمومی دیزاین و توپوگرافی:
فعالیت های شعبه دیزاین شامل پیشبرد
اموردیزاین پروژه سنگ مهربدخشان دشب
بکواء ، پروژه کوچک، بندقرغه ، هریرودو
غیره بودومدیريت سروی و توپوگرافی در ساحات
کندز، خان آباد ، بندسلما، گورگان و چاردره کنرها
پروژه کوچک ساحه بادام باغ مصروف سروی
ونقشه برداری های لازمه بوده اند .

پروژه کوچیکه :

درسه ربع سال ۱۳۵۳ جمعا ۴۸۱۸۵ متر
مکعب کندن کاری و ۱۲۰۴۰ متر مکعب هموارکاری
گردیده است . در قسمت اکرونومی پروژه
مذکور يك ساحه هشتاد جر يب زمين را
کردبندی نموده يك واتریمپ رانصب نموده
وازناسحه مذکور بهره برداری نموده است .

سروی آبیاری کوچک :

ب- پروژه آبیاری کوچک ، فعالیتهای این
پروژه در سال ۱۳۵۳ شامل سروی ساحات
پژن ولسوالی نجراب ، تخته پل ولایت کندهار
کچ عزیزخان لغمان، سنگ سوراخ ولایت
بغلان صنعتی برجنک ولسوالی کشک بوده که
از جمله راپور تخنیکی واقتصادی پروژه های
کچ عزیزخان و سنگ سوراخ ولایت بغلان
تکمیل گردیده است و هم سروی چاه ها در
مناطق مختلف مملکت ولست بعضی آنها که
جمله بالغ به ۹۵ حلقه چاه میگردد بازدیسه
به عمل آمده و از جمله ۲۶ آنها امتحان

کندز بغلان ، بلخ، سمنگان ، جوزجان ، فاریاب
وبادغیس و ارسی کرده ودیتها و ارقام لازمه
را جمع آوری نموده اند در ضمن مامورین
هایدرولوژی از ریکارد های اتومات در ساحات
پکتیا و مشرقی که ایجاب و ارسی ماهوار را
می نمایند بازدید نموده ارقام ودیتا های
لازمه را جمع آوری نموده اند در ساحات غزنی
کتواز، شاجوی و ساحه میدان و ساحات مرکزی
کشور نیز فعالیت های هایدرولوژیکی خویشرا
ادامه داده اند .

همچنان مامورین و تکنیشنهای مربوطه از
استیشن های دریا های ساحه کابل ، پروان و
کاپیسا در وقت و زمان آبخیزی دریا های مذکور
وارسی و اندازه گیری کرده ودیتاهای ضروریه
را جمع آوری نموده اند .

تنظیم آب : فعالیت های عمده تنظیم عبارت
بودند از تهیه راپور مقدماتی بند ذخیره کیله گی
بالای دریای پلخمری بند، ورسچ و پروژه فراه رود
همچنان ترتیب راپور بند چشمه شفاء و مطالعه
خواجه علی مطالعه اراضی تحت آبیاری صفحات
شمال کشور و امکانات استفاده از آب دریای
پنج و آمو .

مطالعه امکانات تولید برق در پروژه های
گورگان ، چاردره کندز، خان آباد و سنگ مهر
بدخشان .

مطالعه بند ذخیره جرو، شروع مطالعه
وامکانات احداث يك بند ذخیره بالای دریای
پنجشیر امکانات استفاده از بند سرخاب لوگر .
ارزیابی مطالعات جیولوژیکی بعضی از بندها
مطالعات مربوط به تولید برق در کنرها .

علاوه بر اكمال امور فوق انجیران مربوطه

آبهاي تحت الارضي بلخ وجوزجان وولايت فراه رانجام داده وراپور هاي تخنيكي يك حلقه چاه درکندهار، يك حلقه در تورخم رانکميل نموده اند کارچاه هاي بابوچي وولايت هرات قريه نوآباد نورزايي کندز چاه عميق شاهجوي وولايت زابل ، چاه عميق حاجي کوت وولايت بلخ رانيزبه پايه اکمال رسانيده اند .

همچنان نقشه هاي درولوژيکي وولايت ننگرهار به مقياس ۱:۲۵۰۰۰۰ ترتيب گرديده وکار حفرچاه عميق کرخ هرات درجريان است . علاوه ت مدیریت مذکور ر تهیه راپور مقدماتي قوای چاروامور جيوفزيکي دشت بکواه وساحه لوگر راشروع نموده ودرولسوالي هاي شيندند ارغستان وشورابک کارحفرچاه هارا آغاز ز نموده است .

پروژه آبياري هريود :

فعاليت هايکه در سال ۱۳۵۳ آمريست ساختماني پروژه هريود انجام گرديده قرار آتي ميباشد :

انتقال يك پايه بلدوزر، دوپايه ماشيس ولدنک وبعضي سامان تعميراتي از رياست دستگاه ساختماني بادام باغ الي پروژه هريود. ترتيب وتهيه نمودن نقشه ساحه تعميرات پروژه به مقياس ۱:۵۰۰ درحدود پنجاه هکتار، ترميم داش سابقه درعلاقداري چشت شريف وحاصلات چونه از آن بمقدار ۵۰ خروار کابل هموارکاري وکندنکاري تعميرات دفتر وکندن کاري تهيداد تعميردفتر و تعميرکارکنان باندازه ۵۶۹۸ مترمکعب . اصلاح سړک نسبت انتقال ماشين برمه بطول ۶۰ متروعرض ۴ متر. تهيه مواد تعميراتي ازقبيل سنگ، ريگ، جغل،

شده است که بااستفاده ازمعلوماتهاي حاصله به تعداد ۷۴ راپور تخنيكي به دسترس بانک زراعتي گذاشته شده است .

همچنان نظربه درخواست اهالي بعضي حصص مانند تخته پل، سپين بولدک ، خوگياني، نگاب بختياران ومحمدآغه وولايت لوگر ازنظر آبهاي تحت الارضي مطالعه گرديده است. ضمنامورين مربوطه پروژه زراعتي بکواه همکاري هاي لازمه رابعمل آورده است . بايد متذکر شده که هيات هاي فني اين پروژه ودر هروقت وزمان بناپردخواست دهاقين محترم و اشخاصيکه خواهش حصول قرضه زراعتي رابراي مصرف درراه آبياري داشته باشند باآنها عنداللزوم اعزام خواهد شد .

پروژه گورگان وچادره :

کار هاي سروري اين پروژه شامل فعاليت هاي مربوط ترتيب پروفایل، نهرگورگان وتهيه نقشه هاي توپوگرافي به مقياس ۱:۲۰۰۰ بوده است درديزاین راپورتهيه شده مطالعه امکانات بلندبردن آب درنهرگورگان مطالعه شده است شعبه ساختمان اين پروژه امور ر تکمالي تعميرات باغ شمال ، ساختمان تعمير مربوط به ترانسفارمر ، آهن پوش نمودن تعميرنمبر۴ وترميم مکمل تعمير نمبر ۴ رانجام داده است.

مدیریت عمومی آبهای تحت الارضي :

اين مدیریت درسال ۱۳۵۳ امور مربوطه به سروري ومطالعه ساحه سپين بولدک محبس جديد پلچرخي ، دهگزر علاقه داري چيليارساحه تپه تاج، کوتل خيرخانه ، پروژه بکوا ساحه پوهنتون کابل ، مرستون کابل رانجام داده اند، ضمنا سروري آبهاي تحت الارضي وولايت کندز

وزارت زراعت

۴۰۰ متر مکعب کار ساختمانی تعمیر دفتر ۱۴۵ متر مکعب میباشد .

فعالیت‌های عمده و اساسی که پروژه پروان در طول سال ۱۳۵۳ انجام داده اند قرار ذیل خلاصه میگردد :

۱۵۶۱۵۸ متر مکعب	کندنکاری و پرکاری
۲۱۲۸۰۸ متر مکعب	سلوب کاری
۴۹۱۶۱ متر مکعب	هنگاف کاری و پلستر کاری
۱۰۹۰۴	سنگ کاری خشکه و با مساله
۹۶۱۹ متر مکعب	کانکریت ریزی
۷۰۸۲۸ متر مربع	هموار کاری
۵۴۹۶۶۹ متر مکعب	خشت کاری
۲۷۷۱ متر مکعب	تهیه چوب قالب بندی و خوازه
۹۲۰ عدد	تعداد کلکین های آهنی بلول های فولادی و کانکریتی و غیره
۴۵۰ متر مکعب	جمع آوری سنگ
۲۴ عدد	پلچک
۳۰۰ سوراخ	برمه کاری و پیچکاری
۲۸۰۱۸ کیلو گرام	سیمتابی سیخ گول ورخدار

و در ورکشاپهای چک عمومی شاپ نقلیه شاپ برق و اجرای چارچ خردادی و ولدنک خردادی خفیفه رفع عوارض عراده جات و وسایل نقلیه و چارچ بطری و ترمیم و وسایل برقی و ولدنک سامان مورد ضرورت اجرا گردیده است .

پروژه آبیاری سرده :

فعالیت‌های در سال ۱۳۵۳ در این پروژه اجرا گردیده قرار آتی خلاصه میگردد :

۶۹۰ متر مکعب	سنگ کاری با مساله
۲۴۰ متر مکعب	نصب اجناس آهنیاب
۱۰۴۴ هزار متر مکعب	درپلان کار و وسایط تخنیکي ساختمانی

د افغانستان کالني

وهمچنان ساختمان سيستم آبياري جناح
کانال چپ و ساختمان سلوب های کانکريتي
آهن دار هموارکاري زمين، کارات ساختماني
جوي های تقسيمات آب و ترميم ساختمان های
هاي دروتخنيکي ، پاک کاري و غييره در آن
شامل مي باشد . و همچنين در جناح کانال راست
اجراآت ساختماني و ساختمان های هاي دروتخنيکي
و کار ساختماني جوي های تقسيمات آب
اجرا گرديده است . و همچنان اجراآت زراعتي

پروژه عبارت است از کودپاشي جهت زرع گندم
ساحه ۳۰۰۰ هکتار اراضي آبياري گندم ۳۰۰۰
هکتار اراضي، شد يارکاري ۴۰۰ هکتار اراضي
هموارکاري ۱۰۷ هکتار اراضي، ماله کاري ۱۰۷
هکتار اراضي ، بزرگندم بهاري ۹۰ هکتار اراضي
جويه کشي ۱۸۰ هکتار اراضي، دست کاري ۱۰۷
هکتار اراضي و کشت رشقه و جواي ۱۷ هکتار
اراضي مي باشد .

وزارت پلان

های وزارت پلان میباشد به اساس تشکیل جدید رویکار آمده نیز جدیداً دروزارت پلان ایجاد شده است .

انستیتوت پلانگذاری و انکشاف اقتصادی قرار است به کمک تخنیکي ملل متحد هرچه زودتر فعال گردد، ایجاد کادرهای با کفایت اقتصادی و تخنیکي و بلند بردن سوپه پرسونل پلانگذاری و دنبال نمودن تحقیقات اقتصادی بصورت مشخص راجع به مسایل اقتصادی افغانستان و روش حل مسایل ازاهداف عمده این انستیتوت میباشد. با تطبیق و انکشاف این انستیتوت این امکان میسر خواهد شد، تادر آینده روش طرح پلان، متکی براساسات علمی بوده و تحلیلات ارزنده اقتصادی سبب استحکام پیشبینی های پلان اقتصادی و ارزیابی وضع اقتصادی کشور شود .

آمریت جدیدالتشکیل تعلیم و تربیه دروزارت پلان سیمینار هاوکورس های رادررشته های اختصاصی و عمومی دایر مینماید و به ایسن ترتیب ازراه تعلیم و تربیه داخل خدمت درارتقای سوپه مامورین وزارت پلان و سایر دوایر سعی مینماید .

درساحه پلانگذاری و تطبیق :

پلان سالانه انکشاف اقتصادی واجتماعی سال ۱۳۵۳ که دراواخر سال ۱۳۵۲ طرح شده بود به نشر رسید .

نتایج پلان مذکور که حاوی اهداف عمده انکشاف ، پروگرام های مشخص سکتوری و

وزارت پلان طی سال ۱۳۵۳ درپرتو اهداف ورهنمایی های دولت جمهوری افغانستان فعالیت های انجام داده است که فشرده آن ذیلاتوضیح میگردد :

درساحه تعدیل وفعال ساختن ارگان پلانگذاری:

طی سال ۱۳۵۴ تشکیل ولایحه وظایف جدید وزارت پلان متکی برپرنسیپ های علمی و با رعایت جنبه های عملی طرح و به تصویب دولت جمهوری افغانستان رسانیده شد . با تطبیق تشکیل جدید یکنعداد پست های که بصورت اضافی ایجاد شده بودند حذف و اداراتی که برای طرح و تطبیق و مراقبت پلان های انکشافی ضروری میباشد درچوکات وزارت پلان تاسیس گردیده است . به اساس تشکیل جدید آمریت تخنیکي که متشکل از کادرهای انجنیری میباشد ایجاد شد .

ایجاد این آمریت بوزارت پلان فرصت خواهد داد تا طرح پروژه ها و تطبیق پلان رانه تنها از نظر اقتصادی بلکه از نظر تخنیکي و انجنیری نیز مراقبت نموده میتواند .

مراقبت فعال پروژه های درحال ساختن و پروژه های تحت تدویر سکتور های مختلفه اقتصادی واجتماعی ازوظایف وزارت پلان بوده و واحد های مرکب ازاعضای اقتصادی و تخنیکي این وظیفه را بعهده خواهد داشت .

انستیتوت پلانگذاری اخیراً از طرف دولت جمهوری افغانستان که متکفل فراهم نمودن زمینه برای بلند بردن دانش اختصاصی کادر

جمهوری در زمینه استفاده موثر و سریعتر از کمک های مالی کشور های دوست و موستانات بین المللی طی سال ۱۳۵۳ امور ذیل را انجام داده است :

پروتوکول همکاری اقتصادی بین افغانستان و ایران امضاء شده که به موجب آن دولت ایران در تمویل پروژه های خط آهن ، احداث فابریکه های نساجی ، شکر ، سمنت ، کاغذ و استفاده از آب هلمند در ساحه هلمند سفلی سهم خواهد گرفت. برای مطالعات اقتصادی و تخنیکي پروژه های مذکور ده ملیون دالر کمک بلاعوض را حکومت ایران بدسترس افغانستان گذاشته است که استفاده از ده ملیون مذکور آغاز گردیده موافقتنامه ده ملیون قرضه با شرایط مساعد و دو ملیون کمک بلاعوض حکومت عراق امضاء و امکانات استفاده از آن فراهم شده است . احداث صنایع نساجی و ایجاد تسهیلات در ساحه معارف و صحیه از کمک مذکور تمویل خواهد شد .

موافقتنامه قرضه ده ملیون دالر با حکومت بلغاریا به امضاء رسیده که از این قرضه در تمویل فابریکه های کانزر و میوه و خشک نمودن سبزیجات ، چرمگری و پراسس گوشت ، مرغداری و تولید روغن نباتی استفاده بعمل خواهد آمد. مطالعات پروژه های مذکور از کمک بلاعوض حکومت بلغاریا صورت خواهد گرفت. موافقتنامه قرضه ۱۴ ملیون دالرو (۲۵۰) هزار دالر کمک تخنیکي بانک آسیایی جهت دروازه های پرچاوه بند کچکی با بانک انکشاف آسیایی به امضا رسید .

موافقتنامه قرضه دو ملیون دالسر

تحلیل و پیشبینی وضع اقتصادی بود کاملاً اطمینان بخش بوده و این روش موثر در چوکات اهداف دورنمایی دولت جمهوری دنبال خواهد شد . راجع به طرح متدولوژی پلان سازی یک سلسله فعالیتها صورت گرفته و در آینده نیز تعقیب خواهد شد .

بودجه انکشافی سال ۱۳۵۴ که منعکس کننده پروگرام سرمایه گذاری دولت در سکتور های اقتصادی و اجتماعی میباشد طرح و در اخیر سال ۱۳۵۳ به تصویب دولت جمهوری رسید .

در بودجه انکشافی سال ۱۳۵۴ توزیع منابع به اساس نیازمندی پروژه های انکشافی و سکتور های اقتصادی رعایت گردیده است . علاوه طی پلان مالی سال ۱۳۵۴ در حجم سرمایه گذاری انکشافی بمقایسه سال قبل ۸۷ فیصد تزئید بعمل آمده است .

طی سال ۱۳۵۳ به تاسی از هنمایی های دولت امور مطالعات و تشخیص یکتعداد پروژه ها ادامه یافته و مطالعات عدّه از آنها تکمیل و در سال ۱۳۵۴ کار ساختمان آن آغاز و تطبیق خواهد شد. بمنظور ایجاد هم آهنگی در تطبیق پلان های انکشافی و توضیح مکلفیت های موستانات مختلف دولتی در قبال طرح و تطبیق پلان وزارت پلان در سال ۱۳۵۳ سعی نموده است مسوده مقرراتی را ترتیب نماید که مراتب نهایی خویش را تکمیل مینماید، وضع چنین مقررات باعث خواهد شد تا عملیه پلانگذاری بیشتر مندمجم شده و مسئولیت های موستانات دولتی در زمینه پلانگذاری شکل اصولی را بخود بگیرد .

در ساحه فینانس :

وزارت پلان در چوکات بالیسی های دولت

وزارت پلان

اضافی برای تکمیل لین انتقال بسر ق کجکی، هلمند، قندهار با مضاء رسید. این مبلغ شامل (۹۰۵) ملیون دالر میباشد که موافقتنامه آن باین منظور قبلا مضاء شده است. مطابق پروتوکول های قبلی موافقتنامه همکاری اقتصادی و تخنیکی بین جمهوریست افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی مبنی بر تادیق (۳۰۸) ملیون روبل با مضاء رسید. از قرضه مذکور در تمویل پروژه های ذیل استفاده بعمل خواهد آمد.

استفاده از آب آموزیچه پمپ در ساحه خوش تپه، بند ذخیره، چشمه شفاء، بالای دریای بلخ، سیستم آبیاری کیله گی به شمول فابریکه تولید برق بند آبگردان بالای دریای کوچک تاسیسات کانال ماشینی و تجدید ساختمان های ارجی و نوآباد، پروژه مایکروویف کابل مزار لابراتوار مکمل تجزیه مواد معدنی، لین انتقال برق از نفلوالی جلال آباد، احداث سب استیشن های برق، توسعه فابریکه موجوده یا احداث فابریکه کود کیمیاوی جدید. تکمیل پلان برق رسانی شمال کشور، تهیه مطالعات تخنیکی و اقتصادی فابریکه، تغلیظ و ذوب مس، استفاده از آب دریای کوچک، پروژه سازی معادن حاجی گک ترمیم میدان هوایی کابل، استدیوی فلم برداری و استدیوی ضبط صوت در کابل تو سعه استخراج و صدور گاز، احداث فابریکه های

حلاجی ورنک آمیزی، توسعه فابریکه نساجی گلپهار، توسعه واحداث ذخایر غله و فابریکه های نان پزی.

بر علاوه مطالب فوق موافقتنامه به تعویق انداختن تادیقات ربح واقساط (۱۰۰) ملیون روبل قرضه های قبلی تا سال ۱۹۸۰ بین دولتین به امضاء رسید.

موافقتنامه یک ملیون پوند به منظور تمویل پروژه های جن و پرس و تیل کشسی با حکومت انگلستان با مضاء رسید.

موافقتنامه سیزده ملیون دالر قرضه جهت تقویه بانک انکشاف زراعتی افغانستان با بانک جهانی به تفاهم رسید، با استفاده از قرضه مذکور که به شکل کود کیمیاوی ماشین آلات، تخم اصلاح شده و کمک های تخنیکی مساعدت میشود.

بانک انکشاف زراعتی در معرفی و تطبیق تکنالوژی معاصر زراعتی نقش عمده را ایفاء خواهد نمود.

جمهوریت مردم چین به منظور احداث یکتعداد پروژه های انکشافی وعده کمک (۵۰) ملیون دالر قرضه طویل المدت بدون ربح را با افغانستان داده است.

امکانات استفاده باقیمانده (۶۰) ملیون مارک قرضه سابقه جمهوریت اتحادی آلمان در تمویل یکتعداد پروژه هادر ساحه مخابرات، برق، آب مشروب میسر گردانیده شده است. که منجمله

د افغانستان کالی

موافقتنامه قرضه مواد استهلاکي به مبلغ (۳۰) ملیون مارک از طریق وزارت مالیه با مقامات آلمانی امضاء شده که تحت آن پروژه های واگسین سازی و تهیه بس های شهری تمویل خواهد شه .

معارف ، صحت عامه و غیره جلب گردیده است. تحت این پروگرام بیشتر از یک هزار فیلوشپ واسکالرشپ به افغانستان داده شده و بیشتر از (۷۴۵) نفر متخصصین خارجی از سایر منابع در داخل کشور مصروف فعالیت میباشد .

ساحة سرمایه گذاری صنعتی خصوصی :

در طول سال ۱۳۵۳ به تعداد ۶۰ درخواستی جدید غرض سرمایه گذاری در رشته های مختلف تولیدی بوزارت پلان سپرده شد، طرح پلان ابتدایی (۲۱) پروژه در جریان سال مورد تائید و تصویب کمیته سرمایه گذاری قرار گرفته و یک پروژه بصورت نهایی تصویب شد .

در جریان سال ۱۳۵۳ ده پروژه تصویب شده قبلی به سرمایه ابتدایی (۹۷۷) ملیون افغانی در حالیکه زمینه استخدام ۷۳۰ نفر را مهیا میسازد جدیداً به فعالیت آغاز نمود .

مجموع پیشنهاد سرمایه گذاری در سال ۱۳۵۴ در حدود دوصد پیشنهاد پیشبینی میشود . بعلاوه باشامل شدن ریاست انکشاف سرمایه گذاری خصوصی در چوکات وزارت پلان طی سال ۱۳۵۳ قانون سرمایه گذاری خصوصی مورد تجدید نظر قرار گرفته و انفاذ آن اعلام گردید .

در ساحة امداد تخنیکي :

وزارت پلان سعی ورزیده است تا کمک های بلاعوض تخنیکي و مالی موسسات بین المللی و کشور های دوست را به منظور تمویل و فعال ساختن یکتعداد پروژه های اقتصادی و اجتماعی جلب نماید. طی سال ۱۳۵۳ یکتعداد متخصص از طریق پروگرام های عمده ملل متحد در پروژه های مختلف مصروف بوده و به تعداد بیشتر از ۱۳۹۸- ماه نفر تسهیلات تربیوی برای یک تعداد مامورین افغانی در خارج از کشور تسهیلات تربیوی مهیا شده است، برعلاوه به قیمت بیشتر از (۶۶) ملیون دالر کمک مواد و سامان آلات از طریق ادارات مختلف ملل متحد و سایر موسسات بین المللی صورت گرفته است .

همچنان طی سال ۱۳۵۳ امداد یکتعداد ممالک دوست و موسسات بین المللی در ساحت مختلف از قبیل مخابرات، برق، زراعت و آبیاری

ریاست افغانی سره میاشت

به استثنایی کمک های البسه آن که در روز های جهانی سره میاشت، هفته مخصوص ، روزمادر و غیره نموده است تنها نقد ادویه تهیه خون حق الاجرت بسترمریضان معادل ۷۱۲۴۷۱۰۵۰۰ افغانی در داخل و خارج کشور کمک کرده است جمعیت افغانی سره میاشت بادر نظر داشت پرنسیپ سرعت عمل برای وقایع محدود محلی و رسیدگی عاجل به احوال آسیب رسیدگان مبالغ تحت سه درجه به نمایندگی های جمعیت در ۱۸ ولایت کشور تخصیص صادر نموده . تا از این مبالغ بنابر فیصله و مجامع مرکزی آن ولایات برای آسیب رسیدگان حوادث خورد به سویه محلی در وقایع و حوادث طبیعی بسه آسیب رسیدگان توزیع کند .

جمعیت افغانی سره میاشت طبق اساسات مندرج استاسنامه و پرنسیپ های بین المللی مشترکی جمعیت های مماثل خیریه جهان طی سال که گذشت در داخل و خارج کشور متقاضی امکانات مالی و مسئولیت های نوع خواهی آن در مواقع حدوث حوادث طبیعی و غیر طبیعی در مرکز و ولایات و خارج کشور برای آسیب رسیدگان مساعدت های متنوعی خود را توزیع و ارسال نمود این کمک ها شامل پول نقد، ادویه، کمک های اولیه طبی ، تهیه خون برای مریضان مستحق ، پرداخت حق الاجرت همیضای، تهیه رادیوگرافی و غیره کمک های صحی و اجتماعی بوده است .
جمعیت افغانی سره میاشت طی سال گذشته

توزیع البسه کمکی جمعیت برای محبوسات مرکز .

کمک جمعیت برای متعلمین بی بضاعت مکاتب ابتدایی مرکز .

وامبولانس ها مجهز میباشند .
 پرسونل آن نرس ها پرسونل امداد اولیه
 راپورت، عکاس و غیره تعیین گردید ، هرگروپ
 این امداد عاجل ۱۵۰۰ نفر آسیب رسیده را با
 مواد غذایی ، البسه ، سرپناهی موقت، یعنی
 خیمه ، خدمات صحتی ، امداد اولیه مساعدت
 کرده میتواند، یعنی هر سه گروپ عاجل ظرفیت
 کمک ۴۵۰۰ نفر آسیب رسیده را دارا میباشد .
 جمعیت افغانی سره میاشت برای تربیه
 پرسونل گروپ های امداد عاجل کورس های
 رادرداخل جمعیت تأسیس کرد که طی چند کورس
 بالغ بر (۷۰) نفر از مامورین جمعیت رادردشقوق
 امداد اولیه تربیه کرد .
 جمعیت افغانی سره میاشت روی پلان مطروحه
 انکشافی امداد اولیه و مراکز امدادی عاجل ۳۴

و همچنان به روسای مجامع مرکزی نمایندگی
 های ولایات از مرکز جمعیت هدایت داده شده
 در وقت بروز حوادث بزرگتر طبیعی از قبیل
 زلزله، سیلاب و غیره که کمیت و کیفیت حادثه
 وسیعتر باشد با سرعت عمل راپور آنرا به مرکز
 جمعیت مخابره نمایند . تا جمعیت افغانی
 سره میاشت به روی پلان مطروحه کمک های
 مزید و متنوعی شامل نقد ، جنسی ، مواد غذایی
 سرپناهی موقت، یعنی خیمه وادویه و کمک های
 عاجل طبی به محل مذکور ارسال واعزام دارد.
 جمعیت برای این منظور پنج یونت سیار را
 تشکیل کرد که لوازم این یونت ها سال های
 گذشته تهیه و خریداری شده بود این یونت
 ها به سه گروپ امداد عاجل تقسیم گردیده است
 هرگروپ با قافله موترهای لاری ها، بیکپ ها،

ادویه، مواد غذایی از قبیل پروتین، ماهی، شیر خرم‌واغیره برای مادران حامله شیرده هاشم‌خان زیرننون معادل ۱۷۰۰۰-افغانی .

توزیع ادویه برای ۳۶۰۰ نفر اهالی گلران هرات معادل ۱۸۸۶۸۰۰-افغانی، همچنان جمعیت افغانی سره میاشت برای آسیب رسیدگان سوریه که در جنگ با اسرائیل آسیب دیده بودند و آسیب رسیدگان سیلاب های بنگله دیش و آسیب رسیدگان زلزله صوت پشتونستان ۲۵ هزار دالر کمک ارسال نموده است .

جمعیت افغانی سره میاشت در طول سال ۱۳۵۳ کمک های راکه از طرف لیک ویکمده اعضای آن دریافت نموده قرار آتی است :

۱- مقدار بیست تن خرما از طرف حکومت عراق .

۲- مبلغ پنج هزار فرانک سویسی معادل ۹۰۰ هزار افغانی راجعت پیشبرد مراکز امداد اولیه از طرف لیک کمک گردیده است .

۳- سی و دو کارتن مواد امدادی که مشتمل بر البسه و مواد طبی که معادل ۲۰۸۱٫۴۴ دالر کانادایی میشود از طرف صلیب احمر کانادا کمک شده است .

۴- ۱۷ تن مواد شامل البسه از طرف صلیب احمر سویدن .

۵- معادل ۴۹۳۷۶؛ شلنگ اتریشی ادویه توبرکلوز از طرف صلیب احمر اتریش .

۶- معادل ۲۶۷۵۰- فرانک سویسی ادویه و شیرپودری صلیب احمر سویس .

۷- معادل پنجاه دوهزار و دوصد و هفت کرون سویدنی البسه از طرف صلیب احمر سویدن .

۸- معادل چار هزار فرانک سویسی ادویه

مرکز امداد اولیه رادر ولایات اعمار میکنند که اساس یکمده این مراکز امداد اولیه که در سال های قبل گذاشته شده بود از آن جمله طی سال گذشته مراکز امداد اولیه کندهار، ننگرهار هلمند، قندز، هرات و بلخ افتتاح شده و ۲۴ ساعت در خدمت هموطنان قرار گرفته و مرکز دیگر در ولایات غور، فراه و غزنی عنقریب افتتاح میگردد .

جمعیت افغانی سره میاشت با تاسیسات خدمات صحی خود که شامل مرکز امداد اولیه در هرکز و بعضی ولایات کشور است به شمول زوگتون حضرت امام صاحب (۱۱۰۲/۵۲) نفر طی سال گذشته از خدمات صحی جمعیت برخوردار شده اند که از آن جمله (۱۶۲۱۹۶) نفر شان معاینه ، تداوی ، پیکاری، واکسین شده اند و برای (۲۸۹۲۹) نفر معادل (۲۷۶۲۳۴۲) افغانی ادویه، خون، اجرت بستر، معاینات لابراتواری رادیوگرافی، فیزیوتراپی، قیمت لوازم طبی کمک کرده است . کمک های طبی که برای مراجعین مستحق روزانه صورت گرفته است . قرار آتی است :

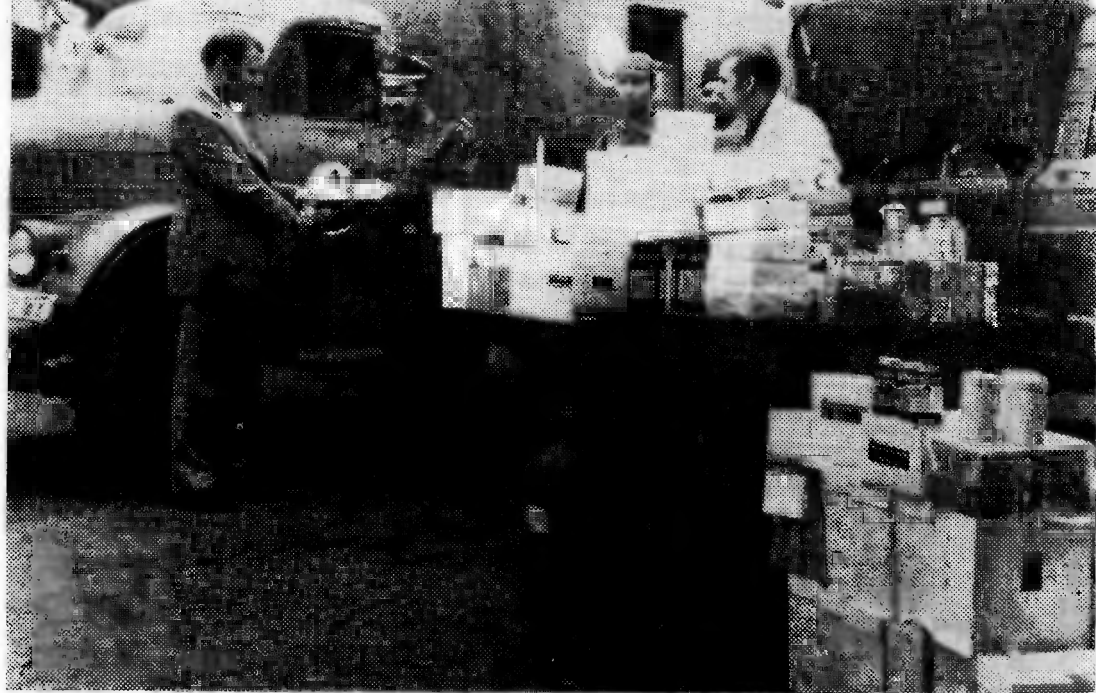
۱- ادویه برای ۱۸۱۵ نفر معادل ۱۸۳۰۷۷ افغانی .

۲- اجرت معاینات لابراتواری رادیوگرافی معادل ۲۹۸۱-افغانی .

۳- اجرت بستر برای ۴۸۸ نفر معادل ۹۳۷۶۳۱-افغانی .

۴- خون برای ۲۴۳ نفر مریض بی بضاعت معادل ۳۲۶۲۵۰-افغانی .

۵- عینک طبی وآله ششواپی و بوت های آرتوپیدی معادل ۲۲۶۷۰- افغانی .

توزیع ادویه کمکی جمعیت برای روغتون نمبر (۱) ونمبر (۲) اردو .

از طرف صلیت احمر انگلستان .

۹- معادل پنجهزارمارك فنلندی ادویه از طرف

صلیب احمر فنلند كمك گردیده است .

۱۰- معادل هفت و نیم ملیون افغانی مواد

غذایی برای مرستون ها از طرف موسسه غذایی

جهان باین جمعیت مساعدت گردیده است .

جمعیت افغانی سره میاشت برای روغتون

های نمبر اول و دوم اردو نادرشاه روغتون ، وزیر

اکبرخان ، زیورتنو، موسسه صحت طفل

کلینیک شش نسوان میزمو روغتون ومحبس

ملی سال (۱۳۵۳) ادویه معادل (۱۳۷۷۵۰) افغانی

مساعدت کرده . همچنان برای متعلمین ومتعلمات

بی بضاعت مکاتب ولیسه هاللبسه تابستانه

وزمستانی ملی سال (۱۳۵۳) مساعدتاً توزیع بدست هی آورند .

کرده است .

جمعیت افغانی سره میاشت از طریق تعمیر

لاتری کمک های ارزنده را برای هموطنان پیش

همبرده در طی سال گذشته تحول مثبت ومثمر

باجذب صدها نفر از فروشندگان سیار لاتری

به وقوع پیوست در مقابل فروش هر قطعه

تکت يك افغانی کمیشن قایل شده ، اکثر این

فروشندگان سیار لاتری را شاگردان بی بضاعت

مکاتب ومستمندان تشکیل میدهد و همچنان

اشخاص مسن بی بضاعت و بیکار، سائلین و

اشخاصیکه کسب و پیشه ندارند و دارای عائله

کثیراند بافروش تکت لاتری بصورت اوسط

هرنفر فروشنده سیار تکت روزانه هشتادافغانی

سره میاشت

جمعیت افغانی میاشت درهر سلسله لاتری ودر تأمین معیشت فروشنندگان و متعلقین ایشان
دو صد هزار افغانی از طریق فروش تکت برای خدمت موثر کرده است .
فروشنندگان ستیاری در مرکز و ولایات کشور که همچنان جمعیت درهر سلسله لاتری یساک
اکثراً آنها متعلمین بی بضاعت، معلولین، متاهل ملیون و سه صد هزار افغانی برای برندگان
و ناتوان هستند مساعدت میکند و در طی سال توزیع کرده که با اساس حساب ۱۹ سلسله لاتری
گذشته که ۱۹ سلسله لاتری قرعه کشی شده بیست و چهار ملیون و هفتصد هزار افغانی برای
جمعیت سه ملیون و هشت صد هزار افغانی را برندگان جوایز تادیه کرده که این خود نیز کمک
برای کمیشن کاران لاتری تادیه نموده است و غیر در حیات ایشان محسوب میشوند .

توزیع البسه همگی جمعیت برای محبوسین مرکز .

ریاست هوانوردی ملکی و توریزم

انتخاب و سروی گردید و همچنان يك ساحه (۳۰۰ متر در ۳۰۰ متر) در قسمت غربی میدان هوایی کابل برای نصب و بکار انداختن دستگا ههای اخذه انتخاب و سروی گردید ه است و دیزان و انجینیری مرکز فرستنده ه و مرکز اخذه که قرار است کار ساختمانی آن در سال ۱۳۵۴ آغاز گردد تکمیل گردید اسناد داو طلبی ساختمان، تهیه و نصب دستگا ههای مربوطه مرکز اطلاعات پرواز و ملحقات آن تکمیل وبه داو طلبی بین المللی گذاشته شده است .

با تکمیل ساختمان تعمیر مرکز اطلاعات پرواز و ملحقات آن (۲۲۰۰ متر مکعب) و نصب دستگا ههای مربوطه که مشتمل از دستگا ه های مخابره زمین به هوا، نقطه به نقطه و رادیو تیلی تایپ میباشد ارتباط مخابراتی مستقیم بین مرکز مخابره میدان هوایی کابل و مراکز مخابره تاشکند، لاهور تهران و دهلی جدید و همچنان بین مرکز اطلاعات پرواز کابل و دو شنبه، لاهور، کراچی و تهران بر قرار خواهد شد و هکذا ارتباط مستقیم رادیوئی بین ترافیک کنترول هوایی کابل و پیلوتانی که در فضای افغانستان پرواز نمایند بر قرار میشود .

در زمینه میدان هوایی لوگر درسال ۱۳۵۳ مطالعات مقدماتی و مطالعات اقتصادی آن تکمیل گردید که نظر به نتایج مطالعات از نگاه

هوانوردی ملکی و توریزم در سال ۱۳۵۳ انکشاف ترانسپورت هوایی و خدمات هوانوردی ملکی از عرصه چند سال به این طرف در افغانستان کسب اهمیت نموده و مخصوصاً در سال ۱۳۵۳ ریاست هوانوردی ملکی به اجرای خدمات مهمی نایل گردیده است که طور مختصر زیلا به اطلاع میرسند.

الف :

بمنظور تأمین مصئونیت پرواز طیارات در فضای جمهوریت افغانستان و راهنمایی طیارات توسط دستگا ه های هوانوردی به هنگام عملیات نشست و فرود در میدانهای هوایی درسال ۵۳ قرار داد خدمات مشورتی با کمپنی مانتروپال انجینیرنگ کانادا به امضاء رسیده تا در زمینه تأسیس مرکز اطلاعات پرواز در کابل و امکانات تخنیکی و اقتصادی ساختمان يك میدان هوایی بین المللی در ساحه لوگر مطالعه و همکاری نماید. مصارف خدمات شامل قرار داد مذکور از مدرك قرضه بانك جهانی تمویل میشود .

در قسمت مرکز اطلاعات پرواز در سال ۱۳۵۳ دیزاین و انجینیری نهائی تعمیر مرکز اطلاعات پرواز که در نظر است بشکل دومنزله در بالای قسمت شرقی تر مینل فعلی میدان هوایی کابل اعمار گردد تکمیل گردید . وهکذا برای نصب و بکار انداختن دستگا ه های فرستنده يك ساحه (۴۰۰- متر در ۴۰۰ متر)

ریاست هوایی ملکی

این مدیریت که هدف عمده و اساسی اش محفوظیت و ایمنی عام و تام هوایما ها در زمین و هوا میباشد و وظیفه دارد تا در داخل قلمرو مملکت عزیز قوانین و مقررات موضوعه هوا نوردی ملکی ملی و بین المللی را طوریکه تأکید و امر شده تطبیق نماید .

برای نیل باین هدف اهتمام میشود تا صورت عملیات طیارات ملکی در فضا و طرز سیستم حفظ و مراقبت آن در زمین بصورت دوامدار نظارت و سروی گردد .

جهت اینکه فعالیت در این ساحه را به صورت خلص و واضح ارائه نموده باشیم اینک اجمال اجراءات این اداره را که از طرف شعبات آتی صورت گرفته به بخش های ذیل بعرض میرسانیم .

تخنیکی مطلوب بوده و اعماز میدان هوایی لوگر اقتصادی تلقی گردیده است راپسور مطالعات اقتصادی میدان مذکور ازطرف ریاست عمومی هوانوردی ملکی و توریزم به مقامات صالحه پیشنهاد گردیده و هر گاه اعماز میدان هوایی مذکور منظور گردد در سال ۱۳۵۴ دیزاین وانجنیری نهائی میدان هوایی لوگر تکمیل خواهد شد .

ب: امور مصنو نیت پرواز :

مدیریت مصنو نیت پرواز که در چوکات مدیریت عمومی عملیات هوا نوردی ایفای وظیفه مینماید از نگاه حجم روز افزون امور فنی واداری پیشبرد آن به نحو شایسته هسته فعالیت و اجراءات ریاست عمومی هوا نوردی ملکی و توریزم را تشکیل میدهد .

۱- بخش اول : شعبه عملیات پرواز و فعالیت آن .

۲- بخش دوم : شعبه قابلیت پرواز و تحقیق تصادفات و فعالیت آن .

۳- بخش سوم : شعبه لایسنگ و رجستریشن و فعالیت آن .

۱- اجراءات شعبه عملیات پرواز مدیر یت مصنو نیت پرواز در طول سال ۱۳۵۳ این شعبه طبق تعامل و بر اساس لایحه و وظایف خود که از طرف مدیریت عمومی عملیات هوا نوردی وضع و از طرف مقام عالی ریاست منظور گردیده و وظایف محوله خود را انجام داده است .

برای توضیح بیشتر و تفهیم ساده تر اینک توضیحات ذیل را ارائه و برجسته تر یسن اجراءات این شعبه تذکر میدهم .

وظایف این شعبه از چهار قسمت اساسی و عمده ذیل متشکل گردیده :

۱- وظایف داخل شعبه .

۲- بررسی امور عملیاتی در میدان هوایی کابل .

۳- بررسی امور عملیاتی وسایط هوانوردی و میدان های داخل کشور .

۴- بررسی و مراقبت وضع عملیات شرکت های هوایی ملکی در داخل و خارج کشور .

۱- وظيف داخلى شعبه :

بر علاوه کار های عادی و روزانه دفترکار های اساس ذیل نیز انجام یافته است .

الف - مطالعه مینول عملیاتی مؤسسه د باختر افغان الوتنه و اتخاذ تصامیم اولی برای منظوری مینول مذکور .

ب - بعد از مطالعه مقدماتی و بر رسی سیستم عملیاتی شرکت آریانا اعطای تصدیق نامه حمال فضائی برای آریانا .

ج- تدوین و تعدیل مقررات مربوطه ساعات پرواز و ساعات موظفیت عملی پرواز.

د - توزیع امتحان نوع طیاره به شش نفر عملی پرواز مؤسسه باختر افغان الوتنه .

۲- بر رسی امور عملیاتی در میدان هوایی کابل .

از اینکه آغاز و ختم پرواز های آریانا و باختر در میدان هوایی کابل صورت میگردید نظر به تعلق و اهمیت کار همه روزه یکنفر از مفتشین پرواز این شعبه بر اساس پروگرام معین وظیفه داشته تا امور عملیات طیارات را در میدان هوایی کابل مراقبت و بررسی نماید که البته این وظیفه بصورت منظم انجام یافته است .

۳- بررسی امور عملیاتی وسایط هوا نوردی و میدان های هوایی داخل مملکت اگر چه این بر رسی طبق معمول سال دو مرتبه صورت میگیرد ولی با وجود آنهم بعضی از میدان های که نظر به بعضی عوامل برای یک مدت طولانی از فعالیت باز میماند حین آغاز عملیات مجدد یک سروی و تفتیش قبلی

صورت میگیرد که روی این ملحوظ خطوط فضائی بین فیض آباد خواهان ودر وازتوام با وضع میدان هوایی درواز برای عملیات طیارات باختر افغان الوتنه مطالعه و بر رسی گردید که بعد از آوردن يك سلسله اصلاحات میدان هوایی درواز بروی ترافیک فضا ئی گشوده شد .

۴- بررسی و مراقبت وضع عملیات شرکت های هوایی ملی در داخل و خارج کشور .

الف - برای تطبیق این مامول يك گروه از مفتشین پرواز این اداره به امریکا اعزام گردیدند تا سیستم اجراءات عملی پرواز را در حالات اضطراری در سیمو لیتریکه از طرف شرکت هوایی پان امریکن برای عملی پرواز آریانا داده میشود مطالعه میشود و منظوری سیستم متذکره بر اساس قوانین هوا نوردی ملی صادر گردید .

ب- خطوط هوایی داخلی (کابل ، مزار ، کابل) (کابل هرات کابل) (کابل میمنه کابل) (کابل چغچران کابل) (کابل بامیان کابل) (کابل فیض آباد کابل) طی وقفه های مختلف بر رسی گردیده و اصلاحاتیکه لازم بوده طی پیشنهاد ها وقتاً فوقتاً اجراءات لازمه در زمینه صورت گرفته است .

- ۲- اجراءات شعبه قابلیت پرواز مدیریت مصنویت پرواز :
- شعبه قابلیت پرواز مدیریت مصنویت پرواز در چوکات مدیریت عمومی عملیات هوانوردی علاوه بر وظایف روز مره اداری خویش اجراءات ذیل را در طول سال ۱۳۵۳ انجام داده است .
- ۱- بررسی و تفتیش متداوم از میدان هوایی کابل که شامل نکات ذیل بوده اند .
- الف- بررسی از تمام طیارات آریانا و باختر الوتنه قبل از پرواز که شامل معاینات دقیق و تفتیش کتاب لاکبوك کتابخان سپار طیاره ، تصدیقنامه های قابلیت پرواز و رجستریشن محکم بودن چوکی ها و کمر بند های لازم ، پاکی و منظم بودن کابین های عملی پرواز و مسافرین ، معاینه بیرونی طیاره از نگاه ایرد اینا میکی ساحه های کنترول طیاره ، انجن ها ، پرواز هاو تایرها و وسایل زمینی ، مراقبت کامل از سیستم باراندازی و تیل اندازی در طیاره و همکاری های شعب هوا شناسی و ترافیک فضائی با عملی پرواز و غیره .
- ب - بر رسی کامل از تمام شعب تخنیکي مربوط به حفظ مراقبت طیارات آریانا و باختر که عبارت از هنگرها و سائل و سامان کارعملی تخنیکي شعبات نگهداری اسناد و دیدن لاکبوك هایعنی کتاب ثبت طیاره واجزای مرکبه آن ملاحظه و بر رسی پروگرام حفظ و مراقبت طیارات طبق پروگرام های پیشنهاد شده و منظور شده آنها و بررسی از تحویل
- خانه های سامان فالتو دستور های مربوطه آن .
- ۲- بر رسی تمام رویداد های تخنیکي و ارائه دستور های لازمه جهت جلو گیری آن در آینده .
- ۳- فرستادن و سفارشات کتبی از دستور العمل های تخنیکي و ضروری که از مقامات هوانوردی و کمپنی های سازنده طیارات باین اداره میرسد .
- ۴- منظور نمودن پروگرام تخنیکي و حفظ و مراقبت طیارات باختر افغان الوتنه .
- ۵- بررسی کامل از پرواز امتحانی تخنیکي طیارات و اشتراك در آنها .
- ۶- باز دید و بر رسی از کمپنی انجنیری سنکما در پاریس که به ترمیمات ماشین های طیارات آریانا اشتغال دارند جهت دادن منظوری وجواز نامه مربوط .
- ۷- گرفتن امتحانات بمنظور ثابت ساختن اهلیت ، لیاقت ، وظیفه بندی کارکنان تخنیکي و انجنیری باختر افغان الوتنه و آریانا افغان هوایی شرکت طبق مقررات ملی و بین المللی هوایی .
- ۸- امتحانات تخنیکي پیلوتان و انجنیر های پرواز باختر و آریانا .
- ۹- تجدید و توزیع تصدیقنامه های رجستریشن و قابلیت پرواز برای طیارات هر دو موسسه هوایی افغانستان .
- ۱۰- تعدیلات و تجدید ساختن تمام کتب تخنیکي طیارات که در این اداره حاضر می باشد .

د افغانستان کالني

- ۱۱- تمديد وقت خدمت طيارات و پرزه جات هوا نوردی ملکی و بين المللی .
- آن به باختر و آريانا .
- ۱۶- طرح و تدوين مقررات هوانوردی .
- ۱۶- طرح و تدوين مقررات هوانوردی .
- اجراآت شعبه لایسنس مدیریت مصئونیت پرواز در سال ۱۳۵۳ .
- ارسال ابلاغیه های تخنیکي که به مصئونیت طيارات رول مهم و حساس دارد .
- ۱۲- تحقیق و بررسی وقایع و حادثات از آنجايکه مسؤلیت توزیع و تجدید لایسنس های عمله پرواز و تخنیکي مؤسسات هوا پیمانی باین شعبه تعلق دارد فلهدا در هوائی .
- ۱۴- ارتقای سويه پرسو نل فنی ایسن ارتباط با انجام این امور شعبه لایسنس وظایف ذیل در دوران سال ۵۳ انجام داده اداره .
- ۱۵- تأمین بخش مربوط مقررات موضوعه است .
- ۱- توزیع لایسنس پیلوتی نوع (کمرشل) وما فوق آن برای ۱۲ نفر
- ۲- توزیع لایسنس پیلوتی نوع (پیلوتی ترانسپورتی) برای ۷ نفر .
- ۳- توزیع لایسنس فلایت انجنیر برای یکنفر .
- ۴- توزیع لایسنس تخنیکي طیاره برای ۷ نفر .
- ۵- تجدید لایسنس پیلوتی نوع (کمرشل) برای ۴۶ نفر .
- ۶- تجدید لایسنس پیلوتی نوع (پیلوتی ترانسپورتی) برای ۴۷ نفر .
- ۷- تجدید لایسنس فلایت انجنیری برای ۱۸ نفر .
- ۸- تجدید لایسنس تخنیکي طیاره برای ۴ نفر .
- ۹- تجدید لایسنس **دمپوری** برای یکنفر .
- ۱۰- اعطا و تجدید صلاحیت نامه های مؤقت پرواز و تخنیکي برای ۷ نفر .
- ۱۱- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۸ نفر پیلوت .
- ۱۲- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۱۲ نفر پیلوت .
- ۱۳- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۵ نفر فلایت انجنیر .
- ۱۴- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۷ نفر میخانیک طیاره .
- ۱۵- اطلاع دهی فیس لایسنس عمله پرواز و تخنیکي آريانا به شعبات مربوطه آن .
- ۱۶- اطلاع دهی فیس لایسنس عمله پرواز و تخنیکي باختر به شعبات مربوطه آن .
- ۱۷- اطلاع دهی جرایم نقدی عمله پرواز و تخنیکي به آريانا و باختر .
- ۱۸- اطلاع دهی فیس امتحانات مجوزه عمله پرواز و تخنیکي آريانا و باختر به شعبات مربوطه آن .

ریاست هوایی ملکی

عوايد شعبه لایسنس در سال ۱۳۵۳ از مدارك فوق بالغ بر مبالغ ذیل است .
الف : از مدارك اعطاء تجدید لایسنس و ریختنگ های طیاره جمعاً مبلغ ۹۵۰۹۲-افغانی .

ب: از بابت فیس امتحانات	مبلغ	۴۹۰۰	افغانی
ج: از مدارك جرائم نقدی	مبلغ	۷۰۰۰	افغانی
د : از مدارك صدور تصد یقنامه قابلیت پرواز ..	مبلغ	۱۰۰۰	افغانی

بر علاوه پیشبرد وظایف فوق این شعبه در تهیه دو نوع مهر مخصوص مزین به سمبول ملی دولت جمهوری به منظور معتبر گردانیدن لایسنس ها و فارم های مجوزه نیز داخل اقدامات گردیده که عاجلاً این مهرا در خارج تحت دیزاین بوده و عنقریب ساخته خواهد شد .

علاوفا این شعبه اهتمام ورزیده تالایسنس های مجوزه این شعبه را با در نظر داشت رژیم مترقی جمهوری و سمبول ملی جدیداً تعدیل نماید که فعلاً تمام این لایسنس ها بشکسل کته گوری در آورده شده و در انستیتوت هوا شناسی زیر طبع میباشند .

کذا بعضی فورمه های مخصوص دیگر نیز با تعدیلات تازه در دست طبع بوده که در آینده نزدیک از آن استفاده خواهد شد.

ج- در ساحة ترافیک و مخابره :

در اثر تقاضای ریاست عمومی هوا نوردی ملکی و موافقه مقامات هموا نوردی اتحاد شوروی بمنظور بهبود وضع مخابره در مورد اخذ راپور تبادل معلومات پرواز های آریانا ایرو فلوت دستگاه های رادیو تلفونی بین مراکز اطلاعات پرواز های کندهار تاشکند بکار انداخته شده است .
جهت ارتقای سطح دانش سویه مامورین

فنی این ریاست بتعداد ۹ نفر کارکنان فنی تحت پلان کولمبو و سازمان هوانوردی ملکی بین المللی بخارج اعزام گردیده یکتعداد مامورین فنی برای همین منظور به اداره اکتشافی ملل متحد در کابل معرفی شده الی ختم سال بخارج اعزام خواهند شد .

برای آگاهی و آشنا ساختن مامورین فنی با دستور العمل های جدید هوا نوردی پرو-گرامی ترتیب و تدریس کوتاه مدت در تمام میادین هوایی نیز صورت گرفته است .

غرض تقویه لسان انگلیسی بتعداد پنج نفر بکورس انگلیسی شورای فرهنگی انگلستان در کابل معرفی گردیده است .

چاپ (نشریه معلومات هوانوردی افغانستان) به دو السنه دری و انگلیسی و برای استفاده علاقمندان چه در داخل و چه در خارج توزیع گردیده است .

نقشه جدید شماره دوازده خطوط هوایی طبع و توزیع گردید .

تعدیل شماره ۲۱ نشریه معلومات هوا-نوردی ترتیب طبع و توزیع شد .

خط هوایی جدید مستقیم که کشور های اروپا شرق دور و جمهوریت مردم چین را از طریق هوا وصل مینماید تأسیس و مسورد

استفاده طيارات چينايي و ايراني قرار داده شده است .

د فعاليت اطفائيه مرکزی :

میرهن است که هدف وغايه اصلی مسلک اطفائيه نجات بخشیدن جان سر نشينان و اموال محموله آنها نيکه بخاطر حريق مواجه اند ميباشد ولي بر آورده شدن اين مامول و اطفاحريق علی الخصوص حريق طيارات بدون داشتن پرسونل

فنی و وسايط مودرن غير مقدور است ،لذا اداره مرکزی با در نظر داشت توان مالی کشور و مؤسسه مربوطه توانسته است تا يکتعداد ميادين هوائی را با وسايط و عرادجات عصری تر تجهيز و ضمناً توجه شعيات معاون را که همکاري او شان در بر آورده ساختن هدف فوق خیلی ها موثر است جلب نموده که اينک شمه از فعاليت های اين اداره به تفصيل ذيل ارائه ميگردد :

الف : تبيه و تدارك وسايط و تجهيزات اطفائيه :

- 1- خريداري سه عراده موتر اطفائيه نوع تا ترا ساخت چکو سلواکی .
- 2- خريداري بيست فيصد پرزجات فالتو عرادجات فوق الذکر .
- 3- خريداري البسه مخصوص اطفائيه بتعداد پنجاه توب .
- 4- آلات ضد حريق از قبيل اسکتنکو يشر ۳۰ گيلنه فوم درای کميکل يا مايع فوم .

بـ تجهيزات يکه خريداري شده و عنقریب مواصلت ميکند :

- 1- پنج سلندر ۱۰۰ پونده مملو از گاز کاربن دای اکسايده .
- 2- دو صد عدد کار تريچ مخصوص آلات ضد حريق درای کميکل .
- 3- ۳۰۰۰ عدد سيل دسک برای کار تريچ های کاربن دای اکسايده .
- 4- ۳۰۰۰ گيلن فوم .
- 5- ۳۰۰۰ پوند درای کميکل .
- 6- ۲۰ جوړه لباس ابيرتري اطفائيه .
- 7- ۲۰ عدد آلات ضد حريق درای کميکل .
- 8- بتعداد ۳۰ حلقه هوز درای ۶۰ فيت طول و $\frac{3}{4}$ انچ قطر .
- 9- يک دستگاہ چارجر .
- 10- بانزده سلندر مملو از گاز کاربن دای اکسايده .
- 11- دو صد سلندر فالتوی کار بند ای اکسايده .
- 12- سی عدد آلّه ضد حريق درای کميکل بظرفيت ۱۲ کيلو گرام که مجهز بکار تريچ مملو از پودر درای کميکل .
- 13- ۳ هزار پوند درای کميکل به قطی های ۱۰۰ پونده .

۱۴- ۳۳۰ عددیبلر پنج کیلنه فوم نستروول.

ج : تقسیمات و فعال نمودن میدانها بوسایط خریداری شده :

میدان هوایی کابل :

۱- سه پایه آله ضد حریق ۳۰ کیلنه فوم.

۲- دو عراده موتر تاترا .

۳- ملبس نمودن اطفائیه با لباس مخصوص نجات بخش واپریتری .

۴- پرسونل جمعاً ۲۶ نفر در سه شفست هشت ساعته .

۵- يك بکس کمک های اولیه طبی .

۶- یکپایه آله تنفسی اکسیجن .

میدان هوایی گندهار :

۱- یکمراده موتر تاترا .

۲- ۱۲ ثوب لباس نجات بخش واپریتری مخصوص اطفائیه .

۳- یکپایه آله تنفس اکسیجن .

۴- يك بکس کمک های اولیه طبی .

۵- پرسونل جمعاً ۱۲ نفر در شفست هشت ساعته .

میدان هوایی هرات :

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیست ۳۰ کیلنه .

۲- پنج ثوب لباس نجات بخش واپریتری .

۳- یکپایه آله تنفس اکسیجن .

۴- يك بکس کمک های اولیه طبی .

۵- پرسونل جمعاً سه نفر .

میدان هوایی مزار شریف :

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیست ۳۰ کیلنه .

۲- پنج ثوب لباس نجات بخش واپریتری مخصوص اطفائیه .

۳- يك پایه آله تنفس اکسیجن .

۴- يك بکس کمک های اولیه طبی .

۵- پرسونل جمعاً سه نفر .

میدان هوایی کندز :

۱- یکمراده موتر لنداور اطفائیه .

خروجي ۱۰۰۰ وات در میدان هوائي کندز به عوض دستگاہ سابقه آن نصب و بکار انداخته شد .

۲- دربرج قوس ۱۳۵۳ دو پایه دستگاہ (اس، اس، بی) به قدرت خروجي (۳۰) وات یادو پایه انجن جنریتور (آی، ک ، دبلیو) ساخت اتحاد شوروی در استیشن هوا شناسی گردیز جدیداً نصب و بکار انداخته شد .

۳- در استیشن هوا شناسی جبل السراج نیز دو پایه دستگاہ (اس، اس، بی) ساخت اتحاد شوروی بکار انداخته شد .

۴- در استیشن عرض راه غزنی دو پایه انجن جنس یتور (۱۲ کیلو وات) نوع لیسترا نگلیسی جدیداً نصب و بعوض جنریتور های سابقه آن بکار انداخته شد .

۵- سیستم انتن برای دستگاہ رادیو تیلیفون (اس، اس، بی) تعمیر جدیداً استیتوت هوا شناسی مع کنترول کبیبل ۲۶ جوره ئی جدیداً نصب و بکار انداخته شد .

۶- یک پایه دستگاہ (اس، اس، بی) نوع سی، اچ ۲۵ جدید در تاور میدان مزار شریف نصب و به کار انداخته شد .

۷- دو پایه دستگاہ بیکن نوع (ای، ای، اکس، اس) در میدان هوائي میمنه بعوض دستگاہ های سابقه آن جدید نصب و بکار انداخته شد .

امور عمده ترمیماتی :

۱- یک پایه انجن (ک، وی، ای ، ۳۷۵) نوع واکیشا مربوط پاور پلانن میدان کندهار اوز حال عمومی که در اواخر جدی دو باره به کار انداخته شد .

۲- دو پایه آله ضد حریق فومیت .

۳- سه ثوب لباس نجات بخش واپرتیری اطفائیه .

۴- یک سیت آله تنفس اکسیجن .

۵- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۶- پرسونل جمعاً سه نفر .

میدان هوائي چغچران :

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیت ۳۰

کیلنه معاً چارچ فورم .

۲- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۳- سه ثوب لباس اپریتیری اطفائیه .

۴- پرسونل جمعاً سه نفر .

میدان هوائي فاریاب :

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیت ۳۰

کیلنه معاً چارچ فورم .

۲- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۳- سه ثوب لباس اپریتیری اطفائیه .

۴- پرسونل جمعاً دو نفر .

میدان هوائي فیض آباد:

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیت ۳۰

کیلنه معاً چارچ فورم .

۲- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۳- سه ثوب لباس اپریتیری اطفائیه .

۴- پرسونل جمعاً دو نفر .

در ساحه انجنیری :

دستگاہ های مخابره ورا هنمائی هوانوردی

ذیل در طول سال ۱۳۵۳ نصب و بکار انداخته شده است .

۱- در برج سنبله ۱۳۵۳ دو پایه بیکن

ریاست هوایی ملکی

- ۲- یکپایه انجنس (ک، وی، ای) نوع واکیشتاً مربوط ترمینل میدان کندهار ترمیم و دو باره فعال گردید .
- ۳- کنترل کبیل بیست و شش جوهر ئی بین مرکز اخذ و مرسله میدان هوایی کندهار بطول (۱۲۰۰ متر) تجدید گردید .

در امور ساختن :

ریاست عمومی هوا نوردی ملکی و توریسم در پهلو ای احداث میدان های هوایی شغنان، خواهان و در واز مربوط ولایت بدخشان به منظور تسهیلات و رفاه مسافری و کارکنان میدان که مشتمل از مامورین فنی و اداری می باشند ساختن تعمیرات ترمینل جنریتر، تحویل خانه و تعمیرات فامیلی برای رهائش مامورین میدان را پلان گزاری نموده و مدیریست ساختمان ها باوجود یک در مناطق مذکور نهضت عمرانی وجود ندارد و تهیه و رساندن بعضی مواد ذریعۀ طبایه صورت میگردد توانسته است تا یک حصه از کار های مذکور را با وجود مشکلات اوضاع جوی در سال ۱۳۵۳ اجرا نماید که کار های اجرا شده قرار ذیل است :

الف - در میدان هوایی شغنان ولایت

بدخشان :

تعمیر ترمینل تعمیر جنریتر تحویلخانه و دو باب عمارت فامیلی با تهیه مصالح در حدود ۴۰ فیصد کار شده است.

ب - در میدان هوایی درواز مربوط ولایت

بدخشان :

تعمیر ترمینل جنریتر تحویلخانه و دو باب تعمیرات فامیلی با تهیه مصالح در حدود ۴۰

- ۴- یکپایه انجنس (ک، وی، ای) مربوط میدان کندهار ترمیم و دو باره فعال گردید .
- ۵- دوبایه انجنس (ک، وی، ای) سابقه استیشن غزنی بعد از اورهال در شاپ ترمیم انجن میدان کندهار ترمیم و بعد دوباره به فراد نصب و بکار انداخته شد .
- ۶- انجن های احتیاطی سایت های میدان هوایی کندهار ترمیم و اصلاح گردیدند .
- ۷- انجن (۷۵ ک، وی، ای) میدان هوایی مینه در طول سال سه بار ترمیم گردید .
- ۸- انجن (۴۵ ک، وی، ای) مربوط میدان هوایی مزار شریف در شاپ میدان هوایی کندهار اورهال و بعد از ترمیم دو باره در میدان هوایی مزار شریف بکار انداخته شد.
- ۹- یکپایه انجنس (ک، وی، ای) مربوط میدان هوایی کندز در شاپ ترمیم انجن میدان کندهار اورهال و دو باره در میدان هوایی کندز نصب و فعال گردید .
- ۱۰- در طول سال ۱۳۵۳ هشت پایه دستگاه های (اس، اس، بی) نوع (۲۵، سی، ای) و دوازده

فيصدکار شده است .

ج- در ميدان هوائي خواهان مربوط ولايت بدخشان :

تعمير ترمينل جنريتر تحو يلخانه و دو باب تعميرات فاميلي ميدان خواهان با تپيه مصالح درحدود ۴۰ فيصد کار شده است .

در قسمت ميدان سازی :

۱- ترميم ميدان هوائي فيض آباد .

۲- نصب نمودن بيلر در اطراف ساحه ميدان هوائي هرات .

۳- ترميم ميدان هوائي چغچران .

ز - انكشاف و فعاليت های اخير در ساحه هوا شناسی :

در قسمت فعاليت های هوا شناسی دريکي دو سال اخير انكشافات بارز قابل ملاحظه رونما گردیده و بکمال اطمینان ميتوان گفت با اين جهش که در ساحات مختلف هواشناسی کشور صورت گرفته فعاليت های هوا شناسی کشور عزيز بيک مرحله نوين و عصري و پرستيز بين المللی خویش داخل شده که ديلا بصورت خلاصه بيان ميشود .

الف - انكشافات در ساحه تکميل استيشن های جوی :

از آنجا که مشاهدات اوضاع جوی اساس جميع فعاليت های هوا شناسی مانند تحقيقات و تنبغات علمی و استفاده در پيش بينی (فور- کاست) اوضاع جوی روز مره حصول نتايج اقليمی را تشکیل می دهد بناً در انكشاف و تکميل شبکه هواشناسی اخيراً توجه خاصی بعمل آمده است و با منظوری اعمار و افتتاح

سی استيشن جديد از مقامات صالحه خلا و کمبود شبکه استيشنهای کشور تقريباً رو به اکمال گذاشت که از جمله سی استيشن جديد ساختمان ده استيشن در اسلام قلعه ، امام- صاحب ، ايبک ، اندخوی ، اوبی ، بگوا ، تورغندی ، دره صوف ، شيندند و کجکی ، نود فيصد تکميل و آماده افتتاح میباشد و ده استيشن ديگر در بالامرغاب ، دولت آباد ، زيباک ، شور تپيه ، سرپل ، سنگ چارک ، کشم ، کلدار ، قرقین و قيصار تهاب گزاري گردیده و باقسی ده استيشن ديگر که عبارت از اجر ستان ، بوزی کند ، بدخشان ، پرچمن ، زرکول ، قلعه ، پنجه ، وازه خواه ، وبرگ متال ، خوست فرنگ ، ورسج وینگی قلعه باشد قسماً توسط متخصصين هوا شناسی سروی شده و قسماً در سال جاری سروی و در ساختمان تعميرات شان اقدام می شود.

این نکته قابل تذکر است که با اعمار و افتتاح این سی استيشن جديد مشکلی که از ناحیه کوهستانات کشور ما در امور هوا نوردی داخلی وساحه پيش بينی اوضاع جوی و همچنان نتايج اقليمی وجود داشت تا اندازه زیادی مرفوع و با بدست آوردن مشاهدات اوضاع جوی از يکتعداد کيثر مجموعاً (۸۴) استيشن جوی سطحی زمينه بهتر برای تحقيقات و ريسرچ علمی در ساحات مختلف فراهم میگردد فعلاً درين استيشن های هوا شناسی که معمولاً مشاهدات جوی ۲۴ ساعته توسط پرسونل فنی صورت میگيرد درجات حرارت هوا به

مشاهدات سطحی که فوقاً متذکر شدیم اخیراً کمیتهٔ تکنیکی متخصصین هواشناسی مدیریت عمومی هواشناسی ریاست هوا نوردی ملکی و توریسم تصمیم گرفت تا مشاهدات جوی اتمو سفیر علیا را که از نگاه ترتیب پیشبینی های صحیح ترجوی و هم رفع نیاز مندی میرم هوا نوردی حایزا اهمیت است نیز تو سعه بخشد و مشاهدات جوی فوقانی را فعلا تنها در کابل صورت میگیرد .

غیر کافی دانسته در نتیجه در سال ۱۳۵۳ اعمار و استیشن رادیو ساند را در هرات و کندهار بپایهٔ تکمیل رسانیده که در سال جدید مشاهدات جوی ، درجه حرارت ، رطوبت فشار اتمو سفیر علیا در طبقات مختلف با سمت و سرعت باد عملا آغاز خواهد شد البته این امر در تاریخ هوا شناسی کشور انکشاف مهمی تلقی میشود روی هم رفته افتتاح مشاهدات باد های فوقانی که توسط دستگاه پایلوت بالون صورت میگیرد در مزار شریف کندز، چغچران، غزنی، فراه و خوست نیز در پلان آینده مدنظر گرفته شد . این دستگاه مشاهدات فوقانی بکمک کشور دوست اتحاد جماهیر شوروی افتتاح و بیست نفر پرسونل افغانی درین رشته قبلا تربیه و آماده خدمت شده اند . علاوه برین در قسمت تربیه پرسونل علمی و فنی نیز انکشاف رونما گردیده چنانچه در سال ۱۳۵۲ بتعداد نود نفر فارغ التحصیل بکلوریا بحیث مشاهدین اوضاع جوی در استیشن ها موظف و تقسیم شده و ۱۹ فارغ التحصیل لیسانس در رشته اختصاصی هوا

صورت عاری اکثر و اقل رطوبت جوی فشار جوی سمت و سرعت باد استمرار تشعشع آفتاب و در بعضی استیشنهای هوا شناسی زراعتی شدت تشعشع آفتاب ابرها با قسام و مقدار آن مقدار بارندگی های مختلف بر ف باران ، ژاله و غیره پدیده های مهم جوی اندازه و ثبت میشود . که این ارقام علاوه بر اینکه یومیه مورد استفاده هوا نوردی ترا نسپورت زمینی زراعت و جنگلات و بند انهار و غیره احتیاجات روز مره مردم قرار می گیرد بعد از اوسط گیری و نتیجه گیری اقلیمی نیز در ساحات فوق استفاده علمی و عملی می شود .

چنانچه مدیریت اقلیم شناسی که وظیفه آن جمع آوری معلومات جوی از تمام استیشنهای داخلی و خارجی و نتیجه گیری اوسط های جوی میباشد معلومات مورد ضرورت را بتمام پروژه های جدید کشور که طالب معلومات شده اند رایگان عرضه نموده و توانسته بیک تعداد کثیر پروژه های انکشافی اخیر کشور جواب مثبت دهد . این مدیریت علاوه بر فرمایشات جداگانه موسسات دولت بولیتن های مرتبه خود را از ارقام و اواسط های با ارزش جوی ترتیب میدهد . بتمام وزارت خانه های کشور و بعضی سفارت خانهای خارجی و تقریباً (۴۰) کشور خارجی بطور تبادلوی ارسال نموده است .

ب- انکشافات در ساحة مشاهدات اتموسفیر فوقانی :
بر علاوه انکشاف شبکه استیشن های

جمله مهمي بسويه بين المللي رخداده از آنجمله آغاز ريسرچ هاي علمي است که توسل متخصمين داخلي در آنجا صورت گرفته ومي گيرد اين مؤسسه با بکار انداختن دستگاه عصري طبع تقريباً تمام نياز مندي هاي هوا شناسي را از نگاه جداول و مطبوعات مختلف مرفوع ساخته است. و دستگاه مخابره هوا شناسي که يکي از ارگانهاي مهم هواشناسي جهت بر قراري تماس بين استيشنها و مرکز واخذ معلومات از خارج و داخل کشور مي باشد علاوه بر دستگاه هاي عصري تبلي تايب و فاکسيملي که بصورت اتومات راپور ديتا هاي جوي را از مراکز مهم جمع آوري مي نمايد اخيرا با بکار انداختن دستگاه اخذ اقمار مصنوعي موفق شده تا روزانه (۴) فوتو از منطقه مربوطه را اخذ وبدسترس استفاده شعبه پيش بيني اوضاع جوي بگذارد البته اين عسکهاي اخذ شده توسط دستگاه اخذ اقمار مصنوعي نيز انکشاف مهمي در تاريخ هوا شناسي تلقى ميشود در اواخر سال ۱۳۵۳ مديریت انستيتوت يکد ستگاه کمپيو تر نيز از سازمان هوا شناسي جهان در جمله کمک هاي موسسه موصوف دريافت نمود که اکنون با بکار انداختن اين کمپيو تر و محاسبات دقيق و بدست آوردن نقشه ها امید است ريسرچ

شناسي در سال ۱۳۵۳ از پوهنځي علوم در رشته پيش بيني اوضاع جوي وريسرچ علمي شامل کار هاي علمي گرديده اندوهم يکتعداد ليسانسه ها در نظر است جهت تحصيلات عاليتر بخارج کشور اعزام شوند .

ج- انکشاف در رشته فور کاست يا پيش

بيني اوضاع جوي :

درين اواخر باوجود پرسونل پيشتر در ساحه پيش بيني اوضاع جوي نيز انکشافات مثبتي صورت گرفته است طوريکه بتعداد نقشه هاي جوي افزود شده ولي ارتفاعات ملي با فشار نقشه ها ترتيب ميشود و هم شعبه فور کاست توانسته معلومات مزيد از نگاه پيش بيني ميدانهاي هوائي داخلي ترتيب و به امور هوانوردي تسهيلات مزيد فراهم شده است و هم در نظر است تا پيش بيني هاي مختص گرافيك بنقاط مختلف کشور تنظيم و ترتيب شود .

ه - انکشاف در امور تحقيق وريسرچ :

همچنان از انکشافات مهمي در انستيتوت هوا شناسي که بحيث يکجزء مديریت عمومي هواشناسي در چند سال بدین صورت جهت ريسرچ علمي هواشناسي تطبيق در امور مختلف اجتماعي واقصادي شروع بکار نموده اخيراً انکشافاتي مهمي بسويه بين المللي رخداده از آن

ریاست هوایی ملکی

های علمی واثق ترو صحیح تر صورت بگیرد. میترها و بسامان پیمایش شدت آفتسب ب چون ریسرج های علمی مستلزم وجود مقدار زیاد معلومات و دینای جوی کافی از نقاط مختلف کشور است مدیریت انستیتوت طبق پلان مجوزۀ خود در دو سال اخیر در حدود ۸۲- استیشن اقلیمی درجه حرارت و ۵۶- استیشن بارندگی در نقاط مختلف کشور افتتاح و بکار انداخته است . همچنان بتعداد هفت استیشن زراعتی تحقیقی دربولان ، بغلان، چهاردره کندز ، دارالامان ، میریجه کوت وغازی آباد، سرده غزنی، وچهار استیشن سنا پیتیکی را، در آسمار، دیشو وخوست فعال گردانیده است .

و- انکشاف در امور تخنیک و بررسی هوا شناسی :

توأم با انکشاف و توسعه استیشن های هوا شناسی گنه و وظیفه آن تهیه و تکمیل سامانهای استیشن هالزقبیل ترمایتر هاو بارودمتر ها، هابگرو- جامه عمل پوشیده وامید است بتواند وظیفه مهم وسنگین بر رسی ورهنمائی مشاهدین و پرسونل فنی را که در اکناف کشور مشغول خدمت اند بسر برسانند .

ریاست بناروالی

راجانشین پلان اولی ساخت .
نظام جمهوری کشور مرحله نوینی رادر پلان بیست و پنج ساله ساختمانی شهر کابل بوجود آورد. بدین معنی که در ماه جدی ۱۳۵۳ مطابق ماه جنوری از سال ۱۹۷۵ میلادی به اساس توافقی که بین کشور ما و اتحاد جماهیر شوروی حاصل شده بود هیاتی از انجنیران آن کشور به ارتباط سومین و مهمترین مرحله پلان عمومی بیست و پنجساله شهر کابل وارد کشور شده در بناروالی کابل آغاز بکار کرد .
انجنیران این هیأت اول از همه بکار های تصحیحی پلان پرداختند و از آن پس به فراهم آوری نقشه های تفصیلی مشغول گشتند. این دسته از انجنیران شوروی به همراهی انجنیران و مهندسان جوان تحصیل کرده افغان، از امور این بناروالی ، رویهمرفته به امور تصحیح، تطبیق و کنترل پلان عمومی بیست و پنجساله شهر کابل که دولت بعهد بناروالی گذارده است میپردازند .
اکنون پلان عمومی خطوط سرحدی جاده ها و تعمیرات قسمت مرکزی و قسمت های دیگری از شهر کابل تهیه شده است . درین پلان کلیه سرحدات جاده ها و میدانهای شهر بصورت واضح نشان داده شده است . در سیستم نو ترانسپورتی شهری که بوجود آمده است سیر و عرض جاده های ترانزیتی نظربه ازدیاد حمل و نقل و شبکه بس های شهری و با توجه به اساسات فنی جاده های شهری تعیین گردیده

پلان بیست و پنجساله ساختمانی شهر کابل:
اقدام برای پلان بیست و پنج ساله ساختمانی شهر کابل یازده سال قبل از این در زمان صدارت نیاغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم صورت گرفته . کشور دوست همجوار ما، اتحاد جماهیر شوروی ، طرح این پلان را به اساس کمک بلاعوض بعهد گرفت ، فرمایش طرح پلان به (موسسه تحقیقات) عملی طرح و پی ریزی شهر سازی شهر مسکو سپرده شد .
در سال ۱۹۶۴ مطالعات طرح ریزی پلان تحت نظر وستیکو فاریکوف صورت پذیرفت . اما این پلان بجز قسمتی از آن یعنی پروژه نادر شاه مینه مواجه به رکود گردید و جامه عمل نپوشید .
معاذیر قسماً عبارت بود از نبودن تخصیصات پولی کافی، کارکنان لازم فنی جهت نظارت و کنترل پلان، معضله ساختمانی کانالیزاسیون از رهگذر عماراتی که قبلاً اکسمال یافته بود، مشکلات تخریب تعمیرات کهنه و فرسوده شهر در قبال کمبود منازل رهایش برای شهروندان و بعضی عوامل اجتماعی نبودن نقشه های تفصیلی که تطبیق پلان را بسپولت امکان می بخشید و بالاخره تعمیرات عدیده که در هر گوشه و کنار شهر خلاف نقشه وبدون استیذان بناروالی کابل بسرعت اعمار میگردد .
در سال ۱۹۷۰ دسته ای از انجنیران ساختمانی از (موسسه پلانهای عمومی شهرها) وابسته به ملل متحد به ریاست انجنیرا گولیا لیف، متخصص شوروی وارد کابل شد که يك پلان عمومی دیگر

دریای کابل اکنون تکمیل گردیده است. بدین طریق دریای کابل جای منظره خشک و خالی و ناخوش آیند هنگام تموز خود را به منظره يك دریای پرآب زیبا و دلپذیری خواهد داد.

توسعه ساحات سرسبز، اعمار مبرز های عامه در ۱۲ ناحیه شهر (که تعدادی از آنها همین اکنون آغاز گردیده و نزدیک به اكمال میباشد و بقیه آنها در سال جاری ساخته خواهد شد.) و سیستم واحد آبرسانی و سیستم آن. بلاشبه در عصری ساختن این شهر بزرگ کشور نقش عمده ایفاء خواهد کرد.

با در نظر داشت جنبه های انجینیری و مهندسی عصری سعی بعمل می آید تا شهر کابل که يك شهر شرقی و آسیای میانه میباشد خصوصیت ها و نمای شرقی آن حفظ گردیده تا اثری از شرقی گری به باشندگان آن و بخصوص به بینندگان خارجی ببخشد.

از ساحات خیلی جالب شهر چار ساحه ذیل است که نقشه های درینجا مختصراً شرح میگردد:

۱- مرکز نو دولتی شامل تعمیرات اداری برای وزارتها در دو طرف جاده استقلال مقابل ارگ ریاست جمهوری و تاحصه دریای کابل درینجا هشت تعمیر بزرگ دوازده منزله بشکل تعمیرات مرتبه دار ساخته خواهد شد. این جاده که توسط يك پل بزرگ زیبا دریای کابل را عبور خواهد کرد برای جشنها و رسم گذشت های اردوی جمهوری آماده ساخته خواهد شد.

و سنجش های انجینیری آنها بر طبق این عوامل و اساسات صورت گرفته است. رویهمرفته اکنون خطوط ترافیکی مرکزی شهر کابل در رابطه با پلان عمومی بیست و پنجساله تکمیل شده است.

در نقشه های تفصیلی خصوصیات تعمیرات نقاط مختلفه شهری مطابق به خصوصیات فنی ساحه های شهری مراکز عمومی دولتی، صنعتی تجارتي، فرهنگی و تفریحی و استراحتی، پارکینگ ها و سایر ساختمانهای شهری تعیین میگردد.

خبرخانه مینه و رحمان مینه بخشی از پلان عمومی شهری را تشکیل میدهند که نقشه های

تفصیلی آنها بعد از مطالعه و بررسی دقیق بوجود آمده است. ساحه های رهایش، جاده های عمومی و فرعی و ساختمانهای ورزشی و تجارتي و استراحتی آنها تعیین گردیده است. پلان عمومی رحمان مینه بطور عموم تحت کار میباشد. در پلان تفصیلی خبرخانه مینه حدود سه هزار و ششصد نمره زمین نقشه شده است.

در ساحه بین باغ وحش و مکرویان اعمار چند پل و تعدادی بند آب روی دریای کابل تجدید دیوار های دریای کابل و اعمار چند پلچه در نظر گرفته شده است.

اعمار بندهای آب روی دریای کابل در سن ساحه بدون تردید در زیبا ساختن شهر کابل و در بهتر گردانیدن اقلیم آن و نیز در تأمین حفظ الصحه این ساحه بطور خاص و کل شهر بصورت عموم نقش بازی خواهد داشت. پلان و برآورد ترمیم دیوار های استنادی

د افغانستان کالني

- ۲- ساحه هوتل سټيپنز، ميدان پشتونستان ودریای کابل، درین منطقه عمارات اداری چون عمارت مرکزی مخابرات (مشمول برسه تعمیر برای پست تیلو ن و تیلگراف) ، شفاخانه (شامل شعبه دندانسازی که کار ساختمان آن امسال آغاز خواهد شد) ، عمارت ۱۲ یا ۱۴ منزله افغان تورعمارات بلند منزله برای ریاست کودکیماوی، ریاست برق کابل و نیز تعمیرات رهایش بامغازه هادر منزل اول آنها شامل میباشد . بدین طریق درلب دریای کابل عمارات مجلل و باشکوهی عرض اندام خواهد کرد .
- مفکوره مقدماتی پلان تفصیلی عقب هوتل سپین زرو پشتنی تجارتی بانک و عمارت مخابرات درین ساحه اكمال یافته است .
- ۳- ساحه بین هوتل سپین زرو، دریای کابل و آسمایی واپ ، درین جا عمارات پنج منزله پیشبینی میشو د که منازل اول شان برای دکانها و فروشگاههای عتیقه فروشی و غیره اختصاص داده خواهد شد. عمارات رهایش پنج منزله که درین ساحه تجویز گردیده است دارای حویلی های کوچک مقبول ، حوضها و فواره ها خواهد بود .
- دیوار های احاطوی زیبا، کلینیکهای مطبخی خیابانهای کم عرض و پیچدار بانخته سنگهای فرشی ، تابلو های موزائیک روی کار که زیبایی خاصی رابه بیننده بخصوص بینندگان سیاح خارجی خواهد داد پاره ای از مميزات این ساحه شهر کابل را تشکیل میدهد .
- ۴- ساحه بین وزارت معارف و ولایت کابل،
- درینجاهه خانه رهایش دومنزله نقشه کشی شده است . اینجا يك مرکز تجارتي شامل مغازه ها و فروشگاه ها و قهوه خانه ها بوجود آمد. تعمیرات منازل رهایشی حویلی نادر دولی بام مغازه ها بصورت برنده کلان در منزل دوم کمبود حویلی راجبران میکنند این حویلی های غیرعادی دارای ساحه سرسبز و حوضها و میدان های بازی برای اطفال میباشد . این اسلوب معماری امکان میدهد که دريك رقبه نسبتاً خورد از مرکز شهر کابل، مرکز تجارتي و نیز رهایشگاه های عصری دارای حویلی مصنوعی غیرعادی بوجود آورده شود .
- آنچه که به ارتباط پلان بیست و پنجساله ساختمانی شهر کابل علاوه برین صورت گرفته است یا میگیرد به اختصار در پائین شرح میگردد :
- ۱- پلان پارکهای شهر کابل یعنی پارک اکبرخان، پارک استقلال مقابل ارگ ریاست جمهوری، پارک تیمورشاهی، پارک کارته پروان و پارک ده بوری تکمیل شده است و ساختمان برخی از آنها هم اکنون آغاز گردیده است .
- ۲- پلان پولی کلینیک و شفاخانه وزارت صحیه در سالنگ واپ نزدیک عمارت کنونی آرشیف ملی بسر رسیده است .
- ۳- پلان تعمیر بنا ووالی کابل .
- ۴- پلان تعمیرات برای هژده ناحیه در نقاط مختلفه شهر که از جمله آنها یکتعداد تکمیل شده است .
- ۵- پلان تعمیر گارد جمهوری .

ریاست المپیک

ورزش در سالیکه گذشت • ورزش و سپورت همگام با تولد انسان در ساختمان و تکامل ارگان جسمی، نقش مهم و سازنده دارد. در طول اعصار انسانی اولیه که مانند امروز از موثریت و فلسفه ورزش آگاهی نداشتند، بصورت غیر شعوری برای مبارزه با طبیعت و کسب قدرت و نیروی مندی و پیروزی طبیعت به حرکات ساده ورزشی، دست زده و با بازوان توانابه جنگ حیوانات وحشی و شکار میپرداختند. همراه با تکامل دوره های تاریخی و تغییر در (وسایل تولید) به همان تناسب در مضمون و محتوای ورزش ملل، نو آوریهائی پدید آمد. برای حرکات ورزشی لوازم، وسامان ابداع شد و ورزشهای ملی کشورها را در قالب نظم و مقررات بنیانگذاری کردند، و ارزش سپورت در یونان و روم قدیم تا آنجا مرتبت بلند یافت که می گفتند (نسلی نیرومند و سالم پاسدار آزادی امپرا طوری روم است نه علیل و ناتوان). با توجه باین امر، جوانان یونان و روم قدیم در زمانی معین در پاه کوه (المپ) از سراسر امپرا طوری گرد هم میآمدند و به

زور آزمایی و مسابقات معمول از قبیل مشت زنی، انداخت وزنها، خیزها و غیره یکی بر دیگری تفوق جسته و به کسب شاخه زیتون که علامت پیروزی و قهرمانی داشت نایل میشدند.

با پیشرفت تدریجی ساینس و تکنولوژی و تحولات شگرف در بنیاد روابط اقتصادی و اجتماعی ملل، مؤسسات روبرائی ورزش نیز همراه با تغییرات اقتصادی بگونه ای متکاملتری تحول یافت تا آنجا که به ابتکار، پیر دو - کوبرتن (فرانسوی، سپورت در جهان وجه بین المللی یافت و در کشور های جهان کمیته های ملی المپیک بوجود آمد و سازمان بین المللی ورزش منحیت اداره حلقه وصل بین مؤسسات ورزشی دول پنج قاره جهان در سال ۱۸۹۵ - تأسیس گردید.

کوبرتن بالهام از مسابقات ورزشی یونان و روم قدیم اساس مسابقات المپیک جهان را گذاشت که شعار آن همبستگی، اتحاد و دوستی بین ورزشکاران پنج قاره جهان بود و این هدف در سمبول المپیک که بشکل پنج حلقه متصل به هم تثبیت شده است انعکاس یافت و اولین مسابقات جهانی المپیک به شکل مدرن در سال

(۱۸۹۶) در آتن برگزار گردید .

افغانستان نیز منحيث کشوری آزاد و مستقل در سال (۱۳۱۲) به عضویت این سازمان بین المللی در آمد و ورزشکسازان افغانی برای نخستین بار در مسابقات جهانی (۱۹۳۶) بر لین که بعد از هر چار سال یکبار دایر میشود شرکت نمود. امروز دولت جمهوری افغانستان عضو کمیته بین المللی المپیک جهان و در فدراسیون های مختلف ورزش این سازمان بین المللی عضویت داشته و همچنان بحیث عضو مسابقات آسیائی در دوره های مختلف این مسابقات سهم گرفته است .

طوریکه در بالا اشاره شد اقوام قدیم آریانانامندسایرملل جهان به یک سلسله بازی های ملی و محلی دست زده و امروز ورزشهای ملی افغانستان چهره متمایزی را در بین ورزشهای ملی سایر ممالک جهان بخود گرفته است قرنهای پیش آریازادگان قدیم به اسپ، اسپ سواری و نگهداشت گله های اسپان تیزگام و تند رو علاقه مفرط داشتند و حتی در تاریخ گذشته بنام دودمانهایی برمیخوریم که سلسله نصب سلاطین آنها به کلمه (اسپه) میانجامید که خود تعبیر صاحبان گله های بزرگ اسپ و ارتباط بانجابت این حیوان بود .

ورزش حماسی و تهور آمیز بزکشی که امروز در سراسر جهان بحیث یک سپورت شجاعانه ورزشی طرف توجه جهانیان قرار گرفته است به گذشته های خیلی دور و به نیرو و شجاعت مردم قدیم آریانارابطه میگیرد

نیرو اندازی ، سوار کاری ، نیزه زنی ، ازبالای اسپ ، سنگ انداختن ، کوه نوردی ، کشتی چپکنی ، شنا ، ویدها بازیچه دیگر انواع ورزش هایی بوده که در طول ادوار گذشته جوانان این سر زمین را نیرو مند و شجاع بار آورده و با روحیه یک قهرمان شجاعطسی پیکار های متعدد با دشمنان خارجی ، استعمار کهن را با توانائی جسمی و روحیه آزادمنشی خود در این گوشه آسیا منکوب کرده اند . با ایجاد معارف معاصر در کشور ورزشهای عصری، رشد و نمو یافت ، با تأسیس لیگسبه حبیبیه سپورت منحيث یک مضمون در سسی شامل نصاب تعلیمی مکاتب گردید و در عصر امانی ورزشهای فوتبال ، والیبال ، کرکت هاکی و تنیس در بین قطعات اردوی افغانستان رایج شد .

در عصر محمد نادر شاه شهید این ورزشها در مکاتب تمرین و تعلیم داده شد و برای نخستین بار در عهد صدارت شاه محمودغازی اولین تورنمنت رسمی مسابقات بین مکاتب کشور دایر و در سال (۱۳۱۵) بنام مدیریت سپورت اداره ای در چوکات تشکیل وزارت معارف منظور گردید .

باتعدد پوهنخی ها و تمرکز آن به اداره ای واحد آمریت ورزشی پوهنتون کابل تاسیس گردید که درین ضمن ادارات ورزش در حربی پوهنتون و وزارت دفاع ملی به منظور تربیه ورزشکاران قطعات اردو به وجود آمد و همچنان در اکادمی پولیس اداره ورزش ایجاد شد . در طول این مدت ورزش در کشور ماعروج و نزول بسیاری

ریاست المپیک

ورزش و تفریحات سالم و همچنان عملی نمودن اساسنامه کلبهای ورزشی تحولات مثبتی را در ساحه ورزش کشور بوجود خواهد آورد .

پروگرامهای سال :

ریاست المپیک در پهلوی تنظیم مطالعه ، و بررسی ، پروژه ورزش کشور و برای تنظیم بهتر تیمهای ورزشی در مرحله نخست تحت نظر کمیته های وارد ، تیمهای منتخب را در رشته های پهلوانی ، فوتبال ، باسکتبال دختران و پسران ، اتلتیک و والیبال دایر نموده وسایل تمرینات و تهیه عصریه آنها را بشکل مطلوب تدارک دید .

برای تهیه لوازم ورزشی و سمبول کمیته ملی المپیک با همکاری د آریانا افغان هوائی شرکت البسه و لوازم ورزشی برای تیمهای منتخب به ترکیه فرمایش و از آن استفاده بعمل آمد برای انتخاب تیمهای فوق تورنمنت هائی در رشته های متذکره دایر شده که به اساس آن از طرف کمیته مؤظف بازیکنان ماهر و مستعد انتخاب گردیده و درخزان امسال مسابقات بکسنگ ، فوتبال و پنگ پانگ در کابل دایر شد .

برای تجهیز بهتر غازی استدیوم برای اولین بار استدیوم با پروژکتور های قوی که توسط موسسه زمینس تهیه گردید است . امکان مسابقات شبانه فراهم گردید و همچنان دندانهای غازی استدیوم که درسالهای گذشته شکست فاحش نموده و قابل استفاده نبود به همکاری و پشتکار مسئولین وزارت فواید عامه و دستگاه های ساختمانی دولتی به سرعت

بخود دید که نهضت ورزش در زمان صدارت شاه محمودغازی رامیتوان نقطه عطف در جهت انکشاف و رشد ورزش تا این دم تلقی نمود .

نوسازی بنیادی در سطح عمومی ورزش :

در نخستین ماههای استقرار نظام نویسن در کشور ، دولت جمهوری طی فرمانی هدایت داد تا ریاست المپیک از نظر فعالیت متمرکز و ملی ، ورزش واز نگاه اساسات و تشکیل مورد تجدید نظر قرار گرفته و برای ایجاد یک مؤسسه مؤثر بحال جوانان ورزشکار مطالعاتی صورت گیرد . بموجب این هدف بعد از مطالعات همه جانبه طرح یک مؤسسه مسؤل ورزشی بنام (ریاست ورزش دولت جمهوری افغانستان) ریخته شد که وظیفه دارد تا پلان عمومی فعالیت ، انکشاف توسعه و رشد ورزش را برای مرکز وولایات افغانستان تنظیم و عملی نماید . ودر پهلوی این امر ریاست المپیک مطابق اهداف کمیته های ملی المپیک جهان بصورت یک اداره جداگانه تأسیس گردد (که تطبیق این پروژه مورد موافقت دولت قرار گرفته دولت جمهوری درین سکتور عامه مصارف قابل ملاحظه ای را متقبل گردید منظوری این طرح یکی از آرزوهای جوانان ورزشکار و قدم مهمی در توسعه ورزش کشور محسوب میگردد .

همچنان برای نموورشده هسته فدراسیون ها ، اساسنامه کلبهای ورزشی تدوین و بعد از ملاحظه وزارت عدلیه بمراجع صلاحیتدار سپرده شده که یقین است تطبیق پروژه ریاست

سابقه تنظيم شده بود . ملا حظه و همچنان از مسابقات نهايي فتيبال جام جمهوريت كه به ساعت هفت شام اول اسد در غازي استديوم بر گزار شد بازيديد نمودند .

در ختم مسابقات جشن جمهوري كشور تحفه هاي از پيداوار وطن باسبمول هاي نخستين جشن جمهوري كشور كه از طرف رياست المپيك تهيه شده بود در قصر گلخانه صدارت عظمي طي محفلي از طرف معاون صدارت به ورزشكاران مېهان داده شد .

اعزام تيمهاي افغاني بخارج كشور :

از سرطان سال گذشته تيم منتخب پهلواني افغاني غرض اجراي يك سلسله مسابقات عازم اتحاد شوروي گرديده متعاقبا تيمهاي واليبال وباسكتبال نيز به دعوت مقامات ورزش اتحاد شوروي به اجراي يك سلسله مسابقات در آن كشور پرداختند كه بمقايسه گذشته نتايج مسابقات مخصوصا در رشته پهلواني اطمينان بخش بود . همچنان تيم منتخب كابل بدعوت مقامات ورزشي جمهوريت مردم چين عازم آنكشور گرديد و با اجراي يك سلسله مسابقات در ايالات مختلف آن جمهوريت پرداختند كه نتايج ورزش آنها نهايت دلچسپ بود ، تيم هاي پهلواني واتلتيك افغاني در همفتمين دور بازيهاي آسياي تهران شركت نمود . در

ممكنه تخريب ومجددا بشكل اساسي اصلاح و آباد گرديده تعديلاتي در عمارت رياست المپيك وارد گرديده تشنا بهاي عصري براي ورزشكاران اعمار شد .

دعوت ورزشكاران خارجي :

در نخستين سالگرد جشن جمهوري كشور براي اولين بار در تاريخ سپورت افغانستان تورنمنت مسابقات باشركت تيمهاي داخل كشور و ممالك دوست در كابل داي ر شد . در مسابقات فتيبال (اولين جام جمهوريت افغانستان) تيمهاي فتيبال اتحاد شوروي ، هندو ايران با تيم هاي منتخب وجوانان كابل سه هم گرفته و همچنان تيمهاي پهلواني اتحاد شوروي و واليبال ايران در ايام جشن مېهان رياست المپيك دولت جمهوري افغانستان بوده وبا اجراي يك سلسله مسابقات دوستانه در ايام جشن پرداختند كه مصارف محل رهايش و خوراك آنها از طرف رياست المپيك تهيه و تدارك گرديد كه مجموع ورزشكاران خارجي اضافه از صد نفر بودند .

در ماه اسد يك تيم واليبال جمهوريت مردم چين وارد كشور گرديد و در اوائل حمل امسال تيم فتيبال شوروي به اجراي يك سلسله مسابقات در كابل پرداختند .
زعيم ملي ما بروز ۲۷ سرطان رسم گذشت ورزشكاران و جمناسستيك را كه طور بسي

کلاس دوم محمد اسلم قهرمان افغانی مقام سوم آسیارا حاصل و یکسب مدال موفق گردید. همچنان غلام سخی و جان آقا دو پهلوان دیگر افغانی مقامهای چارم آسیا را در کلاسهای خود بدست آورده و موفق به اخذ دیپلوم گردیدند.

برای اولین بار تیم فوتبال جوانان کابل در هفدهمین دور مسابقات فوتبال آسیایی منعقد کویت شرکت نمود. بدین شرح دعوت و پذیرائی تیمهای ممالک دوست در کابل و اعزام ورزشکاران افغانی بخارج کشور در سالیکه گذشت از نگاه کمیت و کیفیت نقطه عطفی در مبادله هیأت های ورزشی تلقی میگردد.

در ماه عقرب سال گذشته مسابقات بزرگ بزرگمشکی ولایات شمال کشور در کابل برگزار شد زعیم ملی مابعد از ختم مسابقه جام و بیرق قهرمانی را به رئیس تیم بزرگمشکی ولایت تخار اعطاء و روسای تیمها را بعد از مسابقه پذیرفته در مورد انکشاف این ورزش حماسی به ایشان توصیه نمودند.

همچنان در ختم مسابقات رهبر ملی ما تمام چاپ اندازان ولایات را غرض وداع در چمن قصر صدارت پذیرفته و آرمانهای مترقی دولت جمهوری را با هدفیکه در قسمت توسعه و رشد ورزش در نظر است به ایشان توضیح فرمودند.

در زمستان سال گذشته ریاست المپیک تورنمنت شامپیون شب شطرنج افغانستان را در کابل دایر نمود که پس از ختم مسابقه جامهای قهرمانی به برندگان آن داده شد.

در ماه ثور امسال تورنمنت مسابقات فوتبال و پهلوانی غرض انتخاب تیمهای کابل دایر گردید که تا این تیمها برای مسابقات جشن جمهوری آمادگی داشته باشند.

در اوایل حمل امسال مسابقات بزرگمشکی در کابل باشکرت تیم های صفحات شمال کشور دایر گردید تا قدم بهتری در معرفی این ورزش بخارجیهائیکه درین فصل بکشور ما مسافرت نموده بودند بر داشته شده باشد.

ریاست المپیک در سالیکه گذشت عوایدی در حدود دو میلیون و دوصد و بیست و پنج هزار و چهار صد و شصت و سه افغانی بدست آورده که حسب مقررات بحساب واردات دولت تحویل و این عواید که در اثر اصلاحات در امور اداری و تنظیم بهتر پروگرامهای ورزشی بدست آمده است با مقایسه بده سال گذشته تفاوت قابل ملاحظه ایرا نشان میدهند.

با اجمال مطالب فوق سالیکه گذشت تحریک مطلوب و جنبش ثمر بخش در ساحه سپورت کشور مآیدید آمد. تطبیق پروژه های جدید ورزش به یقین همچنان نیکه آرزوی دولت جمهوری افغانستان است آینده بهتر ورزش را در کشور مانوید میدهد.

پروتو کولها

موافقتنامه تجارتی افغانستان ورو مانیا

۲۰ سرطان ۱۳۰۳

طبی واز رومانیا ماشین آلات زراعتی ، دستگاه های مکمل، فابریکه هاباتجییزات آن وسایل ترانسپورت ، سامان برقی، ماشین های سرک سازی و تعمیرات ، انواع انجن هاویمپ ها، آهن باب، شکر، منسوجات وغیره به افغانستان وارد خواهد شد .

موافقتنامه را از طرف افغانستان نساغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت وازجانب رومانیا نساغلی الکزاندر یووا باسفر کبیر غیر مقیم آنکشور در افغانستان امضاء نمودند . بموجب این موافقتنامه تجارت بین دوکشور به اسعار قابل مبادله انکشاف نموده از افغانستان پخته پشم، میوه جات، قالین، صنایع دستی، نباتات

موافقتنامه همکاری اقتصادی افغانستان وایران

۲ اسد ۵۳

وزراعت دروادی سفلی هلمند و تقویة بانك انکشاف صادرات افغانی سهم میگيرد . پروتوکول حاکمیت کهکشور ایران برای تسریع امور مطالعات اقتصادی این پروژه ها عجالتا ده ملیون دالر که قابل افزایش به بیست ملیون دالر میبا شد برای استخدام موسسات فنی بدسترس افغانستان میگذارد . علاوه دراین پروتوکول تصریح شده است که ایران آماده میباشد در بعضی پروژه های انکشافی آینده افغانستان نیز سهم بگیرد . همچنان حکومت ایران در تهیه و تمویل یکنمعداد بس های شهری تحت شرایط مساعد بافغانستان کمک خواهد نمود .

پروتوکولی در زمینه همکاری اقتصادی بین دولت جمهوری افغانستان وکشور ایران در وزارت امور خارجه عقد گردید .

پروتوکول رانساغلی علی احمد خرم وزیر پلان و نساغلی فریدون مهدوی وزیر تجارت ایران امضاء نمودند .

بموجب این پروتوکول دولت ایران در احداث پروژه تمديد سرک یخچال دیشو تا سرحد پروژه خط آهن کابل - کندهار - هرات - اسلام قلعه احداث فابریکه های شکر، سمنت، فابریکه های نساجی پشمی ونخی وکاغذ در ولایات مورد نظر و همچنان انکشاف توسعه منابع آب

بناغلی علی احمد خرم وزیر پیرلان و بناغلی فریدون مهدوی وزیر تجارت ایران هنگام امضای پروتوکول
 موافقتنامه همکاری اقتصادی در وزارت امور خارجه . - اسد ۱۳۵۳

موافقتنامه قرضه بیش از ده میلیون مارک جمهوری آلمان

۸ اسد ۱۳۵۳

جمهوریت اتحادی آلمان بیش از ده میلیون مارک تحت شرایط سهل با افغانستان قرضه
 استهلاکی میدهد .
 موافقتنامه مربوط باین قرضه بین حکومت دوشکور در کابل عقد گردید .
 موافقتنامه زایه نمایندگی ازدولت جمهوری افغانستان بناغلی فضل الحق خالقیار معین
 وزارت مالیه و از طرف حکومت جمهوریست
 اتحادی آلمان دکتور هافمن سفیر کبیر آنکشور در کابل امضاء کردند . از جمله ده عشاریه
 پنجصد و هشتاد و چار میلیون مارک سه میلیون آن
 برای تجهیزات موسسه واکسین سازی و هفت
 عشاریه پنجصد و هشتاد و چار میلیون مارک آن
 برای تهیه وسایل ترانسپورتی و بس های
 شهری در نظر گرفته شده است .

معین وزارت مالیه و سفیر کبیر جمهوریت اتحادی آلمان موافقت نامه اسناد مربوط به

۱۳۰۳۰۹

قرضه ده ملیون مارک راماده می نمایند .

موافقتنامه توريد يکپزارتن روغن از اتحاد شوروی

قرار داد توريد يکپزارتن روغن سمرقند ار
 اتحاد شوروی بين رياست ارزاق و احتیاجات
 عامه وزارت مالیه و نمایندگی تجارتي شوروی
 در کابل عقد گردید . قرار داد رابناغلی
 محمدآصف رئیس ارزاق و بناغلی زتونسیخ
 آهروستوک انتورک امضاء نمودند . بمو جب
 این قرارداد روغن متذکره در جریان سال
 بافغانستان وارد میگردد .

پرو تو کول حمل و نقل اموال بین افغانستان و اتحاد شوروی

۹۰ اسد ۵۳

قرارداد حمل و نقل اموال صادراتی و وارداتی
 و ترانزیتی بین افغانستان و اتحاد شوروی عقد
 گردید .
 قرار داد را از طرف افغانستان بناغلی
 عبدالسلام رئیس تجارت خارجی وزارت تجارت
 و از جانب اتحاد شوروی بناغلی ای کوسارک
 معاون اتحادیه عمومی بارجلانی تجارت خارجی
 آنکشور در وزارت تجارت امضاء نمودند .
 بموجب این قرارداد تسهیلات در حمل و نقل اموال
 وارداتی، صادراتی و ترانزیتی و همچنان توسعه
 روابط تجارتي بین دو کشور فراهم میگردد .

ښاروالی کابل، و معاون مشاوریت اقتصادی سفارت کچلې شوروی هڅې لپاره تبادلې استازو
 پروتوکول تطبیق پلان بیست و پنجساله شهر کابل ۱۳۰۳ - ۱۳۰۴

پرو تو کول تطبیق پلان بیست و پنج ساله شهر کابل

۱۳۰۳ ۰۵ ۲۳

را از جانب افغانستان دکتور غلام سخی نورزاد
 ښاروال کابل و از طرف اتحاد جماهیر شوروی
 نیکولای شتیوا نکوف معاون مستشار اقتصادی
 سفارت کبرای آنکشور در کابل امضاء کردند

پروتوکولی مبنی بر اعزام شش نفر متخصص
 شوروی بافغانستان به مقصد مطالعات تطبیق
 پلان بیست و پنج ساله شهر کابل در
 ښاروالی کابل امضاء گردید پروتوکول

موافقتنامه در ساحت هوا شناسی بین افغانستان و اتحاد شوروی

۱۲ سنبله ۵۴

است و هم وعده داده که وسایل مخابره مراکز
 بودکاست هوا شناسی کابل، کندهار، هرات
 و کندز را از طریق موسسه بین المللی هوا
 شناسی بافغانستان کمک کند.
 این پروتوکول را از طرف افغانستان معاون
 ریاست هوایی ملکی ښاغلی دکتور عبدالخالق
 و از جانب اتحاد شوروی ښاغلی توستن کوف
 معاون ریاست ایدرومترولوژی اتحاد شوروی
 امضاء کردند.

پروتوکول کمک های بلا عوض تخنیکي
 اتحاد شوروی در ساحت هوا شناسی افغانستان
 در مسکو با امضاء رسید.
 اتحاد شوروی توسعه همکاری را برای
 تنظیم بهتر مرکز هوا شناسی میدان هوایی
 بین المللی کابل، تأسیس دستگاه بررسی
 هوا شناسی، توسعه ورکشاپ تخنیکي و تنظیم
 بهتر شبکه مخابره هوا شناسی قبول کرده

رئیس انکشاف صادرات وزارت تجارت و مدیر عمومی تجارت داخلی وزارت اقتصاد ایران
 هنگام امضای موافقتنامه ترانزیتی بین افغانستان و ایران .

موافقتنامه امور ترانزیتی

۱۴ سنبله ۱۳۵۳

موافقتنامه ترانزیتی بین دولت جمهوری افغانستان و دولت ایران در وزارت تجارت با امضاء رسید. درین موافقتنامه که جاگزین موافقتنامه قبلی میباشد تسهیلات بیشتری در امور وسایط نقلیه و حمل و نقل اجناس و مال التجاره ترانزیتی برای هر دو کشور فراهم گردیده است .

این موافقتنامه را از جانب افغانستان بنیاعلی محمدفرید رفیق رئیس انکشاف صادرات و از جانب ایران بنیاعلی ابراهیم داوری مدیر عمومی تجارت داخلی وزارت اقتصاد ایران امضاء نمودند.

موافقتنامه خریداری دوک نختابی

۲۰ سنبله ۱۳۵۳

قرارداد خریداری سیزده هزار دوک نختابی و چهار صد پایه ماشین بافت و ماشینی ملحقه آن برای فابریکه نساجی بلخ بظرفیت تولیدی ده میلیون متر پارچه در سال که بالغ بر دو صد و ده میلیون افغانی میشود در نمایندگی تجارتي اتحاد شوروی در کابل امضاء گردیده.

قرارداد را از طرف وزارت معادن و صنایع انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع آن وزارت و از طرف اتحاد شوروی بنیاعلی لیوین نماینده بنیاعلی ولادیمیر یا کونکومدیر صادرات تخموش اکسپورت اتحاد شوروی در کابل امضاء نمودند .

انجینیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع وزارت معادن و صنایع و بنیاد ملی ولادیمیر یاگونکو نماینده
نخموش اکسپورت شوروی هنگام امضای قرار داد خریداری دوک های نختابی و ماشین های بافت برای
فابریکه نساجی بلخ. ۱۳۰۳۶۲۱

پرو توکول اعزام متخصصین جمهوری مردم چین به افغانستان

۱۳۰۳۶۲۰

قراردادی مبنی بر اعزام یکمده متخصصین جهت همکاری از طرف جمهوری مردم چین در امور ساختمان مونتاز دستگاه ها و تولید بیشتر فابریکه نساجی بگرامی در کابل عقد گردید بموجب این قرار داد سی و سه متخصص چینی در جریان سال جاری بکابل آمده در امر بسته کاری دو صد و چهل پایه ماشین بافت جدید دستگاه های نختابی، رنگ آمیزی و تولید فللین یا فابریکه نساجی بگرامی همکاری می نمایند. با اكمال مونتاز ماشین های جدید تولیدات فابریکه نساجی سالانه از پانزده ملیون به بیست ملیون متر افزایش می یابد. این قرار داد را انجینیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع وزارت معادن و صنایع و بنیاد ملی یوهنگ مستشار تجارتی سفارت کبرای جمهوری مردم چین در کابل امضاء نمودند

انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع وزارت معادن و صنایع و شیاغلی بانسکک یوهنگک مستشار
تجارتی سفارت کبرای جمهوریت مردم چین هنگام امضای قرار داد همکاری متخصصین چینیایی با فابری
نساجی ۱۳۵۳ر۶۲۱۰ -

قرار داد صدور پخته به اتحاد شوروی

۲۲ سنبله ۱۳۵۳

متذکره به اتحاد شوروی تحویل داده میشود و مبلغ بیشتر از یک عشاریه هشت میلیون دالر بدست می آید. قرار داد و شیاغلی حفیظ الله رئیس موسسه پنبه و شیاغلی نیکولایوف نماینده وستوک انتورک در کابل امضاء نمودند.

ض عراق به افغانستان

ده میلیون دالر را به شرایط بسیار مساعد حکومت افغانستان قرضه میدهد. همچنان مطابق باین قرارداد حکومت عراق مبلغ دو میلیون دالر به حکومت افغانستان مساعدت بلاعوض مینماید.

قرار داد صدور مقدار یکهزارو پنجاه تن پخته محلول تولید موسسه پنبه و روغن نباتی هیلمند به اتحاد شوروی بین آنسو سسه و نمایندگی وستوک انتورک عقد گردید. بموجب این قرار داد امسال مقدار پنبه پخته

شیاغلی علی احمد خرم وزیر پلان قرار داد مربوط به قرضه و مساعدت بلاعوض عراق را به افغانستان امضاء کرد. در مذاکره شیاغلی علی احمد خرم وزیر پلان با وزیر پلان و سایر مقامات عالی رتبه عراقی بعمل آورده مطابق به آن حکومت عراق

موافقتنامه قرضه عربستان سعودی به افغانستان

۱۳۰۳ر۶ر۱۳

کممک بلاعوض میدهد در تکمیل مطالعات تخنیکي پروژه های اقتصادی استفاده خواهد شد .
از پنجاه و پنج ملیون دالری که حکومت عربستان سعودی قرضه بدون ربح میدهد شرایط آن مساعد بوده و در تکمیل پروژه های اقتصادی استفاده بعمل خواهد آمد. پرداخت اقساط این قرضه در سال سوم بهره برداری پروژه ها شروع میشود .

عربستان سعودی ده ملیون دالر کمک بلاعوض و پنجاه و پنج ملیون دالر قرضه بدون ربح به افغانستان میدهد .

پروتوکول این کمکها بین شباغلی علی احمد خرم وزیر پلان و شباغلی هشام ناظر وزیر دولت و رئیس اداره مرکزی پلان گذاری عربستان سعودی در ریاض با امضاء رسید .
از ده ملیون دالری که کشور برادر و دوست عربستان سعودی به دولت جمهوری افغانستان

موافقتنامه قرضه یک ملیون پوند انگلستان به افغانستان ۹ میزان ۱۳۰۳

موافقتنامه مربوط به این قرضه توسط شباغلی علی احمد خرم وزیر پلان و شباغلی

حکومت انگلستان یک ملیون پوند سترلینگ برای پیشبرد پروژه های انکشافی به افغانستان قرضه میدهد .

وزیر پلان شباغلی علی احمد خرم و سفیر انگلستان شباغلی جان کنت در نکال هنگام امضای موافقتنامه کمک یک ملیون پوند .

جان کنت دریگال سفير کيیر انگلستان مقیم کابل دروزارت پلان امضاء کردید .
کمک بلاعوض بوده ومتباقی بدون ربح بشتمول پنجمسال دوره معافیت درمدت بیست سسال

ازجمله مبلغ مذکور چهل فیصد ان قرار داد ساختمان يك پل ازطرف اتحاد شوروی بالای دریای آمو

تاسیساتی خواهد بودکه بالای در یای آمو
احداث میگردد .

اتحاد جماهیرشوروی درکابل عقد گردید

قرارداد رازاجانب افغانستان دیپلوم انجنیر
غوثالدین متین معین وزارت فواید عامه و ار

۱۷ ماه صورت میگردد .
احداث این پل در امور انکشاف روابط
تجارتی و اقتصادی بین جمهوریت افغانستان

امضاء کردند .
اتحاد شوروی اهمیت بسزای کسب خواهد

کرد زیرا فعلا حمل ونقل احوال بین هر دو
مملکت ازبالای دریای آمو در بنادر افغانی

دیپلوم انجنیرغوثالدین متین معین وزارت
فواید عامه و بشاغلی بریسن تیتوف مستشار

اقتصادی سفارت شوروی هنگام امضای قرارداد ساختن و دیزاین پل بالای دریای آمو
در ناحیه حیرتان .

۱۰ میزان ۱۳۵۳

پروتوکولها

وشوروی بادو توفک بین دو توبت انجام داده میشود که باعث معطلی در حمل و نقل شده و از جانی هم باعث بلند بردن مصارف ترانسپورتنی میگردد .

پل مذکور دارای بیشتر از ۹۰۰ متر طول داشته که در آن خطوطی هم برای سربك موتورهم ریل در نظر گرفته شده است .

موافقتنامه احداث يك تصفيه خانه نفت از طرف اتحاد شوروی

۱۳۰۳٫۷٫۱۸

استاد همکاري بين افغانستان و اتحاد شوروی برای آماده ساختن استفاده و انتقال نفت معدن انگوت و احداث يك تصفيه خانه به ظرفیت سالانه یکصد هزار تن با در نظر داشت توسعه آن بقناسب ذخایری که در آینده کشف میگردد به امضاء رسید .

دین موقع پوهاند عبدالقیوم وزیر معادن و صنایع، بناغلی علی احمد خرم وزیر پلان بناغلی الکساندر میخائیلویویچ پوزانوف سفیر کبیر اتحاد شوروی در کابل حاضر بودند .

استادرا از جانب افغانستان بناغلی، عبدالسمع زمان رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و از طرف اتحاد شوروی بناغلی تیتوف مستشار اقتصادی سفارت کبیر برای آنکشور در کابل امضاء کردند .

رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و مستشار اقتصادی سفارت کبیر برای شوروی هنگام امضای اسناد همکاری جهت احداث تصفیه خانه نفت بین افغانستان و اتحاد شوروی

ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان وښاغلی جین جی یامارا سفیر کبیر جاپان مقیم کابل
 هنگام امضای موافقتنامه امداد بلاعوض جاپان به افغانستان .
موافقتنامه مسا عدت بلاعوض ۱۴۷ ملیون ین کود کیمیاوی

۱۳۵۳٫۹٫۲۴

موافقتنامه مساعدت بلاعوض معادل یکصد و
 چهل و هفت ملیون ین کود کیمیاوی از طرف
 کشور جاپان به افغانستان در کابل امضاء
 شد .
 موافقتنامه را از طرف دولت جمهوری
 افغانستان ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان
 افغانستان گذاشته میشود .

موافقتنامه ده ملیون دا لری کمک بلاعوض ایران

۱۳۵۳٫۷٫۳۰

موافقتنامه ده ملیون دالر کمک بلاعوض
 دولت شاهنشاهی ایران برای انجام مطالعات
 تخنیکي و اقتصادی يك شلسله پروژه های
 سیاسی که در نظر است به همکاری آنکشور

پروتوکولها

زویدست گرفته شود امضاء گردید .
و بناغلی هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی
و دارایی ایران امضاء کردند .

موافقتنامه رابناغلی زلمی محمود غازی سفیر
کبیر دولت جمهوری افغانستان در تهران
موافقتنامه در ساحه باستان شناسی بین افغانستان و جاپان ۱۱ عقرب ۵۳

موافقتنامه رادر حالیکه پوهاند دکتور نوین
وزیر اطلاعات و کلتور و بناغلی جین جی یامادا
سفیر کبیر جاپان در کابل حاضر بودند ،
دکتور زهریالی طرزی مدیر عمومی باستان شناسی
و حفظ آبدات تاریخی از جانب افغانستان

موافقتنامه همکاری تخنیکي عراق در ساحه نفت ۳- قوس ۱۳۵۳ :

پروتوکول همکاری تخنیکي در ساحه نفت
بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوری
عراق در کابل عقد گردید .
پروتوکول راز جانب افغانستان پوهاند
عبدالقیوم وزیر معادن و صنایع و از طرف
دولت جمهوری عراق بناغلی ناصر عبدالقهار
کردند .
الحدیثی سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل دروزارت

وزیر معادن و صنایع و سفیر کبیر عراق هنگام امضاء موافقتنامه همکاری در ساحه نفت بین افغانستان و عراق .

قرار داد پروژه لین انتقالی برق کجکی

قرارداد ساختمانی لین انتقالی پروژه برق کجکی با کمپنی فشباخ امریکایی در محضر هیات اداره انکشاف بین المللی امریکا از طرف ښاغلی عبدالله ملکيار سفیر کبير دولت جمهوري افغانستان در ایالات متحده و ښاغلی گران رئیس عمومی برق از قرضه هشت ملیون و یکصد و چهل هزاره دالر درواشنگتن با امضاء رسيد .

مصارف پروژه که بالغ به یکصد و هشتاد و پنج ملیون افغانی میشود از بودجه انکشافی دولت پرداخته خواهد شد .

موافقتنامه تجارتي بين افغانستان و كانادا

٦- قوس ١٣٥٣

موافقتنامه تجارتي بمنظور انکشاف بیشتر روابط تجارتي و فراهم آوری تسهیلات در زمینه بین حکومت جمهوری افغانستان و حکومت کانادا دروزارت تجارت عقد گردید .

بموجب این قرارداد هر دو کشور سعی مینمایند تا روابط تجارتي بین مملکتین توسعه بیشتر یابد و تسهیلات لازمه را در این زمینه فراهم می نمایند. باین منظور حتی الامکان

وزیر تجارت ښاغلی محمدخان جلالروسفیر کبير غیرمقیم کانادا ښاغلی میک میلان هنگام امضاء موافقتنامه تجارتي بین مملکتین .

پروتو کولها

کوشش میشود تا در قسمت اعزام هیات های تجارتی و دایر نمودن نمایشگاه ها تدابیر لازمه اتخاذ گردد و تبادلۀ معلومات تجارتی بیشتر را بین موسسات تجارتی هردو کشور انکشاف بخشند .

موافقتنامه راز جانب حکومت جمهوری افغانستان بناغلی محمدخان جلال و از جانب حکومت کانادا بناغلی کیت و ولیم کلیلن سفیر کبیر غیر مقیم کانادا در افغانستان امضاء کردند. این موافقتنامه سی روز بعد از امضاء نافذ شده و برای دو سال اعتبار دارد .

پرو تو کول تجارتی بین افغانستان و چکو سلواکیا

۱۱- قوس ۱۳۵۳

پروتو کول تجارتی بین جمهوریت افغانستان و چکوسلواکیا در وزارت تجارت با امضاء رسید. پروتو کول راز جانب جمهوریت افغانستان بناغلی عبدالسلام رئیس تجارت خارجی وزارت تجارت و از جانب چکوسلواکیا انجنیر چاروسلاو کادرا بک رئیس هیات تجارتی امضاء نمودند .

رئیس تجارت خارجی وزارت تجارت و رئیس هیات تجارتی چکوسلواکیا هنگام امضای موافقتنامه تجارتی .

باساس این پروتو کول تجارتی از افغانستان پخته، میوه خشک ، پوست باب، کنجد، زغر و غیره اشیاء به چکو سلواکیا صادر می گردد و در عوض آن از چکو سلواکیا ماشین آلات موتر، موتر سایکل، تیر و تیوب سیخ گول، شیشه تعمیراتی، قرطاسیه، منسوجات، ادویه و غیره با افغانستان وارد میشود .

موافقتنامه مساعدت ده ملیون نېصد هزار دالر اداره انكشاف ملل متحد

اعمار منازل رهائش برای ما مورین ترویج زراعت، ذخیر آب آشامیدنی، اعمار عكا تب و منازل رهائش معلمین درولایات کشور، مصروف کار میباشند. بایسر رسیدن پروژه های اعمار مراکز صحتی اساسی و فرعی ساختمان تعمیرات مراکز عامه کارکنان مبارزه بایسواد، اعداد بامراکز صحت عامه و تربیه نجارهای کارخانجات چنگک آغاز خواهد شد. کار پروژه های مذکور در اواسط ماه جدی امسال شروع خواهد شد. پروگرام غذایی جهان از سال ۱۹۶۴ تا ۱۹۷۱ شش اعشاریه پنج ملیون دالر و از سال ۱۹۷۲ تا ۱۹۷۳ هفت اعشاریه پنج ملیون دالر به پروژه های مختلفه کشور امداد غذایی نموده است.

وزیر بلان بئاعلی علی احمد خرم و آمر پروگرام انكشافی ملل متحد بئاعلی بارتویك هنگام امضاء موافقتنامه مواد خوراكه به افغانستان . ۱۳۵۳۹۹۱۴

موافقتنامه مبنی بر این کمک از طرف بئاعلی علی احمد خرم وزیر بلان و بئاعلی بارتویك آمر اداره پروگرام انكشافی ملل متحد در افغانستان امضاء شد .

بموجب این موافقتنامه مو سببه پروگرام غذایی جهان برای مدت سه ونیم سال معادل ده ملیون ونصد هزار دالر مواد غذایی برای پروژه های کترالاهداف انكشافی کشور مساعدت بلاعوض مینماید .

امداد این موسسه طی دومرحله صورت میگیرد در مرحله اول این معاونت برای کارگرانی صورت میگیرد که در پروژه های آبیاری ، باغداری، جنگلات، احداث سرکهای فرعی ،

قرار داد تووید صد عراده بس شهری از هندوستان

۷ سنبله ۱۳۰۲ :

به تمویل خط مشی دولت انقلابی جمهوری افغانستان درباره فراهم آوری وسایل ترانسپورتی مردم وزارت مالیه عجلتا قرار داد خریداری یکصد عراده بس شهری را که هر یک دارای ۵۳ سیت میباشد با ملاحظه افرهای واصله مقایسوی با کمپنی تاتای هندی عقد گردید . قرارداد را از طرف وزارت مالیه بنا غلی غلام حیدر کفیل ریاست انحصار دولتی و از طرف کمپنی تاتا بناغلی رآمامورتی امضاء کردند.

موافقتنامه قر ضه ده ملیون دالر بلغاریا

برای مصرف یکصد پروژه های انکشافی جمهوری مردم بلغاریا ده ملیون دالر طوور قرضه به افغانستان میدهد . این قرارداد در حالیکه بناغلی علی احمد خرم وزیر پلان و بناغلی ایوان کرازنوف سفیر کبیر بلغاریا در کابل حاضر بود، توسط بناغلی عبدالعزیز فروغ معین وزارت پلان و بناغلی چیلاروف معاون رئیس روابط اقتصاد خارجی دولتی بلغاریا به امضا رسید . ازین قرضه که به شرایط سهل و آسان

معین وزارت پلان و هیات اقتصادی بلغاریا هنگام امضاء موافقتنامه قرضه ده ملیون دالر.

د افغانستان کالني

به افغانستان داده ميشود ، برای خشک نمودن میوه جات و سبزیجات روزانه به ظرفیت پانزده تن و برای اعمار یخچال ها که دریک ساعت به ظرفیت ۲ تن میوه و سبزیجات در آن نگهداری میشود استفاده میشود .

همچنان درغزنی جهت اعمار مسلخ و چرمگری به عمل می آید .

موافقتنامه تمدید کورسهای جاپانی

۲۳ سنبله ۱۳۵۳:

موافقتنامه مبنی بر تمدید کورس های لسان جاپانی بین پوهنتون کابل و سفارت کبرای جاپان در کابل عقد شد .
بموجب این موافقتنامه که آنرا رئیس پوهنتون آینده ادامه مییابد .

قرار داد صدور ده هزارتن بیرایت شوروی

۷ میزان ۱۳۵۳

قرارداد صدور ده هزارتن سنگ بیرایت ازافغانستان به اتحاد شوروی بین وزارت معادن و صنایع و موسسه وستوک انتورگک در کابل عقد گردید .
انجیر عبدالسمیع زمان رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و شاعلی نیکولای چیاتوف رئیس موسسه وستوک انتورگک هنگام امضای قرارداد صدور بیرایت .

پروتو کولها

بموجب این قرارداد مقدار بیرایت متذکره بصوت پارچه درماه های میزان عقرب وقوس ۱۳۵۳ از طریق بندر تورغندی به اتحادشوروی تسلیم داده میشود .

رئیس موسسه وستوک انتورگ امضاء کردند. باساس سروی که قبلا صورت گرفته ذخایر بیرایت معدن سنگلان هرات يك اعشاریه چار ملیون تن تثبیت شده واستخراج آن ازیکسال باین سو آغاز شده است .

قرارداد رازظرف وزارت معادن و صنایع انجنیر عبدالسمع زمان رئیس پلان آن وزارت ازجانب اتحاد شوروی و بناغلی نیکولای چپاتوف صادرات بیرایت بصورت سنگ پارچه به اتحادشوروی ازهمین معدن صورت می گیرد .

قرار داد صدور پخته به جمهوریت عراق

اولجدی ۱۳۵۳:

اضافه اژدوملیون دالر راعراق ازافغانستان پخته خریداری میکند. قرارداد خریداری يك هزار و پنجصد تن پخته بیسن دوکشور دروزارت تجارت عقد شد .

تجارت و بناغلی ناصر عبدالقادر الحدیثی سفیر کبیر عراق مقیم کابل امضاء کردند . این پخته درمدت سه ماه بعدازافتتاح لیتراف کریدت ازولایت هرات به عراق صادر خواهد شد .

قرارداد رادوکتور علی نواز معین وزارت معین وزارت تجارت و سفیر کبیرعراق هنگام امضای قرار داد صد و پخته از افغانستان به عراق .

قرار داد تولید ۸۲ هزار تن مواد نفتی از اتحاد شوروی

اول جدی ۱۳۵۳:

قرارداد تولید هشتاد و دو هزار تن مواد نفتی بین ریاست انحصار دولتی و سیوز نفت اکسپورت اتحاد شوروی در کابل عقد گردیده است .

قرارداد رایشاغلی غلام حیدر رئیس انحصار دولتی و یاشاغلوخیرولین ویاسین کوف نمایندگان کلفت و تورغندی به اساس پروتوکول تبادل اموال به افغانستان وارد خواهد شد. تحویلدهی تحویل گیری مواد نفتی آغاز گردیده است .

موافقتنامه قرضه بانک انکشاف آسیایی

۲۹ قوس ۵۳:

موافقتنامه ۱۴۰ میلیون دالر قرضه و ۲۵۰۰۰۰۰ دالر کم تخنیکي بانک انکشاف آسیایی برای تسویل مصارف اسماری پروژه دروازه های بند کجکی در مانیلا مهربانک انکشاف آسیایی امضاء گردید .

موافقتنامه رابه نمایندگی از دولت جمهوری افغانستان یاشاغلی عبدالکریم امین رئیس مالی وزارت پلان و یاشاغلی انور رئیس بانک انکشاف آسیایی در مانیلا امضاء کردند .

قرار داد ساختمان گالری های سالنگ با اتحاد شوروی

۸ جدی ۱۳۵۳

قرارداد دو نیم میلیون رو بل قرضه اتحاد شوروی برای ساختمان مرحله دوم گالری های شاهراه سالنگ امضاء شد .

از این پول مصارف ساختمان ۱۵۰۰ متر گالری محافظه وی دوجناح سالنگ بعضی تاسیسات دیگر به شمول ترمیم جاده تسویل می گردد .

بموجب این قرار داد اتحاد شوروی به دولت جمهوری افغانستان تجهیزات، سامان، وسایل پروژه جات وسایل سرک سازی و همچنین متخصصین تحویل میدهد. چون شاهراه سالنگ از جمله شاهراه های عمده کشور بشمار میرود و تردد و رفت و آمد در این شاهراه زیاد تر است برای مصفونیت بیشتر مسافرتها و جلوگیری از خراب شدن سرک لازم دیده شد تا در گالری محافظوی و دیوارهای انحراف دهنده باد و برف کویه و بعضی تاسیسات لازمی دیگر ساخته شود .

اسناد قرارداد را برید جنرال عبدالوهاب قوماندان قوایکار وزارت فواید عامه و یاشاغلی تیتوف مستشار اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی در کابل در وزارت فواید عامه امضاء کردند .

قوماندان قوای کار وزارت فواید عامه و مستشار اقتصادی سفارت کبرای شوروی موقع امضای مکتوب تبادلوی وسایل سیر کسزی . ۱۰۰۹۳۰۳۱۳۰۹

موافقتنامه قرضه یکصد میلیون ین جمهوری مردم چین

۱۱ - جنوری ۵۳

جمهوری مردم چین یکصد میلیون یوان معادل پنجاه و پنج میلیون دالر برای احداث پروژه های انکشافی بافغانستان قرضه میدهد. این موافقت نامه قرضه را بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزلرت امور خارجه و بناغلی هان نین لنگ معین وزارت خارجه جمهوری مردم چین در پکنگ امضاء نموده اند.

امضاء نموده اند .
 از این مبلغ که با اساس همکاری های اقتصادی و تکنیکی جمهوری مردم چین با افغانستان قرضه داده شده در احداث پروژه های انکشافی استفاده میشود. همچنان این قرضه طویل المدت و بدون ربح است .

موافقتنامه کمک امریکا در پروژه نصاب تعلیمی

۱۴ جنوری ۵۳

موافقتنامه پروژه نصاب تعلیمی و کتب درسی ریاست تالیف و ترجمه بین افغانستان و امریکا برای یکسال دیگر تمدید گردید .

طبق این موافقتنامه امریکا یک میلیون و ۱۹۳ هزار و ۶۸۰ دالر برای پروژه نصاب تعلیمی و کتب درسی بوزارت معارف مساعدت بلاعوض می نماید . از پول متذکره طبع ۷۷۳ هزار جلد کتب درسی صنف اول تهیه سامان و لوازم معین اول وزارت معارف و بناغلی تیودور ایلیوت سفیر کبیر امریکا مقیم کابل در وزارت معارف

معین اول وزارت معارف و سفیر کبیر ایالات متحده امریکا در کابل حسین امضای تمهید موافقتنامه ..

تالیف ۱۴۲ جلد کتب درسی رهنمای معلم و معلومات اضافی برای معلمین استفاده میشود. ایالت متحده امریکا و بعضی ممالک دیگر اعزام خواهند شد. همچنان مصارف ده نفر از متخصصین امریکایی که باریاست تالیف و ترجمه همکاری می نمایند شامل همین مساعدت میباشد.

موافقتنامه قرض ۲ ملیون دالر امریکا

حین امضاء موافقتنامه رؤسای وزارت پلان و معادن و صنایع ، نماینده وزارت امور خارجه سفیر کبیر امریکا و بعضی از اعضای سفارت نیز حاضر بودند .
قرض مذکور طویل المدت و دارای شرایط مساعد میباشد .

موافقتنامه قرضه دو ملیون دالر بمنظور تمویل مصارف اضافی لین انتقال برق کجکی در وزارت پلان امضاء شد .
این موافقتنامه راز جانب افغانستان بنام علی احمد خرم وزیر پلان و از طرف امریکان بنام رابرت نوتر معاون اداری اینکشاف بین المللی امریکا برای شرق نزدیک و جنوب آسیا در وزارت پلان امضاء نمودند .

نیاغلی علی احمدخرم وزیر پلان و نیاغلی نوترآمر اداره انکشاف بین المللی امریکا هنگام امضای موافقتنامه قرضه دو میلیون دالر.

قرار داد همکاری آژانس باختر با آژانس انسا

۱۰ دلو ۳۵

کشور متمر خواند.

قرار داد این همکاری قبلا تو سط رئیس آژانس باختر و آمر آژانس انساتپه و امضاء شده بود. باعقد این قرار داد همکاری آژانس باختر با ۹۱ آژانس خبررسانی جهان توسعه یافت .

عقد این قرارداد زمينه را برای عرضه بیشتر خبرها و اطلاعات متوازن مهيا می سازد .
بتعميق مبادله اسناد بين آژانس باختر و آژانس انسا وزير اطلاعات و کلتور بافشاردکه دستگاه رادیوتیلی تاپ آژانس انسارا بکار انداخت .

اسناد مربوط به قرارداد همکاری و خدمات خبری بین آژانس باختر و آژانس خبر رسانی انسا ایستا لیا را پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور و نیاغلی ایतालوپاپینی سفیر کبیر ایतालیا مقیم کابل مبادله کردند .

پوهاندنوین در این موقع عقد این قرارداد را یک قدم دیگر در راه تشدید روابط حسنه و علایق کلتوری بین دو کشور خواند .
همچنان سفیر کبیر ایतालیا در زمینه مطالبی بیان نمود و توصیه همچو همکاریها را بین دو

پوهاند دوكتور نوين وزير اطلاعات وكتور ويناغلي ايتالوپايني سفير كبير ايتاليا هنگام مبادله اسناد قرارداد همكاري خبري بين لژانس باختر و لژانس انسا ايتاليا .

پرو تو کول تبادل اموال بين افغانستان و اتحاد شوروي

۱۳۰۳.۱۱.۱۵

پروتوکول تبادل اموال بين دولت جمهوري افغانستان و اتحاد جماهير شوروي براي سال ۱۹۷۵ دوزارت تجارت با مضاء رسيد .

پروتوکول رازو جانب افغانستان دوكتور علي نواز معين وزارت تجارت و از طرف اتحاد شوروي ويناغلي گريشين معين وزارت تجارت خارجي آنکشور امضاء نمودند .

پشم ، حبوبات ، روغني ، ميوه خشك و تازه ، پوست باب ، قالين ، مواد معدني از قبيل سمنت ، بيراييت و توك به اتحاد شوروي صادر ميگردد .

در مقابل از اتحاد شوروي مواد نفتي ، شكر ، كاغذ و قيرطاسيه ، روغن نباتي ، ماشين باب و ماشين آلات موتر ، مواد كيمياوي ، ادويه ، منسوجات وغيره اموال استهلاكي مسورد با ساسي اين پروتوکول گازطبيعي ، پخته ، ضرورت عامه به کشور وارد خواهد شد .

دكتور علي نواز معين وزارت تجارت و صناغلي كرىشن معين وزارت تجارت خارجي اتحاد شوروي موقع
 يكيه پروتو كول تبادل اموال بين جمهوري افغانستان واتحاد شوروي را امضاء مي نمايند.

موافقتنامه تاسيس هفت پوليكلينيك از طرف اتحاد شوروي

۱۹ دلو ۵۳

هفت پولی کلینیک امراض حیوانی به کمک
 کابل امضاء کردند .
 بلاعوض اتحاد شوروی در صفحات شمال و جنوب
 بموجب این موافقتنامه اتحاد شوروی سامان
 غرب کشور تاسیس میگردد .
 و آلات و ترفندی مورد ضرورت، ادویه مواد ضد
 موافقتنامه مربوط به این همکاری را در حالیکه
 عفونی، لوازم اداری، چهارده عراده موتور خدمت
 شباغلی علی احمد خرم وزیر پلان و صناغلی
 عاجل و ترفندی با پرنه جات و روغنهای مورد
 الکساندر پوزانوف سفیر کبیر اتحاد شوروی
 ضرورت را به افغانستان تمویل نموده و همچنین
 در کابل حاضر بودند ، شباغلی عبدالعزیز فروغ
 یکمده متخصصین را برای همکاری در بین
 معين وزارت پلان و صناغلی بوریس تیتوف
 پولی کلینیک ها اعزام مینماید .
 مستشار اقتصادی سفارت کبرای شوروی مقیم

معین وزارت پلان و مستشار اقتصادی سفارت کبرای شوروی مقیم کابل موافقتنامه همکاری بلاعوض اتحاد شوروی را برای تاسیس هفت کلینیک حیوانی در ولایات کشور امضاء مینمایند.

موافقتنامه همکاری اقتصادی و تخنیکي اتحاد شوروی

۸ حوت ۵۳

موافقت نامه همکاری اقتصادی و تخنیکي بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مبنی به تادیه ۳۰۸ میلیون روبل قرضه از جانب شوروی برای مصارف مطالعه پروژه سازی و ساختمان یک سلسله پروژه های انکشافی کشور و همچنان پروتوکول تعویق تادیات ۱۰۰ میلیون روبل کریدت های سابقه در کابل به امضاء رسید .

موافقتنامه رادر حالیکه دکتر محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی نیز حاضر بود .

پنماغلی علی احمد خرم به نمایندگی از دولت جمهوری افغانستان و پنماغلی س.ا. اسکاچکوف رئیس هیات اقتصادی و رئیس کمیته دولتی روابط اقتصادی شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی از جانب کشورش در وزارت امور خارجه امضاء کردند .

هنگام امضای موافقت نامه پنماغلی وحید عبداللہ معین سیاسی وزارت امور خارجه ، سفیر کبیر اتحاد شوروی و اعضای هیات اقتصادی آن کشور هم حاضر بودند .

از کریدتی که بموجب این موافقت نامه تحت شرایط سهل به افغانستان داده میشود پروژه های ذیل از آن تمویل میگردد :

ساختمان کانال و استیشن و اتریمپ در خوش

هنگامیکه موافقتنامه همکاری اقتصادی و فنی بین بنیاد ملی برق افغانستان و وزارت برق افغانستان امضاء شد. در تصویر: وزیر برق افغانستان (راست) و نماینده وزارت برق افغانستان (چپ).

تجربه بعد از مطالعه مزید پروژه از طرف موسسات کارشناسی و فنی، اجرای کارهای انتقال لاین برق از فابریکه برق آبی نخلوالی جلال آباد با احداث سب استیشن ها، توسعه فابریکه کرد کیمیاوی موجوده و با ساختمان فابریکه جدید کود کیمیاوی نظریه نتایج مطالعات فنی و اقتصادی، تکمیل پلان برق رسانی به صفحات شمال افغانستان و کابل و همچنین تهیه مطالعات فنی و اقتصادی فابریکه تغلیظی و ذوب مس استفاده از دریای کوچک برای آبیاری و تولید برق، استخراج معادن آهن، چاجی کک، ساختمان شش میدان هوایی در نواحی شمال شرق افغانستان و استدیوی فلم برداری و استدیوی ضبط صوت در کابل ازین کریدت پیش بینی شده است.

تجربه بعد از مطالعه مزید پروژه از طرف موسسات مربوط جاتین احداث بنه و کاسه ذخیره آب در نواحی چشمه شفا بالای دریای بلخ که در آن وضع آبیاری ساحه ۷۶ هزار هکتار زمین بهبود می یابد. اعمار بند فابریکه برق آبی کله گی به ظرفیت تقریبی ۵۰ هزار کیلووات برق بالای دریای کندز، جهت آبیاری تقریباً ۲۵ هزار هکتار زمین جدید و بهبود وضع آبیاری ساحه تقریباً ۵۶ هزار هکتار زمینهای موجوده و احداث بند آبگردان بالای دریای کوچک، تاسیسات کانال ماشینی و تجدید ساختمانهای ارچی و نوآباد. همچنان اعمار پل دریای آمودر ناحیه حیرتان، احداث پروژه ملیکروویف کابل مزار شریف، لابراتوار مکمل

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی بارتویک آمر اداره پروگرام انکشافی ملل متحد در افغانستان هنگام امضاء قرار داد کمیک بلاعوض به افغانستان .

موافقتنامه در ساحه پر وژه مجادله علیه ملاریا

۱۴ حوت ۱۳۵۳

بموجب این قرار داد طی مدت سه سال پروگرام انکشافی ملل متحد هفتصد و یک هزار و هفتصد و شصت و نه دالر موسسه صحتی جهان نهصد و نود و سه هزار و دوصد دالر برای پروژه مجادله علیه ملاریا در افغانستان سهم میگیرند این مساعدت شامل تربیه پرسونل ، ادویه حشره کش ، ادویه ضد ملاریا ، وسایل ترانسپورتی و لوازم لابراتوار میباشد .

بیش از یک میلیون و هشتصد هزار دالر را برای پروژه مجادله علیه ملاریا در افغانستان اداره پروگرام انکشافی ملل متحد و موسسه صحتی جهان بریاست مجادله ملاریا کمک بلاعوض میکند .

قرارداد مربوط باین مساعدت توسط ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی بارتویک آمر اداره پروگرام انکشافی ملل متحد در افغانستان امضاء شد .

قرار داد تو وید ۷ هزار تن شکر از اتحاد شوروی و انگلستان

بین ریاست انحصار دولتی شوروی و دو هزار تن شکر از انگلستان

و وستوک انتورک و کمپنی ودهوس لندن با امضاء

رسيد .

ونماينده کمپني ودهوس امضاء کړند .

اين قرارداد هلا زبناغلي خواجه محمدعزت
آر شعبة تهيه قرطاسيه رياست انحصاردولتي
بناغلي چيپاتوت آمر وستوگ انټورک درکابل
بموجب اين قرارداد هاتحوليل ډهي شکران
اتحاد شوروي وانگلستان آغاز گرديده است .

موافقتنامه مشترک تحقيق باستان شناسي

موافقتنامه تحقيق مشترک بين مليريست
عمومي باستانشناسي وزارت اطلاعات و کلتور
وموسسه افغان شناسي برتانوي در کابل
عقد گرديد .

پوهاند دکتور نوين وزير
موافقتنامه را در حالیکه پوهاند دکتور نوين وزير
اطلاعات و کلتور و بناغلي جان کنت در نکال

همچنان موسسه افغانستان شناسي برتانوي
تمهيد نموده است مينارچکري وبعدا معيدستويه
دکتور زمريالي طرزي آمر باستانشناسي وحفظ
کلدريه رابه مصرف خود ترميم نموده ونشريه

در حالک پوهاند دوکتور نوين وزير اطلاعات و کلتور و بناغلي جان کنت در نکال سفير کبير
انگلستان مقيم کابل حاضر اند مدير عمومي باستانشناسي وزارت اطلاعات و کلتور و آمر
موسسه افغانستان شناسي برتانيه در حال امضای موافقتنامه .

د افغانستان کالني

های پیرامون آثار مکشوفه و نتایج پروگرام تحقیقات مشترک چاپ نمایند .
تمام مصارف تحقیقات مشترک باستانشناسی از طرف موسسه افغانستان شناسی برتانیوی تمویل میگردد .
موسسه افغانستان شناسی برتانیوی بموجب این موافقتنامه دونفر از اعضای تیم حفريات افغانی رابه مصرف آن موسسه برای تحصیل در یکی از پوهنتون های انگلستان ویا موسسات

موافقتنامه همکاری فرهنگی و کلتوری با جمهوریت بنگله دیش

۲۴ حوت ۱۳۵۳

یک موافقتنامه همکاری کلتوری و فرهنگی بین افغانستان و بنگله دیش در داکه امضاء شد .
این موافقتنامه که در مہمانخانه دولتی در داکه بین نمایندگان دو کشور امضاء شد زمینة سیاسی وزارت امور خارجه از جانب افغانستان و دکتور مظفر احمد چودری وزیر معارف و تحقیقات علمی و انرژی بنگله دیش از جانب آنکشور میسازد .
امضاء نمودند .
این موافقتنامه که در مہمانخانه دولتی در داکه بین نمایندگان دو کشور امضاء شد زمینة سیاسی وزارت امور خارجه از جانب افغانستان و دکتور مظفر احمد چودری وزیر معارف و تحقیقات علمی و انرژی بنگله دیش از جانب آنکشور میسازد .

موافقتنامه ۳۵۰ هزار دالسر کمک بلاعوض امریکا

اول ثور ۱۳۵۴

ایالات متحده امریکا برای مطالعه بازار و شبکه توزیع برق کجکی سه صد و پنجاه هزار دالربه افغانستان کمک بلاعوض مینماید .
حکومت ایالات متحده امریکا بناغلی تنودور- ایلویوت سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل دروزارت پلان امضاء نمودند .
ازین وجه برای مطالعه بازار و تشخیص وسایل شبکه توزیع برق کجکی استفاده میشود .
موافقتنامه راز جانب حکومت افغانستان بناغلی علی احمد خرم وزیر پلان و از طرف

بناغلی علی احمد خرم وزیر پلان و بناغلی تیردور ایلیوت سفیر کبیر امریکا مقیم کابل هنگام امضای موافقتنامه ۳۰۰ هزار دالر کمک بلاعوض امریکا برای مطالعه بازاروشبکه توزیع برق کجکی .
موافقتنامه تفحص واستخراج نفت با کمپنی توتال

۶ نور ۱۳۵۴ :

معاملات جدیده کمپنی توتال به امضاء رسید. قرار مراجعات کمپنی توتال ومذاکرات آن ازچندی قبل باین سودوام داشته ودر نتیجه مذاکرات طولانی کمپنی توتال متقبل گردید تا به مصرف خود وتحت مراقبت وهمکاری دافغانستان دتیلوملی موسسه به تفحص نفت وگاز در ساحه بیست هزار کیلو متر مربع درمنطقه کتواز پرداخته وهنگام کشف تجارتي آن بااشترک دتیلوملی موسسه به استخراج وانتقال آن اقدام نمایند .

بناسی ازپروگرام استفاده از ثروت های طبیعی مملکت چندی قبل دولت جمهوری تصمیم گرفت تاجبیت توحید وتسریع امور تفحص و استخراج نفت وگاز درتمام ساحه مملکت به فعالیت بپردازد .

این موافقتنامه در حالیکه بناغلی پوهاند عبدالقیوم سرپرست وزارت معادن وصنایع و تصدی د افغانستان دتیلو ملی موسسه و نمایندگان بعضی ازوزارت خانه های مربوط و بناغلی هانری دومار جری مدیر شعبه

در حالیکه پوهاند عبدالقیوم وزیر معارف سرپرست وزارت معادن و صنایع و تصدیق افغانستان د تیلوملی موسسه ویناغلی سفیر کبیر فرانسه در کابل نیز حاضر بودند. موافقتنامه تفحص و استخراج نفت جنوب توسط دیپلوم انجنیر عبدالصمد صلاح ویناغلی هانری دومار جری مدیر شعبه معاهدات جدید کمپنی توتال امضاء شد.

قرار داد فروش ۳ هزار تن پنبه به جمهوری اتحادی آلمان

۱۴ ثور ۱۳۵۴

ادکس انکورد بریمن جمهوری اتحادی آلمان امضاء نمودند.

بموجب این قرار داد موسسه پنبه روغن

نباتی هلمند در ظرف سه ماه آینده سه هزار

تن پخته را به کمپنی موصوف تسلیم میدهند.

قرارداد فروش سه هزار تن پنبه مخلوج به قیمت سه میلیون دالر بین موسسه پنبه و روغن نباتی هلمند و کمپنی ادکس انکورد بریمن در کابل عقد گردید.

قرار داد را ویناغلی حفیظ الله رئیس موسسه پنبه روغن نباتی هلمند و نماینده کمپنی

قرارداد خریداری ماشین آلات فابریکه نساجی از اتحاد شوروی

۱۷ ثور ۱۳۵۴

گردید.

قرارداد را انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس

صنایع وزارت معادن و صنایع ویناغلو ویا نکولونین

نمایندگان کمپنی تخنواکسپورت شوروی امضاء

نمودند.

قرارداد خریداری بیست و نه هزار و شصت و چهار دوک و پنجاه و ده پایه ماشین بافت برای فابریکه نساجی هرات بین ریاست صنایع وزارت معادن و صنایع و کمپنی تخنواکسپورت اتحاد شوروی در کابل امضاء

پروتوکول فروش دو هزار تن پنبه به انگلستان

۱۸ ثور ۱۳۵۴

قرار داد فروش دو هزار تن پنبه محلولج سورت دوم بین موسسه پنبه روغن نباتی هلمند و کمپنی رالی برادرزلیوریول انگلستان در کابل عقد شد .
قرارداد را بناغلی حفیظ الله رئیس موسسه پنبه روغن نباتی هلمند و بناغلی جان انزولی داکس نماینده کمپنی رالی برادرز امضاء نمودند .
بموجب این قرارداد موسسه پنبه روغن نباتی هلمند تا سه ماه آینده دو هزار تن پنبه محلولج سورت دوم را به کمپنی مذکور تسلیم میدهد .
از شروع امسال تاکنون سه قرارداد فروش پنبه بین آن موسسه و سه کمپنی خارجی عقد شده که بصورت عموم پنج هزارو وینجصد تن پنبه محلولج تانیمه امسال بخارج صادر میگردد .

عقد پروتو کول یکمیز ارتن پودر ملخ با اتحاد شوروی

۲۰ ثور ۱۳۵۴ :

بمقصد مجادله علیه ملخ اتحاد شوروی یکمیز ارتن پودری، اچ، سی به افغانستان کمک بلاعوض مینماید . همچنان آنکشور یک دسته متخصصین ، ۱۲ عراده مورتجیب وسامان آلات مجادلوی را برای مبارزه با ملخ بوزارت زراعت همکاری میکند . اسناد تبادلوی مینی بر این همکاری دروزارت زراعت امضاء گردید که از جانب افغانستان درحالیکه بناغلی فضل الرحیم رحیم معین وزارت زراعت حاضر بود . بناغلی علی محمد رئیس حفاظه نباتات وقرانتین آن وزارت وازجانب اتحاد شوروی بناغلی باریس تیتوف مستشاراقتصادی سفارت کبرای آنکشور مقیم کابل امضاء کردند .
باتطبیق این پروگرام امکانات بهتر نگهداشت حاصلات زراعتی از نگاه بروزملخ در سراسر کشور فراهم میگردد .

موافقتنامه تبادل اموال بین افغانستان و جمهوریست مردم چین

۲۲ ثور ۱۳۵۴

پروتوکول تبادل اموال بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوریست مردم چین برای سال ۱۹۷۵ در وزارت تجارت عقد شد .
پروتوکول رادر حالیکه بناغلی محمد خان جلالر وزیر تجارت حاضر بود از جانب افغانستان دکتور علی نواز معین وزارت تجارت واز طرف جمهوریست مردم چین بناغلی کان یه تاوسغیر کبیر آنکشور مقیم کابل امضاء نمودند .
باساس این پروتوکول از افغانستان کشمش بخته ، میوه جات خشک ، زیره و نباتات طیبه کنجد ، زغر و غیره به جمهوریست مردم چین صادر ودر مقابل آن چای ، منسوجات ، مواد تعمیراتی ، کاغذ ، سامان برق ، بایسکل محصولات چرمی ، ماشین آلات و غیره به کشور وارد میگردد .

درحالیکه وزیر تجارت نیز حضور دارندهمین وزارت تجارت و سفیر کبیر جمهوریست مردم چین پروتوکول تبادل اموال بین دوکشور را امضاء میکنند .

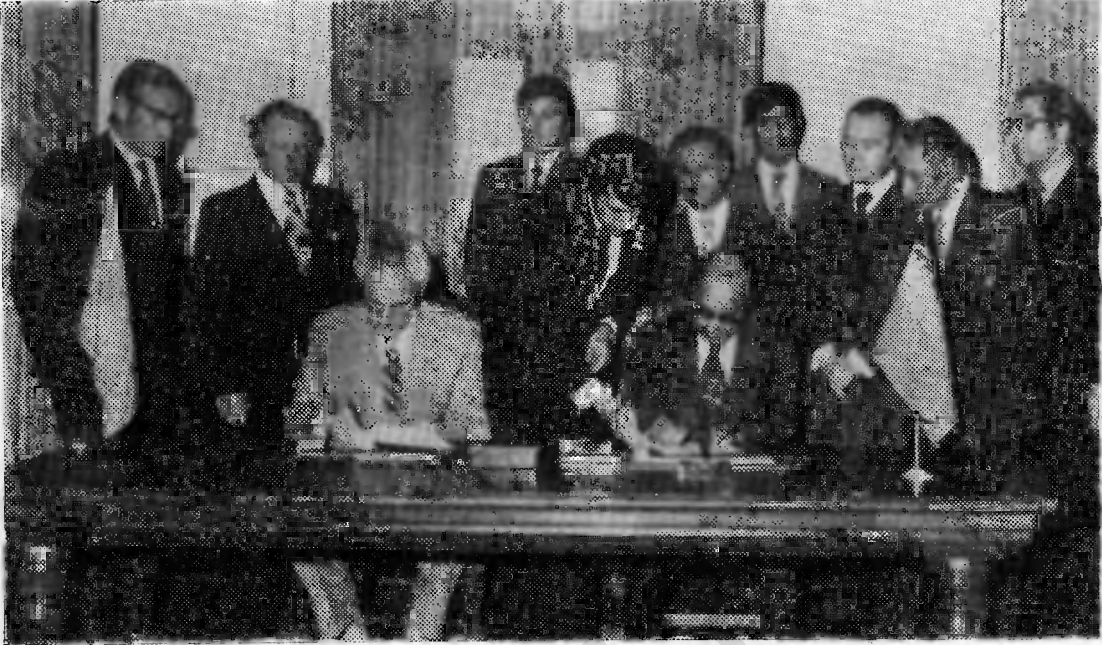
پرو توکول همکاری فرهنگی علمی و تخنیکي با پولند

موافقتنامه پروگرام همکاری فرهنگی علمی امضاء کردند .
 و تخنیکي بین دولت جمهوری افغانستان و
 جمهوریست مردم پولند برای سال های ۱۹۷۵
 و ۱۹۷۶ در کابل عقد گردید .
 موافقتنامه را از جانب افغانستان ښاغلی
 وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه
 و از طرف پولند ښاغلی تادوزمارتینویچ سفیر
 کبیر پولند مقیم کابل در وزارت امور خارجه
 حاضر بودند .
 اساس این موافقتنامه افغانستان و پولند
 در ساحات مختلف علمی و فرهنگی ، تخنیکي
 و کلتوری همکاری می نمایند .

موافقتنامه تقویه عملیات پولیس علیه قاچاق مواد مخدره

۳۰ ثور ۱۳۰۴ :

موافقتنامه امداد برای تقویه عملیات پولیس
 علیه قاچاق مواد مخدره در افغانستان در وزارت
 امور خارجه از طرف ښاغلی وحید عبدالله معین
 سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلی رابرت
 بارتویک آمراداره پروگرام انکشافی ملل متحد
 در کابل به امضاء رسید .
 بموجب این موافقتنامه صندوق کنترل مواد
 مخدره ملل متحد حاضر خواهد بود تا در حدود

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و بناغلی رابرت بارتویک آمری پروگرام انکشاف موسسه ملل متحد در افغانستان موافقتنامه امداد به تقویه عملیات پولیس علیه قاچاق و مواد مخدره را امضاء مینمایند .

یکمیلیون دالر به منظور خریداری آلات لازمه فراهم نمودن تسهیلات مورد احتیاج هرگز مجادله قاچاق مواد مخدره افغانستان و اعمار مراکز قرعی مجادله علیه قاچاق مواد مخدره در بعضی از ولایات کشور امداد نماید . این موافقتنامه بر علاوه موافقتنامه میباشد که

بسال گذشته با مقامات مربوطه صندوق کنترول مواد مخدره ملل متحد با امضاء رسیده است . موفقیت عملیات پولیس افغانی در ساحه کنترول موثر قاچاق مواد مخدره در کشور در سال گذشته موجب آن گردید تا ملل متحد به امداد خویش در این زمینه توسعه دهد .

قرار داد فروش هزار تن پنبه به جمهوری اتحادی آلمان

۵ جوزا ۱۳۵۴

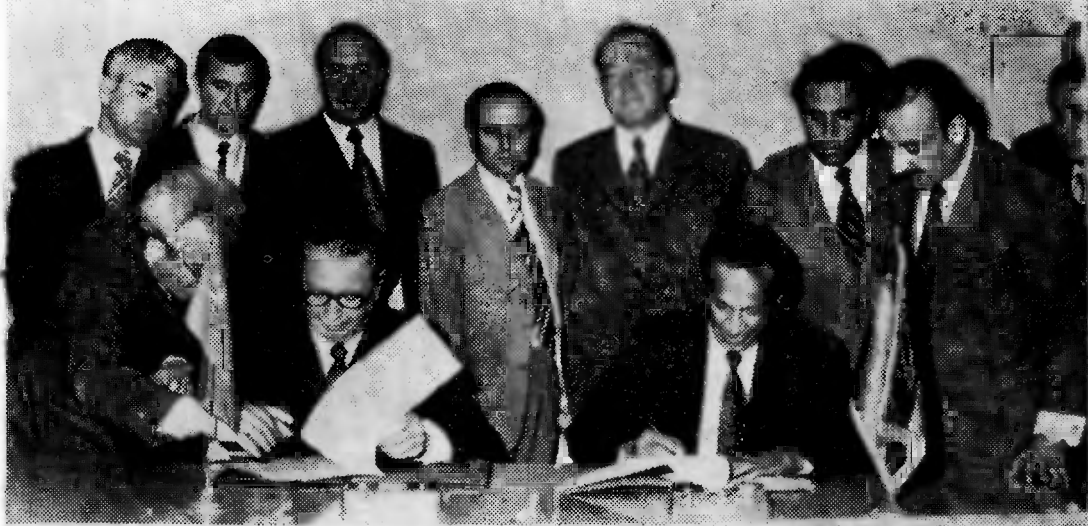
کمپنی تسلیم میدهد .

قرارداد را انجنیر عبدالملک رئیس سپین زر شرکت و بناغلی هنس راو نمایندة کمپنی ادکس آن کوردس امضاء نمودند .

ازشروع امسال تاکنون قرارداد فروش هفده هزارو پنجصد تن پنبه مخلوج بایکده کمپنی های خارجی با امضاء رسیده است .

قرار داد فروش یکهزارتن پنبه مخلوج به قیمت یک میلیون و یکصد هزار دالر برین سپین زر شرکت و کمپنی ادکس آن کوردس بر یمن جمهوری اتحادی آلمان به امضاء رسید .

بموجب این قرار داد سپین زر شرکت یکهزارتن پنبه مخلوج را تا اتمام میزان به آن

بناغلی علی احمدخرم وزیر پلان و رئیس کمیته پلان گذاری شورای وزیران اتحاد شوروی هنگام امضای موافقتنامه سهیم گیری اتحاد شوروی در پلان گذاری جمهوریت افغانستان در عکس بناغلی پوزانوف سفیر اتحاد شوروی نیز دیده میشود .

پروتو کول مربوط تریه و طرح پلان اول جمهوریت

۷ جوزا ۱۳۵۴

پروتو کول مربوط به امداد تخنیکي دولت اتحاد جماهیر شوروی در حالیکه سفیر کبیر اتحاد شوروی مقیم کابل حاضر بود، امضاء نمودند .

قرارداد مذکور متکی بارزیابی عمیق مسایل در عمارت وزارت پلات بامضاء رسید .

مربوط به پروگرام های انکشافی پلان اول جمهوریت افغانستان پلان هفت ساله بوده و از آغاز سال ۱۳۵۵ در ساحه تطبیق گذاشته میشود .

پروتو کول را بناغلی علی احمدخرم وزیر پلان و بناغلی سرگی استروفسکی رئیس کمیته

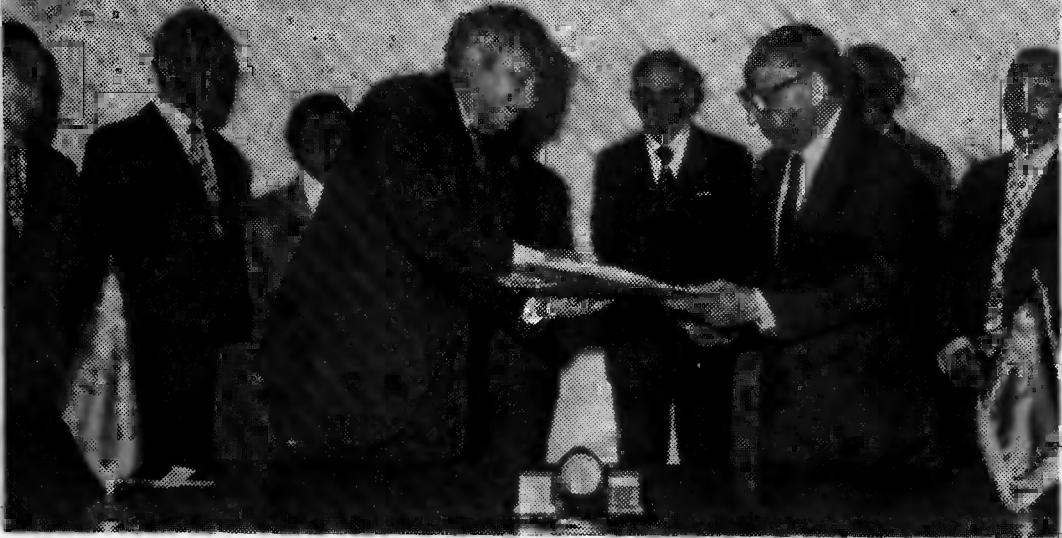
عقد قرارداد ترانزیتی بین افغانستان و اتحاد شوروی

۷ جوزا ۱۳۵۴

قرارداد ترانزیتی بین دولت جمهوریت افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در وزارت تجارت عقد گردید .

تجارت و بناغلی سفرای رئیس هیات ترانزیتی اتحاد شوروی امضاء نمودند .

موجب این قرارداد تسهیلات زیادی از لحاظ قرارداد را در حالیکه دکتر علی نواز معین آن وزارت حاضر بود، بناغلی محمد اعظم عظیمی رئیس ترانسپورت بین المللی و ترانزیت وزارت

رئیس ترانزیت و ترانسپورت بین المللی وزارت تجارت و رئیس هیات ترانزیتی اتحاد شوروی هنگام تبادل اسناد مربوط به موافقتنامه ترانزیتی افغانستان و اتحاد شوروی
عقد پروتوکول کمک امریکا در برخی از پروژه های افغانستان

شنبه ۱۰ جوزا ۱۳۵۴

پروژه های شامل این پروگرام در ساحه معارف اعمار یکصد مکتب ابتدایی و دهاتی و یکصد محل رهایش برای معلمان بوده و در ساحه انکشاف دهات ساختمان یکصد کیلومتر سړک فرعی بیست و پنج پل واحداث هشتاد پروژه کوچک آبیاری در ولایات کشور در نظر است .

همچنان خفر متجاوز از یکصد و بیست هزار متر زبر دروادی هلمند و تهیه و ترتیب يك پلان مکمل وهمه جانبه، سروی منابع آب و خاک در هلمند علیا شامل این پروگرام میباشد

حکومت ایالات متحده امریکا در چوکات چار موافقت نامه جدیدیکه در کابل عقد شد در اعمار يك تعداد پر وژه های انکشافی افغانستان کمک بلاعوض مینماید .

موافقتنامه هارا از طرف افغانستان پناغلی علی احمد خرم وزیر پلان و از جانب امریکا پناغلی تنود و رایلیوت سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل در وزارت پلان امضاء نمود.

سر جمع سهمگیری امریکا در پروژه های مورد نظر برای دو سال در حدود چار میلیون دالر بوده و قسمت اول مصارف سال ۱۹۷۵ آن يك میلیون و هشتصد هزار دالر میباشد .

شاهلی علی احمدخرم وزیر بلان و شاهلی ایللیوت سفیر کبیر ایالات متحده امریکاهنگام
امضاء توافقنامه کمسک دریک تعداد پروژهای افغانستان .

عقد پرو توکول صدور پنچصد تن بنبه به چکوسلواکیا

۱۲ جواز ۱۳۵۴

قرارداد فروش پنچصد تن پخته محلوج به
قیمت پنچصدو پنجاه هزاردالر بین سپین زر
شرکت ونمایندگی تجارتی چکوسلواکیادرکابل
به امضاء رسید .

قرارداد را انجنیر عبدالملک رئیس سپین زر
شرکت وشاهلی سان لایتتر نماینده تجارتی
چکوسلواکیا امضاء کردند .

به اساس این قرارداد سپین زر شرکت
پنچصدتن پخته محلوج به نماینده تجارتی
چکوسلواکیا درشیوخان بندر تحویل میدهد.
ازشروع امسال تاکنون قرار داد فروش
هجده هزارتن پخته محلوج بایکده کمپنی
هائی خارجی عقد گردیده که قیمت مجموعی
آن بیش ازهجده ملیون دالر میشود .

قرار داد صدور پنجمه تن پنبسه به اتحاد شوروی

۲۶ جوزا ۱۳۵۴

قرارداد فروش دوهزار و پنجمه تن پخته
محلوج به قیمت دونیم ملیون دالرین سپین زر
شرکت و نمایندگی تجارتی اتحاد شوروی در
کابل بامضاء رسید .
همچنان از شروع امسال تاکنون قرارداد
فروش بیست و یک هزارتن پخته محلوج کا
قیمت آن اضافه از بیست و یک ملیون دالر
میشود با عده از کمینی های کشور های اروپایی
بامضاء رسیده است .

قرار داد احداث تصفیه خانه نفت در شبرغان از طرف اتحاد شوروی

قرار داد احداث تصفیه خانه نفت شبرغان
بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر
شوروی در کابل عقد گردید .
قرارداد در حالیکه پوهاند عبدالقیوم وزیر
معارف و سرپرست وزارت معادن و صنایع
رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و مستشار
کابل هنگام امضاء موافقتنامه تصفیه خانه
نفت شبرغان .
حاضر بودند به نمایندگی از حکومت افغانستان
رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و از جانب
حکومت شوروی مستشار اقتصادی سفارت
کبرای آنکشور مقیم کابل امضاء نمودند .
اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم
۱۳۵۴ر۴۱

رئیس پوهنتون کابل و پوهنتون نبراسکا هنگام امضاء موافقتنامه تهیه اتلس ملی
افغانستان .

۱۳۵۴ر۴۱

موافقتنامه تهیه و ترتیب اتلس ملی افغانستان

موافقتنامه ترتیب اتلس ملی افغانستان بین پوهنتون کابل و پوهنتون نبراسکای ایالات متحده امریکا در ریاست پوهنتون کابل بامضاء رسید.

به موجب این موافقتنامه دیپارتمنت جغرافیای پوهنځی ادبیات و علوم پوهنتون نبراسکا در قسمت ترتیب و تدوین اتلس ملی افغانستان با هم همکاری خواهند داشت .

موافقتنامه را از جانب افغانستان پوهاند دکتور غلام صدیق محبی رئیس پوهنتون کابل و از طرف ایالات متحده امریکا شباغلی راسکنز رئیس پوهنتون نبراسکا امضاء نمودند .

این اتلس دارای سفناد و پینج تبا صد نقشه در موضوعات مختلف جغرافیایی تاریخی و اقتصادی افغانستان میباشد .

موافقتنامه همکاری تخنیکي بين افغانستان و بنگله ديش

۴ سرطان ۱۳۵۴

عالي درمؤسسات علمي تبادلہ معلومات تخنیکي و تکنالوژي تبادلہ راپور های حاوی تحلیل انکشافات اقتصادی و هر نوع همکاری که طرفین به آن موافقه نمایند همکاری خواهند نمود.

تمچنٹس بمنظور انسجام همکاری تخنیکي بين هر دو مملکت يك کمیته مشترك متشکل از اعضای مساوی از هر دو مملکت تشکیل خواهد شد.

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی عبید الرحمن وزیر مواصلات بنگله ديش پسر ازامضای موافقت نامه همکاری تخنیکي بين دو کشور اسناد آتري مبادله می نمایند.

موافقتنامه همکاری تخنیکي بين دولته جمهوری افغانستان و جمهوریت مردم بنگله ديش برای مدت پنجسال در وزارت پلان عقد شد. موافقتنامه را ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی عبید الرحمن وزیر مواصلات بنگله ديش در حالیکه سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل نیز حاضر بود امضاء نمودند.

به اساس این موافقتنامه که شامل هفت ماده می باشد هر دو کشور در تهیه نمودن خدمات متخصصین بمنظور مساعدت و مشوره در تطبیق پروژه های همدیگر تهیه تسهیلات بغرض تربیه علمی در داخل وظیفه و تحصیلات

د افغانستان کالی

علاو ته هر دو کسور ایجاد روابط مستقیم و افتنامه بین مؤسسات مربوط افغانستان و
اتخاذ ترتیبات چدا گانه رادر چوکات این بنگله دیش تشویق خواهند نمود

موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین افغانستان و بنگله دیش

سرطان ۱۳۵۴

موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت
جمهوری افغانستان و جمهوریت مردم بنگله دیش
در کابل عقد گردید
موافقتنامه راز جانب افغانستان و بنگله دیش
علی احمد خرم وزیر پلان و از طرف بنگله دیش
پرواز طیارات کمپنی های هوایی جانیین در
داکه مذاکره نموده و تصامیمی اتخاذ خواهد
شد .

بناغلی علی احمد خرم وزیر پلان و بناغلی عبدالرحمن وزیر مواصلات بنگله دیش پس
هنگام امضا ی موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دو کشور

ښاغلی غیر بزاده رئیس کلتور و هنر وزارت اطلاعات و کلتور و ښاغلی مرشد نماینده اطلاعات و پرود کاستیک هندوستان حین امضای موافقت نامه توريد فلم.

موافقتنامه توريد فلم از هندوستان

سرطان ۱۳۵۴

موافقتنامه توريد فلم های هندی بين دولت نماینده وزارت اطلاعات و پرود کاستیک آنکشور جمهوری افغانستان و جمهوری هند در افغان امضاء نمودند
 فلم با امضاء رسید ، بموجب این موافقتنامه که برای پنجسال موافقتنامه را از طرف افغانستان ښاغلی اعتبار دارد افغانستان از طریق موسسه افغان فیض محمد خیرزاده رئیس کلتور وزارت فلم فلیهای هندی مورد ضرورت را از هند اطلاعات و کلتور و از جایپ هندی ښاغلی مرشد وارد میکند

د پښتنو او بلوڅو د ملي خپلواکي بښونکي نهضت کړونو لوړی

د ری سیمې د تاریخ لوی تور فصل تشکلیوی .
څنگه کیدای شی چه د پښتنو او بلوڅو د ملي
نهضت د واقعاتو ټولې حماسی او تراژیکي
خواوی په څو مخونو او یا په یو مجلد کښی
ځای کړو؟ حتی دومره قدر هم مشکله ده چه
پدی څو مخونو کښی دنورو مطالبو په ضمن
کښی د آزادی د لیاری د شهیدانو مکمل فهرست
نشر او یاد هغوی دکار ناموڅه یادونه وکړو،
دغوی پښتنو او بلوڅو لید رازو ځوانانو او
عواموتش دنومونو یادونه چه د پاکستان په
جیلونو او محبسونو کښی په ناحقه شپسی
ورځی تیروی هم لوی لست منځ ته راوړی
او یوی پراخی برخی ته ضرورت لری.

همدا رنگه نشی کیدای چه پدی کالنی کښی
د پښتنو او بلوڅو په مختلفو علاقو کښی د
آزادی غوښتنو نکو د فعالیتونو او یاد هغوی د
جرگو بیاناتو او یا د جرگو د پریکړو تفصیل
ورکړو او یا کم تر کمه د هغو ټولو یادونه وکړو.
مونږ په لټه ټوگه داویلو شوچه د تیر
کال د چنگاښ د شپږو یستمی نه تر ننه پاکستان
او دهغه نظامیا نود پښتنو او بلوڅو سره
دهیڅ راز ظلم او زور زیاتی څخه ډډه نده
کړی او د پښتنو او بلوڅو په مقابل کښی ئی
نه قانون نه بشری حقوق نه بشری کړا مت
په نظر کښی نیولی او نه یی دانسانیت او
رحم او شفقت اساسانو ته توجه کړی یده .

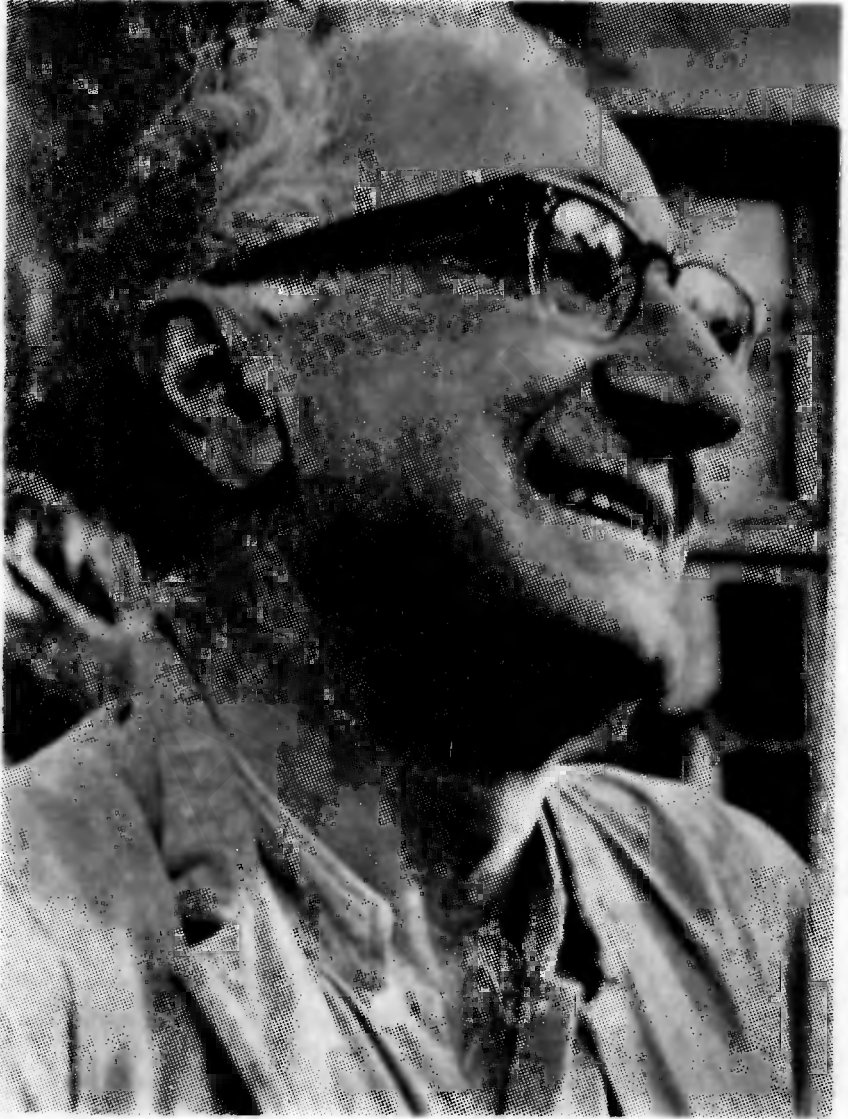
په دغی کالنی کی گرانو لوستونکو ته
د پښتنو او بلوڅو د ملي آزادی بښونکي نهضت
کړونو لوړی وړاندی کیری خود ا باید وویل
شی که چیری په نظر کښی وی چه د پښتنو
او بلوڅو دمبارزو او مجاهد و دقیقه او مفصله
کړونو لوړی په پورته یاد شوی دوران کی
ترتیب شی نونه یواځی یو جلا جلد بلکه
څو جلده لیکنی به هم ورته کافی نه وی
ځکه همدارنگه چه د تیر کال د چنگاښ د
شپږو یستمی نه تر اوسه پوری له یوی خوا
د پښتنو او بلوڅو مپ نیو خلکو دخپلو
حقه حقوقو دلاسته راوستلو له پاره له هیڅ
راز مجاهدی قر بانی او کوبښښ څخه
سپمانه ده کړی له بلی خوا د پاکستان
حکو مت دهغوی ددغو بشری حقوقو د
پایمالو لو په غرض هم دهیڅ راز تشدد او زور
زیاتی وژلو او بندی کولو اود هغوی د شتمنیو
د تاراج څخه ډډه نده کړی. نود دغی دوری هره
ورځ یو جلا او بیل داستان لری او هغه هم لوی
او غمناک داستان .

د پاکستان اود هغه د نظامیانو د تشدد
وژلو او ټکو لو غمناکی خاطر د پښتنو او بلوڅو
په اکثر وکړو نیو کښی موندلی او ثبتو لسی
شو . د پاکستان د بی تقریقی هوایی بمباریو
اود پاکستان د نظامیانو د کړکچنو عملیاتو
داستانونه د پښتنو او بلوڅو په پاکه خاوره کی

دہنتو نستان ستر مشرچاپ خان عبدالقارخان

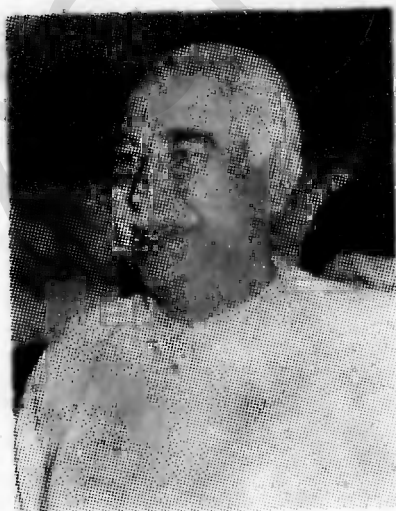
دملی عوامی گوند مشر خان عبدالوہلی خان

شاغلی اجمل ختک

دجمعیت‌العلمای اسلام دگوند مشر
مولانا مفتی محمود

شاغلی هیر غوث بخش بونجو

بنا غلی خیربخش مری

بناغلی عطاالله مینگل

بناغلی شیر محمد خان مری

دېښتونستان او بلوچستان د پښو ګروڼولوژي

وړاندې ددوی دناوړه او جا برانه سلوک په اثر لاسی سپړی.

مونږ یوځل بیا وایو چه مونږ له پاکستان سره دېښتنو او بلوڅو وروڼو دسر نوشت د ټاکلوه قضیې پرته بل هیڅ اختلاف نلرو او هیڅ ډول لمسون تخریب او ګواښ نشی کولی پښتانه او بلوڅ خلک له خپلی ملی مجادلي او افغانستان دهغوی درواحق له تائید څخه واپړی .

څرګندوم چه دافغانستان جمهوري دولت به په پوره پراخه حوصله او سپه سینه ددغی قضیې دروغی جوړی او شرافتمندانه حل دلاری دپیدا کولو په لاره کښی به تل کوښښ وکړی .

دچنگاښ ۲۵ :

(زما ژوند او مبارزه) تر عنوان لاندی د پښتو نستان او بلوچستان د ملی مشر خان عبدالغفار خان د خاطراتو کتاب داطلاعاتو او کلتور دوزارت دپښتو دانکشاف او پیاوړی کولو د امریت له خوانوی له چاپه وتلی دی .
د(زما ژوند او مبارزه) کتاب په ۲۲۰ مخونو کښی په ملی ژبه پښتو په دولتی مطبعه کښی چاپ شوی او دپور تیبو برخود خلکو دحقوقو او آزادی دژوندی کولو په لاره کښی د پښتو نستان او بلوچستان دستر مشر پرله پسې خاطرې او مبارزی پکښی دی .

دچنگاښ ۲۶ :

د پښتو نستان او د بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغان نستان کښی اوسیدو نکو پښتو نستانیانو د خپلو

له بلی خواد پښتنو او بلوڅو آزادی خوښونکو لپهرانو ځوانانو به اګانو ښڅو او ماشومانو د خپل ملی جذبی په اساس او د خپل دحقوقو دلاسته کولو په مقصد د هیڅ راز مجاهدی قربانی او ایثار څخه ځانونه نه دی ژغورلی په سوونو شهیدان شوی ،پسه زرګونو نیول شی حبس او شکنجه شوی په زرګونو ټکول شوی رېرول شوی او فرار شوی خپل وطن او کورونه یی پریمی دی .مالونه یی تالان شویدی غرونو ته ختلی او دولړی او تندی سره مقابل شوی دی خود پاکستان زور زیاتی ته ندی تسلیم شوی اونه به تسلیم شی .

ددغه پورتنیو تذکراتو په پای کښی ددی د پښتنو او بلوڅو د آزادی غوښتنی د نهضت مهم ټکی دتیر کال دچنگاښ نه تر ننه دکروڼولوژي په توګه وړاندی کوو .

دچنگاښ ۲۵-۱۳۵۳ :

دافغانستان ملی مشر اوددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم په خپله هغه وینا کښی چه دچنگاښ د ۲۵ په ماښام ئی دجمهوریت دلمړنی کالیزی په مناسبت درادیو کابل نه وکړه - دپښتونستان د مسئلی په ارتباط ئی داسی وفرمایل : (بیا هم پاکستان او یا په ښه توګه وواپو دپاکستان حکومت هغه یوازنی مملکت دی چه نه یوازی دا چه زموږن روابط ندی ورسره ښه شوی بلکه د پاکستان دنا عاقبت اندیشه واکدارنو دسلوک ،دافغانستان دجمهوری نظام په مقابل کښی ددوی دسیسو او تخریباتو او پښتنو او بلوڅو وروڼو په

کابینې خلک دغرونو په څوکو کابینې اوسیدو ته مجبور شويدي او په نشراتي وسيلو باند د عامه رايو د کمراه کولو د پاره په يوازي خيز ډول پابندي ليدگلي ده .

خان عبدلولی خان زیانه کړه چی که زهونډ حقوق دروغی له لاری رانکړل شی نو د خپل حق دگتلهو دپاره به له زور څخه کارواخلو . ولی خان وویل: دسیاسی بندیانو سره سره یفانه سلوک نه کیږی او باید ددغه عمل څخه لاس واخیستل شی .

د ملی عوامی گوند مشر دچارسدی دفاضي خیلو په غونډه کابینې ویلی دی چه پیلېز گوند او دهغه پیروان دافغان نستان په مقابل کابینې دملی عوامی گوند دريځ ته گوته نیسی او په دی باب ناوړه پروپا گندی کوی . ده وویل افغان نستان یو اسلامی هیواد دی او مونږ د خپل ورور افغان نستان څخه ددنیا هیڅ طاقت نه شی جدا کولی .

د چنگاښ ۳۰ :

د کراچی څخه دفرانسپرس نمایندنده خیر ورکړی چه د پاکستان ملی عوامی مخالف گوند د بین المللی بشر دوستو او قانونسی مؤسسو څخه غوښتی دی چه په بلو چستان کابینې هغه څه چه دغه گوندي جنایت بولی بند شی .

دغه غوښتنه دحقوق پوهانو دبین المللی کمیسیون دعمومی عفوی دبین المللی مؤسسې د سره صلیب دبین المللی مؤسسې اودملکروملتو دموسسې دشر دحقوقو دکمیسیون څخه شویده . ملی عوامی گوند پدی وروستیو وختو و

خلکو په نمایندگی حکومت ته بهرالیږ لسو پیغامونو کابینې دهیواد دجمهوریت دتیکمر غه کالیږی او جشن په مناسبت دستر ملی مشرد دولت رئیس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد حضور، دمر کزی کمیټی او کابینې غړواوتول افغان ولس ته دزړه له کومی مبارکی ویلی او دستر ملی لارښود ښاغلی محمد داؤد دمدم برانه قیادت لاندی یی دافغان نستان د زیاتی ترقی او دافغان ولس دزیاتی هوساینی آرزو څرگنده کړیده .

د چنگاښ ۳۰ :

دنوای وقت دخبر په اساس دچارسدی په فاضي خیلو کابینې دملی عوامی گوند له خوا یوه غونډه شوی وه چه په هغی کابینې دپښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان او دملی عوامی گوند مشرخان عبدالولیخان په زړه پوری وینا وی کړیدی .

خان عبدالغفار خان په خپله وینا کابینې د ملی یووالی او اتحاد سپارښتنه کړیده او زیاته کړی ده چی انگریزانو زمونږ حق ونه خوړی شونو بل به څوک وی چی زمونږ حق دی وخوړی شی .

دملی عوامی گوند مشر خان عبدالولیخان غونډه ته په خطاب کابینې ویلی دی چی ایالتی حکومت له بند یخانو څخه مجرم قاتلان خوشی کړیدی چی سیاسی مشران پری ووژنی .

ولی خان وویل چی مونږ په پښتو نستان او بلوچستان کابینې دخلکو داکثریت په رابو سره خپل جمهوریت حق حاصل کړیدی خو پاکستان دغه حق نه منی ، په بلوچستان

دېښتونستان او بلوچستان د پېښو کرونولوژی

نامه خپریدو نکی ورځپاڼی په خپله وروستی کڼه کښی د پاکستان په ملی اسامبله کښی د مخالف گوند دمشر د نشنل عوامی گوند ر ئیس خان عبدا لوی خان هغه وینا خپره کړیده چه ده په اسلام آباد کښی یو مطبوعاتی کنفرانس ته کړی وه خان عبدا لولیکخان د پاکستان په حکومت باندی دستخت انتقاد په ترڅ کښی ویلی دی چه حکومت د پاکستان د داخلی مسئلو څخه دخلکو دپام اړولود پاره په سرحد ونو کښی دکاوند یو ملکونو دپوځو نودرا غونډیدو غوغا جوړه کړیده .

ولی خان زیاته کړیده که داسی پېښه رښتیا وی نو دپارلمان خاصه غونډه ولی نه را بلل کیږی .

ولی خان د پاکستان هغه تورو نه دروغ وبلل چه په ده باندی یی لگولی وه ده ویل چه د پاکستان حکومت دغه ملک د داخلی او خارجی مسئلو په حل کولو کښی ناکام شوی دی .

خان عبدالولیکخان ویلی دی که په سرحدونو کښی پوځونه راټول شوی وی نو حکومت د مخالفت گوند سره د سلا مشوری ضرورت ولی نه حس کوی او په ملی اسامبله کښی په موضوع باندی د بحث کولو دپاره زموږ غوښتنه په بیلوبیلو پلمو شاته غورځوی . په پاکستان کښی جمهوریت اویالتی خود مختاری ته داشاری په ترڅ کښی خان عبدالولی خان ویلی دی چه د پاکستان حکومت په سنه بلوچستان او پښتو نستان کښی سیاسی ماتمی

کښی په هغه دری ورځنی غونډه کښی چه د هغی مرکزی عاملی جرگه گډه د بلوچستان په مرکز کویته کښی کړی وه بین المللی مؤسسو ته ددغی غوښتنی دوپاندی کولوسره موافقه کړیده دغی جرگه گډه په هغه فیصله لیک کښی چه صادر کړی ئی دی تور لگولی دی چه د بلوچستان د خلکو سره بدنی ربر په شمول خورا ډیر ظلمونه او جر مونه کیږی .

نوه پوی گوند ضمناً یادونه کړیده چه له پنځو زرو څخه زیات هغه خلک چه دمری په سیمه کښی او سپری بندیان شوی او همدا رنگه ددغی سیمی په خلکو بمباری شوی دی . چه دهغو له امله ډیر خلک وژل شوی او ډیری خرابی مینځ ته راغلی دی .

دغه فیصله لیک د پاکستان حکومت تورن کړیدی چه د مخصوصو کمپونو په جوړولوسره ئی په بلوچستان کښی په جنایت کارانه عملونو لاس پوری کړیدی .

د فرانسیس دیوبل خبر سره سم د بلوچستان پخوانی گورنر ښاغلی اکبر بکتی د پاکستان د حکومت څخه غوښتی دی چه د بلوچستان پخوانی صدرا عظم او گورنر عطا الله مینگل او میر غوث بخش بزنجو او همدا رنگه دملی عوامی گوند ایالتی مشر او دملی اسامبله دغړی خیر بخش مری په گډون د بلوڅو ټول نیول شوی مشران له بنده خوشی کړی .

د چنگاښ ۳۱ :

په راولپنډی کښی د نسوای وقت په

که سنجیده مشران په همدی ډول بند یخانو کښی پراته وی نو سرتیری ځوانان به د عمل میدان ته شی چه بیا به یی مخنیوی ډیرگران

وی .

دملی عوامی گوند مشرویلی دی چه داوږو او خوراک د بند یزله امله بی شمیره خلکو افغانستان ته پناه وړی ده .

د زمري ۱-

د بلوچستان له کوټی څخه په یوه خبر کښی ویل شویدی چی دبلوڅو د محصلینسو سازمان پدی وروستیو ورځو کښی په کوټه کښی دشپیدانو ورځ دیوی لویی غونډی په ترڅ کښی ونما نخله .

د شپیدانو ورځ هر کال د هغو مبارزینو په یاد نمانځل کېږی چی د آزادی غوښتنی په لار کښی شپیدان شویدی خبر وایی چی غونډه دملی عوامی دیو فعال غړی ښاغلی صالح محمد منډو خپل په مشری شوی وه چی په هغی کښی ښاغلی علی احمد کرداو دبلوچستان د ملی عوامی گوند مشر ښاغلی محمد هاشم خان غلزی هم جذابی ویناوی کړیدی .

ښاغلی محمد هاشم خان غلزی په خپله وینا کښی ویلی دی چی دبلوچستان خلک به خپلی غایی او هدف ته درسیدلو ترو خسته پوری چی زمونږ ددیمو کراتیکو حقونو گټل دی خپلی مبارزی جاری وساتی .

د زمري ۲:

په بلوچستان کښی ملی مبارزی دوام لری او دبلوی خوا دپاکستان له طرفه د ملی انقلابی څلمونیول جاری دی . دکوټی په اردو ژبسه

کړیده او اوس له دی ماتی څخه دځان خلاصولو دپاره تش په خوله باندي دجمهوریت او قانون خبری کوی .

ولی خان زیانه کړیده چه په پاکستان کښی خو جمهوریت له سره شته نه او که قانون شته نوپه هغه عمل نه کېږی پدی برخه کښی خان عبدالولیخان دبلسوچستان او پښتو نستان مثال وړاندی کړیدی .

دملی عوامی گوند مشرویلی دی چه د افغانستان په صدرا عظم باندي له پاکستان سره د دښمنی کولو توریخی بی اساسه دی او دافغانستان صدراعظم د اسلامی سکرتریت جنرال سکرتر ته هم ویلی دی که پاکستان د پښتنو او بلوڅو مسئله حل کړی نو زمونږ ترمنځ بل هیڅ اختلاف نشته .

ولی خان ویلی دی چه باید پاکستان دخپل قانون له مخی پښتنو او بلوڅو ته خپل حقوق ورکړی او که دقانونی لاری څخه مسئله حل نه شی نوولس به دغیر قانونی لارو څخه خپل حق اخستلو ته مجبور شی .

دبلوچستان دحالاتو په باب خان عبدالولیخان وویل چه مادښاغلی محمود علی قصوری اوښاغلی شیرباز خان مزاری سره د بلوچستان دوره وکړه خو مونږ ته اجازه رانکړی شوه چی بمباری شوی سیمی وگورو نو ما هم دانسانیت په نوم دسره صلیب او نورو جهانی مؤسسو څخه د مداخلی غوښتنه وکړه .

خان عبدالولیخان ویلی دی چه د پاکستان دغه ظلمونه ډولس کرکه نوره هم زیاتوی او

دېښتونستان او بلوچستان د پېښو کرونولوژي

د زمري ۱۰ :

له راولپنډۍ نه دفرانسپرس نمايندهخبر وركړيدى چه د پاکستان د حكومت مخا نفو كوند ونوورمه ورځ له خلكو نه وغوښتل چه دحكومت په مقابل كى دى په يوه ديموكراتيك نهضت لاس پورى كړى .

دا انقلابى غوښتنه وپمه ورځ د متحدى ديموكراتيكى جيبى دعومى شوراله خوا چه د پاکستان په ملي اسامبله كښى د ملي عوامى كوند په گډون د پاکستان دحكومت دمخا نفو كوند ونو ائتلاف شوى ده .

ددى شورا په فيصله ليك كښى ويسل شوى دى چه دا وسنى حكومت په مقابل كى مبارزه د ديموكراسى او دخلكو د اساسى حقوقو دور كولو په غرض لازم دى .

د زمري ۱۲ :

د بلوچستان له كوټى نه په را رسيدلى خبر كى ويل شويدي چه په بلوچستان كښى دامنيتى تدبيرونو نيولو په لپ كښى د جالوان په غرونو باندې د پاکستان د هوايى قواووالو تكو بمبارى كړيده.

دغه بمبارى پدى غرض شويده چه د پاکستان په خلاف دآزادى غوښتنو نكو د احتمالى حملو مخنيوى و كاندى . د جالوان نه په يو خبر كښى ويل شويدي چه دبلوچستان د آزادى غوښتونكو ديوى حملې په اثر د پاکستان دامنيتى قواوو پنځه ديرش تنه عسكو وړل شوى اوزياته اندازه وسله دآزادى غوښتونكو لاسته ورغلى ده .

خبريدونكى سپانى نومي ورځپاڼى باندې ديو كال دپاره بنديز لگول شويدي .

پاکستان ددى له پاره چى سنا تور عبدا لواح دسنا په راتلو نكى غونډه كښى گډون ونكړى شى نوپه هغه باندې په نظامى محكمه كښى ددعوى جوړولو دپاره هڅه كړيده او كوى يى . دبلوخو دسر تيروله خواد پاکستان په پوځى ځايو نو حملې جارى دى .

دبلوچستان دغوښتن قام مشر شياغلى سيد خان بهادر په خپل يوه بيان كښى ويلي دي چى كه پاکستان له پوره عقل او منطق څخه كاروانخلى نود بنگله ديش په شان ديوى بلى پيښى منلوته دى تياراوسى .

د زمري ۱۶ :

د پاکستان د مطبو عاتو په يوه خبر كښى ويل شوى چه د پاکستان په ملي اسامبله كښى دمخالفو گوندونو غړيو په يوه گډه بلاغيه كښى دهغو ټولو خبرونو سخته غندنه كړيده چه په يوه اپخيزه ډول د پاکستان له خوا د ملي عوامى كوند د رئيس خان عبدلولى خان دبدنامولو د پاره كيرى .

په گډه ابلاغيه كښى چى د مخالفو گوندونو ټولو غړيو يو لاسليك كړى او دمولانا شاه احمد نورانى له خواخپره شوى ده ويل شوى دى چه له كوم وخت څخه چه خان عبدالوليخان دلندن نه راستون شوى پاکستان ديو جوړ شوى پلان له مخى دده په ضد پرويا گند شروع كړيدى .

د افغانستان کالني

هرکله چي ما دخو کالو راهيسي خپل ملازمت په دوران کښي وليدل چي مونږ پښتنو اوبلو خو ته په پاکستان کښي خوځ په هيڅ حق قايل نه دي او زمونږ ملي ، سيا سي اقتصادي او کلتوري حقونه په ډيره بیدردی سره دپښولا ندي کيږي نو ماته دخپل فکر اوغيرت په تقاضا نور په پاکستان کښي اوسيدل ځانته او خپل ملت ته فريب ورکول ښکاري ځکه ما فيصله وکړه چه د پاکستان د وزارت خارجه منصب او دپاکستان تابعيت پرېږدم او دخپلو وروڼوسره دخپل ملت خدمت کښي باقي عمر دافغان ملت ديوو کړي په حيث تيرکړم .

ښاغلي بشيراحمد دپېښور ضلعي دواوي علاقې دمټي دکلي اوسيدو نکي او داسلاميه کالج يوټن رئيس پاتي شوي دي .

د زمري ۱۴ :

پاکستان د آزادي غوښتنی د فعاليت له امله دملی عوامي گوند داياتی اسامبلی ددريوغړو په شمول زیات شمیر آزادي غوښتو نکي نيولي دي .

دایالتی اسامبلی نیول شوی غړی متقاعد جنرال ښاغلی غلام جیلانی خان، ښاغلی محمد افضل خان او ښاغلی تاج محمد خان دی او همدا رنگه غلام محمد خان بلور دپېښور دښارد نیپ صدر هم په نیول شویو کسانو کښي شامل دی .

د زمري ۱۵ :

دبهرنيو چارو دوزارت نطق دباختر آژانس خبريال ته دپاکستان د صدراعظم بوټو ددغي

دبلو چستان له کوټي څخه په يو خبر کښي ويل شو يدي چه د پاکستان حکومت دکوټي پوهنتون ترنا معلومی دودی پوري تړلی ده .

د زمري ۱۶ :

د بهرنيو چارو دوزارت سياسي معيستن ښا غلي و حيد عبدالله دزمري ۱۶ د ورځي په ماښام ئي په کابل کي دپاکستان دسفارت شارژدافير ښاغلي بشيرباير دبهرنيو چارو وزارت ته وغوښت او دافغانستان په فضائي قلمرو باندی د پاکستان دپو ځسي الوتکو دښاييا تيريو په باب ئي دافغانستان دجمهوری دولت رسمي پروټست هغه تسه وسپاره په پروټست کښي ويل شويدي چه ددغه ډول تير يوناور عواقب به قبول د پاکستان د حکومت په غاړه وي .

د زمري ۱۴ : په کوالا لمپور کښي د پاکستان د سفارت سکرتر ښاغلي بشيراحمد د افغانستان له جمهوري دولت څخه سياسي پناه غوښتنی ده .

د افغانستان جمهوري دولت د ښا غلي بشيراحمد دغه غوښتنه منلی او نوموړی ته يي سياسي پناه ورکړې ده . ښاغلي بشيراحمد دبا ختر آژانس نماينده ته دمرکي په ترڅ کښي وويل : څرنگه چه زما ملگرو او دوستانو ته معلومه ده زه دخپل ژوند دلمری ورځو راهيسي په پښتو او پښتنو لي مينيم او په دغه لي کښي مي دخپل تاريخ اوسياسي مبارزه سره علاقه لرلي ده زما فکر اوغيرت تل دخپل اولس د ښيگړي او خوشحالي تقاضا کړيده .

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژی

پاکستان حکومت د آزادی غوښتونکو گرفتاری جاری سانلی او د پښتو نستان او بلوچستان په بیلوبیلو سیمو کېښی د پاکستان د دفاعی قانون ۱۴۴ ماده نافذ شویده .

نوموړی ماده له پنځو تنو څخه د زیاتو کسانو غونډیدل منع کوی او په ولسی غونډو او مظاهرو بندیز لگوی .

خبرونه وایی چه یواځی په پښتو نستان کېښی د پاکستان پولیسو تر اوسه پوری ۱۸۴ تنه د آزادی غوښتنی د فعالیت په گناه نیولی او بندیان کېښی دی .

د زمری ۱۹ :

د پېښور دمشرق اخبار په یوڅبر کېښی ویل شویدی چه د پاکستان په ډیراوسوات کېښی د ۱۴۴ مادی لاندی په هر ډول غونډو بندیز لگولی دی .

د زمری ۲۰ :

د بهر نیوچارو د وزارت د اطلاعاتو مدیریت خبر ورکړی چه د افغانستان په فضایی قلمرو باندی د پاکستان ډیر له پسی تیر یو په تعقیب د زمری په ۱۹ په نهو بجو او ډیر شو دقیقو دنارې د علاقه دارۍ په سیمه کېښی د پاکستان دنظامی قواؤ مربوط یو هیلی کوپتر رانښکته کیدو ته مجبور کړی شو .

هیلی کوپتر او دهغه عمله دهغه ځای د ژاندارم دقواو له خوا نیول شوی او پېښه د تحقیق لاندی ده .

د زمری ۳۰ :

دراولېندی په یوڅبر کېښی ویل شویدی چه د پاکستان په ملی اسامبله کېښی دمخالف

وینا په باره کېښی چه په بلوچستان کېښی یی دوروستی چاودنی مسئول افغانستان بللی وویل نه یوازی داچه دغه وینا بی اساسه اوله حقیقته لری ده بلکه هغه په کلکه تردید وو .

ده زیاته کړه چه د ښاغلی بوټو دغه ډول بی مسئولیته وینا وی په پښتنو او بلوڅو باندی د زیات زور اچولو د پاره له پلمی نه پرته بل شی نه دی .

د زمری ۱۶ :

د پښتو نستان او بلوچستان څخه په را رسیدلو خبرونو کېښی ویل شویدی چه پاکستان د پښتنو او بلوڅو آزادی غوښتونکو گرفتاری ته دوام ورکړی او په سلگو نوتنو پښتانه او بلوڅ آزادی غوښتونکی دهغه حکومت د پولیسو له خوانیول شویدی .

خبرونه وایی چه له بلوچستان څخه ښاغلی ملک عثمان کاسی نیول شویدی او هم ښاغلی عبدالوهاب دلسوز چه پاکستان پخوا نیولی ؤ او په دی ورځو کېښی له بند څخه آزاد شوی وو په پېښور کېښی ښا غلوسی افراسیاب خټک هم له بند څخه خوشی کیدونه وروسته بیانول شویدی .

خبرونه زیاتوی چه د پاکستان د دښمنی نه ډکی رویی پښتانه او بلوڅ ولسونه سخت پارولی دی او په پښتو نستان او بلوچستان کېښی د پاکستان په ضد د خلکو کرکه او نارضایی لایسی زیاته شویده .

د زمری ۱۷ :

په پښتو نستان کېښی له پېښور څخه په رارسیدلو خبرونو کېښی ویل شویدی چه

ګوند زيات شمير مشرانو په يو ګډه بيان کښي پاکستان تورن کړيدی چه د بمونو د چاودنو په پلمه خپل سيا سي مخالفين بنديان کوي اونه غواړي چه د ملي عوامي ګوند مشران آزاد شي او په بلو چستان او پښتو نستان کښي د پاکستان د ناوړو چارو څخه ولس خبرشي .

د مخالف ګوند مشرانو د محمد افضل خان حاجي تاج محمد خان او جنرال جيلاني خان په نيولو د پاکستان غندنه کړي ده او ويلي يي دي داسي معلوميزي چه د اسلام آباد مشرانو سياسي ماتي خوړلي ده او اوس د خپلي سياسي ماتي د خجالت پتولو د پيساره ځای په ځای د بمونو چاودني کوي او بيا په دغه تور باندې پښتانه ځلمي او سياسي مشران په بند پخانو کښي اچوي .

د مخالف ګوند مشرانو د محمد افضل خان حاجي تاج محمد خان او جنرال جيلاني خان په نيولو د پاکستان غندنه کړي ده او ويلي يي دي داسي معلوميزي چه د اسلام آباد مشرانو سياسي ماتي خوړلي ده او اوس د خپلي سياسي ماتي د خجالت پتولو د پيساره ځای په ځای د بمونو چاودني کوي او بيا په دغه تور باندې پښتانه ځلمي او سياسي مشران په بند پخانو کښي اچوي .

د زمري ۲۰ :

د پښتو نستان له پيښور څخه په رارسيدلو خبرونو کښي ويل شويدي چه د پښتو نستان ستر ملي مشر خان عبدا لغفار خان په بډه بيسره کښي يو ولسي غونډی ته پخپله وينا کښي ويلي دي چه پښتانه د خپلي آزادي نه کم په هيڅ شي نه رضا گيري خان عبدا لغفار خان ويلي دي چه پښتانه انګر يزانو غلامان نه کړي شول نوکه يو وړوکی سامراج هر څو مړه زيار وباسي عبث دي .

خان عبدا لغفار خان ويلي دي چه دا وخت د پښتنو په تاريخ کښي ډير مهيم دي او تاريخ د پښتنو نه غوښتنه کوي چه يو مرکز ته راغونډه شي .

د زمري ۲۱ :

د پښتو نستان له پيښور څخه په رارسيدلي خبر کښي ويل شويدي چه د ښاغلي سالار امين جان په مشري د باډري د شپهدانو دورځي د نماځني لپاره په چارسده کښي يوه ستره ولسي غونډه شوي وه .

غونډه چه د تيري دوشنبې په ورځ د زمري

په ګوډيان کښي ويل شويدي چه بايد پاکستان دخپلو غير جمهوري چارو څخه لاس واخلي او ټول سياسي بنديان آزاد کړي .

خبرزيا توي چه د مخالف ګوند مشرانو په دي خبره خواشيني څرګنده کړيده چه د پاکستان مرکزي او ايالتي حکومتونه د امنيت په ساتلو کښي نا کام شويدي په اخبارونو يا بندي لگيدلي ده او په راډيو او تلويزيون دا ولس بوز پای ته رسيدلي دي .

د لاهور څخه په يو خبر کښي ويل شويدي چه د جماعت اسلامي دشورا په يوه غونډه کښي په دي خبره خواشيني څرګنده شويده چه د پاکستان ناوړي خارجي پاليسی د پاکستان سره د نورو هيوادونو دوستانه جذبات زيانمن کړي

د پښتونستان اوبلوچستان د پيشو كرونولوژۍ

بكار خود اوه چې دجمهوری اصوله مخی دلته اوس هم دنیپ او جمعیت حكومت وی . د خارجی مناسباتو په لې كښی ولیخان ویل چې پاکستان ته ددوستانو ضرورت دی ولی نن دهند، افغانستان ، شوروی اتحاد، عراق او بشگله دیش سره پاکستان مناسبات بڼه ندی .

د زمري ۲۱ :

دهغه خبر په تعقیب چه دافغانستان په قلمرو باندی د پاکستان دیوه نظامی هیلیکوپتر دتیری په باره كښی خپور شو په كابل كښی دپاکستان دسفارت شارژدافیریناغلی بشیر باهر برون له غرمی نه وروسته په خلوروبوجود باندنیو چارووزارت ته وغوښتل شواود باندنیو چاروودوزارت دسیاسی معین بشاغلی وحیدعبدالله لهخاورته دافغانستان په فضایی قلمرو باندی د پاکستان دیوه نظامی هیلیکوپتر دتیری په نسبت دپاکستان په حكومت باندی دافغانستان د حكومت رسمی احتجاجیه وروسپارل شوه . په دغه احتجاجیه لیک کی څرگند ه شویده چه په دغه باب چه دهغه هیواد نظامی الوتکی دافغانستان خاوری ته نژدی الوتنی نه کوی ، د پاکستانی مقاماتو دغلطو ادعا گانو په خلاف او دافغانستان په قلمرو باندی د پاکستان د نظامی الوتکو دبیابیا تیریو په تعقیب دالوت ډوله یوه نظامی هیلیکوپتر وپه ورځ دافغانستان په قلمرو باندی تیری کړی او هیلیکوپتر هغه له علمی سره چه ټول یی د پاکستان د نظامی قواو منصبداران دی د افغانی ژاندارم د قواو وله خوا نیول شوی دی .

د میاشتی په ۲۱ نیټه جوړه شوی وه په هغی كښی دپښتو نستان ستر مشرخان عبدالغفار خان اودملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولیاخان هم وینا وی کړی دی . په غونډه كښی خان عبدالولیاخان دخپلی اوږدی وینا په ترڅ كښی وو یل : چه د پاکستان حكومت خو په خو له دجمهوریت خبری کوی ولی عمل یی دادی چی ټول ملك كښی راډیو تلویزیون او اخبارونو باندی بند یزدی او په ملك كښی ۱۴۴ ماده نافذه كړی او حكومت چی كوم ځای كښی تقریرونه كول غواړی له هغه ځای ۱۴۴ ماده اوچته كړای شی خو چه جلسه وشی نو سمدستی دغه ماده بیا نافذه شی .

په سیاسی كار كوونكو باندی ظلم زورته داشاری كولو په ترڅ كښی ولیخان ویل چی منصبداران دی دیوی خاصی ډلی د خوشحالولو دپاره ناوړه چاری نه کوی اوله منصبدارانو څخه یی وغوښتل چی د قانون په چوكاټ كښی دننه خپلی وظیفی اجرا كړی . ده زیاته كړه كه منصبداران غیر قانونی چاری په ناوړه توگه سرته ورسوی د اوسنی حالت دبدلیدو په صورت كښی به ورسره محاسبه وشی . ولیخان ویل چی له حكومت سره زماذاتی چنگك نشته اختلاف دقام او حكومت دی او هغه دا چی په بلوچستان كښی دپیپلز گوند یو غړی هم نشته خو حكومت د پیپلز ډلی دی .

په پښتو نستان كښی دپیپلز گوند دوه دری تنه غړی دی خود لته هم حكومت دپیپلز دی

د افغانستان کالني

د حل يواز يني قانوني لاره داده چه بلوخ مشران له بند نه آزاد کړي شي اود بلوچستان له سيمي څخه پوځونه وايستل شي .

د زمري ۲۶ :

دمشرق ورځپاڼي په خپله يوه وروستۍ گڼه کښي خبر ورکړيدي چه د جمعيت العلميا اسلام گوند مشر مولانامفتي محمود د پاکستان له حکومت څخه غوښتي دي چه دبلوچستان پښتو نستان او سند په ايالتو نو کښي د امنيت دخرابي د مخنيوي دپاره دبلوڅو او پښتنو حقونه ومني .

ښاغلي مفتي محمود ويلي دي چه دبلوچستان دقانوني حکومت دليري کولو نه راډيخواچه څه فرعي انتخابات شويدي هغه ټول غيرقانوني دي او دولس باور پري نشته .

په بلوچستان کي دسرتيرو او دپاکستان د پوځي قواو تر منځ لکه پخوا په شان نښتي رواني دي.

د زمري ۲۷ :

د اسلام آباد څخه درو يتر آژانس خبر ورکړيدي چه د سنا په مجلس کښي د مخالف گوند نوغړو پيشنهاد کړيدي چه په بلوچستان کښي دي نظامي عمليات پای ته ورسير ي . نوموړو په خپل پيشنهاد کښي ويلي دي چه په بلوچستان کښي او په تيره بيا دمري بگتي اوجاله وان په سيمو کښي دپاکستان نظامي عمليات اوس هم جاري دي اوبايده دغه عمليات سمدستي بند شي .

ښاغلي محمد هاشم خان غلزي دپاکستان دسنا په مجلس کښي د مخالف گوند مشر

په احتجاجيه ليک کښي زياته شويده چه د پاکستان حکومت نشي کول چه په غلطو تکديو نوباندي عامه افکار وغولوي او دراسي قسدي اولمسو ونکي عملياتو دهر ډول ناوړه عواقبو پوره مسؤليت يوازي او يوازي د پاکستان د حکومت په غاړه دي .

د زمري ۲۲ :

په افغانستان کښي ددوستو هيوادونو نظامي اتشو پرون له غرمي نه وروسته د پاکستان د نظامي قواؤ هغه هيلیکو پتر چه دوي ورځي مخکښي د افغانستان په فضا ئي قلمرو کښي دالوتني په وخت کښي کښي ناستلو ته مجبور کړاي شوي د کونړ دلويي ولسوالي . دنارۍ په سيمه کښي وکوت. په دغه وخت کښي ځيني عسکري اوملکي موظف مامورين حاضر وو.

د زمري ۲۳ :

د پښتو نستان له پيښور څخه بسه را رسيدلي خبرکښي ويل شويدي چه په ايالتي اسامبله کښي دملي عوامي گوند دري تنه غړي ښاغلي محمد افضل خان ، حاجي تاج محمد خان ، او جنرال جيلاني خان دپاکستان حکومت ددي د ياره دېمو نو دچاودنو په تور ونيول چه داسامبلي داگست د۱۴ نيټي په غونډه کښي په ايالتي حکومت باندي دعدم اعتماد دراښي ورکولو مخنيوي وکړي .

له پيښور څخه په يوبل خبر کښي ويل شويدي چه د جمعيت العلميا اسلام گوند مشر ښاغلي مولانا مفتي محمود په يوه اخباري بيان کښي غوښتنه کړيده چه دبلوچستان مسأله دي په قانوني توگه حل شي ښاغلي مفتي محمود ويلي دي چه دبلوچستان دمسا لي

ښاغلی نواز بکتی ویلی دی چه له دی پرته دامن خیری کول په هواکی دمانی جوړولو مثال لری .

ده دخبریال دیوی پو ښتنی په خواب کښی څرگنده کړیده چه مونږ د پاکستان د حکومت په اوسنی پېشنهاد چه دملی عوامی کوند او حکومت ترمنځ دخبرو اترو څخه عبارت دی . ترهغه وخته باورنه شو کولی چه زمونږ دغه دری غوښتنی نه وی منل شوی .

د زهری ۲۸ :

دنوی وقت ورځپاڼی دخپلی وروستی گڼی په یوه خبر کښی لیکلی دی چه د جمعیت العلمی پاکستان یو مشر مولانا شاه احمد نورانی په یوه وینا کښی ویلی دی چه د پاکستان حکومت په سرحد ونو باندی دپوښتونو دواړه غونډه یوډېرامه دولس دتیرا یستلو د پاره جوړه کړی وه اوددی خبری ثبوت دادی چه دغه ډرامه ډیره ژرناکامه او پایته ورسیده .

ښاغلی شاه احمد نورانی ویلی دی چه د کورنی بحران او د حکومت د خارجی ناکامی پالیسی څخه دولس دپام اړولو دپاره دنوموړی ډرامی جوړول ډیر بی خونده ؤ .

مولانا شاه احمد نورانی زیاته کړی یده چه اوس دبلوچستان دملی عوامی گوند لسه مشرانو سره دبیبا خبرو کولو غوښتنه هم یوه بله ډرامه ده خود ملی عوامی گوند مشران د دغو ډرامو په ماهیت ښه پوهیدلی دی او هغوی د جمهوریت او خپل حق له غوښتلو څخه هیڅکله تیریدو نکي نه دی .

څرگند کړیده چه دبلوچستان دخینو سیمو څخه زیات شمیر خلکو د پاکستانی عسکرو د عملیاتو له امله نورو ځایونو ته کډه کړیده .

د زهری ۲۷ :

دکوټی څخه خپریدو نکي ندای بلوچستان ورځپاڼی خبر ورکړی یدی چه دبلوچستان حکومت دچا پغانو او اخبارونو خاوندانو ته هدایت ورکړیدی چه د حکومت په ضد د هر ډول خپرونو څخه ډډه وکړی .

په هدایت کښی داخبارونو مسؤل مدیران مکلف شویدی چه خپل ټول خبرونه دا اطلاعاتو محکمی ته رسا نسور د باره ولېږی او که څوک دا اطلاعاتو دمحمکمی دسانسور څخه پرته کوم خبر خپور کړی نو هغه ته به دجرم ورکولو او بند سزا ورکول کیري .

د بلوچستان په کوټه کښی د مشرق ورځپاڼی په یو خبر کښی ویلی دی چه د کوټی دامنیتی حالت ډیر خراب دی اود کوټی ولس په بلوچستان کښی دامنیت په خرابتیا خواشینی دی او غوښتنه یی کړیده چه کسه حکومت امنیت نه شی ټینگولی نواستغفی دی وکړی .

د بلوچستان دکوټی یوبل خبر وایی چه د بلوچستان په اسامبله کښی د مخالف گوند مشر ښاغلی میراحمد نواز بکتی دمشر ق ورځپاڼی له خبریال سره په مرکه کښی ویلی دی چه دبلوچستان د مسئلی قانونی حل دا دی چه بلوڅ مشران له بند څخه آزاد شی له بلوچستان څخه پوښتونه وایستل شی او حکومت دی اکثریت ته وسارل شی .

د زمري ۲۹ :

حکومت دی سمدستی له خپلی وظیفی څخه

استعفا ورکړی .

د بی بی سی نمایندډه څرگند کړیده په هغه مطبو عاتی جرگه کښی چه د اقلیت د ټولو ډلو دمشرانو په وړاندی وشوه د اقلیت مشر خان ولیخان د پاکستان له موجوده حکومت څخه وغوښتل چه سمدستی له خپلی وظیفی څخه گوښه شی .

کله چه له ده څخه پوښتنه وشوه چه چاته قدرت ورکول کیدی شی خان عبدالولیخان وویل: یو بیطرف هیأت باید د چارو واگی په لاس کښی ونیسی او په نویو عمومی انتخاباتو اقدام وشی .

ده وویل چه اوسنی حکومت د پاکستان د ټولو گروډیو مسئول دی او حکومت دستونزود حل په ځای د هغو بیچلتیالا پسی زیا ته کړیده .

خان ولیخان خپله دغه خبره بیا وکسره چه د پاکستان په سرحد ونو کښی د هند او افغانستان د پوځو نود ځای په ځای کیدو په باب د پاکستان د دولت ادعا دو یری د حالت د پیدا کولو له وسیلی پرته نور څه ندی .

ده وویل چه ددغی ادعا هدف دادی چه دخلکو بام د پاکستان له کورنیو ستونزو څخه واړوی .

خان عبدالو لیخان د بلوچستان دمشکل د حل دپاره د حکومت او د اقلیت دمشرانو تر منځ د خبرو د پیل کیدو مربوط رپوټونه رد کړل .

د پښتو نستان څخه په یوه را رسیدلی خبر کښی ویل شویدی چه د پاکستان حکومت په پښتو نستان کښی په بیلو بیلو سیمو کښی پولیس او ملیشه عسکروته وظیفه ورکړیده چه دسر تیرو دمبارزو و مخنیوی وکړی خو سره ددی ټولو امنیتی هڅو د حکومت په ضد دسر تیرو مبارزی سختی او پراخی شوی دی . پاکستان حکومت د پولیسو په منصبدارانو هم خپل باور له لاسه ورکړی او غیر پښتانه منصبداران یی د پښتنو منصبدارانو د څارنی دپاره ټاکلی دی .

د پښتو نستان څخه په یو خبر کښی ویل شویدی چه په ایالتي اسامبله کښی دمخالف گوند غړی هغه وخت د غونډی له تالار څخه وتل چه دغونډی رئیس داسامبلی د دری تنو غړو ښاغلو محمد افضل خان، حاجی تاج محمد خان او جنرال جیلانی خان د بندی کولو په بابد بحث کولو اجازه ورنه کړه .

حکومتی ډلی ددغو دريو تنو غړو د بنددی کولو د پاره هیڅ دلیل نه درلود نو ځکه یی پدی هکله د مخالف گوند په غوښتنه دخبرو اجازه نده ورکړی .

د پاکستان حکومت پدی ورځو کی یوزیات شمیر وطن پالونکی پښتونستانیان له رسمی وظیفه څخه برطرف کړیدی .

دوپی ۳:

دی بی سی نمایندډه له اسلام آباد څخه خبر ورکړیدی چه د پاکستان د اقلیت گوندو نویوخل بیا داغوښتنه کړیده چه د پاکستان

دوې ۴ :

خان د پاکستان د حکومت په سياسي او اقتصادي پاليسيو باندې انتقاد وکړ او زياتې يې کړې چې دغه ټولې پاليسي د پاکستان دورانولو د پاره دي او بايد چې پښتانه پدې شان پوه کړي .

خان عبدالوليخان وويل چه دپاکستان حکومت پښتانه دي خبري ته مجبور وي چې هغوی توبک ته لاس کړي اوکه دپاکستان داسې خوښه وي نو پښتانه به يې ارمان پوره کړي .

دوې ۶ :

دباندينيو چارو دوزارت نطق دپاکستان د سردار اعظم ذوالفقار علي بوټو دويمې ورځې د وينا په باب چه افغانستان په پښتونستان او بلوچستان کېښي دمالکيت ادعا لري او دآزادې غوښتونکو دروزني دپاره يې اردوگاه جوړه کړي دباختر آژانس دخبريال دپوښتنې په ځواب کېښي وويل :چه زمونږ د پاره دغه ټول بي اساسه ادعا وي نوې نه دي او د پاکستان صدرا اعظم د دي د پاره چه عامه افکار گډوډکړي اوخلک وغولوي دغه شان تورونه چه حقيقت نلري لگوي .

ښاغلي بوټو په خپل خاص ټکنیک سره تل غوښتي دي چه ملامتي دنورو په غاړه واچوي او خپل ځان په عامه افکارو کېښي حق په ځان بڼسې .

دبلوچستان په کوټه کېښي خپریدو نکی هم لوگ نومی جريدی خبر ورکړی دی چه د خضد اردنال په سيمه کېښي د ملي مبارزينو اوپاکستاني وسله والو قواو ترمنځ خونړۍ شخړې شويدي . خبر وايي چه په دغو شخړې و کېښي دسلو تنو څخه زيات حکومتي عسکر وژل شويدي .

دوې ۳ :

د نوای وقت ورځپاڼې دخپل خبريال په حواله دملی گوند درئيس خان عبدا لوليخان د هغه ويناښتن خپور کړيدی چه نوموړی دکوهاټ په غونډه کېښي کړي وه .

په دغه ويناکښي خان عبدا لوليخان ويلي دي چې په پاکستان کې دوروزولي او جمهوريت خبري هيڅ معنی نلري او بايد چې پښتون قام دخپل ټاکلي ملي هدف دپاره گډ او زپورته کړي نوموړي زياته کړيده چې په پاکستان کېښي سياست ختم دي او دخلورو ايالتو نود ملي هدفونو جنگ تود شويدي . پدغه جنگ کېښي پښتون او بلوچ قامونه په گډدرېښځ ټينگ ولاړدي او دنړۍ هيڅ طاقت هم ددوی مخه نه شي نيولی .

خان عبدا لوليخان دپاکستان حکومت دهغه لارو چارو له امله غندلي دي چې دپښتونولمو اوبلوخوسر تېروپه ضد يې کوي اواخطاريي ورکړيدي چې ددوی سره به ددغه ټولو تيريو حسا بوشي .

د نوای وقت خبريال وايي خان عبدالولي

کړيدی .

دويزی ۷ :

ښاغلی وحید عبدالله دخارجہ چارو دوزارت سیاسي معین په هغه میلمستیا کښی چه پرون شپه یی دایران دبانډنیو چارو دوزیر ښاغلی خلعت بری په ویاړ کړی وه په خپل بیان کښی دسیمی حالاتوته په اشاری سره داسی وویل : غواړم له موقع څخه په استفادہ کولو سره دهغه حالت په باب چه زمونږ په سیمه کښی دپاکستان دحکومت دناعاقبست اندیښتانه سیاست په اثر پیدا شوی یو څه مطالب ووايم .

له بده مرغه دپاکستان حکومت دپښتنو او بلوڅو دآزادی غوښتونکو په مقابل کښی خپل کړکیچن او غیرقانونی سلوک سخت کړی اوزمونږ دبلوڅو وروڼو په خلاف یی دډله ایزه له مینځه وړلو بیرحمانه سیاست په پیروی په پراخو پوځی عملیاتو او حتی په هوایو بمباریو لاس پوری کړیدي .

دغه کار پدغو سیمو کښی حالات لاپسړ ټاکراره او کړکیچن کړی اوددغی سیمی آرامی یی له خطر سره مخامخ کړیده .

دافغانستان حکومت دخپلو پښتنو اوبلوڅو وروڼو دسرنوشت دټاکلو دحق تل ملاتړ کړی اوخپل دغه ملاتړ ته به دوام ورکړی .

دغه راز د افغانستان حکومت تل دروغی جوړی اوبی قیدوشرطه دخبروله لاری له پاکستان سره ددغه یواختی سیاسی اختلاف حل غوښتی اوغواړی یی که څه هم پدغه برخه کښی زمونږ بیابیا ویناؤو پیشنهادونوته دپاکستان دمشرانوله خواتراوسه پوری مثبت

نطاق وویل: داچه ښاغلی بوټو دافغانستان په نسبت ددوستی ادعا کړی دخولی له خبرو پرته نورڅه نه دی .

څکه دافغانستان په خلاف ددسیسو کشف دپښتنو اوبلوڅو وروڼو په مقابل کښی دهغه دکړکجن او جابرانه سلوک او دافغانستان په فضایی قلمرو کښی دپاکستان دنظامی الوتکو بیابیا تیری په خپله ددی دلیل دی چه دده وینا دزړه له کومی نده. دغه ټولی ویناوی دپاکستان په کورنی سیاست کښی داستفادی او ددغه هیواد له کورنیو گډوډو حالاتو څخه دخلکو دپام داوړلو په مقصد شوی.

نطاق زیاته کړه لکه چی بیابیا موپیلی دی دافغانستان دریغ دپښتنو اوبلوڅو وروڼو د سرنوشت دټاکلو اوهفتوته دحق خودارادیت له ورکولو پرته نورڅه نه دی .

افغانستان به بیا هم دروغی جوړی اوخبرو له لاری څخه له پاکستان سره دخپل یوازی سیاسی اختلاف دحل دلاری دیددا کولو دپاره خپل گوښښ ته دوام ورکړی .

دويزی ۶ :

دپاکستان په ملی اسامبله کښی دمخالف گوند مشراو ملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولی خان دپاکستان حکومت له دی امله غندلی دی چه داضطراری حالت مودی ته دوام ورکوی .

دپاکستان دملی اسامبلی یوی گډی غونډی ته په خپله وینا کښی خان عبدالولی خان د پاکستان په حکومت تور لگولی دی چه په یو بحران پس ی بل بحران پیدا کوی .

ولی خان ویلی دی چه حکومت لومسړی سیاسی اوورپسی یی اقتصادی بحران پیدا

د افغانستان کالني

ورسیدل .

شعارونو و نمانځله .

د پښتونستان واپ د افغانستان په جمهوري ملي بېر غو نو او د پښتو نستان په بېر غو نو بسکلی کړی شوی وو او دمراسمو په وخت کښی دجمهوریت ، هیواد انیس او کابل ټایمز دورځپاڼو فوق العاده گڼی او همدارنگه دخپلواکي تړون کتابچه دسرحدونو دوزارت له خوا خپور شوی وو په حاضرینو وویشل شول .

راډیو افغانستان دهغی مشاعری یوه برخه چه د پښتو ټولنی له خوا ترتیب شوی وه په یوی بجه او پنځو دقیقو اوبله برخه یی تیره شپه له اووبجو څخه تر اتو بجو پوری خپره کړه .

دوی ۹ :

د پښتونستان اوبلوچستان څخه رارسیدلی خبرونه وایی چه دجاجوې، سالارزو، ماموندو چارمنگو، اتمانخیلو دسره کمرساپو، شینوارو خانزادگانو دتیرااوخیبر ، اپردو ، شینوارو پړوڅمکنیو او ورکزودوموندو ټولو ولسونو د وزیرستان ، وزیرمسیدوگریز دوو اوبهتیواود بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو ولسونو د پښتونستان ملی ورځ دشاندار و غونډو او مظاهرو په ترڅ کښی و نمانځله .

په خبرونو کښی ویسل شویدی چه د پښتونستان دورځی دنمانځنی دمراسمو په لړ کښی ملی سردونه وغږول شول ملی اتڼونه وشول، ځای په ځای دلږو غرونو په څوگو کی داورونو لمبی پورته شوی . په ولسی غونډو کښی مشرانو او عالمانو د پښتنو اوبلوڅو د حقوقو او خپلی خاوری دآزادی په باب جذابی ویناوی وکړی او په خپلو ویناوو کښی یی د پښتنو اوبلوڅو د حقوقو دملاتړ له امله دافغانستان دجمهوری دولت او ولس څخه شکریه وکړه اودافغانستان ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد تر مدبرانه قیادت لاندی یی دافغانستان دپرمختگ او افغان ولس د هوساینی هیلی څرگندی کړی .

دمرکزورځپاڼو په خپلو فوق العاده کڼو کښی چه د پښتونستان د ورځی په مناسبت خپری شویدی د پښتونستان بېرغ اود پښتونستان اوبلوچستان دمشرانو عکسونه چاپ کړی اود پښتنو اوبلوڅو دحقه حقوقو په باره کښی یی سرمقالی اومقالی خپری کړی دی او یو ځل بیایی دسرنوشت دټاکلو دحق دلاسته راوړلو دپاره د پښتونستان د خلکو دمبارزی په لاره کښی دافغانستان دجمهوری دولت دملاتړ تاکید کړیدی .

په همدی شان د پښتونستان ملی ورځ دولایاتو په مرکزونو کښی د پښتونستان دبیرغونو په پورته کولو وینا مضامینو، مقالو اوشعرونو په لوستلو همدارنگه په ملی اتڼونو سره په شور، اوشوق سره و نمانځله شوه .

په ولایاتو کښی د پښتونستان دورځی په مراسمو کښی و ایانو ، عسکری قوماندانانو سیمه ایزو مامورینو اود همدغو ځایونو په زرگونو کسانو او پښتونستانیانو برخه اخیستی وه . اود پښتونستانو ورونو دغه ورځ یی داحساساتو په څرگندولو، چکچک، ژوندی دی وی افغانستان او آزادی پښتونستان په

دویمې ۱۰ :

او ورسره ددی ټولو له خوادعا وکړو چه دانوی جمهوریت دی تل بریالی اومستحکم وی ددی جمهوریت موسس اوملیرهبرده ځلمی انقلابی ملگری دده اردو ځوانان اودملت هغه ټول وروڼه چه ددی جمهوریت ملاتړدی دخپلوملی اومتزقی ازادو په سرته رسولو او دټول افغان ولس دبشپړ اوخوشحال مستقبل دخدمت دپاره ترډیر عمره ژوندی اوټکره تیاری .

اوس به راشو دپاکستان دحکومت ازادو دبلوڅو اوبښتونداقلابی جدوجهد موضوع ته!

عزیزانو ! چه هیڅ شک شبیه نه وی پاتی چه دپاکستان حکومت دکله راهیسی دبنگله دپیش نه ځان بی غمه کړیدی نودهغه وخت راهیسی یی په پښتنو اوبلوڅو پسی راخیستی ده . د مسلحو پوځونو ډول ډول دسیسواوددروغ پروباگندی په زوری تنگوی اومجبور وی یی او ورته دبعوتو او طیارو په ژبه وایي چه ای بلوڅو او پښتنو دځان غم وکړی پاکستان کی دستاسو ځای نشته ځان ته ځای او ملگری پیدا کړی .

نن دولی ځان دی خبره کښی شک پاتی ندی چه دپاکستان حکومت په پاکستان کښی دبی اعتمادی ، مایوسی ، فساداتو بدامنسی تشدد او خانه جنگی میدان گر م کړی دی . که دایي حالو وړ ان خوروا ن دی . خوهر کلی ا و کورکښی فساد او قتل عام جوړوی . په وینو کښی لړلی یی وړانوی .

نوی پښتنو اوبلوڅو عزیزانو !

راشی چه مونږ اوتاسوهم خپل ځان اوخپل کورته وگورو اوپوه فیصله وکړو چه دپاکستان حکومت خوپاکستان په وړان حساب کړی دی

دنیشنل عوامی پارټی سکرتر جنرال ښاغلی اجمل خټک د پښتونسان دورخی په مناسبت ویناوکسره چه د هغوی دغه وینا له راډیو افغانستان څخه دپښتونستان دورخی په ماښام خپره شوه .

ښاغلی اجمل خټک دخپلی مفصلی وینا په ضمن کی داسی وویل :
وروی اوخویندو اوځما بلوڅو او پښتنو انقلابی ملگرو !

په نن ورځ چه مونږ اوتاسو دخپلی ملی مبارزی په میدان کښی یوبل په وینولړلی کال تیرکړو اودوړاندی راتلونکی مست اوانقلابی کال دپاره په نوی عزم نوی ولوله او نوی انقلابی مبارزه پیل کولو دپاره دلته پخپلو قربانو ، فداکارو دافتخار پخپل سیاست او خپلو مشرانو دقوی اعتماد اظهار او پخپل هدف دکلك ایمان دخرگندولودپاره راجمع یو نوراخی چه اول دافغانستان دځوان جمهوریت دیوکال په بریالی توب اوپه دی ډوکال کښی دپښتنو او بلوڅو مسالی ته په صمیمیت او ورورولی ، رښتینی توجه و رکولو ددی جمهوریت موسس اوملی رهبرښاغلی محمد داؤد دهغه انقلابی رفیقانو ته دهغه دانقلابی کونسل ملگروته دهغه دځوان اردو څلموته دهغه د کابینی وزیرانو ته اودافغانستان ټول جمهوریت خوښوونکی اولس ته دخپلی خواد خپل ستر مشرپاچاځان له خوا دخپلو بلوڅو اوبښتنو لیبرانو اولس له خوا اودخپلو هغو انقلابی ملگروله خوا چه یاپه غرونوکښی ناست دی یاپه جیلونوکښی پراته دی «مبارک باد» وویو

اودبښمن سلوك وشو دلوی بابا خبره چه: (مونږچه دپيرنكي قاضي كافران كړي يونو تراوسه چا مسلمان كړو).

پدی اوه ویشته کاله کښی زمونږ سیاسي جماتونو داکوتښن وکړچه دپاکستان د نورو خلکو سره یوځای دخپلو ملی بشری اوحقوقی مسائلو دپاره سیاسي اوقانونی مبارزه وکړی . مگرپاکستان کښی یومخصوص ټولی د یوی مخصوصی علاقي داکثريت په بهانه د پوځ په ذریعه دنظریه پاکستان او مضبوط مرکز په جغه دپاکستان نورقامونه اووروسته پاتسی ولس خپل قبضه کی ساتل غواپی .

دتیرو عمومی انتخاباتونه پس دی ټولی ته ثابت شوله چه محروم قامونه لکه سندی، بنگالی، بلوڅ او پښتون نه د دوی نظریه پاکستان منی نه مضبوط مرکز اونه استثماری قبضه نودوی دمسلح پوځونو په ذریعه دا قامونه دتشدد اوجارحیت په زور په مرکزپوری ترلوعمل شروع کړاود سیاسي قانونی او شریکو مبارزی لاره یی بنده کړه . چه نتیجه یی داشوه چه بنگال ځان له لاره غوره کړه په هغی روان شواونن دشرقی پاکستان په ځای بنگله دیش شو .

ددی ترڅی تجربی نه پس بساید د دوی سترگی غږیدلی وی ، ولی ددوی سترگی نوری هم پتی شوی اودی پاته برخه کښی یی بلوڅ اوپښتون سره هغه عمل شروع کړوچه دبنگالیانو سره یی کړی وو دغه شان یی دوی ته هم هغه لاروښودله چه بنگالیان پری رسیدلی دی پښتون اوبلوڅ دخپل طبیعت په تقاضا دغی لارته ډیر خوشحالیدل او اوس

ورسره زمونږ او ستاسو کور وراټول او بال بچ په و ینو لمبول غواپی . نو اوس مونږچه وکړو . ستاسوصلاح ده آیا مونږ دځان نه گډه بزى جوړی کړو او چه قصاب موبه مری چه په راکاپی نو(بین بین) به کوو خو حالیدو ته به پراته یو؟ نه مونږ انسانان یوقام یواود بلوڅ او پښتو نغوندی غیرتی ولس یومونږ به راپا څو اودخپل قسمت فیصله به پخپله کوو . کسه دچا خونبه وی هم او که نه وی خونبه هم .

عزیزانو اوملگرو !

که تاسو غوروکړیء نومونږته بی ددی نه بله لاره پاتی شوی هم نه ده تاسو وگوریء چه دپاکستان دجوړیدو سره ستم مونږ پښتانه اوبلوڅ په دی ملک کښی غیراوغدارو گڼلی شوو . زمونږ یوقومی منتخب حکومت ؤ هغه مات کړی شو . زمونږ په سیاسي جماتونسو پابندی ولگیدی اوزمونږ دفتر اومرکز په بمونو والوزولی شول زمونږ یواخبارؤ هغه بندشو اوپه مونږ بابپه کښی گولی وچلیدی او اوه نیم سوه شهیدان اوبی شمیره زخمیان شو اوپه مونږ جیلونه ډک شول . اویابلوچستان کښی زمونږ اووه مشرانچیلونو کښی پاهسی شول . زمونږچه گناه وه . اوڅه گناه ده ؟

زمونږ گناه داده چه مونږ دیرتانوی استعمار سره دخپلی آزادی دپاره جنگ کولو .

زمونږ بله گناه داده چه مونږ داستعمار او د هغه دپلانونو مخالف یو . نوڅکه دهغو او د هغومقامی ایجنټانو دسترگواغزی ؤ دواپو دا کوښښ کولوچه مونږ دخپلی مخی نه لری کړی اوختم موکړی . دغه شان دپاکستان په اوه ویشته کلن تاریخ کښی زمونږ سره دغدر

طرفه ده ؟

ښاغلی اجمل خټک بیا پخپله مفصله ویناکی دېښتون اوبلوخو ولس اتفاق اواتحاد ته راوبلل او وی ویل چه یابه یو کپړ وایابه ورکپړو . او دوی ته یی خطاب وکړ چه دپاکستان د حکومت په پیسو او منصبونو او پروپاگندو، ونه غولپړی اود خپل قام سره دخیانت اود ښمنی نه ډډه وکړی .

ښاغلی خټک دخپلی جذابی وینا په پای کښی داسی وویل :

گرانو عزیزانو !

دپاکستان د حکومت لویه اشتباه داده چه دوی نن او پرون کښی فرق نشی کولی ، پرون زموږ د مشرانو سیاست داووجه څوک په یومخ څپپړه درکی ته ورته بل مخ ونیسه اونن دخلمو سیاست دی چه څوک موږ ته دخپپړی راکولونیت کوی موږ به یی لاس مات کپړو پرون موږ هغه څوک ورور کول غوښتل چه زموږ په وینو خلکو عادت شوی وو او نن موږ فیصله کړیده چه پردی خپلپړی نه، راخی چه خپل خپل کړو. او پرون موږ دخپلو ټولو ولسونو ستره یوه جرگه او یوه فیصله شوی نه وو او پرون زموږ د ټولو پښتونواو بلوخوا د جدوجهد سمت او هدف یونه وو. او نن ؟

نن ټول پښتون اوبلوخ د مبارزی سمت او هدف یوشونواوس بس دوخت انتظار دی او وخت هم که دپاکستان وی نو په زور او منده یی راولی .

زه دخپلو معلوماتو اود حالاتو د مطالعی په اساس پدی ډاډه یم او خپلو مشرانو او ملگرو ته ډاډورکوم چه دغه وخت خپله راغی او که چارواستو نودابه هغه وخت وی چه پښتونواو

پری ډیر په خوشحالی اومستی روان دی اوس هیڅوک ددی سیلاب مخه نه شی نیولی دبابا خبره (چی نودانتظار نشو کولای راپاخیدلو او ترهغه وخت به آرام نه کښینو چه خپل حق موگتلی نه وی .)

دلته باید چه دنیا هغه ملکونو اوطاقتونو ته چه دی سیمی سره دلچسپی لری خصوصاً خپلوهغو همسایه حکومتونو ته چه زموږ دکور داورلمبی دهغوی ترلمنی رسیدلی شی ووايو چه زموږ سیاسي جماعتونو خپل پوره کونښنې وکړ چه دامستله په سیاسی او جمهوری لارو چارو هواره شی خودپاکستان حکومت زموږ د حقوقو مطالبی اوسیاسی اواز په جواب کښی موږ په مسلح فوځونو لکه دښمن وژنی او زموږ خاوره فتح کول غواړی نوڅکه موږ ته بله لاره نه ده پاتی مگرداچی که دتویونو خولی بندولی نشو نو باید هغه لاس مات کړو چه موږ په ډزفتح کول غواړی .

دغو ټولو طاقتونو ته وایو چه اوس موږ تاسونه دخپلی مبارزی په لپ کښی دتعاون هیله لرو چه دايشعيا ددی حصی نه دشراو فساد او جنگ جگړه اوداستعمار ددسیسو اوجارحانه پلانونو جاله ورکولو کښی کامیاب شوچه دا سیمه په قلاشی .

دغه شان هغه مسلمان ملکونو ته کوم چه داسلامی ورورولی جوړولو اودغه لپ کښی زموږ او دپاکستان ترمنځه کشالی ته توجه ورکوی، عرض کوو چه موږ ستاسو د مصالحت کونښنونو په سرسترگومنلی دی خوتاسسو خپله انصاف وکړی چه په دغه لپ کښی زیاتی څوک کوی دروغ څوک وایی اوبی اعتباری دچاله

ولپخان د پاکستان داخبارونو او حکومت له دی امله غندنه کړېده چه په اجمل خټک پوری یی د دروغو بیانونه تړلی دی، خان عبدالولپخان وویل چه دکابل ټولو اخبارونو او باختر آژانس ددغه ډول خبرو د دروغوالی تصدیق کسړی دی . خان عبدالولپخان وویل چه حکومت په سیاست کښی ماتی خوړلی ده اوپه دروغو دخپل اقتدار مودی ته ددوام ورکولو کوښښی کوی خو د دروغومزل لنهدی .

خبريال ويلي دي هغه وخت چه خان عبدالولي خان دغه بيان ورکاوه پاکستانی پوليسو په اسلام آباد کښی دده له استوگنځی څخه هغه څلور پښتانه محصلين ونيول چه دولپخان ليدوته ورغلی وو .

خان عبدالولپخان ددغی گرفتاری غندنه کړی او ویلی یی دی چه دپاکستان حکومت دخلموځه د گرفتاری نشی نیولی .

دوې ۱۶ :

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد په هغه پیغام کښی چه داسلامی هیوادو د مشرانو دعالم اسلام دموتس او داسلامی عالم درابطی داسلامی جرگی دعومی منشی په عنوان یی استولی دبلوچستان داندېښنی وې حالاتو اوپه دغه سیمه کښی دپاکستان ډوله ایزه بیرحمانه وژلو اوله مینځه وړلو سیاست په تیره بیا دذوالفقار علی بوټو وروستی التیماتوم ته چه که آزادی غوښتونکی داکتوبر ترپنځلسمی نیټی پوری حکومت ته تسلیم نشی ددوی دکلیواوکورو عمومی او پراخه بمباری به پیل شی دهغوی دپاملرنی پهچلبولو

بلوڅوزلمو یی لاری ته شنه بریت او جونو دزلفوتارونه لکه دسیپلنتی لوکی کړی دی اودا په هغه وخت وی چه دازلمی اونجونی دژپونونه دپیرنکی دوخت پاتی زنگونه اودوطن دبیلنون ټول نور دیوالونه ختم کړی . په آخر کښی زه هغه پښتون اوبلوڅ زلمی ته چه یاددی انقلابی مبارزی په لاره کښی شهیدان شول یا چیلونو کښی بند شول په وینو ولمبیدل کوریی تالاشو مور او پلار یی پولیس درپه درکړل او یادکوره بهر په غرونو دښتو نو کښی وپی تړی ولی لکه دزخمی زمری غورزنگ ته نیار ناست دی ، پدی خبره شاباس ورکوم چه تاسو خپلی خوانی قربانی کړی خو زیری چه دقوم تاریخ کښی مودنوی باب اوملی مبارزی کی دنوی قدم ابتدا وکړه مبارک موشه تاسو دپښتون اوبلوڅ تحریک انقلابی کړو اوچه انقلابی شونواوس یی مخه هیڅوک نشی نیوی . مبارک موشه - پدغه قدم تویه شوی وینه مبارک موشه - پدغه قدم تویی شوی وینه او مبارک موشه - په مرگ اوژوند دواړو سور مخ افتخار او فتح .

دوې ۱۶ :

دحریت ورځپاڼی خبریال له اسلام آبادنه خبر ورکړی دی چه دملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولی خان په یوه اخباری وینا کښی ویلی دی چه متحده جمهوری محاذ دمختلفو گوندونو یوه داسی ډله ده چه په خپل نظر یو کښی ډیر توپیر لری مگر په ملک کښی دجمهوری ادارو دژوندی کولو اوولس ته دهغوی دحقوقو ورکولو دپاره یوله بل سره جوخته ملگرتیا کوی .

دېشتونستان اوبلوچستان د پيښو كرونولوژي

(هيواد) او جمهوريت كښي خپره شويده ، هيوادددي ټول خبرچه په نوموړي جنگ اخبار كښي نشر شويدي ترديد وكړ. حقيقت هم دادی چه نه داسي انټرويوهيواد چري نشر كړيده نه په دي ټول انټرويوياخبري دباختر ايجنسي له خوانشر شويدي اونه داخبر او انټرويو په جمهوريت او هيواد كښي نشر شويدي . داخبر دجنگ اداري ياهغه سره مربوطو خلكو دخان نه دروغ جوړكړيدي، او مسئول يي هغوي دي . (اجمل خټك)

دوې ۲۰ :

دكراچي څخه په يو خبركښي ويل شويدي چي دمتحده جمهوري محاذ لوي سكرترښاغلي غفوراحمد دپاكستان په حكومت تورلگولي دي چه دخبرواتروپه پرده كښي غواړي خپل پلانونه عملي كړي .

غفوراحمد ويلي دي چي دبلوچستان په مسئله دخبرواترو دپاره مهم شرط دادی چه دملي عوامي گوندغري دبندهڅخه آزاد كړي شي، له بلوچستان څخه پوځونه وايستل شي اوپه پښتونستان كښي دپنجاب د پوليسو عمليات ختم شي .

ښاغلي غفوراحمد ويلي دي چي حكومت ديو پلان له مخي دملك اقتصاد خرابوي اوپه دي توگه غواړي چي ولس په اقتصادي مسئلو كښي داسي ډوب كړي چي دحكومت ناوړه چاروته يي پام نشي .

غفوراحمد غوښتنه كړيده چي دراويو او ټلويزيون څخه دملي عوامي گوند په خلاف پروباگند دي سمدهستي بند شي اواخبارونه دي

سره دبلوڅو خلكو دالمناكه حالت بشري اېڅ ته دبين المللي ټولنسي خاص پام اړولي دي .

ښاغلي محمد داؤد داسلامي هيوادو او موسسو له مشرانو څخه هيله كړيده چه دحالاتو له زياتي خرابي دمخه، زمونږ دبلوڅو وروڼو په خلاف دپاكستان دحكومت دناوړه سياست له تعقيب څخه ددغه حكومت داړولو اوپدغه سيمه كښي دسولي اوامنيته دگډويدو دمخنيوي دپاره مناسب اوگټور اقدام وكړي .

ښاغلي محمد داؤد همدغه شان پيغام دملگروملتودعمومي منشي ډاكټر كورت والدهايم په نامه نيويارك ته استولي اوله هغهڅخه يي غوښتي دي چه ددوي پيغام درسمي سند په توگه نشر اوويشي .

دوې ۲۰ :

ښاغلي اجمل خټك دلندن دجنگ انټرنيشنل اردو ورځپاڼي دغلطي پروباگنهي دردولودپاره دهيواددورځپاڼي دفتر ته داسي يوليڪ راليدلي دي :

دلندن نه په اردوژبه خوريدونكي اخبار چه جنگ انټرنيشنل نومي پهخپله ۱۶۱گڼه كښي په رومي صفحه كښي يوخبر نشر كړيدي ددو خبرعنوان دي، (اجمل خټك ني بسارت كو پاكستان جنگي قيدي رهانه كړني كا مشوره دياتپا) نوموړي اخبار دكويسي څخه دخپل خبريال له خوا ليكي چه داخبر دافغان نيوز ايجنسي باخترسره داجمل خټك ديوي مرگي په اساس جوړدي دغه خبركښي داهم ويلي شوي دي چه په كومه انټرويو چه ددي خبر اساس دي دغه انټرويوياخبري دباخترايجنسي

وېل شويدي چه پاکستانی منصبدارانو یو شمیر بلوڅ ولسی مشران پدی تور بنديان کړيدي چی دسترئوسره مرسته کوی خبر س وایي چه دحسني قبیلې مشر ښاغلی میرعلی جان اودهغه نولس تنه ملگری پولیسو نیولی دی اوداتوریې پری لکولی دی چی سرتیرو ته وسله اودخوراک ، څښاک شیان برابروي .

په خبرکښی زیاته شويده چه دنال اودنورو سیمو څخه هم یوشمیر محصلین او مشران په دغه تورنیول شوی اودمچ بنديخانی ته استول شويدي په خبرکښی داهم وېل شوی دی چه دبلوڅو سرتیرو په ضد دپاکستان دنظامی قواؤ ټول کونښنونه کومی نتیجی ته ندی رسیدلی او سرر تسیری ورځ په ورځ دبريالیتوب په لورمخ په وړاندی ځی .

دکراچی په یوبل خبرکښی وېل شويدي چه احمد نورانی پخپله یوه وینا کښی دپاکستان حکومت ته مشوره ورکړیده چی دبلوچستان دمسالی دحل کولو دپاره دبلوڅو مشرانومیرغوث بخش بزنجو ، عطاء الله مینگل اوخیر بخش مری سره خبری وکړی .

خبروایي چی ښاغلی نورانی پخپله وینسا کښی دافغانستان اوپاکستان ترمنځ دمناسبانو دخرابوالی مسئولیت په پاکستان اجولی دی اوویلی یی دی چی دپښتنو او بلوڅو سره دتوب په ژبه خبره کول یوه لویه سیاسی غلطی ده .

دوې ۲۵ :

دلاهورپه یوخبړکښی وېل شويدي چه دمعلی عوامی گوند رئیس خان عبدالولیخان ویلی دی چه دحکومت دغه ادعایېخی بی اساسه ده چه

آزاد پریښودل شی .

ښاغلی غفور احمد په پښتونستان کښی دپښتنو دسپکاوی سخنه غندنه کړیده اوویلی یی دی چه دپښتون په شان غیرتی قام سره ناوړه سلوک دپاکستان دپنگولو په لوریوگام دی .

غفوراحمد ویلی دی چی که حکومت دپاکستان سلامتی غواړی نودپښتون ، بلوڅ په مقابل کښی دی دتیری له پایسی څخه لاس واخلي خوداسی ښکاری چی حکومت دپاکستان له سلامتی څخه دخپل اقتدار سره زیاته مینه لری .

دوې ۲۲ :

دپېښور څخه په رارسیدلی خبر کښی وېل شويدي چه پاکستانی مقاماتوپه خان عبدالغفار خان باندي بندیز لکولی دی چه دپښتونستان نه بهرنشی وتلی دپاکستان حکومت دغه امر په هغه وخت باچاخان ته سپارلی چه هغه پنجاب ته دتک په نیت اټک ته رسیدلی ؤ چه دپاکستان حکومت نه غواړی چه دباچاخان اوخان عبدالولیخان دپنجاب اولس په هغوټولو مظالموباندي خبرکړی چه دپاکستان حکومت یی دپښتنو اوبلوڅوسره کوی .

خبرزیاتوی چه په پنجاب کښی ملی عوامی گوند دځینو ولسی غونډو جوړولو ترتیب نیولی وه چه په هغو کښی دپښتونستان سترمشر باچاخان اودمعلی عوامی گوند رئیس خان عبدالولیخان ته دویناکولو بلنه ورکړی شوی وه .

دوې ۲۵ :

دبلوچستان له کوتی څخه په یوخبړ کښی

دینتونستان اوبلوچستان د پینو کرونولوژی

دی چه دبلو خونپه زورتابع کول گرانه خبرده. ده وویل چه بمباری اوبوخی عملیات مسالی نشی حل کولی.

دوپی ۲۷ :

له پینورنه په رارسیدلی خبر کبسی ویل شویدی چه دپننونستان پخوانی گورنراباب سکندر خلیل دصوات شانگله پاربه خاپونو کبسی ولسی غونډوته ویناوی کړی دی په دغو ویناووکبسی نوموړی ویلی دی چه پښتونته دپاکستان حکومت غداران وایی خو حقیقت دادی چی به اولسی حقونوسترگی پتول چیلونه دبندیانو نه دکول پخپل جوړکړی اساسی قانون پوری ملنوی کول پخپل لاس بمونه اورول غداري ده .

حق غوښتل اودخپل حق دپاره وینه تویول دوطن سره وفاداری ده.

سکندر خلیل په پښتنو غیرکړیدی چه دوطن جنگ شروع دی او وطن دځلمونه قربانی غواپی ځلمی دی میدان ته راوخی او ثابت دی کړی چه هغوی خپل حق په خپلو متواخستی شی. دپننونستان ستر مشر خان عبدالغفارخان په دیرکبسی یوی اولسی جرگی ته دوینا په ترڅ کبسی ویلی دی چه په پاکستان کسی د بلوڅو او پښتنو دپاره د عزت ژوند نشته او باید چه دغه قومونه په شریکه راپاشی او خپله آزادی وگتی باچاخان اوس ددیراوجترال په دوره وتلی دی .

دوپی ۲۸ :

سیاسی معین ښاغلی وحید عبدالله پخپله مرکه کی دواشنکتن پست دورڅپانی د نماینده ښاغلی لیویس سایمنز سره دپننونستان په

گوندی په ځانگړی توگه دپاکستان مسئلې حل کولی شی .

خان عبدالولیخان ویلی دی چه په خپل لاس بحران پیدا کول اوبیا دبحران ختمیدل اعلانول ولس ته دتیرورکولو څخه پرته بل څه نه دی .

دلاهور په غونډه کبسی دمتحده محاذ ځینو نورو مشرانو په حکومت باندی تورو لگوه چه دخپل عمراوډولو دپاره بحرانونه پیدا کوی .

دوپی ۲۷ :

ښاغلی اکبر خان بگتی دپاکستان دحکومت سره په یوه کتنه کبسی ویلی دی چه دبلوچستان دمسالی دحل یواځنی لاره داده چه دبلوچستان دملی عوامی گوند ټول مشران له بند څخه خوشی کړای شی د بلوچستان څخه پوځونه وایستل شی اودبلوچستان حکومت ملی عوامی گوند ته وسپارل شی، ښاغلی اکبر بگتی زیاته کړه چه په پاکستان کبسی دملی عوامی گوند دمرستی نه پرته دحکومت کولو تصورنه شی کیدی ، اکبرخان بگتی ویلی دی چه دحکومت په بلنه کراچی ته راغلی وم اودبلوچستان په باب اوس هم زما عقیده هغه عقیده ده کومه چه پخوا مادرلوده ، ښاغلی بگتی ویلی دی چه دبلوچستان او سنځایالی کابینه بیکاره او غیر فعاله کابینه ده او دوی دکشالو دهواره ولوه ځای مسالی پیدا کوی. ده زیاته کړیده چه دداسی کابینې ټنگول ډیر ضروری کاردی .

دیوستوال په خواب کبسی پخوانی گورنر بگتی وویل چه دسرتیرو دمنج نیوی په کار کبسی دحکومت ناکامی ځماددی خبری ټو ت

باره کی داسی وویل :

پوښتنه :

لطفاً په لنډوډول له پاکستان سره خپل روابط بیان کړی ؟

ځواب :

یقین لرم دهغه یواځنی سیاسی اختلاف له تاریخچې سره بلدیاست چې د افغانستان او پاکستان تر مینځ شته ، هغه شی چی افغانستان یی غواړی دادی چی پاکستان دی د پښتنو اوبلوڅو خلکو حق په خپله دهغوی له خوا دراتلونکی سرنوشت د ټاکلو په غرض په رسمیت وپیژنی .

افغانستان د پاکستان د دولت د تاسیس نه مخکینی او وروسته له هغه ، هڅه کړی ده چه دغو خلکو ته د سرنوشت د ټاکلو حق ورکړی شی .

عناصفانه په هغو ټولو هلو ځلو سره چه نړاوسه افغانستان کړی دی پاکستان ندی حاضر شوی چه دغه کار سر ته ورسوی .

پښتانه او بلوڅ اودهغوی خاوره میڅکله د پاکستان جزء نه وه او نده ددغه خلک او دهغوی خاوره د استعمار د زور په اثر نیول شویده . وروسته له هغه په نیمه وچه کی حالات بدل شول بیا هم د هغه استعمار د فشار دسیسې لاندی یوازی یو مصنوعی ریفرنیم وشو چه د خلکو اکثریت ورسره پرېکړه وکړه .

افغانستان تل ټینګه عقیده لرله او لری یی چه باید دغو خلکو ته د سرنوشت د ټاکلو حق ورکړی شی .

په بلوچستان کی د پاکستان د ظلمونو په ضد ملی مبارزه روانه ده او په پښتو نستان

کی هم دسیاسی استقرار نشتوا لی پیل شوی دی . له پاکستان نه دافغانستان دخپلو او حکومت هیله داده : مخکی له هغه چا ویر وخت تیر شوی وی د پښتنو او بلوڅو له مشرانو سره چه غیر دیموکراتیک او غیر عادلانه ډول تر فشار لاندی نیول شوی اوبندیان شوی دی خبری وکړی .

پوښتنه :-

آیا د افغانستان د خلکو او حکومت دغه هیله د پاکستان په کورنیو چارو کی لاس وهل ندی ؟

ځواب - نه ، ځکه لکه چهومی ویل ، دغه خلک یعنی پښتانه او بلوڅ د استعمار ی شمور فعالیتونو په اثر په زور اشغال شوی او میڅکله یی د برتانوی هند او پاکستان بودبرخه نده جوړه کړی بلکه په یوه خاص حالت کی وو . د افغانستان خلک نشی کولی دخپلو دملیونونو پښتنو اوبلوڅو ورو ټود سرنوشت د آیندی په باب بی تقا و ته پاتی شی .

پوښتنه :-

تر کومه ځایه چه مو په یاد دی د انقلاب نه مخکی د بلوڅو مساله نه یادیده او بنا غلی محمد داؤد دهغه په خپله مطبوعاتی مرکه کښی یاده کړه .

ځواب - ددی په خلاف د بلوڅو د آزادی غوښتنی مبارزه له خانه اوږده تاریخچه لری چه له کلونو کلونو او په تیره بیا د پاکستان د تشکیل نه وروسته یی تبارز کړیدی خو اوسنی حالت یعنی مسلحانه مبارزه په افغانستان کی له انقلاب نه څلور پنځه

د پښتونستان او بلوچستان د پښتو کرونولوژۍ

نفاونه پاتې شي او لدی امله چه مو نړۍ په دی سیمې کښی دسو لی او استقرار اهمیت ته متوجه یو نه غواړو د پاکستان دزمامدارانو د غیر مسوولو اعمالو او هغه فشار په مقابل کی چه په پښتنو اوبلوخو یی اچوی اودسیمې سو له او استقرار له منځه وړی یوازی کتونکی واوسو .

پوښتنه :-

تاسو مخکی اوسنی حال دابنگله دیش د ۱۹۷۸ کال له حالت سره مقایسه کړې هغه وخت له ختیز پاکستان نه لس ملیو نه پناه وړونکی هند ته لاپل هند هغوی دځان له پاره تهدید وباله او له پاکستان سره دغو پناه وړونکو دمراجعو له پاره وجنګید ؟

ځواب - که پاکستان دولتیماتوم دنیټی له خنمیدو نه وروسته د بلوچستان په کلیو اواندو بی له توپیر نه بمباری وکړی دهماغه څه فکر کبړی چه په بنگه دیش کی وشول .

پوښتنه :-

آیا په هغه صورت کی به د پاکستان سره مقابله وکړی ؟

ځواب - گرانه ده چه پدی مرحله کی ستاسو پوښتنی ته ځواب ووايم خو دو مه وایم چه که هغه حالت منځ ته راشی نه یوازی افغانستان او پاکستان ته به ستر پرا بلم وی بلکه دنړۍ ددی سیمې سولی ته به متمر خطر پیدا کړی .

دهمدغه علت اود همدغه مسؤلیست د احساس له مخی چه د افغانستان د دولت رییس ټولو اسلامی هیوادو له مشرانو

میاشتی مخکی هغه وخت چه په غیرقانو نی ډول په بلوچستان او پښتونستان کښی د اکثریت حکومتو نه لغو شول او بلو خ مشران بندیان شول پیل شوه .

دپاکستان دتیر یو له نظره په تیره بیا په بلوچستان کی د بلوخوا نسوم یادشوی دی .

پوښتنه :-

ددغه بدلون مقصد څه دی ؟

ځواب - خاص منظور نه لری یوازی د ښه فهم او پیژندلو له پاره ، ځکه دو اړه زمونږ وروپه دی اود هغوی دسر نو شت حق تاییدوو .

پوښتنه :-

په څو وروستیو میاشتو کی له پاکستان سره ستاسو روابط دیادونی وړ ډول سره مخ په خرابیدو شوی دی . پدغه شان فضا کی څرنگه کیدی شی داختلف دحل له پاره لاره پیداشی ؟

ځواب - د افغانستان او پاکستان روابط هغه وخت خراب شول چه دپاکستان حکومت حتی په افغانستان کی له انقلاب نه مخکی دپښتنو اوبلوخوا دحقه حقو قو دپښو لاندی کولو اقدام وکړی . په پښتونستان او بلوچستان کی چه داکثریت حکومتو نه لکه چه مخکی می وویل لغوه کړل او دوطن بالونکو په ضدی مسلحانه فعالیتو نه پیل کړل دپاکستان ددغو اقداماتو په اثر افغانستان نشی کولی په پښتنو او بلوخوا باندی ددغه راز فشار په مقابل کښی بی

د افغانستان گانې

خواب - دا خبره بيخي په بوټو پوړي اړه لري خو هغه نشي کولي چه د يوسلم حقيقت څخه انکار وکړي . بايد په ډاگه ووايو چه د مسالي دحل کيدل په اسلام آباد کي ده نه په کابل کي .

پوښتنه -

خيرو دپاره ستا سي شرط څه شي دي؟

خواب - زمونږ شرط دادي چه خبري

کزل بايد قيد او شرط ونه لري .

مونږ چمتويو چه دپاکستان سره دا اختلاف په باره کي ددغي يوازي مسئلي په باب خبري وکړو .

پوښتنه :

ښاغلي بوټو وايي چه دا مساله د

پاکستان کورني خبره ده ؟

خواب - دپاکستان مشرانو تل دا خبره کړيدې مونږ هيڅکله دغه مساله د پاکستان کورني نده گڼلي .

پوښتنه -

که چيري ښاغلي بوټو خپل اولتيماتوم

اجرا کړي او بمباري پيل کړي څه کول غواړي ؟

خواب - مونږ نشو کولاي چه ددغه

اعمالو په مقابل کي بي تفاو ته پاني شو .

پوښتنه :

ددواړو هيوادو په سر حدو نو کښي د افغانستان او پاکستان دپوځونو خا ي په ځاي کيدل زه چنگک تعبيروم؟

خواب - دافغانستان له خوا د پوځو نو

ځاي په ځاي کيدل قطعاً او هيڅکله ندي شوي

داسلامي جرگي سکرتر جنرال اود ملگرو-

ملتو د موسسي د سر منشي په ذريعه

ددغه موسسي دټولو غړيو هيوادو له

حکومتونو څخه وغوښتل مخکي لدی نه چه

دغه راز پيښه وشي د پاکستان صدر اعظم

ښاغلي بوټودغه راز خطر ناکو عواقبوته په

دوستانه توگه ملتفت کړي .

پوښتنه :-

د اسلامي هيوادو دجرگي سر منشي

ښاغلي تهامي د ښاغلي بوټو او دپاکستان

دمشرانو سره له کتنې نه وروسته ډير خوښ

نه وو او حالات يي بحراني وگڼل .

خواب - ښاغلي تهامي زمونږ دريځ

په ډيره ښه توگه حس کړي دي او مونږ

ښه پيژني چه دسو لي دټينگيدو اوساتني او

دخبرو کولو طرفداريو اوعقيده لرو چه نشو

کولي چه مسالي يوازي دزور له لاري حل

وفصل کړو له بوټو څخه غواړو چه د يو

واقعي سياسي مشر شهادت پيدا کړي

د پښتنو او بلوڅو او د افغانستان مشرانو

سره دي خبري پيل کړي اودپيښو د پيدا

کيدو لټه دي نه کوي .

پوښتنه :-

زه له پاکستان څخه راغلي يم هلته مي

ديونيم ساعت دپاره دبوټو سره مرگه

درلوده زياتي موضوع گاني په همدغه

خبره راخرخيدی هلته اودلته له سفر

نه وروسته پدي فکر کي شوم چه خبري کول

امکان نه لري ځکه چه دريځونه له يوبل څخه

ډير لري او ثابت دي .

- مسويزد دى جر آت لر و چه تاسو ته
بلنه در كړو او لازمي آسانتياوى برابرى
كړو چه مربوطو سيمو ته لاپښى اود يو
آزاد ورځپاڼه ليكو نكي په حيث دغه
ځايونه وگورئ اودابه ډيره ښه وي چه د
تش په نامه سرحدنه اخواعيني كتنى وكړئ
او مقايسه وكړئ چه كوم هيواد خاص
عسكرى ترتيبات نيو لى دى .
پوښتنه :
- پوهنيزم چه باكستان خپلى قواوى
متمركزي كړيدى اولدغه ټكى څخه انكار هم
نه كوى .
- ځواب - ښه شوه چه ستا سى پدغه
تصديق سره نړيوالو ته معلومه شوه، په
داسى حال كى چه څه وخت د مخه ښا غلى
بوئو په سرحدونو كى په افغانستان
او هندتورولگواه چه خپل پوځونه يى
سرحدونو ته راوستلى دى خودوى په خپله
په سرحدونو كى بوځو نه اچولى اوستاسى
له ويناسره سم له هغى څخه انكار هم نه
كوى .
پوښتنه :
- ستاسى نظر څه دى چه په خپله ورځپاڼه
كښى يى په غټوټكو وليكم چه په بلوچستان
كښى د اولتيماتوم د اجرا كولو په وخت كى
به تاسى دپاكستان سره مقابله وكړئ ؟
- ځواب - بى تفاو ته به پاتى نشو . كوم
شى چه دپاملرنى وړدى دادى كه چيرى فرقيما
مقابله وشى عواقب به يى له هغه څه نه
چه تصور كيرى زمونږ دسيمى دپاره ډيسر
- خطرناك وي .
پوښتنه :
- دپاكستان سره خپل پوځى قدرت
څرنگه مقايسه كوي ؟
- ځواب - متأسفانه نه شم كولى چه
ستاسى دغه پوښتنى ته ځواب ووايم .
پوښتنه :
- دمقابلى دپيداكيډو په وخت كى به آيا
هند مرسته وكړي ؟
- ځواب - بيا هم داخبره تکراروم چه د
افغانستان او پاكستان تر مينځ ديوى ناوړى
پيښى دپيداكيډو په وخت كى به دغه ساحه
تنگه پاتى نه شي .
پوښتنه :
- دځينو بلوڅانو د تسليم كيدو په باره كى
څه ويلى شى ؟
- ځواب - دبلوڅانو تسليميدل حقيقت او
رښتيا نهى ځكه چه دوى د يو پرنسيپ
دپاره جنگيږي .
پوښتنه :
- دپاكستان سره دمقابلى په صورت كى
څه ډول او له كومه ځايه كولى شي مرسته
واخلى ؟
- ځواب - له خانه دفاع د هر ملت وظيفه
ده ددغه شان حالت تصور بايد ونه كړو
په پيښى محدودى پاتى كيدائى شي .
پوښتنه :
- كه چيرى د امريكا متحده ايالات پاكستان
ته وسله ور كړي ستاسو عكس العمل به
څه شى وي ؟

د افغانستان کالني

کې ددی سیمې هیوادو نه اقتصادي پراختیا اودخپلو خلکو دژوند بڼه کولوته اړدی او باید هڅه وکړی له هغه څه نه چه مناسب په حیرانوونکي ډول بی ځایه له لاسه ورکوی .
ډډه وکړی .

پوښتنه :

زه هم ستاسو لدی نظریې سره پوره موافقه لرم اما فکر کویء چه بوټو د جنګ طرفدار دی ؟
ځواب - د بڼا غلی بوټو سختی وینا وی اوبمباری سره بلوڅو ته گوا ښی اود هغود یوه مخیزه له منځه وړل زیات یوی حاد ئی غوښتنی ته ور ته دی .

بڼایی دده بل مقصد دپاکستان له کورنیو ستونزو نه دهغه هیواد دعا مه افکا ورواړول هم وی . د پو ځونو اچول چه مو ئی ته یی نسبت کړی هم د همدی مقصد له پاره وړ .

خوولیدل شی چه دی به د خپل هیواد دخلکو عا مه افکار چه ورځ په ورځ د زیاتو مسانو او ستونزو سره مخامخ کیږی، ترڅه وخت پوری منحرف اومشغول وساتی .
پوښتنه :

پاکستاني مقامات وایی داسی سندو نه په لاس کی لرو چه په پاکستان کی دورا ن کاری دسر ته رسولو دپاره په افغانستان کی دگریلايانو درو زنی د کمپو نوشتوالی ثابتوی .

ځواب - داله افسانې نه پرته بل شی نه دی او که چیری داسی شی موجود وی حاضر

ځواب - هیله لرو د امریکا دمتحدو ایالاتو حکومت په هغی پوهی سره چه لری یی دنړی ددی گوټ دسولسی دساتنی دپاره دغه کارونه کړی .
پوښتنه :

د ځینو امریکایانو سره دا اندیښنه شته چه پاکستان دسیمې په تسلیحاتی مسابقه کی وروسته پاتی دی پاکستان د هند د وسلی په مقابل کښی بیخی عاجزدی په هغه چککتیا سره چه افغانستان هم ځان مسلح کوی څه موده وروسته به له پاکستان نه مخکی شی .

ځواب - همدا اوس پاکستان له نو رو منابعو وسله ترلاسه کوی اودهغه هیوادپه سلوکی پنځه اوپا بودجه په تسلیحا تو باندی لگیری . که چیری د امریکا متحده ایالات هم هغه هیواد ته خپله وسله ور کړی په سیمه کی دپوځونو انډول گهرو کپږی لدی امله هیله لرو د امریکا متحده ایالات دیوه ستروا سولسی دعلاقه لرونکی هیواد په توگه دغه کار ونه کړی .

پوښتنه :

آیانور مطالب شته چه غواړی خپاره یی کړی ؟

ځواب - دواشنګن پست له جرید ی څخه زما هیله اوانتظار داری هغه څه می چه ویلی دی بی له تحریف څخه دی یسی خپاره کړی . یو بل ټکی چه غوا ږم څرګند یی کړم دادی چه پښه لتولد هر چادپاره چه وی یو تجملی امر دی . دهنداوپاکستان دوجنگونو دغه حقیقت په عملی ډول ڼا بت

دېښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژی

اعتصابونو سره سره د پاکستان په سیمو یعنی سند او پنجاب ولایتونو کې هم دهغه حکومت په خلاف اعتصابونه دوام لري . په خبرکي ويل شويدي چه په کراچی کې د بیلو بیلو کارخانو پښتونانو بلو شو کار کونکو چه سیند یانو هم ور سره ملګرتیا کړی ده دپاکستان دحکومت په خلاف په سختو اعتصابونو لاس پوری کړی دی .

دکراچی نه په خپور شوی رسمی خبرکي ويل شويدي چه دپاکستان حکومت ددغه اعتصاب په اثر یو زیات شمیرکارگران د پاکستان دقانون ساتنی د مقرراتو سره د مخالفت په پلمه نیولی او بندیکانو ته یی لېږلی دی .

دوپی ۳۱ :

دملی عوامی گوند مشر خان عبدالولی خان د پښتونستان د ایالت پخوانی گورنر ارباب سکندر خان ته وظیفه ورکړی ده چه بلوچستان ته لارشی اود مری په سیمه کې دجمالنگ هغه بلوخی وینی چه د روانسی میاشتی په لومړۍ هفته کې دپاکستان طیارو بری بمباری کړی ده .

په جمالنگ کې ددغه بمباری په نتیجه کې تقریبا څلور سوه مریان بلوخی شهیدان او زخمیان شوی دی او یو زیات شمیر یی دبوډاگانو تورسرو او ماشومانو په شمول پاکستانی پو لیسو نیولی اودکولو پوخی تعذیری کمپ ته یی لېږلی دی پدغه خبر کې ویل شوی دی چه دجمالنگ دمریانو په زرگونو څاروی او ښان او گڼی

یو دغه سندو نه وگورو .
بوټو لدغه ډول جعلی داستان و یلو سره خاصه مینه لري . د افغانستان دجمهوریت دیوه مسوول مامور په حیث په څرگند ډول وایم چه هیڅکله زمونږ په هیواد کې دغه شان مرکزونه نه وو او نه شته او هغه بیخي ردوم .

د واشنگتن پست نماینده - ستاسی له مرکي نه مننه کوم

دوپی ۲۹ :

دبلوچستان له نو شکی څخه په رارسیدلی خبرکي ويل شوی دی چه پاکستانی مقاماتو د نوشکی او توکندي په سیمو کې ۱۴۴ ماده نافذه کړی ده چه د هنی له مخی یی په ولسی غونډو مظاهرو کې دپنځه تنو څخه دزیاتو کسانو په غونډیدلو او لوډسپیکر په استعمال بندیز لگولی دی .

دبلوچستان له کوتی څخه په رارسیدلو خبرونو کې ویل شوی دی چه د بلوچستان په ولس باندی د پاکستان د حکومت ظلمونو دپخوا په شان دوام لري .

خبرونه وایی چه پاکستانی مقاماتو زیات شمیر پښتانه او بلوخی محصلین له امتحانونو څخه محروم کړی او په بیلو بیلو بندی خانو کې یی اچولی دی .

دوپی ۳۰ :

دپښتونستان نه رارسیدلو بیلو بیلو خبرونو کې ویل شوی دی چه دپښتونستان په ټولوسیمو کې دپاکستان دحکومت په خلاف دسخت مخالفت کرکي مظاهرو او

په نيت په منظمه توگه دالوتني تياري نيسي. آژانس دبلوچستان د پخوا ني کور نر اکبرخان بگني له قوله ويلي دي چه د پاکستان حکومت غواړي چه دسرتيرونه پست بيخي له منځه يوسي .

د تلي ٦ :

دهغه زلمي محصل مړي چه ويل کيږي دپوليسو دوهلوو له امله وژل شوي دي د کوتي يوشمير خلکو په اوږو واخيست اود کوتي دښار په واټونو کي يي وگرزاوله . د اسمو شپيتيد پرس د خبر سره سم د غه خلک په پای کي ددغه مړي سره ديووژيردکور په مقابل کي ودريدل اودحکومت ضد شعار ونو

په رکولو سره يي مظا هره وکړه . او په اداري دستگاه باندی يي دخلکو په ضددظلم اونيري تور لگاؤ . لکه چه معلوم شوي ده په پای کي مظا هره کوو نکي دپوليسو د مداخلي په اثر تيت اوپرک شول .

ويل کيږي چه پدي پيښه کي خو تنه نورپيان شول او يو شمير مظا هره کوو نکي دامنيتي قوا له خواتيول شوي دي .

د تلي ١٥ :

دبي بي سي نماينده له اسلام آباد څخه خبر ور کړي چه په پاکستان کي دحکومت د مخالفو کو ندونو ډلي يعني ديموکرا تيکي متحدی جبهی تصمیم نيولی چه دبلوچستان مسانئ ته دپاکستان دخلکو او بين المللي ټولني پاملرنه راواپوي .

دپښتنو دنورو کو ندو نو دمشرانوسره

بزي دپاکستان افسرانو و لجه کړي او اوس يي په بازارو نو کي خر خوي . بدغه پيښي باندی په ملي عوامي گوندکي ديسر تشويش پيدا شویدی نو ځکه ارباب سکندر خان چالنگک ته ليرل شوي دي چه حالات معلوم کړي او د بلوڅو سره ددی خونړي پيښي په باب صلاح مشوره وکړي د غه راز دپښتونستان له پيښور نه په يو خبر کي ويل شوي دي چه دپښتونستان په ټولو سيمو کي دپاکستان دحکومت په خلاف مظاهري احتجاجونه او اعتصابونه و ان دي .

د تلي لومړی :

د باندنيو چارو دوزارت د اطلاعاتو ديرييت خبر ور کړي چه پدي وروستيو وختو کي دپاکستان حکومت د افغانستان په فضا يي سيمه باندی دهغه هيواد د يوپوڅي هيلی کوپتر دتيري په نسبت دافغانستان دبانديو چارودوزارت په رسمی ډول دخپل معذرت خبرورکړي دي چه د افغانستان د جمهوري دولت دمربو طو مقاماتو تر غور لاندی دي .

د تلي ٤ :

دپاکستان وسله وال پو څو نه دبلو څو سرتيرو د کوريلايي نهضت د مخنيوي د پاڼه ديوي لوي جملی په لټه کي دي .

دامريکا داسو شپيتيد پرس د خبررسولو آژانس ددغه مطلب دريوپت په ترڅ کي ويلي دي چه دپاکستان دهاويي قواؤ الو تکی دبلوچستان په سيمو باندی دجملی کو لو

دېښتونستان اوبلوچستان د پيشو كرونولوژي

نه رسيد لي دي چه پاکستان د هغه هيواد دحکومت د اقداماتوپه اثر په بلوچستان کېږي دگړنگ سرته رسيدلي اوهره ورځ دهغه داويدلو او تباهي ويره شته .

دبي بي سي نماينده زيا توي چه دمتمحدی ديمو کراتيکي جبهی مشرانو پتيليی ده چه په اسلام آبادکی دبهر نیو هيوادو نود سفيرانو سره په راتلونکی اوونۍ کی وگوري اوبلوچستان حالات هغوی ته څر گنده کړی .

څرنگه چه دپاکستان حکومت څه مو د ه بخوا يوشمير سفيران بلوچستان ته بوتلل چه حالات هغوی ته دحکومت په سترگو وښيي ځکه نود پاکستان د حکومت مخالفان دی نتیجی ته رسيد لي دي چه اوس هغه وخت دی چه په پاکستان کېږي د بهرنيو هيوادونو سفيران دحکومت له رسمي ادعاگانو سر بیره دبلوچستان په حقیقی حالت په هغه ځای کی دپاکستان دحکومت په نظامی عملیاتو اودبلوڅو په دردو نکو حالاتو هم خبر شی .

دتلی ۱۵ :

دملی عوامی گوند رئیس د کراچی په هوایی ډگر کې د اخبار لیکونکو دپوښتنو په ځواب کی وویل :

مخالف گو ندونه دپاکستان د حکومت سره دبلوڅو او پښتنو د مسئلی د حل لپاره خبروته چمتودی اوهر وخت چه دپاکستان حکومت دخپل ضد نه وگرزی نود مخالفو گوندو نو متحده جمهوری محاذته واډورکړی

دخلکو ديمو کراتيکي جبهی مر کزی اجرا په جرگه کې دتیري هفتی په سرکسی په کراچی کی دری ورځنی جرگه وکړه اوپه هغی کی یی په تیره دبلوچستان دمسا لی په باره کی خبری وکړی .

دغی جرگه کې په یو فیصله لیک کېږي له حکومت څخه وغوښتل چه بلوچستان ته استول شوی عسکر ډیر ژر خپلو اود ته راستانه کړی .

سیاسی بندیان خوشی کړی دبلو څو خلکو ديمو کراتيک او قانونی حقوق هغوته بیرته ورکړی اودبلوڅو مشرانو له تبعید څخه دی ډډه وکړی .

د بي بي سي نماينده زياته کړی ده چه دغی جرگه کې څرگنده کړی ده چه په بلوچستان کی دهوایی حملوشمير او په دغه سیمه کی دنظامی افرادو عملیات زیات شویدی .

دخلکو دمتمحدی ديمو کراتيکي جرگه گید اسلامی جرگی ددارالانشاء سکرتر جنرال ښاغلی حسن التهامی ته سمدستی ټلگرام استولی او په هغه کی یی لده څخه غوښتی دی چه په بلوچستان کی دپاکستان د پوځی قواؤ د عملیاتو د سمدستی پای ته رسولو به لازکی دخپل اوددغی مؤسسی له نفو ذ څخه کار واخلي .

دمتمحدی ديمو کراتيکي جبهی لوی منشی ښاغلی پرو فیسر غفور احمد ددغی فیصلی څخه وروسته وویل : ددوی د اقدام مهم علت دادی چه مخالف گوندو نه دی نتیجی

د افغانستان کالی

چول ويناوې دپاکستان دحکومت يو عام ډول
 ټوټی تشی او مذاقی دی چه دپښتنو او -
 بلوڅو په سيمو کې یی کوی د مخا لږو
 گوندونو مشروویل : دپاکستان حکو متده
 نه اجازه نه ورکوی چه دبلوچستان کو مه
 سيمو گوری اودمخا لږو گوندو نو هغه
 هیات ته چه دبلوچستان کتنه یی کسو له
 هغو ځایونو ته دور تک اجازه نده ورکړی
 شوی چه هغوی یی کتل غوښتل هغه وو یل
 دپاکستان دحکومت سره دبلوڅو او پښتنو
 دسیاسی حالت پنه ددی نه ښه معلو میر ی
 چه دهغه حکومت مرکزی لوی مامورین بی له
 امنیتی قواؤ له کلکی بدر گسی نه د هغوی
 سیمو ته نه شی ورتللی .

ولیان وویل دپاکستان حکومت د مظلومو
 له لاسه به دپښتونستان اوبلوچستان سیاسی حالت
 داسی ځای ته ور سی چه بیا به یی له هغی
 نقطی نه راگزول ډیر سخت وی اوس بیا هم
 که چیری دپاکستان حکومت رښتیا وا یی نو
 لودری دی له بلوچستان څخه خپل عسکر په
 شا کړی ځکه چه خبری د عسکری فشار او
 گواښ لاندی نه کیری .

دخان عبدالولی خان سره تر مر کسی
 وروسته پرو فیسر غفور احمد (دمتحد
 جمهوري محاذ مشر) وویل په کراچی کی
 به مخالفو گوندونو د مشرانو له خوا د -
 ښاغلی غلام فاروق خټک په کورکی غونډه
 وشي او په هغی کی به دبلوچستان د تازه
 سیاسی صورت حال په باب خبر ی وشي .

شوی دی چه هغه وخت ور سره دبلوچستان
 او پښتونستان په باب خبری وکړی .
 ولی خان وویل : دبلوچستان مسئله
 یوه سیاسی مسئله ده خو حکومت کو ښی
 کوی چه دقوی داستعمال او ټو پک په وسیله
 یی حل کړی حال داچه حکومت په خوله
 تشی جفی وهی چه دوی دد غی مسئلی دسیاسی
 حل کوښښ کوی .

په بلوڅو او پښتنو باندی دغه ټول
 مظام ځکه روان دی چه له حکومت نه
 خپل حقوق غواړی او حکومت تری دا انتقام
 او کسات اخلی چه بلوڅو او پښتنو پیل
 گوند ته ولی رایه نده ورکړی . دبلوچستان
 انتخاب کړی شوی اولسی او سیاسی
 مشران دپاکستان په بندیخانو کی پرا ته دی
 اودبلوچستان داولس واک د افراطیا نو په
 لاس کی دی که چیری دغه حالت نور هم
 دوام وکړی نو سیاسی حالت به دو مره
 خراب شی چه بیا به یی عادی کول ډیر سخت
 او مشکل شی .

ولی خان زیانه کړه - حکومت د خپلو
 نظامی وسله والو قواوو په وسیله د
 بلوچستان او لس له خپلو سیمو نه شړل
 غواړی خو که هغوی هم ټوپک ته لاس کړی
 نو د پاکستان حکومت ته بی له پښیمانی نه
 بل هیڅ په لاس ورتشی .

په بلوچستان کی دانکشافی چارو په لږ
 کی دپاکستان د حکومت دویناؤ اوخر گندونو
 په باب خان عبدالولی خان د اخبار
 لیکونکو پوښتنو ته په ځواب کی وو یل دغه

دېښتونستان اوبلوچستان د پېښو گرونولوژي

د تلي ۱۸:

درويشر نماينده له اسلام آباد څخه خبر ورکړې دى چه د پاکستان د حکومت د مخالفو گوندونو متحدى ديمو کرا تيکى جېبى مشرانو وپمه ورځ په اسلام آباد کښى د خارجى هيوادو له نمايندگانو سره وکتل له دغى کتنى څخه دهغوى مقصد د بلو چستان دمسالى په باب دهغوى دنظر د ټکو مطرح کول دى .

ددغى جېبى دهينات رييس د بلو چستان دمبارزو د تاريخچى په تير کال کښى په بلوچستان کى د ملي عوامى حکومت د برطرفى ديو زيات شمير کسا نودوز لوبه گپون په بلوچستان کى د پاکستان د پو ځى قواو د نظامى عملياتو د جزئياتو په باره کسى خارجى سياسى نمايندگانو ته يو ليک سپارلى دى .

دهيات رئيس وويل چه له اتو واړو سفارتونو څخه هېڅ يوه د متحدى ديموکراتيکى جېبى له هينات سره له کتنى څخه ډډه نه ده کړى .

دديموکراتيکى متحدى جېبى د هينات رييس ويلي چه له خارجى سياسى نمايندگيو سره د تماس د نيولو د پاره ددغه محاذ اقدام که څه هم يو غير عادى اقدام بلل کيږى خو دغه اقدام بلو چستان ته دروان کال د مارچ په مياشت کى د خارجى سفيرانو د بيولو په باب د پاکستان د حکومت د اقدام په ځواب کى شوى دى .

هغه وويل هيله ده چه د متحده جمهورى محاذ مشران په څو راتلونکو وختو کښى بلوچستان ته هم ورشى .
په کرا چى کى د متحده جمهورى محاذ په غونډو کى د گپون له پاره د جمعيت العلماء اسلام گوند مشر ښاغلى مولا نا مفتى محمود هم کراچى ته ورغلى دى .

د تلي ۱۷:

د نیشنل عوامی گوند رئیس خان عبدالولی خان ویلی دی ، چه د بلوچستان مسئله ورځ په ورځ نوره هم خرابیږی او د پاکستان حکومت د نظامی قوی په زور دغه مسا له حل نکړی شوه . ولی خان وویل چه د پاکستان په حکومت باندی ددی خبری هېڅ فرق نه کيږی چه پاکستان وړانیږی او که پاتی کيږی او دوی هغه حالات پیدا کوی کوم چه بنگله دیش کى پیدا کړی شوی و .

ده زیاته کړه چه حکومت پاکستان وړانوی خو غواړی چه دېښتنو او بلو څوته لو ټی لوتی وطن پاتی شی او هغوی په اقتصادی توگه دو مره کمزوری پریږدی چه وروسته بیا دوی ته محتاج وی .

خان عبدالولی خان زیاته کړه چه باید حکومت پدی خبره پوه شی چه پښتانه او بلوچ پدغه دسیسه خبر دی او هېڅ کله به حکومت کا میا بیدو ته نه پریږدی ده وویل چه مونږ دهری مسالی سیاسی حل غواړو خو که حکومت په نظامی قواوی مسالی حل کوی نو بنگله دیش دی نه هیروی .

چه ددغي لاجي واقعي علت د دوپوهيوادونو ترمينځه يوازيني سياسي اختلاف دي .

په تيره پيړۍ كې دنړۍ ستر استعماري قدرت بریتانیا نه يوازي دا چه ورو په ورو دهند نيچه وچه دخپل تسلط لاندې راوستله بلکه په بيلو بيلو پلمو لکه د خيلو

استعماري متصرفاتو له پاره د خوندي سرحدو نو د ايجاد په څير دافغا نستان په اصلي خاوره باندې تيري کړې دي او په بيلوبيلو دوزو کې يې زمونږ د خاوري اود خلکويوه برخه ددوی داصلي وطن څخه جلاکړل او همدغه قضيه وه چه نژدې د نيمې پيړۍ په موده کې د افغانستان اود هغه وخت د هنددبرتانيو حکو مت مناسبات يې خړې پر وساتل او نن هم همدغسې قضیې له بده مرغه د استعمار د شومو بقاياؤ په توگه زمونږ اود پاکستان روابط چه خيال کوم دواړه د دوستانه مناسباتو هيله مند دي په هماغې پخواني روجبي سره خړپړ ساتلي دي .

بدغي څرگندونې سره، محترم نمايندگان نښه توگه **دردگړو لي شي چه** د هند له نيمې وچې څخه دبرتانيو استعمار دستلط په له منځه تللوسره افغانستان په بشپړه توگه د حق خاوند وو چه دلاسه تللي خپلې ځمکې وغواړي مگر افغانستان دغه کار ونه کړي او داشکه چه دملگرو ملتو دنمشور دتصويب او په آزاده توگه د استعمار لاندې بشري ټولنو دحق خود اراديت دپرنسيپ دپيژندلو څخه وروسته افغانستان لازمه

ده زياته کړه چه مونږ بايد خسا رجي سفيرانو ته دبلوچستان د موضوع بل اړخ چه په بلوچستان کې دپاکستان د سياست حقايق د هغو له درد نا کو نتيجوسره نښي روښانه کړو .

دتلې ۲۰ :

د بهرنيو چارو د وزارت سيا سي معين اود ملگرو ملتو دعو مي ټولني په نهه ويشتمه غونډه کې دافغانی هیات مشر ښاغلی وحید عبدالله په هغه ټولنه کېنسی دعو مي خبرو په وخت کې په يوه وينا کېنسی دپښتونستان موضوع ته د اشاري په ترڅ کې او له پاکستان سره د افغان ستان درواپو په باب وويل : چه د افغان ستان او پاکستان درواپو د خړپړتيا په باب د پاکستان د باندنيو چارو د وزير جلالتماب عزيز احمد دسپتمبر داوه ويشتمې نيټې وينا ته دگوتې په نيولو سره بايد وويل شي چه ، هغوی درواپو رضایت نه بخښوونکي وضع بيان کړي دد خود هغی دعلت له يادو لو څخه يې ډډه کړيده .

باور لرم چه د هغو بنا غلو نمايندگانو په ذهن کې چه بدغه تالار کې را ټول شوی دی بوښتنه پيداشوی ده چه د رواپو ددغي گپوډی او خړپړتيا رښتینانی علت به څه شیوی ؟

غواړم له موقع نه په استفادی سسره يوازي د عمو مي اذها نو د رفاکولو اودحل دلاری د امکاناتو دلټون دپاره څر گنده کړم

دېشتونستان او بلوچستان د پېښو كرونولوژۍ

باور لرم هغه دوست هيوادونه چي پدغه مجلس كښي حاضردي دافغانستان ددغه پېشنهاد سره چه زموږ د سولې غوښتنې واقعي ښكارندوي او ددغې موسسې په منل شوو پرنسيپونو باندې متكي دي له دغه مامول دلاس ته راوړلو له پاره د فكر او عقيدې يووا لي ولري .

په هغه صورت كې چه په رښتيا سره دسولې همكاري تقاهم اود گناه ژوند غوښتونكي و اوسو لازمه ده چه خپگان يوي خواته كيږدو اود مسؤل انسانانو په توگه دغه جرات ولرو چه مسئلې او پيښې دنظر په پراخوالي سره ومنو او ويي څپرو او په ياد ولرو چه دراتلونكو نسلونو تاريخ به زموږ په اعمالو باندې قضاوت وكړي .

په اوسني نړۍ كښي چي ټول په يوه نږدې او يو پر بل باندې په يوه متكي ټولنه كښي ژوند كوو دمستلو دمقابلې او حل له پاره دي ته اړيوي چي دنظر پراخوالي او جرات ولرو .

موږ بايد هغو سترو مسئلو په مقابل كښي چي زموږ په منځ كښي پرته دي د واقع بيني اود مسئوليت د احساسولو سره ودرېږو او داڅكه چي دحل دلاري پيدا كولو برياليتوب واقع بيني ته ضرورت لري .

د تلې ۲۰ :

د بانديو چارو وزارت نطق دپاكستان د صدراعظم ذوالفقار علي بوټو ددي ادعا په باب دباختر آژانس دپوښتنې په ځواب كښي چه دافغانستان دباندنيو چارو دوزارت سياسي

وگڼله چه هغه مسئله په سالمه توگه اود سولې له لاري دپښتنو او بلو خود غوښتنو سره سم حل شي . نو ځكه افغانستان دپاكستان دجوړيدودهماغو لومړيو وختونو څخه تل كوښښ كړي او كوي يې چه دغه يوازيني اختلاف په عاد لانه اوشرافتمندانه توگه د سولې ايزو مفاهيمو او خبرو اترو زموږ ترمينځ دښه نيت اود هغوي د ملاتړ لارښوونكو درضايت د جلبولو په اساس حل او فصل شي .

افغانستان ټينگه عقیده لري چه د هغو كسانو په مقابل كې چه د خپلو بشري حقوقو غوښتنه كوي دقوي او زور استعمال اوبندي كول بيله دي نه چه بدبيني، ناسرمايتي او دويسر مقاومت حس توليد كړي بله گټه به ونه لري او سر بيره پردي بهسيمه كې سوله او استقرار به چه موږ ورته سخته اړتيا لرو زيانمن كړي . پداسي حال كې چه دجلالتماب عزيز احمد ويناوي په دغه برخه كې چه ويلي يې دي دده حكومت دافغانستان سره تر ممكن حده دښوروا بطو غوښتونكي دي مقابل كوم غواړم يوځل بيا ووايم لكه چه پخوا هم خوځو ځله مودخبرو له پاره خپل چمتو والي څرگند كړي دي اوس هم دزړه له كومي غواړو چه دپاكستان سره ددغه يوازيني سياسي اختلاف دحل و فصل اودښه اعتماد دفضا درامنځ ته كيدلو له پاره په هر ځاي او هر وخت كې چه وي بيله قيد وشرط خبري وكړو .

د افغانستان کانی

مقابلې حملې په نتیجه کېښي ډیر پاکستانی پوځیان وژل شوي او عسکري مړي د مری دغرنی علاقه څخه په هلیکوپترانو کېښي دکوټۍ چوڼۍ ته راوړل کېږي .

د تلې ۲۱ :

د فرانسېرس د نماینده خبردی چی په پیښور کېښي یوی چاودنی دطبیعی گاز پایپ لایسن ته په دغه ښارکښي زیات تاوان ورساوه او دغه ښارته یی دکاز رسول بندکړی دی .

دغه چاودنه په پیښور کېښي ددوو چاودنو اود پاکستان په مرکز اسلام آباد کېښي له دوو چاودنو وروسته شویده دپخوانیو چاودنو په پیښه کېښي خلورتنه په پیښور اواته تنه په اسلام آباد کېښي ژوبل شویده .

دیوه بل خبرسره سم چه درویتر نماینده دراو لپندی نه خپور کړیدی دپیښور د شمال ختیځ په خلوینست میلی مردان کېښي وپه ورځ درې چاودنی وشوی چه دهغوله امله دوه تنه

وژل شوی اوشل تنه نور ژوبل شویده .

همدارنگه خپله په پیښور کېښي هم د پاکستان دبین المللی هوایی کړښي دودانۍ په څنگ دپیښور کلب او په یوه بله ودانۍ کېښي چاودنی شویده .

د فرانسېرس آژانس په هغه خبرکښي چی په همدغه باره کېښي یی خپور کړی دی ویلی دی چه په پیښور اومردان کېښي ددغو چاودنو سره په یوه وخت کېښي په اسلام آباد کېښي همدغه شان چاودنی شویده او دهغه بم دچاودنی په پیښه کېښي دوه تنه ژوبل شویده چه دراو لپندی داترکاتی ننتال هوتل په

معین دواشنکتن پوست دورځپانی نماینده ته ویلی دی چه که دافغانستان او پاکستان ترمنځ دپښمنی پیښه شی شوروی اتحاد او هند به دافغانستان په طرفداری مداخله وکړي ، وویل چه دغه ادعا دښاغلی بوټو دخیالاتونه پیدا شوی او په خپله دهغه دذهن اوفکر زیږنده ده .

نطاق وویل : څرنکه چه دواشنکتن پوست د نماینده سره دافغانستان دبانديو چسارو د وزارت دسیاسی معین دمرکی بشپړمتن دمخه خپور شوی ددغه متن مطالعه دپاکستان دصدراعظم دوینایي اساستوب اوجملی توپ ثابتوی .

نطاق زیاته کړه لکه چه افغانستان په وار وار ویلی دی دافغانستان او پاکستان دسیاسی اختلاف دحل لاره دسوله ایزووسایلو سره دبی قیده اوشرطه خپروکولولاره ده . اوترهغه ځایه چه په افغانستان پوری اړه لری په دغه لارکښي به دتل دپاره خپل کوبښی ته دوام ورکړي .

د تلې ۲۱ :

د بلوچستان له کوټی نه وارسیدلی یوبل خبروایی چه دپاکستان حکومت په مری سیمه باندي ترهوایی بمباری پخوا دهرنايي کولپو بارکهان سنزای اوڅینو نورو سنیمو کېښي دڅښلو اوبه مسمومی کړی اوله دغه درکه یی اولسی خلک سخت زیانمن کړیدی .

دمریانو په سیمه باندي دپاکستان دهوایی بمباریو په باب وارسیدلی خبرونه وایی چی ددغو بمباریو په اړه ډیر کورونه خراب شوی او یوزیات شمیر خلک وژل شوی او ټپیان شوی دی .

خبر زیاتوی چه دبلوڅو دملی مبارزینو د

لاندینی یو پکښی وشو .

د تلې ۲۲ :

د بلوچستان له کوټې څخه په رارسیدلي یو څپر کښی ویل شویدی چه تیره ورځ دمتمحه جمهوري محاذ د مشرانو ډله د راولپنډۍ څخه کوټی ته رسیدلی ده چه د بلوچستان له جاری سیاسی حالاتو څخه ځانونه خبر کړی .

څپر وایی چه دمتمحه جمهوري محاذ د مشرانو په ډله کښی چه کوټی ته رسیدلی ده ځان عبدالولیخان، مولانامفتی محمود ، شیربازمزاری میراحمد نواز بگتی ، ارباب سکندرخان ، خلیل مولانا شاه احمد نورانی ، پروفیسر غفوراحمد او ملک قاسم شامل دی .

څپر زیاتوی چه د ملی عوامی گوند مشر خان عبدالولیخان دکوټی په هوایی ډگر کښی دخبریالانودیوی پوښتنی په ځواب کښی وویل: چه د حکومت سره باید دمخالف گوند له څپرو څخه مخکښی ددوی ټول شرطونه ومنل شی . خان عبدالولیخان وویل : چه ددوی شرطونه د سیاسی بندیانو خوښی کول د بلوچستان څخه د پوځونو ایستل اود مطبوعاتو آزادی ده .

د تلې ۲۵ :

د افغانستان ستر مشر د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دکمکی اختر په مناسبت په خپله وینا کښی وفرمایل: «یو څل بیاددی بختوری ورځ له امله د افغانستان او پښتونستانی وروڼو او دنړۍ مسلمانانو ته مبارکی وایم او دلوی خدای (ج) دربارنه د جمهوري نظام په رڼا کښی دگران افغانستان نیکمرغی اودنړۍ دسولی هیله کوم .

د تلې ۲۷ :

د پښتونستان اود بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغانستان کښی د پښتونستان او بلوچستان اوسیدونکو پښتنو اوبلوڅو دخپلو خلکو په نمایندگی دکوچنی نیکمرغه اختر په مناسبت د افغانستان د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دمركزی کمیټی او کابینی غړو اوافغان ولس ته د زړه له کومی مبارکی ویلی اود دولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد ترقیات لاندی یی د افغانستان دزیاتی ترقی او دافغان ولس نیکمرغی هیلی څرگندی کړیدی .

د تلې ۲۷ :

له کوټی څخه دفرانسپرس نمایندہ څپر ورکړی دی چی دپاکستان حکومت په بلوچستان کښی دا اعلام شوی اولتیماتوم نیټه داکتوبر ۱۵ نیټی نه ددسامبر تر ۱۵ نیټی پوری ځنډولی ده .

د پاکستان دمخه ویلی وه که چیری بلوڅ آزادی غوښتونکی داکتوبر تر ۱۵ نیټی پوری وسله په ځمکه کښینږدی او حکومت ته تسلیم نه شی دپاکستان عسکری قواوی به په کلیو او کورونو باندی د بمباری په گډون عمومی او پراخ عملیات پیل کړی .

د حکومت مخالفینو ویلی دی څرنگه چه حکومت داسی مساعده ځواب چه دخپل اولتیماتوم څخه یی درلود لاس ته نه دی وروپی نوموچورا یی دالتماتوم نیټه دوه میاشتی نوره اوږده کړی ده .

د بلوچستان پخوانی گورنر ښاغلی محمد اکبر بگتی چه تیر کال یی د حکومت دسیاست په

دهغه هیواد دیوه پوځي هیلې کوپتر د تیری په نسبت د افغانستان له حکومت څخه یی رسمی بڼه غوښتی او موضوع د افغانستان د حکومت د مربوط مقاماتوله خواتر غورلاندی نیول شوی وه ، په دی وروستیو وختو کښی د افغانستان حکومت فیصله وکړه، دهغه ښه نیت له مخی چه تل یی لری د پاکستان د حکومت رسمی غوښتنه ومنی اودهغی په اساس ددوشنبی په ورځ ددغه هیلې کوپتر څلورتنه عمله مربوطو پاکستانی مقاماتو ته وسپارل شول . د پاکستان پوځی هیلې کوپتر به وروسته دغه هیواد ته ورپرېښودل شی .

د تلې ۲۷ :

د باندنیو چارو دوزارت نطق د پاکستان د حکومت درسمی مقاماتو دغه ادعاچه افغانستان د پښتنو اوبلوڅو آزادی غوښتونکو سره مالی اووسلی مرسته کړی اوگیریلایان په خپله خاوره کښی دغه روزی . په کلکه رده کړه اودی ویل دغه بی اساسه تورونه پنخواهم د پاکستان د حکومت دبیلویلو مقاماتو له خوا لگول شوی ؤ او دهغوی اصلی منظور په بلوچستان کښی د پاکستان د سخت اوله تشدد ډک سیاست نه د پاکستان اودنړی د عامه افکارو اړول اود پښتنو اوبلوڅو آزادی غوښتونکو په مقابل کښی ددغه سیاست دناکامی پټول دی .

نطق زیاته کړه چه دغه له حقیقته لری تورونه داوضاعو دخپړ کولو اوگډوډی نه پرته بله نتیجه نلری اودافغانستان حکومت دپخوا په شان عقیده لری چه دافغانستان اوپاکستان ترمنځه سیاسی اختلاف دحل یوازی ښه لاره

ضد داحتجاج په توگه له دغی وظیفی څخه استعفا ورکړه د پاکستان اردویی دبلوچانو په ضد په عامه وژنو تورنه کړه .

ده وویل : چه د پاکستان پوځی قواوو په تیره بیادکویتی دختیځ دمری په سیمه کښی خلک یی له توپیره په ډله ایزه توگه وژلی دی .

ښاغلی بگنی وویل : چه هوایی قواوو په خپلو عملیاتو کښی دخلکو په ضد دماشینگنو میراژالونکو اودچنگی هیلې کوپترونو څخه په پنځو، نارینه اوماشومانو باندی دډزو کولو د پاره کاراخیستی دی . دسیاسی حالا تسو کتونکو ویلی دی دمخه د پاکستان اردو ته امر شوی چه دآزادی غوښتونکوله خوادالتیماتوم دنه منلو په وخت کښی ددوی په ضد یوستر بریده پیل کړی .

خودنیاته دحالاتوکراری دښودلو ضرورت لازمه کړه چه دالتیماتوم نیټه نوری دوه میاشتی اوږده شی .

درویتز نماینده له کویتی څخه په یورپوټ کښی خبرورکړی چه د پاکستان حکومت دخپل التیماتوم دنیټی داوږدولو په مربوطه ویناکښی په بلوچستان کښی دآزادی غوښتونکو داتلس میاشتنی مقاومت دتلفاتو جزئیات ښودلی نه دی . خولکه چه معلومه ده د پاکستان ۳۵ زره عسکردناآرامه سیمی په مرکزونو کښی په نظامی عملیات بخت دی .

د تلې ۲۷ :

د باندنیو چارو دوزارت داطلاعاتو مدیریست خبرورکړ لکه چه پخوا ویل شوی ؤ د پاکستان حکومت دافغانستان په فضایی قلمرو باندی

دروغې جوړې لارې او د پخواني قيد او شرط نه پرته خبرې دي .

د تلې ۲۹ :

په نوي ډيلي کښي د افغانستان لوي سفير ښاغلي عبدالرحمن پژواک چې د ملگرو ملتو د عمومي ټولني په نهه ويستمه غونډه کښي يي د افغانستان د هيات د مشاوره په توگه گډون کړي دي د ملگرو ملتو د عمومي ټولني د عمومي خبرو په وروستي ورځ د پاکستان د دايمي نماينده د وينا په ځواب کښي داسي وويل :

د بشپړې غونډې په پای کې د پاکستان نماينده پرون يوه وينا وکړه او د افغانستان هيات دخپل ځواب حق وساته ترڅو هغه حقيقت يي د پاکستان نماينده په نادرسته توگه څرگند کړي و وړاندي کړي .

له دې کبله چې د پېښتونستان موضوع تر اوسه پوري د ملگرو ملتو په اجندا کېښي نده شامله شوي نو پدې اوسني مرحله کېښي به زما وينا لڼه وي .

لومړۍ غواړم هر ډول هغه نيك نيت ته چې د افغانستان دخلکو په مقابل کېښي يي د پاکستان د نماينده په وينا کېښي پيدا کړي شوي ، مقابلتاً مشابه ځواب ورکړم .

دوهم غواړم هغه مطالب چه د اکتوبر په اومه نيټه د افغانستان د بهرنيو چارو د وزارت سياسي معين پخپله وينا کښي ويلي او د پاکستان نماينده هغې ته ځواب ورکړي يوځل بيا تائيد او تاکيد کړم له دغې وينا څخه چې حکومت چمتو دي چې دهرې مسئلې په باب چي د دواړو هيوادونو په روابط باندې اغيزه کوي خبري وشي ښه هرکلي کوم غواړم په عين حال کېښي دغه حقيقت چي انکار تری نشي کيدلی هم

تائيد کړم چي له ښه مرغه زموږ تر منځ د پېښتونستان د موضوع او د پېښتون او بلوڅو له حقه حقوقو څخه پرته چي انکار تری نشي کيدلی هيڅ يوه داسي موضوع چي د دواړو هيوادو په روابطو باندې اغيزه وکړي او بايد خبري ورباندې وشي، وجود نلري .

موږ تل ويلي دي چي دغه دواړو هيوادونو ترمنځ يوازي سياسي اختلاف يوازي موضوع ده چي بايد خبري ورباندې وشي او دسوله ايزو لارو څخه دي حله شي .

د پاکستان نماينده وويل : چې د افغانستان د بهرنيو چارو د وزارت معين د هغوی له پاره دغه ناوړه احساس پريښي دي چه افغانستان د پاکستان په ځينو ځمکو باندې ادعا کوي .

افغانستان د پاکستان دخاوري په هيڅ يوه برخه باندې هيڅ ډول ادعا نلري کله چې د افغانستان د بهرنيو چارو د وزارت سياسي معين نيول شوو ځاې وروته اشاره وکړه مقصدي يي په هيڅ ډول د پاکستان خاوره نه وه بلکه په څرگنده توگه يي هغو ځمکو ته اشاره کړي ده چي ديو استعماري

قدرت په واسطه د پاکستان له موجوديت څخه ډيره پخوا د افغانستان څخه جلا کړي شوي يعنی هغه ځمکي چي دهند له ويشلو څخه وروسته پاکستان ورباندې ادعا کړي او تراوسه پوري د پاکستان په لاس کېښي دي افغانستان دغه خاوره هيڅ وخت د پاکستان جزئنه گڼلې .

هغه شعې چه د افغانستان د بهرنيو چارو د وزارت سياسي معين ويلي دي او د عمومي ټولني د اکتوبر د مياشتي داوومي نيټي په غونډه کېښي درج شوي دي داسي دي چه افغانستان به بشپړه توگه حق درلود چي

افغانستان په بشپړه توگه حق درلود چي خپلي له لاسه تللي ځمکي بيرته وغواړي

د افغانستان کالني

ريفرنډم هم وشو او په سلوکښي له ننه نوي څخه زياتي رايي دپاکستان په طرفداري ورکړي شوي، ټول سوابق اوسندونه ښيي چې په سلو کښي له پنځو سو څخه لږ دبريتانيا ترلاس لاندې سيمي اوسيدونکو په دغو رايواختلو کښي برخه واخستله او دآزادو قبایلو په هغو سيمو کښي چې دبريتانيا تراداري لاندې نه وي هيڅ چا په رايو اخستلو کښي برخه وانه خستله ..

دبريتانيا ترلاس لاندې دسيمي مشران او خلک رسماً په دغه دليل ددغه تش په نامه ريفرنډم سره پريکړه وکړه چې هغوی ته ددیني ملاحظاتو په اتکا سره يوازي دوه انتخابه ورکړي شوي ز يعنی دپاکستان او يا هند سره يوځای کيدل اونوري لاري په تيره بيا ددوی په مخ ديومستقل دولت جوړيدل بندو. په پښتنو اوبلوڅو باندې دپاکستان دزور اوزياتي اوفشار پالیسي دننی ورځي دهغو مسایلوڅخه دی چه ټول پری خبردی .

دپاکستان دحکومت ددغی پالیسي دارنگه توجیه (دخوږيو وروسته پاتي قبایلو نجات دبی خبری اودفیوالمیزم دجغ نه) چه دپاکستان دنماینده له خوا څرگنده شوه په تکراری توگه دپخوانی استعمار استدلال بلل کيږی چی ددغی غونډی زیاتره حاضر نمایندگان له هغه څخه په بشپړ توگه خبردی .

دپاکستان نماینده وویل : دده دحکومت منظور دانه دی چی دخپلو خلکو به ضد دقوی به استعمال سره خپل هدفونه تعقیب کړی دی باندی ویریرم چی دغه ویناهغه خاطر

مکرافغانستان داکار ونکړ او دا ځکه چی افغانستان عقیده لرله چی باید ددغو ځمکو دخلکو حقوق وپيژندل شی او په خپله ددوی دارادی اوفیصلی احترام وشي . دغه دریځ یوداسی دریځ ندی چی افغانستان ته نوی وی اویایی په دغه ټولنه کښي تازه ترلاس لاندی نیولی وی .

د۱۹۴۷ کال دسپتمبر دمیاشتی په دیرشمه نیټه دملگروملتو درسمی ټاکومان له مخی په ملگروملتو کښي دپاکستان دشمولیت په وخت کښي افغانستان عین دریځ غوره کړی اوعین نظریی څرگند کړی .

دپاکستان نماینده دافغانستان اوپاکستان ترمنځ دسرحددکړنیو اچولو ته اشاره وکړه اوددیورند دتشی په نامه کښي دکښلو په وخت کښي اصلا پاکستان وجودنه درلود او هغه سرحد دیواستعماری لوی قدرت دنظامی قواؤ په واسطه په افغانستان باندی تحمیل شواوهغه تړون چی اشاره یی ورته وکړه په افغانستان باندی په زوره تحمیل کړی شو په داسی حال کښي چی دافغانستان ملت دهغه په مقابله کښي په کلکه سره خپل نه رضایت څرگند کړی .

دنوموړو ځمکو له نیولو څخه وروسته دهغی سیمی اوسیدونکو داستعماری اشغال گرانو سره په سوله کښي ژوند ونکړ او ترنن ورځی پوری دپاکستان په ضد خپلو مجادلونه دوام ورکوی .

دپاکستان نماینده ادعاء وکړه چی دیو خپلواک اوحاکمیت لرونکی دولت په حیث دپاکستان درامنځ ته کیدو په وخت کښي یو

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژۍ

وه چه دپاكستان د نظامي پوځونو په خلاف ،
دسرتيرو نظامي عمليات او همدا رنگه ناڅاپي
بريدونه پټ وساتي خو هغه زياتي څېړونې
چه په بلوچستان كښي دپاكستان دنظامي
پوځونو دعملياتو په باب دنړۍ په مطبوعاتو
كښي شوي او هغه خبري چه په دې پاره كښي
په بين المللي مجلسونو كښي وشوي د
پاكستان حكومت يې مجبور كړي چه په دې باب
ځيني معلومات خپاره كړي . داسي بريښي
هغه څه چه په دې كتاب كښي خپاره شوي
پېچلي او مبهم دي او دهغه څه سره سمون نلري
چه په رښتيا پيښ شويدي . او حقايق په پوره
ډول نه څرگندوي . كه څه هم پاكستاني
مقاماتو پخواويلي ؤ چه دپاكستان دحكومت
په ضد دخلكو مقاومت پای ته رسول شويدي
خو بدغه سپين كتاب كښي اعتراف شويدي
چه تراوسه لايه بلوچستان كښي دپاكستان
پنځه دېرش زره وسله والي قواوي دآزادي
غوښتونكو په مقابل كښي په نظامي عملياتو
اخته دي .

د لړم ۶ :

دخوشحالخان دليسي دښوونكو او زده كوونكو
له خوا دهغي ليسي په ډگر كښي (دپښتنو
بلوڅودملي مبارزي) ډرام وښودل شو. ددغه
ډرام دگتنې دپاره دخوشحالخان اورحمن بابا
دليسو په شاگردانو سربيره دكابل ښاريانو
مامورينو ، ميرمنو او په كابل كښي پښتونستاني
اوسيدونكو او نورو ډير علاقه مندانو گډېدون كړي وو.

د لړم ۶ :

لكه چه دبين المللي خبررسولو آژانسونو
خبرور كړي دي چه دشوروي اتحاد صدراعظم

چي په بنگله ديش كښي رامنځ ته شوه ،
زموږ په ذهن كښي ژوندي نكړي .

ښاغلي رئيس ! پخوا تر دې چي خپلي وينا
ته خاتمه وركړم غواړم چي دپاكستان دحكومت
دناينده دغه ادعا چي دپوريفاري له سرحد
څخه گيريليان اووسلي استول كيږي رده كړم
دغه تور بيخي بي اساسه دي .

د تلې ۲۹ :

درويتړ نماينده له راولپنډي نه خبرور كړي
دي چه دپاكستان حكومت ورمه ورځ وويل :
په بلوچستان كښي په تيرو اتلسو ميا شغو
كښي دآزادي غوښتونكو بلوڅو او دپاكستان
دعسكرو ترمينځ دنښتوپه موده كښي څه
دياسه شپږسوه تنه عسكرو ، پوليس او قبائلي
افراد مړه يا ژوبل شويدي .

په هغه سپين كتاب كښي چه په دې مناسبه
په راولپنډي كښي خپور شوي ويل شويدي چه
په دې موده كښي دوه سوه يو څلوېښت تنه
سرتيري مړه او دوه شپيته تنه نوربي ژوبل
شوي او په مقابل كښي دحكومتي پوځونو يو
سلو دوه څلوېښت تنه په دې نښتو كښي مړه
او ۱۸۸ تنه نوربي ژوبل شويدي .

پاكستاني عسكرو په دغو اتلسو مياشتو
كښي دآزادي غوښتونكو دڅپلو دپاره اته
څلوېښت نظامي عمليات كړيدي او د هغوي
پنځه زره پنځه سوه او يو تن يې نيولي دي .
درويتړ نماينده تبصره كړي ده چه په دغه
كتاب كښي دشمبر په خپرولو سره دلومړي
ځل دپاره په بلوچستان كښي وژني په رسمي
ډول يادي شويدي .

دپاكستان حكومت تراوسه پوري هڅه كړي

د افغانستان کالني

زمونږ سيمه دسولي آزماي اودايمي کړاري
سيمه وي .

د لومړي ۸ :

له اسلام آباد نه درويتر نماينده خبر را کړي
دي چه دپاکستان حکومت دهغو اختيارونو د
مخې چه په دي وروستيو وختونو کښي يسي
تر لاسه کړي دي کولي شي هر گوند د دولت
په ضد فعاليت په تور غير قانوني اعلان کړي.
د سياسي گونډونو دقانون دتعديل او حکومت
ته ددغه واک دورکولو په باره کښي دجمهوري
رياست فرمان دپاکستان په مطبوعاتو کښي
خپور شوي دي . دغه تعديل له مخي دپاکستان
حکومت واک لري چه هراوسني گوند دحکومت
په ضد فعاليت په تور منع او ټول شته يسي
ضبط کړي .

دغه راز دپاکستان حکومت اجازه لري په
دغه اساس دهر ډول گونډونو دتشکيل سره
له موافقي نه ډډه وکړي .

دجمهوري رياست په فرمان کښي حکومت
دغه پخواني اختيارونه دحکومت په ضد فعاليت
په تور دخلکو دسياسي فعاليتونو دمنع کولو
اويانولو په باره کښي تائيد شوي دي .

درويتر نماينده تبصره کړي ده چه دنويو
اختيارونو له مخي دخان عبدالولي خان په مشري
ملي عوامي گوند چه دپاکستان دحکومت بانفوذ
مخالف گوند دي دنورو گونډونو نه زيات دخطر
سره مخامخ دي .

دپښتون زلمي په نامه ددغه گوند دخوانانو
موسسه دحکومت دپخوانيو اختيارونو له مخي
منع کړي شوي اودملي عوامي گوند دري تنه
ستر بلوچي شخصيتونه دشوار لسو مياشتونه

ښاغلي الکسي کاسيکين په هغه ميلستيا
کښي چي پدي وروستيو وختو کښي په مسکو
کښي دپاکستان صدراعظم ښاغلي بوټو ته
کړي وه دافغانستان او پاکستان داوسنيو
روابطو په باب يي ويلي دي چه دشوروي اتحاد
حکومت هيله لري هغه اختلاف چه دافغانستان
اوپاکستان ترمنځ دروابطو فضايي خړه پړه
کړي ده دپاکستان اوشوروي اتحاد دوست
گانوډي يعني افغانستان ترمنځ په سوله ايزو
وسايولو پير زرحل شي .

دبانديو چارو دوزارت نطق د ښاغلي
کاسيکين دوي نا ددغي برخي دتائيد په ترڅ
کښي وويل چه دغه هيله دافغانستان او
پاکستان ترمنځ دسياسي اختلاف دحل دپاره
دافغانستان دسوله غوښتونکي مثبت اودروغي
جوړي له سياست سره پوره سرخوري .

همدارنگه نطق په دغه ميلستيا کښي
دښاغلي بوټو ددغي وينا هرکلي وکړ چه پاکستان
هيله لري دافغانستان سره خپل روابط ښه
کړي اوزياته يي کړه لکه چه خوشوځله مو
تکرار کړي ده د افغانستان او پاکستان
ترمنځه دسياسي اختلاف په باره کښي
دافغانستان دايمي او نه بد ليدونکي سياست
دهغو دروغي اوجوړي دلاري حل دپخوا نيو
بي قيد او شرطه خبروله لاري دي .

نطق زياته کړه ترکومه ځايه چه په
افغانستان پوري اړه لري پخواني هميشه ددغه
سياست پيروي کړي ده او په راتلونکي وخت
کښي به هم پدغه لاره کښي خپلي هلي ځلي
رواني وساتي .

دافغانستان حکومت ددي غوښتونکي دي چه

دېښتونستان اوبلوچستان د پېښو کرونولوژي

د لړم ۹ :

دېښتونستان د سوات له مرکز سیدو شریف نه په رارسیدلي خبر کښی ویل شوی دی چه په هغه سیمه کښی د پاکستان د حکومت په خلاف د آزادی غوښتونکو فعالیت روان دی چه پکښی د بېمونو چاودنی هم شاملی دی .
په خپرونو کښی ویل شویدی چه په ځینو ځایونو کښی د بېم په چاودنو یوشمیر ودانۍ زیانمن شویدی .

د مردان نه په رارسیدلو خبرونو کښی ویل شویدی چه دملی عوامی گسوند مشر خان عبدالولیخان دمیریوس نیکه دکالیزی دمراسمو دنمانځنی په غرض دملی عوامی گوندله خواپه ترتیب شوی غونډه کښی په خپله وینا کښی وویل : چه د پاکستان د حکومت مامورین دهغه حکومت دخوشحالولو دپاره دملی عوامی گوند په ډلوباندی ظلم کوی .

خان عبدالولیخان زیاته کړه چه ۲۷ کاله وشو چه زموږ دولس سره زورزیاتی کیری اوپدی وختوکښی خبره دپته رسیدلی ده چه دولس دصبر حدتتام شوی دی هغه وویل : د پاکستان له حکومت نهولس کرکه کسوی اوکه پاکستان دغه خبره نه منی دپولیس او امنیتی قواؤ دمرستی نه پرته دی په مردان کښی یوه جلسه وکړی چه جال ورته معلوم شی ولی خان د پاکستان حکومت په دی خبره وښه چه دجمهوریت په ضد دخپل اقتدار د دوام دپاره هرناوړه عمل کوی .

خان عبدالولیخان زیاته کړه چه دېښتونستان موجوده ایالتی حکومت غیرقانونی دی او د

راهیسی بی له محاکمی بندیان دی اوپه دی وروستیو وختونو کښی دملی عوامی گوند یو شمیر مامورین دیولې هغو چاودنو سره دارتباط په تورنیول شوی اوبندیان شوی دی چه په دېښتونستان اوبلوچستان کښی شوی دی .

سیاسی کتونکی وایی چه د پاکستان د حکومت دغه اقدام په څرگندول دهغه هیواد داساسی قانون دروحیی سره مخالف اویوپوره غیردیموکراتیک اوجابرانه حرکت دی اوحقیقی مقصدی د گوندونو اود پاکستان د حکومت دمخالفو قوتونو له منځه وړل اود پاکستان د موجوده نظام زیات ټینگښت دی .

د لړم ۸ :

د پاکستان دملی اسامبلی غړی او د متحدی دیموکراتیک جبهی سکر تر جنرال ښاغلی غفوراحمد په یوه ویناکښی غوښتنه کړی ده چه د حکومت له خواپه خپره شوی سپینه پاهه باندی د بحث کولو دپاره دی دملی اسامبلی اوستایوه گڼه غونډه راوبلل شی اوپه دغه غونډه کښی دی دمخالف گوند د غړیو وینا درادپو او ټلو یز یون په ذریعه خپره اوورخپانسی دی له دغو ویناووڅخه په بیطرفه توگه رپوتونه ترتیب کړی .

غفوراحمد ویلی دی چی که دده دغه غوښتنه ترسره شی نوولس ته به په ډاگه څرگنده شی چه د بلوچستان په مسئله کښی حکومت څومره پردی .

پروفیسر غفوراحمد زیاته کړی ده چه دجمهوری اصولو له مخی پکاردی چه د حکومت له نظره سره یوځای دمخالف گوند نظرهم ولس ته وړاندی شی .

پاکستان حکومت په زور په پښتونستان حکومت کول غواړي .
له پاره د ټولو پخوانو ترمنځ مثبتې اوگټورې خبرې دي .

د لړم ۱۶ :

د باندنيو چارو د وزارت نطق په بهاول نکر کې د پاکستان د صدر اعظم ذوالفقار علي بوټو د وروستي وينا په باب چه په هغې کښې يې ادعا کړې وه، يوزيات شمير ورانکارو چه په ټول پاکستان کښې دېم داچولو په تور نيول شوي اعتراف کړيدي چه په افغانستان کښې دچاوديدونکو موادو داستعمال د پاره روزل شويدي دباختر آژانس ديوې پوښتنې په ځواب کښې وويل : دغه شان يې اساسه توروڼه چه دپاکستان دلانجو په حل کښې ددغه هيواد دحکومت دکمزوري ښکارندوي دي پخواهم خو ځله دپاکستاني مقاماتوله خوادافغانستان په خلاف لکول شوي اوافغانستان هغه رد کړي و يوشل بيا هغه له حقيقت څخه لری بولي اوپه کلکه يې ردوي .

د لړم ۱۸ :

د بهرنيو چارو د وزارت داطلاعاتو مدیریت خبرورکړچه دافغانستان په فضايي قلمسرو باندې دپاکستان دنظامي هيلیکوپتر د تیسری له امله دپاکستان دحکومت درسمی معذرت او ددغه هيلیکوپتر دعملی دخوشی کولونه وروسته پروڼ دپاکستان نظامی هیلې کوپتر د هغه هیواد حکومتی مقامونو ته وسپارل شو .

د لړم ۲۱ :

د باندنيو چارو د وزارت نطق وويل : چه دخوړخوڼه راپدی خوا يوشمير بلوخو دخپلو ښځواوماشومانو سره دپاکستان د حکومت

دملی عوامی گوندمشر زیاته کړه چه دمیرانی اوخپل ملیت سره دپښتنو دمینی دغه لوی ثبوت دی چی دپاکستان واکمن گوند دملی عوامی اوجمعیت العلماء اسلام گوندونو یو غړی هم په پیسو پرمتونو په واکمن گوند کښې شامل نکړای شو. دپاکستان د حکومت دناوړه چاروپه باب ولی خان وویل چی پښتون قوم په پیسونه خرڅیږی خوکه څوک زمونږ سره دجمهوریت په ځای دشمنی کول غواړي. نوموړد دغه دښمنی مقابله کولای شو. هغه وویل چه که چیری دپاکستان حکومت په بلوچستان اوپښتونستان کښې زمونږ اکثریت نه منی نومونږ هم په سند اوپنجاب کښې دهغه اکثریت نه منو .

پدغه غونډه کښې دپښتونستان سترمشر جناب عبدالغفار خان هم وینا وکړه اوپښتنوته یې دزیات اتحاد اویووالی اوخپل ملی هدفوته درسیدوپه لاره کښې دمجاهدی توصیه وکړه.

د لړم ۱۰ :

دامریکا دباندنيو چارو وزیر ډاکتر هنری کسینجر دافغانستان دحکومت په بلنه د۱۳۵۳ کال د لړم په لسمه نیټه دافغانستان جمهوریت ته رسمی سفروکړ او دهغه دسفر په آخر کښې ددواړوخواووله خواگډه ابلاغیه خیره شوه . چه په دغه گډه ابلاغیه کښې داهم ویل شويدي: «دواړوخواؤ موافقه وکړه چه ددولتونو ترمنځ داوسنیو ستونزوواو اختلافونو دپاره ددایمی او دوامداری روغی جوړی دحل دلاری دپیدا کولو

دېشتونستان اوبلوچهستان د پښو کرونولوژی

سمدستی اوگټوراقدامات وکړی .

دلېم ۲۵ :

دبانديو چارو دوزارت نطق د پنجشنبې په ورځ وويل چه دافغانستان خاوری ته د بلوڅو پناه وړونکو چريان دوام لری . لکه چه دلېم له شلمی نه تر درويشتمی پوری دپنځواوماشومانو په گډون یوسلوخوارلس تنو نورودپاکستان دحکومت دظلم اوزياتی اوددغه هیواددپوڅی قواو دبیرحمانه حملوله لاسه د افغانستان خاوری ته پناه راوړی یده .

پدی ترتیب دهغو پناه وړونکو شمیرچه د پنجشنبې ترورځی پوری افغانستان ته راسیدلی دری سوه څلور څلو یبښتو تنوته رسپړی .

نطق زیاته کړه چه دافغانستان دحکومت مربوطو مقاماتو او دافغانی سره میاشتی موسی دبلوڅو پناه وړونکو دلار ښوو نی خوراک - څښناک استوگنی اوساتنی دپاره گټور اومنجم پروگرامونه تر لاس لاندی نیولی دی .

دلېم ۲۶ :

بلوڅو پناه راوړونکو افغانستان ته دخپلو دپناه راوړلو دعلتونو دخرگندو لو په طرز کی داسی وویل :

(کله چه دپاکستان الو تکو په پرله پسې بمباریو په بی دفاع خلکو ښځو ماشومانو او سپین ږیرو باندی دژوندانه ډگر تنگ کړ او زمونږ په کورونو یی اوربل کړله دی پرته بله چاره پاتی نشوه چه خپل وطن پریر دواوڅاند افغانی ورونو دمهربانی په لمن کښی واچوو) همداوچه سره ددی چه پنجا بیسپا هیانو

دظلمونو دشرڅخه دافغانستان خاوری ته پناه راوړی ده .

نطق وویل : چه دسپرکال دوږی دمیاشتی په ۱۶ نیټه ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم دبلوڅو دآزادی غوښتونکو په مقابل کښی د پاکستان دنظامی عملیاتو دنارپه عواقبو نه داندیښنی په څرگندولو سره داسلامی هیوادو مشرانو اودملگرو ملتو دموسسی سر منشی داسلامی جرگی عمومی منشی ته په یو پیغام کښی دبلوڅو بی گناهو خلکو خواشینوو نکو حالاتو ته چه دپاکستان نظامی قواوور باندی بیرحمانه یرغل کړی اوددوی په کورونو او کرونو باندی پرله پسې بمبارکیدلی ددوی پاملرنه اړولی اوویلی یی ووجه دغه کار داندیښنی وپرحالت پیدا کړی دی اوپدی سیمه کښی یسی سولی اوامنیت ته خطرونه پیدا کړی دی .

نطق وویل : دپاکستان دصدراعظم ذوالفقار علی بوټو داکتوبر ۱۵ نیټی دولتیماتوم نیټی دتیریدووروسته اودوونورو میاشتو دپاره دهغی داوړدولو داعلان ادسپین جعلی کتاب په څپرولو سره دپاکستان دنظامی قواو په تیره بیادهغه هیواددهوایی بوڅونو عملیات زمونږ په بلوڅو وروڼو دیرزیات شویدی اودعملیاتو ددغو زیاتولو له امله دلېم دیولسمی نیټی نه تر ۱۹ نیټی پوری دوه سوه ږیرشو تنو مهاجرو دافغانستان خاوری ته پناه راوړیده .

نطق زیاته کړه چه دافغانستان حکومت دغو مهاجرینو ته چه زیات شمیر ماشومان او ښځی هم پکښی دی مخصوص کمپ جوړ کړی دی اومربوطو مقامونو ته یی امر وکړی دی چه ددوی دخوراک، څښناک اودسرونو دساتنی په غرض

سليمان هغه هلك چه له لسو كالو زيات
عمر نلري په درد منده لهجه يي وو يل : (ماته
هيڅ شي او هيڅوك ندي پاتي شوي ټول يي
ووژل او ماد كورني يوازي غړي دخپلو وطنوالو
په پناه او ملاتړ كښي دغرونو او دښتو لاره غوره
كړه.)

يوې بلي سپين سر ي ښځي چه ځان يي د
يارباز اوخير موربلله وويل (دواړه زامن يي
به بمباري كښي ووژل شول او مونږ ونسه
غوښتل چه ددښمن منگو لو ته ورشو).
پدې مينځ كښي يوه ځوان غړوكې (پوهيږي
داولي په ټولويي دفاعو باندې بمباري كوي او
هم دبلوچستان په علاقه باندې گولي وروي)
پرته ددې چه ځما دځواب انتظار وباسي وي
ويل: (ددې دپاره چه پيپلز پارټي ته موږ يي
ندي وركړي سر او ځوانانو وروسته له هغه چه
په خپله په خلكو مړيو ط محلي حكومت له مينځه
يوړول سخت عكس العمل وښود او ددې
دپاره چه دخلكو دحق غوښتنې غږ يي غلي
كړي وي دپاكستان حكومت د مشرانو او ځوانانو
په نيولو لاس پوري كړ او پدې هم قانع نشو
په هوايي بم غورځو ونكو توپونو توپكوسره
يي په بلوچستان باندې يرغل وكړه.)
دوي لو مړي دبله ل علاقه بمباري كړه
وروسته له هغه يي پر له پسې اوه ورځي
په كچل تل بمباري وكړه ديار لس تنه يي
بنديان كړل او څه دپاسه څلور سوه تنه يي
ووژل.
دوي دخلكو په مال اوسر صر فه ونكړه او
ددغي سيمې دخلكو څه ناڅه دخلور يا پنځه

لكله خارنه كسوله او په ښځو او ماشومانو
باندې يي له گوليو او برجو سره بريد كاوه يو يو
تن يادوه دوه تنه يابه زيا ته اندازه دري دري
تنه دښپي له پلوه له خپلو كورونو را وو تل
دغرونو او بيا بان له لاري او په هغو سختولارو
چه تگ راتگ پري سخت دي راروان شوو.

پداسي حال كښي چه داتيا كلن سپين بزيري
په سترگو كښي او ښكي پيداشو وي خپل
سړي را پور ته كړوي ويل : (په هغه ډيريد
حالت سره چه تصور يي كيدې نه شي په بيلو
بيلو بلوڅو قبيلو په تيره بيا د مري په قبيلې
باندې له څه مودې را هيسې دپاكستانو سپاهيانو
بمباري اوږزې كېږي.) ښاغلي مهربان خان
مري چه ستوني يي ډك ډك كيده هغو وړو ماشومانو
ښځو او سپين بزيرو ته چه شمير يي دري سوو
څلورڅلو ښتو تنو ته رسيده گو ته ونيو له
وي ويل: (دورځي له پلوه پتيدو او دښپي مولار
وهله او پدې توگه زياتره پښتې لوڅي په هيڅ
ډول وسايل او جامي يي نه وي څه دپاسه دوي
مياشتني مودښپي له پلوه لارو هلي ده).

(هغې سپين سرې ښځې چه عمر يي له اوياو
كالونه زيات برينبيده خپلې لوڅي پښې چه د
لاري اغزيو او ډبرو زښتې زياتې ژوبلې كړي
وي وښودلې او وي ويل ميره اوڅلور زا من
مي شرو درمندو دليرا و بختيار د پاكستاني
الوتكو په بمبارد يو كښي مړه شول زمونږ
دكور كالي يي وسوزول او دافغانستان لورته له
راتگ نه پر ته هغه هم دښپي له پلوه له كوچنيو
ماشومانو اونجونو سره بله چاره را پاتسي
نشوه.)

دېښتونستان اوبلوچستان د پښو گرونولوژی

مبارزینوله بندی کولو وروسته یی د بلوچستان د سیمو په بمباری لاس پوری کړی. خود انسانیت ته په دغو خلافو عملونو سره نه یواځی په سیمه کښی د حق غوښتنی اورمې نه شوی بلکه دغه اورنور هم زیات شو. او د ظلم او حقه حقوقو د غضبولو په ضدی قوم نور هم راوپارو مهربان خان وویل (د افغانستان د حکومت او زموږ د افغانی ورونو د تودهرکلی او خلاصه غیږ زموږ د ټپونو د پاره ملهم شوه او اوس دهغو نوروله فکر څخه چه په ځای کښی پاتی شوی دی او په بلوچستان او پښتونستان کښی زموږ د - ځوانانو د مبارزو د نتیجیو نه پر ته کومه بله اندیښنه موږ نه لرو).

یوی بلی ښځی چه څلور زامن یی له لاسه ورکړی او دهغوی کوچنی ما شومان او ښځی ورپاتی شوی دی وویل :
په هیڅ ملت کښی په انسان باندی داسی ظلم ندی شوی خوزموږ زامن تر هغه څخه پوری چه خپل ملی هدف تر لاسه نه کړی له مبارزی نه لاس نه اخلی (۰)

دلرم ۲۷:

د پښتونستان د آزادی غوښتنی د لاری یوه مجاهده خدایی خدمتگار حباب خان دهغی ناروغی له امله چه ورپښه شوی وه د ۸۵ کلنی په عمر پرون په نادر شاه روغتون کښی وفات شو.

د مرحوم حباب خان دفاتحی په مجلس کښی د سرحداتو د وزارت او دهغه مرحوم دکورنی له خوا د شاه دوشمشیره علیه الرحمه په جومات کښی واخیستل شوه د عظمی د صدارت -

ملیونو روپیو مال یی تالان او لوټ کړی.

وروسته دیم اچولو لمن د پسر کوریه کنجی اوسپین تنگی سیمو ته پراخه شوه او څه د پاسه دری سوه تنه یی ووژل او خوراکی مواد یی ۱۰۰ ښاغلی مهربان خان د زلمی له خولی خبره وینیو له اووی ویل: (هغوی څا روی خوراکی مواد او خلك بمباری کړل چه دلوری ومړی).

ده وویل: (پاکستان بندیځانی ټولی په پښتنو اوبلوڅوډکی شوی او څرنګه چه په بندی ځانو کښی ځای ندی پاتی شوی دلویو کلاګانو نه یی بندیځانی جوړی کړیدی).

ده داهم وویل دکوټی لوره یسی مچ سبی کولو، په سیمو کښی چه پخپله دهغه ځای دی اوهرناوی کښی هر څومره ځوانان اود کارخلك چه دپو ځیانو لاس ته ورځی بندیانوی یی.

ددغو بی کوره خلکوسر نو شت یو ځل بیا د تاریخ خونړی پښی سترگو ته دروی.

د اکیسه نهوه داستان او فانتیزی هم نده د فلسطین د بی کوره خلکو د دوهم جنګ د پښو کیسه نه کوم بلکه یو دردونکی ننی تر اژیدی واقعیت د پښتونستان اوبلوچستان په علاقو کښی د ملی عوامی حکو متونو له مینځه تلونه وروسته څو نړی پښی وشوی او د پاکستان حکومت چه د بلو څو او پښتون د خلکو د قهر په مقابل کښی سلیم منطلق نه درلود له زورنه یی کار واخیست اودسرتیرو اوقومی

بختي د سترگونه پټي کړي . امکان شته څه وخت مخکښي به تاسي اوریدلي وي چه پاکستانی منابعو وویل : افغانستان په پولو کښي نظامی سو قیات وکړل به عین حال کښي پاکستانی منابع پرو پاکډکوي چه افغانستان پخپله خاوره کښي سر تیری روز لی ، روزی او پاکستان ته یی لیری پداسی حال کښي چه داتورونه بیخي دروغ دی او بیواویی چه څه دپاسه سلونو او زرونو د ظلم تیری اوبی عدا لتي له لاسه پاکستان ته پناه راو پی ده .

پداسی حال کښي چه دوی هغه کر چیان دی چه په پی پی یو پی پی یو په ټاکلي موسم کښي لدغه ځایه هلته ځی دپاکستانی منابعوله خوا همدغه راز ضد ونقیض ویناگانی شوی او کپری چه البته دغه ډول تبلیغات ور ځ په ور ځ کړ کیچ زیاتوی .

د افغانستان په شان یو ملت چه دخپلو وروسته پاتی کیدلو په لری کو لو بخت دی اوهڅه کوی چه خپل اقتصادي مشکلات لری کړی او تل سو له دوست دی هیڅکله د جنگ هیله نه لری البته دا خبری یواځی پاکستان جوړی کړی دی .

زمونږ هیله تل داده چه دنړی د ټولو خلکو سره په روغه جوړه ژوند وکړو . البته دخاوری د دفاع وظیفه دهر ملت ملی وظیفه ده تر کومه ځایه پوری چه په افغانستان پوری اړه پیدا کوی دخپلی دفاع دپاره باید هغه تیاری ولری چه په واک یی دی اودا ټولو دپاره یو ملی مکلفیت دی خو زمونږ هیله داده چه یوه ور ځ نړی هغه ځای ته ورسیری چه اصلا دمسلم

مرستیال ډاکتر محمد حسن شرق د مر کزی کمیټی ځینو غړو، دکابینی ځینو غړو، لوی درستیز ډگر جنرال عبدالکریم مستغنی یو شمیر جنرالانو عسکری او ملکی مامورینو اونورو ډیرو خلکو گډون کړی وو . او دمر حوم روح ته دمفرت دعا وشوه . مر حوم جناب خان دپاکستان د - ظلمونوله کبله په ۱۳۲۸ کال کښي افغانستان ته هجرت کړی وو .

دلړم ۲۸:

د افغانستان ملی مشر او د دولت رئیس په خپله مر که کښي د تایمز افاندياد نما ینده پماغلی دلپ مکرچی سره د پښتونستان د قضیې په ارتباط دهغه د سوالو په ځواب کښي داسی وفر مایل :

پوښتنه :

په تیر او پی کښي دا ویره وه چه افغانستان یوی جکړی ته راکښل شی اوس حالات څنگه سنجولی شی په تیره بیا دملی دفاع د تقویې اوله راتلونکو بحرانونو سره د مقابلی دپاره څه گامونه اخستل شویدی .

ځواب: البته پاکستان سره ز مونږ روابط پوره روښانه دی پاکستان تل په تیره بیا په افغانستان کښي دجمهوری نظام له جوړیدو وروسته هڅه کړی ده چه په افغانستان کښي ناگراری پیدا کړی اودهغوی پروپاگند دواولری د پاکستان د پروپاگند مقصد دوه شیان دی یوی د داچه غواړی دافغانستان په نسبت د نړی د ذهنیت گډوډ کړی او دبلې خوا په دغه ډول غواړی پخپل هیواد کښي دننه نا گراری اوبد

دېښتونستان او بلوچستان د پېښو كرونولوژۍ

كولو او د جنك د پاره هيڅ ضرورت يا تسي نشي.

پوښتنه:

څه وخت مخكښې د افغانستان يو نظامي هيات د ډگر جنرال مستغني په مشرۍ مسكوته لار اوږدې وروستيو وختو نو كښې نوي ډيلي نهم يوهيات لار ايا دامو ضوع د افغانستان د دفاع د قابليت په پياوړي كيدو پوري ارتباط لري.

ځواب: زموږ ملي وظيفه ده چه د خپلي دفاع د پاره تيارې ونيسو. ددې هو ضوع د جزيياتو به باب د ځواب له وړ كو لونه بښنه غواړم.

پوښتنه:

پدې ورو ستيو وختو نو كښې د ايران پاچا د بلوچستان په باب ځيني خبرې كړې دي او واقعه يې هلته د پاکستان كورنۍ موضوع بللي ده او هم يې د افغانستان سره د پاکستان داخلافو نو حل و فصل ته د مساعدت د پاره د خپل تيارې خبرې كړې دي پدغه باب ستاسو جناب نظريه غواړم.

ځواب: د بلوچستان د موضوع په باب بايد ووايو چه بلوچستان د جغرافيا يې موقعيت له نظره له افغانستان سره گاونډي دي. او هغه خلك د افغانستان له خلكو سره ډير نژدې تاريخي او كلتوري علايق لري نو هره نارامي زوريدل او بدبختي چه پدغه ځاي كښې دهغه خلكو ته پيدا كيري هرو مرو په افغانانو باندې اغيزه كوي او ممكنه نده چه په افغانستان كښې دهغه تاثيرات انعكاس ونكړي.

افغانستان تل يواصل تائيد كړې او هغه زموږ د پښتنو او بلوچو وروستيو ملي آرزو گا نو ملاتړي دي د پدې خپله په هغو خلكو پوري اړه لري چه د ځان او خپلي ايندي په باره كښې څه فيصله كوي او څه مني.

د افغانستان او پاکستان داخلافو نو دلري كولو د پاره د ايران د پاچا د كوښښ په بر خه كښې بايد ووايو چه د ايران پاچا څما د صدارت په وخت كښې هم كوښښ وكړي چه د دواړو - هيوادو مناسبات ښه شي .

ښايي دوي اوس هم دغه شان فكر ولري خو پدغه برخه كښې نه دهغوي له خوا هيڅ ډول پيشنهاد وړاندي شو يدي اونه زموږ له خوا دغه شان پيشنهاد شوي .

پوښتنه:

دوي ورځي پخوا ما كند هار وليد او ځيني هغه بلوڅان مي وليدل چه له بلوچستان څخه يې افغانستان ته پناه راوړيده دهغوي شمير څه ناڅه دري سوه تنه دي د پوټو د هدايت په اثر چه خپل پوځونه يې له مري څخه مينگل ته سو ق كړيدي امكان شته د بلوڅو پناه راوړونكو شمير زيات شي او سلكه څنگه چه ليدل كيري افغاني مقامات له پناه - راوړونكو سره مرسته كوي كه چيري دهغو شمير زيات شي ايا د ملگرو ملتو د پناه وړونكو له ادارې څخه به مرسته وغواړي .

ځواب: هوالبته كله چي د بلوڅو پناه وړونكو شمير زيات شي هغه وخت به مجبور و اوسو دغه موضوع دغې ادارې ته وړاندي كړو خو تر اوسه پوري مودغه اداره پدغې موضوع

باندی نده خبره کړی.

دی.

د لیڼدی ۲:

د پښتو نستان د پښتورڅخه رارسید لی -
 خبروایي چه د تهر يك استقلال مشر بنا غلی
 اصغر خان په پښتو نستان او بلو چستان
 کښی د پاکستان حکومت د اعمالو د غندنی
 په ترڅ کښی په لیاقت باغ کښی د پښتونو او بلوڅو
 په غونډه باندی د پاکستان د نظامی قواوو په
 چزو هغه حکومت ته سخت بد وویل او زیاته
 یی کړه د پاکستان حکومت دی چی د خپلو
 مطالبو له لاسه یی په سوو نو بلوڅ او پښتانه
 افغانستان ته په هجرت مجبور کړی

دی.

(د دولت رییس اوصدرا عظیم ښاغلی محمد
 داود دملگرو ملتو دمو سسی دعو می منشی
 دوکتور کورت والد هایم په عنوان دخپل
 پیغام په ترڅ کښی د ۱۳۵۳ کال دو پی د میاشتی
 په شپاړسمه نیټه دبلو چستان داندیښنی وړ
 حالاتو او په هغی سیمه کښی د پاکستان د
 حکومت له خوا د بېر حمانه ډله ایزو وژنو سیاست
 ته په تیره بیا په بلوڅو باندی د پراخو اوعومی
 بهار یوله کبله د بین المللی ټولنو خاصه پاملرنه
 رااړولی وه.)

اصغر خان وویل - د پاکستان د حکومت
 دغه ظالمانه اقدام به ډیری ناوړی نتیجی ورکړی
 اود بدعواقبو مسول به یی په خپله دغه حکومت
 وی هغه اخطار ورکړی چه پښتون او بلوڅ
 ولس او همدغه شان د پاکستان ولسونه به د
 پاکستانی حکومت سره ددی داعمالسو
 حساب وکړی.

د لیڼدی ۲:

د پاکستان صدرا عظیم ذوالفقار علی بوټو
 دملگرو ملتو دمو سسی دعو می منشی په عنوان
 په خوا بیه لیک کښی د حقایقو په اړو لو سره پر
 افغانستان باندی یو لړ بی اساسه تورونه
 ولگول چه د دولت رییس اوصدرا عظیم د ۱۳۵۳
 کال د لیڼدی د میاشتی د شپږ می نیټی دخپل
 پیغام په ترڅ کښی هغه رد کړل او دبلوڅو
 خلکو دخرابو حالاتو او دافغانستان او پاکستان

د پښتونستان له پښور نه په راسید لی
 خبر کښی ویل شویدی چی د جمعیت العلمای
 اسلام گوند مشر د پښتونستان پخوانی وزیر
 اعلی ښاغلی مولانا مفتی محمود په
 پښتونستان او بلو چستان کښی د پاکستان
 د حکومت د مطالبو د غندنی په ترڅ کښی
 وویل هغه حکومت په دغو سیمو کښی یوځل
 بیا هغه مظالم تکرار وی چه د بنگله دیش
 تر جوړیدو پخوا یی په بنگال کښی کړی

ترمنځ د سیاسي اختلاف د مرېو طو حقایقو په باب یو لې مطالب شرح کړی دی.

د دولت د ښاغلي رییس اوس د راعظم د پیغام متن

کابل : ۱۹۷۴ کال د نومبر ۲۲
د ۱۳۵۳ کال د لیندۍ ۶:

جلالتمابا!

ما ستاسو د جلالتماب په عنوان ۱۹۷۴ کال د سپتامبر د میاشتي د (۷) نیټې د لیک پواسطه د هغې انډینسني وړحالت ته د ملګرو ملتو د موسی د غړو هیوادو پاملرنه راجلب کړه چې په دغې سیمه کېښی سوله او امنیت چې افغانستان هم په هغې پورې تړلی دی سخت په خطر کېښی ا چو لی دی.

نوموړې لیک څرنگه چې غوښتنه شوی وه د ۱۹۷۴ کال د سپتامبر د میاشتي د پنځه ویشتې نیټې پد ۲۴ رسمی سند په ترڅ کېښی د ملګرو ملتو د دارالانشا له خوا د هغې موسی غړو هیوادونو ته وویشل شو.

افغانستان د ملګرو ملتو د یو غړی هیواد په توګه خپله وظیفه وګڼله چې تاسو جلالتماب او ستاسو پواسطه د ملګرو ملتو غړی هیوادونه او ټولې بین المللی ټولنی سولې او امنیت ته د دغه تمهید څخه باخبره کاندی.

افغانستان عقیده لری چې ټول غړی هیوادونه مکلف دی چې د ملګرو ملتو موسسه له ټولو حالاتو څخه خبره کړی او دهغو حوادو د پښیو مخنیوی وکړی چې سوله ګډوډی.

د افغانستان انډینسني چې دنو موړی لیک پواسطه په اطلاع ورسو له شوه دهغو ناوړو

عواقبو په نسبت ده چی ښا یی د بلو خود آزادی غوښتونکو پر ضد د پاکستان د حکومت د سیاست په نتیجه کېښی میځ ته راشی. دغه اند ښه د بلوڅو د آزادی غوښتونکو په مقابل کېښی د پاکستان د حکومت له خوا د هوایی بمباریو په ګډون د قوی د سیستماتیک استعمال څخه وروسته چې د سیاسي مشرو عو غوښتنو دله منځه وړاو او دخپل حقه ارزو ګانو پر ضد خپل مقاومت ته دوام ور کوی څر ګنده شوه.

له هغې څخه وروسته چه پاکستان نظامی قوه استعمال کړه او د زړو ښځو او ماشومانو په ګډون په ډله ایزه توګه د زرګو نو تنو او خلکو د وژلو د عمل مرتکب شو د بلو څو آزادی

غوښتونکو په غرونو کېښی داسی ځایونو ته پناه یوړه چې دهستو ګنی وړنه دی چې څو له هغه ځای څخه دخپلو حقه حقو قو لاس ته راوړلوله بیا به بارزه وکړی.

د پاکستان مخالفو ګوندونو او د بلو څو سیاسي مشرانو د بین المللی موسسولګه د ملګرو ملتو د بشرد حقوقو د کمیسیون داسلامی جرعی د دارالانشاء د سره صلیب او هلال احمد د بین المللی موسی او د بین المللی عمومی پښی د موسی (امنستی انټر نیشنل) پاملرنه دغه حالت ته راوړوله چه د بین المللی اطلاعاتی او نشراتی وسایلو په واسطه سره له دی چې د پاکستان د حکومت له خوا کلک سانسور لګول شوی وو نړی. وال له هغه څخه خبره شول.

ټولنو په واسطه دحقایقودتحقیق غوښتنه لومړی دبلوڅو آزادی غوښتونکو اودهغوی د سیاسی مشرانو له خوا شویده چی دافغانستانحکومت ددغی غوښتنی پوره ملاتړ کوی .

نوپس دځنداوپده څرنگه چی دپاکستان په لیک کښی څرگنده شویده چی دافغانستان دحکومت له خوا دبلوڅو دخلکو ملاتړ دپاکستان دسیاسی خپلواکی اودځاوری دتمامیت پرضد یوه طرحه ده دبناغلی ټوټو په مکتوب کښی ادعا شویده چی دافغانستان حکومت دپاکستان دځاوری په ستروبرخوباندی ارضی دعواوپراندی کړی ده . دغه ډول اعلام دافغانستان دحکومت په واسطه هیڅکله اوپه هیڅ سوبه نه دی شوی اودهیڅ یوی منبع په واسطه ثابت کیدلای نشی .

دپاکستان حکومت پرافغانستان بانندی له دی کبله تورلگوی چی په پاکستان کښی دننه په سیستماتیکه توگه ددهشت اچولو اوخرابکاری عملیات ترتیب مساعدت اوتشویق کوی دغه البته حقیقت لری چی آزادی غوښتونکی دټولو هغو وسایلو په واسطه چی په لاس کښی یی لری دپاکستان دحکومت سره جنگیدلی دی خودغه حقیقت نه لری چی دافغانستان حکومت په هغه کښی کومه برخه لرلی ده . که چیری اجازه ورکړی شی چه دبلوڅو دآزادی غوښتونکو مجادله ددهشت اچولو په توگه تعبیر شی پس داسی ویل کیدای شی چی دنړی په بیلوبیلو سیمو کښی ټول آزادی غوښتونکی ، دهشت اچوونکی دی په همدی اساس ټیک نه ده چی دیوی ملی داعیسی سیاسی مشرانو ته دډیوال

دغه وخت وو چی دپاکستان صدراعظم دلومړی ځل دپاره دبلوڅو آزادی غوښتونکوله پاره اولتیماتوم صادر کړ اواعلام یی وکړ چی که چیری هغوی د۱۹۷۴ کال داکتوبر دمیاشتی تر۱۵نیټی پوری تسلیم نه شی ددوی پرضد به سخت اوپراخه نظامی عملیات شروع شی . په دی اساس وچی دافغانستان حکومت چی دقوی دزیات استعمال اوتهدید دسیاست له ناوړو عواقبو څخه خبردی مجبورشوچی د ملگروملتو دموسسی دمنشور دبشر د حقوقو دجهانی اعلامیې اودبشر دحقوقو دټرونونوله اصولو څخه دغه څرگند تیری ته ستاسو دجلالتماپ اودملگروملتو دغرو هیوادو پام راواوړو .

دپاکستان حکومت د۱۹۷۴ کال داکتوبر دمیاشتی دلومړی نیټی دلیک په واسطه چی ستاسودجلالتماپ په عنوان دپاکستان صدراعظم له خوا صادر شوی و خپلی نظریی څرگندی کړیدی دافغانستان حکومت یوځل بیا خپله وظیفه بولی چه داوسنی حالت په باب خپل نظروپاندی کړی .

دپاکستان حکومت دحقایقو دلاس ته راوړلو دپاره دبین المللی تحقیقاتو پراساس پيشنهاد دپاکستان په کورنیو چارو کښی مداخله کښلی ده . که چیری دحقایقو دپلټلوپه منظور د بین المللی تحقیقاتو غوښتنه دیوه هیواد په کورنیو چارو کښی دمداخلی په توگه وگڼله شی نودغه کار به بی له کوم شرط څخه دځینو هغو حکومتونو دسیاست دسپارلو سره برابروی چی دبشر حقوق نقض کوی . دبین المللی

چې تاسو جلالتماب خبریاست چې په افغانستان کې د جمهوریت د انقلاب څخه وروسته د جمهوریت د مترقی نوی رژیم دله منځه وړلو دپاره د پاکستان په لمسون یولړ کوشښونښه وشول چې ځانان گرفتار اومجازات شول خوې له محاکمې څخه هېڅ مجازات نه دی ورکړ شوی افغانستان دخپل هېواد په کورنیو چارو کې د پاکستان دداخلې په مقابل کې د تل له پاره دصبر اوتحمل څخه کار اخیستی دی .

د افغانستان په کورنیو چارو کې د پاکستان دداخلې دغو سندونو پواسطه چې د افغانستان د حکومت په لاس کې دی په اثبات رسیدلی شی .

د پاکستان صدراعظم افغانستان (دمخنیو پېړیو د یو دولت) په نامه یاد کړیدی . دغه یادونه په رښتیا چې د خنداو پرده زه فکر کوم چې په آسیا کې خپله د پاکستان څخه پرته هېڅ کوم بل هیواد د دغسې لقب دپاره دښه شرایطو لرونکی نه دی . له هغه ځایه څخه چې حکومت په سیستماتیکه توګه د بشري حقوق اودخلکو فردی آزادی ترپښولاندی کړیدی ، له هغه ځایه چې دیموکراتیکې موسسې یوازې په نامه شته اوله هغه ځایه چې دسکرو او پولیسو بیرحمی دورځنی ژوندانه وحشتناکه حقیقت گرځیدلی دی .

تېاه کونکې اونا بود کونکې جنګ چې اوس دبلوڅو دبی دفاع خلکو په مقابل کې روان دی دخلکو داساسی حقوقو اوبشري کرامت په مقابل کې د پاکستان د حکومت له توهین څخه په ځمکې رویی شاهد دی او په څرګنده توګه

دمشرانو خطاب وشي دحقایقو د لاس ته راوړلو په منظور یوازی بین المللی تحقیقات کولای شی چې حقیقت واضح کړی .

له بین المللی ټولنی څخه غوښتنه ددی له پاره چې حقایق منځ ته راشي په هېڅ توګه یوفیووالی طرز العمل نشي گڼل کیدای . دبلوڅو دخلکو مشری دبلوڅو دمنورینو او ځوانانو په لاس کې دی ، د پاکستان حکومت دخپل لیک په ترڅ کې یادونه کوی چې د پاکستان دټولو خلکو داساسی حقوق اوزادای دهغه اساسی قانون پواسطه چې د پاکستان دټولو ایالاتو دنمایندگانو له خوا په دیموکراتیکه توګه مستقیمه ترتیب اوتصویب شوی تضمین شوی دی .

دبلوچستان منتخب حکومت چې د خلکو نمایندګی لری اودهغه ځای خلکو دنوروايالاتو په څیر ټول هغه اساسی حقوق تضمین کړیدی لری .

خویدی ځای کې باید یونه انکار کیدونکی حقیقت یاد کړو اوهغه دادی چې دبلوڅو او پښتنو منتخب نمایندگان په غیر قانونی توګه برطرف کړی شول اوزیاتره یی اوس په زندان کې ژوند کوی .

د پاکستان په لیک کې افغانستان ته (دمخنیو پېړیو د یو دولت) په توګه اشاره شویده چې (په هغه ځای کې د سیاسي مخالفینو جسمانی له منځه وړل یوه قاعده ده نه یوه استثنا ، تیرکال یوشمیر برجسته افغانان په دغه سرنوشت اخته شول اوله دغو جملو څخه زیاتره یی په کندوکې بی له کومې محاکمې څخه په کړاونو کې ژوند تیروی دغه ویناد حقایقو فاحشه اډونه ده) . زه یقین لرم

چه د پاکستان د حکومت پر ضدی مبارزه کوله
تسلیم شویدی .

غواړم دوه مهم انکشافونه چی د سپین کتاب
دا ادعا بیخی ردوی تاسوته ورسوم .

لومړی : د پاکستان حکومت دا ولتیماتوم هغه
پخوانی وعده چی دا کتوبر د میاشتی ۱۰ نیټه
بی ټاکلی وه د دوو میاشتو له پاره اوږده کړیده .

ددغی مودی اوږدیدل په پشه توگه پشی چی
دنظامی عملیاتو او هوایی بمباریو د پراخوالی
تهدید د آزادی غوښتونکو د حقه حقوقو د لاس
ته راوړلو د پاره د آزادی غوښتونکو په مقاومت
کشی هیڅ ډول بدلون نه دی راغلی او د پاکستان
حکومت چی دا ولتیماتوم دهغی مودی په دننه
کی دخپل مرام په پرمختگ بریالی نه شو
مجبور شو چی په بلوچستان کشی خپل نظامی
هدفونوته درسیدلوله پاره دخپل اولتیماتوم
د پاره یوه نوی نیټه وټاکی .

دوهم : په دی وروستیو هفتو کشی د ښځو
اوماشومانو په گډون دری سوه څلور څلوېښت
تنو بلوڅانو د افغانستان خاوری ته پناه راوړی
ده .

افغانستان ته ددغو خلکو راتگ د پاکستان
د حکومت د ظلم او تشدد د پراخوالی اوزیانوالی
په تیره بیا د بلوڅو په خلکو باندی دهغه هیواد
دنظامی قواو زور اوزیاتی چی بلوڅان یی مجبور
کړیدی خپلی کروندی او کورونه پریردی پشی .
له بلی خوا د پاکستان حکومت د بلوڅو د
مجاهدینو له پاره عمومی غفوه اعلام کړی ده
او دخپل سپین کتاب په ویشلو سره په بلوچستان
کشی حالات بیخی عادی څرگندوی اوله بلی

تابتوی چی دهغه حکومت دغه راز اقدامات په
هیڅ وجه دیوه عصری اودیموکراتیک حکومت
اعمال نشی گڼل کیدای .

ستاسو د جلال مآب په عنوان د پاکستان
د صدر اعظم په پیغام کشی یاده شویده چی
(تیر کال یوسلو پنځوس زره تنه افغانی اتباعو
پاکستان ته پناه وړی ده .)

دغه هم د حقایقو اوډول دی د موضوع حقیقت
دادی دغه افغانی اتباع افغانی کوچیان دی چی
هر کال دیخنی په موسم درارسیدلو په وخت
کشی د سیند د ناوی د غاړو تودو سیموته مهاجرت
کوی، دغه رسم اورواج یی دهغه وخت څخه
تعقیب کړیدی چی دغه سیمسی د افغانستان
جزوی .

کله چی ددوبی تاوده بادونه شروع شسی
دغه کوچیان لوږو برخونه بیرته راگرزی .

د کوچیانو د ژوندانه طرز د پاکستان اوسنیو
واکدارانو ته پوره معلوم دی، لکه چی د دوی
تیر و اسلافو او په تیرو لس کلنو دورو کشی
پرتانوی مقاماتو ته معلوم و، نو پس د پاکستان
حکومت په دی ښه پوهینی چی که چیری د پاکستان
د مربوطو مقاماتو له خوا محدودیتونه نه وضع
کیدل او دغو خلکو ته دهغوی له خوا آزار او
زور ونی نه پیدا کیدلی نو د کوچیانو شمیر به په
عادی ډول سره له هغی اندازی څخه چی د پاکستان
د صدر اعظم په لیک کشی یادونه شویده په عادی
توگه ډیر زیات وایی .

که څه هم د پاکستان حکومت په دی وروستیو
وختو کشی یوسپین کتاب خپور کړی دی چی
د پښتونستان حالات آرام شویدی او هغه خلک

دبلوڅو دآزادی غوښتونکو پرضد دقوی له استعمال څخه چی داولتیماتوم په ذریعه یی تهدید کړیدی چه وکړی هیله ده چی ستاسو جلاکتماب زمونږ زیات احترام ومنی .
محمد داود

دلیندی ۱۰:

دفرانسپرس نما ینده د زاو لپنوی نه خبر ورکړی دی چه دپاکستان دحکومت مخالف گوند یعنی دملی عوامی گوند څلورتنه مشران دلیندی په پشپړمه ښته دلوهری ځل دپار دوی دبنده نه شپاړس میاشتی وروسته محکمی ته بیول شوی دی .

دغه مشران دبلوچستان پخوانی گورنر غوث بخش بزنجوایالی پخوانی صدراعظم عطاءالله مینگل خیر بخش مری اوسلطان محمد مینگل دی .

داڅلورتنه به دغلطو اتهاماتو په توروو محاکمه کړی شی .

دفرانسپرس نماینده ویلی دی بلوڅی مشران چه دبنده نه مخکښی یی دپاکستان دتشپه نامه دیموکراسی باندی کلک انتقاد کړی وو په ۱۹۷۲ کال کښی په سیاسی تور او دغه ادعا چه دپاکستان دکتو په ضدراپورته شویدی دپاکستان دحکومت له خوا بر طرف شوی وو خودپاکستان حکومت دشپاړسو میاشتوبسی محاکمی بندنه وروسته دغه دی دوی دمسی جرایمو په تورو نو محکمی ته بیولی دی . دفرانسپرس نماینده زیاتوی چه دغو کسانو دمحاکی غونوی دبنگله دیش له بیلتون نه وروسته دبلوچستان په باره کښی دحکومت

خوادخیل اولتیماتوم موده دوومیاستو له پاره اوږده کوی .

دپاکستان دحکومت په ابلاغیو کښی دغه څرگند تضاد دغه کار تائیدی چی د پاکستان دنظامیانو پرضد دبلوڅو دمجاهدینو په مقاومت کښی دپاکستان دادعا په خلاف هېڅ ډول کموالی نه دی راغلی .

داولتیماتوم دمودی اوږدیدل او افغانستان ته دبلوڅو دپناه راوړونکو مهاجرت په دی باره کښی دافغانستان دادعا ټیک کیدل بیخی ثابتوی اودبلوڅو دخلکو اودپاکستان دحکومت ترمنځ دجنگ دوام په باره کښی دافغانستان اندیښنه تصدیق کوی . .

دغه راز په څرگنده توگه دغه حقیقت تائیدی چی دبلوڅو دپښانه خلکو پرضد دهغه حکومت له خوا په ډله ایزه توگه دخلکو وژل اودناوړه اوبیرجمانه سیاست تطبیق کول ورځ په ورځ دحالاتو دخرابیدو موجب گرځیدلی دی .

دبلوڅو بشری اوسیاسی حقوق یی ترپښو لاندی کړیدی اوزمونږ په سیمه کښی دسولی او امنیت دپاره یی یوخطر منځنه راوړیدی .

دغه پښی ښی چی افغانستان باید تاسو اوستاسو له لاری دملگرو ملتو دغو هیوادو او بین المللی ټولنو ته په بلوچستان کښی له دغه ناوړه حالت څخه خبردرکړی وای اونه یسی پریشودلای چی دپاکستان دناوړه پروپاگند دپنډی پردی څخه حقایق له سترگو پټ کړی . پردی اساس ۱۹۷۴ دسپتامبر د میاشتی داوومی نیټی دخپل تیرلیک مندرجه مواد پیا تائیدوم او هیله لرم چه د پاکستان حکومت

دېښتونستان او بلوچستان د پېښو کرونولوژي

دلندن نه د بې بي سي يوڅېر وائې چه د گاز دین په نامه مشهورې انګلیسي ورځپاڼې په اسلام آباد کېنې دخپل نماینده له قوله لیکلې دی چه په پاکستان کېنې د پارلمان دیموکراسی حکومت هیر کړی شوی دی او حتی د پاکستان حکومت پخپله کله ناکله اعتراف کوی چه دیموکراتیک پارلمانی حکومت له ماتې سره مخامخ شویدی.

د گاردین ورځپاڼې وایی چه د پاکستان د مخالفو گوندونو مشران د ساختګي تورو نو په اساس بند او محاکمې ته راکښل شویدی. مخالف گوند ونه اوس ددغې موضوع په مطالعه بیاخت دی چه د تل دپاره پارلمان پریږدی.

د گاردین دورځپاڼې په عقیده سیاسی او اقتصادی بحرانو نو اود تریلا د بند د ماتیدو وپېښې د پاکستان د اقتصاد دی پر مختګامیدونه هم داو دوسر څګ گرځولی دی .

دلیندی ۱۴ :

درویتو نماینده له اسلام آباد څخه خبر ورکړی دی چه د پنجاب سترې محکمې دلیندی به ۱۲ خپل تحقیق ته دعوامی ملی د حزب دخلورو لیبرانو د مسئلې په باره کېنسی او داچه آیاددوی بندی کول قانون وواو که نه خاتمه ورکړه .

د محکمې په جریان کېنې چه پنځې ورځنې دوام درلود دغه څلورو لیبرانو شاهدان وپاندې کړل. دغه څلورو تنو چه ښاغلی عطاءالله، ینګل د بلوچستان سابق صدراعظم او ښاغلی نوٹ بخش بزنجو د بلوچستان بر طرف شوی گورنر هم پکښې شامل دی ویل دی چه د پاکستان

گوند مشر خان عبدالولیکان عقیده لری ددی دپاره چه پاکستان له تباهی څخه بچ شوی باید د پاکستان د حکومت له لاس څخه اختیارات واخستل شی . ده ددغه آژانس له نماینده سره د مرکې په ترڅ کېنې اخطار ورکړی دی چه ممکنه ده داسی حالات پیدا شی چه د حکومت مخالفین له ځان څخه د دفاع دپاره وسلې ته لاس کړی اوله وسله والو پوځونو څخه استفاده وکړی.

د ملی عوامی گوند مشر ویل: همداس به پاکستان کېنې دیموکراسی بیځی له مینځه تللی ده . ده تورو لگاوو چه د پاکستان د حکومت له خوا په پاکستان کېنې په تیره بیا پسه بلوچستان او پښتو نستان کېنې نیول، جسمی ځورولو او سیاسی قتلونو عمومیت پیدا کړیدی. ده پخپله حکومت د ځان په خلاف په څلور څله کوښښ تون کړ عبدالولیکان وویل: سره ددی چه حتی څلک هم پدی پوهیدلی دی چه د پاکستان حکومت به په دیموکراتیکو وسایلو سره له قدرت څخه ونه لوېږی.

دی پخپله د حکومت په خلاف سیاسی مبارزی نه دوام ور کوی. ده وویل په پاکستان کېنې حتی یوه مخالفه ورځپاڼه نده پاتې شوی اونور جراید هم د مخالفو گوندونو په باب له پتی خولی څخه کار اخلی.

عبدالولیکان وویل څلک د پاکستان د حکومت په دیموکراسی هغه وخت پوه شول چه حکومت پدی وروستیو وختو کېنې په دغه ایالت کېنې د بلوچستان حکومت اوددغه ځای پارلمان چه اګریټ پی درلود بر طرف کړی.

د پښتونستان او بلوچستان له ولس سره دورو کلوې نه شلیدونکې دیني تاريخي او کلتوري اړيکې لری لدی امله د افغانستان جمهوري دولت او خلك له خپلو وروڼو سره له هيڅ ډول مادي او معنوي مرستو څخه سرنفروي تاسو شاغلو حاجيانو د حج د فريضې دادا کولو داسانتيا و برابرول د همدغو معنوي مرستوله جملې څخه گڼل کيږي چه جمهوري دولت يې تل د پښتنو او بلوڅوله ننگيالو خلکو سره کوي هيله ده چه په بيت الله شريف کښې دلوي خدای (ج) په دربار کښې ستاسو د ملي خپلواکي غوښتنې دعوي قبول شي.

مقابل کښې ښاغلي مولوي ظاهر شاه د حاجيانو په نمايندگي د پښتنو او بلوڅو خلکو سره د افغانستان د جمهوري دولت او د افغان ولس د هراړخيز و مرستو څخه شکريه وکړه او د ملي مشر په لار ښوونه يې د افغانستان د جمهوري نظام د بقا او د افغان ولس د زياتي هوساينې هيلې څرگندي کړې.

د ليدنې ۱۷ :

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم خاص نماينده ښاغلي محمد زعيم د چين دولتي جمهوريت په بلنه د ليدنې په شپاړسمه هغه دوست هيواد ته مسافرت وکړ.

ښاغلي محمد زعيم د چين د صدراعظم مرستيال ښاغلي لي هسين نين په هغه ميلمستيا کښې چه ددوی په وياړ شوی و و په خپل بيان کښې د نورو مطالبو په ضمن کښې داس وويل: د افغانستان جمهوريت کلکه عقیده لري چه

حکومت څکه ددوی د زيولو امروز کړی چه دوی د سياسي مصالحې دپاره مجبور کړی.

دغه ليدران چه له پيری مودی راهيسې بنديان دی ويلي دی چه دوی ته وعده ورکړ شوی وه چه که چيری دوی په بلوچستان کښې د يو ائتلافي حکومت له تشکيل سره چه په هغه کښې به دخلکوگو ندم شامل وی موافقه وکړی دوی په له مجسمه خلاص شي او ټول هغه انما مو نه چه په دوی بازي لگول شوی دی بيرته به واخيستل شي اوله منځه به يوول شي. خودوی حاضر نشول چه د پاکستان د حکومت د فشار او تعجيز په اثر دخلکو د نفعو په خلاف سياسي معامله وکړی.

د ليدنې ۱۶ :

زمونږ د پښتونستان او بلوچستاني ورونو حاجيانو لومړی کاروان په شپږو سرويښونو کښې وپمه ورځ تر غرمی وروسته د سرحدونو د چاروله وزارت څخه د حج د فريضې په ځای کولو په نيت دکعبې شريف په لورو خوځيده. د حج د فريضې دادا کولو دپاره د پښتونستاني او بلوچستاني ورونو څخه ۲۶۱ تنه سړکال له افغانستان څخه بيت الله شريف ته ځسې چه پنځوس تنه به يې دهوا او دوه سوه يوو لس تنه به يې د ځمکې له لاری ولاړشی.

د کعبې شريف په لورد حاجيانو د لومړی کاروان له روانيدو نه مخکښې د قرآن پاک څو مبارک ايډونه ولوستل شول او وروسته بيا د سجد ونود چار و د وزارت معين ښاغلي عبدالهادی مکرمل ديوی وينا په ترڅ کښې وويل: افغانستان

کړې دی چه د پاکستان حکومت د ممانعتو نو له کبله دوی په ملی اسمبله کښې نشي کولای د بلوچستان پراوضاعو بحث وکړي.

دلیندی ۳۰:

د بی بی سی نماینده په اسلام آباد د کښې د پاکستان صدراعظم په وینا باندې چه دهغه هیوادد مشرانو په جرگه کښې یې کسبوی د تبصره په ترڅ کښې ویلي دي - چه په پښکاره ډول د پاکستان حکومت په پای کښې د مخالفو کوټه ونود مشرانو ددغه دریځ سره په یوه عقیده شوی دی چه د بلوچستان لاجنې یواځې د سیاسی لاری حل کیدی شي. دغه نماینده ویلي دي چه د بلوڅو مشرانو په څرگند ډوا ددیمو کراسی اعاده اوله بندنه ټولو سیاسی گوندو نود مشرانو خوشی کیدل دمطبوعاتو دآزادی تضمین او په پای کښې خپلی وظیفی تسه د بلوچستان د پخوانی صدراعظم ښاغلی مینگل بیرته راتگ غوښتی او ویلي ئی دی چه پرته لدی به د پاکستان حکومت سره دخبرومیزته کښیننی. لکه چه معلومه شویده د پاکستان حکومت اعتراف کړیدی چه ددی مسالی دخل لارله زورنه کاراخیستل ندی.

حکومت همغه راز ویلي دی چه په پاکستان کښې هیڅ خارجی قدرت لاس نه وھی.

د بی بی سی نماینده نظریه څرگنده کړیده کوم شی چه باید وویل شی دادی چه د بلوچستان حالت نوی او کړ کيچنی مرحلی ته ورداخل شویدی.

بی گناه خلك وژل کيږي او دخلکو گونده هڅه کوي چه حالات د زور په استعمال او د ویري

باید دهیواد وترمنځ اختلافونه دخبروله لاری او دروغی جوړی په وسایلو سره حل شی دملتونو دسرنوشت دازادانه ټا کلو دانکارنه کیدونکی حق ته په درنه سترگه وکتل شی چه داستعمار دبقایاودله منځه وړلوله لاری دبشری کتلو دحقه حقوقو دژوندی کیدو دپاره کلك او عملی اقدامات وشي.

جلالتماب خیردی چه د پښتنو اوبلو خوخلکو دآیندی په باب زمونږ دهیواد او پاکستان ترمنځ روابط کړ کيچندی. دافغانستان حکومت دژپدله کومی هیله لری چه ددواړو هیوادترمنځ دغه سیاسی اخلاف دروغی جوړی له لاری او په دوستانه فضا کښې زمونږ ترمنځ حل شی او په سیمه فضا کښې زمونږ ترمنځ حل شی او په سیمه کښې یوه دایمی سوله تامین شی.

دلیندی ۲۲:

د مخالفو ډلو مشرانو د نیشنل عوامی پارټی د لیبرانو په شمول دیومطبوعاتی کنفرانس په ضمن په اسلام آباد کښې وو یل چه د پاکستان نظامی قواوی دهغه شدیدوامنیتی ترتیبیا توله وجبی یی چه په دی ورو ستینیو وختونو کښې نیولی دبزرگرانو دتگ راتگ څخه دیو کښی نه بل کلی ته مخیوی کوی.

هنوی په همدی شان ویلي دی چه د بلوچستان آزادی غوښتونکی خپلوفعالینونوته دوام ورکړی او په ورسنتیو ورڅو کښې ئسی د پاکستان د نظامی قواوو یو هلیکوپتر هم راغورزولی دی.

د حکومت دمخالفو ډلور هیرانو زیاته کړیده چه دوی دغه مطبوعاتی کنفرانس څکه تشکیل

جگړه ماره قبله ده اړولې ده اودوی ته یسی
التیما توم ورکړی دی چه دسمبر تر پنځلسمی
نیټی پوری تسلیم شی *

که چیری مینگل هم به مری قبایلو پسسی
افغانستان ته پناه یوسی دغه کار د افغانستا
حکومت ته یوبل معقول او نوی غدرور کوی چه
د بلوچستان اود شمالی لویدیز صوبه سر حد
یعنی پښتونو دخلکو د خود ازادیت د حق په باب
چه زیاتیری په افغانستان کی ژوند کوی خپلو
غوښتنو ته زور ورکړی *

دغه غوښتنی له هغه وخت نه چه برتانیه په
۱۹۴۷ کال کی دهنده نیمی وچی نه ووتله واپورته
شوی او تراوسه پوزی دوام لری او پدغه لاره کی
د پښتنو او بلوڅو خلکو فعالیت پدغو دواړو سیمو
کی سیاسی حالات گډوډ کړی دی د ۱۹۷۳ کال
په فبروری کی د بلوچستان د ایالت حکومت چه د
ملی عوامی گوند اکثریت به لاس کی د پاکستان
د حکومت له خوا بر طرف کړی شو اود شمال لویدیز
صوبه سرحد حکومت چه هغه هم د ملی عوامی
گوند په لاس کی د سملاسی د احتجاج په توگه
استعفا وکړه *

د بلوچستان پخوانی گورنر او ایالتی
صدر اعظم ښاغلی بزنجو او ښاغلی مینگل له
ښاغلی مری سره د ۱۹۷۳ کال داگست نه راهیسی
په بندی خانه کښی ژوند کوی *

اگر نومیست لیکی چه پدی تر تیب سسره
به حالات تر هغه وخت پوری کړ کیچن پاتی شی
چه د پاکستان حکومت د سیاسی حل یوه لاره و منی
اود هغه معنی د ملی عوامی گوند مشر ولی خان په
گډون د مخالفو گوندونو له مشرانو سره خبری

له لاری کړاړ کړی او ددغه سیاست په نتیجه
کښی بلوڅ افغانستان ته په پناه وړلو مجبوره
شویدی *

دلیندی ۳۰:

د اګر نومیست په نامه مشهوری اګر لپسی بجلی
په خپله یوه وروستی گڼه کښی د بلوچستان
په حالاتو باندی دیوی تبصری په ترڅ کښی
لیکلی دی چه بله مهمه یعنی د پناه وړونکو
لایحه تیره میاشت هغه وخت پیدا شوه چه
څه ناڅه دمری د قبیلی دری سوه تنه غړی
د بلوچستان له گډوډی ایالت افغانستان
ته وتښتیدل *

هغی قصی چه دمری دغه پناه وړونکی بی
د پاکستان دارد ودمرگ ژوبلی په باره کښی
کوی دغه مستقل رپوټونه تائیدوی چه د پاکستان
پنځه غونډه عسکر دالونکو په ملاتړ له خپلو
عزیزو سنگرونو څخه د بلوڅانو د آزادی غوښتونکو
په ایستلو بوخت دی *

که څه هم د بلوچستان د عملیاتو په باره
کښی د حقایقو تر لاسه کول سخت کار دی ځکه
په پاکستان کښی سخت

سانسور شته هغه څه چه انکار تری نشی کیدی
دادی چه د پاکستان حکومت د اکتوبر د میاشتی
له اعلامیو سره سره چه د پاکستان حکومت په
خلاف د بلوڅانو درویشتی میاشتنی مبارزی پای
ته رسیدلی د پاکستان اردو لاتر اوسه پوری د
آزادی غوښتونکو له سخت مقاومت سسره
مخامخ دی *

دغی مجلی زیاته کړی چه د پاکستان اردو
خپل بامد مینگل قبایلو ته چه یوه بله ستره او

کول دی .

اونه يي لری .

مجله په پای کی زیاتوی چه په بلوچستان کښی کورنی جگړه روانه ده هره شپه دکوټی شاوخوا غونډی دآزادی غوښتونکو په سنگر ونوباندي د پاکستان دپو ځي قواؤ دستخویر غلونو په اثر لړزیری که څه هم هیچا دجگړی په سیمه کښی چاودنی ندی شمیر لی خو په وروستیو شپږو میاشتو کی دپاکستان په بیلو بیلو ایالاتو کی څه ناڅه دری سوه چاودنی شویدی .

مجله په پای کی زیاتوی چه په بلوچستان کښی کورنی جگړه روانه ده هره شپه دکوټی شاوخوا غونډی دآزادی غوښتونکو په سنگر ونوباندي د پاکستان دپو ځي قواؤ دستخویر غلونو په اثر لړزیری که څه هم هیچا دجگړی په سیمه کښی چاودنی ندی شمیر لی خو په وروستیو شپږو میاشتو کی دپاکستان په بیلو بیلو ایالاتو کی څه ناڅه دری سوه چاودنی شویدی .

که څه هم پاکستانی مطبوعاتو په بلوچستان کی دغو حالاتو ته په بی اعتنایی سره کتلی دی اودهغو خبرونه نه خپروی خو حقیقت داری چه نوره نړی نشی کولی دپاکستان دمطبو عا تو په شان پدغو پېښو باندي چه ورځ په ورځ لاپسی خرابیږی اوسترتهدید پیدا کوی سترگی پټی کپی .

که څه هم پاکستانی مطبوعاتو په بلوچستان کی دغو حالاتو ته په بی اعتنایی سره کتلی دی اودهغو خبرونه نه خپروی خو حقیقت داری چه نوره نړی نشی کولی دپاکستان دمطبو عا تو په شان پدغو پېښو باندي چه ورځ په ورځ لاپسی خرابیږی اوسترتهدید پیدا کوی سترگی پټی کپی .

مرغومی لومړی :

د دولت ښاغلی رئیس او صدرا اعظم فرانسپر سر له نماینده سره دیوی مرکی په ترڅ کښی دېښتونستان د مسئلې په باره کی وفرمایل :

پوښتنه :

لکه څنگه چه دپاکستان له نظره لیدل کیږی تاسی له ځینو مذهبی ټولنو سره ستونزی لری خو کله چه انسان کابل ته راشی دد غو ستونزو درجه شک ته رسپی . دموضوع حقیقت څه ری . په عمومی توگه آیا فکر کوی چه اسلام اوچټکه پرمختیا یو ځای امکان لری ؟

ځواب - دپاکستان دوامنو په نظر کښی چه دهغه د خلکو عقیده نه منعکسه کوی هیڅکله د افغانستان په نسبت حقیقت او ښه نیت نه درلود

پوښتنه :

غواړم له پاکستان سره دروابطو په باب چه مسهله اومشکله موضوع ده پوښتنه وکړم . له ۱۹۴۷ کال راهیسی په نیمه وچه کی ددغی سیمی د اقتصادي پرمختیا په ځای دجگړی او تسلیحاتو په لاره کښی زیاتنی پیسی لگول شوی دی خوله همغی نیټی څخه تر نن پوری دبنگله دیشس له خپلواکی پرته هېڅ بدلون ندی راغلی . سخته بریښی چه په کشمیر کی داور بند په کر ښه کی بدلون راشی . دغه راز سخته بریښی چه د ډیورنډ ډکر کښی په باب پوښتنه وشی سره ددی چه دغه سر حدی کرښه دافغانستان او پاکستان ترمنځ فوق العاده مصنوعی بلله کیږی حتی په بلجستان کی هم احوال ډیر زیات ښه شوی دی زه داکتوبر په میاشت کی کوټی ته تللی وم او فکر کوم چه ښاغلی بوټو پدغه ځای کی ورځ په ورځ له کمو ستونزو سره مخامخ کیږی . ښاغلی بوټو تاسی دسملی دټرون په شان دیوه ټرون دلاسلیک کیدو پیشنهاد کړیدی چه دلاسلیک کوونکو په کورنو چارو کښی دلاسله وهلو

له کومي هيله ده اميدلرم د پاکستان صدر اعظم په حقيقتونو او واقعيتونو باندې سترگي پټې نه کړي .

پوښتنه :

آيا په مساعدو شرايطو کې حاضر ياست له پاکستان سره خپل اختلا فونسه دخبروله لارې حل او فصل کړي ؟

ځواب - موږ بيا بيا ويلي دي چه دخبرود

پاره چمتو يويدی شرط چه په هغو کې واقعيت په برخه کې ښه نيت موجودی اوقيدو شرطانه وی افغانستان يوسوله دوست هيواد دی . فکر کوم چه د نړۍ ددغی سيمی د هوساينی او آرامی

دپاره به له سولی څخه بل ښه شی نه وی . زما په عقیده هغه پيسی چه د فقير وهيوادو د تسليحاتو په لاره کې لگول کيږی که چيري د پر مختيا اوابادی په مقصد ولگولی شی د سيمی اود نړۍ دسولی په خيره به وی .

پوښتنه :

د پښتونستان د پروېلم په باره کښی څه فکر کوی آيا تصور کوی چه دغه قضيه دخبرو اومفاهمی له لاری حل شی ؟

ځواب - پاکستانيان تل د پښتونستان

مسئله د واقعيت په خلاف تبليغ کوی . موږ اساسا د پښتنو او بلوڅو خلکو د پاره د سرنوشت د ټاکلو د حق پيژندل غواړو او غواړو له پاکستان سره د هغوی مسئلې د هغوی د هيلی سره سم حل شی . ښه به داوی چه پاکستان د هغوی مشرانو سره خبری اومفا همه وکړی موږ د شرافتمندانو حل له لاری پرته چه د پښتنو او بلوڅو خلکو د هيلو سره سم وی بله هيله نه لرو .

اود دواړو هيوادو ترمنځ د قولو لانجو حل زړی وی او که نوی دخبروله لاری اټکل کوی .

آيا ناسی حاضر ياست دغه شان تړون لاسليک کړی . په عمومی توگه له پاکستان سره ستاسو دروابطو په باب په تيره بيا مسکو ته د ښاغلی بوټوله سفر اونيمی وچي ته د هنری کيسنجر له سفر څخه وروسته ستا سی نظرس څه دی ؟

داسی بریښی چه د افغانستان او پاکستان ترمنځ روابطو کې په خو وروستيو اوو نيو کښی کراری پيداشوی ده . آيا دا حقيقت لری او که دحضی يوخيال دی ؟

ځواب - دا چه اعتراف کوی د ډيورنډ تش په نامه سرحدی کرښه فوق العاده مصنوعی ده په خيله يو مسلم حقيقت څرگندوی یو ازی دکوټی د ښار ليدل ددی دليل نشی کیدی چه د بلوڅانو مجادله کمزوری شوی او يا پای ته رسيدلی ده تصور کوم ملی مجادلی داسی شی ندی چه د پرژر او په آسانی سره پای ته ورسيري . د ښاغلی بوټوله خولی څخه دغه شان تبليغاتی پيشنه اودونه او ويناوی پری اوزيدل شوی او اوزيدل کيږی خو حقا يقی له تشو تبليغاتو اود حقا يقیو له گډوډو لرو پرته نور څه ندی . تراوسه پوری داخبارو نو اوزايدو د تبليغاتو له لاری پرته رسما دغه شان پيشنه اودونه ندی رارسيدلی لکه څنگه چه بيا بيا مو ويلي اوبيا بيا هم وایم چه موږ له پاکستان سره له هغی يوازی سياسی قضیې پرته چه هغه د پښتنو او بلوڅو خلکو سرنوشت دی بل اختلاف نه لرو دروغی جوړی له لاری ددغی قضیې شرافتمندانو او عادلانه حل موږ د زړه

د مرغومي لومړي :

دجامعه العلماء اسلامي عمومي منشي ښاغلي مفتي محمود پدغه بازه کې چه دپاکستان حکومت يې ومنی په بلوچستان او په شمال لويديز ايالت کېښي دى داکثريت او مقبول يو حکومت جوړشې شک او ترديد څر گند کړي اود پاکستان دحکومت دغه خبره يې په کلکه زده کړې چه دسياسي استقرارد تا مين په مقصد له مخالف گوند سره دخبرو بيا پيل کيدو دپاره په بلوچستان کې او سنی مشکل حالت مناسب ندی .

ښاغلي مفتي محمود وويل د پاکستان دحکومت په وينا کې څرگند تناقض شته ځکه دى له يوې خوا په هغوى باندى د دښمنۍ تور لگوي او له بلې خوا له هغوى څخه غواړي چه باثباته سياسى حالت پيدا کړي .

د متحدې ديمو کراتيکي جبهې عمومي منشي پروفيسور غفور احمد هم دپاکستان دحکومت په پيشنهاد کې هر ډول صميميت رد کړى او ويې ويل دپاکستان حکومت دسياسى حل يوې لارې ته درسيدو په لور ټولې لارې تېرې دي .

دغه راز ده وويل ، چه حکومت اجازه نه ورکوي دبلوچستان په باب د مخالفينو نظر يې اوپيشنهادونه په اخبارونو راديو اتلويزيون کېښي خپاره شى .

د بي بي سي نماينده تبصره کړې ده چه دغه شان ويناوى دمعنى لري چه دحکومت مخالفان دپاکستان له صدراعظم سره دبلوچستان په باره کېښي زيات اميد نه لري او يوازې

په هغه صورت کېښي ددغه کار دترسره کيدود پاره چمتودى له بندڅخه د مخا لفو سياسى مشرانو دخوشى کيدو دمطبوعاتو د آزادى او په بلوچستان او پښتونستان کېښي داکثريت دحکومتونو دبهر ته راتگ په گډون دديمو - کراسى داعاده کيدو په باب دهغوى پخواني پيشنهادونه اونظريات ومنى .

د مرغومي ۲ :

دلوى اختر په مناسبت د دولت ښاغلى رئيس او صدراعظم دنورومطالبو په ضمن کې داسى وفرمايل: يوځل بياگرانو وطنوالو اودنړۍ ټولو مسلمانانو او پښتنو او بلوڅو ورونو ته چه د خپلو حقه حقوقو دلاسه ته راوړلو په لاره کې په ايشار او فداکارى بوخت دى دژبه له کومې ددغه نيکمرغه لوى اختر مبارکى واييم اوددوى دملى هيلو په سر ته رسيدو کې ددغو ورونو دبرياليتوب هيله لرم .»

د مرغومي ۷ :

د پښتنو او بلوڅو مشرانو د دولت دښاغلى رئيس اوصدراعظم په نامه په پيغامونو کې دخپلو قومونو په نمايندگي دڅخه لوى اختر مبارکى ويلې ده .

د زارسيدلى خبر له مخى دپښتونستان اودبلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغانستان کې د پښتونستان اوبلوچستان اوسيدونکو پښتنو او بلوڅو مشرانو دخپلو خلکو په نمايندگي په رالېږلو پيغامونو کې دملى مشر دولت رئيس اوصدر اعظم ښاغلى محمد داؤد دحضور د مرکزى کميټي او کابينى غړو اوټولو افغان ولس ته د نيکمرغه لوى

د افغانستان کالني

زه اوس هم خوار لس ورځي لا پاتسې
دي .

د جمعيت العلمای اسلام گوند مشر د
پښتونستان پخوانی وزير اعلي بنا غلبي
مولانا مفتي محمود ديوي او لسې غونډې ته
په خپله وينا کي وويل ، د بلوچستان مسا له
بوده سياسي مساله ده او کيدې شي چه خبرو
له لاري حل شي .

دمرغومي ۱۰ :

دملسی عوامی گوند رئيس د پاکستان د ټولو
مخالفو گروندونو مشر خان عبدالولي خان
په ملتان کي ديوي لويي ولسي غونډې ته په
خپله وينا کي ويلي دي چه دده گوند او ټول
پښتانه او بلوڅ آزادي غوښتونکي مشران د
خپلو حقوقو د تر لاسه کولو د پاره د پاکستان
د حکومت په خلاف د جگړې ميدان ته وتلسي
دي .

هغه وويل - مونږ د پاکستان سره د وزارتونو
د چوکيو د پاره جگړه نه کوو بلکي يوازي خپل
بشري حقوق غواړو او په دغه مبارزه کښي
د هغه حکومت دهیڅ گواښ او تهديد نه
نه ويريږو .

خان عبدالولي خان وويل، د پاکستان
حکومت مونږ په دمرگ ژوبلي گواښ هم کوي
خوزه مسلمان يم او په خپل خدای ټينگه
عقيده لرم چه عزت ذلت او مرگ او ژوند
دلوی خدای په قدرت کښي دي نو ځکه د پاکستانی
حکومت تهديدونه زمونږ په وړاندي هيڅ
اهميت او حيثيت نه لري .

اختر په مناسبت مبارکي ويلي او د افغانستان
دزياتي ترقي او افغان ولس دزياتي هوسايني
هيلى يې څرگندې کړي دي .

دمرغومي ۹ :

د پښتونستان له پيښور نه را رسيدلي
خبر وايي چه دملي عوامي گوند يو مشر
د پښتو نستان د ايالت پخواني والي بنا غلبي
ارباب سکندر خان خليل د پښتو نستان
په ايالتي اسامبله کي دمخالفو گوندونو
د رئيس په حيث وويل د حکومت له خسواد
اسامبلې غونډې تر نامعلومې مودې پوري
ځنډول يو غير جمهوري عمل دی چه د پاکستان
د حکومت له خوا دا ولس په خلاف روان دی .
پښاغلي ارباب سکندر خان په پښتنو
محصلينو باندې د پاکستان حکومت د جبر
او تشدد د یادوني په ترڅ کي وويل هغه
حکومت نشي کولی چه د ظلم بدغولارو چارو
باندې د حقايقو مقابله وکړي .

د پښتونستان په اسامبله کي د پاکستان
دمخالفو گوندونو رئيس وويل د پاکستان
حکومت داسا مېلي غونډې پدې عرض
تر نامعلومې مودې پوري ځنډول دي چه
ټاکل شوي وه د تېري جمعي په ورځ په
اسا مبله کي ديو هنتون په پښتنو محصلينو
باندې د پاکستانی پوليسو دکوتکو چلولو
په موضوع بحث او خبري وشي .

هغه وويل د پاکستان د اسامبلې قانون
۱۵۴ او ۱۴۷ او ۱۲۷ ماده داخبره ضروري
گڼي چه ايالتي اسامبلې به په کال کښي لږ
تر لږه او باورځي غونډې کوي او لدغه وخت

د پښتونستان او بلوچستان د پېښو کرونولوژی

حکومت چه تر څو پښتنو او بلوڅو ته د هغوی ټول حقوق نه وی و رکړی دهغه حکومت هېڅ مسئله به حل نشی .

هغه وویل حکومت کوښښ کوی چه ولس نه وښی چه په پاکستان کی مسایل حل شوی دی خو په حقیقت کی هغه حکومت ته مشکلی مسلی تر پخوا زیاتی شوی دی .

دمخالفو گوندو نو مشر دپاکستان دحکومت دغه ادعارده کړه چه دبلوچستان آزادی غوښتونکی دهغه حکومت په خلاف به غرونو کی دجگړی له سنگرونو نه رابښکته شوی دی او ویی ویل دحکومت ددغو تبلیغاتو په وسیله دا ولس او حکومت ترمنڅ شخړی او مسئلی نشی حل کیدی .

هغه وویل متحده جمهوري محاذ په خپل ټول سیاسي قوت سره د بلوچستان د ولس د حقوقو د اعادی دپاره خپله مبارزه جاری ساتی .

د مرغومی ۱۱ :

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دجمهور رئیس ښاغلی چو دری فضل-

الهی صدراعظم ښاغلی بوټو اودملی عوامی گوند مشر د ښاغلی خان عبدالولیخان په نامه دپیلو ویلو پیغا مونو په ترڅ کښی د پښتونستان دصوات په علاقه کښی دوروستی زلزلی دځانی تلفاتو او مالی زیانونو له امله دخپل ځان د افغانستان دحکومت او خلکود ژوری خواخوږی او خواشینی مراتب خر گند کړی دی .

دپاکستان دحکومت د مخالفو گوندونو مشر په پښتونستان او بلوچستان کی دهغه حکومت دمظالمو دیادونی په لپ کی وویل زموږ ښ به محصلینو او متعلمینو او کاریگرو باندی دحکومت د ماشیندارو ډزی هره ورځ روا نی دی اود بزگرو اقتصادی حالت مو بیخی تباد شوی دی .

هغه وویل ،دعامه ابلاغ په ټولو وسیلو باندی دپاکستان واکمن گوند کنترول لری او په ټولو سیمو کی هری خواته دپاکستان دحکومت دبنديزونو جالو نه غوریدلی دی .

خان عبدالولی خان دخپلی وینا په پای کښی وویل متحده جمهوري محاذ او ټول مخالف گوندونه به دخپل ولس په وړاندی دخپل دریځ وروستی فیصله وکړی همدارنگه دپاکستان دسناد مجلس په غونډه کی دحکومتی گوند او مخالفو گوندونو دساتورانو تر منڅ هغه وخت یوه شخړه پېښه شوه چه په غونډه کښی دسنادحکومتی غړوله خوا په پښتونستان او بلوچستان کی د آزادی غوښتونکو موضوع رامنځ ته شوه .

خبرزیاتوی سر بیره یردی چه مخالفو ساتورانو په پیشنهاد باندی په بحث کښی برخه وانخسته د احتجاج په توگه دغو نهی له تالارنه ووتل .

دملی عوامی گوند رئیس دمتحده جمهوري محاذ مشر خان عبدالولی خان دپنجاب په خانبور کی یوی ولسی غونډی ته وویل ،دپاکستان

د مرغومی ۱۴ :

د افغانستان له خوا پدغه باب په رسمي ډول

نظريه نده څرگنده شوی .

د سياسي پيچلو او باريکو لانجو دحل له

پاره چه د هغو مثالونه معمولا ليدل کيږي

د افغانستان په عقیده داسی ستري جرگی

ایجابوی چه دبر یالینوب دپوره کولو په

منظور دی مخکینی تریبات او تیاریونیول

شی .

د ښاغلی بوټو دښه نیت دتقدیر په

څرگندونه ددغه خبر خپرونه په یواځیز

ډول اور افغانستان دحکومت د ځواب ترمنځه

زموږ دحیرانتیا سبب شو. نطق زیاته کړه

همدارنگه دحیرانتیاځای دی چه له یوی خواد

پاکستان صدر اعظم ښاغلی بوټو ددوی په

خپل گمان ددولت ښاغلی رئیس اوصدرا عظم ته

بلنه ور کوی او له بلی خوا خپله دی او د

پاکستان ځینی مسول وزیران دافغانستان په باب

تورونه لگوی چه دحقیقت نه بیخی لری

دی .

ښاغلی بوټو له یوی خوا ددوستانه بلنی

خبری کوی اوله بلی خوا په خپله هم هغو

ویندو کښی په افغانستان باندي دگوریلا یانو

دروزی چه تر اوسه پوری یی څو ځله په

قاطع او کلک ډول دافغانستان دبانديو چارو

دوزارت نطق رد کړی دی تور لگوی .

د مرغومی ۱۹ :

د بانديو چارو وزارت سياسي معین

ښاغلی وحید عبدالله د مرغومی دمياشتی

په نو لسمه نیټه دلندن دسندی تایمیز

دخبريال ښاغلی غلی انتونی مکار نهاس سره یوه

د بانديو چارو وزارت نطق دپاکستان

په مطبوعاتو کی دخپرو شویو اوازو او هغه

هیواد ته دیوه رسمي سفر دپاره دافغانستان

ددولت د ښاغلی رئیس او صدر اعظم ته د

بلنی په باب دهغه هیواد د صدر اعظم ښاغلی

ذوالفقار علی بوټو دوروستی وینا په باب

دباختر آژانس دنماینده د پوښتنی په ځواب

کښی وویل : تراوسه پوری دغه ډول بلنه

په رسمي ډول نده رسیدلی او یوازی په

اسلام آباد کی دافغانی لوی سفارت شارژدافیر

ته دپاکستان دبانديو چارو وزارت د پاره

ددولت دوزیر ښاغلی عزیز احمد په واسطه

یوه استشاره شوی وه .

نطق څرگنده کړه افغانستان تل د

دواړو هیوادونو تر منځ د یوا زنی سیاسی

اختلاف دحل دپاره دپاکستان سره دبی قیدو

اوشروطه خبرو په غرض خپل تیاری څرگند

کړی او څرگندی یی پدی معنی چه افغانستان

پراختیا غوښتونکی ندی خود مشرانو اور

پښتون او بلوڅو د ولسونو اور پاکستان

دواکمن حکومت ترمنځه دداسی حقیقی مفاهمی

ملاتړ اوغوښتنه کوی چه ددوی د قناعت سبب

شی .

لکه چه ددولت ښاغلی رئیس اوصدرا عظم

تل په ویناؤ او مرکو کی دغه ډول هیله

څرگنده کړی ده خود بین المللی طرز العمل

او معمولا روشونو سره سم رسمي بلنه هغه

وخت اعلان کیدی شی چه دواړو خواوو مخکی

له هغی سره موافقه کړی وی حال داچه تراوسه

د پښتونستان او بلوچستان د پېښو کرونولوژی

پوښتنه :

آیا د افغانستان حکومت دا بلنه یوازې د پرو پاکستان په غرض فکر کوي ؟

ځواب - گرانه ده چه پدی باره کښی به پوره ډاډه نظریه څرگنده کړم که چیرې ښه نیت په منځ کښی وی مونږ یی ښه هر کلی کوو .

د افغانستان حکومت په بیلو بلو بر خو کښی د پاکستان حکومت سره د خبرو دپاره خپل تیاری څرگند کړی دی .

پوښتنه :

پرته له هیڅ ډول مخکنیو شرطونو ؟
ځواب - هو، مونږ د پاکستان حکومت اود پښتنو او بلوڅو مشرانو تر منځ د هغو خلکو انسانی کرامت او احترام همدهغه راز د حل دیوی لاری دمیند لو اودهغوی دغو پښتنو دپاره د مخامخ خبرو ملاتړ کړی او کوو یی .

پوښتنه :

آیا افغانستان ددغو خلکو دپاره دسرنوشت د ټاکلو دحق غوښتنه کړی ده؟

ځواب - هو .

پوښتنه :

د هغو بی کوره خلکو شمیر څو مړه دی چه د بلوچستان نه یی افغانستان ته مهاجرت کړی دی .

ځواب - دغه شمیر او س ۳۴۴ تنو ته رسید لی دی چه که د پاکستان حکومت د دوی دلاری د بندولو دپاره اقدام نه وای کړی نور به هم ډیر شوی وای . په زړه پوری ده چه افغانستان ته دبی کوره خلکو پناه وړل له

مرکه کړی ده چه دادی ددی مر کی هغه حصی چه د پښتنو او بلوڅو دمستلی سره ارتباط لری وړاندی کیري .

پوښتنه :

هیله لرم له گاونډیو هیوادو نو سره د افغانستان دسیاسی موضوع اوهغو تحولاتو په باب چه په افغانستان کی دنوی رژیم د ټینګیدونه وروسته پېښ شوی دی څه معلومات تر لاسه کړم . مهربانی وکړی دولت ښاغلی رئیس ته د ښاغلی بسو تو بلنه چه د دواړو هیوادو نو د مشرانو په یوه جرگه کی دگپون دپاره یی ور کړی ده توضیح کړی؟

ځواب - لکه چه د باندنیو چارو وزارت نطق دجنوری په څلورمه نیټه څرگنده کړه د ښاغلی بوټو ویناوی زمونږ له نظر ډیر ی دحیرانتیا وړوی ځکه د مشرانو د جرگی جوړیدل پوره مقدمات او تیاری غواړی په داسی حال کښی چه ښاغلی عزیز احمد یوازی دولت د ښاغلی رئیس ته د بلنی په باب د ښاغلی بوټو هیله افغانی شارژ دافیر ته څرگنده کړی

ده او غوښتل یی پدغه باب د افغانستان عکس العمل معلوم کړی . له وخت نه مخکښی ددغه خبر خپریدل دافغانی مقاماتو د بدگو مانی پیدا کیدو سبب شو ځکه د مشرانو جرگه سر بیره پردی چه په بیلو بیلو سویو مخکښی تیاری او ایجابوی او یو بین المللی منل شوی پرنسیپ دی په یو اړخیز ډول دهغه اعلان پر ته لدی چه له مونږ سره شک او تردید پیدا کړی بله معنی نه لری .

هغه وروسته پيل شول چه پناغلي بو سو د بلوچستان دلانجی اوارول نړی. والوته رسما اعلام کړی وو .

پوښتنه :

آيا اوس هم د پناه وړونکو د را تلوانتظار لری ؟

خواب - بلې دژمی له تیریدو نه ورو سته هیله کیری چه یوځل بیاد مهاجرینو بهیر راشی ځکه چه چکړه نده بنده شوی اول تر اوسه روانه ده البته دژمی موسم دچکړی ستخوالی کم کړی دی .

پوښتنه :

د دیورند د کرښی په باره کسی څر نکه نظر ښکاره کړی؟

خواب - د دیورند کرښه په رسمیت نه پیژنو د افغانستان او پاکستان تر مینځ سرحدونه بیخی مصنوعی او غیر حقو قسی دی . باید زیاته کړو چه تحمیلی تړون د هغه وخت د استعمار دیوه بیساری زور سره په افغانستان تحمیل شوی دی .

پوښتنه :

د پاکستان د راډیو پرو پاکنه څر نکه گڼی ؟

خواب- بیخی پوچ دی ښه داده چه ددغو پرو پاکندو په متن یو ځل تیر شی او په هغه وخت کښی به تاسو خپله قضاوت وکړی چه تر کومی اندازی بی اساسه اود هیوادو پسه اړیکو کی له منل شوی ادب او نزاکتونوڅخه وتلی دی .

پوښتنه:

د دواړو هیوادو د مشرانو دجر کی اجندا

په له کومو مطالبو جوړه وی ؟

خواب - د اجندا موضوع په منځ کښی نشته یوازی هغه مو ضوع چه مونږ له هغوی سره دنظر اختلاف لرو او پخوا می څر گنده کړه دپښتنو او بلوڅو راتلونکی سرنوشت دی .

پوښتنه:

د افغانستان حکومت ددریم کړیو هیوادو منځکړی یتوب پدی باب منی که نه ؟ خواب - دهر دوست هیواد هلی ځلی منو .

پوښتنه:

آیا احتمال لری چه نور هیوادونه هم پدغه اختلاف کی مداخله وکړی ؟

خواب - پدی موضوع کی مدا خله په تیره بیا دسیمی سو له په خطر کی اچوی .

پوښتنه:

آیا د پاکستان دنظامی پوځونو تمر کسز صحت لری که نه ؟

خواب - دغه حقیقت لری چه د پاکستانی

اردو څو ډیویزونه اوس دبلوچستان په سیمه کښی په نظامی عملیاتو بوخت دی که څه هم، پاکستان ادعاکوی چه دغه تمر کز یوازی د اقتصادی انکشاف دپلانونو پراختیا او تطبیق دپاره کیری خوددی په خلاف که په یادر اوپی د انگلیسانو دوجود په وخت کی په نیمه وچه کی دوی پدغه ډول پلمه خپلی سیا سی او نظامی هیلی پوره کولی .

پاکستان د همدغه تاکتیک نه کار اخلی او نړی. شاهده ده چه څومره اندازه زاړه او

خوانان، ښځی اوسری په بمباریو واما شیکو
کړو مړه شول .

پوښتنه:

ښاغلی اجمل خټک په کابل کی له استوگنی
څخه څه منظورلری . پاکستانی مقاما تادعا
کوی چه نوموړی د افغانستان په لمسون د
پاکستان په خلاف دسیسو او سبو تـ سا ر
دپاره د اشخاصو په روزلو او لپښ لو بوخت
دی .

ځواب - ښاغلی اجمل خټک د زور او ظلم
نه دخلاصون دپاره خپل پلر نی هیوادته
راغلی دی او مونږ هغه بیخی طبعی گڼو .
د ښاغلی اجمل خټک له خواد گریلایانو
دلپولو په باب دپاکستانی مقاماتو ادعا په مطلق
او قاطع ډول ردوم .

دغه ادعا محض تور دی او له هغه څخه منظور
په پاکستان کی د اوسنیو څړو پرو حالاتو
څخه دعامه ازمانو اډول دی دوی تل عا د ت
لری دخپلو کورنیوستونزو او شرایط علتونه
دنوزو په غاړه واچوی .

د مرغومی ۱۹ :

د لوموند ورځپاڼی په خپله د ۱۹۷۴ کال
د دسمبر دمیاشتی په پنځه ویشتمه گڼه کی
دپاکستان او بلوچستان د حالاتوپه باب
داسی لیکلی دی .

پاکستانیانو د دسمبر په شلمه نیټه
دپاکستان دخلکو دگونډ د اقتدر در یم تلین
په سره توگه هرکلی وکړ ځکه پدغود ریسو
کالونو کښی دپاکستان زیانی ستو نزی
اواری شوی ندی . لکه څنگه چه د اقتصاد له

پلزه دغه هیواد دیوه ستر بحران سره مخامخ
دی او د هغو مرستو سره سره چه نفست
اړونکی هیوادو نه ورسره کړی دی پدغه
هیواد کی بیسی په چټکتیا سره جگپری دغه
حالت دومره خراب دی چه انسان فکر
کوی دپاکستان حکومت په حقیقت کښی اصلا
ټاکلی اقتصادی سیاست نه لری .

د آزادی اودیموکراسی په ساحه کښی
هم حالات داقتصادی حالاتو نه ښه ندی
اساسی قانون بیخی ندی تطبیق شوی او -
مخالف کونديو نه او مطبوعات د حکومت له
خواد دورخ په ورځ مخ په زیاتیدو نکوڅښوونو
اوسمونزو سره چه هره ورځ شخصی صبغی
اختیاروی مخامخ کیر ی .

داکتوبر دمیاشتی په پای کښی دپاکستان
حکومت وعده ورکړی وه چه بلوخی سرتیری
په وښینی اونوموړی حکومت ددغه تر
څنگ خوشحلی هڅه وکړه چه دبلو ځسی
ندیانو د مشرانو سره خبری وکړی خو دوی
هر ډول خبری تر هغه وخته پوری چه بندی-
خانه کی وی ردی کړی خودغه مشران د ۱۹۷۳

کال د فبروری په میاشت کی بداسی حال
کښی چه دقانونی انتخاباتواود اکثریت دپولو
وروسته دبلوچستان دحکومت مشران د
پاکستان دحکومت دحکم په اثر بر طرف او
وروسته بی له توره محاکمه او بندیان شوی
وو لکه چه دکاردین ورځپاڼی هم تصدیق
کړیدی دمرکزی حکومت دهغو نظا می پوځونو
شمیر چه دبلوڅو آزادی غو ښتونکو په
خلاف اږدول شوی پنځه اویا زرو تنو ته

• زسپیری •

د پاکستان د حکومت او د بلوڅو د آزادۍ غوښتونکو ترمخ د خبرو او موا فقی لاره اوس نشته ځکه بلوڅی مشرانو غوښتی دی چه د هر ډول خبرونه مخکی باید پاکستانی عسکر له بلوچستان نه ووزی ټول سیاسي بندیان خو شی کړی شی او اکثریت هغه حکومت بېرته منځ ته راشی چه په ۱۹۷۳ کال کی په زور گوښه کړی شوی ؤ خو هغه لاره چه په څو وروستیو میاشتو کی د پاکستان حکومت ورته کار اخلی په هیڅ توگه د جوړی او پخلاکیدو لار ورته نشو ویلی ځکه چه دشمال لویدیځ د سرحد په ایالت کی د ملی عوامی گوند مشر خان عبدالولی خان چه د حکومت ډیر ستر مخالف گڼل کیږی او تر اوسه پوری د څو ناوړو پیښو چه دده په خلاف شوی وی بچ شوی دی خوددغو گواښو نو سره سره نو هوروی غواړی چه د بشپړی خپلواکی په موضوع باندی خبری وشی د استقلال د تحریک په نامه ډیو بل مخالف گوند یو مشرد هوایی پوځونو پخوانی مارشال اصغر خان چه پدی وروستیو وختو کی په خپل کور کښی تر څارنی لاندی ونیول شو اصغر خان او دده د گوند یو تکړه غړی ښاغلی رضا قصوری تر اوسه پوری د څو ناوړو بیلو بیلو پیښو نه روغ رمت خلاص شوی دی •

• کول دی •

د مرغومی ۲۱ :

د ښاغلی محمد داؤد دولت رئیس او صدراعظم او د افغانی سری میاشتی حامی ده د هدایت په اثر د افغانی سری میاشتی پنځه لس زره ډالره د پښتونستان د صوت د علاقې د مصیبت خپلو خلکو سره مرسته کړیده •

د مرغومی ۲۴ :

د بانډنیو چارو دوزارت د اطلاعاتو مدیریت خبر راکړی چه د بلوڅو د خلکو په خلاف د پاکستان د حکومت د ظلم او تشدد د سیاست د دوام له امله او د پخوانیو دری-سوه او څلور څلوېښت پناه وړو نکو نه وروسته بیکه دوه سوه تنو نورو بلوڅو چه بندخی او ماشومان هم پکی شامل دی د افغانستان خاورې ته پناه راوړی ده •

دغو پناه وړونکو ته هم په هغو مخصوصو کمپونو کی ځای ور کړی شوی ؤ خو د هغو اسانتیاؤ او مرستو نه استفاده وکړی شی چه د افغانی سری میاشتی ټولنی دهغو ی دپاره برابری کړی دی •

د مرغومی ۲۶ :

د پاکستان د لاهور نه په یوه خبر کښی ویل شوی دی چه د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان پدی اتهام چه غواړی د بلوچستان د ځینو سیمو دکتی له پاره لا پر شی په لاهور کی د پاکستان د حکومت له خوا وگزرول شو •

وروستی خبرو نه وایی چه د پنجاب او پښتونستان زیات شمیر سیاسی او اولسی

د پاکستان حکومت خپل سلوک واپړی او دروغی او جوړی لاره غوره کړی چه البته پدی لاره کښی لمړی گام د بلوڅو د مشرانو خو شی

دېښتونستان او بلوچستان د پېښو کرونولوژي

کلابنده کړي اود خوراكي موادو د برابر و لو لاره يې په قبائلي خلکو بنده کړېده .

پدغه رپوټ کېښي د پاکستان په ملي اسامبله کېښي ديو مخالف گوند د غړي شير بازله خولي ويلي شويدی اوس ديو کسال زياته موده وشوه چه دپاکستان نظامي پوځونو هغه ټول واټونو بند کړي چه غرنيو سيموته تير شويدی او هغو خلکوته خوراكي مواد نه ورپرېږدي چه دقحطی سره لاس او گريوان دی .

په رپوټ کېښي زياته شویده هغه چه پخوا دسترو گوند ونو يعني دخلکود گوند او دملی عوامي گوند تر منځه دمقابلي په ډول پېل شوی ؤ اوس له دی امله چه په پارلمان کېښي داعتراض او دنظر د څرگند ونی امکان نشته هره شيبه گيدای شي چه قوی ته د لاس اچولو سبب شي .

رپوټ زياتوی د هغه سپين کتاب دادعا په خلاف چه د پاکستان حکومت په ۱۹۷۴ کال کېښي خپور کړی ؤ ددغه ايالت دسيمو د بمباری کولو د باره د پاکستان د هوايی پوځونو له الوتکو څخه کار اخيستل شوی او د پاکستان دنظامی قوا ؤ کومانډ وگانو په ولسی خلکو گولی دی او پويسی عملیات په پاکستان کېښي د سياسي مخالفينو سره د مقابلي دباره يوه معموله وسيله گڼله کېږي لکه چه څو میاشتی پخوا په بلوچستان کېښي د ملي عوامي گوند د سر منشي دکفيل ميرعلی احمد کرد کورته پوليس ننوتل او کوشن يی وکړ چه يو ساعتی بم پکېښي کېږدي .

مشران لاهور ته دپښتو نستان دستر مشر سره دکتنی دپاره ورځی .

بل خبر وایی چه دپښتو نستان ستر مشر دپاکستان دحکومت نه مطالبه کړي ده چه دپښتنو او بلوڅو د احوال دکتنی په غرض دهغوی سيمي وگوري او که دغه مطالبه قبو له نشی نو محبس ته دی وليږل شی .

دپښتونستان ستر مشر خان عبدالغفارخان په پښتو نستان کی د او لس په خلاف دپنجابی پوليسو او قوماندانو د مطالبو اوزور زیاتی څخه شکایت کړیدی اودغه عمل یی دسياسی فسادزیاتی خرابیدو ستر عا مل بللی دی .

د مرغومی ۲۸ :

په پاکستان کی حالات ورځ په ورځ خرابېږي اودپاکستان په مقابل کی دپښتنو او بلوڅو مجاد لی خپل نظم او شکل نیسی، دا مجادلی روانی دی او هره ورځ مخ په زیاتیدو او پراخو لی دی .

دسلواغی ۶:

د رویتر نماینده خبر ورکړی چه د لندن کارډین ورځپاڼه لیکي چه د پارلمان له لاری دهر ډول ارتباط او خبر ودپوره پریکیدوله امله په بلوچستان کی ولسی ته دخپلواکی غوښتنو تکو دلاس اچول یوه داسی چاره ده چه ډډه تری نشی کیدای دگارډین نماینده ویلی دی په بلوچستان کېښي دسر تیرو سیمو ته د خپل سفر په وخت کی ماوکړای شول خبر لاس ته راوړم چه پاکستانیو سلو زرو عسکرو چه هلته اچول شویدی ددغه ایالت زیاته برخه

د افغانستان کالنی

الحسن پولیسو د پاکستان دساتنی دقانون

لاندی نیولی دی .

د سلواغی ۱۰ :

د باندنیو چارو دوزارت نسطاق د پاکستان د

صدراعظم ذوالفقار علی بوټو دوروستی وینا

په باب چه دافغانستان حکومت یی دوران

کاری او دسر تیرو دروزنی او پاکستان ته

د دعوی په لین لو بورن کری و دباختراژانس

دخبريال دپوښمتنی په خواب کښی وویل دابی

اساسه او غلط تو رونه چه پخوا خوخله د

افغانستان د حکومت لخوا رد شوی دی یوخل

بیا به کلکه رد وو .

نطاق زیاده کړه چه ددغو توروو بیابیا

لکول اصلا نشی کولی دنیوالو له سترگو نه

حقایق پټ وساتی .

نطاق خرگنده کړه چه په بلو چستان او

پښتونستان کی چاودنی او وړان کاری په

حقیقت کښی په خپله دښاغلی بوټو دحکومت

اعمالو او گومارل شویو کسانو لخوا ددی

لپاره کښی چه له یوی خوا دافغانستان

حکومت ته دهغو په نسبت کولو سره د

پاکستان د خلکو سترگی دکورنیو اقتصادی

او اجتماعی مشکلاتو او کړ کچو نو څخه

دباندنیو لاس وهنوی اساسه ادعاگانو په

لورواړوی او له بلی خوا ملی عوامی گوند

افغانستان سره دهمکاری په تورنوم بدی

کړی لکه چه ترننه پوری یی بدغه تاکتیک

په زرگونو پښتانه اوبلوخ په زوره اوبی د

جرم له اثباته په بند یخانو کښی اچولی دی .

نطاق وویل چه څه وخت مخکی دانگلستان

په دغه رپوټ کښی هغه فشا رو نه په تفصیل

مړه بیان شوی چه د پاکستان حکومت وړ

سره مخامخ دی .

د سلواغی ۹ :

د ملی عوامی گوند رئیس خان عبدالو لیخان

د پاکستان دټولو مخالفو گوندونو په نمایندگی

دچار بندی په تشکی نومی ځای کښی یوی

ولسی غونډی ته په خپله وینا کښی د پاکستان

حکومت ته اخطار ورکړی چه که هغه حکومت

درزغی له لاری دپښتنو اوبلوخو حقوق ورنکړی

نولس به خپل حقوق قوت واخلي .

هغه وویل د پاکستان حکومت چه په پښتونستان

او بلوچستان کښی د ملی عوامی گوند اوجمیت

العلمای اسلام گوند ونو اکثریت نه منی نو

ځکه پښتانه او بلوخ هم د پاکستان دواکمن

پیلز گوند اکثریت او حکومت نشی منلی .

د ملی عوامی گوند مشر وویل د پاکستان

حکومت د ولس په خلاف په سیاسی جگړه

کښی سخته ساتی خوړلی ده او اوس په

پښتو نستان او بلوچستان کښی یوازی دپوڅ

اونظامی قوت په زور حکومت کوی .

د سلواغی ۹ :

د بلوچستان له کوټی څخه په را رسیدلی

خبر کی ویل شویدی چه په بلوچستان کښی

دوطن پلو لگوبند یانو سره دحکومت دظلم

او تیری له امله دبلوچستان ولس سخت پاریدلی

دی او دولسی غونډو په ترڅ کښی دکرکی او

نقرت خرگندونی کوی .

د پاکستان له کراچی څخه په یوبل خبر

کښی ویل شویدی چه په هغه ښار کښی د

ملی عوامی گوند جنرال سکرتريشاغلی ریاض

د حیات محمد خان شیر پاو دوژلو د پېښې پسی د پاکستان حکومت د ملی عوامی گوند مشر خان عبدالولیخان او ددغه گوند ځینی نور شخصیتونه نیولی دی .

همدارنگه د پاکستان حکومت ملی عوامی گوند غیرقانونی اعلام کړی او ددغه گوند ټولې شتمنی یې ضبطی کړیدی .

د خبر رسولو بین المللی آژانسو نو او د بی بی سی راپور پرون وویل دهغو کسانو په لړ کې چې نیول شوی دی په پښتونستان کېښی دملی عوامی گوند مربوط پخوانی گورنر ارباب سکندر خان خلیل دایالتی اسامبلی د رئیس مرستیال ارباب سیف الرحمن د ملی عوامی گوند مرستیال ښاغلی رشید احمد - دملی اسامبلی غړی میجر جنرال جیلانی او په بلوچستان اوسند کی دملی عوامی گوند ایالتی مشران هم شامل دی .

د فرانسیس آژانس د ملی عوامی گوند نیول شویو کسانو شمیر شپيته تنه ښوولی دی .

د سلواغی ۲۱ :

د باندنیو چارو دوزارت داطلاعات مدیریت خبر راکړی چه دافغانستان دحکومت له خوا دا اعلامیه صادره شویده .

د پاکستان حکومت په هغه هیواد کېښی ملی عوامی گوند غیر قانونی اعلام کړی او همدغه رازنی ددغه گوند مشر ښاغلی خان عبدالولیخان او دهغه یو شمیر نور مشران نیولی او د گوند شتمنی یې ضبط کړی ده دپاکستان د حکومت دغه اقدامات دښاغلی حیات محمد خان شیرپا دوژول کیدونه وروسته شویدی .

گاردین ورځپاڼی ددغه رازنه پرده لری کړه اونماینده یی چه پدی نویو وختو کېښی بلوچستان لیدلی په بلوچستان کی دملی عوامی گوند دستکرتز جنرال ښاغلی میرعلی احمد کرد په کورکېښی لاسی بم دایښودلو موضوع ښکاره کړه چه پاکستان پولیسو دده دنیولودپلمی په غرض ایښی و .

د باندنیو چارو د وزارت نطاق په داسی حال کېښی چه له افغانستان سره یی دنیکو روابطو دټینگیدو او ددواړو هیوادونو تر منځ د سیاسی اختلاف د حل په غرض د خبرود پاره دښاغلی بوټودتیاری ښه هرکلی کاوه وویل لکه چه دافغانستان حکومت بیابیا اعلان کړی دی یو ځل بیاوایی چه ددواړو هیوادونو ترمنځ دیواړنی سیاسی اختلاف د حل په غرض دبی قیده او شرطه خبرو دپاره تیازیو او با ید وپوهیرو چه دیوی قضیې حل له ټولونه مخکی یوه ښه اومناسبه فضا غواړی متاسفانه د پاکستان دصدراعظم څرگندونی او دده د حکومت دگومارل شویو اعمال دغه ډول فضاء څه پړه کوی .

د سلواغی ۲۱ :

له پېښور نه د فرانسیس د آژانس د خبر سره سم دپاکستان دخلکو دگوند یو ستر غړی ښاغلی حیات محمد خان شیر پاود پېښور په پوهنتون کېښی دیوه بم دچاودنی په پېښه کېښی ووژل شو .

لکه چه څرگنده شوی ده - ددغی چاودنی په پېښه کېښی اتلس تنه محصلین ژوبل شوی اود پوهنتون ودانۍ ته زیات تاوان رسېدلی دی .

د افغانستان حکومت په داسې حال کې چې دغه راز قتلونه او تشدد په کلکه غندي دملی عوامی گوند د پرتیکو او دهغه د مشرانو د نیول کېدو او د گوند شتمنی د ضبطولو په باره کې چې په غیر قانونی توگه او پر ته دهیڅ ډول جرمی اثبات د سیاسی ملا حظاتوله مخی شوی دی د پاکستان حکومت په اقداماتو باندی خپله ژوره اندیښنه او نگرانی څرگندوی دافغانستان حکومت په کلکه عقیده لری چه د لانجو او اړول یوازی د پښتنو او بلوڅو خلکو دملی هیلو د پوره کیدو او هغو ته په درنه سترگه دکتواو ددوی د ملی مشرانو ستره دخپرو له لاری امکان لری او په لوی لاس د نویو لانجو را پیدا کول د حالاتو د زیات کړکېچن توب او د دخل د لاری د لټولو د خنډیدلو نه پرته بله گټه نلری .

د سلواغی ۲۳ :

ښاغلی اجمل خټک د پښتنو او بلوڅو له مشرانو سره د پاکستان د حکومت دوروستیو نا وړو اقداماتو په باب وویل :

د روان کال د سلواغی د میاشتی د یو ویشتمی نیټی په سحر د پاکستان راو یو داخیر نشر کړی چی ددغه ملک د متحده جمهوری محاذ څخه د یو جماعت نشنل عوامی پارټی د سرلیبران و نیول شول چه پکی د پاکستان قومی اسامبلی کېنسی د حزب اختلاف لیبر او د نشنل عوامی پارټی رئیس خان عبدالو لیخان قومی او ایالتی اسامبلو کی د نشنل عوامی پارټی وکیلان ، دسند ، پنجاب ، پښتو نستان او بلوچستان د صوبو رئیسان او ټول لیبران شامل دی .

ددی خبرته پس د پاکستان راویو یو بل خبر خپور کړی په هغی کېنسی وویل شو چه په نشنل عوامی پارټی باندی بندیزو لگیدد ددی حزب ټول دفترونه و تړل شول او د حزب ټول جایداد او شتمنی یی حکو متضبط کړی دی راویو وویل : چه دا اقدامات دحیات محمدخان شیرپا و دقتل نه پس په ټول ملک کېنسی د حفاظتی کوښنیو نو په لړ کېنسی و شول د پاکستان ټول وگړی اود نیا هر باخبره سړی په دی یوه دی چی کله د پیپلز پارټی د ملک په سیاست کېنسی را ننوتی ده او بیا کله چه دا پارټی حکومت ته رسید لی ده لسه هغه وخت نه د پاکستان په سیاست کی تشدد او سیاسی قتلونه شروع شویدی .

چاته نده معلومه چه د پنجاب یو مشهور سیاسی لیبر خواجه رفیق پسی د جیل نه قیدیان قاتلان راوستل شول او دی یی په رڼا ورځ د لاهور په ډک بازار کېنسی قتل کړی . خان دجماعت اسلامی یو رهبر ډاکتر نظیر چه خان دجماعت اسلامی یو رهبر ډاکتر نظیر چه په عین حال کېنسی د قومی اسامبلی وکیل هم ؤ ، د کرایی په قاتلانو د هغه په خپله معاینه خانه کېنسی په رڼا ورځ ووژل شو .

څوک ندی خبر چه د پنجاب د دیر غازی خان دجماعت اسلامی یو رهبر ډاکتر نظیر چه په عین حال کېنسی د قومی اسامبلی وکیل هم و د کرایی په قاتلانو دهغه په خپله معاینه خانه کېنسی په رڼا ورځ ووژل شو څو کس ندی پوه چه د لاهور د پنجاب یوز لمسی سیاسی کارکن جاوید نظیر او یو بل مزدور لیبر عبدالرحمن په څه ډول او چا قتل کړل .

د چار صدی د پیلز پارتی سکرتر او ددیرد پیلز پارتی سکرتر چا ووژل. ددی واقعا تو په باب چه د پیلز پارتی مشرانو خپله ددی حزب په مخالفو لیبرانو الزامونه لگولی دید هغی څخه دپاکستان اخبارو ته ډک دی .

دپیلز پارتی دننه خپل منځنی اختلافات دومره زیات شویدی چه دپاکستان هر بازار او هر کلی ترینه خبردی، ددی حزب پخوا نسی سکرتر جنرال په کور ددی پارتی د مشرانو په سلا مشور مسلح خلک ورغلل او دی یی زخمی کړو . ددی حزب بانی لیدر یو پخوانی وزیردکراچی اوسیدونکی جیل ته ولیږل شو . هم ددی ، حزب نامتو رهبر دلایل پور پنجاب، مختار را نا سره لکه ددی دشمنانو د ظلم زور سلوک وشو او دخپل حزب پیلز پارتی دلیبرانو له لاسه په جیل کښی پروت دی . دغه شان په پنجاب کښی د پیلز پارتی اساسی غړی دپیلز پارتی دحکو متد غړوله لاسه وهلی ، او تښتولی او وشرمولی شو .

دا ټول داسی واقعات دی چه خپله د پیلز پارتی دژمه وار و مشرانو له خولی د پاکستان په اخباراتو کښی شهادت موجود دی.

ښاغلی اجمل خټک وروسته له هغه چه د شیرپاو دوژلو په باب دپاکستان د تاریخ او اوسنی حالت په رڼا کی تفصیلات ورکوی او دهغه مخالفین سره ددلایلو معرفی کوی او دا نابتی وی چه دشیر پاو قتل دچاپه دسیسو صورت موندلی او دهغه دوژلونه چا ناپه اخیستی ده په پای کی وایی .

دبلوچستان د پښتنو رهبر محمد صادق خان کاسی دخپل کور سره نژدی چا اوڅنگه قتل کړی دټولو پښتنو ممتازه رهبر او سپین پیری مشر عبدالصمد خان اڅکزی په خپل کور کښی په خپله بستره کښی د چاد لاسه په څه شهید کړی شو . دبلوچستان په اسامبله کښی د جمعیت العلمای اسلام غړی مولانا شمس الدین دکومی پلمی له مخه دچاپه منصوبه گورته ولیږل شو دکوتی په بازار کښی زلمی محسن کاسی او عبدالمنان دچاپه گولیو غلبیل شول او اوس دلاهور په ښار کښی داستقلال دپارتی دلیر احمد رضاخان قصوری پلار نواب احمد خان په خپل موټر کښی دچا دلاسه په وینو لمبیدلو. دغه شان دنیشنل عوامی پارتی په لیبر خان عبدالویخان څلورقاتلانه حملو د مسلم لیک دلیر جودری ظهور الهی دقتل منصوبود استقلال پارتی دلیر اصغر خان اوبل لیر احمد رضا قصوری له وژلو کوښښونو څخه په پاکستان کښی څوک ندی خبر او خپله دحکمران جماعت دننه چه کوم خونړی اختلافات شته دی او دهغی په نتیجه کښی څه چه شوی دی له هغی نه څوک انکار کولی نشی . د پښتونستان دپیلز پارتی دټولونه فعال مقبول او اولسی رهبر د دیره اسمعیل خان دحق نوازخان گندا پورد قتلولو منصوبه چا جوړه کړی وه او ددی زلمی دقتل په تحقیقاتو چا اود کومی ویری لپاره پرده واچوله

نوپه دى پس منظر كېنې چه د بيليز پارټي خپل پوليه ر قتل شو دوى له داپه كار ووچي په سره سينه يي ددى قتل په سببو و اوپس منظر غور كړى وای او د قوم ولس ملك سيمى او خپل حكومت او خپلى پارټي د محفوظو لولپاره يي يى د ملك سياسي فضا ته د تشدد او قتلونو ددى خونړي لوبى د ختمولو اراده كړى وى او يو جمهورى عمل يي پيل كړى وى او په دى طريقه يي د زلمى شتير پاو دويني نه دا ولس دستمقبل د خوشحالي امن استحكام او تعمير كار اخيستي وای دا به شير پاو سره د دوى په رښتيا دميني، اخلاص او ملكرتيا ثبوت شوى وى او كه چيرى دوى ددى خپل ملكرى وينه هم د خپل اقتدار دپاره استعمال كړى او دده د قتل په بهانه دخپلو سياسي مخالفينو وهلو او ختمو لوت له لاس واچوى اودده وينه هم لكه چي ددوى عادت دى خپل داخلي او خارجى سياست د بازار كړم لسو دپاره استعمال كړى نوله دى نه به پښتانه اوبلوخ اوراتلونكي تاريخ داسبق واخلي چي شير پاو غسړي هم دپاكستان د حكومت د سياست نه داسي قربان شولكه ددى نه مخكي چي ددى خاى يو پښتون رورو ډاكتر خان صاحب قربان شوى وو اوددى به دا مطلب وى چي دوى داور وژل نه غواړي بلكه د اور لمبه كول غواړي .

نیشنل عوامي پارټي خپله دملكيوه داسي مهمه سياسي پارټي ده چي دنيا ته ددى كردار معلوم شويدي او هم دانن دپاكستان په دوره ز صوبو كېنې معياسي قدرت لري اود پاكستان دنورو جماعتونو سره په متحده جمهورى محاذ

كېنې تړلى ده او دټولو دشريكى رهبري لاند ي دملك جمهورى خدمت كوي . ددى پر خاى چه دپاكستان حكومت ددغه قتل دپس منظر دمعلومولو او په ملك كېنې دسياسي تشدد او سياسي قتلونو مخنيوى لپاره دمتحد ه محاذ سره چسړ گه او مشوره كړي وای د نیشنل عوامي پارټي خلاف اقدامات كوي او دجمهورى محاذمري ته لاس اچوي او دا ددى معنلري چي حكومت دملك دسالمت خاى خرابول او كېوړ ول غواړي .

آيا ددى هر څه شاته به دا پروگرام نوي چه دپاكستان دكشتي كپتانان په دى پوه شويدي چي دا كشتي دوى داسي خاى ته په خپل لاس رواستي ده چه اوس دويبي نيو غواړي چي ددى دټولو دالزام نه خان وساتي او تاريخ ته ددى عمل كوم بل ذمه وار پيدا كړي .

دا اوس د پاكستان د اولس كار دى چي په سره سينه په روانو پيشو غورو كړي او دخپلى دويديونكي كشتي دترخه نقد يرحيفي ذمه وارن وپيژني .

زه په دى وخت كېنې پښتنو او بلو خو او هغو ټولو ملگروته چي دولي خان او هغه سره د پارټي دنورو مشرانو په نيولو به خپه او غوسه شوى وى دا وويل ضرورى گنم چي مونږ اوتا سوخپل ژوند كېنې ډيري داسي نازكي او مهمي مرحلي ليدلي دي منم چي دا مرحله د دى ټولو مهمه او نازكه ده او مخالفين به پدى مرحله كېنې زمونږ پښتنو ته ډير دامونه پدى خو مونږ او تاسو به حوصله كوو زمونږ يقين دى چه لكه ددى نورو ټولو مرحلونو چي

دینتونستان اوبلوچه تان دپیننو کرونولوژی

یی مخالف گوندونه په تخریبی فعالیتونو تورن کړل .

د سلواغی ۲۳ :

دملی عوامی گوند د مشرانو په نیولو او عغه گوندپه غیر قانونی اعلامولو او سرمایه په ضبطولو سره دنړی ټول آزادی خو بنوو نکی او مبارزو ولسونه په زیاته بیا بین المللی منابع ډیراخواشین شوی دی اوبیله دجرم د ثبوت څخه ددوی بندی کول یی پر انسانی او بین المللی حقوقو اومقرراتو دپاکستانی حکومت یو بل تیری بللی دی .

د سلواغی ۲۴ :

دمسکو راډیو دایزو ستیا ورځپاڼی په حواله خبرورکړچه دتاس آژانس خبریال له اسلام آبادڅخه لیکلی دی چه :

دپاکستان حکومت مخالف گوند یعنی ملی عوامی گوند غیر قانونی اعلام کړی او دهغه ټوله شتمنی یی ضبط کړی ده .

د مسکو راډیو زیانه کړه چه دپاکستان حکومت دشیرپاؤ دوژلو دپېښی څخه دملسی عوامی گوند د غیر قانونی اعلامولو دپاره د پلمی په توگه کار اخیستی دی .

دغی راډیو دملی عوامی گوند دغړیوود نیولو د خبر په ترڅ کښی وویل چه د ملی د مجلس

درئیس مرستیال او دمجلس ځینی غسړی نیول شوی او بندیان شوی دی او تر اوسه دنیول شویو کسانو په خلاف رسمی توروته ندی وړاندی شوی .

دمسکو راډیو وویل :

کتونکی عقیده ښکاره کوی چه د شیر پاؤ

کامیاب تیرشوی یوډدی نازکی اومهمی مرحلی نه به هم انشا الله تعالی کامیاب تیریزو خو لکه دنورو دغه شان مرحله باندی چه مونږ نه خپله حوصله پریښی دهنه خپل سیاست دغه شان به پدی موقع هم نه خپله حوصله پریز دواونه خپل سیاست او زمونږ مخالفین چی زمونږ مخی ته هر شومره سیاسی دامونه بردی مونږ به دهغی پروانه کوو او خپل منزل ته به پوره تیار او بیدار روان یو او انشاالله تعالی ور رسوبه .

د سلواغی ۲۳ :

د پاکستان د حکومت له خوا د ملی عوامی گوند دغیر قانونی اعلامولونه وروسته ددغه گوند دشعراؤ او غړیو ټوله ایزنیول کیدل په کلکه روان دی .

درویتر آژانس ددغه خبر د خپرولو په ترڅ کښی زیاته کړیده چه دملی عوامی گوند د مشرانو په گډون دگوند څه زیات و کم دری سوه تنه غړی په تیرو دوو ورځوکښی نیول شویدی .

دغه راز په پیښور کښی د ملی عوامی گوند په مربوطو ادارو تیری شوی او اور وراچول شویدی .

دپیښور څخه درویتر نماینده خبرورکړی چه دملی عوامی گوند په ادا زویر سیره بدغه ښارکی دنورومخالفو گوندونوپه مربوطو ادارو هم تیری شوی اوړنگی شویدی .

دغه حمله دپاکستان دحکومت د هغو څرگندونو څخه وروسته شویده چه په هغو کښی

بي بي سي زياته كړه چه په تيرو دريو كالو كښي حالات هيڅكله دو مره سخت شوي نه وو . د حكومت د گوند طرفدارانو په زياتسو ښارونو كښي مظاهري پيل كړي دي .

په پيښور كښي پنځه زرو كسانو دملي عوامي كوند په اداره حمله وكړه او هغه يي ونيوه او پټنگ يي كړه .

د بي بي سي راډيو وويل چه د خلكو د گوند ملاتړ كوونكو همدغه راز دنورو مخالفو گوندونو په ادارو هم حمله كړي اوڅو مغازو ته يي اور اچولي دي .

بي بي سي زياته كړه چه په مشرانو جرگه كښي دملي عوامي كوند د نمايندگانو مشر ښاغلي هاشم غلزايي او څه د پاسه دري سوه تنه نور نيول شوي دي .

د پاکستان حكومتی مامورین اوس د ملی عوامي گوند د مهمو دريو تنو مشرانو ډاکتر عبدالحي بلوخ ستاتور عبدالوحيد کر داود ښاغلي زمرد حسين دنيولو په لټه كښي دي . د بي بي سي دخبرسره سم يو شمير كتونكي عقیده لري چه د پاکستان د حكومت دغه چال چلند به ددی سبب شي چه يوزيات شمير خلك به د دولت په ضد په وسله واله مبارزه لاس پوري كړي .

د سواغلي ٢٦ :

د اسلام آباد نه درويتر نماينده خبر ورکړي چه د پاکستان حكومت دهغه هيواد د ملی اسامبلي د نامعلومو مودی دڅنډه ولو وروسته د پاکستان د سنا مجلس هم دنا معلومی مودی پوري وڅنډه او .

له وژني څخه به د پاکستان داوسنی رژیم دهر ډول مخالفت دنه پايي ټکولود پاره کار واخيستل شي .

د سلواغی ٢٤ :

د پاکستان حكومت د حیات محمد خان شیرپاو دوزل كيدو اور ملی عوامي گوند دغیر قانوني اعلام كولو څخه وروسته دپښتو نستان قول بتونځي اوپو هنتو نونه تړلي دي .

دفرانسپر سس نماينده خبر ورکوي چه د پښتو نستان په ښارونو او كليو كښي د پاکستان دحكومت طرفدارانو مظاهري پيل كړي دي .

درويتړ دخبر سره سم تر بيگا پوري لږتر لږه دملي عوامي گوندخلور سوه اتنه غړي نيول شوي دي .

په اسلام آباد كښي مؤثرو منابعو ويلي دي چه د پاکستان دحكومت مخالفينو د ادعا سره سم تر اوسه پوري دملي عوامي گوند څه د پاسه زرتنه غړي او ملاتړ كوونكي بنديان شوي دي .

رويتړ خبر ورکوي چه د شیرپاو دوزل كيدونه وروسته دملي عوامي گوند دغړيو ډله ايز نيول دوام لري او وږمه ورځ ددغه گوند يو زيات شمير نورغړي نيول شوي دي .

د بي بي سي راډيو د سلواغی د دوه ويشتمی نېټي په ماښام خبر ورکړي دي چه دشیرپاو دوزل كيدو په تورد پاکستان د حكومت له خوا دمجلس وكيلان او د ملی عوامي گوند نور مشران نيول شوي دي .

ته واك وركسي يدي چه دپاكستان د خاوري دتماميت او د ملي حاكميت په ضد په فعاليت تورن كسان ديو نا معلوم وخت پوري په بند كي وساتي .

د پاكستان په حالاتو تبصره كوونكو ويلي دي چه دمخالف سترگونددنكيديو دا ولسي جرگي او دشمرانو جرگي دنا محدوده څنډيدل دټولو اختيار اتو په لاس كښي نيولو او په هغه هيواد كښي د اضطراري حالت دايښي اوږد والي څخه وروسته د پاكستان حكومت يو مطلق العنان حكومت شوي دي .

دسلواغي ۲۶:

پښو ر نه بسا وري منا بعدو ښاغلي حيات محمدخان شير پاو دوژلو په علتونو باندې تبصري په ترڅ كښي وويل : لكه چه معلومه شویده ښاغلي شير پاو د پښور دپوهنتون د تاريخ دڅانگي دنوي امر په بلنه ددي څانگي غونډي ته چه په هغسي كښي يوازي دخلكو دگوندد غږيو گپون درلود تللي ؤ دغه شخص چه عبدالحميد نومسيده او دپاكستان دخلكو گوند يو فعال غړي ؤ نوي دتاريخ دڅانگي دآمر په حيث ټاكل شوي ؤ. دشير پاو له وينا او د مكروفون له مخ نه دده درلي كيدو وروسته دده نه پوښتنه وكړه گله چه شيرپاو مكروفون ته نږدي شو او د پوښتنې ځواب ئي ووايه بم وچاوديد بدې پيښه كښي عبدا لحميد هم ژوبل شوي ؤ. د پاكستان حكومت لومړي ژوبل كسان ملكي روغتون ته بوتلل خو وروسته عسكري روغتون ته بوتلل شول .

دپاكستان دحكومت دغه اقدام دهغه هيواد د پارلمان سره دمخالفو گوند ونوله پريكړي وروسته شويدي .

زويتر زياتوي چه مخالفوگوند ونو د ملي عوامي گوند د مشر خان عبدا لوليخان او د هغه گوند ديو شمير نورو مشرانو دنيلو په خلاف د اعتراض په نامه دغه پريكړه كړيده. درويتر نماينده زياته كړه چه دپاكستان د ملي اسامبلي سره دمخالفو گوند ونو دپريكړي نه وروسته دپاكستان حكومت دري لايحي په ملي مجلس باندې چه يوازي دخلكو دگوندد غږي پكښي حاضر وو تصويب كړي .

دلومړي دوولايحو سره سم دملي اسامبلي اوايالتی اسامبلو غړي ددغسي اسامبلي د غونډيو نه دوه اوونۍ دمخه اود وه اوونۍ په وروسته موده كي دتوقيف كيدلو د مصئونيت دحق نه بې برخي شوي او په دي ډول دپاكستان حكومت كولي شي تر نورو دولسو ورځو پوري دملي اسامبلي او ياد ايالتی اسامبلي هر غړي چه وغواړي توقيف كړي .

ددريمي لايحي سره سم دپاكستان حكومت له دي وروسته مكلف نه دي چه د اضطراري حالت اوږد ووالي لكه څنگه چه دمخه دهغه هيواد اساسي قانون حكم كاوه دهر و شپږو مياشتو څخه وروسته ملي اسامبلي ته وړاندې كړي. دغه لايحه څرگند وي چه اضطراري حالت به تر تله په پاكستان كښي ټينگ وي او هغه وخت به له مينځه ولاړ شي چه دپارلمان دواړه مجلسونه هغه په يو گډه غونډه كښي په يو واحد فيصله ليك كي تصويب كړي همدارنگه دغلي لايحي دپاكستان حكومت

د ملي عوامي گوند څخه نيول شويدي .
دغه نيول کيدل د حيات محمد خان شيرپاو
په وړاو کښي دملي عوامي گوند دلاس لرلويه
پلمه شويدي مظاهره کوونکو دملي عوامي گوند
مربوطه د شهبازورځياني اداره وسيځله .

د بي بي سي رامپو دپاکستان په اوسنيو
حالاتو د تبصری په ترڅ کښي وويل چه دملي
عوامي گوند د منع کولو په باب دپاکستان د
حکومت وروستي اقدامات او دهغه دمشرانو
بندرانولو په هغه هيواد کښي حالات ډير زيات
گډوډ کړيدي .

دغه اقدامات به په پاکستان کښي ديولي نورو
نارامپرو زياتو گډوډ يوپيل وي .

بي بي سي زياته کړه چه پاکستان يو ډير
خطر ناک بحران ته رسيدلي او د ملي عوامي
گوند ډرنگيدلو او دپاکستان د حکومت لخوا
دهغه دمشرانو د نيول کيدلو د خلکو د گونداو
دمخالقو گوندونو ترمنځ يوه ډيره زياته لانجه
پيدا کړيده د حکومت او دخان عبدالو ليخان
ترمنځ دلانجی مسئله پاکستان ته ستره معضله
ده .

د سلواغی ۲۶ :

دهغو کي کيچنو او د تشدد نه ډکو حالاتو
له مخي چه په پښتونستان کښي روان دي اود
افغانستان دخلکو دزياتي انديښني او خواښيني
سبب شويدي دافغان نستان جمهوري دولت د
پنجشنبی په ورځ دغه اعلاميه نشر ته
وسپارله .

دناوای وقت ورځپاڼی د فبروری په لسمه
چې خبر ورکړي چه عبدا لحمید او پرو فیسر
جان محمد له خطر نه وتلی دی او حالت
نسی ښه دی همدغه راز دمشر ق
او پاکستان ټایمز ورځپاڼو په همغه نیټه خبر
ورکړي چه ټیپان د خطر نه خلاص شوی او
اوحالت یی ښه دی اود پاکستان رسمی مقاماتو
وپه ورځ به ناڅاپی ډول اعلان وکړي چه د
ټولو ټیپانو ډولې څخه د پینبور ډیو هنتو ند
تاریخ دځانگی امر همغه عبدا لحمید او هغه
ټوک چه شيرپاو ئی غونډی ته دمکرو فون تر
څنگ په وروستي کړی اوبم ته نژدی بللی
ؤ مړه شول .

منابعو وويل چه دا پيښه دپاکستان دپخواني
صدر اعظم لياقت علي خان دوزلسو داستان او
د هغه دقاتل دمينځه تلل په يادوي لکه څنگه
چه دلياقت علي خان قاتل له خان سره ډير
معلومات او رازونه قبر ته يووړل دعابدا لحميد
له اسرار وډوله مينځه تلل هم ښيي چه ښايي
هغه هم دشيرپاو دوزل کيدو دشر نگوالي په
باب زيات معلومات اواسرار دتل دپاره له خان
سره وړي وي .

ديویل خبر له مخي دتاس نماينده داسلام
آبادنه خبرور کړي دي دملي عوامي گوند د
فعالو غړيو نيول کيدل چه پدی وروستيو
وختونو کښي منع اعلام شوی په پاکستان کښي
دوام لری که څه هم ددغو نيولو په باره کښي
کوم رسمی رپوټ نشته سره له دی هم
خارجی خبر ليکونکو وويل: نژدی څلور سوه
تنه او دځينو رپوټونو له مخي ترزروتونو پوري

دېښتونستان او بلوچستان د پښو گروټولوی

غږ یوسره د حیات محمد خان شیرپاو دوژل کیدونه وروسته د پاکستان حکومت نیولی دی .

زویتر خبر ورکوی چه دملی عوامی گوندد مشر دخوشی کولو غوښتنه د مخالف گوندیوه سیاست مدار ملک غلام جیلانی وړاندی کړی ده .

محکمی ددغی غوښتنی داوردل د پاره د راتلونکی دو شنبی ورځ ټاکلی ده .

د سلواغی ٢٦ :

دباندهنیو چارو دوزارت نطق دبا ختر آژانس دخبر یال دیوی پوښتنی په ځواب کښی د امریکا دای بیسی دتلویزیون سسره د پاکستان دصدر اعظم ذوالفقار علی بوټو د وروستی مرکی په باره کښی چه په هغه کښی بی ادعا کړی ده چه دافغانستان پسه پاکستان کښی په دهشت اچولو لاس لری وویل لکه چه څوڅر څله موویلی دی یوځل بیا دغه بی اساسه اوله حقیقته لری توزونه په کلکه ردوو .

ښاغلی بوټو نه شی کولای د پاکستان د حالاتو دکپوی اوخرابی مسئولیت ددی دجا برانه حکومت داعمالو او دده دگوند د همکارانو او اعمالو د خرابکاری او فتنی اچول دنورو په غاړه واچوی نطق په پای کښی زیاته کړه چه په تیره بیادافغانستان په باب دښاغلی بوټو د حیرا نوونکو اوبی ربطه وینا او حرکاتو څخه دا نتیجه په لاس راځی چه له بده مرغه ښاغلی بوټو په خپلو اعصابو کنترول له لاسه ورکړی دی .

د افغانستان جمهوری دولت سره له دی چه له یوی خواهر ډول وژنی او تشدد غندلی او غندی یی له بلی خوا دپښتنو اوبلوڅو خلکو په مقابل کښی دپاکستان دحکومت د ظلم نه ډکغیر عادلانه او غیر دیمو کراتیک حرکتونه په تیره بیا په پښتو نستان کښی د هغه حکومت سخت او نا عاقبت اندیشانه حالت هم په کلکه غندی او دهغو دهر ډول خطر ناکو عواقبو مسئول یوازی او یوازی د پاکستان حکومت بولی او څرگند وی چه باید د پاکستان واکمن پوره پوره پوه وی چه نه یواځی دپښتنو او بلوڅو حقه حقوق پدغه ډول دسیمسو او ساخته کاریو او له ظلم او تشدد نه ډکو حرکتونو له منځه نشی تلای بلکه دغه حرکتونه به ورځ په ورځ دخلکو دکرکی حس لاپسی زیات کړی ددوی قدرت او تصمیم ملی مقاومت او مجادله به زیاته او پیاوړی کړی .

لکه چه په واروار څرگنده شویده بیا اعلام کښی چه افغانستان دپخوا په شان دپښتنو او بلوڅو ورونو دحقه حقوقو تائید او عملات کړی او کوی یی او ددغو پښو په مقابل کښی چه په هغو سیمو کښی کښی محض بی تفاوته نشی پاتی کیدای .

د سلواغی ٢٦ :

دلاهور نه درویتر نماینده دخبر له مخی د پاکستان ستری محکمی وپمه ورځ موافقه وکړه چه دملی عوامی گونددمشر خان عبدالولی خان عبدالولیخان تیره اوونی دملی عوامی خان عبدالولیخان تیره اوونی دملی عوامی گوند دخه پاسه څلور سوه نورو مشرانو او

د سلواغی ۲۶ :

د اسلام آباد نه د پروادا خبريال خبر ورکړی دی چه د پاکستان د ټولو مخالفو گوند ونو نمايندگانو تصميم نيولی دی چه دملی عوامی گوند د ټنگيدلو او ددغه گوند د مشرانو د نيولو په خلاف د احتجاج په نامه دملی اسامبلی په کار کښی گډون ونکړی .

همدغه راز د گوگوند ونو په اساسی قانون کښی ددغه بدلون د تصویب په خلاف چه د ملی اسامبلی لخوا شوی احتجاج کړیدی . دغه بدلون حکومت ته واک ورکوی چه په هغه هیواد کښی اضطراری حالت دپالمان له اجازی پرته په خپله خوښه اوږد کړی . پدی مناسبت د پارلمان اجلاسیه دوره دیوی نامعلومی مودی دپاره خنډول شوی ده .

د پروادا نماينده لیکلی دی چه دیمو کراتیکي متحدی جسی د لارښودنی جرگه کی چه اووه مخالف غړی پکی شامل دی دخپلو سیاسی مخالفینو د ټکولو دپاره یی د پیښور دوروستی پیښی نه داستفادی دپاره حکومت کوښښ وغانده . دی جرگه کی وویل حکومتی مقامات غواړی چه مخالفین په زوره غلی کړی او وا کمن گوندی په پیښور او نورو ښارونو کښی د مظاهرو په لمسون تورن کړی .

ددی جرگه کی په قول دا مظاهری نه یوازی دملی عوامی گوند په ضد دی بلکه د ټولو مخالفو گوندو په ضد دی .

د پروادا دد نماينده دخبر له مخی د پاکستان په بیلوبیلو ښارونو کښی د مخالفو گوندونو په مربوطو مغازو کورونو او ادارو حملی شویده .

د سلواغی ۲۷ :

د رویټر نماينده له لاهور نه خبر ورکړی دی چه د پنجاب په مقننه او ایالتی مجلس کښی د مخالفو گوندو نو غړی یو څرگنده کړه چه دملی عوامی گوند له ټنگيدلو او ددغه د مشرانو په توقیف کیدوسره د اعتراض په نامه به ددغه مجلس په غونډو کښی گډون ونه کړی .

د مخالف گوند مشر علامه رحمت الله ارشد وروسته له هغه چه د مخالفو گوندونو غړی یود پنجاب د مقننه مجلس غونډه پری ښوده وویل: ددوی دا اقدام د پاکستان دملی اسامبلی او سنا د غونډو سره د مخالفو گوندو نو د پریکړی د همدردی په نامه شویدی .

ده وویل چه حکومت د مخالفینو او د آزادی د نظریو څرگندولو په ضد په یولي غیرقانونی اقدام او لاس پوری کړی او د حکومت مقصد د بیان د آزادی پوره محوه کول دی .

پيښور نه باوری رازسیدلی خبرونه وایی چه پروان په پیښور کښی د گواپی ددروازی نه د باندي دسر حد ددارالعلوم زده کوونکوستره غونډه وکړه او غوښتل یی چه دملی عوامی گوند د ټنگيدو او ددغه د مشرانو د توقیف په ضد د اعتراض په نامه پراخی مظاهری په دغه ښار کښی وکړی وسله والو امنیتی قواوو د مظاهرو مخه ونیو له او په زیاتره اخیو ډب کښی چه وشو خوتنه ټپیان او دپو لیسوله خوا په دینی آثار و باندي تیری وشو .

دغو منابعو زیاته کړه چه دملی عوامی گوند له ټنگيدلو او ددغه د مشرانو له بندی کولو وروسته ددوی کورونه د پاکستان په هره

پراو دا زياته كړېده چه د پاکستان په ملي مجلس كښې ددغو لايحو د تصويب په وخت كښې وسله والو نظامي پوځونو دمجلس ودانۍ محاصره كړې وه.

د سلواقي ۲۸ :

لكه چه درويتر اوبی بی سی نمایندگانو د اسلام آباد نه خبر ور كړې او د پاکستان راپور هم هغه تاييد كړې دی د هغو مصونو عی مظاهرو په لړ كښې چه د څو ورځو څخه راهیسی د - پاکستان حكومت اود خلكو د گوند كار كونكو د هغه هیواد په بیلو بیلو ښارونو كښې پیل كړېدی وپمه ور څ په اسلام آباد كښې د - افغانستان د جمهوریت لوی سفارت ته نژدی څه زیات او كم دوه سوه تنو غونډه و كړه او د افغانستان په ضد شعارونو دوركو لووروسته یی د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داود اود هغه د صدرا عظمی میر مناندر اگاندي لوی عكسونه وسيزل.

دغو خلكو هڅه و كړه - د ملي عوامی گونداو د هغه دمشرانو څخه د افغانستان دملاتې په ضد د اعتراض په باب یو ليك د افغانستان لوی سفارت ته ورو سپاری څو د افغانستان د سفارت شارژ دافیر دليك داخستلو نه ډډه و كړه.

د بانیدنو چارو د وزارت نطق دبا ختر آژانس د نماینده دیوی پوښتنی په ځواب كښې پدغه باب وویل : د بانیدنو چارو د وزارت سیاسی لوی مدیر ښاغلی عبدالصمد غوث پرو ن د غرمی نه وروسته په دری نیمو بجو په كابل كښې د پاکستان لوی سفیر ښاغلی علی ارشد د بانیدنو چارو وزارت ته وغوښت ددی پېښی په سه

برخه كښې امنیتي قواوو كلابند كړی او دلكلی خازنی لاندی یی نیولی دی.

له دی امله دېښتنو اوبلو څو دځینو مشرانو او دهغو په جمله كښې د خان عبدالغفار خان دسرونو شت په باره كښې باوری معلومات لاس ته ندی راغلی او څرگنده شوی نه ده چه ایا هغوی هم نیول شویدی كه په خپلو كورونو كښې نظر بند دی.

دمسكو دراددیو خیر ور كې چه دمسكو د پراوداور ځپانی په هغه مقاله كښې چه په پاکستان كښې دتو قیفو نو په نامه پروځیره كړی ليكلی دی چه دملی عوامی گوند دمشرانو د نیول كیدو وروسته ددغه گوند دپیر اوانود تمجیز دپاره په ټول پاکستان كښې مصنوعي مظاهری ترتیب شوی لكه چه خلكو د گوند پیروانو دملی عوامی گوند داور گان شهبازور ځپانی اداره او د هغه ځینی نور ی اداری خرابی كړیدی - همدارنگه په پښتونستان كښې یی تعلیمی موسسې ټلې دی چه په ۱۹۷۰ كال كښې ملی عوامی گوند د هغه دقانون جوړولو په مجلس كښې اكثريت لاس ته وروپړی وواو په ۱۹۷۳ كال یی د هغه حكومت په لاس كښی وو.

پراودالیکلی دی چه د تقنینیه مجلسو نو وکیلانو په هغو لایحوسخت اعتراض كړیدی چه د خلكو د بندی كولو او داضطراری حالت د اوږدولو د پاره په دی وروستيو وختونو كښې حكومت تصویب كړی دی اومركزی حكومت یی ددیمو كراسی په گار كښې دتقلب درسمی كولو په لار كښې په هلو ځلو تورن كړی دی.

د افغانستان کالني

کښي دبنگله ديش بيليد ل هم دشيخ مجيب الرحمن دعوامي ليک دپنګيدلو او دهغه د مشرانو دتو قيف کيد لو نه وروسته شوي و.

دويلي ميل ورځپاڼي زياته کړيده چه د پاکستان حکو مت دويڼا په خلاف چه ويلي بي دي دملی عوامي گوند دپنګولو مقصد د پاکستان دخاوري دتمامت ټينګښت دی .

خان عبدالوليخان تل ويلي وو چه دملی عوامي گوند دمنځه وړلو دپاره به هر ډول هلي ځلي دپاکستان دتجز بي سبب شي نه دا چه دهغه موجوديت ته به دوام ورکړي .

دسولواغي ٢٨ :

دپيښور خيبرميل انگليسي ورځپاڼي خبر ورکړي دي چه دپيښور دپوهنتون رئيس بناغلي عبدالعلي خان دملی عوامي گوند دپنګيدو او دهغه دمشرانو دنيول کيدو په خلاف دااعتراض په نامه دځپلي وظيفي نه استعفا ورکړيده .

دغی ورځپاڼي همدارنگه ليکلي دي چه د پاکستان حکو مت ددغه پوهنتون پښتانه پروفيسران او اداري امران بنديان کړيدي چه په هغوی کښي درياضياتو د پوهنځي رئيس داکتر نذير چه پخوا دپيښور دپوهنتون - کنترولرو دپيښور دخانگي رئيس بناغلي پریشان خټک اداري لوی امر بناغلي اعظم خان او دپوهنتون درئيس مرستيال بناغلي فقير محمد خان شامل دي .

ددغو شخصيتو نو په نيو لو سره چه هيڅ يو يی هم د ملی عوامي گوند غړی ندي

نسبتي دافغانستان دحکو مت سخت احتجاجيه ليک وروسپاره .

همدارنگه نطق زيا ته کړه چه دافز مايشي مظاهري په هيڅ ډول نشي کولی د پښتنواو بلوڅو ورونو دحقه حقوقو دمسلاتو په باب د افغانستان په دريځ کښي کو مخلل پيښ کړي .

دسولواغي ٢٨ :

دکورنيو چارو دوزارت اعلاميه : په اسلام آباد کښي د افغانستان دجمهوری دولت د لوی سفارت په مقابل کښي دفرمايشي مظاهري دخپرو دخپريدو وروسته د پروون ورځي راهيسي دهيواد په بيلو بيلو ښارونو کښي دافغانستان وطن پالونکو خلکو غوښتل چه د پاکستان دحکو مت په خلاف په پراخو مظاهرو لاس پوري کړي چه حکو مت دهغو مخه ونیوله .

دکورنيو چارو وزارت دخو ښي په څرگندولو سره دگرانو وطنوالو ددغو ژورواو پاکو احساساتو څخه تشکر کوي اودغه ډول عکس العمل چه زمونږ دخلکو درښتيني درلځځه سرچينه اخلی چه دگران افغانستان په ملی مسائلو او پرمختگ کښي ديوالي او ملاتړ دا ثبات يوه بله نښه بولي .

دسولواغي ٢٨ :

لندن دويلي ميل ورځپاڼي ليکلي دي چه د ملی عوامي گوند دپنګولو او دهغه دمشرانو دتوقيف کولو په باب دپاکستان د حکو مت تصميم دپاکستان دزيا تي تجزي ويره پيدا کړيده ورځپاڼه وايي چه په ١٩٧١ کال

دېښتونستان اوبلوچستان د پښتو کرونولوژی

د خلکو دسترگونه به پت پاتی نشی .

د سلواغی ۲۹ :

دلندن ټایمز ورځپاڼی په هغو وروستیو جریاناتو باندی د تبصری په ترڅ کښی چه به پاکستان کښی پیدا شوی لیکي چه په راتلونکو میاشتو کښی به په پاکستان کښی ډیر سخت اولایچلی بحرانونه پیدا شی .

لندن ټایمز دملی عوامی گوند ډنگیدو اود هغه د مشرانو بندی کیدو ته په اشاره سره لیکلی دی لکه چه معلومیری د پاکستان حکومت له خپلو ستروسیاسی مخالفینو سره پدی امید دیکلاکیدوله پالیسی څخه لاس اخیستی دی چه دمخالفو گوند ونواو د هغود لیبرانو په خلاف کلک اقدامات به پښتو نستان اوبلوچستان کښی دسیاسی کراری سبب شی به یقین سره به په راتلونکو میاشتو کښی اختلا فونواو کړکيچونو ته لمن وهل دهغه څه به خلاف نتیجه ورکړی چه د پاکستان حکومت یی تصور کوی او بحرانونه به لایسی سخت شی .

دغراز له کراچی څخه دراسیدلی خبرله مخی دبلوچستان دکورنیو چارو پخوانی وزیر اود ملی عوامی ډنگ شوی گوندغړی بنا غلی میرگل خان نصیر د پاکستان دیوی محکمی لخوا په یوولس کاله بند محکوم شوی دی .
دده په خلاف لگول شوی تور داووجه په ۱۹۷۳ کال کښی د پاکستان دیوی بندیخانی بندیان الی کولی ته لمسولی دی .
خبر زیاتوی چه له دغی نیچی څخه تر نن پوری هغه تور چه دهغه په اساس بناغلی

د پاکستان حکومت ښودلی چه برسیره بر پښتونیا ستمدارانو اوز لمیانو اومحصلینو یی فیصله کړیده چه پښتانه پوهان او پروفیسران هم بیخی له صحنی وباسی .

د سلواغی ۲۸ :

د بانندیو چارو دوزارت نطق د پاکستان د بانندیو چارو دوزارت دنطاق د پرونی دغی وینا به باب چه په هغی کښی د افغانستان په حکومت باندی دسترنیو دروزنی اولیبرلواو دهغه هیواد په کورنیو چارو کښی د لاس وهنی تور لکولی دی دباختر آژانس دنماننده دپوښتنی په ځواب کښی وویل : د پاکستان حکومت ددغو بی اساسو اوله حقیقت نه لری تورونو په وړاندی کولو سره غواړی دیوی خواد ملی عوامی گوند او دهغه د مشرانو په خلاف د خپلو غیرقانونی اقداماتو دپاره پلمه جوړه کړی او ددلی خوادحیات محمد خان شیرپاو دوزلو حقایق دنورو سیاسی قتلونو دحقایقو په شان چه تراوسه شویدی د پاکستان او دنړی د خلکو له سترگونه پت وساتی اوهغه د خارجی خیالی خطر ونو لور ته واړوی .

نطق زیاته کړه څرنگه چه په پاکستان اود نړی په مطبوعاتو کښی دذوالفقار علی بوټو دحکومت دغیر دیمو کرا تیکواقداماتو په خلاف دوښمنو اوبیداروقوتونو اودخلکو عکس العمل ښودلی دی نور هیڅوک ددغه حکومت په فریبونو اودسیسونه غولپری .

دغراز دشیرپاو دوزلو حقایق اودهغه علتونه اوعاملین به هم چه تریوی اندازی پیرنندل شویدی داوږدی مودی دپاره دنړی .

رقیبان دی چه دغه دی ټول یی زندان ته لېږلی شوی دی .

مجله لیکي حکومت حیات محمدخان شیرپاوددی دپاره د پښتونستان دایالت په وزارت ټاکلی وچهرغه ایالت دخلکو دگوند د عملیاتو د گسر وگرځوی او هغه زیات نفوذ چه ملی عوامی گوند هلته درلود او په پښتونستان کېنې دخلکو د گوند دکنترو ل خنډ وله منځه یوسی او که څه هم شیرپاو ددغه مقصد دپاره له سخت زوراو سخت چلندنه کار اخیست خو څرگندیږی هغه چه ده په ژوند کېنې سر ته ونه رسولای شول په خپل مرگ سره یی پوره کړل .

لکه چه د پاکستان حکومت دده د وژل کیدو په پلمه ملی عوامی گوند پرتک کې اودهغه ټول مشران یی بندیان کړل .

دایکانومیست مجلی تبصره کړیده چه له هغه وخته چه د پاکستان موجوده حکومت اقتدار ته رسیدلی دی دمخالف گوندلسو څخه زیات مشران وژل شویدی اوتردی چه په خپله په خان عبدالولی خان خوڅله ناوړه قصد وشو .

د پاکستان حکومت نه یواځی داچه ددغو وژنو او ناوړه قصدونو په مقابل کېنې هیڅ ډول عکس العمل ندی شویدی بلکه یوتن یی هم دهغوی دمسولیت په جرم نیولی نه دی .

مجله وایی چه دشیر پا ووژل کیدل په پښتونستان او بلوچستان کېنې د حکومت اود ملی عوامی گوند تر منځه دروغی جوړی هرډول امکان په راتلونکی نژدی وخت کېنې له منځه وړی دی .

په بلوچستان کېنې د پاکستان نظامی پوځونو په وروستیو دوو کلونو کېنې دسیر تیرو سره

میرگل خان نصیر په زندان کېنې اچول شوی وندی معلوم شوی .

د سلواغی ۲۹ :

د بین المللی آژانسونو نمایندگانو له راولپنډی څخه خبر ورکړیدی چه د پاکستان رادویو پرو ن سهار وویل چه په پښتو نستان کېنې محلی حکومت پرتک شوی اودهغه ټول صلاحیتونه او وظیفی فیدرالی حکومت مستقیما په لاس کېنې نیولی دی .

ددغه ایالت گورنر ته هدایت ورکړ شویدی چه د مرکزی حکومت په نمایندگی د ټولو چارو واگی په لاس کېنې و نیسی ددغی اعلامی له مخی دایالتی حکومت صدرا عظم او وزیران سرله پروو څخه د حکومتی وظیفو او صلاحیتونو له اجرا کولو څخه گوښه کړای شوی دی .

اعلامیه وایی دهغو حالا تو کنترول چه پیدا شوی دایالتی حکومت له صلاحیت او قدرت څخه وتلی کاردی او په خوتیرو میاشتنو کېنې د پاکستان خلک د پښتونستان د حالاتو په نسبت له اندیښنی او پریشانی سره مخامخ وو .

د سلواغی ۳۰ :

ایکانومیست نومی انگلیسی نامتو مجلی پخپله وروستی گڼه کېنې د پاکستان په حالاتو د تبصری په ترڅ کېنې لیکلی دی چه د پاکستان حکومت د ملی عوامی گوند د پرتکولو او دهغه د مشرانو د نیولو دپاره هیڅ ډول مستند دلیل وړاندی نکړای شوکه څه هم د پاکستان حکومت وویل هغه وخت رارسیدلی دی چه د پاکستان دښمنان له منځه یوړل شی خو حقیقت دادی چه هغه کسان چه حکومت یی د پاکستان دښمنان بولی په حقیقت کېنې دخلکو دگوند ستسر

دپښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

کښی دخلکو دگوند دحکومت ستر مخالف قوت او خان عبدالولی خان داوو مخالفو گوند ونود ایتلاف مشرؤ *

لوموند لیکلی دی که څه هم دبنگله دیش د خونړی پوښښو نه وروسته یحیی خان ملی عوامی گوند ږنگ کړی و خو بیا بیرته منځ ته راغی خو په ۱۹۷۳ کال کی دپاکستان حکومت په بلوچستان کښی ددغه گوند سره د مقابلې توان په خپل ځان کښی ونه لید ځکه یی هغه حکومت پر طرف کړچه ملی عوامی گوند جوړ کړی ؤ او دهغه دری تنه ستر مشران یی په جیل کښی واچول خو له هغه وخته تر اوسه پوری په بلوچستان کښی وسله وال قیام روان دی.

افغانستان چه خلک یی دپښتنو او بلوڅو سره تاریخی لرغونی اړیکې لری د خپلسو پښتنو اوبلوڅو ورونو دسر نوشت ټاکلودحق ملاتړ کړی دی *

لوموند لیکلی دی که څه هم دمركزی حکومت ملی عوامی گوند دشیرپاؤ په وژلو تورن کړی دی خو حقیقت دادی چه دحکومت هدف دمخالفو گوندونو ټکول دی له دغه ځایه اټکل کیدای شی چه اوسنی حالت هم مرکزی حکومت په لوی لاس پیدا کړی دی اود پاکستان حکومت بی لدی چه دشیرپاؤ دژلود تحقیقا تو نتیجـو ته انتظاروباسی دهغه گوند په خلاف یی په سختو اقداماتو لاس پوری کړی چه ورڅ په ورڅ - بیاوړی شوی اود مرکزی قدرت دخپل سری اوناوړه استفادی او په ورو ورو دآزادیو او حقوقو له منځه تلل یی غندل او هغه یی

په مبارزه بوخت دی او هلته دملی عوامی گوند مشران له ۱۹۷۲ کال نه را پدی خوا بندیا ن دی.

دایکانومیسست مجله په پای کښی دی نتیجی ته رسیدلی ده چه دملی عوامی گوند پانی غړی به ټول دځمکی لاندی فعاً لیتو نه پیل کړی او په پاکستان کښی به سیاسی زور زیاتی د یسر زیات شی او په پښتور کښی دیویم په جاودنه په پاکستان کښی ددیمو کراسی وروستی نښی نښانی له منځه لاړی *

دکب لومړی :

لوموند نومی فرانسوی نامتو ورځپاڼی په خپله یوه وروستی گڼه کښی دپاکستان په حالاتو باندی دتبصری په ترڅ کښی لیکلی دی چه ددیمو کراسی د وروستیو نښو لمنه له پاکستان نه ټوله شوی ده ځکه چه په هغه هیواد کی دایمی اضطرابی حالت اعلام شوی حکومت دبی شمیره خلکو دبندی کولو واک لاس ته وروړی او د فدرالی او ایالتی اساسی غونډی یی دنامعلو مه وخته پوری ځنډولی دی *

ورځپاڼه لیکلی چه ددغه حالت دحیات محمد خان شیر پاوله وژل کیدو وروسته منځ ته راغلی اودهغه له امله دپیاوړی ملی عوامی گوند په خلاف پراخ عملیات پیل شول دغه گوند ږنگ شو اونژدی څلور سوه تنه مشران یی بندیا ن شول. لوموند ورځپاڼه لیکلی چه ملی عوامی گوند د پښتونستان اوبلوچستان په ایالتو کی ډیر ستر قدرت اونفو ذ لری اوله ډیرو کلوراهیبی یی ددغو دوو ایالتونو دپاره داخلی خپلوا کی غوښتله *

دغه گوند همدارنگه په فیدرالی پارلمان

د افغانستان کالني

کاله نظامي حکو مته وروسته په پای کېنسي پاکستان یواساسي قانون پيدا کړي چه پياوړي مرکزى حکو مت اوداسي پارلمان يى اټکل کاوه چه دخلکو په رايو او په ديمو کړا تیک ډول وټاکل شى خو دموجوده حکو مت د زمانمدارى په

وخت کېنسي اضطرارى حالت پرله پسى نوى شو او آزاد مطبوعات بيخي له مينځه يوړل شول اود حکو مت دغو اعمالو اساسي قانون او په هغه هیواد کېنسي ديمو کراتيکي روحيي ته کوم ارزښت او اعتبار ندی پريښى .

دنويارک ټايمز ورځپاڼى په يوه بله مقاله کېنسي د پښتو نستان د حکو مت له مينځه وړل اود مرکزى حکو مت تر کنترول لاند ی ددغه ايالت راوستل په تفصيل سره بيان کړى او وايي چه کهشه هم دپاکستان حکو مت ددغه اقدام داعلام په وخت کېنسي وويل چه دپاکستان يوگانوډپى هیواد په دغه هیواد کېنسي نظم او کړارى گڼه وډه کوى خو حقيقت دادى چه افغانستان تل ډډپورند دکرښى دهغى خوا د پښتنو ژبو خلکو دسر نوشت دټاکلو دحق ملاتړ کړيدى اودغه خلک دافغانستان دملاتړ مننه کوى اودهغوى سره دوستانه چال چلند کوى.

دگپ ۳ :

متحده جمهورى محاذپه پاکستان پښتونستان او بلو چستان کېنسي دپاکستان دحکو مت دټولونه مخالف گوند دى پخپله يوه اعلاميه کېنسي ويلى دى ترخوجه دپاکستان حکو مت يوه سياسى سازگار فضا جوړه نكړى مخالف

دپاکستان دټوټى ټوټى کولو دپاره دفعاليت په تور پټک کړى. په داسى حال کېنسي چه په همدغو خوټيرو ورځو کى دپاکستان حکو مت ويلی ټوټه په بلوچستان کېنسي دتجزيه غوښتنى کوم حرکت نشته.

لومونه دى نتيجى ته رسيدلى ده چه په اوسنى وخت کېنسي دهر ډول روغى جوړى امکانات له مينځه تللى او دمخالفينوسره زور ازمایل پيل شوى اوهغه کورنى جنک چه ترننه پورى په بلوچستان پورى محدودولمن به يى دپښتونستان سيمى ته هم خپره شى په ښکاره ډول مرکزى حکو مت هغه عوامل هير کړى دى چه دښکله دپښ ديبلد يوه مخنيوى کى يى ددما تى سبب شول خو لاتراوسه هم ددى وخت شته چه دکورنى خپلواکى دطرفدارانو سره دسياسى حل دلای په لټولو کېنسي ديوه نوى آفت دمنځ ته راتلومخه ونيول شى.

دگپ ۳ :

دنويارک ټايمز ورځپاڼى په يوه مقاله کېنسي دپاکستان دحالاتوپه باب تبصره کړى ده چه دهغه هیواد حکو مت مخالفى قوا په تيره بياملى عوامى پياوړى گونډ پدى پلمه له مينځه لرى کړى چه ددهشت اچو لو په عمليات يى لاس پورى کړيدى خودا چه ملي عوامى گوندشير پاپوه وژلوکېنسي لاس و لرى نه ده ژاښته شوى او دحکو مت اقدام وښو دله چه په ديمو کراتيکو روشونو باندى عقیده نلرى او حاضر ندی دمخالف گوند يعنى ملي عوامى گوند سره سياسى رقابت وکړى .
نويارک ټايمز ليکلى دى چه کهشه هم له شپاړس

دېښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژي

ګوند دهغه حکومت سره هيڅ ډول خبرو نه چمتو نه دي .

دپاکستان مرکزی اسامبلی اوسنا سره دټولو مخالفو ګوندونو له پریکړې وروسته دمتحدہ جمهوری محاذ مشرانو دجوړې ظهور الہی په استوګنځي کېنسي دور خپا نسو نمایندګانو ته دغه اعلامیه ورکړېده.

داخبار لیکونکو سره دمرکې په ترڅ کېنسي دمحاذلوی سکرتر ښاغلی پروفیسور غفوراحمد وویل هغه ګوند تصمیم نیولی چه دپښتو نستان اوبلوچستان او همدغه شان دپاکستان دسیمو

دځلکو سره دکنټی دیوستر پروگرام سره سم هغو سیمو ته ورشي او اولس په دی خبر کېنسي چه دپاکستان حکومت په دی وختو کېنسي په سختو غیرقانونی او غیر جمهوری اقداماتو لاس پوری کېنسي دی.

هغه وویل دپاکستان حکومت دري لوی اشتیاء ګانې اوغلطی وکړی او دهغو له امله دحکومت په خلاف داوولس تاوتر پخو الازیات شوی دی.

په داسی حال کېنسي چه دمخالفو ګوندونو او حکومت ترمنځ دډبروری په شپږمه نیټه یوڅه خبری وشوی چه په هغو پسی سم ستی یی ملی عوامی ګوند چه دمتحدہ جمهوری محاذ

مهم ګوند دی غیر قانونی اعلان کړی. دګوند مشران اوزیات شمیر غړی یی نیولی دګوند ټوله شتمنی یی مصادره کړیده او په هیواد کېنسي بی وجهه گرفتار یوسلسله روانه ده دمخالفو ګوندونو غړی په داسی حالاتو کېنسي و نیول شول چه داسامبلی غونډی روانی وی. دوهمه غلطی داده چه دپاکستان حکومت

دمرحوم حیات محمد خان شیرپاو قتل دسیاسی حربی په توګه استعمالوی اودسیاسی مخالفینو دتمجیز ولود پاره تری استفاده کوی اود ملی عوامی ګوند نه علاوه دجمعیت العلمای اسلام جماعت اسلامی او تحریک استقلال ګوندونو په ادارو باندی دپاکستانی پولیسو اود مرکزی قواؤ دسکرو حملی روانی دی چه دګوندونو په ادارو برسیره یی دګوندونو دمشرانو کتابخانی او ګورونه هم سوځولی دی او دمهیبی کتا بو

سخته بی حرمتی یی هم کړی ده او کوی یی. پروفیسور غفور احمد دپاکستان دحکومت ددریمی سختی غلطی د بیانولو په ترڅ کېنسي وویل دپاکستان حکومت د شیرپاؤ دسیاسی قتل نه داستفادی په غرض ټول غیرجمهوری صلاحیتونه اوواک ترلاسه کړی اودپاکستان په اساسی قانون کېنسي دغیرجمهوری بد لون او ترمیم ناوړه غرضونه ترسره کوی .

هغه اخطار ورکړی چه که چیری دملی عوامی ګوند مشران اوغړی ژر تر ژره خوشی نکړای شمی نو دپاکستان حالات به لاپسی زیات وخیم شمی اوپاکستان به دیوه لوی خطر سره مخامخ شمی چه البته مسولیت به یی یواځی دپاکستان د حکومت په غاړه وی.

دغه راز دتحریک استقلال ګوند مشرانو دپاکستان دحکومت لخوا دملی عوامی ګوند غیر قانونی اعلامول غیر جمهوری عمل بلل او د حکومت دغه اقدام یی دخپلو سیاسی مخالفانو دتمجیز ولود پاره د هغه حکومت یوه بله بلمه بللی ده .

چه پروڼ پوليسو دسند دايالت په بيلو بيلو ښارونو کې لږ تر لږه شل تنه محصلين توقيف کړيدي او دسند اونورو ښارونو له يو شمير پوهنتونونو او عالي ښوونځيو نه وسله لاس ته راغلي ده .

د پېښور په پوهنتون کېښوونکو دوسلو پوسترو مخزن لاس ته راغلي دي .

پوليسو وويل : د وسلې په مخزن کېښوونکي ماشينگڼې - دري سوه اتيا تمانچي - دوه لاسي بمونه او يوه اندازه مهمات شته .

د پېښور په پوهنتون باندې نژدې ددري سوه تنو پوليسوله خوا بريد شويدي دپېښور پوهنتون د حيات محمد خان شير پاو دوژل کيدوله وخته چه ديوېم دچاودني په اثر ووژل شو تړلي دي .

هغه څېريالان چه د پېښور په پوهنتون باندې دپوليسو دبريد دنداري دپاره بلل شوي و وي ويل :زياتره وسله دپېښور د پوهنتون دليپلي له يوې قفل شوي گوتي نه لاس ته راغلي دي .
نوره وسله دليپلي دانگړي په يوه بر خه کېښوونکي پيدا شوي ده .

د پوهنتون په انگړ کېښوونکو د پوليس دبريد په وخت کېښوونکو د هغو پنځو زرو تنو محصلينو څخه چه په هغه پوهنتون کېښوونکو شامل دي يوازي دوه سوه تنوپه شاو خوا کېښوونکو حاضر و .

درويشتر نماينده زياته کړيده دسند د بيلو بيلو ښارونو په پوهنتونونو باندې د پوليسو بريدچه پروڼ گمپځ بيل شوي و تر

د هغه گوند مشر ښاغلي اصغر خان په لاهور کېښوونکو وينا کېښي وويل پداسي حال کېښوونکو چه دحيات محمدخان شيرپاو دقتل غند نه کوم بايد ووايم چه ددغه افسو سناک دقتل تر شاد حکومت لخوا دسياسي قتلو نسود سلسلې ارتباط شته دي او دقتل مسووليت دپاکستان حکومت په غاړه لري .

هغه وويل ډير ځله مي ويلي دي چه د پاکستان دحکومت سياسي مخالفانو دتعجيز د پاره دقوي له استعمال نه کار اخلي اودحکومت دغه عمل به سخت رد عمل او عکس العمل وښيي .

ښاغلي اصغر خان وويل د پاکستان حکومت بايد دخپلو دغه ډول اقداماتو په ناروونتيجو باندې ژور غورو کړي او تر کومه ځايه چه د تحريک استقلال تعلق دي تل به پخپل دريځ ټينگ وي .

ښاغلي اصغر خان زياته کړه د پاکستان د حکومت لخوا دقتل دپېښي تر څيرني پخوا گرفتار يو داخبره ثابته کړيده چه حکومت د خپلو سياسي اغراضو دترسره کولو د پاره بله جوړه کړي ده .

د تحريک استقلال گوند مشر وويل د بمونو ډيري پېښي شويدي خود پاکستان هيڅ کومې محکمې ملي عوامي گوند د چاود نسو مسوول ندی ښودلي او تر ټولو لومړی چه د مخالف گوند مشران ووژل شول په دغه لړ کېښوونکو هيڅ کوم په زړه پوري اود کتنې وې اقدام ندی کړی .

د گڼ ۳ :

درويشتر نماينده دپېښور نه خبر ور کوي

دېښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

تر ژورې کتنې لاندې ونيول شوه او په هغه
باره کېښې دافغانستان نظر دکب په ۷ په يوه اعلاميکي
نشر کړې شوه .

دکب ۷ :

دکب ۷- دبانديو چارو وزارت پرون دغه
اعلاميه نشر ته سپارلې ده .

پاکستان ته دوسلو دصا درولو دبنديزد
لرې کولو په باب د امریکا دمتحد وایالاتو د

حکومت تصميم دافغانستان د حکومت او
خلکو دژورې انديښني او تشويش سبب
شويدی داتصميم په سيمه کېښې دسولې او
آرامې دتشويش دادعا سره پوره توپير لری
او دافغانستان حکومت نشي کولی دا ومنی
چه پاکستان ته دوسلې دلپړلو بيا پيل کيدل
به د آسیا پدی سيمه کېښې د قواو دانپول د
مېنځه تللو او تسليحاتی مسابقو سبب
نشي .

دافغانستان حکومت په نزد پاکستان ته
دوسلې دصادرو لو دبنديز لری کول په تيره
بيادغه وخت کېښې چه دپاکستان نظامی پوځو
نودېښتنو او بلوڅو خلکو په مقا بل کېښې په
عملی ډول په ډيربی رحه او په جايرانه اقدام
لاس پوری کړیدی دافغانستان د خلکو اود
دېښتنو او بلوڅو دزياتي خوا شعيني سببشوی
دی چه دهغه عواقب به دنړۍ په دغه سيمه
کېښې د سولې اوآرامې دټينگښتد پاره په
هيڅ ډول گټور نه وی .

همدا رنگه دحير انتيا ځای دی چه دامريکا
دمتحدو ايالاتو غوندي هیواد چه تل دنړۍ د
سولې اوآرامې دساتنی خبری کوی په عمل

پرون شپې پوری دوام درلود .
په حيدر آباد کېښې څه دپاسه دوو زرو
پوليسو دسند په پوهنتون دطب اوانجنيری
په پوهنځيو او لیلیو برید کړیدی .

لکه څرنگه چه د حيدر آباد دپوليسوی
منبع وویل : ددغوموسسو څخه یی تمانجی-
باريزی تمانجی اویو شمير نور مهمات ترلاسه
کړیدی .

دکراچي په پوهنتون او ددغه ښار په یو
شميرنورو علمی موسسو باندي پوليسوبرید
کړیدی .

دراډيو بی بی سی د خبر سره سم ددغو
پښو اوپه علمی موسسو باندي د پاکستان
د پوليسو دبريدونوله امله څلور سونه زيات
کسان نيول شويدي .

د د پ ۰۱۰ دخبر رسولو آژانس له کراچي
نه ددغه خبر تائيد ولو په ترڅ کېښې خبر
ورکړی دی چه په سلونو کسان توقيف شوی
دی اودغه آژانس زیاته کړیده چه دراوړلیندی
او لاهور په پوهنتو نونو او علمی موسسوم
دپوليسو له خوا برید شويدي .

دکب ۴ :

په کابل کېښې دامريکا سفارت شارژدافير
د ملاقات په طرز کېښې پاکستان ته دامريکا
دوسلو دصادرو لو دبنديز دلپړی کيدو په
مناسبت دامريکا دنژدی راتلو نکی اعلاميه
په باره کېښې يوه اطلاعیه سیاسی معين
ښاغلی وحید عبدالله ته وسپارله .
دغه اطلاعیه دافغانستان د جمهوري دولت

د افغانستان کالني

۷۱۵ تنوته رسپري چه د پښتو نستان ، سند ، او پنجاب په بيلو بيلو شارونو کښي په اوو پوهنتونونو او ډير شو پوهنځيو اوليوليوباندي د پاکستان د پوليسو د بريد ونو څخه وروسته نيول شويدي .

ويل کيږي چه د نيولو سلسله لاتراوسه روانه ده .

ددغه خبر دخپريدو پسي چه په بيلو بيلو موسسو کښي د پاکستان حکومتی مقاماتو وسله ايښي وه چه دهغي د پيدا کولو په پلمه هغه روشن فکران او ځوانان ونيسي چه د ملي عوامي کوندد پ نکولو اود هغه دمشرانو نيولو اود ملي اسامبلي اوسناد غونډو څنډولو سره مخالف وو دغه آوازه خپره شويده چه د پاکستان حکومت به ډير ژرد پاکستان دمحصلينو اتحاديه اود پښتو نستان دمحصلينو اتحاديه پنگه کړي د بين المللي خبر رسولو د آژانسو نود خپرونو سره سم پروڼ په کراچي کښي دښوونځيو دمحصلينو او شاگرد انوله خواد محصلينو د توقيف او په بهنتو نونو باندي د پوليسو د حملو په ضد ډيري سختي مظاهري وشو ي .

وسله والو امنيتي پوځو نوچه غوښتل يي د مظاهرو مخه ونيسي اوښکي بهوونکي گازيي استعمال کړ او په وهلو ټکولويي لاس پوري کړي .

دهغو نښتو له امله چه دمظاهره کوونکو اود امنيتي پوځو نو ترمينځ وشوي يو شمير محصليين او پوليس وژل شوي او ټيښان شويدي .

د گ ب ۸ :

په کراچي کښي د حکومت احتجاج په نامه

کښي دهغه ادعاسره پوره بل ډول چال چلند کوي لکه چه د افغانستان حکومت په وار وار ويلي دي د پرمختيا په حال کښي هيوادونه يواځي دسولي او کرازي لاندي کولي شي . د خپلو ټولنو دا اجتماعي حالت انکشاف اولوپتيا او داقتصادی سطحی لوړولو ته ورسپري اود وسلو د صادرو لوبنديزلري کول نه يواځي ددغو سترو هغه فوټو دخور اقيمتي منابعود انحراف سبب کيږي ، بلکه ديوي کړکيچني او خطرناکي فضا د پيدا کولو نه به پرته بله نتيجه ورنه کسري

د گ ب ۷ :

په کراچي کښي د رارسيد لي خبر سره سم په دغه ښار کښي دمسلم ليگ د گوند دکار کميټي دملي عوامي گوند پنگيدل او دخان عبدالو ليخان او ددغه گوندد نورو مشرانو نيول کيدل په کلکه غندلي دي . ددغه گوند سکرتري جنرال ښاغلي ملک محمد قاسم وويل چه مسلم ليگ گوند د پاکستان د حکومت څخه غوښتي دي چه دملي عوامي گوند مشران د توقيف نه خوشي او ددوي گوند بيا قا نوني کړي .

ده وويل : دمسلم ليگ دکار کميټي

تصميم نيولي دي تر هغه وخته پوري چه غوښتني يي د پاکستان د حکومت لخواونه منل شي دسند اوبلوچستان داياتي اسامبلي له غونډو سره به پريکړه وکړي .

ديوبل خبر سره سم تراوسه دسند دايات له پوهنتونونو کښي ۲۱۳ تنه محصليين دوسلي دزيرمه کولو په تور د پاکستان پوليسونيولي دي .

په دغه ترتيب دهغو ټولو کسانو شمير

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژي

دعمومي منشي دكتور كورت والد هليم په
 عنوان استول شوي دي .
 كابل ۱۹۷۵ كال دمارچ ۲
 د ۱۳۵۳ كال د كې ۱۱
 محترم جلالتمآب !
 ستاسو د جلالتمآب په عنوان د ۱۹۷۴ كال
 دنوامبر د مياشتي ۲۷ نيتي زما د ليك په خواب
 كي دپاكستان صدراعظم ښاغلي ذوالفقار علي
 بوټو په دي وروستيو وختوكي ۱۹۷۵ كال
 دجنوري د مياشتي د شلمي نيتي يو خپل ليك
 تاسو جلالتمآب ته استولي دي چي دغه ليك
 دملگرو ملتو د موسسي د دارالانشاء له خوا د
 هغي موسسي غړو هيوادونو ته وپيل شويدي .
 د ښاغلي بوټو د وروستي ليك په باب غواړم
 ياده كړم چي ټول هغه مطلبونه چه مي دخپلو
 دوو تيرو ليكونو په واسطه د ۱۹۷۴ كال د سپتمبر
 په اوومه اود ۱۹۷۴ كال دنوامبر په ۲۷ ستاسو
 په توجه رسولي يو خپل بياناتيډوم ، ښاغلي
 بوټو په خپل دغه مکتوب كښي يو خپل بياويلي
 دي چه افغانستان (د احساساتي اړيكو)
 او (له سياسي حقوقو څخه دفاع) تر پردي
 لاندې (دپاكستان په دا ځل كي) تخريبي
 فعاليتونه اود دهشت اوډار اچولو اعمال او
 سبوتاژ مساعدت او تشويق كوي .

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژي

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژي

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژي

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژي

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژي

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

دېشتونستان اوبلوچستان د پېښو كرونولوژي

د پوهنتونو او ښوونځيو د محصلينو اوز ده
 كوونكو پرون هم د پو هنجيو اوښو ونځيو د
 زرگونو زده كوونكو په گډون ډيرو خلكو پراخه
 مظاهري وكړي .
 پوليسو د مظاهره كوونكو د تيتو پر كولو
 دپاره په دوو ورځو كښي دويم ځل داوښكي
 بهوونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
 وهلو ټكولويي لاس پوري كړي .
 په هغو نښتوكښي چه د پوليسو او مظاهره
 كوونكو تر مينځه وشوي شل تنه پوليسان
 ژوبل شوي دي .
 ويل كېږي چه د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كښي
 مظاهره كوونكي چه د سندد ايالت يو شمير
 روشنفكران پوهان هم پكښي شامل دي نيول
 شويدي .
 مظاهره كوونكو واټونو كښي لسو موټرونه
 اور واچاره او په كراچي كښي يي د خلكود
 گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يي
 ور واړاوه .
 د كې ۱۰ :

په خپرندو په نامه شعرونو ته په رجوع سره دخپلې سلطې دپراختيا اوساتني په منظور ددغو سيمو دخلکو په چاروکي په خپلومداخلو باندې پردې اچوي .

زما په عقیده هغه وخت رارسيدلي دي چې ښاغلي بوټودغه حقيقت چې انکار تری نه شي کيدلای ومني او په هغه اعتراف وکړي چې دبلوڅو دخلکو قيام يوملي قيام اود پاکستان دحکومت او اعمالو په واسطه ددوی دحقه حقوقو ترپېشولاندی کولو په اساس منځ ته راغلي دي .

لکه چه دمخه می پېشنهاد کړی و يوڅل بيا پېشنهاد کوم چې په بلوچستان کی ددغه کار دحقایقو د معلومولو له پاره لازمه ده چې دتحقیق یو بی طرفه هیات په دی شرط چې وکولای شی په آزادانه توگه له خلکو سره په تماس کی شی حقایق واورى او وپي کورى وټاکل شی او هغه ځای نه و استول شی داوسنیو شرایطو لاندی په دغه اقدام دحقایقو دلاسته راوړلو او نړۍ والوته د هغه دښکاره کولو له پاره یوه ډیره ښه وسیله وی .

ښاغلي بوټو په خپل وروستی لیک کی دهغو مهاجرو بلوڅو په باب چې افغانستان ته یی پناه راوړی ده لیکلی دی چې (داچې دغه خلک څوک دی یوازی دافغانستان حکومت ته معلوم دی دافغانستان حکومت چې پدی باره کی زما دحکومت پوښتنو ته دمسئولی ځواب په ورکولو سره قادر نه شوا دایي مناسبه وگپله چې ووايي چې نور نوموړی تش په نامه پناه راوړنکی افغانستان ته نه داخلېږی ټولو ته

څرنگه چې په دی باره کی دافغانستان دنقش په باب دښاغلي بوټو نه منونکی نیوب اوبی اساسه تورونه دافغانستان دحکومت له خوا څوڅوڅلی دروغ بلل شوي دی .

زه يوڅل بيا هغه په کلکه سره ردوم ددغی موضوع تکرار چې دهغه مقصد په ښکاره توگه دپاکستان دخلکو غافله کول دی دهغه هیواد حکومت له هغه ستر مسئولیت څخه په هېڅ وجه ځان نه شی خلاصولی چې دحالاتو د وخامت او خرابیدوله کبله ورسره مخامخ دی. غواړم څرگنده کړم چې افغانستان دهیوادونو په کورنیو چاروکي مداخلی او دتاکتیکونو استعمال ته چې ښاغلي بوټو هغه ته اشاره کړی ده عقیده نلری .

دغه ډول اعمال دپاکستان داوسنی حکومت خاصه ده . لکه چې د افغانستان حکومت څرنگه چې تاسو چلانتماپ ته مو پخوا خبر درکړی و دپوره مدارکو او اسنادو په لرلو سره حاضر دی ثابت کړی چې په هیواد کسی دجه پوری رژیم له ټنګیدو څخه وروسته دپاکستان حکومت تر کومی اندازی پوری دبین المللی نورمونو او پرنسیپونو په خلاف دافغانستان کورنیو چاروکي پراخه مداخلی تر لاس لاندی و نیولی .

دبلوڅو دخلکو دقيام دماهیت په با ب دښاغلي بوټو دڅرگندونو په باره کی باید یاد کړم چې په دی باره کی دده وینا د کلاسیک استعمار له شعرونو سره زیات شباهت لری چې لکه (دفیوډالیزم سره د مقابلې) او (داجتماعی او اقتصادی پرمختگونو او تمدن دمنځ ته راوړلو)

افغانستان په يوازېني توگه ونشي كړای له دوی سره د مرستې له عهدې څخه ووځي. د افسوس ځای دی چې ښاغلي بوټودذهنيتونو دگېوډلولو له پاره گوښېښ كوي هغه څه چې اصلا زما په ليكونو كې نه وو حتمي پيدا كړی اودغه ليكنې چې د حقايقو ښكارندوی دی او خاص د بلوڅو پر ځلكو باندې د پاكستان د حكومت د ظلمونو د پدای ته رسولو له كبله د دين المللی مرستې د جليولو په منظور ليكلي شوي دي د پاكستان په باره كښې د افغانستان حكومت د ناوړه نيتونو د ثبوت په توگه په غلطه معرفي كړي .

د بلوڅو د تاريخ په دغو سختو دقايقو كښې د بلوڅو ځلكو د حقه حقوقو څخه د افغانستان د حكومت بشپړ ملاتړ چې هغوی د پاكستان له نظاميانو سره د خپلو اساسي حقوقو څخه د دفاع په غرض په مبارزه لگيادی د پاكستان په كورنيو چارو كښې په هيڅ وجه مداخله نه ده او ښاغلي بوټوله دی سره سره او د خپلو ټولو كوښښونو او سفسطی سره نه شي كولاى چې هغه د پاكستان پر ضد د افغانستان د ناوړه نيت په توگه په چاومني . ښاغلي بوټو مونږ له ديموكراسي او قانوني طرز العملونو څخه بې خبره گڼلې يو .

دهغه د عقايدو سره زمونږ ديهوكراسي د نه آشنایي په باب زما كارنشته خو د پاكستان صدراعظم د بلوچستان اوسني حكومتونه او هغه حكومت چې به پښتونستان (شمال لويديځ سرحد) كښې د ۱۳۵۳ كال د دولی د مياشتې تر اته ويشتمی نيټې پورې واك پر لاس كښې درلود د يسوی

معلومه ده چې دهغو مجرمينو او غارت گرانو له پاره چې د پاكستان له گاونډي سيمي څخه د قانون او عدالت له منگو لو څخه تښتسي د افغانستان ځيني سختی برخی په عنعنوی توگه د پناه مصئون ځايونه دي .

زه د ښاغلي بوټو د دغو يادونو په ځواب كې يوازې دومره يادوم چې د تحقيق هيات دی چې پورته اشاره ورته وشوه د بلوڅو د هغو پناه راوړونكو كمپونه هم ليدلی شي چې افغانستان ته راغلي خو تحقيق او تشخيص وگړي چې دغه ځلك چې د بوټو په عقیده د دوی هويت يوازې د افغانستان حكومت ته معلوم دی څوك دی او افغانستان ته يې ولی پناه راوړی ده د يادونې له پاره يې لازمه گڼم له هغه وخت څخه راهيسې چې خپل دوهم ليك می تاسو د جلالتماب ته وړاندې كړی دی له دوه سوه درويشتو تنو څخه زيات بلوڅان هم په دې وروستيو وختوكې افغانستان ته راغلي دي چې دغه كار په بلوچستان كې د پاكستان د نظامي قواوو د ظلمونو او عسكری عملياتو د دوام خپله ښه او څرگند دليل دی . د افغانستان حكومت فكرگوي چې د ژمی د موسم په پای ته رسيدوس سره به چې د پاكستان نظامي عمليات سخت شوي اولاری به خلاصی شي افغانستان ته د بلوڅو پناه راوړونكو راتگ زيات شي .

د افغانستان د حكومت دغه انديښنه سر له اوس ستاسو د جلالتماب پاملرنې ته ورسوله شوه چې بين المللی مربوط مقامات د دغسې حالت له پاره پېښبين وی ځكه چې ښايي د پناه راوړونكو شمير داسی زيات شي چې

دپاکستان داوسنی رژیم دمطلق العنانی خاصیت ښکارندوی دی دملی عوامی گوند له منځه وړل اوزندان ته دهغه گوند درئیس او غړوپوری وهل دافغانستان دحکومت دژوری خواشمینی اواندیشنی موجب گرزیدلی دی . دغلطو توروو په لگولو سره له مدنی اوسیاسی حقوقوڅخه دخلکودمنتخبونمايندگانو محرومول اوپه ډله ایزه توگه یی بی لهگومی محاکمی څخه زندان ته دهغوی پوری وهل یوناوړه اوپیرزیات وڅیم عمل دی چی دهغی څرگندونه یوازی باید دښاغلی بوټوپه منحصر منطق کی وپلټل شی .

دپاکستان حکومت یو ځل بیاپه دغو غیرو دیموگراتیکوحرکاتو سره اودبشر دحقوقو د ټولو اساساتو څخه لری هغه څه چی ښاغلی بوټوتاسو جلالتماب ته په خپلواکونو کی په پاکستان کی دعادی حالاتو اوپه هغه هیواد کښی دیموگراسی په باب ادعاکړی ده، بیخی ردوی دافغانی کوچیانو په باب دښاغلی بوټو په ځوابیه لیک کی یادونی په رښتیاجی دڅنداوړ دی .

ددغی موضوع په ارتباط سره یوځل بیا غواړم هغو مطالبوته ستاسو دجلاالتماب پام راواړوم چی په دی باره کی می په خپل پخوانی لیک کی لیکلی دی زیاتوم چی که چیری بوټووغوای چی دافغانی کوچیانو د عنعنوی مهاجرت له پاره چی له پیریو څخه راهیسی هرکال دپختی دوسم دتیرولوله پاره تودوناووته ځی بی اساسه اوجملی انگیزی اختراع کړی مشکل بهوی چی دده دتغیلاتو منځه ونيوله شی، ولی هغه شی چی پهوضاحت

دیهوگراتیکی عملیې مصحول گڼی . په څرگنده توگه له دیموگراسی څخه دده مقصد پوره نوی دی چی ښاغلی بوټویی نه باید دهغه دقبلولو انتظار دچانه ولری .

ټولوته معلومه ده چی په بلوچستان کسی اوسنیو حکومتونو اوهغه حکومت چی په پښتونستان (شمال لویدیځ سرحد) کښی ۱۳۵۳ کال ددلی دمیاشتی تراټه ویشتمی نیټی پوری حکومت کاوه دښاغلی بوټولهخوا دناجایزو وسایلو څخه په استفادی اوبیلو بیو دسیسوته په رجوع سره وروسته له هغی څنگه منځ ته راغی چی دبلوچستان پخوانی حکومت یی په بشپړه جابراټه توگه برطرف اومتخب مشران یی زندان ته ورواچول اود پښتونستان (دشمال لویدیځ سرحد) پخوانی منتخب حکومت یی استعفانه مجبورکړ .

څوورځی دمخه ښاغلی بوټو وروستی تش په نامه حکومت چی پخپله یی په پښتونستان (شمال لویدیځ سرحد) کښی مقرر کړی وو هم له منځه یووړملی عوامی گوند یی پنگت کړ اودهغه گوندرئیس اوغړی یی چی د خلکو منتخب نمایندگان وو زندان ته پوری وهل دایالتی اسامیلو غونډی وځنډیدلی او دغه رازپه پښتونستان کښی ټول ښوونځی او پوهنتونونه یی وټړل .

دپاکستان دواکدار حکومت دغو خپه کوونکو اقداماتو چی دنړی دنشراتی وسایلو په واسطه نړی وال خبر شول ټولوته ثابتنه کړه چی ددیموگراسی څخه دښاغلی بوټودفهم طرزڅه دی !

دهیڅ ډول جرم له اثبات څخه پرته چی

له خواافغانی کوچیانو ته پیدا شوی دی او هغه محدودیتونه چې په دی باره کی دهغه هیواد دحکومت له خوا وضع شوی دی اودغه رازپه هغی خاوره کی دداسی شرایطوپه اساس چی دتحمیل وړنه دی دنوموړو افغانی کوچیانو شمیر په هغه کال کی چی تیرشودنورو کلونو په نسبت ډیرکم واودوی په دی وروستیو وختو کی له خپلو عنعنوی او تاریخی حقوقو څخه بیخی استفاده نه ده کړی .

محترم جلالتماب !

افغانستان چی دهغه خلک دېښتنو اوبلوڅو خلکو سره نه شلیدونکی تاریخی، کلتوری اونژادی زیات علایق اورپنسی لری دخپلو بښتنو اوبلوڅو وروڼو دحقوقو دله منځه وړلو اودهغه زوراو ظلم په مقابل کی چی په دغو خلکو باندی کیری په هیڅ ډول بی علاقسی نه شی پاتی کیدلی .

لکه چی ټولو خلکو ته معلومه ده اود ۱۹ او ۲۰ پیری. تاریخ په رښتیا په هغه باندی شاهد دی له هغه وخت څخه راهیسی چی بریتانیا ۱۹ پیری. په وروستیو وختو کی په خپل زوراوجبر سره زمونږ دخاوری یوه برخه ونیوله اوزمونږ ملت یی دوه ټوټی کړ اوپه خپلی امپراتوری کی یی داخل کړ ترننه افغانستان ددوی دحقه حقوقو څخه ملاتړ کړی اوکویی اوددوی دحقه حقوقو څخه دخپل پوره ملاتړ څخه چی دافغانستان وجدانی او اخلاقی وظیفه ده تیر به نه شی .

زما هیله ده چی دپاکستان صدراعظم اودهغه هیواد حکومت بالاخره واقعیتونه درک

سره کولای شو ووايو دادی چی ښاغلی بوټو به په خپلو ټولو کوشښونو او هلو ځلو سره به قادر نه شی هغه حقیقت چی دپاکستان دخلکو په گډون ټولو ته معلوم دی اوددغو سیمو دخلکو دعنعنوی ژوندانه جزء دی دخلکو په نظر په بل شکل وپسی .

(په پاکستان کی دبوږیات شمیر افغانی اتباعو موجودیت) نه دښاغلی بوټو د اشاری په ارتباط سره کولای شو پوښتنه وکړو چی که چیری دهغو افغانی کوچیانو څخه پرته نورو چی هرکال دیخی دموسم په رانژدی کیدوسره تودو سیمو ته مهاجرت کوی نویس څرنگه تراوسه پوری دخلکو ددغی ستری کتلی موجودیت دنړی. والو اوپه تیره بیادهغو له نظر څخه چی په پاکستان کسی سیاسی نمایندگی لری اودغه راز دملگرو ملتو دنماینده کی له سترگو څخه پټ پاتی شوی دی اودښاغلی بوټو څخه پرته دهغوله موجودیت څخه نور څوک خبر نه دی ؟

دپاکستان اقتصادی خرابه حالت اوپه هغه هیواد کی دخوراکي موادو کموالی ولی ددغه ستر مهاجرت سره نور هم خراب نه شو اود پاکستان حکومت دغی وڅیمی موضوع ته دبین المللی بیلوپیلو موسسو اود خپلو دوستو هیوادوپام راوانه پاره ؟

ټولو ته معلومه ده چی دغه خلک افغانی کوچیان دی چی دخپلو پخوانیو عنعنو څخه پیروی کوی . لکه چی تاسو جلالتماب نه مویخوا خبر درکړی دی چی دهغو څوړونو په اساس چی په دی باره کی دپاکستان دحکومت

د افغانستان کالني

پاکستان حکومت دجماعت اسلامي د انحلال د باره دپهاني په لټه کښي دي اوپه دسيسو او تهمت تراشيو مشغول دي . پروفيسور غفور احمد اخطار ورکړي چه دجميعت اسلامي د حزب انحلال به وخيم عواقب منځ ته راوړي .

د کب ۱۲ :

دمتحدہ جمهوري محاذ لوی سکرتر ښاغلي پروفيسور غفور احمد په خپله يوه وينا کښي دپاکستان اوسني حالات دسخت خطر سره مخامخ بللي دي او اولس ته يي دخپلو حقوقو دتسې لاسه کولورپاره دبيداري اورا پورته کيدو توصيه کړيده .

دپاکستان د حکومت دټولونه دلوی مخالف گوند متحده جمهوري محاز سکرتر جنرال وويل دپاکستان حکومت دخپلومخالفينو دآواز کرار ولوپه غرض دابلاغ ټولي وسيلي سانسور کړي او غواړي داوولس د آزادي رای د څرگند ولو مخه ونيسي .

هغه وويل په اسامبله اوسنا کي دمخالفو گوندونو رايو څرگندولومخه نيول شوي او په پښتونستان ، بلوچستان او پاکستان کښي هري خواڼه د حکومت لخوا دگرفتار يوسلسله روانه ده .

پرو فیسور غفور احمد په داسی حال کښي چه دملی عوامی گوند بندول اوددغه گوند د مشرانو او غړو گرفتاری یی دپاکستان د حکومت یو بل غیر قانونی عمل بللی زیاته یی کړه حکومت دغه کار یوازی او یوازی دخپل مهم مخالف گوند دله مینځه وړلو دپاره کړی دی اومرحوم حیات محمد خان شیر پواسیاسی

کړی اوله خپلو هغو اعمالو څخه چي دسیمی سوله یی په خطر کی اچولی ده اودخلکو د یوی ستری کتلی بشری اوسیاسی حقوق سخت زیانمن کوی دسولی اودانسانی کرامت دتامین په گټه بیخی ډډه وکړی .
زه هیله لرم چی تاسوجلالتماب زمونښ احترامات ومنی .

محمد داود

د دولت رئیس اوصدراعظم

د کب ۱۱ :

دمخالفو پارټیو ممبرانو دسند په ایالتی اسامبله کښي فیصله وکړه چه دشنلی عوامی دپارټی د انحلال اود هغه د مشرانو دتوقیف سره د اعتراض په عنوان داسا میلی په جلسو کښي چه د کب په ۱۹ شروع کږی اشتراک ونکړی .

دسند دحقوق دانانوانجمن هم په یوه پریکړه کښي دخان عبدالولیخان اونور عوامی لیورانو محصلینو او استادانو بندی کیدل غندلی او هغه ئی دخلکو په ضد یواقدام بللی دی .
مظاهری په ټول پاکستان کښي دوام لری .
په پیښور او راولپنډی کښي هم مظاهری جازی دی اوخلک حکومت په مخالف پاریدلی دی .

د کب ۱۴ :

دمتحدی دیموکراتیکی جبهی سکرتر جنرال پروفیسور غفوراحمد په کراچی کښي وويل چه دپاکستان حکومت دشنل عوامی پارټی د انحلال اودهمغه حزب لیورانو دبند یکولو نه وروسته اوس دجماعت اسلامي د حزب د منحلواو په لټه کښي دی ،هغه وويل چه د

قتل يی دېلمی په توگه استعمال کړي .

دمتحمده جمهوري محاذ لوی سکرتر د پاکستان داساسی قانون په باب وویل د پاکستان حکومت ویاړکاږ چه په پاکستان کېسی پنځه ویشت کاله وروسته یو اساسی قانون تدوین کړیدی اوس یی دغه قانون هم دخپلو سیاسی اغراضو اود مخالفو گوندونو دزیانمن کولو دپاره بدل کړی او په قانون باندی د اولس اعتبار له مینځه لاړه .

هغه در مرحوم شیرپاو دسیاسی قتل ترڅنک دمحصلانو داتحادیې دمشر مرحوم عبدالحمید مړینه دحکومت لخوا یویل سیاسی قتل وباله او غوښتنه یی وکړه چه ددواړو قتلونو په باب کېسی دی مشترکه څیړنه او محاکماتی تحقیق وشي .

پروفیسور غفور احمد پسه پاکستان پښتو نستان او بلوچستان کېسی دامنیت دله مینځه تللو خیره تائید کړه اووی ویل د پاکستان حکومت دناوړه پالیسیو د تطبیق په نتیجه کېسی په هغو سیمو کېسی امنیت بیخي له مینځه تللی دی .

دکې ۱۴ :

دحیدرآباد دنساجی دفابریکو کارگرانو که څه هم هلته ۱۴۴ ماده چه دپنځو تنو څخه زیاته اجتماع منع کوی نافذه وه بیا هم دنیشنل عوامی پارقی داحلال او دهغه دلیبرانو دبندی کیدو اود هغه حزب دارانی گانو دضبطو لو په مناسبت لوئی مظاهری وکړی او کله چه دامنیتی قواو دهغو مانع کیدو کوښښ وکړی مظاهره کوونکو له خواپر هغوی ډزی وشوی چه دهغه په اثر دوصاحب منصبه اوانه تنه

امنیتی قواو څخه زخمی شول -امنیتی قواواو ښکی ښونکی گاز استعمال کړ او ۹۱ نفرنی د مظاهره کونکو څخه بندیان کړل .

د کې ۱۷ :

د دولت رئیس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد په هغه مرکه کېسی ئی چه دښاغلی کرنجیا دهندوستان دبلتیز جریدی دمدير سره وکړه دپښتنو اوبلوڅو په خلاف د پاکستان دحکومت د اوسنی حرکتونو په باره کېسی داسی وفرمایل :

پوښتنه :

په تیره مرکه کېسی تاسی جلالتماب امید څرگند کړچه دپاکستان سره بهر پښتونستان په باب دافغانستان اختلاف دروغی جوړی د خبروله لاری حل شی .

تاسی دغه راز وویل :دی ته چمتو یاست چه پدغه باره کېسی دهرڅه په باب اوپه هر ځای کېسی دپاکستان له مشرانو سره خبری وکړی ئن حالت څنگه دی ؟

ځواب :

له هغه څه نه چه ویلی مودی زمونږ په دریځ کېسی بدلون ندی راغلی خو هغه واقعات چه پدی وروستیو وختو کېسی پیښی شوی داندپښنی وړدی ،اوس اوس هغه حرکت چه پاکستان د پښتنو او بلوڅو په مقابل کېسی غوره کړی د خواشیننی اوتا ئر وړدی او هیڅ نشو پوهیدای چه دهغه دلیل څه شی دی .

پداسی حال کېسی چه له دغو واقعاتو د مخه حاضر ؤ زمونږ تر منځ دا اختلاف په بساپ خبری وکړو خو واقعات اودسیسی پداسی بڼه

د افغانستان کالني

شته د بلوڅو او پښتنو په سيمو کښي تشدد د پښتنو او بلوڅو آزادي غوښتنی نهضتونو د خپه کولو په مقصد طرحه شويدي . خو که چيري د پاکستان دو اکدارانو تصور داوی چه په فشار او د قوی په استعمال سره کولي شي د پښتنو او بلوڅو ملي نهضت له مينځه يوسي ستره خطا ده .

پوښتنه :

ليدل کيري چه په کابل کښي مسؤل کسان فکر کوي چه پاکستان د انقلاب او په خپله د تاسو په خلاف په دريو اوله دريو نه په زياتو بي نتيجي کودتا و کښي لاس درلود آيا ممکنه ده چه پدي موضوع کښي معلومات تر لاسه کړم آيا تاسوله پاکستان سره په مخامخ بوڅي بڼه د زيات سر خوږي انتظار لري .

جواب :

دهغه څه په باب چه په افغانستان کښي په کشف شويود سيمو کښي پاکستان لاس درلود هيڅ شک نشته البته په هغو ټولو باندی د کودتا نوم نشوای يښودلی دغه د سيمی چه د جاسوسی دوسلی د قاچاق او په نورو بڼو کشف شوی په هغو کښي پاکستان په مستقيمه توگه لاس درلود . پاکستان په سرحدونو کښي دانگليس پخوانی استحکامات او تهانی پياوړی کوي دغه ټول حرکتونه ددی دپاره دي چه افغانستان په غصه کړی او متقابل رویی ته ئی اړ باسی خو مونږ په سپه سينه ددغو ټولو څارنه کوواوله حوصلی نه کار اخلو دا چه ښاغلی بوټو اود پاکستان جنرالان وغواړی تيري وکړی په خپله دوی ته معلومه ده خو په

را پيدا شوی چه فضائی نامساعده کړه لکه څنگه چه ليدل کيري دغه ټولی د سيمی ددی دپاره جوړی شوی وی چه بايد مخالف گوندونه له مينځه لاړشی دهغوی ليهدران بندي شي . اود افغانستان په نسبت زهنيتونه گورو کړی . اوس د پاکستان په هر گوت کښي چه يوه پيښه يا ناگرازی پيدا شي افغانستان پکسی دخپل بولی غواړم تاسی خير کړم چه بيکا بيا هم څه دپاسه سل تنه بلوڅانو دافغانستان خاوری ته پناه راوړيده اودغه کار د پښتنو او بلوڅو خلکو په خلاف د پاکستان د حکومت د تشدد نه ډک سياست په اثر شويدي .

له دی ټولو د سيمو سره سره بيا هم تاسی ته وایم چه زمونږ په دريځ کښي بدلون ندی راغلی خو په اوسنی حالت سره ترڅو چه اصلاح نشی دخپرو او مفاهمی امکان نسه بريښی .

پوښتنه :

صدر اعظم بوټو په کابل باندی تور لگوي چه له سرحدنه اخواد پښتنو سرتيرو په روزنه اودوران کاری اود سيمو تاژدپاره دهغوی په ليرلو سره دپاکستان په کورنيو چارو کښي لاس وهي . آيا دولت ښاغلی رئيس غواړی دغو توروته ځواب ورکړی .

ځواب :

مونږ دتل په شان د ښاغلی بوټو تورو نه رد وو . ښاغلی بوټو پدغوی اساسه تورو سره غواړی په حقيقت باندی پرده واچوی او هغه ناگرازی پټی کړی چه په پاکستان کښي دننه

لاسډ کړې موضوع ئی افشاء کړه اوډا چه وائی دکابل له خوا ځواب ونه رسید سمه نده څکه هغه پراونه ونه رسیدو .
پوښتنه :

له هغه وخت نه چه په پېښور کښی د یوه بم چاودنه دحیات محمد خان شیرپاؤد وژ لو سبب شوه دسرحد او بلوچستان ولایات تر عمومی ظلم او زور زیانی لاندی نیول شویدی دملی عوامی گوندنک شواود ولی خان غوندی مشران بی بندیان شوی اوحتی په عجلوانسه حالت بی قوانین سلب کړی کابل دغه شسان پېښی څه ډول بولی .

ځواب :

بدی برخه کښی دافغانستان د حکومت نظر دخپرونو او اعلامیو په وسیله څرگند شوی. دغه ټولی پېښی دپاکستان لخواجوړی شوی دسیسی دی ،اود هغو هدف دادی چه افغانستان په هغو کښی ورگډ کړی . د شیرپاؤ وژل په پاکستان کښی د دیموکراسی پای دی چه ښاغلی بوټو په هغه افتخار کاؤ

پوښتنه :

آیاد دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم فکرکوی د پښتنو اوبلوخود نهضت اودافغانستان سره دبوټو دحکومت دورځ په ورځ زیاتدو نکي دښمنی تر میټځ او پاکستان ته دوسلی دصادرولو دبندیز دلری کولو تر منځ رابطه شته .
 هیله لرم دنیمی وچی دسولی اوثبات د پاره دامریکا ددغه اقدام دعواقبو په سباب ستاسو په نظریو بانندی خبرشم ؟

اوسنی وخت کښی په هغی فضاءکی چه په نړی کښی شته بوځی حرکتونه به دهمیځ اړخ به کڼه نهوی البته دفکر دغه طرز په هغو کسانو پوزی اړه لری چه بدغه شان ماجرا غوښتنو کولسی شی لاس پوزی کړی .

اوکه نه هغه حرکتونه چه دنیشنل عوامسی پارتی اود پښتنو اوبلوخومشرانو په مقابسل کښی شوی منطقی نه و اونه دی .له دغو ټولو دسیسو سره سره مونږ غواړو چه له ټولو کسانو سره دخبرو او له شرافتمندانه لاری نه خپلی ستونزی حل کړو .

پوښتنه :

ښاغلی بوټو وایی چه تاسو جلالتماب ته بی ددواړو هیوادو ترمنځ دمشکلا تو په باب دخبرو په مقصد اسلام آباد ته تگ بلنه در کړی وه خوله کابل نه هیڅ ځواب ونه رسید .

ځواب :

دښاغلی بوټو دڅرگند ونویوه برخه رښتیا ده حقیقتاً چه زموږن شارژ دافیرته بی ویلی و غواړی چه ماته بلنه راکړی ددغه خبر په اخستلو سره موضوع تر کتنی لاندی و خو محکی تردی چه مثبت یا منفی ځواب ورکړی شی ښاغلی بوټو په خپله دغه مسأله افشاء کړه که چیری ښاغلی بوټو بدغه موضوع کښی ښه نیت درلودلای او دزپه له کومی وای به یقین چه زموږن ځواب به مثبت وای او ښه داوه چه دغه مساله په لومړی سرکښی په ټیټه سویه پیل شوی وای ترڅو چه په لوړه سویه لاره آواره شوی وای خو هڅکی تردی چه زموږن څخه ځواب تر

ځواب :

پدغه برخه کېښي زموږ اوسنئاسي نظر ورته دى پاکستان ته دامريکا دوسلې د بنديزلر ى کول لکه څنگه چه ستاسي دپاره به نه دى زموږ دپاره هم به نه بلل کېږي په تيره بيا پدغه وخت کېښي چه د پښتو او بلوڅو آزادي غوښتنى د نهضت دله مينځه وړاو دپاره تری کار اخيستل کېږي سره ددى چه امریکائيان وړايي چه پاکستان وسله په نقدو پيسو پيرى خو ټول پوهينى چه پدغه سيمه کېښي کوم هيواد کولای شي وسله وپيرى .
نو فکر کوم پاکستان ته دوسلو د بنديزلر ى کول او استول پدغه سيمه کېښي به دقوى انډول گډوډ او ددى سيمى دنارامى او تشویش چه مونږ ټول پکي ژوند کوو سبب شي .

پوښتنه :

تاسي فکر کوي چه پاکستان به وکولای شي وسله وپيرى ؟

ځواب :

زه يقين نلرم پاکستان وکولای شي دوسلې پيسى ورکاندې خو ښائى پاکستان دغه پيسى له بلي لارى ترلاسه کړي او دوسلې بيه وزکړي .

پوښتنه :

دپاکستان عسکرى اقداماتو په نتیجه کېښي سرگردانو پښتنو همدا اوس افغانستان ته پناډ وپريده مونږ په هندوستان کېښي په ختيځ پاکستان کېښي دهمدغه شان يوى پليسى پيښى په عواقبو خبر يو تاسو دغه کشاله چه دافغانستان په ختک کېښي پراخېږي څنگه ارزيايى کوي ؟

ځواب :

پښتانه پناه راوړي ونکي لاتراوسه پورې دبلوڅانو په شان افغانستان ته زيات ندی راغلى خوله هغه حالت څخه چه پاکستان غوره کړي دا احتمال شته چه پښتانه هم افغانستان ته پناه راوړي .

پوښتنه :

افغانستان دبلوڅو پناه راوړونکو دپاره څه ترتيب نيولى او په راتلونکي وخت کېښي به که چيرى دهنوى شمير زيات شي څه تدبيرونه ونيول شي ؟

ځواب :

يواخنى کار چه افغانستان ئى کولى شي دادى چه دغو خلکو ته ځاى ورکړي او هغوى اعاشه کړي او که په آينده کېښي ددوى شمير زيات شو په هغه صورت کېښي مجبور يسو بين المللى موسسو ته مراجعه او مرسته تری وخواړو .

پوښتنه :

پدې وروستيو وختو کېښي دايران شاهنشاه دبوټو سره دخصوصى خبرو دپاره لږکاني ته سفر کړى ؤ . ددولت ښاغلى رئيس او صدراعظم دحالاتو دپه گيدواو دافغانستان او پاکستان د اختلافو نو دحل سره دمرستى د پاره دتهران رول څنگه ارزيايى کوي . دلته بايد ددى حقيقت يادونه وکړم چه اعليحضرت ماته وويل که چيرى کابل او اسلام آباد دواړه هيله مندوى غواړي دوستان رول په غاړه واخلي .

ځواب :

پدې چه دايران باچا پاکستان ته سفر کوي
خبريو - خوداچه څه ئي ويلي تراوسه پوري
کوم زپوټ ندي رازسيدلي .

هغه څه چه د باندنيو جريدو پري تبصره
کړي دخبرو داچندا يوه موضوع دافغا نستان او
پاکستان داختلف موضوع وه . تراوسه پوري
دخبرو تفصيل ندي څرگند شوي .

پدې باره کښي چه دايران شاهنشاه د
افغانستان اوپا کستان تر مينځ داختلف د
حل دپاره ښه نظر لري . اوسني خبره نه بلکه
دشپاړي سوکالود مخه خبره ده . فکر کوم چه
دغه هيله به نن هم ولري . دافغا نستان دريځ
دوي ته څرگند دي که ايران هغه ښه هيله
چه لري ئي غوښتي وي زمونږ داختلف د
حل دپاره شرافت نه ډکه لاره پيدا کسړي
افغا نستان دهغه هرکلي کوي او په درنښده
سترگو ورته کوي .

پوښتنه :

پدې صورت کښي تاسو دهغه په خوښي
سره هرکلي کوي ؟

ځواب :

طبعاً دواقعيانه هڅو ، نه يواځي دايران
بلکه دهر هيواد چه وي په خوښي سره هر
کلي کوو .

دکب ۱۸ :

دباندنيو چارو دوزارت نطق وويل چه
دکب دمياشتي په شپاړسمه يو سل و شل
بلوڅو پناه راوړونکو سره دماشومانو
او ښځو دپاکستان د حکومت د نظامي قواوو د
بي رحمانه حملوله اثره د افغانستان خاوري

ته پناه راوړي ده .

نطاق زياته کړه چه دافغا نستان دحکومت
مربوط مقاماتو دافغانی دسري مياشتي موسسي
دهغوي داعاشي او ابساتي لپاره مخزمو ص
ترتيبات نيولي دي .

د کب ۱۹ :

دباندنيو چارو دوزارت نطق وويل چه د
بلوڅوپناه راوړونکو دژدی يوسلو درويشتو
تنو دراتللو له امله چه د پاکستان د نظامي
پوځو نودظلم او تيري نه دخلاصي د پاره د
بلوڅو دپخوانيو پناه راوړونکو ډلو په لږ
کښي دافغانستان خاوري ته پناه راوړي ده .
ددولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد
داؤد ملگرو ملتود عمومي سر منشي گورت هاپم
په نامه په دي وروستيو وختو کښي په يوپيغام
کښي د پاکستان د حکوم مت دغير
انساني ظلم په باره کښي ددغو پناړاوړونکو
حالت ته دده اودبين المللي موسسو پام اړولي
دي .

نطاق زياته کړه ددولت دښاغلي رئيس او
صدرا عظم په پيغام کښي څرگنده شويده که

څه هم ترننه پوري دافغا نستان حکومت دغو
پناه راوړونکو سره دمرستي دپاره د هيلځ
ډول کوښښ نه ډډه ندي کړي خوڅرنگه چه د
هغوي شمير هم منځ په زيانتيدو دي نو له دي
امله دملگرو ملتو دعمومي منشي له خوا او د
افغانستان په نامه دهلال احمر اودبين المللي
سر صليب موسسي او دپناه وړونکو له پاره
دملگرو ملتو د مخصوصي اداري پاملرنه دغو
پناه وړونکو ته مرستي دپاره غوښتنې ده .

د کب ۲۱:

د افغانستان ملي مشر د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد ښاغلي فخرالدین علی احمد د هند د جمهور رئیس په بلنه د کب ۱۹ تر ۲۳ پورې هند ته رسمي سفر وکړ .
د افغانستان ملي مشر د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد په هغه میلمستیا کښې چې د دوی په ویاړې د هند د جمهور رئیس ښاغلي فخرالدین علی احمد له خوا ترتیب شوی و . په خپله وینا کښې کله چې افغانستان د خارجی سیاست سره تماس وکړ داسې و فرمایل :

د افغانستان خارجی سیاست همیشه د فعالی بیطرفی - اودنړۍ پرمسایلو د آزاد قضاوت پراصل متکی دی . او دا سیاست ئې د آرامی دساتلو او دصلحی داستقرار د پاره په سیمه او نړۍ کښې ډیره ښه وسیله تشخیص کړېده هر هغه عمل چې ددغی مامول دبر همولو سبب وگرزی دافغانستان دجدي غنډ ئې موجب کړزی . لیکن ددغی نیکی عقیدی سره سره بیا هم گورو چې زموږ په سیمه کښې داسی یو حکومت شته دی چې دخلکو ملي آرزو گانو ته اهمیت ورکوی او په غلطه او خطا سره غواړی چې دقوی داستعمال په زیرمه دهغوی ملی احساسات او بشری کرامت تر خپو لاندی کړی .

څرنگه چې پوهیږی دافغانستان او د پاکستان تر منځ یوازی سیاسی اختلاف به غیر دښمنو او بلوڅو ورونور حقه حقوقو د تامین څخه بل شی ندی . مونږ ددغه یوازی اختلاف دحل لپاره همیشه خپله آماده گۍ -

اظهار کړېده لیکن گورو چې پاکستان حاضر ندی زموږ دغه علاقه مندی ته مثبت ځواب ورکړی .

محترم جلالتماب - گرانو دوستانو! د پاکستان مختلفه حکومتونو همیشه دسیمی د نورو هوادو څخه ایره د داخلی استقرار اود سلاح د حاصلواو وسیله گرزولی ده - حال داچې داخپله پاکستان دی چې د مختلفه نظامی تړونونو په شاملیدو سره اود مختلفی اسلحی په انبار ولوسره دسیمی دهیوادو انډیښنی ئې منځ ته راوړی او دسیمی آرامی او استقرار ئې له منځه وړی دی . د امریکادا اسلحی د صادرولو بندیز چې په دی اواخرو کښې د پاکستان دپاره دمنځ نهلاړی په داسی حال کښې چې پاکستان په بلو چستان او پښتونستان کښې په وینو نیولولو مشغول دی دافغانستان د حکومت او خلکو د ژوری انډیښنی موجب گرځیدلی او په منطقه کښې به د موازی د منځه وړلو سبب اود تسلیحاتی مسابقو دمنځ نه راتلوا مکانات برابر کړی . او دسیمی دصلحی دلایزاد تهدید سبب به وگرځی . افغانستان توقع لری د امریکسا حکومت په رښتیانی توگه هغه رنگه چې ئی اعلام کړیدی . دصلح جوانه کونښتونو په ملاتړ سره په جنوب آسیا کښې دصلح د استقرار موجبات فراهم کړی . تر څوددی سیعی خلک پر تسلیحاتو باندی دخپلو محدود و منابعو دخړڅلا په عوض هغه دانکشافی پروژو خواته متوجه کړی .

د افغانستان او هند دوستی دصلح دوستی دصلح خواهی پراساس ولاړه ده ، دواړه ،

دښتونستان اوبلو چستان دپيشوگرونو لوزی

يووې. افغانستان دمذاکری څخه استقبال کوی او اوس دا کار په بشپړه توگه په ښاغلی بوټو پوری تعلق لری چه خپل دریځ لکه څنگه چه دسلواغی دمیاشتی دیوویشتمی نیټی څخه د مخه وو یوځل بیا تجدید کوی .

د کب ۲۳ :

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد د ښاغلی شیخ مجیب الرحمن د بنگله دیش د جمهور رئیس په بلنه د کب ۲۳ څخه د کب تر ۲۵ - پوری بنگله دیش ته رسمی سفر وکړ .

د افغانستان ملی مشر په هغه میلمستیا کښی چه ددوی په ویاړ د بنگله دیش د جمهور رئیس له خواشوی وه دنورو تذکراتو په ضمن کښی داسی وفرمایل :

افغانستان امیدلری - چه زموږ په سیمه کښی دواقعیتونو منل مینځ ته راشی او ددی سیمی دټولو خلکو دحقه حقوقو او فیصلی احترام وشی .

موږ پدی عقیده یوچه په سیمه کښی سوله یوازی دټولو ذیعلقه اړخونو دهلو ځلو او تیاری له لاری تامینیدی شی له بده مرغه لیدل کبیری چه موږ له ښو نتیونو سره سره دپاکستان حکومت دسولی پدغو هلوځلو کښی برخه نه اخلی .

لکه چه تاسی جلالتماب په خپله خبریاست دافغانستان خلک له پښتنو او بلوڅانو سره تاریخی او عنعنوی اړیکی لری .

زموږ خلک دخپلو پښتنو او بلوڅو ورونو په مقابل کښی دپاکستان دظلمونو په وړاندی

هیوادونه په سیمه کښی صلحه غواړی .
افغانستان اوهند دتفاهم او دوستی داصل -
په رعایت سره اودذات البینی مسائلو د مسالمت آمیزحل هڅوته د عدالت او واقع بینی په اساس کامله عقیده لری . او نظامی عملیات او بیمورده تسلیحات یو ناوړه عمل یو لی او هغه دمنطقی اود جهانی صلحی د پاره مفید نه گڼی دپاکستان وو اودی چه په سیمه کښی دتشویش او اضطراب سبب گرځی .

د کب ۲۱ :

سیاسی معین ښاغلی وحید عبدالسله د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم او دهند د خارجه وزیر ښاغلی چاوان دمذاکرو په باره کښی خبرتگارانوته وویل چه د ښاغلی محمد داؤد او ښاغلی چاوان مذاکری دسیمی پر اوضاعو تمرکز دراود سیاسی ښاغلی معین وویل چه د افغانستان او پاکستان روابط د پاکستان دحکومت داخرینیو اقداماتو نه پس چه دنیشنل عوامی پارټی اودهغه د رهبرانو بمقابل کښی کړیدی خراب شوی دی .

هغه زیاته کړه باید ووايم چه متاسفانه پاکستان هغه تفاهم او مذاکره چه په نظر کښی وه له منځه وړی ده .

ښاغلی وحید عبدالله یاده کړه چه فیصله شوی وه چه ښاغلی آغاشاهی د پاکستان د خارجه چارو معین ددلو په میاشت کښی د کابل نه لیدنه وکړی ترڅو ددواړو هیوادو د لیبرانو دمذاکری دپاره زمینه برابره شی اما د پاکستان دحکومت اقدامات دنیشنل عوامی پارټی په مقابل کښی دغه تفاهم له منځه

د افغانستان کالني

بي علاقې نشي پاتي کيدی .

پاکستان ته دوسلی د برابر ولود بندیزونو لری کیدل چه پدی وروستیو وختو کښی د امریکا د متحدو ایالاتو لخوا اعلان شول د افغانستان او دسیمی دځینو هیوادو د زیانی انديښنی سبب شویدی .

دکب ۲۵ :

دباند نیوچارو دوزارت سیاسی معینې ښاغلی وحید عبدالله دکب په ۲۵ نیټه دبنگله دیش په مرکز ډاکه کښی په یوه مطبوعاتی مرکه کی وویل افغانستان ټینکه عقیده لری چه د افغانستان او پاکستان تر منځ اختلاف دوستانه لاری څخه حل کیدی شی .

ده وویل چه اوس داڅیره د پاکستان په صدرا عظم بوتو پوری اړه لری چه ددغه اختلاف دحل دپاره په لازم اقدام لاس پوری کړی .

ښاغلی وحید عبدالله وویل افغانستان د خبرو دپاره چمتو دی .

ښاغلی وحید عبدالله دپاکستان دغه ادعاچه په پښتونستان او بلوچستان کښی پیښی دپاکستان دکورنیو چارو جزء دی رده کړه اووی ویل چه ددغو سیمو پښتانه او بلوڅان زمونږ وروڼه دی نود غود واپرو سیمو حالات زمونږ د ژوری انديښنی سبب شویدی .

ده زیاته کړه چه پدغو سیموکی دحالاتو دلاکي کیچن کیدو په اثر ددغه ځای یوزیا ت شمیر خلکو داغفا نستان خاوری ته پنا . راوړی ده څنگه چه دغه خلک زمونږ وروڼه دی نونه شو کولای چه دحالاتو په مقابل کښی

بی علاقې پاتي شو .

ښاغلی وحید عبدالله ددواړو هیوادوترمنځ داوسنی سیاسی اختلاف دله منځه وړلو د پاره دپاکستان سره داغفا نستان دخبرو په باب دمرکی په ترڅ کښی وویل ټاکل شوی د چه دپاکستان باندنیو چارو دوزارت خارجچه سکرتر ښاغلی آغاشاهی دسلواغی دمیاشتی په ۲۶ نیټه کابل ته راغلی وای او دهغه سره می خبری کړی . وای خو ښاغلی آغاشاهی له دی کبله کابل ته رانه غی چه دسلواغی دمیاشتی په ۲۱ نیټه دپاکستان حکومت دملی عوامی گوند پرنک کړاودهغه مشران یسی بندی کړل .

پدی ډول ددی دپاره چه ددواړو هیواد و تر منځ خبری وشي بایدد پاکستان صدراعظم ښاغلی بوتو د سلواغی دمیاشتی د۲۱ نیټیسی څخه دمخه شرایطو سره سمه فضا برابره کړی . ښاغلی وحید عبدالله وویل باید دپښتنو اوبلوڅو خلکو حقه حقوقو اعاده شی .

افغانستان غواړی چه ددغی موضوع دپاره دحل لاره پیدا شی او دا په پاکستان پوری اړه لری چه په سوله ایزو وسایلو سره په مشکلاتو بر یالی شی .

دکب ۲۶ :

دباندنیو چارو دوزارت نطق د افغانستان په باب دپاکستان باندنیو چارو دوزارت نطق د وروستیو څرگند ونوپه ځواب کښی وویل: که څه هم دپاکستان حکومت هڅه کوی نړی والوته وښی چه افغانستان ددواړو هیوادونو

دېښتونستان اوبلو چستان دپېښو کرونو لوزی

او دهغه دخو ورځو مخکی سختو او غیر سر دیموکر اتیکو تدا بیسر و یو ځل بیاناته کړ، چه دغه حکومت دخلکو اصلی او اساسی حقوقو اوفزدی آزاد یوته اهمیت ندی قایل باید دپاکستان دخلکو دغو لولوو دپاره دنورو هیوادونو په باب حقایق داسی وانه پروی چه پخپله ددوی مرام ترسره شی .

نطاق دپاکستان دباندنیو چارو دوزارتد نطاق دغه ادعارده کړه چه دپاکستان دباندنیو چارو دوزارت دخارجه سکرتر ښاغلی آغاشاهی سره دباندنیو چارو دوزارت دسیاسی معیسن ښاغلی وحید عبدالله دکنلو دموضوع په یادونی سره ،دافغانستان حکومت ددیپلوماسی څیرود پتوالی بنسټ نړولی دی اووی ویل: پاکستانی مقاماتو په خپله دمخه په هغه سر خلاصی (اید میمو ارکبئی) چه دسلواغی په ۲۶ نیټی یی په اسلام آباد کبئی زیاترو اوسیدونکو سفیرانو ته وویشه او په هغه کبئی دحقایقو په اړولو سره دحالاتو انکشافات هم په غلط ډول وپړاندی شویدی ، په خپله د دی موضوع محرمیت له مینځه وړی و .

د پاکستان دباندنیو چارو دوزارت نطاق ددغه بیخایه لگولو سره غواپی پره دافغانستان په غاړه واچوی نطاق څرگنده کړه دالو مړی ځل ندی چه پاکستانی مقاماتو په دغه شان عمل لاس پوری کړیدی .

نطاق یوځل بیاناتید کړه څنگه چه د افغانیستان ددولت ښاغلی رئیس او صدراعظم خوشوځله ویلی دی . افغانستان دپښتنو او بلوڅو ځانگه دحقه حقوقو دور که له دغه موضوع

ترمنځ دخبرو په باب مخکینی شرایط وپړاندی کوی خو حقیقت دادی چه دپاکستان حکومت په لوی لاس دحالاتو په بدلولو یعنی د ملی عوامی گوند په پرتولو اود پښتنو او بلوڅو دخلکو دمنتخبو مشرانو په بندی کولو د افغانیستان او پاکستان دخبرو پیل گسودو کسې .

نوله دی امله دخبرو دپیل په غرض په ملی عوامی گوند دبندیز دلری کولو په باب دافغانیستان نظر دپاکستان په چارو کبئی لاس وهل ندی ځکه پاکستان یو هیربی چه افغانیستان ددغه راز خپه کوونکو اقداماتو په مقابل کبئی چه په لوی لاس له خپلو حقوقونه د پښتنو او بلوڅو خلکو دمحرورولو دپاره شویدی ، بی علاقی نشی پاتی کیدی .

هیڅ سلیم عقل به داونه شی منلی ، په داسی حال کبئی چه دپاکستان حکومت دخبرو له پاره دښی فضا دبرابر ولوپه غرض د کوبښی په ځای دپښتنو او بلوڅو دخلکوپه ضد دزور زیاتی تدابیر زیاتوی افغانیستان له پاکستان سره دخبرو لار خلاصه کړی ددغه راز شرایطو لاندی چه د پاکستان لهخوا پیدا شویدی دپښتنو او بلوڅو خلکو دحقه حقوقو دگابتولو دپاره ، به څیری کومه نتیجه ورتکړی .

نطاق دافغانیستان په باب دپاکستان دباندنیو چارو دوزارت د نطاق دتبعصری په باب وویل: چه دپاکستان د حکومت مربوط مقامات چه تشدد او مطلق العنانی د هغه حکومت داداری دخرتگوالی له ممیزاتو څخه دی

اودمخالفو گوندونو نمايندگانو د دريځ ملاتړي وکړي .

همدغه راز د تېري جمعي په ورځ د جمعي د لمانځه نه وروسته په زياتر وجوماتونو کښي د پاکستان د حکومت په خلاف وينا گاني وشوي .

د کب ۲۹ :

د افغانستان د جمهوري دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د ۱۳۵۳ کال ۲۶ نيتي څخه تر ۲۹ نيتي پوري د عراق د جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکر په بلنه عراق ته رسمي سفر وکړ او ددغه سفر په باره کښي يوه گڼه اعلاميه خپره شوه ، په دغه اعلاميه کښي د سيمي د حالاتو په حلقه داسي ويل شوي دي: دواړو خواو په خپله سيمه کښي د حالاتو او له هغو څخه د پيدا شويو خطرونو په باب چه سوله او امنيت تهديد وي غور وکړي .

دواړو خواؤ په دغه برخه کښي خپله عقیده څرگنده کړه چه دغه بحراني حالات د استعمار د طرحو او دسيسو محصول دي او په سيمه کښي امنيت اوسوله په خطر کښي اچولي او دهغي دخلکو د اجتماعي پر مختيا او پرمختگ ځنډه کيږي

دواړو خواؤ پدغي خبري عقیده څرگنده کړه چه د سيمي د هيواد ونو ترمنځ داختلا فونود حل ډيره ښه وسيله خبري او د عدالت د اصولو سره سم تفاهم دي .

دوري لومړي ۱۳۵۴ :

د نوي کال د رارسيدو په مناسبت د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په خپل پيغام کښي

دحل په باب د پاکستان د حکومت سره دخبرو دپاره چمتو دي خو لازمه ده چه د پاکستان حکومت ددغو خبرو دکاميابي د تامين په مقصد چه اوسني حالت مسؤليت دهغه په غاړه دي سمه لاره او فضا پيدا کړي .

د کب ۲۶ :

د افغانستان رهبر او ملي مشر ښاغلي محمد داؤد دخپل رسمي مسافرت په باره کښي د بنگله ديش نه کندهار ته راستون شو . د افغانستان ملي مشر او د دولت رئيس دکندهار دښاريانو په محفل کښي پخپل بيان کښي هغه وخت چه د دښمنانو پروپاگند او بي ځا په او بي اثره اتهاماتونه اشاره کوله وفرمايل: تر هغه ورځي چه په دغه څاوره او ددغي زړ وروپه مخکه کښي يوفرد هم موجود وي په هيڅ صورت سره دښتتواو بلوڅو ورونو د حقوقو دمطالبی څخه صرف نظر نشي کولای .

د کب ۲۷ :

له کراچي نه د رارسيدلو رپوټونو سره سم دسند په ايالتي اسامبله کښي د مخالفو گوندونو نمايندگانو وپه ورځ دکراچي په ښار کښي مظاهره وکړه .

په هغو لايحو کښي چه مظاهره کوونکو له خانه سره وړل دخان عبدا لوليخان او ملي عوامي گوند دنورو مشرانو د بندي کيدو او د پاکستان د حکومت په خلاف شعارونه وړ- کول .

پرون دسند په ټول ايالت کښي دمخالفو گوند ونود نمايندگانو په غوښتنه يوزيات شمير خلکو په پراخي مظاهري لاس پوري کړ

دېښتونستان اوبلو چستان د پېښوگرو نو لړۍ

دمخالفو گوند ونو نمايند گانو ويلي -
خرنگه چه دغه ماده يوازي دمخالفو گوند ونود
ټولنو په باب اجرا شوي اوكله چه دخلكو د
گوند غړي او حكومت ټولنه كوي پدغي مادي
باندي سترگي پټيږي نومعلوميږي چه دپاكستان
حكومت ددغي مادي په وسيله غواړي خپسل
اقتدار ته دوام وركړي او دخپلو مخالفينو د
وينا و او فعاليتو نو خنډشي .

دهغو خبرو نوله مخي چه درويتر نماينده له
كراچي څخه استولي وپمه ورځ ددغه ښاردېوان
دورځپاني په اداره كښي چاودنه شوي چه
ويل كيږي ديوه ساعتی بم څخه پيدا شوي .
ددغي پيښي په اثر دوه تنه ژوبل شوي
اوددغي ورځپاني ادا روته زيات تاوان رسيدلي
دي .

دوری ۱۴ :

دبانډ نيو چارو دوزارت اطلاعا تو مديريت
خبروركي چه دهغو بلوڅو دزياتيدونكي شمير په باب
چه افغانستان ته يي پناه راوړي اودملگرو ملتو
دمربوطو بين المللي موسسودهمكاري اومرستي
د ضرورت په باب ددغي موسسي دعمومي منشي
ډاكتر كورت والدهايم په نامه ددولت درئيس
او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد دليكونسو
وروسته پدي وروستيو وختو كښي ښاغلي والدهايم
ددولت دښاغلي رئيس او صدرا عظم په نامه
دوري دپنځمې نيتي په خپل پيغام كښي ځواب
ويلي دي .

له دي امله چه بايد ملگري ملتونه ددغو پناه
راوړونكو په باب خپل بشر غوښتو نكسي
مسؤوليتونه پوره ترسره كړي دپناه وړونكو

خپلو پښتنو نستاني او بلوڅو خويندو او
ورونه ته داسي فرمايلي دي :

د پوره بري په اميد دافغا نستان د خلكو
دخپلو ملگرو او ځان ژوري مباركي ددغه نوي
كال په مناسبت خپلو پښتنو نستاني او بلوڅو
خويند او و وړونو ته څرگند ومم .

دوری ۳ :

دپښتنو اوبلوڅو دپيلوبيلو قومونو مشرانو
اوپه افغا نستان كښي دپښتنو نستان او
بلوچستان داوسيدونكو پښتنو او بلو څو
مشرانو په خپلو پيغامو نو كښي د ۱۳۵۴ كال
دراپريد وله امله ددولت رئيس او صدرا عظم
ښاغلي محمد داؤد ، دمركزي كميتي او كاييني
غړيو او افغانستان ټولو خلكو ته دزپه د
كومي مباركي ويلي او دافغا نستان دزياتي
لوړ تيا او د افغان ملت دزيات تي
هوسايني هيله ئي كړيده .

دوری ۱۳ :

له كراچي څخه درارسيدلي خبر له مخي د
پاكستان دسند دايلت په اسامبله كښي د
مخالفو گوند ونو نمايند گانو چه داسامبلي
له پسر لنيو غونډو وسره يي دملي عوامسي
گوند دي نكيدو اودهغه دمشرانو دبندي كيدوپه
خلاف داعتراض په نامه پريكړه كړي ده ،
پدغه ايلت كښي د حكومت له خوا ديو سلو
څلور څلوپښتمني غير ديمو كراتيكي مادي نافذ
بدل سخت غندلي دي .

دغه ماده چه له څو اونيو راهيسي دسند په
ايلت كښي نافذه شوي له پنځو تنو څخه
دزياتو كسانو ټولني منع كوي .

دپاره یی دملګرو ملتوله عالی کمشنر څخه غوښتی دی چه دبلوڅو پناه وړونکو اړتیاوی معلومی کړی او دافغا نستان دحکومت په مشوره دوی ته دمرستی دور کولو ډیسره بڼه لاره مطالعه کړی .

دوری ۱۶ :

کړیده . درویتر نماینده څرګند ه کړیده دقبایلو د ډله ایزو مجازاتو لایحه چه پخواهم دپاکستان په ملی اسامبله کښی له هغی سره دمخالفو ګوندونو د پریکړی په وخت کښی دپپیلز د ګوند دمربوطو غړیو لخوا تصویب شوی ؤ حکومت ته یی واک ورکړیدی که چیری د پښتو نستان قبایل دخراب کاری دتورنو له پیدا کولو یاپه پیدا کولو کښی له همکاری نه ډډه وکړی مربوط قبایل دی په ډله ایز ډول ترسلو زرو روپو پوری نغدی جریمه کړی یاد په ډله ایز ډول دنامعلومی مودی د پسا ره بندیان کړی .

د کراچی څخه رارسیدلی خبرونه وایی چه دسند دایالتی اسامبلی دیسر لنی غونډه و سره مخالفو ګوندونو دنماینده ګانو پریکړی د دغی اسامبلی کار درکود سره مخامخ کړی لکه چه په خپله دواکمن ګوند غړی هم د مخالف ګوند ونود نماینده ګانو دنه ګډون په نسبت داسامبلی دغونډو سره کومه مینه نه لری .

او ددغه کار په نتیجه کښی د هغی غونډی دتصاب نه پوره کیدو په نسبت فسخته کپړی .

دوری ۱۷ :

په اسلام آباد کښی سیاسی کتونکو ویلی دی دهغه هیواد دپارلمان لخوا دحکومت د دغه پیشنهاد دتصویب نه یوازی دپښتونستان دقبایلو په ضد دپاکستان د حکومت توپیری سیاست او چال چلند څرګند وی بلکه په ښکاره ډول ددغه عام الشمول حقوقی پرنسیپ مخالف هم دی چه هیڅوک د کورنی یا قبایلی یاولسی خپلولی لهامله دیوتورن دجرم شریک نشی بلل کیدای .

د رویتر نماینده خبر ورکړیدی چه د پاکستان دسنا مجلس پدی وروستیو وختو کښی د حکومت یوه پیشنهاد شوی لایحه تصویب کړی چه دهغی له مخی حکومت واک تر لاسه کوی چه په پښتو نستان کښی قبایلو ته په ډله ایز ډول جزاور کوی .

دسنا په مجلس کښی دلایحی دتصویب په وخت کښی دحکومت دګوند غړیو نه پرته نورو ګوندونو غړیو ګډون نه ووکړی .

مخالفو ګوند ونودملی عوامی ګوند درنګیدو اودهغه دمشرانو دښد کیدو په ضد اعتراض په نامه دسنا مجلس غونډو سره پریکسره

دوری ۱۸ : ددولت رئیس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد په خپله مرکه کښی دغفلند دیحسی نیت کوو الهدت دنشراتی موسسی دنماینده او دسومن کووا لهتی دخبری مجلی د خبریال ښاغلی یوګوها واسره د پښتونستان دقضی په باب داسی وفرمایل :

پوښتنه :

اټکل کوی ؟

ځواب :

دریځونه ډیر لری دی . ددی موضوع حسل به راتلونکی وخت گڼی ددواړو خواوو په ښه نیت اوبښه تفاهم پوری اړه لری .

پوښتنه :

ستاسو جناب په نظر گڼی د پاکستان راتلونکی حالات څه ډول بر یښی آیا په دوهم ویتنام به بدل شی . د جنگ دېښید وپه صورت گڼی به آیا افغانستان په هغه کی برخه واخلی ؟

ځواب :

په پاکستان گڼی دننه حالات پخپله دوی ته معلوم دی .

مونږ هیله نه لرو چی په پاکستان گڼی جنگ اوبد بختی راشی اواټکل یی نشو کولای او که ددوی ترمنځ کورنی جنگ وشی دعا کوو چه دغه بدبختی له منځه لاړه شی .

پوښتنه :

د افغانستان اردو دشوروی اتحاد لخوا تربیه او سمبال شویدی . دغه راز د آزاد ی غوښتنی نهضت په پاکستان گڼی - تاسو جناب پدی برخو کڼی دشوروی اتحاد علاقمندی څه ډول ارزیاوی کوی ؟

ځواب :

په دی کی شك نشته چی دافغانستان اردو په هغه وسله چی له شوروی اتحاد څخه مواخیستی ده سمبال شویدی او زموږ منصبداران هم هلته او په نورو هیواد وگڼی روزل کیری خود پښتنو او بلوڅو خلکو د

تاسی جناب دپاکستان دصدرا عظم ښاغلی بوټو سره دخپل هیواد اوسنی علایق څه ډول څرگندوی ؟

ځواب :

له بده مرغه زمونږ روابط ښه ندی . په خوا شینی سره باید ووایم چی دخارجی سیاست په ټول چوکاټ گڼی یوازی هیواد چی مور ونشو کرای مسالی دوستانه طرح کړو پاکستان دی ، هیله لرو چی په پای گڼی به پاکستان دغی موضوع ته ملتفت شی اویو ورځ به په دی بریالی شو چی خپله دغه ستونزه په دوستانه اوسولو ایزه توگه حل کړو .

پوښتنه :

تاسی دپښتنو او بلوڅو خلکو سره دخپلواکی په لاس ته راوړلو گڼی د دوی د مبارزو سره څه جدی مرسته کړیده ؟

ځواب :

که چیری دغه قضیه په تفصیل سره وڅیړو لیدل کیری چی دغه موضوع ډیره اوږده سابقه لری . په دغی څیړنی گڼی مور ته معلومیری چه دغه مساله نه په ښاغلی بوټو پوری ارتباط لری اونه په پاکستان ، بلکه له بده مرغه او له بده مرغه دغه موضوع له هغو دردناکو بقا یا ووڅخه ده چی داستعمار له دوری څخه په دغه خاوری گڼی پاتی ده .

دپښتنو او بلوڅو خلکو حقه حقوقو څخه په سوله ایز ډول ملاتړ خپله ملی او وجدانی وظیفه بولو .

پوښتنه :

تاسو جناب ددغه ستونزی حل څه ډول

آزادې غوښتنې دمبارزو سره ددې موضوع په رابطه پوره پوه نه شوم ، دهغوی ملي مبارزه ددغې ورځې څخه نه دی - بلکه دیوی پیرې څخه مخکېنۍ دغه مبارزه دهند په نیمه وچه کښې دانگلستان دحکمرایې په مقابل کښې موجوده . یعنی دپاکستان دجوړیدونه مخکېنۍ ناسو دافغانستان تاریخ مطالعه کړې وینې چې دآزادې غوښتونکو زیات عمر په نیمه وچه کښې دانگلېس داستعمار په مقابل کښې په همدې مجادله تیر شویدی .

تاسو وینې تر هغه وخته پورې چې د انگلیس د پوځو نو وروستی افراد دهغه ځای څخه وتل بیا هم پښتانه او بلوڅ هغه خلک ووچې تر وروستی شیبې دانگلېس په خلاف مجادله کوله دی امله دغه دواړه موضوع گانې هیڅ ارتباط سره نلری . باید وپوهیږو چې دخپلو حقه حقوقو دلاس ته وروړلو تر وخته پورې به دپښتنو اوبلوڅو مبارزه دوام وکړې او هیڅ ډول فشار او تجددید به دوی دخپلې ملي مبارزې څخه وانه پوی .

دوری ۱۹ :

دکراچې نه درارسید لو خبرونو له مخې د هغه څنډه له امله چه دخوورځو راهیسی دسند د ایالت داسامبلې غونډه وسره دمخالفو گندونو دنمایند گانو دپریکړې له امله پېښ شوی ؤ د پاکستان حکومت ددغې اسامبلې غونډې تر یوی نامعلومې نېټې پورې وځنډولې .

دپاکستان حکومت پخوا د پاکستان دسنا او ملي اسامبلې غونډې او همدا رنگه دپښتو - نستان داسامبلې غونډې تر یوی نا معلو ملي

نېټې پورې ځنډولې دی .

دوری ۲۳ :

د فرانسپرس او رویتر نمایندگانو له راولپنډۍ اولاهورنه خبرورکړیدی چه په ټول پاکستان کښې حالات بحرانی دی . دظاهره کوونکو خلکو او امنیتی قواؤ تر مینځ اړخ وږب همدغه راز روان دی .

د پښتونستان څخه رارسیدلې خبرونه وایې چه په دغه ځای کښې حالات نور هم خراب شوی پروږن هم ټول دکانو نه تړل شوی وو او دښار دزرو نوکسانو په ملگرتیا دمحصلینو او کارگرانو لخوا په واټو نوکښې سختې او پراخې مظاهری روانې وې .

د پېښور پوهنتون د نظامی قواؤ لخوا نیول شوی ، محصلین دلیلیو او نور هغو ودانیو څخه چه محصلین دپوهنتون دتړل کیدو په وخت کښې پکښې ژوند کوی ایستل شویدی . دښار په سترو واټونو کښې نظامی وسله وال یونټو نه دحالاتو څارنه کوی مظاهره کوونکو دملي عوامی گونداو دهغه دمشرانو په مقابل کښې دپاکستان د حکومت او دهغه د اقداماتو په ضد شعار ورکاؤ .

دوری ۲۳ :

دراولپنډۍ نه د فرانسپرس نماینده خیر ورکړیدی چه د پاکستان ستری محکمې وپه ورځ دهغه هیواد دحکومت ددې ادعا په باب خپلې خبرې پیل کړې چه ملي عوامی گوند چه د تیری فبروری په میاشت کښې پرتگ شوی د پاکستان دخاوری دتمامیت په خلاف فعالیت گاره .

دپښتونستان اوبلوچستان دپښو گرونولوژی

خان عبدالغفار خان پښتانه دظلم په خلاف جهادته رابللی او ویل یی دی هر هغه قام چه ظلم او زیاتای ته تسلیم شو ظلم اوجبر په د قول عمر دپاره ددوی په برخه شی .

پاچا خان له پښتنو څخه وغوښتل چه یو موټی شی اودخپلو حقوقو دلاس ته وروپلو د دپاره دظلم په خلاف جها دوکړی . دغی ولسی غونډی ته په ملی اسامبله کښی دمخالف گوند غړی مولانا مفتی محمود په خپله وینا کښی وویل دپاکستان دحکومت داخبره منلو وپ نده چه گوندی پاکستان اوس ډیر قوی دی ځکه چه حکومت په خپله دپاکستان دورانولو اراده کړیده او بیا دملمک د ورانولو الزام په مخالف گوند لگوی .

د جماعت اسلامی گوندا یالتي رئیس ښاغلی ارباب سعید پدغه غونډه کښی وویل چه د حیات محمد خان شمر پاو دقاتلانو دنیولو په باب دحکومت پروپاگند ددی دپاره دی چه غواړی دی پښی څخه زیاته سیاسی گټه واخلي .

ارباب سعید وویل که دسیاسی گټی سوال په منځ کښی نه وی نو حکومت د ډاکتر نذیر خواجه رفیق مولوی شمس الدین عبدالصمد خان اڅکزی اوصادق کاسی دقتلونو پوښتنه ولی ونکړه .

دکوهاټ ولسی غونډی ته په وینا کښی دمتحدی دیموکراتیکي جبهی یو بل مشر جودری ظهور الهی وویسل افغانستان د پاکستان دښمن ندی او هر وخت یی لسه پاکستان سره دروغی جوړی خبری کړی دی .

دپاکستان دستری محکمسی وپمه ورځنسی غونډه داوړیدلو دمراخلو د مربوطو مساله په باب شوی وه ، پدی غونډه کښی دمحمکی سالون دیو شمیر زیاتو خلکو نه ډک ؤ چه دهغوی په مینځ کښی د پاکستان په ملی اسامبله کښی د متحدی دیمو کراتیکي جبهی مشر مولانا مفتی محمود هم حاضر ؤ .

دفرانسسیرس نماینده ، زیاته کړیده چه د محکمسی پدی غونډه کښی پخوانی وزیر ښاغلی محمد علی قصبوری ، دخان عبدا لولپخان په نمایندگی محکمسی ته پیشنهاد وکړ دملی عوامی گوند رئیس اود گوند نهوتنو نورو غړی یوته دی اجازه ورکړای شی چه دخپلو مدافسح وکیلانو سره وگوری او مشوری ورسره وکړی محکمسی د مدافع وکیل ددی غوښتنی ، سره موافقه وکړی .

دغه راز په محکمه کښی پیشنهاد وشو چه دستری محکمسی داوسنیو غونډو تر پایه پوری دی دملی عوامی گوند رئیس او د هغه بندیان شوی غړی راولپنډی ته نزدی وساتل شسی ټاکل شوی وه سقتره محکمه په دی موضوع باندی یرون غور وکړی .

دوری ۲۵ :

دپښتونستان له کوهاټ څخه په رارسیدلی یو خبر کښی ویل شوی دی چه د پښتو نستان ستر مشر خان عبدا لغفار خان پسه دی وروستیو وختو کښی یوی ستری غونډی ته په وینا کښی ، ویلی دی چه په پاکستان کښی دحاکم گوند لخوا ددیمو کراسی او ولس ته د خدمت کولو خبری یواځی خبری دی او عمل ورباندی نه کږی .

دوری ۲۵ :

دغی فاتحي ته د عظمی صدارت مرستیال
ډاکتر محمد حسن شرق، مرکزی کمیٹی اود
کابینې ځینې غړي یو شمیر جنرالان او
عسکری منسیداران او د لوی رتبسی
ملکی مامورین ښاغلی اجمل خټک اودهغه
مرحوم گن شمیر، علاقمندان او په کابل
کی اوسیدونکی پښتو نستان ورغلي وو.

دوری ۲۶ :

د پښتو نستان ستر مشر خان عبدا لغفار
خان دخپل وطن د آزادی غوښتلو په گناه دانگریز
اوپاکستان په جیلونو کی یی دخپل عمر
زیاته برخه تیره کړی اوس دپاکستان
حکومت یوځل بیا په همدغه گناه جیل ته لېرلی
دی .

خان عبدا لغفار خان یا هغه څوک چی د
پښتنو اوبلوڅو خلکو دغضب شوو حقوقو د
لاس ته راوړلو او ملی خدمتو نوبه لاره کښی
یی مبارزی کړی دی یو ځل بیا د پاکستان
حکومت له خوا بندی شوی دی .

له پېښور څخه رارسیدلی خبرونه وایی
چه خان عبدا لغفار خان وپمه ورځ په پېښور
کښی د پاکستان دامنیتی قوا ووله خوا نیول
شوی او یونامعلوم ځای ته بیول شوی دی .
خبر زیاتوی چی پخوا ددغه ستر مجاهد
پرگزید و باندی دپاکستان د حکومت له خوا
بندیزونه لگول شوی و او وپمه ورځ دبرج هر
سنگه په سیمه کښی هغه وخت و نیول شو
چی دپښتنو او بلوڅو دغه ستر مبارز پېښور
ته راغی .

پاکستانی مقاماتو د هغه ځای په باره کښی

دفرانسپرس نماینده دراو لپندی نه خبر
راکړیدی چه دپاکستان ستری محکمی وپمه
ورځ په راو لپندی کښی اعلام وکړ چه دهغه
هیواد حکومت دملی عوامی گوند غیرقانونی اعلام شوی
دغه محکمه اوس ددغی موضوع په باب د
تصمیم نیولو په باره کښی په غور کولو بوخته
ده چه ایا په دغه گوند بندیز لگول قانونی دی
او که نه دفرانسپرس نماینده زیاته کړی ده
چه دپاکستان لوی څارونوال یحیی بختیار دغه
دوه موضوعگانی هغه وخت په ډاکه کړی چه
یوتن مدافع وکیل دحکومت نه د محاکمی لکښت
وغوښت ستری محکمی همدارنگه د پاکستان
حکومت ته لارښوونه کړیده چه د عوامی ملی
گوند دمشر ښاغلی ولیخان په گډون ددغه
گوند دنیول شویو مشرانو تر مینځ دسلا
مشوری دپاره اسانتیا وی برابرې کړی .
ټاکل شویده چه تورن کسان له دغو اسانتیا
و وروسته یوه لیکلی دفاعیه وینا محکمی ته
وړاندی کړی .

محکمی په دغه باره کښی خپلی خبری د جون
دمیاشتی تر نهی نېټی یعنی تر هغه وخته چه
مدافع وکیلان حکومتی شواهد وخیسړی
ځنډولی دی .

دوری ۲۶ :

دمرحوم حاجی شهزاده خان ابریدی فاتحه پروڼ
ورځ دسرحد ونو چارو دوزارت او دهغه مرحوم
دکورنی دغړیو لخوا دشاه دوششمیره (خ) په
جومات کی واخیستله شوه .

چې خان عبدالغفار خان ورته نيول شوی دی
خه نه دی خپاره کړی .

دوری ۲۷ :

د باندنيو چارو دوزارت نطق دملگرو ملتو
دسر منشي په نامه دپاکستان صدرا عظم
ذوالفقار علي بوټو دروستی ليک په باب
چه په هغه کښی ادعا کړی په افغانستان
کښی بلوخ پناه وړونکی افغانی عمال دی چه
ددوی دفعاليتونو له ناکامی وروسته افغانستان
نه ستانه شوی دباختر آژانس دخبر يال د
پوښتنی په ځواب کښی وويل : لکه څنگه چه
ددولت رئيس اوصدرا عظم ښاغلی محمدداؤد
دډاکتر والدهایم په نامه په ۱۳۵۳ کال د کب
دمياشتی دیوو لسمی نيتی په خپل پيسغام
کښی پيشنهاده کړی وو دافغانستان په
خاوره کښی دننه او بهر دبلوخی پنا گزينود
احوال دخپړنی اوددوی دپناه راوړلو دواقی
علتونو د تحقيق ډيره ښه وسيله ديوه بين
المللی کمیسیون ټاکل دی چه مربوطی سيمی
ووينی او پدغه برخه کښی يو رپوټ ترتيب
کړی . تر کومه ځايه پوری چه دافغانستان
په حکومت پوری اړه لری ددېته چمتو دی ددغه
بين المللی کمیسیون دوظيفوتر سره گيدوپه
لاره کښی هر ډول اسانتیا وی برا بسری او
همکاری وکړی .

لکه څنگه چه دافغانستان حکومت بيا بيا
ويلی دی دغه سلوک ددواړو هيوادو تر منځ
دیواخيني سياسی ستونزی دحل يواخيني لاره
ده پدی شرط چه د هغو دپیل دپاره ښه قضا
برابره شی .

دباندنيو چارو دوزارت نطق دملگرو ملتو
عمومی منشي ډاکتر والدهایم په نامه دپاکستان
دباندنيو چارو دپاره ددولت دوزير ښاغلی
عزيز احمد دليک په باب چه په هغه کښی یی
دبلوڅو پناه راوړونکو دپاره دبين المللی
مرستی دجلبولو په باب دافغانستان دحکومت
په غوښتنه دملگرو ملتو د عمومی منشي په
مثبت ځواب باندی انتقاد کړیدی دباختر
آژانس

آژانس دخبريال دیوی بلی پوښتنی په ځواب کښی
وويل دحیرانتیا ځای دی چه دپاکستان ددولت
وزير دملگرو ملتو دعمومی منشي په بشسر
غوښتونکو نیتونو وفعاليتونو باندی اعتراض
کوی - پداسی حال کښی چه ښاغلی والد هایم
په یوه داسی برخه کښی اقدام کړیدی چه د
ملگرو ملتو دپناه وړونکو داداری د مستؤل
سپری په توگه دده له واك او وظیفوڅخه ده .
او پخوا یی هم په همدغی شان حالاتو کښی
دغه راز اقدامات کړیدی .

دوری ۲۷ :

ددولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د
ایران دملی رادیو تلویزیون دنماینده سره
په خپله مرکه کښی دیو پوښتنی په ځواب
کښی داسی وفرمایل :

دبانديو چارو دوزارت نطق د ښاغلی
بوټو ددغی خبری چه چمتودی د افغانستان
او پاکستان تر منځ اوسنی اختلافونه دروغی
جوړی په وسایلو او دخبرو له لاری حل شی
ښه هرکلی کړی اووی وويل :

پوښتنه :

ويارنه ډك نوم گهلې دى دپاكستان دستور لاندې له طبيعي حقوقو څخه په محروميدلو سره د پاكستان د حكومت په زندان كېنې د خپل ژوند شپې سبا كوي .

دپاكستان او افغانستان داختلا فونوپه حل كېنې مود تهران داغيزى په برخه كېنې د دولت درئيس نظريه وغوښتله ؟

ځواب :

خان عبدا لغفارخان داستعمار په توره دوره كېنې په داسې حال كېنې چې دهند په نيمه وچه كېنې خلك له طبيعي مواهبو څخه محروم ښكاريدل په مجادله پيل وكړي .

د تهران اغيزه البته پخپله تهران ته معلومه ده خو اعليحضرت دايران شاهنشاه د ښځلسو او شپاړسو كالو راهيسې د پاكستان سره زمونږ دمناسباتو په باب پوره معلومات لري او دهغو حل په لاره كېنې يې هڅه وكړه چه متاسفانه كومې نتيجه ته ونه رسیده ځكه زمونږ دريځونه يوله بل نه لري وو . نن له پاكستان سره زمونږ روابط ښه ندى او دغه حالت زمونږ دهيلې په خلاف دى . داچه پدغه برخه كېنې د تهران اغيزه به څه كيدى شي پخپله

داستعماري قدرتونو دشكنجو او تهديد سره سره خان عبدالغفار خان د خپلې ځوانۍ له شروع څخه راهيسې د حق او عدالت په سمه لاره كېنې ثابت قدمه وو. او دخان عبدا لغفار خان همدغه تيرو يارونه ښيي چې ددغه ملي مشر دبندي كولو پيښه پاكستان ته منحصر نه شي پاتې كيدلى .

تهران پورې اړه لري كوم شي چه زه كولى شم ووايم دادى چې دافغانستان او پاكستان داختلف دحل په لاره كېنې هر ښه اقدام ته به دقدر په ستر گووگورو كه چيرى ايراني ورونه په تيره بيا اعليحضرت دايران شاهنشاه په دې لاره كېنې كوم اقدام وكړى شي دخوښى سبب به وي .

د غوايي ٤ :

بين المللى خبر رسونكو آژانسونو خبر ورکړه چه پرون يوشمير کسانو د جمعيت العلمای اسلام دگوند په رئيس او دپاكستان په ملي اسامبلې كې د ديموکراتيکې متحدې جبهې دغړيو په مشر مولانا مفتي محمود، دوژلوناو په قصد كړيدى .

د غوايي ١ :

دملې مشرخان عبدالغفار خان بندى كول د نړيوالو زياتي کرکي رامنځ ته کړى دى هغه څوک چې داستعماري قدرت پر ضد په نيمه وچه كېنې په مليونو خلكو دآزادى دلاس ته راوړلو په مقصد يې دخپل ټول عمر په اوږدو كېنې ديو مجاهد شخصيت په توگه مقاومت كړى اودسياسي مجادلوپه تاريخ كېنې يې لسه

را رسيدلى خبرونه وائى چه وسلوالو شپږو تنو دكرچي دختيځ د ١٢٠ كيلو مترى سوچاوال ته نژدې دمولانا په وپوښكي موټر باندې ټزى وكړى چه په نتيجه كېنې دموټر ښيښې ماتى شوى او دمولانا يوتن ملگرى چه په بل موټر كېنې سپوروزوبل شوه خو پدې پيښته كېنې مولانا ته كوم زيان ندى رسيدلى .

دېشتونستان اوبلوچستان دپښو گرونولوژی

دوستانه اوبنه روابط ټينگ کړيدی . خودبده مرغه دهغه يواځنی هيواد سره چه تر اوسه مونښو کړی پدغه کار بريالی شو پاکستان دی .

د پاکستان د حکومت سره زمونږ يواځنی سياسي مشکل لکه چه دهغه د سوابقو څخه اعليحضرت خبر دی دهغو ورونو دحقه حقوقو دتامين موضوع دهجه زمونږ سره نه شلیدونکی عنعنوی ، نژادی فرهنگي او تاريخي پيوند ونه لری .

عقیده لروچه جبر او دقوی استعمال په هيڅ ډول نشی کولی ملی هیلې له منځه یوسی او یا حقایق او واقعیتونه پټ کړی .

په هر حال هغه څه چه په افغانستان پوری اړه لری ، دتل دپاره به هڅه وکړوچه زمونږ اودپاکستان تر منځ دغه يواځنی سياسي اختلاف په سوله ایزه او شرافتمدانه توگه حل اوفصل شی او به نتیجه کښی داسی فضا پیداشی چه پدغه سیمه کښی پراته هيوادونه وکولی شی د دوستی اوبنه نښت په روحیه ژوند وکړی .

د غوانی ۹ :

کراچی څخه درارسیدلو خبرونو له مخی مولانا مفتی محمود چه د پاکستان دمخالفوگونند ونو دمشر توب کفالت په غاړه لری څر گنده کړیده چه دده په خلاف ناوړه قصد یوه توطئه ده .
ده وویل هغه افراد چی په ده بی برید وکړی اوسره له دی چه پیژندل شوی هم دی حکومت هغوی تعقیب او توقیف کړی نه دی .

مولانا مفتی محمود چه دملی عوامی گوند رئیس اودپاکستان په اسامبله کښی دمخالفو گوندونو دغړو د رئیس خان عبدالولیکخان دبندی کیدو وروسته پدغه اسامبله کښی دیمو کراتیکي متحدی جیبی مشری په غاړه لری وروسته وویل چه دغه برید د پیپلسز پارتي لخوا طرح شوی وو چه دپاکستان د حکومت سياسي مخالفین وچارول شی .
دپاکستان پولیسوویلی دی بریدکوونکی پیژندل شوی خو دهغوی دنیولو په باب لاتراوسه کوم خبر ندی خپور شوی .

مولانا مفتی محمود چه پخوانی دپښتونستان دصدراعظم په توگه کار کړیدی او پسه بلوچستان کښی دملی عوامی گوند دبر طرف کیدونه وروسته یی دپاکستان د حکومت ددغه اقدام په ضد دااحتجاج په نامه دپښتونستان دصدارت له څوکي نه استعفاورکړی وه .

ده دملی عوامی گوندپنگول اودهغه دمشرانو بندی کیدل سخت غندلی اوویلی یی وترڅو چه ملی عوامی گوند بیا منځته رانشی او د هغه ټول مشران اوغړی خوشی نشی ، مخالف گوند ونه به دپاکستان دملی اسامبلې دغونډو سره پریکړه وکړی .

دغواوی ۶ :

په هغه میلمستیا کښی چه ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په ویاړی د نیاوران په ماڼی کښی دایران دپاچااعليحضرت شاهنشاه له خوا شوی و دافغانستان ملی مشر بخیله وینا کښی دپاکستان سره د يواځنی مشکل په حلقه داسی وفرمایل :
مونږ دنړی دټولو سوله دوستو هيوادوسره

د ملي آزادې بڼونکې نهضت کک ملاتړ شوی او لیکل شويدي چه پښتونستان، بلوچستان اوسيندد دپنچاب په خير دپاکستان طبيعي قلمرونه دی اوپښتانه ، بلوچ اوسنديان دملي ژبنی او کلتوری ارزښتونو او هیلو په خلاف په پنجاب پوری تړل شويدي .

په کتاب کښی دیولي حقایقو دخرگندولو په ترڅ کښی ویل شويدي چه دپاکستان ترجوړيدو پخوا پنجابی سیاستمدارانو او وروستيو واکدارانو له خوا دپښتونستان ، بلوچستان سند او ختیځ بنگال اولسونو ته په سیمه کښی ددوی دآزاد وخیلواکو هیواد و جوړ و لږو وعدی وړکړی شوی اوددغو وعدو په وسیله په پاکستان پوری په زور اوجبر وتړل شول . چه وروسته بنگالیانو دخپلو مبارزو په نتیجه کښی پاکستان خپله آزادی تر لاسه کړه اودپاتی ملتونو دآزادی غوښتنی مبارزی دوام لری .

دکتاب په ۶۸-۶۹ او ۷۰ مخ کښی هیله خرگنده شويده چه په پښتنو بلوچسو او سندیانو باندی دپاکستاني حکومت وخت پای ته رسیدلی دی او نژدی ده چه دغه اولسونه دخپلو آزاد ومملکتو نو په څیسر لکه دبنگلهدیش په ډول دنړی په نقشه کښی راڅر گندشی .

دغوانی ۱۳ :

دسند په ایالت کښی دمخالفو گوندو نو مشرانو دپاکستان په ملی اسامبله کښی دمخالفو گوندونو دغړيو دمشر کفیل ښاغلی مفتی محمود په خلاف نا وړه قصد سخت

ده وویل دغی پښی یوځل بیاناته کړه چه حکومت عامه اطمینان او اعتماد بیخی له لاسه وړکړی او هڅه کوی دسیاسی وړلو لسه لاری واکمن پاتی شی .

مولانا مفتی محمود په کراچی کښی په یوه مطبوعاتی مرکه کښی وغوښتل ددی لپاره چه معلومه شی آیاد حکومت دغه ادعاچه خلک دهغه ملاتړ کوی رښتیاده اوکسه نه یوریفرنم دی وشی .

په خیر کښی زیاته شويده چه دتړلو مخالفو گوندونو مشرانو دمولانا مفتی محمود په خلاف ناوړه قصد سخت غندلی او دکحومت نه یی غوښتی دی دغه جنایتکاران چه حکومت په خپله ددوی په پیژندلو اعتراف کړی زرتزره بوقیف او محاکمه کړی .

دغوانی ۹ :

دپښتو نستان له پښور څخه په رارسیدلی خیر کښی ویل شويدي چه په هغه ځای کښی دمخالف گوند غړواو مشرانو دجمعیت العلمای اسلام گوند په رئیس اوبه ملی اسامبله کښی دمخالف گوند په وکیل مشر مولانا مفتی - محمود باندی قاتلانه حمله سخته غندلی ده او غوښتنه یی کړیده چه حمله کوونکی ډیرزر محاکمه کړی شی .

دغوانی ۱۳ :

دپاکستان د سند په ولایت کښی دآزا دی غوښتنی دفعالیت په لړ کښی دجی ایم سید تصنیف سندو دیش نو مسی اثر وویشل شو .
په دغه کتاب کښی دپښتونستان اوبلوچستان

دېښتونستان اوبلو چستان دپيشوگرونو لوڙی

وغانده او هغه یی دحکومت خطر ناکه دسیسه بللی ده .

دوی په یوه مطبوعاتی مرکه کښی وویل حکومت دهغو مخالفو گوندونو شتوالی نشی زغملی چه دخلکو دحقه حقوقو دلاسه ته ورو پلو دپاره مبارزه کوی اوله دی امله یی دگوندونو دمشرانو دمرگ اووژلو تو طئی جو پی کړی دی .

دغواڼی ۱۴ :

دکراچی نه رارسیدلی خبرونه وایی چه په دی وختو کښی په شکار پور بازار کښی یوی ډلی کسانو په کراچی کښی دحکومت دگوند درئیس په مرستیال مولوی سعدالله ډزی وکړی او هغه یی مسرکړی اودغسه کسان و تښتیدل .

همدارنگه دیو ټکسی موټروان دوژلو په نسبت چه پښتون وو دغه د پاسه دولس زره ټکسی موټر واناو اعتصاب دوام لری . دغه مرگ دیوی ډلی هغو کسانو سره دغه همکاری په نتیجه کښی شوی چه دکراچی دښار یوه برخه یی تالا کوله .

اعتصاب کوونکو ویلی دی چه پولیس څکه دهغه دقاتلانو دپیدا کولو دپاره دفعالیت څخه ډډه کوی چه وژل شوی سړی پښتون وو

دغواڼی ۱۴ :

دپښتونستان په ایالتی اسامبله کښی دمخالف گوند غړی دتیری چارشنی په ورځ داسامبلی له تالار څخه ووتل اودغونډی سره یی خپله پریکړه اعلان کړه . خیروایی دمخالف گوند غړی ددی دپاره

اسامبلی نه ورغلی وچه دسعودی عربستان دپاچا مرحوم ملک فیصل اوحیات محمد خان شیرپاودمپړینی سره دغونډی دهمدردی ښکاره کولو په مراسمو کښی گډون وکړی .

خیر زیاتوی دهمدردی دمراسمو له سر ته رسیدلو څخه وروسته دمخالف گوندپول غړی په دستجمعی ډول اسامبلی نه ووتل اومولانا حبیب گل دنورو غړو په نمایندگی په یوه مطبوعاتی وینا کښی له اسامبلی سره دپریکړی په باب وویل چه دواکمن گونداو دمتحدی دیمو کراتیکي جیبی دنمایندگانو تر مینسځ دتیری فبروری په شپږمه نیټه یو تپ و ن شوی وچه دهغی له مخی دملی اسامبلسی ایالتی اسامبلو او سنادغړو گرفتاری دغونډو په جریان کښی اوهم دغونډوله شروع څخه ۱۵ ورځی مخکی او وروسته منع شوی وه .

مولانا حبیب گل وویل چه حکومت پسه شوی تړون عمل ونکړی اودملی اسامبلی ، سناو ایالتی اسامبلو یوشمیر غړی یی گرفتار کړل .

ښاغلی حبیب گل دمخالف گوند دغړو په نمایندگی زیاته کړه، له دی امله چه متحدی دیموکراتیکي جیبی دفبروری دشپږمی نیټی له تړون څخه دحکومت دسرغړولو په اثر دسنا، ملی اسامبلی او ایالتی اسامبلو سره خپله پریکړه پخوا اعلان کړیده نوموڼن به هم دایالتی اسامبلی په غونډو کښی گډون ونکړو .

دغواڼی ۱۵ :

دپښتونستان په ټولو سیمو کښی دپاکستان دحکومت په خلاف دآزادی غوښتونکو فعالیت او دهغه حکومت له خوا دخلکو نیول روان دی .

د افغانستان کالني

خلاف د اعتراض په غرض د حکومت په مخالفينو اچول کيږي او د ۱۴۴ مادي د نافذيدو سره سره چه غونډې يې منع کړې به يولي مظاهر و لاس پوري کړي دي .

دغوايي ۱۷ :

له لندن څخه رارسيدلي خبر وايي وپمه ورځ په دغه ښار کيښي زيات يوشمير اوسيدونکو پښتونستانيانو او بلوڅانو اودهغوي گڼ شمير طرفدارانو دپاکستان دحکومت د سياست په خلاف په لندن کيښي دپاکستان دسفارت په مخکي مظاهره وکړه .

مظاهره چيانو دپښتنو دسترليږر خان عبدالغفار خان اودنورو پښتنواوبلوڅو بنديانو دسماسي خوشي کيدودسياسي قتلونو دبنديو په باب شعارونه له خان سره وړل .

دغوايي ۱۸ :

دپښتونستان له پيښور څخه په رارسيدلي خبر کيښي ويل شويدي چي دنوي ايالتي وزير اعلي دسوگند مراسم په ځای شو اوددغو مراسمو دسترته رسيدوسره سم دآزادي غوښتونکو لخوا دنوي حکومت سره دمخالفت ښکاره کولو نښي دښوونو دچاودنو په شکل څرگندي شويدي .

دغوايي ۱۸ :

په پيښور کيښي چي په هغه ځای کيښي دجماعت اسلامي گوند مشر ښاغلي ارباب سعيد په يوه وينا کيښي دحکومت دهغه بيان غندنه کړيده چي په ملي عوامي گوندي دتشدد توتور لگولي وو .

ارباب سعيد ويلي دي که چيري دسياسي قتلونو عادلانه تحقيق وشي، نو دابه ثابته شي

دپښتونستان دچارسدي نه په يوه خبر کيښي ويل شويدي چه په هغه سيمه کيښي دمحصلينو يو زيات شمير مشران نيول شويدي .

دغه راز د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان دپښتونستان له پيښور نه دهزاري دسيمي اييت آبادته وليږدول شو .

دپښتونستان ستر مشر څوموده پخوا د پاکستان دحکومت لخوا دپيښور په سيمه کيښي نيول شوي او په پيښور کيښي بندي وو .

داييت آبادنه په يوه خبر کيښي ويل شويدي چه پاچا خان دپاکستان پوليسوله خواله پيښور نه هزاري ته ليږدول شوي اوله اييت آباد نه شپږميله لري په متورنومي ځای کيښي بندي دي .

دپښتونستان ستر محبوب مشر چه دخپل عمر زياته برخه يي دخپل اولس دآزادي غوښتنې په لاره کيښي دبرتانوي امپراطوري اودپاکستان دحکومت په جيلونو کيښي تيره کړيده، اوس د۸۶ کلني د عمر په حالت کيښي دپاکستان دحکومت لخوا بندي شويدي .

دپاکستاني پوليسو ديوي منبع دخبر له مخي دپښتنو دغه دروند مجاهد سپين ږيري دپاکستان دحکومت دقانون ددفاع دمقرراتو په پلمه نيول شويدي .

دپښتونستان ستر مشر پاچا خان تردی پخوا دخپل عمر څلورمه برخه په پاکستان جيلونو کي تيره کړيده .

دغه راز دکوټي دپوهنځيو محصلينو دخو ورځو راهيسي دهغو سياسي فشارونو په

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

راتلونکو عمومي انتخاباتو کښی به متحده ديموکراتيکه جبهه گډه مبارزه کوی اودجسبی دشاملو گوند ونو کاندیدان به ديوپلان له مخی ټاکل کیری .

ښاغلی مفتی محمود ویلی دی : په اوسنیو حالاتو کښی دملي اسامبلی ټولی غونډی د نصاب له پوره کیدو پرته دوام لری . مفتی محمود د بودجی د تصویبولوپه راتلونکی غونډه کښی دمخالف گوند دکډون کولوپه باب دیوی پوښتنی په ځواب کښی ویلی دی چه په دغه باره کښی به دجسبی اوتحرک استقلال گوندپه یوه گډه غونډه کښی تصمیم ونیول شی .

په مخالف گوند باندي دپاکستان دحکومت له خوادافغانستان دایجنټ تورلگولو په بساب مفتی صاحب دیوی پوښتنی په ځواب کښی ویلی دی چه دمتحدی جبهی دریځ له پخواڅخه روښانه اوخرگنددی اودجسبی په دریځ کښی دافغانستان دخپل گڼل دمسالی دکړکیچولو دپاره دپلمی لټولو پرته بله معنی نلری .

مولانا مفتی محمود دیوی بلی پوښتنی په ځواب کښی څرگنده کړه چه متحده جبهه د فبروری د شپږمی نیټی په تړون ځکه زو ر اچوی چه پدغه تړون باندي عمل کول دسیاسی بنديانو دخو شی کولو دپار ه لاره اوازی .

ځکه چه اسامبلو او سناغږی سیاسی بنديان په اساسی قانون کښی دیواړخیزه بدلون په وجه گرفتار شویدی .

چی دملي عوامی گوند گناه نلری . ارباب سعید ویلی دی که په پښتونستان کښی دحکومت په خلاف هرڅه کیری هغه نه تشدد نشو ویلی بلکه دحکومت داعمالو په مقابل کښی یی اولسی عکس العمل بللی شو .

دغوايي ۲۳ :

دبلوچستان له کوتی څخه په یوڅبر کښی اوپل شویدی چه په هغه ځای کښی دجمعیت العلمای پاکستان گوند مشر مولانا شاه احمد نورانی یوی غونډی ته په ویناکښی ویلی دی ، مخالف گوند به ترهغه وخته پوری دملي اسامبلی سناواپالتي اسامبلوپه غونډو کښی گډون ونکړی ترڅواکمن گوند د فبروری د شپږمی نیټی دتړون احترام ونکړی .

شاه احمد نورانی ویلی دی دپاکستان د خارجی مناسباتو دخرابی یواځینی وجه داده چه په پاکستان کښی دديموکراسی مخنیوی کیری اوحاکم گوندنورو قانونی گوند ونو په ديموکراتیکو هلوځلو بندیز لگوی .

دغوايي ۲۴ :

دپښتونستان له دیره اسماعیل خان څخه په یوڅبرکښی ویل شویدی چه دجمعیت العلماء اسلام گوند رئیس اوپه ملی اسامبله کښی دمخالف گوند مشر کفیل ښاغلی مولانا مفتی محمود په یوه اخباری مرکه کښی ویلی دی چه متحده ديموکراتیکه جبهه به د فبروری د شپږمی نیټی دتړون په باب له حکومت سره نوری خبری ونکړی .

مفتی صاحب ویلی دی دادحکومت پوری مربوطه ده چه بڅپله اوسنی رویه کښی تر کومی اندازی پوری بدلون راوستلی شی . مولانا مفتی محمود زیاته کړیده چه په

دغوايي ۲۷ :

کراسي دټينگښت په لاره کې دمجادلي « په نامه يوه ټولنه جوړه کړې ده مظا هره کوو نکسو «په بلوچستان او پښتو نستان کې دی نظامي عمليات بس شی « سياسي قتلونو ته خاتمه ورکړې او سياسي بنديان آزاد کړي شعارونه له ځانونو سره وړل او دخان عبدالغفار خان ، خان عبدالو لي خان اود ملي عوامي گو نند دنورو مشرانو دسملاسي خو شی کولوغوښتنه يي کوله .

مظاهره کوونکو دخپلو مظاهرو په پای کې دپاکستان سفارت ته يو احتجاجيه ياد داشت هم وسپاره .

د غوايي ۲۹ :

د باندنيو چارو د وزارت داطلاعا عا تسو مدیریت خبرورکي چه وپمه ورځ د مينگلود قام دوه دیرش تنو بلو خو چه ښځي ا و ښوون پکي دی دپاکستان دحکومت دظلم او زیاتي او دهغه هیواد د نظامي پوځو نو دبیرحمانه عملیاتو څخه د افغانستان خاوری ته پناه راوړی ده .

لکه چه څرگنده شوی ده دالومړي ځل دی چه دمينگلو بلوخ افغانستان ته پناه راوړی دهغه یوزرو څلور سوه شل بلوخ ټول دمړی دقوم دی چه پخوايي افغانستان ته پناه راوړی ده .

د افغاني سړی میاشتی ټولنی دپناه راوړونکو دنوی ټولگی د خوراک او پو ښاک له پاره هم لازم تیاری نیولی دی .

دپښتونستان له پښبور نه رارسید لسی خبر وایی چه دپاکستان حکومت د خپلو سياسي مخالفانو دگرفتار ولو دپاره دمونو دچاودنو له پلمونه کار اخستو ته دوام ورکړی .

د غوايي ۲۸ :

د باندنيو چارو وزارت د اطلاعاتومديريت خبر راکړي چه دافغانستان خاوری ته دبلوخو دپنا راوړلو په لسي کې دغوايي میاشتی په پنځه ويشتمه ورځ دښځو ، ماشو ما نو او بوچاگانو په گډون دري سوه دري څلويشتو تنو نورو بلوخو دپاکستان دحکومت دظلم تيسری او دهغه هیواد دنظامي پوځو نودبی رحمه عملیاتو له کبله افغانستان ته پناه را وړی ده .

په افغانستان کې دټولو پناه راوړونکو اوبلوخو شمیر اوس یوزرو څلورسوه ا و شلوتنو ته رسیږی .

دافغاني سړی میاشتی ټولنی ددغی نوی پناه راوړونکو ډلی دپاره دخوپلو او استو گسی لازم تر تیبات نیولی دی .

د غوايي ۲۸ :

په لندن کې پاکستاني موسسی شلو ډلو او په هغه ښار اود برمنگهم او مانچستر په ښارونو کې یوزیات شمیر اوسیدونکو پښتنو او بلوخو په لندن کې دپاکستان دسفارت په مخکي په هغو مظاهرو کې چه دوه نیم ساعته يي دوام وکړي گډون وکړي . نوموړو شلو ډلو «په پاکستان کې د ديمو

دغوايي ۲۹ :

دی، متحدی دیمو کراتیکي جبهی چه دپاکستان حکومت مخالف ټول گو ندو نه پکی دی پروڼ بیگا درایو په اتفاق فیصله وکړه چه د فدرالی او ایالتی پارلمانو سره خپلی دری میاشتنی پریکړی ته دوام ورکړی .

دغه تصمیم د متحدی دیمو کراتیکي جبهی سر منشی پرو فیسر غفور احمد د هغی غونډی نه وروسته اعلام کړ چه په ملی اسا میله ، سنا او څلور ایالتی اسا مبلو کښی د اوه ویشتنو تنو مخالفو غړیو په گډون جوړه شوی وه .

د مخالفو گوندو نو پارلمانی پریکړه د فبروری په تیره میاشت کی د ملی عوامی گوند پټنگولو اودهغه د مشرانو د بندی کولو او دغه راز د دغه کار په خلاف د اعتراض په نامه پیل شوی وه، چه حکومت دغو اسامبلو ته د نظر د خرگندولو دپاره پوره واک ندی ورکړی .

د غوايي ۳۰ :

له گیمیل پور څخه په یو خبر کی ویلسی شوی دی چه د جمعیت العلمای اسلام گو ندمشر مولانا مفتی محمود دهغه ځای په یو جو مات کی په یوه ویناکی دپاکستان په حکومت انتقاد کړی او ویلی یی دی چه په تیرو اته ویشتنو کلو کی پاکستانی واکدارانو پوازی دخپل اقتدار ټینگولو دپاره کار کړی دی او همدا وجه ده چه نن په باندینی نړی کی د پاکستان وقار ندی پاتی .

ښاغلی مفتی محمود زیاته کړی ده په پاکستان، پښتونستان او بلوچستان کښی ۱۴۴ ماده ددی دپاره نافذه ده چه حکومت

د بی بی سی راویو دخبر له مخی په بلوچستان کی د ملی عوامی گوند څلورو تنو مشرانو چه د دوو کلو راهیسی په بندی خانه کی پراته دی دلوی گاللو په اعتصاب لاس پوری کړی دی .

د خوراک نه کولو د اعتصاب په بسا ب رارسید لی رپوټونه د ملی عوامی گوندیوه پخوانی منشی جنرال گردیزی خپاره کړی دی . ده ویلی دی چه د بلوچستان پخوانی والی اوبدغه سیمه کی د ملی عوامی گوند مشر ښاغلی غوث بخش بزنجو، ښاغلی سلطان محمد خان بلوچ چمتو دی چه د ژوند تر وروستی شیبی پوری خپل دلوی گاللو اعتصاب ته دوام ورکړی اوس د دوی حالت خراب دی .

دغه دری تنه مشران په ۱۹۷۳ کال کی د حکومت له خوا ونیول شول او بند یان شول .

جنرال گردیزی زیاته کړی ده اعتصاب هغه وخت پیل شو چه ددغو دریو تنو مشرانو کورنیو ته ددوی دلیدو اجازه ورکړی شوه . د بلوچستان پخوانی صدراعظم ښاغلی عطاءالله مینگل هم وروسته بدغه اعتصاب کی ورگډ شوی دی .

ښاغلی مینگل چه دنورو بلوڅو مشرانو په ملگرتیا د ۱۹۷۳ کال نه راهیسی په جیل کی دی پدی وروستیو وختو کی د زړه ناروغی له امله روغتون ته وپل شوی دی .

دغوايي ۲۹ :

د رویتر نمایندنه دراولپنډی نه خبر ورکړی

دغبرگولی ۴ :

دباندنیو چارو دوزارت نطق دپاکستانی مقاماتو ددغی ادعا په باب چه دبلو چستان په مستونک کبئی یوه اندازه وسله دداسی نظامی کاغذ ونو سره لاس ته ورغلی ده چه دافغانستان دحربه وزارت لخوا ویشل شویده دبا ختر آژانس دنماینده دپوښتنی په خُصواب کبئی وویل : مونږ دپاکستانی منابعو دغه دروغ او پوچه ادعا په کلکه ردود دپاکستان حکومت دکورنیو مشکلاتو اوبحرانو نو څخه دخپلو خلکو دپام اړولو اودعامه افکارو په تیره بیادافغانستان په نسبت داسلامی هیوادو نو دافکارود گهرو کولو په غرض تل غسوا پی له دغه ډول غلطو پروپاگند و اودسیسو څخه په خپله گټه کار واخلي .

نطق زیاته کړه داچه پښتنو او بلو خوتل دخپلو حقه حقوقو ددفاع دپاره دهر ډول زور په مقابل کبئی مجادله کړی او کوی یی دهیخ شک اوتردید ځای نشته اوداچه پدغوسیمو کبئی له ډیرو اوږدو کلونو راپدی خواهر ډول زیاته وسله شته حتی پخپله پاکستان تری هم نشی منکر کیدی .

همدا نن دپښتو نستان په بیلو بیلوسیمو کبئی داسی دستگاو شته چه وسله جوړوی او په آزاد ډول یی بازارته رواندی کوی .

دباندنیو چارو دوزارت نطق په پای کی یوخل بیاتکرار او پښتکارو کي چه دپاکستان د مشرانو په خلاف دافغانستان حکومت هیڅ وخت عقیده نه درلوده او نه یی لری چه ویره اودار اچول اودوران کاری عملیات او هنو ته ورته

خپل اقتدار ټینگولو په هلوخلو بو خست دی .

له کیمبل پور څخه به یو بل خبر کی ویلی شوی دی چه دمولانامفتی محمودمدافع وکیلانو یوی غونډی ته په وینا کبئی ویلی دی چه په سیاسی مبارزه کبئی دمخالفو گوندونو تر مینځ خبری اتری کیدی شی خومخالف گوند به له حکومت سره بی مقصده خبر وکو لوته حاضر نشی .

مفتی صاحب ویلی دی تر څو چه حکومت دډبروری دشپړی نیټی په تړون عمل ونکړی خبروته به حاضر نشو . بناغلی مفتی محمود زیاته کړیده حکومت به آخر زمونږ دغوښتنو په منلو مجبور شی ځکه چه دغه غوښتنی داساسی قانون سره برابری اودیموکراتیکی دی .

دغبرگولی لومړی :

دباندنیو چارو وزارت داطلاعات مدیریت خبرورکي چه وپه ورځ دپښځو اوماشو مانو په کیون دبلو خوپناه راوړونکویوی بلی ډلی د پاکستان دحکومت دظلم اوناړواوددغه هیواد دپوشی قواو دبی رحمانه حملی دلاسه دافغانستان خاوری ته پناه راوړیده .

ددغی درویشت کسبیزی ډلی په را رسیدو سره په افغانستان کبئی دټولوبلو خوښساره راوړونکوشمیر یو زرو څلور سوه پنځه او یا تنوته رسپیری .

دافغانی سری میاشتی ټولنی ددغی ډ لی دخوراک او استوگنی دپاره هم ترتیبات نیولی دی .

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژي

په ضمن کېښي د پښتونستان په باره کېښي داسي و فرمايل :

غواړم لدغي موقع نه په استفادي سره خپلي او د افغانستان دخلکو ښي هيلي او تمنيات د پښتنو او بلو څو ورونو دمچاهدو د بري دپاره وړاندي کړم چه دخپلو حقه حقوقو په لاره کېښي يي ستري قرباني منلي دي .

دغبرگولي ۷ :

د پښتنو، بلوڅو د بيلو بيلو قومونو سپين ږرو او مشرانو په خپلو ليکونو کېښي دا انقلاب مشر د دولت رئيس اوصدر اعظم ښاغلي محمد داؤد د مرکزي کميټي او کابيني غړيو او ټول افغان ولس ته دهيواد دخپلواکي د بيرته اخيستلو د اوه پنځوسمي کاليسزي ميا رکي ورکړيده .

را رسيد لسې خبر و نه و ا يي د پښتونستان د باجوړ و سلارزو، مامندو، چارمنگو اتمان خيلو د سره کمردسا پوښينو اورو، خانزادگانو تيرا او خيبر اږيدو، شينو اورو، پرو ځمکنو او ورکز ودموند ټولو و لسې مشرانو او دوزير مسيدو، روږ و او بېټنو مشرانو، همدغه شان د بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغانستان کېښي د پښتونستان ۱ و بلوچستان اوسيدونکو پښتنو او بلو څو دخپلو خلکو په نمايندگي په رالپړلو پيغامونو کېښي د دولت رئيس اوصدر اعظم ښاغلي محمد داؤد حضور، د مرکزي کميټي او کابيني غړو او ټول افغاني ولس ته د ژبه له تله مبارکي ويلي او دستر ملي زعيم ښاغلي محمد داؤد د ترمدبرانه قيادت لاندې يي د افغانستان د زياتي ترقي او افغان ولس د زياتي هوسا يني آرزو څرگنده کړيده .

حرکتو نه به د افغانستان او پاکستان تر منځ سياسي اختلاف د حل لاره وي .

لکه چه په وار وار موويلي دي بيا هم وايو دغه سياسي اختلاف يوازي او يوازي په سوله ايزو وسايلو او په يوه مساعده فضاکي دخپرو له لاري اود ښه نيت او واقع بيني په اساس حل کيدی شي .

دغبرگولي ۵ :

د کراچي څخه رارسيدلي خبر ونه و ا يي چه پدي وروستيو وختو کېښي د سنند د ايالت په اسامبله کېښي دمخالفو گوندونو نمايندگانو د مربوط ايالت د اسامبلې له غړنو سره د سنند د ايالت د بودجي په باب په خبرو کېښي خپله پريکړه په رسمي ډول اعلان کړه . دمخالفو گوندونو د نمايندگانو مشر ښاغلي شاه فرید په يوه وينا کېښي وويل : په پاکستان کېښي دا ختناق په اوسنيو شرايطو کېښي د حریت او آزادي په باب خبري کول گنجائش نلري . نوموړي زياته کړه چه مخالف گوندونه به دا حکومت په خلاف د پوره بري تر وخته مبارزه وکړي او دخلکو د بشري حقوقو د لاس ته راوړلو په لاره کېښي به دهیڅ ډول قرباني څخه ډډه ونه کړي .

دغبرگولي ۶ :

د گران هيواد دخپلواکي د بيرته اخيستلو د اوه پنځو سمي کاليزي په مناسبت د جمپو ري انقلاب لارښود او دهيواد دخپلواکي ساتو نکسي ښاغلي محمد داؤد د افغان ملت د دي له وياړه ډکي اوتاريخي ورځي په مناسبت له را ديو افغانستان څخه په خپله وينا کېښي دنورو مطالبو

معرفی ولایات کشور

ولایت ارزگان

درازوزگان از طرف مشرق یعنی دایه فولاد در کو هیکه مسمی به کوه سمندان است مفاره وجود دارد که دهنه آن پنجاه متر فراخی داشته و سقف آن از یخ پوشیده است که تا حال کسی نتوانسته طول این مفاره را طی کند.

دریاها : شهرستان ، رود هلمند ، رود تیرین .

کوه : فوشته .

کوتل : قناق سنگ .

پیداوار : غله جات و کلیم باپ .

مربوطات :

۱- ولسوالی خاص ارزگان درجه ۳ (تیرین).

۲- ولسوالی دهراد درجه ۲

۳- ولسوالی دایکندی درجه ۳

۴- ولسوالی گزاب درجه ۴

۵- ولسوالی کجران درجه ۴

۶- ولسوالی جوزه درجه ۴

۷- ولسوالی شهرستان درجه ۴

۸- ولسوالی اجرستان درجه ۴

موقعیت : ولایت مرکزی .

مساحت : ۲۸۹۲۹ کیلو متر مربع

درجه : ۸ (از نگاه مساحت).

نفوس : ۱۴۲۲۸۷

مرکز : تیرین کوه .

ولایت ارزگان در طول البلد شرقی هفت

ثانیه و چا رده دقیقه و شصت و شش درجه

عرض البلد غربی پنج ثانیه و سی و چار دقیقه

و سی و سه درجه موقعیت دارد. و لایست

ارزگان علاقه وسیعی است که در شمال شرق

ولایت کندهار واقع و طرف شرق آن دایسه

چوگان و طرف جنوب آن قلات گلجایی و تیرین

و طرف غرب آن موسی قلعه و طرف شمال

آن علاقه کرزاب واقع است نهر تیرین، از وسط

این علاقه از شمال شرقی به جنوب غربی عبور

سوده و آنرا آبیاری مینماید و در غرب آن

دریای هلمند جاری است و رود چله خور که

معادن رود ارزگان است در شرق آن جریان

دارد هوای آن در تابستان معتدل و در زمستان

خیلی ها سرد است پیشه ساکنین آن مالدار

میباشد.

معارف :

تعداد مکاتب :

پسران	۳	۳	۱۲	۱۴	۱۹	۵۴	۲۰	۱۲۵
دختران	۰	۰	۰	۰	۱	۸	۰	۹

ADMINISTRATIVE
OF ORUZGAN

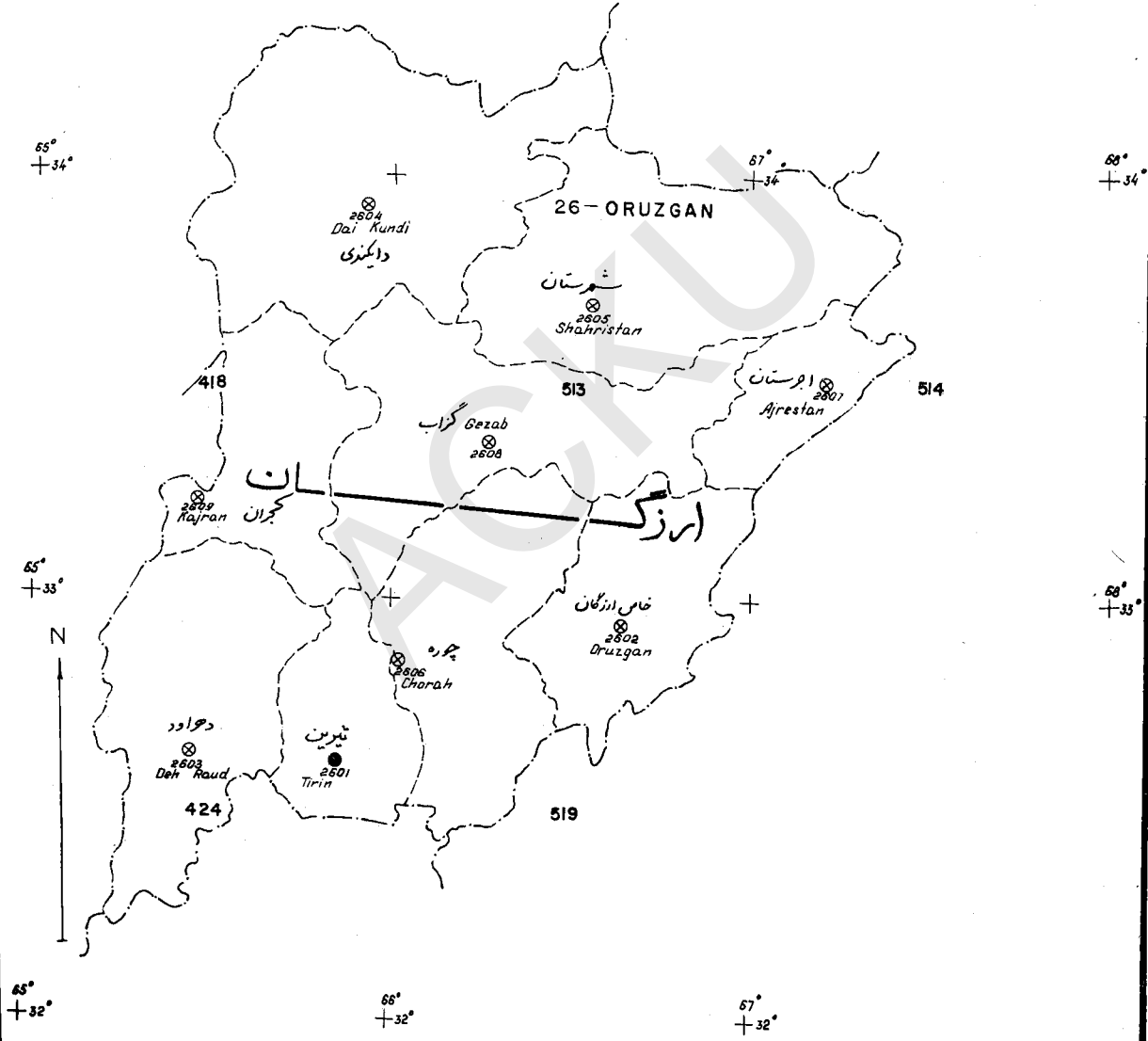
BOUNDARY
PROVINCE (26) MAP

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت ارزگان (۲۶)

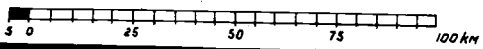
LEGEND

اشارات مخصوصه :

- Province Boundary ----- حدود ولایت
- Woleswali Alaqadari - - - - - حدود ولسوالی و
- Boundary - - - - - علاقہ داری
- Province Center ● مرکز ولایت
- Woleswali Center ⊗ مرکز علاقہ داری

A. D. S.

تهیه: پروفسور سروی دیوگرانی

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF BADGHIS PROVINCE (19)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بادغیس (۱۹)

LEGEND		اشارات مخصوصه:
International Boundary	-----	حدود بین المللی
Province Boundary	-----	حدود ولایت
Woleswali Alaqadari Boundary	-----	حدود ولسوالی و علاقہ اداری
Province Center	●	مرکز ولایت
Woleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Alaqadari Center	○	مرکز علاقہ اداری

62°
+36°

63°
+36°

64°
+36°

65°
+36°

403

404

405

62°
+35°

65°
+35°

ادغیس

قلعه نو
1901
Qalae Nau

1902
Kushke Kohna
کوشک کوهنا

1905
Qades
قادس

1906
Jaward
جوند

1904
Ghormach
غورماج

1903
Marghab
مرغاب

19-BADGHIS

409

63°
+34°

410

64°
+34°

411

مرفی ولایات کشور

۳- مرکز صحنی شهرستان
 موسسات صنعتی :
 ذخایر معدنی ،
 مس ، آهن :

شفاخانه (۱)
 مراکز صحنی :
 ۱- مرکز صحنی چوره .
 ۲- مرکز صحنی دایکندی .

ولایت بادغیسات

آب یاری میشود که از کنار چپ دریای
 مرغاب منشاء گرفته است .
 کوه : تخت میلک .
 پیداوار : پسته ، غلجات پخته و قره قل .
 مربوطات:

موقعیت : شمال غرب .
 مساحت: ۲۱۶۷۸ کیلو متر مربع .
 درجه : ۱۰ (از لحاظ مساحت)
 نفوس: ۹۱۴۶۲
 مرکز: قلعه نو .

۱- ولسوالی مرغاب درجه ۱
 ۲- ولسوالی قادس درجه ۴
 ۳- ولسوالی جوند درجه ۴
 ۴- ولسوالی غور ماچ درجه ۴
 ۵- علاقه داری مربوط مرکز ولایت کشک کهنه

ولایت بادغیس در شمال غرب ولایت
 مرات واقع و باتمام نواحی خودبین دریای
 هریرود و آبهای علیای مرغاب واقع شده که
 دارای ارتفاع هشتصد و هشتاد و هشت متر از
 سطح بحر میباشد و تماما از یک سلسله جویبار

معارف:

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه ابتدائیه		مربوط لیسه مستقل مربوط نا نوی مستقل	
پسران	۲	۲	۵
دختران	۰	۰	۱
	۱۱	۲۳	۱۶
	۴	۰	۰
	۶۵		

۳- مرکز صحنی جوند .
 ۴- مرکز صحنی قادس .
 موسسات صنعتی :
 ذخایر معدنی : گوگرد ، سرب

شفاخانه (۱)
 مراکز صحنی :
 ۱- مرکز صحنی غور ماچ
 ۲- مرکز صحنی مرغاب . (یک مرکز فرعی)

ولایت بامیان

موقعیت : ولایت مرکزی.

مساحت : ۱۷۵۴۶ کیلو متر مربع

درجه: ۱۷ (ازنگاه نفوس).

نفوس : ۸۵۱۰۸

در عهد سوم طبقات الارضی جدار عمودی آن که از کنگلو مراء سنگ ریزه وکل ساخته شده است نمایان گردیده چنانچه اججارسنگ ریزه های اراضی این دره همه ساییده شده و بدون خطالراس است و فوسیل های حیوانات سنگ شده که عمو ما مربوط به دوره سوم طبقات الارضی میباشد . از آن بمشاهده رسیده است.

در دوره های قبل التاریخ ولایت بامیان به واسطه همین ساختمان های طبیعی خود که برای کندن مغاره های اولیه مساعد بود یکی از بهترین مراکز بود و باش اسبای میانه بوده و بشر عصر قبل التاریخ درین وادی که شکار ماهی زیاد دارد به خوبی میز بستند .

یونانی هاییکه متعاقب فتوحات اسکندرو مداخلت خاندان مور یا هندی در افغانستان سلطنت مستقل باختری را در دوصدو پنجاه قبل المیلاد تشکیل داده اند چون محض حاکمیت و حراز سلطه سیاسی رادر نظر داشتند به معتقدات مردم دست نمی زدند بلکه بر عکس برای پیشرفت مرام کشور کشایی خود مذاهب محلی را احترام می نمودند چنانچه در باختر تمام ارباب انواع بومی، یونانی هندی وجود داشته که باین

ولایت بامیان در میان دامنه های مرکزی دوسلسله کوه بزرگ افغانستان یعنی هندوکش و کوه بابا بین خطوط شخصت و عمق درجه و بیست و نه دقیقه و چهل و یک ثانیه طول البلد شرقی سی و چهار درجه سی و سه دقیقه و بیست و ثانیه عرض البلد شمالی موقعیت دارد.

ولایت بامیان را ولایات پروان، بغلان، سمنگان، بلخ، جوزجان، غور، ارزگان، غزنی و وردک از چهار سمت احاطه نموده است این ولایت به فاصله دوصد و چهل و پنج کیلو متر بطرف شمال غرب بکابل قرار دارد که باختر را با کاپیسا وصل میکند عامل اصلی که باعث تمرکز ابدات مهم بودایی در بامیان شده است همانا وجود دیوار بزرگ مجیر العقولی است که از مخروط سنگ ریزه و گل در عهد سوم طبقات الارضی بنیافته است .

قرار مطالعات طبقات الارضی که موسیو فیورن فرانسوی نموده با میان در عهد دوم کاملا زبرآب بوده و باخروج سلسله کوه هندوکش

ADMINISTRATIVE
OF BAMYAN

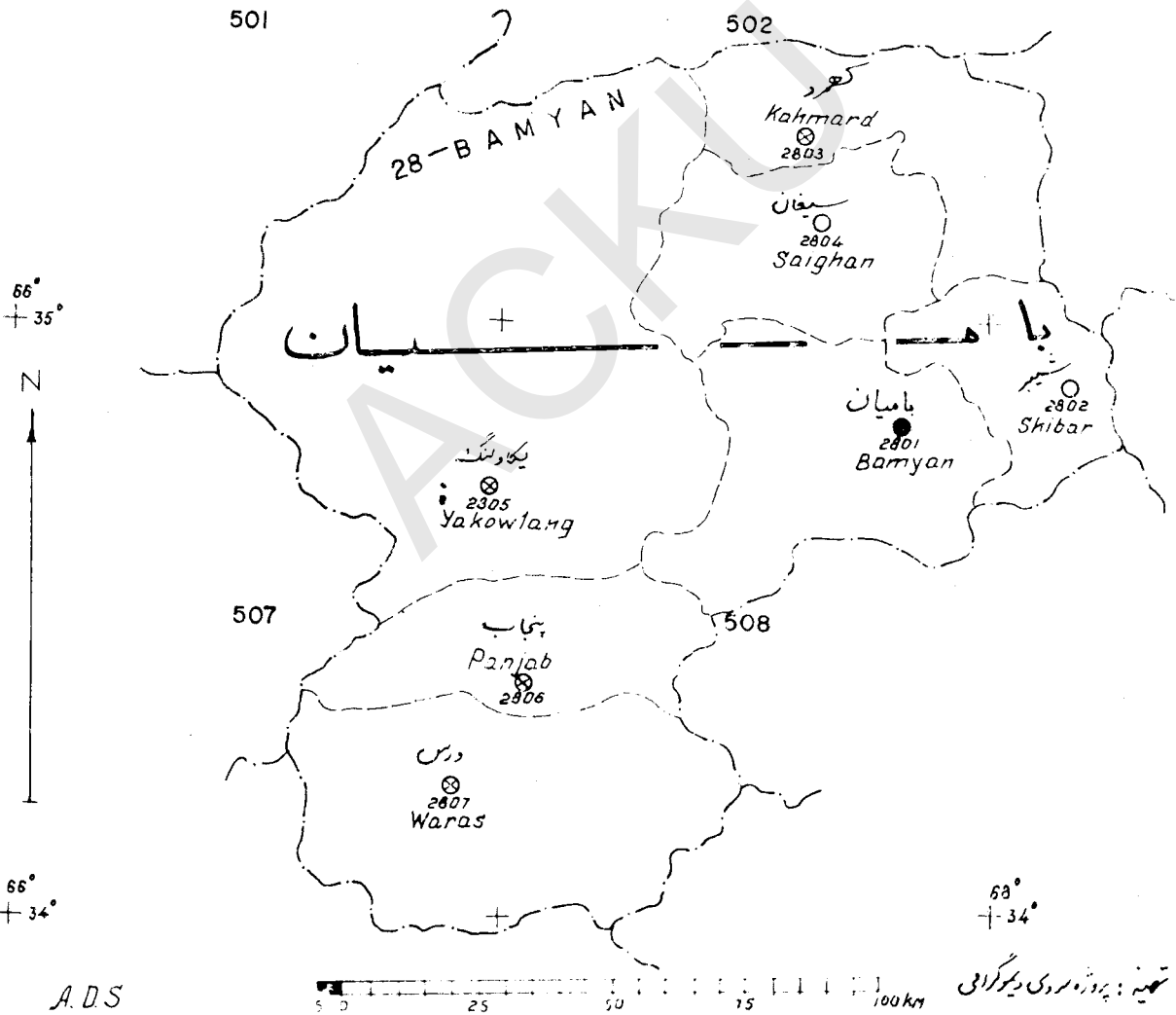
BOUNDARY MAP
PROVINCE (28)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بامیان (۲۸)

LEGEND

Province Boundary	---	انشارات مخصوصه:	
Waleswali Alaqadari	---	حدود ولایت	
Boundary	---	حدود ولسوالی	67°
Province Center	⊕	مرکز ولایت	+36°
Waleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی	
Alaqadari Center	○	مرکز علاقداری	

68°
+36°

A.D.S

تهیه: پروژہ سرحدی دیگراکری

معلوم میشود که تازمان مقارن مسلمین درینجا راهبین بودایی بامیان زبان سانسکریت را استعمال میکردند .

درزمره شهر هاو قرای ولایت بامیان میتوان ازسه شهر تاریخی و باستانی آن یعنی شهر (غلغله) ضحاک وشهر سرخشت نام برد.

شهر غلغله :

شهر غلغله شهریکه یکز مان شهرت بسزایی آنشرق و غرب رابخورد متوجه گر دانیده بود. ودر برابر نیرو مند ترین و خشمگین ترین مهاجمین مقاومت و مجادلت همی کرد مخروبه های شهر غلغله در گرد و نواحی بالاحصار در میان مزارع و کشت زار ها و به طرف دهکده سید آباد کم و بیش باقی مانده است شهر غلغله طوریکه تاریخ حکایت می کند به گمان غالب بعد ازبه میان آمدن سلطنت شنسپا نیه غوری بدست سلطان علاوالدین جهان سو ز ودر زمان سلطنت نخستین امیر شنسپانی ملک فخر الدین برادر افخم جهان سو زبه میان آمده است .

باشندگان این شهر دربین قرن شش و اوایل قرن هفت هجری در سموچ و آبادی های مستحکم که باباره ها و بر جها ییکه ازخشت خام و پخته و سنگ اعمار شده بود زندگانی میکردند بعد از اینکه علاو الدین مجدخوارزم شاه بین سال های ۶۰۷ و ۶۱۱ هجری اردوی غوری و غزنوی رادر هم شکست پسرش جلال الدین درشهر غلغله مرکز یتی فایم کرد و برای مدتی باشهرت و جلال تام حکم

ترتیب بودیزم در عصر ایشان نه تنها در نقاط جنوب هندو کش بلکه به ماورای شما ل آن یعنی جانب بکتریان ریشه دوانیده بود. وقتیکه کوشانیها در افغانستان استقرار یافتند چون اصلا قبایل بادیه نشین بودند. وارحود مذهب نداشته به زوری تحت نفوذ معنوی بودیزم آمده و پیرو عقاید بودا گردیدند مذهب رسمی سلطنت عصر کوشانی های افغانستان شد سپس عصر باشکوهی بر روی بویست باز شد. مجلل ترین معابدیکه روزگار نظیر آنرا ندیده بود به میان آمد چنانچه شروع عمرانات بودایی با میان راهیوان - سنتک زوار چینی بیک نفر پادشاه قدیمه که ممکن کنیشکاه باشد نسبت میدهند. قرار تخمین که نموده اند اولی در قرن اول مسیحی ممکن درعصر کنیشکاه و دومی بین قرن دوی سده در زمان احفاد سلاله او تراش ساخته شده است ازین لحاظ گفته میتوانیم روزگار شکوه و جلال بامیان مقارن به اوایل عهد مسیحی در زمان اقتدار بزرگترین امپراطوری کوشانی ها کنیشکای کبیر شروع و در طی قرون بعدی با سلطنت اولاد او به مراتب برترقی و عظمت آن افزوده شده است .

حفریات اصولی بامیان باز اول درنزده صدوسی از طرف هاکن شروع شد که از آنجا علاوه بریک دسته سرها گلی بوداو بوریس اتو پارچه های نوشته شده کتاب بودایی به لسان سانسکریت و رسم الخط های مختلف پیدا شده است که تاریخ آنرا پروفیسر سیلون لوی فرانسوی بین قرون سه و هشت مسیحی تعیین کرده است . ازین

جلال‌الدین مینکر تی پادشاه خوار ز مشاهی میداند چنگیز حصار محکم شهر غلغلہ را گرفته نمیتوانست و مدتی لشکر مغلی در - اطراف حصار سر گردان ماندند و حیسران بودند که به چه ترتیب و وسیله حصار را - بکشاید و به مجادله جهت اشغال بردارند تا اینکه بالاخره این دختر ناز پرور خیانتی کرد و نامه برای مهاجمین نوشت و نامه را بسه پیکان تیر در صف مهاجمین انداخت و بسه آنها فهماند که فتح این قلعه مشکل است تا زمانیکه سرچشمه آسی راکه در داخل حصار می آید و مدافعین شهر از آن استفاده و رفع تشنگی میکنند بسته نشود فتح نصیب مهاجمین مغلی نخواهد بود لذا سر چشمه ایرا که در دره کالو است با نمک تخته سنگهای نمک مسدود شود و سپاه مغل باین دستور سر چشمه آب را بستند و بدین ترتیب راه فتح قلعه را در یافتند و آنرا کشتوند و امارد مقابل دختر ناعاقبت اندیش نیز فعل زود آمره این همکاری خود را با اردوی دشمن چشید و توسط سپاه مغل به وضع فلاکت باری کشته شد.

شهر ضحاک :

نام محلیست که بفاصله ۱۷ کیلو متری شرق کابین ۶۷ در جه ۵۸ دقیقه ۱۳ ثانیه طول البلد شرقی و ۳۴ در جه ۲۹ دقیقه و ۳۴ ثانیه عرض البلد شمالی واقع است در نقطه اتصال آبهای بامیان با آب دره کالوری پوره های بلند و سرخ رنگ کوه برج ها، دیوارها و

روایی نمود شکوه و قدرت آن ر قبیان اش را بران وا داشت تا بر شکست و کوبیدن او از هیچ گونه تدابیر و اقدامی دریغ نکنند. زمان قدرت این حکمر وای فاتح بود که هجوم - وحشت ناک چنگیز از صفحات شمال بسر جنوب هندو کش سرایت کرد ، چنگیز از راه دره شکاری وارد این سر زمین شده در شهر ضحاک که آثار خرابه های آنرا در هفده کیلو متری قبل از بامیان در نقطه تقاطع آبهای بامیان و کالود در نقاط مرتفع کوه سرخ قرار دارد. و جنگ میان مهاجمین چنگیز و امیر شهر در گرفت درین زد و خورد مو تی جن پسر چفته نواسه چنگیز به قتل رسید از دیدن این منظره خشم چنگیز به جوش آمده سوگند یاد کرد که آنقدر قتل و قتال درین شهر بشماید که حتی برای انسان و حیوان امان زندگانی ندهد شهر غلغلہ بعد از مقاومت بسیار شدید در - سال ۶۱۸ ه ق مطابق ۱۲۲۲ مسیحی با خاک یکسان شده فاتح مغل آنطوریکه تصمیم گرفته بود شهر را آتش زد مردم در میان شعله های آتش جان دادند و گروهی که از شعله های بی رحم آتش نجات یافتند از دم تیغ خلاصی نیافتند و بالاخره حصار ازادگان و کانون علم و فضل پادشاهان علم دوست و ادب پرور شنسب های غوری و خوارز مشا هی راه شهر مغضوب لقب دادند. بطرف جنوب شرق خرابه های بالا حصار شهر غلغلہ در داخل دهکده سید آبار بدنه قلعه مستطیل شکل یاد بواری های بلند و جوداست که در نرد اهالی به قلعه دختر معروف میباشند داستانهای محلی این قلعه را مربوط به دختر

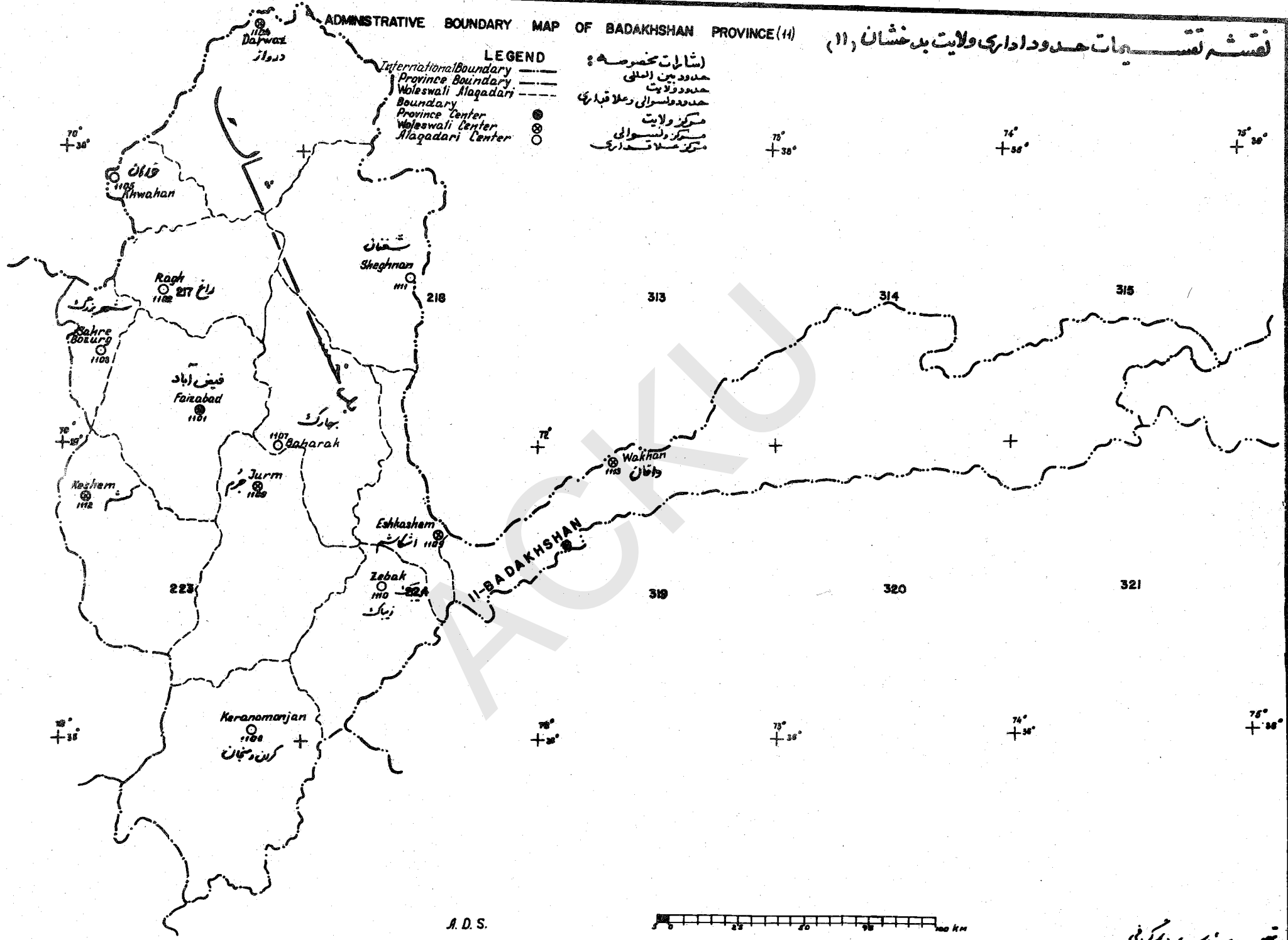
ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF BADAKHSHAN PROVINCE (1)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بدخشان (۱)

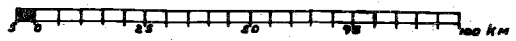
LEGEND

- International Boundary
- Province Boundary
- Woleswali Magadari Boundary
- Province Center
- Woleswali Center
- Magadari Center

- شمارات مخصوصه
- حدود بین المللی
- حدود ولایت
- حدود ولسوالی و علاقه اداری
- مركز ولایت
- مركز ولسوالی
- مركز علاقه اداری

A. D. S.

تجهيز: پوهنه سمسور دياركزاني

بقایای قلعه بنظر میخورد که یکی از مستحکمترین

قلعه های جنگی بوده قسمتی از برج های که رخ بطرف دره کا لو است بنام شهر نریمان هم شهرت دارد.

در دوره شنسبانی های غوری درین جا حصار مستحکمی ساخته شده که مقاومت آن در مقابل چنگیز خا طره فراموش ناشدنی است یادگار مانده است . چنانچه مو تی جن - نواسه چنگیز در سال ۶۲۸ هـ ۱۲۲۲ م در همین جا کشته شد .

شهر سر خشک:

به فاصله ۴ کیلو متر دور تر از دره شکاری در سواحل چپ ابهای بامیان برفراز پوزه بسیار بلند کوه دیوار های يك حصار خرابه که شکل قلعه را دارد قرار دارد واقع و از نظر استحکام و موقعیت سو ق الجیشی اهمیت بسزای داشت . این حصار مانده شهر غلغله و ضحاک آبادی های بشکل سموچ و عماراتی از خشت خام نیز از خود به یادگار مانده است. شهر سر خشک دارای دو حصه معین است که يك تیغه کوه رابه هم وصل کرده است.

۱- خرابه های اصل شهر که مسجد و بعضی عمارات آن هنوز باقی است .

۲- ارگ یا بالا حصار که بر فراز حصه سفنی دره و اراضی همجوار واقع است.

دورا دور شهر و حصار دیوار های ضخیم و برجهای مدور دیده میشود که همه از گل و سنگ ساخته شده این حصار هم در اواخر هجوم مغل در نیمه اول قرن هفتم هجری ویران

شده است.

دریا هاوبند ها :

بند امیر در ۲۴ درجه ۵۰ دقیقه عرض البلد شما لی و ۶۷ درجه ۱۲ دقیقه طول البلد شرقی درعلاقه یکاو لنگک مربوط ولایت بامیان واقع است. بند امیر که سر چشمه در یسای بلخاب مزار شر یف میباشد بکنار سرفوبین یکاو لنگک و با میان واقع بوده از یکاو لنگک بطرف شمال شرق بقاصله ۱۲ کیلو مترواز بامیان بطرف جنوب غرب تقریباً ۶۷ کیلو متر فاصله دارد. در حقیقت بند امیر نام پنج غدیر مسلسل و کو چک یا اگر صحیح تر بگویم نام پنج بند است که غدیر های مذکور را تشکیل داده است .

این بند ها که مشهور ترین آن بند هبیت است از سطح بحر تقریباً ۲۹۲۳ متر ارتفاع داشته و روی بستر دریا که بنام غدیر مذکور موسوم گردیده قرار دارند این دریا پس از عبور از بامیان يك سلسله کوهها علاقه هجده نهر را که یکی از توابع ولایت بلخ میباشد آب میدهد.

غدیر دوم بند پنیر نام دارد که در حدود ۱۶ متر پهنایی دارد و ۵ کیلومتر طول و ۵۳۸ متر عرض دارد. قسمت علیای بندهبیت را

صخره های تند و عمودی که حاوی چندین خلیج ها و مدخل های کوچکی است محدود نموده و انجام جنوبی بند مز بور باز و آب بند بشکل ابشار های کو چک و باریکی سرازیر گردیده به سطح مرتفع که ۱۲ متر پایین تر واقع است فرو میریزد . این سطح مرتفع

د افغانستان کالني

- ازرسو ب سفيد يا زرد کم رنگي پو شیده
 شده وآب ازروي آن قطره قطره سر ازیو
 گرديده تقریبا يك كيلو متر پایین ترغذیر
 کوچك دیگری را تشکیل مید هد که موسوم
 به بند قمبر است ، وغذیر پنجم موسوم به بند
 غلامان است که بیک فاصله نسبتا بعیداما
 پایین تر از بند قمبر افتاده است واین بندسه
 ربع میل بوده خیلی کم آب است.
 کوه ها: هندو کش، بابا فولادی، خواجه
 غار
دریا : رود بند امیر :

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل					
۴	۴	۷	۱۱	۱۹	۴۵	۱۲	۱۰۲		
۰	۰	۰	۰	۱	۸	۳	۱۲		

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی:

- ۱- مرکز صحتی سیفان و کهمرد (دومرکز فرعی).
 ۲- مرکز صحتی پنجا ب.
 ذخایر معدنی : آهن ، سنگ مرمر، آهک، سیلیکا .

ولایت بدخشان

- موقعیت : شمال شرق.
 مرکز: فیض آباد.
 مساحت : ۴.۸۸۶ کیلو متر مربع.
 درجه : پنجم (از نگاه مساحت)
 نفوس : ۱۷.۵۶۴
 ولایت بدخشان بین خطوط طول البلد
 شرقی تخمینا هفتاد درجه چار دقیقه وسی
 شش ثانیه و عرض البلد شمالی سی و شش

معرفی ولا یات کشور

وجود داشته و برنگ آبی آسمانی و نیسره نیلتون اکثرا باذرات ببرایت که اصطلاحادر ملک ما آنرا طلا مینما مندیین سنگهای مرمر کران و منجان بد خشان پیدا میشود .

۴- لعل بد خشان برنگ بنفش سرخرنگ شنااف، به قطر یکنیم الی دوسانتی دربین احجار کتیز ، میکاشمیست در ساحه فوقانی مجاور رودزرد دیوبهارک بدخشان موجود و شهرت عمومی دارد .

۵- کولین گل چینی که در اشکاشم بدخشان وجوددارد جنسیت عالی دارد ، کاشمی سازی نیز در بد خشان رواج دارد .

۱- گوگرد معدن به مسافه بیست میل در جنوب مرگری زیباک در دره سنگ لیسج بدخشان واقع است ذخیره این معدن دوصد هزارتن تخمین شده و مقدار فیصدی آن شصت فیصد است . سنگ ریشه ابرک و گرافیت نیز وجود دارد.

دریاها: کوکچه، آب استاده شیوه وواخان کوهها: سلسله کوه واخان ، هندو کش کوه بوم، کچاو، بلند ، سنندر ، سپین گاو، سفید خرس.

کوتلها: واخجیر ، وزم گوت گر پاغسر پوشال، انجمن.

پیداوار: انواع غله جات.

درجه وینجاه و پنج دقیقه شانزده ثانیه واقع است بدخشان از جانب شمال بدریای آمو و از طرف غرب به قطنن زمین واز سمت جنوب بمهند و کش واز جهت مشرق به چترال و ترکستان شرقی محدود است دریای پنج که

دریای آمو نیز گفته میشود در جوار آن جریان دارد در بدخشان یکسلسله کوه های مرتفعی موجود است که در دامنه آنها دره ها و وادی های خرم و سر سبز وجود دارد آب و هوای

این منطقه در تابستان خیلی سرد بوده و معابر کوهستانی آن تما ما از بر ف مستور دریا های آن منجمد میشوند بنا بر کثرت اشجار باران زیادی در انجا میبارد بدخشان از حیث معادن غنی بوده و دارای معدن ذیل میباشد:

۱- طلا که بصورت ریف گولد یعنی طلای سنگی در دیشو راغ بد خشان وجود دارد که بصورت ابتدایی فی تن متر یک تقریباً سه گرام طلا و احویست .

۲- آهن این معدن در چارده میلی متری شرقی شهر فیض آباد واقع است آهن آن از قسم همتیت می باشد و شهرت تاریخی داشته مهمتر اینست که تاکنون زریعه آنگران محلی استخراج آن بعمل آمده و از آن استفاده می کنند .

۳- لاجورد بهترین جنس آن در بدخشان

مربوطات:

(علاقه داری مربوطان بهارک و کران و منجان)

(علاقه داری مربوط خواهان)

(علاقه داریهای مربوطان زیباک و شغنان)

۱- ولسوالی جرم در جه ۲

۲- ولسوالی زرواز در جه ۲

۳- ولسوالی اشکاشم در جه ۳

۴- ولسوالی کشم در جه ۳

د افغانستان گالنې

(علاقه داربېهای مربوط مرکز ولايت راغو

شهر بزرگ).

و لسوالی واخان درجه ۴ .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی مستقل			
۵	۵	۸	۱۲	۲۶	۱۲۰
۱	۱	۰	۱	۴	۱۸
۵	۵	۲۱	۱۹۷	۲۷	۲
۱	۱	۲	۲۷	۲۷	۲

شفاخانه : (۱)

مراکز صحی:

- ۱- مرکز صحی کشم (دو مرکز فرعی)
 - ۲- مرکز صحی اشکا کشم (یک مرکز فرعی)
 - ۳- مرکز صحی جر م (یک مرکز فرعی)
- ذخایر معدنی : لاجورد ، یاقوت ، سیلیکا، طلا، یاقوت کبود، نمک ،

ولایت بفلان

بیسټ وچهار ثانیه طول البلد شرقی وسی

وشش درجه سیزده دقیقه شانزده ثانیه عرض

البلد شمالی واقع است .

دریاها : اندراب و پلخمري .

کوهها: بفلان ، قره باتور، چونفر، مارخانه

کوتل ها: رباطک، بارانی ، خاواک، هندوکش

وسالنگ .

پیداوار: غله جات، لبلبو، پخته، میوجات،

موقعیت : شمال کشور .

مساحت : ۱۷۱۶۵ کیلو متر مربع.

درجه : ۱۹ (زلحاظ مساحه).

نفوس: ۱۰۹۰۳۲

مرکز: بفلان جدید

ولایت بفلان در شمال مملکت از جمله

ولایات حاصل خیز و سرسبز بوده که در

شصت و هشت درجه وچهل و شش دقیقه

ADMINISTRATIVE
OF BAGHLAN

BOUNDARY MAP
PROVINCE (13)

نقشه تقسیمات حدود اداری
ولایت بغلان (۱۳)

LEGEND

- Province Boundary
- Woleswali Ataqadari Boundary
- Paved Road
- Province Center
- Woleswali Center
- Ataqadari Center

- اشعارات مخصوصه
- حدود ولایت
- حدود ولسوالی و عهده قداري
- برك آسفالت شده
- مرکز ولایت
- مرکز ولسوالی
- مرکز عهده قداري

68°
+37°

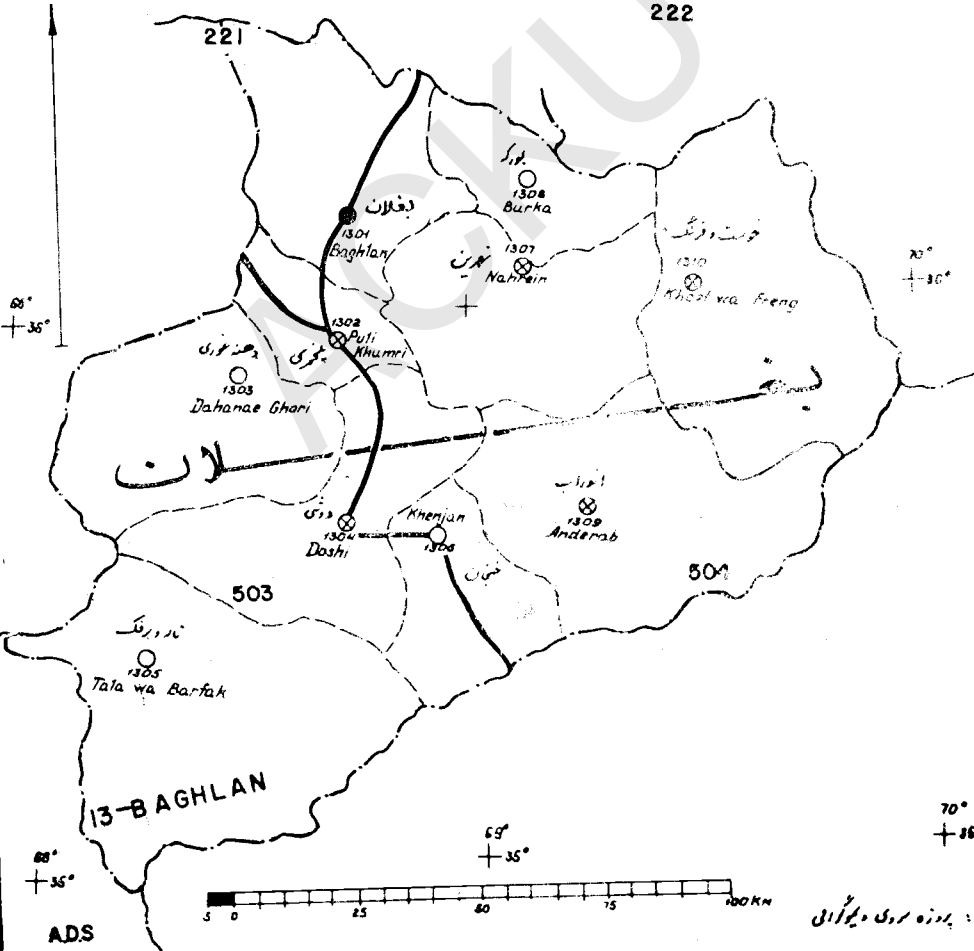
69°
+37°

70°
+37°

N

68°
+35°

70°
+35°

ADS

تیم: پروژه روی دیگرافی

معرفی ولایات کشور

مربوطات:

۱-ولسوالی پلخمری درجه ۱	(علاقه داری مربوط آن دهنه غوری).
۲-ولسوالی دوشی درجه ۲	(علاقه داری مربوط آن خنجان وتاله وبرفک)
۳-ولسوالی نهرین درجه ۳	(علاقه داری مربوط آن برکه).
۴-ولسوالی خوست وفرنگ درجه ۴	
۵-ولسوالی اندراب درجه ۴	

معارف :

تعداد مکاتب :

		ابتدائیه		متوسطه ابتدائیه		متوسطه		لیسه	
		يك معلمه	دومعلمه مجموع	مستقل	مربوط ثانوی	مستقل	مربوط لیسسه	مستقل	مربوط ثانوی
پسران	۷	۳۸	۹	۳۲	۱۶	۱۰	۷	۷	۱۱۹
دختران	۱	۸	۱	۳	۳	۲	۱	۱	۱۹

مکاتب مسلکی و تربیه معلم : پسران ۱ دختران ...

شفاخانه : (۱)

مراکز صحتی:

۱-مرکز صحتی اندراب	(يك مرکز فرعی)
۲-مرکز صحتی خوست وفرنگ.	
۳-مرکز صحتی پلخمری .	
۴-مرکز صحتی دوشی	(يك مرکز فرعی)
۵-مرکز صحتی نهرین	(يك مرکز فرعی)
۶-مرکز صحتی بفلان صنعتی	(يك مرکز فرعی)

موسسات صنعتی :

شرکت قند سازی بفلان تاریخ ۱۷/۵/۲۹ شمیر و جواز به سر مایه (۲۸۶۸۲...)افغانی موضوع تولید آن، تولید شکر از لبلبومیباشد. شکل سبها می.

موسسه محمد عتیق شمیر و تاریخ جواز نامه (۹-۲۹ -۳-۳۰) بسر مایه (۵۰۰۰۰) افغانی موضوع تولید آن تولید برق است. شکل تضا منی.

اسم مو سسه	سر مایه	شکل حقوقی
اتحادیه زغال بلخمری	۱۰۰۰۰۰۰ - افغانی	دولتی
موسسات بر قوسمنت غوری	۳۵۰۰۰۰۰۰ - افغانی	دولتی
ذخایر معدنی : گوگرد وزغال .		

ولایت بلخ

پالهبک رئیس یاد نموده و این نامها در تمام مراحل ادبی و تاریخی مملکت وانمود میکنند که از بدو طلوع تاریخ مدنیته که پدران اریاییها در پیرامون رود خانه اکسوس زندگی داشتند در تمام مراحل از منهداد شده است. نخستین بانی بلخ بزرگ و تاریخی بنا بروایا متداوله بلخ بلخ بن سلمان بن سلام بن جام بن نوح بوده است.

بلخ دارای بیرق های بلند که از زیباترین و معمورترین بلاد دنیا به حساب میرفت از بسکه چشم حرص و آز جهان گیران استعمار گریه این سرزمین قشنگ روخته شده بود در اثر تهاجم و حملات و حشیانه پی در پی تقریباً بیست و دو بار اشغال و تخریب شده علاوه بر آن در اثر حمله چنگیز سلاله آن چندین مرتبه جمعیت و نفوس بلخ قتل عام گردیده و سوختانده شده و به خرابه زاری تبدیل یافته است چنانچه تاکنون هم آثار حریق در مر کبج و کنار آن پیدا است .

پوست قره قل که از پیداوار مهم بلخ و مربوطات آن است از جمله اقسام صادراتی کشور میباشد .

بافت و استهلاك قالین که توسط ز نهای ترکمن در دولت آباد و شو رتیه به عمل می آید از جمله صنایع دستی مشهور کشور محسوب

موقعیت : شمال مملکت.

مساحت: ۱۲۲۸۴ کیلو متر مربع.

درجه: ۱۸ (از لحاظ مساحت).

نفوس : (۱) ۲۱۶۷۸۸

مرکز: مزار شریف .

بلخ - (مزار شریف) مهد تمدن قدیمی و درخشان این کشور بوده و به عقیده مورخین مهاجرت اریاییها از همین خطه شروع گردیده زردشت مشهور از همین جا و پیدایش سرود های اوستا نیز در خاک باختر صورت گرفته است. بلخ ولایت تاریخی و متمدن و معروف افغانستان است که آثار و ابدات تاریخی آن چه در دوره اسلام و چه در ادوار قبل از اسلام توهنوز بیادگار عظمت این ولایت موجود بوده و سیاحین و باستان شناسان خارجی برای نماشا جلب مینمایند.

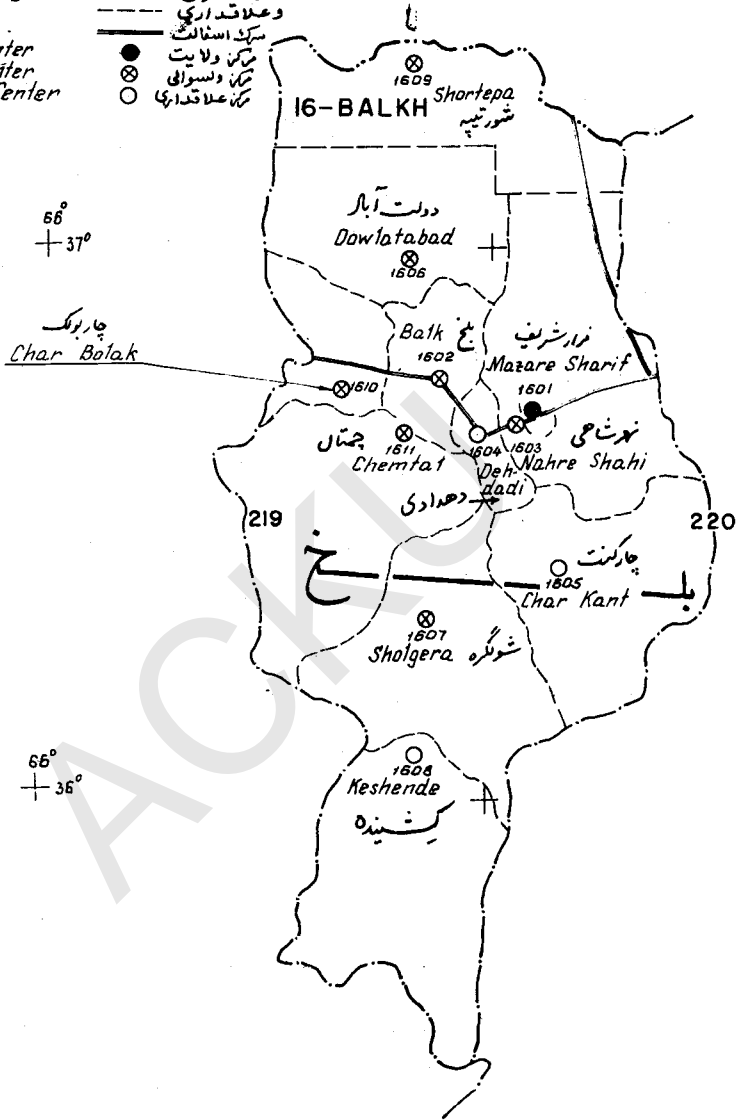
ارتفاع آن از سطح بحر یک هزار و یکصد و هشتاد پنج متر است و به خط طول البلد شرقی شصت درجه بیست و چار دقیقه ۲۳ ثانیه و خط عرض البلد ۳۶ درجه و ۳۳ دقیقه و پنج ثانیه واقع است. شهر تونام باستانی آن با ضیاعهای مختلف خود که یونانیان اعراب هندی ها و فارسی هادر ادوار قبل و بعد اسلام بنامهای باکتریان باختریش بغدادی باختر و

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF BALKH PROVINCE (16)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بلخ (۱۶)

LEGEND : اشارات مخصوصه :

- International Boundary --- حدود بین المللی
- Province Boundary - - - - - حدود ولایت
- Woleswali Magadari Boundary - - - - - حدود ولسوالی
- Paved Road --- و علاقہ اداری
- Province Center ● مرکز ولایت
- Woleswali Center ⊗ مرکز ولسوالی
- Magadari Center ○ مرکز علاقہ اداری

A.D.S.

مفتی محمد رفیع

معرفی ولایات کشور

میشود.

دریا : دریای بلخ .

کور ها: المو رتيك والبرز.

پیداوار : پخته ، قره‌قل، خربوزه وگندم.

مربوطات:

۱- ولسوا لی بلخ درجه ۱

۲- ولسوا لی نهر شا هی درجه ۲ (علاقه داری های مربوط طآن دهمدادی و چارکنت

۳- ولسوالی دولت آباد در جه ۲

۴- ولسوالی شو لگره درجه ۳ (علاقه داری مربوط آن کشنده.)

۵- ولسوالی چمتال در جه ۴

۶- ولسوا لی شور تپیه درجه ۴

۷- ولسوا لی چاربولک درجه ۴

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه	متوسطه ابتدائیه	ابتدائیه مستقل	یک معلمه	دومعلمه مجموع
۶	۱۰	۱۴	۶۴	۱۶۲
۲	۲	۳	۲۰	۳۴
مکاتب مسلکی و تربیه معلم :	پسران	دختران		
	۳	۰		

سفاخانه (۲)

مراکز صحی:

۱- مرکز صحی دولت آباد . (یک مرکز فرعی)

۲- مرکز صحی شو لگره

۳- مرکز صحی شور تپیه.

د افغانستان کالني

موسسات صنعتي :

اسم موسسه	سر مایه	شکل حقوقي
موسسه تیل کشی وصابون سازی	۵۰۰۰۰ - افغاني	تضامنی
موسسه عیدالعلی	۲۲۸۰۰۰ - افغاني	لیمتد
موسسه روغن کشی وحبوبات	۱۰۰۰۰ - افغاني	لیمتد
دباختر صناعتی شرکت	۱۵۰۰۰۰۰ - افغاني	سپاهمی
دسختی ماشین کاران	۵۰۰۰۰۰ - افغاني	لیمتد
شرکت صناعتی مزار شریف	۱۵۰۰۰۰۰ - افغاني	سپاهمی
دقنبر حسین موسسه	۲۰۰۰۰ - افغاني	تضامنی
تیل کشی وصابون سازی صوفی	۴۰۰۰۰ - افغاني	تضامنی
تیل کشی وصابون سازی غلام محمد	۵۰۰۰۰ - افغاني	تضامنی
برق دیزلی مزار شریف	۸۰۰۰۰۰ - افغاني	تضامنی
شرکت تضامنی ایماق	۱۰۰۰۰۰ - افغاني	تضامنی

زخایر معدنی : گوگرد، نمک ، زغال، سیلیکا.

ولایت پروان

موقعیت : ولایت مرکزی.
 مساحت : ۱۱۳۶۷ کیلو متر مربع.
 درجه : ۲۲ (ازلحاظ مساحت).
 نفوس : ۳۰۵۳۱
 مرکز : چاریکار .

مرکز ولایت پروان یکپزار و ششصدوسه متر از سطح بحر ارتفاع داشته واز مرکز

کابل شصت وچهار کیلو متر فاصله داردو

تخمیناً شصت ونه درجه بیست وچاردقیقه

۶۸نایه طول البلد شرقی وسه وپنج درجه

سه دویقه چپل و چارنایه عرض البلدشعالي

دردامنه کوهی واقع است که اصلا ازشاخه

های هندو کش بوده وبه طرف استالفو

پغمان امتداد می یابد .

چون مرکز ولایت پروان بسر راه کابل، بادام

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF PARWAN PROVINCE (03) INCLUDING
FORMER KAPISA PROVINCE (02)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت پروان (۰۳)
با ولایت سابق کاپیسا (۰۲)

LEGEND

Province Boundary	-----	اشارات مخصوصه:
Present Kapisa Loywaleswali Boundary	-----	حدود ولایت
Waleswali Magadari Boundary	-----	حدود لوی ولسوالی و محله داری
Paved Road	=====	رک که اینجاست شده
Province Center	●	مرکز ولایت
Loywaleswali Center	⊙	مرکز لوی ولسوالی
Waleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Magadari Center	○	مرکز محله داری

N

503

504

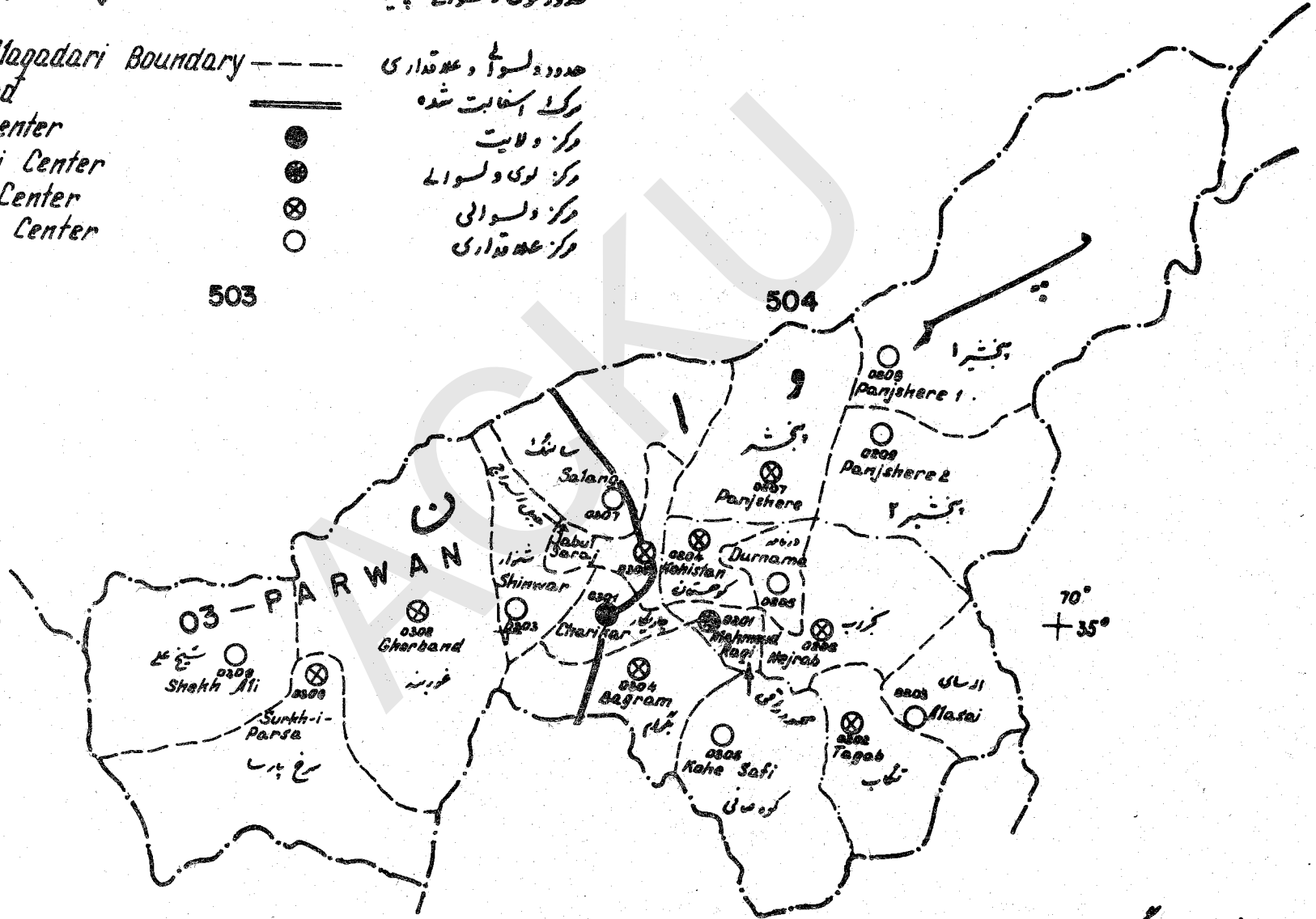
83°
+ 35°

70°
+ 35°

A.D.S.

تجهیز: پروژه سروی و نقشه کشی

مربوطات:

- ۱- ولسوا لی پنجشیر در چه ۳ (علاقه داریهای مربوطان حصه اول و حصه دوم)
- ۲- ولسوا لی غور بند درجه ۳ (علاقه داریهای مربوطان شینواری).
- ۳- ولسوا لی جبل السراج در چه ۴ (علاقه داری مربوطان سالنگ).
- ۴- ولسوالی سرخ پارسا درجه ۴ (علاقه داری مربوطان شیخ علی).
- ۵- ولسوا لی بگرام در چه ۳ (علاقه داری مربوطان کوه صافی).
- ۶- لوی ولسوا لی کاپیسا .
- ۷- ولسوا لی تکاب در چه اول. (علاقه داری مربوطان اله سایی).
- ۸- ولسوا لی کوهستان در چه ۲ (علاقه داری مربوطان درقا مه).
- ۹- ولسوالی نجرا ب در چه ۴

معارف:

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل			
پسران	۸	۸	۱۸	۲۲	۳۱	۴۱	۱۴
دختران	۱	۱	۱	۲	۸	۵	۴
مکاتب مسلکی و تربیه معلم :							
پسران	۱						
دختران	...						

شفاخانه (۱)

مراکز صحی:

- ۱- مرکز صحی سید خیل
- ۲- مرکز صحی غور بند
- ۳- مرکز صحی سرخ پارسا
- ۴- مرکز صحی بگرام
- ۵- مرکز صحی پنجشیر
- ۱- (دومرکز فرعی)
- ۲- (دومرکز فرعی)
- ۳- (دومرکز فرعی)
- ۴- (یک مرکز فرعی)
- ۵- (دومرکز فرعی)

د افغانستان کالني

- ۶- مرکز صحنې نجراب (دومر کز فر عسی) .
۷- مرکز صحنې جمال آغه (دومر کز فر عسی) .
۸- مرکز صحنې تکا ب (یک مرکز فر عسی)
موسسات صنعتی : نسا جی گلبهار ، جبل السراج ، و فابریکه سمندت و کشمش پاکي .
ذخایر معدنی : مس ، باریوم ، سلفایت ، سرب ، آهن ویک معدن مواد غیر فلزی در
کاپیسا کشف گردیده است .
مطبوعات : روزنامه پروان سال تاسیس ۱۳۰۰

ولایت پکتیا

- موقعیت : جنوب مملکت .
مساحت : ۱۷۷۷۲ کیلو متر مربع .
درجه : ۱۷ (از لحاظ مساحت) .
نفوس : ۵۶۹۵۳۷
مرکز : گردیز .
ولایت پکتیا به نام جنوبی هم شناخته می شود مرکز امروزه این شهر قدیمه و باستانی گردیز است چه از نظر قدمت تاریخی و -
موقعیت جغرافیایی و چه از نظر حوادث و کشمکش های داخلی و خارجی اهمیت بسزایی دارد . ولایت مذکور از ناحیه شمال محاط است به سپین بولدک و کوه سفید پاکوه سلیمان و مضافات حکومت لوگر و قسما ولایت ننگرهار و از جانب شرق مربوط است به سفید کوه و حصص کورم و قسما به کوه های و زهرستان و کوه های تیرا رس زمین مسکون افغانهای توری پشتوستان آزادو از سمت غرب ملحق است به علاقه داری
- وهک غزنی ، مرسل غوندي حکومت شرني کنوازه امنه و کمکی گو مل واز طرف جنوب مربوط است به وزیرستان پشتونستان آزاد .
کلتور پکتیا سرزمین تاریخی و کلتوری کشور بوده و بسی از رسوم و عادات اصیل افغانی که از حوادث درامان مانده است دارا میباشد .
مهمان نوازی ، شجاعت ، قوم دوستی و وطن پرستی از خصوصیات مردم پکتیایی باشد که در ادوار مختلف تاریخ در مقابل دشمنان از خود مردانگی نشان داده اند .
دریاها گو مل رود ، گردیز رود .
کوه ها : سروتی غر ، ختی غر ، مستربل غر سرخوخی غر .
کوتلپا : سته کند و ولته کوری .
پیداوار : غله جات و چوب چار تراش .

مربوطات :

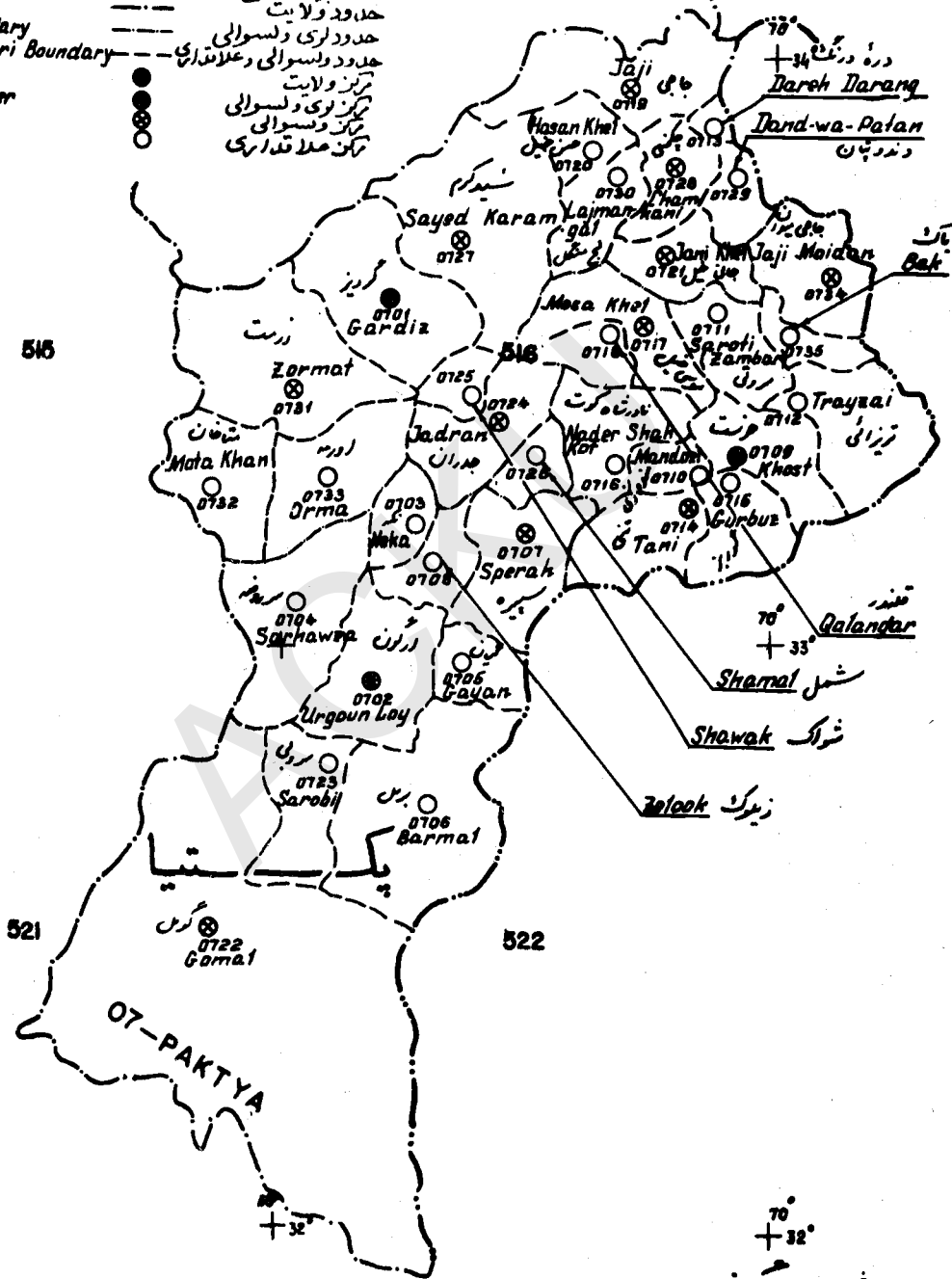
- ۱- ولسوالی چلچلی درجه ۲
۲- ولسوالی جانی خیل درجه ۲
۳- ولسوالی سیه گرم درجه ۲
(علاقه داری مربوط آن حسن خیل) .

**ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF PAKTYA PROVINCE (07)**

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت پکتیا (۰۷)

LEGEND

International Boundary	-----	اسناریت مخصوصه
Province Boundary	-----	حدود بین الملی
Laywaleswali Boundary	-----	حدود ولایت
Waleswali Magadari Boundary	-----	حدود لری ولسوالی
Province Center	●	مرکز ولایت
Laywaleswali Center	○	مرکز لری ولسوالی
Waleswali Center	○	مرکز ولسوالی
Magadari Center	○	مرکز حلا قدار لری

A D S

تهیه: بدون روی دیگرافی

معرفی ولایات کشور

- ۴- ولسوالی جدران درجه ۳ (علاقه داری های مربوط آن شوک و شمل.)
- ۵- ولسوالی زرمات درجه ۳ (علاقه داری های مربوط آن متاخان واورمه.)
- ۶- ولسوالی چمکنی درجه ۳ (علاقه داری های مربوط آن دندیتان ولجه منگل)
- ۷- لوی و لسوالی خوست .
- ۸- ولسوالی تنی درجه ۲ (علاقه داریهای مربوط آن نادرشاه کوت و گریز)
- ۹- ولسوالی موسی خیل درجه ۳ (علاقه داری مربوط آن قلندر.)
- ۱۰- ولسوالی جاجی میدان درجه ۴ (علاقه داری مربوط آن باک)
- ۱۱- لوی و لسوالی ارگون. (علاقه داری های مربوطه آن برمل انکه ، کیان و سرورغه .
- ۱۲- ولسوالی سپیره درجه ۲ (علاقه داری مربوط آن مروک .
- ۱۳- ولسوالی گومل درجه ۲ (علاقه داری مربوط آن سروبی
- (علاقه داری های مربوط مرکز لوی ولسوالی خوست صبری - تیری زایی- مندوزایی ودره درنگه).

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه یک معلمه		دومعلمه مجموع	
پسران	دختران	مربوط لیسه مستقل	مربوط ثانوی	مستقل	مستقل	مستقل	مستقل
۱۳	۱۳	۲۱	۳۳	۴۴	۵۰	۲۴	۱۹۸
۰	۰	۲	۲	۰	۳	۰	۷

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران دختران

۳

شفاخانه (۴)

مراکز صحی :

- ۱- مرکز صحی چمکنی.
 - ۲- مرکز صحی جاجی میدان .
 - ۳- مرکز صحی جانی خیل.
 - ۴- مرکز صحی تنی
 - ۵- مرکز صحی سیدگرم .
- (یک مرکز فرعی) (یک مرکز فرعی) (یک مرکز فرعی) دومی مرکز فرعی

موسسات صنعتي :

ذخاير معدني :

مطبوعات : روز نامه ورا ننگه سال تاسيس ۱۳۲۰

ولایت تخار

موقعیت : شمال مملکت .
 مساحت : ۱۲۲۲۵ کیلو متر مربع .
 درجه : ۱۵ (ازنگاه مساحه) .
 نفوس : ۱۶۸۱۹۷
 مرکز : تالقان .

ولایت تخار - کلمه تخار نام یکی از اقوام سیتی بوده اساساً این اسم از قرون چهارم قبل از میلاد تا قرن هشت مسیحی وجود خارجی داشته و بعد از استقرار تخارواشاخه از اقوام سیتی در گوشه شمال غربی اریانا این حصه بطور اخص بنام آن گذاشته و کلمه تخارستان در قرون وسطی مورد استعمال زیاد داشت .

توکيو های غربی بافتو حات خود بطرف غرب و جنوب غرب پیش آمده و بعد از ضحلال دولت یفتلی اریانا و عقب زدن ساسانی ها مهاجم در نیمه دوم قرن شش مسیحی وارد تخارستان گردید . مفهوم جغرافیایی تخارستان این وقت در کلمه باختر جامع تر بوده در شمال هندوکش از دامنه های پامیر تمام قطن و بدخشان و ولایت مزار شریف بلخ حتی علاقه مینه رادربر میگرد و در شمال اکسوس امو دریا سفید یان شامل آن بود .
 دریاها : آمو ، کوکچه ، تالقان .
 کوتلها : دروازه ورسج .
 پیداوار : گندم ، جواری ، پخته و قالین

مربوطات:

- ۱- ولسوا لی رستاق درجه ۲.
 - ۲- ولسوا لی ینگی قلعه درجه ۴
 - ۳- ولسوا لی چاه آب درجه ۴
 - ۴- ولسوا لی اشکمش درجه ۴
 - ۵- ولسوا لی فرخار درجه ۴
 - ۶- ولسوا لی خواجه غار درجه ۴
- (علاقه داری مربوط آن درقد) .
 (علاقه داری های مربوط آن بنگی وچال) .
 (علاقه اریبای مربوط آن ورسج کلفکان) .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه - ابتدایی		ابتدایی		یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل			
۵	۵	۸	۱۲	۲۵	۵۲	۱۵	۱۲۲
۰	۰	۱	۱	۴	۱	۲	۹

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP

نقشه تقسیمات حدود اداری

OF TAKHAR PROVINCE (12)

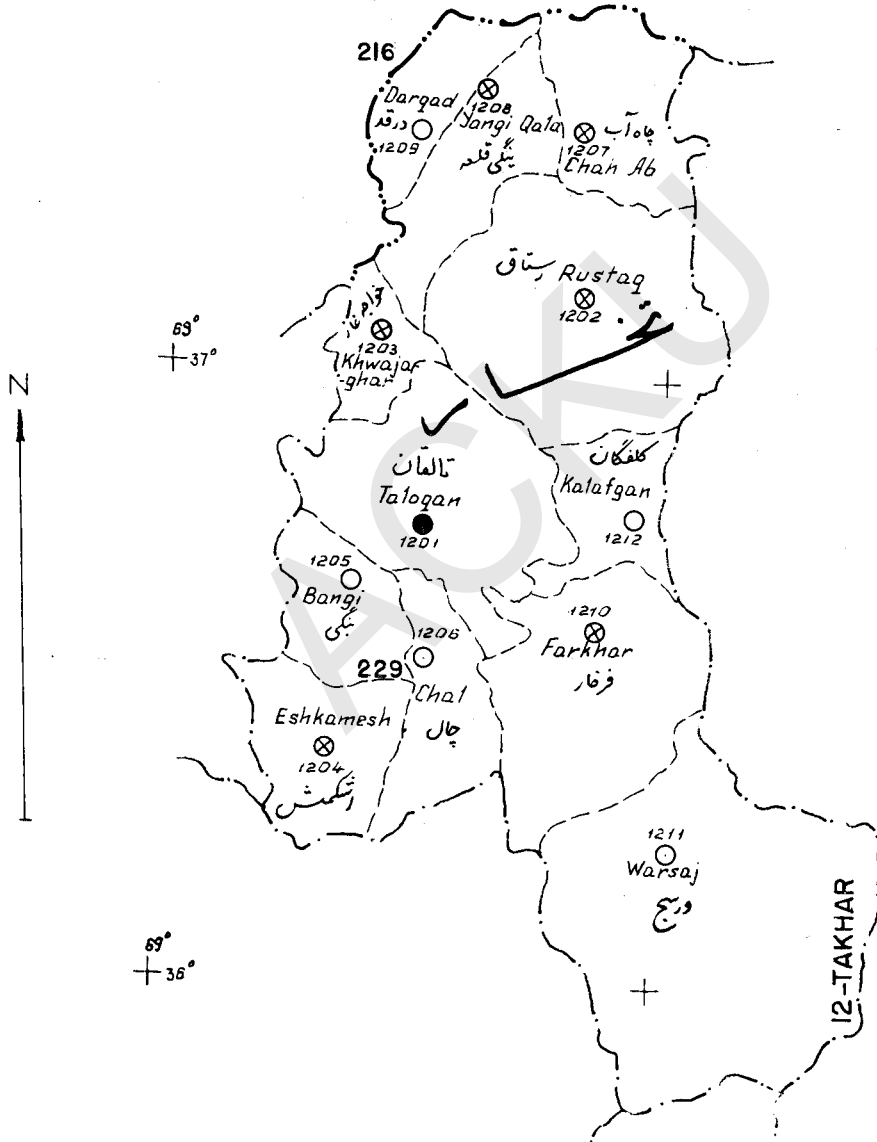
ولایت تخار (۱۲)

LEGEND

اشارات مخصوصه :

- International Boundary ---
- Province Boundary - - - -
- Woleswali Ataqadari Boundary - - - -
- Province Center ●
- Woleswali Center ⊗
- Ataqadari Center ○

- حدود بین المللی
- حدود ولایت
- حدود ولسوالی ها
- و علاقدا ریاها
- مركز ولایت
- مركز ولسوالی
- مركز علاقدا ریا

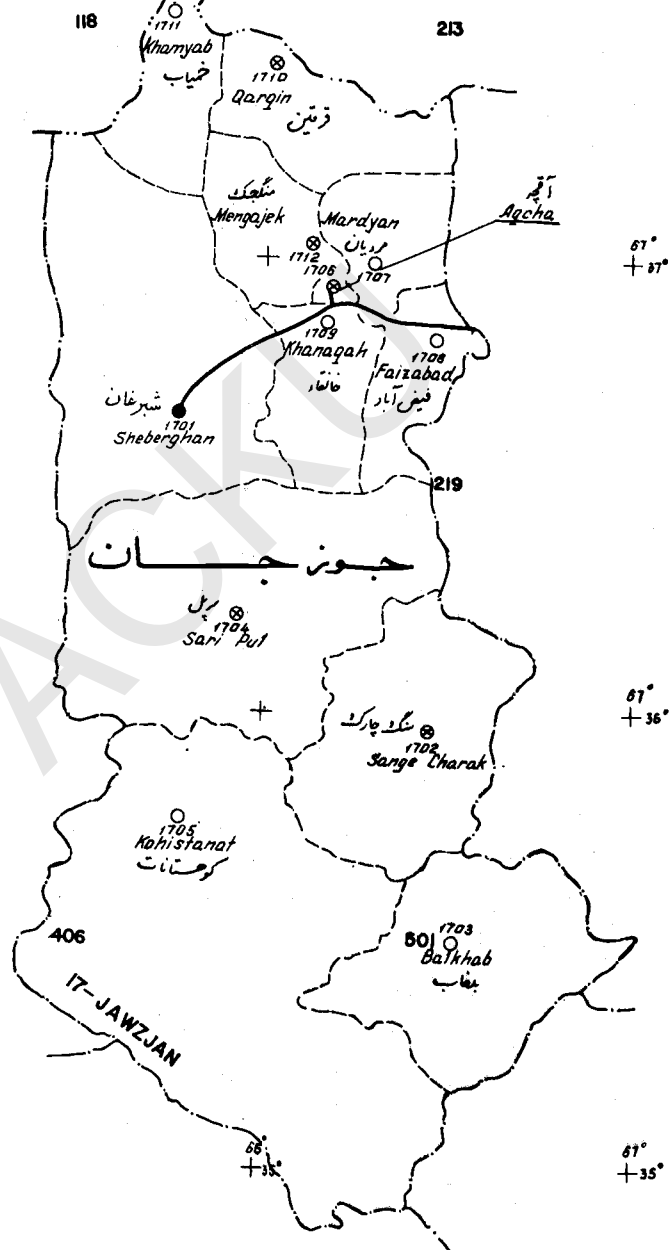

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF JAWZJAN PROVINCE (17)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت جوزجان (۱۷)

اشارات مخصوصه:
 حدود بین المللی
 حدود ولایت
 حدود ولستوالی هاد
 علاقه داری هاد
 مرکز استالیت شده
 مرکز ولایت
 مرکز ولستوالی
 مرکز علاقه داری

LEGEND
 International Boundary
 Province Boundary
 Woleswali Ataqadari
 Boundary
 Paved Road
 Province Center
 Woleswali Center
 Ataqadari Center

معرفی ولایات کشور

- ۳- مرکز صحنی خواجه غار .
 ۴- مرکز صحنی چاه آب.
 ذخایر معدنی : طلا، نمک، زغال
- شفاخانه (۲)
 مراکز صحنی:
 ۱- مرکز صحنی فرخار .
 ۲- مرکز صحنی ینگی قلعه.

ولایت جوزجان

- وزیدن باد های دائمی معتدل گردیده جغرافیای تاریخی جوزجان گوزگانان پاکوزگان که معربان جوزجانان یاجو زجان است از ولایت های مهم خراسان قدیم بشمار میرود در گوشه شمال غرب افغانستان واقع شده است.
- موقعیت : شمال مملکت .
 مساحت : ۲۶۲۲۶ کیلو متر مربع.
 درجه : ۱۱ (از لحاظ مساحت).
 نفوس : ۲۱۱۱۳۳
 مرکز : شبرغان .
- ولایت جوزجان که بین شصت و پنج و شانزده درجه سیزده و سی و یک دقیقه شش و بیست و پنج ثانیه طول البلد شرقی سی و شش درجه شانزده دقیقه هشت و یازده ثانیه عرض البلد شمالی واقع شده و از سطح بحر تقریباً ۳۹۷ متر ارتفاع دارد مصافه آن از ولایت بلخ یکصد و سی و پنج کیلومتر و از مرکز کابل ۷۵۶ کیلو متر میباشد.
- آب و هوای آن در تابستان گرم و بهائس مربوطات:

- ۱- ولسوالی آقچه درجه اول.
 ۲- ولسوالی سر پل درجه اول
 ۳- ولسوالی سنگچارک درجه اول.
 ۴- ولسوالی قرقین درجه ۳
 ۵- ولسوالی منگجک درجه ۴ .
- معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه ابتدایی		لیسه متوسطه ابتدایی		مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل		مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل	
۴	۴	۷	۱۱	۲۶	۴۸	۱۴	۱۱۴
۱	۱	۲	۲	۱	۵	۲۰	۱۵

شفاخانه (۱)

مراکز صحي :

- ۱- مرکز صحي سر پل
 ۲- مرکز صحي آچه.
 ۳- مرکز صحي قرقين .
 ۴- مرکز صحي سنگچارک .
 (يك مرکز فرعي)
 (يك مرکز فرعي)
 (يك مرکز فرعي)

موسسات صنعتي :

- د جوزجان صناعتي شرکت .
 سر کت امين لمپند
 سر مايه
 پنج مليون افغاني
 سهامي
 ۵۰۰۰۰۰ - افغاني
 ليمتد
 شرکت امين لمپند
 ذخاير معدني : گاز طبيعي.
 مطبوعات : روز نامه جوزجان سال تاسيس ۱۳۴

ولايت نيمروز

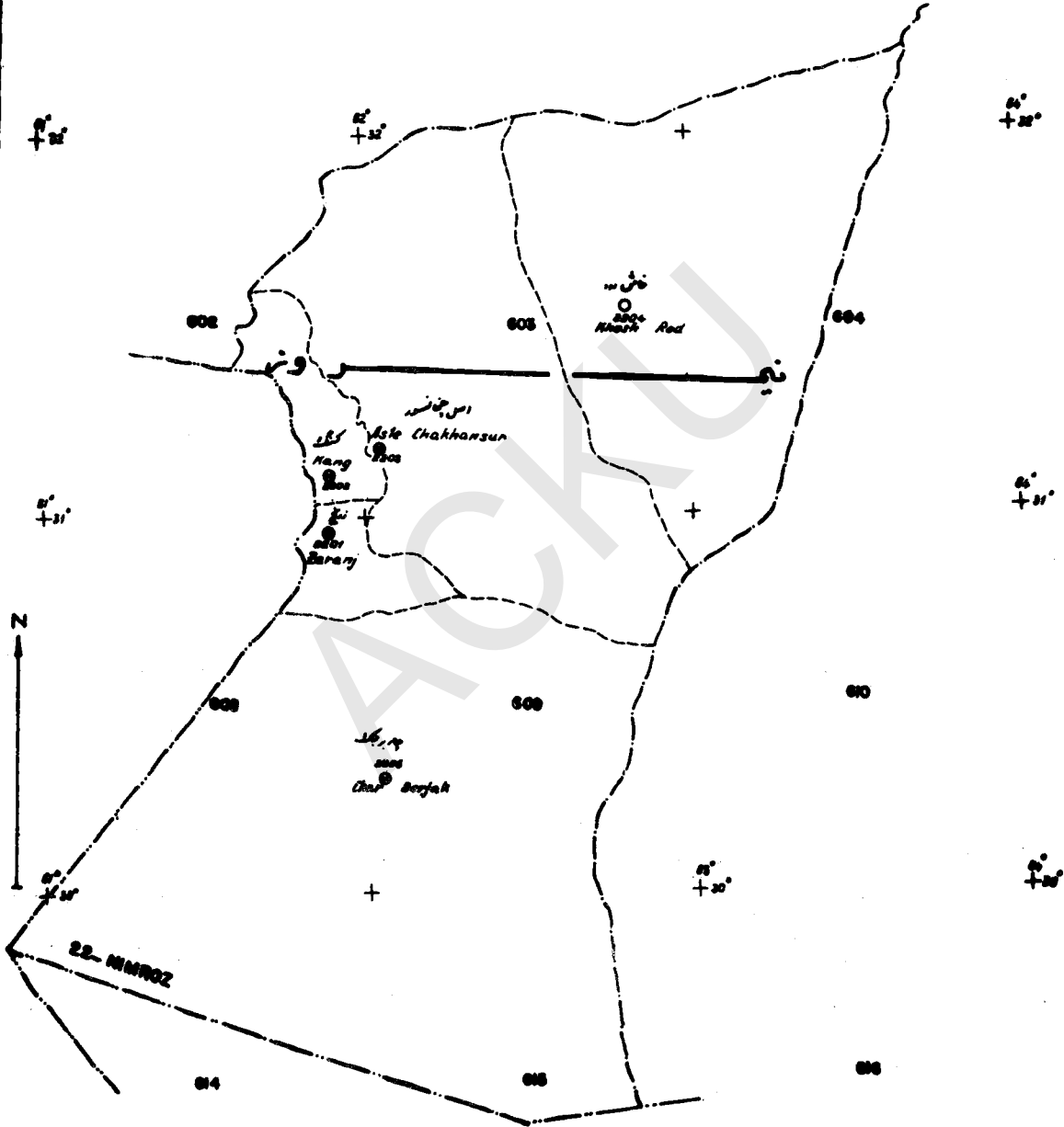
موقعيت : جنوب غرب .
 مساحت : ۵۴۳۳۶ كيلو متر مربع .
 درجه : ۲ (از لحاظ مساحه).
 نفوس : ۳۱۹۴۵
 مرکز: زرنج
 ارتفاع زرنج از سطح بحر تخمين چارصده
 نودونه مترو مسافه آن از کابل يکهزار -
 شصت و هشت كيلو متر واز ولايت فراه يك
 صدهفتاد و شش كيلو متر ميباشد. اين سر
 زمين باستانی يك وقت مد فتي داشته كه
 محصور سرز مين های اطراف خود بوده چون
 ايريزه سه چهار دريا را تشكيل ميد هدا ب
 فراواني دارد.
 هوای آن برای انواع زراعت خیلی مساعد
 بوده و آفتاب آن در خشان و فيض بخش است
 از خلال صفحات تاريخ بر می آيد كه درين
 گوشه ز مين باستانی دوازده قرن قبل شهر
 اند.
 مهم و تاريخي زرنج و مرکز سيستان باستان
 وجود داشته كه شواهد بيشمار از آن هنوز
 موجود بوده و گواهي ميدهد اين منطقه درگوشه
 غربی مملكت افغانستان بين خطوط ۶۱ و ۶۲
 درجه و سي و دو و سي و نه دقيقه و يانزده و هرزده
 ثانيه طول البلد شرقي سي و سه و يك درجه و
 بيست و سي و دو دقيقه يك و بيست و چهار
 ثانيه عرض البلد شمالي موقعيت دارد از ناحيه
 شمال دشت های مر تفع كه از شرق بغرب
 افتاده و حكومت جوين سر حد آنرا از راه -
 فراه جدا ميسازد و همچنان جهت غربی آن
 قسمتی به امون صابري و باقي آن به سيستان
 ايران تماس دارد. جنوب آن به ريگزارهای
 بلوچستان محاط بوده و در شرق آن علاقه
 خاشرود و دشتها تا كوك شك واقع گرديده
 اند.

ADMINISTRATIVE SECONDARY MAP
OF PROVINCE (22)

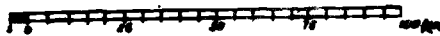
نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت نیمروز (۲۲)

LEGEND (نشانیات مخصوصه)

International Boundary	-----	حدود بین المللی
Province Boundary	-----	حدود ولایت
Vobwasi Mapadari Boundary	-----	حدود ولسوالی و
Province Center	●	مركز ولایت
Vobwasi Center	●	مركز ولسوالی
Mapadari Center	○	مركز حدوتهای

A.D.S.

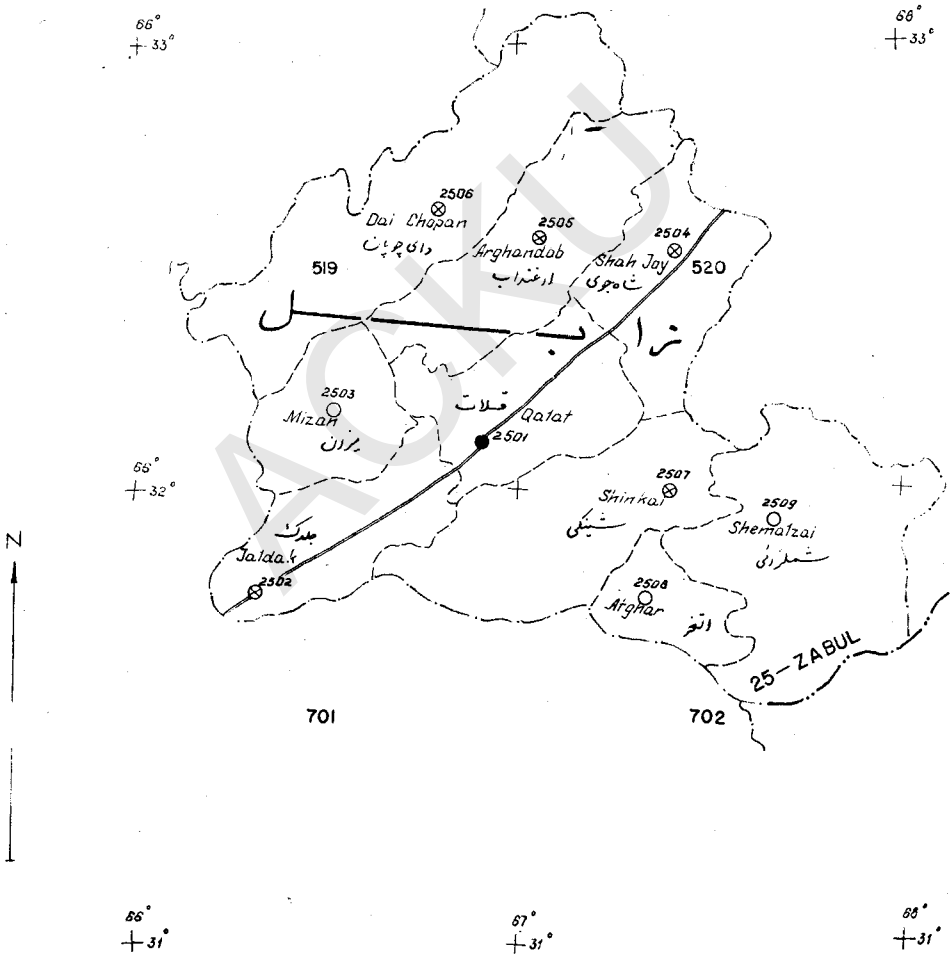

نیمروز ولایت

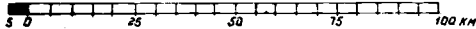
ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF ZABUL PROVINCE (25)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت زابل (۲۵)

LEGEND		اشارات مخصوصه:
International Boundary	---	حدود بین المللی
Province Boundary	---	حدود ولایت
Waleswali Alaqadari Boundary	---	حدود ولسوالی و
Paved Road	—	جاده آسفالته
Province Center	●	مرکز ولایت
Waleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Alaqadari Center	○	مرکز علاقه اداری

A.D.S.

نقشه: پروژه سروی و دیگراماتی

معرفی ولایات کشور

دریاها : فرا رود، هریرود، هلمند، خاشرود، رودشان، رود خس پاش، رود کافری، رامرود، سنا رود، رودکال رودگلگل، هامون وصابری.

کوه : سیاه کوه .

پیداوار : پخته، گندم و غیره حبوبات .

مربوطات:

۱- ولسوالی اصل چخا نسور درجه ۲ (علاقه‌داری مربوط طآن خاشرود.)

۲- ولسوالی چار بر جک درجه ۲

۳- ولسوالی کنک درجه ۴

معارف :

تعداد مکاتب :

مجموع	يك معلمه	دومعلمه	ابتدائیه		متوسطه		متوسطه		پسران	دختران
			ابتدائیه	مستقل	متوسطه	مستقل	مربوط	ثانوی		
۴۸	۷	۱۷	۱۴	۳	۳	۲	۲	۲	۰	
۲۳	۱	۱۰	۲	۱	۹	۰	۰	۰	۰	

شفاخانه (۱)

مراکز صحی :

۱- مرکز صحی چخا نسور .

ذخایر معدنی : نمک.

ولایت زابل

وجود دارد اراضی آن نسبتاً حاصل خیز است

و هر نوع محصولات زراعتی پیدا می‌شود. دریای

ترنگ از نواحی قلات عبور میکند .

دریاها: ارغندا ب، ترنگ لور، اطفرود

کوهها: سور غر، کوتکی غر، باری غر،

سروغر، شینکی غر.

پیداوار: غله جات.

موقعیت : جنوب مملکت .

مساحت : ۴۷۲۰.

درجه : ۱۲ (از لحاظ مساحت).

نفوس : (۱) ۱۸۸۳۹۱

مرکز: قلات.

زابل یکی از ولایات افغانستان بشمار می‌آید

رود که بین مقرو قندهار روی معبر عمومی کابل

و قندهار واقع است . در آنجا کاریزهای متعدد

مربوطات:

- ۱- ولسوالی نشکي درجه ۳
 ۲- ولسوالی دايه چوپان درجه ۳
 ۳- ولسوالی شا جوی درجه ۴
 ۴- ولسوالی ترنگ و جلديک درجه ۴
- ۵- ولسوالی ارغندا ب در چه ۴
 (علاقه داريهای مربوط آن شملزايی و اطفر.)
 (علاقه داری مربوط مرکز ولايت ميزان).

معارف :

تعداد مکاتب :

ليسه متوسطه متوسطه ابتدائيه		ابتدائيه يك معلمه دومعلمه مجموع	
مربوط ليهه مستقل مربوط ثانوی مستقل			
پسران	۲	۲	۶۳
دختران	۰	۰	۲

شفاخانه (۱)

مراکز صحي :

- ۱- مرکز صحي شا جوی .
 ۲- مرکز صحي شنگی .
 (يك مرکز فر عسی).
 ذخاير معدنی : مس.

ولايت سمنگان

صنایع معروف محلی که در بین مردم -
 بیشتر رواج دارد عبارت اند از قاقمه بافی به
 رنگهای مختلف گلیم ، کرباس ، ابر یشمم
 دوزی ، قالین بافی و انواع خامک دو زی ، -
 آهنگری ، مسگری ، کلالی ، نجاری دمبوره
 سازی.

معادن این ولایت عبارت اند از زغال
 سنگ دره صوف که يك معادن بسیار بزرگ
 کشور بشمار میرود ولایت سمنگان یکی از
 ولایات باستانی کشور بوده که در مرکز
 ومحلات آن آثار باستانی وجود دارد ایبک
 چه در زمان قدیم وجه امروز بر علاوه موقعیت
 جغرافیایی مانند با میان ساختمان طبقات
 الارض داشته که سبب شده تا پیروان بودایی
 این ناحیه ابداتی تعمیر کنند که مهمترین اینه
 تاریخی این ولایت تخت رستم میباشد.

موقعیت : شمال مملکت .
 مساحت : ۱۶۶۴۰ کیلومتر مربع .
 درجه ۱۶ (از لحاظ مساحت).
 نفوس : ۱۱۳۶۷۳ .
 مرکز : ایبک .

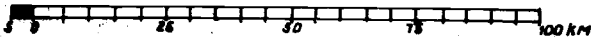
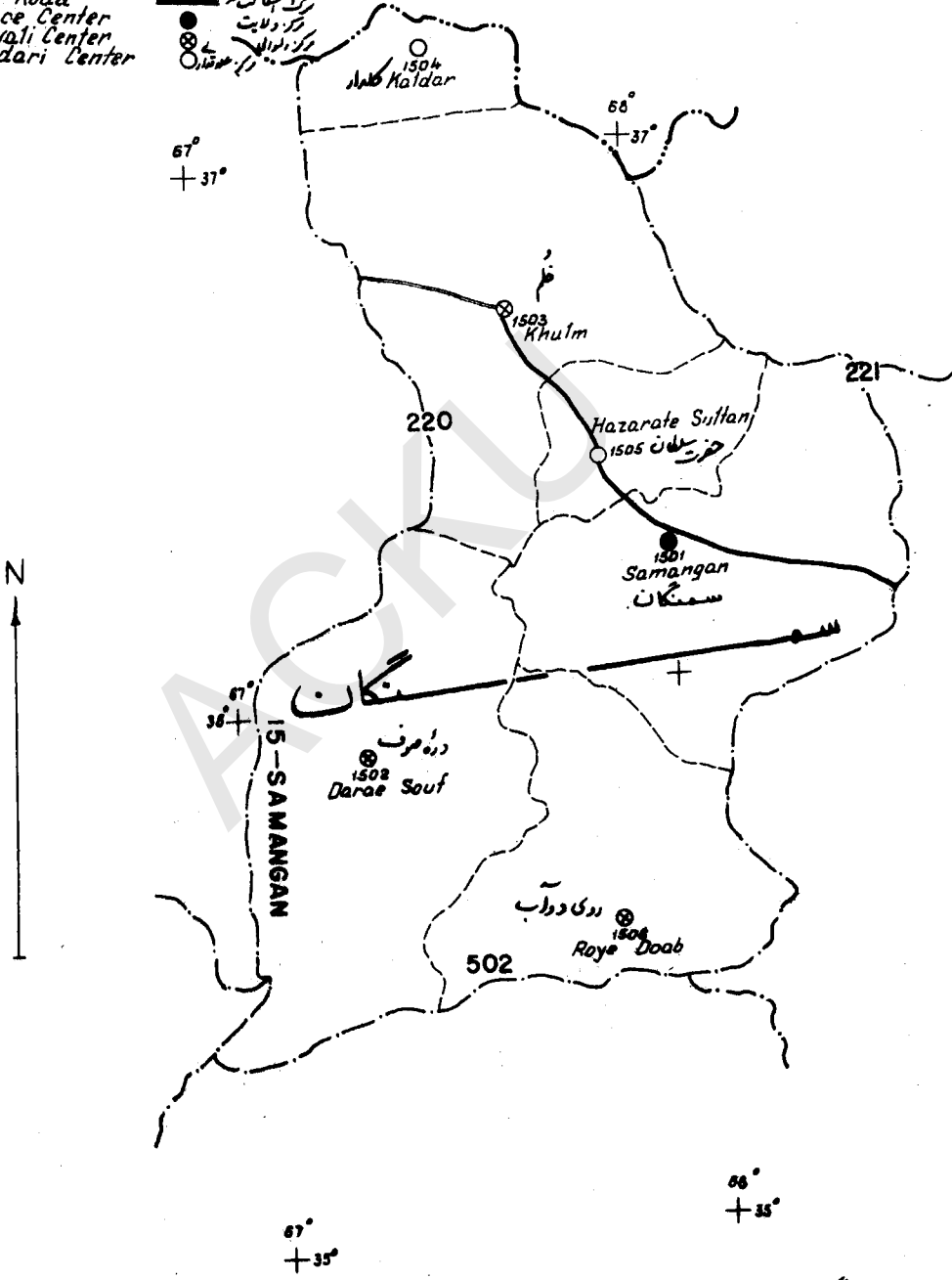
ولايت سمنگان ولایت باستانی بوده که
 مرکز آن ایبک میباشد این ولایت به داخل
 این حدود واقع میباشد ، بطرف شرق آن
 ولسوالی پلخمری ولایت بغلان بطرف غرب
 آن ولایت بلخ و بعضاً مربوطات جوزجان به
 طرف شمال دریای آمو مربوطات ولایت
 کندز و طرف جنوب آن ولایت بامیان واقع
 است. از طرف شمال بطرف جنوب شکل
 مستطیل افتاده است ، آب و هوای آن در
 تابستان نسبتاً گرم و در زمستان نسبت
 به سایر ولایات هم چوار ملایم میباشد.

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF SAMANGAN PROVINCE (15)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت سمگان (۱۵)

LEGEND: اشارات مخصوصه

- International Boundary — حدود بین المللی
- Province Boundary — حدود ولایت
- Woleswali Alagadari Boundary — حدود ولسوالی
- Paved Road — کرک پهنات شتر
- Province Center — مرکز ولایت
- Woleswali Center — مرکز ولسوالی
- Alagadari Center — مرکز محله

معرفی ولایات کشور

درولسوالی خلم هم آثار واینه وجود دارد
 که بنام شهربانو وبالا حصار خلم یاد میشود
 هم درولسوالی رویی ودوا ب آثار منقش و
 تصویر جالب دیده شده که بعصر ساسانی
 هاتعلق میگردد از اینه دوره اسلام ولایت
 سمنگان بالا حصار اییک میباشد که در زمان
 های خیلی قدیم اعمار گردیده است .
 دریاها : سمنگان .
 کوه ها: کوه صیاد.
 کوتلها : کوتل سبز ک، بادشان ، شاه
 بغلی.
 پیداور : میوه جات تازه و خشک.

مربوطات:

- ۱- ولسوالی دره صوف درجه ۲
 - ۲- ولسوالی خلم درجه ۲
 - ۳- ولسوالی رویی دوا ب درجه ۴
- (علاقه داری مربوط آن کلدار).
 (علاقه داری مربوط مرکز ولایت حضرت
 سلطان).

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل					
۲	۲	۷	۸	۱۴	۴۰	۱۵	۹۳		
۲	۲	۰	۲	۱	۴	۰	۱۱		

شفاخانه (۱)

مراکز صحی :

- ۱- مرکز صحی دره صوف
 - ۲- مرکز صحی خلم
 - ۳- مرکز صحی دو آب
- موسسات صنعتی :

برق سمنگان ۳۱۳۰۰۰- افغانی شکل حقوقی لیمتد
 ذخایر معدنی : زغال و نمک.

ولایت غزنی

وبه نام دروازه بهلول دروازه بازار، و دروازه کنک یاد میشود.

صنعت پوستین دوزی مسکری و نقاشی درغزنی شهرت تاریخی داشته و لی مناسبانه لشکر کشی هاتاخت و تاز سلاطین مغلی و خوتریزی هاو خرابکاری آنها تا مآثر آنرا از زمین برده از جمله آثار با عظمت سلاطین غزنی که هنوز باقیست دو مینار بزرگی میباشد که به جانب شرق غزنی در مدخل دره دهنه شربه فاصله تقریباً چارصد قدم از یکدیگر فاصله دارند هر یک ازین منارها تخمیناً هشتادفت ارتفاع دارد. درحاشیه های بالا به خط کوفی نام بانی منار نوشته شده است. غزنی از حیث اقتصادی مقام دوم رانسبت به کندهار دارد. دریای غزنی طرف مشرق ولایت کندهار به ارتفاع تقریباً دوصدمتر افتاده است.

از طرف شمال غرب و جنوب شرق غزنی را کوه های بسیار مرتفع احاطه کرده و ساحه غزنی را بشکل بیضوی درآورده است. زمستان غزنی طولانی و سرد بوده که از قوس الی اوایل حمل باطبقه ضخیم برف پوشیده میباشد. در عصر اغزیو یان نخستین یونورستی یعنی دارالفنون افغانی در غزنی تاسیس شد. چنانچه بعقیده بعضی عمارات آن اکنون در حالت خرابه باقیمانده است.

پیشه مردم غزنی اکثراً دهقانی و باغداری میباشد عده زیادی هم اهل حرفت و صنعت بوده در فن خویش ماهرند.

در شهر غزنی و نواحی آن مزارات زیاد وجود دارد و مشهورترین آنها زیارت حکیم سنایی

موقعیت: ولایت مرگزی.

مساحت: ۳۲۸ کیلو متر مربع.

درجه: ۹ (از نگاه ساحه).

نفوس: ۲۶۴۲۲

مرکز: غزنی.

ولایت غزنی ولایتست در جنوب غرب کابل بین شصت و هفت و شصت و هشتاد و سی و چهار و دو دقیقه بیست و هفت و سی و شش ثانیه طول البلد شرقی و سی و سه درجه نژده و چهار دقیقه و چارده و چهار و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع است. مرکز این ولایت که آنهم بنام غزنی یاد میشود شهر بیست کهن که یکصد و سی و پنج کیلومتر به طرف جنوب غرب کابل واقع و از سطح بحر دوهزار و دو صد و بیست متر ارتفاع دارد. موقعیت جغرافیایی آن بین شصت و هفت درجه هجده طول البلد شرقی و سی و سی و چار درجه و چهار دقیقه عرض البلد شمالی واقع است.

شهر مزبور در موضع بلندی واقع و با حصار منینی احاطه شده است. در قسمت شمالی شهر در بلندترین حصه این تپه با احصار غزنی قرار گرفته، که قلعه چنگی و مستحکمی میباشد در حصار اطراف شهر بر جهای - محکمی موجود است که در هنگام مدافعه شهر از آن ها کار گرفته میشد. هکذا به دورادور شهر آثار خندق قدیمی و بز رگی مشاهده میشود که در زمان های قدیم محاصره پرآب شده است شهر قدیم غزنه در سه سمت خود که عبارت از شمال جنوب غرب باشد سه دروازه داشته

معرفی ولایات کشور

زیارت بهلول دانا، زیارت علی بابا، زیارت شاه میرفا لیزوان، تاج اولیا، خواجه بلغار، مرقد سلطان محمودکبیر، مرقدسلطان مسعود، مرقد سبکتگین، مرقدسلطان حلقوم و زیارت شمس صاحب میباشد. در اخیر باید تذکر داد که بندسراج که از بندهای مشهور افغانستان است نیز در غزنی میباشد که در سر سبزی غزنی رول بارزی دارد و بند سردغزنی نیز به آبادی ولایت غزنی و سر سبزی آن می افزاید.

دریاها : ارغنداب، غزنی، آب ایستاده ترنگ، نپاوه.

کوتلها : شش گاو، غور جوړک، مزاوروازه خواه.

پیداوا ر: میوه جات، حبوبات انواع - پوستین و پوستینچه چو بو دستک.

مربوطات:

- ۱- ولسوالی مقر درجه ۱ (علاقه داری های مربوط آن آب بندوگیلان .
- ۲- ولسوا لی اندر در چه ۱ (علاقه داری های مر بوط آن کیرو).
- ۳- ولسوا لی نا هورد در چه ۱
- ۴- ولسوا لی جغتو در چه ۳
- ۵- ولسوا لی قره باغ در چه ۴
- ۶- ولسوالی جاغوری در چه ۲
- ۷- ولسوا لی ناوه در چه ۴
- ۸- ولسوالی ما لستان در چه ۴ (علاقه داری های مربوط آن، حواجه عمیری و ده یک وزنه خان .)
- ۹- لوی و لسوالی کتواز د
- ۱۰- ولسوالی شرن در چه ۲ (علاقه داری مر بو طآن سو یف خیل).
- ۱۱- ولسوا لی وازه خواه در چه ۳ (علاقه داری های مر بو آن مر کز لوی ولسوالی کتواز، جانی خیل و سلطانه خیل .)

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه	متوسطه	متوسطه ابتدائیه	ابتدائیه	یک معلمه	دومعلمه	مجموع
پسران	۸	۸	۱۵	۲۲	۴۷	۵۰
دختران	۱	۱	۰	۱	۶	۸
						۳۳
						۱۷

شفاخانه (۱)

مراکز صحي

- ۱- مرکز صحي اندر (يك مر كز فرعي)
 - ۲- مرکز صحي قره باغ. (يك مر كز فرعي)
 - ۳- مرکز صحي كتواز
 - ۴- مرکز صحي جاغوري (يك مر كز فرعي)
 - ۵- مرکز صحي ما لستان (يك مر كز صحي فرعي)
 - ۶- مرکز صحي شر ن
 - ۷- مرکز صحي مقر (يك مر كز فرعي)
 - ۸- يك مر كز فرعي در يحيي خيل. (يك مر كز فرعي)
- ذخاير مدني : مس ، آهن ، طلا.
مو سسات صنعتي

شكل حقوقي

سرمایه

دغزني دسنایي بر بننا مو سسه

ليپتد

۱۰۰۰۰۰ - افغاني

مطبوعات : روز نامه سنایي - سال تاسيس ۱۳۳۱

ولایت غوروات

مو قعیت : غرب مملکت .
مساحت: ۳۸۷۵۸ کیلو متر مربع.
درجه : ۷ (ازنگاه ساحه) .
نفوس : ۱۰۵۴۶۹
مرکز: چغچران .

غوروات (چغچران) یکی از ولایات افغانستان بوده که مرکزش غور میباشد و بین خطوط شصت و چار و شصت و شش درجه یازده و پنج دقیقه و هجده و بیست و سه ثانیه طول البلد شرقی و چار و پنج درجه بیست و شش دقیقه و چهل و هفت و پنجاه و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع میباشد.

غوروات (چغچران) یکی از ولایات افغانستان بوده که مرکزش غور میباشد و بین خطوط شصت و چار و شصت و شش درجه یازده و پنج دقیقه و هجده و بیست و سه ثانیه طول البلد شرقی و چار و پنج درجه بیست و شش دقیقه و چهل و هفت و پنجاه و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع میباشد.

شدیدیکه دارد نهایت سرداست . اراضی آن اکثراً هموار و حاصل خیز بوده ولی بعضی حصص کو هستانی برای زراعت مساعد نیست زراعت آن عموماً لیمی کاری بوده و عبارت از گندم و جو است قسمت کشت آبی آن نیز بنا بر وفرت آب این ولایت فوق العاده حاصل خیز است.

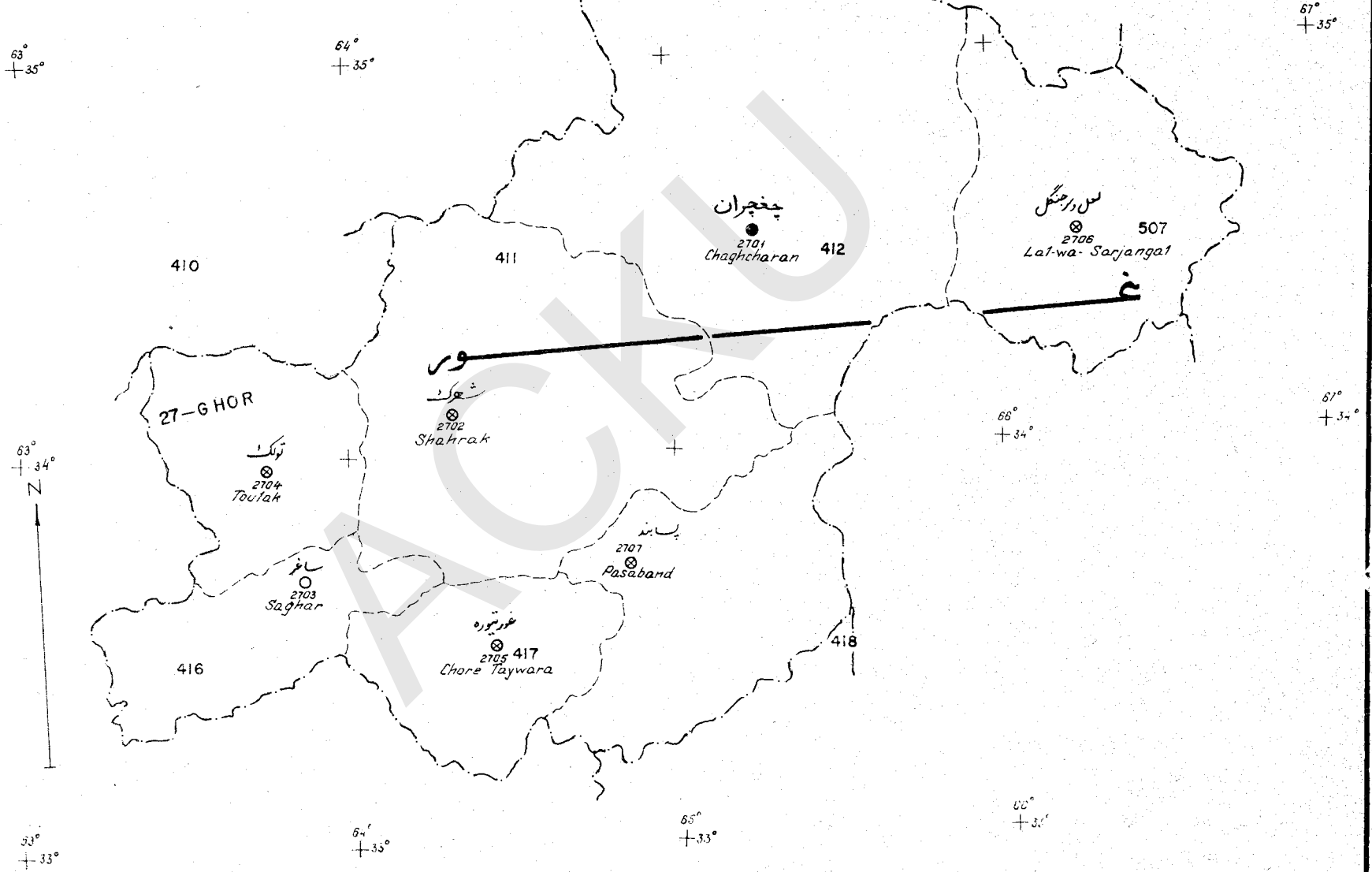
شرقاً محدود است به حکومت لعل و سرجنکل ، غرباً متصل است به حکومت شبرک شمالاً ملحق است به علاقه میمنه و سرپل مزار شریف و جنوباً پیوسته است به حکومت شبرک.

از چغچران دو دریای بزرگ میگذرد که هوای زمستان آن نسبت برف باری

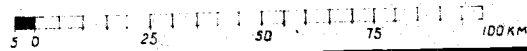
ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF GHOR PROVINCE (27)
LEGEND اشارات مخصوصه:

Province Boundary	---	حدود ولایت
Waleswari Alaqadari Boundary	- - -	حدود ولسوالی و
Province Center	⊗	مرکز ولایت
Waleswari Center	⊙	مرکز ولسوالی

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت غور (۲۷)

A. D. S.

تیم: پروژه اداری ویرگرافی

**ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF FARYAB PROVINCE (18)**

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت فاریاب (۱۸)

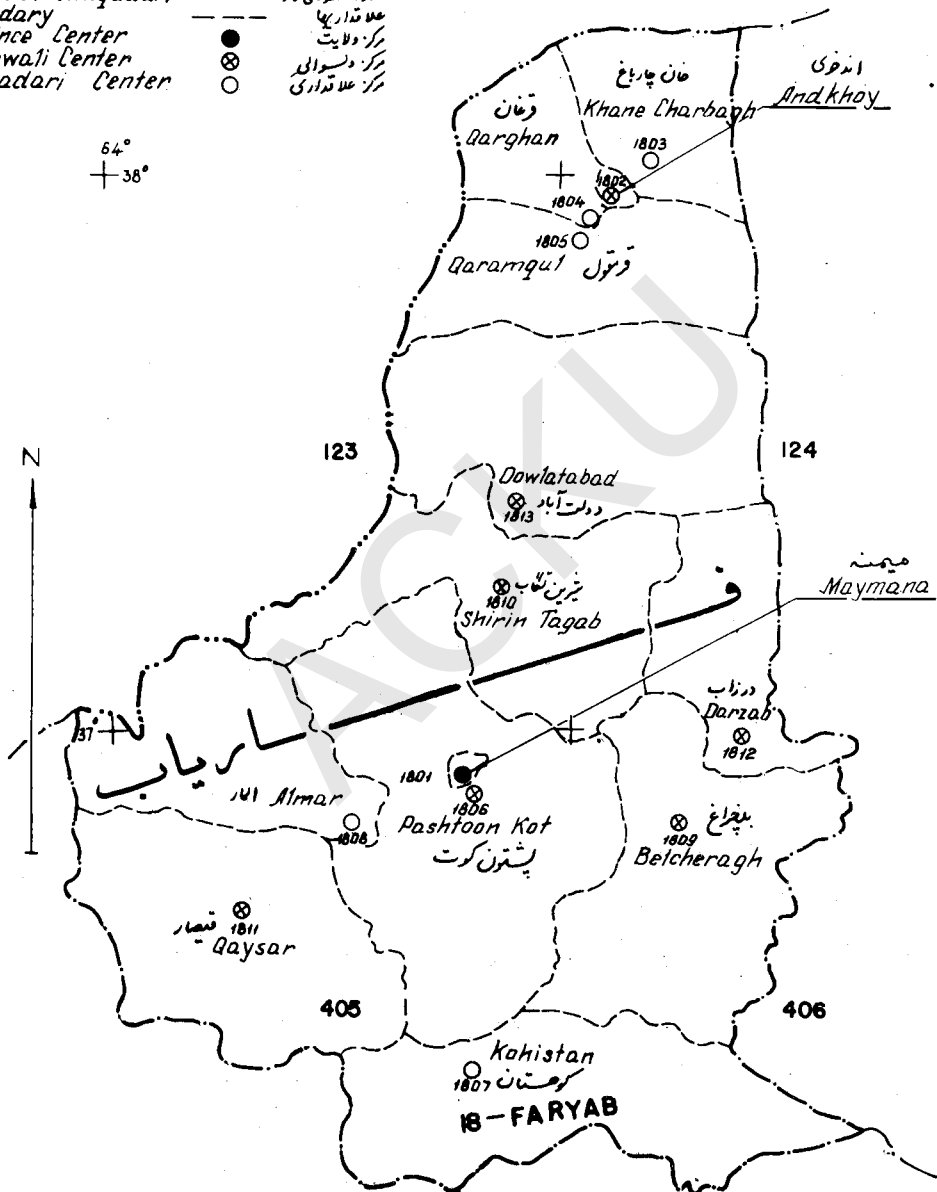
LEGEND

- اسمات مختصره:
 حدود بین المللی
 حدود ولایت
 علاقه دلسوالی ناو
 مرکز ولایت
 مرکز دلسوالی
 مرکز علاقه داری

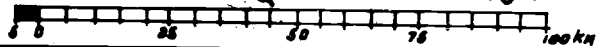
- International boundary
 Province Boundary
 Woleswali Ataqadari Boundary
 Province Center
 Woleswali Center
 Ataqadari Center

64°
+ 38°

66°
+ 38°

A.D.S.

تعمیر و بهسازی از سوی دیگرگانی

معرفی ولایات کشور

دریای مرغاب یاد میشود اول الذکر ازعلاقه سرچنگل و دو می آن ازحصه هزاره جات سرچشمه میگردد اما متأسفانه از دریا های نام برده در خود چنچران استفاده به عمل نمی آید موقع آب خیزی دریا های مذکورماه های حمل و ثور میباشد .

راه های چنچران عمو ما کو هستانی بوده تنهاسر کیله ازبین چنچران بصورت خامه گذشته وبه سمت هرات امتداد دارد مورد استفاده میباشد .
دریاها : فراه رود، هر پروده، مرغاب رود،

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		ابتدائیه		یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل			
۲	۳	۷	۹	۲۲	۷۵	۲۰	۱۳۹
۰	۰	۰	۰	۲	۸	۰	۱۰

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی :

۱- مرکز صحتی تیوره .

۲- مرکز صحتی شهرک .

۳- مرکز صحتی لعل و سر چنگل.

ذخایر معدنی : سر ب سیما ب.

ولایت فاریاب

های خاکی کوه ها و جنگلها تشکیل شده و آبهای جاری فراوانی در آن وجود ندارد. معهدادر اثر بارانهای موسمی زمینیه برای انجام فعالیت های زراعتی و ما لداری مساعدمیباشد این عوامل طبیعی است که ساکنین این منطقه را بیشتر به شغل زراعت و فلاحه سوق داده است ز مستان های سرد تابستان های گرم فاریاب نه تنها برای انتخاب شغل مردم اینجا مؤثر است بلکه در انکشاف جسمی آنها نیز

موقعیت : شمال غرب .
مساحت : ۲۱۳۰۶ کیلو متر مربع .
درجه ۱۱۲ (ازنگاه مساحه).
نفوس : (۱) ۲۱۴۲۶۵ .
مرکز : میمنه .

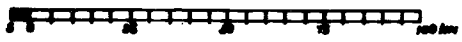
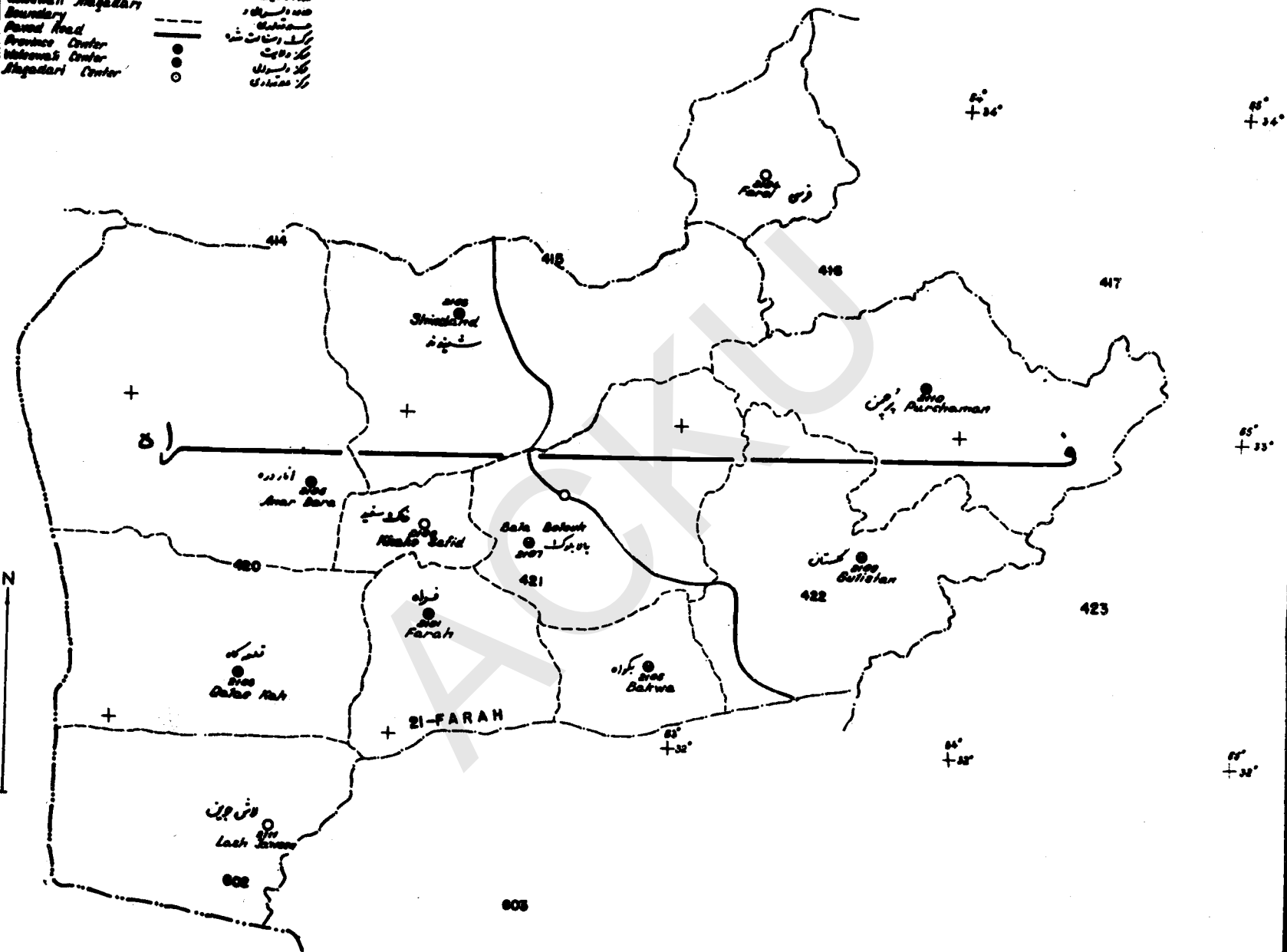
فاریاب یکی از ولایات افغانستان بشمار میرود که قبلا به نام حکومت اعلی میمنه یاد می شد امروز نام ولایت فاریاب بران گذاشته شده است . قسمت عمده این سرزمین از تپه

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF FARAH PROVINCE (21)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت فراه (۲۱)

LEGEND

International Boundary	-----	اشکالات کشور
Province Boundary	-----	حدود ولایت
Subprovincial Magdali Boundary	-----	حدود شهرستان
Province Road	====	جاده ولایت
Province Center	●	مرکز ولایت
Subprovincial Center	○	مرکز شهرستان

**ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF FARYAB PROVINCE (18)**

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت فاریاب (۱۸)

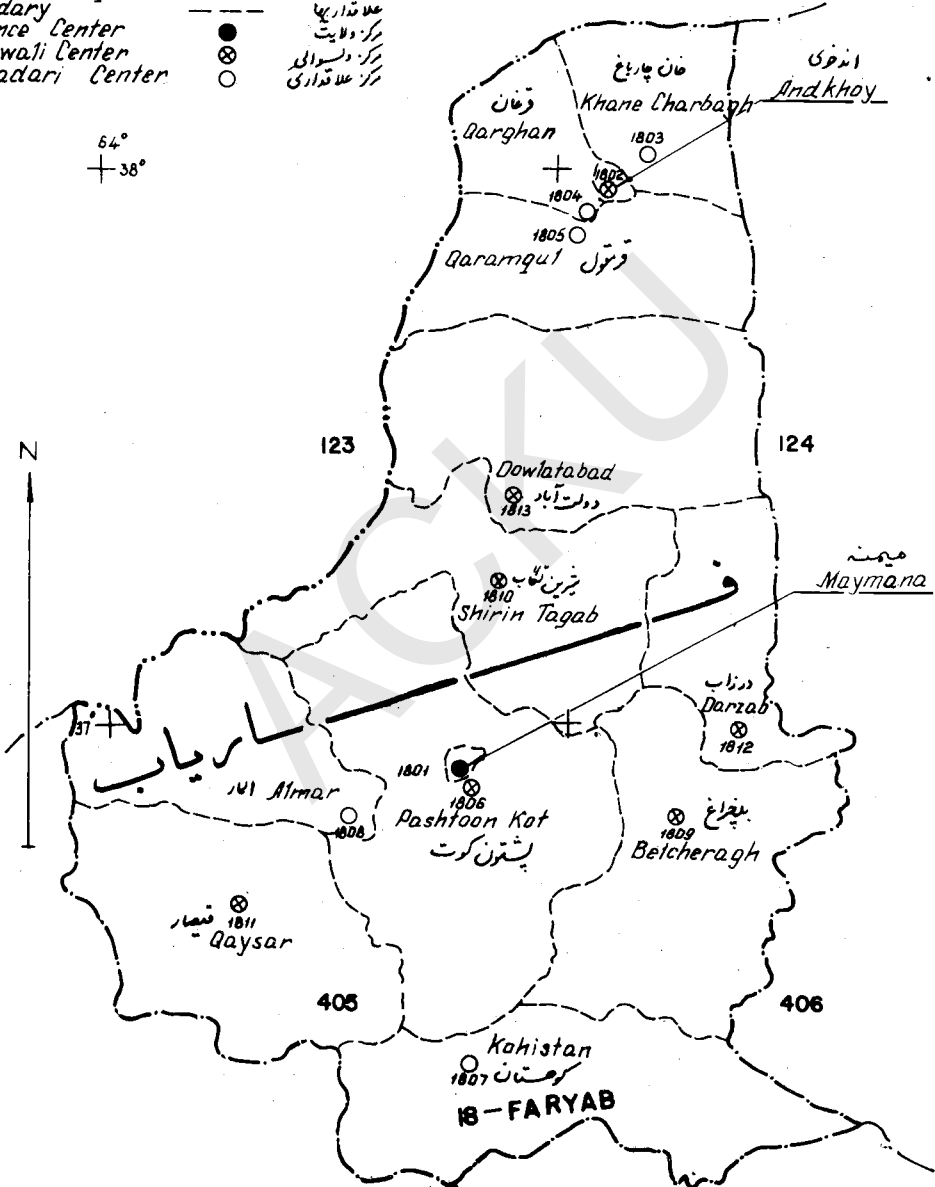
LEGEND

اشارات مخصوصه:

- International boundary ——— حدود بین المللی
- Province Boundary - - - - - حدود ولایت
- Woleswali Ataqadari Boundary ——— حدود ولسوالی
- Province Center ● مرکز ولایت
- Woleswali Center ⊗ مرکز ولسوالی
- Ataqadari Center ○ مرکز علاقه داری

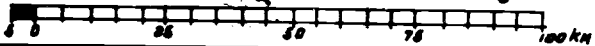
64°
+ 38°

66°
+ 38°

66°
+ 37°

A.D.S.

تعمیر: پلاننگه اودی دیوگرانی

ADMINISTRATIVE BOUNDARY
OF GHAZNI PROVINCE (06)

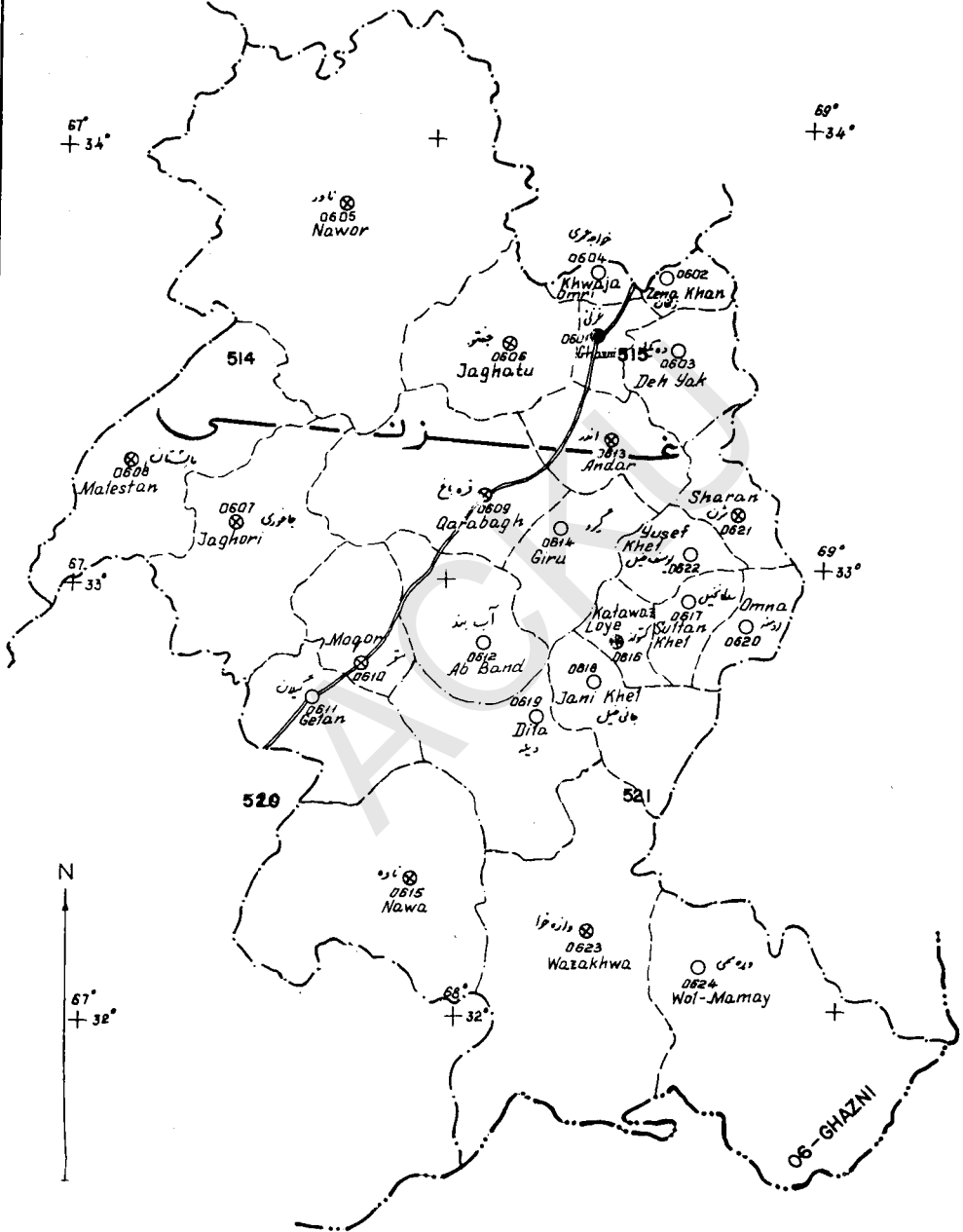
MAP

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت غزنی (۰۶)

LEGEND

- International Boundary ————
- Province Boundary ————
- Woleswali Magadari Boundary - - - - -
- Paved Road = = = = =
- Province Center ●
- Loywoleswali Center ⊗
- Woleswali Center ⊙
- Magadari Center ○
- Loywoleswali Boundary - - - - -

- اشارات مخصوصه :
- حدود بین المللی
- حدود ولایت
- حدود ولسوالی و ملاذاری
- سڑک آسفالت سفتہ
- مركز ولایت
- مركز لوی ولسوالی
- مركز ولسوالی
- مركز علاقہ داری
- حدود لوی ولسوالی

ولایت فراه

موقعیت : ولایت غر بی
مساحت : ۵۹۵۹ کیلو متر مربع.
درجه اول (از لحاظ مساحت) .
نفوس:

مرکز : فراه

درجه و پایین، ترین درجه حرارت در زمستان
از دودرجه منفی پایان گرفته و زش بادعلی
الاکتر از سمت شمال غربی بوده و در زمستان
این شمال موجب برودت هوا میگردد.

دریاها: فراه، رود، خا شرو، رود فرسی
رود شین دند، هاروت رود، مالمند رود، رود
یزدوان.

کوهها: سیاه کوه، مالمند، سلسله کوه
افغان ریگ دوان غر.

کوتلها: گردنه خوال، گردنه خیرآباد.
صحرا: دشت بکوا.

پیداوار: جو، پخته گندم.
مربوطات:

۱- ولسوالی شیندند درجه ۱
(علاقه داری مربوطان فرسی.)

۲- ولسوالی انار دره درجه ۲

۳- ولسوالی بکواه درجه ۲

۴- ولسوالی خاص فراه درجه ۱

۵- ولسوالی گلستان درجه ۴

۶- ولسوالی قلعه کاه درجه ۴

۷- ولسوالی پرچمن درجه ۴

۸- ولسوالی رانی جوین درجه ۴

(علاقه داری مربوطان مرکز ولایت، خاک

سفید).

فراه حوزه مشهور ریست در جنوب غرب
افغانستان که بین خطوط شصت و سه درجه
چهل و نه دقیقه و پنجاه و شش ثانیه طول البلد
شرقی سی و دو درجه پنجاه و سه دقیقه و پنجاه
و شش ثانیه عرض البلد شمالی واقع و از
سطح بحر تخمین هفتصد و پنجاه و هفت متر
ارتفاع دارد. این سرزمین کهن که در دامنه
قدیمه به سکا ستیا ناموسوم بوده درنگیان
فارسها نیمروز سیستان عربها زرنج
وسجستان مینا میدند این شهر در آن وقت
یکی از شهرهای مهم و دارای قلعه های متین بود
اکثر معبر بزرگ و میدان مجادله جنگ اوران
خارجی واقع بوده رزم اوران در راه دفاع از
سرزمین خود در برابر اجانب رول مہمی
داشته اند که از زدو خورد های شان آثار
مفصلی موجود و گواه است. گویند که
اسکندر، مقدونی با لشکر بزرگی بر ای
تسخیر ممالک ایشیا ازین سرزمین گذر
کرد زمستان را در اینجا گذشتانده در سفرنامه
خود از هوای گرم و خوشگو اران تعریف و
ستایش کرد. این شهر زمانی مرکز و
گاهی جز از سیستان انوخته نامیده شده در
آن اعصار از حیث تمدن و نفوس از بلاد معروف
و معمور شناخته میشد، شهر فراه از کابل

معارف :

تعداد مکاتب :

پسران	دختران	۴	۴	۱۱	۱۲	۲۴	۴۸	۱۲	۱۱۵
۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۳	۳	۱۰

شفاخانه (۲)

مراکز صحي :

- ۱-مرکز صحي گلستان.
- ۲-مرکز صحي لاش و جوين.
- ۳-مرکز صحي قلعه کاه .
- ۴-مرکز صحي انار دره (یک مرکز فرعی).

موسسات صنعتي :

اسم موسسه
شرکت سپاهي برق فراه
ذخاير معدني : مس.
مطبوعات : روزنامه سيستان سال تاسيس ۱۳۲۶

سرمايه
۶۳۰۰۰- افغاني

شکل حقوقی
سهامي

ولایت کابل

موقعیت : ولایت مرکزی .
مساحت : ۴۷۲۰ کیلو متر مربع .
درجه : ۲۸ (از نگاه مساحت).
نفوس : ۱۸۸۳۹۱
مرکز: کابل

موقعیت کابل مرکز دولت جمهوری افغانستان بوده که در شصت و هشت و شصت و نه درجه هفده وسی و پنج دقیقه و پنججاه و هشت ثانیه طول البلد شرقی سی و چهار درجه وسی و هشت دقیقه هجده وسی ثانیه عرض البلد شمالی واقع شده است.

وجه تسمیه و موقعیت شهر قدیمترین نام ایکه برای شهر کابل سراغ میشود کوبهسا است که در مورد رودخانه کابل در سرود های ویدی به کرا تذکر شده چون سرودهای مذکور بطور متوسط در هزار و نهصد و یکمزار و چارصد قبل المیلاد سرو ده شده لذا گفته می توانیم که اقلا سه هزار و پنجصد سال است که این اسم داخل ادبیا ب اریایی شده معنی کلمه کوبها هم تایک اندازه معلوم است زیرا (کو) در اکثر زبانها به معنی آب می باشد. پس میتوان گفت که کوبها قدیمترین نامی است که در مورد رودخانه کابل استعمال شده در اوستا در جمله شانزده قطعه خاک زیبای اریایی کابل درمر حله هفتم بنام - ویکارتا یاد شده.

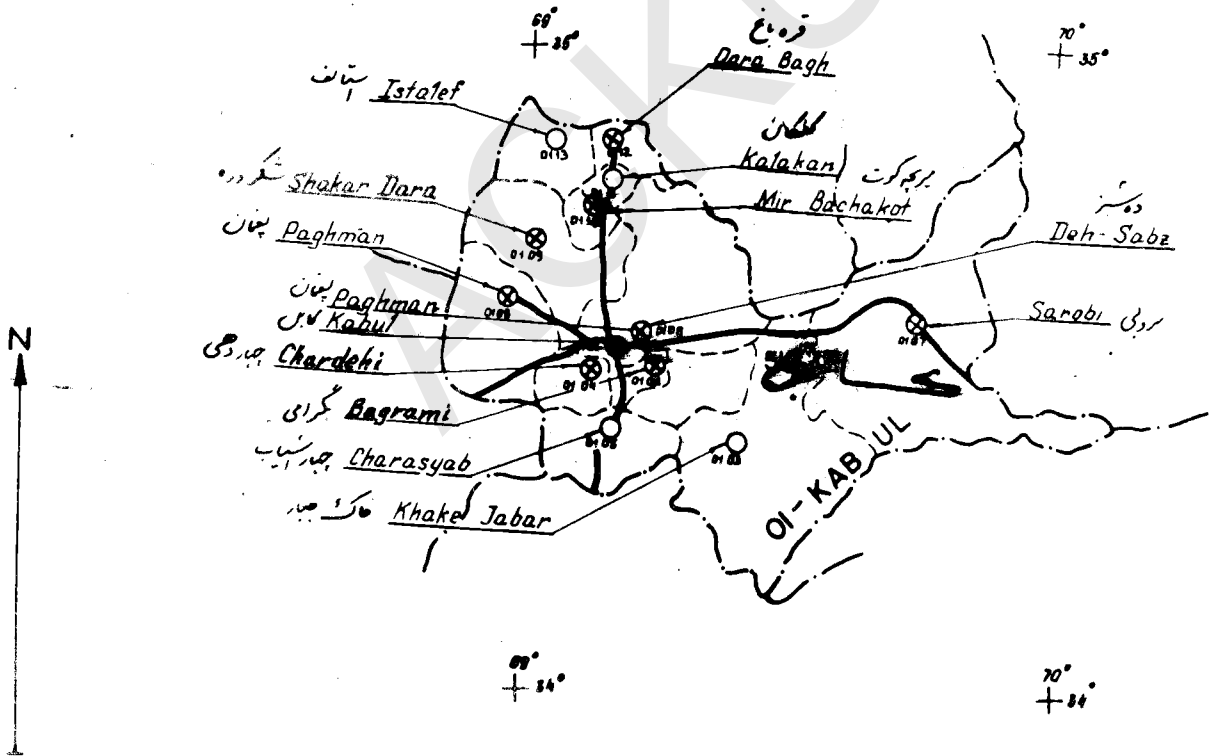
بطلیموس جغرافیه نگار معروف یونانی که در وسط قرن دوم قبل المیلاد زندگی می

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF KABUL PROVINCE (01)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت کابل (۰۱)

LEGEND : اشارات مخصوصه :

Province Boundary	— — — — —	حدود ولایت
Waleswali Maqadari	- - - - -	حدود ولسوالیها و لاندادها
Boundary	— — — — —	
Province Center	●	مركز ولایت
Waleswali Center	⊗	مركز ولسوالی
Maqadari Center	○	مركز لانداداری
Paved Road	—————	

را عبور نموده از دره خیبر داخل هند گردیده و حصص مغربی هند را در حوزه حکومت خود داخل ساخت که بعد دریای سند بین حکومت فارس و سلطنت هند حد فاصل قرار گرفت. کابل به این حالت خود دوام نمود تا اینکه اسکندر یونانی داخل افغانستان شد اسکندر در سیصد و بیست و هشت قبل المیلاد - هندوکش را عبور نموده باختر را تسخیر و به جانب ماوراالنهر گذشت ولی در سال سیصد و بیست و هفت برگشته از وادی کابل بطرف دره خیبر عبور نمود و بعد از فتح پنجاب از راه بلوچستان به جانب پسرالنهرین رهسپار و در سال سیصد و بیست و سه قبل المیلاد فوت شد درین وقت کابل تحت اداره سلوکوس یکی از سرداران - یونانی قرار داشت که از سیصد و دوازدهالی دوصد و هشتاد و یک قبل از میلاد در باکتریا حکومت مینمود ، متعاقباً در هند وستان - (چندراگوپتا) قیام و حکومت موریا را بنیان گذاشته بر ایالت جنوبی هندوگشی که کابل نیز در آن داخل بود تسلط یافت پاروهایمیوس هندوکوه و پامیر وجد رویا یعنی بلوچستان در حوزه حکومت موریا داخل شد. این حکومت در زمان اشوکا نواسه چند را گوپتا توسعه یافت پس از اشوکا سلطنت موریا هند. تنزل و باکتریا هم در سال دو صد و پنجاه قبل المیلاد ذریعه دیو دو تنی مستقل گردیده و اخیراً درحوالی یکصد و بیست و شش قبل المیلاد سلطنت روبه تنزل گذاشت درین وقت مناندر بر کابل و پنجاب حکومت میکرد که حکومتش از یکصد و شصتالی یکصد و چهل

کرد کتاب او مفصل ترین جغرافیه قدیم آسیاست که نسبت به کشور ما معلومات قیمتهداری میدهد در فهرست شهرهای - ولایت پارو میزاد از کابل به نام کاروریا کابورا یاد کرده است . در میان قبایلی که - بطلیموس در دامنه های جنوبی هند و کش قرار میدهد یکی از بولی تی هاست که قرار نظریه مکد و نالد احتمال دارد کابولی تی ها - یعنی باشندگان کابل و گردنوا حی آن باشند اورتیانا نام دیگری است که از طرف مورخین کلاسیک به شهر کابل داده شده بعضی مدققین به این فکر اند که شکل اصلی این نام یوروستانا بوده و در سانسکریت حصار بلند معنی داشت . و تقریباً در مورد تمام قلعه های مستحکم که فراز کوه ها استعمال می شد اگر قرار نظریه کپتان کننگم شکل خواندن مذکور کمی عوض شود پورتوسیانا بدست میاید و هنوز هم در پشتو پورنسه معنی بلند و بالا را افاده میکنند و دلالت میس نماید که این نام وقتی در مورد شهر کابل استعمال میشد که کابل حیثیت بالا حصار را بخود داشت کوفن و کوفس هم نامهایی است که مورخین یونانی برای رودخانه کابل داده اند.

بندهای از کابل بنام کابل ذکر کرده و این نزدیکیترین لهجه قدیمی است که به لفظ نام امروزه مرکز کشور ماسر میخورد.

کابل در قرن پنجم قبل المیلاد هنگام فتوحات سیروس داخل قلمرو مفتوحه او شده داریوش پنجم یا پنجم صد و ده قبل المیلاد از راه هریوا، هرات و زنگوش هزاره جات کابل

رااعرج نامیده اند در پایان جنگ شہر کابل تسخیر و تعداد زیادی از سپاہ کابل شہ کشته زنان و فرزندانشان اسیر گرفته شدند عرج هم دستگیر و مسلمان گردید و سالانہ یک ملیون در ہم خراج قبول کرد.

فانحیل پس از فتح شہر عبدالرحمن تمیم رضی اللہ عنہ بن قیس و جبیر (رضی) را با چند نفر صحابہ جهت تعلیم فرایض و اداب اسلامی در کابل گذاشته عودت کردند - چندی پس از عودت مسلمین جبیل کہ بعد از عرج بہ حکومت کابل رسیدہ بود از تادیب خراج ابا ورزیدہ حضرت تمیم و جبیر رضی اللہ عنہما با اصحاب کرام بہ معیت ایشان بہ شہادت رسیدند بار دیگر در سال ہفتادونہ ہجری ششصد و نود و ہشت هنگام خلافت عبدالملک مروان بسر کرد گی عبداللہ بن ابابکر مینویسند کہ حاکم سیستان بود بکابل حملہ ور شد و از طرف رتبیل یازنبیل کابل شہ بہ شکست فاحش مواجہ گردید لیکن دوسال بعد یعنی در سنہ ہشتاد و یک ہجری یا ہفتصد میلادی عبدالملک لشکر بزرگی را بہ سر کرد گی عبدالرحمن بن الشعب جهت فتح کابل اعزام نمود و هنگامیکہ عبدالرحمن با عسکر خود در غزنی رسید خودش بہ غرض فتح غزنی در آنجا متوقف و یکمدہ عسکر را زیر ادارہ لیث بن قیس رضی اللہ عنہ - بطرف کابل فرستاد چون این عسکر زیر دیوارہای کابل رسید زنبیل ہم لشکر خود را بمقصد دفاع در عقب دیوار بر تیر کش ہا تقسیم نمود و دیری نگذشتہ بود کہ عبدالرحمن نیز از غزنی فارغ بہ کابل رسیدہ و دیوار شہر

قبل المیلاد دوام نمود . آخرین پادشاہ یونانی در کابل ہیر ما یوس کہ از بیست تا بیست و پنج میلادی در کابل حکومت نمود در سنہ ۱۰۰ ق م قوم دیری بنام کوشان ظہور کردہ با کتیریارا استیلانمودہ سلطنتی تاسیس کردند . نخستین پادشاہ این قوم کہ فیزین در حدود چہل یا پنجاہ میلادی بہ سلطنت رسیدہ با کتیریا کابل و پنجاب را فتح کرد . مذہب بودایی در دورہ این شاہان در کابل مستحکم تر شدہ صوامع و اماکن بودایی در کابل بنیافت . در سال پنجدہ میلادی کابل از دست کوشانی ہای باقیمانده و بدست ہیاطلہ افتاد کہ در اواخر قرن پنجم در نواحی دریای امر تاختند و فتوحات خود را تاحند رسانیدند اما در وقت مہر گل یکی از شاہان این سلالہ از اطراف کشمیر خراج شدند و در اواسط قرن شش از ناحیہ او کس و بالاخرہ ذریعہ خسرو اول نو شیروان از صفحات شرقی کاملاً راندہ شدند و کابل از ادارہ ایشان خلاص گردید . متعاقب این واقعہ سلسلہ دوم کوشانی در کابل تاسیس یافت کہ بنام کابل شاہان معروفند کہ تاسنہ ہشتصد و ہشتاد میلادی و دو صد و شصت و ہشت ہجری زمام سلطنت کابلستان را بدست داشتند در عمین است کہ حملہ اعراب مسلمان بر کابل - صورت میگیرد بدین گونه کہ در سنہ بیست و ہشت یاسی و دو ہجری هنگام خلافت حضرت عثمان رضی اللہ عنہ مسلمین تحت قیادت عبدالرحمن بن سمرہ بن حبیب قریشی از راه غزنی بر کابل حملہ کردند در این وقت کابل شہ کوشانی شخصی بود کہ عربها او

کابل شکست فاحشی خورده به ماورا رود سندفرار نمود و تا وقتیکه حکومت صفاری صاحب قدرت بود کابل نیز در تصرف او - فرار داشت ولی پس از ضعف صفاری کابل از دست آنها برآمد و درین هنگام مردم دیگری که اصلا هندی بوده مذهب برهمنی داشتند به سرکردگی شخصی بنام کالاله ظهور کرد و یک سلسله شاهی جدید را در کابل تأسیس - کردند که مذهب برهمنی نیز ذریعه ایشان در کابل رواج یافت در سال سیصد و شصت و شش هجری کابل در حوزه فتوحات سبکتگین موسس دولت غزنوی داخل گردید هنگامیکه در سال پنجم و چهل و هفت هجری حکومت غزنی بدست علاءالدین غوری منقرض شد کابل بدست غوریان درآمد و تا سنه ششصد و دوازده هجری سلطنت غوری به دست علاءالدین محمد تکش خوارزمشاه به آخر رسید بعد از چندین کشمکش ورد و بدل حکام دوره سلطنت به میز ابوسعید بهادر خان بن سلطان محمد میزرا رسید که کابل درین وقت ذریعه میرزا الخ بیگ پسرش اداره میگردد ولی الخ بیگ در سنه نهم و هفت هجری در کابل فوت و پسرش عبدا لرزاق به سبب بی کفایتی از دست امرا فرار و محمد مقیم نام پسر امیر ذالنون با لشکری آمده کابل را متصرف شد، اما ظهیر الدین بابر ازین واقعه خبر شد بر کابل هجوم و در ربیع الثانی نهصد و ده هجری کابل را تسخیر و دارالملک خود قرار داد که رونق زیاد گرفت. هنگامیکه مرکز بدلهی انتقال یافت کابل بحیث یک صوبه ذریعه پسرانش اداره میگردد آخرین والی

در معبر ده مزنگ چند جای سوراخ و شهر کابل را تسخیر نمود. درین جنگ حضرت لیث رضی الله عنه بشهادت رسید و از طرف عبدالرحمن در موضعیکه حاضرا بنام شاه دو شمشیر علیه الرحمه معروف است مدفون شد عبدالرحمن در سال های اهل هنود را که در دوطرف دریا اباد بود تماما تخریب و تنها یک درمسال را پایین کوه آسمایی به حال خود گذاشته اکنون هم موجود است. و نیز مسجدی در پهلوی مرقدشاه دو شمشیر علیه الرحمه بنا نمود بعد از طرف نصیرالدین همایون بن بابرشاه مجددا تعمیر و اخیرا از طرف والده اعلیحضرت امان الله خان بحالت موجود اعمار شده و به نام مسجدشاه دو شمشیر علیه الرحمه معروف میباشد. این مسجد اولین مسجدی شمرده شده که بدست مسلمین اعراب در کابل بنا یافته است.

در سال یکصد و هفت هجری عهد هشام امین بن اسد بن عبدالله القسری حاکم خراسان خرجستان و کابل بلکه افغانستان را در حکومت خراسان داخل ساخت اما کابل را نگه داشته نتوانست تا اینکه در وقت هارون الرشید به سال یکصد و هفتاد و یک هجری به امر جعفر بن محمد اشعب پسرش عباس باقشون بزرگی بر کابل حمله و آنرا بار دیگر فتح نمود ولی همین که بر گشت دیری نگذشته بود که شاه کابل از اطاعت دربار خلافت سرکشید تا اینکه بار دیگر در دوصد و پنجاه و هفت هجری یعقوب لیث صفاری به فرمان المعتمد بن المتوکل عباسی بعد از فتح بلخ بر کابل تاخته کابل را فتح نمود و زبیل یار تبیل شاه

سالار کارش انجام يافت این دیوار یازده -
مهره داشته و دروازه های ذیل در شهر کابل
موجود بوده است .

۱- دروازه کند ها ری در ده مزنگ.

۲- دروازه سر دار جانخان .

۳- دروازه سفید در سلام خانه خاص.

۴- دروازه بیت در عقب مسجد عیدگاه.

۵- دروازه گنرگاه .

۶- دروازه لاهور ی.

بعد از رحلت احمدشاه بابا پسرش تیمور
شاه در سال ۱۱۸۶ هجری به پادشا می رسید
در سال یکمیز ارو یکصد ونود هجری
۱۷۷۶ میلادی کابل رسماً مرکز سلطنت
قرار گرفت که اینک تاکنون مرکز کشور ما
میباشد .

دریاها : کابل و در یای لو گر .

کوتلها: یک لنگه ، خیر خانه، لتد بندو
ازغنده .

پیداوار : غله جات، میوه جات تسازه و
خشک.

کابل از طرف شاهان دهلی و قتل حمله -
نادرشاه افشار نصیر خان نام داشت نادرشاه
بروز سه ربیع الاول یکمیزار و یکصد و پنجاه
یک هجری به فریه هند کی کابل وارد شد
بالاحصار کابل از جانب رحیم داد خان
کوتوال مسدود ولی پس از دفاع جدی مفتوح
گردیده نادر بعد از فتح کابل جانب هند
حرکت نمود در سال یکمیزار و یکصد و شصت
هجری احمدشاه بابا درانی از طرف قوم
به پادشاهی انتخاب شد و اعلیحضرت -
موصوف برسم وز مان نادرشاه افشار او را به
حیث والی کابل گذاشت و چندساله ما لیات
کابل را که برای نادرشاه میبرد اعلیحضرت
مدوح از نزدش باز یافت کرد لیکن دیری
نشد که نصیر خان تمرد نمود و احمدشاه بابا هم
که عازم هند بود در آواخر سال یکمیزار و یک
صد و شصت هجری کابل را تصرف نموده
نصیرخان را تبعید فرمود اعلیحضرت موصوف
میخواست کابل را مرکز قرار بدهد برای این
منظور در سال یکمیزار و یکصد و شصت -
هجری امر تعمیر دیوار بزرگ رادر شهر
کابل داد که به اهتمام سردار جانخان سپه

مربوطات:

۱- ولسوالی کوهدا من درجه ۱

۲- ولسوالی چاردهی درجه ۲

۳- ولسوالی پغمان درجه ۲

۴- ولسوالی قره باغ درجه ۳

۵- ولسوالی شکر دره درجه ۳

۶- ولسوالی بگرامی درجه ۴

۷- ولسوالی ده سبز درجه ۴

۸- ولسوالی سروبی درجه ۴

معرفی ولایات کشور

معارف :

تعداد مکاتب :

پسران	۲۰	۱۹	۲۴	۲۷	۷۳	۳۱	۸	۲۰۲
دختران	۲۷	۷	۲	۴	۴۳	۶	۲	۹۱

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران	دختران
۱۱	۱

شفاخانه :

- ۱- شفا خانه ابن سینا .
- ۲- شفاخانه محبس کابل .
- ۳- شفاخانه وزیر اکبرخان .
- ۴- شفاخانه پغمان .
- ۵- شفاخانه چشم نور .
- ۶- شفاخانه سناتوریم نسوان .
- ۷- شفاخانه نسایی .
- ۸- شفاخانه صحت طفل .
- ۹- شفاخانه کلینک صدری .
- ۱۰- شفاخانه ها شم زینتون .
- ۱۱- شفاخانه علی آباد .
- ۱۲- شفاخانه سناتوریم .

مراکز صحتی ولایت:

کابل :

- ۱- مرکز صحتی چهارده می
- ۲- مرکز صحتی میربچه کوت
- ۳- مرکز صحتی قره باغ
- ۴- مرکز صحتی شکر دره .
- ۵- مرکز صحتی سرو بی .
- ۶- مرکز صحتی شیوه گی .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
حجاری ونجاری	۹۶.....	سپاهمی
سپاهمی اقتصاد	۵۸۴۱...	سپاهمی
شرکت عمومی برق	۳۴۱۷۲۸۹۲ -	تصدی دولت
چرمگری و بوت دوئی	۱۴.....	سپاهمی

د افغانستان کالني

اسم مو سسه	سرمایه	شکل خصوصي
شرکت عمومي نسا جي	۴۶۱۸۵۵۳۸۸ - افغاني	سپاهي
شرکت سرويس ورکشا پ	۴۱.۴۰۰۰ - افغاني	سپاهي
فابريکه برق سروبي	۲۴۰۰۰۰۰۰ - افغاني	تصدي دولت
شرکت سمنت جبل السراج	۳۰۰۰۰۰۰ - افغاني	سپاهي
مطبعه ملي	۱۵۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
موسسه اقبال و عيادلحميد	۱۵۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
شرکت زيمينس افغان ليمتد	۱۵۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
شرکت تضامني ايماق	۱۵۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
داکټر صناعتي ليمتد	۱۰۰۰۰۰ - افغاني	تضامني
دمصورى دتار او گوت جورولو موسسه	چهار مليون افغاني	ليمتد
دشیر پور ليمتد صنعتي ورکشاپ	یک مليون افغاني	خصوصي
موزا يکسازي بهزاد	یک مليون افغاني	ليمتد
کوکاکو لا دفتری	نوصد هزار افغاني	خصوصي
ستگاه فلزي و سمنتي اېند ېمار	دو مليون افغاني	تضامني
دافغان دور يو اوبدلو ليمتد	۲۰۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
موسسه اعتماد ورکشاپ	۶۲۵۰۰۰۰ - افغاني ايزادبه (۱۵۰) مليون افغاني	شش لک و پنجاه هزار افغاني شخصي
موسسه صناعتي نورو زي	يک کليم مليون افغاني	سپاهي
دستگاه ساختماني افغان	يکصد مليون افغاني	دولتي
دستگاه ابدالروف مقصورى	یک مليون و پنجد هزار	تضامني
دزينب بکس جورولو موسسه	۳۰۰۰۰۰ - افغاني	خصوصي
ناکل د مکروني جورولو موسسه	۳۰۰۰۰۰ - افغاني	خصوصي
ديکتيا صنعتي موسسه	۷۹۰۰۰۰ - افغاني	خصوصي
موسسه مصنوعات کيمياوي	۳۰۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
موسسه صنعتي توفيق	۱۰۰۰۰۰ - افغاني	شخصي
موسسه تخنيکي نياز	۳۰۰۰۰۰ - افغاني	شخصي
صالح ورکشاپ	۷۰۰۰۰ - افغاني	تضامني
چيني سازي شاکر	۷۷۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
موسسه صنعتي و تزئينات	۳۰۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
موسسه مزاييک خست سمنتي	۱۰۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد

لیتمه	۸۰۰۰ - افغانی	موسسه سپوږمې
تضامنی	۲۰۰۰۰ - افغانی	شرکت صنایع کوچک
سپاهي	۳۰۰۰۰ - افغانی	شرکت بافندگی صاحب
دولتی	۱۱۳۱۸۸ - افغانی	تجارتي معارف
لیتمه	۲۴۰۲۴۴ - افغانی	دستگاه ابریشم بافی رو فی
سپاهي	۵۵۰۰۰ - افغانی	موسسه نساجی امید
سپاهي	۵۰۰۰۰ - افغانی	شرکت سپاهمی کارخانجات جنگلک.
سپاهي	۳۲۰۰۰۰ - افغانی	کمپنی اندیمار افغان
لیتمه	سه ملیون افغانی	دافغان فلز موسسه لیتمه
خصوصی	صد هزار افغانی	موبل سازی صوفی غلام رسول
خصوصی	یکصد هزار افغانی	دپروان کانکرتی موسسه
خصوصی	یک ملیون افغانی	مطبخه اریانا
سپاهي	پنچ ملیون افغانی	صناعتی میوه پاکي پروان
تضامنی	یک ملیون افغانی	بوت دوزی محمد اعظم وشركاه
خصوصی	۱۵۰۰۰۰ - افغانی	دکابل صناعتی موسسه
لیتمه	یازده ملیون افغانی	پرست نساجی
خصوصی	یکصد هزار افغانی	سنگ شکنی عبدالاحمد
خصوصی	سه صد هزار افغانی	دپکتیا کیمیاوی موسسه
لیتمه	۱۲۵۰۰۰ - افغانی	بافندگی مرادی
تضامنی	۴۰۰۰۰ - افغانی	برادران غزنوی
تضامنی	۲۰۰۰۰ - افغانی	پلاسکو افغان
خصوصی	۱۵۰۰۰ - افغانی	بافندگی جاوید
خصوصی	یک ملیون افغانی	داریانا شیرینی او کرباس جورولو موسسه
سپاهي	۲۰۰۰۰ - افغانی	شرکت میوه کابل
لیتمه	۴۵۰۰۰ - افغانی	موسسه فیروز
لیتمه	۱۶۳۵۰۰ - افغانی	ایزاد به (۱۶۵۱۸۷) افغانی
دواتی	یکهزار و سه صد ملیون افغانی	دشفیع تخنیکي صناعتی موسسه
سپاهي	سه ملیون افغانی	دنگلو اوودانو لوموسسه
تضامنی	دومیلیون افغانی	دعمرانانو صنعتی ورکشاپ
		دشنسب سرویس موسسه

د افغانستان د کالني

شخصي	۱.۶۰۰۰ - افغاني	دصاعد صنعتي مو سسه
ليمتد	۵۰۰۰۰ - افغاني	مو سسه کيمياوي تو فيق
سپامي	۱۷۰۰۰۰۰ - افغاني	دافغان ميوې سمون شرکت
ليمتد	۱۰۰۰۰۰ - افغاني	مو سسه کيمياوي خيبر
ليمتد	۴۰۰۰۰۰ - افغاني	پشتني مطبعي مو سسه
ليمتد	یک مليون افغاني	مو سسه تخنيکي اتفاق
خصوصي	پنجاه هزار افغاني	ورکشاپ توخي
سپامي	۲۰۰۰۰۰۰ - افغاني	فلزي مصنوعاتو مو سسه
خصوصي	۷۰۰۰۰۰ - افغاني	دقادري مو سسه
تعداد پوهنتون: پوهنتون کابل، حربي پوهنتون.		ذخير معدني: مس .
کابل تايجز تاسيس جمهوريت ۱۳۵۲		روزنامه ها: جمهوريت، انيس، هيواد،
.۱۳۴۰		انيس ۱۳۰۶ - هيواد ۱۳۲۸ - کابل تايجز

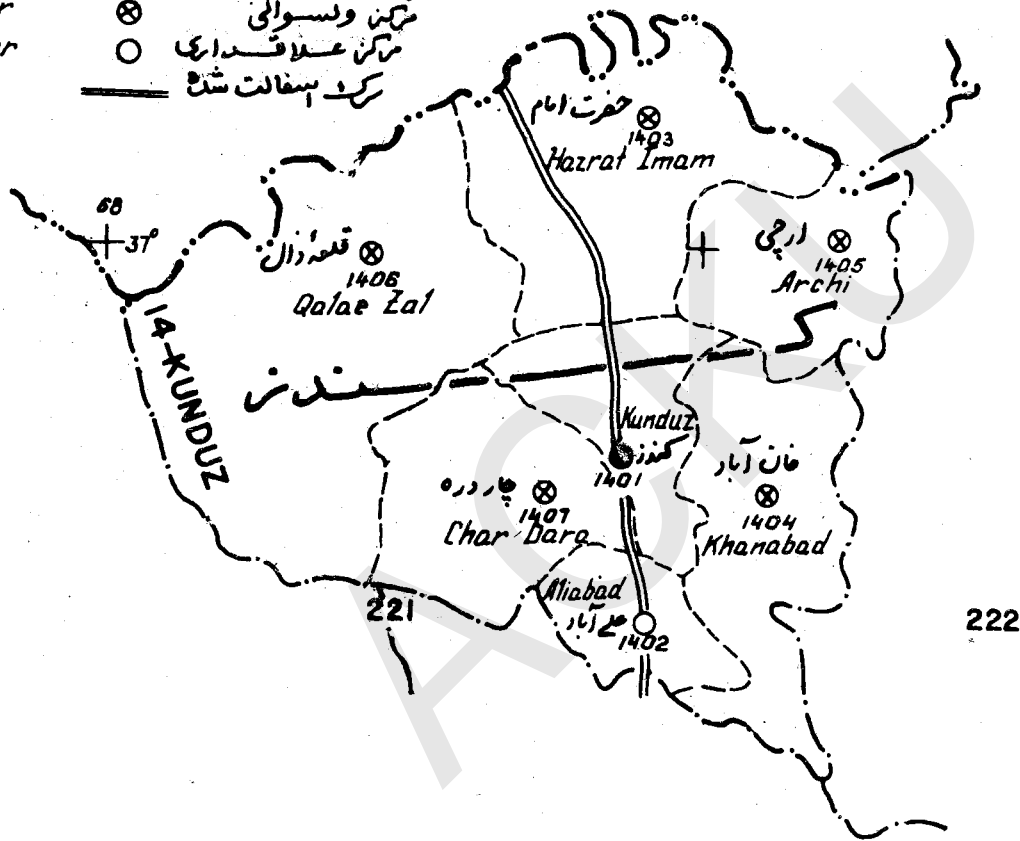
مجلات:

اسم مجله	صاحب امتياز	نوع انتشار	سال تاسيس
اردو	وزارت دفاع	ماهانه	۱۲۹۹
نياو (قضا	وزارت عدليه	ماهانه	۱۳۰۹
کابل	پشتوتولنه	ماهانه	۱۳۱۰
اقتصاد	وزارت تجارت	ماهانه	۱۳۱۰
عرفان	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۰۱ - ۱۳۰۳
ژوندون	نشراتي انيس	هفته وار	۱۳۳۷
پشتون پښ	راديو افغانستان	ماهانه	۱۳۱۹
پيام حق	وزارت اطلاعات و کلتور	ماهانه	۱۳۳۱
سالنامه	وزارت اطلاعات و کلتور	سالانه	۱۳۱۱
شيوونکي	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۱
بخوان و بدان	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۲
پوهنه	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۶
عاطفه	سره مياشت	پانزده روزه	۱۳۵۰
مير من	مير منو تولنه	ماهانه	۱۳۳۲
هوا	رياست هوايي ملکي	سه ماهه	۱۳۳۶
کر هنه	وزارت زراعت و آبياري	ماهانه	۱۳۳۴

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF KUNDUZ PROVINCE (14)

تقسیم تقسیمات حدود اداری ولایت کندز (۱۴)

- LEGEND**
- International Boundary ——— اشارات مخصوصه
 - Province Boundary - - - - - حدود بین المللی
 - Woleswali Alaqadari Boundary - - - - - حدود ولایت
 - Province Center ● مرکز ولایت
 - Woleswali Center ⊗ مرکز ولسوالی
 - Alaqadari Center ○ مرکز علاقہ داری
 - Paved Road ————— سرک پسفالت شد

۱۳۴۲	سه ماهه	پوهنځی علوم	سیانس
۱۳۲۱	ماهانہ	ریاست انجمن تاریخ	اریانا
۱۳۴۰	دوماهه	پوهنځی ادبیات	جغرافیا
۱۳۳۵	ماهانہ	افغانستان بانک	دافغانستان بانک
۱۳۳۳	ماهانہ	پښتنی تجارتی بانک	ویسا
۱۳۳۴	ماهانہ	پوهنځی حقوق	حقوق
۱۳۳۹	سه ماهه	پوهنځی اقتصاد	اقتصادی څیړنی
۱۳۳۲	دوماهه	پوهنځی ادبیات	ادب
۱۳۴۳	ماهانہ	حربی پوهنتون	حربی پوهنتون
۱۳۳۶	سه ماهه	ریاست لوازم دفاعی	زیرمه
۱۳۳۶	ماهانہ	پوهنځی ادبیات	وږمه
۱۳۲۴	ماهانہ	ریاست انجمن تاریخ	افغانستان
۱۳۴۵	دوماهه	حربی پوهنتون	تخنیک اردو
۱۳۴۳	پانزده روزه	وزارت عدلیه	جریده رسمی
۱۳۴۸	هفته وار	وزارت اطلاعات و کلتور	کمکیانو انیس
۱۳۴۹	ماهور	پوهنځی شرعیات	مجله شرعیات
۱۳۵۲	سه ماهه	وزارت اطلاعات و کلتور	مجله جمهوریت
۱۳۵۲	سه ماهه	وزارت اطلاعات و کلتور	فلکلور و ادب

ولایت کندز

موقعیت : شمال مملکت .	کندز نیم قرن از جنگلات و نیز ارها مملو
مساحت : ۷۹۲۶ کیلو متر مربع .	بوده و آبادی کمتر وجود داشت ، امروز صورت
درجه : ۲۴ (از نگاه مساحت) .	یک شهر را بخود گرفته است سرکهای قیر
نفوس : ۱۱۴۰۲۵	شده اعمارات بیشمار دکاکین زیبا و مساجد
مرکز : کندز	جامع آن روائق آنجا را بلند برده است .
کندز ولایتیست در شمال افغانستان که	در کندز بسا فابریکه ها به فعالیت افتاده
موقعیت جغرافیائی آن بین ۶۸ درجه و ۵۲	از قبیل فابریکه روغن نباتی چینی سازی
دقیقه و ۱۱ ثانیه طول البلد شرقی ۳۶ درجه	صابون سازی و فابریکات حلجی پنبه و
و ۵۸ دقیقه و ۳۰ ثانیه عرض البلد شمالی	غیره .
واقع است .	عایدات مهم آن استحصال پنبه بوده که

د افغانستان کالني

پيدا وار : قالين باب، پخته، لبلبو، نيشکر،
شالي و خربوزه .

مربوطات:

- ۱- ولسوالي حضرت امام درجه ۱
 - ۲- ولسوالي خان آباد درجه ۲
 - ۳- ولسوالي دشت ارچی درجه ۲
 - ۴- ولسوالي قلعه زال درجه ۳
 - ۵- ولسوالي چاردره درجه ۴
- (علاقه داري مربوط مرکز ولايت، علي آباد.)

در اقتصاد ديانت مملکت و استحصال اسعار
خارجي رول مهمي را بازی ميکند. آب و هوای
کنندز در تابستان گرم و در زمستان سرد می
باشد. اسب های کنندز خیلی ها خوشنما
قشنگ و قوي بوده و برای سوار کاری خیلی
مساعده و خاصتاً اهالی آنجا اسب را برای
بزکشي تربيه ميدارند .

دریا : کنندز .

کوه ها : قره باتور، کورتا .

کوتل : ایرگنک .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه یک معلمه		دومعلمه مجموع	
پسران	دختران	مربوط لیسه مستقل	مربوط ثانوی مستقل	پسران	دختران	پسران	دختران
۵	۵	۱۲	۱۶	۲۴	۳۷	۱۹	۱۱۸
۳	۳	۰	۳	۲	۳	۰	۱۴

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران	دختران
۲	...

شفاخانه (۲)

مراکز صحتی:

- ۱- مرکز صحتی دشت ارچی (یک مرکز فرعی)
- ۲- مرکز صحتی قلعه زال (یک مرکز فرعی)

مواسسات صنعتی :

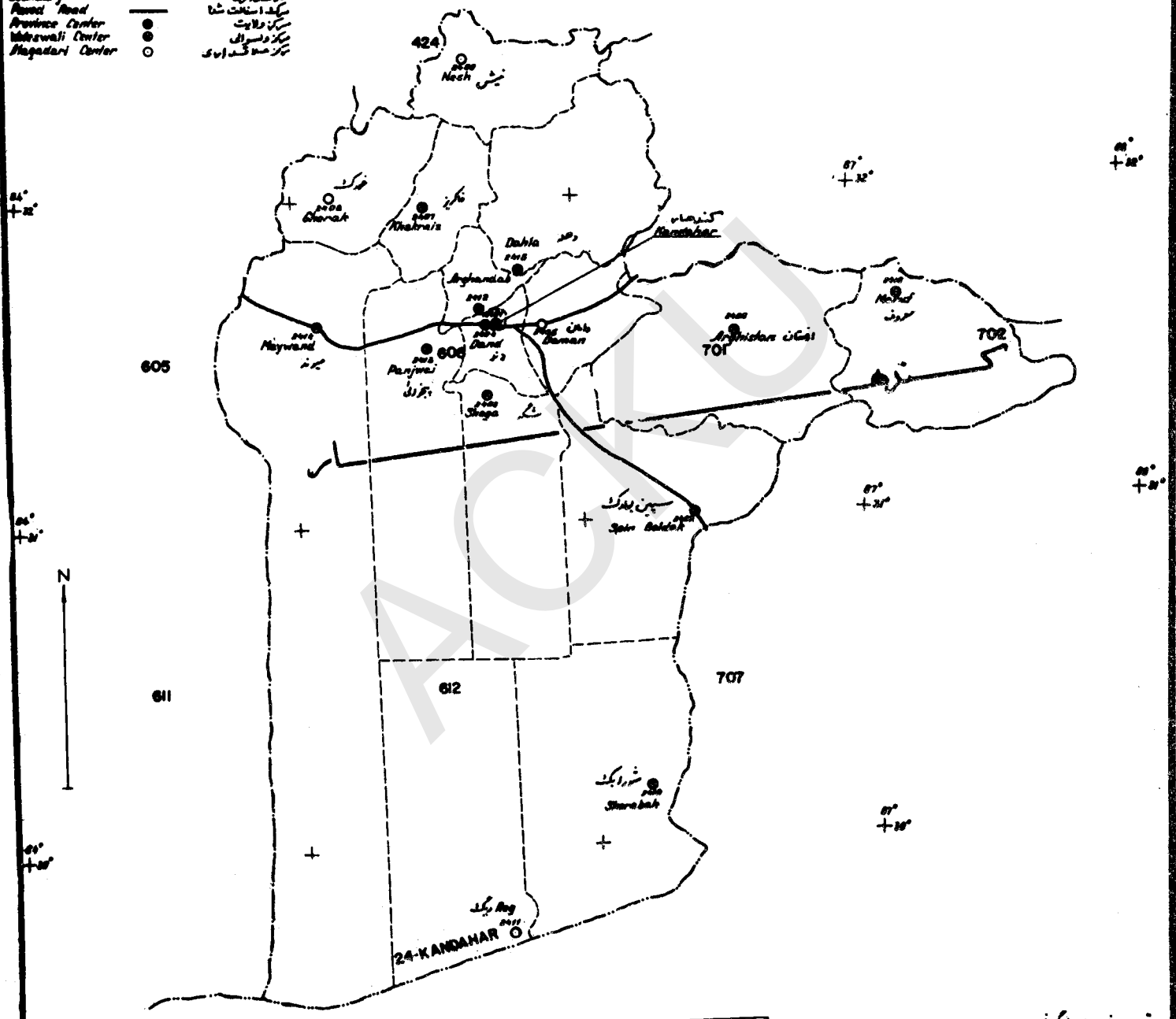
اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت سپین زر کنندز	۲۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	سهامی
چینی سازی کنندز	۳۳۶۶۵۰۰ - افغانی	سهامی

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF KANDAHAR PROVINCE (24)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت کندھار (۲۴)

LEGEND: اشکالات مخبره:

International Boundary	حدود بین المللی
Province Boundary	حدود ولایت
Mahawali Magadari Boundary	حدود ولسوالی و مخلافه داره
Road	سبیل
Province Center	مرکز ولایت
Mahawali Center	مرکز ولسوالی
Magadari Center	مرکز مخلافه داره

A.D.S.

تیم نقشه کشی

ولایت کندهار

۱۹۵۸۰۵ کیلومتر مربع است. بلندی دیوار های قدیمی آن از هفت الی ده متر و عرض آن پنج متر بوده است عمارات کندهار بصورت عموم گنبدی اعمار گردیده از بین شهر کندهار چهار سرک بزرگ به چار سمت کشیده که در مرکز تقاطع مینمایند. در چهار سمت کندهار دروازه بزرگ موجود است که بنام دروازه کابل دروازه هرات، دروازه شکارپور و دروازه عیدگاه یاد میشود.

راجع به وجه تسمیه کندهار نظریات و عقاید مختلف است بعضی منشأ آنرا از الگزاندره تصور میکنند برخی باین عقیده می باشند که چون مهاجرین کندهار به این سرزمین آمدند اسم کندهار ره باخود آوردند و عربها آنرا قندهار خواندند. نام قدیم ولایت کندهار هر خوتیش بوده که هر دوتس آنرا هروا تی وسایر یونانیان اراخز یاساخته اند.

در شهر کندهار مقبره های اشخاص بر-جسته و نامدار افغان وجود دارد که عمده ترین آن مقبره اعلیحضرت احمد شاه بابا است که در آنجا مدفون میباشد. همچنان آرامگاه های رجال معروف و شهدای فداکار وطن مانسه مقبره میرویس بابا درکو کران و همچنین در موضع میوند مقابر شهدای میوند و خرقه شریف در کندهار وجود دارد که ذریعه احمد شاه بابا در سال یکپزار و یکصد و هشتاد و دو از بدخشان به کندهار آورده شد. در جمله تقسیمات مناطق افغانستان از درك آبوهوا میتوان گفت که حصص وسطی بین ارتفاع نه صد الی یکپزار و سه صد متر واقع اند. آب و

موقعیت: جنوب غرب.

مساحت: ۴۹۳۷۱ کیلو متر مربع.

درجه: ۴ (از نگاه مساحت).

نفوس: ۱۶۹۶۸۸

مرکز: کندهار.

کندهار یکی از ولایات افغانستان است و مرکز ولایت مذکور نیز به نام کندهار یاد میشود و بعد از کابل بزرگترین شهر های افغانستان میباشد. که از سطح بحر تخمیناً یکپزار و هفتاد هفت متر بلند و از گرشك يك صد و یازده کیلو متر فاصله دارد.

این ولایت در شصت و چاروشصت و هشتاد درجه هشت و پنجاه و یک دقیقه ده دوازده ثانیه طول البلد شرقی و بیست و نه و سی و چار درجه دوازده و سیزده دقیقه و بیست و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع میباشد. کندهار در میان اراضی حاصل خیز وادی ترنگ افتاده که از دریای ترنگ ذریعه يك سلسله کوهها جدا میشود. این کوهها را تورکانی یعنی سنگ سیاه مینامند. که از سطح زمین تقریباً سیصد و هشت متر بلند است. طرف شمال غرب کندهار سرک کابل شروع میگردد که مشهور ترین و قدیمترین راه تاریخی بشمار میرود.

کندهار از کابل ۵۹۵ کیلو مترو از هرات ۶۴۷ کیلو متر مسافه را دارا میباشد. شهر فعانی کندهار شکل مستطیل را بخود گرفته که طول آن دو هزار و یکصد و سی و سه متر و عرض آن به یکپزار و سه صد و هشتاد و هفت متر میرسد و مساحت آن در حدود تقریباً

د افغانستان کالني

مربوطات:

- ۱- ولسوالي دند درجه ۱ .
- ۲- ولسوالي ارغستان درجه ۲ .
- ۳- ولسوالي ارغندا ب درجه ۳ .
- ۴- ولسوالي پنجوايي درجه ۳ .
- ۵- ولسوالي خاکرېز درجه ۳ .
(علاقه داريېهاي مربوط آن غورك و تيشس).
- ۶- ولسوالي شورا بك درجه ۴ .
(علاقه داري مربوط آن ريگك).
- ۷- ولسوالي سپين بولدك درجه ۱۱ .
(علاقه داري مربوط آن دامان .)
- ۸- ولسوالي شاو ليكوت درجه ۴ .
- ۹- ولسوالي ميوند درجه ۴ .
- ۱۰- ولسوالي شكه درجه ۴ .
- ۱۱- ولسوالي معروف درجه ۴ .

هوای این حصص خشك بوده اندازه باران سالانه كندهار تقريباً يكصد و پنجاه ميلی متر ميرسد كندهار اگر چه در تابستان ندرتاً تا به درجه چهل و پنج درجه ساتی - گراد گرمی دارد مگر فضای وسیع و باغهای كثیر ، و آبهای روان ارغنداب اعتدالی رابه این منطقه مهم افغانستان بوجود آورده كه حرارتش غير تحمل نيوره و فرق زيادی بين حرارت شب و روز آن دیده نمیشود .

دريا ها: ارغستان، ارغندا ب ، ترنگ، بند دهله، معروف ناوه، سالسون ناوه دوری رود كوه ها: شين غر ، شاه مقصود ، غركوتكي زيارت غر، هدی غر، لور غر. پيدا وار: ميوه جان تازه و خشك پشم.

معارف :

تعداد مكاتب :

ليسه متوسطه متوسطه ابتدائيه		ابتدائيه يك معلمه دومعلمه مجموع	
مربوط ليهه مستقل مربوط ثانوي		مستقل	
۸	۸	۲۱	۳۶
۲	۱۴	۳	۱۶۷
۲	۲۰	۰	۱۰

مكاتب مسلکی و تربيه معلم :

پسران دختران

۲

شفاخانه (۱)

مراکز صحي:

- ۱- مرکز صحي پنجوايي (يك مرکز فرعی.)
- ۲- مرکز صحي ارغستان
- ۳- مرکز صحي ميوند (يك مرکز فرعی.)

ADMINISTRATIVE OF LAGHMAN

BOUNDARY MAP PROVINCE (1997) LEGEND

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت لغمان (۹)

Province Boundary	-----	حدود ولایت
Woleswali Atqadari Boundary	-----	حدود سروئی و اداری
Province Center	●	تیمبر لاه
Woleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Atqadari Center	○	مرکز سداق اداری

71°
36'

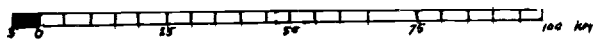
65°
35' N

71°
35'

A D S

Dee

چیدلا : پروژہ سروی دی مورخانہ

مو سسات صنعتی :

اسم مو سسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت پشتون قندهار و گوگرد سازی	۹۰۰۰۰ - افغانی	سهامی
پشمینه بافی قندهار	۵۲۲۹۸۶۲ - افغانی	سهامی
مو سسه حاجی محمد حسن	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
موسسه تخنیکي حاجی عبدالله	۳۰۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
دهو من موسسه	۱۳۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
شرکت صادراتی میوه قندهار	۴۰۰۰۰۰ - افغانی	سهامی
دکندهار یخی لیتمتد	۳۰۰۰۰۰ - افغانی	لیتمتد
دکاکری صنعتی لیتمتد مو سسه	۱۵۰۰۰۰ - افغانی	لیتمتد
دبست سها می شرکت	یکصد و هفتاد و پنج ملیون افغانی	سهامی
دافغان صنعتی مو سسه	صد هزار افغانی	خصوصی
دمنصف صنعتی مو سسه	یکصد و پنجاه هزار افغانی	خصوصی
دبالا کرخی دگر مندو جورولو فابریکه	۱۳۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
نخایر معدنی : سنگ مرمر ، مس ، طلا ، سرب و نمک .		
مطبوعات : روز نامه طلوع افغان سال	تاسیس ۱۳۰۰	

ولایت لغمان

مو قعیت : ولایت شرقي
 مساحت: ۷۲۲۷ کیلو متر مربع.
 درجه: ۲۳ (از لحاظ ساحه) .
 نفوس: ۱۲۴۲۶۴
 مرکز: میتر لام.
 لغمان هوای اقلیم حاره وبری دارد هرگونه میوه جات و محصولات مناطق گرمسیر در مناطق کوهستان جنوبی و شمال شرق آن محصولاتی که در سردترین مناطق وجود آمده نمیتواند محصول میدهد. دریای لغمان که از گوهساران نورستان و تپهان و ذریعه دوشاخه علاقه داری های علی شنگ و الینگارا طی و بالاخره در حصه مرکزی حکومت لغمان باهم یکجا شده و مجددا نام واحدی را به خود

گرفته در حدود چار باغ با دریای کابل یکجا میشود. این دریا به سرسبزی و شادابی واز دیاد حاصلات آن منطقه خیلیها کمک نموده و استفاده خوبی از آن مینمایند. زمین لغمان مستعد هر نوع حاصلات زراعتی و سر درختی بوده و چنانچه برنج، گندم و نیشکر - بوفرت حاصل میدهد که بر علاوه تکافوی اهالی انجا قسمت زیادی آنرا بفرش می رسانند. در چه حرارت در مو سم تابستان در بعضی حصص تا حدود چهل و سه و حتی چهل و پنج در چه حرارت ساتی گراصدود میکنند.
 دریاها: علینگار ، علیشنگ، پشال و کابل سین.

د افغانستان کالني

کوهپا: کوه گوشت مر سمير .

کوتلپا : چمار .

پیداوار: برنج گند م، نيشکر، وجواری

مربوطات:

(علاقداري مر بوطات دولت شاه).

۱- ولسوالی قرغه بی درجه ۲

۲- ولسوالی علینگار درجه ۴

۳- ولسوالی علیشنگ درجه ۴

۴- ولسوالی نورستان درجه ۴

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدایی		ابتدایی		یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی مستقل					
۴	۸	۸	۲۱	۲۲	۷	۷۲	پسران
۱	۰	۱	۱	۳	۶	۱۳	دختران

شفاخانه (۱)

مراکز صحی :

۱- مرکز صحی علیشنگ

۲- مرکز صحی علینگار .

۳- مرکز صحی قرغه بی

(یک مرکز فرعی)

(سه مرکز فرعی).

ولایت لوگر

غرب تقریباً طولانی افتاده آب وهوای آن در

فصل تابستان معتدل بوده ودرایام زمستان

خیلی ها سرداست اهالی انجا اکثرزراعت

پیشه بوده وبعضا به تربیه حیواناتوتجارت

اشتغال دارند ولایت لوگر علی العموم غله ریز

بوده ودارای حاصلات زراعتی وسر درختی

میباشد.

دریا : دریای لوگر.

کوه : سپین غر.

موقعیت : ولایت مرکزی

مساحت: ۴۴.۹ کیلو متر مربع.

درجه : ۲۷ (ازلحاظ مساحه).

نفوس: ۱۱۲۵۷۹

مرکز: بره کی برك.

ولایت لوگر از ناحیه شمال مربوطاست

به چهار اسیاب واز طرف غرب به دایزنگی و

مربوطات ولایت غزنی از جانب جنوب و

شرق به ولایت پکتیا این ولایت که ازشرق به

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF LOGAR PROVINCE (as)

LEGEND

- Province Boundary ————
- Woleswali Ataqadari Boundary - - - -
- Province Center ●
- Woleswali Center ⊗
- Ataqadari Center ○

اشارات مخصوصه :

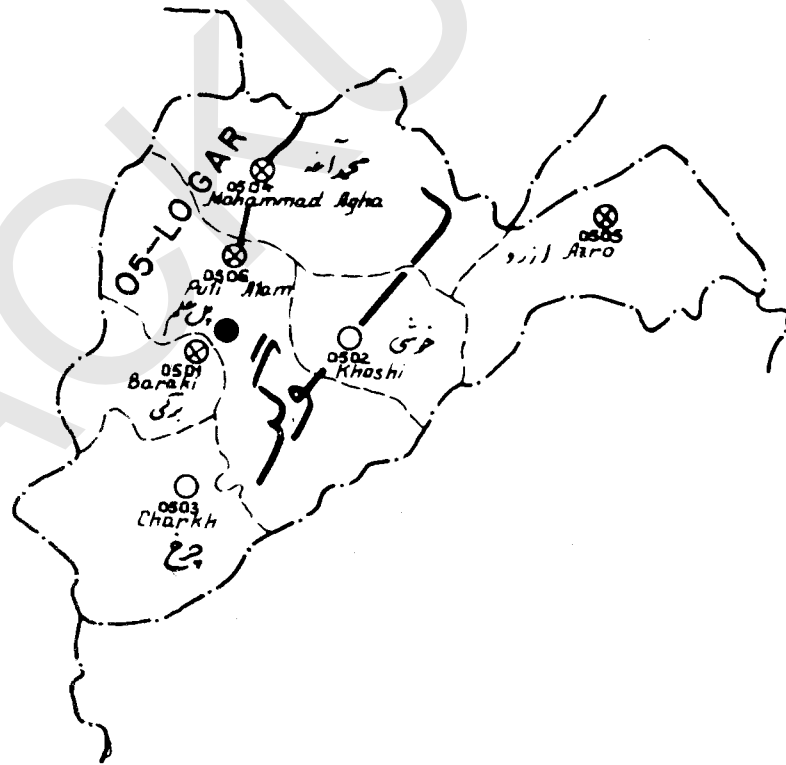
- حدود ولایت
- حدود ولسوالی و علاقہ داری
- مرکز ولایت
- مرکز ولسوالی
- مرکز علاقہ داری

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت لوگر (۰۵)

66°
+ 34°

70°
+ 34°

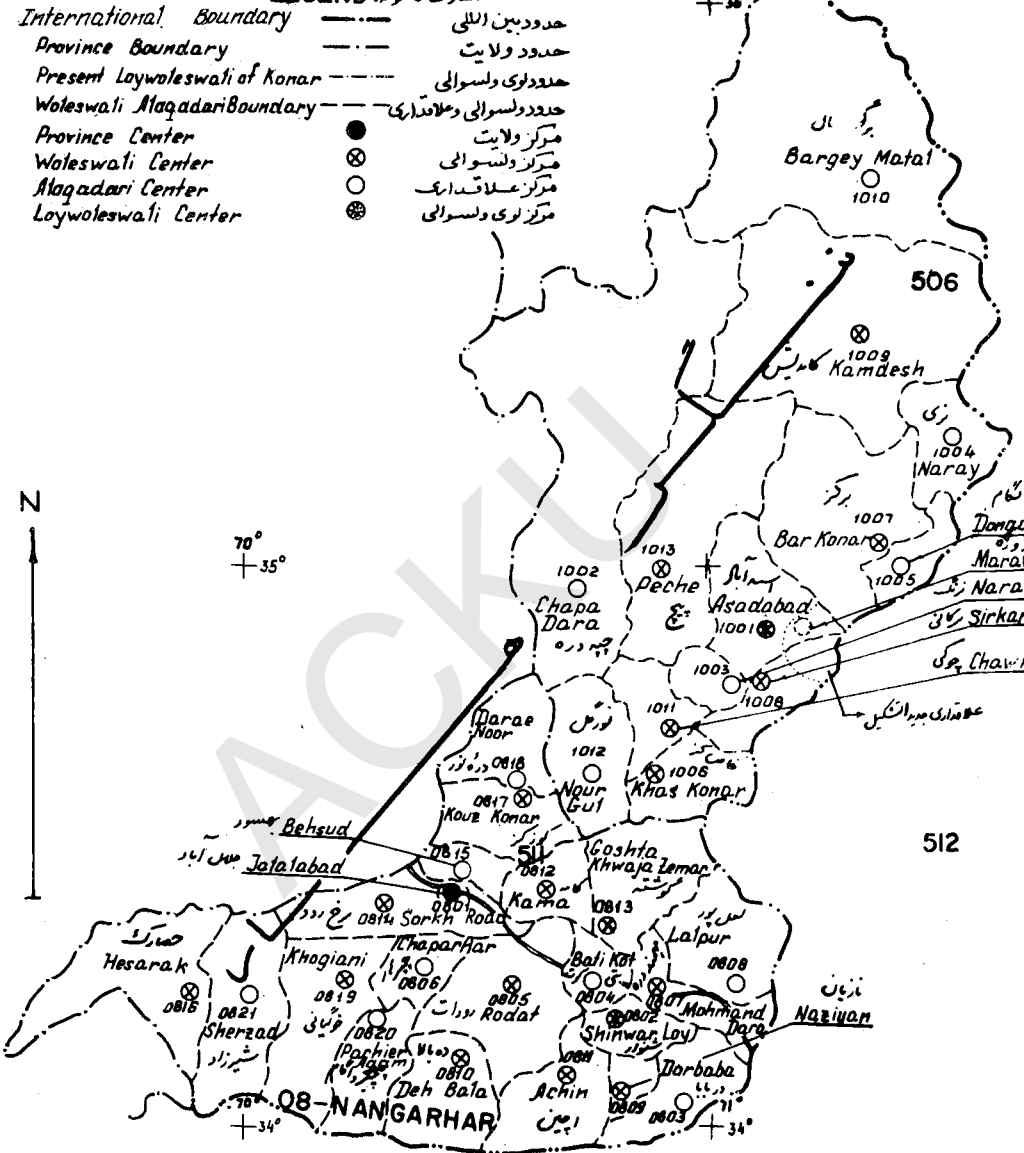

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF NANGARHAR (08) AND FORMER
KONAR PROVINCE (10)

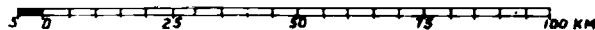
نقشه تقسیمات حدود اداری
ولایت ننگرهار (۰۸) و پراولایت سابق کنړها (۱۰)

LEGEND: اشارات مخصوصه

International Boundary	-----	حدود بین‌المللی
Province Boundary	- - - -	حدود ولایت
Present Loywaleswali of Konar	- - - -	حدود لوی ولسوالی
Woleswali Ataqadari Boundary	-----	حدود ولسوالی و علاقه‌داری
Province Center	●	مرکز ولایت
Woleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Ataqadari Center	○	مرکز علاقه‌داری
Loywaleswali Center	⊙	مرکز لوی ولسوالی

A. D. S.

Dr. C.

موسسه: پژوهش‌های سرحدی و دیپلماتیک

مرفی ولایات کشور

پیداوار: جو، میوه جات، برنج گندم وغیر..

کوئٹہ: خر پیچیک و لته کوی .

مربوطات:

(علاقہ داری های مربوط آن چرخ و خوشی)

۱- ولسوالی کلنگار درجه ۲

۲- ولسوالی محمد آغه درجه ۴

۳- ولسوالی ازرو درجه ۴.

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه يك معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل	
پسران	۴	۴	۱۰	۱۴	۱۳
دختران	۰	۰	۱	۸	۲

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی :

۱- مرکز صحتی اول لوکر

۲- مرکز صحتی دوم لوکر

۳- مرکز صحتی ازرو .

ذخایر معدنی : شیشہ، مس، کرومیت، مرمر و کواتس.

ولایت ننگر هار

بوده و از مواضع زیبای افغانستان بشمار
میرود .

جلال آباد چندین بار خراب و دو باره آباد
شده جلال آباد از طرف بابر شاه بنیافته اما
جلال آباد کنونی در زمان اکبر شاهنشاهند
تعمیر گردیده واسم جلال الدین را بسخود
گرفت سال یکہزار و پنجد و هفت میلادی
در سال یکہزار و هفتصد و سی و چهار
از طرف امیر دوست محمد خان اشغال گردید
و بعد از آن در جنگ اول افغان و انگلیس
صدمه دید و در جنگ دوم افغان و انگلیس
از طرف قوای متہاجم انگلیس اشغال شد در

موقعیت : ولایت شرقی .

مساحت : ۱۸۶۳۶ کیلو متر مربع .

درجه : ۲۵ (ازنگاہ مساحہ).

نفوس : ۴۶۹۶.۹

مرکز : جلال آباد (جلال کوت).

جلال آباد از کابل به مسافت تقریباً یکصد
صد و هشتاد و دو کیلو متر بسر راه کابل
پشاور و پکتیا دریای بہسود کہ آنر دریای
کابل ہم مینامند واقع وبہ خط ہفتاد درجہ
بیست و ہفت دقیقہ و پنجاہ و چہار ثانیہ
طول البلد شرقی و خط سی و چار درجہ بیست
و شش دقیقہ و دو ثانیہ عرض البلد شمال

سال یکپهزارو هشتصد و چهیل دو زلزله شديده شد که نیمه زیاد آنرا خراب و تباہ ساخت و در سال یکپهزار و سه صد و هفت شمسی حین شورش داخلی بعضی عمارات عصری آن از طرف اشراز آتش زده شد . این منطقه در موسم زمستان سرسبز بوده برف کیرنه میباشد آب و هوای آن در تابستان بسیار گرم و در زمستان معتدل میباشد ندرتاً یخ بندی خفیفی هم به مشا هده میرسد در - تابستان باران ندارد زمستان و اوایل بهار موسم بارانی است چون سطح جلال آباد پست بوده آب های رود بار کابل و معاونین آن از قبیل آبهای غور بند ، پنجشیر ، لوگر ، نکاب ، علیشنگ ، الینگار ، سرخاب کنر و غیره در ین منطقه وصل میشود و آب های فراوان و دایمی رودخانه های متذکره استفاده میگردد . اراضی ننگهار یکی از حاصلخیزترین و معمور ترین علاقہ های افغانستان بشمار میرود ، سالانه بمقدار زیادی غله باب خصوصاً برنج باریک و لک ، گز ، شکر به پیمانۀ وسیع از ین منطقه بکابل و دیگر مناطق مملکت صادر میشود . اراضی آن منطقه دوفصل حاصل میدهد ، در زمستان هم نباتات از نشو و نمای خود بساز نمی ماند ، باین سبب در جلال آباد باغهای مشهور از حیث قشنگی و سرسبزی نظیر سی

ندارد ، درختان سرو و غیره اشجار مثمر و غیر مثمر مخصوصاً در مناطق گرم سیر رونق و زیبایی منطقه را دو بالا گردانیده است . نارنج ، مالته ، مته ، سنتره لیمو ، خرما و غیره از حاصلات عمده ایمن منطقه بشمار میرود . چند سال پیش اراضی وسیع اطراف جلال آباد با یروبی حاصل بوده اشعه سوزان خور شید به بته ها و علف ها مجال رشد و نمو نمیداد ، در سال یکپهزار و نهصد و شصت بر اساس موافقه منعقدہ بین اتحاد شوروی و افغانستان کار های او ایسه برای ساختمان تاسیسات بزرگ آبیاری در آنجا آغاز شد . فارمهای جدید زیبای آن دو چند شده است ، چیز یکه برای تما شای بیشتر موزون است آثار تاریخی هده میباشد که در بیست کیلو متری شهر جلال آباد موقعیت دارد که تمدن قدیم بودایی را در آنجا نمایندگی میکند .

جلال آباد نه تنها به تجارت ترانزیت شهرت دارد بلکه صنایع دستی آن حتی بهرات و میمنه نیز میرسد ، در ین صنایع دستی خصوصاً لنگی آن که از نخ و ابریشم ساخته میشود خیلی شهرت دارد .

دریاها : لندي سين ، کنر سين ، کابل

معرفی ولایات کشور

سرخرود.

- کوهها: تور غر و سپین غر .
- کوتلها: خیبر ، پارو ن.
- پیدا وار: میوه جات، برنج، نیشکر، گندم جواری.

مربوطات:

- ۱- ولسوا لی کامه در چه ۱
- ۲- ولسوا لی خو گیانی در چه ۱
- علاقه داری های مربوط آن پیچر و اگامو شیرزاد.
- ۳- ولسوا لی سر خرود در چه ۲
- ۴- ولسوا لی حصارک در چه ۳
- ۵- ولسوا لی گوشته و خاچه زایی در چه ۲
- ۶- ولسوا لی کوز کنر در چه ۴
- علاقه داری مر بو طآن دره نور .
- علاقه داری مر بو طآن مر کز ولا یست بهسود.
- ۷- لوی ولسوا لی شینوار.
- ۸- ولسوا لی رودات در چه ۲
- ۹- ولسوا لی مهمند دره در چه ۳
- ۱۰- ولسوا لی نازیان در چه ۴
- ۱۱- ولسوا لی رده بالا در چه ۴
- ۱۲- ولسوا لی اچین در چه ۴
- علاقه داری های مربوط ط مر کز لسوی ولسوا لی شینوار ، بتی کوت و دور بابا داری مرور.
- ۱۳- لوی ولسوا لی کنر
- ۱۴- ولسوا لی خاص کنر در چه ۳
- ۱۵- ولسوا لی بر کنر در چه ۳
- ۱۶- ولسوا لی سر کانی در چه ۴
- ۱۷- ولسوا لی دره پیچ در چه ۴
- ۱۸- ولسوا لی چو کی در چه ۴
- علاقه داری مر بو طآن نور گل
- ۱۹- ولسوا لی کامدیش در چه ۴
- علاقه داری های مربوط ط مر کز لسوی ولسوا لی کنر دانگام، ناری ، چپه دره، نرنگ و بادیل.

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF MAYDAN PROVINCE (04)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت میدان (۰۴)

LEGEND

اشارات مخصوصه :

- Province Boundary
- Woteswali Ataqadari Boundary
- Province Center
- Woteswali Center
- Ataqadari Center
- Paved Road

- حدود ولایت
- حدود ولسوالی
- مركز ولایت
- مركز ولسوالی
- مركز علاقداري

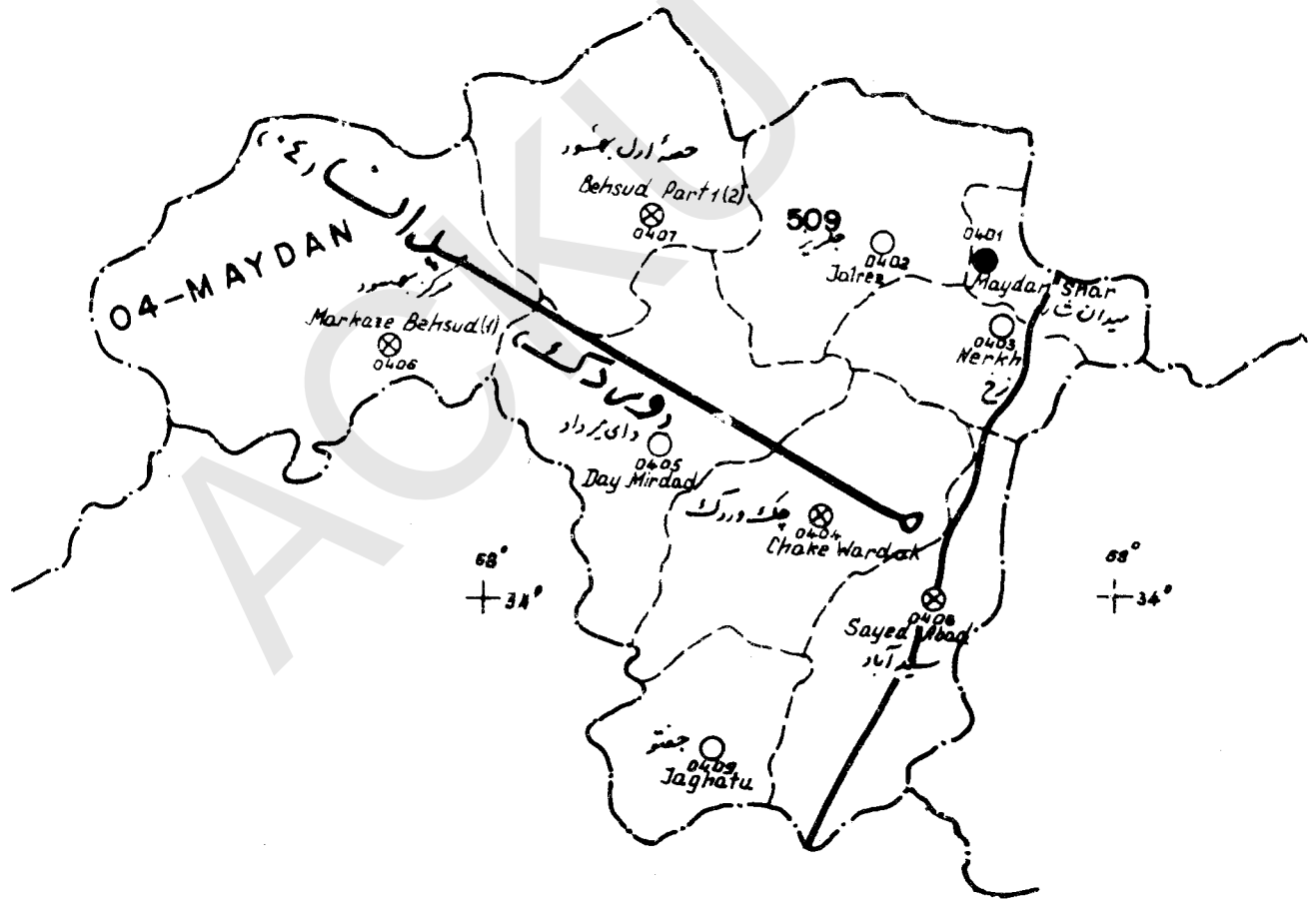
58°
+35°

59°
+35°

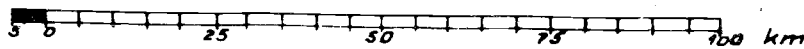
67°
+34°

68°
+34°

68°
+34°

A.D.S

تهیه: پروژہ سروی دیپو گرافی

ولایت وردک

مو قعیت : ولایت مر کز ی .
 مساحت : ۹۶۹۹ کیلو متر مربع .
 درجه : ۲۰ (ازلحاظ مساحه) .
 نفوس : ۱۴۸۵۱۷
 مرکز : میدان بنار .
 آب وهوای میدان وردک در فصل تابستان معتدل و در ایام زمستان سرد میباشد .
 اراضی اینجا بطور اکثر کو هستانی بوده و در دامنه های تپه زار و بین دره ها افتاده که چندان حاصل خیز نمیباشد . مگر قسمتی از اراضی آن که درسوا حل دریا و وادی های عریضی واقع گردیده قشر اراضی آنرا کل های فیاض که سیلاب های بهاری معمولا در

اراضی اطراف دریا پخشی میکنند تشکیل داده این اراضی برای نموی هر نوع حیوانات علی العموم برای زرع ونموی گندم جوجواری و شالی استعداد دارد. پیشه این اهالی بطور اکثر دهقانی و تربیه حیوانات بوده معدن سنگ مرمر در منطقه خرو تی واقع مرکز حکومتی و معدن سلیت در قریه کهنه خمار که آنهم بکار افتاده است . معدن ا بسرک تکانه نیز کشف گردیده است .
 دریا: هلمند رود.
 کوه ها: کوه بابا فولادی سلسله کوه یغمان.
 پیداوار : گندم ، جو ، جواری و غیره - حیوانات.

مربوطات:

- ۱- ولسوالی بهسود درجه ۱
 - ۲- ولسوالی سید آباد درجه ۲
 - ۳- ولسوالی چک درجه ۳
 - ۴- ولسوالی حصه اول بهسود درجه ۴
- علاقه داری مر بو طآن جفتو .
 علاقۀ داری مر بو ط آن دایر داد .
 علاقۀ داری های مر بو ط مر کز ولایت نونخ و جلریز.

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مردان	مجموع	مردان	مجموع	مردان	مجموع	مردان	مجموع
۵	۵	۱۱	۲۶	۱۹	۲۸	۱۵	۱۰۹
۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۲

مراکز صحی :

- ۱- مر کز صحی سید آباد
 - ۲- مر کز صحی بهسود .
- دومر کز فرعی.
 ذخایر معدنی : سر ب و ابرک .

ولایت هرات

میلادی اعلیحضرت احمد شاه بابا هرات را از دست اجانب نجات داده و در سنوات یکپزارو هشتصد و سی و هشت و یکپزار و هشتصد و پنجاه و پنج میلادی دومر تبه برین شهر حملہ آوردند نه سال بعد بر اثر حملہ دومین ایرانیان اعلیحضرت دوست محمد خان - توانست بار دیگر هرات را از حملات اجنبیان مصئون نگاه دارد.

هرات یک شهر باستانی بوده و آئسار تاریخی زیادی داشته شهر هرات دربین دوکوه مرکزیت داشته وادی شادابی را داراست درین وادی قریه های زیادی تا کستان ها کشت زار ها و باغهای قشنگ وجود دارد که نظر بیننده را بخود جلب میکنند . جلگه هرات عبارت از یک وادی بزرگ و معمور است که عموماً توسط نهر بزرگی ازهری رود از آن استفاده اعظمی مینمایند .

هرات نسبت به کابل گرم تر و باریکم و باران کافی و فراوانی دارد . در موسم تابستان باد شدید ی از سمت شمال بوزیدن آغاز کرده و بدو نوقفه در شب و روز جریان داشته ، قوه وزش آن بدرجه است که اسباب های بادی رامیتوان توسط آن بحرکت در - آورد این باد در هرات بنام یکصد و بیست روزه مشهور است که چهار ماه دوام میکند اگر باد موسمی آن نمی بود آب و هوای هرات خیلی گرم میبود مگر بانهم آب و هوای هرات خیلی هاسالم وصحت بخش میباشد .

صنایع پارچه بافی از قبیل قنایز ، قالین گلیم ، شالیبافی ، نمد بافی ، پارچه جات

موقعیت : غرب .

مساحت : ۲۸۷۹۹ کیلومتر مربع .

درجه : ۱۶ (از نگاه مساحت) .

نفوس : ۱۸۵۳۹۲ .

مرکز : هرات .

هرات بطرف شمال غرب کشور واقع در شصت و دو درجه یازده دقیقه طول البلد شرقی و سی و چار درجه بیست و یک دقیقه عرض البلد شمالی قرار گرفته و به فاصله یکپزار و یکصد و شصت و دو کیلومتر از شهر کابل براه غزنی کندهار فراه و هفتصد و شصت و هشت کیلومتر از راه هزاره جات فاصله دارد .

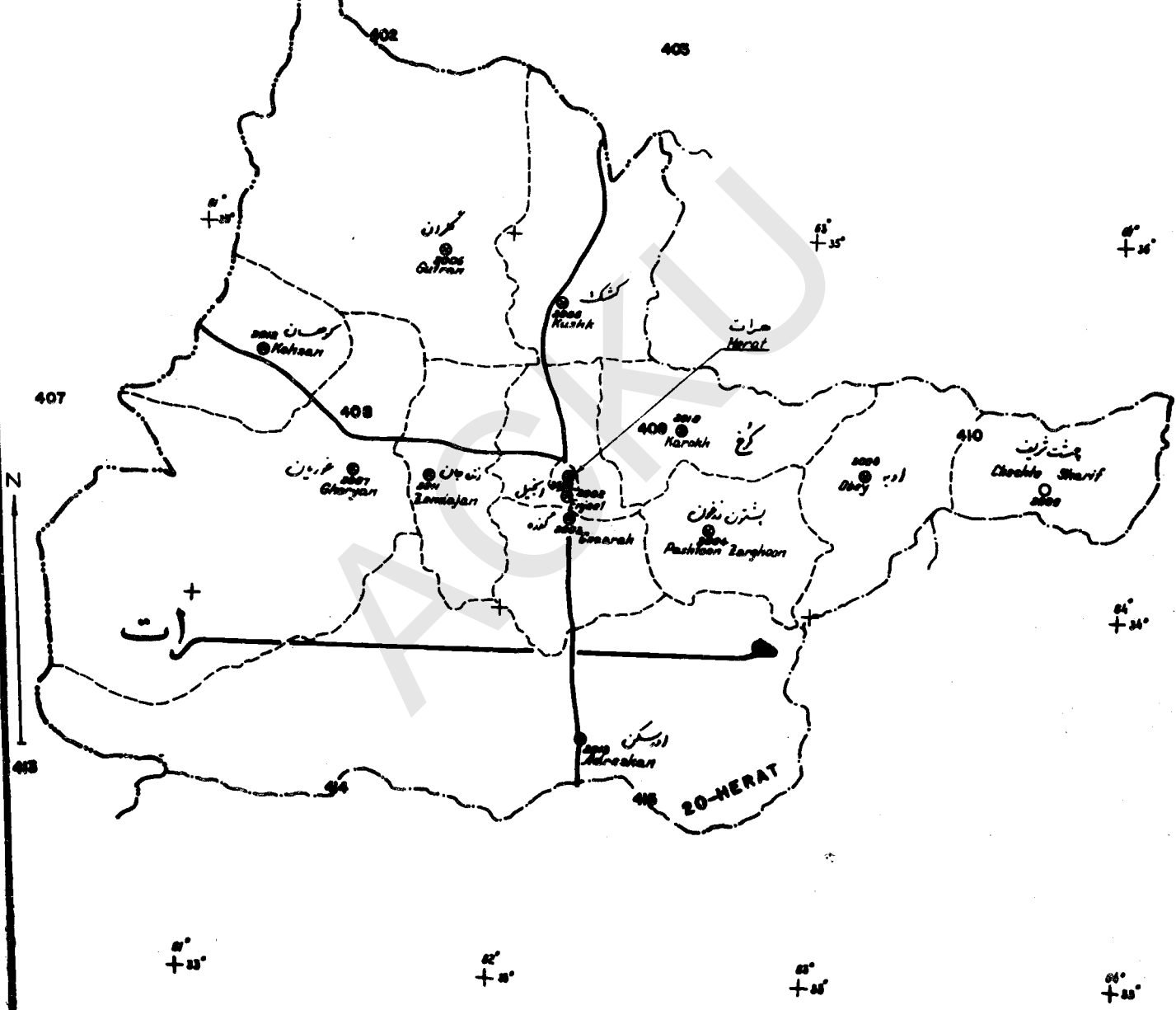
این ولایت از دوران قدیم تا کنون خیلی اهمیت داشته مرکز تجارت بوده اگرچه بار هادر اثر تاخت و تاز جنگ اوران پایمال گردید . ولی از یکطرف حاصل خیزی و -

شادابی این وادی بی نظمی های هنگام بحران راجاره کرده و از طرفی موقعیت جغرافیایی و تجارتي این ولایت از قدیم تا کنون اهمیت اقتصادی داشته و قبل از انکشاف دریانوردی یگانه راه کاروان هند و بلا دچین با دنیای غرب بوده است . این ولایت که در کتیبه های داریوش (هری) تحریر گردیده به مرور آیم از آریانا منحرف شده و بنا م آریه و آریانه گفته شده است . مورخین مینویسند که سکندر مقدونی هرات را به نام قدیمی آن را تا کوانا خوانده اریا آنرا ارتا کوان یا ارتا کان که به معنی شهر شاهی مردم آریه است نامیده اند بعد از مرگ نادر افشار یکپزار و هفتصد و چهل و نه

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF HERAT PROVINCE (20)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت هرات (۲۰)

- LEGEND** : اشارات مخصوصه:
- Subdivision Boundary ----- حدود بخش
 - Province Boundary ----- حدود ولایت
 - Majidat Magadari Boundary ----- حدود قلمدادی
 - Road Road ----- کورک
 - Province Center ● مرکز ولایت
 - Majidat Center ○ مرکز قلمدادی

A.D.S

تصویر ۱ مقیاس ۱:۱۰۰,۰۰۰

نخي و ابريشمي که اکثر آنها را خانمها انجام ميدهند به کثرت وجود دارد اهالي در - صنعت معماری مهارت بس شایسته داشته و علاوتاً پرورش کرم پيله بیشتر به علاقه جات غوريان خصوصاً زیارتگاه برنا بادشيان زنده جان وشين دند عمو ميت داشته که پيداوار صنعتی این منطقه اهمیت تجارتي زیادی دارد.

دستکش پتی ، جراب ، پتو برک، و کرک که از پشم آهو ساخته میشود از پيداوار صنعتی آنجا است ، شیر خشک پسته و قره قلی ، پوست روباه ، دله خفک سگ آبی هم دستیاب و برای صادرات مملکت خدمت خوبی مینماید.

مسجد جامع شریف بنای وسیع است در گوشه شمال شرق واقع گردیده این جامع شریف را اصلاً غیاث الدین ابوالفتح بن سام که از سلاله غور است بنا نموده است ، سبب بنای این مسجد بزرگ حضرت فخر علمای اسلام فخرالدین رازی رحمة الله علیه بوده رازی ملقب به آب الخطیب ابو عبدا لله محمد

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدایی		یک معلمه دومعلمه مجموع	
مستقل	مربوط ثانوی	مستقل	مستقل
۵	۵	۱۸	۲۰
۲	۲	۰	۲
۵	۵	۱۴	۱۶۶
۲	۲	۷	۲
۹	۹	۴۹	۵۵
۲	۲	۰	۲

مکاتب مسلکی و تربیه معلم

پسران دختران

۴

شفاخانه (۱)

مراکز صحي:

- ۱- مرکز صحي گلرا ن (يك مرکز فر عی)
- ۲- مرکز صحي كهسا ن (يك مرکز فر عی)
- ۳- مرکز صحي او بی.
- ۴- مرکز صحي ادرسكن.

موسسات صنعتي :

اسم مو سسه	سرمایه	شکل حقوقي
مو سسه صنعتي حسن زاده	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	لیمتسد
موسسه تخنيكي حسن زاده	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
موسسه تخنيكي برادران	۵۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
ميكانیكي اطمینان	۱۵۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
تخنيكي جلالی	۳۵۰۰۰ - افغانی	لیمتد
دمحمد ناصر منجم بافندگي	۱۰۰۰۰ - افغانی	شخصي
شرکت صنعتي پنبه هرات	ده مليون افغانی	سپامي

ذخایر معدني : آهن، زغال ونمك.

مطبوعات : روز نامه اتفاق اسلام سال تاسيس ۱۳۹۸

مجلات: مجله ماهوار هرات سنال تاسيس ۱۳۲۶ مجله ماهوار مهر ي سال -

تاسيس ۱۳۳۷

ولایت هلمند

موقعیت : جنو ب غر ب. رفت.

مساحت : ۶۲۳۳۷ كيلو متر مربع .

درجه : ۳ (از لحاظ مساحت).

نفوس : ۸۴۱۱۵ .

مرکز : لشکر گاه.

تسميه در انجيان و انجيانا كه ازهمان

زرنكار نام قديم اوستايي شهر زرنج بعيان

آمده است و اين همان علاقه ايست كه بيك

تعبير كل سيستان وبه تعبیر ديگر علاقه نيمروز

قرون وسطی رادر بر ميگر فت . ساير شهر

های اين ناحیه همه آب های فراوان و -

باغستان و تخلستان داشتند وبه شهادت -

حدود العالم (کش) شهری بود ابادان وبانعمت

وآب فراوان وروان وهوای خوش برگران

هيلمنديکی از ولايات افغانستان ميباشند در

عصر اوستايي كه از آن سه هزار سال مي

گذرد ورودخانه هير مند به نام هتو متتو -

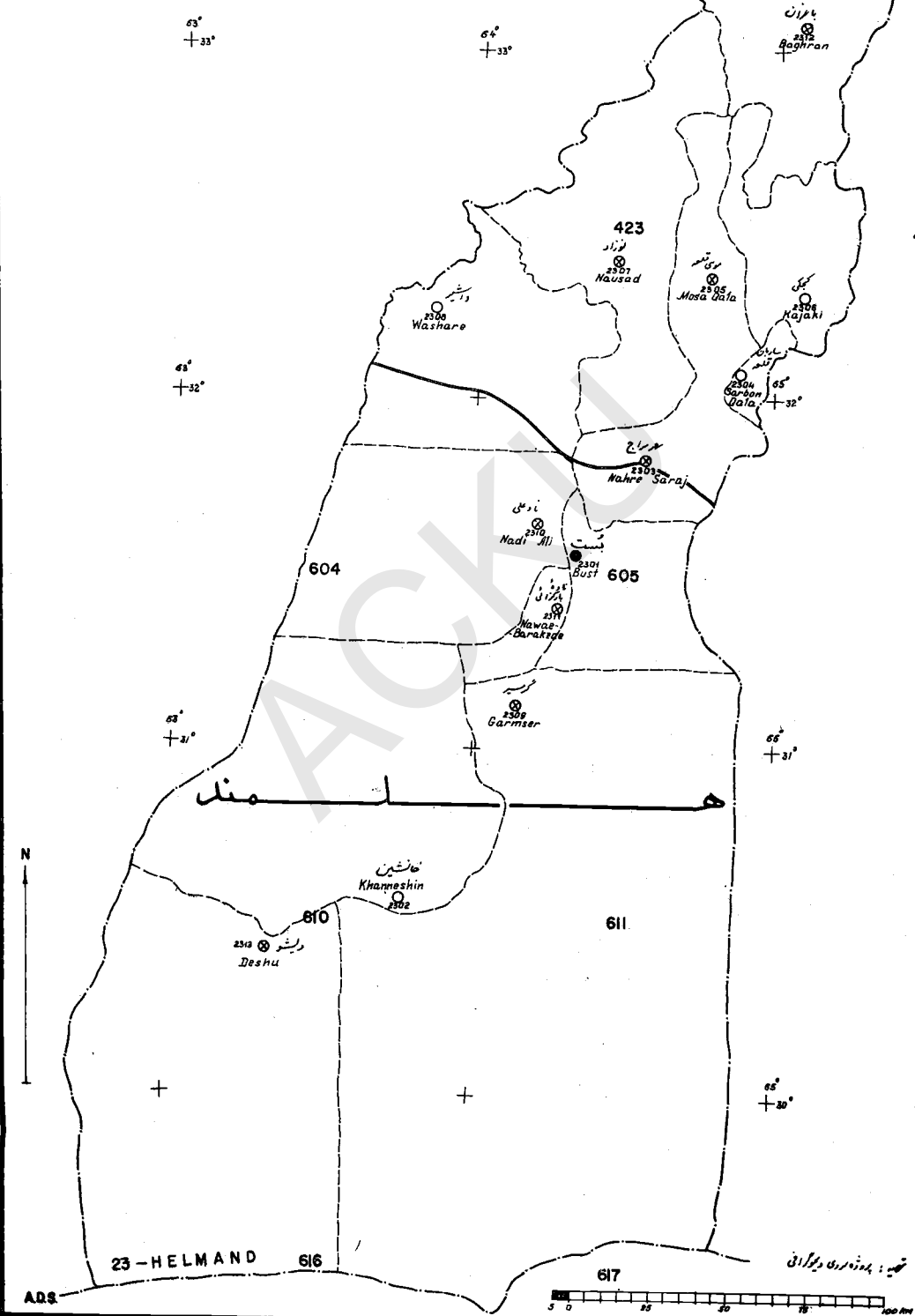
شهر معرو ف اين وادی زرنج بنام (زرنكا و

زرنك يادميشند كه مركز تمام سيستان بشماري

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF HELMAND PROVINCE (23)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت هلمند، ۲۳

- LE GEND
- Province Boundary ————
 - Waleswali Magadari Boundary - - - - -
 - Paved Road ————
 - Province Center ●
 - Waleswali Center ○
 - Magadari Center ○
- نشانیات مخصوصه:
- حدود ولایت
 - حدود ولسوالی و
 - خط راهری
 - مرکز ولایت
 - مرکز ولسوالی
 - مرکز عدالتی

تصویر: پهنه‌نمایی و بزرگنمایی

معرفی ولایات کشور

رد دعبیر مند با کشت و بذر بسیار خوش شهری بود دارای آب های روان و کاریزها و جای نعمت بست که هنوز خرابه های بالا حصار و باره و بروج آن برب رود هیرمند در مجاورت محل التصا ق هیر مند وارغنداب موجود است باغها و نخلستان و تاکستان - داشت و حاصل خیزی آن شهره افاق بود و انگور و خر مای فراوان بار میداد شهر و دهکده های بسیار دیگر مثل قرنین، رام، شارسران، طاق، رود بار، پشاوران، سروان و غیره درین نواحی افتاده و هر کدام معاملات تجارتنی رونقی بسزای پیدا کرده بود تحقیقات باستانی که از هفت الی هشت سال باین طرف در - علاقه بست شروع شده است در یک - فرسنگی شمال شرق بست سه گروهی و نه کیلو متری خرابه قصر با عظمتی رامکشوف ساخته است که مورخین و شعرا چکامه سرای افغانستان مانند استاد ابو الفضل بیهقی و استاد ملک الشعرا عنصری و استاد فرخی شاعر بزرگ و زبر دست و بی نظیر مسیتانی به نامهای لشکر گاه و کوشک سلطنتی دشت لکان یاد کرده اند و زیادگار های عصر با عظمت سلاطین مقتدر غزنوی محمود کبیر زابلی و پسرش سلطان مسعود و دو از خود محوطه ها قصرها باغهای شکار، کبوتر خانه، مساجد، حمامها داشت و مقر بزرگ

نظامی غزنویان بشمار میرفت و از جمله هزار و هفت صد و یازده هزار و فیل های سلطنتی عده بیشتر در همین جا نگه داری میشد و نقره سپاه محتشم سلطانی درینجا خود به سر سبزی و شادابی و حاصل خیزی بست و لشکرگاه و اراضی مجاوران حکم میکنند .

تاریخ ازبند های نام میبرد که برای آبیاری شهر بسته شده بود مانند بند کندک که روی دریای هیر مند بنا شده بود که اراضی در اطراف کد کوی بطرف شمال شهر واقع بوده آبیاری میکرد ید بند های دیگر بنام بند ریک و بند مفسد ان یاد شده و شهر بز رگ زرنج دارای دروازه های متعدد بود که بناهای درنو در کر کویه و رنشینک و ر طعام یاد میشد و در مقابل این درها جوی هایی جاری بود که به نام خود درها با سم جوی و رگنه جوی ورنو جوی در طعام یاد میشدند و همه آنها از رود خانه هیلمند آب می گرفتند.

دریاها : هلمند ، موسی قلعه ، رود بانى بند کجکی ، نر ادرود .

کوهها: سلسله کوه بغران ، نو زاد کوه خانشین، کوه ملک دوگان، کوه کشته گان. کوتل : کو تل شیبان .

پیداوار : جو، پخته ، گندم میوه جات، کلیم لبنیات و سنگ مرمر .

مربوطات:

- ۱- ولسوا لی نهر سراج در چه ۱
- ۲- ولسوا لی موسی قلعه در چه ۲
- ۳- ولسوا لی نور زاد در چه ۲
- ۴- ولسوا لی نادعلی در چه ۳
- ۵- ولسوا لی گر مسیر در چه ۳
- ۶- ولسوا لی دیشو در چه ۴
- ۷- ولسوا لی باغرا ن در چه ۴
- ۸- ولسوا لی ناوه بار کزایی در چه ۴ (علاقه داری مربوط مرکز ولایت، ریکت)

معارف:

تعداد مکاتب:

لیسه		متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسو مستقل		مربوط ثانوی		مستقل		مستقل					
۶	۶	۳۷	۱۴	۳۷	۴۷	۱۶	۱۳۶	۱	۱	۱	۵
۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۵

مکاتب مسلکی و تربیه معلم:

پسران	دختران
۱	۱

شفاخانه: (۲)

مراکز صحی:

- ۱- مرکز صحی ناد علی.
- ۲- موسسات صنعتی: فابریکه روغن نباتی.
- ۳- ذخایر معدنی: نمک.
- ۴- مطبوعات: روزنامه هلمند سال تاسیس ۱۳۳۳

...

اخبار علمی

وجود ندارد. تمام ارتباطات برقی پوشیده و مستور بوده و آله مذکور باسیم های برقی زمینی مرتبط میباشد. این آله بصورت اتوماتیک آب را در ظرف چند ثانیه گرم و تاوقتی که مورد استعمال قرار نگیرد هیچ برقی را مصرف نمی کند.

اتوفورمک عملیات یک نفری برای فلزات

غیر آهنی.

در ایالات متحده امریکا ماشینی طرح گردیده که میتواند صفحات فلزی غیر آهنی را از فلزات مذاب تهیه نماید.

ماشین مذکور توسط یک نفر بکار افتیده میتواند توتی های فلزات را برای قالب ریزی باهم یکجا نموده آنها را بشکل پارچه ها و صفحات مسطح در بیاورد.

کشف آله جدید در جهان طب

در جمهوری لیتوانیای اتحاد شوروی دستگاه مافوق صوت بمقصد مشاهده وضعیت ارگان های پیوند شده ارگنیزم انسان ساخته شده است.

جراحان حالامیتوانند که به کمک این دستگاه تغییرات خیلی کوچک را در حجم کثافت و کم شدن نبض شریان های دوران خون ارگان های پیوند شده و غیره را بخود معلوم نمایند که از این طریق در رشته رادیو لوژی ایزوتوپی بمقصد معلوم نمودن عکس العمل های ارگانها استفاده موثر شده میتواند.

آله جدید برای دقیق ساختن انتی بیوتیک ها

برای سالیان دراز دواسازان جهان آله ای را که بنام وسیله اندازه گیری و انداختن آب مقطر یاد میگردید برای ترکیب دوباره انتسی بیوتیک ها استعمال مینمودند. اکنون یکی از دواسازان امریکا آله جدیدی را بنام رکانستی تیوب طرح نموده که یک سیستم بسته و ناشکن بوده و در هر یک از ذخیره گاه آبی تمام جهان تطبیق شده می تواند.

باساس گفته مولد این آله روی کانستی تیوب مفکوره جدیدی را در توزیع حجم دقیق و معین آب مقطر بوجود آورده و در عین زمان پاکی آنرا نیز تضمین مینماید.

کجاوه های پاک کننده علف دریایی:

یک ماشین پاک کننده پارک ها و کنار دریا ها به بازار عرضه گردیده که نواحی ریگزار از قبیل کنار سواحل، پارکها، میدان های بازی منازل را پاک مینماید. این ماشین قادر است تا تکه های اضافی کاغذ، چوب، علف های بحری، تفاله های مواد و غیره را از زمین بردارد.

گرم کننده برقی اتوماتیک آب برای شاورها

این آله خیلی کوچک بوده و به نل های عادی آب سرد ارتباط دارد. یگانه کاری را که باید نیازمند آب گرم انجام دهد اینست که شیردهن آب گرم را دور داده و ماشین را بدرجه حرارت مورد ضرورت عیار نماید. کدام اتحاد و ارتباط برقی بین آب و وسیله مقاومت یاریزستانس

طيارات كوچك بدون پيلوت

طيارات كوچك ميتواند تاسي و پنج پوند سامان و وسايل الكترونيكي را انتقال دهند. بال هاي بعضي ازين نوع طيارات شش نا هشت فټ طول دارد و دراز ترين آنها هشتاد و يك فټ است كه ميتواند سي ساعت پرواز كند و هفتصد و پنجاه پوند اموال را انتقال دهد. سرعت بعضي ازين طيارات پنجاه و پنج ميل در ساعت بوده، در حاليكه يكتعداد ديگر ميتواند بيشتر از ۱۲۰۰ ميل در ساعت سرعت گيرند.

طريقه جديد برای دفع اضطرارها

يك طبيب امريكايي معالجه جديد را انكشاف داده كه برای دفع اثراتيكه باعث اضطرارها و او را خطائی ها گرديده و در نتيجه لكنت زبان را بارمي آرد كمك موثر كرده ميتواند. داکتر موصوف ميگويد كه روش جديد معالجه بالاي ۵۲ نفر در ظرف هفت سال اخير تطبيق گرديده و سه ربع آنها در بايان معالجه قادر به سخن زدن روان و عادي گرديدند.

يخچال جديد

در يخچال هاي عادي سرد ساختن مواد توسط تبخير مایع امونياك صورت ميگيرد. يخچال كوچك جديد دارای ترانزيستور ها بوده فاقد موتور كامپريسور و مایعات تبخير شونده میباشد. اين يخچال نظريه پرتسيب جداگانه فعاليت مينمايد. جريان دايمي كه از سلسله بطري ترانزيستوري می گذرد حرارت را در داخل يخچال بايان می آورد اگر ما استقامت جريان

را تغيير بدهيم (سوج) آن را بعكس استقامت بگذاريم عمليه بعكس اجرا گرديده و بطري گرم ميشود. در اين نوع يخچال قطعا صدا بگوش نميرسد و بطور دوامدار فعاليت نموده ميتواند.

آله مخصوص برای پاك کردن حروف چاپي

بعضي اوقات اتفاق می افتد كه تغييراتي جزبي در متن مضامين چاپ شده آورده شود البته نميشود كه حروف چاپي را توسط پنسل پاك تصحيح نمود يك كمپني انگليسي برای كمك به مصححين مطبعه يك آله جديد پاك كننده حروف چاپي را ساخته است اين آله توسط ماشين كش كننده (مانند موتور جاروب برقي) رنگ حروف چاپ شده را ابتدا به پودر تبديل و بعد آنرا تحت فشار جرب مينمايد. از اين آله بمقصد پاك کردن بعضي حروف غلط چاپي تصحيح گرافيك هاورسم ها و همچنان برای پاك ساختن لكه هاي رنگ روی اوراق و صفحات كتابها كار گرفته ميشود.

پوش های جراحی سليكان برای گاهش درد مريضان

پوش های نرم را برای سليكان كه ميتواند در هريك از آلات جراحی بكار رود در بازار هاي جهان عرضه شده است.

اين پوش ها كه بنام (سرجي پاز) يا د ميگردد دندانه هاي بسيار عميق برای وارد نمودن فشار دارد. پوش ها اکنون بطور عام در جراحی هاي داخل روده ها و امعا بكار رفته و ميتواند در ديگر انواع جراحی نيز بكار رود. پوش هاي انبوريه سايز مختلف و ۱۳ سانتی متر طول تهيه شده و ميتواند به اندازه هريك از سامان جراحی قطع گردد. تحت شرايط خاص

میتواند بیشتر از یکمتر به مورد استفاده قرار گیرد .

ماشین کاملاً اتوماتیک قطع کردن تیوب های شیشه ای و میله ها

یک ماشین جدید قطع کردن قطر تیوب های شیشه ای و میله ها در بازار های انگلستان ، فرانسه و جاپان عرضه شده است .

این ماشین منحصر به فرد که ۱۲ هزار دالر قیمت دارد در آن هیچنوع حرارت بکار رفته دارای سرعت زیاد و اتوماتیک میباشد . ماشین اشکال مختلف قطر های تیوب ها و میله های دارای اشکال دایره مربع مثلث و شش ضلعی را برای تمامیت ها قطع میکند .

دوشک مراقبت کننده

اطفالیکه قبل از میعاد معینه تولد میشوند در هفته اول مراقبت بخصوص را ایجاب میکنند . سیستم تنفس طفل در این فرصت نمو کرده نمی باشد و امکان قطع شدن آن میسر است بادر نظر داشت این مشکل متخصصین جمهوری فدرالی آلمان و انگلستان آله را بعبان آورده اند که در موقع ایستادن و یا قطع شدن تنفس علامات و اشارات را منعکس میسازد . دوشک به قسمت های مختلف تقسیم شده که توسط جریان خفیف برق (تر مستر) گرم میشود . حرکت تنفس طفل حرکت ضعیف هوا را در دوشک که برای سرد کردن تر مستر در نظر گرفته شده است باعث میگردد .

توسط رادیو رادار زیر زمین دیده میشود .

یک کمپنی امریکایی (کالس پان) رادیو

را اداری رادرین اواخر ساخته است که توسط این آله قابل انتقال میتوان سوراخهای دیوار های کانکریتی و اشیارا در زیر زمین مشاهده نمود. وزن این آله ۹۲ کیلو گرام است و عبارت از قسمت مرسله میباشد که امپولهای کوتاه به فریکانس یک میلیون گرس تشعشع میدهد تشعشع دهنده قیف مانند روی یک مسند به درازی سه متر نصب است این آله قابل نقل از ارتفاع یکمتر قا در است که تغییرات ساختمان خاصیت کیمیایی زمین و اشیای فلزی رادردیوارهای کانکریتی و جاده های کانکریتی نشان بدهد .

میکروفون گوشگی

بخاطر اینکه در مواقع قالمقال و شرایط دشوار این امکان میسر شود که آواز و یا نطق شخصی در فیتة ثبت یادرفضا بدون ارسال موانع صوتی دیگر بخش گردد از میکروفون میناتور که به دهن ناطق نز دیک گذاشته میشود استفاده میشود . (اینگونه میکروفون هارامی توان در بسیاری از عکسهای کیهان نوردان مشاهده نمود .)

ابتکار در تلویزیون

کمپنی (سونی) جاپانی یک تلو یزیون رنگه خورد که قطر پرده آن کمتر از ۱۲ سانتی و وزن آن در حدود ۶ کیلوگرام است ساخته است در ساختمان این تلو یزیون رنگه خورد سه سیستم ۵۵ ترانزستوری و ۴۵ دیود استفاده شده است . تصویر روی پرده بصورت (اتومات) عیار میشود .

ناقل پلاستيکي نور

سوء نموده وحتى بعضی مردم حساسیت دارند، فعلاين کار در اکثر جاها توسط آله تفنگچه مانندی صورت ميگيرد که سوزن لازم ندارد باين ترتيب که ادويه تزريق شونده داخل آله تفنگچه مانند گذاشته شده دريك لحظه با فشار فوق العاده زیر پوست داخل ميشود در حالیکه مريض حس نمی کند .

در کمپنی تخنيکی جمهوريت ديموکراتيک آلمان به توليد هادی نور پلاستيکی با ضخامت ۲ تا ۳ ملی متر آغاز نموده است . هادی از تارهای زياد شفاف که از پلاستيک مايح شده بدست می آيد مرکب است .

آتش افروز گاز

یکی از فابريکه ها آتش افروز برقی آله جديد را برای اجاق های گاز توليد نموده است . وقتیکه دکمه فعال ساختن فشار داده شود بکمک فنر سوزنی بالای کرستل ضربه وارد ميکند و در اطراف آن طاقتی بوجود می آيد که بعدا تاده هزار ولت بلند ميروند . از انجام آتش افروز جرقه توليد ميشود . اين نوع آتش افروز هادرو پليند توليد و نسبت به آتش افروز هايی که با بطری کار ميکند مضمون تراست .

وسيله جديد برای مريضان

متخصصين طبي برای مريضان فلج وسيله ای ساخته اند که برقی بوده و مريضان توسط آن همه چارفته ميتوانند . اين عراده توسط فابريکسه (مسير) جمهوريت آلمان فدرال ساخته شده که در جاهای هموار و ناهموار بالا و پايان از زينه ها و خلاصه درهمه جاگشت و گذار کرده ميتواند و مريضان فلج را از کمک ديگران بينياز ميسازد .

دست شوی اتومات .

بعجدریکه دست تانرا زیر شير دهن ببريد آب خودش شروع بريختن ميکند در حالیکه بعد از دور کردن دست ها آب ديگر نخواهد ريخت . ريختن و قطع شدن آب ذريعه آله الکترونيکی کوچکی اداره ميشود . هرگاه دست هادر زیر شير دهن آن قرار گيرند ساحة مقناطیسی آله الکترونيکی راقطع ميکنند آله مذکور فورا به کار افتاده جلو آب باز ميشود و بعجدر دور کردن دست ها از ساحة مذکور ساحة مقناطیسی دو باره برقرار گردیده و آب راقيد ميسازد .

استفاده از اشعه لایزر در امور ويلدنک

اخيرا دانشمندان چکوسلواکيا تجربه مهمی در ساحة ويلدنک نمودن فلزات به عمل آورده و در شهر بوهيما با استفاده از اشعه لایزر سه تجربه را بطور جداگانه انجام داده اند .

اشعه لایزر توسط يك دستگاه کوچک کمپيوتر کنترل شده و در دوفر يکونس جداگانه گراف فعاليت ويلدنک روی نوار ثبت گردیده است .

پيچکاری بدون سوزن

برای تداوی مريضان هدف عمده داخل نمودن ادويه زیر پوست ياداخل عضله است که تالحال توسط پيچکاری تزريق ميشود . داخل شدن سوزن بالای مريضان اغلبا تأثير

آلدیت

آلدیت آله ایست که در انستيتوت کيمياوی شهر پراگ ساخته شده و برای معلوم نمودن مقدار الکل در خون استعمال ميشود . لازم

فلزات بعدازین اژدستگاه های خودکار و به خصوص آلات ووسایط کمپیوتری کار گرفته شود یقین است درساحهٔ پروسس تولیدات فلزی وعرضه کردن بوقت آن بهمارکیت های فروش انقلاب بزرگی رونما خواهد گردید . برطبق یکی اژراپور های این دانشمندان قرار است تااواسط سال (۱۹۷۵) یک سمپوزیوم بینالمللی پیرامون تحقق یافتن میتود های جدید علمی درساحهٔ ذوب وپروسس فلزات درشهر (ایسین) واقع درجمهوریت اتحادی آلمان برگزار شود .

از زلزله جلوگیری میشود

درسیارهٔ زمین هرپنج دقیقه یک زلزله روی میدهد وهرسال معمولاً (۹۴) زلزله با نیروی مخرب اژهشت تاده درجه وقسوع می یابد . تلفات وزیانهای حاصله بسیار زیاد است . مثلاً زلزله سال ۱۹۲۳ درتوکیو برای جاپان دوبار گرانتر اژجنگ روس وجاپان (سالهای ۱۹۰۵-۱۹۰۴) تمام شد، صد هزار نفر کشته شدند سی ودو هزار نفر زنده سوختند و بیش اژچهل وسه هزارنفر مفقودالانر وصد هزار نفر زخمی ومجروح شدند .

بسیاری اژزلزله شناسان راه نجات اژاین بلیه رادر پیش بینی وقوع زلزله می دانند . آنها تغییرات حاصله در قشر خارجی زمین را زیر نظارت می گیرند شیب های سطح زمین وهمچنین تغییرات حاصله در میدان های مقناطیسی رامورد مطالعه قرار ونوسانات تمرگر دادن رادر آبهای معدنی ثبت مینمایند . برخی هانیزبه حساسیت فوقالعاده بعضی اژجانداران

نیست برای این مقصد خون راگرفته وتجزیه نمایند فقط کفایت میکندکه شخصی معتاد به الکل بداخل نل آله مذکور نفس بکشد و در همان لحظه عددی روی صفحه روشن می شود که فیصدی مقدار الکول خون رانشان میدهد .

رولر های جدید برای سکی بازان

یکی از تصد یهای ساختمانی چکوسلواکیا رولرهای جدید را برای علاقمندان ورزش سکی طرح کرده که دارای سه حلقه ای فلزی بوده که کف پاهای ورزشکاران راپیوسته هموار و متوازن نگهداشته اژلغزش جلوگیری مینماید . به عقیده ورزشکاران چکوسلواکیا این نوع رولر رامیتوان در سایر ایام سال نیز استفاده کرد .

کنترول عملیات امور فلزی توسط کمپیوتر

باانکشاف روش های جدید علمی اکنون درجمهوریت اتحادی آلمان درساحه کنترول امور فلزی بیک پیمانانه بزرگی اژوسایط کمپیوتر استفاده شده است دانشمندان امور فلزی آنکشور برای نخستین بار دریکی اژ فابریکه های فولاد سازی شهر (زست فال) درتعیین واندازه گیری قطر، طول، عرض وسایر مقیاس های لوله های فلزی اژیکنوع دستگاه کمپیوتر کارگرفته است . پس اژآنکه دستگاه فعال گردد تحت یک فریکونس جداگانه طرز عملیات وسایط الکترونیکی روی نوادمخصوص ثبت بعدازآن توسط یک عدسیهٔ تلویزیونی مورد ارزیابی وبررسی قرار میگیرد.

به عقیدهٔ دانشمندان امور فلزی شهر هامبورگ درصورتیکه درساحه کنترول امور

وتأثير عوارض محل راوی شدت زلزله معین کرد. دانشمندان با انجام آزمایش هایی روی نمونه های بزرگ، مقیاس خانه های مسکونی چنداشکو به وتاسیسات صنعتی، توصیه های لازم را برای سازندگان تهیه میکنند .

زلزله خیز ترین مناطق اتحاد شوروی در تاجکستان قرار دارد .

در اراضی تاجکستان ضربات زیر زمینسی ضعیف تقریباً هرروزه ضربات متوسط (بیش از ۶ تا ۷ گره) در هر چندسال و ضربات مغرب و فاجعه آمیز در هر چند ده سال یا صدسال یکبار ثبت میشوند . بهمین جهت هم انستیتوی ساختمان های مقاوم در برابر زلزله و زلزله شناسی اکادمی علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجکستان که یکی از بزرگترین مراکز زلزله شناسی آن کشور میباشد در آنجا ساخته شده است .

دایره مهندسی وزلزله سنجی این انستیتوت نه فقط روی انواع گوناگون ابنیه نظارت داریم برقرار می کند، بلکه نمونه های ساختمان آینده را نیز در محوطه مخصوص مورد آزمایش قرار میدهد .

بعقیده يك عضو اکادمی علوم تاجکستان مناسبترین نوع ساختمان برای منطقه زلزله خیزخانه باطبقه اول انعطاف پذیر است . این نوع خانه هاروی ستونهای بتونی قرار میگیرند دورتادور نوسانات آزاد خود این خانه ها معمولاً يك ثانیه است در صورتیکه خطرناکترین نوسانات دارای دورتناوبی ۰.۱ تا ۰.۳ ثانیه میباشد ولی خانه باطبقه اول انعطاف پذیر يك نقص دارد و آن اینست که تحمل این نوع

اعتقاد زیادی دارند . مشاهده شده است که سگها، غازها، مارها، مارمولکها و انواع معین ماهیها نزدیکی وقوع سانحه را حس میکنند . ولی ممکن است تا ده سال دیگر هم زلزله شناسان نتوانند به این سه پرسش پاسخ دهند که: چه وقت در کجا و با چه نیرویی زلزله وقوع خواهد یافت ؟

عده ازمختصان علاوه بر ایجاد ساختمانهای مقاوم در برابر زلزله شبکه وسیع تاسیسات علمی و پژوهشی ایجاد کرده اند که در این زمینه بتحقیقات می پردازند .

مثلاً در مالما تا مرکز کازاخستان يك منطقه ژئودینا میک ایجاد شده است. این منطقه در فاصله خیلی نزدیکی از کانون زلزله واقع در شاخه های جبال زالیسکی الا تاتو قرار دارد شبکه ، کوچکترین تغییرات و حرکات پوست خارجی زمین را ثبت و خطرناکترین مناطق شهر را تعیین می نماید. بر طبق محاسبات زلزله شناسان نصف اراضی آن مربوط به منطقه نه درجه ای و بقیه مربوط به منطقه ده درجه ای است .

تحقیق پیرامون تأثیر امواج انفجارات زلزله روی ساختمانها استقامت عمده فعالیت انستیتوی علمی و ژئوفیزیک و زلزله شناسی مهندسی لینکان (در ارمنستان) را تشکیل میدهد .

در این انستیتوت يك سکوی زلزله شناسی با محرک الکترو مقناطیسی ساخته شده که روی آن میتوان ضربه های زیرزمینی را بوجود آورد. این امر امکان میدهد که تأثیر زلزله ها را در انواع مختلف ساختمان ها با دقت زیاد تعیین

آنها می گویند که غلطی در نقطه گذاری علامه حرص ، طمع وعدم احساس مسئولیت میباشد .

کامپیوتر برای ترمیم موتر:

برای سالهای زیادی از کامپیوتر تنها در ساحه هوانوردی ، فعالیت های کیهانی و ماشین های که ساختمان آنها بسیار مغلق و پیچیده بود استفاده بعمل می آمد .

اما فولکسواگون اولین موتوری بود که در ترمیم آن از کامپیوتر استفاده بعمل آمد. اکنون یکی از کمپنی هاییکه سامان و ابزار مورد نیاز هوانوردی را تولید مینماید یکنوع کامپیوتر بنام اتوسینس به بازار عرضه نموده است .

ازین کامپیوتر در تشخیص نواقص هر نوع موتوری از مودلهای سال ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۴ پرداخته میشود .

اتوسینس نه وظیفه اساسی را انجام میدهد ، نخست آنکه ماشین موتر را تحت بررسی قرار میدهد، بعدا نتایج حاصله را بایادداشت هائیکه در حافظه آن درج است مقایسه مینماید که کدام قسمت های ماشین وظایف خود را صحیح انجام و در کدام حصه نواقصی وجود دارد. در مرحله سوم کامپیوتر يك ورقه معاینه موتر را در اختیار مالک آن قرار میدهد که در آن معلومات عمومی درباره موتر مذکور درج میباشد همچنان درین ورقه تذکره گرفته که کدام قسمت ها عیار و یا ترمیم و یا عوض گردد.

يك کامپیوتر کوچک دستی نفر میخانیک را موع میدهد تا با کامپیوتر صحبت و از او بخواهد تا

خانه هادر مقابل نوسانات کم بساط خوب نیست. از اینگونه زلزله هائیز در تاجکستان روی میدهند .

اکنون در ساختمانهای صنعتی و مسکونی در بخش های زلزله خیز شیوه های نوی بکار برده میشود .

بکار بردن کمر بند های ضد زلزله بین طبقات و غیره که استحکام ساختمان ها و مقاومت آنها را حتی در مقابل زلزله های نیرومند تامین میکنند در سال ۱۹۶۸ در شهر عشق آباد (مرکز جمهوری ترکمنستان) که ۲۵ سال قبل از آن در معرض سانحه زلزله شدید قرار گرفته بود زلزله ای بشدت هفت گره روی داد. ولی حتی يك خانه هم در شهر آسیب ندید، چون در ساختمان شهر جدید دستورات زلزله شناسان در نظر گرفته شده بود. بناهای باارماتور فولادی از لحاظ مقاومت نتایج خیلی خوب دادند .

شخصیت شناسی از روی ورقه تایپ

انقلاب صنعتی پایه های هنر گرافولوژی هنری که کرکتر و رویه يك فرد از روی دست نویسی شناخته میشود دگرگون نمود .

امروز که عصر نوشته های تایپی است در غرب حرفه دیگری بمیان آمد، بنابه نوشته های فیکار و چاپ پاریس اشخاص پیدا شده اند که از روی شویبه تایپ يك شخص مثلا تماس سنگین، تیز آهسته و یا غیر منظم انگشتان بر کلید های ماشین تایپ می توانند به انرژی محبت بدبینی ، مهربانی، غرور، ریاکاری آن نفر پی ببرند .

به معاینه اختصاصی موتربردازد و شکایات مالک آنرا به کمپیوتر بگوید.

کسیتها حافظه کمپیوتر برای هر سال تجدید میگردد. صاحبان این سیستم کسیتهای مذکور را با قیمت نازلی بدست آورده میتوانند. دستگاه اتوسینس در حدود هفت هزار دالر ارزش دارد.

سیستم جدید تلفون

یک شبکه مواصلاتی یکنوع تلفون جدید را که بنام (دوال-فون) به بازار عرضه نموده است. تلفون جدید دارای مزیتهای زیادی نسبت به تلفونهای عادی میباشد. (دوال-فون) این امکان را فراهم میسازد تا شخص از خارج و داخل سیستم مذکور به مخابره بردازد در موقعیکه تلفون مصروف است هیچکس دیگری نمی تواند در لاین مذکور مداخله کند.

سیستم مذکور دارای بلند گویی است که موسیقی گوازی می نوازد اشارات خطسر از خصوصیت های دیگر (دوال - فون) میباشد. مخابره کننده میتواند به شخص مسئول دستگاه تلفون کند و برایش بگوید تا پارچه موسیقی برایش نواخته شود.

نتیجه عمومی که از این سیستم جدید حاصل میشود اینست که برای مشتری اقتصادی میباشد این دستگاه خصوصا برای شرکتهای تجارتی که دارای پنج تا سی و پنج لاین تلفون باشد سهولتهای فراهم میکند.

باران ارزان برای زمین های زراعتی

بنابر کنجکاری های علمی، دانشمندان قادر

شده اند به پیمانه وسیع و تجارتی از باران به طریق مصنوعی استفاده نموده، مقابل خشک سالی هامبارزه نمایند.

در حقیقت لابر اتوار های جدید تولید باران بذات خود خیلی بسیط و ساده میباشد. اکثرا عملیه تولید باران یادانه پاشی ابر ها از میدان های کوچک هوایی فعالیت نموده و میدانهای مذکور متشکل از یک یادو هنگر فلزی، یک رینوی ناهموار و یک تریلر معمه تجهیزات رادار که در حصه فوقانی تجهیزات مذکور یک صفحه بزرگ (رادار) دورانی قرار دارد میباشد. در تمام طول فصل دستگاه رادار مذکور در طول ۲۴ ساعت جهت دریافت علائم ابرهای بارانی در فضای مجاور منطقه کنترل میشود.

به مجردیکه یک علامه ابر بارانی توسط دستگاه رادار در اتوموسفیر کشف گردد شخص موظف دستگاه رادار به پیلوت طیاره تلفون نموده و متعاقبا پیلوت بفضا پرواز نموده ابر مذکور پائین می آورد.

در دو جناح طیاره جنراتور ها و مواد جامد قابل احتراق با کرستلها یا بلورات مرکب مخصوص دانه پاشی ابرها که عبارت از ایو داید نقره میباشد وصل گردیده است. در نقطه مناسبیکه علائم بر بارانی دانه پاشی میشود موجودیت رطوبت و بادها عوامل قاطع محسوب میگردد پیلوت طیاره کرستلهای ایو داید نقره را از طیاره رها می نماید و کرستلهای مذکور در بین ابرها افتیده و پراکنده میشود. همینکه کرستلها یا بلورات مذکور سرد گردید رطوبت رابه خود جذب نموده در اکثر حالات رطوبت مذکور در ظرف سه الی پانزده دقیقه بقطرات

باران مبدل وبه زمین سرازیر میشود. قرار اظهار داکترری بروکرمالک کمپنی باران سازی داگونای جنوبی باران رانمی توان در هر نوع

ابرهاتولید نمود بلکه برای تولید باران به پیمانۀ تجارتي موجودیت علایم ابر هسای مخصوصی بارانی شرط مهم میباشد.

باران مصنوعی وراکت های ضد ژاله

درسالهای اخیر برای خاموش ساختن حریق مدهش جنگلات دراتحادشوروی ازاباران های مصنوعی استفاده بعمل می آید این طریق جدید خاموش ساختن آتش بزرگ جنگلات از طرف دانشمندان انستیتوت علمی تحقیقات جنگلداری لنینگراد واسیر واتور عمومی ژبوفزیکي ویکوه باهمکاری کارکنان موسسه هوایی محافظه جنگلات درسال ۱۹۷۰ تهیه گردیده است.

قرار نظریۀ دانشمند مذکور امسال حکومت داکوتای جنوبی یک اعضاریه یک ملیون نالر رابرای پروگرام تغییرآب وهوا تخصیص داده که پروژه مذکور دوسال قبل روی دست گرفته شده بود. همچنان پروژه مشابه ولی ارزانتری ازطرف حکومت دریوتاسردست گرفته شده است.

دریکی ازمناطق جمهوریت (اتحاد شوروی) جنگل انبوهی که دارای ساحه وسیع بودحریق گردید وقتیکه هواشناسان راجع به آمدن ابر های غلیظ درمنطقه خبردادند طیاره مخصوصی بآن صوب پرواز کرد در ارتفاع ۳۸۰۰ متر متخصص هواشناسی بدنسوی و پیلوت اول مشاهده آمدن ابر راکشف کردند. ابر مذکور مانند صخره بزرگی به نظر میرسد وتا ارتفاع ۵۰۰۰ متر ابر مذکور بلندشده رفت واشخاص موظف باید ابرمذکور راتحت حمله قرار میدادند وقتیکه طیاره بارنقاع لازمه رسید متخصص هواشناسی بدنوی طیاره انداخت ارکت رابالای راس ابرشروع کرد دریک مدت بسیار کوتاه زیادتر از ۱۴۰ فیر صورت گرفت ودرنتیجه آن درحدود ۶۵- ابر تهیه گردید و پانزده دقیقه بعدازآن دربالای جنگل حریق شده دریک ساحه وسیعی باران شدید بارید گفته میتوانیم که درجریان سالهای گذشته بکمک

درعده زیادی ازایالات ونواحی زراعتی امریکا صدها کمپنی جهت مبارزه باخشک سالی وتزیید حاصلات زراعتی باران مصنوعی تولیدمینمایند.

ترانزیستور خود کار

یکی ازمهندسان فرانسوی آلۀ ترانزستوری اختراع نموده که رادیو راطور اتومات وقت نشر اخبار روشن وهنگام ختم خاموش می نماید. رادیو های به این وسیله مجهزاند هیچگونه فرقی بارادیو های عادی ندارد فقط یک دکمه زیادی که مربوط به این آلۀ است درآنها نصب شده است.

این ترانزستور ازطریق استیشن فرستنده هنگام نشر اخبار بکار ودرختم آن خاموش میشود. درحالیکه اکنون برای شنیدن اخبار شنونده ناگزیر است قسمت های دیگری از پروگرام های رادیو را هم بشنوند. مخصوصا برای دانشمندان واهل مطالعه که جزبه خبرها

هابعداز پرتاب وبه وسط ابر رسیده ذریعه پاراشوت آنرا پائین آورده ودرین مدت مواد کیمیاوی فعالیت خودرا شروع می نمایند .

بعداز چند دقیقه ابر مذکور بزمین قطرات باران راارسال می دارد فعالیت های تحقیقاتی درمحافظ اززاله دریک ساحه وسیعی به شدت جریان دارد دستگاه های پرتاب راکت وتوپچی های ضدزاله باگذشت زمان ساحه استعمال زیاد راپیدا کرده ومی کنند حتی فعلا میتوان ضایعات وتلفات را بصورت عمومی از زاله چهارچند تقلیل داد این راهم باید یاد آور شویم که دوسه سال قبل ضایعات وتلفات زراعتی ازائر باریدن زاله (درحدود دو هزار ملیون افغانی) سالانه میرسید .

ساحه محافظ زمین های زراعتی از زاله در پلان پنجساله هشتم اتحاد شوروی ازیک تا ۳ملیون هکتار زیاد گردیده بود .
ودرپایان پلان پنجساله نهم (ختم ۱۹۷۵) ساحه این زمین های زراعتی به ۵۰الی ۶۰ملیون هکتار می رسد .

وسیله ای جدیدی برای شناخت مقناطیس

چندی قبل دانشمندان ومحققان فنی پوهنتون (گین) درانستیتوت کیمیاي انورگانیک دستگاهی رابکار انداخته اند که بااستفاده ازآن میتوان حتی دردرجات ۲۷۰سانتی گراددرقضا موجودیت مقناطیس رادرهمه موادتشخیص دادودانست که در کدام درجه حرارت یکماه معین بمقناطیس تبدیل میگردد وبهمین منظور دستگاه ساخته شده پیوسته میتواند درجه حرارت را تغییردهد . این دستگاه که بنام ترازوی مقناطیسی یاد گردیده درمدت تقریبا دوسال ساخته شسیده

بارانهای مصنوعی در حدود شصت حریس مدهشی که ساحه ۱۲۰ هزار هکتار رادر بر میگرفت خاموش ساخته شده است مقدارآبیکه ازیک ابرپایان می افتد مربوط به قدرت آن بوده وبطور متوسط به ۴۰الی ۶۰ هزار تن میرسد ، نظر به عقیده یکمده دانشمندان اتحاد شوروی وقتیکه یک ابرغلیظ و بسزرگ اش چارچ میشود ابرمذکور به تدریج کتله های جدید رطوبت را جذب کرده وآنرا تصفیه، ودرنتیجه آن درزمین مقدار زیاد آب نسبت باندازه اولیه بزمین فرود می آید اگر ما بدانیم که ابرهای تولید کننده زاله چه قسم بوجود می آیددر آنصورت می توانیم بطور موثر دربالای زاله که برای زراعت مضر است حمله کنیم اکنون اقدامات وسیعی برای مبارزه باحادثات غیرناگوار که دربالای زراعت تاثیر منفی دارد جریان دارد البته هر یکی از شما می دانید که زاله چقدر خسارات زیادی رابرای زراعت بازمی آورد .

درساحات ضدزاله دستگاه های دید رادیویی نصب میگردد این دستگاه هاتامسافات ۳۰۰ کیلو متر موجودیت ابرزاله دار راکشف میکند بکمک دستگاه های را دارکوردینات ابر ودرجه زاله دار بودن آنرا تعیین می نمایدخواص ابر زاله دار بسیار به سرعت تعیین گردیده وبه محل قومانده بدون معطلی اشاره خطر ارسال گردیده به جزواتهای توپچی ویاراکت قومانده داده میشود اگر ابر مذکور قوی بوده وتا ارتفاع ۵ کیلو متر قرار گرفته باشد در آنصورت به تحت آن راکت پرتاب میگردد واگر ارتفاع ابر بسیار کم بوده وبسیار قوی نباشد در آنصورت ازقطعات توپچی بالای آن فیر می گردد راکت

است برای سرد کردن آن از هلیومی استفاده میگردد که بصورت مایع درمی آید مقدار مواد مورد آزمایش خیلی اندک است بدین صورت ترازوی ساخته شده میتواند به نسبت یک بریک میلیونم تمرکز آهن را اثبات کند. بدینتر تیب: تحقیقات این انستیتوت برای صنایع کامپیوتر سازی تلویزیون خیلی ارزنده است زیرا این نوع صنایع نیاز بمواد محتوی مقناطیس به بهای مناسب دارند. ضمناً با این نوع تحقیقات ممکن است موادی که در حرارت های کم خاصیت مقناطیسی می یابند جانشین کوبالت آهن ویانیکل شوند.

لایتریکه از آفتاب نیروی گیرد

یکی از کار خانات معروف آلمان فدرال موفق بساختن لایتری گردیده که نیروی اشتعال خود را از آفتاب حاصل می نماید. لایتر جدید دارای سلولهای خورشیدی است که نور را به انرژی الکتریکی تبدیل مینماید و دارای یک باطری کوچک ترانزیستوری فولادی است که انرژی بدست آمده را ذخیره میکند و همواره لایتر را آماده استفاده نگاه میدارد. این لایتر جدید که بنام (اسولارترینک) اسم گذاری گردیده است هر باری که بطری پر میشود در حدود یک هزار و پنجاه بار روشن میشود.

ریزش موی سر و ارتباط آن با اسید معده

آخرین نظریه ای که درباره علت ریزش موی سر، از طرف دانشمندان ابراز شده است اظهار نظر داکتران آلمانی است. آنها ثابت کرده اند ریزش موی سر بعلت کمی ترشح

اسید معده است.

به عقیده این داکتران موقعی که ترشح اسید معده کم میشود سوء هاضمه بوجود آمده و مواد غذایی لازم برای بدن باندازه کافی جذب نمیشود و در نتیجه اختلالی در تولید و رشد ونموی موی سر و ناخن انگشتان دست و پاپیش می آید.

بنابراین در مراحل اولیه ریزش موی سر، باید کاری کرد که ترشح اسید معده بحالت عادی خود برگردد و باید داروهایی مصرف شود که اسید معده را زیاد کند. بعلاوه خوردن سبزیجات زیاد مورچ سبز و آب جویز در بر طرف کردن ریزش موی سر موثر است.

شیر مادر محتوی میلیونها گرویات سفید است

این گرویات هابه بدن طفل نیروی دفاعی در مقابل بیماریها رامیدهند:

دانشمندان بیوشیمی دا نشگاه تکراس پس ازیکرشته تحقیقات این نظریه را ثابت کردند که شیر مادر تنها مواد غذایی لازم برای رشد بدن رابه طفل نمیدهد، بلکه این شیر حامل مقدار زیاد از گرویات های سفید بدن مادر است که با وارد شدن در بدن کودک، او را در مقابل بیماری های مختلف مصئون میکند در حقیقت در ماه های اول تولد که بدن کودک هنوز آماده برای مبارزه بابیماریها نشده است بدن مادر گلبول های سفید خود را همراه با شیر به بدن طفل میرساند و این گرویات های سفید بدن مادر تا موقعیکه گرویات های سفید کودک باندازه کافی فعال شوند و وظیفه دفاعی در مقابل میکروب های مختلف را عهده دار می شوند

ازفساد مصنون ميمانده .
اين قرص هاهم اکتون درآزمایشگاه های امریکا درمورد عده زیادی بیماران آزمایش شده است واز (۱۶۵) نفرکه بادندان های خراب وپوسیده این قرص هارا خورده اند (۶۵) در صد دششان بکلی معالجه شده اند و(۲۳) در صد دیگر نیز بهبودی نسبی یافته اند .

اين قرصها تاکنون عوارضی نداشته و برای سلامتی بهیچوجه زیان آور نیستند .

طیاره جدید برای کوهنوردان

جبال همالیا وقلل مرتفع آن بانکه تسخیر شده اند. معذالك بسیاری ازقسمت های آن باقیمانده است که بعلت دشوار بودن راه ها، کسی پایش به آنجانرسیده است اما یسک کوهنوردفرانسوی بنام (میشل پیسل) وسیله ای اختراع کرده است که بان میتوان تمام این کوه راگردش کرد واز نزدیک آنرا مشاهده کرد، این وسیله ایست شبیه هلی کوپتر با این تفاوت که بجای پایه هایی که روی آن هلیکوپتر فرود می آیداین وسیله جدید دارای چندکیسه پراز باداست وروی این کیسه ها بادی می نشینند این طیاره کوچک روی هرزمین وتخته سنگ ناهمواری میتواند فرود آید و تعادل خودرا حفظ کند .

بعلاوه بااین طیاره درصورت لزوم میتوان روی رودخانه هایادریاچه هانیز فرود آمد واز کیسه های بادی بعنوان يك قایق استفاده کرده. این وسیله خیلی سبك است میتوان قسمت های آنرا ازهم به آسانی جدا کرد وقطعات مجزأ رابادوش حمل کرده وبه ارتفاعات برد ودر آنجا

وبهین جهت است کودگانی که درماه هال اول تولد ازشیر مادر محروم میمانند بدنشان استعداد ابتلا به بیماری های مختلف را پیدا می کند .

نفوس جهان بیش از چهار ملیارد

هرسال (۹۰) ملیون نفر بر جمعیت جهان اضافه میشود :

تحقیقاتی که دانشمندان جامعه شناس جهان کرده اند نتیجه حیرت انگیزی دارد این تحقیقات نشان میدهد که خیلی سریع تر از آنچه انتظار میرفت جمعیت کره زمین در آغاز سال ۱۹۷۴ از مرز چهار ملیارد نفرتجاوز کرده است و هر ساله متجاوز از (۹۰) ملیون نفر بر جمعیت جهان افزوده میشود دانشمندان تصور میکردند که افزایش جمعیت جهان سالانه حداکثر (۷۵) ملیون نفر خواهد بود، ولی حال معلوم شده است که حساب آنبادرست نبوده و افزایش جمعیت تقریباً غیرقابل کنترل شده است . بدین ترتیب تردیدی نمیتوان داشت که تا چند سال آینده ، دنیا مواجه با کمبود شدید مواد خوراکی خواهد بود .

قرص هایی که ازفساد دندان جلوگیری میکنند .

درآینده نزدیک میتوان با خوردن قرص هایی که از فاسد شدن وریختن دندان ها جلوگیری کرد .

این قرصها که هنوز مواد متشکله آنها فاش نشده است ولی ظاهر از انواع ویتامین ها ومواد دیگر تشکیل شده اند، درهرماه یکی دوبار باید استعمال شود وباخوردن آنها دندان های انسان

تا بزودی اقدامات مفیدی برای ازبین بردن آنها اتخاذ گردد درگذشته انجام این کار ها وقت زیادی میگرفت و مستلزم کارتوان فرسایا میکروسکوپ بود .

دستگاه جدید صوتی با موفقیت از عهده آزمایش برآمد و اکنون در اختیار مراکز بزرگ^۴ تحویل غلات و سیلواها گذارده شده اند .

زمین سنگینتر میشود

چندی قبل دانشمندان انستیتوت کیمیا زمین شناسی و کیمیای نیلتیک و زنادسکی واقع در اتحاد شوروی نظریه داده اند که هر ساله یک تا دو ملیون تن گرد و غبار کیهانی بر روی کره زمین رسوب می کند آنها ضمن تحقیقاتی در یمن موضوع اضافه کرده اند که شدت رسوب عناصر کیهانی در سطح کره زمین طرف پنج صد میلیون سال اخیر تغییری نیافته است در طی این مدت کره زمین معادل بیش از یک ملیون تن سنگینتر شده است لیکن این مقدار در مقایسه با وزن پوسته زمین بسیار ناچیز است .

کشف تازه ای برای رفع گریپ

چندی قبل در کشور شوروی دکتران برای رفع بیماری های گریپ فارانژیت و سنویوت معالجه بوسیله اشعه ماورا بنفش را تجویز کردند .

این عمل معمولا در شرایط شفاخانه با استفاده از دستگاه های نسبتا بزرگی انجام میگير این دستگاه ظاهراً شبیه تفنگچه است و با فشار دادن دکمه ای بکار می افتد ساده بودن دستگاه به بیماران امکان مید هد که

بهم متصل ساخت و مورد استفاده قرار داده و از ارتفاعات مختلف به نقاط صعب العبور و غیر قابل عبور کوه ها و دره هارفت، و تا ارتفاع پنج تاده متری کوه ها پرواز کرد و از این ارتفاع کم بخوبی همه چیز را مشاهده نمود .

ساعت هایی که بانور چراغ کار می کنند

نخستین ساعت های دستی که با تبدیل انرژی کار میکنند وارد بازار شد .

این ساعت ها انرژی حرارتی و انرژی نورانی را تبدیل به انرژی مکانیکی کرده و در حقیقت با همین انرژی کار میکنند این ساعت ها دارای دو بطری کوچک هستند که هر بطری از یک ناخن انگشت دست بزرگتر نیست و این بطری ها نور چراغ و نور آفتاب را گرفته آنها را تبدیل به انرژی مکانیکی کرده ، چرخ های خود را حرکت در می آورد .

این باتریهای کوچک در حدود (۵۰) سال تمام کار میکنند و ساعت جدید نیز تقویم دار است و غیر از ساعت روز و ماه و سال رادر آن میتوان خواند و تا سال (۲۱۰۰) رادر صفحات آن پیش بینی کرده اند این ساعت به قیمت زیاد تمام میشود .

یک کشف جدید در ساحه زراعت

دستگاهی را که متخصصان صوت در اتحاد شوروی ساخته اند . حرکت تقریباً بی صدای حشرات را که به محصول غلات آسیب میرساند هفت هزار بار تقویت می کند دستگاه جدید که (دسپکتروگرامهای صوتی) نام دارد قادر است که در ظرف چند ثانیه آفات مختلفه را کشف و انواع آنها را تشخیص دهد .

ميوهيا بوسيله کامپيوتر با انسان حرف ميزند !

در شهر (اتلانتا) امريکا دستگاہی ساخته شده که باکمک اين دستگاہ ميمون هاميتوانند با انسان صحبت کند. ميمون های شمپانزه را که از ساير ميمونها معمولا باهوش تر هستند ، در دانشگاہ (اتلانتا) طوری تربيت کرده اند که آنها با اين دستگاہ آشنا شده اند و با فشار دادن دکمه های مخصوص دستگاہ که علايم خاص دارند، با انسان صحبت کرده و مقصود خود را به انسان می فهماند .

باهوش ترين ميمون های اين دانشگاہ شمپانزه مادهای است بنام (لانا) اين ميمون بوسيله دستگاہی که با آن آشنایی کامل دارد، با مربي خود مکالمه و گفتگومی کند . غالبا از او سوالاتی می نمايد و اطلاعاتی کسب می کند ، يا چيز هایی را که لازم دارد و ميخواهد بخورد، طلب می کند مربي نيز بوسيله فشار دادن دکمه های کامپيوتر جواب شمپانزه را ميدهد و شمپانزه با حرکت اين دکمه ها حرف مربي خود را می فهمد .

کشف بزرگ يك دانشمند فرانسوي

پروفيسور (فرانسواژاکوب) دانشمند معروف موسسه پاستور پاریس و برنده جایزه نوبل اخيراً موفق به کشف بزرگی در زمینه مبارزه با بیماری سرطان شده است . پروفيسور (فرانسواژاکوب) با کشف خود روشن کرده است که نسوج سرطانی چگونه خود را از جمله نیروی دفاعی بدن محافظت کرده و موفقی میشوند که گسترش پیدا کنند، نسوج سرطانی

معالجه را مشخصا بدون کمک دكتور در منزل انجام دهد اين کار مخصوصا در موارد شيوع گريپ فوق العاده پراززش است .

تکنیک جدیدی در علم طب

پروفيسور گاساو آلمانی برای کشف زود هنگام اماسپای پروستاتش روش نوینی ابداع نموده اند .

روش جدید که در کلينیک دیاگنوستیک عملی شده است استفاده از عکس برداری مافوق صوت از پروستات است که هرگونه تغير در پروستات را زود و صریح نشان ميدهد اين روش کاملاً بدون درد میباشد . در ديگر بخشهای طب تشخيص بوسيله مافوق صوت معمول بوده است اما در مورد پروستات سابقه نداشته است .

دستگاه جدید آژير

چندی پیش در آلمان تازه ترين دستگاہ آژير بهنگام خطر ساخته شد دستگاہ جدید که موسوم به اکس وارن - جی - ا - است در محل کار قرار داده میشود و تمامی جاهای را که در کارخانه ها امکان انفجار می رود زیر نظر دارد دستگاہ جدید بهنگام جستجوی معایب لوله ها و تانک های گاز بخار قابل استفاده است .

اختلاط گاز و هوا در اینگونه جاها مدام وارد میشود .

همینکه تراکم گاز بحدود معینی برسد . بیدرتنگ آژير سمعی و بصری شروع و کارگرا نرا از خطر نزدیک بر حذر ميدهد .

بود شکستند و بجای جمجمه ، جمجمه بزرگتری را که از يك نوع بلورنشکن ساخته بودند و دو برابر جمجمه طبیعی او بود، بجای سرطبیعی او قرار دادند . اکنون مدت سه ماه است که این بیمار با سر بلوری در دانشگاه پنسلوانیا زندگی میکند و از خارج این محفظه بلوری مغز او را بخوبی میتوان مشاهده کرد. قسمتی از مغز که آسیب دیده اکنون حجمش زیاد شده است و بدون آنکه بمانعی برخورد کند رشد می کند و همین رشد تاکنون بیمار را از مرگ نجات داده است. دکتران دانشگاه پنسلوانیا میگویند که حال بیمار کاملاً رضایت بخش است .

وسيلة جدید برای تغذیه گاوها

یکی از دانشمندان زراعتی سویدن اخیراً وسیله یی اختراع کرده که میتواند صد ها گاو را بصورت الکتریکی غذا بدهد . این وسیله در عین حال احوال يك يك از حیوانات و تأثیر غذا را بر آنها ثبت میکند .

ریکاره جدید چلم کشی

(دیگو لومبی) اهل فرانسه ریکارد جدیدی (دیگو لومبی) اهل فرانسه ریکارد جدیدی در کشیدن چلم قایم کرد. دیگو در مسابقه ای که به همین مناسبت در شهر تولوز فرانسه انجام یافت بدون وقفه شانزده ساعت و هشت دقیقه چلم کشید و ریکارد سابق را که صرف دوساعت بود شکست .

طبق کشف پروفیسور ژاکوب ماده ای از خود ترشح میکنند که این ماده نیروی دفاعی و مقاومت بدن را در مقابل بیماریها و میکروب های خارجی فلج میکند و سلولهای دفاعی بدن را بر خورد با این ماده، از تحرك بازمی ماندودر نتیجه سلولهای سرطانی بدون مانع شروع به رشد و نمو میکنند . پروفیسور ژاکوب هنوز نتوانسته است کیفیت این ماده متر شحه سلول های سرطانی و فرمول ساختمانی آنها را کشف کند و در جستجوهای بعدی خود سعی دارد این موضوع را روشن کند. در آن صورت قدم مهمی در مبارزه با سرطان برداشته خواهد شد و ممکن است ماده ای به بدن تزریق کرد که اثر آن ماده متر شحه را خنثی کند و سلول های دفاعی بدن بتوانند بسلول های سرطانی حمله ور شده آنها را دفع نمایند .

اولین انسانیکه سر مصنوعی بلوری دارد، در امریکا برای نخستین بار در تاریخ طبی یک کارگر ساختمانی دارای يك سر و جمجمه از بلور نشکن شده است بطوریکه مغز او از خارج بخوبی دیده میشود. این کارگر ساختمانی از بالای چوب بست افتاده و ضربه مغزی دیده بود. بر اثر این ضربه مغزی قسمتی از مغز او از جای خود تکان خورده بود ، و دکتران عقیده داشتند که اگر بیمار فوراً مورد عمل جراحی قرار نگیرد و فشار جمجمه از روی آن قسمت مغز آن که آسیب دیده برداشته نشود بیمار تلف خواهد شد . بهمین جهت استادان دانشکده طبی دانشگاه پنسلوانیا استخوان سر و جمجمه این کارگر را با اینکه آسیب ندیده

سکرتر الکتروني

گذاشته ميشود. گازمتان هوارا از آن عبور مېدهند تا (زرع شوي) و قتي محلول به ۲ تا ۳ در صد ميرسد بکترتيا هاي محتوي سلول ها بيرون ميشوند و ميميرند .

اين محلول بعد دوباره به تانک برگردانېده ميشود تا سلول هاي ديگري نموکند .

شيل ميگويد، توليدات يك سلولي ايسن دستگاه محتوي ۷۵ درصد پروتئين با کيفيت آرد ماهي سفيد است که اکنون در تهيۀ پروتئين به کار ميرود .

تبديل زباله به نفت

مردم دنيا هميشه زباله هاي شان را با دفن کردن ، سوزاندن يا خشت ساختن وغيره از بين مپيرند . اما شرکت هيتاچي توکيو فکر ميکند که زباله با ارزش تر از آنست که آنرا دور بريزيم . اين شرکت تدابيروي اتخاذ نموده که از هرتن زباله ۸۸۲ نفت سفيد استحصال مينمايد .

اين ماشين که در ساحه ۲۴ متر مربع يارد نصب گرديده اشغال مواد فاضله را مي جوشاند و نرم ميکند تا سيرانجام آنرا به گاز مخلوط مېسد ل مينمايد .

پس از آن اين مواد به ماشين تصفيه برده ميشود و در آنجا به نفت مبدل ميشود .

هيتاچي گفته است اين ماشين گنجايش ۱۰۰۰ تن مواد را در روز دارد و براي شهر هاي پر جمعيت مناسب است .

استفاده از لاييزر هاي عضوي در رشته هاي

رنگ آميزي و بيولوژيکي

اخيرا عده از دانشمندان شوروي دستگاه جديد لاييزر را گونیکي (عضوي) اختراع نموده اند

يك دانشمند بلغاري ياي اخيرا به اختراع سکرتر الکتروني دست يافته است، سکرتر الکتروني از عېده تمام اعمالی که يك سکرتر انسان انجام مېدهد برمي آيد به سوال مراجعين جواب مېدهد و معلومات مطلوب را ارائه مينمايد. و از طريق صفحه روشني همه اطلاعات را به مديرمي رساند . اين سکرتر به گوش هاي الکتروني و پنج قسمت ثبت کننده مجهز است.

انرژي آفتاب در تهيۀ غذا:

جوزف ارگون دانشمندی از فلاندر سيستم جديدي ابتکار کرده که با استفاده از انرژي آفتاب مواد فاضله عضوي را به غذای زباد تر آب صاف قوه برف و مواد کيمياوي تبديسل ميکند . انرژي آفتاب به وسيله يك گيره اخذ و منتشر ميشود اين انرژي به وسيله يك مايع محافظت کننده تانکهاي پراز مواد عضوي را گرم ميکند مايعی که از اين حرارت حاصل ميشود حاوي مقداري پروتئين يك سلولي وآب خالص است .

بقول پروفيسر ارگون يك دستگاهيکه در يك ميل مربع به اين سيستم فعاليت ميکند براي ۲۵۰ هزار نفر غذا انرژي وآب می تواند تهيۀ کند .

تبديل گاز به خوراکی

طريقي که بتوان از متان يا گاز طبيعي پروتئين بدست آورد توسط مرکز تحقيقاتي شيل در انگلستان بررسي گرديده است . در عمليات دستگاه (شيل) (کشتزار مکروبي) در مايعي محتوي آمونيا فاسفېت و منرالهاي ديگر

که با استفاده از آن میتوان بجای اشعه بیش قیمت لایزرازا انواع و اقسام رنگ های عضوی کارگرفت که البته در اینجا منظور از رنگ های عضوی همان رنگهای میباشد که بصورت عادی در حیات روزمره برای رنگ آمیزی البسه، ابریشم، پشم، چرم و امثال آن مورد استفاده قرار می گیرد.

دستگاه جدید لایزر ارگونیکی (عضوی) در تحت یک یا چند فریکونسی جداگانه فعالیت مینماید طول موج این دستگاه رامیتوان بادور دادن و چرخانیدن یک لوله مخروطی شکل توسط محلول های رنگ آمیزی تغییر داد. کنترل عکس العمل های کیمیای تدای و معالجه قسمتی از عضلات بصورت بیولوژیکی کسب و جمع آوری اطلاعات در فواصل بعید و کوتاه و برش کردن فلزات مانند فولاد از وظایف و مزایای دیگر این دستگاه محسوب میگردد .

سیستم جدید کنترل قلب و جهاز تنفسی از دور .

یک سیستم کنترل ضربان قلب مریض و دوران تنفسی او که پرساران راقادر میسازد در یک استیشن مرکز ضربان قلب و جریان تنفس

مریضان تمام اتاق های شفاخانه رادر یک وقت تحت مراقبت قرار بدهند توسط دانشمندان امریکایی ساخته شده است .

این آله جدید مریض را توسط سه الکتروده که بالای سر مریض نصب میباشد مراقبت مینماید در آن یک شیشه که امواج رنگه روی آن نقش می بندد نصب است و یک جدول نشان دهنده درجات مختلفه ضربان نقش گردیده است .

هر تغییر در سایکل عادی جها ز تنفسی مریض باعث میشود که زیکنال های موجی تغییر درجات را نشان داده چراغ اخطاریه را روشن کند و از آن مهمتر موجب تولید یک زیکنال گردد که به نوبه خود بازنگ اخطار کننده استیشن مرکزی اتاق پرستاران وصل است .

این آله وسایل متعدد اوپتیکی دارد و بداخل آن لوحه های نازک الکترودیك کیبل ارتباطی نصب است . وزن این آله بیش از ۱۰۸ کیلو گرام نیست . آله مذکور توسط انستیتو ت بیوشیمی مرکز طبی سان اتونیودر شهر تکزاس اختراع شده است . قیمت آن از ۸۵۰ تا ۱۰۵۰۰ دالر است .

مصاحبه بنا علی وحید عبداللہ معین سیاسی وزارت خار جہ بالیوس ساینمز نماینده روزنامہ واشنگتن پست

مورخ ۲۸ - سنبلہ ۱۳۵۳ :

سیاسی کہ بین افغانستان و پاکستان موجود است وارد ہستید۔ آنچه افغانستان میخواستند است کہ پاکستان حقوق حقہ مردم پشتون و بلوچ را برای تعیین سرنوشت آئندہ شان توسط خودشان برسمیت بشناسد .

افغانستان قبل از تاسیس دولت پاکستان و بعد از آن کوشیدہ است تا حق تعیین نرنوشت باین مردم دادہ شود متاسفانہ باتمام مساعی ایکہ افغانستان تا حال بخرج دادہ پاکستان حاضر نشدہ اینکار را انجام دہد مردم پشتون و بلوچ و سرزمین آنها ہرگز جزء پاکستان نبودہ و نیست . این مردم و سرزمین آنها در اثر فشار استعمار اشغال گردید بعد از آنکہ وضع در نیم قارہ فرق کرد بازم تحت فشار و دسیسہ همان استعمار تنہایک ریفراندم مصنوعی بعمل آمد کہ اکثریت مردم با آن مقاطعہ نمسودند . افغانستان ہمیشہ عقیدہ راسخ داشتہ و دارد کہ باید حق تعیین سرنوشت باین مردم دادہ شود .

مبارزہ ملی علیہ مظالم پاکستان در بلوچستان جریان دارد، و عدم استقرار سیاسی در پشتونستان نیز آغاز یافتہ است . توقع مردم و حکومت افغانستان از پاکستان اینست قبل از آنکہ بسیار دیر شدہ باشد باہبران ملی پشتون و بلوچ کہ بصورت غیر دیموکراتیک و غیر عادلانہ تحت فشار قراردادہ وبہ زہندان انداختہ شدہ اند مذاکرہ نماید .

سوال :

آیا این توقع مردم و حکومت افغانستان

نمایندہ واشنگتن پوست: در کنفرانس سران دول و حکومت کشور های اسلامی کہ در ماہ فیروی گذشتہ در لاهور انعقاد یافت بنا علی بومدین رئیس دولت الجزایر طی نطق خود اظہار نمود، ترتیبی اتخاذ گردد کہ سرمایہ کشور های دارای نفت در کشور های نادر مورد استفادہ قرار گیرد آیا مساعدت هاییکہ افغانستان از بعضی کشور های مسلمان و نفت دار گرفته باساس آن اظہارات بنا علی بومدین است ؟

جواب :

بنا علی وحید عبداللہ : خیر این مساعدت ہا در اثر مذاکرات دوستانہ و موافقات دو جا نبہ بین افغانستان و دول مذکور صورت گرفته است.

سوال :

چگونہ میتوان یقین داشت کہ این قسمتی از سیاست عمو می کشور های دارای نفت نیست ؟

جواب :

شاید باشد ممکن اطلاع داشتہ باشید کہ یک بانک اسلامی نیز تاسیس میگردد تا بہ کشور های محتاج اسلامی معاونت نماید و اساسی نیز گذاشتہ شدہ ولی آغاز فعالیت های این بانک البتہ قدری وقت خواہد گرفت .

سوال :

لطفا بصورت مختصر روابط خود را با پاکستان شرح دهید ؟

جواب :

یقین دارم کہ بہ تاریخچہ یگانہ اختلاف

مداخله در امور داخلی پاکستان نیست ؟

جواب :

خیر طوریکه گفتم این مردم یعنی پشتونها و بلوچها در اثر فعالیت های شوم استعماری جبرالشفال و هیچگاه قسمتی از هند بر تانوی پاکستان را تشکیل نداده اند بلکه در یک وضع خاص قرار داشتند . مردم

افغانستان نمیتوانند در برابر آینده سر نوشت ملیون هابردر پشتون و بلوچ خود بی تفاوت بمانند .

سوال :

تاجائیکه بیاد دارم قبل از انقلاب از مسأله بلوچ تذکری بعمل نمی آمد و بناغلی محمد داود آنرا در کنفرانس مطبوعاتی خویش یاد نمودند ؟

جواب :

بر خلاف مبارزه آزادی خواهی بلوچها از خود تاریخی طولانی دارد که از سالها و مخصوصا بعد از تشکیل پاکستان تبارز نموده اما وضع موجوده یعنی مبارزه مسلحانه چهار پنج دهه قبل از انقلاب در افغانستان و قتیکه حکومت اکثریت در بلوچستان و پشتونستان بصورت غیر قانونی لغو گردید و رهبران بلوچ مجبوس گردیدند آغاز یافت . نظریه مظلوم پاکستان مخصوصا در بلوچستان نام از بلوچ برده شده است .

سوال :

منظور از این تغییر چیست ؟

جواب :

منظور خاص ندارد تنها برای فهم و شناسایی بهتر زیر اهر دو برادران ما هستند و حق تعیین

سر نوشت شانرا تأیید میکنیم .

سوال :

در چند ماه اخیر روابط شما با پاکستان به صورت قابل ملاحظه ای روبه خرابی گذاشته است . در چنین فضایی چطور میتوان راهی برای حل اختلاف یافت ؟

جواب :

روابط افغانستان و پاکستان وقتی روبه خرابی گذاشت که حکومت پاکستان حتی قبل از انقلاب در افغانستان مبادرت به پامال ساختن حقوق حق مردم پشتون و بلوچ نموده حکومت های اکثریت را در پشتونستان و بلوچستان طوریکه قبلا گفتم لغو نموده و علیه وطن پرستان فعالیت های مسلحانه را آغاز نمود . در اثر این اقدامات پاکستان ، افغانستان نمیتواند در برابر چنین فشار بر مردم پشتون و بلوچ بی تفاوت بماند و از آنجائیکه مامتوجه اهمیت صلح و استقرار درین منطقه هستیم نمیخواهیم در مقابل اعمال غیر مسئول زمامداران پاکستان و فشاریکه بر مردم پشتون و بلوچ وارد میکنند و صلح و استقرار منطقه را برهم میزند تنها ناظر باشیم .

شما قبلا يك بار وضع موجوده را با وضع سال ۱۹۷۱ بنگله دیش مقایسه نمودید در آنوقت ده ملیون پناهنده از پاکستان شرقی به هند رفت هند آنها را تهدیدی بخود تلقی نموده با پاکستان برای مراجعت این پنا هگزینان جنگید ؟

جواب :

اگر پاکستان به بمباران بدون تبعیض دهات و قراء بلوچستان بعد از ختم میعاد اولتیماتوم

د افغانستان کالی

واقعی راپیدا کرده بارهبران پشتون و بلوچ
و افغانستان مذاکره را آغاز نماید و به حادثه
جویی نپردازد .

سوال :

من از پاکستان آمده ام. در آنجا يك ونیم
ساعت با ښاغلی بوتو مصاحبه داشتم اکثر
موضوع مورد بحث همین بود بعد از سفر در
آنجا و اینجا چنان مفکوره گرفته ام که مذاکرات
امکان پذیر نیست . زیرا موقفا بسیار ازم
دور و ثابت میباشد ؟

جواب :

این امر کاملاً به ښاغلی بوتو ارتباط دارد
اماوی نمیتواند از یک حقیقت مسلم انکار نماید
باید واضح بگویم کلید حل مسأله در اسلام
آباد میباشد نه در کابل .

سوال :

شرایط شما برای مذاکره چیست ؟

جواب :

شرط ما اینست که مذاکره باید بدون قید و
شرط صورت گیرد، آماده می باشیم تا راجع
باین یگانه مسأله مورد اختلاف با پاکستان
مذاکره نمائیم .

سوال :

ښاغلی بوتو میگوید این مسأله داخلی
پاکستان است ؟

جواب :

زمامداران پاکستان همیشه اینرا گفته اند
و میگویند ، ماهیچوقت آنرا مسأله داخلی
پاکستان ندانسته ایم .

سوال :

اگر ښاغلی بوتو اولتیماتوم خود را اجرا نموده

مبادرت ورزد اندیشه عین چیزیکه در بنگله دیش
واقع گردید برده میشود .

سوال :

آیا در آن صورت با پاکستان مقابله خواهید
کرد ؟

جواب :

مشکل است درین مرحله سوال شما جواب
دهم، اما همینقدر میگویم که اگر آن وضع پیش
آید تنها پروبلم بزرگ برای افغانستان و
پاکستان خواهد بود بلکه خطری را برای صلح
این منطقه جهان خلق خواهد نمود. به همین
علت و احساس همین مسئولیت بود که رئیس
دولت افغانستان از روسای تمام کشور های
اسلامی، سکرتر جنرال کنفرانس اسلامی و
توسط سرمنشی ملل متحد از حکومت کشور
های عضو آن موسسه تقاضا نموده اند تا قبل
از آنکه چنین واقعه ای رخ دهد ښاغلی بوتو
صدراعظم پاکستان را از عواقب وخسیم آن
دوستانه ملتفت سازند .

سوال :

ښاغلی تهامی سرمنشی کنفرانس اسلامی
بعد از ملاقات با ښاغلی بوتو وزعمای افغانستان
بسیار خوشبین نبوده وضع را بحرانی خواند؟

جواب :

ښاغلی تهامی موقف ما را بخوبی درک نموده
اند و ما را خوب می شناسند که طرفدار حفظ
صلح و استقرار و مذاکره هستیم و معتقدیم که
مسایل را نمیتوان تنها از طریق زور گویی
حل و فصل نمود .

از بوتو میخواهیم شهادت يك زمامدار سیاسی

بمباران را آغاز نماید چه خواهید کرد ؟

کرد ؟

جواب :

مانمیتوانیم درمقابل این اعمال بی تفاوت باقی بمانیم .

سوال :

باتمرکز قوای افغانستان وپاکستان در سرحدات دوکشور من آنرا جنگک تعبیر میکنم ؟

جواب :

تمرکز قوا ازطرف افغانستان قطعا و هرگز صورت نگرفته است، ماجرئت آنرا داریم تااز شما دعوت کنیم و تسهیلات لازم را فراهم آوریم که به مناطق مربوطه رفته بهحیث یک روزنامه نگار آزاد، آنجارا ببینید چه بهتر که عین مشاهدات رادر آنطرف سرحد نام نهاد نیز بنمائید که کدام کشور ترتیبات خاص عسکری گرفته است .

سوال :

میدانم که پاکستان قوای خودرا متمرکز نموده وآنرا انکار نیز نمیکند ؟

جواب :

خوب شدکه باین تصدیق شما به جهانیان معلوم گردید در حالیکه چند ی قبل شاعلی بو تو افغانستان وهندرابه تمرکز قوا در سرحدات متهم میساخت، خودبه تمرکز قوا پرداخته و قرار گفته شما انکار هم نمیکند .

سوال :

نظر شما چیست اگر در روزنامه خود به خط درشت بنویسم که در صورت اجرای اولتیماتوم در بلوچستان شما با پاکستان مقابله خواهید

جواب :

بی تفاوت نخواهیم ماند، آنچه قابل توجه میباشد اینست که اگر بالفرض مقابله ای صورت بگیرد عواقب آن از آنچه تصور میشود برای منطقه ماوخیم تر خواهد بود .

سوال :

قدرت نظامی خودرا با پاکستان چگو نسه مقایسه مینمائید ؟

جواب :

متاسفانه نمیتوانم این سوال شما را جواب دهم .

سوال :

در صورت بروز مقابله آیا هند کمک خواهد کرد ؟

جواب :

باز هم تکرار میکنم که در صورت بروز یک واقعه ناگوار بین افغانستان و پاکستان ساحه آن محدود نخواهد ماند .

سوال :

درباره تسلیم شدن بعضی از بلوچها چه میگوئید ؟

جواب :

تسلیم شدن بلوچها صحت و حقیقت ندارد، زیرا ایشان برای یک پرنسیب می جنگند .

سوال :

در صورت مقابله با پاکستان چگونه واز کجا میتوانید کمک بگیرید ؟

جواب :

دفاع از خود وظیفه هرملت است، از چنین وضعی نباید تصور کرد که واقعات محدودمانده

میتواند .

سوال :

خارج از روابط افغانستان و پاکستان نظریه شمادرباره دیگر کشورها چیست ؟

سوال :

شباغلی بوتوبارها دوستی خودرا با شاه ایران مخصوصا درقبال تهدید هند تذکر داده است نظر شما چیست ؟

جواب :

از روابط حسنه خود با دیگر کشور ها مخصوصا کشورهای حوزه بجز پاکستان بسیار راضی و خوش میباشیم . با ایالات متحده امریکا نیز روابط خوب داریم . شباغلی کیسنجر را چندی بعد در نیویارک یا واشنگتن ملاقات خواهم کرد .

جواب :

شاهنشاه ایران که دارای افق نگاه وسیع درقبال مسایل منطقه و جهان میباشد ارزیابی ایشان با ارزیابی ایکه بوتو میکند قطعاً مطابقت ندارد .

سوال :

آیا شباغلی کیسنجر در موضوعی خاص صحبت خواهید نمود ؟

سوال :

روابط شما با چین چگونه است ؟

جواب :

البته گذشته ازمذاکره روی روابط دوجانبه وامداد اقتصادی آنگشور به افغانستان کسه بصورت رضایت بخش جریان دارد مذاکرات مابیشتر راجع به اوضاع ناآرام منطقه متمرکز خواهد بود .

جواب :

روابط مانورمال و دوستانه میباشد .

سوال :

آیا با چین تجارت دارید ؟

جواب :

بلی ، چندروز قبل موافقتنامه تجارتی را امضاء کردیم .

سوال :

آیا از کیسنجر خواهید خواست با شباغلی بوتویکنوع فشار آورد ؟

سوال :

آیا معاملات نظامی دارید ؟

جواب :

بھیث يك کشور معظم وعلاقمند به برقراری حفظ صلح پایدار درین منطقه و جهان البته این توقع موجود است .

جواب :

خیر نداریم .

سوال :

آیا تمام اسلحه راز اتحاد شوروی بدست می آورید ؟

سوال :

اگر ایالات متحده امریکا اسلحه بدسترس پاکستان بگذارد عکس العمل شماچه خواهد بود ؟

جواب :

بلی .

جواب :

وبلند بردن سطح زندگی مردم خود دارند ، باید بکوشند تا از آنچه منابع را بصورت سرسام آور بهدر می دهد بهره یزند .

سوال :

من با این نظر شما کاملا موافقم آیا فکر میکنید که بوتو طرفدار جنگ است ؟

جواب :

بیانات شدیدة اللحن بوتو و تهدید بسلوج هابه بمباردمان وامحای دسته جمعی آنها بیشتر به يك حادثه طلبی شباهت دارد. ممکن هدف دیگر آن انحراف دادن افکار عامه پاکستان از مشکلات داخلی آنکشور نیز باشد، تمرکز قوا که به مانسبت داده نیز برای همین منظور بود اما دیده شود وی افکار عامه مردم کشورش را که روز بروز به مسایل ومشکلات عدیده روبرو میگردند تاجه وقت منحرف ومشغول نگسا ه خواهد داشت.

سوال:

مقامات پاکستانی می گویند اسنادی بدست دارند که وجود کمپ های تربیة گیر یلا هارادر افغانستان برای اجرای خرابکاری در پاکستان ثابت میسازد .

جواب:

این افسانه ای بیش نیست واگر چنین چیزی موجود باشد حاضریم این اسناد را ببینیم . بوتوبه اینگونه داستانسرای های جعلی علاقه خاص دارد .

بچیت يك مامور مسئول جمهوریت افغانستان باصراحت میگویم که هیچگاه چنین مراکزی درکشورما وجود نداشته وندارد و آنرا گاهلا رد میکنیم .

امیدواریم حکومت ایالات متحده امریکا بادرایتی که دارد برای حفظ صلح این منطقه جهان چنین کاری را انجام ندهد .

سوال :

در نزد بعضی امریکائیان این تشویش موجود است که پاکستان دوسابقه تسلیماتی منطقه عقب افتاده است و در مقابل سلاح هندپاکستان کاملا عاجزاست . بسرعتی که افغانستان نیز خود را مسلح میسازد چندی بعد، بر پاکستان سبقت خواهد جست ؟

جواب:

همین حالا پاکستان از منابع دیگر اسلحه میگیرد وهفتادوپنج فیصد بودجه آنکشور صرف تسلیحات میگردد .

اگر ایالات متحده امریکا نیز اسلحه خود را بدسترس آنکشور بگذارد موازنه قوا در منطقه بهم میخورد لهذا امیدواریم ایالات متحده امریکا بچیت يك کشور بزرگ وعلاقمند به صلح اینکار را انجام ندهد .

سوال :

آیا مطالب دیگری هست که میخواهید نشر کنیم ؟

جواب :

خواهش وانتظار من از جریده واشنگتن پست این است که آنچه را گفته ام بدون تحریف نشر نماید، نکته دیگری که میخواهم اظهار نمایم اینست که حادثه جوئی برای هر کسی که باشد يك امر بسیار تجملی است . دو جنگ هندو پاکستان این حقیقت را عملا ثابت نمود کشور های این منطقه نیاز به پیشرفت اقتصادی

مصاحبه ښاغلي وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه بانماینده سندی تایمز لندن

۱۹جی ۱۳۵۳

اظهار نظر کنم اگر حسن نیتی در بین است با
از آن حسن استقبال میکنیم .

حکومت افغانستان در موارد مختلف آمادگی
خود را برای مذاکرات با حکومت پاکستان اعلام
داشته است .

سوال :

بدون هیچگونه شرایط قبلی ؟

جواب :

بلی ! ما از تماس مستقیم بین حکومت
پاکستان و رهبران محبوس پشتون و بلوچ
برای دریافت راه حلی و همچنین احترام به
کرامت انسانی آن مردمان و خواسته های شان
پشتیبانی نموده و مینمائیم .

سوال :

آیا افغانستان حق تعیین سرنوشت را برای
این مردمان مطالبه نموده است ؟

جواب :

بلی !

سوال :

تعداد آوارگانی که از بلوچستان با افغانستان
مهاجرت کرده اند چند نفر است ؟

جواب :

این تعداد اکنون به سه صد و چهل و چهار
نفر رسیده که اگر حکومت پاکستان اقدام
به مسدود ساختن گذرگاه هانمیکرد باز هم
بیشتر میشد جالب است که پناهندگی آوارگان
با افغانستان بعد از آن آغاز شد که ښاغلي بوتو
حل مشکل بلوچستان را به جهانیان رسماً اعلام
نموده بود .

سوال :

آرزو مندم در موضوع روابط سیاسی افغانستان
با کشورهای همسایه و تحولاتیکه بعد از استقرار
رژیم جدید در افغانستان رونما گردیده معلوماتی
حاصل کنم لطفا در مورد دعوت ښاغلي بوتو
از جناب رئیس دولت برای سپهگیری در يك
کنفرانس سران دو کشور توضیح بدهید ؟

جواب :

طوری که نطق وزارت امور خارجه بتاريخ
چهارم جنوری اظهار داشت بیانات ښاغلي بوتو
از نظر ما بسیار تعجب آور بود . زیرا تشکیل
کنفرانس سران مقدمات و آمادگی کافی میخواهد
در حالیکه ښاغلي عزیز احمد صرف آرزومندی
ښاغلي بوتو را مبنی بر دعوت از ښاغلي رئیس
دولت به شارژدافیر افغانی اظهار کرده و
میخواست عکس العمل افغانستان را در زمینه
معلومات نماید .

تشریح از وقت این خبر سبب بروز بدگمانی
مقامات افغانی گردید چه کنفرانس سران گذشته
از اینکه آمادگی های قبلی را به سویه های
مختلف ایجاب میکند و یک پرنسپ قبول
شده بین المللی میباشد، اعلان آن بصورت
یکجانبه جز اینکه شك و تردید را نزد ما خلق
کند معنای دیگری ندارد .

سوال :

آیا حکومت افغانستان این دعوت را صرف
بمنظور پروپاگند فکر میکند ؟

جواب :

درین مورد مشکل است که با اطمینان کامل

سوال :

آیا هنوز هم انتظار ورود پناهندگان را دارید ؟

جواب :

بلی ! بعد از سپری شدن زمستان انتظار می رود باردیگر مهاجرین سرازیر گردند زیرا جنگ قطع نگردیده و تا هنوز جاریست البته فصل زمستان از شدت جنگ تا اندازه ای کاسته است .

سوال :

در مورد خط دیورند چگونه اظهار نظر میکنید؟

جواب :

خط دیورند را برسمیت نیشنا سیسم . سرحدات بین افغانستان و پاکستان کا ملا مصنوعی و غیر حقوقی است . باید اضافه کنم که این معاهده تحمیلی تحت فشار ناشی از يك قدرت بی مثل استعماری آن زمان، بر افغانستان تحمیل شده است .

سوال :

پروپاگند رادیو پاکستان را چگونه تلقی مینمائید ؟

جواب :

کاملا سخیف است بهتر است يك بار متن این پروپاگند هارا مرور کنید، در آنوقت خود شما قضاوت خواهید کرد که تا چه اندازه بی مایه و خارج از آداب و نزاکتهای قبول شده در روابط کشور هامیباشد .

سوال :

آجندای کنفرانس سران دو کشور مرکب از چه مطالب خواهد بود ؟

جواب :

موضوع آجندادربین نیست تنها موضوعی که با آنها اختلاف نظر داریم قبلا توضیح نمودم سرنوشت آینده مردم پشتون و بلوچ میباشد .

سوال :

حکومت افغانستان میانجیگری کشور های ثالث را درین باب می پذیرد یا نه ؟

جواب :

مساعی جمیله هرکشور دوست رامی پذیریم .

سوال :

آیا احتمال دارد کشور های دیگر نیز درین اختلاف مداخله کنند ؟

جواب :

مداخله درین موضوع مخصوصا صلح منطقه را بخطر میاندازد .

سوال :

آیا تمرکز قوای نظامی پاکستان صحت دارد یا نه ؟

جواب :

اینکه چندین دیویزیون ار دوی پاکستانی فعلا در منطقه بلوچستان مشغول عملیات نظامی میباشند حقیقت دارد گرچه پاکستان ادعا میکند که این تمرکز محض برای توسعه و تطبیق پلان های انکشاف اقتصادی صورت میگیرد . اما برخلاف اگر بخاطر بیاورید در زمان وجود انگلیسها درنیم قاره ایشان با این نوع بهانه همیشه مطامع سیاسی و نظامی خویشرا پیش میبردند . پاکستان امروز عین تاکتیک را بکار میبرد و جهان شاهد است که چه تعداد پیرو جوان

د افغانستان گانې

دوکشور گرديد . از مساعدي ايران كه شكل پولي دارد براي تمديد خط آهن احداث شاهراه، و تاسيس فابريكه‌ها، انكشاف وادي سفلاي هلمند و بعضي پروژه هاي ديگراستفاده خواهد شد. روابط مادوستانه بوده و هيچ نوع مشكلي بين خود نداريم .

سوال :

آيا امكان ملاقات بين جناب رئيس دولت و شاه ايران وجود دارد ؟

جواب :

امكان دارد چنين ملاقات بين سران دوکشور درآينده صورت گيرد .

سوال :

روابط شما باشوروي وچين چگونه ميباشد ؟

جواب :

افغانستان از پنجاه و پنج سال قبل تاكنون روابط بسيار دوستانه باشوروي داشته و دارد شوروي اولين دولتي بود كه استقلال ما و رژيم جديد جمهوري افغانستان را برسميت شناخت. مابه اصول عدم مداخله در امور داخلي يكديگر و تماميت ارضي دوکشور عقیده داشته و به آن احترام ميكنداريم .

روابط ما باچين در اوایل استقرار رژيم جديد

نسبتاً سرد بود ولي مسافرت نماينده خاص ښاغلي رئيس دولت كه يكماه قبل صورت گرفت يقين داريم كه در تشديد روابط ما موثر واقع شده است وچينيها يقين حاصل كردند كه تغيير رهبري افغانستان يك انقلاب ملي و مطلقي افغاني بود .

زن و مرد زير بمباران توپ و ماشيند ار جان سپردند .

سوال :

ښاغلي اجمل خټک از اقامت در کابل چه منظور دارد؟ مقامات پاكستاني ادعا ميکنند كه نامبرده به تحريك افغانستان مشغول دسيسه و تريبه و ارسال اشخاص براي سبوتاز عليه پاكستان ميباشد .؟

جواب :

ښاغلي اجمل خټک براي رهايي از زجر و فشار بوطن آبائي خود آمده است و ما آنرا كاملاً طبيعي ميدانيم . اين ادعاي مقامات پاكستاني را در مورد فرستادن گريلاها توسط ښاغلي اجمل خټک بصورت مطلق و قاطع رد ميكنم اين ادعا اتهام محض بوده و منظور از آن انحراف اذهان عامه از اوضاع فعلي آشفته در پاكستان است. آنها هميشه عادت دارند علل مشكلات و شرايط داخلي خويش را به گردن ديگران بيندازند .

سوال :

روابط افغانستان را با ديگر كشور هسا ي دنيا چگونه مي يابيد؟

جواب :

خوشبختانه روابط ما با تمام كشور هادوستانه ميباشد . بعد از تاسيس نظام جمهوري و در شرايطي كه اقتصاد كشور سخت آشفته بود اكثر كشور هاي دوست حاضر شدند با ما كمك كنند. اتحاد شوروي براي تويل پلان پنجساله جديد مساعدي پولي در اختيار ما ميگذارد ايران يك هيات عالي رتبه را اعزام نمود و مذاكرات مانبجر با مضاي موافقتنامه اي بين

سوال :

شنيديم که يك موافقتنامه قرضه را بسا جمهوريت مردم چين امضاء کردید اما مقدار آن چقدر است ؟

جواب :

بلی چنین موافقتنامه ای را امضاء نمودیم و در حدود معادل پنجاه و پنج ملیون دالر میباشد.

سوال :

در مورد اختلاف افغانستان و پاکستان، حکومت چين معتقد است که این اختلاف بصورت ميگردد ، اکنون این وضع تغيير کرده یا نه ؟

جواب :

چين معتقد است که این اختلاف بصورت دوستانه و از راه مذاکره بين دو کشور حل شود .

سوال :

آيا از عربستان سعودی و کويت چه مقدار قرضه تاحال حاصل داشته اید ؟

جواب :

درین اواخر موافقتنامه ده ملیون دالر امداد بلاعوض و نجاه و پنج ملیون دالر قرضه بدون ربح را بشرايط بسيار سهيل با عربستان سعودی امضاء نمودیم که البته از این قرضه برای پروژه های مختلف استفاده خواهد شد.

با کويت داخل مذاکره هستيم و قرار است يك حيات عالیرتبه نظر بدعوت حکومت کويت در آینده نزدیک برای مذاکره در مورد مساعدت های آنکشور به آنجا مسافرت نماید .

سوال :

وضع افغانستان از نظر پیشرفت اقتصادی چگونه است ؟

جواب :

حکومت افغانستان توجه کافی مبذول میدارد تا فعالیت های مختلف اقتصادی در کشور سرعت گیرد . در رژیم سابق بیلانس تادیات کشور کسرکلی داشت ولی اکنون اوضاع فرق کرده و در سال مالی جاری صادرات و واردات توازن قابل توجه حاصل نموده سطح قیمت ها به کمک سببسی دولت تا حد قابل ملاحظه ای ثابت نگه داشته شد . ولی باینهم اثرات بحران انرژی طوری که ښاغلی رئیس دولت فرموده اند بی اندیشه بوده نمیتوانیم .

سوال :

آيا در نظر دارید از ذخایر تازه کشف شده مس و آهن استفاده نمائید ؟

جواب :

بلی دولت همین اکنون با استفاده از امداد تخنیکي اتحاد شوروی مطالعات ذخایر مس لوگر را آغاز نموده ولی در مورد ذخایر آهن حاجی گک در نظر است در آینده با استفاده از مساعدت تخنیکي اتحاد شوروی مطالعات وسروی آن آغاز گردد .

سوال :

در مورد استخراج نفت چه اقدامات بعمل آمده است ؟

جواب :

در مناطق شمال منابع کافی نفت کشف شده و برمه کاری هادوام دارد. در مورد استفاده از ذخایر مناطق جنوب بایک شرکت نفتی فرانسه داخل مذاکره میباشد .

د افغانستان کالني

سوال :

خصوصی راتعدیل ودر قانون جدید امکانات تازه برای جلت سرمایه گذاری فراهم کرده‌اید؟

پروژه های مهم دیگر عبارت از کدام پروژه

هاست ؟

جواب :

بلی درقانون جدید این روحیه بمیان آمده تاتسهیلات بیشتر واپرای جلب سرمایه‌گذاری درسکتور خصوصی فراهم نماید .

درمورد تطبیق پروژه های جدید آبیاری وتولید برق درولایات شمال قرار است ازامداد اتحادشوروی استفاده شودکه باین ترتیب در حدود یکصدویست هزار هکتار زمین جدید قابل کشت وزرع خواهد شد وصد ها ملیون

جواب :

سوال :

درمورد اصلاحات ارضی وقانون اساسی جدید چه نظری دارید ؟

کیلووات برق درسال ازاحداث بندهای جدید ذخیره آب بدست خواهد آمد وعلاوتا ایجادیک تصفیه خانه نفت به ظرفیت کافی وبعضی پروژه های دیگر تحت مطالعه میباشند .

سوال :

طوریکه ښاغلی رئیس دولت دراولین بیانیۀ شان گفته اند: اصلاحات ارضی درافغانستان یکی ازاهداف عمده رژیم جدید میباشند .

آیامریکا نیزدرپروژه های جدید انکشافی شماسهم میگیرد ؟

جواب :

راجع به قانون اساسی جدید باساس تجارب گذشته نمی خواهیم درین باره بسیار عجله کنیم. زیرا نتایج منفی قانون اساسی گذشته رابخوبی بیادداریم، وامید است مسوده قانون اساسی جدید درآینده آماده گردد وطوریکه ښاغلی رئیس دولت فرموده اند : این قانون مترقی دیموکراتیک و طبعاً دارای تشکیلات سیاسی خواهد بود .

قرار است یک نماینده باصلاحیت امریکائی درآینده نزدیک به کابل بیاید وراجع به مساعدت آنکشور بامقامات مربوط مذاکره کند وامیدواریم درپلان انکشافی ماسهم مؤثر بگیرد.

سوال :

مبارزه بافساداداری تاچه اندازه موفق بوده است ؟

میخواهم یک مطلب دیگر رابرای شما توضیح کنم که در اوضاع فعلی مشکل ما بیکاری یکتعداد جوانان است . درین مورد دولت

جواب :

فساد اداری درهمه جای دنیا هست وهیچ کشوری نمیتواند ادعاکنند که دستگاه اداری آن عاری ازفساد میباشند . ماهم البته بافساداداری باشندت مبارزه میکنیم بااین خصوصیت که این رژیم وجود فساد راقطعاً تحمل کرده نمیتواند.

انتظار میروود تا یکسال دیگر وتوام باآغازپروژه های جدید اقتصادی این پروبلم راه حل بیابد . خاصه که درمورد تربیۀ پرسونل مورد ضرورت چندی قبل اقدامات به عمل آمده است.

سوال :

شنیدم قانون سابق سرمایه گذاری

اعلامیه مطبوعاتی که در ختم مسافرت مسافرت بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی
وزارت امور خارجه جمهوریت افغانستان در یوگو سلاویا بتاريخ ۲۳ جوزای ۱۳۵۴
در بلگراد نشر گردید.

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت
خارجة جمهوریت افغانستان به سلسله
تماسهای منظم سیاسی بین وزارت امور خارجه
افغانستان و وزارت خارجة فدرالی یوگوسلاویا
به بلگراد سفر کرد و در یوگوسلاویا بناغلی
لازارما یسوف معین وزارت خارجة مهماندار
ایشان بود .

بناغلی وحید عبدالله پیام بناغلی محمد داؤد
رئیس دولت جمهوری افغانستان را عنوانی
مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگو-
سلاویا به بناغلی بیچید یک صدرا عظیم
یوگو سلاویا تقدیم نمود بین طرفین در بازه
مسایل جاریه بین المللی و روابط مزید
بین افغانستان و یوگوسلاویا در یک فضای
دوستانه و صمیمانه که مشخصه روابط بین دو
کشور است تبادل نظر صورت گرفت و توجه
خاص به امکانات اقدامات باز هم موثر تر
کشور های غیر منسلک در حل معضلات
سیاسی و اقتصادی بین المللی میدول گردید .

طی این مذاکرات ضرورت تقویه بیشتر
وحدت تساند و قابلیت کشور های غیر منسلک
برای اقدامات بمنظور کمک به استحکام صلح
جهان و بهبود همکاری و سیعتر و مساویانه
بین مردمان و کشور ها بر اساس تساوی
مشبته که تا کنون بدست آمده تاکید گردید .

طرفین ملاحظه کردند که شباهت وسیع نظر
در مورد حوادث جاریه جهان بین شان موجود
است .

طرفین ضرورت پیشبینی تماسهای مزید دو
جانبه را که اهمیت خاصی در جلسات بین-
المللی مهم از قبیل کنفرانس وزرای خارجه
کشور های غیر منسلک در لیما و جلسله
مخصوص مجمع عمومی ملل متحد دارد تاکید
کردند .

طی مذاکرات رضایت متقابل در مورد
انکشاف مثبت روابط دوستانه بین یوگوسلاویا
و افغانستان ابراز گردیده و بمنظور همکاری
مثمر تر آینده بین دو کشور پیشنهاد اتی
صورت گرفت . با ارتباط باین موضوع به
بهبود روابط اقتصادی توجه خاص بعمل آمد
زیرا امکاناتی که درین ساحه موجود است
هنوز کامل مورد بهره برداری قرار نگرفته
است .

طرف افغانی به ساحات خاص انکشاف
اقتصادی افغانستان که سهمگیری یوگوسلاویا
در آنها استقبال نیک خواهد شد اشاره کرد
طرفین اظهار امید کردند که موافقتنامه جدید
تجارتی که تازه به امضاء رسیده همکاری
اقتصادی با منفعت متقابل را تشویق خواهد
کرد .

جهان در سال ۱۳۵۳

در سال ۱۳۵۳ فلسطین، شرق میانه، قبرس، حبشه، واریتریا، یرتکال، هندوچین، روابط شرق و غرب عرب و اروپا و یکعده نقاط و شخصیت‌های دیگر جهان مورد توجه بودند.

فلسطین و شرق میانه

در آغاز ۱۳۵۳ از منعقد گردیدن موافقه‌دو باره جدا شدن قوای مصر و اسرائیل در نریژیکی کانال سویز سه هفته سپری شده و سخن از بحث مذاکره درباره جدا شدن قوای اسرائیل و سوریه در بلندی‌های جولان بود. این قسمت مذاکره بسی دشوار تر از آن مذاکرات که در کیلو متر ۱۰۱ بین مصر و اسرائیل صورت گرفته بود ثابت گردید. همان بود که بعد از زفت و آمد های متعدد دکتور کیستنجر وزیر خارجه اتاژونی بالاخره بتاريخ ۱۰ جوزا در باره جدا شدن قوای عرب و اسرائیل در بلندی های جولان نیز موافقه بعمل آمده. مقدمات سوزیائی توضیح کردند کسه این جدا شدن قوا حالت موقت است و اسرائیل باید مطابق فیصله مجمع عمومی ملل متحد همه جولان را تخلیه کند.

در اسرائیل انتقادات متعدد راجع به ناکامی سپاه اسرائیلی در جنگ رمضان سال هاقبل (که اسرائیل جنگ یوم کیبور نامیده میشود) حیات سیاسی را برآشفته گردانیده بود. رئیس ارتکان حرب الازار مستعفی شد، بتاريخ ۲۲ حمل حکومت گولدامایر مستعفی گردید و با وی یکعده

سیاستمداران کهنه کار یعنی موشی ذابان و ابابیان و سایر نیز کناره گیر شدند، درجه معلومیت ایشان در نگاه عوام اسرائیل به جبهه بدبین نزول کرد. جنرال اسحق را بین کابینه خود را تشکیل نمود. مگر به مشکل زیاد از کنیشت (پارلمان اسرائیل) رای اعتماد بدست آورده کوماندو های فدائیان فلسطین مربوط آن دسته ها که وابسته به سازمان آزاد پیمخش فلسطین (پاسر عرفات) نیستند، چند باری در داخل اسرائیل به فعالیت پرداختند. و این تلاشهای فداکارانه ایشان جهانیان و مردم اسرائیل را يك بار دیگر متوجه گردانید که این حالت غلبه جوئی اسرائیل قابل دوام نیست.

مشکل بزرگ اختلاف بین ملل حسین و پاسر عرفات درباره عاقبت کرانه غربی روداردن بود که آیا بعد از آزاد شدن آن بسته به کدام دولت گردد. پاسر عرفات میگفت چون فلسطینی هستند باید جز دولت فلسطین شوند. ملک حسین میگفت چون این خطه قبل از اشغال اسرائیل جز مملکت هاشمیه اردنیه بود باید دوباره به اردن ملحق گردد. این اختلاف نظر در صف کنسور های عرب رخنه ای بزرگ انداخته بود. مرحله نخستین قناعت یافتن ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی راجع به حقانیت دعواو فلسطینیان بود. همان بود که بتاريخ ۴ عقرب اجتماع روسای کشور های عرب در رباط منعقد گردید و پس از چهار روز این اعلان تاریخی را نشر کرد که همه (بشمول ملک حسین) موافقه

رویداد های سال در جهان

عودت کردن خاکهای فلسطینی به ساکنان آزاد یبخش فلسطین بحیث یک قوه دو لسی خواهد بود.

گرچه رئیس جمهور نکسن، رئیس جمهور آزرقه اتازونی در تابستان سفر جالبی به شرق «پانه کرده بود، مگر هیات اتازونی در جمله آن اقلیت بود که به این فیصله نامه های مجمع عمومی رای موافق نداد، و حتی سفیر اتازونی در ملل متحد، در روز های واپسین مجمع عمومی بیاناتی داد، که گویا نباید به آرای اکثریت وقتی گذاشته شود و سفیر و نماینده دائمی الجزایر بوی جواب داد که، جهانیان جریان را بگری پارلمانی و صدور فیصله ها را بموجب آرای اکثریت، از پارلمانهای غربی، و از آنجمله کانگرس امریکه آموخته اند، و امریکا ثیان در انشای منشور ملل متحد دست قوی داشتند!

در روابط اتحاد شوروی با کشورهای عربی، تحولات عمده بدید آمد. چون بتاريخ ۱۹ قوس اعلان شد که سفر لیونید برژنیف، زعيم حزبی اتحاد شوروی به قاهره به تعویق افتاده است، و سایر خبر رسانی غربی اعلان کردند که در روابط بین قاهره و مسکو، بحران خطیری صورت گرفته است. بزودی اندره گرو میکو وزیر امور خارجه اتحاد شوروی، به دمشق و قاهره سفر کرد، و اعلان شد که سلاح شوروی نه تنها به سوریه بلکه به مصر پیهم میرسد. حکومت مصر اعلان کرد، آرزو دارد روابط آن با اتحاد شوروی و اتازونی دوستانه باشد. زیرا اتحاد شوروی به مصر مساعدت نظامی میکند، اتازونی وعده کرده است درباره طی مراحل صلح کام

دارند «سازمان آزاد یبخش فلسطین» یگانه نماینده قانونی مردم فلسطین میباشد، و مردم فلسطین، حق داشتن قدرت ملی و دولت را دارند. تا آنکه بر همه سرزمین فلسطینی که باید آزاد شود، بشمول کرانه غربی اردن و نوار غزه، حکومت خود راقیم کنند. این اتفاق نظر، مقام تاریخی راو جهان را، متوجه نمک آن هموائی و همدستی همه مردمان سرب گردانید. چون بتاريخ ۲۲ عقرب یاسر عرفات داخل تالار مجمع عمومی ملل متحد گردید اعضای هیات های کشورهای جهان با کمال حرارت و کف زدن های ممتد قدوم او را گرامی داشتند. یاسر عرفات گفت: آرزو منداست در فلسطین یک دولت دیموکراتیک رویکار شود که در آن مسلمانان، عیسویان و یهودان اشتراک داشته باشند، و خواهش کرد جهانیان شاخه زینون را که نشانه صلح است و بدست دارد، نگذارند زمین بیفتد.

تأثیر ژرف این موقف یاسر عرفات، بتاريخ اول قوس معلوم گردید، هنگامیکه مجمع عمومی فیصله نامه ای صادر کرده و حق مردم فلسطین را به کسب استقلال تأیید نمود. و نیز فیصله کرد که سازمان آزاد یبخشی فلسطین در ملل متحد بحیث مشاهده دائمی قبول گردد.

از آن زمان به بعد، جریان وقایع، تحت تأثیر این رویداد های عمده بود. مذاکرات درباره جداشدن قوا، چه در شبه جزیره سینا و چه در بلند یهای جولان، مربوط به این گردید که جریان جداشدن مزید قوا، مقدمه تخلیه کامل همه اراضی اشغال شده و از آن جمله

نخلبه همه سر زمینهای اشغالشده ۱۹۶۷ عربی
عرب و اسرائیل وساطت کند.

عرب و اسرائیل وساطت کند.
اعاده روابط ایران و عراق وشکست یافتن
آرادی خواهان کرد در عراق به عراق امکان
داد در پی عادی ساختن روابط خود با کشور
های جهان شود.

موضوع شرق میانه از مساله نفت و بحران
نیرو در جهان جدا نمی گردید. زیرا اکثریت
ذخایر نفت جهان در زیر خاک کشورهای عربی
شرق میانه وجود دارد. دکتور کیسنجر، در
جواب سوالی اظهار داشتند بود اگر اقتصاد
جهان غرب دچار اختناق شود، انگاه امکان
اقدامی نظامی اتازونی (برای اشغال چاهای نفت)
موجود است. ژسکار دستن، رئیس جمهور فرانسه
اظهار داشت که موضوع نفت باید از راه
مذاکره بین صادر کنندگان و وارد کنندگان
و کشورهای های جهان سوم فاقد نفت حل و فصل
شود. در مذاکرات ۲ عقرب، بین رئیس جمهور
اتازونی و رییس جمهور فرانسه، موافقه بعمل
آمد که موضوع بحران نفت از راه مذاکره بین
هرسه جانب مذاکره بین هرسه جانب مذکور،
حل و فصل شود. در مقابل، رئیس جمهور
فرانسه نیز پذیرفت کشورهای وارد کننده نیز
برای هماهنگی بین خودها آمادگی بگیرند این
بود فضای که در ضمن آن و در هنگام پایان
یافتن سال ۱۳۵۴ وزیر خارجه اتازونی بین
پایینخت های کشور عربی و اسرائیل هنوز
رفت و آمد میکرد و کشورهای عربی برین مطلب
اصرار میوزیدند که نتیجه این همه مساعی باید
موقت تلقی گردد، تا آنکه کنفرانس ژینو منعقدشده،

قبرس

یکی دیگر از نقاط جالب توجه جهان در سالیکه
گذشت جزیره قبرس بود. ترکان آن جزیره که
از وعده های امروز و فردا سراسقف مکاریوس
بجان آمده و در یافته بودند، آن سیاستمدار
کهنه کار، آرزومند رعایت قانون اساسی قبرس
برای شناختن حقوق شان نیست. از طرف
دیگر رژیم دست راستی آتن، عناصر دست
راستی یونانی قبرس را تشویق میکردند، ایشان
حتی سر اسقف مکاریوس را نپسندیده، الحاق
جزیره را به یونان میخواستند ایشان بتاریخ
۱: جولائی دست به کودتا زدند، و سراسقف به
پایگاه یرتانوی در جزیره قبرس پناه برده
از آنجا به لندن فرار کرد. این جریان موجب
گردید حکومت بلند ریجودیت، به اشغال یک
قسمت جزیره قبرس اقدام کند. نتیجه آن
شد که رژیم دست راستی یونان سقوط کرد،
و صدراعظم اسبق آن کشور کار امانلیس،
از خارج بوطن آمد. در قبرس، ثمره جریانات

آن بود نتوانست از يك ميراث دوره استعمار خود رافارغ کند، ورژیم جدیدی از شناختن حق تعیین سرنوشت مسلم مردم اريتريا چشم پوشی کرد همان بود که قیام چندین ساله مردم اريتريا شکل يك جنگ خطیر را گرفت که سبب جلب همه نیروی حبشه گردید. اکثر کشورهای افریقایى، خاصه کشور های مسلمان، از اريتريا پشتیبانی کردند و یکسره کشور های عربی (که از ستگیری چندین ساله حبشیان بر مردم اريتريا وقتلها دسته جمعی آنها آگاه بودند) به ملت خود، همان اريتريا مساعدت مالی و سیاسی رسانده.

دوام این جنگهای دامنه دار در اريتريا تا تمام با آتشباری ستمگرانه قوای هوایی حبشه موجب نگرانی کشور های جهان سوم بود.

پرتگال

کشور دیگری که توجه جهانیان را در سال ۱۳۵۳ جلب کرد پرتگال بود. بتاريخ ه نور جنرال سپینولار همبر کودتای تاریخی گردید. که در آن دستگاه نظامی قاشستی و استعماری که تقریباً نیم قرن دوام کرده بود بر چیده شد. همه طبقات آزاد یخواه ملت پرتگال از این قیام پشتیبانی کردند. حکومت جدید، مقررات زمان استعماری را لغو کرد، و ضمناً به مردمان همه متصرفات پرتگال پیشنهاد آتش بس را نمود. بهمین سلسله کشور کوچک گینی بیسائو در غرب افریقا آزاد گردید. همچنین پرتگال، زعمای جنبش فریلمو، دوباره آزادی موزنبیق، بریک پروگرام موافقه نمود بعد از باره استقلال انگولا، و نزدیک ساختن جریانات مختلف آزاد یخواهی آن موافقه بعمل آمد.

آن شد، که ثلث شمالی جزیره، تحت اشغال سپاه ترکیه ماند و دولت جنوب جزیره به دست یونانیان. هزاران قبرسی (چه یونانی و چه ترك) مجبور به ترك خانمان شدند. روف دنكتاش، زعيم تركان، و كلبي يدس زعيم يونانيان در باره بعضی موضوعات بشری بموافقه رسیدند، اما مساله عاقبت سیاسی قبرس حل نشد، و تركان اعلان تشكيل يك حكومت خود مختار تركی را در شمال جزیره کرده گفتند، حاضرند با قسمت يونانی جزیره با اساس مساوات داخل فدراسیون شوند. یونان به شورای امنیت مراجعه کرد، و شورای امنیت فیصله نامه صادر نمود که مردو جامعه یونانی و تركی جزیره باهم مذاکره کنند. هنوز جهانیان منتظر پرده های اخیر این صحنه میباشد.

حبشه و اريتريا

هنگام آغاز سال ۱۳۵۳ جهانیان وقایع چند هفته قبل (ماه دلو) حبشه را با خاطر داشتند. یکدسته سپاه حبشی در اسمازاقیام کرده بودند و قسمتی از بحریه بان ملحق شده بود. این حالت قیام تادیسسی با با اثر کرد و تسلط عسکری روز افزون گردید. همان بود که در خیر ماه جوزا اکثر اختیارات بدست رجال عسکری آمد و در آغاز ماه اسد دیگر حکومت «مکوتن» بروی کار نبود بتاريخ ۲۱ سنپله امیراتور خلع شد و بتاريخ ۲ قوس شصت نفر از رجال ملکی و عسکری بشمول مکوتن اعدام شدند. حکومت جدید حبشه اعلان کرد، که راه سوسیالیزم را می پیماید. مشکل بزرگ حبشه

کشورهای جهان سوم، با پرتگال روابط دوستانه را برقرار کردند. اتحاد شوروی، دیگری کشور های سوسیالیست، پس از ۴۶ سال مفاطمه، روابط سیاسی خود را با لوزین برقرار نمودند. تاثیر عمده انحلال دستگاه استعماری پرتگال هراس شدید نژاد پرستان افریقای جنوبی و رد پزیا بود. ایشان باین حقیقت رسیدند که دیگر حتی تحریک سفید پستان موزمبیق، جزیک گاه دودبی نتیجه نخواهد بود. و بنا برین، باید باز عمای افریقای از راه مذاکره پیش آیند. افریقای جنوبی اعلان کرد که برای منتقل ساختن سرزمین جنوب غربی افریقا (بنام نامیبیا) بسوی استقلال پلانی وضع میکند. و همچنین ایان سمیت، صدراعظم نژاد پرست رود یزیا (کشور زیمباب وی) موافقه کرد با زعمای افریقای داخل مذاکره شود. بعدا تبدلات مزید در پرتگال بعمل آمد و یک حکومت دارای تمایل سوسیالیست برقرار گردید. جنبش های دست راستی نیز بعضی جنبش های افراطی دست چپی را فاقد حق فعالیت سیاسی دانستند تا آنکه دایر ساختن انتخابات ممکن گردید. جنرال سپینولا و طرفداران وی، که با دست راستی هانزدیک شده بودند، در برازیل پناه گزین گردیدند.

هندوچین

در آغاز سال ۱۳۵۳ چنان به نظر میرسید که گو یادر جنوب شرق آسیا نوعی توازن برقرار شده است. محض دوام جنگ کمبودیانشان میداد که دشواریهای رژیم لوزین در جنوبین روز افزون است. جریان ماه هایشان داد که

مشکلات رژیم لوزین بیش از آن است که در جهان غرب تصور میشود و اوضاع ویتنام جنوبی نیز بیش از پیش شبیه به کمبودیا میگردد. در کمبودیا قوای طرفدار سپانوک (حکومت اتحادملی) حلقه محاصره را بر شهر پنوم پن جدی تنگ کرده اند که اتازونسی مجبورا به ایجاد یکنوع پل هوایی بمقصد حمل اسلحه و اذوقه بمساعدت رژیم لوزین اقدام کرد. کانگرس اتازونی امکان تقدیم مساعدت مزید رابه لوزینول زیر بحث گرفت مگر همه ملتفت بودند که اینگونه مساعدت ها زنده گانی رژیم لوزینول را بجز چند هفته تمدید نمیکند از ینجاست که در اتازونی ضرورت کناره گیری لوزینول تقویت یافت، زیرا سپانوک لوزینول و لایق مذاکره نمیدانست، و بجز علیه طرفداران خود دیگر راه حل رانمیبی در یافت بگفته از شخصیت های سیاسی اتازونی باین نتیجه آمدند که باید در پی تلافی اشتباهات گذشته گردیده و با سپانوک داخل مذاکره گردند. و شرایط او را (که توام بادوام سیاست غیر منسلک بود قدر دانی نمایند)

رژیم وائیتو در سیگون نیز بیش از پیش با مشکلات دچار شد. طرفداران حکومت موقت انقلابی ویتنام جنوبی اکثر روستا و جنگل ها تسلط خود در آورده اند. و در اواخر ۱۳۵۲ برای تسلط بر شهرهای مختلف ویتنام جنوبی بشمول سیگون داخل اقدامات موفقانه بودند. یکمده از شخصیت های سیاسی امریکا نسی اظهار نظر کردند کناره گیری وائیتو از حکومت سیگون لازم نیست. عده دیگر چنان

رویداد های سال در جهان

تشخیص نمودند که کار از کار گذشته است. جنگ ویتنام که سبب مرگ ۵۶ هزار سپاهی امریکائی و اتلاف یکصدو پنجاه ملیارد دالر گردیده است با شکست رژیم سیگون خاتمه یافت.

روابط شرق و غرب

در زمینه روابط شرق و غرب تحولات قابل توجه پدید آمد. مرحله اولی مذاکره بین حکومت ریچارد نکسن و زعمای شوروی بود. چنانکه در آغاز بهار دکتور کیسنجر بمسکو مسافرت کرد. و در تابستان ریچارد نکسن نیز بمسکو رفت. مذاکرات ایشان در باره محدود ساختن اسلحه تعرضی به نتیجه بسیار مشخص نرسید. از جانب دیگر این مسافرت رئیس جمهور آتوقتنه اتازونی به مسکو و نیز مسافرت وی به شرق میانه (با همه آب و تاب اولی) دور نمای بی فروغ یافت، زیرا رسوائی واتر گیت از اعتبار قصر سفید پیوسته میکاست. همان بود که نکسن بتاريخ ۱۴ اسد اعتراف کرد در موضوع واترگیت مسؤولیت دارد، و همان بود سه روز بعد، استعفاى خود را تقدیم نمود، و جرال د فورد رئیس جمهور اتازونی گردید. وی بعداً، را کفلر را به حیث معاون خویش گزید، رئیس جمهور معزول را از محاکمه معاف کرد.

بتاریخ ۲ قوس، بین رئیس جمهور جدید امریکا و لیونید برژنیف، در ولادی وستوک، واقع شرق اقصای شوروی راجع به محدود ساختن سلاح تعرضی، از روی پرنسیپ موافقه به

عمل آمد، و تفصیل موضوع به مذاکرات آینده مؤکول گردید. درباره توسعه موافقات تجارتی نیز تفاهم بعمل آمد. بعداً در اثر تحریک هوا خواهان اسرا نیل در کانگرس اتازونی، این موافقه تجارتی، مشروط به آن اعلان شد، که اتحاد شوروی یهودان شوروی را اجازه مهاجرت بدهد. این ادعای کانگرس امریکا، از طرف اتحاد شوروی به اکراه تلقی گردید، و همان بود در تفاهم شرق و غرب، سکنه مهم پدید آمد و چون در آن اوقات، زعمیم حزبی اتحاد شوروی لیونید برژنیف، در تعطیل استراحت بود، مقامات تبلیغاتی غربی آوازه بیماری شدید او را نشر کردند، و حتی مذاکرات رئیس جمهور فرانسه ژسکا دستن و لیونید برژنیف را، راجع به ضرورت انعقاد کنفرانس امنیت و همکاری اروپا، آخرین فعالیت دیپلوماتیک آن زعمیم شوروی قلمداد نمودند، چند هفته بعد برژنیف از صدرا عظم انگلستان در مسکو پذیرائی کرد. و تبلیغات نادرست ثابت شد.

غرب اروپا :

در آغاز سال ۱۳۵۳ ژورژ پومپیدو رئیس جمهور فرانسه از اشتراک به دعوت های دیپلوماتیک به افتخار سفرا که خود میزبان آن بود معذرت خواست. آخرین روزهای زندگانی او فرارسیده بود، و به تاریخ ۱۳ حمل، در اثر یک بیماری که از خطر آن قبلاً آگاه بود از جهان رفت. پیکار سیاسی بین قوای دست چپ، یعنی اتفاق سو سیالیست ها و کمونیست ها، که زعمیم سو سیالیست

د افغانستان کالنی

میتران رابحیث کاندیدگزیده بودند، وژسکاره دستن (طرفدار لیبیرا لیزم) بر حیات سیا سی فرانسه مسلط گردید . بتاريخ ۱۵ نو و میتران در دوره اول انتخابات نتایج خوب به دست آورد . اما در دوره نهائی انتخابات ،

بهر سوی جهان .

بین المللی زن بوده (قابل یادآوری است .

رویدار های متفرق درهر ناحیه جهان جالب توجه بود . و نمیتوان درین مختصر از آن ذکر کرد . ایجاد روابط رسمی بین کلیسای کاتولیک و کوبا قابل توجه بود ، اگر چه در اجتماع کشور های امریکائی ، راجع به قطع تحریم تجارت با کوبا ، فیصله نهائی بعمل نیامد . نخستین انفجار آزمایشی هند جالب توجه بود . و آنرا مبصران نشانه شامل شدن هند ، در جمعیت دارندگان سلاح ذروی بشمار آوردند . و هند توضیح داد که آرزومند تسلیحات ذروی نیست ، و در هیچ جنگ به استعمال اسلحه هستوی آغاز نخواهد کرد . در یوگو سلاویا مارشال تیتو ، ودر تونس ، حبیب بورقیبه ، بحیث رئیس جمهور ، برای مدت باقی زندگانی اعلان شدند . یکی از رجال برجسته حزب کانگرس ، از جمله مسلمانان ، فخرالدین علی احمد ، بمقام ریاست جمهوری هند رسید . جزایر قمر «کومور» واقع بحر هند ، در شمال مدغاسکر در اثر رفتارندم برای ختم سلطه فرانسوی و کسب استقلال رأی دادند ، بتاريخ ۲۵

بتاریخ ۲۹ نور ژسکاره ستن با اکثریت اندک غلبه کرد ، ودر فاصله ، زعمای داخل حزب جنرال دو گول ، و نیز میشل ژوربر وزیر خارجه سابق (که در نگاه فرانسو یان شخصیت سیاسی قابل اعتبار بود) طرفداری خود را از ژسکاره ستن اعلان کردند . در جمهوریت اتحاد المان ، بتاريخ ۱۷ نور ویلی برانست صدرا عظم المان (در اثر افشای يك مساله جاسوسی که یکی از همکاران اداری وی در آن دست داشت) از چکومت استعفا نمود و به جای او هلموت شمیت کرسی صدارت را گرفت . در برتانیه ، در ماه میزان ، انتخابات بعمل آمد و حزب کارگر با اکثریت خفیف غلبه کرد .

بصورت عمومی کشورهای اروپای غربی دچار بحرانات اقتصادی و اجتماعی بوده است و راجع به آینده بازار مشترک نیز دچار نگرانی بودند . در آخرین اجتماع سران حکومت کشورهای بازار مشترک ، تصمیم بعمل آمد برای برتانیه ، مساعدت خاص صورت گیرد تا آنکشور بتواند ، در بازار مشترک باقی بماند .

رویداد های سال در جهان

عزرب کنفرانس موسسه خوراکه و زارعت در روم ضرورت پیکار با قحط و گرسنگی را اعلام کرد، گر چه متاسفانه ،کشور های صنعتی و دیگر کشور های غنی با این مقصد، حاضر به تقدیم معاونت مالی که کافی باشد نگردیدند انتخاب شدن يك مسلمان افریقا ئی احمد مختار ایم باو (شخصیت سنگا لی) به حیث مدیر عمومی یو نسکو ،بجا نشینی دانشمند فرانسوی رونی ماهو قابل توجه ،و از نشانه های عروج جهان سوم ،درین آغاز چهار مین ربع قرن بیستم بود .

یکی دیگر از جریانات عمده ۱۳۵۳ گسترش مزید قیام مسلح مسلمانان جنوب فلپین برضد مقامات دولتی و عسکری مانیلا میباشد که در آن عناصر متعصب مسیحی هوا خواه دسته های مسیحی مخالف مسلمانان هستند .

در جمله آنان که در سال ۱۳۵۳ چشم از جهان پوشیدند در زمینه سیاست نام مارشال ایوب خان سابق رئیس جمهور پاکستان ، علال الفاسی رئیس حزب استقلال المغرب (که زمانی سالهای دراز برضد سلطه فرانسه قیام کرده بود) مصا لی حاج زعیم الجزایری که او هم تا نزدیکی زمان استقلال الجزایر از مجاهدین آزادی کشور خود بود، ژوکوف

مارشال شوروی ، پیرون رئیس جمهور روی کارو سابق ارزانتین ،الحاج امین الحسینی زعیم تاریخی فلسطین در قرن بیستم ،گرشنا منون شخصیت سیاسی هندی ، کاتر یسن فور تسیوا وزیر کلتور شوروی ،لیوشاوچی سابق رئیس جمهوریت مردم چین، اوتانت احمد اسماعیل علی فرمانده قوای مسلح مصر، مارشال بولکانین زعیم سابق شسو روی ، الیجاه پول ملقب به الیجاه محمد (مؤسس فرقه مسلمانان سیاه در امریکا) قابل توجه است .

در جمله دیگر شخصیت ها که در سال ۱۳۵۳ از جهان رفتند مارسل پائبول نویسنده تیاترو عضو اکادمی فرانسه (مؤلف تویاز) ستورات السوپ روز نامه نگار امریکائی ، والتر لیپمن سر مقاله نویسن و مبصر امریکائی چارل لیند برک (اولین پیلوتی که در ۱۹۲۸ بحر اتلس رابا طیاره پیموده از امریکا به اروپا رسیده بود) ام گلثوم ملقب به کوکب شرق خوش آواز ترین سراینده عربی ، واو تاسیس سرمایه دار یونانی شو هر ژاکلین (سابقا بیوه پرزدنت کنیدی) می باشد. اینها همه برای ۱۳۵۴ زنده نماندند تااز حوادث گونا گون آن باخبر شوند .

جهان در ربع اول سال ۱۳۵۳

از قدرت بر کنار شده بود .
خاتمه یافتن جنگ ها در هندچین نتایج
متعدد داشت . درلاوس همه قوای دست راستی
بدون جنگ از قدرت بر کنار شدند . فلیپین و
تایلند هر دو در پی بهبود روابط خویش با
جمهوریت مردم چین گردیدند ، و روابط خاص
نظامی خود را با تازونی محدود کردند آن کشور
های غیر متسلک که مایل به غرب بودند ،
چون اندونیزیا ، مالیزیا و سنگاپور ، در پی
بهبود روابط خویش با کشورهای سوسیالیست
شدند . تازونی همه مساعی خویش را بکار
برد تا بجهان شرح دهد که خانه یافتن
جنگ ها در هند چین ، معینی آنها ندارد که
تازونی تعهدات خود را ایفا نمیکند ، راجع
باینکه تازونی از جاپان و کوریای جنوبی
دفاع خواهد کرد ، تذکرات متعدد از جانب
تازونی بعمل آمد و حتی حکومت واشنگتن
اظهار داشت ، در صورتیکه کوریای شمالی
بر کوریای جنوبی حمله ورشود ، آنگاه
احتمال استعمال اسلحه تاکتیک هستوی از
جانب امریکا موجود است . تازونی ، بنام نجات
دادن یک کشتی تجارتي خویش بنام مایاگین
که بدست قوای کمبودیائی افتیده بود ، برای
یک مدت مختصر ، یک قسمت یکی از جایز
کمبودیا را اشغال کرد .

مجمعل رویداد های جهان که در بالا تقدیم شده
است از نوروژ ۱۳۵۳ تا اخیر حوت ۱۳۵۳
را فرا میگیرد . زمانیکه نوبت چاپ این اوراق
در سالنامه فرا رسید ، مناسب بنظر آمد ، که
مجمعل رویداد های جهان ، از نو روز ۱۳۵۴
تا وسط سرطان نیز اضافه شود . البته در
سالنامه ، سال آینده این قسمت نیز با تفصیل
لازم شامل اوضاع سال ۱۳۴۵ خواهد شد .
ربع سالی که گذشت ، مشحون از وقایع
عمده بود ، و مهمترین آن پایان یافتن جنگ
در هند چین میباشد . شکست قوای رژیم دست
نشانده سیگون . بطوری سریع بود ، که همه
ناظران امور سیاسی و نظامی را به حیرت
انداخت . همان بود که قوای حکومت موقت
انقلابی ویتنام جنوبی (که در سابق ویتکونگ
نامیده میشد) شهر سیگون را فتح کرد و نام
آن بلده شهر هوچی من گذاشته شد . متعاقباً
مذاکرات لازم ، برای تهیه وحدت ویتنام شمالی
و جنوبی آغاز گردید ، که هنوز دوام دارد .
چند روز پس از سقوط سیگون ، قوای
حکومت انجاردملی کمبودیا ، داخل شهر پنوم پن
گردید . چند روز قبل لون نول آن شهر را
ترك گفته بود و تازونی سفارت خود را در
آنجا بسته بود . این سقوط رژیم دست
نشانده پنوم پن ، پنج سال بعد از کودتائیسی
واقع گردید که در اثر آن نورو دوم سپهانوك

رویداد های سال در جهان

اتازونی به متحدان اروپای غربی شرح داد، که به تعهدات خود در آن ناحیه پایبند میباشند. چنانکه جرالده فورد، رئیس جمهور اتازونی، شخصا در اجتماع پیمان اتلس در بروکسل حاضر شد.

مردم برتانیه، توسط یک ریفراندوم، دوام عضویت کشور خویش را در بازار مشترک اروپای غربی تأیید نمودند. در ایتالیا، در اثر انتخابات بلدی و محلی، پیشرفت وسیع عده رای دهندگان کمونیست آنکشور را ثابت کرد و این واقعه حزب دیموکرات مسیحی را (که از سی سال باینسو قدرت را بدست دارد) به هراس انداخت.

در شرق میانه، واقعه مهم از جهان رفتن ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی بود، که از طرف یکی از جوانان از افراد خانواده اش در روز میلاد رسول اکرم (ص)، مقتول شد. اگر چه در سیاست خارجی عربستان سعودی

تغییر عمده واقع نگردید، مگر شخصیت با نفوذ ملک فیصل از صف زعمای عرب جهان ناپدید شد، و بزودی، دانسته شد کسی به مشکل میتواند جاگزین او شود.

مساعی یکجمله کشورهای جهان، برای به بهبود (گام بگام) روابط اسرائیل و عرب، ادامه یافت. سادات، رئیس جمهور مصر، در شهر

سالز بزرگ واقع اطریش، با جرالده فورد رئیس جمهور اتازونی ملاقات کرد. و متعاقبا به کشور خود عودت کرده، در مراسم گشایش آبراه سویز اشتراک نمود. اسرانیل قوای خود را در حاشیه شبه جزیره سینا، در نزدیکی کانال تقلیل داد. و با وجود این اقدامات، که در آغاز امید بخشا تلقی شد. تفاهم بین مصر و اسرائیل باسانی عملی نگردید، زیرا اسرائیل میکوشید بدون تخلیه شرم الشیخ وحتی بدون تخلیه دو گذرگاه کوهسار در سینا از مصر تعهد عدم مخاصمت را بدست آرد، و ضمنا بلندی های جولان را نیز تخلیه نکند، مسافرت اسحق رابین صدرا عظم اسرائیل به اتازونی ثابت کرد که تقاضا های آنکشور از حد زیاد است. و در حقیقت، آرزو دارد وقت را تلف کند و تا موسم انتخابات اتازونی برسد در آن زمان گروه های سیاسی امریکا دست نگر آراء یهودان امریکائی میشود.

ظهور این دشواریها در کار تأمین صلح گام بگام، در اثر سخت گیری اسرائیل، سبب شد که اتازونی بعد از این، ضرورت انعقاد کنفرانس ژنیو را مورد توجه آرد چنانکه اتحاد شوروی درین باره از سابق اصرار داشت.

واقعه ناگواری دیگر، شدت یافتن تصادمات بین فلانژیست های مسیحی لبنان بنام کتاب

د افغانستان گانې

و فدائيان فلسطين مقيم بيروت بود . سخن به جاني كشيده كه طرفين راکت و هواوان و ماشيندار ثقيل بکار ببرند . ودر نتیجه ، زند گاني هر روزه شهر بيروت فلج گرديد و اقتصاد لبنان دچار مخاطره شد .

اعلان آزادي موزنبیق ، تحت رياست سامورا ماشل ، قابل توجه بود ، زیرا در روز جشن آزادي نمايندگان حكومت جديد پرتگال ، و يكعده سفيد پوستان مقيم موزنبیق با عين حرارت مانند افريقائيان خاتمه يافتن پنجصد سال تسلط استعماري را بر آنکشور تجليل ميكردند .

دسته های آزاديخواه مستعمره ديگر پرتگالي ، يعنی آنگولا ، بايكديگر داخل محاربه بودند ، تا اينكه با مساعی جويو كينياتا ، هر سه حرکت موافقه نمودند ، قواي مسلح خود را يکجا نموده واز آن سپاه دولتي انگولا را تركيب دهند و هوا خواهان ملکی خود را خلع سلاح نمايند .

در روابط شرق و غرب ، پيشرفت های قابل توجه بعمل آمد و آن اينکه راجع به كنفرانس ۳۵ کشور ، مرکب از کشور های شرق ، غرب اروپا به سطح روسای دول ، اطمينان حاصل گرديد ، که در اخير تابستان امسال درهلنکی منعقد خواهد شد .

این کنفرانس امنیت مجموعی و همکاری اروپا، از هدفهای مهمه سیاست خارجی اتحادشوروی بود و کشورهای غربی نیز از روی پرنسیپ آنرا پذیرفته بودند .

نخستین اجتماع کشورهای تولید کننده و مصرف کننده نفت ، در پاریس به ناکا می انجامید . اتازونی اصرار داشت محض درباره نفت و نرخ آن بحث بعمل آید . کشورهای عمده مولد نفت ، خاصه الجزایر و ایران ، اصرار کردند که باید درباره نرخ و تجارب دیگر مواد عمده تجارتي جهان ، مذاکره صورت گیرد . اتازونی دراول این پیشنهاد را قبول نکرد ، چنانکه کنفرانس سقوط نمود . بعد از آن ، اتازونی امکانات قبول تشکیل يك کمیته را برای بحث درین زمینه نیز قبول کرد ، و حل و فصل موضوع به هفته ها و ماه های ما بعد موکول ماند .

در هند يك عده شخصت های سیاسی سابقه دار از آنجمله جای پرکاش نراین برضد انديرا گاندي صدر اعظم اجتماعات سیاسی دامنه دار را راه انداخت . انديرا گاندهی از اشتراك در كنفرانس بين المللی سال زن (متعقدہ مكسيكو) صرف نظر کرد و حالست اضطراب را در کشور خویش اعلام کرد .

شگفت‌های زمینه ادبیات امروز

نیرو میگرفت تا خودش را در مرکز قرار دهد و فرمانروایی دیرینه سال شعر و نظم را پایان بخشد. در میانه سده نهم چند آثار منظوم هنوز خواننده فراوان داشت، کتاب مهبیجی که برای اعضای خانواده ما نوشته میشد، تقریباً همیشه به نثر و به احتمال زیاد، رومان میبود طبقه وسیع ورشد یافته متوسط برای مطالعه خود چشم به داستان منشور داشت

۱۰۰ تنها شاعران موفق و بلند آوازه‌ی چون «لانک‌فلو» «تنی سن»، «دهوگو» میتوانستند در برابر وضع موجود قد علم کنند و تازه «هوکو» همچنانکه دیده‌ایم، داستانهای منشور نیز

مینکاشت. (۲)

بیگمان نظم که در این زمان به نیروی روز افزون نثر پی برده بود، با تمام توانایی خودش در برابر رقیب تازه به دوران رسیده، یعنی نثر، به مقابله پرداخت. نظم میکوشید فرمانروایی رنگ باخته‌اش را در سرزمین ادبیات همچنان با برجا نگه‌دارد و نگذارد که مرکزیت به دست نثر بیفتد.

شعر سرایان برای نگه‌داشت مرکزیت نظم به تلاشهایی دست یازیدند. از جمله «شهراده خانم اثر «تنی سن»، که در حقیقت رومان‌یست ریقی که در قالب شعر منشور بازگفته شده، با همه قدرت شعری که در هاروی از قطعات غنایی آن تمرکز یافته، نمونه بارز این مقابله و کوشش مصمانه و موفق‌یست در این جهت که خوانندگان را از توجه به داستانهای منشور باز دارد... ولی شعرا به تدریج و باد لگرائی

سده نهم اروپا زودگرگونی شگرف را در زمینه ادبیات با خودش رهتوشه آورد؛ نخست اینکه شعر مرکزیت را از دست داد. دودیکو، اینکه با در هم شکستن کامل قاعده‌های انعطاف ناپذیر کلاسی سیزم، ادبیات آهستن نطفه‌هایی شد که سده بیستم بایستی گواه برزاده شدن آنها باشد. *

هر اندازه سده نهم پخته‌تر میشد، شعر از مرکز ادبیات دور‌تر میگشت و جای پیش را به پدیده‌های منشور میداد. حتی در آغاز سده نهم قطعه شعری دراز از «بایرون»، از وقایع بسیار مهم انتشاراتی سال محسوب میگردد و شاعر کمتر، اما مردم پسنده‌تری چون «تام مور» بولی که درازای داستانی منظوم میگرفت، معادل درآمد موفق‌ترین رومان نویس عصر ما بود. کتاب جدید و مهبیجی که مردم میخواستند بخوانند و سپس در باره‌اش گفتگو کنند، معمولاً منظوم میبود. (۱)

بدینصورت، شهرستان ادبیات جلوه می‌فروخت و شعرا از جایگاه بلند خودش، برین شهرستان فرمانروایی میکرد. برین اساس شگفتی انگیز نیست اگر می بینیم که ابر مردان زمینه ادبیات تا این زمان قبا‌های شاعرانه به تن داشته‌اند و بازبانی منظوم سخن میگفته اند.

فرمانروایی شعر بر سرزمین ادبیات، همانگونه که گفته شد، آرام آرام متزلزل شد و در میانه سده نهم هیبت این فرمانروایی رنگ می‌باخت و برادر دیگر شعر، یعنی نثر،

از قلمرو مشکوکی که در آن بارومانوسيان سپيم بونده، عقب نشستند و بيشتريشان از وصول به شهرت و محبوبيت قطع اميد کردند. ۰۰۰» (۳)

نثر سلاحي بونده و اثر مند در دست داشت: رومان. نثر به ياورى همين سلاح ميدان را برد. نظم را از مرکز ادبيات به حواشي بيرون راند و خود در مرکز ادبيات قرار گرفت. بر همين پايه است که «بسياري از سخن سنجان، مانند ژرژ سيمون» رومانويس، معاصر بلژيکي، عقیده دارند که قرن بيستم را ميتوان «عصر رومان، ناميد». همانگونه که مثلا قرن هفدهم را «عصر تراژيدي» ميخوانند. البته انکار نميتوان کرد که پيش از قرن بيستم رومانهاي بزرگ بيمانند و فنا ناپذيري... وجود داشته اند، ولي در آن زمانها رومان هنوز راه ورسم قطعي و شيوه نگارش خاص خود را پيدا نکرده بود و مرود و ليرازان در راه آزمايش پيش ميرفت. «(۴) پيش از اين گفته شد که با درهم شکسته شدن قاعده هاي انعطاف ناپذير کلاسي سيزدهم در سده نوزدهم، ادبيات آيستن نطفه هايي شه که سده بيستم با يستي گواه برزاده شدن آنها باشد.

ادبيات امروز اروپا گرفتار گونه يواز بيشکلي و درهم بر هميست. اين بيشکلي و در هم بر همي فراورده تنوع جريانها و تسلون پديده هاي ادبي ميتواند بود. اين رنگارنگي پديده هاي ادبي را تاريخ ادبيات هرگز نديده بوده است. ادبيات امروز اروپا را نميتوان داري وحدت و نظم معين و شيوه مشترکي شمرد. در حالي که ادبيات در دوره هاي گذشته

واجد تعادلي، ولي کوتاه و موقت، بود (مثلا «درون جويي» در رومانيسم و «برون جويي» در رياليسم) چنين مينمايد که ادبيات معاصر، بدون هيچگونه اشتراك سبك و مضمون، خود رابه دست تصادم شخصيتهاي گوناگون و تحولات متناقض سپرده، و بنا بر زمان و مکان و اجتماع و افراد، ميان احياي رومانيسم نو و حفظ باز مانده هاي ناتوراليسم، ميان نازک ترين غزليات و خشن ترين رمانهاي ريالستي، ميان استحکام زبان نگارش و پسر يشاني و آشفتگي زبان گفتگو ميان رواشناسي و فلسفه اصالت عمل، ميان پرستش هنر و توجه به احکام اخلاق و فلسفه اولي، در نوسان است. ادبيات جديد، مانند نقاشي معاصر، ادبياتيست که هيچگونه وجه مشترک و توازن و اتفاق نظر ندارد.» (۵)

فشرده سخنبايي که آمد، اين است که ادبيات امروز اروپا ديگر ادبيات مکتبي و ادبيات استوار بر عمومييه هاي مشخص نيست، اين ادبيات، ادبيات درونهاي منفرد و شخصيتهاي تک رواست، ادبياتيست که استقلال کامل خودش رابه دست آورده است. اين ادبيات قيدهاي گوناگوني را که در گذشته هابر گردن داشت، گسسته و جامه هاي گوناگوني را که در گذشته ها بر تنش کرده بودند، دريده است. حالا ديگر، فارغ از سنگيني ارزشهاي اخلاقي، سياسي و اجتماعي، «ذات ادبيات» مطرح شده است که پيوندی ميتواند داشت با فرياد هنر براي هنر! ولي اين وضع، اين فرياد خود خواهانه ادبيات - که شايد هم حق به جانب باشد - نميتواند روند ها و جريانهاي محافظه کار را، در

شگفتی‌های زمینه ادبیات امروز

به بیست و دو سالگی زادگاهش را ترک گفت. «جویس» از سال ۱۹۲۰ در پاریس اقامت گزید. در اثنای جنگ جهانی دوم وی از ترس فاشیست‌ها به زوریخ گریخت و همانجا مرد. مرگ او در انزو و تنهایی فرارسید.

«جویس» در سال ۱۹۱۴ کتاب «مردم دبلین» را انتشار داد. دید او در این کتاب ریالیستی است و به واقع نگاری گرایش دارد. در سال ۱۹۲۲ «اولیس» را نوشت. این اثر نمایشگر وضع روانی نابه سامان نویسنده است. وقتی این کتاب چاپ شد، «جویس» به یکی از منتقدان گفت: «شما به اندازه می در خود هرچ و میج دارید که دنیا بی بسازید.» این هنرمند در سال ۱۹۴۹ نابلوی بزرگ دیگری از روان ناخود آگاه به وجود آورد که «بیداری فنگین» نام دارد. اثر معروف دیگر او «چهره هنرمند در جوانی» نام دارد که در واقع زندگینامه خود اوست. این کتاب را در سال ۱۹۱۶ یک ناشر آمریکایی چاپ کرد.

شاهکار «جمیز جویس» همان کتاب «اولیس» است که سه صد هزار کلمه در دو سراسر حوادث آن در کمتر از یک شبانه روز اتفاق می افتد. نویسنده برای نوشتن این کتاب از هژده زبان مختلف استفاده کرده است. نام سمبولها و استعاره های کتاب از «هومر» و میتولوجی یونان گرفته شده است.

«جویس» همانند بسیاری از هنرمندان دیگر زمان ما، در برابر جامعه خودش عصیان کرد و واکنش این عصیان از طرف جامعه طرد هنرمند

زمینه بینش هنری، انکار کند. این روندها و جریانها در درون روندهای و جریان عمومی ادبیات موجود است. و شاید بتوان گفت که وجود این تضاد نیرومند یک مشخصه ادبیات معاصر است ادبیاتی که در یک قطبش «جمیز جویس» و «یونسکو» قرار دارند و در سوی دیگر، کسانی چون «رومن رولان» و ژان پول سارتر، جلوه می‌فروشند.

ادبیات امروز، با وضعی که دارد، کرانه های خودش را گسترده تر می‌سازد و عمیق بیشتری می‌یابد. شاید این وضعیت مرحله خاصی از تکامل کلیت ادبیات باشد. شاید ادبیات، درهم ریخته شده، تادوار ساخته شود. هر چه باشد، حقیقتش این است که نمیتوان با تالاشی محدود و بامنابع محدودتر و در زمانی کوتاه تصویری، همراه با جزئیات و همه‌سایه روشنهای ظریف، از چند مخلوقی به نام ادبیات امروز ترسیم کرد. ازینرو، چند چهره جالب را برمی‌گزینیم و معرفی میکنیم. این چهره ها، در اثر جابه جا شدن صف بسندیمها و موضعگیری قدرتهای ادبی، مواضع مهم رادر زمینه ادبیات امروز اروپا به دست آورده‌اند. ولی، لابد «دیگران» نیروی وجود دارند. اینان که نام میبریم یکجا بادیگرانی که نام تمیزیم، شگفتی‌های زمینه ادبیات امروز اروپا هستند.

جمیز جویس ، مرد دل‌مرد و تنها:

این هنرمند سرگردان در میانه های سده حاضر، یعنی در سال ۱۹۴۱، درگذشت. وی در سال ۱۸۸۲ در شهر «دبلین» امروز پایتخت آیرلند جنوبی، به جهان آمد و پیش از رسیدن

بود. هنرمند از جامعه روگردانيد. جامعه اورا از خود راند واوبه جامعه نفرين فرستاد. اين عمليه فعل وانفعال زندگي «جويس» راتلخ و غم انگيز ساخت. ديگر جايي نبود که «جويس» به آن پناه ببرد. در خود فرو رفت و به درون خود پناه برد. در اين حال، از خود تصويري خوبي به دست داد و در کتاب «چهره هنرمند در جواني» به خودش نكريست و زمزمه کرد «دالوس» توانساني هستي ضد اجتماع که در لاک خود فرو رفته اي.»

«جويس»، با درون حساس خودش، مظاهر نامطلوب و گزنده زندگي را ميديد. ديگر چيزي نيميدد. آدمي شورا و اصلاح ناپذير بود. همه جازهر بود و نابه ساماني. (در طول عمي شش شامه دو جنگ جهاني بود) اميدي وجود نداشت. راه رستگاري هم نبود. واوبه يك نتيجه رسيد. زنده گاني را از خود راند. و براي دفاع از خودش به «تبعيد نفس» دست زد. در اين حال، از تنهائي، اضطراب و بي هدي به سختي رنج ميبرد. همين خصوصيتها آثار اورا رنگ آميزي ميکند. جهان او جهان خاص خود اوست. «جويس» يکي از نويسندگان است که سوبژکتويسم را در بيان و توصيف به نهايت رسانيده است. او همواره امتناع دارد از ينگه دانش و تجربياتي را که خواننده از جهان واقعي اندوخته، به کار گيرد و يا احساساتي را که او درباره زندگي دارد، مورد استفاده قرار دهد. همه چيز خاص خود اوست، دنيايي که مجسم ميکند، با دنيايي ديگران مشترک نيست. او به کسی را به دنيايي بفرنج و تمثيلي خود راه ميدهد و نه خود حاضر

است يك قسم از حدود آن پايرون گذارد.» (٦) بدينصورت، «جويس» از اجتماع، از جهان عيني روي بر تافته است تا به کار آفرينش تازه يي دست يازد. زيرا او به اندازه يي در خودش هرج و مرج دارد که ميتواند دنياي تازه يي، براي خودش، برپا کند. دنياي او، جهانيست جادويي و سحر انگيز. مثل خوابهاي در هم برهم و رويا هاي تب زده. روياهاي تب زده «جيمز جويس» که تب حسرت و نوميددي دارد و از درد تنهائي به خودمي پيچد و با کايوسها دست به گريبان است. در کتاب «چهره هنرمند در جواني» «خواننده» مکانها و آدمهارا لمس نميکند، بلکه ناچار بايد آنها را احساس کند در سرتاسر کتاب فقط سايه ها، و يابه گفته بهتر، صور انزاعي ... به چشم خواننده ميخورد که يگانه نقش آنها در زندگي «استيفن دالوس» آن است که احساس خاصي را در ذهن او بر انگيزند. و گرنه خودشان زندگي مجسم و مشخصي ندارند. آنها را ميتوان انعکاس واقعيت در آئينه مات روح او دانست» (٧).

«جويس» آوازه مرد ييست در بيان تنهائي و حسرت اين مرد سر در گريان فرو برده و در پندار خودش جهاني ساخته درين حال تلاش سر سخنانه اش در اين است که خودش را و جهان ساخته خودش را بيان کند. او به پيونده جهان خودش با جهان واقعي سرو کاري ندارد. فقط محسوس جهان خويشتن است و آن را به قلم ميآورد.

درک نوشته هاي «جويس»، به ويژه درک رومان «اوليس» کار ييست بسيار دشوار. اين دشواري از آنجا سر چشمه ميگيرد که جويس

برای بیان جهان خودش بیدریغ از سمبول و رمز کار میگیرد.

مثلا هنگامی که استیفن شیشه های خرد شده و بناهای فروریخته را می بیند، مراد آرزوهای بر بادرفته و آرمانهای درهم شکسته است. و یا هنگامی که نویسنده میخواهد دلمردگی و دلزدگی استیفن را بیان کند ۰۰۰وی را: در مقابل لاشه سگی که برآب افتاده و قایقی که درشن فرورفته، قرار میدهد» (۸)

برتولت برشت، مابوزو سنت شگن

«برتولت برشت» بادیده خودش و باشیوه کار خودش قلمرو گسترده‌یی را در زمینه ادبیات امروز در اختیار دارد. درانجها، بلا فاصله بعد از «جیمز جویس» نظری به کار هاو بینش «برشت» میاندازیم تا تضاد قطبهای مسلط برجامه ادبی اروپا روشن تر نمایان شود. «برتولت برشت به سال ۱۸۹۸ در «آکسبورگ» آلمان متولد شد. دردانشگاه مونیخ فلسفه و طب خواند و در جنگ جهانی اول در پشت جبهه به مدوای زخمیان پرداخت.

نخستین نمایشنامه او به نام «آوای طبلها دردل شب» به کارگردانی «اتو فلاکن برگ» .. درسال ۱۹۲۲ روی صحنه آمد. برشت به خاطر این اثر به دریافت جایزه کلیسنت نایل شد. پیش ازاین اثر نمایشنامه بعل رانوشته بود که درسال ۱۹۲۳ روی صحنه آمد. بعل هیاهویی بسیار به راه انداخت، درسال ۱۹۲۵ بانمایشنامه آدم، آدم است، نخستین طرح تیاتر حماسی خودش را ارائه کرد.

از این به بعد، اثر های دیگر خودش را

یکی پس از دیگری، نوشت. غالبا خودش اثر هایش رای صحنه ماورد. درهر اثر نکته های تازه یی را بیان میکرد. از نیرو، هر نمایشنامه اش هیاهویی به دنبال داشت. در این نمایشنامه ها، به هیچ اصلی وقاعده یی تن درنمیداد. هرچه که به نظرش تازه و سودمند میامد، به کار میگرفت.

درسال ۱۹۳۳، هیتلر قدرت رادر آلمان به دست گرفت. دراین سال، برشت، ناگزیرشد آلمان را ترك گوید.

نخست به سویس پناه برد. پس ازآن، به پاریس، کوپنهاگن، سویدن، لندن و فنلند رفت. در هر جایی مدتی به سپرد.

درسال ۱۹۴۱ رهسپار امریکاشد. در امریکا باهالیود همکاری کرد. فرآورده این همکاری فلمبایست مانند «قاتلین هم میمیرند» به کار گردانی، فرتیس لانگ، سازنده فلم مشهور «ام»، بافر رسیدن موج مك كار تیزم برشت همراه با هنرمندانی چون چارلی چاپلین از امریکا اخراج شد. او به برلن شرقی رفت و در آنجا آرد، برلینر انسامل، را پایگذاری کرد. در این کار همسرش هلنه و ایگل بزرگترین یاور او بود.

برشت با همکاری گروهی از باز یگران، موسیقدانان، تکنیسین ها و دیگر سازها نمایشنامه هایش را! به صحنه میاورد. شعر و موسیقی اجزای ضروری بیشتر نمایشنامه های اوست و فنون «عصر دانش» صحنه آرامی او را یاری میکند. برشت در تمام اجزای نمایشنامه های دخالت میکرد و در هر گاری، تا آنجا که میتواند، سهم میگرفت. بردن این همه بار کار و تلاش

است. ۰۰۰ نمایش باید پرده مرافعه تاریخ را پس بزند و به آن مدد رساند حتی شکردهای صحنه هم متحد شوند. « (۱۱)

مقایسه پرشت و جویس ، دوغول زمینه ادبیات امروز، به خوبی میتواند پدیده های متضاد و ناهمگون این زمینه فکری و عاطفی انسان سده بیستم را آشکار سازد. جویس میگوید تاریخ کابوسیست که من سعی میکنم از آن بیدار شوم. ولی به نظر پرشت نمایش، به عنوان یک پدیده ادبی، و نمایشنامه نویسی، به عنوان هنرمند، باید پرده مرافعه تاریخ را پس بزند و به آن مدد رساند.

تلاش و تپش پرشت در سراسر کار هایش همواره بر این نکته متمرکز بوده که خواننده و تماشاگر را به اندیشه وادارد و به او بفهماند که در برابر خودش و در برابر دیگران مسوول است. و این بینش عصیانست در برابر ادبیات سحر انگیز و موثر.

در گذشته چنین بوده که تماشاگر هر قدر بیشتر متأثر شود، با قهرمان نمایش احساس همبستگی بیشتری میکند. صحنه هر قدر بیشتر از عمل تقلید کند، باز یگر نقش خود را بهتر مجسم و ایفا میکند. نمایش هر قدر ما را بیشتر

از واقعات زندگی دور کرده، به جو نمایش نزدیکتر گرداند، نمایش بهتری شمرده میشود. « (۱۲)

«پرشت بر چنین نگرشی خط کشید. او گفت تماشاگر نباید هویت خود را در تماشا خانه از یاد ببرد، تا بتواند مضمون نمایش را باز شناسد و به طور انفعالی پذیرای آن

سر انجام او را به سختی خسته ساخت. در ماه آگست ۱۹۵۶، پس از آنکه برای آخرین بار زندگی «گالیله» را روی صحنه آورد، چشم از جهان پوشید.

پرشت در سراسر زندگیش عضویت هیچ حزب و جمعیتی را نپذیرفت. انسان برایش مقوله ای بود در خور مطالعه و بررسی دایم. هیچ نظر و پاسخ از پیش آماده ای برای قضایا نداشت. «اندیشیدن در عروصه تازه» کار او بود. به همین جهت هیچ اثری و پایان یافته نمیدانست و همیشه در نوشته هایش حتی آنها که بارها چاپ شده بود، دست میبرد.

هنگام تمرین بازیگران، پس از هر بازی یاهر میزانسین جدید، هنگام هر چاپ تازه، ممکن بود تغییراتی به نظرش ضروری برسد. از این کار، که گاه نمایشنامه را زیرورو میکرد، نه بیعی داشت و نه خسته میشد.

«علاوه بر نمایشنامه ها، چند دفتر شعر، یک رومان به نام کسب و کار آقای ژول سزار، مقداری داستان و نوشته هایی درباره اندیشه ها، شیوه های هنری، سبک و هنر خویش به جانپناه است.» (۱۰)

«تصمیم در مورد «پرشت» هرچه باشد، باید توافق فکری خود را با مضامین شکوهمند و مترقی عصر خود اعلام داریم.» مضمون آثار «پرشت» این است. یعنی جهان دگرگون شد نیست، یعنی هنر میتواند و باید در کاخ تاریخ مداخله کند. هنر امروز باید همان تکالیفی را، به عهده گیرد که علوم پذیرفته است و هنر هم در علم

نشود... تماشاگر هر گز نباید هویت خود را
کاملاً در هویت قهرمان گم کند تا همواره بتواند
در داوری علل و دواوی درد خود آزاد نماند»
(۱۳)

برای تحقق یافتن این آرمان و پیاده شدن
این اندیشه در عمل، پرشت شیوه کار خودش
را طرح ریخت و با گذشت زمان استوار ساخت
و کمال بخشید، این شیوه کار او همانا شیوه
فاصله گذاری است.

در واقع، کلیت ادبی پرشت رادرسه نکته
میتوان خلاصه ساخت.

۱- نظرات و نگرش او درباره ادبیات

۲- شیوه کار او در نمایش

۳- کارهای او در زمینه آفرینش ادبی.

این سه نکته باهم مرتبط و تاپ خورده
هستند. بدین معنی که پرشت نظرات و اندیشه
های بخصوصی درباره ادبیات دارد. به نظر
پرشت آدمی در سرشت خودش دارای نیرو
هایسیت که این نیروها آدمی و جهان را در
گون میتوان ساخت پس باید این نیروهای
خفته را بیدار کرد و ادبیات میتواند در این
کار نقشی در خور ستایش بازی کند. ولی
تا امروز، بر عکس، ادبیات غالباً در تخدیر
آدمیان سعی ورزیده است.

برای این نگرش خاص، پرشت به
آفرینش ادبی دست میبازد «آوای طبل درد
شب» در جنگل شهرها «بعل» «آدم، آدم است»
«استثناد وقاعده» «آنکه گفت آری و آنکه گفت نی»
و اثرهای دیگری را پدید میآورد. درمه این
اثرها میخواهد انسان را تربیت مجدد کند.

تغییر ندهد و به اندیشه و ادب دارد. درین عملیه آنچه
را که به نظر خودش میآید، در پدیده ادبی
پیاده میکند. بنابراین، آثار پرشت همه بر پایه
تعقل و شناخت علمی تاریخ استوار است.

پرشت بدین باور دارد که، برترین خصلت
آدمی، توانایی شناخت دنیا و کوشش برای
چیره گشتن بر آن است حیوان برای بر آوردن
نیاز و حفظ هستی خود، با طبیعت ارتباط مستقیم
دارد. تا میتواند میخورد و میاشامد. و همین که
طبیعت عرصه را بر او تنگ کرده، از یاد میآید.
اما انسان با واسطه کار خود با طبیعت ارتباط
دارد و به یاری کار آفریننده اش طبیعت را
به خدمت میگیرد و نیازهای خویش را بر
میآورد. همین عامل در طول تاریخ به بشر امکان
داده است که به تدریج بر نیروهای طبیعت
چیره گردد و نیروی مقابل با طبیعت قاهر و سر
نوشت را به کف آورد» (۱۴)

چندین اثر پرشت از جمله «ننه دلاور» بر
گرد همین محور میچرخد. حوادث این نمایشنامه
سده هفدهم اروپا و دوران جنگهای سی ساله
است «ننه دلاور» با سه فرزندش همراه سپاهیان
سویدنی راه می پیماید. او یک گادی با خودش
دارد. این گادی فروشگاه سیار است. او از
راه فروشندگی و از خیرات سرچنگ پول به
دست میآورد. ولی ناگهان زمانی فراهم رسد که
او باید مزد چنگ را بپردازد. جنگی که به او
پول آورده است. «ننه دلاور» باید پسرانش را
به چنگ بفرستد. زیرا تا سرباز نباشد، چنگ
نیست. پیرزن تلاش میکند از این کار باز

... کارم این است که «شاه لیر» رابه شما شناسانم. بقتش اورا! آموخته ام و گفته هایش را حفظ کرده ام ۰۰۰» (۱۵)

بدینصورت، سیستم کار برشت کامل میشود و او با این سیستم خودش ساحه فراخی را در زمینه ادبیات 'مروز در دست میگیرد'.

یونسکو در گرداب سرسام واضطراب

اوژن یونسکو روز بیست و ششم نوامبر ۱۹۱۲ در رومانیا به جهان آمد. مادر او فرانسوی بود. پس از تولد، یونسکو همراه پدر و مادرش به پاریس رفت. در پاریسی زبان فرانسوی آموخت. از نیرو، هنگامی که در سن سیزده سالگی به رومانیا بازگشت، ناگزیر شد زبان رومانیایی را فرا گیرد.

یونسکو پس از چند سال تحصیل در پاریسی متبلا به کم خونی شد و ناچار او را به ده فرستادند در سیزده سالگی به پاریس برگشت و نخستین نمایشنامه اش را که اثر مین پرستانه بود، نوشت.

در همین هنگام خانواده او به رومانیا بازگشت. وی در محیطی خشن و بیرحم به تحصیل پرداخت و دانشجوی زبان فرانسوی در دانشگاه بخارست شد. نخستین شعرها و مرثیه هایش را وقتی نوشت که شدیداً زیر تاثیر «مترلینک» و «فرانسسی ژام» بود.

یونسکو با تهور بیمانند پایه صحنه نقد ادبی گذاشت و مقاله یی منتشر کرد که در آن سه نویسنده معروف و محبوب رومانیارا مورد تمسخر قرار داد چند روز پس از انتشار این مقاله، مقاله دیگری نوشت که در آن این سه نفر را تاحد

زند، مگر امکان ندارد. «سرنوشت» چنین رفته که او فرزندانش را در جنگ از دست بدهد. ولی برشت خود «ننه دلاور» را سازنده این سرنوشت میداند؛ او میفهمد که اگر به راهش با سپاهیان ادامه دهد، مرگ فرزندانش را خواهد ربوده باینهم به راهش ادامه میدهد. زیرا میخواهد که شرافت مندانه پارچه و گوشت بفروشد.

برشت به اندیشه خاص و اثر حاوی این اندیشه خاص بسنده نمیکند. در صدمییرآید تاشیوه کار خودش را نیز به میان آورد. شیوه آذاری که متناسب به چگونگی اندیشه وی باشد. شیوه کاری که بتواند آرزوهای او را در زمینه اثر گذاری نمایش بر تماشاگر تحقق بخشید. این شیوه را به میان آورد؛ شیوه فاصله گذاری. شیوه فاصله گذاری از بازیگر میخواهد که بازیگر باشد و از تماشاگر میخواهد که تماشاگر باقی بماند. بدینصورت، سه فاصله سه عنصر نمایش را از هم جدا میکند: قهرمان نمایشنامه، بازیگر، تماشاگر.

برشت نمیکند که بازیگر در وجود قهرمان نمایشنامه یا اثر حل شود. بازیگر باید هویت خودش را حفظ کند. او نمیکند که تماشاگر با بازیگر در آمیزد. تماشاگر باید تماشاگر باقی بماند. و هنگامی که از تماشاخانه بیرون میرود، به جای آنکه هویت خودش را از دست داده و افسون شده باشد، چیزی آموخته باشد، پندی گرفته باشد. از همین رو بازیگر برشت باید چنان بازی کند که گویی از پیش اعلام میدارد: من فلانی هستم. بازیگر تیا تر هستم

چهره های پرازشس جهانی وستارگان آسمان ادبیات ملی رومانیا بالا برده بود. بعد، هردو مقاله را در يك دفتر با عنوان «نی» چاپ کردو بدینصورت خواست نشان بدهد که يك منتقد مینوازد در باره هر موضوع جالب دونظرکاملا متفاوت داشته باشد.

صحنه آمد وباستقبال بسیار سردی روبهرو شد چندین بار اتفاق افتاد که بیشتر ازسه تماشاگری در تیاتر نباشد. درینحال پول تماشاگران رپس میدادند ونمایشرا تعطیل میکردند.

یونسکو بعد از فراغت از تحصیل، معلم زبان فرانسوی شدو در يك مدرسه دولتی به کار پرداخت. درسال ۱۹۳۶ بادختری که زیبای شرفی داشت، ازدواج کرد، درسال ۱۹۳۸ براساس يك بورس دولتی به فرانسه رفت.

بدینصورت، باوجود این ناکامی، یونسکو احساس کردکه برای نمایشنامه نویسی ساخته شده است.

هنگامی که جنگ جهانی دوم شروع شده، وی دربنلذ ماریسی بود، بعد، به پاریس برگشت و درقسمت تولید يك موسسه نشر کتاب به کار مشغول شد. درپایان جنگ اوسی وسه سال داشت واز تیاتر بیزار بود. خودش مینویسد: من قصه میخواندم، باهیل ورغبت فلم تماشا میکردم وگاهگاه به موسیقی گوش میدادم. من موزیم هاو نمایشگاه های هنری را میدیدم، ولی ازتیاتر نفرت داشتم.»

به نظر خود یونسکو نخستین نمایشنامه اش اعترافیست به چیزی که اوخودآن را خرده بو رزوازی بینالمللی مینامد. وی دراین نمایشنامه عقاید مرسوم وشعارهای قراردادی که درهمه جای دنیا یافت میشوند، شکل میدهد ومتأسف است که قبول این شعارها ومعیار

های قرار دادی، تمام معیارهای اجتماعی را به نوعی خودکاری خشن مبذل میسازد. خودش درباره آدمهای این نمایش میگوید: «خانواده اسمیت» ومارتین دیگر سخنی ندارند، زیرا نمیتوانند فکر کنند. چون فکر نمیکنند، طبعا عشق وحرکت اززندگی شان دورمیشود. آنها دیگر وجود خارجی ندارند. آنان میتوانند به هر

شخص وهر چیز مبذل شوند. عینیت خودرا ز دست میدهند وعینیت دیگران را قبول میکنند ... آنان قابل تعویض اند.

بااینجه، در سال ۱۹۴۸ نمایشنامه یی نوشت ونام آن را «آواز خوان طاس» گذاشت اگر چه دراین نمایشنامه آواز خوانی وجود ندارد چه رسد به اینکه طاسی باشد. یونسکو این نمایشنامه را برای گروهی ازدوستانش خواند. آنان گفتندکه «آوازخوان طاس» داستان خنده آوری دارد. درحالی که یونسکو خود معتقد بود که نمایشنامه اش اثر جدی وغم انگیز است. این اثر درسال ۱۹۵۰ روی

نمایشنامه بعدی یونسکو درس نام داشت موضوع این اثر بااثر قبلی وی شباهت دارد یونسکو این اثر خودش را کمیدی درام نامید. این نمایشنامه اگرچه پرازصحنه های مضحك است، باید آنرا درامی خشك، خشن وبدبنيانه تلقی کرد.

نمايشنامه ژاک پارطاعت در سال ۱۹۵۰ آماده شده. بازهم مساله زبان در اين اثر يونسکو راجلپ کرده است و بازهم بر سنتهای خرده بورژوازی ميتازد: ژاک، قهرمان اثر در ابتدا از تکرار کلمه های که به اطاعت او از معيارهای خانوادگی ختم ميشود، سرپاژ ميزند. افراد خانواده اش از او چشم ميپوشند و خانواده بابی واتسن ري رابه نسبت عدم قبول سنتهای خرده بورژوازی طرد ميکنند. ژاک مدتی در پراير تضيقات خانوادگی مقاومت ميکند. حتی از گفتن بعضی از کلمه ها ابا ميورزد و فریاد ميزند: «آه کلمات، چه جنایاتی به نام شما مرتکب ميشوند!»

«يونسکو» در سال ۱۹۵۱ نمايشنامه «چوکيها» را نوشت. اين اثر یکی از بهترین آثار اوشورده ميشود. اين نمايشنامه بر محور تنهایی و بيکسی آدمی ميچرخد: در بر ج مدوری، واقع يك جزيره، زن و شوهر سالخورده يی زندگی ميکنند. مرد ۹۵ سال وزن و ۹۴ سال دارند. آنان منتظر و رود دسته يی از مهمانان متشخص و محترم اند که بيانند و پیام پيرمرد را بشنوند. اين پیام ثمره يك تجربه طولانیست. چون پيرمرد سخنان خوبی نيست، تصميم ميگيرد از وجود يك سختران حرفه يی استفسار کند.

مهمانان وارد ميشوند. البته تماشاگران آنان را نمی بينند. ليکن پيرمرد و همسرش صحنه را با چوکيهايی که از بيرون می آورند و مودبانان به مهمانان نامریی تعارف ميکنند، نشان ميدهند

که آدمهايی روی صحنه وجود دارند. جمعيت نامرئی مهمانان به اندازه يی زياد ميشود که زن و شوهر پير به زحمت از میان چوکيها عبور ميکنند.

بالاخر، زمانی که امپراتور از راه ميرسد صحنه سخترانی آماده ميشود. پيرمرد، خوشنود از ييامی که به آيندگان تحويل خواهد داد، به دنبال همسرش خود را به در يسا مياندازد و به آغوش مرگ ميرود. سختران حرفه يی روه چوکيها ميکند و ميخواهد کپ بزند. اما معلوم ميشود که اين سختران حرفه يی کيرولال است و تنها ميتواند صدهای مفهومی از حلقش بيرون آرد. سعی ميکند منظورش را بانوشتن چيز هايی روی تخته سیاه بيان کند. اما جمله هايی که او مينويسد، آميزه يی از حروف بي معنیست.

نمايشنامه «چوکيها» بيانگر تنهایی و ناتوانی آدميان است. اعتراضیست به گفتگوی ماشینی. «يونسکو» به کارگردانی که نخستين بار اين نمايشنامه را کارگردانی کرده، مينويسد «موضوع اصلی «چوکيها» نه پیام، نه شکست زندگی، و نه بلا يی اخلاقی زن و شوهر سالخورده است. بلکه خود چوکيها، يعنی نبودن مردم، نبودن امپراتور... نبودن مساله غير حقیقی بودن جهان و خلای ماوراء الطبیعیست. موضوع اصلی نمايش هيچی است... بايد آن را از موضوعات نامریی انباشت... موضوع حقیقت، در جایی که صدای غير واقعی و هيچی به گوش ميرسد، مطمئن و استوار ميمانند.»

شگفتی‌های زمینه ادبیات امروز

شدیدی رامتوجه او ساخت . واو آواز
اعتراض آمیزش را علیه نقد و منتقدان بلند
کرد :

«منتقد باید مطلبی را بیان کند، نه اینکه
مانند پزشک چیزی را تجویز کند . او باید
روی هراتر در شرایط همان اثر نظر بدهد.
یعنی مطابق قواعدی که از بیان هنری نشأت
میکند و مطابق اسطوره خود آن اثر . کیمیا با
موسیقی قایل مقایسه نیست . همینطور
زیست شناسی رانمی‌تواند با معیاری های نقاشی
یا معماری قضاوت کرد .»

«یونسکو» رامتهم ساختند که با وجود
ادعا هایش که از درد آدمی مینالد، به انسان
های بدبخت دل نمیسوزاند، واو جواب داد:
«من به سهم خود صمیمانه به فقر يك فقیر
معتقدم و دلم میسوزد . این حقیقت دارد و
میتواند در خدمت تیاتر باشد ، همین طور
به مرا بقتها یی که از يك پولدار میکنند، اعتقاد
دارم ... اما تصور میکنم نه به خاطر فقر آن
فقیر و نه به خاطر مراقبت ازین پولدار است
که نمایشنامه مینویسم . برای من مفهوم تیاتر
جهانی تر و وسیع تر ازینهاست ...»

این موضوعگیری «یونسکو» سبب شد
مخالفتش بانگ بردارند که سرانجام
بوزروازی مردی راپافته است که بهتر از هر شخصی
نظریه های مردود و منحط آنها را بسیار
می کند .

با وجود این اعتراض و حمله آنگار «یونسکو»
نه تنها در اروپای غربی و امریکا به سختی

این اثر و آثار دیگر (یونسکو) انگیزه آن
شده که برخی از منتقدین فکر کنند که
(یونسکو) به ارتباط زبانی آدمیان در جهان
اعتقادی ندارد . اما وی خودش این نکته را رد
میکند : «من تنها يك دلیل ساده می آوردم
و آن نوشته های من است . خود این حقیقت
که من بانوشته ها و نمایشنامه هایم با مردم
دنیا ارتباط پیدا میکنم، نظر مخالفانم رانفسی
میکند . من به سادگی معتقدم که تفهیم و تفاهم
غیر ممکن نیست ، بلکه مشکل است .»

دوری گزینی «یونسکو» از منطق عادی
و نگرش ویژه اوبه زندگی، ادبیات و جوامع
انگیزه آن میشود که وی را در قطب مخالف
کسانی چون (برشت) ، (سارتر) ، (آپژن) ،
(آرتور میلر) و (تنسی ویلیامز) قرار
بدهند .

دید خصمانه «یونسکو» نسبت به نویسندگان
متعدد درین کلمه های او خوب نمایانست .

«نمایشنامه نویس تنها نمایشنامه مینویسد
و صرفا در مورد جریاناتی که در محیط او
میکرد، گواهی میدهد و لزومی ندارد که
آموزنده باشد ... هراتری که جز ينك
اندیشگی سیاسی گپی برای گفتن نداشته
باشد، لطفی نخواهد داشت ... نمایشنامه
مسئله نتیجه یی جز کاستن ارزشهای
احتمالی آن مسلك به بار نخواهد
آورد .»

(یونسکو) از اضطراب ، ترس و سرسام
عظیم تری در رنج است در درزیستن ، ترس
از مرگ و تشنگی برای يك مطلق .

نگرش ویژه (یونسکو) در آغاز انتقادات

— دريکي از نمايشنامه هاکسي که مشغول خواندن روزنامه است، از ديگري ميپرسد: «چرا روز نامه ها سن مرده هارا مينويسند، ولي سن متوارين رانميويستند؟»

— در نمايشنامه ديگري کسي در باره پاريس ميگويد: «اين شهروشن که از چار صد هزار سال پيش خاموش مانده است.»

— قهرمان يکي از نمايشنامه هاي اوميگويد: «من وقتي به دنيا آمدم، چارده ساله بودم.»
— باز در نمايشنامه ديگري، مردی از دربان يك ساختمان ميپرسد: «ساعت چند است؟» دربان جواب نميدهد. مرد ميگويد: «ساعت من هم همين رانشان ميدهد. «بعد از دربان ديگر ميپرسد: «ساعت شما چند است؟» دربان دوم هم سخني نميزند. مرد ميگويد: پس معلوم ميشود سر وقت آمده ام.» (۱۷)

آلبر کامو و پوچي

از شگفتيهاي ديگر زمينه ادبيات امروز يکي هم آلبرمو کامو است. و اکنون چارده سال پس از مرگ هنوز اثری بزرگ و پابرجا بر ادبيات اروپا دارد.

کامو در سال ۱۹۱۲ به جهان آمده. زادگاه او: الجزاير است که در آن زمان مستعمره فرانسه بود. پدرش در جنگ جهاني نخست درگذشت کاموي کوچک يتيم شد. وي زندگي پرحادثه داشت و اين زندگي را در يك حادثه، حادثه رانندگي، از دست داد. او برنده جايزه نوبل است.

کامو کارش را، به صورت چشمگير، با پوچيگرايي آغاز کرد. اين گرايش او در کتاب

استقبال شد. بلکه در يوگوسلا ويا و پو لند نيز بيروز يسهاي چشمگير به دست آوردند.

هنوز شش سال از روی صحنه آ آمدن آواز خوان طاس نگذشته بود که (يونسکو) موفق ارزنده بي رادر سطح ادبيات جهاني به دست آورد.

نمايشنامه هاي معروف او، بغير از آنچه نام برده شد، عبارت اند از: «قربانيان و ظيفه»، «آمده»، «تابلو»، «فائل بيمزد»، «گر گدن»، «گرسنگي و تشنگي» و چندتای ديگر، (۱۶)
در نيچا بدنيست برداشتهاي يك مجله نويس را. پس از تماشاى يك برنامه تلويزيوني در باره (يونسکو)، که همراه باطنز است، باوريم:

— (يونسکو) از زمان برداشت خاصی دارد. روز مان را خراب ميکند تا دو باره آن را بسازد.

— «يونسکو» معتقد است که زمان وهمي بيش نيست و مولود تصورات قراردادي نسان است.

— حوادث شش نمايشنامه يونسکو، در روز يكشنبه ماه جون اتفاق ميافتد.

— دريکي از نمايشنامه ها، مردی به خواستگاري دختری رفته است. مرد از مادر دختر ميپرسد که دختر چند سال دارد. مادرش جواب ميدهد: نود و سه سال، ولي هشتاد سال به مايد همکار است و فقط سيزده دارد.

— تاريخ مورد نفرت يونسکو است. او ميگويد تاريخ را هگل اختراع کرد.

شگفتیهای زمینه ادبیات امروز

برسانند. هربار که به قله نزدیک میشود، سنگ و پس به پایین میغلند. سیزیف ناگزیر است عمل بیموده را از سر گیرد.

کامو فکر میکرد که زندگی همان ابتدای روز مرئیست که موزسو در آن دست و پامیزند. همان کاری که سیزیف بدان محکوم بود. و آخریان دست و پا زدند مرگ است. پوچی دیگری.

ولی کامو به این جانمی اسپتد، پرسشی در سرش چنگ میزد. این پرسش مصرانه در طلب پاسخ است: پس چه باید کرد؟ این پرسش در نظر کامو دو جواب دارد:

نخست اینکه، بانفی زندگی مرگ را بایند پذیرفت. دودیکر اینکه، زندگی را قبول کرد. دنیا به این جواب چیست؟ اگر مرگ را بپذیریم، به امری پناه برده ایم که، در فرض خود ما، موجب اصلی بیموده بودن زندگیست. و این نقض غرض است پس باید زندگی را پذیرفت. قبول مرگ، قبول بیمودگیست. اما پذیرفتن زندگی با پذیرفتن بیمودگی ملازمه ندارد. با قبول زندگی باید بر ضد بیمودگی طغیان کرد و خوشبختی را آفرید. خوشبختی همگان را، زیرا زندگی بدانگونه که هست، تحمل ناپذیر و بیموده است. (۱۹)

بدینصورت، کامو راه مینوردد: از بیمودگی آغاز میکند و به طغیان میرسد. طغیان در برابر زندگی. در این راه پیمایی، مفهوم پوچی زندگی در نظر او درگون شده است. زندگی بهر شکلش

بیگانه به خوبی نمایان است. این داستان که در سال ۱۹۴۲ منتشر شد، مثل جرعه درخشانی، اروپا را متوجه نویسنده خودش ساخت. دلپسندی مردم به اثر زهمان عمقی برخوردار بود که هر اثر جامع و دلالتگری از آن بهره مند میشود. این گونه آثار در برخی از درگونیهای عظیم تاریخی رخ مینمایند تا نشانه یک گسیختگی و حکایتگر حساسیت تازه بی باشند. هیچکس به این قصه اعتراض نکرد. همه مجذوب و تقریباً عاشق آن گشتند. این کتاب در آن دوره، شاید بیشتر از اکنون، چنین مینود که فلسفه نوینی را که فلسفه پوچی نامیده شد، به کرسی مینشاند. (۱۸)

بیگانه قصه بیگانگی انسان است با خودش و با دیگران. داستان تنهایی آدمیست در جهان. بیانگر پوچی زندگیت. موزسو، قهرمان این کتاب، در ابتدای زندگی روزمره دست و پامیزند. در این دست و پا زدن لا بد رو تنهاییست. میلوونها دیگر با او شریک اند و ناگزیر است تمام قید و بنهای ظاهری و قهرانی دادی این زندگی را بپذیرد. در سراسر این پذیرش، بیمودگی این پذیرش را نمایان میسازد. این بیمودگی در پرتویی تفاوتی موزسو شکل میگیرد.

کامو در سال ۱۹۴۷ افسانه سیزیف را آفرید. او در این کتاب پوچی زندگی را از دیدگاه دیگری نگریست: زندگی تکرار بیموده است. همانند کار سیزیف قهرمان افسانه پی یونان. سیزیف، بر اساس روایتی اساطیری یونان، محکوم بدان است که سنگی را به قله کوهی

میزند. سرانجام هم آدم میکشند. کامو در توضیح این اعمال میگوید: مجاز بودن هر کار بدان معنی نیست که هیچ کاری ممنوع نباشد. و در شرح نگرش خودش مینویسد :

من میدانم که در این جهان چیزی دارای معنی هست. و آن بشر است. زیرا بشر تنها موجودیست که میتواند در پی معنی داشتن برآید. (۲۲)

همین عصیان، همین در پی معنی بودن که وی را واداشت علیه فاشیزم به مبارزه بر خیزد و در نهضت مقاومت و وطنش شرکت جوید. نظر کامو درباره طغیان به جایی رسیده که بگوید: من فریاد میزنم، پس هستم، و من طغیان میکنم، پس هستم. (۲۳)

کامو در سال ۱۹۴۷ (طاعون) را منتشر ساخت. این کتاب در دوستی و همآوایی وی و ساتر در انداخت. این درز را در بخش مربوط به ژان پول ساتر باز خواهیم گفت.

کارهای ادبی کامو آمیزه است: از قبول وارد واقعیت. اساساً عمل خلاقیت همزمان وارد کردن یک جنبه واقعیت، جنبه دیگر آن را تصدیق میکند. به این ترتیب، آنجا که خلاقیت به طور درست واقعیت را نفی کند یا به طور مطلق آن را بپذیرد، در هر دو صورت وجود خود را مطلقاً انکار میکند. (۲۴)

کامو با پذیرفتن پهلوهای عمیق واقعیت وارد پهلوهای سطحی آن بر ریالیزم میتازد: «... آنچه معمولاً ادبیات ریالیستی نامیده میشود، جنبه های آنی واقعیت را ارائه میکند و دوباره سازی واقعیت را به شکل ناقص، و بدون گزینش و تعبیر و تفسیر خلاقه انجام میدهد. ریالیزم

بوج نیست، این زندگی موجود، به همین شکلی که دارد، بوج و بیپوده است. این شکل زندگی که در ذات خودش بیپودگیست، طغیانی را ایجاد میکند.

دنیای کنونی ما، با وضعیتی که دارد، با ارتباطات و روابطی که در آن حکمفرماست، محلیست تحمل ناپذیر، زندگی در چین جهانی، در چین شرایطی، بوج است مسخره است، دنیای کنونی ما شین فرمان میراند و انسان که خود ما شین را آفریده، مقهور و پرده آن شده است. نباید به چنین زندگی برده دار کردن نهاد. باید طغیان کرد و فریاد کشید: نفرین بر توای زندگی برده وار!

کامو خود و تصویری از جوامع جهان موجود به دست میدهد: شهری بدون کیوتر و بدون درخت و باغ که در آن نه صدای بال کیوتری شنیده میشود و نه خش خش برگی. بهار را تنها از خاصیت و یاب و وسیله زیبایی گلپایی که فروندگان از بیرون شهر میاورند و در بازار به فروش میروانند، میتوان شناخت (۲۰)

و مارتا قهرمان غمزه و خشس سو تفاهم از زندگیش تصویری به دست میدهد: وقتی این مسافر خانه و این شهر بارانی را پشت سر گذاشتیم و این سرزمین بی آفتاب را فراموش کردیم، روزی که در برابر دریا که من این همه خوابش را می بینم، قرار گرفتم، بالاخر در آن روز مرا خواهی دید که میخندم، (۲۱) اودر جستجوی آفتاب و دریاست. و کامو می خواهد در برابر شهر بارانی و سرزمین بی آفتاب عصیان شود.

مورسو با وضع بی تفاوتی به هر کاری دست

باید تقلید کامل واقعیت باشد. به بیان دیگر، مانند میمونیا که با تقلید را می‌میشوند ریالیزم عم فقط با تقلید کامل واقعیت تحقق مییابد. در حقیقت، هنر هیچگاه ریالیستی نیست. هر چند که گاهی تمایلی به آن نشان میدهد. (۲۵)

اندیشه کاهو عمیق و گسترده است و هنر او اندیشه‌های او را تابناک‌تر میسازد. قسمتی از اندیشه‌های کاهو را باید توام با نظرات سارتر بررسی کرد. سارتر از پرآوازگان دیگر عرصه ادبیات امروز مغرب زمین است.

سارتر، مرد عمل

ژان پول سارتر در ماه جون ۱۹۰۵ در پاریس به جهان آمد و هنگامی که بیست و چهار سال داشت، به مقام استادی در فلسفه رسید. در سال ۱۹۴۵ از تدریس دست برداشت تا خودش را کاملاً وقف نوشتن سازد.

سارتر از تیورسین‌های بزرگ اگزیستانسیالیسم است، آثاوا از پندار که در ۱۹۳۶ نوشته شده، تا نقد عقل دیالکتیک همه برگرد همین فلسفه می‌چرخد.

وی در سال ۱۹۴۳ به نمایشنامه نویسی پرداخت. مگسها، جلسه‌سری، مردگان بی‌گفن روسپی بزرگوز، نگراسف، و گوشه گیران التونا، رانوشته.

کتاب، استفراف، که در سال ۱۹۳۸ نوشته شده، نظرات فلسفی وی را منعکس میکند. همچنان نقد عقل دیالکتیک، که نوشته سال ۱۹۶۰ اوست.

سارتر دو سفر به کیوبا رفت. یکی در سال ۱۹۴۹ و دیگری در سال ۱۹۶۰ انقلاب کیوبا براو

انری ژرف گذاشت. چنانکه وقتی از سفر بر میگردد، به مدیر روز نامه فرانس سوارکه از پرتیراژترین روز نامه های دست راستی جهان است، میگوید: من يك ماه در کیوبا به سر برده‌ام. باید درباره کیوبا حقیقت را گفت من می‌خواهم هر آنچه شهادت میدهم، به گوش بیشتر مردم برسد. آیا شما گزارش من را میخواهید؟ مدیر روز نامه در جواب میگوید: بلی، از آن خرسند میشویم که گفتاریکی از بزرگترین نویسندگان معاصر رادر باره کشور مردم و وقایع کیوبا منشر سازیم. (۲۶)

از این پس گزارش سارتر درباره کیوبا زیر: عنوان رگباریر فراز شکر در این روزنامه به طبع رسید که بیانگر بزرگداشت سارتر در امر انقلاب کیوبا است. این کتاب بانام جنگ شکر در کیوبا به‌دزی ترجمه شده است.

انقلاب کیوبا و فرآورده های چشمگیر آن، عطش سارتر رابه انقلاب بیشتر ساخت. گزارش او در واقع، تحلیل، تفسیر و ستایش انقلاب کیوبا است. کاسترو در نظر او قهرمانیست که فریاد میزند: یامرگ یاملت!

سخنهای رهبر کیوبا سارتر را به هیجان آورده بود. از همین روجه کرتها گفته های رهبر کیوبا را نقل میکند نه به زور فحلی و نه به آتش جنگ شما میتوانید ما را به زانو در آورید. و این را بدانید که اگر به ما حمله کنید، فاتح میدان ما خواهیم بود. نه شما. (۲۷)

و خودش را آنقدر همیشه به انقلاب کیوبا می بیند می گوید: یا باید کیوباییان پیروز گردید، و یا ما همه چیز، حتی امید را،

از دست بدهیم» (۲۸)

سارتر در زمینه ادبیات، از پیشاهنگان و بزرگان طرح تعهد و التزام در ادبیات است. نظرات او، در باره ادبیات و نویسندگان امروزی، چپس فشرده بیان می‌تواند شد:

نویسنده، حتی به دلیل آنکه الفاظ همه مردم را، ارزش اعتباری آنها به کار می‌برد، و کتابهای خود را در میان مردم منتشر میکند، وابسته و مسوول است. زیرا نمیتواند.

از فرمان مسایل زمان خود سر بیچودر هر حال باید مسوولیت نوشته خود را به گردن گیرد. حتی اگر شاگردانش از افکار او نتایج برخلاف میل او بگیرند. وانگهی وظیفه نویسنده، در طی قرون، دستخوش تغییر و تحول بسوده است: نخست، نویسنده مجری فرمان خدا و راهبر دینی خلق بود. سپس در عصر کلاسیک (قرن هفدهم) جزو اعضای جامعه اشرافی خوش ذوق و ادب پیشه یی شد که او را همشان خود می‌شمرد. در این زمان، گرچه نویسنده به وافع سربه فرمان اشراف نهاده بود، ولی استقلال طبع و عزت نفس و صراحت کلام خود را به خوبی حفظ میکرد.

پس از آن، در قرن هژدهم، نویسنده به صورت مرد مبارز بورژوا منس روشن فکری در آمد که باروشن بینی و استعمار کامل برای حفظ حقایق طبقه دوم می‌جنگید. عصر طلایی نویسنده گان همین دوره بود.

۰۰ از آن زمان تاکنون، تعادل برهم خورده است. نویسنده طفیلی و سرباز توانگران شده

است، و از این مرنج میبرد. برای اینکه قدر و ارزش نخستین خود را به دست آورد، دست به دادن شهادت های دروغین و اعمال ساختگی و تحولات سطحی مزند. و کسانی را که به طفیل آنان میزند، به بیذوقی و نه افهمی و کج طبعی متهم میسازد، حتی برای تبرئه خود به هنر برای هنر متوسل شده، ولی نتوانسته است خود را به فریب تنها راه نجات او در این است که وارد میدان مبارزه شود. یعنی برای حفظ منافع و حقوق مردم، خود را به آب و آتش بزند. بی آنکه به رنگ تعصب اضراب آلوده شود.

با اینحال، يك مورد استثنایی وجود دارد و آن، کار شاعر است: شاعر الفاظ را فقط برای ارزش تصویرری آنها به کار میبرد. سارتر در کتابی که در باره بودلر نوشته، شرح میدهد که «این شاعر موجود تیره بختی نبود که محکوم نبود که محکوم به شکست و ناکامی باشد. و علت شکستهای پی در پی او در زندگی این است که خود با میل و اراده به دنبال رنج و ناکامی میگشت، زیرا سر چشمه الهام و وسیله در همین درد و حرمان میدید. این مدعا در باره بسیاری از شاعران دیگر نیز صادق است.» (۲۹)

«معینا، نباید تأثیر مفهوم «مسؤولیت» و «وابستگی» را در مورد همه فعالیت های ادبی «سارتر» تعمیم داد. فراموش نکنیم که فلسفه اگز یستا نسالیسم برای آزادی نویسنده ارزش و اهمیت به سزائی قایل است. و حتی «سارتر» فلسفه و هنر خود را مدیون متفکران و

تبی گردیده است، آدمی احساس تنهایی و بیگانگی میکند. اما حالت غربت وانزوای او را چاره بی نیست ۰۰۰»

باز هم در همین نقد مینویسد: «مساله يك نوع انسان خیلی ساده است که نویسنده نام «پوچ» یا (بیپوده) را به آن میدهد. ولی این کلمه زیر قلم آقای «کامو» دو معنای کاملاً مختلف به خود میگیرد: پوچ، يك بار حالت عمل و شعور روشن است که عده‌یی از اشخاص این حالت را میگیرند. و بار دیگر، پوچ همان انسان است که با يك پوچی ونا معقولی اساسی و بی هیچ عجز و فتوری نتایجی را که میخواهد، بر خود تحمیل میکند.»

«بس به هر جهت باید دید که «پوچ» به عنوان حالت فعل و عمل، یا به عنوان قضیه اصلی چیست: هیچ چیز جز رابطه انسان با دنیا ۰۰۰»

بی سبب نیست که از همان آغاز، دوستی محکمی بین «سارتر» و «کامو» به میان آمد. ولی این دوستی همیشگی نبود. دو نویسنده پُر آوازه فاصله‌یی از راه را با هم یکجا نوردیدند، از پوچی شروع کردند و به طغیان رسیدند. ولی بعد، نگرشهای شان فرق کرد:

در سال ۱۹۴۷ «کامو» کتاب «طاعون» را منتشر ساخت. و تا آنروز دوستی استواری میان «کامو» و «سارتر» وجود داشت. کلام هر دو سخنگوی بزرگ روشنفکران فرانسه، در جهان انعکاسی عظیم داشت. وجه مشابهت این دو مبارز متفکر زیاد بود. اما «سارتر» بسر عکس «کامو» عقیده داشت که نمیتوان در مبارزه

نویسند گائی میدانند که یا وابسته نبوده اند یا این وابستگی را به نوع دیگری داشته اند. مانند متفکران آلمانی و رومانو یسان امریکایی. بنا برین در وهله نخست، باید کتابهای او را به عنوان آثار ادبی (نه آثار تبلیغاتی) دید و سنجید. ازینروست که نخستین کتاب او با عنوان «تبعوع»، مورد سؤتفسیر و تعبیر قرار گرفته است، قهرمان اصلی این داستان خواه معرف نویسنده در دوره‌یی از تحول زندگی او باشد یا نباشد، نمونه کامل انسان پیرو فلسفه اگزیستانسیا لیزم به شمار نمی رود، بلکه نمونه کسانیست که از هوش سرشاری بهره‌مند شده اند و در زندگی جز پوچی و بیپودگی نمی بینند. و در ماندگی خود را با تبعوع جبران میکنند. و چون به این بیپودگی واقف اند، در راه علاج آن نمیگوشند و رضا به داده داده اند. (۳۰)

«سارتر» با پوچیگرایی آغاز کرد. در «عصر منطق» نوشت: «آزادی آدمی گوشه رنج و فرو بسته بیست که در برابر تاخت و تازهای دنیای خارج حکم پنا هگاه را دارد.» (۳۱) و در «دستیهای آلوده» گفت: «کشتن و کشته شدن هر دو يك چیز است. در هر دو صورت آدم تنهاست.» و باز هم در همین کتاب گفت: «مسخره بازی در آورده ایم. اصلاً هیچ وقت، هیچ چیز به نظر من واقعی نمیآید.» باز هم، همین «سارتر» متعهد، در مقدمه‌یی که بر «بیگانه» «کامو» نوشته است، میگوید: «در جهانی که به ناگهان از او هام و تجدد فکری

و صلابت همينهاکه يکجا با همينها سيمای کلی ادبيات امروز اروپا را می سازند. درين ميان لازم بود از کسانی چون «آدا موف»، «ژان ژنه» «یابلو نرودا»، «بکت» و «همینگوی» سخن آید ولی سخن به درازا به میکشد.

امید واریم خواننده این سطرها، باز هم تصویری از ادبیات امروز مغرب زمین به دست آورده باشد.

در نوشتن این مقاله، به صورت مستقیم و غیر مستقیم از آثار زیرین استفاده شده است:

(۱) جی. بی. پریستلی «سیری در ادبیات اروپا» ترجمه ابراهیم یونسی.

(۲) همان کتاب.

(۳) همان کتاب.

(۴) رضا سید حسینی. «مکتبهای ادبی».

(۵) همان کتاب.

(۶) داکتر میترا. «ریالیزم ضد ریالیزم در ادبیات».

(۷) همان کتاب.

(۸) همان کتاب.

(۹) عبدا لرحیم احمدی. «گفتاری در آثار و

اندیشه های برشت».

(۱۰) همان نیشته.

(۱۱) رولان بارت. «نقد تفسیری» ترجمه

محمدتقی غیائی.

(۱۲) همان کتاب.

(۱۳) همان کتاب.

(۱۴) «گفتاری در آثار واندیشه های

برشت».

شرکت کردو دستها را پاک نگه داشت».

(۲۲)

ازانتشار «طاعون» به بعد، کشمکش بین دو نویسنده آغاز شد. «این کشمکش پنهانی چار سال ادامه یافت. به سال ۱۹۵۱ «کامو» (انسان طاعی) را انتشار داد. (که بیان فلسفی افکاریست که در طاعون به صورت رومان آمده است) و «سارتر» نمایشنامه را منتشر کرد و درین نمایشنامه نشان داد که در جریان عمل به ناچار دستها آلوده میشود و کسی که بخواهد پاک بماند و مسیحا وار فکر کند، خواه نا خواه به اردوی ستمگران می پیوندد و کارش به زیان خیل ستمکشان تمام میشود. و «کامو» عقیده داشت کسی که به ضرورت آلودگی دستها معتقد باشد، ناچار طاعون زده است» (۲۳).

بدینصورت، درز میان اندیشه ها و اعمال

دو دوست کهن نمایا نتر و بزر گتر شد. و

زمانی که پیکار آزادیخواهی مردم الجزایر

شدت گرفت، این درز به جدایی کامل مبدل

گشت: «سارتر» به مبارزه برخاست و از حق

مردم الجزایر دفاع کرد. و «کامو» انزو اگزید.

ولی هنگامی که «کامو» دریک حادثه رانندگی

ناگهان در گنشت، (سارتر) اختلا فشر را با او

کنار گذاشت و در تجلیل از او مقاله نوشت.

جدایی این دو شگفت زمینه ادبیات عصر

ما بر تسلط استوار و قلمرو فراخ شان در

ادبیات امروز اروپا لطمه یی نمیزند.

در پهلوی اثباتی که فشرده معرفی شدند،

چهره های دیگری نیز وجود دارند به هیبت

- (۱۵) همان نیشته .
- (۱۶) در نوشتن این بخش از کتاب (تیاتر
 وضد تیاتر) اثر مارتین اسلین «و ترجمه» حسن
 بایرامی» استفاده کامل شده است .
- (۱۷) نگین . شماره ۱۱۳ .
- (۱۸) نقد تفسیری .
- (۱۹) مصطفی رحیمی «نگاه» .
- (۲۰) آلبر کامو «طاعون» .
- (۲۱) البر کامو «سؤ تفاهم» .
- (۲۲) به نقل از «نگاه» .
- (۲۳) به نقل از «نگاه» .
- (۲۴) کامودر مقاله «خلاصیت» ترجمه مسعود
 یزدی و بهزاد آرش .
- (۲۵) کامو در مقاله «خلاصیت» ترجمه مسعود
 یزدی و بهزاد آرش .
- (۲۶) مقدمه «جنگ شکر در کیوبا» .
- (۲۷) سارتر . «جنگ شکر در کیوبا»
- ترجمه جهانگیر افکاری .
- (۲۸) سارتر . «جنگ شکر در کیوبا»
- ترجمه جهانگیر افکاری .
- (۲۹) مکتبهای ادبی .
- (۳۰) همان کتاب .
- (۳۱) نگاه .
- (۳۲) همان کتاب .
- (۳۳) همان کنار

موسیقی در افغانستان

و اولی ویانا میهای شیکری معروف گشته
 اند .

طوریکه مشاهده میشود نوعیت و موسیقی
 بخصوص آلات و ابزار موسیقی در نقاط مختلف
 جهان از هم متفاوت و متمایز است چنانچه
 این خصوصیت در امر تکامل و انکشاف
 موسیقی نیز همچنان متفاوت و بارز بنظر
 میرسد بدینجهت موسیقی در شرق و غرب
 و حتی هر یک از کشور جهان خصوصیت
 متفاوتی را دارا میباشد . موسیقی در شرق
 خوشبختانه خصوصیت، کیفیت و اصالت خود
 را حفظ نموده است چنانچه این خصوصیت
 در کشور باستانی افغانستان بیش از سایر
 کشور های شرق چشم گیر و متبازل به نظر
 میرسد .

هر گاه موسیقی افغانی و آلات موسیقی

کشور باستانی افغانستان که دارای تمدن
 چندین هزار ساله میباشد دارای فرهنگ
 و هنر با ارزش است که از نگاه قدامت
 تاریخی نوعیت و کیفیت اهمیت بسزائی دارد
 بدینجهت سر زمین هنر پرور افغانستان
 سالیهاست مورد توجه مستشرقین و فولکلور
 شناسان قرار گرفته زیرا افغانستان یا
 آریانای کبیر مهد دانش و هنر و گهواره
 تمدن در شرق بوده ممالک همجوار و حتی
 سایر کشور های دور دست جهان از پدیده
 های علمی و هنری بخصوص موسیقی دل
 انگیز و روح پرور آن مستفید و بهره مند شده
 اند طوریکه دیده میشود و اوراق تاریخ زرین
 هنر کشور گواهی میدهد اکثرآ آلات موسیقی
 آهنگها و طرز های افغانی به سایر ممالک
 جهان برده شده و در آنجا بنام های اصلی

آيد که چهار هزار سال قبل چينا نېپاشخص را بنام (لنگ لن) به سر زمين بلخ و باختر يعني افغا نستان فرستاده بودند تا توله را به چين ببرد .

هيئات مستشرقين دنماركي که چند سال قبل به افغا نستان مسافرت کرده بودند راجع به (چنگ) آله فولکلوري افغاني چنين نظر داده است : پنج هزارسال قبل در کوهستانات افغا نستان يکنوع (چنگ) هارپ موجود بود، که شباھت زيادي به چنگ سومريان داشته است .

آثار بستانی ولايت باميان که قدامت تاريخي دو هزار ساله دارد تصور دوزن چنگ زن نشان ميدهد که سابقه آلات موسيقي فولکلوريک افغا نستان راتا دو هزار سال قبل وضاحت نشان ميدهد هکذا آثار باستا نيکه از ولايت ننگرهار کشف گرديده است عده از نواندگان را در حال نواختن آلات موسيقي فولکلوريک افغانستان (رباب، توله، دهل، دايره، چنگ نشان ميدهد آثار مذکور به عصر کنشکا «قرون اول و دوم ميلادي تعلق مي گيرد. نظر به شواهد و اسناد متعدد و معتبري که در دست است کشور باستانی افغانستان نظريه قدامت تاريخي و گذشته پر افتخاري که دارد در ساحة موسيقي بخصوص آلات موسيقي فولکلوريک و آهنگهاي فولکلوريک و بارزش از ممالک اولي قديمي و باستانی بشمار ميرود .

موسيقي افغاني در ادوار گذشته :

موسيقي افغا نستان در ادوار گذشته به

افغا نستان مشاهده گردخصو صيت اصالت و باستانی بوده آن چون آفتاب مي درخشيد و نظر بيننده را بخود جلب مينمايد .

تاريخ موسيقي فولکلوري در افغا نستان:

هر گاه موسيقي افغاني مطالعه گردد و به گذشته پر ابهت و با جلال آن نظر اندازي شود موسيقي فولکلوريک افغا نستان بدوره هاي پيش از (۱۴۰۰) ق.م تعلق ميگيرد زيرا در کتاب ريگويد که از کتب قديمي و مستند آريا نېپا يعني باشنده گان اصلي افغا نستان ميباشد و کتاب مذکور در (۱۴۰۰ ق.م) تدوين گرديده است راجع به سرودها رقص ها و موسيقي آرتزمان آريا نېپا توضيحاتي داده شده است که طبعاً قبل از تدوين کتاب مذکور نيز آريا نېپا موسيقي داشته اند و به آن سخت علاقمند بوده اند ، بدین صورت تاريخ موسيقي فولکلوري افغا نستان در حدود چهار هزار سال قبل از امروز واضح و مشخص بوده بر ازندگي خاصي را دارا ميباشد .

هيوان تننگک ساچ چينا نسي در

سال ۶۳۲ ميلادي يعني هزار سه صد و چهل دو سال قبل هنگامیکه از کشور باستانی افغا نستان بازديد نموده موسيقي افغانستان را ستوده است وی ميگويد :

موسيقي آريائي از سر زمين آريانا به کشور هند رفته است .

چارچ فار مويکتن از مستشرقين در بساره

توله که يکي از آلات فولکلوريک و قديمي افغا نستان ميباشد چنين نظر ميدهد : از مطالعه افسانه هاي قديم کشور چنين برمي

آهسته آهسته موسیقی را در ایام نبرد و ستیز و همچنان در عروسی ها و اعیاد و سایر مراسم ملی بکار بردند تا حد قیودات و بدبینی هائی را که نسبت به موسیقی ایجاد شده بود با راه دادن موسیقی در محافل و مجالس درهم شکستند .

بعد ها هنرمندان و نوازنده گانی که حرفی شده بودند و بنام عمل طرب و یا مطرب یاد میشدند نگذاشتند شمع موسیقی خاموش گردد این عده از هنرمندان بعد ها به دو دسته تقسیم شدند عده از نوازندگان را که بدر امرأ و حکام راهی بود عمل طرب خاصه یا نوازندگان در باری مینما میدند و دسته دیگر را مطرب یا نوازندگان عادی یاد می کردند . آنچنان که گفته آمد موسیقی در افغانستان دوره های مختلف و متنابوی را گزرانده و طوریکه بر می آید موسیقی افغانی در دوره های مختلف با شرایط ناگوار و بعضاً مطلوب در پیچ و خم دره های سر سبز و دامنه های وسیع کوهستانات با صفائی کشور اصالت و کیفیت خود را حفظ کرده و منحیت گنجینه پر غنای هنر نسل به نسل انتقال یافته است چنانچه امروز بنام موسیقی اصیل و فولکلوری کشور بیش از پیش متباز و تابناک بنظر میرسد .

اصالت، کیفیت و ارزش موسیقی فولکلوریک افغانی :

کشور باستانی افغانستان یا مهد تمدن های شکوفان ویر درخشش آریانای کبیر از زمان باستان تا کنون شاهد چهره های

خصوص عصر کوشا نها (قرن نهم هجری) عصر غزنویان (قرن چهارم هجری) و زمان تیموریان هرات (قرن نهم هجری) دوره های پرابهت و با شکوهی را گذشتانده و این هنر در پهلوی سایر هنر های ظریف از قبیل نقاشی ، رسامی ، حکاکی ، خطاطی ، هیکلتراشی ، وفتون ادبی) دیرزمان شکوفان ویر آوازه بوده است چنانچه در دوره هائی که از آن نامبرده شد هنر مندان زیر دستی تبارز نموده اند و باعث ایجاد طرز ها و آهنگ هائی شده اند که تا امروز شنونده و علاقه مند دارد هنر مندان مذکور اکثراً مسورد نوازش هنر دوستان حکمرانان و امرائی وقت قرار یافته اند که داستا نهائی در این مورد در تاریخ کشور موجود است و تا کنون زبان زد مردم میباشد .

زمانی هم نظر به مخلوطاتی موسیقی و موسیقی دانان کشور مورد توجه امرا و حکمروایان نبوده و این امر موجب شده تا موسیقی فنی و اصیل از دست هنر مندان واقعی کشور بدر شده و بدست مردمان غیر فنی اقتد و اصالت و کیفیت موسیقی روبه نا بودی گزارد . در اینوقت نقش عده از مردمان دوست که در خفاء باوجود ناگوار بودن شرایط موسیقی رازنده نگهداشته اندازنده و با ارزش است زیرا فعالیت این دسته مردمان به اصطلاح (اما توران) موجب شده است تا موسیقی درخفا بشکل نسبتاً انکشاف یافته و دسته جمعی رواج یافته از نابودی بدر آید . همین دسته از مردمان غیر فنی

سر زمين كوهسا راز آن اگنده و لبريز است سروده شده اندو همانست كه چنگك بر دل ميزند شور مي افريند و مورد قبول همگان است. (آهنگهاي فولكلوري كشور پهلو ي شور آفرين و دل انگيز ديگري هم دارد كه كيفت و خصو صيت و ارزش آهنگها ي فو - لكلوري را دو چند آن ميسازد و آن عبارت از اشعار و تصانيفي است كه در قالب لنديها دوبيتي ها وساير اوزان و اشكال شعري آهنگهاي فولكلوري را قوام و پختگي بخشيده است .

آلات موسيقي افغاني:

آلات موسيقي ماكه انواع متعدد آن در كشور نوازندگان و علاقه مندان زيادي دارد از گنجينه هاي غني و پر ارج هنر موسيقي ميباشد كه خوشبختانه در كشور باستاني ما بر ازندگي و در خشن خاصي دارد. اين آلات كه هر يك تاريخ چند هزار ساله دارد عبارتند از: توله (ني نل) رباب، چنگك، دهل، غچچك، زير بغلي، داييره ، سرنی، دنبوره، تنبور، داييره، سرنده، دوتار، جازتار، سه تار، وواج كه هر يك سابقه تاريخي، نوعيت و كيفيت جدا گانه راداراميباشد

موسيقي در افغانستان :

زمانيكه تيمور شاه دراني بين سالهسا ي (۱۱۸۶ - ۱۲۰۷) آرزو داشت بتقريب مستقر شدن پايتخت كشور در كابل جشن با شكوه و مجلسلي بسر گسزار نمايد از گو شه و كزار مملكت از نواحی مربوطه امپرا طوري

تابناك و پر فروغ دانشمندان و هنر منداني بوده است كه چون آفتاب درخشیده اند و حتي زواياي تاريخ ما كشور هاي جهان راپر نور ، و مشعشع گردانيده . اند هنر با همه رمز ها ظرافتها با همه ابهت و جلال و بالا خره با همه شهكار يها و شور آفريني ها در سر زمين مرد خيز و هنر پرور مادوره هاي پر ابمپتي را پشت سر گذاشته و ياد گز هاي بجا مانده است كه هر صا حسب ذوق هنر شناس و هنر جوئي را به حيرت و اميدارد .

ياد كار هائيكه اكنون از چندين قرن براي موسيقي دانان ماهر مندان و علاقمندان موسيقي بنام آهنگهاي و سرود ها فولكلوريك به ارمغان رسیده است پختگي و اصالت هنر موسيقي را در كشور ما به صلابت كوهيا يه هاي هندو كشم مینما ياند كيفيت ، و خصو صيت و صفای آنرا مانند گوهر پاكيزه جلوه ميدهد كه گذشته زمان نتوانسته است هيچگونه رنگ و تعلقى بروی وارد نمايد چنانچه اين ياد كار هاي ارزشمند و اصیل ارزش خرد را نزد همه هنر دوستان برملا ساخته است .

آهنگهاي فولكلوريك كشور صد ها سال قبل علاقمند و شنونده داشته امروز هم شنونده دارد و در آينده هم مورد قبول همه مردم خواهد بود آهنگهاي فولكلوري كشور كه سازند گان آن مردم هنر آفرين انديقينا با آنهمه شور و مستي كه قلب باشند گان

در همین محل (خرابات) میتوان دریافت که هر يك چون آفتاب درخشیده اند .

هنرمندان ورزیده در ناحیه خرابات کابل چند نسل در فامیلهای هنر مند پا به صحنه حیات گذاشتند و هر يك شمع موسیقی را فروزانتر بر افروختند .

هنرمندان متعددی که هر يك برارنده و ماهر بوده اند يك عمر در ناحیه خرابات کابل هنر نمائی نموده در مجالس طربنوی ای هری دل انگیز سر کشیده اند ولی متاسفانه امروز نامی هم از آنان در صفحات تاریخ کشور به نظر نمیرسد شاید شرایط آنوقت اجازه نمیداد از هنرمندان و فعالیت هنری شان چیزی ثبت اوراق تاریخ گردد و یا هم تاریخ نویسان کشور در زمینه کوتاه نظری داشته اند حالا میتوان صرف از هنر مندانی یاد کرد واسم آنان را بزبان راند که در حدود هشتاد سال قبل زیست داشته اند ، زیرا کنون هنرمندانی وجود دارند که هشتاد سال عمر دارند و میتوانند از فعالیت های هنر مندانی نیم قرن گذشته و یا اندکی بیش از آن صحبت نمایند و یا آنچه را از پدران خویش شنیده اند حکایت نمایند .

طوریکه همه هنر ها زاده احساس و ذوق مردم و بدیده هر عصر زاده شرایط و طرز زندگی مردم است هنر موسیقی نیز در طول قرون در افغانستان موازی با ایجابات عصر و خاسته مردم سیر نموده و یاد کار ها ی بس ارزنده و گران بهائی بجا گذاشته است که بهترین نمونه های آن بنام آهنگهای فولکلوری

افغانستان هنرمندان را احضار نمود تا مجالس بزم و طرب را گرم سازند بدین ملحوظ عده زیادی از هنرمندان برجسته سر زمین امپراطوری افغانی بکابل آمدند که در زمره آنان هنرمندان قصور ، جات ، لاهور و کشمیر نیز شامل بودند جشن نسبت محدودیت وقت بر گزار نشد و عده زیادی از هنرمندان در حالت انتظار باقی ماندند و در ناحیه بالا حصار اقامت گزیدند . بعد ها تجمع هنرمندان در يك ناحیه موجب گردید که ناحیه و گذر آنان برسم دیرین کابل که هر گذر و محله بنام باشندگان آن یاد میگردد آن ناحیه که از مربوطات بالا حصار بود بنام خرات آباد (خرابات) مسمی گردد .

این ناحیه بنام محل زیست هنرمندان که در حقیقت کانون هنر موسیقی را در کابل تشکیل داده بود باعث گردید تا هر سال تعداد زیادی از هنرمندان ورزیده کشور نظر به علاقه که به تماشای خرابات ، شنیدن ساز و آواز و هنر نمائی هنرمندان داشتند سری به خرابات بزنند و خود هم در مجالس طرب اشتراک نمایند . هنرمندان ورزیده کشور از همین ناحیه به در بار شاهان آن عصر افغانستان که اکثرا در قصر بالا حصار اقامت داشتند معرفی میشدند و هنر نمائی مینمودند .

هر گاه موسیقی افغانی را بطور عام در همه نقاط کشور و طور خاص در کابل آنهم در ناحیه خرابات مطالعه نمائیم موسیقی دانان معروف کشور را در یکنیم قرنی که گذشت

واصيل وهکذا آلات موسيقي افغاني امروزند همه هنر دوستان و موسيقي دانان کشور با ارزش و ذقيمت جلوه گر است .

طوريکه بر مي آيد مدت زيادي موسيقي در افغانستان بدست موسيقي دانان حرفوي و يا مسلکي بوده است که پيشه شان نوازندگي و يا او از خواني بوده و همين خصوصت حرفوي شان به ساير افراد اجتماع اجازه نميدهد موسيقي بياموزند بنوازند و يا بسز ايند. بدينموجب هنر موسيقي از پدر به پسر و حتي نواده ها انتقال مي يافت و بدین منوال هنرمند بايست پس هنر مند و يا شاگرد رسمي يك هنر مند ميبود. هر گاه هنر مندي استاد و رهنماي خود را معرفي نميکرد هنر مند ماهر و قبول شده نبود چنانچه هنگاميکه در محافل نوازنده

و ياسر اينده به نو آفريسي آغاز مينمودند از استاد خود در حضور مجلس کسب اجازت مينمود و در صورت غيابت استاد دست احترام بطرف منزل و جایگاه استاد دراز ميکرد و معنا از او اجازه ميخواست. آنوقتي که مکتب و يا مدرسه موسيقي وجود نداشت اکثراً منازل استادان موسيقي به حيث مدرسه هاي کوچک موسيقي شاگرد مي پذيرفت و سالي چند شاگرد ازین مدرسه ها فراغت حاصل مينمود و بعد از اجازه استاد در محضر هنر دوستان ، مي نواخت و يا مي سرائيد .

شاگردان اکثراً پيرو و سبک مکتب هنري استاد مي بود و تا اندازه که آواز شاگرد شبیه آواز استاد مي بود مورد تحسین و شاد

باش سايرين قرار ميگرفت .

طوريکه تذکار گرديد از زمان تيمور شاه دراني عده از هنر مندان که پيرو سبک موسيقي هند بودند بکابل آمدند و از همان وقت رفت و آمد هنرمندان کشور به افغانستان آغاز گرديد اين رفت و آمد در زمان امير حبيب الله خان شهيد به حمايت شافغاسي ملکی علي احمد خان بيشرتشد و هنر مندان مشهور ديگر نيز بکابل آمدند .

هنر مندان مذکور با اينکه پيرو سبک و مکتب موسيقي هند بودند بعد از مدتي تحت تاثير موسيقي افغاني و موسيقي دانان کشور قرار گرفتند و به عوض راک و وراگ خواني به سرائيدن آهنگها و طرز هاي افغاني آغاز نمودند و به نواختن آلات موسيقي افغاني پرداختند .

همين هنر مندان در اوایل بعضی از آلات موسيقي هندي را بنام هاي سارنگ ، دلربا ، طبله و ستار باخود آوردند چنانچه اين ساز ها نيز در پهلوي آلات اصلي موسيقي افغاني از قبيل رباب، دهل، غجک ، دوتار ، چهارتار، سه تار ، (غير از ستار هندي) سرنده ، تنبور ، زيربغلي و دنبوره علاقه و شنونده پيدا نمود چنانچه تا امروز از آلات مذکور استفاده ميشود طوريکه بر مي آيد آلات مذکور اشکال تغيير يافته آلات قديم واصل افغاني ميباشد که در زمانهاي باستان از افغانستان به کشور هاي مجاور بخصوص هند برده شده و بنا مهاي اصلي و يا ثانی مسمی شده اند .

ذوق و استعدادی که داشتند در مدت کوتاهی بصفت هنرمندان خوش آواز و نوازنده گان مشهوری تبارز نمودند. عده هم از مکاتب و مدارس بنام گروپ های طفلانه ترانه خوانان اینجا و آنجا ترانه خواندند و نوای موسیقی در گوش آنان طنین انداخت و بعد ها بصفت هنرمندان جوان شرقی از راه امواج رادیو آواز خود را به علاقمندان موسیقی رسانیدند.

موسیقی در افغانستان در یک قرن گذشته دارای خصوصیت نوعیت و کیفیتی بوده است که ناگزیر هر یک را طور جداگانه مورد بررسی قرار میدهم.

۱- موسیقی کلاسیک:

موسیقی کلاسیک در افغانستان بدو نوع موسیقی اطلاق میشود. یکنوع آن موسیقی اصیل و عمیق افغانی میباشد که قرن‌ها توسط هنرمندان ورزیده همراه با ساز ویبا تنها بسبب خاصی در مقام های دل‌انگیز موسیقی سروده شده شامل ساز آواز در ضرب های مشکل و دقیق بوده است و اکثر استادان کلاسیک بدربار امراء و شاهان وقت هنر نمائی داشته اند.

نوع دیگر کلاسیک عبارت از سرودن راگ، راگنی و ترانه میباشد که به نظر موسیقی شناسان بار اول در افغانستان قبیل از انتشار دین مبین اسلام مروج بوده و اکثراً سرود های مذهبی را در برداشته است که دامنه آن الی سر زمین هند گسترش یافت و هنگام که مردم افغانستان به دین مظهر اسلام

در محیط هند که موسیقی جز مذهب شناخته شده سالیان دراز مردم هنگام عبادت موسیقی راهمراز و محترم دانسته و بدان منهنجک بوده اند و این امر باعث شده است تا هنر موسیقی در هند بسبب دیگر و مربوط به سر زمین هند انکشاف نماید.

همه موسیقی دانان هند متفق الرای نظر دارند که همه مؤجدین آلات، نواها و مقام های موسیقی باشندگان بلخ و باختر بسبب خصوص مسلمانانند که هر یک در عالم موسیقی چون آفتاب درخشیده اند و میتوان از مؤجدین آلات مقام های موسیقی از امیر خسرو و بلخی، بوعلی سنای بلخی و ابو نصر فارابی نام برد.

مؤجدین مذکور در زمره شعرای نامدار و بزرگ منشی چون مولینا جلال الدین بلخی حکیم سنائی غزنوی، شیخ فریدا لدین عطار، مولینا عبدالرحمن جامی، فردوسی و بوالعانی بیدل که موسیقی افغانی و آلات موسیقی افغانی را ستوده و اشعار نغزو پرمایه سروده اند، با اشعار و تصانیف نغز و دلنشین موسیقی و آهنگهای موسیقی افغانی را قوام و یختگی بخشیده اند. در حدود پنجاه سال قبل که کانون موسیقی گرم شده بود. موسیقی در منازل و فامیل راه یافت و عده از جوانان روشنفکر و علاقمند موسیقی قبول هزار مشکل و مانع در راه کسب تعلیمات موسیقی سرایندگان و نوازندگان پیشقدم شدند و هر جا موسیقی دانی را یافتند به فرا گرفتار اساسات موسیقی آغاز نمودند آنان نظر به

قاسمی ، یوسف قاسمی .

۲- موسیقي خانقاه :

موسیقي در خوا نفا ه به شکل خاصی ، دل انگیزی و شور آفرینی دارد درین نوع موسیقي که از نیاز ، اخلاص ، محبت و تواضع مایه میگیرد اکثراً اشعار تصوفی نعتیه ونی نامه ها بسا موسیقي وهم با ساز سروده میشود . هنر مندان در شب های جمعه عروسی ها ، سالگرد عرفا و شعرا تا سحر در خانقاه که جای امن ومطلوبی برای سرانیدن ابراز اخلاص و محبت به پیشوایان و بزرگان دین میباشد در حضور یک عارف شیخ یا متصوفی که بر سجاده نشسته است مجلس را گرم میسازند . سالکین و مریدانی که در مجلس حاضر اند ، خود را از همه و از همه چیز برکنار دانسته بر مینای طریقت چشمتیه که ساز را وسیله خوبی بدرک حقیقت و کسب معرفت میدانند به پاکی و پاکیزگی ساز را استماع مینمایند و به مجالس سماع می پردازند .

۳- موسیقي فولکلوری :

فلکور موسیقي اصیل دست ناخورده و با ارزش افغانی نمایندگی میکند در کشور هنگامه دارد و اکنون میتوان آنرا موسیقي مردم پسندی دانست که مورد قبول اکثریت مردم بوده اهمیت و ارزش بسزائی را حایز می باشد .

افغانستان اکنون از نگاه داشتن آهنگ های فولکلوری از ممالک غنی بشمار میرود که نظیر آهنگها و آلات موسیقي فولکلوری

مشرف شدند سرود ها و مراسم مذهبی قبلی را ترک گفتند . این موسیقي یعنی موسیقي کلاسیک دو باره در زمان تیمور شاه ، با آمدن هنر مندان سر زمین هند به افغانستان در بین مردم رواج یافت و تا امروز علاقمند دارد .

موسیقي کلاسیک با اینکه موسیقي دقیق ، عمیق و خوش آیند میباشد از اینکه رنگ موسیقي هندی را داراست آنقدر ها در محیط افغانی جذب نشده است زیرا موسیقي در هند شکل مذهبی را داشته و نظر به شرایط محیط و طرز زندگی مردم و خصوصیت مذهب رنگ گرفته ، ملایم پر درد و حزن انگیز به گوش میرسد .

در حالیکه موسیقي افغانی نظر به خصوصیت کوهستانی بودن و شرایط ، زندگی مردم زنده با نشاط و غرور انگیز است ، شور و مستی می آورد و در انسان ذوق سماع و رقص تولید می نماید . بدین جهت هنر مندان کشور زاگ راکتی و ترانه را به سبک موسیقي افغانی می سرا یسند که پر کیف و لذت بخش است . درینجا میتوان ازین دسته استادان بنام استادان موسیقي کلاسیک نام برد .

۱- مرحوم استاد قاسم ، مرحوم استاد غلام حسین ، مرحوم استاد نبی گل ، مرحوم استاد شیداء ، و هنر مندان کنونی ، استاد محمد حسین سراهنگ ، استاد توتو ، استاد رحیم گل ، استاد یعقوب قاسمی ، استاد موسی قاسمی ، استاد رحیم بخش ، آصف

موسیقی در افغانستان

زی در بسا ممالک جهان به نظر نمیرسد . آهنگهای که تاکنون جمع آوری شده و بیشس از دو هزار آهنگ بالغ میگردد میرساند که کشور افغانستان با داشتن موسیقی اصیل و فولکلوری بنام سر زمین باستانی و معموری جلوه گر است .

طوریکه هنر مندان و موسیقی دانان کشور نظر میدهند هنوز هم تعداد زیادی از آهنگ های فولکلوری در گوشه و کنار کشور باستانی ما موجود است که امید است روزی به همکاری هنر مندان و علاقمندان موسیقی از طریق اداره های موسیقی و هنر کشور جمع آوری گردد .

آهنگ های فولکلوری افغانی از نگاه اصالت پختگی و کیفیت دل انگیزی که دارد اکنون ارزش خود را آنچنان در خور شان، آن میباشد به همه موسیقی دانان و سایر افراد اجتماع برملا ساخته است (شهرت آهنگهای فولکلوری افغانی اکنون جهانی است زیرا تعداد بیشمار این آهنگها نظر به نقاضای هنرمندان و ادارات هنری ممالک جهان به اکثر ممالک برده شده و هکذا این آهنگ ها توسط هنر مندان افغانی در کنسرت ها و فیسیتوا لهای بین المللی موسیقی فولکلوری سرانیده شده است . آهنگهای فولکلوری افغانی که هر یک صدها سال عمر دارد اکثرا هنرمند به هنرمند و حتی نسل به نسل انتقال یافته است .

۴- موسیقی محلی یا کلیوالی :

موسیقی محلی افغانی که شباهت زیادی

به آهنگهای فولکلوری دارد ارزش و مقام خاص را دارا میباشد زیرا این موسیقی که زاده ذوق و احساس مردم روستا ها و محلات کشور میباشد بهترین نمونه و نشانه بی آرایش آزادی ، یکرنگی و قوت طبع هنر مندان کشور بوده در حال سادگی اگنده از لطف و کیفی میباشد که روان آدمی را نشاط می بخشد و برای انسان گرمی و سرور تولید می نماید .

آهنگهای کلیوالی که سازندگان آن یعنی نوازندگان ، سرایندگان و آهنگ سازان آن مردمان هنر دوست و با ذوق محلی و فعلی کشور میباشد آنقدر ها عمر ندارند .

پارچه ها و آهنگهای موسیقی محلی کشور با آنکه سبک و نوع آن از موسیقی و فولکلوری کشور منشاء و الهام گرفته است از آهنگهای فولکلوری کشور که سازندگسان آن در پهنای قرون به فراموشی گرائیده اند مجزا و متفاوت میباشد .

خصوصیت دیگر موسیقی و پارچه های محلی و کلیوالی اینست که همه آن توسط هنرمندان روستا ها قراء و قصابات کشور ایجاد شده و هر یک دارای خصوصیت محلی و نما یانگر ذوق و طرز زندگی همان محل و قصبه میباشد .

۵- موسیقی غزل :

این موسیقی طوریکه از نام آن پیداست متکی به نوعی از شعر میباشد که بنام غزل یاد میگردد غزل و غزل سرانی در کشور باستانی افغانستان گذشته و سابقه طولانی

د افغانستان کالني

سر ايند بيا د داشته باشنډ و آنرا ماهرانه
درمو قعشادا نمايند .

٦- موسيقي اماتور :

موسيقي اماتور که آنقدرها سابقه طولاني
در کشور ندارد عبارت از موسيقي ميباشنډ.
که توسط جوانان باذوق و بخصوص آنانيکه
گشته وسابقه طولاني در هنر موسيقي نداشتنډ
نظر به استعدادي که داشتنډ به نواختن آلات
موسيقي غربي آغاز نمودنډ و آهنگها را به
شيوه جديد سرانيدنډ.

اولين بار در سال ١٣٢٠ ارکستر راديو
که مشتمل بر آلات موسيقي غربي بود و
آهنگهاي افغاني را مي نواخت در حقيقت
اساس موسيقي اماتور را در کشور گذاشت
چنانچه اين ارکستر در سال ١٣٣٢ انکشاف
نمود و به جلب استعداد هاي هنري بخصوص
جوانان با ذوقي مؤثقي گرديد و از آن به
بعد عده زيادي از جوانان به اين موسيقي
گرايندنډ و بنام اما توران خوش آواز تبارز
نمودنډ .

سيزده سال قبل اولين گروپ اماتور
تشکيل شد که اعضاي آن عبارت بودند از
ظاهر هويداء (اکار ديون نواز) کبير هويدا
(بيانو نواز) غزير آشنا «ماندولين نواز» چترام
(بازبنډ نواز) آغامحمد کارگر (فلوت نواز) رحيم
جهاني (بانگ درم نواز) .

تا کنون راديو افغانستان داراي چندين
ارکستر اماتور بوده است که به ثبت و نشر
آهنگهاي متنوع و متعدد اما توران مؤثقي شده
است .

دارد و از آن هنگام که شعراي بلند پايه
و گرانمايه افغانستان در قرن هفت و هشتم
هجري تا کنون غزل سرانيدنډ اند . غزل
هاي ناب و بجز آنان توسط هنر مندان افغاني
به سبک غزل سرانيدنډ شده و تا کنون اين
سبک سرانيدگي علاقمند زياد دارد . هنر
مندان ورزيده درين سبک يعني غزلخواني
گذشته اند و هنر مندان مشهور ديگري هم
تا کنون غزلسرائي دارنډ. در زمرة غزلخوانان
معروفی که اکنون در جمع هنر مندان نيستنډ
از استاد قاسم ، استاوشيدا ، استاد نبي گل ،
وساير غزلسرايان افغاني که در گوشه و کنار
مملکت روزي از غزلخوانان مشهوری بوده
اند نام برد .

غزلخوانان کتوني افغاني عبارتند از ، استاد
سراهنک ، استاد يعقوب قاسمي ، استاد نتو ،
استاد رحيم گل ، استاد رحيم بخش ، استاد
دوري لوگري ، شياغلو آصف قاسمي ، يوسف
قاسمي ، خلانډ ، خيال ، صابر ، هم آهنگک ،
ريحان ، رجاء وساير غزلخوان ورزيده
کشور .

غزلخواني و يسا موسيقي غزل داراي
خصو صيتي است که از وساير پارچه هاي
موسيقي متفاوت و مجزاء ميباشنډ و آن طوريست
له خواننده هنگام سرانيدن غزل ابیات سعی مي
ورزد در پهلوی هر بيت غزل ابیات متعدد
ديگري را که عين مفهوم و مضمون بيت اصلي
غزل را افاده ميکنند طور (شاه فرد) بسرانيدنډ
که در بنصورت هنر مندان غزلخوانان بايست
بسا ابیات مترادف و همعني غزلي را که می

آنرا از دایره محدود اشخاص مسلکی و حرفوی وسیعتر گسترش دادند. هنگامیکه مرزا نظر جوان با ذوق نزد استاد قاسم آواز خوانی را شوقی آموخت زمانیکه میرزا شریف شوقی به آواز رسای سرآیدن و شعر میگفت آن گاه که حافظ غنی خانقائی رباب مینواخت

و خوش میخواند هنر مندان با ذوق و شوقی دیگر مانند نور محمد رباب نواز و آوازخوان خلیفه پیرمحمد موچی سراینده و رباب نواز، حافظ محمد رباب نواز و آوازخوان، محمدعلی نانوا از رویه نواز و خوشخوان نظام الدین و ما مابقی بصفت هنر مندان شوقی تبارز نمودند و به سایر جوانان و علاقمندان جرئت بخشیدند تا به نوازندگی و سرآیندگی بپردازند.

جوانان دیگری که بعد از تاسیس رادیو افغانستان در حدود سی سال قبل به موسیقی گرائیدند و نواها سر دادند باز هم در زمره پیشقدمان، هنگامیکه موسیقی را در بین مردم بخصوص فامیلها گرمتر ساختند و به ایجاد پارچه ها و آهنگهای جدید در قالب اشعار و تصانیف نغز پرداختند. بعد از سه سال ۱۳۲۲ عده از جوانان شوقی از کورس موسیقی رادیو استفاده بردند و با چهره های درخشان هنری تأیید شدند.

بعد از گروه های هنری دیگر آماتور یکی بعد دیگری در کشور بشکل غیر رسمی و شخصی تشکیل گردید اکنون میتوان از گروه های هنری چهار برادر، ستاره ها، شگوفه ها، کوچی ها، لاله ها، ریماند، علی بابا و دسته جوانان نام برد.

آرکسترها و گروه های هنری آماتور با اینکه از آلات موسیقی غربی استفاده برده اند از اینکه اکثراً آهنگهای اصیل افغانی را نواخته و هم باعث ایجاد پارچه های جدید افغانی شده اند در بین جوانان شهرت و محبوبیت خاصی را حاصل نموده اند.

موسیقی جدید یا امروزی افغانی :

در حدود هفتاد سال قبل که کانون موسیقی در کشور گرم شده بود موسیقی در منازل و فامیل هزاره یافت و عده از جوانان با ذوق و علاقمند موسیقی با قبول هزار مشکل و شرایط نا مساعد فامیلی در راه کسب تعلیمات موسیقی بخصوص نواختن و سرآیدن پیشقدم شدند، هرچند موسیقی دانی را در یافتند اساسهای ابتدائی موسیقی را فرا گرفتند و اینجا و آنجا به نغمه سرآینی پرداختند. این نوپرد از آن نظر به ذوق و استعداد سرشاری که داشتند در مدت کوتاهی بصفت آوازخوانان و نوازندگان شوقی تبارز نمودند، آهسته، آهسته موسیقی را عام ساختند و

کشور اند و در زمره پیشقدمان موسیقی
 امروز افغانی خدمات برجسته را انجام
 نموده‌اند عبارت تند از: مرحوم استاد برشنا
 آهنگ ساز آواز خوان، مرحوم ندا نواز زده
 و آهنگساز، استاد سلیم سرمست نوازنده،
 و آهنگساز، ننگیالی نوازنده و آهنگساز، نینواز
 آواز خوان و آهنگساز، خیال آواز خوان و
 آهنگساز خلاند آهنگساز و آواز خوان، وحید
 اعتمادی آواز خوان، شاه ولی ولسی آواز
 خوان و آهنگساز، سمیع سراج آواز خوان
 شفته آواز خوان، ساز بان آواز خوان،
 بیکان آواز خوان، مددی آواز خوان و آهنگ
 ساز، مسرور آواز خوان و آهنگساز، احمد
 ظاهر آواز خوان، ظاهر هویدا آواز خوان،
 رحیم جهانی آواز خوان، بامداد آواز خوان،
 شیرشیراز استاد اولمیر، عبدا لحمید، اسمعیل
 چاریکاری، کریم شوقی، زمان شوقی و بسا
 هنرمندان شوقی ای که هر گاه از ایشان
 نامبرده شود صفحات کاغذ را احتوا خواهد
 نمود.

جوانانیکه شمع موسیقی امروزه افغانی را
 فروزانتر افروختند. واکثرا از فامیلهای سر
 شناس کابل بودند از راه امواج رادیو برای
 اکثریت مردم آواز خواندند طرز های جدید
 ساختند و بعد ها هم عده از جوانان را در امر
 سرایندگی و یانوازندگی کمک و یاری نمودند.
 این تحول و نهضت هنری رادو شیرگانو
 زنان با ذوق کشور در پهلوی جوانان و
 مردان کشور براه انداختند و هنگا میکه سی
 سال قبل میرمن زیبا آوازش را از راه امواج
 رادیو بگوش علاقمندان موسیقی رسا نیدبند
 تر میرمن شهبلا، میرمن مسعوده و میرمن پروین
 بیزدر رادیو آواز خواندند و درین راه
 جسورانه قدم گذاشتند.

هنر مندان دیگری که این هنگامه را گرم
 نگهداشتند بنا مهای زیلا، رخشانه، قمرگل،
 مپوش، ناهید، افسانه، فتانه، سلما، ملینا،
 پشتون قمر، ماری مہتاب، سوما و غیره
 درخشیدند و هنر خویش را از طریق امواج
 رادیو برای مردم تقدیم نمودند.

هنر مندان شوقی ای که امروز از آواز
 خوانان ورزیده و آهنگ سازان برجسته

ستاره‌شناسی

گر آگاهی خبر ده ای خرد مند
که چون میگردد این گردنده چند؟
چه شکست این گهی بالا گهی زیر
که گشتش زود بینی ماندنش دیر ؟
چگونه است این بساط ظلمت و نور
که گاهی مشك بیزد گاه کافور ؟
اگر منزل زمین شد آسمان چیست ؟
وگر عالم همین خاکست آن چیست ؟
کجا سر دارد این‌گردنده دولاب ؟
خیال است اینکه می بینیم یا خواب ؟
درین چرخه نظر کردند بسیار
سر رشته نشد برکس پدیدار !
تو پنداری که عالم جز همین نیست
زمین و آسمانی بیش ازین نیست
چو آن گرمی که در گندم نهاست
زمین و آسمان او همانست
برآن کنگر که قدرت را کمند است
چنین ذره خدا داند که چند است ؟

«امیر خسرو بلخی»

دانشی که‌نسال :

علم نجوم، که‌نسال ترین دانشی است
که آدمی در طی قرون و اعصار، با قوانین و
قاعده های آن آشنا شده است .
از همان روز (دو هزاران سال پیش) که انسان
آسمانرا باخوردشید تابان و ماه فروزان و اختران
روشن و دنباله داران سرگردان و کهکشان با
عظمت آن، دید. پرسشهایی به ذهنش خطور
و جدان و پیش بینی حوادث محتمل الوقوع و
کرد که قرنهای بدون جواب ماند و سپس با گذشت
روزگار ، پاسخ برخی از آن سؤالات بدست آمد.
پاسخهایی که بیشتر شکل فرضیه و حدس و
گمان راداشت ، و این سؤالها و جوابها ، اساس
و بنیاد علمی را بنام «علم نجوم» تشکیل داد
و شاخه های متعددی از آن منشعب گشت که
تنومند تر از همه ، یک سلسله قواعد بنام
«احکام نجوم» بود که آگاهی از سر نوشت انسان
و جهان و پیش بینی حوادث محتمل الوقوع و

نخواهد بود .

زادگاه علم نجوم :

هيچگونه منبع دقيق وقابل اعتمادی وجود ندارد تا به اساس آن بتوان بطور قطع گفت که زادگاه علم نجوم يا اولين مهد پيدایش اين دانش کدام نقطه زمين بوده و کدام يك از اقوام وملل برای اولين بار حرکات اختران را تحت دقت ومراقبت قرارداد و قواعدی برای آن استنتاج واستخراج کرده اند .

بعضی ازمحققان عقیده دارند که چينيان درين علم نسبت به ديگر ملل جهان پيشقدم تر بوده اند ودليل می آورند که اولين ارمصاد ستارگان در زمان فرمانروایی «شين تونگ» که در حدود سال ۳۲۵۳ قبل از ميلاد به فرمانروایی چين رسیده است ، بعمل آمد .

از آن گذشته، در ۲۶۵۰ سال قبل از ميلاد، آنها از دوره تناوب ساروس مطلع بوده اند و ۲۳۰۰ ستاره رائيث کرده بودند و کره سماوی کاملی رسم نموده بودند و در حدود ۲۰۰۰ سال قبل از ميلاد، یکی از فرمانروایان شان ، دوتن از منجمان را که فراموش کرده بودند وقوع يك

کسوف کلی را پيشگویی کنند اعدام نمود . برخی معتقدند که کلدانيان قديمترين ملتی بوده اند که برای نجوم قوانينی یافته بودند. اينان نيز دليل می آورند که بنا بر مدارکی که در دست است ، کلدانيان اولين مردمانی بودند که دوره تناوب ساروس را کشف کردند وهم ميگویند که در حدود ۴۰۰۰ سال قبل از ميلاد، یکی از فرمانروایان بابل، فرمانی صادر کرده بود که به موجب آن، هر طبيعی مکلف

اطلاع بر نزول برف و باران و وزش باد و حدوث طوفان وزلزله و شناختن سعد و نحس ایام را از آن انتظار داشتند زیرا روشنان فلکی را در سرنوشت انسان و جهان موثر می پنداشتند . باز هم قرنها گذشت، مغز های اندیشمند بکار افتاد، نظرات وآراء وافکار گذشتگان به دقت بررسی شد، قواعدی که گذشتگان عرضه کرده بودند جرح وتعديل گسردید و قوانين ثابتی که در نتیجه تدقيق بدست آمده بود ، نظم وترتيب وتدوين یافت، خرافي بسودن احکام نجوم واضح گردید و این شاخه تنومند، ارزش واهمیت خود را تا اندازه زیادی از دست داد و در مقابل آن ديگر قسمتهای علمی نجوم بیشتر توسعه یافت و علم نجوم شکل مجموعه پهنآوری از دانشهایی را که امروز هر کدام بذات خود علم مستقلی بشمار میرود، بخود گرفت که از آنجمله است : هیأت نظری، هیأت کروی، مکانیک سماوی، فزیک نجومی، کیمیاي نجومی، علم استخراج تقویم وهمان علم رنگ وروباخته احکام نجوم که هنوز هم کم وبیش طرفدارانی دارد .

البته در کهنسالی یابه عبارت ديگر قدامت تاريخی علم نجوم، دانشهای حساب وهندسه رانيز تا اندازه ای می توان شسرکت داد ، بخصوص که از این دو علم ، در بارور ساختن نجوم، بسیار مدد رسیده است ولی همچنانکه در ابتدای مقاله گفته شد، چون طبعاً مشاهده روشنان فلکی وتوجه آدمی به آنها، بر احساس ضرورت به شمردن اشیاء یاتفریق اشکال آنها از یکدیگر مقدم بوده است علم نجوم را اگر کهنسال ترين دانش بشری بنا ميم گزاف

البته در وقوع آن تردیدی نیست .

بازگشت به اصل موضوع :

گذشته از چینیان و کلدانیان و مصریان قدیم، یونانیان و هندیان و رومیان و مردم آریانیای قدیم و اعراب قبل از ظهور اسلام نیز در نجوم کارهای قابل یادآوری نموده و هر کدام ابتکاراتی بخرج داده‌اند که تاریخ دانش در جهان از آن یاد نموده است .

بعد از ظهور دین مقدس اسلام ، بوسیله دانشمندان خراسان و ماوراء النهر و فارس و عراق و دیگر کشور های اسلامی، تحقیقات پیشینیان (که آثار شان بوسیله مترجمان زبردست از زبانهای یونانی و سریانی و هندی و پهلوی و سغدی به عربی ترجمه شده بود) تکمیل گردید و در قرون وسطی اروپاییان از حاصل کار و اندیشه ایشان استفاده کردند و در قرنهای بعدی با تحقیقات تازه و تجارب و آزمایشهایی که بوسیله آلات رصدی جدید از قبیل تلسکوپ و تئودولیت و غیره بعمل آوردند این دانش را به عالیترین مرحله عصری آن رسانیدند که اگر بخواهیم جزر و مد اندیشه های بشری را در مورد تکامل و تصفیه علم نجوم از زمان چینیان و کلدانیان و مصریان تا هنگام نقل و انتقال این دانش به دوره اسلامی و بعداً به کشورهای غربی تا عصر حاضر بر رسی کنیم، مستلزم تألیف کتابی در حدود یک دائرة المعارف است که کار و مطالعه یک هیأت مجرب از دانشمندان آگاه به مسایل نجوم و تاریخ رادرتی سالها ایجاب می نماید و طبعاً چنین کاری از حوصله يك مقاله مختصر و از قدرت نویسنده این سطور (که درین راه يك مبتدی

بود قبل از اقدام به عملیات جراحی، با ستارگان مشورت کند و گرنه دستپايش بعنوان مجازات قطع میشود. همچنان حامو رابی فرمانروای مشهور بابل در حدود ۲۱۰۰ سال پیش از میلاد حساب کیسه رادر تقویم آن سر زمین وارد ساخت .

عدهای از محققان، معتقدند که مصریان از چینیان و کلدانیان درین راه پیشقدم تر بوده‌اند و دلیل ایشان اینست که بنا بر مدارك بدست آمده، دانشمندان مصری در حدود ۴۲۱۱ سال قبل از میلاد، سال قمری را که تا آن وقت در کشورشان معمول بود، متروک ساختند و حساب سال شمسی را که ۳۶۵ روز است قبول نمودند. ازدقت و تأمل در این روایات تاریخی معلوم میشود که چینیان و کلدانیان و مصریان، در همان زمانهایی که نشان داده شده است، در علم نجوم بسیار پیش رفته بودند و طبعاً باید تا آن وقت، مدت زیادی از ابتدای اشتغالشان به مسایل نجومی گذشته باشد و بهمین سبب تعیین پیشقدمترین آنها مشکل است .

يك توضیح :

دوره تناوب ساروس، حسابی است مربوط به تعیین خسوف و کسوف، که بر اساس این حساب در مدت ۶۵۸۵ روز و تقریباً ۸ ساعت، چهل و شش کسوف و ۳۹ خسوف رخ میدهد و این کسوف و خسوفها بعد از همانقدر مدت تکرار میشود ولی اگر منجم فاصله ماه وزمین وزمین و آفتاب رادر هنگام محاسبه به دقت در نظر نگیرد، نمیتواند بطور دقیق پیش بینی کند که کسوف یا خسوف آینده، کلی است یا جزئی و در محل معین قابل رویت است یا نیست .

پيش نيسټ) خارج است .

آنچه در اینجا می خوانید :

اداره سالنامه از اینجانب خواست تا مطالبی درباره نجوم برای درج در سالنامه بنویسم . ضمناً سادگی و ایجاز در نگارش را نیز رعایت کنم .

قید سادگی و ایجاز که بادر نظر گرفتن صفحات محدود سالنامه ضروری و لازم بود، برای نویسنده، دشواریهایی پیش آورد که تنها کسانی که به پیچیدگی وسعت دامنه مسایل نجومی آگاهند، می توانند آنرا دریابند ولی نویسنده ناچار بوده که موضوعی از موضوعات متعدد نجومی را انتخاب کند و در باره آن با رعایت سادگی و ایجاز، چیزی بنویسد، زیرا این شرط را پذیرفته بود .

اما خود انتخاب موضوع هم دشواریهایی در برداشت، زیرا هر موضوع نجومی به موضوعی دیگر ربط و پیوند دارد که فهم یکی بدون درک دیگری مشکل است و توضیحی نورا بدنیاال توضیح گذشته ایجاب میکند و تازه معلوم نیست که قناعت خواننده حاصل خواهد شد یا نه ؟

از آنرو ساده ترین موضوع را انتخاب کرد و آن ستاره شناسی است که شعبه ای از هیات نظری میباشد و ازین جهت که اندیشه آدمی را برای چند لحظه ازین دنیای تنگ و محدود زمین نام بسوی فضای پهناوری که هزاران اختر نورانی و لرزان در گوشه و کنار های آن به جلوه گری پرداخته اند، پرواز میدهد ، لذت بخش است .

البته در تقدیم اطلاعات مر بوط به ستاره

شناسی، دوشروط سادگی و ایجاز رعایت شده است و انتظار تفصیل را نباید داشت .

دانستنی های ابتدایی :

قبل از شروع به تعریف خصوصی ستارگان ذکر چند مطلب کلی لازم بنظر میرسد، بدین قرار :

ثوابت و سیارات :

ستارگان بر دو قسمند : ثابت و سیار . الف - ستارگان ثابت، عبارتند از اخترانی که وضع آنها نسبت به یکدیگر تغییر نمی یابد یعنی فاصله نسبی آنها از یکدیگر به چشم ما همیشه ثابت و یکسان است، چشمک میزنند، یعنی نور آنها در برابر چشم غیر مسلح، لرزشی دارد، قطر آنها در دوربین یا تلسکوپ با آنچه به چشم غیر مسلح دیده میشود، فرقی نمیکند و بالاخره در سراسر صفحه آسمان پراکنده میباشند .

ب - ستارگان سیار، عبارتند از اخترانی که دارای حرکت محسوس می باشند و وضع آنها نسبت به ستارگان دیگر در اوقات مختلف تغییر میکند، چشمک نمیزنند، قطر ظاهری آنها به تناسب قوت تلسکوپ یا دوربین، نظریه آنچه با چشم غیر مسلح دیده میشود ، فرق میکند و بزرگتر به نظر میرسد، جای آنها در داخل یک حدمعین است که منطقه البروج نام دارد، حرکتشان نیز در منطقه البروج صورت میگیرد.

حرکت ستارگان :

ستارگان ، اعم از ثابت و سیار، همگی دارای حرکت میباشند، ولی نظریه دوری فوق العاده ستارگان ثابت از زمین ، حرکت آنها برای ما محسوس نیست و از این رو وضع آنها نسبت به

یکدیگر در نظر ما ثابت می آید، درعین حال طلوع و غروب آنها را احساس می نماییم ولی طلوع و غروبی که ما برای آنها احساس و مشاهده می نماییم، مربوط به حرکت اصلی آنها نیست بلکه درحقیقت بر اثر حرکت وضعی زمین است، تنها ستاره قطبی (از جمله ثوابت) چون در بالای قطب زمین قرار دارد، طلوع و غروبش برای ما محسوس نیست .

مقیاس نوری :

نظربه اینکه مقیاس های عادی ما، برای اندازه گرفتن سرعت حرکت ستارگان و همچنان دوری و فاصله آنها از یکدیگر و از زمین کافی نیست دانشمندان ریاضی، مقیاسی را که عبارت از سال نوری است برگزیده اند، سال نوری را از سرعت سیورنوربه مقیاس ثانیه استخراج کرده اند و معمولاً برای آسانی محاسبه در هر ثانیه ۳۰۰۰۰۰ کیلومتر میگیرند، اما دقیقترین نتیجه ای که در آزمایشهای فیزیکی و نجومی بدست آمده است ، این است که نور در هر ثانیه ۲۹۹۷۷۶ کیلومتر را طی میکند و چون یک سال معادل ۳۱۵۵۸۰۰۰ ثانیه است . پس یک سال نوری مطابق است با ۲۹۹۷۷۶×۳۱۵۵۸۰۰۰ کیلومتر = ۹۴۶۰۳۳۱۰۰۸۰۰۰ کیلومتر .

و بنا بر این کیلو متر نوری مساویست با ۳۳۰ ده میلیون ثانیه (۰/۰۰۰۰۰۰۲۳) و یک متر نوری معادل است با ۳۳ ده ملیاردم ثانیه (۰/۰۰۰۰۰۰۰۰۲۳) .

قدر اختران :

منجمان قدیم ، ستارگان را از لحاظ تفاوت درخشندگی ظاهری آنها به شش دسته تقسیم

یکنواختی در نظر ما ثابت می آید، درعین حال طلوع و غروب آنها را احساس می نماییم ولی طلوع و غروبی که ما برای آنها احساس و مشاهده می نماییم، مربوط به حرکت اصلی آنها نیست بلکه درحقیقت بر اثر حرکت وضعی زمین است، تنها ستاره قطبی (از جمله ثوابت) چون در بالای قطب زمین قرار دارد، طلوع و غروبش برای ما محسوس نیست .

مدار ثوابت :

ما بر اثر حرکت وضعی زمین، همانطور که طلوع و غروب ستارگان ثابت را احساس میکنیم، خط سیر آنها را نیز درعین حالی که وضع آنها نسبت به یکدیگر تغییر ناپذیر است ، می توانیم احساس کنیم، خط سیر آنها دایره وار است یعنی به نظر ما می آید که مداری را به دور ستاره قطبی طی میکنند .

هر یک از ستارگان ثابت ، به هر اندازه که از ستاره قطبی دور باشد ، به همان تناسب، دایره ای که به دور ستاره قطبی طی مینماید، بزرگتر از دایره ایست که ستاره نزدیکتر به آن طی میکند و به همین سبب چون مدار بعضی از ستارگان ثابت بسیار بزرگ است، بعضی از اوقات ، ما آنها را در افق نمی بینیم زیرا در آن سوی افق واقع میشوند .

وقت طلوع و غروب ثوابت :

ستارگان ثابتی که در ماههای خاصی طلوع میکنند . در ماه بعدی تقریباً دو ساعت زودتر و در ماه قبلی تقریباً دو ساعت دیرتر طلوع می نمایند. مثلاً اگر ستاره ای در شب اول ماه اسد به ساعت ۸ بعد از ظهر طلوع کند. در اول سنبله به ساعت ۶ و در اول سرطان به ساعت

ستارگان مرکب :

بعضی از ستارگان وقتی که به چشم دیده شوند، يك ستاره به نظرمی آیند، امادر تلسکوپ یادوربین ، دوتایی وسه تایی وگاهی بیشتر دیده میشوند که غالباً از حیث قدر و رنگ باهم فرق دارند .

این قبیل ستارگان را مرکب یا مضاعف یا مزدوج می نامند زیرا در حقیقت بیشتر از يك ستاره می باشند، در این قبیل ستارگان ، ستاره کوچکتر تابع بزرگتر است و همراه با آن یابه دوران گردش میکند .

ستارگان شعری یمانی، شعری شامی و نسرواق از جمله اختران دوتایی و ستاره یدالجوزا از جمله اختران سه تایی می باشند بعضی از ستارگان، نورشان همیشه به يك حال نیست و کم یا زیاد میشود، تغییر نور برخی ازین قسم ستارگان، دوره تناوب منظم دارد و از برخی دیگر منظم نیست، مثلاً نور ستاره راس الغول از صورت فلکی برشاوش تقریباً سه ماه از قدر دوم تا قدر چهارم تغییر میکند .

علت تغییر نور این قبیل ستارگانرا ، وجود ستاره یا ستارگان تابع آنها میدانند که در هنگام دوران به دور ستاره اصلی متناوباً بین ما و آن حایل میشوند و سبب ضعف درخشندگی آن میگردد .

نواختران :

بعضی اوقات ، ستاره جدیدی که برای ما ناشناس است در آسمان ظاهر میشود، مدتی

کرده بودند ، آنها را که از همه روشنتر بودند و در شامگاه زودتر از دیگر ستارگان به چشم دیده میشدند ، قدر اول می نامیدند و ستارگانی را که درخشندگی آنها کمتر از قدر اول بسود، قدر دوم و بهمین ترتیب قدر سوم تا قدر ششم میخواندند که ستارگان قدر ششم همانها بودند که اشخاص تیزبین به زحمت می توانستند آنها را ببینند . گاهی بجای کلمه «قدر» اصطلاح «عظم» بکار برده میشد . اما منجمان متأخر با استفاده از وسایل نجومی جدید متوجه شدند که همه ستارگانی که در يك دسته مثلا قدر سوم قرار دارند درخشندگی آنها به يك اندازه نیست ، برخی نسبت به برخی دیگر کمتر یا زیادتر درخشندگی دارند و از طرفی بطور متوسط ، درخشندگی ستارگانی که قدر اول خوانده شده اند ، صد برابر (ونسه شش برابر) درخشندگی ستارگان قدر ششم است، از آنرو درجه و اندازه درخشندگی ظاهری و حقیقی هر ستاره را به دقت سنجیده و تعیین کردند و در این اندازه گیری، اعداد اعشاری و اعداد منفی وزیر صفر را بکار بردند که البته عدد هر قدر کوچکتر باشد نشانه آنست که درخشندگی ستاره بیشتر است ، مثلا در جداول نجومی قدیم، شعری یمانی که در صورت فلکی کلب اکبر واقع است و دبران که در صورت فلکی ثور واقع است هر دو بنام ستاره قدر اول یاد میشدند اما امروز قدر اخترى شعرا را (آرا-) و از دبران را (۱۱۱) تعیین کرده اند یعنی شعرا به مراتب از قدر اول روشن تر است و دبران اندکی از قدر اول کم نورتر می باشد .

سه بخش کره سماوی :

ستاره شناسان قدیم، کره سماوی یعنی کنبد نیلگونی را که بالای سرمافزار دارد، از سمت مشرق تا مغرب، به سه قسمت تقسیم کرده اند :

اول- قسمتی که بر قطب شمالی زمین تا مسافت ۸۲ درجه فلکی محیط است بنام قسمت شمالی .

دوم- قسمتی که قطب جنوبی زمین را تا مسافت ۸۲ درجه فلکی احاطه کرده است بنام قسمت جنوبی .

سوم- قسمتی در میان هردو قسمت شمالی و جنوبی به عرض ۱۶ درجه فلکی که محیط بر استواست (۸ درجه شمالی استوا و ۸ درجه جنوبی آن) و این قسمت بنام منطقه البروج نامیده میشود .

صورت‌های فلکی را که در قسمت شمالی آسمان قرار دارد صورت‌های شمالی و صورت‌های هایی را که در قسمت جنوبی واقع است صورت‌های جنوبی می نامند و هر یک از صورت‌های هایی را که در منطقه البروج است، برج میگویند.

شماره صورت‌های فلکی :

منجمان و علمای فلکی قدیم بیشتر از ۴۸ صورت فلکی نمی شناختند که از آنجمله ۲۱ صورت بنام صورت‌های شمالی، ۱۲ صورت بنام بروج و ۱۵ صورت بنام صورت‌های جنوبی نامیده میشد (و هنوز هم نامیده میشود) بعدها با گذشت روزگار بر اثر جستجو های دقیق دانشمندان که ۴۸ صورت را برای شناختن تمام ستارگان کافی نمیدانستند، ۶۶ صورت دیگر

می درخشد و بر روشنایی آن افزوده میشود ، بعد روزه ضعف میگذازد و کم کم یا بکلی ناپدید میگردد یا در جمله اختران ضعیف درمی آید . این قبیل اختران که نواختر خوانده میشود بیشتر در کمپکشان پیدامیشوند و تاکنون بیشتر از سی نواختر با چشم غیر مسلح دیده شده و از آنجمله نواختر سیست که در سال ۱۱۵۰ هجری شمسی توسط تیکو براهه منجم المانی در صورت ذات الکرسی کشف و رصد شده است .

این ستاره نخست مانند شعرای یمانی درخشید و بعد نورش افزایش یافت تا حدی که در روز هم دیده میشد، اما بعد از یک و نیم سال در همان جای اول خود ناپدید گردید .

سبب پیدایش نواختران بعقیده ستاره شناسان تصادمی است که میان دو جرم سماوی واقع میشود و در نتیجه این تصادم حرارت زیادی تولید میشود و بر درخشندگی آنها می افزاید و آنها را مریخی میسازد .

صورت فلکی :

منجمان قدیم برای اینکه ستارگان ثابت از یکدیگر باز شناخته شوند، هر چند ستاره‌ای را که نزدیک یکدیگر واقع شده اند، بصورت چیزی یا جانوری تخیل نموده مجموعه همان چند ستاره را به عنوان یک صورت فلکی نامیده بودند، مثلاً صورت فلکی عقرب یا قوس . منجمان متأخر نیز همین روش را بکار بردند و امروز هم ستارگان ثابت، هر کدامشان جزء یک صورت فلکی شناخته میشوند و همان نامها رایج است، اگرچه بیشتر صورت‌های فلکی با نام خود تطابق ندارند .

خواهد شد واینک اسامی و خصوصیات صورت های شمالی .

۱- دب اکبر :

قدما این صورت را به شکل خرس تو هم کرده بودند دب اکبر یعنی خرس بزرگتر (در مقابل صورت دیگری که آنها به شکل خرس توهم شده و دب اصغر نام دارد یعنی خرس کوچکتر) .

تعداد ستارگان دب اکبر ۲۸ در داخل و ۸ در خارج صورت است اما ستارگان اصلی دب اکبر، هفت ستاره روشن است که چهار ستاره آن یک ذو ذقه را تشکیل میدهد و سه ستاره هم یکی بعد از دیگری در دنباله آن قرار دارد .

برای کسی که میخواهد ستارگان را بشناسد اولین قدم یافتن دب اکبر است زیرا این صورت فلکی در شبهای تمام فصول سال در قسمت شمالی آسمان نزدیک قطب دیده میشود که در یک شبانه روز نجومی یعنی ۲۳ ساعت و ۵۶ دقیقه و ۴ ثانیه یکبار به دور قطب گردش میکند و به کمک آن چند صورت فلکی را نیز میتوان پیدا نمود .

(شکل اول دیده شود) .

دب اکبر زبانات النعش کبری، هفت اورنگ، و هفت برادر بزرگ نیز میگویند و در پهلوی ستاره دوم از طرف دنباله آن، ستاره کم نوری بنام «سپا» قرار دارد که قدرت دید چشم ب دیدن آن امتحان میشود .

۲- دب اصغر :

این صورت که بنات النعش صغری و هفت

توسط منجمانی چون بطلمیوس، بایر، برتسیوس، روبر، هولیوس، فلاستید، لاکایل، لومنیر، پوکزیوت، هل، لالاند، بدو دیگران نامگذاری و در نقشه های آسمانی شامل گردید و تعداد صورت های فلکی به ۱۱۴ صورت رسید .

صورت های شمالی :

بعد از ذکر معلومات ابتدایی فوق که ضروری بنظر میرسید اینک می پردازیم به معرفی صورت های فلکی و از صورت های شمالی آغاز می نمایم ولی باید دانست که به منظور احتراز از اطاله گفتار درین معرفی حتی الامکان از اختصار کار می گیریم و تنها درباره صورت هایی که مهمترین و حیثیت راهنمای شناسایی صور دیگر را دارند قدری بیشتر توضیح داده خواهد شد .

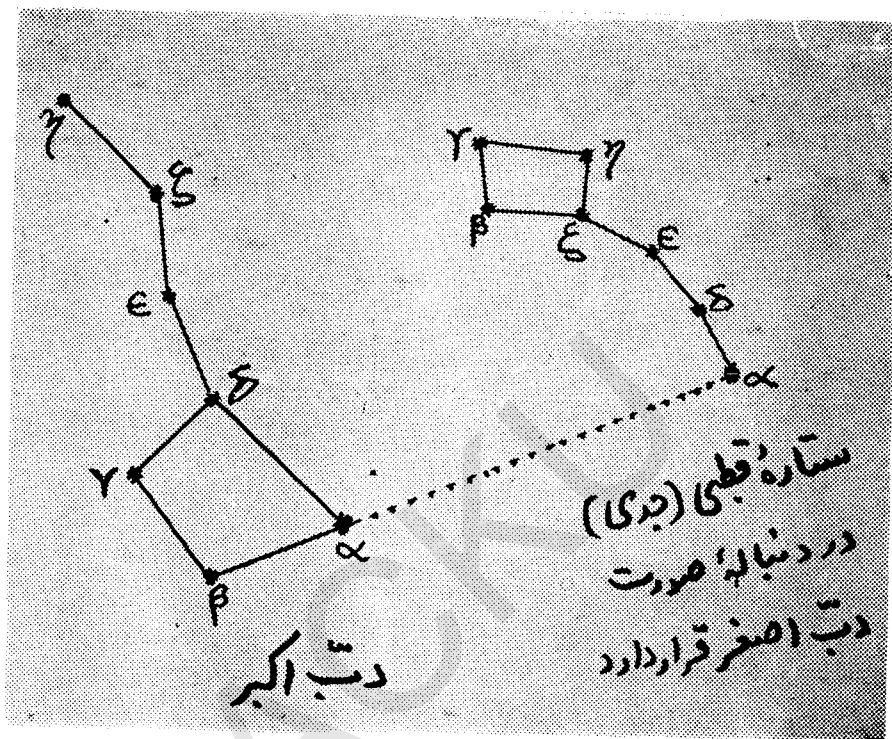
دور قطبی ها :

در میان صورت های شمالی، چند صورت هست که در اطراف قطب شمالی آسمان قرار دارند و هیچگاه غروب نمیکنند (و به اصطلاح : ابدی الظهور می باشند) و بنا بر آن همیشه قابل رؤیت هستند . این صورتها را در دور قطبی می نامند .

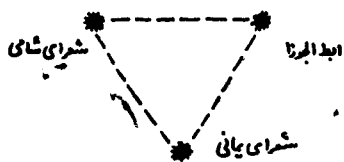
صورت های دور قطبی برای جهت یابی، بهترین راهنمایی باشند که معروفتر از همه آنها «دب اکبر» است . بعد از آن «دب اصغر» «ذات الکرسی» ، «قیفاوس» و «تنین» از جمله صورت های مشهور دور قطبی می باشند که قدما نیز آنها را می شناختند . یک عده ستارگان دور قطبی دیگر نیز از قرن هفدهم میلادی به بعد شناخته شده اند که در محل خود به آنها اشاره

كو پرنیک

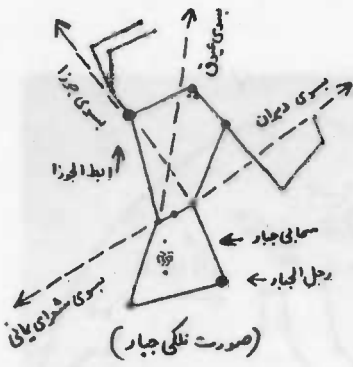

شکل دوم

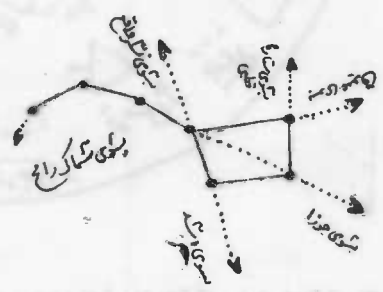
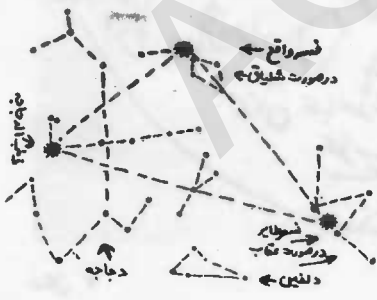
شکل ششم

ستارگان ابط الجوزاء، شعرای شامی و شعرای یمانی مثلث زیبایی را تشکیل میدهند.

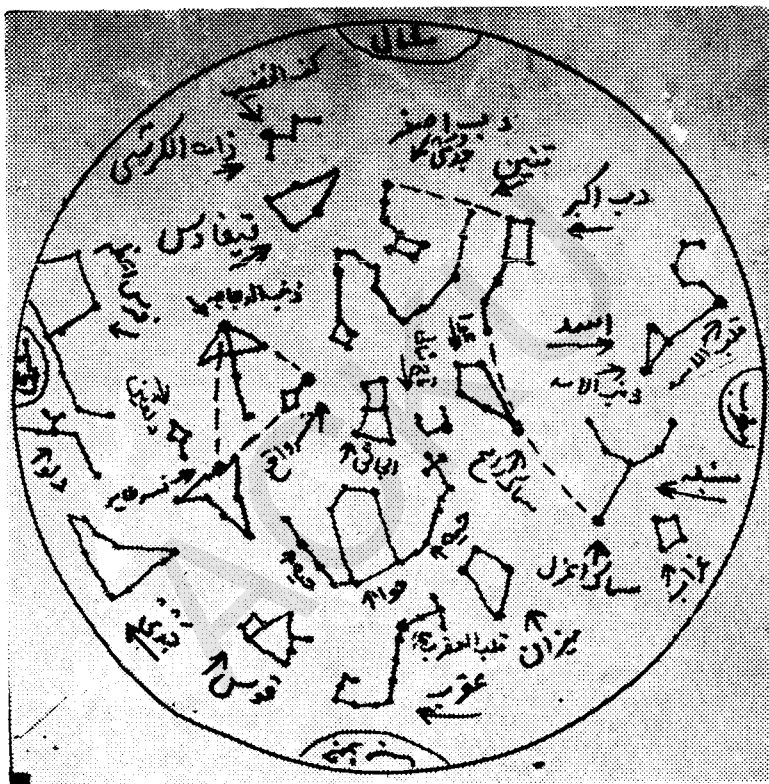
شکل ۴
با شناختن جبار چند صورت دیگر و نیز میتوان
شناخت.

کره فلکی از جمله آلات رصد نجومی متعلق
به عصر قبل از کوپرنیک.

شکل پنجم
ستاره گان نسر واقع، ذنب الدجاجة و نسر
طائر که هر سه قنراول بشمار میروند مثلث
زیبایی در آسمان نشان میدهند.

شکل اول
با شناختن رب کبر چند صورت فلکی
دیگر را نیز میتوان شناخت.

شکل ۳

آسمان به صورتیکه در ماه سرطان در اوایل شب دیده میشود در حالیکه روبرو شمال ایستاده باشید این نقشه را بالای سر خود بگیرید بطوریکه طرف نوشته روبرو زمین باشد.

گرفته، قطب شمالی از طرف آن به سمت ستاره جدی منحرف شده است و همبسن انحرافات درآینده نیز سبب خواهد شد که در حدود سه هزار سال (بعد از امروز) ستاره گاما از صورت قیفاوس و در دوازده هزار سال (بعد از امروز) ستاره نسر واقع در صورت شلیاق، ستاره قطبی شوند. (به شکل ۳ مراجعه شود)

۴- قیفاوس :

نام این صورت رادر اکثر کتابهای نجومی، بخط «قیفاوس» نوشته اند ، تعداد ستارگانش ۱۱ در داخل صورت و دو ستاره در خارج آنست شکل آن یک چهار ضلعی است که مثلثی بر روی آن قرار داشته باشد .

رأس مثلث قیفاوس زو بروی ستاره دم تنین قرار دارد و ستاره قطبی در بین هر دوی آنها واقع شده است . (به شکل ۳ رجوع فرمایید)

۵- ذات الکرسی :

این صورت که از معروفترین صورتهای فلکی دور قطبی است و جمعاً ۱۳ ستاره میباشند، اندکی دورتر از قیفاوس و همیشه در جهت مخالف دب اکبر است و فاصله آن از ستاره قطبی تقریباً به اندازه فاصله دب اکبر از ستاره قطبی است و شکل آن در تابستان به شکل (دلیو) و در زمستان به شکل (م) میباشند ستاره دوم آن ستاره سرخ رنگی بنام کف الخضیب است که نور آن متغیر است و خودش به فاصله ۱۵۰ سال نوری از ما فاصله دارد . (به شکل ۳ رجوع فرمایید) .
 پنج صورتی که شرح داده شد از جمله ۱۰۹ قطبی ها می باشند .

برادر کوچک نیز نامیده میشود، از حیث شکل و تعداد ستارگانی که به چشم دیده میشوند، شبیه به دب اکبر است ولی هم ستارگانش که ۷ عدد در داخل و یک ستاره در خارج صورت می باشند کم نورتر و هم خودش کوچکتر است، دو ستاره پیش روی آن را «فرقدان» مینامند و آخرین ستاره ای که در انتهای دنباله آن قرار دارد بنام ستاره قطبی یا «جدی» یاد میشود، ستاره قطبی ساکن بنظر میرسد و جای خود را تغییر نمیدهد ، شش ستاره دیگر دب اصغر مثل عقربه ساعت بدوران گردش میکنند ، ستاره قطبی درست در امتداد دو ستاره پیش روی دب اکبر واقع شده است، باشناختن ستاره قطبی میتوان سمت شمال را تشخیص داد و در نتیجه جهات اربعه را به آسانی یافت. (به شکل ۲ رجوع شود)

۳- تنین :

تنین بمعنی اژدها و مار بزرگ است . این صورت که به شکل اژدها توهم شده، دمش تقریباً در بین ستاره قطبی و دو ستاره پیش روی دب اکبر، واقع شده و خودش بدور چهار ضلعی دب اصغر خمیده و سپس بطرف عقب برگشته است، سر تنین از پنج ستاره تشکیل یافته و پنج ضلعی کوچکی را که بیشتر به چهار ضلعی شباهت دارد در برابر خمیدگی کمرش به وجود آورده است تعداد مجموع ستارگانش ۳۱ ستاره است .

ستاره سوم از طرف دم تنین که «عُمان» نام دارد در حدود سه هزار سال قبل از میلاد، ستاره قطبی بود که به مرور زمان بر اثر انحرافات و نوسانهایی که در محور زمین صورت

٦- دجاچه :

قدراول است .

١٠- سپم :

اين صورت به شكل تير توهم شسده و مجموعۀ كوچكي ازستارگان متراكم وكم نور است كه ازآن ميان چهارستاره روشن تراست، جاي آن دربين عقاب ودجاچه مي باشد .

١١- دلفين :

درسمت شرقي عقاب بصورت معين (لوزي) ديده ميشود كه ستاره اي نيز در دنباله آن واقع است .

١٢- حيه :

اين صورت به شكل مازي توهم شده كه به دونيمه شده وهرنيمه آن دريك سو افكنده شده است ومارگيري دروسط ايستاده است ستاره روشن آن عنق الحيه نام دارد .

١٣- حوا :

يامارگير به شكل مردی توهم شده كه در وسط حيه (ماز) دونيمه شده ايستاده است، ستاره روشني كه به رأس الحوا موسوم است درين صورت جاي دارد ودر آسمان بانسرواقع ونسر طائر، مثلثي را تشكيل ميدهند .

١٤- قطعه الفرس :

چهار ضلعي كوچكي است از ستارگان قدرچهارم در نزديكي دلفين، جاي دارد، آنرا اسپ كوچك هم ميگویند اين نه صورت شمالي راستارگان تابستاني ميگویند زيرادر اوایل شبهای تابستان درمنظر ديدهگان ماقرار دارند .

١٥- مرأة المسلسله يامرأة المسلسله :

به شكل زني كه درزنجير بسته شده توهم

اين صورت رابه ماكيان تشبيه كرده اند ولي به شكل صليب است ازآنرو نام صليب شمالي هم به آن داده اند ستاره ذنب الدجاچه كه داراي نورانيت (٧-٧) است و ١٦٠٠ سال نوري بامافاصله دارد درين صورت است، جاي آن در داخل كهكشان به قسمت شمالي آسمان ميباشد .

٧- الجائي على ركيته :

اين صورت رابه شكل مردی كه برزايو نشسته باشد توهم كرده اند ، ستارگانش ازفدرسوم روشن تر نيستند و دو ستاره ازآن ميان بيشتروشنی دارد كه يكي رأس الجائي وديگری مرفق الجائي نام دارد ، جاي آن در بين سماك زاغ وشلياق است .

٨- شلياق :

شلياق ياجنگ رومي رابه شكل كركسي كه بالهای خودرا جمع كرده است توهم كرده اند وبهمين سبب آنرا نسر واقع نيز خوانده اند، نسر واقع نام روشنترين ستاره آن نيز هست كه داراي درخشندگي قدر (٠٫٥) است وباما ٢٦سال نوري فاصله دارد، چون شكل شلياق مثلث است آنرا سه پايه هم ميگویند .

٩- عقاب :

اين صورت هم به شكل كركسي كه درحان پرواز باشد توهم شده وازين سبب نسر طائر (كركس پرنده) ناميده ميشود، روشن ترين ستاره آن هم نسر طائر خوانده ميشود كه داراي درخشندگي ظاهري (٧٧٫٠) و حقيقي (٢٢٫٢) ميباشد و ١٦ سال نوري ازما فاصله دارد وبه حساب طبقه بندي قديم ازستارگان

۱۹- مثلث شمالی :

در قسمت پایین پای مرآة المسلسله فرار دارد و شکل آن سه گوشه و ستارگانش بیشتر از قدر چهارم می باشند .

۲۰- عوا :

صورتی است که بشکل مردی چوپان توهم شده روشنترین ستاره آن سماك رامج نام دارد که در امتداد ستاره دنباله دب اکبر واقع شده و به آسانی شناخته میشود .

درخشندگی ظاهری سماك رامج (۰.۶) و حقیقی آن (۰.۲) و فاصله اش از ما ۳۶ سال نوری است .

۲۱- اکلیل شمالی :

نیم دایره قشنگی است که از ستارگان روشن و کم نور تشکیل شده، آنرا کاسه یتیمان و فکه نیز می نامند، روشن ترین ستاره آن نیز فکه نام دارد که با سماك رامج و عنق الحیه مثلثی را تشکیل میدهند .

برجهای دوازده گانه

برجهای دوازده گانه در منطقه البروج واقعند و نام آنها بدین ترتیب است :

۱- حمل :

که به صورت بره توهم شده، صورت کوچکی است به شکل خطی که از چند ستاره قمر دوم و سوم تشکیل شده و در زیر امرئة المسلسله واقع است .

۲- ثور :

که به شکل گاو توهم شده ، مجموعه جالب خوشه ای که پروین و ثریا نام دارد، در داخل این صورت واقع است و ستاره سرخ رنگ

گردیده و شامل خطی است که از ستارگان روشن تشکیل شده و بطرف صورت فلکی سال نوری با مافاصله دارد، فرس الاعظم روشن آن که یکی از آنها سررة الفرس

(ناف اسپ) نام دارد و دارای درخشندگی ظاهری (۲.۶) و حقیقی (۰.۱) میباشد و ۹۰ سال نوری با مافاصله دارد، با صورت فرس الاعظم مشترك است . جای امرئة المسلسله در جنوب ذات الکرسی است .

۱۶- فرس الاعظم:

این صورت که چهار ضلعی بزرگی است که از دو گوشه آن دوازده بطرف خارج امتداد یافته به شکل اسپ بزرگ توهم شده و سه ستاره آن با مرآة المسلسله مشترك است .

۱۷- برشاوش :

این صورت را حامل راس الغول هم میگویند، بصورت مردی توهم شده که بردست راستش شمشیر و به دست چپش سر بریده غولی را گرفته است ، روشن ترین ستاره آن جنسب برشاوش یا مرفق الثریا نام دارد که دارای درخشندگی ظاهری (۱.۸۰) و حقیقی (۰.۴) است و ۵۷۰ سال نوری با مافاصله دارد .

ستاره دیگرش راس الغول است که از ستارگان متغیر میباشد . جای برشاوش در شمال پروین است .

۱۸- ممسك الاعنه:

کثیر الاضلاعی است که از یک طرف فرورفته و ستاره درخشان عبوق که دارای درخشندگی (۰.۶) است و ۴۵ سال نوری با مافاصله دارد، جزء این صورت است ، جای ممسك الاعنه در سمت شرقی برشاوش است .

(۲۳-۲) وفاصله اش ازما ۲۲۰ سال نوري است . شش صورت فوق را برجهای شمالي نيز ميگویند زیرا در حه شمالی منطقه البروج جای دارند .

۷- میزان :

به شکل ترازو توهم شده است، شکل آن چهار ضلعي و جای آن در جنوب شرقی سنبله میباشد ، ستارگانش قدر دوم و سومند .

۸- عقرب :

تنها صورت فلکی است که بانام خود شباهت فراوان دارد، به شکل گژدم است ، دراویل شبهای تابستان در جنوب منطقه البروج دیده میشود، ستاره سرخ قدر اولی بنام قلب العقرب دارد که قطر آن راسه صد و پنجاه ملیون میل حدس زده اند و نورانیت ظاهری آن متغیر اما حقیقی آن (۱-۵) است و ۵۲۰ سال نوری از ما فاصله دارد. قلب العقرب با سماک راجع و نسرواق تشکیل مثلث جالبی را میدهد .

۹- قوس :

به شکل سواری که کمان در دست دارد توهم شده است شکل آن به کمان شباهت دارد و در جنوب منطقه البروج در سمت شرقی عقرب در مرکز کهکشان واقع است .

۱۰- جدی :

به شکل بزغاله توهم شده است، سه ستاره قدر سوم و سه ستاره قدر چهارم آن را جلوه گر میسازد، تقریباً بین نسرطائر و فم الحوت دیده میشود (باستاره قطبی که جدی به ضم جیم و فتح دال خوانده میشود، نباید اشتباه شود).

۱۱- دلو :

به شکل مردی که سطل آبی در دست دارد

دبران نیز در شرق پروین در ابتدای چند ستاره که به شکل عدد (۷) جلوه میکند قرار دارد.

۳- جوزا :

که آنرا دو پیکر می نامند و از جالبترین صورتهای فلکی است، دو ستاره روشن رأس التوام شرقی و رأس التوام غربی در سر آن جای دارند و در امتداد عیوق بسمت شرق واقع شده اند .

۴- سرطان :

به شکل خرچنگ توهم شده است ، منطقه ای بشکل مثلث با ستارگان کم نور و یک توده ابری است که در بین صورتهای اسد و جوزا واقع شده است .

۵- اسد :

به شکل شیر توهم شده است ، قسمت سر آن از چند ستاره روشن تشکیل شده و شبیه به علامت استفهام (؟) است قسمت آخر آن نیز به شکل مثلث است، ستارگان مشهور قلب الاسد و ذنب الاسد که اولی ۸۴ سال و دومی ۴۲ سال نوری از ما فاصله دارند . درین صورت واقع شده اند . ذنب الاسد که دم شیر را تشکیل میدهد، با ستاره سماک راجع و ستاره سماک اعزل (که شرحش می آید) مثلث باشکوهی را در آسمان تشکیل میدهند.

به شکل (۶) هراجه شود

۶- سنبله :

که آنرا خوشه و دوشیزه نیز میگویند به شکل زنی توهم شده است، روشنترین ستاره آن سماک اعزل است که در امتداد ستاره دنباله دب اکبر و سماک راجع واقع است و درخشندگی ظاهری آن (۰.۹۱) و حقیقی آن

توهم شده، گروه ضعیفی از ستارگان کم نور است که اگر دو ستاره روشن فرس اعظم را به سمت جنوب امتداد دهیم می توانیم آنرا پیدا کنیم. در شبهای اوایل ماه قوس در منطقه‌ای که صورت دلو و صورت جدی قرار دارد، بزبان شهاب بسیار دیده میشود.

۱۲ - حوت :

این صورت در جنوب صورت جوزا واقع شده است ستاره روشن آن شعرای شامی است که باشعرای یمانی ویدالجوزا مثلث پر نوری را تشکیل میدهد.

۴- کلب اصغر :

به شکل ماهی توهم شده، خطی است که از ستارگان کم نور در زیر مربع فرس الاعظم تشکیل شده و یک سر آن زاویه حاده‌ای را تشکیل میدهد.

صورت‌های جنوبی

صورت‌های جنوبی در نیمکره جنوبی آسمان و آنسوی منطقه البروج واقع شده اند و نام آنچه قدامشناخته بودند بدین قرار است :

۵- ارنوب :

به شکل خرگوش توهم شده است وزیر صورت جبار قرار دارد.

۱- جبار :

این صورت مانند دب اکبر برای یافتن ستارگان دیگر راهنمای خوبی است، قدام آنرا به شکل یک شکارچی تخیل کرده بودند.

۶- شجاع :

به شکل مار توهم شده ورشته درازی از ستارگان کم نور را در جنوب سرطان واسد و سنبله و میزان تشکیل میدهد.

یکی از جالبترین صورت‌های فلکسی است. دو ستاره قدر اول بنام ویدالجوزا وابط الجوزا دارد که قطر دومی ۲۵۰ میلیون میل حدس

۷- باطیه :

به شکل جام توهم شده است گروه ضعیفی از ستارگان کم نور است که به صورت شجاع اتصال یافته است.

میزنند، کمربند آن از سه ستاره روشن تشکیل شده که یکی از آنها دارای درخشندگی متغیر است. جای آن در سمت جنوب شرقی پروین

۸- غراب :

به شکل کلاغ توهم شده است، چهارضلعی کوچک ولی روشنی است در سمت جنوب آسمان که نزدیک ستاره سماک اغزل واقع شده است.

و غربی مسک الاعنه است. (شکل چهارم دیده شود)

۲- کلب اکبر :

۹- قنطورس یا ستورس :

به شکل انسانی که بدنش بدن اسب است

این صورت را کلب الجبار نیز می نامند. ستاره بسیار روشن شعرای یمانی در این

۱۴- سفينه :

به صورت کشتي تخيل شده است، يکي از ستارگاناش که بسيار روشن است، سهيل نام دارد که بيشتر ايام سال از نظر هامخفي است يعنى در آن سوي افق ماقرار دارد، در اوقاتي که شعراي شامي به خط نصف النهار نزديک ميشود، در طرف چپ نيمکره جنوبي نزديک به افق، ستاره روشني ديده ميشود که سهيل است .

۱۵- اکليل جنوبي :

اين صورت مانند اکليل شمالي کماني از ستارگان را تشکيل ميدهد ولي ستارگاناش چندان درخشان نيستند .
جای آن در جنوب صورت قوس است .

صورتهاي ديگر

صورتهاي فلکي که قد ماقبل از بطلمیوس می شناختند همین چهل وهشت صورت بود که شرحش باختصار گذشت .

بطلمیوس منجم بزرگ يونان، دو صورت فلکي ديگريکي بنام ذات الشعور و ديگري بنام

انطونيوس کشف و نامگذاري نمود و در کتاب خود شرح و نقشه آنها را آورد. ذات الشعور در نزديکي اسد و انطونيوس در نزديک صورت نسر طائر است .

بعداز قرنها «باير» منجم الماني در نقشه اي

تخيل شده، روشنترين ستاره آن که اصطلاحاً به آلفاي قنطورس ناميده ميشود نزديکترين ستاره ثابت آسمان به زمين است، يعنى فقط ۴۳ سال نوري از زمين فاصله دارد. قنطورس در سمت جنوب سنبله و ميزان واقع شده است.

۱۰- سيع :

سيع که به معنی حيوان درنده است، به شکل گرگ تخيل شده و بين عقرب و قنطورس واقع است .

۱۱- مجره :

به شکل آتشدان تخيل شده است، اين صورت را محراب نيز ميگویند، دو ستاره روشن آلفا و بتاي قنطورس در امتداد آن جای دارند و در صورت عقرب در شمال آن واقع است .

۱۲- حوت جنوبي :

اين مجموعه نيز به شکل ماهي توهم شده و برای اينکه با برج حوت فرق داشته باشد، آنرا حوت جنوبي نام داده اند، ستاره قدر اول فم الحوت متعلق به اين صورت فلکي است که در سمت جنوب فرس الاعظم در شبهاي پاييز بخوبي ديده ميشود .

۱۳- قيطس :

اين صورت به شکل نهنگ تخيل شده است. سر آن که به شکل يك پنج ضلعي است در سمت مشرق به طرف جنوب برج حمل قرار دارد و دمش در سمت مغرب به طرف جنوب مربع فرس الاعظم واقع است .

- که بسال ۱۶۰۳ میلادی ترتیب داده بود ۱۲ صورت بنام طاوس (در نزدیکی صورت محراب یا مجمره)، هندو (در نزدیکی صورت طاوس) مثلث جنوبی (در نزدیکی قنطورس) زنبور (در نزدیکی قطب جنوبی) بوقلمون (در همان حدود قطب جنوبی) ماهی طلایی (در نزدیکی نهر) مار جنوبی (در بین نهر و قطب جنوبی) ماهی پرنده (در نزدیکی سفینه) لک لک (در نزدیکی فم الحوت) سیمرغ (در مجاورت صورت نهر) گنجشک (در مجاورت همان صورت) و حریاء (در جنوب نهر) (راکشف نمود و در نقشه ستارگان جای داد .
- درسال ۱۶۳۴ برتسیوس، صورتهای زرافه (در بین دب اکبر و ذات الکرسی) ، روباه (بین دلفین و دجاجه) سکان شکاری (بین دب اکبر و اسد) ، مکس (بین حمل و برشاوش و مثلث شمالی و دبران) کبوتر (بین ارنب و کلب اکبر) و وحیدالقرن (بین کلب اکبر و کلب اصغر) راکشف و در نقشه آسمان داخل نمود .
- درسال ۱۶۷۷ میلادی رویر دو صورت سوسمار (بین دجاجه و فرس اعظم و مرأة - المسلسله) و صلیب جنوبی (در کنار قنطورس) راکشف و در نقشه ستارگان شامل ساخت .
- درسال ۱۶۹۰ هولیوس صورتهای اسد کوچک (در بین دب اکبر و داس اسد) سیاه‌گوش (در بین دب اکبر و جوزا) سدس (در بین اسد و شجاع) سمیر (در نزدیکی عقاب) مثلث صغیر (بین حمل و مثلث شمالی شمالی) راکشف کرد و بر نقشه آسمان افزود .
- درسال ۱۷۲۵ فلماستید صورت قلب شارل (در نزدیکی دب اکبر) و در همان سالها هالی صورت بلوط شارل (در نزدیکی سفینه) راکشف نمودند .
- درسال ۱۷۳۵ لاسل منجم فرانسوی صورتهای کوره (در نزدیکی نهر) تیشة سنگتراش (در نزدیکی کبوتر) قطب نما (در نزدیکی سفینه) پمپ (ایضا در نزدیکی سفینه) قلمتراش (در نزدیکی قیطن) ساعت (در مجاورت نهر) منرا (در نزدیکی ماهی پرنده) اکتان (که ستاره قطبی جنوب از اجزاء آنست) جالی مویسن (از صورتهای دور قطبی جنوب) سه پایه نقاش (در نزدیکی ستاره سهیل) پرگار (در نزدیکی آلفای قنطورس) فانون (در نزدیکی خرگوش) میکروسکوپ (در مجاورت لک لک) را کشف و در نقشه فلکی شامل نمود .
- درسال ۱۷۷۴ لو مینر صورت گوزن را (در میان ستاره قطبی و ذات الکرسی) و صورت پرنده هندی را (در میان صورتهای میزان و عقرب و شجاع) یافت.
- صورتهای دیگری که بعد از تاریخ مذکور کشف شده است : گاوپنیا توسکی، ساز جورج، مسیه (بنام منجم معرف) و افتخارات فردرک، عصای براند بورگ، تلسکوپ هرشل،

- چهاريك، هشت يك، هواپيما، ماشين برقي، آله المطبوعه، كربه، كوه لاتابل وجزآن است كه افتخار كشف ونامگذاري آنها به پوكزبوت، هل بدولاند ميرسد كه به ترتيب در سالهاي ۱۷۷۶، ۱۷۷۷، ۱۷۸۶ و ۱۷۸۹ كشف خودرا اعلام نموده اند ومازخوانندگان عزيز معذرت ميخواهيم كه بعلت محد ود بودن صفحات سالنامه نمي توانيم راجع به صورتمايي كه ياد شد تفصيل بيشتر بدهيم .
- ۶- حل المسائل نجوم تاليف دكتور عباس رياضي .
- ۷- هيات تاليف سيدباقرهيوي .
- ۸- هيات تاليف احمد آرام .
- ۹- آسمان شناسي تاليف سيدجواد سيد فاطمي .
- ۱۰- كاعنامه ۱۳۱۲ تاليف سيدجلال الدين تهراني .
- ۱۱- خسروشيرين اثراميرخسرو بلخي .

ب - ترجمه ها :

- اکنون كه يك آشنائي اجمالي باستارگان ثابت پيداشد سزاوار ومناسب چنان است كه مختصري دربارۀ ستارگان سرگردان (سيارات) ودنباله داران وابري ها وشهابها گفته آيداما محدوديت صفحات سالنامه اجازه قلمفرسايي بيشتر رانميدهد ، ازآنرو مقاله رابه همين جا ختم ميكنيم .
- ۱- اصول علم هيات تاليف آبه ، مورو ترجمۀ احمد آرام .
- ۲- آسمان پرستاره تاليف وه ب هوايت وزلف لي مينگ ترجمۀ م، آشنا .
- ۳- نجوم تاليف پاتريك مور ترجمه مسعود نعمتي .

منابع و ماخذ

- دروشتن اين مقاله ازمنابع و ماخذ ذيل استفاده شده است :
- ۴- شناخت نجوم تاليف اي پرلمن ترجمه مهندس شرميني .
- ۵- نجوم بي تلسكوب تاليف پيروروسو ترجمه حسن صفاري .

الف - تاليفات :

- ۱- التفهيم لاوائل صناعة التنجيم تاليف استاد علامه ابوريحان بيروني.
- ۲- صورالكواكب تاليف عبدالرحمن صوفي.
- ۳- شرح بيست باب تاليف ملامظفرگنابادي.
- ۴- مكانيك سماوي تاليف محمد قلي جواشيرخويي .
- ۵- مقدمه اي برنجوم عالي تاليف دكتورعباس رياضي .
- ۶- هيات تاليف فلمازيون ترجمه عبدالرحيم طالبوف .
- ۷- تاريخ نجوم اسلامي تاليف نلينو ترجمه احمد آرام .
- ۸- تاريخ هندسه تاليف پي ير مارشال ترجمه حسن صفاري .
- ۹- تاريخ حساب تاليف رنه تاتون ترجمه پرويز شمرياري .

جوایز جهانی «نوبل» و شرح حال بانی آن فرد نوبل

الفرد برنهارد نوبل در سال ۱۸۳۳ در کشور سویدن متولد گردید. الفرد، ادم نجیب وضعیفی بود. وی در همان سالی متولد شد که پدرش امانوئل که ادم قوی، جاه طلب و دانشمندی بود دچار ورشکستگی گردید.

الفرد نوبل تا ۱۶ سالگی بطور خصوصی تحصیل کرد و قبل از رسیدن به سن بیست سالگی یک کیمیا دان با تجربه و یک زبان دان قابل شده بود و با زبانهای المانی، فرانسوی روسی و سویدنی آشنایی داشت.

الفرد نوبل مسافرتهای زیادی نمود و بیشتر توجه خود را صرف تحقیقات درباره مواد منفجره نیترو کلیسرین کرد. نوبل کشف نمود که استفاده از این مواد اگر بایک ماده غیر فعال و جذب کننده محفوظ شود آسانتر و بی خطر است. وی اختراع خود را در سال ۱۸۶۷ تحت نام دینامیت به ثبت رسانید.

سپس نیترو کلیسرین را بایک ماده منفجره فعال دیگری یعنی باروت مخلوط نموده و یک ماده شفافی بدست آورد که قدرت انفجار آن از دینامیت هم بیشتر بود زلاتین

منفجره یعنی اختراع دوم وی در سال ۱۸۷۵ به ثبت رسید بعد نوبل موفق به اختراع بالستیت شد که اولین باروت بی دود نتر و گلسیرین بود و بعدها برای ساختن باروت بی دود به کار رفت با ساختن دینامیت و ساختن مواد منفجره و با استخراج معادن نفت باکو نوبل با کمک یاراناش موفق به جمع آوری ثروت هنگفتی گردید. اختراعات نوبل سبب شد که در رشته معادن و جاده سازی و حفرتونل تحولی بوجود آید.

نوبل در سال ۱۸۹۶ در گذشت. در تاریخ ۲۷ نوامبر ۱۸۹۵ یعنی یکسال قبل از مرگش نوبل وصیتنامه معروف خود را امضا کرد. این وصیت نامه می بایستی نقشه های وی را مربوط به پاداش زحماتش یعنی همان افکاریکه بیشتر زندگی او را بخود مشغول کرده بود عملی سازد.

او در وصیتنامه خود ذکر کرده بود که بیش از (۳۱) میلیون کرون سویدنی که ثروت وی را تشکیل میداد مینویستی بصورت وجه نقد دریافت و به عنوان سرمایه بکار برود در آمد حاصله از آن هر ساله بصورت جوایزی میان آنها یی که در سال قبل منشاء بزرگترین فایده برای بشر بوده اند تقسیم

د افغانستان کالی

گردد. رشته های کهنو بل مایبل بودبا عث
پیشرفت آنهاشود عبار ت بودند از : فیزیک
کیمیا- فیز یو لوژی یاطب، ادبیات و صلح
در اخیر وصیتنامه خاطر نشان کرده بود که

جایزه ادبیات نوبل:

جوايز ادبیات نوبل از سال ۱۹۰۱ تا سال ۱۹۶۸ الی ۱۹۷۲

کشور	برنده جایزه	سال
فرانسه	سولی پرودم	۱۹۰۱
المان	کریستیان ماتیاس تیودور مومن	۱۹۰۲
ناروی	ماریتوس بیورنسون	۱۹۰۳
فرانسه	فردریک میستران	۱۹۰۴
•••	ژوزه ایزا گیزه	
اسپانیا	هنریک سنکو پیچ	۱۹۰۵
پولند	کیو سوید کاردوچی	۱۹۰۶
ایتالیا	او دیارد کیلنگ	۱۹۰۷
انگلستان	رودلف کر سیٹوف یوکن	۱۹۰۸
المان	سلما لا گولف	۱۹۰۹
سویدن	لو دوپک هایسه	۱۹۱۰
بلژیک	موریس متر لینگ	۱۹۱۱
المان	گرهارت یوهان روبروت هویمان	۱۹۱۲
هند	رایند رانات ناگور	۱۹۱۳
-	برای سال بعد محفوظ ماند	۱۹۱۴
فرانسه	رومن رولان	۱۹۱۵
المان	کارل گوستا ورائنر فن هایدنستام	۱۹۱۶
دانمارک	کارل گیلروپ	۱۹۱۷
-	برای سال بعد محفوظ ماند	۱۹۱۸
	جایزه که سال قبل توزیع نه شده بود به صندوق مخصوص صلح ریخته شد	۱۹۱۹

و جایزه این سال نیز برای سال بعد محفوظ ماند.

جایزه سال قبل درین سال توزیع گردید

جوایز نوبل

کشور	برنده جایزه	سال
فرانسه	اناتول فرانکس	۱۹۲۱
اسپانیا	ژا سنیتو یناو	۱۹۲۲
ایرلند	ویلیام باکتر پیتز	۱۹۲۳
پولند	ولادیمیر وستانیلا دار یمونت	۱۹۲۴
	برای سال بعد نگهداری شد	۱۹۲۵
	جایزه سال قبل به جورج برناردشاہ تعلق گرفت انگلستان و جایزه سال	۱۹۲۶
	برای سال بعد محفوظ ماند	۱۹۲۶
	جایزه سال قبل درین سال داده نشد.	۱۹۲۷
	جایزه سال ۱۹۲۷ در این سال داده شد	۱۹۲۸
فرانسه	هانری برگسون	۱۹۲۷
ناروی	زیگموند اندست	۱۹۲۸
آلمان	توماس مان	۱۹۲۹
آمریکا	شینکلر لوپس	۱۹۳۰
سوئد	اریک کارلنت	۱۹۳۱
انگلیس	جان گلزواتی	۱۹۳۲
روسیه	ایوان بونین	۱۹۳۳
ایتالیا	لویجی پیراندلو	۱۹۳۴
	جایزه این سال برای سال بعد نگهداشته شد	۱۹۳۵
	جایزه سال قبل که توزیع نشده بود به صندوق عمده و دو سوم آن به صندوق	۱۹۳۶
	جایزه ادبیات ریخته شد	
آمریکا	یوجین اونیل	۱۹۳۶
فرانسه	مارتن لگار	۱۹۳۷
آمریکا	برل باک	۱۹۳۸
فنلاند	امیل سیلا پنیه	۱۹۳۹
	یک سوم جایزه این سال به صندوق عمده و بقیه به صندوق صلح ریخته شد.	۱۹۴۰
	جایزه این سال نیز داده نشده به صندوق صلح ریخته شد.	۱۹۴۱

د افغانستان کالني

کشور	برنده جايزه	سال
	به ترتيب بالا عمل	۱۹۴۲
	به ترتيب بالا عمل شد	۱۹۴۳
دنيمارك	يوها نس ويلهم بنسن	۱۹۴۴
چلي	خانم گابر يلا ميسترا ل	۱۹۴۵
المان	هر مان هسه	۱۹۴۶
فرانسه	اندره ژيد	۱۹۴۷
انگلستان	تا مس اليوت	۱۹۴۸
	جايزه اين سال برای سال بعد محفوظ گرديد	۱۹۴۹
امريكا	ويليام فالكنر	۱۹۴۹
	جايزه سال قبل نيز درين سال توزيع شد.	۱۹۵۰
انگلستان	برتر اند راسل	۱۹۵۰
سويډن	پارلا گر کويست	۱۹۵۱
فرانسه	فرانسوا مورياك	۱۹۵۲
انگلستان	وينستون چرچل	۱۹۵۳
امريکايي	ارنست همينگوي	۱۹۵۴
ايسلند	هالدر لاکنسي	۱۹۵۵
اسپانيا	خوان رامون خيمينز	۱۹۵۶
فرانسه	البر کامو	۱۹۵۷
	بوريس پاسترناک (جايزه روا نپذيرفت) .	۱۹۵۸
ايتاليا	سا لوا توره گو ازيمودو	۱۹۵۹
فرانسه	سن ژان پرس	۱۹۶۰
يوگوسلاويا	ايووا ندر يچ	۱۹۶۱
امريكا	جان اشتاين بك	۱۹۶۲
يونان	جورج سفر يسي	۱۹۶۳
فرانسه	ژان يل سارتر (پذيرفت)	۱۹۶۴
شوروي	ميخايل شولوخف (جايزه روانه پذيرفت) .	۱۹۶۵
سويډن	نلي پايش و	۱۹۶۶
کواتمالا	سامو يل النون	
کواتمالا	ميگل انجل استور ياس	۱۹۶۷
جاپان	يا سا ناري کاوايتاكا	۱۹۶۸

جوایز نوبل

کشور	برنده جایزه	سال
لارنس	سا مویل	۱۹۶۹
شوروی	الکسندر زویخ	۱۹۷۰
چلی	پابلو نرودا	۱۹۷۱
آلمان	هیتز ریچ بوبل	۱۹۷۲
جوایز (طبی)		
برای کار بر روی سیرم ضد دیفتری.	امیل فن بهر یینک:	۱۹۰۱
آزمایش های راجع به مالاریا.	سر ونا لد را س	۱۹۰۲
	نیلز فین سن	۱۹۰۳
تحقیق و تجربه در فیز یو لو ژی هضم غذا.	ایوان پالوف	۱۹۰۴
کشف میکرو ب سل.	رابرت کخ	۱۹۰۵
سانیا گورامون کاجال - تحقیق در ساختمان سلسله اعصاب.	کامیل لو گو لگی	۱۹۰۶
آزمایش پرو تو زو یا در تولید بیماری.	شارل لادران	۱۹۰۷
مچنیکوف - تحقیق در مصونیت بدن از بیماریها.	یول ازیخ ژوالی	۱۹۰۸
تجربه در غده درقی .	تیو دور کوچر	۱۹۰۹
پیشرفت در باب (کیمیا) سلول.	ابرخست کوسل	۱۹۱۰
دیا پتر یکهای عوامل کمک به بینایی چشم.	الوار کر لستراند	۱۹۱۱
	اکلسیس کارل آزمایش در	۱۹۱۲
	بیوند اوندی و پیوند عروض و اعضای دوران خون.	
تحقیق در انا فلاکس.	شارل ریچست	۱۹۱۳
تحقیق در فیز یولوژی و پتا لوزی	رابرت بارانی	۱۹۱۴
دستگاه دستی بولر (مجاری و راهرو های مربوط یکدیگر در درون بدن مانند مجاری گوش).		
	جایزه اعطا نشده .	۱۹۱۵
	جایزه اعطا نشده .	۱۹۱۶
	جایزه اعطا نشده .	۱۹۱۷
	جایزه اعطاء نشده.	۱۹۱۸
اکتشافاتی در مورد مصونیت بدن از بیماریها	ژول بورده	۱۹۱۹

د افغانستان کالني

سال

- ۱۹۲۰ او گوشت کشف تنظيم مکانيسم مو توري عروق شعريه.
- ۱۹۲۱ جايزه اعطاء نشده .
- ۱۹۲۲ جايزه سال ۱۹۲۲ در سال ۱۹۲۳ بين اشيبا له هيل (بسبب کشف توليد حرارت در عضلات) اوتومير هو ف - (رابطه بين مصر ف اکسيژن باتو ليد اسيد لاکنيک در عضلات تقسيم گرديد.
- ۱۹۲۳ فردريك بان تينک - جان مک لژود کشف انولين.
- ۱۹۲۴ ويلهم اتيت اوون کشف مکانيسم الکتروديو گرام.
- ۱۹۲۶ جوها نس في بي گر - کشف نوعي سرطان اسمبي روپ ترا کارسينوما.
- ۱۹۲۷ ژو ليو س واگنر - جوز ک - به کاربردن تلقیح مالاريا در درمان فلج ديمن تيا.
- ۱۹۲۸ شمار ل نيکول - تحقيق در نيغوس اکزا نته ماتیکوس.
- ۱۹۲۹ کريستيان ايژ ک مان - کشف ويتامين های انتی نور يتیک - سر فردريك هابکنيز: کشف ويتامين های تقويت کننده نمو.
- ۱۹۳۰ کارل لندا شتی تر - کشف گروپ های خون انسان.
- ۱۹۳۱ اوتروار يورک - کشف خاصيت و طرز عمل تخمير جهاز تنفسي .
- ۱۹۳۲ سر شمارل شرينگتون - ادگار اديان کشف عمل نوردن .
- ۱۹۳۳ تامس مورگان - کشف عمل کروموزوم هادر تورا ث.
- ۱۹۳۴ جورج ويبلر جورج مينوت - ويلهم مورفی - کشف درمان کېدېر ضد بيماری اتمی.
- ۱۹۳۵ هانس اسپمان - کشف انرسانمان دهنده درنمو جنسی .
- ۱۹۳۶ سر هنري ديپل اوتولروي - کشف انتقال (کيميایي) انگيزه های عصب.
- ۱۹۳۷ البرت سزمنت کيوور کي فوق ناگيرا بولت - اکتشافاتی در مورد احتراق بيولوژيکی.
- ۱۹۳۸ کورنل هي منز - کشف اهميت مکانيسم سينوس و شريان ايور تا در تنظيم تنفس.
- ۱۹۳۹ کور هارد دو ماک - اگړ ضد باکتر يابی پروتو سيلات .

جوایز نوبل

- ۱۹۴۳ هزیک دم - ادوارد یسی - تجزیه ویتامین (ک)
- ۱۹۴۴ ژوزف ازلانگر - هربرت تاسین سرگاسر - وظایف نخهای عصبی .
- ۱۹۴۵ سر الکساندر فلمینگ - ارنست بوریس چن - سر هوارد فلوری - کشف پنیسلین.
- ۱۹۴۶ - هو مان مولر - تاثیرات ارثی اشعه - ایکس بر روی جنها
- ۱۹۴۷ کارل فوگوتی کوری - تحقیق درمنا بویسم نشایسته حیوانی - نادرهو ساری - تحقیق در غده جوزی.
- ۱۹۴۸ پولی میولی - کشف خواص حشره کش د.د. تی
- ۱۹۴۹ والتر او دنو هس - تحقیق در کنترل دفاعی بدن - انتونیو کاتانو دواپرو فریر اگاس مو نیز. تکمیل عمل جراحی مغز.
- ۱۹۵۰ فیلیپ هینچ - ادوارد کندال - تادیوس رایش ستاین - کشفیا تی درمورد هورمون های قشر اورنال غده های روی کلیه.
- ۱۹۵۱ ماکس تلو - تکمیل وا کسین ضد زردی.
- ۱۹۵۲ مسلمن وا کسن من - کشف استرو پترمی سمن.
- ۱۹۵۳ فز تیز لپ من - هانس ادولف کوب - تحقیق در سلولهای زنده .
- ۱۹۵۴ جان اندرس - تو ماس دالو - فردریک را بینز - تحقیق در کشف و پرورش ویروس پولیو
- ۱۹۵۵ هو کو یتو رل - اکسیدسیلون انزیمها.
- ۱۹۵۶ دیکن ریشار دز - اندره کورتاند - ورنز فرو سما ن - تکنیک تازه در بیماری های قلبی.
- ۱۹۵۷ **دانیل بوو - تکمیل دارو های در برابر الرزها و تخدیر عضلات در خلال عمل جراحی.**
- ۱۹۵۸ جو شو سا لدربرک - تحقیق در مکانیسم ژنیک جورج بیدل - ادوارد تاتوم کشف اینکه چگونه جنها خصایص ارثی را انتقال میدهند .
- ۱۹۵۹ مررو او چو یا - ازتور کورن برک - کشفیات راجع به ترکیبات باگروموزوم که در توارث نقش حیا تی دارد عهده دارند.
- ۱۹۶۰ سر مک فار لین پرنس پتریریان مدادار - کشف اندازه مقاومت مصنوعیت.
- ۱۹۶۱ جورج فون بکه سی اکتشافات بزرگی در مورد مکانیسم فیزیکی گوششن درونی.
- ۱۹۶۲ جمیز واتسون - مور یسل ویل کنیز - فرا نسیس کریک - تعیین ساختمان اسید دلو کسیری بر تو کلیک

استراليا	سر جان كو يلس	۱۹۶۳
امريكا	كو تا رد بلوچ	۱۹۶۴
فرانسه	فرا نكيس يعقوب	۱۹۶۵
...	چار الز هو گنز	۱۹۶۶
سويډن	را گنر گرا نيت	۱۹۶۷
...	رابر ت هالي	۱۹۶۸
...	ماكس ډيلبر و ك	۱۹۶۹
امريكا	جو ليز اكسل رود	۱۹۷۰
	اير يل سو در ليند	۱۹۷۱
امريكا	جرا لدين ايد ل من	۱۹۷۲

جوايز فيزيك:

	ويلهم رونتگن - برای اشعه رونتگن.	۱۹۰۱
	هندريك لورنتز - وپتريزيمن نائير مقناطيسي در تشعشع .	۱۹۰۲
	هانري بگر ل - كشف راديو اکتیوتیه لحظه یی.	۱۹۰۳
	جان استروت (لار دریلی) كشف ازگون در تحقیق کثافت گاز .	۱۹۰۴
	فلیپ لنارد - آزمایش اشعه کاتودیک.	۱۹۰۵
	ژوزف تامسون - تحقیق در عبور برق از گاز ها.	۱۹۰۶
	البرت میشل سن - تحقیقات اسپکتر و سکو پیک و نیو رولوژی	۱۹۰۷
	گابریل لیب من - كشف طرز کبیه کردن الوان بوسیله عکاسی .	۱۹۰۸
	گولیل موهارکی - فرد یناندر اون - تکمیل بیسم.	۱۹۰۹
	جو هانس - اندر والز - كشف معادله حالت گاز ها ومايعات.	۱۹۱۰
	ویلهالم وین - تعیین تشعشع حرارت.	۱۹۱۱
	گوشماز دالن، دستگاه تنظیم کننده خود کار که در مفاره دریایی و رهنما های شناوری بکار میرود .	۱۹۱۲
	کامر لینک - اونس - آزمایش های که راهنمایی تو لید هلیوم مایع شد.	۱۹۱۳
	ماکس فون لایو - كشف انکسار اشعه رونتگن هنگام عبور از شیشه بلوری .	۱۹۱۴
	دوبرا ورموسوم به براگ - تجربه ساختمان بلوری بوسیله اشعه ایکس.	۱۹۱۵
	شارل بارکلا - كشف تشعشع رونتگن عناصر.	۱۹۱۷
	ماکس پلانک - اکتشافات مربوط به فرسیه کو انتموم.	۱۹۱۸

جوایز نوبل

- ۱۹۱۹ جوها نس استارک - کشف تأثیر دایرلر در اشعه کانال (اشعه مثبت گذرنده از خلا) و تجزیه خطوط اسپکتر (تجزیه نور آفتاب از میدان الکتریکی).
- ۱۹۲۰ شارل گیوم - اکتشافات راجع به خواص غیر عادی در البیرو فلادو نیکل.
- ۱۹۲۱ البرت اینشتاین - کشف قانون اثر فوتوالکتریک.
- ۱۹۲۲ نیلز بوهر - تحقیق در ساختمان اتم ها و تشعشعات آنها.
- ۱۹۲۳ رابرت میلیکان - تحقیق در تخلیه بدوی برقی و آثار فوتوالکتریک.
- ۱۹۲۴ کارل سیگک بان - تحقیق در اشعه ایکس اسپکتر و سکو بی.
- ۱۹۲۵ جیمز فرانک - کوستا و هرتز کشف قوانین برخورد الکترونها با آنها.
- ۱۹۲۶ چین پررین - تحقیق در ساختمان غیر مداوم ماده و کشف تعادل در عمل رسوب.
- ۱۹۲۷ ارتور کامپ تو م: کشف عوارض کامپتون - ترویلسون - مشاهده خط سیر ذرات برقی.
- ۱۹۲۸ جالبیره ۱۹۲۸ - ۱۹۲۹ به اوون ایچارد و سن برای تحقیق در آثار ترمیونیک و کشف قانون ریچارد سن اعطاء گردید.
- ۱۹۲۹ برنس لوییز ویکتور دو بروی.
- ۱۹۳۰ نید جاندراسک هارا - تجربه در انتشار نور و کشف اثر رامان.
- ۱۹۳۲ جایزه ۱۹۳۲ - ۱۹۳۳ ورتز هیز کتبرک برای ایجاد میکا نیکهای کورنتوم داده شد.
- ۱۹۳۳ اروین شرو دنیگر - پل دایرک کشف اشکال بارور تازه فر ضیه اتمی.
- ۱۹۳۵ جمیز چا دویک - کشف نوترونی.
- ۱۹۳۶ ویکتور هیل - کشف کوسمیک - کارل اندرسن - کشف پوزیترون.
- ۱۹۳۷ کلینتون داریسون - جورج تامسون - کشف انگسار الکتورنها بوسیله جسم بلوری.
- ۱۹۳۸ انریکو فرمی - شناسایی ماهیت عناصر جدید رادیو اکتیف و کشف عکس العمل هسته‌یی در تأثیر آ هسته نوترونها.
- ۱۹۳۹ ارنست اورلاند ولارنس تکامل سیکلوترون.
- ۱۹۴۳ اوتو استرن - کشف عزم مقناطیسی پروتونها.
- ۱۹۴۴ ایزید وراسحق رابی - حرکات مقناطیسی ذرات اتمی.

د افغانستان گانډي

- ۱۹۴۵ ولفگا نك پو لي- از مایشهایی در مورد شکافتگی های اتمی .
- ۱۹۴۶ پرسى و یلیا مز بریگمن - تحقیقات و اختراعات در فزیک فشار زیاد.
- ۱۹۴۷ سراد وارد دایل تن- کشف طبقه یی در ایونو سفور که امواج کوتاه رادیویی را منعکس میسازد .
- ۱۹۴۸ باتریک بلاک - تکمیل ا تاق ویلسون واکنش فاتی در تشعشع کوسمیک.
- ۱۹۴۹ هیدکی وکاوا - پیشگو یی ریاضی در مورد سطح منصف طو می بدون (مسون) در ۱۴ سال پیش از این سال.
- ۱۹۵۰ سیسل فرانک پاو ل کشف روشی مطالعه هسته اتم از طریق عکس بر اد ری وکشیفاتی در مورد (مسون)
- ۱۹۵۱ سر جان دوگلاس کاک کروفیت ازست والتون - ازما یش در تغییر ماهیت دانن هسته اتمی در سال ۱۹۳۲ .
- ۱۹۵۲ اد وارد میلز پورسول - فکیس بلاک - اندازه گیری میدان های مقناطیسی در هسته اتمی.
- ۱۹۵۳ فر یتر زنیکه - تکمیل میکرو سکوپ (فارکو نتر است) .
- ۱۹۵۴ ماکس بورن- ازمایش مکانیک کوانتوم - التهر بوتبه - تشعشع کوسمیک.
- ۱۹۵۵ یولکارپ کوشل - ویلیس لامب- آزمایش در اندازه گیری اتمی .
- ۱۹۵۶ ویلیام شاک می والترا برا تاین- جان بردین - تکمیل ترا نزیستور الکترونیک
- ۱۹۵۷ تسنونگ دائومی - چن نینگک یانگک - زد اصل حفظ برابری وتشابه .
- ۱۹۵۸ پاو ل شرنکوف ایلیا فونگک ایگورتتم - تکمیل اسپاب سنجش اشعه کوسمیک .
- ۱۹۵۹ امیلیو سگر - آوون چه برلسن - نمایش وجود ضد پرو تون.
- ۱۹۶۰ دونالد گلاسر - اختراع اتساق حباب برای تحقیق در ذرات اتمیک.
- ۱۹۶۱ زابرت هوفستاد تر- اندازه گیری شکل و اندازه گیری هسته اتمی - رود ولف مؤ سبیا نوئر طرز تولید و اندازه گیری گامای آرزد .
- ۱۹۶۲ لو . د. لاندائو - وضع فرضیه های راجع به ماده تغلیط شده.
- ۱۹۶۳ ماریا جیو پریت مایر امریکا
- ۱۹۶۴ باسوف اتحاد شوروی
- ۱۹۶۵ ریچارد فاین من امریکا

جوایز نوبل

فرانسه	الفريد كاستلر	۱۹۶۶
امريكا	هانس بيت	۱۹۶۷
امريكا	لويس الوارس	۱۹۶۸
امريكا	مورای گیل مان	۱۹۶۹
فرانسه	لويس نیل	۱۹۷۰
انگلستان	دنيس گابر	۱۹۷۱
امريكا	جان بارد	۱۹۷۲

جایزه كيميا (شيمي)

- ۱۹۰۱ يا كو بوس وانت هوف-كشوف قوانين ديناميك شيميائي و فشار او ستموتيك در محلولارت .
- ۱۹۰۲ اميل فيشر- آزمايشهای روی گروه های شکر و پيورين مواد .
- ۱۹۰۳ ستوننت ارنیوس - فرضیه الکتور-لتيك تجزيه .
- ۱۹۰۴ سرو يليام رانری - كشف عنا صرگازی بی اثر در هوا .
- ۱۹۰۵ ادولف فون باير- آزمايش بر رنگ های آبی وتر کييات نيدروارو ما تيك .
- ۱۹۰۶ هانری مواسان - جدا كسردن فلورين وايجاد كوره فلورين .
- ۱۹۰۷ ادوارد بوخز - كشف تخميرهای بی سلول و تحقيق در كيميا بيولوژيك .
- ۱۹۰۸ ارتست زاتر فورد - تحقيق در تجزيه عناصر .
- ۱۹۰۹ ويلهلم استوالد - آزمايش در مورد کاتا ليتروو تحقيق در ميزان های تعادل شيميائي و عكس العمل شيما نیی .
- ۱۹۱۰ اوتو والاتس - تحقيق در زمينه تركيبات اليسيكيك .
- ۱۹۱۱ حاری كوری - كشف عناصر راديوم وپولو ينوم .
- ۱۹۱۲ ويكتور گرین بارد - كشف معرف های درشيمي که بنام خود اوفناميده شد .
- ۱۹۱۳ الرد ورنر- ارتباط دادن اتم هابه يكدیگر در مولكول .
- ۱۹۱۴ تئود وريچارد - تعيين وزن اتمی بسياری از عناصر كيمياوی .
- ۱۹۱۵ ريچارد ويلس تاتر - تحقيق در مورد رنگ گیاهان بخصوص كلروفيل
- ۱۹۱۶ جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۱۸ فويتز هابر- توليد ترکیبی اونياله .

- ۱۹۲۰ والدر نزنسق - در ترمو کيمياوي.
- ۱۹۲۱ فدریک سوري - تحقيق در مبداء طبيعت ايز توپها .
- ۱۹۲۲ فرانسيس استون - کشف ايزو- توپها در عناصر غير راديو اکتيف- کشف قانون عدد تما م.
- ۱۹۲۳ فریتس پرگی - روش مکروب اناليز مواد آبي .
- ۱۹۲۵ جايزه ۱۹۲۵-۱۹۲۶ به ريچارډ زيگموندی نامچانس- برای تجربه در طبيعت محلوارت سريشي .
- ۱۹۲۶ تنود ورسود برك - تحقيق در سيستم های پراگندگی .
- جايزه ۱۹۲۷-۱۹۲۸ به هين ريخ ويلننس- برای تحقيق در سليد های صفرائی و مورد وابسته يکديگر .
- ۱۹۲۸ ادولف وينداوس - تحقيق در توليد استرو لها و رابطه آنها با ويتامين ها .
- ۱۹۲۹ ارتور هاردن - هانس فون اولرشل پين - تحقيق در تخمير شکر ها.
- ۱۹۳۰ هانس فيشر- آزمایش در مورد رنگ خون.
- ۱۹۳۱ کارل بوش - فرديک بوس- گيوس- اختراع و تکميل روشهای فشار زياد کيمياوي.
- ۱۹۳۲ اير ينک لانگمور - آزمایش در قلمرو کيمياوي سطحی.
- ۱۹۳۴ هارد لداوری - کشف هيدروجن سنگين .
- ۱۹۳۵ فردر يک وایرن ژوليو کوری - ترکیب عناصر جديد راديو اکتيف.
- ۱۹۳۶ پيتر دبي - تحقيق در لحظات ريپول وانکسار اشعه ایکس والکترو نها در گاز ها .
- ۱۹۳۷ والتر هاوت - تحقيق او کربوئيد راتها و ويتامين ها - پل کار در تجربه در مورد کارتنوئيد ها فلاوین ها و ويتامين ها.
- ۱۹۳۸ ريچارډ کوهن - تحقيق در کارو- تينوئيد و ويتامين (جايزه رانپذيرفت).
- ۱۹۳۹ ادولف فرديک جوهان بوتنا ندهت- ارفايش هور مو نهی جنسي (جايزه را نپذيرفت) .
- لثويولد روزيکا- آزمایش با پولی مستی لن هتا.
- ۱۹۴۳ جورج هه وسی ده هوس - بکار بردن ايزو توپها بعنوان شاخص .
- ۱۹۴۴ اوتوها هن - شکا فتگی اتم .
- ۱۹۴۵ ارتوری ايلماری ویر تاتن

جوایز نوبل

- ۱۹۴۶ جیمز سوفر - بلوری کردن آنزیم ها - جان نور تروپ - وندل استنا نلی - تهیه آنزیم ها و پروتین های ویروس .
- ۱۹۴۷ سررا لبرت رابین سن - تحقیق در مورد نباتی .
- ۱۹۴۸ ارن تی سلیوس - کشفیات کیمیاوی وجداء کردن ویروس فلج موش .
- ۱۹۴۹ ویلیام فرانس گیگ - تحقیق در ترمودینامیک بخصوص تاثیران حرارت قلیل .
- ۱۹۵۰ اوتود یلز - کورت الدر - کشف ترکیب (دی یو)
- ۱۹۵۱ گلن سی بورك - ادوین مک میلان کشف پلو تو نیوم .
- ۱۹۵۲ ارچر جان واتر مارتین - ریچارد لارنس میلنگ تون سینج - تکمیل کروما تو گرافی (عکس برداری رنگین) .
- ۱۹۵۳ هرمان استنا نولینک - تحقیق در مولکو لهای بزرگ .
- ۱۹۵۴ لنوس یائو لینک - تحقیق در نیرو هایی که پروتین و سایر مولکو لها در به یکدیگر پیوسته اند .
- ۱۹۵۵ ون سن دووی نیو - هور فونهای غده صنوبری .
- ۱۹۵۶ سر سیریل هین شل وود نیکلای سمنوف - تحقیق در سینه تیک (نیروی جنبش) عکس العمل کیمیاوی .
- ۱۹۵۷ سرالکسا ندر تاد تحقیق در ترکیب شیمیائی که عوامل اصلی در توارت هستند .
- ۱۹۵۸ فردریک سانگو - تعیین ساختمان مولکولی انسولین .
- ۱۹۵۹ ژارو سلاو هیرو فسکی - تکمیل پولارو گرافی با طرز تجزیه الکترو کیمیاوی
- ۱۹۶۰ ویلارد لیبی - اختراع ساعت اتمی برای تعیین عمر اشیاء بوسیله اندازه گیری رادیو اکتیویتی آنها .
- ۱۹۶۱ ملوین کالوین - انجام عملیات کیمیاوی در خلال فوتوسین ترد عمل حکر وفیل و فعل وانفالات کیمیاوی در گیاه .
- ۱۹۶۲ ماکس پروتز - جان کندر یو - نقشه از مولکول ها پروتین باشعه اکیس .
- ۱۹۶۳ کلاؤ نانا ایتالیا
- ۱۹۶۴ درونی سی . هودکین انگلستان .

د افغانستان کالني

۱۹۶۵	زابت . بي. ادوارد	امريکا
۱۹۶۶	زابت مولکين	امريکا
۱۹۶۷	مين فريد ايلخن	المان
۱۹۶۸	لارنس اونساجر	المان
۱۹۶۹	ديرك	انگلستان
۱۹۷۰	لويس لي لوير .	
۱۹۷۱	چير هارد هاند برک	کانادا
۱۹۷۲	کريستين الفينيس	امريکا

جوايز صلح

- ۱۹۰۱ هانری دونان «سويس» فردر يک پسي «فرانسه» .
- ۱۹۰۲ الی دو کومون-البرت کوبسا ت «سويس» .
- ۱۹۰۳ سر ويليام کرمر «انگليسي» .
- ۱۹۰۴ مؤسسه حقوق بين المللی «بلژیک» .
- ۱۹۰۵ برتافون سوت لژ «اطريش» .
- ۱۹۰۶ تفود ور دورولت «امريکا» .
- ۱۹۰۷ ارنستو مونتا «ایتاليا» لوی رلن «فرانسه» .
- ۱۹۸۰ کلاس ارنولد ستون «سويدن» فردر يک باجر (دانمارک) .
- ۱۹۰۹ او گوست بير نائرت (بلژیک) بارون يول دستور نل دوکنستان دور يک (فرانسه) .
- ۱۹۱۰ دفتر ثابت صلح بين المللی (سويس) .
- ۱۹۱۱ توبياس اسر (هلند) الفرد ه. فريد (اطريش) .
- ۱۹۱۲ الیپوروت (امريکا)
- ۱۹۱۳ هانری لافو تتين (بلژیک)
- ۱۹۱۵ جايزه اعطاء نشده .
- ۱۹۱۶ جايزه اعطاء نشده .
- ۱۹۱۷ صليب سرخ بين المللی .
- ۱۹۱۹ وودرو ويلسن (امريکا) .
- ۱۹۲۰ لنون يورژوا (فرانسه) .
- ۱۹۲۱ کارل بران نينگ « سويدن» - کزستيا لانگ «ناروی»
- ۱۹۲۲ فريت زوف تانسن «ناروی» .

جوایز نوبل

- ۱۹۲۳ . جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۲۴ . جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۲۵ . سر اوستن چمبر لن (انگلیسی) شارل داز (المان) .
- ۱۹۲۶ . اریستید بریاند (فرانسه) گوستاواسترس من (المان).
- ۱۹۲۷ . فردیناند بوسییس سون (فرانسه) لودو یک کوئید (المان) .
- ۱۹۲۸ . جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۲۹ . فرنک کلگوک (امریکا).
- ۱۹۳۰ . لارس سیود وبلوم (سویدن)
- ۱۹۳۱ . جین ادامز - نیکلا بتلر (امریکا).
- ۱۹۳۲ . جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۳۳ . سرلور مان انگل (انگلیسی) .
- ۱۹۳۴ . ارتور هندر سون (انگلیسی) .
- ۱۹۳۵ . کارل فون اوسی یتسل کس (المان).
- ۱۹۳۶ . کارلوس دلاماس (ارجنتاین).
- ۱۹۳۷ . لارد سیسل اف چل وود (انگلیس) .
- ۱۹۳۸ . دفتر بین المللی نانسن برای کمک به آورہ گان . (سویس) .
- ۱۹۳۹ . جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۴۴ . صلیب سرخ بین المللی .
- ۱۹۴۵ . کوردل هول (امریکا) .
- ۱۹۴۶ . امیلی باش - جان مات (امریکا)
- ۱۹۴۷ . امریکن فرنڈ زسرو یس کامیتی (امریکا) جامعہ انگلیس فرنڈ زسرو یس کونسل (انگلیس) .

د افغانستان کالني

۱۹۴۸	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۴۹	لارد جان بويدا ور (اسکا تلند).
۱۹۵۰	رالف بنچ (امريکا) .
۱۹۵۱	لنون ژوهو (فرانسه) .
۱۹۵۲	البرت شوایتزر (فرانسه) .
۱۹۵۳	جورج مارشال (امريکا) .
۱۹۵۴	دفتر کميسيونر عالی ملل متحد برای کمک به آوره گان.
۱۹۵۵	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۵۶	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۵۷	ليسر پيرسن (کانادا) .
۱۹۵۸	دوسينيك ژرژها نری پير (انگليس) .
۱۹۵۹	فليب جان تونل بيكر (انگليس) .
۱۹۶۰	البرت جان لوت هوی (افريقای جنوبي) .
۱۹۶۱	داگ همر شولد (سويډن)
۱۹۶۲	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۶۳	انشر نيشنل ريډ کراس تسليم سرخ بين المللی .
۱۹۶۴	مارتين لوتر کينگ امريکا .
۱۹۶۵	صندوق وجهی کمکی اطسفال يونيسف .
۱۹۶۶	جايزه اعطا نشده .
۱۹۶۷	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۶۸	رين کاسن فرانسه .
۱۹۶۹	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۷۰	نورمان برلوك امريکا
۱۹۷۱	ويلی برانت المان

پاره‌ای از اختراعات مهم جهان

نام اختراع	سال اختراع	مخترع	ملیت
موتور بانبروی بخار	۱۸۸۹	روبر	امریکایی
موتور بااستنارت خود کار	۱۹۱۱	کنترینگ	امریکایی
موتور باماگنت	۱۸۹۹	دایملر	آلمانی
موتور گازوئیلی	۱۸۸۷	دایملر	آلمانی
موتور برقی	۱۸۹۲	مورین	امریکایی
موتور گازوئیلی	۱۸۹۴	کرب	آلمانی
الکتروموتور	۱۹۳۹	الکساندرسون وادوارد	امریکایی
الوینیوم استخراج با برق	۱۸۸۶	هال	امریکایی
اژدر- با پروانه	۱۸۶۸	وایت هد	انگلیسی
اژدر- هدایت شونده	۱۸۷۶	برنان	انگلیسی
اژدر ساده	۱۸۷۶	بوشنل	امریکایی
ایکاری برقی	۱۸۰۵	بروک ناتلی	ایتالیایی
آبکاری برقی	۱۸۳۸	زاکوب اسپنسر	انگلیسی
اره موتور	۱۸۰۸	نیویری	انگلیسی
موتور برقی	۱۸۸۴	واندپل	امریکایی
اشعه ایکس	۱۸۹۵	روننگن	آلمانی
استنارت الفت	۱۹۲۲	لارسون	امریکایی
اسپکتروسکپ	۱۸۵۹	کیرشف و بونسن	آلمانی
استخراج سودا از نمک	۱۷۹۱	لیلان	فرانسوی
بالون	۱۷۸۳	مون گل فیه	فرانسوی
برق گیر	۱۷۵۲	امریکایی	
باروت بی دود	۱۹۲۱	فلارتی	امریکایی
بلند گو	۱۹۲۴	رایس کلوک	امریکایی
بمب	۱۹۰۳	اونگه	سویدنی
بمب (تکمیل)	۱۹۱۶	تیت	امریکایی
بنزین سبک (تجزیه شده)	۱۹۱۳	برتون	امریکایی
بنزین غلیظ (باملاح سرب)	۱۹۲۲	میچ لی	امریکایی

د افغانستان گالني

مليت	مخترع	سال اختراع	نام اختراع
شوروي	ايبا تيف	۱۹۳۰	بنزين با اکتان زياد
ايتاليایي	گاليله	۱۵۸۱	پاندول
ايتاليایي	کريستوفري	۱۷۰۹	پيانو
امريکايي	استيونس	۱۸۰۴	پروانه کشتي
ايتاليایي	ولتا	۱۸۰۰	پيل الکتریکي
امريکايي	دوار	۱۸۹۱	تجزیه و تقطير نفت
انگليسي	پارسون	۱۸۹۴	توربين بخار
انگليسي	سو پنستن	۱۹۱۴	تانک
امريکايي	مورس	۱۸۳۲	تلگراف بصورت ابتدائي
اطريش	جين تي	۱۸۵۳	تلگراف (دوطرفه)
امريکايي	ادسيون	۱۸۷۴	تلگراف (چند طرفه)
ايتاليایي	مارکنی	۱۸۹۶	تلگراف بیسیم
امريکايي	گراهام بل	۱۸۷۶	تيلفون
امريکايي	استراگر	۱۸۹۱	تيلفون خودکار
امريکايي	کارلنس	۱۸۹۹	تيلفون بی سيم
ايتاليایي	گاليله	۱۰۶۹	تلسکوپ
آلمانی	کپلر	۱۶۱۱	تلسکوپ نجومی
امريکايي	اوتيس	۱۸۵۲	ترمزلفت
امريکايي	وستينگهاوس	۱۸۶۸	ترمزبادی
اسکاتلندی	برد	۱۹۲۶	تلویزیون
امريکايي	استانیلی	۱۸۸۵	ترانسفورماتور باکوران متناوب
امريکايي	کلارک	۱۹۳۰	ترانسفورماتور برای جریان های مختلف
امريکايي	هالت	۱۹۰۰	تراکتور
امريکايي	فرانیسیس	۱۸۴۹	توربین آبی
امريکايي	کور تيس	۱۸۹۹	توربین گاز
امريکايي	فيسک	۱۸۹۱	تفنگ دوربين دار
امريکايي	جونگ	۱۹۳۳	ترين برقی باکوران متناوب

اختراعات مهم

نام اختراع	سال اختراع	مخترع	ملیت
جوشکاری برقی	۱۸۷۷	تامپسون	امریکایی
جمبه های برقی خودکار (اتومات)	۱۹۰۴	وستینگهاوس	امریکایی
ماشین چاپ	۱۴۵۰	گوتنبرگ	آلمانی
چسب باکلیت	۱۹۰۷	بکلاند	بلژیکی
ماشین خیاطی	۱۸۳۰	تیمونید	فرانسوی
چراغ گازی	۱۸۵۵	یونس	آلمانی
چراغ گازی معدن	۱۸۱۶	دیوی	انگلیسی
چراغ برقی زغالی	۱۹۲۳	الکساندرسن	امریکایی
چراغ برقی زغالی خودکار	۱۹۳۲	سن بیان لودویک	امریکایی
بایسکل	۱۸۴۲	مک میلان	اسکاتلندی
بایسکل (تکمیل)	۱۸۸۴	استارلی	انگلیسی
بایسکل بطریق امروزی	۱۸۸۶	یوپ	امریکایی
دوربین سینما	۱۸۹۳	ادسیون	امریکایی
دوربین سینما	۱۸۹۳	جین کینز	امریکایی
دوربین سینما	۱۸۹۵	لومیر	فرانسوی
دینامو باکوران مستقیم	۱۸۶۰	پیچی نوتی	ایتالیایی
دینامو باکوران مستقیم (کامل)	۱۸۷۰	گرام	بلژیکی
دینامو یافراکانس قوی	۱۹۲۹	تامسون	انگلیسی
دینامیت	۱۸۶۶	نوبل	سوئدی
دیفرانسیل موتر	۱۸۹۵	بنز	آلمانی
رادیو بصورت ابتدایی	۱۸۹۵	مارکونی	ایتالیایی
رادیو تیلیفون	۱۹۰۲	پولسن	امریکایی
رادار	۱۹۲۲	تیلور ریونک	امریکایی
رزیستانس الکتریکی	۱۸۲۵	هیلیارد	امریکایی
زیردریایی	۱۸۹۱	هالند	امریکایی
زیپلن	۱۹۰۰	زیپلن	آلمانی
ژیروسکوپ	۱۸۵۲	فوکو	فرانسوی
سرقلم آهنین بجای پر	۱۷۸۹	هاریسون	انگلیسی

د افغانستان کالني

امريکايي	اډيسون	۱۸۸۷	سينما (دوربين)
امريکايي	هانټ	۱۸۴۹	ستنچاق کاغذ
اسکاټلنډي	مرداخ	۱۷۹۷	سوخت گاز
سويس	براندنبرک	۱۹۰۰	سلوفان
امريکايي	هيات	۱۸۷۰	ستلولوئيډ
انگليسي	آسپ ډين	۱۸۴۵	سيماڼ پرتلنډ
هلندي	هويکنس	۱۶۵۷	ساعت ديوازي پاندول دار
امريکايي	والر	۱۹۵۲	سينماي سه بعدی
امريکايي	پاز	-	سپم داخلي لامپ
امريکايي	برډن	۱۸۵۶	شیر خشک
فرانسوي	ليپمان	۱۸۹۱	عکس رنگي
امريکايي	سيکلانډ	۱۸۹۸	عکاسي (کاغذ)
امريکايي	واترمن	۱۸۸۴	قلم خودنويس
امريکايي	ويرت	۱۸۸۵	قلم خودنويس تکميل
امريکايي	کوټري	۱۸۳۱	کلروفورم
فرانسوي	ژوفر	۱۷۸۳	کشتي بخار
شوروي	ګاو ريلف	۱۸۹۱	کوره مخصوص تجزيه نفت
امريکايي	فولتون	۱۸۰۷	کشتي بخار (تکميل)
انگليسي	جان واکر	۱۸۲۷	ګوګرډ
امريکايي	فيليبس	۱۸۳۶	ګوګرډ فسفري (تکميل)
آلماني	دايمډ	۱۸۷۶	ګاربراتور گاز وئيلي
اطريشي	هوفمان	۱۸۹۳	کوره زغالي
امريکايي	فلټ	۱۸۷۷	کنټور برقي
امريکايي	اريکسون	۱۸۶۱	کشتي جنګي مونيتور
امريکايي	ډنټ	۱۹۲۰	ګنډانساتور
امريکايي	امت	۱۹۱۳	کشتي الکټريکي
آلماني	زيمنس	۱۸۶۱	کوره ذوب آهن
فرانسوي	ژيفار	۱۹۵۲	کشتي هوايي
برازيلي	سانتوس دومن	۱۸۹۸	کشتي هدايت شونده
فرانسوي	لانه	۱۸۱۹	ګوشي طبي (مخصوص قلب)
الماني	ډال	۱۸۸۴	کاغذ از چوب

اختراعات مهم

امریکایی	برلینز	۱۸۸۷	گرامافون
امریکایی	آیوز	۱۸۹۳	گراور سازی
آلمانی	سویا گر	۱۸۲۰	کالوانتر
آیرلندی	دانلب	۱۸۸۹	لاستیک بادی بایسکل
انگلیسی	هیل	۱۹۳۱	لاستیک مصنوعی
امریکایی	لانک تور	۱۹۱۳	لامپ رادیو
امریکایی	کولچ	۱۹۱۵	لامپ اشعه ایکس
انگلیسی	تروتیک	۱۸۰۱	ریل اولیه
انگلیسی	جرج استیونسن	۱۸۱۴	ریل آزمایشی
انگلیسی	جرج استیونسن	۱۸۲۹	ریل (تکمیل)
امریکایی	کوپر	۱۸۳۰	ریل مخصوص امریکایی
امریکایی	ویل	۱۸۵۱	ریل برقی
امریکایی	ادیسون	۱۸۷۹	لامپ برقی (تکمیل)
امریکایی	نیوبلد	۱۸۹۷	ماشین شخم زنی
امریکایی	هو	۱۸۴۶	ماشین چاپ دوار
امریکایی	مک کی	۱۹۶۰	ماشین کفشدوزی
امریکایی	اونس	۱۹۰۳	ماشین بطری سازی
فرانسوی	پاسکال	۱۶۴۲	ماشین حساب
امریکایی	بورو	۱۸۸۸	ماشین حساب نواری
ایتالیایی	کالیده	۱۵۹۳	میزان الحرارة
آلمانی	فارنهایت	۱۷۱۴	میزان الحرارة جیوه ای
اطریسی	میتزهورفر	۱۸۶۴	ماشین تحریر
انگلیسی	کلرت رایت	۱۷۸۵	ماشین نساجی
امریکایی	کاتلینگ	۱۸۶۱	تفنگ
امریکایی	هاج کیس	۱۸۷۲	تفنگ (تکمیل)
انگلیسی	ماکزیم	۱۸۷۳	تفنگ ماکزیم
امریکایی	هنری	۱۸۲۸	ماگنت الکتریکی
امریکایی	مور	۱۸۳۶	ماشین درو
امریکایی	گوپل	۱۹۵۱	ماشین تهیه بیخ
امریکایی	ماتسن	۱۸۸۸	ماشین درو و جمع آوری خرمن

اختراعات مهم

سال اختراع	نام اختراع	سال اختراع	نام اختراع
ایتالیایی	توری چلی	۱۶۴۳	میزان الهیاء
امریکایی	ریتی	۱۸۷۹	ماشین سنجش دخل وخرج
امریکایی	برلینز	۱۸۷۷	میکروفون
هلندی	جانسون	۱۵۹۰	میکروسکوب مرکب
امریکایی	تسلا	۱۸۹۲	موتور برقی باکوران متناوب
امریکایی	تسلا	۱۸۸۹	موتور برقی القائی
چکوسلواکی	استاسنگک	۱۹۰۷	موتور برقی دوار
آلمانی	دایملر	۱۸۸۵	موتور سیکلت
امریکایی	هیلز	۱۸۶۸	ماشین چم زنی
انگلیسی	استرکون	۱۸۲۴	ماکنیت الکتریکی
آلمانی	اوتو	۱۸۷۷	موتور باگاز زغال
امریکایی	مرگنتالر	۱۸۹۵	ماشین لینوتایپ
آلمانی	دایملر	۱۸۹۶	موتور گاز وئیل
آلمانی	بنز	۱۸۸۰	موتور بااستارت برقی
آلمانی	دایملر	۱۸۸۳	موتور کمپرسی
اسکاتلندی	وایت	۱۷۶۹	ماشین بخار باپیستون
انگلیسی	نیو کامن	۱۷۰۵	ماشین بخار باپیستون
انگلیسی	ساوری	۱۶۹۸	ماشین بخار
انگلیسی	براون	۱۸۲۳	ماشین تخلیه گاز
انگلیسی	هوبلور	۱۷۸۱	ماشین بخار مرکب
آلمانی	دیزل	۱۸۹۵	موتور دیزل
سویدنی	دولاول	۱۸۸۰	ماشین تهیه (مسکه) از شیر
امریکایی	لابراتوار دونن	۱۹۳۷	نایلون
امریکایی	کوپر	۱۸۴۶	نوار سنجش دقت
ایتالیایی	سوبرر	۱۹۴۶	نیترو وکلیدسیرین
امریکایی	کاروتر	۱۹۳۰	نایلون سن تیتک

اختراعات مهم

نام اختراع	سال اختراع	مخترع	ملیت
نورافکن مخصوص صحنه تیاتر	۱۹۲۶	درامونه	انگلیسی
تفنگچه خودکار	۱۸۱۱	تورنتون هال	امریکایی
تفنگچه از نوع رولور	۱۸۳۵	کلت	امریکایی
تفنگچه برونینگ	۱۹۶۱	لانگ لی	امریکایی
طیاره آزمایشی	۱۸۹۶	اورویل دویلبرورایت	انگلیسی
طیاره موتوردار	۱۹۰۳	اورویل دویلبرورایت	انگلیسی
هیلیکوپتر	۱۹۱۶	برتان	انگلیسی
هلی کوپتر (تکمیل)	۱۹۳۹	سیکورسکی	امریکایی
طیاره ای جت	۱۹۴۰	وینل	امریکایی
طیاره آبی	۱۹۱۱	کورتیس	امریکایی

کرونولوژی اخبار خارجی

۲۸ سرطان :

اخبار خارجی ماه سرطان ۱۹۵۳

در قبرس تحت اداره صاحبمنصبان یونانی و قوای محافظه یونانی زبان کودتا صورت گرفته و امور مربوطه راتحت کنترل خود قراردادده است چون قوای عسکری کودتا کننده راساً مربوط بیک دولت خارجی است لذا استقلال و تمامیت ارضی قبرس رابه خطر مواجه ساخته است .

۲۹ سرطان :

لوی درستیز های کشور های عربی در قاهره تشکیل جلسه دادند، ریاست این جلسه عبدالغنی جماسی لوی درستیز مصر به عهده داشت در این جلسه راجع بابیجاد هم آهنگی بین کشور های بیست گانه عضو جامعه عرب درمسایل دفاعی و نظامی مذاکراتی صورت گرفته است .

۳۰ سرطان :

اندری گرومیکو وزیر خارجه اتحادشوروی بتاريخ ۳۰ سرطان ۱۳۵۳ درمورد مسئله قبرس باردیگر باسفیر ترکیه درمسکو ملاقات و مذاکراتی انجام داد .

۳۱ سرطان :

شورای امنیت موسسه ملل متحد اوضاع قبرس راءورد مطالعه قرار داد .
دکتور کورت والدهایم سر منشی موسسه ملل متحد دراین جلسه گفت: که برای حفظ نظم و آرامش درقبرس باید برتعداد افرادقوای

صلح موسسه موصوف در قبرس افزوده شود.

اول اسد :

دکتور کورت والدهایم سر منشی موسسه ملل متحد نسبت به تخلفاتیکه از مقررات اوربند در قبرس صورت میگيرد نگرانی عمیق خودرا ابراز داشته است.
والد هایم ازدسته های متخاصم در قبرس تقاضا کرده به موضعی که پس از انفاذمتارکه درآنکشور تعیین شده برگردند .

۲-اسد :

حکومت امریکا حکومت موقتی رئیس جمهور جدید قبرس وهمچنان حکومتی راکه از طرف کارامانلیس در یونان تشکیل شده بصورت دیفکتو برسمیت شناخته است .

۳-اسد :

شورای امنیت موسسه ملل متحد يك جلسه اضطراری در اثر تقاضای دکتور کورت والدهایم سرمنشی موسسه موصوف برای غور در باره اوضاع میدان هوایی نیکوسیا تشکیل داد .

۴-اسد :

پارلمان اتحادشوروی درجلسه مشترك خود باردیگر لیونید بریژنف رابحیث رهبر حزب کمونیست ، نیکو لای پودگورنی بحیث صدرهیات رئیسه شورای عالی والکسی کاسیگین رابحیث صدراعظم آنکشور انتخاب نموده است .

۶- اسد :

کم از کم سه صدسیاه پوست در لوندنا مرکز انگولا در دو هفته گذشته از طرف سفید

گرونی لوژی اخبار خارجی

یوستان افراطی آنجا بقتل رسیده ویا زخمی شده اند.

۷-اسد :

اتحاد شوروی از شورای امنیت موسسه ملل متحد تقاضا کرد تا يك هیأت مخصوص خودرابه قبرس جهت عملی ساختن موافقیصله نامه اخیر شورای امنیت اعزام بدارد .

درمسوده فیصله نامه ای که ازطرف نمایندۀ اتحاد شوروی درجلسۀ شورای امنیت ارائه شده گفته شده که بایدآن دسته ازعساکر خارجی که موجودیت شان درقبرس غیرقانونی میباشد هرچه زودتر ازآنکشور خارج ساخته شوند .

۸-اسد :

وزرای خارجه ترکیه ، یونان وانگلستان موافقتنامه مربوط به حل بحرانهای قبرس را پس ازشش روز بحث درژنیو امضاء کردند . این موافقتنامه که بنام اعلامیه ژنیو یادمیشود خواستار توقف فوری وکامل جنگ بین دسته های متخاصم درقبرس، خودداری از توسعه مناطق تحت اشغال عساکرطرفین را ایجادیک منطقه غیرنظامی بین دسته های متخاصم شده است . همچنان براساس این موافقتنامه اسرای جنگی بین دسته های متخاصم مبادله شده وازعساکر قبرس تقاضا شده تااز مواضع ترکی زبانها خارج گردند .

۱۱- اسد :

محافل مطلع درمسکو اظهار میدارند که رهبران اتحاد شوروی باتاسیس نمایندگی

رسمی موسسه آزادی فلسطین درمسکو موافقه نموده اند. این موافقه نتیجه مذاکراتی میباشد که یاسرعرفات رهبر موسسه آزادی فلسطین درمسکو باسران حکومتی اتحاد شوروی انجام داده ونمایندگی فلسطینی ها درمسکو بالاتر ازیک نمایندگی عادی اطلاعاتی خواهد بود .

۱۳-اسد :

برای اولین باردر تاریخ موزمبیک بیرق جبهۀ آزادی موزمبیک درین منطقه به اهتزاز درآورده شد .

۱۴- اسد :

ریچاردنکسن رئیس جمهور امریکانه تنها باین موضوع اعتراف کرده که ازفعالیت های مربوطه به افتضاح واتر کیت اطلاع داشته بلکه دربعضی موارد به ابتکاراتی نیز دست زده است .

دربیانیۀ که از طرف نکسن در واشنگتن انتشار یافته گفته شده که وی به اداره اطلاعات فیدرالی و اداره استخبارات مرکزی امریکا هدایت داده بود تااز جریانات واترکیت به نفع سیاسی وی کسب اطلاع نمایند .

۱۵-اسد :

انورالسادات رئیس جمهور مصر وملک فیصل پادشاه عربستان سعودی مذاکرات خود رادراسکندریه خاتمه دادند .

مهمترین موضوعاتی که درمذاکرات سران دو کشور مطرح بحث قرار گرفته اوضاع شرق میانه ومساعی برای برقراری صلح در این

درباره تعیین خط اوربند در قبرس حاصل شده به ژنیو ارسال گردیده است . این موافقتنامه در دوران مذاکرات نمایندگان مذکور بامضاء رسیده و اکنون برای تأیید و امضای آنها یی وزرای خارجه ترکیه ، یونان و انگلستان به ژنیو ارسال شده است .

۱۹-اسد :

کابینه امریکا اولین جلسه خود را پس از رویکار آمدن جرالدفورد بحیث رئیس جمهور آنکشور تشکیل داد . پس از این جلسه که در آن راجع به اکثر مسایل داخلی و خارجی بحث شده جرالدفورد با اعضای شورای امنیت ملی امریکا که در آن شخصیت های سیاسی و نظامی آنکشور عضویت دارند ملاقات و مذاکراتی انجام داد .

۲۰- اسد :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده امریکابه اسحق رابین صدراعظم اسرائیل از حمایت امریکا اطمینان داده است . در پیامی که از طرف جرالدفورد عنوانی صدراعظم اسرائیل از طریق سفیر اسرائیل در واشنگتن ارسال گردیده تأکید شده که یکی از اولین وظایف وی بحیث رئیس جمهور امریکا تأیید مجدد سیاست خارجی آنکشور در مقابل اسرائیل و سایر کشور های دوست میباشد .

۲۱-اسد :

جرالد فورد رئیس جمهور امریکا اعلام داشت که حکومت وی در مورد سیاست خارجی

منطقه بوده و هم طرفین راجع به همکاری های نزدیکتری بین مصر و عربستان سعودی مذاکره نموده اند .

۱۶-اسد :

یکدسته از اعضای برجسته مجلس سنای امریکا یادداشتی برای ریچارد نکسن رئیس جمهور آنکشور فرستاده و از وی خواسته اند استعفا بدهد زیرا اکثریت اعضای مجلس نمایندگان طرفدار مواخذه وی میباشد . همچنان این امر نشان میدهد که نکسن حامیان خود را در مجلس سنائیز بکلی از دست داده است .

۱۶- اسد :

انتونیودی سینیولا رئیس دولت پرنگال اعلام داشت که حکومت آنکشور در نظر دارد برای تعیین سرنوشت مردم جزایر کیپ وردی در آنجا ریفراندمی را بر اه اندازد .

۱۸-اسد :

ریچارد نکسن رئیس جمهور امریکا شب ۱۸-اسد ۱۳۵۳ از وظیفه خود استعفاء داده و اعلام نمود که این تصمیم را بحیث رئیس جمهور امریکا برای دادن تقدم به منافع مردم امریکا اتخاذ مینماید . وی در یک بیانیه تلویزیونی گفت: که سراز ظهر روز ۱۸-اسد بوقت محلی استعفاءی وی نافذ گردیده و در همان وقت جرالدفورد معاونش بحیث رئیس جمهور آینده امریکا حلف وفاداری یاد میکند .

۱۸-اسد :

موافقت نامه یی که بین نمایندگان نظامی ترکیه، انگلستان، یونان و موسسه ملل متحد

گرونی لوژی اخبار خارجی

از خط مشی حکومت ریچارد نکسن رئیس جمهور سابق آنکشور پیروی میکند .
یونانی زبان قبرس بقتل رسیده .

۲۸-اسد :

کنفرانس بین‌المللی نفوس از طرف دکتر کورت والد هایم سر منشی موسسه ملل متحد در بخارست مرکز رومانیافتتاح گردید .

۲۹-اسد :

فخرالدین علی احمد کاندید حزب کانگرس هند با اکثریت زیاد آراء بحیث رئیس جمهور جدید هند انتخاب شد .

اول سنبله :

یاسر عرفات رهبر موسسه آزادی فلسطین اظهار داشت که در مورد سیاست امریکادرقبال برقراری صلح در شرق میانه اعتمادی ندارد. همچنان وی طی بیانیه در بیروت متذکر شده که به عقیده وی امریکا راهی را برای حل بحران های شرق میانه پیدا کرده نخواهد توانست .

۳ سنبله :

حکومت سریلنکا اولین مرحله اصلاحات ارضی را با گرفتن تملیک بیش از پنجمصد شصت هزار ایکر زمین زراعتی ما لکیت شخصی تکمیل نمود

با ستاس قانون اصلاحات ارضی که دو سال قبل در آنکشور نافذ شده است حداکثر زمینیکه به تصرف اشخاص انفرادی بوده میتواند پنجاه ایکر میباشد .

۴ سنبله :

پرتگال درباره شناسایی آزادی گینی بیسار

وی در جلسه کانگرس امریکا ضمن تشریح سیاست خارجی و داخلی حکومت خود گفت : که حکومت جدید امریکا از مصالحه با اتحاد شوروی و چین کار گرفته وهم در مورد شرق میانه وسایر مسائل مهم جهانی بشمول مناسبات امریکا با متحدین غربی آنکشور از سیاست پیروی میکند که در زمان نکسن تعقیب میشد .

۲۲- اسد :

کنفرانس وزرای مالیه کشور های اسلامی در حدود ۹۰۰ میلیون دالر را برای سرمایه بانک انکشاف اسلامی تصویب کرد .

۲۳-اسد :

انورالسادات رئیس جمهور مصر طی مصاحبه که در بیروت نشر شده گفته است هرگاه مساعی جاری برای صلح در شرق میانه به نتیجه مطلوبی نرسد به جنگ باید متوسل شد .

۲۵-اسد :

حکومت ترکیه هرگز ازین حق خود که از افراد جامعه ترك قبرس حمایت کند منصرف نخواهد شد .

بولینت ایچویت صدراعظم ترکیه طی یادداشتی که برای دکتر کورت والد هایم سر منشی موسسه ملل متحد به نیویارک این موضوع را متذکر شده است فرستاده .

۲۷- اسد :

راجر دیویس سفیر ایالات متحده امریکا

وچرايز لپ وړدي به توافق رسیده است .

۱۹- سنبله :

پرنگال در مراسم مختصري که در لوزرن دایر شده بود جمهوریت گینی بیساورا بیحیت یک دولت مستقل رسماً به رسمیت شناخت .

۱۹- سنبله :

جلسه نمایندگان کشور های غیر منسلک که وظیفه انسجام همکاری اقتصادی کشور ر های مذکور رابه عهده دارد در بلگراد دایر شد.

۲۱- سنبله :

سه قدرت بزرگ ذروی یعنی (ایالات متحده امریکا، اتحاد شوروی وانگلستان) موافقه نموده اند که قیود بر تهیه مواد ذروی را شدت بخشند.

۲۲- سنبله :

کمیته انسجام نظامی حبشه هیللی لئالی امپراتور آنکشور را که از چهل و چهار سال به اینطرف حکومت می کرد معزول نموده وطی بیانیهای اعلام نموده که یک حکومت نظامی موقتی زمام امور حبشه را در دست گرفته است.

۲۳- سنبله :

نمایندگان پارلمانهای کشور ر های اروپای غربی واعضای جامعه عرب اولین کنفرانس مشترک خود را در دمشق آغاز نمودند .

۲۶- سنبله :

بیست و نهمین دوره اجلاسیه مجمع عمومی موسسه ملل متحد جلسات خود را در نیویارک آغاز کرد . درین جلسات مجمع عمومی در حدود سه هزار نماینده از تمام کشور های عضو اشتراك نموده است .

طبق این موافقتنامه يك اوربند فوری در کینی بیساورا وجود آمده و قدرت بحزب افریقا برای آزادی کینی بیساورا و چرايز کپ و وړدي تسليم داده میشود .

۵ سنبله :

حکومت ترکیه پیشنهادات شوروی را در باره انعقاد کنفرانس بین المللی برای غور در اطراف مسأله قبرس رد کرده است .

۱۲ سنبله :

اختلافاتی که بین دو جناح مختلف نهضت مردم برای آزادی انگولا وجود آمده بود از بین رفته و دو جناح مذکور موافقه نموده اند تا تحت رهبری اکوستینونیتو فعالیت های خود را برای آزادی انگولا ادامه بدهند .

۱۳ سنبله :

پیمان اتلانتیک شمالی در نظر دارد پایگاه های جدیدی را در اسرائیل و ترکیه و ایتالیا تاسیس نماید. همچنان پیمان اتلانتیک شمالی این اقدام را برای آن در نظر گرفته که یونان تمهیدات خود را در پیمان مذکور فسخ نموده است .

۱۴- سنبله :

حکومات وینزویلا، کولمبیا و کوستاریکا از حکومت امریکا تقاضا کرده اند که به محاصره اقتصادی و سیاسی ده ساله کیوبا خاتمه بدهد.

۱۸- سنبله :

میکاریوس رئیس جمهور سابق قبرس پیشنهادهای ترکیه را در باره انتقال ترکی زبانهای قبرس از یک پایگاه بر تانوی به ترکیه

۲۶- سنبله :

جمهوریت عربی مصر اخیراً یک مقدار اسلحه جدید را بشمول طیارات جنگی میگ و مرمی‌ها از اتحاد شوروی بدست آورده است .

۲ میزان :

اتحاد شوروی و آمریکا موافقتنامه را درباره انکشاف صنایع توریسم و همکاری طرفین امضاء نموده‌اند .

۳ میزان :

پرتگال حاکمیت ملی هند را نسبت به متصرفات سابق پرتگال در هند برسمیت شناخته و موافقه کرده که روابط سیاسی و تسلیگری بین دو کشور اعاده گردد .

۴ میزان :

جسد محصل جوانیکه در اثر لت و کوب بولیس بقتل رسیده یکنه‌داد مردم بدوش کیشده در جاده های شهر کویته گردش نمودند .

مردم با جسد مذکور بالاخره مقابل منزل یکی از وزراء توقف نموده با دادن شعار های ضد حکومت به مظاهره پرداختند و دستگاه اداری را به جبر و تشدد علیه مردم متهم مینمودند .

۶- میزان :

وزرای خارجه و نمایندگان چهل و یک کشور ثروتمند جهان در نیویارک برای غور درباره بحرانهای اقتصادی جهان کنفرانسی تشکیل دادند . هدف انعقاد این کنفرانس تقویه کمک های اقتصادی کشور های ثروتمند جهت کمک به اندسته از کشور های جهان است که در اثر بحران نفتی و انقلاب سیون در جهان به آن دسته از ممالکی میباشد که از نگاه اقتصادی شدیداً متاثر شده‌اند .

مجمع عمومی موسسه ملل متحد در جلسه خود در نیویارک با عضویت بنگله دیش ، گینی بیساورگرنادا رسماً موافقه نمود .

با انتخاب این سه کشور به عضویت موسسه ملل متحد اینک اعضای موسسه موصوف بیکصدوسی و هشت کشور رسیده است .

۲۶- سنبله :

هفتمین مسابقات آسیایی که به تاریخ نهم سنبله به اشتراك ورزشکاران ۲۵ کشور آسیایی در تهران دایر شده بود با مراسم آتشبازی و روشن کردن مشعل ها خاتمه یافت .

درین مسابقات ورزشکاران جاپانی مدالهای بیشتر طلا ، نقره و پرونز بدست آورده و حایز درجه اول شده‌اند .

در مسابقات آسیایی ایران دوم و جمهوریت مردم چین سوم شده است .

۲۶- سنبله :

حکومت هند به متخصصین و دانشمندان اتمی جهان اطمینان داده که آنکشور نیروی اتمی را صرف برای مقاصد صلح آمیز مورد استفاده قرار خواهد داد .

۲۸- سنبله :

تقریباً سی سال پس از ختم جنگ عمو می دوم حکومت فنلند و جمهوریت اتحادی آلمان اعلامیه را درباره عادی ساختن مناسبات بین دو کشور و تقبیح استعمال قوه علیه یکدیگر امضاء نمودند .

۳۰- سنبله :

طبق اطلاع روزنامه الاخبار چاپ قاهره

۸- میزان :

کمک لازمه را بنمایند مو صوف گفت کسه کشور های نادار ترجهان از ناحیه بلند رفتن قیمت ها جدا متاثرشده اند .

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا به شیخ مجیب الرحمن صدرا عظم بنگله دیش گفته حکومت امریکا برای پیشرفت و انکشاف بنگله دیش حتی المقدور صرف مساعی خواهد کرد .

۱۸- میزان :

وزیر دفاع فرانسه يك تحت البحری عاری آنکشور را دریکی از بنادر فرانسه رسامبه آب انداخت این تحت لبحری جنگی یکپوزارو دو صدتن ظرفیت داشته وسرعت سیر ان بیست میل بحری در هر ساعت میباشد .

مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد در جلسه خود پنج عضو غیر دایمی شورای امنیت مؤسسه موصوف را که دوره ماموریت شان دوساله میباشد انتخاب نموده است .

۲۷- میزان :

حکومت اسرا نیل از حکومت امریکا تقاضا کرده حکومات اتحاد شوروی و مصر را مطلع بسازد که تهیه مجدد اسلحه از طرف اتحاد شوروی به مصر مساعی را که فعلا برای برقراری صلح در شرق میانه صورت میگیرد متاثر خواهد ساخت .

نمایندگان کشور هائیکه به عضویت شورای امنیت نازده انتخاب شده اند عبارتند از تانزانیا کایانا ، ایتالیا، سویدن و جاپان که عوض نمایندگان اندونیزیا ، کینیا، اطریشو استرالیا انتخاب گردیده اند .

۱۹- میزان :

انتخابات پارلمانی انگلستان خاتمه یافته و از نتایج آن چنان برمی آید که حزب کارگر تحت رهبری هرالد ویلسن با اکثریت سه چوکی موفق شده است .

۳۰- میزان :

مبادله یکهزار و یکصد و هفتاد ونه نفراسیر جنگی طی عملیات بین ترکی هاو یونانی های قبرس خاتمه پذیرفته است .

۲۲- میزان :

لیبیا مقاطعه خود را با کمپنی های هوایی و بحری هالند رفع نموده است .

۶- عقرب :

ملك حسين پادشاه اردن در کنفرانس سران عالی کشور های عربی در رباط مؤسسه آزادی فلسطین را بحیث نماینده فلسطینی های جناح غربی دریای اردن شناخته وهم امکان کنترول این ساحه را توسط همین مؤسسه بعد از آزادی آن ازسلطه اسرائیل پذیرفته است.

۲۷- میزان :

دکتور فیدل کاسترو صدرا عظم کیوبا از کشور های تولید کننده نفت تقاضا نموده به کشور های کمتر رشد یافته جهان سوم که انکشاف شان در اثر بلند رفتن قیمت نفت وسایر مواد باخطر مواجه گردیده هر گو نه

۶- عقرب :

بر اساس موافقت نامه که بامضاعرسیده یک شرکت برتانیوی بر اعمار مجدد کانال سویز دو صد و شصت میلیون پوند سترلنگ را به مصرف میرساند .

۷- عقرب :

سران کشور های عربی در کنفرانس که در رباط تشکیل داده اند بااین امر موافقه کرده اند که برای اعمار قنای نظامی کشور های عربی که در محاذ مقدم قرار دارند دو میلیارد و سه صد و پنجاه میلیون دالر سهم بگیرند. قبلا سوریه خواستار سیزده میلیارد و سه و پنجاه میلیون دالر برای این منظور شده بود .

۱۰- عقرب :

تازانیا ویتوی ایالات متحده امریکا فرانسه وانگلستان را علیه فیصله نامه شورای امنیت ملل متحد در مورد افریقای جنوبی انتقاد نمود .

۱۱- عقرب :

عیدی امین رئیس دولت یوگندا پیشنهاد نموده که مرکز مؤسسه ملل متحد از نیویارک به کیپالا منتقل گردد .

۱۲- عقرب :

نمایندگان چهار کشور آسیائی افریقای و اروپائی از یونسکو تقاضا نموده اند از دادن هرگونه کمک به اسرائیل نظر به سیاستیکه در پیش گرفته خود داری نماید .

۱۳- عقرب :

حبیب بورقیبه یکبار دیگر بحیث رئیس جمهور تونس انتخاب شد .

۱۳- عقرب :

حکومت جمهوری اتحادی المان و امریکا تصمیم گرفته اند قدرت جنگی خود را در اروپا افزایش بدهند و روی تصمیم امریکا قدرت جنگی بیشتری را به جمهوری اتحادی المان منتقل خواهد ساخت .

۱۴- عقرب :

کنفرانس جهانی مواد خاراکی با این اخطار که هرگاه اقدامات بین المللی اتخاذ نگردد قحطی در جهان بصورت غیر مترقبه عرض اندام خواهد کرد در روم افتتاح شده .

۱۴- عقرب :

اسحاق رابین صدرا عظم اسرائیل یکبار دیگر مخالفت خود را با مذاکره با مؤسسه آزادی فلسطین ابراز داشته گفت که حکومت اسرائیل حاضر است در کنفرانس صلح شرق میانه در ژنیو با مصر و اردن داخل مذاکره شود و وی در جلسه پارلمان اسرائیل مخالفت حکومت خود را با فیصله های کنفرانس اخیر سران کشور های عربی ابراز نمود .

۱۴- عقرب :

جان فوستر صدرا عظم افریقای جنوبی از ویتوی که نمایندگان امریکا انگلستان و فرانسه برای رد شدن پیشنهاد های مربوط به اخراج افریقای جنوبی از عضویت مؤسسه ملل متحد داده شده بود ابراز امتنان نموده است .

۱۵- عقرب :

اندزی گرو میکو وزیر خارجه اتحاد شوروی

۲۰- عقرب :

نماینده هند در مؤسسه ملل متحد مخالفت خود را با تسلیحات اتومی در جهان ابراز داشته و متعهد شده که حکومت آنکشور از نیر وی اتومی صرف برای مقاصد صلح آمیز استفاده خواهد کرد .

۲۰- عقرب :

کابینه اسرائیل فیصله نمود که میعاد خدمت عسکری زنان و از بیست ماه به بیست و چهار ماه افزایش دهد . این مطلب رسماً در تل ابیب اعلام گردید .

۲۰- عقرب :

پنجمین کنفرانس بین المللی فزیک پلازما و تحقیقات ترکیبات زروی با اشتراک پنجمند متخصص از جاپان و بیست و هفت کشور دیگر در توکیو دایر گردید .

۲۱- عقرب :

پیشنهاد های مربوط به خاتمه دادن به تعزیرات اقتصادی و سیاسی علیه کیوبا از طرف وزرای خارجه دول عضو مؤسسه کشور های امریکائی رد شد .

مجموع عمومی مؤسسه متحد در جلسه خود با اکثریت آراء تصمیم گرفت که به نماینده افریقای جنوبی اجازه شرکت در جلسات مجمع عمومی داده نشود .

۲۱- عقرب :

۲۱- عقرب : ادوارد کنیدی سناتور حزب دیموکرات امریکا در کنفرانس پیمان اتلس یک پلان پنج فقره ای را برای مذاکره راجع به کنترل موفقانه اسلحه سترا تیزیکی اتومی

اظہار داشت که حکومت آنکشور به حمایت خود از داعیه عادلانه فلسطینی ها ادامه می دهد . وی در اجتماع رهبران حزب کمو نیست اتحاد شوروی به مناسبت پنجاو هفتمیسن سالگره انقلاب اکتوبر گفت که اتحاد شوروی در گذشته به فلسطینیها کمک نموده و در آینده نیز این کمک هارا ادامه خواهد داد .

۱۵- عقرب :

سعدون حمادی وزیر نفت عراق از تمام کشور های تولید کننده نفت عربی تقاضا کرد منافع مزاد نفتی شانرا صرف در کشور های روبه انکشاف سرمایه گذاری نمایند .

۱۷- عقرب :

اتحاد شوروی اعلام نموده که صلح جهانی و خلع سلاح شرط اساسی برای مساله مواد خوراکه در جهان بشمار میرود .

نیکولای زود یونوف معاون وزارت خارجه اتحاد شوروی در جلسه کنفرانس جهانی مواد خوراکه در روم اظہار داشت که صلح شرط اول حل اکثریت مسایل بین المللی بوده و گرسنگی یکی از عوامل بروز جنگ در جهان به شمار میرود .

دکتور کورت والدهایم سر منشی مؤسسه ملل متحد در هیوستن مرکز تکزاس گفت که فعلاً چهار صد ملیون نفر با قحطی شدیدی مواجه اند . وی طی بیانیه در پوهنتون هیوستن برای مقابله با این بحران شدید که از سال ۱۹۴۰ باینسو بی سابقه میباشد کمک بین المللی را تقاضا نموده است .

و عدالت زندگی خواهند کرد کمکهای لازم به عمل آید .

۲۲- عقرب :

داکتر نورالاسلام معاون کمیسیون پلان گذاری بنگله دیش در کنفرانس ملل متحد راجع به غذا وخوراکه جهان در روم گفت: طی شش هفته گذشته کم از کم یکصد هزار نفر در رنگپورو نواحی شمال بنگله دیش نسبت قحطی هلاک شده اند. موصوف علاوه نمود که سیلابهای اخیر باعث ضیاع بیش از دو میلیون پوند حیوالب در آنکشور شده است .

۲۲- عقرب :

فخری کورو ترك رئیس جمهور ترکیه و سناتور سعدی ارماک را برای تشکیل حکومت موقتی ایتلافی آنکشور موظف ساخته است.

۲۳- عقرب:

کنفرانس جهانی مواد خوراکه که از تمام کشور های ثروتمند جهان تقاضا کرده برای کشور هایی که از ناحیه قحطی متأثر شده اند سالانه ده میلیون تن گندم تهیه نمایند. همچنان این کنفرانس از کشور های ثروتمند تقاضا کرده که برای رفع قحطی در بعضی از کشور های جهان کمک های مالی مستقیمی بنمایند.

۲۴- عقرب :

چیو کوان هوا معاون وزارت خارجه جمهوری مردم چین بعوض چی پنگ فی بحیث وزیر خارجه آنکشور مقرر شده است .چی پنگ فی

بین امریکا اتحاد شوروی مطرح کسر ده است این پیشنهاد شامل این موضوعات می باشد: (۱) افشای کامل پروگرام ها و دکتورین های مربوط به اسلحه (۲) خاتمه دادن به تولید اسلحه غیر ضروری (۳) هیچ يك از طرفین نباید اسلحه ای را تولید کنند که بعدا سوال تهیه دکتورین از بین بردن متقابله و ایجاد شود . (۴) قدرتهای بزرگ باید مسأله کنترل اسلحه را از مذاکرات عالی جدا کرده و بطور منظم مورد مذاکره قرار دهند (۵) موضوع کنترل اسلحه باید بطور واضح و مناطقی که هر دو جانب اسلحه ذروی دارند مورد مذاکره قرار گیرد .

۲۲- عقرب :

چندین هزار نفر از فلسطینها در آنجمله کماندوی های فلسطینی نیز شامل بودند (۲۲عقرب) راه حیث روز فلسطینی با مراسم خاصی به شمول تشکیل اجتماعات مسالمت آمیز در بیروت و سایر کشور های عربی بر گزار کردند . این مراسم بمناسبت شروع بحث مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد در باره موضوع فلسطین بر گزار شده است .

۲۲- عقرب :

یاسر عفات رهبر مؤسسه آزادی فلسطین اظهار داشت که وی در حالی به موسسه ملل متحد آمده که در يك دست خود شاخه از زیتون و در دست دیگر تفنگ دارد . موصوف از مؤسسه ملل متحد تقاضا کرد تا باتشکیل يك دولت فلسطینی که در آن مسلمانان ، مسیحیان و یهودیان در فضای دوستی مساوات

هند آغاز گردید. قوای پاکستان، ایران، ایالات متحده، انگلستان و ترکیه درین تطبیقات حصه گرفته اند.

مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد قبلا از قدرتهای بزرگ تقاضا نموده بود تا قوای بحری خود را از بحر هند دور نگهدارند.

۲۸- عقرب :

کشورهای غیر منسلک در مؤسسه ملل متحد در اسامبله عمومی در باره فلسطین فیصله نامه را ترتیب کرده اند که از اسامبله تقاضا میدارد تا حق مردم فلسطین را برای استقلال و حاکمیت ملی برسمیت بشناسد.

۲۸- عقرب :

کمیته اول مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد با اکثریت آراء مسوده فیصله نامه پیشنهاد پولند را تصویب نموده است. این پیشنهاد در باره شامل نمودن موضوع تحریم اسلحه کیمیاوی و بیالوژی یکی در اجندای جلسه مجمع عمومی میباشد.

اول قوس :

مطالبه ملیت خواهی مردم فلسطین توسط مؤسسه ملل متحد تأیید گردیده و قرار است مؤسسه آزاد یپخش ملی فلسطین در ملل متحد موقف ناظر دایمی را احراز نماید.

اول قوس :

کمیته قوانین مجلس سنای امریکا با اکثریت زیاد آراء تقرر نلس را کفیلر را بحیث معاون رئیس جمهور امریکا تأیید نموده است.

در ماه فبروری سال ۱۹۷۲ بحیث وزیر خارجه جمهوری مردم چین تعیین شده بود.

۲۵- عقرب :

کنفرانس جهانی مواد غذائی در روم جلسات خود را با این مطالبه که تمام ملل جهان در مبارزه دوامدار علیه گرسنگی سهیم شوند خاتمه داد.

۲۵- عقرب :

کورت والد هایم سر منشی مؤسسه ملل متحد و عبدالعزیز بوتیفلیقه رئیس مجمع عمومی از شورای نظامی چیلی تقاضا نموده اند تا فیصله نامه ملل متحد را راجع به حقوق بشر بدقت در چیلی مراعات نماید. این مسوده که با اکثریت آراء تصویب گردیده هشت افگنی را که توسط نظامیان چیلی در آنکشور براه انداخته شده شدیداً تجمیع نموده و از شورای نظامی چیلی تقاضا مینمایند تا به اقدامات اختناق او بخود خاتمه داده محبوسین سیاسی را آزاد نماید و حقوق اساسی و آزادی را در چیلی اعاده کند.

۲۷- عقرب :

فلسطینیان حوزه غربی رود اردن که از سال ۱۹۶۷ تساحال تحت سلطه اسرائیل زندگی میکنند پس از شناسائی مؤسسه آزادی بخش فلسطین بحیث نماینده تمام ملت فلسطین با خاسته و تظاهرات وسیعی بطرفداری از یاسر عرفات براه انداختند.

۲۷- عقرب :

تطبیقات بزرگ نیروهای بحری که از طرف پیمان سنتو سرپرستی میشود در بحر

۲- قوس :

پرتگالی که خواهان آزادی خود باشند راجع به این موضوع مذاکره نماید .

رادوی ادیس ابابا اعلام کرد که شصت نفر بشمول امان مکائیلی اندون رهبر حکومت مؤقت نظامی حبشه تیر باران شدند . درجمله کسانیکه چندی قبل اعدام شدند و صدراعظم سابق شامل هستند.

۳- قوس :

آدم مالک وزیر خارجه اندونیزیا گفت که صلح جهان صرف وقتی تأمین شده میتواند که ممالک ضرورت کمک و همکاری با همدیگر را درک نمایند . و فکر نکنند که ثروت کسره زمین در انحصار یکی یادو کشور است .

دو صد نفر از وزراء افسران و مشاورین عالیرتبه هیللی ثلاثی امپراتوری سابق که در ماه سپتمبر گذشته از کار توسط یک کودتسا برکنار گردیده محبوس شدند.

۳- قوس :

اونانت که در یکی از بحرانی ترین دوره های تاریخ ملل متحد مدت ده سال سرمنشی مؤسسه ملل متحد بود در شفاخانه مرکز طبی نیویارک بعم ۶۵ سالگی در گذشت .

کمیته عالی نظامی جنرال اندون را به پیشبرد دیکتاتوری و عدم همکاری با شورای عالی نظامی هنگام برکنار کردن هیللی ثلاثی ملزم ساخته است .

۴- قوس :

تاناکا ازدوسال باینطرف صدراعظم جاپان بود خودش تصمیم به کناره گیری گرفت زیرا بوی الزام سؤ استفاده از قدرت انباشتن ثروت شخصی متوجه گردیده بود .

۳- قوس : رئیس جمهور فورد و بریژنیف رهبر حزب کمونیست اتحاد شوروی روی یک پیمان مربوط بمحدود کردن تعداد راکت های سترا تیر یک زروی تعرضی موافقت کردند .

۳- قوس :

این اولین بار در تاریخ پارلمانی جاپان است که یک صدراعظم مجبور به کناره گیری می شود .

پارلمان بنگله دیش لایحه تعدیل درقانون اساسی آنکشور را تصویب کرد تاباین ترتیب راه را برای تطبیق موافقات بین داکه و دهلی جدید که در شانزده ماه می امسال راجع به تعیین خط سرحدی آنها عقد شده بود هموار سازد .

۵- قوس :

عبدا لرزاق صدراعظم مالیزیا تاسیس یک بانک آسیایی مواد خوراکیه راجبست گمک درراه رفع قلت غذا در کشور های آسیایی و افریقایی پیشنهاد نموده است .

۳- قوس :

۵- قوس : دکتر کورت والد هایم سرمنشی ملل متحد نگرانی آن مؤسسه را نسبت به اعدام تعداد

ماریو سواریش وزیر خارجه پرتگال اظهار داشت که حکومت آنکشور حاضر است بسا تمام نهضت های آزادی خواهی متصرفات

بيشتر زندانيان سياسي در حبشه توسط شوراي
عالي نظامي آنگشور ابراز نمود .

٦- قوس :

روز نامه الاهرام چاپ فاهره اطلاع داد که
دولت امریکا تصميم گرفته است تمامی سلاح
های را که اسحق رابين صدرا عظم اسرائيل
در جریان سفرش بواشنگتن از امریکا خواسته
بود در دسترس آن قرار بدهد .

٦- قوس :

ادوارد گريک رهبر حزب کمونيست پوليند
ايجاد يك منطقه فاقد اسلحه ذروي را در
اروپای شمالي باساس فيصله کنفرا نسي
و پنج کشور در مورد امنيت اروپا تقاضا کرد .

٦- قوس :

با افزايش عمليات حکومت جديد حبشه عليه
جبهه آزادی خواهی اريتريا اسامبله عمومي
ملل متحد تقاضا نامه به عبدالعزیز بوتيفليقه
رئيس اسامبله سپرد تا آنرا باطلاع حکومت
حبشه برساند .

٦- قوس :

نماینده گان کشور های افریقای و آسیا یی
بشمول کیوبا ترینیداد وتوبا گوو یوگوسلاویا
مسوده دوفیصله نامه را در باره اپارتایدو
تبعیض نژادی به کمیته مخصوص سیاسی
مجمع عمومی موسسه ملل متحد ارائه کرده
اند .

در فیصله نامه اصلی اخراج افریقای جنوبی
از تمام مؤسسات و کنفرانس هائیکه تحت
نظارت مؤسسه ملل متحد دایر میشود تقاضا
شده است .

٦- قوس :

کمیته اصلی مؤسسه اتحاد کشور های
افریقائی پیشنهاد کرده که باید مؤسسه مذکور
نهیض اتحاد ملی انگولارا برای آزادی کامل
انجابر سیمت بشناست .

٨- قوس :

شورای امنیت ملل متحد صلاحیت کارقوای
حافظ صلح آنموسسه را که نیرو های سوریه
واسرائیل را ازهم جدا میکند برای ششماه دیگر
تجدید کرد .

٨- قوس :

در حبشه پس ازبحران های يك هفته ای
رهبر جدیدی عوض جنرال امان اندوم
انتخاب گردیده است این شخص که جنرال
ترفری بنتی نام دارد بحیث رئیس شورای
نظامی حبشه انتخاب شده است .

٨- قوس :

حکومت موقتی ترکیه که تشکیل شده بود
پس از آنکه پارلمان ترکیه به حکومت مذکور
رای اعتماد نداد ، استعفاء نموده است . این
حکومت دوازده روز قبل از طرف سعیدی ایرماک
تشکیل گردیده بود .

٩- قوس :

کمیته قیومیت مؤسسه ملل متحد فیصله
نامه ای را تصویب کرد که اقدام فوری شورای
امنیت برای اختتام تسلط غیرقانونی افریقای
جنوبی بر قلمرو نا میبیارا مطالبه میدارد .
این فیصله نامه که از طرف نزده کشور
آسیایی و افریقای تسوید گردیده بود با ٩٦
رای موافق وبدون رای مخالف در حالیکه ١٤

اتحاد شوروی وژیسکار دستن رئیس جمهور فرانسه در نزدیکی پاریس با هم ملاقات کردند .

۱۴- قوس :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده و علموت شمیت صدراعظم جمهوری المان فیدرال موافقت کرده اند که حل مسأله نفت برای کشور های صنعتی غرب و روشن کردن خطر يك رکود شدید و عمیق اقتصادی از جمله نیازمندی های مبرم آنهاست .

۱۵- قوس :

قوماندان ایالت بین چان رژیم وانتیو در حالی بقتل رسید که عساکر تازه دم خود را به محل حمله قوای حکومت موقتی انقلابی رهبری میکرد .

۱۵- قوس :

سراسقف میکاریوس رهبر منتخب قبرس برای اولین بار بعد از آنکه در اثریک کودتای نظامی در ماه جولای گذشته آن جزیره را ترک نمود وارد نیکوسیا گردید.

۱۶- قوس :

لیونید بر یژنیف رهبر حزب کمونیست اتحاد شوروی وژسکار دستن رئیس جمهور فرانسه مشترکاً تقاضا کرده اند تا نیروهای اسرائیلی از تمام مناطق اشغال شده عربی بیرون کشیده شوند تا صلح دوامداری درین منطقه قائم گردد .

۱۷- قوس :

چهار نفر کماندوی مسلح که دو هفته قبل يك طیاره خط هوایی برتانوی را ربوده و به

کشور از دادن رای خودداری کردند تصویب گردید .

۱۰- قوس :

ملاقات سه جانبه بین کارامانیلیس صدراعظم یونان کلیریوس کفیل ریاست جمهوری قبرس و سر اسقف میکاریوس رئیس جمهوری مخلوع این جزیره در اتن خاتمه یافت . اعلامیه که در پایان این ملاقات در آن منتشر شد فقط همینقدر تذکر داد که کلیریوس اطلاعات رسمی پیرامون اوضاع قبرس باین مذاکرات پیش نموده است .

۱۱- قوس :

عربستان سعودی اعلام کرد که شرکت نفت ارامکو را که از سالها باین طرف وظیفه تولید و استخراج نفت را در آنکشور به عهده داشته است ملی خواهد کرد .

۱۱- قوس :

در مورد تاسیس حکومت جلالی و طسن فلسطین بین مردم فلسطین و کشور های دوست عربی مذاکراتی صورت گرفته است این مطلب را یاسر عرفات رئیس مؤسسه آزادی فلسطین در بلگراذ اظهار نموده است . عرفات افزود که در فرصت مساعدی حکومت فلسطین تاسیس خواهد شد .

۱۳- قوس :

پیر گرابر وزیر خارجه سوئیس در جلسه مشترک هر دو مجلس پارلمان آنکشور برای سال ۱۹۷۵ بحیث رئیس جمهور آنکشور انتخاب شد.

۱۳- قوس :

لیونید بر یژنیف رهبر حزب کمونیست

در کنفرانس سران اروپائی در پاریس روی تمام موافقت کامل حاصل شده است .
در این موافقات تعیین یک پالیسی مشترک در مورد انرژی نیز شامل است .
۱۹- قوس :

اسامبله ملی جمهوریت عربی مصر در جلسه خود محکومیت هیوا هیلار یون کافوچی سراسقف کاتولیک یونانی بیت المقدس را از طرف یک محکمه اسرا نیلی به شدت تقبیح نموده است .
۱۹- قوس :

شش کشور رو با انکشاف آسیایی یک اتحادیه پولی تشکیل کرده اند تا تادیات تجارتی بین خود را بر اساس آن رونق بدهند بدون آنکه از ذخایر اسعار خارجی استفاده کنند .
این اتحادیه با نکی تسمپلا تی را برای جریان دادن تادیات جریانات معمول پول بین المللی بربیک اساس چند جانبه فراهم خواهد ساخت .
۲۱- قوس :

در کشور مالتا که در بحیره مدیترانه موقعیت دارد جمهوریت اعلان شد . گورنر جنرال این کشور سران تونی مینو بحیث اولین رئیس جمهور مالتا دروالتا مرکز این جزیره حلف وفاداری یاد کرد مالتا بعضویت خود به داخل جرگه ممالک مشترک المنافع ادا مسه خواهد داد .
۲۱- قوس :

پانزده میلیون طفل همه ساله در سراسر جهان نسبت گرسنگی محکوم به مرگ میباشند

نونس آورده بودند به قاهره وارد شدند . این چهار نفر حاضر شده بودند تا باوصف تصمیم مؤسسه آزادی فلسطین در باره محاکمه و مجازات شان خود را داوطلبانه در اختیار مؤسسه آزادی فلسطین بگذارند .

۱۸- قوس :

تاکئومیکئی یک سیاستمدار سابقه در جاپان بعضی کاکئو تانا کابحیث صدرا عظم آنکشور را انتخاب شد .

کابینه تاناکا صدرا عظم سابق جاپان استعفا داده است انتخاب میکی بحیث صدرا عظم جاپان در جلسه مخصوص مجلس نمایندگان آن کشور که ۴۱۹ عضو دارد صورت گرفته است از جمله ۴۸۳ رای مجلس نمایندگان جاپان ۲۷۸ رای بطرفداری از انتخاب میکی بحیث صدراعظم جاپان داده شده است .

۱۸- قوس :

کمیته اول سیاسی مجمع عمومی ملل متحد فیصله نامه بی راکه خواهان بیرون شدن تمام قوای ملل متحد از شبه جزیره کوریا بسود باکثرتیت یک رای رد کرد .

۱۸- قوس :

اسامبله عمومی ملل متحد دو فیصله نامه را بتصویب رسانید که از روی پرنسپ به تشکیل مناطق غیر ذروی در آسیای جنوبی و شرق میانه موافقه مینماید .

۱۹- قوس :

رئیسکار دستن رئیس جمهور فرانسه گفت

کرونو لوژی اخبار خارجی

این مطلب را ویلی برانت صدرا عظم سابق
جمهوریت اتحادی المان در ژنیو اظهار کرده
است .

۲۲- قوس :

سپزده کشور عضو موسسه صادرکنندگان
پترول فیصله کردند که قیمت نفت خام خود
را از شروع سال آینده چهار فیصد افزایش
بدهند .

۲۳- قوس :

شورای امنیت ملل متحد در جلسه خود با
تعمید شش ماهه میعاد خدمت افراد قوای
صلح مؤسسه موصوف در قبرس موافقه کرد.

۲۴- قوس :

والتر لیپمن مفسر سیاسی وستون نویسن
برجسته امریکائی در منزل خود در نیویارک
در گذشت .

۲۵- قوس :

حکومت چیلی معاهدت مربوط به تاسیس یک
منطقه فاقد اسلحه اتومی زادر امریکای جنوبی
امضاء نمود .

۲۶- قوس :

مجلس سنای امریکا تخصیصیه هژده ملیون
دالر را برای توسعه پایگاه بحری ایالات متحده
درد یگوگارسیا واقع بحر هند منظور کرد .

۲۷- قوس :

شیخ مجیب الرحمن صدراعظم بنگله دیش
که بمناسبت روز ملی آنکشور بیانیه میداد در
مورد یک سلسله کشتار های سری در آن کشور

۲۸- قوس :

سخن گفت شیخ مجیب الرحمن اظهار داشت که
این کشتار ها توسط کسانی صورت میگردد
که در واشنگتن اعلام شد که رهبران کانگرس
امریکا وجرالد فورد رئیس جمهور آنکشور در

د افغانستان کالني

د ډله اخواختيايي که بين شان برسو موضوع کمک های نظامی امریکا به ترکیه بروز کرده بود مصالحه کرده اند.

۲۶- قوس:

شورای امنیت مؤسسه ملل متحد به حکومت افریقای جنوبی توصیه کرده از نامیبیا خارج گردیده و آزادی آنجا را برسمیت بشناسد .

۲۷- قوس :

جبهه آزادی اریتریا آماده است نتایج يك ریفرنند آزاد دانه و بیطرف را در باره سر نوشت آینده آن منطقه قبول نماید . این مطلب را محمد علی اکسین نماینده جبهه آزادی اریتریا اظهار کرده است .

۶- جدی :

دولت قطر اعلام کرده است که تمام فعالیت های خارجی را در امر تفحص ، استخراج و ترانسپورت نفت بزودی در دست خواهد گرفت .

۶- جدی :

یک کمیسیون غیر رسمی سه جانبه در نیویارک یک پلان جدید امدادی را برای کمک باگروپ فقیر ترین کشور های جهان طرح و پیشنهاد کرده است .

کمیسیون مذکور مرکب از رهبران مؤسسات غیردولتی بانکی تجارتي و پولی امریکا اروپای غربی و جاپان میباشد . کمیسیون ضمن پیشنهاد يك طرح جدید برای تشکیل يك بانک قرضه توصیه می کند که سالانه باید حداقل سه میلیارد ډالر برای ۲۲ کشور آسیایی و افریقایي که نادر ترین ممالک جهان هستند بوجود آید .

۷- جدی :

کنفرانس جهانی مرکب از نمایندگان معارف و تعلیم و تربیه با بیانات اندراگانندی صدراعظم هند در بمبئی افتتاح گردید .

۷- جدی :

از نتایج انتخابات عمومی گینی معلوم می گردد که احمد سکو توری مجدداً بحیث رئیس جمهور آنکشور انتخاب گردیده است .

۷- جدی :

قوای نظامی در بنگله دیش نقاط استراتژیک شهرهای آنکشور را به تعقیب اعلان يك حالت فوق العاده اشغال نمود .

حکومت بنگله دیش توضیح کرده است که به دست آزاد تری ضرورت دارد تا با قانون شکنی و از بین بردن تهدید امنیت داخلی مقابله کند . بسیاری حقوق مندرج در قانون اساسی به شمول حق محاکمه بعد از توقیف معطل قرار داده شده است .

۷- جدی :

در کشور نیکا راگواکه یکی از جمهوریت های امریکای مرکزی است قانون نظامی بر قرار گردیده و تمام تضمینات قانون اساسی در آن کشور معطل قرار داده شده است . این اقدام به تعقیب يك جلسه فوق العاده کابینه اتخاذ شد .

۸- جدی :

مقادییر هنگمت پلو تونیم و یورانیم که برای ساختن بمب های زروی مورد استفاده قرار می گیرد برقرار راپور های واصله از ایالات متحده مفقود گردیده است .

نیویارک تایمز اولین روز نامه بود که عصر دیروز گم شدن پلوتونیم را انتشار داد .

۸- جدی :

حکومت جمهوری آمریکا مرکزی نیکاراگوا به مطالبات گریلاها که تعدادی از گروگانها را تا هنوز نزد خود نگهداشته اند تسلیم شده است .

۸- جدی :

راپور های واصله از پایتخت حبشه حاکی است که زمامداران نظامی حبشه موافقت کردند بانمایندگان جبهه آزادی بخش اریتریا مذاکره کنند .

۹- جدی :

یک نطق سرویس استخبارات مرکزی امریکا یعنی (سی-ای-ای) اعلام کرد که علی الرغم اتهامات والزامات وارده بر این سازمان هیچ گونه تصفیه در آن صورت نخواهد گرفت .

۹- جدی :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده دیشب لایحه کمک های خارجی آنکشور را که از مجلسین کانگرس گزارش یافته امضاء کرده و باین ترتیب شکل قانونی بخود گرفت .

۹- جدی :

هند وپرتگال امروز رسماً با امضای معاهده بین خود مناسبات عادی و دوستانه برقرار کردند .

۹- جدی :

اندرا گاندی صدراعظم هند بکار بردن منابع وسیع رادر افزایش فشارهای نظامی در ساحات جدید جهان بشدت انتقاد کرد .

۱۰- جدی :

اسرائیلی ها میگویند قوای آنسها سه کماندوی عربی را که از خاک لبنان بسرحد اسرائیل نفوذ کرده بودند کشته اند .

۱۰- جدی :

یک حکومت موقتی اداره امور جزایر کیپ وردی را که ازمستعمرات پرتگال در افریقا است بدست گرفت .

دولت پرتگال باین ترتیب قدرت راطی مراسم مختصری به یک حکومت محلی آن جزایر انتقال داده ولی کمشنر عالی پرتگال در کیپ وردی بحیث کفیل صدراعظم آنجا موقتاً اجرای وظیفه خواهد کرد . وی یک حکومت شش عضوی را تشکیل کرده است .

۱۱- جدی :

نیویارک تایمز راپوری از قول ویلیام کولبی مدیر سرویس استخبارات مرکزی امریکا (س-ای-ای) نشر کرده که در آن مدیر مذکور اعتراف نموده است که سی-ای-ای بداخل ایالات متحده دست به جاسوسی برضد امریکائی ها زده است .

۱۳- جدی :

۲۴ ساعت قبل از آغاز کنفرانس چهار جانبه مصر و سوریه و اردن و فلسطین در قاهره در سفارت خانه های مصر و اردن در دمشق انفجار هایی رویداد .

انفجار که فقط ده دقیقه یکی بعد دیگر واقع شد باعث ایجاد خساراتی گردید اما در اثر آن کسی زخمی نشد .

د افغانستان کالنی

- ۱۳- جدی :** در واشنگتن جرالدفورد رئیس جمهور امریکا رایحه ریفورم تجارتی را که قبلا از مجلسین کانگرس گذشته است امضاء کرد .
- ۱۴- جدی:** راپور های واصله از ویتنام حاکیست که نیرو های هوا خواه جنرال وانتیو هنوز در مرکز محاصره شده شهر فوگ لانگ بشدت مصروف جنگیدن با قوای انقلابی هستند . ولی نیرو های حکومت موقت انقلابی بار دیگر خطوط دفاعی شهر را شکسته و داخل آن شده اند .
- ۱۴- جدی:** وزیرای خارجه مصر ، سوریه ، اردن و نماینده بلند پایه مؤسسه مقاومت فلسطین در قاهره روی خطوط اساسی بهبود مناسبات بین اردن و مؤسسات آزادیبخش فلسطین به موافقه رسیدند .
- ۱۵- جدی :** سمپوزیم صلح وانکشاف افریقا در قاهره افتتاح گردیده است .
- ۱۶- جدی :** حکومت لبنان به شورای امنیت شکایت کرده که اسرائیل در چهار هفته گذشته چهار صدوسی بار به قلمرو لبنان تجاوز کرده است .
- ۱۶- جدی :** طبق آخرین خبر مرکز شهری فوگ لانگ بدست نیرو های حکومت موقت انقلابی سقوط کرده و مرکزاداری و قرارگاه قوماندانی اکنون بدست نیرو های انقلابی افتاده است .
- وانتیو يك مجلس عالی امنیت ملی آنکشور رازیاست کرد .
- سقوط فوگ لانگ شکست فاحش وقاطعی برای نیروهای وانتیو محسوب میشود .
- ۱۶- جدی :** بالاخره پرتگال نیز حکومت جمهوریت مردم چین رابحیث تنها نماینده خاک چین برسمیت شناخته واعلام کرد که تایوان جزء قلمرو آن حکومت میباشد .
- ۱۷- جدی :** جنبه آزادیخواه اریتریا پیشنهاد هرگونه تماس ومذاکره باحکومت حبشه زارد کرده است
- ۱۸- جدی :** انورالسادات رئیس جمهوریت عربی مصر پیشنهاد شوروی رابرای ارسال اسلحه بدان کشور ناکافی خواند .
- رئیس جمهور مصر گفت: دولت وی از پیشنهاد شوروی در زمینه رضایت ندارد .
- ۱۸- جدی :** جمهوریت کوریا جریان مجدد مبادله پستی رابا جمهوریت دیموکراتیک کوریا که از بیست و پنج سال به اینطرف معطل شده بحیث اولین قدم در راه اتحاد مجدداحتمالی کوریا پیشنهاد نموده است .
- ۱۸- جدی :** آلمان غربی بایک رکود شدید اقتصادی روبرو شده است ارقام منتشره نشان میدهد که سال گذشته رشد بسیار ناچیزی در اقتصاد ملی آنکشور نمودار گردیده و اندازه انفلاسیون

گرونو لوژی اخبار خارجی

درین مدت هفت ونیم فیصد بوده است .

۲۰- جدی :

نگوین وانتیو درسیگون گفت: که نیروهای وی شهر فوگ لانگ را پس خواهند گرفت ولی نگفت که چنین کاری چه وقت عملی خواهد شد .

۲۰- جدی :

یک راپور رسمی در ایالات متحده مشعر است که سقوط یک طیاره ترانزورلد امریکایی در نزدیک ساحل یونان که در سپتمبر سنال گذشته واقع شد محلول یک انفجار مهیب بمب بوده است .

۲۰- جدی :

درفرانسه جوزف ماروکه ملزم به قاچاق هروئین به ارزش ۲۱ میلیون دالر به ایالات متحده میباشد به ۱۶ سال حبس و پنجاه میلیون فرانک جریمه نقدی محکوم شد .

۲۰- جدی :

انورالسادات رئیس جمهور عربی مصر و پادشاه ایران اخیراً دو نیم ساعت در بازه شرق میانه، مسایل بین المللی و روابط بین نو کشور مذاکره کرده اند .

۲۰- جدی :

کنفرانس که در آن نمایندگان واقعی مردم افریقای جنوبی اشتراک دارند خواستار مقاطعه کامل کمکهای بین المللی به افریقای جنوبی گردیده است .

۲۱- جدی :

روی مساله قراردادان نیروی ضربتی قوای بحری امریکا در آبهای نزدیک ویتنام یا بحر

هندبین رئیس جمهور امریکا و وزیر خارجه آنکشور اختلاف نظر بروز کرده است .

۲۱- جدی :

آژانس خبررسانی فلسطین(وفا) یک نیروی متشکل از دوصد نفر عسکر اسرائیل بحمایت وسایط موتریزه از سرحد لبنان عبور کرده یک قریه سرحدی رازیر هجوم گرفت .

۲۱- جدی :

نمایندگان یکصدوشش کشور روبانکشاف بشمول تمام کشور های مولدنت باتفاق آراء موافقه کردند به صندوق وجهی بین المللی تسمیلات اعطای قرضه راهپیا سازند تا آن موستسه بتواند به ممالکی که از ناحیه قیمت های بلند بطرول صدمه دیده اندکمک نماید .

۲۲- جدی :

پرنگال وسه جنبش استقلال طلب انگولا پس ازیک مذاکره طولانی اعلام کردند که روی چندین نقطه اساسی آینده سیاسی آن قلمرو به موافقه رسیدند .

۲۲- جدی :

پولیس ایتالیا در شهر تورین شش نفر را بداشتن ارتباط بیک معامله وسیع وغیرقانونی اسلحه که در جمله طیارات میراژوفاتوم، توپ وماشیندار شاملست دستگیر کرد .

۲۳- جدی :

نماینده رویتر از لاهور اطلاع داده است که مارشال اصغرخان رهبر حزب تحریک استقلال پاکستان از طرف پولیس دستگیر گردید .

۲۳- جدی :

يك راپور موسسه همكساري اقتصادي و انكشاف ملل متحد شايع ساخت كه ممالك صناعتي غير سوسياليستي تاده سال ديگر از نگاه انرژي بخودمتكي خواهند شد .

۲۳- جدي :

ايالات متحده بویتنام شمالي اخطار داد كه تمام عواقب وخامت جنگ درویتنام جنوبي را بدمه خواهد داشت .

۲۳- جدي :

رئيس جمهور ايالات متحده سلسله وسيعي از تدابير مالياتي رابراي آنچه وي يك مبارزه سه جانبه بمقابل كساد، انفلاسيون وانكساء برذخاير نفت خارجي خواند اعلام كرد .

۲۴- جدي :

در مذاكرات استقلال انگولا بين پرتگال و سه نهضت آزاديخواهي انگولا روي فورمولي براي تشكيل يك حكومت انتقالي كه انگولارا به آزادي كامل رهنموني كند بموافق رسيدند.

۲۴- جدي :

داكتر والدهايم سرمنشي موسسه ملل متحد ضمن اظهار تشويش عميق از ناحيه شدت وضع درویتنام از تمام جوانب زیدخل مطالبه كرد تا ذمه واري هاي خود را به قرار داد صلح پاریس تجديد كنند .

۲۴- جدي :

شيلنجر وزير دفاع ايالات متحده گفت : اتحاد شوروي ساختمان راکت هاي جديد قاره پيما از نوع (ميرف) كه قدرت حمل راس هاي متعدد ذروي را دارد به اتمام رسانده است .

۲۵- جدي :

موافقتنامه استقلال بزرگترين و غني ترين مستعمره پرتگال در ماوراي بحار يعني انگولا توسط رئيس جمهور وستا وگوميش ورهبران

آزاديخواه آنجا امضاء گرديد كه مطابق آن در يازدهم نوامبر اين قلمرو در قطار ممالك آزاد جهان قرار خواهد گرفت .

۲۵- جدي :

راديو انقري گفت حكومت انگلستان به درخواست تركيه براي اجازه استفاده از يك پايگاه انگليسي غرض مهاجرت تركي هاي قبرس بڅاك تركيه جواب مثبت داد .

۲۵- جدي :

رئيس جمهور امريكا اعلام كرد ميخواهد يکپهزار و سيصد مليون بيرل نفت خام را در تانكهاي زير زميني ذخيره كند تا ايالات متحده بتواند در صورت هرگونه تکرار بلوكاد نفت از جانب اعراب با اوضاع ناشي از آن مقابله شود .

۲۵- جدي :

حكومت يونان موسسه هواپيمايي ملكي (اولمپيك) را كه متعلق به اريستاتول اواناسيس مليارد معروف غرب بود ملي اعلام كرد .

۲۵- جدي :

نمایندهگان کشور های عضو صندوق وجهی بین المللی موافقت کردند تا صندوق مخصوصی در چوکات صندوق وجهی بین المللی بسازند تا کشور هایی را که از ناحیه قییم بلند نفت متضرر میگردند کمک نمایند .

گرونو لوژی اخبار خارجی

۲۷- جدی :

اطریش خوانده است شدیداً احتیاج کرده است .

آژانس خبرسانی چین جدید تأیید کرد که شنک شیائونگ بحیث معاون رئیس وعضو دفترسیاسی حزب کمونیست جمهوریت مردم چین مقرر گردیده است .

۲۷- جدی :

اعتصاب عمومی کارگران بنادر هند متعاقب موفقیت مذاکرات بین رهبران فیسدراسیون اتحادیه های کارگران بنادر ووزیرکشتی رانی ترانسپورت درحکومت مرکزی پایان یافت .

حکومت لبنان بنا بر اخبار رسیده رسماً خواهان تشکیل جلسه فوق العاده شسورای دفاعی جامعه عرب گردیده .

۲۷- جدی :

دوکاندوی عربی که بیشتر از هفده ساعت تعدادی گروگانی را که نزد خود نگهداشته بودند رها کرده توسط يك طیاره بوئنگ مربوط ایر فرانس ازپاریس خارج گردیده وعازم یکی ازکشور های عربی گردید .

درتظاهرات ضد انگلیسی وسیعی که شهر نیکوسیا واکوتیره رافرا گرفت خبر رسید يك محصل یونانی بقتل رسیده وتعدادی از

۲۹- جدی :

معمراقذافی رئیس دولت لیبیا طی مصاحبه بایک خبرنگار فرانسوی که منتشر شد گفت: انحصاراتی جهان درحال درهم شکستن است این اسلحه بزودی جزء سلاحهای محرمانه واسرار آمیز متعلق به چند دولت نخواهد بود .

افراد نظامی انگلستان درتصادمات شدیدی که واقع گردید زخمی شدند .

۲۸- جدی :

قانون اساسی جدید چین در آنکشورمنتشر گردید این دومین قانون اساسی بعد از ۱۹۵۴ میباشد . دراینسال کانگرس اول حزب کمونیست چین قانون اساسی آنکشورراتدوین نمود .

برخلاف حدسیات خبرنگاران که بامشاهده ترتیبات خاص درمیدان تن یان مین چهارمین کانگرس ملی چین راقرب میدانستند رادیوی پیکنگ اعلام داشت که این کانگرس روز دوشنبه گذشته دایر شده بود پایان یافته است.

۲۸- جدی :

احمد حسن البکر رئیس جمهور عراق و اندراکاندی صدراعظم هند باردیگر تصفیه تمام اشکال موجودیت استعمار و برقراری یسک

این باراولست که پس ازده سال کنگره ملی حزب کمونیست جمهوریت ملی حزب کمونیست جمهوریت مردم چین دایر میشود. تشکیل آن درسال ۱۹۶۵ بعلت آغاز انقلاب فرهنگی معطل مانده بود .

۲۸- جدی :

جمهوریت دیموکرا تیک آلمان نسبت به آنچه يك مداخله آلمان غرب به تعقیب عقد يك موافقتنامه قونسلوی بین آلمان شرقی و

جامعه متکي بر عدالت و مساوات را تائيد کړند. **۳۱- جنې :** مولد نغت برآی تسطیح نظامی و رفع ضروریات اقتصادی خود دریافت کرده اند .

۵- دلو : راپور های رسیده از قاهره حاکیست که لوی خازنوالی جمهوریت عربی مصر برآی ۷۶ نفری که ملزم به توطئه برآی ساقط کردن حکومت انور السادات بوده اند مجازات مرگ را مطالبه کرده است .

۳۱- جنې : طیاره بوئنگ ایر فرانس که سه کماندو مسلح عربی را حمل مینماید در میدان هوایی بغداد مرکز عراق فرود آمده و پس از گرفتن تیل دوباره از آنجا اوج گرفت ولی دو بساره باین میدان بازگشته و کماندوهای خود را به مقامات عراقی تسلیم کردند .

۵- دلو : شیخ مجیب الرحمن که کرسی ریاست جمهوری بنگله دیش را با تمام صلاحیت های اجرایی احراز کرد طی خطابه در پارلمان آنکشور باهیجان اعلام کرد که بعد از انقلاب مردم آزادی این سرزمین اینک دومین انقلاب مردم در دست آغاز است .

۳۱- جنې : سراسقف میکارویوس برآی آرام کردن تظاهرات ضد برتانوی و امریکایی ، یونانی های قبرس مداخله کرده و بعد از آنکه آنها را در صحن سفارت یونان جمع کرد از بالکون آن سفارت بیانیه داد .

۵- دلو : کشور هند وستان بیست و ششمین سالگرد جمهوریت و استقلال خود را برگزار کرد .

۴- دلو : کابینه بیست و سه عضوی یمن شمالی بریاست عبدالعزیز عبدالغنی صدراعظم آنکشور مراسم تحلیف رادر حضور ابراهیم الحمدی رئیس شورای قوماندانی انقلابی بجا آورد .

۶- دلو : مبارزین فلسطین اظهار نموده اند درانفجار موادیکه آنها دریک هوتل درتل ابیب تعبیه نموده بودند یکتعداد مهاجرین امریکایی کشته و یازخمی گردیده اند .

۶- دلو : انور السادات رئیس جمهور مصر غرض از رادیو بی بی سی گفت: مطابق راپور های منطبه در بیروت اتحاد شوروی ارسال سه نوع مختلف سیستم های راکت را بحکومت لبنان وعده کرده تادرمقابل هر تجاوز دیگر هوایی اسرائیل بر مناطق جنوبی آنکشور از آن کاربگیرد .

۴- دلو : مصر و سوریه واردن بقرار گفته ناظران مطلع عربی علی الرغم پنجمصد ملیون دالری که پادشاه عربستان سعودی اخیرا به آنها وعده کرد کمک بسیار قلیل از کشور های ثروتمند

۶- دلو : انور السادات رئیس جمهور مصر غرض

گرونی لوزی اخبار خارجی

بازدید رسمی سه روزه عازم پاریس گردید.

این اولین سفریک رئیس جمهور مصر ازیک کشور اروپای غربی است .

۷- دلو:

یک کشتی مواد سوخت بعداز آنکه به اثر گلوله باری قوای اتحادملی کمبودیاسه باردر دریای میکانگ آتش گرفت به پنوم پن مواصلت نموده است .

۷- دلو:

جرالد فورد رئیس جمهور امریکازکانگرس آنکشور تقاضا کرده تایکصدوبیست ملیون دالر رابرای بانک انکشاف آسیایی بحیث سهم امریکسا درسال مالی جاری تخصیص بدهد .

۷- دلو:

یونان رسماً به ترکیه پیشنهاد کرد که منازعه دوکشور برسر حق استخراج ذخایر نفت دربحیره اژه درآبهای مشترک آنهابدیون بین المللی عدالت ارجاع گردد .

۸- دلو:

رئیس جمهور ایالات متحده باوصف اخطار قبلی کانگرس که هرگونه کمک نظامی بویتنام جنوبی مخالفت خواهد کرد .

رسماً پیشنهاد کمک پنجصد ملیون دالربه رژیم حکومت نگوین وانتیو وجرنال لوننول درکمبودیا خواستار شد .

۸- دلو:

رهبران نظامی حبشه اعلامیه ای در بسازه فعالیت های گریلایی درولایت شمالی اریتریا نشرکرده که بنظر ناظرین اعلام یک جنگ

داخلی درآنکشور محسوب میشود .

۸- دلو:

دروزارت امور خارجه ایالات متحده بمبئی منفجر شد اما خسارات قابل ملاحظه ای بار نیاورد .

۹- دلو:

فرانسه موافقت کرد ناوسایل نظامی بسه شمول طیارات ، شبکه های زادار وراکت های دفاع هوایی بمصر بدهد .

۹- دلو:

حکومت کارگری انگلستان این موضوع را درمجلس عوام آنکشور ردکرده که حکومت انگلستان ازسیاست نظامی ساختن بچرهند حمایت میکند .

۱۱- دلو:

پارتیزان های استقلال طلب در ایالت شمال حبشه اریتریا تهاجم وسیعی بر تاسیسات شهر اسمارا بعمل آوردند .

۱۱- دلو:

درپرنگال قریب یکهزارنفر از مظاہرہ چیان مربوط جناح چپ نظر بسه قول دولت آنکشور درلرزن تشکیل اجتماعات داده بودند توسط نیروهای مسلح اردوی آنکشور پراکنده ساخته شدند .

۱۱- دلو:

یک دولت موقت اکثریت سپاه پوست در انگولا تشکیل گردیده، وازاول ماه نوامبر آن قلمرو رابعنوان یککشور مستقل اداره خواهد کرد .

- ۱۲- دلو :** جان سپيارکمن رئيس جديد کميته روابط خارجي مجلس سنای امریکا در مصاحبه سخنان اخير داکتر کيسنجر رادرمورد توسل احتمالي نيرودر مناطق نفت خيز مردود دانسته و آنرا بيهوده وبی معنی خواند .
- ۱۳- دلو :** ميشل پونياتووسکی وزير داخله فرانسه بحيث رئيس حزب جمهوريخواه مستقل درآن کشور انتخاب گرديده است .
- ۱۳- دلو :** افريقای جنوبی در کنفرانس کسه قراراست بمنظور عيار ساختن کنوانسيون ژنيو مقتضيات عصر موجوده در ژنيو افتتاح گردد اشتراك نخواهد کرد .
- ۱۳- دلو :** بموجب موافقتنامه که بين جمهوريت عربی مصر و فرانسه عقد گرديده فرانسه يك کوره ذروي برای جمهوريت عربی مصر تهیه خواهد کرد .
- ۱۴- دلو :** آل انديا راديو گفت: که سفیر آنکشور در واشنگتن به وزارت خارجه ایالات متحده گفته است اگر سياست تحریم اسلحه امریکایی به نیم قاره وسيانت آن مبنی بر عدم تشويق مسابقه تسليحاتی درین منطقه به شکل از اشکال تغيير يابد تطبيق موافقات کنفرانس سمله بخطر خواهد افتاد .
- ۱۴- دلو :** سعدي ایرماک صدراعظم ترکیه اظهارداشت که حکومت وی از حقوق ترکهای قبرس درآن کشور منصرف نخواهد شد .
- ۱۴- دلو :** چهل و پنجمین سالگرد تا سیس حزب کومنیست ویتنام شمالی در آنکشور بر گزار گردید و به این مناسبت تمام جراید هانوی شماره های فوق العاده نشر و طی آن باشعار هاومقالات از آن استقبال کردند .
- ۱۴- دلو :** بودجه جديد رئيس جمهور فورد که بر طبق آن امریکا زیادتترین مصرف رانسبت بهرسال دیگر بجز سالهای جنگ خواهد داشت با مخالفت شدید اعضای کانگرس ایالات متحده از هر دو حزب مواجه شد .
- ۱۵- دلو :** جان اسکالی نماینده دایمی ایالت متحده در ملل متحد علیه افزایش بی علاقگی امریکایی ها به مقابل مو سسه ملل متحد اخطار داده مطالبه کرد تا برای حل این مساله مصالحه مفیدی صورت گیرد .
- ۱۶- دلو :** جرال فورد رئيس جمهور امریکا بار دیگر از کانگرس خواست تا بر فیصله خود مبنی بر قطع جریان سلاح به ترکیه تجدید نظر کند .
- ۱۶- دلو :** در سرتاسر کشور امریکایی پیرو به تعقیب اغتشاشات شدید در لیما مرکز آنکشور حالت اضطراری اعلام گردید .
- ۱۸- دلو :** انکر گرسن رهبر ۲۵ ساله سوسیال

۲۲ - دلو:

طبق اطلاع رادیویی بی‌سی ستاف آکادمیک پوهنتون اکسفورد انگلستان که بزرگتر یسن پوهنتون آنکشور میباشد بانفاق آراء اعطای دوکتورای افتخاری به ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان را که قبلانجوزیزگردیده بود منظور نکرده و آنرا رد نمود .

۲۲ - دلو:

مارگریت تچرخانم ۴۹ ساله که یکی از کاندید های های ریاست حزب محافظه کار انگلستان بود طی یک رای گیری با اکثریت حیرت آوری بحیث رئیس آن حزب انتخاب شد.

۲۳ - دلو:

نماینده کشور های عضو بازارمشترک اعلام کرد آماده هستند درباره موافقت نامه های جهانی به شمول موافقه روی تشکیل ذخایر اضطراری برای بعضی مواد تولیدی مذاکره کنند .

۲۵ - دلو:

پارتیزانهای اریتریا درحدود یک هزار نفر از زندانیان سیاسی خود را از محابس حکومت حبشه باقوه قهریه رها کردند .

۲۶ - دلو:

حکومت نظامی حبشه پیشنهادهای جعفرالیمیری رئیس جمهور سودان را برای قایم کردن یک متارکه فوری در ایالت جنگ زده اریتریا قبول نموده است .

۲۶ - دلو:

روزنامه الاهرام چاپ قاهره نوشته کسه

دیموکرات دنمارک که در سابق نیز صدراعظم بود از طرف ملکه مارگرین موظف به تشکیل یک حکومت اکثریت برای پر نمودن خلای ناشی از استعفای پال هارتلینگ رهبر ائتلاف اقلیت گردید .

۱۸ - دلو:

در امریکا تعداد بیکاران بمقایسه سی سال گذشته به بلندترین رقم خود رسیده و بهفت و نیم ملیون نفر بالغ شده است .

این تعداد تقریباً هشت فیصد تمام نیروی کار آنکشور میباشد و از ماه گذشته یکمیلیون نفر بیشتر میباشد .

۱۸ - دلو:

جلسه که برای رفع رکود مذاکرات قانون اساسی رودیشیا در دانالسلام بصورت سری دایر شده بود خاتمه یافت .

۱۹ - دلو:

هانس دیتربش کنشس وزیر خارجه جمهوریت اتحادی آلمان اظهار داشت که حکومت آنکشور حتی المقدور می کوشد تا از خارج شدن انگلستان از بازار مشترک اروپای غربی جلوگیری شود .

۲۱ - دلو:

متارکه جدیدی که از طرف جبهه جمهوری خواه آیرلند اعلام گردیده بود نافذ گردید .

۲۲ - دلو:

در کوریا جنوبی رای گیری در یک ریفرنند عمومی برای اظهار نظر در مورد قانون اساسی آنکشور آغاز شد .

د افغانستان کالني

- مقامات امنيتي مصريک توطنه ضد دو لني .
افراطيون دست راستی رادرهم شکسته است.
- ۴- حوت :
موسسه مقاطعه عربي که درقاهره مذاکرات
خودرا آغاز نموده قراراست رفع مقاطعه با
شصت کمپنی خارجی را که گفته اند که معاملات
خودرا بااسرائيل قطع کرده اند مورد بحث
قرار دهد .
- ۲۶- دلو :
سرجوليان هکسلي دانشمند وبيالوژیست
معروف انگليسی که اولين مدير عمومي موسسه
يونسکو بود دريک شفاخانه لندن درگذشت .
- ۲۷- دلو :
اتحاد شوروی باردیگر مخالفت خود را با
اقدام هفته گذشته ترکهای قبرس برای اعلام
یک دولت خودمختار درشمال آن جزیره ابرار
نموده وجزئیات این مخالفت خودرا نشر یح
نموده است .
- ۴- حوت :
آژانس خبرسانی چین اطلاع میدهد که
عساکر حکومت اتحادملی کمبودیا تقریبا تمام
قسمت های سفلی دریای میکانگ را ازسیگون
تا پنوم پن تحت کنترل خوددارند .
- ۲۷- دلو :
نیکولای بولکانین یکی ازصدراعظمان سابق
اتحاد شوروی درمسکو درگذشت .
- ۵- حوت :
شیخ مجیب الرحمن رئیس جمهوربنگله دیش
تشکیل تنهاحزب مجاز درآن کشور را به نام
«کریشاک شرامیک عوامی لیک» اعلام نمودکه
خودش دررأس این حزب جدید قراز دارد .
تمام احزاب سیاسی دربنگله دیش به شمول
حزب سابق عوامی لیک غیرقانونی میباشد .
- ۵- حوت :
درحالیکه ممنوعیت ده سعاله ارسال اسلحه
امریکایی به پاکستان رسما خاتمه یافته اعلام
شد دولت هندوستان امروز بالحن شدیدی به
امریکا احتجاج کرد .
- ۲۸- دلو :
نیرو های هواخواه نورودوم سهانوک رئیس
حکومت اتحاد ملی کمبودیا قوای شماره هفتم
مربوط اردوی رژیم جنرال لون نول را از
مواضع شان درهفت میلی شمال غرب شهر
پنوم پن عقب راندند .
- ۲۸- دلو :
درپیکنگ مذاکرات رسمی بین هیات های
چین و شوروی راجع به اختلافات سرحدی شان
بعدازیک وقفه ششماهه آغاز گردید .
- ۲۹- دلو :
اردوی بیکاران درجاپان تا پایان ماه دستمیر
گذشته به هشت صدوسی هزارنفر حساب

امریکا حکومت ایالت متحده راملزم ساخت که درگذشته از پاکستان طرفداری میکرد است .

و همچنان از راه فروش اسلحه میخواهد برای خود نفوذ سیاسی کسب کند .

در دهمی جدید سوارن سنگ وزیر دفاع هند مصروف مذاکره باندری گریچکو وزیر دفاع اتحاد شوروی میباشد .

بقول اتحادیه مطبوعاتی هند موضوع دادن اسلحه امریکا به پاکستان یکی از موضوعات این مذاکرات خواهد بود .

گریچکو اخیرا بامارشال گوزشکوف قوماندان اعلی قوای بحری شوروی وعدهای دیگر از شخصیت های نظامی آنکشور وارد هند شده است .

در پایان مذاکرات آنها اعلامیه ای منتشر نشده است اما خبر نگاران میگویند که هندوستان از شوروی تقاضای اسلحه بیشتر خواهند کرد.

۶- حوت :

هیات روسای پوهنتون اکسفورد انگلستان باردیگر پیشنهاد اعطای دوکتورای حقوق مدنی را به ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان رد کرد .

هیات روسای این پوهنتون گفتند بوتو این گفته های شورای اکادمیک پوهنتون اکسفورد را که بوتو در کستار های دستجمعی در بنگله دیش نقش داشته است نتوانست تردید کند.

مقامات پوهنتون اکسفورد پیشنهاد اعطای دوکتورای افتخاری حقوق مدنی را اخیرا باردیگر به شورای روسای پوهنتون پیش کرده بود. ولی اینبار حاشیه آرای مخالف مقابل این

پیشنهاد بیشتر بود .

۷- حوت :

روزنامه ازوستیا اورگان نشراتی حکومت اتحاد شوروی نوشت رفع محدودیت ارسال اسلحه امریکایی به پاکستان جزئی از ستراتیژی عمومی است که منظور از آن ادامه وتقویت موجودیت امریکایی در آسیای جنوبی ومنطقه بحر هند است .

روزنامه گفت: هدف از تصمیم ایالات متحده برای احیای مجدد فروش اسلحه به پاکستان نتایج وخیم در نیم قاره بجا خواهد گذاشت .

۷- حوت :

چندین عضو پارلمان از داکتر چساوان درخواست نمودند تا سفر مجوزه خود را به امریکا فسخ کند و حتی یکی از اعضای پارلمان تقاضا کرد که هند باید خریداری غلات را از ایالات متحده موقوف نماید .

در این جلسه پارلمان جوان گفت: تصمیم رفع ممنوعیت ارسال اسلحه به پاکستان با ایجاد يك حالت جدید جنگ طلبی در مفسز سیاستمداران پاکستان هم زمان میباشد .

چاوآن گفت : با اتخاذ این تصمیم به نظر میرسد که پالیسی مبارزان این کشور بزرگ یعنی امریکا هنوز باین فکر معتقد میباشد که پاکستان و هند وستان را از نظر قدرت نظامی با هم مساوی سازند و این سیاستی است که در نیم قاره بدون تشنج پیش نخواهد رفت .

۷ - حوت :

اندر آگاندی صدراعظم هند ضمن افتتاح جلسات سالانه کمیسیون اقتصادی واجتماعی

- ملل متحد برای آسیا و حوزه باسیفیک از کشور های پیشرفته و بانفوذ جهان تقاضا کرد تا در غنائم و دانش تکنیکی خود ممالک فقیر را شریک سازند .
- ۹- حوت :
- مجلس سنای ایالات متحده امریکا رأی داد که تمام کمک های خارجی پولی آنکشور موفتاً قطع گردد .
- ۱۰- حوت :
- در پاریس یک کنفرانس بین المللی به مناسبت بزرگداشت سال بین المللی زن به اشتراک دوهزار نفر نواز زنان کشور های مختلفه بابیانات ژستکاردستن رئیس جمهور فرانسه آغاز گردید .
- ۱۱ - حوت :
- در ایران تمام احزاب سیاسی توسط پادشاه ایران منحل و در عرض آنها سیستم یک حزبی با اعلام یک حزب جدید بنام (رستاخیز ملی) رویکار آمده است .
- ۱۲- حوت :
- طیاره لوفت هانزای المانی که حامل پنج زندانی رها شده گنگ تروستی (بادرمین هوف) و هر البرت بناروال سابق شهروترین غربی بود بعد از هفت ساعت گردش بر فراز پایتخت های عربی بالاخره در عدن مرکز جمهوریت دیمو کراتیک مردم یمن فرود آمد.
- فرود آمد .
- ۱۲- حوت :
- کنفرانس سران کشور های عضو موسسه
- صادر کننده بطرول در الجزایر افتتا حشد.
- ۱۳- حوت :
- حکومت نظامی حبشه باملفا کردن تمام مالکیت های عمده اراضی اقدام دیگری در جهت تطبیق پروگرام های سو سیا لیستی خود برداشت .
- ۱۳- حوت :
- ایالات متحده قرار دادی را با ایران امضاء کرد که بقول دکتر کیسنجر بزرگترین قراردادی است که تاکنون امریکا با یک کشور خارجی عقد نموده است .
- ۱۴- حوت :
- نیروهای اسرائیلی بر هوتلی که شش کماندوی فلسطینی بیش از چهل نفر را کروگان گرفته بودند حمله برده و در نتیجه تراژیدی المناکلی را ایجاد کردند .
- ۱۷- حوت :
- مقامات عراقی طی اعلامیه ای فرمان عفو عمومی را به مخالفان کردی که چند سالی است برای خود مختاری می جگند اعلام داشت .
- ۱۸- حوت :
- در کمبودیا حملات راکت در میدان هوا یی پنوم پن ادامه دارد راپور جنگهای شدید بین نیروهای انقلابی حکومت متحده ملی و قوای طرفدار لون نول در اطراف شهر جریان دارد .
- ۱۸- حوت :
- طبق اطلاعات موقت از کراچی اخیراً گویا های مسلح سندی به یکی از نمایندگان های حبیب بانک در کراچی حمله کرده و همه را زایی

گرونی لوتی اخبار خارجی

شده است تا پایتخت در محاصره نروها ی
قوای متحده ملی بیفتد.

اطلاعات میرساند که اردوی لون نول در
نقاط مختلفه آنکشور عساکر ذخیره و محافظ
دارد.

قبلا چنین تجویز شده بود که این واحدها
را برای دفاع از پنوم پن دزین شهر فراخوانند
تا مدافعان را تقویت نماید ولی این تجویز
از طرف قوماندان های نظامی پذیرفته نشد و
واحد های ذخیره و محافظ در نقاط مختلفه این
کشور عاقل و دست نخورده باقی مانده و
نیروهای انقلابی پنوم پن را محاصره
کردند.

اکنون که مرکز قوماندانی پنوم پن متوجه
اشتباه شده است دیگر نمیتواند این
واحد ها را به پنوم پن منتقل کند و یا حتی
پستور بدهد تا از مدافع و سنگر های خود خارج
شوند.

۲۰- حوت :

شورای امنیت موسسه ملل متحد بهد از
چندین جلسه بحث و مذاکره سر انجام برای
حل مساله قبرس فیصله نامه صادر کرد.

۲۱- حوت :

در کنفرانس موسسه انکشاف صنایع
ملل متحد که در شهر لیجا سر کر کشور
پیرو جریان دارد رئیس جمهور پیرو خواهان
اختتام نفوذ و تسلط اقتصادی ممالک صنعتی
در جهان گردید.

۲۴- حوت :

وزرای مواد خوراکی و زراعت جهانی در روز

نقدی آنرا به عنایت برده اند.
خبر دیگر حاکیست که شخصی بنام محمد
یاسین حین انفجار یک بم در کراچی دستگیر
شده مربوط به حزب مردم بو تسو
میباشد.

۱۹- حوت :

دکتر هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات
متحده امریکا به حکومت اسرائیل
اخطار داد که دادن بعضی امتیازات از طرف
تل ابیب به سوریه یک شرط قبلی ضروری
برای توافق مؤقتی جمهوری عربی
محصر میباشد.

۲۰- حوت :

با حصول موافقه روی ادامه عضویت
انگلستان در بازار مشترک اروپای غربی که
صورت گرفت اکنون مرحله بعدی عبارت از
دایر ساختن یک ریفرندم عمومی در سر تاسر
بریتانیا درین مورد میباشد.

۲۰- حوت :

درواشنگتنی مبارزه سیاسی در مو رد
موضوع دادن کمک های نظامی امریکا به کمبودیا
بافاصله کمیته فرعی مجلس سنا اکنون وارد
مرحله جدیدی گردیده است.

کمیته فرعی مذکور فیصله کرد تا کمک
نظامی به کمبودیا داده شود.

۲۱- حوت :

طبق یک خبر افراطی سر اکنون در پنوم پن
افشا شده است که قوماندان های طرفدار
لون نول قبل از آنکه این شهر در محاصره
بیفتد دچار یک اشتباه نظامی شدند.

خبر علاوه میکند اشتباه مذکور سبب

۲۷- حوت :

طبق گزارش‌های که از مقر سازمان ملل متحد رسیده است، کورت‌والد هایم سرمنشی آن موسسه طی ۲۴ ساعت گذشته برای بار سوم با کلیبریدس رهبر یونانیهای قبرس مذاکره نموده و سعی کرده است مگر تا امروز مطالب روشن و واضح به‌نشر سپرد نشده است.

۲۸- حوت :

مجلس سنای امریکا طی جلسه اخیرش مصارف به‌ارزش تقریباً چهار هزار میلیون دالر در ساحه کمک خارجی به تصویب رسانده.

۲۸- حوت :

شورای انقلابی لیبی پس از جلسه حقوق‌العاده ای که در مورد انتخابات ماه آینده آن کشور تشکیل داد بیان نمود که وقت انتخابات را که قرار بود روز ۲۵-اپریل که مصادف با سالگرد انقلاب آن کشور می‌باشد برگزار شود به تعویق انداخت.

۲- حمل ۱۳۵۴ :

آخرین ماموریت صلح داکتر هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده در شرق میانه باشکست مواجه شده و خاتمه یافت.
خبر شکست و تعویق ماموریت صلح کیسنجر در شرق میانه به صورت همزمان در واشنگتن و بیت المقدس نشر گردید و اعلامیه قصر سفید امریکا گفت که پس از التوا ی

اعلام داشت ذخایر غذایی جهان هنوز به اندازه لازمه نبوده و تولیدات حیوانات جهانی خیلی کم میباشد.

۲۵- حوت :

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا تصمیم گرفته تا نظر به رویه ای که کابینه اسرائیل در مقابل پیشنهاد های مصر در پیش گرفته بازدید خود را در اسرائیل تمدید بخشد.

۲۶- حوت :

نماینده فلیپین در کنفرانس انکشاف صنعتی موسسه ملل متحد از کشورهای مربوطه مخصوصاً کشورهای صنعتی جهان تقاضا نموده تا مسؤولیت مؤسسات خصوصی را که در کشورهای روبه انکشاف مشغول فعالیت میباشند بعهده بگیرند.

۲۶- حوت :

ایران و عراق درباره حل اختلافات سرحدی شان رسماً بموافقه رسیدند.

۲۶- حوت :

شورای انقلابی پرتگال که پس از کودتای نافرجام اسپینو لا بتازگی تشکیل شد طی اعلامیه ای حزب دیموکرات مسیح را از شرکت در انتخاباتی که قرار است ماه آینده برای اولین بار در این کشور برای انتخاب مجلس ایجاد قانون اساسی برگزار میشود منع نمود. همچنان دو حزب راست افراطی و چپ افراطی نیز از شرکت در انتخابات محروم شده‌اند.

۳- حمل :

طیارات امریکایی که مورد حمله را کت
عساکر حکومت اتحادملی قرار گرفتند از میدان
هوایی پو چنتونگ خارج گردیده و معلوم
نیست چه وقت پرواز های خود را برای انتقال
مواد حیاتی باین شهر محاصره شده از سر
خواهند گرفت.

۵- حمل :

رادبو ریاض گفت ملک فیصل که ۶۹ سال
داشت طی مراسم پذیرفتن مهمانان در مجلس
که بمناسبت بزرگداشت میلاد حضرت رسول
که بمناسبت بزرگداشت میلاد حضرت رسول
اکرم (ص) برپا شده بود توسط برادرزاده اش
بوقتل رسید.

۶- حمل :

دونفر کماندویی که در فرانسه محبوس بودند
در بدل رهایی سفیر فرانسه که در سومال
گروگان گرفته شده بود رها گردید و از
فرانسه عزیمت نموده اند.

۶- حمل :

درویتنام جنوبی مرکز سابق امپرا طوری
سابق ویتنام یعنی شهر هوی بدست نیروهای
انقلابی حکومت موقت سقوط کرده و بپسر ق
انقلابیون بفرار شهر به ۱۰ هزار ۱۰۰
درآمد.
قرار اخبار وسیله تعدادی از قشون جنرال
وانتیو که منافع این شهر بودند بصورت

این ماموریت دو هفته بی کیسینجر بواشنگتن
بر میگر دو تابارئیس جمهور امریکا و ضاع
رادر میان بگذارد.

۳- حمل :

نیروهای جنرال وانتیو درویتنام جنوبی
اکنون در کوشش هستند تا شایهرامی را که
در منطقه دانانگ را با شهر محاصره شده هوی
وصل میکنند دوباره بازکنند.

شهر هوی مطابق آخرین اخبار تحت حملات
شدید راکت و توپخانه نیروهای انقلابی حکومت
موقت قرار دارد.

نیروهای جنرال وانتیو در منطقه جنوب
هوی و شمال شهر دانانگ مستقر می باشد
و به آنها فرمان داده شده تا به هر قیمتی که
باشد این راه را دوباره بکشایند.

ارتباط هوی با خارج بعد از آنکه یک پل
در امتداد سړک هوی، دانانگ منفجر ساخته
شد قطع گردید.

در جنوب این شهر نیرو های انقلابی
پیشرفت های بزرگی در ارتفاعات مرکزی
حاصل کرده اند و اکنون تمام قشون جنرال
وانتیو ازین منطقه بیرون کشیده شده
و نیروهای حکومت موقت پیشرفت خود را به
سوی مناطق ساحلی ادامه میدهند.

گروهي دستگیر و اسیر گردید ند.

به اندونیزیا وارد تایلند شده.

۹- حمل :

قبلا اعلان شده بود که ممکن است لوندول همراه با خانواده خود در جاپان یا ایالات متحده اقامت دایمی اختیار کند.

شهر بزرگ بندری دانانگ که دو مین ولایت ویتنام جنوبی از نظر وسعت می باشد بدست نیروهای انقلابی حکومت موقت سقوط کرد .

۱۱- حمل :

شهر مهم دیگر ساحل ویتنام جنوبی کیونگ یانگ) بدست نیروهای حکومت موقت انقلابی سقوط کرده و مدافعان طرفدار جنرال وان تیو بدون مقاومت آنها رها کردند .

باین ترتیب تمام ولایات شمالی و مرکزی اکنون از دست تسلط دیکتاتور سیگون خارج کرده شد . نیرو های انقلابی تهاجم بر دانانگ را آغاز کردند و پس از نبرد شدید نیروهای جنرال وان تیورا با شکستی که در بیست سال گذشته سابقه نداشته مواجه ساختند .

این شهر در ۲۲ کیلومتری شمال شرق دانانگ قرار داشته و جمعیت آن قبلا در اثر هجوم سیل مهاجرین دوچند شده است .

۱۰- حمل :

کدام اعلامیه رسمی در مورد سقوط این شهر نشر نشده اما منابع نظامی گفته در شهر (کیونگ یانگ) قوماندانهای قوای انقلابی از هم پاشیدگی نظم و هرج و مرجی قبلا در شهر افتاده بود استفاده کردند . مورال قوای جنرال وان تیو کاملا خراب شده بود .

سلیمان دیمیریل صدراعظم منتخب ترکیه لست اعضای کابینه جدید خود را که فخری کوروتراک رئیس جمهور آنکشور تقدیم نمود . دیمیریل که رئیس حزب عدالت ترکیه می باشد یک حکومت ائتلافی راهبری خواهد کرد که اکنون ۲۲۷ کرسی از جمله ۴۵۰ چوکی پارلمان را در اختیار دارد .

نماینده بی بی سی از سیگون خبر داد در حدود یکصد هزار مهاجر باین شهر و ی آورده است . در جنوب در شهر (میگو) اخباری میرسد مبنی بر اینکه چور و چپاول و بی نظمی عمومی رونما گردیده است .

۱۰- حمل :

مارشال لوندول رئیس جمهور کمبودیا امروز از آن کشور خارج گردید .

۱۲- حمل :

پس از آنکه حکومت هند حکومت اتحاد ملی کمبودیا را بصورت دیژوری بر سمیت شناخت از هیات نمایندگی رژیم لوندول در دهلی جدید تقاضا کرد تا هر چه زود تر نمایندگی مذکور را مسدود نماید .

کوکرت پراوج صدراعظم تایلند ب خبرنگاران در بنکاک اعلام کرد که لوندول در پایگاه هوایی ناپاو واقع در خلیج تایلند وارد گردید . صدراعظم تایلند گفت حکومت وی هنوز تقاضایی برای اقامت لوندول در تایلند دریافت نکرده است و لوندول صرف در راه سفر

گرونی لوژی اخبار خارجی

۱۲- حمل :

صندرا عظم ویتنام جنوبی تران کیم خیمدر حالیکه عقب نشینی های نظامی اردوی مسلح جنرال وانتیو کماکان ادامه دارد استعفا خودرا به رئیس جمهور پیش کرد .
منابع مطلع در سیگون گفتند که بلافاصله وانتیو این استعفا را قبول نمود .

۱۲- حمل :

جمهوریت عربی مصر رسماً از اتحادشوروی ویالات متحده تقاضا کرد تا کنفرانس صلح زینورا که این دوکشور سربراه سازان می باشند دو باره دایر نمایند .

۱۲- حمل :

حکومت اتحاد شوروی حمایت کامل خود را از افریقای آزاد علیه پلانهای تبعیضی ابراز داشته است .

۱۲- حمل :

مجموع نیرو های حکومت انقلابی مؤقت در ویتنام جنوبی ادامه دراد اطلاع واصله رسید که نیرو های مذکور پس از گذشتن از باریکه سواحل جنوبی وسرازیر شدن از فلات مرکزی پیشروی خودرا بسوی سیگون آغاز کرده اند .

نیرو های حکومت موقت برای حمله بر سیگون پنجاه هزار عسکر در شرق مغرب وشمال سیگون آماده کرده است .

۱۲- حمل :

نلسن راگفیلر معاون ریاست جمهوری ایالات متحده در باره اوضاع ویتنام گفت برای متوقف ساختن جنگ ویتنام اینک واقعا دیر شده است .

۱۳- حمل :

نطاق وزارت دفاع امریکا گفت در حدود هفتصد نفر از افراد بحری این کشور از اوکینا وابه آب های ویتنام جنوبی فرستاده شده اند تادرامر تخلیه مهاجرین که اکثراً سربازان فرازی قوای وانتیو میباشد نظم را برقرار نمایند .

۱۵- حمل :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده گفت وی از صلاحیت خود برای استفاده از قوای ایالات متحده برای حفظ حیات امریکایی هادرویتنام جنوبی در صورت لزوم کارخواهد گرفت .

وی در یک کنفرانس مطبوعاتی در سان دیگو گفت که به فیصله کانگرس که صلاحیت رئیس جمهور رادرا استفاده از عساکر امریکایی در جنگ های خارجی محدود میسازد کاملاً متابعت دارد .

کانگرس فیصله کرده بود که رئیس جمهور نمیتواند اضافه از شصت روز نیروهای امریکایی رادر مناطق جنگی خارج از آنکشور بدون تصویب کانگرس مورد استفاده قرار بدهد .

فورد گفت همچنان به فیصله دیگر کانگرس دایر بر اینکه رئیس جمهور امریکا قوای این کشور رادر منطقه هند چین استعمال نکند . احترام دارد .

فورد گفت ما پلان های آماده شده اضطراری در دست داریم تا در صورت خطر بتوانیم امریکایی ها را از ویتنام جنوبی بیرون بکشیم .

۱۵- حمل :

از انعقاد این کنفرانس مشوره هائی درین زمینه صورت بگیرد .

انتقال مهاجرین ویتنامی که اکثر سربازان فرازی رژیم سیگون میباشند توسط طیارات امریکایی با وصف سقوط یک طیاره حامل اطفال که طی آن ۲۴۳ طفل هلاک گردید ادامه خواهد یافت .

۱۷- حمل :

ایالات متحده هر چه بیشتر قوای بحری خود را در آبهای ویتنام افزایش میدهد . و قرار نوشته یک خبرنگار اکنون کم و بیش یک فرقه بحری در تونکین تشکیل شده است . یک جهاز بزرگ نظامی دیگر که یک طیاره بردار است همراه با سه مخرب و شش کشتی اسکورت و ملاحان یک فرقه قوای بحری وارد خلیج تونکین گردید .

۱۶- حمل :

نماینده رو یتر از اسلام آباد اطلاع داده است که مجلس سنای پاکستان اخیراً یک لایحه پیشنهادی حکومت را به تصویب رسانید که مطابق به آن حکومت صلاحیت حاصل میکند تا در پښتونستان قبایل را بصورت دسته جمعی مورد مجازات قرار در جلسه سنا هنگام تصویب این لایحه جز اعضای حزب پیپلز یعنی حزب بوتو اعضای سایر احزاب شرکت نداشتند . احزاب مخالف بعنوان اعتراض علیه انحلال حزب عوامی ملی و حبس رهبران آن با جلسات مجلس سنا مقاطعه کرده اند .

اینجا علاوه بر سه کشتی طیاره بردار دیگر میباشند که قبلاً به این منطقه آمده اند در جمله این کشتی های طیاره بردار کشتی معروف (انتر پرایز) نیز شاملست که با قوت اتم حرکت می کند و در حدود سه صد طیاره هلیکوپتر بر داشت کرده میتواند تنها درین کشتی دو هزار نفر از افراد بحری مستقر هستند .

۱۷- حمل :

تمام محبوسین سیاسی عربستان سعودی و همه کسانیکه محکوم به ارتکاب جرایم سیاسی بودند اما روش بهتری اتخاذ نموده بودند در یک فرمان عفو عمومی که از طرف ملک خالد شاه جدید آنکشور صادر شد رها گردیدند .

۱۶- حمل :

جنرال لیسو چیا نکای شک بدون آنکه به قول یک خبرنگار انگلیسی خواب های وی برای با زگشت مجدد به سر زمین اصلی چین تحقق یابد به عمر ۸۷ سالگی در گذشت .

۱۰- حمل :

هندوستان به کنفرانس خلع سلاح ژنیو گفت که تکنالوژی ذروی نباید به عده محدودی از کشور صرف بدلیل اینکه از آن به ذروی

۱۶- حمل :

منابع مصری اظهار میدارند که حکومت اتحاد شوروی از تقاضای مصر برای انعقاد مجدد کنفرانس صلح شرق میانه در ژنیو حمایت نموده ولی متذکر شده که باید قبل

گرونی لوئی اخبار خارجی

ساخته میشود منحصر و محدود باقی بماند .

۲۰- حمل :

۲۰- حمل :

مجلس پارلمان انگلستان در يك رای گیری
پر هیجان به طرفداری از دوام عضویت
انگلستان در بازار مشترک رای داد اما در مقابل
انشقاق عمیقی بداخل حزب کارکر به وجود
آمد و هرا لدویلسن یکی از وزراء کابینه خود
را بر طرف کرد .

اخباری که از کراچی رسیده حاکیست که
بیش از پنجاه هزار معلم مکاتب مختلف
ایالت سند به اعتصاب عمومی دست زده از
حکومت مطالبه کرده اند که نظر به تاثیرات
ناگوار که در اثر بحران وضع اقتصادی
پاکستان و بلند رفتن قیمت بر حیات ایشان وارد
آورده باید حکومت بایشان کمکهای کوپراتیف
و تعاونی نموده و از بیمه صحتی و دیگر تامینات
اجتماعی محروم بوده اند نیز مستفید گردند.
در اثر این اعتصابات و بسته شدن مکاتب در
حدود يك ملیون و ششصد هزار شاگرد از
تعقیب دروس محروم شده اند.

۲۰- حمل :

حکومت جاپان پلان وزارت خارجه آنکشور را در
باره تادیه تقریباً ده ملیون دالر بحیث کمک
اضطراری به مهاجرین ویتنام جنوبی تصویب
کرده است .

شاگردان معارف در حیدر آباد با وجود انفاذ
ماده ۱۴۴ که اجتماع بیش از پنج نفر را
ممنوع قرار داده بطرفداری از مطالبات معلمین
خود به تظاهرات وسیع پرداخته و طی آن علیه
سیاست جا برانه و استبدادی حکومت شعاری

۲۰- حمل :

يك ستاره دنباله دار جدید توسط دانشمندان
نجومی اتحاد شوروی در رصدخانه بزرگی یمیا
کشف گردیده است .

دادند . همچنان سه صد انجمن مکاتب ایالت
سند با اظهار پشتیبانی از خواهشات معلمین
اعلام داشته اند تا وقتی که حکومت همه مطالبات
معلمین را قبول نکند اعتصابات دوام خواهد
کرد .

۲۲- حمل :

حکومت انگلستان تقاضای لیبیا را برای
فروش مقدار بزرگ اسلحه معادل یک هزار
ملیون پوند سترلنگ رد کرده است .

گفته میشود که حکومت پاکستان از قبولی
مطالبات معلمین امتناع ورزیده و اظهار داشته
است که پذیرفتن مطالبات مربوط به ازدیاد
معاشات و توسعه تامینات اجتماعی حکومت
ایالتی را که با بحرانات شدید مالی مواجه
است ورشکست خواهد ساخت .

۲۲- حمل :

طبق آخرین خبر رسیده سکام خوی کفیل
ریاست جمهوری کمبودیا که بعد از رفتن
لون نول جا نشین وی بود از آنکشور فرار
کرد .

قرار سکام خوی بعد از آنکه طیارات قوای
هوایی امریکا به پنوم پن به پرواز در آمده
توسط اولین هیلیکوپتر از پنوم پن فراد کرد .

اضافه از سی طیاره جنگی امریکا وارد صحنه شده امریکا ها آن اتباعی را که میخواستند خارج شوند برداشت.

۲۲- حمل :

مأمورین حکومت انگلستان نسبت اعلام اخیر جرالده فورده رئیس جمهور امریکا راجع به اینکه وی شخصا در کنفرانس سران کشور های عضو پیمان ناتو شرکت خواهد کرد حسن استقبال کردند .

۲۳- حمل :

حکومت فرانسه اولین کشور غربی بود که حکومت متحده ملی انقلابی کمبودیا را برهبری نوردوم سپانوک برسمیت شناخت .

۲۴- حمل :

آژانس کیودوی جاپان طی خبری که رادیو جاپان نیز آنرا برود کاست کرد گفت نیرو های (خمر سرخ) مربوط حکومت متحده ملی کمبودیا امروز بالاخره داخل آن شهر شده و جنگهای شدید ی در شهر جریان دارد .

۲۴- حمل :

اطلاعات واصله از کراچی مشعر است که کارگران بندر آهن آنتسپر علیه حکومت پاکستان به اعتصاب عمومی پرداخته اند که در نتیجه آن تخلیه و بار بندی کشتی ها و رفت و آمد خطوط آهن بین کراچی و نقاط دیگر متوقف شده است .

پولیس برای متفرق ساختن مظاهره کنندگان از گاز اشک آور ولت و کوب کار گرفته يك عده زیاد کارگران را بجرم تخلف از ماده ۱۴۴ توقیف نموده است .

خبر های دیگر حاکیست که شاگردان مکاتب به طرفداری از مطالبات پنجاه هزار معلم که اعتصاب نموده اند به تشکیل اجتماعات پرداخته علیه حکومت شعار میدادند .

۲۴- حمل :

اردوی چاد طی يك کودتای نظامی دیروز زمام امور را درین کشور افریقای مرکزی بدست گرفت .

۲۵- حمل :

رادیو نیرو های (خمر سرخ) مربوط حکومت متحده ملی کمبودیا مدعی شدند که اکنون میدان هوایی بین المللی پوچینتا نک را تصرف کرده و کنترل میکنند .

هنوز اخبار مربوط به اوضاع شهر محاصره شده پنوم پن مغشوش است .

يك را پور رسیده که توسط نماینده آژانس رویتر در بنکاک نگاشته شده میگوید قوای حکومت کمبودیا راه بین پنوم پن و پوچینتانگ را باز کرده اند .

۲۵- حمل :

در ویتنام جنوبی که جنگ هنوز ادامه دارد در محاذ سیاسی حرکتی صورت گرفته و کابینه جدیدی در سیگون ظاهر گشته است .

۲۶- حمل :

مدوح سالم که در روز قبیل از طرف انورالسادات مامور تشکیل حکومت گردید کابینه جدیدی تشکیل کرد . در کابینه جدید فهمی بحیث وزیر خارجه و جماسی بحیث وزیر دفاع باقی مانده اند .

گرونی لوئی اخبار خارجی

دایر شود. آخرین کانگرس حزبی کانگرس ۲۴ بود که در اپریل ۱۹۷۱ دایر شده بود.

۲۷- حمل

پنوم پن در اثر یک حمله همه جانبه وقاطع که از هر جانب صورت گرفت سقوط کرد .
آخرین اخبار رسیده ازین شهر که تماسهای مخابراتی آن با خارج قطع شده میگوید از نیرو های فاتح استقبال گرمی بعمل آمد .
اوضاع در سایر نقاطی که در دست قوای حکومتی بوده است آرام است .

۳۰- حمل :

نیرو های حکومت موقت بندر (تان ریپ) آخرین بندری را که در سواحل مرکزی هنوز بدست قوای رژیم سیگون بود اشغال کردند قوماندان قوای رژیم وانتیو گفت در آخرین مرحله کشودن شهر مذکور از تانک و پیاده نظامی استفاده کردند .

۳۱- حمل :

ماوتسی تونگ رهبر حزبی جمهوریت مردم چین به صدرا عظم بلژیک گفته است که چین مخالف دینانت بین المللی نمیشد فقط یک دینانت واقعی میخواهد .

اول ثور :

استعفای وانتیو و اظهار نظرهایی که در باره باره این رویداد بوجود آمده است . سایر مسایل جهان را تحت شعاع خود قرار داده است .

حکومت موقت انقلابی ویتنام جنوبی استعفای وانتیو رایک نیرنگ سیاسی خوانده گفت که طراح آن حکومت امریکا است.

در کابینه جدید سی و پنج وزیر شامل بوده سه معاون صدرا عظم باممدوح سالم همکاری خواهند کرد کابینه جدید امروز حلف وفاداری یاد کرد .

۲۷- حمل :

کمیته مناسبات خارجی مجلس سنای ایالات متحده بالاخره معادل دو صد میلیون دالر کمک انسانی را (ولی صرف برای کمکهای بشری) برای ویتنام جنوبی تصویب کرد .

۲۶- حمل :

تعدادی از اعضای غیر نظامی حزب بعث که حزب بر سر اقتدار سوریه میا شد به جرم زیر با گذاشتن دسپلین حزبی دستگیر گردیدند .

۲۶- حمل :

داکتر راداکرشنان یکی از رؤسای جمهور سابق هند . درمدارس درگذشت.
راداکرشنان (۸۶) ساله بود و از هشت ماه باینطرف مریض و بستری بوده است .

۲۷- حمل :

راديو مسكو گفت الكساندر شيلپين بنا بر درخواست خودش از عضویت (پولیتبورو) یعنی دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی بر کنار گردیده است .
راديو گفت این فیصله درجلسه عمومی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتخاذ شد .
همچنان فیصله شد تا بیست و پنجمین کنگره عمومی حزب بتاريخ ۲۴ فیروزی سال آینده

۲- ثور:

نیرو های جبهه آزادیبخش ملی جناح نظامی حکومت مؤقت انقلابی يك مركز شهری دیگر ویتنام جنوبی را بتصرف در آوردند .
این شهر (هام تانگ) نام داشت در یکصد کیلو متری شرق سیگون قرار دارد .

۳ ثور :

سران مصر عربستان سعودی و سو ریه مذاکرات خود را درحالی در ریاض ادامه دادند که شایع شده یاسر عرفات رهبر مؤسسه آزادی فلسطین نیز در این مذاکرات اشتراک خواهد نمود .

۳- ثور :

اندري گروميکو وزير خارجه اتحاد شوروی گفت : اتحاد شوروی آماده است به اسرائیل تضمینات محکمی برای ادامه زندگی مستقل به داخل سرحدات آن بدهد بشرطیکه در مقابل اسرائیل قوای خود را از قلمرو های اشغال شده عربی بیرون بکشد .

۵- ثور:

حکومت کانادا اعلام نموده که تصمیم گرفته تا حکومت اتحاد ملی کمبودیا را به رسمیت بشناسد .

۵- ثور:

مجلس سنای امریکا لایحه مصالحت را درباره تپیه ۳۲۷ ملیون دالر جهت کمک در راه انتقال اتباع امریکا و اتباع ویتنام جنوبی از سیگون و کمک های بشری به تصویب رسانیده است.

۶- ثور :

يك مامور عالیرتبه ملل متحده را که برای اداره کمک به مهاجرین فلسطین در لبنان کار میکرد در بیروت گشتند .

۸- ثور :

نیرو های جبهه آزادی بخش ملی ویتنام جنوبی در خواست جنرال مین رئیس جمهور جدید سیگون را برای متارکه فوری با حمله شدید راکت، توپچی بر سیگون و میدان هوایی آن جواب گفتند .

ولي از همه مهتر حوادث جدید آنست که برای اولین بار در طرف دوسال گذشته دو نفر از افراد بحری ایالات متحده طی حمله شدید راکت و قوای توپچی بر میدان هوایی تان سان نات کشته شدند.

۱۰- ثور:

بعد از اولین روز قیام حکومت مؤقت انقلابی شهر سیگون که بعد از این بنام شهر (هوچی من) یاد می شود. در شهر آرام مملو از خوشی و صلح است برود کاست های رادیویی پیوسته پلانهای پروگرام های جدید و خط مشی دولت جدید را پخش میکند.

نام شهر دیروز تغییر داده شد و به یادبود داکتر (هوچی من) موسس دولت ویتنام شمالی آغاز کننده مقاومت ضد استعماری (ویت مین) و بنیاد گذاری نیروی (اتحاد دو ویتنام) مسما گردید .

۱۰ ثور :

اطلاعات واصله از کراچی حا کیست که رهبران احزاب مخالف در ایالت سند سو قصد

اخبار خارجی

نشان میدهد صرف يك فیصدی بسیار کوچک امریکائی ها طرفدارا سکان آنها در ایالات متحده میباشند .
۱۴- ثور :

اضافه از یکهزار و پنجاه نفر از صاحب منصبان بحری و هوایی ویتنام جنوبی که در اثنای سقوط سیگون آنکشور را ترك نموده بودند - با کشتی های خود دو باره برگشتند و بانیروی های مسلح انقلابی پیوستت گردیدند.

۱۴- ثور:

اتحاد شوروی حمایت خود را از تشکیل يك دولت فلسطینی در اعلامیه مشترکی که در پایان سفر یاسر عرفات رهبر موسسه آزادی فلسطین به مسکو انتشار یافت ابراز نموده است .

۱۵- ثور :

داکتر کورت والد هایم سرمنشی موسسه مللی متحد به جهان اخطار داد که در حدود چهار صد ملیون انسان که نصف آنها اطفال هستند با گرسنگی و خطر فاقگی روبرو هستند.

۱۵- ثور :

جرالد فورد رئیس جمهور امریکسا از کانگرس تقاضا کرده است تا (۵۰۷) ملیون دالر را برای تمویل حمل و نقل واسکان اضافه از ۱۲۵ هزار فراری ویتنامی تخصیص بدهد دین برون امر عملیات تخلیه امریکا در کمیته فرعی مجلس نمایندگان راجع به مهاجرین در امریکا میخواهند اقامت نمایند که از این سه نوع فقط (۵۵) هزار ویتنامی که مستقیما توسط ایالات متحده تخلیه کرده شده اند آزاد

علیه بناغلی مفتی محمود کفیل رئیس اعضای احزاب مخالف در اسامبله ملی پاکستان را به شدت تقییح نمودند و آنرا دسیسه خطرناک حکومت بو تو خوانده اند. آنها طی يك مصاحبه مطبوعاتی اظهار داشتند که بو تو موجودیت احزاب مخالف را که برای حصول حقوق حقه مردم مبارزه میکنند تحمل کرده نمیتواند و از این جهت توطئه های قتل و قتل زعمای احزاب را چیده است رهبران احزاب مخالف به حکومت بو تو اخطار داده اند که از تشدد و دسایس منصرف شود و اگر نه کشور را به خاک و خون خواهد کشتاید .

۱۰- ثور :

کمیسیون جامعه اقتصادی اروپا از کشور های تولید کننده فولاد آن جامعه تقاضا کرد تولیدات خود را تا زمان بیرون شدن صنایع از بحرانیهای فعلی طور رضا کارانه تنظیم نمایند .

۱۲- ثور:

قرار اطلاعات واصله از کوئته در حدود سی نفر محصل مربوط پوهنخی های مختلف کوئته به اتهام «ماهره علیه صدرا عظم پاکستان ذوالفقار علی بو تو هنگام منا فرت وی به این شهر توقیف شده اند .

۱۲- ثور :

نماینده بی بی سی از واشنگتن خبر میدهد اعضای کانگرس گفته اند مکاتیبی که تا حال به آنها رسیده است علی الاکثر نشان میدهد که مردم ایالات متحده نسبت به ورود تعداد زیاد ویتنامی ما به امریکا کاملا مخالف میباشند . درعین حال نتیجه يك مراجعه به آرای عامه

خواهند بود تا در امريکا اقامت نمايند .

۱۶- ثور :

به انکشاف بحث شود .

۱۷- ثور :

کنفرانس سران ۳۳ کشور کامنو يلت در پايخت کشور امريکا يی جيمکبا صدور يك اعلاميه مهم پايان يافت .

۱۶- ثور :

امريکا و شوروی موافقت کردند مذا کرات مربوط به محدود کردن اسلحه سترا تيژيک ذروی را در ژنيو ناماه جون آينده به تعويق اندازند.

مقامات حکومت جديد در شهر هوچی من قرار اطلاع يك خبرنگار فرانسوی درصدد تهیه وتدارك برگزاری مراسم پیروزی انقلاب که نشانه بر گشت اوضاع بحال عادی می باشد بر آمدند اما تمام ارتباطات خبری بين این شهر و جهان خارج همان طور قطع شده باقی مانده است .

۱۷- ثور :

بقول راديو صدای امريکا حکومت حبشه شش نفر ديگر را که متهم به فعاليت های خرابکاری در آنکشور بودند اعدام کرد .

برود کاست های راديو (کيا فونک) از شهر هوچی من که درهانگانگ ثبت شده حاکی از آنست که حکومت جديد تمام معلمين و اسنادانی را که عضو اتحاديه وطنپرستان ویشام بوده اند دعوت بر يك ملاقات بزرگ نموده است .

۱۹- ثور :

بعد از تسليم رژيم های پنوم پن و رژيم سيگون برای اولين بار در طرف دوسال که از تشکیل حکومت ائتلافی لاوس می گذرد این کشور مجدد ا دستخوش آشوب سياسی و بحران اقتصادی شده است .

تا در مراسم پیروزی انقلاب شرکت کنند..

۱۷- ثور :

در لاؤس اعلام شد که سه وزير دست راستی در کابينه ائتلافی شاهزاده سوانا فومار همبري طرف لاوس از وظايف شان متعاقب مظاهرات ضد امريکايی در وينتيان مرکز حکومت و اداری لاوس استعفا دادند .

وزرای امور نفتی دول عضو مؤسسه کشور های صادر کننده «اوپک» تصميم گرفته اند که از انعقاد کنفرانس مجوزة خود که قرار بود بتاريخ بيست و پنجم ثور انعقاد يابد منصرف شده اند

۱۹- ثور :

به سلسله بحران اقتصادی اروپا پوند استرلنگ در مارکيت های پولی بين المللی به نازلترین اندازه خود رسیده است .

گفته ميشود که تقاضای مربوط به التواي این کنفرانس از طرف الجزاير بعمل آمده و قرار بود در آن راجع به امکان شروع مجدد کنفرانس با شرکت کشور های توليدکننده و مصرف کننده نفت و بعضی از کشور های رو

۲۰- ثور :

چهارده کشور عمده عربی موافقتنامه ای را امضاء کردند که بموجب آن يك موسسه بين العربي برای توليد هر نوع اسلحه به

گرونی لوژی اخبار خارجی

داخل جهان عرب بمیان خواهد آمد .
گولدن مارتین خبر نگار بی بی سی از قاهره
خبر میدهد موافقتنامه این پلان مهم را ژوسای
دول مصر عربستان سعودی ، دولت متحده
امارات عربی و قطر امضاء کردند .

مطابق شرایط این پیمان هر یک از اعضای
این مؤسسه جدید بصورت مساویانه در تمویل
این مؤسسه اسلحه سازی سهم خواهند
گرفت .

سرمایه ابتدائی آن یک هزار و چهار صد
ملیون دالر بوده و باین ترتیب هر کشور باید
دو صد و شصت و سه میلیون دالر در آن سهم بگیرند .

۲۰- ثور :

جک اندرسن ستون نویس معروف امریکایی
افشاء کرد که نیرو های حکومت انقلابی
ویتنام جنوبی (۲۱) تن طلا را که نگوین و انتیو
رئیس جمهور سابق هنگام فرار از قدرت
در خفا گذاشته بود بدست آورده اند .

اندرسن نوشته است این طلا ها که
دو صد میلیون دالر ارزش داشت بحیث یک
زافعه سیاسی در مذاکره ای که تران وان مین
با کمونیست ها انجام داد مورد استفاده قرار
گرفت .

۲۱- ثور :

جامعه عرب از بازار مشترک اروپای غربی
رسماً تقاضا نموده است تا راجع به یک
قرار داد مهم تجارتی که بین بازار مشترک و
اسرائیل امضاء شده توضیحات بدهد .

موافقتنامه در بروسل امضاء گردید و
مطابق آن شصت فیصد محصول و مالیه گمرکی

مواد صنعتی ساخت اسرا ئیل بداخل بازار
کاهش یافته و تا چند سال دیگر تمام صادرات
اسرائیل در بازار مشترک از محصول معاف
خواهد بود .

جامعه عرب در حال حاضر قبل از هر اقدام
خواهان کسب تفصیلات و معلومات در باره
جزئیات این موافقتنامه شده است - زیرا این
موافقتنامه مذاکرات آینده بین کشور های
عربی و بازار مشترک را تحت تاثیر قرار خواهد
داد .

۲۱- ثور :

اسرائیل میتواند کم و بیش تا یکسال دیگر
اسلحه ذروی تولید کند و با اینکه قبلا وسایل
ذروی آزمایش نشده در دست داشته است .

۲۲- ثور :

اکنون افشاء شده است که درست قبل از
سقوط سیگون حکومت جانشین نگوین و انتیو
بازی تلاش کرد تا چهل میلیون دالر سهمیه
ویتنام جنوبی را از صندوق وجهی بین المللی
بیرون بکشد .

۲۲- ثور :

حکومت جدید کمبودیا و تایلند یک هفته
مهلت داد تا سرحد خود را در ناحیه ولایت
وترانگ یک کیلو متر عقب تر ببرد .

رادیو پنوم پن گفت : اگر تایلند خط سرحدی
خود را تا هفته آینده یک کیلو متر عقب نبرد
نیروی مسلح کمبودیا خود را مجاز میدانند تا
اقدام لازم را بعمل آورد و منطقه مورد نزاع
را تصرف کند گزارشهای رسیده از سرحد کمبودیا
و تایلند حکایت از تیر کز نیروهای خمرسرخ

دارد .

جهان حريف قوی پنجه خود (رون لایل) زادر
(رونه يازدهم) مغلوب کرده باين ترتيب يك
چلنچ ديگر را از لقب خود دور نمود .

٢٦- ثور :

وزارت دفاع امريكا اعلام داشت كه قواي
هوائي آنگشور بزرگترين بم غير اتمي خود
را در جزيره گوتانگك در كمبوديا جهت هموار
ساختن زمينه برای فرود آمدن يك هليكو پتر
دريك جنگل پر تاب نموده است .

٢٦- ثور :

از بنگله ديش خبر رسيد كه حكومت
داكه يول رايج آنگشور را «٥٨» فيصد تنزيل
نرخ داده است . منظور از اين كار كوشش
برای تجبيز اقتصاد بنگله ديش اعلام
شده است .

٢٧- ثور :

بيست گروپ يا موسسه پاكستاني درلندن
وعده زيادي از پښتو نها و بلوچهاي مقيم
آن شهر و شهر هاي بر منگهام وما نچستر در
مظاهراتي مقابل سفارت پاكستان در لندن كه
دو نيم ساعت دوام كرد . شركت كردند - بيست
گروپ متذكره انجمنی را بنام مجادله در راه
استقرار ديمو كراسی در پاكستان تاسيس
كرده اند . مظاهره كنندگان شعار هاي
عمليات نظامي در بلوچستان و پښتو نستان
قطع شود وزندانيان سياسي را آزاد سازيد
و قتل هاي سياسي را پايان بخشيد . حمل
ميكردند و آزادي فوري خان عبدا لغفار خان ،
خان عبدالولي خان وساير زعمای حزبي عوامي

اين انكشاف جديد در وضع هند چين مانع
آن ميشود تا تايلند از راه بهبود مناسبات
با رژيم هاي جديد در همسايگي خود خطر
جنگك در سرزمين خود را از ميان بردارد .

٢٣- ثور :

گريلا هاي افريقيائي كه برای آزادي صحراي
هسپانوي می جنگيند پنج پست نظامي سربازان
هسپانيا را اشغال کرده اند .

٢٣- ثور :

سوريه دفتر تجارتي خود را در بغداد
مسدود کرده وبه عراق نيز گفته است دفتر
تجارتي خود را در دمشق ببندد .

٢٣- ثور :

رايو بنگاك اعلام كرد كه هشتصد نفر از
تفنگداران بحري ايالات متحده به پایگاه بحري
(تاپاو) واقع خليج تايلند نزديك كمبوديا پياده
كرده شده و اين كار باوصف اعتراض شديد
حكومت تايلند عملي گرديده است .

صدرا عظم تايلند گفت مراجعت افراد بحري
امريكا به تايلند علايق همبستگي تايلند را با
امريكا معلق خواهد ساخت . وی نگفت كه
تعلق اين علايق چه معني دارد .

٢٣- ثور :

بحرانيكه در طی توقيف يك كشتي تجارتي
امريكائي توسط نيرو هاي مسلح كمبود يا
آغاز شده است اکنون چهره جدی تری بخود
گرفته است .

٢٦- ثور :

محمد علي كلي قهرمان سنگين وزن بوكس

کرونو لوژی اخبار خارجی

ملی را مطالبه می‌کردند .

۲۸- ثور:

صلح ملل متحد که در ارتفاعات جولان مستقر هستند به مدت شش ماه دیگر تمدید گردد.

اول جوزا:

در لبنان برای سو مین شب متوالی در بیروت پایتخت آنکشور زدو خورد بین گریلا های فلسطینی وفلانژیست های دست را ستی ادامه داشت. طبق اخبار رسیده تصادمات در يك حومه بیرون دريك اردو گاه‌واره گان فلسطین در نزدیک آن صورت گرفته وگلوله های ماشیندار وهاوان بین دو طرف ردوبدل گردیده است.

اول جوزا:

دكتور هنر کیسنجر وزیر خار چه ایالات متحده امریکا باردیگر تعهد آنکشور رادر باره دفاع از برلین تکرار کرد.

۳- جوزا:

۳۲ سال بعد از استقلال برای اولین بار در کشور لبنان يك حکومت نظامی رویکار شد که علت زد و خورد های خونین بین گریلا های فلسطینی وافرادیون دست راستی فلانژیست بوده است .

سیلمان فرانجیه رئیس‌جمهور لبنا ن نورالدین الرفاعی جنرال متقاعد رامامور تشکیل کابینه نظامی ساخت و اندکی بعد کابینه هشت نفری جنرال موصوف تشکیل واعلام شد.

در این جمله هفت نفرشان نظامی هستند وهدف سلیمان فرانجیه از تشکیل کابینه پایان دادن به زد و خورد های داخلی است .

صدرا عظم تایلند گفت مناسبات کشورش با ایالات متحده دو باره ترمیم خواهد شد مشروط بر اینکه ایالات متحده رسماً اطمینان بدهد که خاک آنکشور بار دیگر مورد استفاده قوای امریکائی قرار نخواهد گرفت .

وی اظهار داد که اگر تا ۴۸ ساعت آینده حکومت امریکابه پروتست رسمی تایلند جواب ندهد سفارت خود را در واشنگتن مسدود نموده سایر اعضای سفارت را نیز فرا خواهد خواند اکنون خبر رسیده که امریکا جواب رسمی فرستاد و تایلند آنرا قبول کرد .

۲۹- ثور:

داکتر کیسنجر و زیر خار چه ایالات متحده گفت در مذاکراتش با اندری گرومیکو وزیر خار چه اتحاد شوروی درویانا تاحدی پیشرفت حاصل شده است کیسنجر گفت: وزیر خار چه اتحاد شوروی دربسیاری نقاط بانظرات وی در مورد محدود کردن اسلحه سترا تیزیک ذروی موافقت کرده است.

۳۰ ثور :

گریلاها دوتفر از اعضای نمایندگی ایالات متحده امریکا را در تهران بقتل رسانیده‌اند. يك نطق وزارت خار چه امریکا ضمن اعلام این موضوع گفت: وی اطلاعات در این باره ندارد.

اول جوزا:

سوریه واسرائیلی اکنون هر دو موافقه کردند تا صلاحیت خدمت نیرو های محاسنظ

جوزا ۳:

اسامبله ایالت مربوط به بحث درباره بودجه ایالت سند اعلان کردند ښاغلی شاه فرید رهبر نمایندگان احزاب مخالف طی یک بیانیه گفت در شرایط اختناق فعلی درپسا کستان صحبت از حریت آزادی تو هین به کرامت بشری و اصول اخلاقی است نامبرده اضافیه کرد که احزاب مخالف علیه رژیم استبدادی تا پیروزی کامل مبارزه کرده و در راه حصول حقوق بشری مردم از هیچ گونه قربانی مضایقه نخواهند کرد.

۶- جوزا :

جرالد فورد که نسبت به تعلل کانگرس در مورد اقدام برای کاهش اتکای امریکا به نفت خارجی دیگر بی حوصله شهه ابتکار را بدست خود گرفت و دریک برود کاست تلویزیونی اعلام کرد که مالیات بر تیل وارداتی را دوچند کرده کنترول بر تولیدات داخلی را ازمیان برده است.

۶- جوزا :

کینت کاوندا رئیس جمهور زمبیا به تعقیب استعفای صدر اعظم آنکشور تغییرات مهمی را در حکومت خود اعلام نموده است.

۷- جوزا :

شورای امنیت موسسه ملل متحد با اکثریت آراء به طرفداری از تمدید شش ماهه میعاد خدمت افراد قوای صلح موسسه ملل متحد در محاذ جولان رای داد.

۹- جوزا :

پس ازیک روز آدم ربایی و گلوله با ری

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده نسبت به اوضاع در پرتگال و تائسیرات آن بر اتحاد پیمان ناتو اظهار تشویش و نگرانی کرد.

وی ضمن صحبت دریک کنفرانس مطبوعاتی در واشنگتن گفت نمیداند چگو نه ممکن است ما یک عضو کمونیست در پیمان ناتو که خاصی بمنظور مقابله با چلنج های کمونیزم اروپا ی شرقی رویکار شده است داشته باشیم.

جوزا ۳:

اتحاد شوروی یک سفینه جدید حامل انسان را بفضا پرتاب کرده که دو نفر از فضانوردان ورزیده آنکشور سر نشین آن هستند طبق گزارش سفینه که سیوز ۱۸ نامدارد ظاهرا میخواید بالا براتوار تحقیقات فضایی (سالیوت ۴) که اکنون بدور زمین در مدار بلند تری در گردش است پیوست گردد.

۳- جوزا :

داکتر هنری کیسنجر وزیر امور خارجه امریکا گفت جرالد فورد رئیس جمهور آنکشور خواهان آنست تا نقش مهمی در برقراری صلح در شرق میانه بعهده بگیرد. اما برای اعمال راه حلی که خود آنرا طرح کرده باشد پافشاری نخواهد کرد.

۴- جوزا :

اطلاعات واصله از کراچی مشعر است که اخیرا نمایندگان احزاب مخالف در اسامبله ایالت سند رسما مقاطعة خود را با جلسات

۱۰- جوزا:

گرایش هرچه بیشتر پرنگال بسمت چپ که موجب شده است اهمیت هسپانیا بعوض پرنگال در ستراتیژی دفاعی غرب افزایش یابد علامه سوالیه ای در مورد ادامه عضویت در اتحادیه پیمان ناتو بجا گذاشته است. جرالند فورد شخصا نسبت به نفوذ حزب کمونیست در حکومت لژین تشویش خود را پنهان نکرده اما جنرال کسون سا لوش صدراعظم پرنگال که برای شرکت در کنفرانس سران ناتو به بروسل رفته بود و تصویب از (پرنگال نوین) ترسیم نمود.

۱۱- جوزا :

در بزرگترین نمایشگاه هوایی بین المللی در شهر پاریس شورویها و امریکا بی هاکه هر دو در نمایشگاه سهم گرفته اند با مقامات فرانسوی داخل مناقشات شدیدی لفظی شدند.

۱۱- جوزا :

برای بار اول ظرف شش ماه گذشته حکومت سفید پوست رودیشیا و موسسه شورای ملی افریقای بی وسایر موسسات مبارزین ملی سیاه پوستان باز روی مساله شرایط کنفرانس قانون اساسی داخل یک زد و خورد و جنگ خونینی شده اند.

۱۱- جوزا :

اولین جلسه موسسان پرنگال که مامور تدوین قانون اساسی جدید آنکشور است در لژین ختم شد.

در بیروت مرکز لبنان هنوز اوضاع در قسمت های از شهر متشنج است.

گذارش واصله از بیروت حاکی از آنست که مردان مسلح دست چپی موثر حامل رئیس جمهور کمیل شمعون را که حالا رهبر حزب لبرال است متوقف کردند و سه نفر از مشاورین او را ربودند.

خبرنگاران میگویند سیاست مسدا ران برجسته از جمله رشید کرامی صدراعظم منتخب لبنان سعی دارند این سه نفر و سایر کسانی را که در جریان جدال های فلانژیست ها و گریلا های فلسطینی ربوده شده اند رها نمایند.

۹- جوزا :

در پرنگال حزب سوسیالیست موافقت کردند که نقش کامل خود را از شورای دولتی و حکومت برسر اقتدار به صورت کامل ایفا نمایند این موضوع بلا فاصله پس از مذاکرات میان جنبش نیروهای مصلح حاکم بر آن کشور و رهبران حزب سوسیالیست از رادیو لژین اعلام گردید.

در ابلاغیه رادیو لژین اعلام شده است که حزب سوسیالیست قول داده است که در ساختمان زیر بنای سوسیالیستی کشور همکاری کامل نماید.

۱۰- جوزا :

رشید کرامی صدر اعظم منتخب لبنان هنوز موفق نشده است هیات حکومت جدید خود را تشکیل بدهد.

۱۲- جوزا:

کمیته راتاسیس نموده اند که ارتباط سیستم برقی کشور های شانرا انسجام خوا هند بخشید.

نلسن راکفیلر معاون رئیس جمهور امریکا ورئیس کمیته تحقیقاتی برای بررسی اتهامات ضد (سی-ای-ای) اعلام کرده که اداره استخبارات امریکا در بعضی عملیات خود از قوانین ومقررات سر پیچی کرده است.

۱۶- جوزا :

سه قدرت غربی انگلستان ،فرانسه وایالات متحده فیصله نامه کشور های غیر منسلک و افریقایی را که خواهان وضع تعزیرات ارسال اسلحه به افریقای جنوبی بود در شورای امنیت ملل متحد مشترکاً ویتو کردند.

۱۳- جوزا :

باردیگر متارکه که بین گروه دست راستی فلانژریست ها و طرفدار موسسه آزادی فلسطین برقرار شده بود طی یک ساعت گلوله باری در هم شکست . که طی این زد و خورد ۴ نفر زخمی شدند.

۱۶- جوزا :

ریفرنند عمومی مردم انگلستان با نتیجه قاطع به نفع ادامه عضویت در بازار مشترک اروپای غربی پایان یافت و به مجردیکه نتایج شمار آراء معلوم گردید هرالده و یلسن صدر اعظم انگلستان طی خطابۀ که مستقیماً از رادیو انگلستان برود کاست گردید چنین گفت:

۱۳- جوزا :

جان سکالی نماینده امریکا با وضع تعزیرات درباره قطع صدور اسلحه به افریقای جنوبی که از فیصله های موسسه ملل متحد در مورد نامی بیا سر پیچی کرده مخالفت نموده است .

۱۴- جوزا:

مردم انگلستان با صراحت و قاطعیت کامل یک تصمیم تاریخی گرفتند تا کشور شان عضو بازار مشترک باقی بماند.

کانال سویز که پس از جنگ عرب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷ بروی عبور ومروور کشتی های باربری بین المللی مسدود بود بروی ترافیک بین المللی باز گردید ، گشایش کانال سویز را انورالسادات ضمن بیانیه ای در پورت سعید طی مراسم خاص انجام داد و بعد تو سط کشتی بی تا اسماعیلیه سفر نمود .

۱۴- جوزا:

اکثریت در این رای گیری عمومی به حدی زیادی بود که در هیچ رای گیری دیگر و در هیچ انتخابات عمومی پارلمانی نظیر آن در تاریخ دیموکراسی مادیده نشده است هیچکس در انگلستان در اروپا و به مفهوم وسیع تر در جهان نیست که به نتیجه این تصمیم شک وتردید داشته باشد.

کمیسون اقتصادی ملل متحد برای اروپا در ژنیو اغلام کرد پنج کشور حوزه بالقان بلغاریا ، یونان ، رومانی ، ترکیه و یوگوسلاویا

۱۸- جوزا :

سیاسی برقرار کرده و حالت خصومت بین هم
را پایان دادند.

قرار معلوم اکثریت بزرگی از ترکان
قبرس به طرفداری و حمایت از قانون اساسی
جدید و سازمان دولت خو مختار در چوکات
جمهوری فدرال آینده قبرس رای دادند .
گرچه نتایج نهایی تاهنگام ختم شمارش آرا
ممکن است اعلان شود ولی نتایج نشان میداد
که اکثریت بزرگی از مردم قانون اساسی
جدید را که توسط اسامبله قانون ساز ترتیب
گردیده پذیرفتند.

۲۳- جوزا :

حافظ الاسد رئیس جمهور سوریه و ملک
حسین پادشاه اردن موافقت کردند تا یک
طرح مشترک همکاری نظامی سیاسی و اقتصادی
بین خود بوجود بیاورند.

این موافقتنامه توسط رهبران دو کشور
درعما نا امضاء شده و در اعلامیه مشترک که
در پایان سفر اسد نشر شد از آن تذکر
بعمل آمده است .

۱۹- جوزا :

وزیر دفاع اسرائیل ضمن تبصره بر این
رویداد گفت که سوریه میکوشد حلقه خصمانه
به اطراف اسرا ئیل پدید آورد که از جنوب
لبنان تا بندر ایلیات در کنار خلیج عقبه امتداد
داشته باشد .

وزرای شامل در کنفرانس ممالک صا در
کننده بطرول یعنی اوپک در لیورپول پایتخت
کشور افریقایی گابون تصمیم گرفتند بعد
از این در بدل نفت دالر نگیرند بلکه سند
مخصوص حقوق پرداخت های صندوق و جمعی
بین المللی را دریافت بدارند.

۲۳- جوزا :

لیونید بریژنف رهبر حزب کمو نیست
اتحاد شوروی اظهار داشت که جهان امروز
با خطر اسلحه دیگری مواجه می باشد که به
مراتب خطرناکتر از اسلحه ا تو می
است.

۲۰ جوزا :

هرالد ویلسن صدر اعظم انگلستان در دنبال
مراجعه به آرا عمومی راجع به عضویت در بازار
مشترک کابینه خود را ترمیم کرد.

۲۰- جوزا :

وی طی بیانیه ای در مسکو نوعیت این
اسلحه را افشا نکرده اما گفته است بوجود
آمدن این اسلحه و خطرات ناشی از آن ایجاب
میکند که باید قبل از ازدیاد خطرات ناشی
از این اسلحه معاهده مربوط به تحریم
انکشاف انواع مختلفه اسلحه جدید به امضاء
برسد.

وزیران کشورهای صادر کننده نفت سومین
و آخرین روز کنفرانس خود را در شهر لیبراول
مرکز کشور افریقایی گابون آغاز
کردند.

۲۰- جوزا :

چین و فلپاین ۲۵ سال پس از آنکه همیشه
پالیسی های خارجی آنها در صحنه بین المللی
با هم تصادم میکرد بالاخره مناسبات رسمی

۲۴ - جوزا :

آخرین مرحله مذاکرات دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا واسحاق رابین صدراعظم اسرائیل برای غور درباره شانس یک توافق جدید بین مصر واسرائیل در نیویارک صورت گرفت.

رابین پس از این مذاکرات به خبرنگاران گفت که نباید توافق موقتی بین مصر و اسرائیل چندین سال بطول بینجامد تا در دوران آن بین طرفین اعتمادی بوجود آمده و بدین ترتیب راه برای یک حل کامل و عمومی بحران های شرق میانه بسود آید بتواند.

۲۵ - جوزا :

وزارت دفاع ایتالیا این راپور یکی از روزنامه هارا رد کرد که در آن گفته شده بود ایتالیا به خریداری طیارات جنگی اف ۱۱۶ امریکایی علاقمند میباشد.

۲۵ - جوزا :

ویلی برانت رهبر حزب سوسیال دیموکرات و صدراعظم سابق جمهوری اتحادی آلمان دیروز درین با ماریو سوازش رهبر حزب سوسیال دیموکرات پرتگال در مورد همکاری بین دو کشور مذاکره نموده اند.

۲۶ - جوزا :

در جلسه عمومی که از طرف حزب کانگرس رادر جنوب لبنان مورد حمله قرار دادند. سکته این مناطق گفته اند که قوای توپخانه اسرائیل پنج قصبه رامورد حمله قرار داده و هلیکوپتر های اسرائیلی بر این قصبات مواد

رهبر حزب کمونسنت اتحاد شوروی ضمن گفت که حکومت آنکشور به مساعی خود برای بهبود بیشتر روابط اتحاد شوروی با سایر کشورهای جهان به شمول فرانسه، امریکا جمهوری اتحادی آلمان و انگلستان ادامه میدهد.

۲۴ - جوزا :

اسحق رابین صدر اعظم اسرائیل گفت مذاکرات وی باریس جمهور فورد و دکتور کیسنجر او را به این نتیجه رسا نیده است که در سیاست مصر به مقابل مساله شرق میانه تغییری حاصل شده.

وی افزود که اسرائیل با هیچگونه توافقی برای جدا سازی نیرو ها موافقت نخواهد کرد مگر آنکه مصر به همه تعهدات خود جامه عمل بپوشاند و مخصوصا به اموال اسرائیل اجازه عبور از کانال سوئز بدهد.

۲۴ - جوزا :

مقامات رودیشیا گفته است که اخیرا در در تصادمات متقابل که بین افراد نیرو های امنیتی و جنگ جویان استقلال طلب آفریقایی صورت گرفت ۲۰ نفر بقتل رسید.

۲۴ - جوزا :

اتحاد شوروی سفینه دیگری بسوی سیاره (زهرة) پرتاب کرد و باین ترتیب اکتسون دوسفینه فضا پیمای شوروی بصوب ایسن سیاره بحرکت افتاده است.

مقامات فضایی شوروی میگویند هر دو سفینه بطرز عادی کار میکنند و در ماه اکتوبر آینده به نزدیکی سیاره خواهند رسید.

گرونی لوی اخبار خارجی

سعودی که شهزاده فیصل بن مسعود نام داشت پس از يك محكمه مخفی شورای سلطنتی عربستان سعودی اعدام گردید.

اول سرطان:

داینس هلینز یکی از پرو فیسران انگلیسی که به اتهام نوشتن کتاب انتقادی در یو گندا علیه عیدی امین رئیس جمهور آنکشور متهم شده و بدنبال محكمه پرسروصدایی به اعدام محکوم شده و قرار بود که اعدام گردد بنا بر پیام خاص ملکه انگلیس و صدر اعظم آنکشور اجرای حکم اعدام به اساس تصمیم عیدی امین به تعویض افتاد.

اول-سرطان:

بازديك شدن روز استقلال انگولا موافقتنامه ای پس از يك هفته مذاکرات طولانی بین سه جنبش ملی در انگولا تحت رهبری جمو کینیا تا به امضاء رسید نوید تازه ای را برای آرامش سیاسی در آنکشور میدهد ولی اکنون سوال عمده شیوه تطبیق این موافقتنامه است. از فضای که بر کنفرانس تسلط داشت و از لحن خود موافقتنامه چنین برمی آید که جنبش های ملی سعی نمودند اختلافات خود را برای حفظ وحدت در انگولا نا دیده بگیرند.

اول-سرطان:

انورالسادات رئیس جمهور مصر به کشور های عربی نسبت به پروپاگاندا های اسرائیل و خطرات ناشی از آن اخطار داده است. موصوف متذکر شده که مصر هرگز درصدد امضای

محترفه فروریخته اند که در اثر آن در بعضی از مناطق این قصبیات حریق هایی ایجاد شده است.

۲۶ - جوزا:

رابین صدراعظم اسرائیل پس از ملاقات و دیدار با جرالده فورد رئیس جمهور و داکتر کیسنجر وزیر خارجه امریکا به تل اییب بازگشت.

۲۷- جوزا:

دکتور کورت والد هایم سر منشی موسسه ملل متحد از تمام کشورهای جهان که هنوز موافقتنامه پنجاه سال قبل را در باره تحریم اسلحه میکرو بی و گاز های زهر دار امضا نهنموده اند هرچه زودتر به امضای این موافقتنامه اقدام کنند.

۲۸- جوزا:

گروه رهبری هند که در وجود حزب کانگرس تیلور یافته بار دیگر پشتیبانی خویش را مبنی بر رهبری اندیرا گاندی صدراعظم آنکشور ابراز نموده اند.

در جلسه عمومی که از طرف حزب کانگرس دایر شده بود همکاران گاندی رای اعتماد خویش را مبنی بر ماندن او به جوکی صدرا ت ابراز کردند. طی اعلامیه ای که در آخر جلسه نشر شد گفته که: (ما بر رهبری اندیرا گاندی و ماندن او به این مقام عالی در شرایط حساس کشور اعتماد و باور کامل داریم.)

۲۸- جوزا:

قاتل ملك فيصل شاه سابق عربستان

موافقتنامه جداگانه برای حل اختلافات خود با اسرائیل نمیباشد وهم حکومت مصر فیصله های کنفرانس ماه اکتوبر سال گذشته سران کشور های عربی زادرباره اینکه حتی يك انسج از قلمرو عربی نباید تحت اشغال اسرائیل باقی بماند محترم می شمارد.

۲-سرطان :

طرفداران حزب سو سیالیست پر تگال تحت رهبری ماریو سوارش دست به نظاهرات وسع به حمایه اعلامیه شورای عسکری انقلابی درلژبن پایتخت پرتگال زدند واز دمو کراسی حمایه کردند.

۳-سرطان :

بابر افراشته شدن بیرق ملی جنبش فریلیمو درموزنبیق وفرود آمدن بیرق پرتگال آنکشور پس از پنج سده به آزادی سیاسی رسید.

۴-سرطان :

ویلسن صدر اعظم انگلستان پیام نازه ای به عیدی امین رئیس جمهور یو گندا فرستاده ودرآن باردیگر رهایی دینس هیلز استناد انگلیسی مقیم یو گندا را تقاضا کرده است .

۴-سرطان :

یاسر عرفات رهبر جنبش آزادی بخش فلسطین در پیام رادیویی اش که از بیروت پخش شد از تمام گروه های مخالف تقاضا کرد که به زدو خورد خویش در آنکشور پایان دهند.

۴-سرطان :

با آغاز بیست و پنجمین سالگرد جنگ کوریا

درفضای سیاسی این منطقه وحتى واشنگتن ابرهای تیره و نار خصومت جدید در حال گردش است. نشانه های این تیره گی روابط درنطق تهدید آمیز شلیسنجر وزیر دفاع امریکا که هفته گذشته بیان کرد ودرآن از (استعمال سلاح تاکتیکی اتمی) در صورت حمله همه جانبه جمهوریت دموکراتیک مرد کوریا به جنوب صحبت کرد و کنفرانس مطبوعاتی امروز جرالد فورد رئیس جمهور امریکا در قصر سفید تبلور می یابد.

شلیسنجر حتی افشا کرده بود که امریکا چنین سلاح هایی زاهم اکنون در جمهوریت کوریا دارد.

جرالد فورد در مورد جواب سوال مبنسی بر اینکه درجه حالاتی امریکا از این سلاح علیه جمهوریت دیمو کراتیک مردم کوریا کار خواهد گرفت باین غیر معین وعمومی گفت که (ما نیروی قوی استراتژیک و تاکتیکی داریم وآن را فقط درچار چوب انعطاف پذیر منافع ملی بکار می بریم .)

۵-سرطان :

پس از گذشت دو روز اعلام حالت اضطراری درهند اندیرا گاندی صدر اعظم آنکشور در مورد آینده اقتصادی این کشور حرف زده او در مورد چنین گفت: (سعی خواهد شد تا به عقب مانی های اقتصادی پایان داده شود و سطح تولیدات بلند برده شود. همچنان

هیچ تلفات جانی بیار نیاورد.

۷-سرطان :

بعداز دوسال کار و مصرف دو میلیون دالر کمسیون فدرالی ایالات متحده امریکاگزارشی در مورد آینده سازمان سیاست خار جی آنکشور به نشر سپرده دراین راپور خطوط قابل تغییر سیاست خارجی آینده ترسیم شده است .

یکی ازعمده ترین تغییرات دراین سازمان آن خواهد بود کهدیگر سیاست خار جی رامشاوران نزدیک ریاست جمهور ری بسا شورای امنیت ملی که اکنون مسؤل اینکارانده رهبری نه خواهد کرد.

۸-سرطان :

درچند ماه اخیر يك سلسله مخالفت ها علیه مقامات امریکایی در وینتیان و سایر نقاط لاوس صورت گرفته واین امر سبب شد تا امریکایی ها از لاوس خارج گردیده واکتون صرف ۲۲ نفر از مقامات امریکایی درسفارت آن کشور دروینتیان باقیمانده اند.

۸-سرطان :

رابین صدراعظم اسرائیل جلسه فوق العاده کابینه را بخاطر بررسی جواب جمهور ریت عربی مصر در برابر پیشنهاد آنکشور مبنی برامضای يك قرار داد وقت بخاطر جدایی بیشتر نیروها دایر نمود .
اعلامیه ای که دراخیر جلسه کابینه انتشار یافت حاکی ازاین است که تصامیم روشن

امید می رود که حالات اضطراری موجود که بنابر حفظ مصالح ملی کشور روی دست گرفته شده بزودی پایان وبه نبال آن زندانیان سیاسی مخالف رهاشوند.

۵-سرطان :

اولین کنفرانس شورای غذایی جهان برای یافتن راه های کمک ممالک درحال رشد پس ازجلسه سر درگمی وگرفتن تصامیم کو چک پایان یافت.

۷-سرطان :

پس ازبرکناری رژیم دیکتاتوری در پرتگال باراول میجر انتونیش وزیر خارجه پرتگال برای مطمئن ساختن ورفع نگرانی مقامات پیمان ناتو وارد انگلستان گردید وباویلسن صدراعظم وکالاهان وزیر خارجه ملاقات کرد.

۷-سرطان :

وزرای جامعه اقتصادی اروپا در آخرین جلسه شان دربروسل نتوانستند روی قیمت معین نفت وباسیستم توزیع و ذخیره آن درشرایط بحران نوبه موافقت برسند.

۷-سرطان :

شعله های آتش دریکی از استد یو های شبکه تلویزیونی دهلی زبانه کشید
درین حادثه احتمال سبوتاژ می رود و ممکن دست گروه های مخالف که بعد از اعلام اضطراری مجبوس شده اند می خواستند تظاهرات علیه اندیرا گاندی برای بیندازند دراین کار دخیل بوده باشند این آتش سوزی پس از دوساعت تحت کنترل آمد و لی

د افغانستان کالی

ومهمی دراین جلسه اتخاذ شده است . همچنان دراین جلسه برخورد تازه امریکا در مورد شرق میانه با دقت ارزیابی شده است . بر ای شناخت بهتر وضع سفیر اسرائیل در امریکا به تل ابیب فرا خوانده شده تا مذاکرات بیشتر صورت گرفته و پرايش مشوره های بدهند .

۸- سرطان :

اولوف پالمی صدراعظم سویدن خواستار مبارزه علیه استثمار و بی عدالتی در نقاط مختلف جهان شده است . او وی که فعلا مشغول بازدید از کیوبا میباشد درها وانا گفت تا زمانیکه استثمار و بی عدالتی در جهان وجود داشته باشد صلح واقعی و دیتانت در جهان نافذ شده نمیتواند .

۸- سرطان :

بعد از بالا رفتن گراف کشتگان در بیروت و بحرانی شدن وضع سیاسی آنکشور رشید کرامی صدر اعظم موظف بعد از مذاکرات طولانی و شش ساعته که با سلیمان فرا نجه انجام داد اعلام کرد که کابینه ائتلافی را تشکیل داده و لست وزرا را تقدیم رئیس جمهور خواهد ساخت .

۹- سرطان :

بموجب موافقتنامه ای که بین مصر و امریکا در قاهره به امضا رسیده حکومت امریکا هفتاد میلیون دالر به عنوان قرضه به مصر داده که در ظرف چهل سال به امریکا مسترد خواهد شد .

۹- سرطان :

ساوانیا وزیر خارجه فرانسه در نطقی که

بمناسبت سیاست خارجی فرانسه در سامبله ملی آنکشور ایراد کرد باردیگر از سیاست خارجی مستقل کشور صحبت کرده هدف آنرا همکاری بین المللی خواند .

۹- سرطان :

نمایندگان سی و پنج کشوری که در کنفرانس همکاری و امنیت اروپایی در ژنیو اشتراک دارند باردیگر تشکیل جلسه دارند اما گفته میشود که بین آنها در مور تعیین تاریخ برای انعقاد کنفرانسی با شرکت سران این کشور ها کدام توافقی حاصل نشده است .

۱۰- سرطان :

میرمن اندیرا گاندی طی نطقی که در تلویزیون (آل ان دیا) پخش گردید خطوط پرو گرام اقتصادی آینده را که بخاطر تطبیق آن حالت اضطراری اعلام شده بیان کرد .

۱۰- سرطان :

نطاق موسسه بین المللی هجده عضوی انرژی اعلام داشت که کشور های عضو این موسسه با انعقاد کنفرانسی بین کشور های تولید کننده و مصرف کننده نفت به موافقه رسیده اند .

۱۰- سرطان :

بعد از يك هفته زد و خورد خونین بین فلانژیست های دست راستی مسیحی و گروه چپ که آن رابدترین جنگ در تاریخ لبنان خوانده اند بالاخره رشید کرامی صدراعظم موظف پس از پنج هفته تلاش کابینه اش را اعلام و بدنبال آن آتش بند در این شهر جنگزده که

شاهد مرگ ۲۰۰ نفر بود بر قرار گردید. بوده است. دولت‌های امضاء کننده «کشور هردو طرف نیروهای متخاصم وفاداری شانرا به این آتش‌بند اعلام کردند»

۱۱- سرطان:

بابر قراری متارکه که از طرف حکومت جدید تحت ریاست رشید کرامی در لبنان صورت گرفت، وضع آنکشور روبه آرامش میرود. و همچنین تعهدی موجود است که پیشنهادها بطور کامل چاپ و منتشر شوند تا در معرض افکار عمومی و بررسی و انعقاد عمومی قرار بگیرد.

۱۱- سرطان:

کنفرانس بین المللی سال زن که در شهر مکسیکو دایر گردیده بود بعد از صدور يك قطع نامه معروف «قطع نامه مکسیکو» بکارش پایان داد.

۱۳- سرطان :

در ژنیو کنفرانس امنیت اروپا که در آن نمایندگان ۳۵ کشور شرکت دارند نخستین مجموعه پیشنهاد ربه تصویب رسانیده است و بنا برین پیشنهادها برای امضاء در کنفرانس عالی سران دول مربوطه آماده است این پیشنهادها از جمله به تماسهای انسانی منجمله بهم پیوستن خانواده های ازهم پاشیده که در اثر تقسیم اروپای مرکزی بعد از جنگ ازهم دور باقی مانده اند مسافرت و سیاحت جریان اخبار و همکاری تعلیمی و فرهنگی مربوط میگردد. همچنان پیشنهادی مزبور به نحو بسابقه و خوش آیندی عاری از لحن سیاسی

پیروزی برای دول غربی وانمود کردند.

کنفرانس فیصله کرد که بین شرق و غرب یوروپ همه موانع از راه مسافرت های آزاد برداشته خواهد شد. بخش و اشاعه آزاد اخبار توسط جراید و رادیو ها نیز تجویز گردیده که چار چوب آن در آینده تنظیم میگردد و این کار قرار اعلام کنفرانس در راه تفاهم متقابل کمک میکند.

۱۴- سرطان:

نماینده مؤسسه آزادی فلسطین مطبوعات جاپان ربه ایجاد مشکلات برای وی در توکیو

متهم ساخته است. آرام است مقررات حالت فوق العاده لغو گرديد.

۱۶- سرطان:

اسرائيل، مصر و ايالات متحده امريکا درباره شرايط اصلي يك موافقت نامه جديد مؤقت صلح در صحراي سينا به توافق رسيده اند.

۱۶- سرطان:

اسحق رابين صدراعظم اسراييل در پارلمان آن کشور درباره انفجار بمب در بيت المقدس و انتقام جويي اسراييل در لبنان سخنان درستي ايراد کرد.

صدراعظم اسراييل گفت: تنها زباني را که کوماندوهای فلسطين مي فهمد زبان تيغ است و اسراييل به همين زبان با آنها صحبت ميکند. صدر اعظم اسراييل گفت: فلسطينيها

مسئوليت انفجار بيت المقدس را بخود نسبت داده اند و بنا بران اسراييل به پاليسي خود در مورد مذاکره نکردن با مؤسسات فلسطيني پابند باقي خواهد ماند.

خالد منصور نماينده مؤسسه آزادي فلسطين در توکيو اظهار داشت که هرگاه جرايد جاپاني به رويه فعلی خود در مقابل وی ادامه بدهند وی از جامعه عرب خواستار ارزيابي مجدد سياست عربها در مقابل جاپان خواهد شد.

۱۴- سرطان:

پوليس لبنان ميگويد که در دهکده واقع شمال شرقي کشور يك نقب بطور اتفاقي منفجر شد و بقتل بيش از چهل نفر انجاميد بيش از پنجاه نفر ديگر درين حادثه زخمي شدند.

۱۵- سرطان:

مجمع الجزاير کو مورو که از متصرفات فرانسه در بحر هند ميباشد بصورت يکجانبه اعلان استقلال کرد.

حکومت فرانسه از اين حادثه تکان خورد و اولين عکس العمل پاریس آن بود که در سرتاسر اين مجمع الجزاير حالت فوق العاده اعلان شد ولی بعد از آنکه ديده شد اوضاع

د داخلي خبرونو کړونولو ژبې

د چنگاښ ۲۴-۱۳۵۳ :

۲۲۵۰۰۰ کيلو واټر برېښنا دتو ليد

پرانيسټ .

په ظرفيت دنغلو داوبو دبرېښنا څلورم تور بين د قران کريم د ځوايتونو له لوستل کيد و وروسته دافغانستان دبرېښنا مؤسسې لوی رئيس انجنير محمد عظيم گران د افغانستان دخلکو دنیکمرغی او ددولت درئيس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد ترمشری لاندی د جمهوري رژيم دټينگښت په دعا پرانيسټ .

د چنگاښ ۲۵ :

زمونږ ملي مشر ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد نارينه او ښځينه څلور سوه اوه اويا تنو بنديانو ددند پاتي موده په مرکز او ولاياتو کي وښخه ۰ همدا شان د۱۳۵۲ کال د چنگاښ له شپږو يشمې نېټې څخه تر اوسه پوري دمرکز او ولاياتو دخلور زره دري تنو نارينه او ښځينه بنديانو ددند پاتي موده ښځل شويده .

د چنگاښ ۲۶ :

زمونږ دجمهوري انقلاب لارښود او ملي مشر د دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد دچنگاښ دمياشتي په ۲۶ نېټه دجمهوري زپور فداکار اوځوان اردو برید چه دهيواد د جمهوريت دلومړي بختور جشن په مناسبت اجرا شو ولید .

د چنگاښ ۲۶ :

ددولت رئيس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد دملي توليداتو نندارتون چه دهيواد دجمهوريت

دلومړي بختور جشن له امله جوړ شوی دی

د چنگاښ ۲۷ :

دبانديو چارو دوزارت دمرکز ي آرشييف د ودانې دبنسټ تېره دقران عظيم الشان دخو آيتونو له لوستل کيدو وروسته ښاغلی محمد نعيم کيښودله .

د چنگاښ ۲۹ :

په دوستوهيوادو کي دافغان نستان دجمهوري دولت سفارتونو او سياسي نمايند گيو د هيواد دجمهوريت دانقلاب لومړي جشن ددرند وټولنو او ميلمستيا ټپه ترخ کي نماځلي دی .

د چنگاښ ۳۰ :

د جمهوريت دنیکمرغه جشن په مناسبت دهيواد دپوهني دوه سوه څلور پنځسوس تنومنسويينو ته ددولت درئيس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد لخوا د سرو زرو رښتين ښانونو دژيرو رښتين ښانونو اونکلي رښتين ښانونو ورکول منظور شويدي .

د چنگاښ ۳۰

دجمهوريت دلومړي جشن په وياي دماليي وزارت مدالونه جوړ او دويش دپاره يسی افغان نستان بانک ته سپارلی دی . دغه مدالونه سل افغانی بيه لری .

د چنگاښ ۳۰ :

دجمهوريت لومړني ځلي چه په هيواد گڼي دنوی نظام دکاليزی په مناسبت دهرات دښار دجمهوريت دواټ په څلور لاری گڼي دهرات دولايت دکاری گرانو لهخوا جوړ شوی و

پرانستل شو.

د زمري ۱۷ :

دننگر هارد ولايت د اچين له معدن څخه د تلک دايستلو کار د ننگرهار دولي له خوا پرانستل شو.

د زمري ۱۹ :

د پوهني دمديرانو سيمينار د پوهني دوزير ډاکتر نعمت الله پژواک له خوا پرانستل شو.

د زمري ۲۱ :

دوزيرا نوغالي مجلس په تصويب او د دولت د بناغلي رئيس اوصدرا عظم په منظوري په دريو مادو کي دمحا سباتي دوسيودمر حلو د تيرولو په باب د عظمي صدرات دمحاسبيا تو د پلنني درياست پيشنهاد ثبت او تصويب شو هغه دوسيي چه انضباطي جزا او په خلکسو باندي د باقياتو تحويلي په کنيده د جزا د تطبيق د کار د چټکتيا او گټور توب تا مين او په دوي باندي د پاتي پيسو د تحصيل د پاره دي پرته له دي چه خارنواليو ته وپاندي شي په مستقيم ډول دي دمحاسبيا تو د ديوان درياست له لاري حل او فصل شي .

د زمري ۲۲ :

دهيواد د لاياتو خلکو دنوي نظام له ټينگيدو راهيسي بياترا وسه پوري له پوهني سره څه د پاسه دري مليونه اته سوه زره افغاني مرسته کړي اوڅه د پاسه سل ښوونځي يي پسه داو طلبانه توگه بشپړ کړيدي .

د زمري ۲۲ :

د روغتيا دوزارت داکسر يزونو د رياست دسپن کال د لومړيو څلورو مياشتو په عايداتو کي د تير کال د همدی مودی د عاويد په نسبت دري سوه شپږ او يازره او څه د پاسه سل

د چنگاښ ۳۱ :

د کليو د پراختيا مقررات دوزير انو دعالي مجلس له تصويب او د دولت د بناغلي رئيس اوصدرا عظم له منظوري وروسته په رسمي جريده کي خپاره اونا فذ شول .

د زمري لومړی :

د بلخ ولايت د دولت آباد ولسوالي په کليو کي څه د پاسه څلور زرو تنو ته د څښلو د صحتي او بود استفادي زمينه پيدا شويده .

د زمري ۵ :

د عظمي صدارت مرستيال ډاکتر محمد حسن شرق په شهر ارا کي دهاشم زير نتون پرانست .

د زمري ۸ :

د کرکرد ډبرو سکرو دکان آمريت ته دزلزلي په اثر لس مليونه افغاني تاوان رسيد لسي خود هيواد په نورو سيمو کي زيان ندی پيښی شوی.

د زمري ۱۳ :

پوهني وزير ډاکتر نعمت الله پژواک اود فرانسې د جمهوريت د پوهني وزير بناغلي رنه ابي دپټي په پريکو لوسره د مراسمو پسه ترڅ کښي داستقلال دليسي نوي ودانۍ چه د فرانسې د حکومت په مرسته په عصري توگه بشپړ شويده په گډه سره پرانيستله .

د زمري ۱۵ :

د فوايد عامي وزير بناغلي غوث الدين فايق د کاپيسا دلويي ولسوالي دکلالا نو اوڅم زرگر سرکچه نوي جوړ شوي پرانست .

دداخلی خبرونو گرونو لوژی

- افغانی زیاتی شویدی .
- د زمري ۲۵ :**
- د دولت درئيس او صدرا عظم بناغلی محمد داؤد دلار بڼوونی په اساس اوه سوه دیرش جریبه ځمکه دهلمند دناوی په پروژه کی د هیواد یوشمیر بی ځمکو کورنیو ته وویشل شوه .
- د زمري ۲۶ :**
- د دولتی مطبعی دکارگرو دبیعی دسپنسر ی پراستل شوه .
- د زمري ۲۷ :**
- د دولت رئیس او صدرا عظم بناغلی محمد داؤد دولایانو دپو هنی دمدیرانو سره دخبرویه وخت کی وویل : (دیوه ولس نیکمرغی هغه وخت تامینیدلی شی چه دهغه ټول خلک په لوړو علمی معیارونو سمبال شی ۰۰۰)
- د زمري ۲۷ :**
- دیوشمیر هغو خلکو نسبتی دوسیة دبشپړی یوو وروسته دیوان حرب ته سپارل شوی ده چه پخوا دهشت اچولو او جاسوسی په جرم بالفعل نیول شوی وو دیوان حرب ددوی په باب داسی فیصله صادره کړیده حبیب الرحمن د اقدام په جزا محمد عطاء الله په عمری بند غلام سخی او تورن حاجی محمد هر یو پسه پنځلس کاله بند . لومړی برید من محمد عمر په لس کاله بند، برید من نور الدین، غلام دستگیر اوجکتورن محمد طاؤس هر یو په اوه کاله بند، تورن اختر محمد په شپن کاله بند، جکتورن عبدالمؤمن په څلور کاله بند منتظم عبدا لسبحان او تورن دوست محمد هر یو په دری کاله بند محکوم شویدی . همدغه
- راز هغه شپي او ورځي چه جکتورن فضل باقی په توقیف کی تیری کړیدی دهغه دپاره پوره گڼل شویدی .
- د زمري ۲۸ :**
- دانقلابی دولت تک لاری په اساس دهلمند دناوی په پروژه کی یو شمیر مستحقو اوبی ځمکو کورنیو ته ۳۳۸ جریبه نوره ځمکه وویشل شوه .
- د زمري ۲۸ :**
- دنفوسو جهانی ورځ درادیو افغا نستان په سنتر تالار کی دیوی ټولنی په ترڅ کی ونمانځل شوه .
- د زمري ۲۸ :**
- دولایانو دیوهنی دمديرانو سیمینار چه د زمري دمیاشتی په ۱۹ نیټه په کابل کی جوړ شوی پای ته ورسید .
- د زمري ۲۹ :**
- دافغا نستان دجمهوری دولت دبشر غوښتنی دهدفونو په پیروی دافغانی سری میاشتی ټولنی دبنگله دیشس دوروستیو سیلاوونو له تاوانی شویو کسانو سره نغدی مرسته کړیده .
- د زمري ۳۰ :**
- آریانا افغان هوائی شرکت په ۱۳۵۲ کال کی څه دپاسه څوارلس ملیونه افغانی خالصه گټه کړیده .
- دکند هار دولايت دسپ کال په در یولومړیو میاشتمو کی دتازه میوی صادرات ددغه ولایت دتیر کال دهمدی مودی په نسبت په سلو کی اتیا زیات شویدی .
- دوری لومړی :**
- دچکو سلواکیا غره گرځیدو نکي هیت د

د افغانستان کالني

له تيريدلو وروسته داسي موټرونه وليدل شي
دقانون سره سم به مصادره او ضبط شي .
همدارنگه هغه موټرونه چه له گمرکي سندنه
پرته هيوادته راوړل شي دگمرکيو دقا نو ن
سردسم ضبط کيږي .

دوړی ۱۲:

ديارلس زره څلور سوه نوي متره غا لي
د سبرکال دزمرې په مياشت کې د تير کال د
همدي مودې په اندازه زياتي بهرته صاد ري
شويدي .

دوړی ۱۳:

دتالقا نو د ښار دجمهوريت واټ دبرښنا د
سنتوپه درولواودمزي پهغزولو روښانه شوي
دي . د جمهوريت واټ په روښانه کولوکي
دويزلي جنريترونو څخه کار اخيستل کيږ .

دوړی ۱۴:

دهيواد دجمهوري هدفونو په پوره کولوکي
دښځو دبرځي په باره کې يوه غونډه په ميرمنو
ټولنه کې وشوه .

دوړی ۱۴:

دکرنې دفعاليتونو دپراختيا او همدا رنگه د
ميکانيزه کرنې درو اجولو په مقصد په يوه
وروستي کال کې د بلخ دولايت کروند گروته
د آسانو شرطوله مخي ۶۵ ټراکتورونه او۶۳
واټر پمپونه ورکې شويدي .

دوړی ۱۴:

د افغان نو ميالي شاعر اروا ښاد عبدالعلي
مستغني دزيږيدني سلمه کاليزه په هغه
ښوونځي کې چه دهغه خدای ښلي په نامه
ياديزي ونمانځل شوه .

هيواد دجمهوري لومړي جشن په وخت کې د
نوشاخ څوکي تهختلي اود دواپو هيوادو ملي
بيروغونه يي په دغه څوکه کې ورپول .

دوړی ۲:

دافغانستان دجمهوري دولت دبودجي نوي
مقرره دمالبي دوزارت په پيشنهاد دوزيرانو
عالي مجلس دتصويب په اساس او دولت د
ښاغلي رئيس او صدرا عظم په منظوري تر
تطبيق لاندې ونيول شوه .

دوړی ۲:

دشبر غان په جرقدوق کې د گاز دپلټلو
يوه څاه چه له کنترول څخه وتلي وه او د
هغې گاز نيغ پورته کيدو دکورنيو ماهرانو او
د شوروي اتحاد دماهرا نوپه کټ کوشمېش سره
غلي کړي شوه .

دوړی ۳:

دجمهوري دولت دکړنلا زي په اساس د
هيواد دولاياتو يو سلو پنځويي ځمکو کورنيو
ته نوره يوزرو دوه سوه او شپيته جر يبه
ځمکه دهلمند په ناوه کې وويشله شوه .

دوړی ۸:

دماشو مانو دورځي مراسم دعامي روغتيا د
موسسي په اديتوزيم کې په ځای شول .

دوړی ۱۱:

دمالبي دوزارت په پيشنهاد دوزيرانو د
عالي مجلس په تصويب او ددولت دښا غلي
رئيس او صدرا عظم په منظوري دهغو موټرو
ځاوندان چه گمرکي سندونو نهولري يايي ونه
لري کولي شي چه خپل موټرونه د هيڅ ډول
جريمي څخه پرته دسبر کال دمياشتي تر ۲۱
نيټي پوري محصول کړي . که ددغې نيټي

دوړی ۱۵ :

د جمهوري دولت دکړنلاری په اساس د هلمند دناوی په پروژه کې بی ځمکو کورنیوته یوزرو څلور سوه او اتیا جریبه نوره ځمکه وویشل شوه.

دوړی ۱۶ :

د سپنسیو اوبدلو یوه نوی فابریکه ده ۴۵ ملیونو افغانیو په لگښت دسید مرتضی د نساجی دفابریکی په څنګ کې پرانستل شوه.

دوړی ۱۶ :

دفره دولایت دکرنسی لیسہ چه دشپږ و ملیونو شپږزره افغانیو په لگښت جوړه شوی دهغه ځای دوالی له خوا برانستل شو .

دوړی ۱۸ :

زمونږ دملي مشردولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد په پیغام سره چه له راډیو افغانستان څخه خپور شو دمطبوعاتو ورځ او د سواد جهانی ورځ په ټول هیواد کې ولمانځل شوه .

دوړی ۲۰ :

د غزنی په ولایت کې څه دپاسه اوه سوه تنو ښوونکو ته د ښوونې او روزنې دکیفیت دښه والی په غرض دپوهنی دوزیر داکتسر نعمت الله پژواک لخوا یو سمینار پرانستل شو .

دوړی ۲۶ :

دقره قل یوسلو شپږ اویازره نههسوه شپږ پوستکی په یو ملیون څلور پنځوس زره پنځه سوه اووه پیرش سترلنګ پونډه په لندن کې دافغانی قره قل دپوستکو په لیلام کې پلورل

شویدی .

دوړی ۲۶ :

هغه سیمینار چه دښوونې او روزنسی د کیفیت دښه والی اودتدریس له نویو سلوکو نوسره دښوونکو دزیاتی بلد تیا په مقصد تیره اوونۍ جوړ شوی وپای ته ورسید .

دوړی ۲۷ :

دجمهوری ریاست دارک په جومات کسی د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په گهرون دتراویحو په لمانځه کې دقرآن کریم ختم پیل شو .

دوړی ۳۰ :

د تصدیق قانون په ۴۷ مادو کې او همدا رنگه دکانون او صنایعو دوزارت په چوکا ت کې دبلخ دجزا و پرس او تیلو ایستلو د مؤسسې اسا سلیک په ۱۱ مادو کې درسې جریدی په ۱۱- او ۱۲ گڼه کې خپاره اوانافذ شویدی .

دتلې ۲ :

دهرات والی دهغه ولایت دغور یانسو د ولسوالی دمركز دڅښلو دصحې اوبود پروژی لومړۍ مرحله پرانستله .

دتلې ۲ :

شپارس ټراکتوره نو لس ارتونه او درې اویا واټر پمپونه د کرنی دبانک نمایندگی دسپیکال په لومړیو شپږ ومیاشتموکې د نیروز او فراه دولایتو نو کړوند گروهه په په پور ورکړی دی.

دتلې ۳ :

دترا و یحود لمانځه په ترڅ کې د قران

د افغانستان کالني

شوی چه دهری جعبی حاصل یی د اتو اونپو
کیلوگرامو ترمینځ دی .

د تلې ۹ :

دمولینا جلال الدین بلخی دستر شخصیت
او دهیواد دغه ستر عارف دکار نامو په باب
سیمینار داطلاعاتو او کلتور دوزیر پو هاند
ډاکتر نوین په وینا پیل شوه .

د تلې ۱۰ :

ددولتی انحصار دمو سسی اساسنامه چه
شپږ فصله او پنځه ویشته مادی لری درسی
جریدی په دیارلسمه گڼه کی خپره اونافسده
شوه .

د تلې ۱۳ :

دبانديو چارو دوزارت دنطاق دنیوزو يك
دمجلې د ۱۹۷۴ کال دسپتمبر د میاشتی د ۳۰
نیټی دگڼی دی ادعا ته دشاری په ترڅ کښی
چه دشوروی اتحاد مقاماتو دافغانستان د
۱۳۵۲ کال دچنگاښ په انقلاب کښی لاس درلود
لازمه بولم څرگنده کرم چه ددغی بی اساسه
خوب و خیال دامریکا دسی ای ای دجاسوسی
اداری دخپلو شو مودسیسو دتبرئی او ددغو
ناوړو اعمالو دپټولو په غرض اختراع کړی
دی چه په هغوی اقرارهم کړیدی دافغانستان
دچنگاښ د ۲۶ نیټی انقلاب پوره یو ملی
حرکت وو اوروطن پالوونکو افغانانو لخوا اود
داخلي علتونو او سببونو له مخی وشو .

افغانستان هیڅکله په خپلو کورنیو چارو
کښی په هر ډول چهوی دخارجیانو مستقیمه
او غیر مستقیمه مداخله نده منلی اونه یسی
منی .

عظیم ایشان ختم چه ددولت درنیس اوصدراعظم
ښاغلی مجمد داؤد په گڼون دجمهوری ریاست
دارگ په جومات کی دقاری محمد عمر په امامت
پیل شوی ژپای ته ورسید .

د تلې ۳ :

دچغندر ودکرنی دپرمختیا دپاره دبغلان
دقند دشرکت لخوا څه پاسه دیارلس ملیونه
افغانی دچغندرو کروند گروته دتقاوی په توگه
ورکړی شویدی .

د تلې ۵ :

دکنز دعالی دارالمعلمین دتجربوی ښوونځی
کتابخانه دکنز والی ښاغلی عبدالرزاق عابدی
پرانستله .

د تلې ۶ :

دوزیرانو عالی مجلس دبیو داستقرار د
سیاست تمديد تصویب کړی . ددغی فیصلی له
مخی به دروان کال ترپایه پوری دیو شمیر
لومړنیو دعامه ضرورت وپمالونو په باب د
بیود استقرار سیاست دوام وکړی .

د تلې ۷ :

د دارالامان دور ینمو دچنجیو دفارم د
پروزی دور ینمو دغوزو حاصلات سپ کال
په دوو کمپانو نو کښی دهغه دتیرکال د
کمپاین په نسبت په سلو کښی څه د پاسه
دوه سوه زیات شویدی .

د تلې ۸ :

سپ کال دهرات ، بادغیس ، بدخشان ، بلخ ،
کنز ، جوزجان ، ننگرهار او لغمان دولایا تو
دور ینمو دچنجو خاوندانو ته شپاړس زره
نپه سوه یو شپيته جعبی مورنی تخم ورکړ

د تلی ۱۷ :

د عدلیه وزارت دقضاء دعالی ادارې اختصاصی کتابخانه د عدلیه وزیر او لوی خاړنـو ال چاکتر عبدالمجید له خوا پرانستله شوه .

د تلی ۱۹ :

دبانډنیو چارووزارت دپاکستان صدراعظم ذوالفقار علی بوټو ددی ادعا په خواب کښې چه دافغانستان دبانډنیو چارو د وزارت سیاسی معین دواشننگتن پوست دورځپاڼې نما ینده ته ویلی دی چه که د افغانستان او پاکستان ترمنځ دښمنی پښه شی شوروی اتحاد اوهند به دافغانستان په طرفداری مداخله وکړی وویل چه دغه ادعا د ښاغلی بوټو دخیالاتونه پیدا شوی او په خپله دهغه ذهن او فکر زیرنده ده .

څرنگه چه واشننگتن پوست د نماینده سره دافغانستان دبانډنیو چارووزارت دسیاسی معین دمرکی بشپړ متن دمخه خپور شوی ددغه متن مطالعه دپاکستان صدراعظم دوینا بی اساستوب او جعلی توب ثابتوی . لکه چه افغانستان په وار وارویلی دی دافغانستان او پاکستان دسیاسی اختلاف دحل لاره دسوله ایزو وسایلو سره دبی قید اوشرطه خبرو کولو لاره ده . اوترهغه ځایه چه په افغانستان پوری اړه لری په دغه لار کښی به دتل دپاره خپل کوشش ته دوام ورکړی .

د تلی ۲۰ :

د عظیم الشان قران دنزول کالیزه په کابل پوهنتون او دهیواد دولایتونو په ځینو جوماتو نوکی دغونډیو به ترڅ کی ونمانځل شوه .

د تلی ۲۰ :

ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهدایت به اساس په یو سلو دوه اویا مستحقو کورنیو بانډی دغور بندد او یو لگولو په نوی پروژہ کی ځمکه ویشله کپړی .

د تلی ۲۶ :

د دولت درئیس او صدراعظم او دافغانی سری میاشتی د ټولنی د حامی ښاغلی محمد داود به پیغام سره چی د راویو افغانستان نه خپور شو دسری میاشت مخصوصه هفته په ټول هیواد کی پیل شوه .

د تلی ۲۶ :

ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دتلی د۲۴ ورځی په سهار په نهه نیمو بجود نیکمرغه کمکی اختر لمونځ دقاری محمد عمر په اهامت دجمهوری ریاست دارگ په جامع جومات کی اداء کړی .

د تلی ۲۸ :

دکانو او صنایعو وزیر پوهاند عیدالقیوم دپلخمیری دبیرایتو داوړه کولو دستگاہ پراستله .

د تلی ۲۸ :

دتور غونډی دبندر دشیرخان بندراود حیرتان دبندر د تصدیو اساسنامی درسمی جریدی په څوار لسمه گڼه کی خپور اونافذ شوی . دغه اساسنامی د تجارت دوزارت د پیشنهاد په اساس دوزیرانو عالی مجلس تصویب کړی او ددولت ښاغلی رئیس او صدراعظم منظور کړیدی . دتور غونډی دشیرخان اود حیرتان دبندر ونو دتصدیو اساسنامی

د افغانستان کالني

هره يوه څوار لس مادي لري .

د ٣٠ دلي :

د آسيا د جنوب سيمه ايز سياحت کميسيون دريمه جرگه تر غرمي د مخه په کابل کې د ملکي هوايي او توريزم د عمومي رئيس ښاغلي سلطان محمود غاري له خوا پرانستل شوه .

د لومړي :

د دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد له غرمي نه وروسته په دوو بجود جشن دسيمې په چمن کې دېزگشي ستري مسابقي وکتلي اود قهرمانی ستر بيرغ او کپ يي د تخار د ولايت د قيم رئيس ته ورکړل .

د ٤م :

د افغانستان د تيلو د موسسې قانون درسمي جريدې په پنځلسمه گڼه کې خپور او نافندشوي دي . دغه قانون پنځه فصلو نه او اوه مادي لري .

د ٥م :

د تير کال له نيمايي څخه تراوسه پوري د کابل د ښار په حوزه کې د ليک لوست د زده کولو يو سلو دوولس کورسونه نوي جوړ شوي دي .

د ٧م :

د موټرونو د حق العبور مقررات په پنځو فصلو نواو اته څلويښتو مادو کې د رسمي جريدې په شپاړسمه گڼه کې خپاره او نافند شوي دي .

د ١٠م :

زمونږ ملي مشرد دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د امريکا د باندنيو چارو وزير

ډاکتر هنري کيسنجر د جمهوري رياست په ماني کې د کتنې دپاره ومانه .

پدغه کتنه کې د افغان نستان او امريکا دوه اړخيزو روابطو جهاني مسئلو او پدغه سيمه کې د حالاتو د پرمختيا په باب خبري وشوي .

د لومړي ١١ :

د آسيایي پرمختيايي بانک د عملياتو د مدير ښاغلي بيرن په مشري د دغه بانک هيات د پلان له وزير ښاغلي علي احمد خرم سره وکتل اود کجکې د بند د پير چاوي د جوړولو په مقصد ئي د دغه بانک له خوا د څوارلس مليونو ډالرو پور د موافقې او د تخنيکي مرستې د موافقې په باب خبري وکړي .

د لومړي ١٢ :

د افغانستان جمهوري دولت د دامورينو کروند گرو او کارگرانو دپاره د اسانتيا وود برابرولو په غرض د کورپراتيفو نو قانون تدوين کړيدی .

د لومړي ١٣ :

د هغو مهمو صادراتي مالونو ټوله بيه چه د ١٣٥٣ کال په لومړيو شپږو مياشتو کې بيلوبيلو بهرنيو ملکو ته صادر شويدي پنځه مليارده اوڅلور سوه اولس مليونه افغاني ده چه ٩١ عشاريه پنځه مليونه ډالره گيری .

د لومړي ١٣ :

د سراج د بند د کنترول د برج د بنسټ ټيټره د غزني والي کېښودله .

د لومړي ١٤ :

د مميزو صادراتو د پير اختيا د موسسې مرام نامه د وزيرانو عالي مجلس تصويب او د

دداخلی خبرونو کرونولوژی

دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد له منظوری وروسته دجریدی په اولسمه گڼه کی خپره او نافذه شوه.

د لړم ۱۴ :

په بیراتو باندی بار یوشمیر لاری له پلخمیری څخه دپترولو دپلټنو دبرمه کولسو ساحی ته ولین دول شوی . دا لومړی ځل دی چی په هیواد کښی دننه دبرمه کولو په چاروکښی دبیاریتو له پوږو څخه کاراخیستل کېږی .

د لړم ۱۵ :

دبرات لمتد دمیزو پاکولو فابریکی دڅه دیاسه اوه لس نیم ملیونو افغانیو په پانگه دوزار شریف په ښار کی په کار پیل وکړ . دغه فابریکه په یوه ساعت کی دوه ټنه ممیزد بین المللی مارکیټو نو دغوښتنی سره سم پاک اوبسته بندی کوی .

د لړم ۱۵ :

دبدخشان دولايت دخواهان دعلاقه داری دعوایی ډگرو ترمینل دودانو لو دپارهملکی هوایی اود توریزم لوی ریاست یو ملیون افغانی تخصیص ورکړیدی .

ددغه ترمینل دبنسټ ډیره دبد خشان والی ښاغلی تاج محمد کیښودله .

د لړم ۱۷ :

د دولت رئیس اوصدرا عظم ښاغلی محمد

داؤد دپیغام په لوستلو سره دامانی لیسې د تاسیس پنځوسم کال په یوه ستره ټولنه کښی په هغه لیسه کی ونمانځل شو .

زموږ دملی لاریښود دارادی لسه مخی تقریبا دخلویښتو کلونو وروسته ندعلمی او فرهنگی مرکز دهغه دموسس په نامه او پخپل لومړنی نوم یعنی امانی لیسه یاد شو . داغونبه چه دهغی لیسې په ستر تالار کی وشوه لومړی د قران عظیم الشان ځوايتونه ولوستل او وروسته له هغه چه د افغانستان د جمهوریت ملی سرود اود المان د فدرالی جمهوریت ملی سرود وغږول شو د دولت دښاغلی رئیس او صدرا عظم پیغام دپوهنی وزیر ډاکتر نعمت الله پژواک ولوست .

د لړم ۱۷ :

دافغانستان په فضائی قلمرو باندی د پاکستان دنظامی هیلې کوپتر دتیری له امله د پاکستان د حکومت درسمی معذرت او د دغه هیلې کوپتر دعملی دخوشی کولو نه وروسته د پاکستان نظامی هیلې کوپتر دهغه هیواد حکومتی مقاماتو ته وسپارل شو .

د لړم ۱۷ :

دسرپل دولسوالی د شاپنار دکلسی د ښوونځی دودانی دبنسټ ډیره دجوړجان دوالی ډاکتر خلیل احمد ابوی له خوا کیښودله شوه ددغه ځای خلکو دښوونځی دودانی له پاره یو سلو دیرش زره افغانی او دوه جریبه څمکه مرسته کړی ده چه په تشکر سره منل

شويده .

د لړم ۲۰ :

د جمهوري دولت د تگ لاري په اساس تراوسه پوري په دولتي پروژو کي په پنځه زره دري سوه يواو يابي ځمکو کورنيو باندي ځمکه ويشل شويده .

د لړم ۲۰ :

د سړکال په لومړيو شپږو مياشتو کي د کلبهار پلخمری او جبل السراج په نساجي فابريکو کي څه د پاسه نهه ويشت مليو نسه يوسلو اوه څلوېښت زره مترسپنيسين او سونپي ټوکران توليد شويدي .

د لړم ۲۲ :

د کرنې دپراختيا بانک دسړکال په لومړيو شپږو مياشتو کي څه د پاسه يو سل او نهه مليونه افغاني دهيواد دکروندگرو سره دپور ورکولو په ډول مرسته کړيده .

د لړم ۲۶ :

د کرنې او اوبو لگولو وزارت په پيشنهاد دافغان کيمياوي سري دشرکت اساسنامه د وزيرانو دعالی مجلس تصويب او ددولت د ښاغلي رئيس او صدرا عظم له منظوري وروسته درسمي جريدي په اتلسمه گڼه کښي خپره او نافذ شوه . دغه اساسنامه چه په هغی کښي دکيمياوي سري دشرکت دشرایطواو خرنگوالي په برخه کښي يولي مطالب شته نه فصلونه او اونه دبرش مادي لري .

د لړم ۲۷ :

په روان کال کي دهيواد څه د پاسه څلوېښت زره ټنه شيان او پيدا وارد حيرتان بندر له لاري خارج ته صادر شويدي . دغه

د لړم ۱۸ :

دجغندور حاصلاتو په رسيدلو سره دبغلان دقندد فابريکي شپږ ديرشم کمپاين د هغه ځای والي پرانست . دسړکال کمپاين به دري مياشتي وخت ونيسي .

د لړم ۱۹ :

د افغانستان بانک کالني عمومي ټولني په داسي حال کښي چه دبلان وزير ښاغلي علي خرم اوردعالي شورا نورغړي حاضر وو د ماليي دوزير ښاغلي سيد عبدالاله په مشري دافغان نستان بانک په سالون کښي غونډه وکړه .

په دغه غونډه کښي دافغان نستان بانک د ۱۳۵۲ کال په بيلانس باندی غورو شو اود بانک د ۱۳۵۲ کال بيلانس تصويب شو . غونډي دافغان نستان بانک دکالني بيلانس له خالصي گڼي نه چه د ۱۳۵۱ کال په نسبت په سلو کښي لس زياته ده يو څه پيسي خپريه موسسو ته منظوري کړي .

د لړم ۱۹ :

دښځو بين المللي کال دهدفونو په باب دميرمنو دټولني له خوا دزينب ننداري په تالار کښي يوه غونډه شوي وه . پدغه غونډه کښي چي دهيواد يو شمير منورو ميرمنو د هغی موسسي اداري او مسلکي غړي او زده کوونکو برخه اخيستي وه په ټولنه کښي د ښځو ددریځ په شاوخوا کښي مقالې ولوستلي شوي .

دداخلی خبرونو کرونولوژی

دلیندی ۲:

دکوپرا تیڤونو قانون درسمی جریدی په فوق العاده گڼه کی خپور او نافذ شو. دغه قانون چه کروند گرو کارگرو او مامور پښوته داسانتیا وډبرابر ولو په غرض جوړ شوی د یارلس فصله او یو پنځوس مادی لری .

دلیندی ۲:

دکونړ دلویی و لسوالی دسالار دویالی د پروژی کار دکلیو دپراختیا دریاست له خوا پیل شو. چه په دغه پروژه کی دسربندخوړ ساتونکی دیوال او سیفو نو جوړول شامل دی چه په بشپړ یدو سره به یی دکرد سیمه په زیاتی ځمکه هم داویو لاندی شی .

دلیندی ۲:

دکندهار هلمند او نیمروز دولایاتو کروند گروته د تراکتور روڼویش په کندهارکی دکرني دپراختیا بانک پیل کړ. له دغو تراکتورونو څخه هر یو یی ددری سوه نوی زرو افغانیو په بیه کروند گروته ورکول کیږی چه دهغی په سلو کی شل افغانی نغدی او پاتی یی د پنځو کلونو په قسط اخیستل کیږی .

دلیندی ۲:

دقرقین دولسوالی دروغتیا مرکز او داوړو رسولو پروژه دجوزجان پرانیستله .

دلیندی ۳:

دکرني دماشینی کولو په مقصد سپر کال اولس تراکتوره او اوه واټر پمپه په ښو شرایطو سره دهرات دلاییت کروند گرو نه

شیمان پښه - ممیزد شفقتلی تخم - غوزان - حزر بادام او اناردی چه ځینی یی شوروی اتحاد او ځینی نورئی اروپائی هیوادو ته صادرشوی دی .

دلرم ۲۸ :

ددری زره شپږ سوه ټنه غوړیو دپیروډلو تړون په کندز کی دازاقو او عامه اړتیاو د ریاست او سپین زر شرکت تر مینځ لاسلیک شو .

دلرم ۲۹ :

دانقلابی دولت دتکنلاری په اساس دپروان دلاییت دغوربند داوړو الکلو په پروژه کی یوسلو دوه اوپا مستحو کورنیو ته ځمکه وویشل شوه .

دلیندی لومړی :

دپناراوزونکو پلوڅو دماشو مانو دپاره یوه لومړنسی ښوونځی په کو کران کښی دکندهار والی پرانیست.

دلیندی - ۱:

د سمنگانو د ولایت د خلم له وسوالی نه په وروستیو دريو میاشتو کی پنځه سوه ټنه بادام خارج ته صادر شویدی .

دلیندی - ۱:

دزابل د ولایت د شپږ صفا دولسوالی دمرکز دنفشی کرښی دکابل ، کندهاروات جنوبی لوری ته په دوولس زره متره مربع ساحه کی د فواید عامی د وزارت د انجنیرانو لخوا واچول شوی .

د افغانستان کالني

د لیڼدې ۸: ورکړې شويدي . ددغو وسايط بيه چه شه زیات وکم شپږ ملیونه افغانه کپړی پوه برخه په نغدو او پوه برخه یی په قسط کروند - گروهه ورکړای شويدي .

د لیڼدې ۳ : اقتصادي عالی شورا د دولت د رئیس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد په مشري د جمهوري ریاست په ماڼۍ کې غونډه وکړه او د بشري قواؤ د جذب په مربوط رپوټ یی چه د اقتصادي بود لخوا برابر او وړاندی شویؤ خبری وکړی .

اقتصادي عالی شورا ددغه رپوټ په بیلوبیلو اړخونو باندی دغوراو څیړنی نه وروسته د هغه دپور ژر تطبیق لپاره د مربوطو مراجعو د لازمو اقداماتو سپار ښتنه وکړه .

د لیڼدې ۹: تر اوسه پوری دوه سوه اتیا ټراکتورونه په ښو شرایطو دبلخ ولایت کروند گروهه ورکړی شويدي . دغه ټراکتورونه په نغدو پیسو او څینی په پور کروند گروهه ورکړی شويدي .

د لیڼدې ۱۰: دتلی له لسمی ټیټی څخه تراوسه پوری دمزار شریف دکیمیاوی سری په فابریکه کې خلور زره پنځه ټنه یوریا سره تولید شويده .

د لیڼدې ۱۰: دکرني یو سلو څلویښت ټراکتورونه تر اوسه پوری دکرني دپراختیا بانک د کندنز تخارو بغلان ولایتونو کروندگروهه ورکړی دی .

دکرني د حاصلاتو دزیاتوالی په مقصد ټراکتورونه کروند گروهه یوڅه په نغدو او یوڅه په پور ورکړ شويدي .

د لیڼدې ۴: دافغانی قرهقل وری سوه اوه اوپاوزه خلور سوه لس پوستکی دلندن په لیلام کی په دوه ملیونه یوسلو شپږ ویشتم زره دوه سوه شل سترلنگ پونیه پلورل شويدي .

د لیڼدې ۴: د مبارکی خرقی دزیارت دچار چوبسی د دینسټ تیره دکند هار والی کینبودله .

دهلمند ولایت په کروند گرو باندی بسه تیرو پنځلسو میاشتو کی دخه دپا سه یو سلواته پنځوسو هلیونو افغانیو برا بسر کیمیاوی سره ویشل شويده . دکرني دماشینی کولو دپاره ۲۲ ټراکتورونه دملحقاتو سره او همدا رنگه خلورو ټرپمپونه دمساعد وشرایطو لاندی کروندگروهه ورکړی شوی چه دهغو بیه خه

دداخلی خبرونو کرونولوژی

دپاسه لس ملیونه څلور سوه زره افغانی،
کپړی .

دلیندی: ۱۱:

دهوا حالاتو دخپړنی دپاره څلور اقلیمی
دستکاوای دجوړجان په ولایت کښی په کار
اچول شویدی.

دلیندی: ۱۲:

دسعودی عربستان حکومت دوه سوه پنځو س
زره ډالره دیوهنی له وزارت سره وپریا مرسته
کپړده . ددغو پیسو چک په کابل کی دسعودی
عربستان دلوی سفارت لخوا دبانډنیو چارو د
وزارت له لاری دیوهنی وزارت ته سپارل شوی
دی .

دلیندی: ۱۳:

داطلاعاتو او کلتور دوزارت دنوی
ودانی دینست ډېره داطلاعاتو او کلتور
او دښایید عامی دوزیر انوله خواد دولتی
مطبعی په څنگ کی کښودل شوه .

دلیندی: ۱۴:

دسپ کال له پیل څخه تراوسه پوری
کندهار دموی په فابریکه کښی څه دپاسه او
یازره قطی اوبوتلو نه ډول ډول جیلی مربا او
ترشی تولید شویدی .

دلیندی: ۱۵:

زهون دپښتونستان او بلوچستانی ورونو
حاجیانو لومړی کاروان په شپږو سروویسونو
کی دسرحد ونو دچارو له وزارت څخه دحج
دفریضی په ځای کولو په نیت دکعبی شریف
په لورو خوځیده .

دحج دفریضی داداکو لودیاره دپښتونستان
او بلوچستانی ورونو څخه ۲۶۱ تنه سپ کال

له افغانستان څخه بیت الله شریف نه ځی
چه پنځوس ټنه یی دهوا او دوه سوه پولس
تنه به ئی دځمکی له لاری ولاړ شی .

دلیندی: ۱۵:

څه د پاسه دخلو رو دیسر شی
ملیونو افغانیو برابر سره او غنم دسپ کال له
سره تراوسه پوری دپروان ولایت کرونس
گروته ورکې شوی .

دلیندی: ۱۶:

د ښار جوړولو او کور جوړولو
دلوی ریاست په ځای دښار جوړولو آمریت
دښایید عامی وزارت په چوکاټ کی دد وهم
واحد په توگه منځ ته راغلی دی .

دغه آمریت وظیفه دمرکز ولایاتو اود هیواد
دولسوالیو دښار پلانو طرحه کول جوړول
تفصیلی پلانو جوړول داستوگنی دطرحی د
چارو مطالعه دساختمانی مواد وڅیړنه اوکنه
اودښار جوړولو له نظره دهغو اقتصادی
اوتولیز ښیکو څیړل دی.

دلیندی: ۱۷:

په کندهار کی دوه ملیونه او دوه سوه زره
ټنه فلوراید کشف شویدی.

دلیندی: ۱۸:

دبشر دحقوقو جهانی ورځ په هیواد کسی
دټولنو په ترڅ کی ولمانځل شوه.

دملی سرود له غږولوته وروسته ددولت
درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد پیغام
چهددی بین المللی ورځی په منا سببت صادر
شوی ټپه هغی غونډه کی چه دحقوقو اوسیاسی
علومو دیوهنځی لخواه کابل دپوهنتون په
ادیتوریم کی شوی وه داطلاعاتو او کلتور د

وزیر پوهاند ډاکټر نوین لخواولو ستل شو.

دلیندی ۱۹:

دکنز دامنیه قو ماندانی دسر حدی بو لیسو
د تعلیمی قولتی ودانی دهغه خای والی دجمهوریت
په کارته کښی پرانستله .

دلیندی ۲۰:

دکجکی دبنده دپرچاوی ددروازو دجوړو لود
اسماری لگښتو نو مربوط تمویل خوارلسس
ملیونو ډالرو د پورموافقه داسیا دپراختیادبانک
دمدییره هیات لهخوا تصویب شوه.

دلیندی ۲۴:

دوردگو د ولایت دجلریز پول ددری سوه

خلویښت زره افغانیو په لگښت د فوایسده

عامی دوزارت داصلاحاتو ددوهم یو نټ لهخوا
بشپړ شوی دی .

د فوایده عامی وزیر ښاغلی غوثالدین فایق
وویل دغه پول دافغانستان په مرکزی لو یه
لاره کی چه په راتلونکی وخت کی دکابل اوهرات
ترمنځ په نظر کښی ده جوړ شوی دی اودحاجیک
کان او بامیان هم ددغه پله په لاره کی پراته دی.

دلیندی ۲۶:

دکوچی دسیند دپاسه دیوه پله دبنسټ تیره
دبشخشان والی کیښود .

دلیندی ۲۷:

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد
دجمهوری ار دو د شوانو منصبید رالو

دبیلو مو نه ویشل .

دلیندی ۲۹:

دبگرامیو دنسا چی دفابریکی دپراختیا
د پروژی دکار پیل شو. دپوهنی وزیر پوهاند
عبدالقیوم ددغی پروژی دمربوطی ودانی دبنسټ
تیره دفابریکی په انگر کښی کیښود.

دلیندی ۲۹:

دیوهنی دوزارت دوهم معین ښاغلی محمد نسیم
دوردگو په ولایت کښی دلومی نیو او کلیوالو
ښوونځیو نوی ودانی پرانستلی دغه ودانی
دملی بانک اودیونسف داداری دپولی اود
وردگو ولایت دبشری قواو په مرسته دیوهنی
دوزارت دساختمان دریاست دنمونه یی پروژی
په چوکاټ کښی جوړی شوی دی.

دلیندی ۳۰:

دهلمند دښی او نټانی غوړیو موسسی په
دریو میاشتو کی اتلس زره او اوه سوه ټنه
پومبه پیرودی ده . دتلی دمیاختی له لومړی
نیټی نه چه دښی کمپاین پیل شوی تراوسه
پوری ددولت له کریدت نه څه دپاسه دوه سوه
او اوپا ملیونه افغانی دښی په کروند کرو
ویشل شوی دی .

دلیندی ۳۰:

په تیرو دوه نیمو میاشتو کی دکنز بقلان
اوتخار دولایاتو کروند گروته دیومبی دبی په
عوض کی ددولت له کریدت څخه څه دپاسه
اته سوه دوه ویشت ملیونه افغانی ور کړی
شوی دی .

د مرغومی لومړی:

د شیرپور جامع جومات چه دسپرکال دزمری
دمیاختی دزلزلی په پیښه کی یی درخ کړی

دداخلی خبرونو کرونولوژی

دیرش ملیونو افغانیوبرارکیمیایو سره دکړلو اصلاح شوی غنم اودکرنی ټراکتورونه دکندز تخار اوبدخشان دولایاتو کرونوگرو ته دپورپه ډول مرسته کړی ده .

د مرغومی ۸ :

دمزارشریف دکیمیایو سری دفابریکسی لومړنی لین تولیدات داټکل شوی پلان نه یوولس اونۍ مخکښی بشپړ شوی دی.

د مرغومی ۹ :

دکونې دلوی ولسوالی مربوط دمروری نوی علاقنداری پرانستل شوه او دهغی مامورینو په کار پیل وکړ .

دولت ددی علاقه داری جوړیدل چه دولس زره تنه نفوس لری ددغه ځای اوسیدو نکو د هوساینی او دمشکلاتو دمنځه وړلود پا ره منظور کړیدی .

د مرغومی ۱۱ :

دښځی دبین المللی کال را رسیدل د دولت درئیس او صدرا عظم ښاغلی محمدداؤد به پیغام داطلاعاتو او کلتور وزارت لخوا په کابل ننداری کښی په یوه ټولنه کښی ونمانځل شو .

دغه راز دښځی دبین المللی کال لهاملهچه دبرابری انکشاف او سولی ترشعار لاندی د لومړی کال ۱۹۷۵ عیسوی دملگرو ملتو د دموسی دغړو هیوادو نو لهخوا نمانځل کیری.

داطلاعاتو او کلتور وزارت لخوا په افغانستان کی د ښځو دنهضت او داجتماعی بیلو بیلو خدمتونو په بر خه کښی دهیوادد ښځو دفعالیت څرگندوی دعکاسی نندارتون په کابل ننداری

اودچت دلویو خطر یی وددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمدداؤد په لارښوونه ترمیم شو. ددغه جومات دترمیم کسارچه دافغانی ودانولو دستگاه ددولت دبودجی نه دڅه دپاسه یوملیون افغانیوپه لگښت بشپړ شو .

د مرغومی ۳ :

دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد دمرغومی دمیاشتی ددریمی نیټی دسپار په نپه نیووجو دنیکمرغه لوی اختر لمونځ دجمهوری ریاست دارگ په جومات کی دقاری محمدعمر په امامت اداکړ .

زموږ ملی مشر دلمانځه له اداکولووروسته دجمهوری نظام په رڼاکی دافغان دمسلمان او نجیب ټول ملت د هوساینی اوآرامی او د افغانستان دترقی اودعالم اسلام دپر مختک اولورټیا دپاره دعاوکره .

د مرغومی ۷ :

دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد دنیکمرغه لوی اختر درارسیدوپه احترام دمرکز اولویاتو دیوشمیر بندیانو دبندياتی موده ښلی ده.

د مرغومی ۷ :

دغوری دسمنټو دموسی دسپرکال په نپه میاشتی کښی داته شپيته زره نپه سوه پنځه اتیاټنو سمنټودپلورنی له لاری څه دپاسه ۹۰ ملیونه څلور نوی زره افغانی لاس ته راغلی ده.

د مرغومی ۷ :

په هیوادکی دکرنی دزیاتی پراختیا په باب دانقلابی دولت دتگ لاری په اساس دروان کال په نپه نیمو میاشتی کی په کندزکی دکرنی دپراختیا بانک نمایندگی څه دپاسه دپنځه

کښي پرانستل شو .

د مرغومي ۱۱ :

د پستي دڅنگلو نو د پروژي د ودانۍ د بنسټ تيره دکلاي نوبه تحقيقاتي فارم کښۍ د بادغيس والي کښېښوده .

د مرغومي ۱۳ :

د دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد د هيواد د ولاياتو او لو يوو لسواليو د محکمو رئيسان د جمهوري رياست په ماڼۍ کي ومنل .

د دولت ښاغلي رئيس او صدرا عظم د قانديانو سره د خبرو په ترڅ کي وويل : هر رژيم او سيستم چه په يوه هيواد کي واکمن وي دهغه بنسټ او اساس اجتماعي عدالت جوړوي .

د مرغومي ۱۳ :

د ۲۷ مليونو افغانيو برابر د کندهار او روزگان کرونه گروته سره غنم تراکتورونه او واټر پمپونه ورکړل شويدي .

د مرغومي ۱۵ :

د دولت درئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد د پيغام په لوستلو سره د هيواد - پياوړي او متصرف عالم ملي شخصيت بايزيد روښان دمړيني د څلور سومي کاليزي بين المللي سيمينار د کابل بو هنتون په اديتوريم کي پرانستل شو .

د مرغومي ۱۵ :

د کندهار د سيلو د مامورينو دپاره داستوگني دودانيو د بنسټ ډبره دهغه ځاي والي کښېښوده .

د مرغومي ۱۶ :

د زراعتي پرو گرامونو د پراختيا په باب د جمهوري دولت دکونارزي په اساس د سپرکال په لومړيو نهو مياشتو کي د هرات او اوبادغيس د ولاياتو کرونه گروته يوويشت مليونه اودري سوه زره افغانيه کريدت ورکړل شويدي .

د مرغومي ۱۶ :

د سپر کال له پيل کيدونه تراوسه پوري د هيواد د مرکز او ولاياتو په تعليمي مؤسسو کي څلور زره اته څلويښت ښځي د ښوونکو په حيث په کار گمارل شويدي .

د مرغومي ۱۷ :

د ښځي د بين المللي کال په مناسبت د کندهار د منورو ميرمنو له خواد زرغوني اناد ليسي په سالون کي يوه غونډه شوي وه .

د مرغومي ۱۷ :

د هيواد په کرونه گرو باندې دلوم د مياشتي ترپايه پوري د څه د پاسه پنځه سوه اواتيسا مليونه افغانيو په بيه کيمياوي سره ويشل شويده .

د مرغومي ۱۸ :

د افغانستان د تجارت او صنايعو د اتاقونو قانون په نولسو مادو کي درسمي جريدي په يو ويستمه گڼه کي خپور او نافذ شو .

د مرغومي ۲۰ :

د دولت رئيس او صدرا عظم اود افغاني سره مياشتي ډولني دحامي ښاغلي محمد داؤد په

دداخلی خبرونو کرونولوژی

د مرغومی ۲۳ :

د بادغیس ولایت پنځو دښخی د بین المللی کال له امله دکلای نودنجونو دښوونځی په ودانۍ کی یوه غونډه کړی وه .

د مرغومی ۲۴ :

ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد داؤد دپیغام په لوستلو سره دگرځندوی کال پیل شوه ۱۹۷۵ کال افغانستان او دآسیاد جنوب په اتو نورو هیوادونو کښی دگرځندوی دکال په توگه ټاکل شویدی .

د مرغومی ۲۴ :

د تقدی دریم کورس چه دروغتیا داساسی مرکزو نوداکترانو دپاره دعامی روغتیا په مؤسسه کښی پرانستل شوی وو پای تسه ورسید .

د مرغومی ۲۴ :

اتلس ملیونه ډالره دهیواد دتجارتی مالونو دوارداتو اوصادراتو په بیلانس کښی دسږ کال په نهومیاشتو کښی زیاتوالی راغلی دی . دسږ کال په نهومیاشتو کښی خارج ته د هیواد دتجارتی مالونو صادرات یو سلودو پنځوس ملیونو ډالرو ته رسیدلی دی داسی حال کښی چه په همدغه موده کښی دافغانستان د ضرورت وپ مالونو واردات یو سلو څلور دیرش ملیونه ډالرو ته رسیدلی دی .

د مرغومی ۲۵ :

ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم په پیغام دآسیا، جنوب دتوریزم کال پیل شو . غونډه دملی سرود په غږولو سره پیل شوه او وروسته ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم

لارښوونه افغانی سری میاشتی دپښتو نستان په صوات کی د وروستی زلزلې له مصیبت څپلو سره پنځلس زره ډالر مرسته کړیده .

د مرغومی ۲۰ :

دښځو دبین المللی کال په مناسبت دهلمند ولایت دمركز لښکرگاه دښار په کلتوری مرکز کی یوه غونډه وشوه .

د مرغومی ۲۰ :

پنځلس زره اته سوه څلرو ینت ټنه پومبه په دری وروستیو میاشتو کی دبلخ دجن او پرس اودتیل ایستلو مؤسسی پیروولی ده .

څه دپاسه دوه سوه دری دیرش میلیونه افغانی ددولت دکریدت څخه دپومی دبی په مقابل کی دبلخ جوزجان ، فاریاب اودسمنگان دولاياتو کرونه گروته په همدی موده کی ورکړی شویده .

د مرغومی ۲۱ :

دبر ښنا دشل کیلوواټه جنریتر په درولو سره دنیروز ولایت روغتون روښانه کړی شو .

د مرغومی ۲۲ :

دولایتونو دکرنی درواچولو دمدير انسو ورکشاپ چه دلیندی دمیاشتی په څلورمه نیټه په کابل کښی جوړ شوی وپای تسه ورسید .

د مرغومی ۲۲ :

دپیر روښان بین المللی سیمینارچه د مرغومی دمیاشتی په ۱۵ نیټه دکابل پوهنتون په ادیتوریزم کښی پیل شوی وو پای ته ورسید .

د افغانستان کالني

د سرو صليبو نوټو لنود ليگ له لاري د افغاني
سري مياشتي ډټولني سره مرسته کړيده .

د سلواغي ۴ :

د تجارت دوزارت په پيشنهاد دوزيرانو د
عالي مجلس په تصويب او د دولت د ښاغلي

رئيس او صدراعظم په منظوري د هيواد دخلکو
داکټريت دکڼي په مقصد دخاورو د تيلو حق
الانحصار دانحصار راتو کميشن او گمرکسي
محصول وپنل شوه د حق الانحصار کميشن
اود گمرکي دمحصول په بخشس سره دخاورو
تيلو په هر هکيلو کښي نژدي دري افغانسي
ټيټوالي راځي .

د سلواغي ۴ :

د سلواغي د مياشتي دو همه نيټه دمحرم -
الحرام لسمه ورځ چه د حضرت امام حسين
(رض) دشهادت دورځي سره برابره وه داسلام
ددغي تاريخي پيښي د يادوني مراسم په ټول
هيواد کښي ونمانځل شول .

د سلواغي ۵ :

د کابل دعالي دارا لمعلمين په خدمت کي د
داخلو ښوونکو دپاره پنځلسم ټولگي دپوهني
دوزارت لومړي معين پوهاند ډاکتر محمدصديق
پرانست .

د سلواغي ۸ :

د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد
دخوا خوږي او همدردی مراتب دهغو شپږ و
تنوباتي کسانو ته دبد خشان دوالي په واسطه
ابلاغ شول چي دشغنان په علاقه داري کي
دواوري دښوئيد وپه اثر مړه شوي دي .

پيغام داطلاعاتو او کلتور دوزير پوهاند ډاکتر
نوبين لخوا ولوستل شو .

د مرغومي ۲۵ :

د ښځي بين المللي کال دکندز په ښار
کي په يوه غونډه کي ونمانځل شو .

د مرغومي ۲۷ :

د فراه د ولايت دشين ډنډ دولسوالي دسور
ويالي پروزه د دولت له بودجي څخه ددری لکه
او اوه يشت زره افغانيو په لگښت بشپړ شوي
ده .

د سورد ويالي پروزه دوه سيفونه لري چه
هريو سيفون يي يوسلو دوه ديريش متره اوږد
والي لري او پنځه اويا سانتي متره قطر
لري .

د مرغومي ۲۷ :

دمصر دعربي جمهوريت دلوی سفارت د
علمي او فرهنگي همکار پوپه لړکي نوموړي
سفارت پنځه سوه ټوکه عربي دري او پښتو
کتابونه دکابل پوهنتون داربياتو او بشري
علومو دپوهنځي اختصاصي کتابتون ته
اهدا کړيدي . دغه راز دالمان داتحادی
جمهوريت لوی سفارت اوه سوه ټوکه الماني
کتابونه او په کابل کښي دهند لوی سفارت
۶۸ ټوکه دري او انگليسي کتابونه نومړي
کتابتون ته اهدا کړيدي چه نوموړي کتابونه
په تشکر سره منل شويدي .

د مرغومي ۲۷ :

د تالفان دښار دخښا ک داو بود پروژي
لومړي برخه دتخار والي پرانسته .

د مرغومي ۲۸ :

داتريش سويس سویدن انگلستان او دفنلند

دداخلی خبرونو کرونولوژی

د سلواغی ۸ :

وخته کار دپیل کیدو له وخته په دغه فابریکه
کسی شپږ سوه تنو کارگروته کار پیدا
شویدی .

له‌څو مودی څخه را پدېخوا دغه فابریکه
۲۴ ساعته کارکوی په داسی حال کی چه دمخه
په دغه فابریکه کی دوه وخته یولس یولس
ساعته کار کیده .

دسلواغی ۱۲ :

ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد
داؤد دهدایت په اساس دلښکر گاه دښار اود
هلمند ولایت هغو پنځه ویشو کورنیو ته د
افغانی سری میاشتی‌تولنی مرستی ورویشل
شوی چه کورونه یی تیره اونی دورښتو نوپه
اثر ټنگ یا زیانمن شویدی . همدغه راز د
دغی ټولنی مرسته دهغو خلکو پاتی کسانو ته
ورکړی شوه چه په دغی پېښی کی مړه شوی
دی .

دسلواغی ۱۴ :

دکوز کونې دولسوالی دکلاتک دسیمی د
څښاک داوبو شبکه دننگرهار والی پرانستله .
دغه شبکه چه دملگرو ملتو په مرسته د
روغتیا وزارت بشپړه کړی خلور وزروا وسیدو
نکوته دڅښاک صحنی او به ورکوی .

دسلواغی ۱۴ :

دبغلان دولایت داجمیر په ویا له کی دنویو
ساختما نو نوپه بشپړیدو سره دغه دپاسه
اتپازرد جریبه ځمکی دخړو بیدوبنه زمینه
برابره شویده داجمیر دو یالی دنو یو
ساختما نو نوپه ترمیم کی دکرنی مدیریت د
غوری دسمنتو دپوری شرکت اود کرکردپرو

دجمهوری دولت دتنگ لاری په اساس د
ارغنداب او هلمند دناوی په پروژه کی یو
زرو شپږ سوه اته جریبه ځمکه بی ځمکوخلکو
باندي ویشل شویده .

دغه ځمکی دوهمه درجه دی او په یوسلو
خلورد یرش کورنیو ویشل شویدی . دغه
ځمکی داوبو لگولو ساختمان لاری اود گرمیسر
په ولسوالی کی پرتی دی .

د سلواغی ۸ :

سږ کال دلورگر په ولایت کی دکلسیو د
پراختیا او خلکو په گډه همکاري دشلو کیلو
متروپه اوپردوالی دوه فرعی سړکونه دری لوی
اویولس کوچنی بلونه جوړ شویدی .

دسلواغی ۹ :

دښځی ددین المللی کال دنمانځلو په مقصد
داطلاعاتو او کلتور دمدیریت تر نظر لاندی
په کندهار کی دښځو دانسجام جرگه کی جوړه
شوه .

دسلواغی ۱۱ :

ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد
داؤد دخواخویری او همدردی پیغام دهلمند په
ولایت کی دوروستیوورښتونو مصیبت خپلوته
مستوفی او دولایت وکیل ورساوه .

په هلمند کی وروستی ورښتونه دلښکرگاه
دښار لکان په سیمه کی دنهو کورونو دنپیدود
پنځوسو کورونو دزیانمن کیدو او په چاه
انجیرکی دیو گدام دنپیدو سبب شویدی .

دسلواغی ۱۱ :

دیگرامیو دنساجی په فابریکه کی ددری

د افغانستان کالني

او تصويب کړاود پوهني وزارت ته لارښوونه وشوه چه د منظور شويو هدفونو او پاليسي سره سم لومړي شپږ ټولگيز لومړني ښوونځي په تدريجي توگه دولاياتو په ټولو مرکزونو او وروسته په ټول هيوادکي اته ټولگيزولومړنيو ښوونځيوته لوړکړي .

د سلواغي ۱۷:

د جبل السراج د سمنټو دفابريکي دسږ کال د لسو مياشتو په توليد اتو کي دتير کال د همدغي مودي په انډول اووه زره ټنه سمنټ زيات شويدي .

د سلواغي ۱۷:

داسعد آباد او جلال آباد د دسږک په اوږدوکي دڅه پاسه يو مليون اواته سوه زره افغانيوپه لگښت يوشمير پلونه او کوچني پلونه دکار دقواؤ دلومړي يونټه له خوا جوړ شويدي . ددغه سږک په اوږدوکي دتوافيکو په تگ رانگ کي داسانتياو دبرابر ولو په مقصد څلور پلونه او بوديرش کوچني پلونه نوي جوړ شويدي .

د سلواغي ۱۹:

د سږکال په لسو مياشتو کي دننگر هازو لغمان دولاياتوپه کروند گرو باندی دڅه دپاسه اته شپيته مليونه نهه سوه پنځه ويشتزره اته سوه افغانيو سره اود کرنی ماشين آلات ويشل شويدي .

دزراعتي پرو گرامونو دپرا مختيا او د بزگرو دزياتي استفادي په باب دانقلابي دولت دتگ لاري په پيروي دڅه دپاسه اته شپيته مليونه اته ويشتزره يوسلو څلوېښتوافغانيو

سکرو مؤسسو او ددغه ځای خلکو برخه اخيستی وه .

د سلواغي ۱۵:

دسږ کال په لسو مياشتو کي د گلپهار او جبل السراج په نساجي فابريکو کي څه دپاسه اوه څلوېښت مليونه څلورسوه متره ټوکران توليد شويدي .

د سلواغي ۱۶:

د افغانستان پوهنه د خو کالو راهيسي د دوی اودهغوی دشهرت طلبی دتمایلا تسو دلاس اله شوه او متناسفانه دهيواد دنوروبرخو دپراختيا سره متوازنه پراختيا په نظر کي ونه نيول شوه او د متوازني پوهني اصل ديوي داسي پوهني شکل او ماهيت غوره کړي چه توازن هدف او صحيح پروگرام يی نه درلود. ځکه ددی ايجاب کيده چه په بېره سره په دغه بازه کي دعصر دايجاباتو سره سم او دنورو هيواد ودتجربو څخه په استفاده او د افغانستان دنوی نظام دهدفونو سره موافق گټور اقدامات وشي او دهغی معقول او عملي امکان ولټول شي اوبنسټ يی کيښودل شي.

ددغو ايجاباتو د درک له مخي دڅه مودي راهيسي دانقلاب دمشر ښاغلی محمد داؤد د لارښووني سره سم دتکره کسانو په گډون يو کميسيون مؤظف شوچه په موضوع غسور او څيړنه وکړي چه په نتيجه کي يی دافغانستان په پوهنه کي يو مترقي او بنيادی ريفورم ترتيب او دغور دپاره يی دوزيرانو عالی مجلس او مرکزی کميټي ته وسپاره .

دوزيرانو عالی مجلس دهغه مطالعه تائيد

دداخلی خبرونو گرونو لوی

دسلواغی ۲۲ :

څه دپاسه یو سل او څلور شپيته زره افغانی قره قلی پوستکی دلندن په لیلام کی په څه د پاسه نهسه سوه پنځه نوی زره ستر- لنگک پونډو پلورل شویدی دسپن کال په څلورم لیلام کی دپوستکوعمومی منځنی بیه شپین اعشار په صفر پنځه ستر لنگک پونډه وه .

دسلواغی ۲۲ :

په کابل کی دامریکا لوی سفارت دعدلیی دوزارت دقضا داداری لوی آمریت کتابتون د ۱۸۳ ټوکه کتابونه ورکړل.

دسلواغی ۲۳ :

دزراعتی محصولاتو دلوپن یدو په مقصد د جمهوری دولت دتنگ لاری په پیروی دڅه د پاسه شپاړ سو ملیونو اوه سوه زروافغانیو کیمیاوی سره اصلاح شوی غنم او دکرکی ماشین آلات دبغلان او سمگانو دولایاتو په کرونه گرو په تیرولسو میاشتو کی دپور په توگه ویشل شویدی .

دتلې ، لرم اولیندی په میاشتوکی دڅوارلسو ملیونو دری سوه اوه زره افغانیو برا بړه کیمیاوی سره اودکرکی اصلاح شوی غنم اودغه راز د سپرکال په لسو میاشتو کی ددوه ملیونه څلور سوه اوه پنځوس زره افغانیو برابسر دکرکی عصری ماشین آلات لکه قراکتور اوواقر بمپونه او دمالداری او باغوانی تولسیدای پورونه دبغلان او سمگانو دولایاتو کرونه گرونه دمرستی په توگه ورکړی شویدی .

په ارزښت یوری اودای امونیم فاسفیت کیمیاوی سره دکرکی دپیر مختیا دبانک دنمایندگی له لاری دکرکی او اوبو لگولو د وزارت ترویج دامور پنو او دافغان کیمیاوی سری دشرکت په همکاری ددغو ولایاتو په کرونه گرو باندی په یوز ویشل شویده . دغه راز ددغو ولایاتو له کرونه گرو سره دتراکتور اوواتریمپ په شان ماشیننی پورونه او تولیدی کړیدتونه اته سوه اوه نوی زره شپین سوه شپیتو افغانیوته رسیری .

دسلواغی ۲۰ :

د کابل ښار دښاری پلانو او دنوروتفصیلی پلانو دیوکولو دپاره دفواید عامی دوزارت دښاری پلان جوړو لومدیریت دکابل ښاروالی سره یوځای شو .

دسلواغی ۲۰ :

دڅه دپاسه یو ملیون نهه سوه زره افغانی دغوری دبر ښنا دموئسی دسپن کال دلوپن یو شپږو میاشتو په عواید وکی دتیر کال دهمدی مودی په نسبت زیاتی شویدی .

د سلواغی ۲۱ :

دبغلان دقند دفابریکی دڅلور دیرشم کمپاین څخه اته زره اته سوه یواتیاټنه بوره لاس ته راغلی ده .

دسپن کال په تولیداتو کی دتیر کال په نسبت یو زرو څلور سوه پنځه څلویشته ټنه بوره زیاته شویده چه دغه کار دکرونه گرونه په گټه دچغند رودیپی دزیاتوالی ددولت په مرسته دکیمیاوی سری دویشلو اودجوی شرايطو نتیجه ده .

د سلواغې ۲۳ :

نېو مياشتو كې دهغوى د فعاليتونو د زياتوالي په غرض د پور په ډول مرسته شويده .
همدا رنگه څه د پاسه پنځه سوه زره افغانى د شاتو انفرادى مچيو د خاوندانو سره د پور په ډول مرسته شويده . دغه راز څه د پاسه دوه نوى مليونه افغانى كو پرا تيفو نو— ته د بگلان د قند شركت او د پومبى شركتو نو ته دهغو د معامله لرونكو كروند گروته كريدت وركې شويدي .

دهوا پيژندنې بين المللى مؤسسې يوكمپيوتر دهوا د حالاتو په تحليل كې د استفادې په مقصد د ملكي هوايي رياست دهوا پيژندنې انستيتوت ته د مرستې په توگه وركړيدي .

د سلواغې ۲۴ :

كروند گروود سړى د برابرې لويه غرض د ژرند وشو لو پاكوولو دما شينو نو اواره پد چالانو لولپاره څه د پاسه نهه سوه زره افغانى د پور په ډول معامله شويده .

د جمهورى دولت د كرنلارى سره سم د سپر كال په نېو مياشتو كې د كرنى او اوبگولو د وزارت د انكشافى پروگرام لاندې كروندگرومالدارواو يو شمير مؤسسو ته څه د پاسه شپږ سوه او يا مليونه افغانى مساعد پور وركې شويدي .
د ماشينې كولو په غرض دوه سوه دوه شلو بيت بشپړ ټر اكتورونه د دوه سوه شپږ وواتر پمپونو سره داسانو شرايطو لاندې هم په همدې وخت كې د ولاياتو كروند گروته وركړ شويدي چه ټوله بيه يې څه د پاسه اتيا مليونه افغانى كېږي .

د سلواغې ۲۷ :

د جلال آباد د ښار په سب ستيشن كې په يوساعت كې د خلوو زره كيلو ولته امپير په قوه د برښنا يو تر انسفارمر پكار واچول شو .
چه دمخه د جلال آباد د ښار د سب ستيشن برښنا د دوو تر انسفار مرونو له لارې چه هر يو يې يو زرو شپږ سوه كيلو واټه امپيره قوه درلوده او ټوله درى زره او دوه سوه كيلو ولته كېده وپشل كېده .

دغه راز د كرنى د توليداتو د سطحې د لوړ— يدو په غرض څه د پاسه د درى سوه شپږ مليونو افغانى كيمياوى سره او د كولو اصلاح شوى غنم دهيواد كروند گروته د مساعد پور په ډول وركړ شويدي .

د سلواغې ۲۹ :

د خرڅې د پله دوړيو او بدلو فابريكه له درى كاله ځنډنه وروسته بيا په كار واچول شوه .
د خرڅې د پله دوړيو او بدلو فابريكه به وروسته له دې دكانو اوصنا يعو د وزارت تر اترلاندې فعاليت ته به دوام وركړي .

د باغونو د پراختيا په غرض څه د پاسه درى سوه مليونه نهه سوه زره افغانى د هيواد د ولاياتو د باغونو خاوندانوته د پور په ډول وركړ شويدي .

دهغه پلان له مخې چه په نظر كې نيول شوى په راتلو نكې وخت كې به د خرڅې د پله

څه د پاسه يو سل اته شپيته مليونه افغانى د ځينو مؤسسو لكه د اهو بو ټونو جرمنگري د شاتود مچيود هرات د پومبى اگرو بزنس اود توليد ځينو نورو مؤسسو ته د سپر كال پسه

د داخلی خبرونو کړو نولوژی

د کب ۵ :

د باندنيو چارو دوزارت د اطلاعاتو مدیریت وویل چه په کابل کی د امریکا د لوی سفارت شارژدافیر ددغه وزارت د سیاسی معین ښاغلی وحید عبدالله سره د کب د خلومی نیتی په کتنه کی پاکستان ته د امریکا د وسلو د صادرولو د بند یزدلری کولو د نژدی اعلام په بسا ب اطلاعیه ده ته وسپارله .

دغه اطلاعیه دافغان نستان د جمهوری دولت تر کلک غور لاندی ده او دهغی په باب په دافغانستان نظروروسته دا اعلامی په ترڅ کی نشر شی .

د کب ۵ :

د خه د پاسه نولس ملیونو افغانیو پسه لگښت دمیدان ښار په نوی ښار کی دوردگو د ولایت ددو ایروودانی بشپه شویده

په جوړوشویو ودانیو کی د ولایت مستوفیت دمحمکی دریاست دعامی روغتیا دآمریت فواید عامی کرنی پوهنی دخوراک کی شیانوناومخا براتو دایری او نوری خانگی شامل دی .

د کب ۶ :

د باندنيو چارو وزارت دغه اعلامیه نشر ته سپارلی ده : پاکستان ته د وسلو د صادرولو د بندیز دلری کولو په باب امریکا دم متحد و ایالاتو د حکومت تصمیم دافغان نستان د حکومت او خلکو د ژوری اندیښنی او تشویش سبب شویدی داتصمیم په سیمه کی دسولی او آرامی دتشویق دادعا سره پوره توپیر لری او دافغان نستان حکومت نشی کولی داومنی چه پاکستان ته دوسلی دلیر لوبیا پیل کیسدل

دویو اوبدلو دفابریکی تولیدات په کال کی دیو ملیون مترو توکروا سلو زرو کمپلو په ظرفیت زیات شی .

د کب لومړی :

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد د پنجنشنبی د ورځی تر غرمی د مخه په لسو بجواو پنځه څلویښتو دقیقو د جمهوری اردو مرکزی روغتون وکوت .

داردو د مرکزی روغتون څخه د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کتنه چه په سیمه کی یو دیر سجمال روغتون دی څه ناڅه دوه ساعته روانه او په هره برخه کی د پروژی دامسراو داخلی او خارجی کارکو ونکو له خوا توضیحات وپراندی کیدل .

ښاغلی محمد داؤد د روغتون د جوړولو دکارد پرمختگ له امله خوښی څرگنده کړ .

د کب ۳ :

د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم خاص نماینده ښاغلی محمد نعیم دیوه هیات په مشری دنیبال دباچا بیراند را بیریکرام شاه دیوا د تاج په سرولو په مراسمو کی دبرخی اخیستو دپاره چه ټاکل شویده د کب په پنځمه نیټه په کتمندو کی په ځای شی تر غرمی د مخه دغه هیواد ته لای .

د کب ۵ :

په منځنی ختیځ کی د ښا بانا تو دارئی خواصو دساتنی او څیړنی د بوررد در یمه غونډه په انترکا تیننتال هوټل کی دکرنی او اوبو لگولو دوزارت دمعین ښاغلی فضل الرحیم (رحیم) له خوا پرانستل شوه .

د افغانستان کالني

د ښځو د ژوند حالت د ښه کولو له مخې په فابريکو او مؤسسو کې د کارگرو او مستخدمينو ښځو د پاره د زيږوني نه د يرش ورځي دمخه او شل ورځي وروسته له معاش سره رخصتي تصويب شويده .

د کب ۷ :

د دولت د ښاغلي رئيس او صدرا عظم خاص نماينده ښاغلي محمد نعيم د نيپال د پاچسا اعليحضرت پيراندراپير بيگرم شاه د يوادتاج په سرکولو په مراسمو کې د گډون نه پس له غرمې نه وروسته په دري بجو کابل ته راغی .

د کب ۱۰ :

د دولت درئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د خواخوږي پيغام د بدد خشان والي دهغو د ووتلوياتي کسانو ته ورساو چه د بهارک په علاقه داري کې دواوري د ښوئيډوبه پيښه کې مړه شويدي . دغه راز د بدد خشان والي د افغاني سري مياشتي د ټولني مرسته د سيف الله او گدا محمد پاتي کسانو ته چه پدي پيښه کې مړه شويدي وسپارله .

د کب ۱۰ :

د مزار شريف کيمياوي سري د فابريکي دوهم لين په اساسي توليد پيل وکړ . د دغې فابريکي لومړي لين د سپر کال په لومړي يووختو کې په کارا چول شوي او تراوسه ئي دولس زره ټنه ديوريا سره توليد کړيده .

د مزار شريف د کيمياوي سري د فابريکي

د دوهم لين اوس دورځي سل ټنه ديوريا سره

توليدوي چه د لومړي لين سره سره به په

به د آسيا پدي سيمه کې د قواو دانهول د مينځه تللو او تسليحاتي مسابقي سبب نشي .

د افغا نستان حکومت په نزد پاکستان ته دوسلې د صادرولو د بنديز لري کول په تيره بيا دغه وخت کې چه د پاکستان نظامي پوځو نود پښتنو او بلوڅو خلکو په مقابل کې په عملي ډول په ډير بي رحمه او په جايرانه اقدام لاس پوري کړيدي .

د افغا نستان د خلکو او د پښتنو او بلوڅو دزياتي خواشيني سبب شوي دي چه دهغه عواقب به دنړۍ دغه سيمه کې دسولي او آرامي د ټينگښت دپاره په هيڅ ډول گټور نه وي .

همدا رنگه د حير انبيا ځای دی چه د امريکا د متحدو ايالاتو غوندي هيوادچه تل دنړۍ د سولي او آرامي دساتني خبري کوي په عمل کې دهغه ادعا سره پوره بل ډول چال چلند کوي لکه چه د افغانستان حکومت په وار وار ويلي دي د پرمختيا په حال کې هيوادونه يواځي دسولي او کرازي لاندې کولي شي دخپلو ټولنو د اجتماعي حالت انکشاف او لوړتيا او د اقتصادي سطحې لوړولو ته ورسپړي او دوسلو د صادرولو بنديز لري کول نه يواځي ددغو سترو همدونو دخورا قيمتي منابعو د انحراف سبب کيسپړي بلکه ديوې کړکيچني او خطرناکي فضا د پيدا کولو نه به پرته بله نتيجه ور نه کړي .

د کب ۶ :

څه د پاسه څلور سوه يو څلوېښت زره مربع متره قالين دروان کال په يوولسو مياشتو کې بهر ته ليرل شويدي .

د کب ۷ :

د جمهوري دولت د همدونو او په هيوادکي

دداخلی خبرونو کرونولوژی

مجموعی توگه دهغو تولیدات دوه سوه ټنوته لور کپړی شی .

دگب ۱۱ :

څلور سوه شپږ اویازره پنځه سوه دري پنځوس متره دو بره ټوکر دبلخ دنساجسی فابریکی دسپن کال دیولسو میاشتو په تولیداتو کی دتیر کال دهمدی مودی په نسبت زیاتی شویدی .

دگب ۱۳ :

دمالی دوزارت په پیشنهاد دوزیرانو د عالی مجلس په تصویب اود دولت دښاغلی رئیس او صدرا عظم په منظوری ددولت دماهورینو بشونکو او اجیرانو کوپرا تیف منظور شو .

دگب ۱۷ :

دوزیرانو عالی مجلس دکانونو تر څمکی لاندی کارونو کی دښځو داستخدام منع کول تصویب کړل. دوزیرانو عالی مجلس دهیواد دښځو د طبقی داجتماعی حالت دښه کولو په بساب دجمهوری دولت دهدفونو له مخی اود کسار دبین المللی جرگی له خوا دتصویب شوی پنځه څلویښتمی گپی مقاوله لیک په استفاد چه په هغه کی افغانستان هم غړیتوب لری دکانونو دڅمکی لاندی کارونو کی دښځو داستخدام منع کول تصویب کړی دی.

دگب ۱۷ :

دهیواد دښځو دنضمت ښکار ندوی دعکاسی نندارتون په کابل نندازی کی پرانستل شو.

دگب ۱۸ :

ددولتی دایرو او تصدیو دپیرودنی نسوی مقررات په دریو فصلونو او اوه څلو پښتو مادو کښی دوزیرانو عالی مجلس تصویب کړی

ددهغو تولیدات دوه سوه ټنوته لور کپړی شی .

دگب ۱۱ :

څلور سوه شپږ اویازره پنځه سوه دري پنځوس متره دو بره ټوکر دبلخ دنساجسی فابریکی دسپن کال دیولسو میاشتو په تولیداتو کی دتیر کال دهمدی مودی په نسبت زیاتی شویدی .

دگب ۱۳ :

څه دپاسه اوه ملیونه شپږ سوه زره افغانی دفره دښار دمحافظوی بند اوسیل بر دجوړولو دپاره ددولت له خوا منظور شویدی.

دگب ۱۴ :

دمالی دوزارت دپیشنهاد په اساس اود واکمنو مقاماتو په منظوری دملی بس دتصدی اساسنامه په شپږ وفصلو نو او درویشستو مادو کی تصویب شویده .

دغه موسسه د افغانستان د جمهوری دولت دتک لاری په اساس دحمل ونقل دچکتیا اود خلکو دهوسپاینی دتامین په مقصد ددری سوه ملیونو افغانیو په لومړنی پانگه دیوی درلنی تصدی په توگه دمالی دوزارت په چوکاټ کی جوړه شویده .

دگب ۱۵ :

دجمهوری دولت د ۱۳۵۴ کال نولس ملیارده یو سلو شپږ اویا ملیونه دري سوه شپږ اویازره افغانی بودجه دوزیرانو دعالی مجلس دتصویب نه وروسته ددولت دښاغلی رئیس اوصدرا عظم منظور کړیده .

دهیواد د ۱۳۵۴ کال بودجه په داسی ډول

د افغانستان کالني

يووالی دیوه هیواد دپرمختګ وسیله بللی ده. دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم وینا د کندهار د پنا ریانو د زرګونو تنوله خواپه خوښی او خوشالی اود ژوندی دی وی دجمهوریت مؤسس او ژوندی دی وی ستر داؤد پشعارونو سره بدرګه کیده.

دکب ۲۶:

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد له خپلو ملګرو سره دیوه رسمی او دوستانه سفر دپاره دافغانستان په وخت تر غرمی وروسته په دریو بجو بغداد ته ورسید.

دکب ۲۶:

د انقلابی دولت دکې نلاری په اساس یوسلو پنځو نورو کورنیو ته دننګر هار دناو ی دپراختیا په پروژه کې ځمکه ویشله شوه. په غازي آباد کې دمؤطف هیات په وړاندی دپچی په حکم مستحقو کسانو ته ځمکه ورکړی شوه.

دکب ۲۹:

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهند بنگله دیش او عراق هیوادو ته له رسمی او دوستانه سفرونو څخه وروسته په خیر وطن ته راغی. د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم اودهغه سره ملګری هیات د سپر لړۍ الوتکه دکب په ۱۹ نیټه تر غرمی وروسته په دوو بجو او پنځه څلویښتو دقیقو دکابل په بین المللی هوایی ډګر کې راښکته شو.

دوری لومړی ۱۳۵۴:

د بزګر ورځ له غرمی نه مخکې دخیر خانی

د دولتی دایرو او تصدیو د شیانو د پیرو دنی دپارو دښه انسجام دپاره نوی مقررات تصویب شوی دی.

دکب ۱۹:

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهند په یوه پنځه ورځنی رسمی اودو ستانه سفر دکب په ۱۹ نوی ډیلی ته ورسید.

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم او ددوی ورسره هیات ته نوی ډیلی ته درسیدو په وخت کې دهند مشرانو او خلکو توداوپه زړه پوری هرکلی وواپه.

دکب ۲۰:

د اطلاعاتو او کلتور دوزیر پوهاند ډاکتر نوین له خوا د دولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد د پیغام په لوستلو سره دامیر خسرو بلخی د احوال څیړنی او آثار د تحلیل مجلس پیل شو.

دکب ۲۰:

د کمکیانو په جرا یمو پوری د مړو طو مقرراتو ضمیمه چه د جمهوریت ددریم فرمان دروحيی سره سمه ده عدلیه وزارت د قضائی عالی شورا له تصویب څخه وروسته نافذه شوه.

دکب ۲۵:

د دولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد اود هغوی د ملګرو د سپر لړۍ الوتکه عراق ته د سفر په لاره کې په دوو بجو او دریو دقیقو د کندهار په بین المللی هوایی ډګر کې راکوزه شوه.

دکب ۲۵:

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد د کندهار د ښاریانو په ټولنه کې د فکر او عمل

دداخلسی خبرونو گرونولوژی

دغابښی په لمن کی دخاصو مراسمو په ترڅ کی ونمانځل شوه .

دغابښی په لمن کی دخاصو مراسمو په ترڅ کی ونمانځل شوه .

دوری لومړی:

دشاه ولايتماآب دروضی علم د افغانستان دترقی او نیکمرغی زنومر دستر مشرددو لت درئيس اوصندراعظم ښاغلی محمد داؤد دروغتیا په دعا په مزارشریف کی پورته کړای شو او پدی ډول دگل سرخ لرغونی میله پیل شوه .

دوری ۲ :

په نړی او بین المللی بازارونو کسی په وروستیو دووکالوکی داترزی دبحران اودیو دلوروالی مسألی اواقصادی مشکلات پیدا کړی دی . چه له دی کبله زیاتره پرمختیایی هیوادونه زیانمن شویدی اودیو په لوړیدو کسی دغه زیاتوالی په بین المللی مارکیټونو کی دپوری او پترولو دپو دلوریدو سبب شویدی .

خرنگه چه دجمهوری رژیم یوستر مقصد زمونډ دخلکو نیک مرغی او هوساینه ده دولت ددغی وجیبی په توگه دپو دلابتوساتلو په غرض د۱۳۵۴ کال په بودجه کی دپوری او نفتی موادو دپبی دتفاوت دپاره یو ملیارد او دوه سوه ملیونه افغانی دسبسدی په توگه اټکل کړی چه دسبسدی ددغه رقم دمنلو او دگاونډیو هیوادو دپو په نظرکی نیولو سره سم په یولیتزر ډیزل کی ددو افغانیو او په یوکیلو بوره کی دشپرو افغانیو زیاتوالی تجویز کړچه ددغه اعلان په څیریدو سره به په ټول هیوادکی دپو لیتزر ډیزل بیه اته افغانی او یو کیلوگرام بوری بیه دیرش افغانی وی .

دوری ۳:

دپامیر دوادنی په نامه دپوی څلور پوړی

دوری ۴:

دغوری دسمنتو فابریکی څه د پاسه یسو ملیون اودوه سوه زره ټالره اویوسلو دری دیرش ملیونه افغانی تیرکال له هیوادنه دباندی اودننه دسمنتو دپلورولو له لاری لاس ته راوړی ده .

دوری ۵ :

داسلام دستر پیغمبر سرورکائنات حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نیکمر غه میلاد دکلام الله مجید دختم دنوی احادیثو دلوستلو دنعتونو اووینا وخطابواو دټولنو په جوړیدو سره په ټول هیوادکی ونمانځل شو .

دوری ۶ :

ددولت رئیس اوصندراعظم ښاغلی محمد داؤد تر غبر می دمخه په یولس نیمو بجو داعلی حضرت فقید ملک فیصل د سړی دښخولو په مراسمو کی دبرخی اخیستو لپاره سعودی عربستان ته لاړ .

دوری ۶ :

تیرکال دبلخ، جوزجان ، فاریاب اوسمنگانو دولایانو کروندگرو دری سوه دری اټیاملیونه افغانی دخپلی پومی دحاصل نه لاس ته ورزیدی .

دوری ۷ :

ددولت رئیس اوصندراعظم ښاغلی محمد داؤد دفقید اعلی حضرت ملک فیصل دجنازی دښخولو په مراسمو کی دگپون نه وروسته دوری په اوومه

د افغانستان کالني

وزارت کي جوړشوي ؤ پای ته ورسيد .

دوری ۱۵ :

د تيرکال دکب د مياشتي ترپايه پوري د بلخ جوزجان افغانيانو د ولاياتو په کرنديرو باندې د خليرو ويشلو مليونو او شپږ سوه زره افغانيو په بيه کيمياوي سره ويشل شويده .
د دغو ولاياتو کرنديرو ته په نغو او د پور په ډول دوه زره دري سوه نولس ټنه کيمياوي سره ورکړ شويده .

دوری ۱۵ :

د ۱۳۵۲ کال په نسبت په تيرکال کسي د سپين زر شرکت په دستگاوي دوه زره پنځه سوه يوويشت ټنه غوړي زيات توليد شويدي .

دوری ۱۷ :

د ننگرهار د پوهنتون دليلي دوداني د بنسټ ډبره د پوهني دوزير پوهاند عبدالقيوم له خوا په داسي حال کي چه دروغتيا وزير پوهانسد ډاکتر نظر محمد سکندر هم حاضر ؤ دجلال آباد د درونتي په ساحه کي کيښودل شوه .

دوری ۱۸ :

د دروغتيا جهاني ورځ د ټولنو په ترڅ کسي په ټول هيواد کي ولمانځل شوه .

دوری ۲۳ :

د بغلان په ولايت کي د چغندر روکرونديگروته څه دپاڅه تپه مليونه افغاني تقاوي ورکړي شويده په وروستي يو مياشت کښي کروندگروته د چغندرويوسلو ډوپنځوس ټنه تخم په وړيا ډول ويشل شوي او دغه راز داتو مليونسو افغانيو په بيه کيمياوي سره هغوي ته ورکړي شويده .

نيټه د ماسپښين په دوو بجو او د يرشو دقيقو د سعودي عربستان څخه وطن ته راغي .

دوری ۷ :

تيرکال د گلپهار پلخمری او جبل السراج د نساجي په فابريکو کي څه دپاسه شپږ پنځوس مليونه اونډه سوه زره متره ټوکر توليد شوي چه د ۱۳۵۲ کال په نسبت يو مليون اووه سوه زره متره زيات دي .

دوری ۹ :

د جمهوري دولت هدفونو د بنه پوره کيدو او د اداري نيکي تياؤ دلري کولو دپاره د سيمه ايزي اداري په نامه د واليانو سيمينار د کورنيسو چارو وزير نياغلي فيض محمد په هغه وزارت کي پرانيست .

دوری ۱۱ :

د راډيو ترپاي ايزوتوب د مرکز د ودانۍ د بنسټ تيره د پوهني وزير پوهاند عبدالقيوم د کابل پوهنتون په سيمه کي کيښودله .

دوری ۹۱ :

د ۱۳۵۲ کال په مقايسه د بگراميو د نساجي د فابريکي د تيرکال په توليداتو کي څه دپاسه يو مليون او سل زره متره ټوکر زيات شويدي .

دوری ۱۲ :

د دري شپيتو مليونو او دري سوه زرو افغانيو د نډول کيمياوي سره د کرنې د محصولاتو د زياتوالي دپاره د پروان او باميانو د ولايتونو کروندگرو او باغوالو ته ورکړل شويده .

دوری ۱۳ :

د واليانو هغه سيمينار چه د سيمه ايزي اداري په نامه د کورنيو چارو په

دداخلی خبرونو گرونو لوژی

دوری ۲۴ :

درئيس اوصدراعظم دښاغلی محمد داؤد په منظوری اوداوبو او بریښنا دچاړو دچټکتیا او بی پرمختیا په مقصد داوبو بریښنا د عمومی ریاست په نامه له رتبې څخه په وتلی سو په یونوی واحدجوړ شویدی .

داجناسو دپیرودلو مقررات درسمی جریدی ۱۳۵۴ کال دوری دمیاشتی دشیاپرسی نیتی په لومړنی کچه کی خپاره اوناقد شول. دغه رازدبیمی قانون درسمی جریدی په دوه ویشتمه کچه کی خپور اوناقد شویدی .

دوری ۲۷ :

ددولت درئيس اوصدراعظم دښاغلی محمد داؤد دخوا خوپی مراتب دفاریاب والی دالمار په علاقه داری کی دځمکی دښوئیدودپیینی مصیبت څپلوته ورسول .

دوری ۲۴ :
څه دپاسه پنځه زره اوپنځه سوه تنو تیسر کال په کابل ښارکی دلویانو دزده کړو په کورسونو او دځینو ولایاتو په پرمختیایی پروژو کی دحیاتی لیک اولوست په تجربوی کورسونو کی لیک اولوست یاد کړیدی .

دوری ۲۸ :

دبلخ دنساجی دفابریکی دیر مختیا یی پروژی دودانی دبنسټ ډبره د پوهنی وزیر پوهاند عبدالقیوم په مزارشریف کی ددغی فابریکی په انگرکی کینیدوله .

دوری ۲۴ :
دتوکیو دگورنو جایزه چه درادپویی تر بیټی ممتازوپروگرامونودپاره ټاکل شوی وه دچاپان په مرکزکی دتربویی پروگرامونو دڅیرنسی دبین المللی لوبی په ترڅکی درادپووافغانستان دپروگرامونو څخه یوه ته ورکړی شوه .

دغواپی لومړی :

ددولت دښاغلی رئیس او صدراعظم په لارښوونه دافغانی سری میاشتی دټولنی عاجلی مرستی دفاریاب والی دالمار دعلاقه داری ددالان شین کلی اوصیاد دکلیو مصیبت څپلو ته ویشلی .

دوری ۲۵ :
دبانندیو چارو دوزارت دمامورینو او دنورو مربوطو وزارتونو دمامورینودروزی اودسویی دلوړولو اوپه بین المللی چارو کی ددولت دمربوطو موسسو دمامورینو دذهنیت دپیاوړی کولو اودمامورینو ترمینځ دهمکاری او تفاهم دتأمین په غرض دبانندیو چارو دوزارت په چوکاټ کی یوه دیپلوماسی موسسه احیاء شویده .

دغواپی ۲ :

دکابل انترکانتی ننتال هوټل د انترکانتی ننتال هوټلونو دبین المللی شبکی دجوایزو لوړه درجه گټلی ده .

دغواپی ۳ :

ددولت دښاغلی رئیس او صدراعظم په هدایت دافغانی سری میاشتی دټولنی مرسته د سروران د والسی له خوا هغی

دوری ۲۶ :
دصدارت عظمی د پیشنهاد په اساس دوزیرانو دعالی مجلس په تصویب او دولت

د افغانستان کالني

د پوهني وزير پوهاند عبدالقيوم دغونډي په ترڅ كې پرانيست چه دكورنيو چارو وزير ښاغلي فيض محمد هم حاضر وو .

دغوايي ۱۴ :

د كندهار دميو په فابريكه كې تير كال څه دپاسه دوه اويارزه ډول ډول دميو اود ترشي ډبلي تول شويدي .

دغوايي ۱۷ :

د زوروخاگانو دبرمه كاري كورس دروغتيا دوزارت معين پوهاند ډاكتر محمد ابراهيم عظيم دعامي روغتيا دموسسي په تالار كسي پرانيست .

دغوايي ۱۸ :

په هيواد كې دملي بيرغ اوچتولو كاليزه دورخپانو ، جريدو اوراچو افغانستان له خوا دمضمونونو اوسرمقالو په خپرولو او د ملي بيرغ په چاپولو سره ونما نخله شوه .

دغوايي ۱۸ :

د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د پيغام په لوستلوسره (دافغا نستان خاړندوي ټولني) دجوړيدواو بياژوندي كولونولسمه كاليزه داستقلال دليسي په جمنازيوم كې دمراسمو په ترڅ كې ونمانخل شوه .

دغوايي ۱۸ :

د سري مياشتي جهاني ورځ د پنجشنبې په ورځ دهيواد په مركز اوولاياتو كې دغونډيو په ترڅ كښي ونمانخل شوه .

دغوايي ۲۲ :

دمالي وزارت په پيشنهاد دوزيرانودعالي

دبدني روزني انستيتوت په داسي حال كسي مجلس په تصويب اوددولت دښاغلي رئيس

كورني ته وسپارل شوه چه په پنجشير كې دواوري دنښوئيدوپه اړزيانمنه شويده .

دغوايي ۵ :

د كابل پوهنتون دادبياتو اوبشري علومود پوهنځي په چوكاټ كې دنېكلو هنرو خانگه نوي جوړه شوه .

دغوايي ۶ :

ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د ايران دشاهنشاه اعليحضرت محمد رضا شاه پهلوي په بلنه ديورسمي اودوستانه سفر دپاره له غرمي وروسته په يوه نيمه بجه په مخصوصه الوتكه كې تهران ته لاړ .

دغوايي ۸ :

دافغاني فلكلوريكي موسيقي دوه ټوټي د يونسكو كلتوري مركز غوره كړي اوپريكسپه وشوه چه دغه ټوټي دآسيايي هيوادولومړنيو ښوونځيو په هنري درسي كتابونو كې ونيول شي .

دغوايي ۱۰ :

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد اوله هغوي سره ملگري هيات ايران ته له يوه رسمي اودوستانه سفر څخه وروسته مازيگر هرات ته راورسيدل .

دغوايي ۱۱ :

دكار اوکارگر بين المللي ورځ سپرکال دهيواد په جمهوري بختور نظام كې ددوهم ځل دپاره دكارگرانودكار په ځايونوكي دمربوطو موسسو له خوا ونما نخله شو .

دغوايي ۱۳ :

دداخلی خبرونو گرونولوژی

چه په یفتل کی دسیلاب په وروستی پینه کی مړه شوی وو .

همدارنگه دبدخشان والی دافغانی سړی میاشتی دټولنی مرستی مصیبت خپلو ته ورسولی .

دغوايي ۲۷ :

دتیلی کمیونیکشن ورځ دتیلی کمیونیکشن او هوا پیژندنې په شعار سره دغړو هیوادو مخابراتی ادارو دنړۍ په گوټ گوټ کی ونمانخه شوه .

دغوايي ۲۸ :

ددولت دتصدی په توگه دمیرمنو ټولو لنی اساسنامه دوزیرانو په عالی مجلس کی تصویب او ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم له خوا منظور شویده .

دغوايي ۳۰ :

په کابل کی دافغانی قالینولومپنی نندارتون دعظمی صدارت مرستیال ډاکتر محمد حسن شرق دجشن دسیمې دندارتون په برخه کی پرانیست .

دغوايي ۳۰ :

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهغی مهربانی له امله چه دښوونکو اورزونکو سره یی لری دښوونکي دورځی له امله دښوونکی دصندوق دتقویې په غرض ددولت له بودجی څخه دلسو ملیونو افغانیو ورکړه منظورکړه .

دغوايي ۳۱ :

دښوونکی ورځ دانقلاب دمشر ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دیغام په لوستلو سره دهیواد په مرکز اوولایاتو کی ددرندو

اوصدراعظم په منظوری دافغان ترکانی تصدی په نامه موسسه دانتفاعی تصدی دحیثیت په درلودلوسره جوړه شویده .

ددغی موسسی اساسنامه چه شپږ فصله او شپږ دیرش مادی لری درسمی جریدی په دریمه گڼه کی خپره اوناقد شوه .

دغوايي ۲۲ :

داو بو رسولو او کانالیزاسیون د تصدی اساسنامه درسمی جریدی په شپږمه گڼه کی خپره اوناقد شوه . ددغی اساسنامی له مخی چه پخوا دوزیرانو په عالی مجلس کی تصویب اوددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم منظوره کړی داو بو رسولو او کانالیزاسیون دتصدی په نامه یوه موسسه جوړه شویده .

دغوايي ۲۴ :

ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دخواخوږی اوتسلیت پیغام دبادغیس والی دقادس دولسوالی دمربوطو کلیو سیلاو خپلوته ورساؤ .

دغوايي ۲۵ :

دمزار شریف دسری اوبرښنا فابریکی په کال کی یواویازره ټنه په سلوکی ۹۹-اعشاریه ۹ مایع امونیا تولیدی دمزار شریف دسری اوبرښنادریاست یوی منبع وویل چه کال کی دمایع امونیا دتولیداتو څخه دهغو اته زره ټنه زیاته مایع امونیا دولتی او خصوصی موسسوته ورکوله کیری .

دغوايي ۲۷ :

ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دخواخوږی اوتسلیت مراتب دبدخشان د والی له خوا دهغو کسانو پاتی خپلوانوته ابلاغ شول

د افغانستان کالني

ټولنو په ترڅ کې ولمانځل شوه .

دغبرگولي لومړی :

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د هیواد د مرکز او ولایاتو استاذان او ښوونکي په جمهوري ارگ کې ومنل .

دغبرگولي ۲ :

د انقلابي دولت د ټنگ لاری په اساس نورو شپږ اتيا مستحقو کورنيو ته د ننگرهار د ناوی په پراختيا يی پروژې کې د کرنې نهه سوه دوه اويا چريه ځمکه دغوايي د مياشتي په يوديرشمه نيټه ورکړه شوه .

دغبرگولي ۴ :

د وړيو د موسسې اساسنامه د وزيرانو د عالی مجلس د تصويب او د دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم د منظوري نه وروسته درسمی جريدی په پنځمه گڼه کې خپره او نافذه شوه .

دغبرگولي ۴ :

د باندنيو چارو د وزارت د اطلاعاتو د مديريت خپراکړه د ښځو او ماشومانو په گډون نهه څلويښتو تنو نورو بلوڅانو هم د پخوانيو پناه راوړونکو په لړ کې د پاکستان د حکومت د ظلم او تيري اودهغه هیواد د نظامي پوځونو د بې رحمه عملياتو له امله افغانستان ته پناه راوړيده .

په افغانستان کې د ټولو بلوڅو پناه راوړونکو شمير يوزرو پنځه سوه څلور ويشت تنو ته رسيدلی دی .

دغبرگولي ۶ :

دغبرگولي شپږمه ورځ د گران هیواد د خپلواکي د بېرته اخستلو داووه پنځوسمې کالينی سره برابره وه او ددی درندی او تاريخي ورځي هر کلسی

په ټول هیواد کېښی وشو .

دغبرگولي ۶ :

پنځه ويشت زره يوسلو پنځه اويا ټنه شپږ سوه دري دیرش کيلو بومبه چه ټوله بيه يی دري سوه اته اويا مليونه څلور سسوه څلور څلويښت زره شپږ سوه څوارلس افغانی کپړی په دريو سورتونو کېښی په تير کال کسی د پومبي دراټولولو د پيل څخه د سپر کال دغوايي تر اته ويشتمی نيټی پوری دهلمند ، کندهار او فراه د ولایاتو د پومبي له کړوند گرو څخه پيرودل شويده .

دغبرگولي ۶ :

د ۱۳۵۳ کال له سره تر اوسه پوری د کندهار په ښار کېښی بی کوره ښوونکو او ماورينو ته دوه سوه او يانمري ځمکه ورکړی شوی ده .

دغبرگولي ۷ :

دغوری د سمنتو فابريکی د سپر کال دوری او غوايي په مياشتو کېښی د سمنتو د خرڅولو له لاری څه د پاسه نهه ويشت مليونه او څلور سسوه زره افغانی لاس ته وروړيدی .

دغبرگولي ۸ :

څه د پاسه دوه مليونه پنځه ويشت زره متره ټوکر دروان کال دوری او غوايي په مياشتو کېښی د گراميو د نساجی په فابريکه کېښی توليد شوی چه د تير کال د همدی مودی په نسبت څلور سسوه پنځه ويشت زره متره زیات دی .

دغبرگولي ۱۰ :

دهواد په اقتصادي او اجتماعي حالت کېښی

دداخلی خبرونو کړو نولوژی

دغبرگولی ۲۴:

په ټول هیواد کې د درندو اوشاندارو ټولنو په ترڅ کې د مور ورځ زموږ د ملی مشر ښاغلی محمد داؤد د پیغام په لوستلو سره ومانځله شوه.

دغبرگولی ۲۴:

د بگرامیو د نسا جی د فابریکې تو لیسدا د پخوانی یوولس ساعته دوو شفتو په ځای په اووه ساعته دريو شفتو کې د دهغود کار په نتیجه کې په سلو کې دوه اعشاریه او ه څلویښت زیات شوی دی .

دغبرگولی ۲۶:

د دولت د ښاغلی رئیس اوصدراعظم ماندینی محترمی میرمن زینب داؤد په هغه غونډه کې برخه واخیسته چه د ښځې د بین المللی کاله امله د زرغونی لیسې له خوا دامانی لیسې په جمنازیوم کې وشوه .

دغبرگولی ۲۸:

د وریشمو د غوزو د سیرکال په تولیدا تو کې د تیرکال په انډول څه ناڅه په سلو کې شپيته زیاتوالی راغلی دی .

دغبرگولی ۲۹:

یوشل لینه سو چپورد دکتواز داو یسی ولسوالی په مرکز او دولس لینه سوچپورد دوازی خواه اودشرنی دولسوالیو په مرکزونو کې نوی درول شوی اوپکار وچول شول.

د بنیادی اصلاحاتو په لپ کې د جمهوري دولت د انقلاب اوداقتصادی سیاست د هدفونو په بنسټ دولت فیصله وکړه چه په افغانستان کې بانگونه اود بانکداري چاری ملی شی .

دغبرگولی ۱۲:

افغانستان د هوخست د سهامی شر کت د الحاقیه ودانې د بنسټ پیره دروغتیا وزیر پوهاند داکتر نظر محمد سکندر د کابل په صنعتی سیمه کې کینی کینودله .

دغبرگولی ۱۳:

یودپاسه سل ټراکتور رونه په ترو شپرو میاشتو کې دکندهار ، هلمند اونیمروز د ولایتونو په کروندگرو باندی په ښو شرطونو پلورل شوی دی .

دغبرگولی ۱۵:

د ننگرهار ولایت د قیر فابریکه د فواید عامی وزیر ښاغلی غوثالدین فایق د باریک آب په سیمه کې پرانستله اوله دی سره جوخت د جلال آباد اوتورخم د لویې لاری د دوهم پور د قیر اچولو چاری پیل شوی .

دغبرگولی ۱۸:

دغبرگولی د میاشتی د پیل کیدو نه تراوسه پوری د هلمند د نباتی غوړیو اود پنبی د موسی له خوا یوزرو او پنځه سوه ټنه مالوچ بهر ته صادر شوی دی .

دغبرگولی ۲۱:

د پانکی اچولو جرگه گۍ په خپله غونډه کې د څه د پاسه د شپرو پښتو ملیونو افغانیو په پانگه دغالیو پریمنځلو پروژه منظوره کړه .

دغبرگولي ۲۹:

د جبل السراج دافغان سمنټ له فابريکي څخه ايران ته د سمنټو صادرات پيل شول. دهغي موافقي په اساس چه د مربوطو افغاني او ايراني مقاماتو ترمنځ شوي ټاکل شوي لس زره ټنه سمنټ چه بيه يسي اوه سوه زره ډالرو ته رسيري ايران ته صادرشي.

دغبرگولي ۳۱:

دمزار شريف فراه کندهار ننگرهار غزني چغچران اوکلای نو دښارونو تفصيلي پلانونه د فوايد عامي دوزارت د انجنيرانو له خوا بشپړ شوي اود تطبيق کيدو په حال کښي دي.

دغبرگولي ۳۱:

د سپين زر شرکت د غوړيو ايستلو په دستگاه کي دروان کال په لومړيو دريو مياشتو کسي د تير کال د همدی مودی په نسبت ۱۵۹ ټنه غوړي زيات ايستل شويدي.

دچنگاښ لومړی:

د دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم مانديني محترمي ميرمن زينب داؤد د هيواد د ښخودلاسي آثارو نندارتون دکابل ښار والي په سا لون کښي پرانيست.

دچنگاښ لومړی:

د احتياط دکورس د زده کړي دوره له غرمي نه مخکښي دمراسمو په ترڅ کښي دښوونکي دغوښه دغو مانداني په قرار گاه کښي پرانستل شوه.

دچنگاښ ۲:

دکابل او هرات په ولاياتو کښي دکورنيو دعوود سرگردانيو دمنځه وړلو دپاره دکورنيو دوه اختصاصي محکمي جوړي شوي.

دچنگاښ ۳:

د پنځوس متره او پرده او اوه متره سموره سرک په جوړيدو سره د بادغيس ولايت د مرکز کلای نو اود هرات ولايت دکرخ دلسوالي ترمنځ لاره څلويښت کيلو متره لنډه شويده.

دچنگاښ ۵:

شل زره يوسلو اويا ټنه يسور يا سره دسپرکال دپيل څخه دغبرگولي ترپايه پوري دمزارشريف دسري په فابريکه کښي توليد شويده.

دچنگاښ ۵:

دجمهوري دولت دتجوريز په اساس په هغو کورنيو باندي پوره اندازه پرو تيني مواد او درمل ويشل شويدي چه دگلران په ولسوالي کښي دچرمک ددانو دخوړلو له امله ناروغه شويدي.

دچنگاښ ۸:

دباندينيو چارو دوزارت داطلاعاتو مديريټ خبرراکي چه دمري قوم شپيتو تنونورو بلوڅو پناه وړونکي چه ماشومان او ښځسي پکښي شاملی دي په دي وختو کښي دپاکستان دحکومت

دظلم اوتیری اودهغه هیواد دنظا می قواؤ دبی رحمانه عملیاتو څخه افغانستان ته پناه راوړیده.

دچنگاښ ۸:

دتجارت دوزارت په پیشنهاد دوزیر انو دعالی مجلس په تصویب او ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد په منظوری دمالونو دوارد اتو دسیاست په باب ځینی تصمیونه ونیول شول.

دغی مصوبی له مخی اود دولت دتک لاری اودتجارت دپراختیا دپروگرام په اساس حکومت دښکلا اوغیر ضروری ښکلو قلمو مالونو واردول منع کړی اودگمرکی تعرفو له لاری دښکلا داستهلا کی اوغیر ضروری دیرشوقلمونو مالونو په وارد ولوکی محدود یتونه لگولی دی.

دچنگاښ ۹:

دقضا دعالی شورا په پیشنهاد او ددولت دښاغلی رئیس او صدراعظم په منظورۍ حسابی اختصاصی محکمه دعدلیی دوزارت دقضا نی اداری په چوکاټ کښی جوړه شوه.

دچنگاښ ۱۰:

دافغانستان ددولتی مطبعو دریا ست اساس نامه درسمی جریدی په فوق العاده گڼه کښی خپره او نافذه شوه.

دچنگاښ ۱۱:

دپروان دولایت دپنځه څلویښتو لومړیو ښوونځیو اود ښوونکو داو سیدنی دځای دجوړولودپاره پنځوس ملیونه افغانی تخصیص ورکړی شوی دی.

دچنگاښ ۱۱:

دولت په تیرو څلورو میاشتو کښی دکونړی دلویې ولسوالی له خلکونه داوه ویشتو ملیونو اوشپږ سوه زره افغانیو انډول دودانیو لرگی پیرو دلی دی. همدغه راز نولس زره اوه سوه دیرش زره مکعب متره لرگی دتیرکال دکبد میاشتی نه راهیسی پیرو دل شوی اوزیا ته اندازهی کابل ته راوړل شوی دی.

دچنگاښ ۱۲:

ددیپلوماسی مؤسسی اساسنامه د رسمی جریدی ۱۳۵۴ کال دچنگاښ دمیاشتی په گڼه کښی خپره اونافذه شوه.

دچنگاښ ۱۲:

ترڅمکی لاندی کار اوکانونو دپاره دښځو داستخدام په باب دکاردبین المللی جرگیی دغو نه ی پنځه څلو یښتمه گڼه مقالوله لیک دلومړی مادی له مخی په دری سوه شپږمه فوق العاده گڼه کښی خپره اونافذه شوه. دغه راز په همدغه گڼه کښی ددولت دماهورینو دقانون واحده ضمیمه ماده خپره اونافذه شویده.

دچنگاښ ۱۴:

دملگرو ملتو دپراختیا دپروگرام اداری د کورنی دلازښوونی دټولنی دتبلیغاتو په مقصد دسمعی اوبصری یوه اندازه سامان او آلات هغی ټولنی ته ورکړیدی.

دغه سامان اوآلات په افغانستان کښی دملگرو ملتو دپراختیایی پروگرام داداری آمر ښاغلی بارتویک دکورنی دلازښوونی دټولنی

د افغانستان کالني

پيشنهادونه دمکسيکو په ښار کښي دښځو
دبين المللي جرگي له خوانائيد شويدي .

دچنگاښ ۱۷ :

سربکال په پوهنتون کښي دکانکور دشمول
ازموينه دساينس اواجتماعياتو په دوگروپو
کښي اخيستله کيږي .

دکابل پوهنتون له پنځوسم کال څخه تردري
پنځوسم کال پوري دکانکور دازمويني پوښتنی
دپوه کتاب په توگه تدوين کړی او هغه یی
دلیسو دزده کوونکو دآشنا کیدو لپاره دهیواد
په مرگز اوولایاتو کښي وپشلی دی .

دچنگاښ ۱۸ :

دپوهني په برخه کښي دانقلابی دولت
دنگ لاری له مخی دغزنی ولایت په مرکز او
مروپواتو کښي دلومړنیو ښوونځیو دنویسو
ودانیو الحاقیو اودښوونکو داستوگنی دکورونو
دشاملو عرفانی اویاؤ پروژوکار پیل شو .
دپوهني وزیر پوهاند عبدالقیوم دانپرو د
ولسوالی دنانی دکلی داساسی ښوونځی دودانی
اودهغه دښوونکو داستوگنی دودانی دبنسټ
دتپیری په ایښودلو سره ددغو پروژو کار
پیل کړ .

دچنگاښ ۱۸ :

دکابل گردیز اوخوست په کسربنه کښي
دچینل سیستم دترمینل دخلورو دستگاو په
کار اچولو اوداساسی مزی په غزلو سره
دمخبراتودوزارت دمعیانجنیرعزیزاللهزایراود
پکتیاوالی ترمنځ په لومړی مخابری سره
تلفونی مخابره پرانستل شوه .

سکرتر جنرالی میرمن نظیفی غازی نواز ته
ورکړل .

دچنگاښ ۱۴ :

دلومړیو دوهمو اودریمو ټولگیو دزده کوونکو
داتومات لوړولوپروژه دپوهنی دبنیادی ریفورم
په اساس له مینځه لاړه .

څرنکه چه ریفورم ازموينه او څیړنه
دزده کوونکو دسویي دلورولو دپاره یوه پرله
پسی عملیه بولی په دی باره کښي یی داتومات
لوړولو پروژه گټوره وته گڼله اوله مینځه
یی یووړه .

دچنگاښ ۱۵ :

دامریکادبین المللی پرمختیاداری، دلومړیو
ټولگیو څه دپاسه اوه سوه ، اویازره ټوکه
درسی کتابونه دپوهنی وزارت ته ورکړیدی .

دچنگاښ ۱۵ :

په خارج کښي دبورسونو او تحصیلاتسو
مقررات دوزیرانو دعالی مجلس دتصویب اود
دولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم له منظوری
وروسته درسمی جریدی دچنگاښ دیوولسمی
نیټی په دری سوه اوومه گڼه کښي خپاره او
نافذ شويدي .

دچنگاښ ۱۵ :

دلرگیو دتصدی اساسنامه درسمی جریدی
د۱۳۵۴ کال دغبرگولی دیودیرشمی نیټی په
اومه گڼه کښي خپره اوناافذه شوه .

دچنگاښ ۱۷ :

په پرمختیایی اولوړوپرمختیایی هیوادکښي
دښځو دوراندی تگ اوپراختیا لپاره دمرستی
د صندوق د تاسیس په باب دافغانی هیأت

دچنگاښ ۱۹ :

واچوی چه خان عبدالوليخان اوملی عوامی گوند محكوم كړی خودافغانستان په خلاف دپاكستانى مقاماتو ددغو بی ځايو او پوچو تورونو بيا بيا لگول ددواپو هیوادو داپريكو دگمپوډی او د افغانستان اوپاكستان دسیاسی اختلاف دپاره دحل دلپاری په موندلوپوری دمربوطو كوښښونو له څنډولوپرته به بله نتیجه ورنكړی .

دچنگاښ ۲۱ :

دكوكران اوپنجواپی دولسوالی تسر مينځ سر ك دكندهار والی پرانست .

دچنگاښ ۲۲ :

دعرفانی شپرديرشو پروژو دودانې كار چه دلوهرنيو ښوونځيو اوښوونكو دپاره داستوگن ځايونو نوی ودانې پكښی شاملی دی دڅه دپاسه يولسو مليونو افغانیو په لگښت دلغمان دولايت په مركز اومربوطاتو كښی پيل شو .

دپوهنی وزیر پوهاند عبدالقيوم دچاردهی دنجونو دښوونځی اودلغمان دولايت په مركز مهترلام كښی دروښان لیسى ددوهم لمبر ښوونځی دنویو ودانیو دبستې ډبره كښېنوده اودهغه سره په یوه وخت كښی دنوروعرفانی پروژودجوړولو كاره هغه ولايت كښی پيل شو .

شو .

دچنگاښ ۲۲ :

دآثارو دشپرنی اوهرنی جايزودتاكلووروستی

دبانديو چارو دوزارت نطق دپاكستان د ستری محكمی دچارشمنی دورخی په غونډه كښی دهغه حكومت دمقاماتو ددغو تورونو په باب چه دافغانستان څخه ليرل شوی وړانكاران دپاكستان دهواپی كړښو په یوه الوتكه كښی دم دچاودنی دپښنی په گپون د وړانكاری دعملیاتو مسئول دی ، په ځواب كښی وویل: له بده مرغه پاكستانى مقامات پدغه ناوړه عادت روړدی شوی دی چه په پاكستان كښی په هرډول وړه اولويه پښنه كښی افغانستان دخپل گپی اوباوردی چه ددوی په اوسنی خندنی ادعابه څوك باورونكړی . خولازمه گپم لكه چه مویلی دی داواهم په دی باره كښی چه افغانستان په خپله خاوره كښی وړانكاران روزی اودورانكاری دعملیاتو دپاره یی پاكستان ته استوی دپاكستان دمقاماتو پوچ او بیخی دروغ تورونه يوځل بیا په كلكه او په پوره ډول ردكړم .

افغانستان دپاكستان په مقابل كښی هیڅكله داسی اعمالوته لاس ندی غزولی بلکه دهغه په ځای یی څوڅوڅله زیار ایستلی دی چه ددواپو هیوادو ترمنځ یوازی سیاسی اختلاف دخبروله لیاری اودروغی جوړی په وسایلو حل شی .

دبانديو چارو دوزارت نطق زیاته كسړه پاكستانى مقامات پدغو مذبوخانه كوښښو یو سره غواپی دهغه هیواد په ستره محكمه زور

د افغانستان گانې

د چنگاښ ۲۴ :

د دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم د همدردۍ او تسليت پيغام د بدخشان د والي په واسطه د هغو شپږو تنوياتي کسانو ته چه دکشم په ولسوالي کښي د سيلاب په اثر مړه شوي و ابلاغ کړای شو .

د چنگاښ ۲۴ :

د جمهوريت د دويمي کليزي نيکمرغه جشن د رارسيدو له امله کلتوري او مطبوعاتي جايزي د مطبوعاتو په کلوب کي په مستحقو کسانو وويشل شوي .

د چنگاښ ۲۴ :

د افغاني هيت هغه دوه پيشنهادونه چه د اسلامي هيوادو د خارجي وزيرانو د کنفرانس په اجندا کي شامل شوي و درايو په اتفاق تصويب شو .

د چنگاښ ۲۵ :

د هرات د ولايت د ښځو پنځه خلو يښت بستره ايزه روغتون نوي ودانۍ د هرات والي پرانستله .

د چنگاښ ۲۵ :

د جمهوري د دولت د کړنلای په اساس د دولسو مستحقو کورنيو له پاره د بدخشان دشت سنگ مير په پروژه کي څمکه وويشله شوه .

غونډه د اطلاعاتو او کلتور دوزير پوهاند دکتور نوين په مشرۍ پدغه وزارت کښي وشوه .

د چنگاښ ۲۲ :

څه د پاسه يوزرو پنځه سوه ټنه تازه ميوه دهغي د صادرولو د پيل څخه تر اوسه پوري دکندهار د گمرک له لاري بهر ته صادره شويده .

د چنگاښ ۲۲ :

د کورنيو اختصاصي محکمه د هرات په ولايت کښي پرانستل شوه .

د اد کورنيو دوهمه اختصاصي محکمه ده چه د عدلي وزارت د قضا دعالي اداري په چوکاټ کښي د کورنيو دلاليانديو اود عووا و اړولو لپاره په کابل او هرات کښي جوړيږي .

د چنگاښ ۲۲ :

د مزار شريف د افغانستان بانک دنمايندگي دودانۍ د بنسټ ډبره د بلخ والي کښنودله .

د چنگاښ ۲۳ :

د لوگر ولايت د محمد آغه دولسو والي د گمران د پله د بنسټ ډبره د دغه ځای د والي له خوا کښنودله شوه .

د چنگاښ ۲۳ :

د هرات ولايت د کرخ دولسو والي د مرکز داوډو رسولو د پروژي کار پيل شو .

د چنگاښ ۲۴ :

د مرکز او ولاياتو ټولو هټيوالو ته خبر ورکول کيږي چه د دغي خبر تيا سره دي په راکړو ورکړو کښي د مالونو بيه په کيلو گرام وښيي او په پاوه چارک اونورو پخوانيو ټولنو باندې دي د بيبی له ورکولو څخه ډډه وکړي .

رئیس عمومی آب و برق و مستشار سفارت کبرای شوروی هنگام امضاء اسناد قرار داد پروژه تخنیکي استفاده از منابع آبی قسمت سفلی دریای کوچک .

عقد قرارداد پروژه تخنیکي استفاده از آب قسمت سفلی دریای کوچک بین افغانیستان و اتحاد شوروی

۱۲ سرطان ۱۳۵۴

مطالعات این پروژه در نیمه دوم سال جاری

آغاز گردیده یکنیم سال رادر بر خواهد گرفت که با استفاده از نتیجه مطالعات کار پروژه همزمان دوام خواهد یافت .

بتأسی از پروگرام های انکشافی دولت و به

تقصید استفاده موثر از منابع آب و خاک قسمت سفلی دریای کوچک این پروژه رو یسدست گرفته شده است .

احداث بند آبگردان و اتصال انهار موجوده

ارجی و توآباد جدید بمنظور رسانیدن آب کافی

و منظم برای یکصد و شصت هزار جریب زمین

موجوده بادر نظر داشت انکشاف مزید زمین

قرارداد پروژه تخنیکي استفاده مطلوب از منابع

آبی قسمت سفلی دریای کوچک بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد شوروی در کابل

کابل عقد گردید .

بموجب این قرار داد که از جانب افغانستان

توسط انجنیر جمعه محمد محمدی رئیس عمومی

واحد آب و برق و از طرف اتحاد شوروی

بناغلی بریستیوف مستشار اقتصادی سفارت

کبرای آنکشور مقیم کابل امضاء گردید پروژه

باصرف یک میلیون و دوصد و سه هزار و نهصد و

شصت و دو روبل از گزیدت اتحاد شوروی

تمویل میگردد .

های جدید ساحه آینده همچنان آبیاری ساحه راست دریای کوچکه توسط واترپمپ اهداف
شصت هزار جریب زمین اراضی جدید سمٹ عمله این پروژه را تشکیل میدهد *
قرار داد تو رید یازده هزار تن شکر از اتحادی آلمان

۱۲ سرطان ۱۳۵۴

قرار داد تو رید یازده هزار تن شکر از جمهوری اتحادی آلمان به افغانستان در کابل عقد شد .
بموجب این قرار داد حمل شکر متذکره از جمهوری اتحادی آلمان به افغانستان تادو ماه آینده صورت میگیرد .
با امضاء این قرار داد از شروع قرارداد رارنیس انحصارات دولتی ونماینده سال تا کنون قرار داد تو رید چهل کمپنی ویست سوکر جمهوری اتحادی آلمان و شش هزارو ششصد تن شکر با کمپنی های امضاء نمودند .
خارجی عقد گردیده است .

قرار داد سروی مکمل خط آهن بین افغانستان و فرانسه

۱۲ سرطان ۱۳۵۴

قرار داد مطالعات ساختمان خط آهن از کابل فرعی آن بین وزارت فواید عامه الی کندمار ، هرات و اسلام قلعه و خطوط رکیمنی سو فرا یل فرانسی دد کابل انجنیر غوث الدین متین معین وزارت فواید عامه و بناغلی ماتسیو هنگام امضای قرار داد مطالعات اعمار خط آهن کابل و اسلام قلعه .

پروتو کولپا

عقد شد .. مرحله اول که مطالعات مقدماتی محسوب
قرار داد را انجنیر غوث الدین متین معین میشود در ظرف چهارماه بعد از امضای قرارداد
وزارت فواید عامه و بشاغلی ماتسیو رئیس تکمیل میشود و مرحله دوم که شامل مطالعات
کمپنی مذکور امضاء نمودند . مکمل انجنیری و دیزاین خط عمومی و خطوط
بموجب این قرار داد کمپنی سو فرایسل فرعی اسیت در مدت ۱۴ ماه دیگر انجام خواهد
فرانسوی که یک موسسه مختلط دولتی و یافت .
خصوصی فرانسه میباشد مطالعات احداث خط مصارف مطالعات که به چهار میلیون و صمیر
آمن کابل کندهار هرات اسلام قلعه و خطوط پنجاه هزار دالر بالغ میگردد از امداد بلاعوض
فرعی آن رادر دو مرحله انجام خواهد داد . ایران تمویل میشود .

عقد قرار داد سروی فابریک چرمگری هرات

۱۲ سرطان ۱۳۵۴: مستشار تجارتي سفارت کبرای چکوسلواکیا
قرارداد سروی جیالوجی و هایدرولوجی و امضاء نمودند .
طرح نقشه های ساختمانی و ماشینری فابریکه بموجب این قرارداد طرح نقشه و سروی
چرمگری هرات بین وزارت معادن و صنایع جیالوجی و هایدرولوجی فابریکه چرمگری هرات
و یک موسسه چکوسلواکیا عقد که ساختمان آن از کردیت حکومت چکوسلواکیا
گردید . در نظر است توسط موسسه مذکور تا سه ماه
قرار داد را انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس آینده صورت گرفته و نتیجه آن به وزارت
صنایع وزارت معادن و صنایع و بشاغلی شویدا معادن و صنایع ارائه میگردد .

د افغانستان کالني اداره هغو ټولو کسانو ته د زپه له کومي کوروداني وائي، چه ددغي کالني دمضامينو په برابرولو، طباعتي اونورو چارو کبني يي صميمانه همکاري کړي اوزيارني ايستلي دي .

«يادداشت ضروري»

نقشه های ولايات از ۱ تلس افغانستان نشريه احصائيه مركزي استفاده شده و صرف بمنظور تعيين ساحات سرويهای احصائيوي و واحد های اداري کشور ترسيم گردیده است .
از نظر سرحدات سياسي افغانستان اعتبار ندارد.
(اداره)